KDYŽ PŘIŠEL ČAS ZABÍJENÍ

TRILOGIE

DÍL DRUHÝ

BUDOVÁNÍ PEKLA

V Praze 2014 **Ing. Radko Sáblík**

Obsah

SEDMÁ KAPITOLA	**3**
OSMÁ KAPITOLA	**122**
DEVÁTÁ KAPITOLA	**230**
DESÁTÁ KAPITOLA	**353**
JEDENÁCTÁ KAPITOLA	**464**

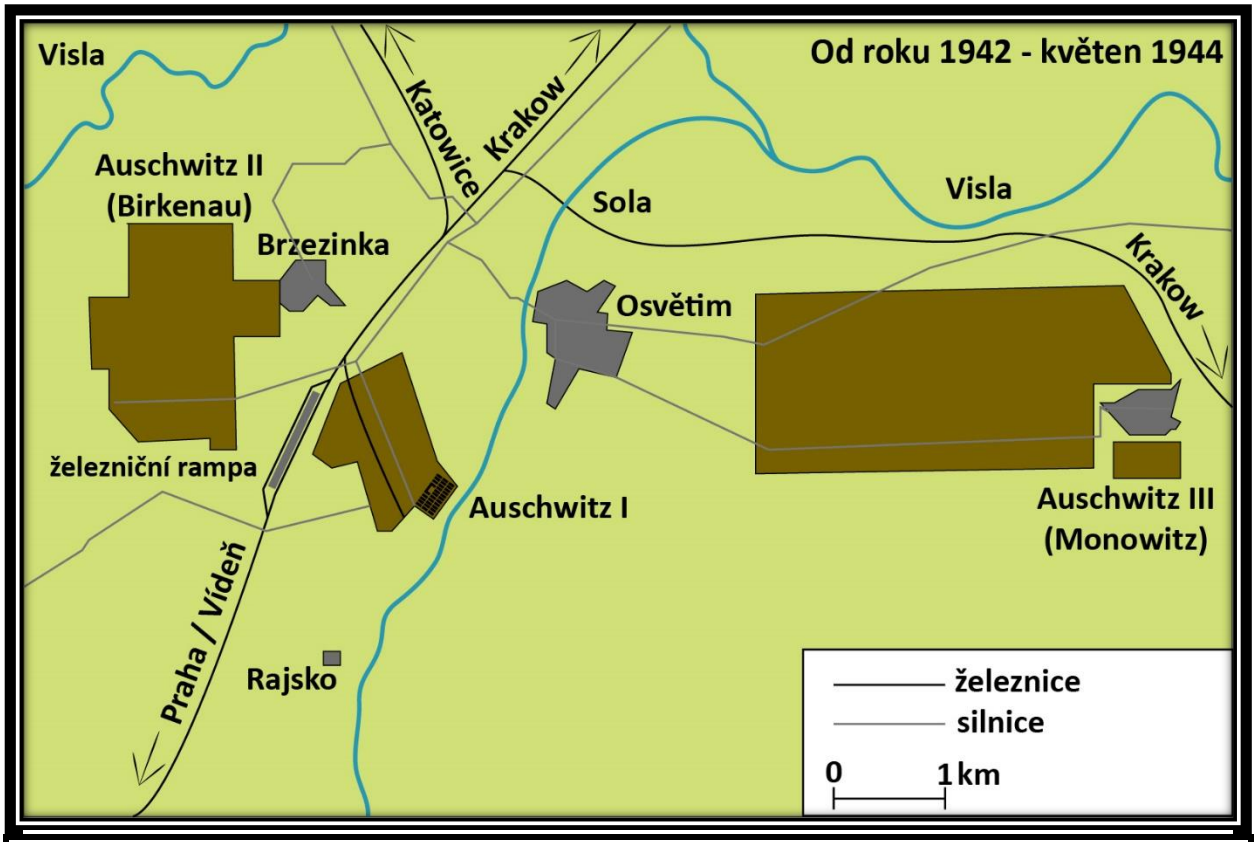

Mapa komplexu Osvětim

SEDMÁ KAPITOLA

ROENTGENOVO ZÁŘENÍ

Daniel Edelstein

Daniel Edelstein se nachází na bloku třicet v ženském táboře Birkenau a mráz mu běhá po zádech. Není to však tím, že už převzala krutou nadvládu paní zima, která ještě více sužuje už tak zubožené vězně a vězenkyně tohoto koncentračního tábora. Mrazení mu způsobuje důvod jeho přítomnosti zde, proč sem byl dnes přivezen. Dnes budou zahájeny sterilizační pokusy pomocí Roentgenových paprsků na vybraných nebožácích. Ty následně naloží na náklaďáky a odvezou na blok osmadvacet do základního tábora, kde budou dále sledováni, bude testováno jejich sperma, a nakonec jim budou asi odebrána i varlata, která budou poslána na vyšetření do laboratoří v Breslau. Tak zní plán esesáckých doktorů, a on nepochybuje, že bude beze zbytku naplněný.

Plánuje se i ozařování vaječníků žen, také za účelem vyvolání jejich neplodnosti. Zase už cítí mrazení mezi lopatkami. Už vůbec úvaha řešit sterilizací problém s národy, které nadřazená německá rasa považuje za méněcenné, je šílená. A ještě šílenější jsou pokusy, které mají být prováděny zde. Je mu jasné, o co zdejším německým doktorům a asi i Himmlerovi jde. Takto by si mohli uchovat silné zdravé jedince pro práci, aniž by se ti mohli množit. Tak by dlouhá léta pracovali, dokud by nezeslábli a oni se jich nezbavili. Odpadl by jim problém s dětmi, které teď vraždí v plynových komorách.

Zachvěje se. Vždyť mu Schröder naznačil, že by tohle mohlo být také řešením pro něho i Helene, až prý vše bude odzkoušené, bezpečné. Pak by se mohli nechat sterilizovat, nebo by je nechali sterilizovat, a oni by zde nemuseli umřít. Mohli by dále sloužit říši, možná by je nechali spolu i intimně žít, aniž by riskovali, že počnou nového nepřítele. Hrozné plány, nesmírně ambiciózní, a dle jeho mínění obtížně proveditelné.

Pochopitelně by mohli nacisté přistoupit ke klasické metodě, tedy chirurgickému zákroku, který zajistí sterilitu jedinců. Jenže jim nejde o pár osob, ale dle všeho o statisíce, ne-li miliony. A pravděpodobně nejen Židů, ale asi i příslušníků vlastního národa, který by tímto chtěli očistit. Už ho zbavili některých údajně méněcenných lidí, jak se Johann zmínil, zřejmě vraždili i některé nemocné či nepřizpůsobivé vlastní spoluobčany. Jejich sterilizace jeho šéfovi přijde humánnější a hlavně nemrhá pracovní silou, jak se často vyjadřuje. Možná i díky svému napojení na některé firmy či koncerny, ty mají zájem na co největším počtu levné pracovní síly. Což je ale v rozporu s ideology říše, kteří chtějí takové osoby vyhubit. Proto budují plynové komory.

On je teď nositelem těchto tajemství, zná jejich plány a má jim při jejich realizaci pomáhat. Před půl rokem, tedy než sem byli přivezeni, by něco takového považoval za výplod chorého mozku, něco naprosto nepředstavitelného. Ale teď už ví, že jde o zcela reálný plán, který tady, a pravděpodobně i jinde, už nějaký čas realizují. Vraždí lidi v plynových komorách a další nechávají pomalu umírat hlady, vysílením a na nemoci, respektive počkají, až zeslábnou a pak je také zavraždí. A nejde o jedince, desítky či stovky jedinců, ale o desetitisíce, a oni plánují takto naložit ne se statisíci, ale s miliony. Židů, Cikánů, ale asi i duševně chorých, kriminálníků.

Na koho dojde potom? Na Slovany? Na politické odpůrce? Na lidi s nižší inteligencí, než určí nějaká komise, složená z podobných profesorů, jako je například vrah Kremer? Kde se zastaví? Kdy bude očista jejich vlastního národa a Evropy dokončena? Až zbudou jen samí esesáci, esesačky a jejich potomci? Vždyť jak naznačoval Schröder, děti by měli mít jen ti správní lidé, se

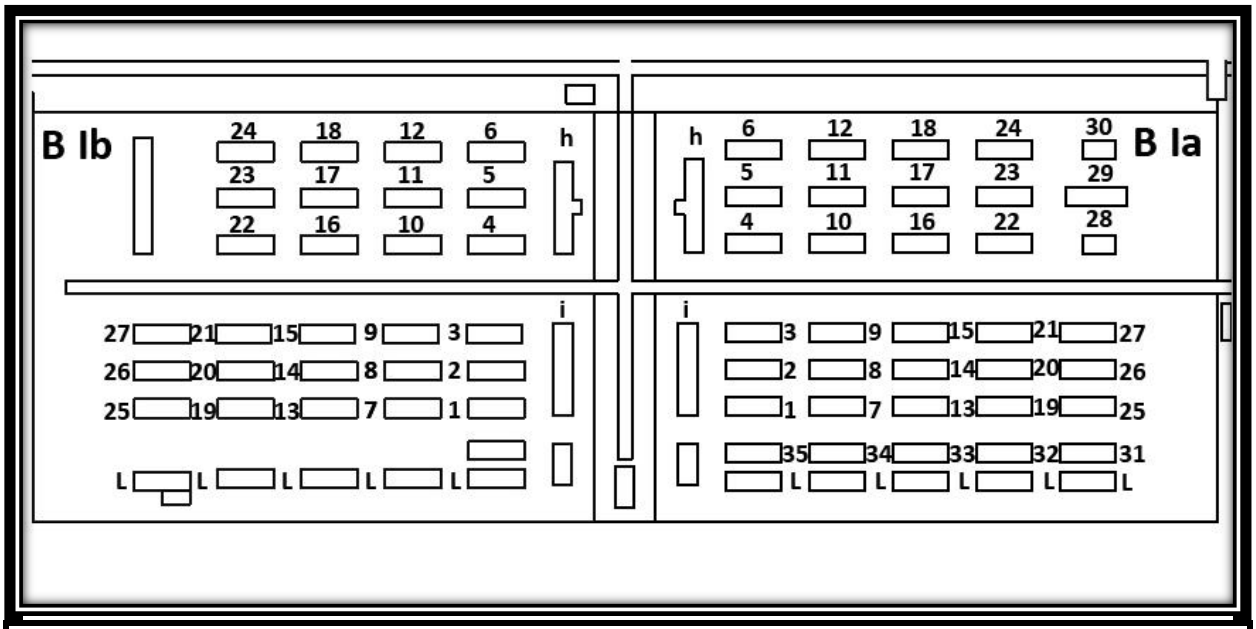

Auschwitz II - sektor BI

správným původem, asi i inteligencí, možná i politickým názorem. Ti mají pak zplodit co nejvíce malých esesáčků, a jejich sestřiček.

Jednou z možností, jak takových plánů dosáhnout, je rychlá a hromadná sterilizace velkého

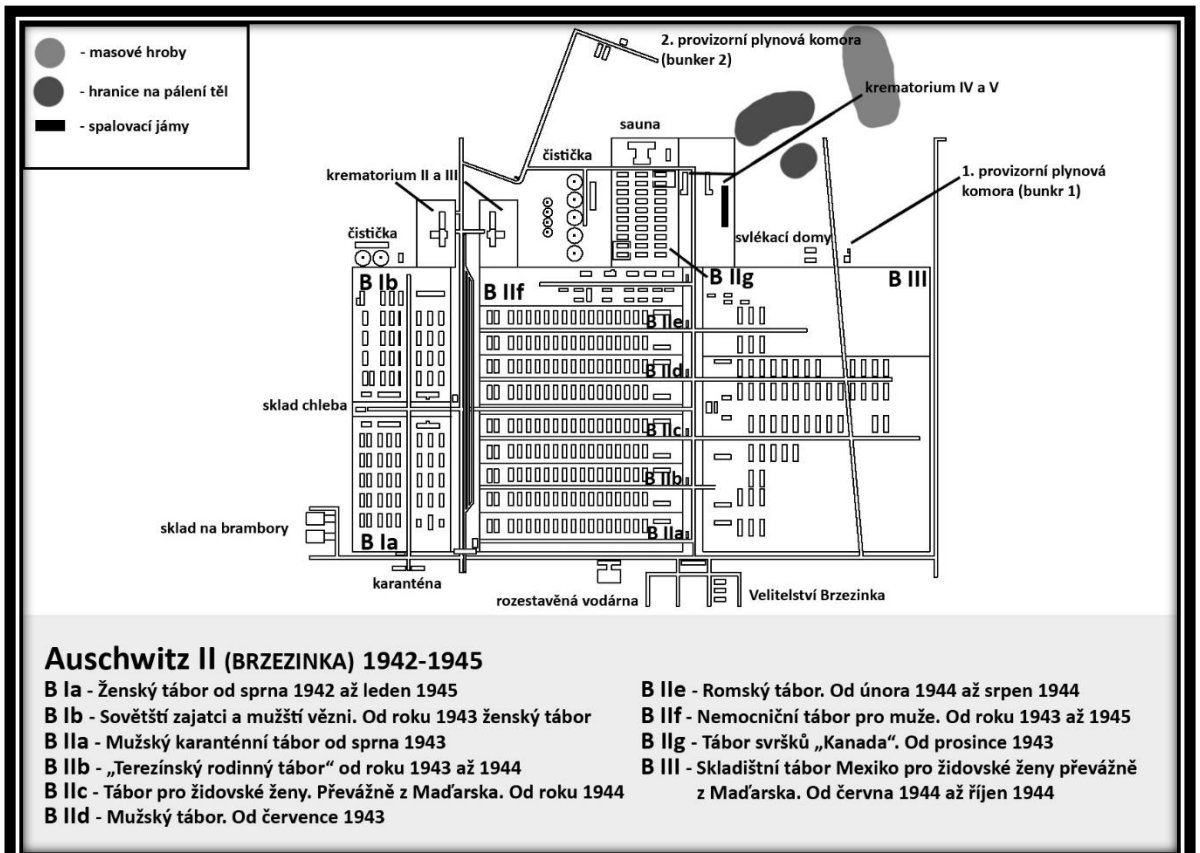

Auschwitz II. Birkenau

množství osob. Proto asi i Himmlera tento výzkum osobně zajímá. Výzkum, který bude strašný pro ty, které do něj vyberou. Respektive již vybrali, neboť již brzy dorazí první skupina dvaceti

mladých mužů, jejichž reprodukční orgány budou vystaveny Rentgenovému záření. Proto je tady i on, jednak aby pokusy mohl sledovat, jednak aby o nich pro nácky dělal záznamy. Postaral se o administrativu s tím spojenou a ulehčil jim tak práci.

Jak pochopil, dnes bude osobně přihlížet tomu, jak celý proces probíhá. Poté bude navrácen do základného tábora a bude se starat o tyto pacienty na osmadvacítce. Podle všeho jich má být v první fázi takto ozářeno na dvě stovky, pravděpodobně různou intenzitou, nebo s různou dobou, po kterou budou záření vystaveni. Pak se bude zkoumat jejich sperma, zda je zničeno, a asi i sledovat následky záření na jejich genitáliích. Možná i na jiných částech těla, pokud budou i ty zasažené.

Znovu se otřese odporem a hnusem. Zkusí si představit sám sebe, kdyby měl být teď takto „ošetřen“, jak by mu asi bylo. Jak nesmírně ponižující musí být celá tato procedura pro vybrané vězně. Také následná péče, kdy jim bude odebíráno sperma, a kdy budou kastrováni, možná někteří, možná všichni. A nakonec je pravděpodobně zavraždí, asi nebudou takto zmrzačené muže nechávat naživu, zvláště pokud se dostaví vedlejší účinky, čehož se on obává.

Znovu se vrací ve vzpomínkách na chvíle, kdy sem dorazila celá jeho rodina, z níž značná část už nežije. Ale stále ještě je šest z nich naživu, on, čtyři jeho sourozenci a Helene. Potom, co o tomhle místě ví, musí tento počet považovat za zázrak. Ovšem vykoupený jeho spoluprací se Schröderem a také Poláky. Ale s těmi navázal spolupráci jen díky nacistickému doktorovi.

Vlastně o tom, že jich šest stále ještě žije, rozhodla náhoda. Kdyby si Johann vybral někoho jiného za svého asistenta, pravděpodobně by jejich popel byl již rozptýlen po okolí. Ano, popel, protože asi před týdnem dokončili spalování exhumovaných těl z hromadných hrobů, jak konstatoval právě jeho šéf, se značným uspokojením. I když z posledních jam museli těla prý vysekávat, zem již začala být promrzlá. Ale už jsou pryč, i pozůstatky jeho otce, stejně jako ostatních. Buď jejich popel nasypali do řeky, nebo s ním pohnojili pole.

Smrt ale visí pořád nad všemi, nedávno stačilo hrozně málo a přišli o dvojčata. Zabít ale mohou kdykoli Isaaca, třeba jako nevhodného svědka. Nebo Josepha, stačí jen, aby udělal jedinou fatální chybu, nebo se někomu znelíbil. Zemřít může i Helene, může se nakazit a je otázkou, zda ji pak budou léčit či selektují. Pochopitelně Damoklův meč visí i nad ním. Stačí, aby nezvládl psychický tlak na něj kladený a bude zle. A ten tlak se jistě bude stupňovat, jak začnou další pokusy, jak bude muset sledovat strašné utrpení dalších a dalších vězňů, a možná i vězeňkyň, vybraných k experimentování.

Spatří svou Helene, ta vyjde na chodbu, spolu s jednou z dozorkyň, nese nějaké deky. Obě se zastaví kousek od něho, milenka dostane rozkaz zde zůstat stát, německá kriminálnice naopak o kus poodstoupí. Oba pochopí, dostávají příležitost ke krátkému dialogu.

„Co tady děláš? Budeš tady teď často?“ zašeptá ona, přitom oba stojí bez hnutí, nemají podle zdejších regulí žádné právo se na sebe ani podívat, natož spolu hovořit.

„Asi ne, jen budu u jednoho pokusu, pak se vrátím do základního tábora,“ odpovídá i on stejnou silou hlasu.

Helene Kleinová

„Jakého pokusu?“

„Radši se ani neptej. Ale doktor Schröder naznačoval, že snad po novém roce, nebo tak někdy, bych měl být nějakou dobu tady. Ve vedlejším sektoru, v mužském táboře, ale sloužit v tomhle bloku. Nějakej čas,“ vyjevuje možnou, byť značně nejistou budoucnost.

„Pak bysme se viděli častěji …“

„Nevím … je to hrozný, bejt tak blízko u sebe a nesmět se na sebe ani podívat …“

„Třeba by to šlo zase nějak zařídit …“

„Možná. Možná by ses časem mohla i ty přestěhovat zpátky do toho základního tábora. Prej tam chtěj vybudovat blok pro ženské pacientky, a tebe by tam taky přeložili. Ale to až tak za půl roku, jak mi Schröder naznačoval.“

„Půl roku … Danieli, to je tady věčnost! Co jen všechno se může za tu dobu stát,“ říká ona strašně smutným hlasem.

„Může, ale nemusí. Po pár dnech tady jsem si nedovedl představit, že tady dokážeme přežít měsíc, a podívej, pořád je ještě šest z nás naživu. Právě po tom půl roce.“

„Jen díky tobě. Všichni žijeme jen díky tobě. Kdybys nám nezajistil ochranu, pomoc, dávno bysme byli všichni mrtví. Já, tvoji bratři … Z těch žen, co sem přišly se mnou, už skoro žádná nežije.“

„To platí i o mužích. Snažím se nám zajistit podporu i nadále, těch německejch doktorů, ale i Poláků, co řídí tábor, respektive sedí na klíčovejch postech v jeho správě. Proto si musím tu přízeň udržet, i když je to hrozně těžký,“ zachvěje se mu hlas, připomene si, co tady za chvíli vypukne.

„Pokud uvidíš někoho z bratrů, tak ho pozdravuj.“

„Budu. Taky se na tebe často ptají,“ zalže teď on, neboť se o ní baví jen výjimečně. Jeho sourozenci mají docela jiné starosti, především jak udržet naživu sami sebe. Dostali šanci, ale i tak je jejich osud značně nejistý. Smrt může přijít z různých směrů, vážná nemoc, nečekaná selekce, nebo jen špatná nálada nějakého esesáka. Nebo strážný bude chtít dovolenku, prý když zastřelí vězně, jako na útěku, něco takového získá. To vše visí nad jeho sourozenci, a on má o ně pořád hrozný strach. Stejně jako o svou milenku.

„Pojď!“ houkne dozorkyně na Helene, ta ihned a pokorně ženu následuje. Její milenec opět zůstane sám. Ne však na dlouho, neboť se objeví doktor Schumann, směřuje na vyšetřovnu, a jemu kyne, aby šel s ním.

SS-Untersturmführer Horst Schumann

Edelstein kráčí za nacistou jako ve snách. Horst mu přijde podobný jeho šéfovi Schröderovi, vysoký, urostlý, uhlazený, ale s chladem a bezohledností v očích. Nicméně na druhé straně určitě nevypadá jako poblázněný fanatik, vyslovený hrubián či dokonce šílené monstrum, a už vůbec ne jako sadista, kterému dělá potěšení hledět na utrpení svých obětí. On spíše jejich utrpení nevnímá, či je mu naprosto lhostejné. On hledí jen na své osobní zájmy, které asi vydává za vyšší a vznešené cíle.

Na stole leží dvě hromádky karet vybraných vězňů. První je daleko větší, ve druhé jich je jen dvacet, tedy první skupina, která podstoupí ozáření. Tyto karty jsou zatím prázdné, postupně však do nich budou zapisovány výsledky či spíše následky tohoto nelidského experimentu na lidech. Daniel se už zase chvěje. Pak spatří ještě něco jiného, co vypadá jako klika, nicméně je ze dřeva.

„Zajímá tě to?“ všimne si Schumann pohledu vězně.

„Jen jsem uvažoval, na co to může být,“ odpovídá Edelstein a rozhlédne se, určitě to nebude nic ke dvěma mohutným Roentgenovým přístrojům, které zde jsou. A mezi kterými je umístěna na podstavci deska. U té naopak tuší, k čemu bude sloužit.

„Tak se zkus zamyslet,“ usměje se mírně nácek, „Souvisí to s naším pokusem. Respektive s tím, jak budeme sledovat jeho výsledky. Nic tě nenapadá?“

„Snažím se, pane doktore,“ hledí židovský lékař na dřevěnou kliku.

„Můj výmysl a můj nápad,“ odpovídá esesácký doktor skoro až pyšně, „Uvidíme, jak to bude fungovat. Už brzo. Co asi tak budeme sledovat?“

„Chcete říci … využít to na odběr spermatu?“ zachvěje se Daniel.

„Správně. Možná víš, že se dá ejakulace dosáhnout, když je přes konečník vhodně drážděna prostata. Což by nám mohlo usnadnit získání těch vzorků," přikývne Schumann a pohlédne na svůj zlepšovák.

„Něco jsem o tom slyšel, nebo četl. Nevím, snad to využívaly i japonské gejši, snad ke zvýšení rozkoše," říká poněkud rozpačitě Edelstein.

„Uvidíme, jak říkám, už brzo," zopakuje nacista, jeho výraz je zcela lhostejný, na své pokusné pacienty jistě nemyslí, „Teď k tomu tady. Když už si tady ty. Tam na chodbě se svléknou a pak budou chodit nazí, po jednom. Tady k té desce. Na tu položí penis a varlata, tak, aby ležely ve směru těch paprsků, byly ozařovány z obou stran, z obou těch přístrojů. U první skupiny začneme na pěti minutách, pak zvýšíme čas, po který tomu budou vystavený. Pak je zase odvedeš a přivedeš dalšího."

„Tady jsou jejich záznamy?" podívá se Daniel na stolek.

„Ano, podle nich sem budou chodit. Pokud nebudou rozumět, tak jim budeš tlumočit. Začneme tak asi za pět minut," podívá se Horst na hodinky, „Musí to běžet, je jich hodně," dodá.

„Hodně," zašeptá pro sebe Edelstein.

„Pak je odvezou na tu osmadvacítku. Budeš zodpovědný za ty záznamy, do těch karet. Taky na ně budeš dohlížet. Vše musí bezvadně sedět."

„Já vím, pane doktore. Dám si velký pozor, aby záznamy byly v naprostém pořádku."

„Snad se v tobě Johann neplete," podívá se nacista pátravě na vězeňského lékaře, který tuto poznámku nechá bez komentáře. Co taky říkat, když je zcela v jejich rukách. Kdyby zklamal, taky by ho mohli nechat svléknout a postavit k té desce, nebo možná ho rovnou zabít. Musí spolupracovat, nemá už možnost vycouvat. Nyní již ne, teď už by následky byly fatální.

Těch pět minut uplyne velmi rychle, oba lékaři vyjdou na chodbu, kam právě přivádějí skupinu dvaceti vybraných pacientů. V Danielovi hrkne, proboha, vždyť to jsou ještě kluci, jsou tak strašně mladí. Lehce třesoucí se rukou pohlédne do karet, kde je označený i věk, všem je mezi osmnácti až dvaceti roky. Proč proboha alespoň nevybrali skutečně dospělé muže, třeba mezi třicítkou a čtyřicítkou? Co už si něco užili? Proč tyhle mladíky, kteří se tváří tak vyplašeně?

Příznaky obav zobrazených v jejich očích se ještě zvýší, když jim přikáží, aby se svlékli donaha. Neodvažují se neuposlechnout, jejich strach je však obrovský. Mezitím Schumann zmizí na vyšetřovnu.

„Co nám chtějí udělat? Co nám chtějí udělat?" šeptá jeden z nich směrem k Danielovi, podle označení na jeho blůze pochopí, že je také jen vězeň.

„Jde o vyšetření," snaží se tázaný, aby jeho hlas zněl tiše.

„Tak proč se svlékáme? Nechtějí nás zabít?" zní hlas mladíka vyděšeně.

„Ne, zabít vás nechtějí," odpoví rozhodně Edelstein, pak se podívá na skupinu již nahých mladých mužů. Vypadají dobře po stránce fyzické, asi vybrali takové, co jsou zde nováčky či tu nejsou dlouho. Určitě si Horst zvolil zdravé a hlady ještě příliš nepoznamenané jedince. I když někteří jsou hubení, určitě nejsou vychrtlí. Pak přečte první číslo, a dotyčnému naznačí, aby ho následoval.

Kluk se zřetelně chvěje, a možná to není jen od chladu, který na chodbě přeci jen panuje. Vchází do místnosti a těká po ní vyděšeným pohledem. Vězeňským lékařem je směřován k desce mezi dvěma přístroji.

„Půjde o vyšetření tvých pohlavních orgánů," snaží se Daniel, aby jeho hlas zněl klidně, „Tohle jsou přístroje, které umožní vidět dovnitř," vysvětluje chvějícímu se pacientovi, jeho oči se ještě víc rozšíří strachy, kdoví, co se mu honí hlavou.

Schumann teď ke svému prvnímu pokusnému objektu přistoupí, a bez varování ho uchopí rukou opatřenou rukavicí za šourek, aby zajistil, že varlata budou vhodně sestouplá. Potom mladíka přistrčí k desce, na kterou musí položit penis a varlata.

„Ani se nepohni!“ řekne mu nacista přísným hlasem, který nedovoluje jakýkoli projev odporu.

„Pár minut bude probíhat to záření,“ snaží se vyplašenému klukovi podat vysvětlení Edelstein, „Musíš po tu dobu stát bez hnutí, je to moc důležité, aby to vyšetření vyšlo na první pokus. Nemusíš se bát, zjistíš brzo, že o nic nejde,“ lže mu, aby ho uklidnil. Ale zároveň mluví i pravdu, teď a tady se mu nic nestane, následky se projeví až později. A pak také přijdou další hrozné chvíle, kdy mu budou odebírat sperma a nakonec možná i jedno či obě varlata. Ale to zatím vědět nemusí, nemusí dopředu vědět o odporných věcech, které ho čekají.

„Zalez!“ nařídí Schumann židovskému lékaři, ten rychle zapluje do malé kabinky, opatřené silnými olověnými deskami, které chrání vyšetřujícího před Roentgenovými paprsky. Vzápětí se tam nasouká i nacista a spustí zařízení. To začne dost hučet, pročež sebou mladík u desky trhne, ale pak už stojí zcela v klidu. Strach mu nedovoluje se pohnout, mohli by ho nechat zbít, nebo dokonce i něco horšího. A tak tam jen stojí a nechává dopadat na své pohlavní orgány proud paprsků. Aniž by tušil, proč tady je, proč byl vybrán, a co s ním bude dál.

Daniel se tiskne do nejvíce ke stěně, aby nepřekážel. Je mu hodně úzko, smutně skrz okno pohlédne na nahého hocha, co tam tak pokorně stojí, a do mysli se mu vkrádá lítost. Bohužel nikomu z těch vybraných vězňů nemůže nijak pomoc. Snad jen později, až budou na té osmadvacítce, pokusit se jim zajistit péči, trochu vlídnosti.

„Doufám, že je tam má správně,“ poznamená Horst.

„Jen sebou lehce trhl, lekl se toho zvuku, ale stále stojí v poloze, do které jste ho umístil,“ odpovídá mu Edelstein, pak mu to nedá, aby se nezeptal, „Pane doktore, budete vybírat také muže různého věku?“

„Různého věku? Proč?“ nepochopí asi smysl otázky Schumann.

„Tihle jsou hodně mladí …“

„Jsou ve věku, kdy už jsou jejich reprodukční orgány zcela vyvinuté. Jsou ve věku, kdy se lidé začínají množit. Právě tehdy by mělo dojít ke sterilizaci, nebo možná i o nějaký ten rok dříve. Navíc se mi tahle věková kategorie její jako nejvhodnější pro naše pokusy,“ odpovídá Horst lhostejným hlasem, „V tomhle věku začíná sexuální život, možná si vzpomeneš, jak v té době je silný sexuální apetit. Což bys mohl, nemáš k tomu tak daleko.“

„Je mi šestadvacet,“ poznamená Daniel tiše.

„Tak vidíš. A na tu tvojí otázku, neuvažuji o nějakém spektru výběru, podle věku. Hodlám zůstat u téhle věkové skupiny,“ řekne nacista a svého židovského kolegu tím příliš nepotěší. Kolik ještě mladíků, a asi také podobně starých děvčat, bude svým sterilizačním experimentem trýznit?

Čas se naplní a přístroje jsou vypnuté. Vězeň s již ozářenými genitáliemi je odváděn ven z místnosti, když se objeví na chodbě, okamžitě se na něj upřou oči všech dalších naháčů. V nich vidí Daniel i jistý záblesk radosti, neboť jejich kolega vyšel bez viditelné újmy na svém těle. Nicméně ten se tváří poněkud rozpačitě.

„Co ti dělali?“ ptají se ti nejblíže k němu, zatímco Edelstein vyvolává číslo druhého v pořadí.

„Nevím, asi mi něčím zkoumali mojeho ptáka a koule,“ odpovídá tázaný, nelze v jeho hlase nepostřehnout značnou nejistotu, možná se i stydí o tom mluvit.

„Cože?“ vyrazí ze sebe hoch, kterého si bere židovský lékař dovnitř.

„Však to zjistíš,“ odpovídá mu Edelstein na otázku, „Nejde o nic hrozného, jen vyšetření tvých pohlavních orgánů. Jak jsi viděl, není to nijak bolestivé,“ snaží se ho uklidnit.

Celá procedura se opakuje, i Daniel se trochu zklidní, neboť mládenci zde nijak netrpí, dokonce některého z nich na chodbě zaslechne říkat, že se bál zbytečně, protože to bylo nakonec docela příjemné. Kdyby tak ten nešťastník věděl, jaké budou asi následky. Naopak jiný se svěřoval svým kolegům, že se mu udělalo trochu nevolno, ke konci celé procedury. Ale to mohlo být i od

strachu, těžko říci, nikdo vlastně neví, co tento pokus ve svých důsledcích způsobí. Bohužel se to ale brzy dozví, díky těm chudákům tady.

Vše běží jak po drátkách, přesto však trvá dvě a půl hodiny, než jsou všichni odbaveni. Proto po pár pokusech a po domluvě se Schumannem dosáhne Daniel toho, aby se mohli obléknout ti, co jsou již vyřízeni a také ti, na které přijde řada později. Vždy řekne, kdo bude další na řadě a ten

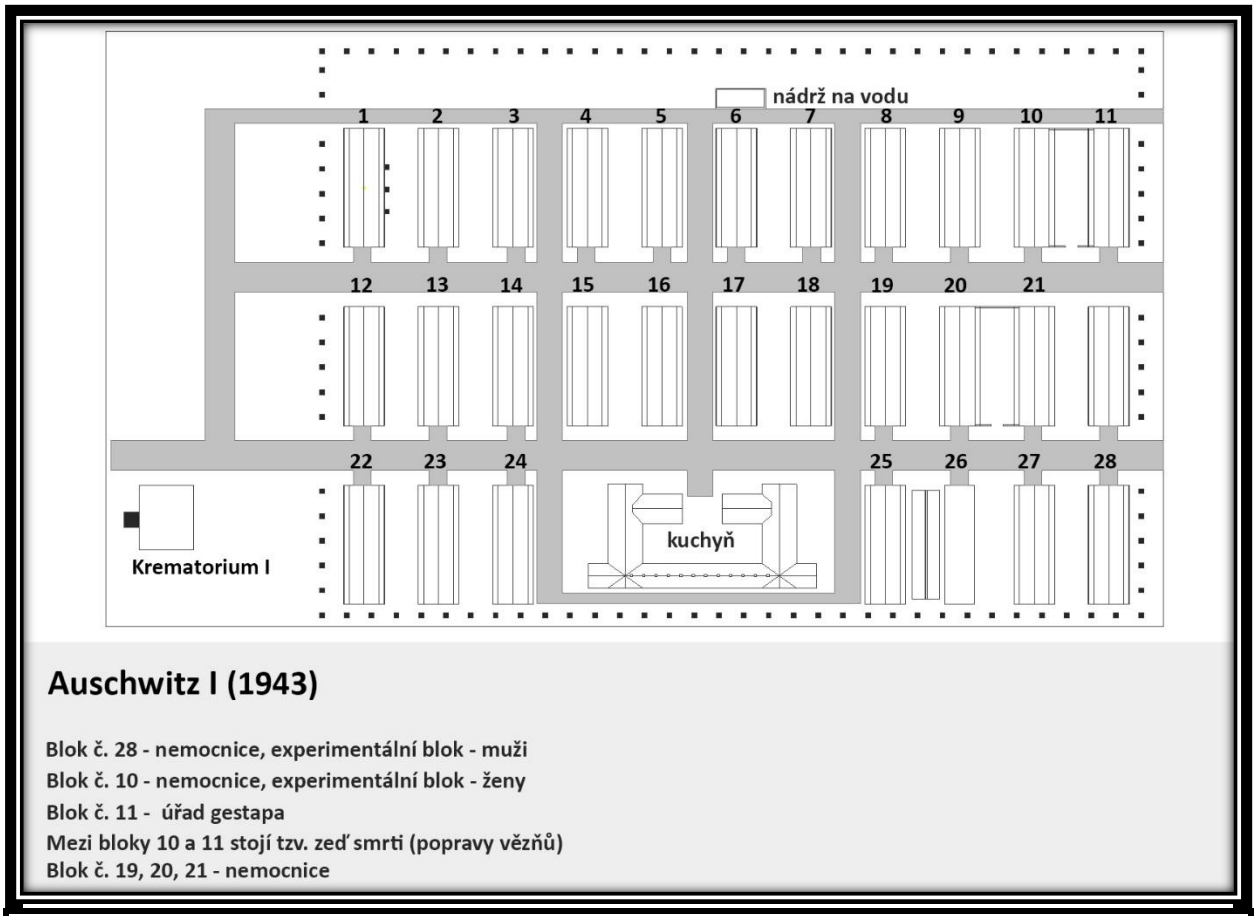

Schéma Auschwitz I. (1943)

se svlékne. Svoji žádost náckovi zdůvodní tím, že by bylo nevhodné, aby pokusné subjekty nastydly a jejich zdravotní stav pak třeba nějak negativně ovlivnil tento experiment.

Po první skupině nastane pauza, kdy si Schumann nechá přinést kávu a něco k jídlu. Edelstein zůstává stát stranou s kručícím žaludkem, naštěstí má zásoby v kanceláři, tak se snad zasytí po svém návratu. Kupodivu si ho nacistický doktor povšimne, nebo možná jeho lačných pohledů, zavolá si jednu dozorkyni a nařídí jí, aby jeho pomocník dostal dvojitý příděl polévky, která se podává k obědu, a taky k tomu kousek chleba. Je to břečka jako obvykle, ale alespoň trochu zaplácne žaludek. Byť žít jen z oficiálních přídělů vede postupně k devastaci vězňů, o tom by mohl Daniel vyprávět, vždyť o tom psal svou zprávu.

Pak přinesou Horstovi ještě jedno kafe, to si zprvu myslí židovský lékař, ale k jeho údivu je určeno pro něj. Podívá se vděčně na nacistu, ne, ani v tomhle se nevyzná. Proč projevuje takovou vstřícnost vůči němu, Židovi, když před chvílí zničil reprodukční orgány dvaceti zcela zdravým mladým židovským klukům, a za chvíli to samé bude dělat druhé skupině?

Nakonec jsou takto „ošetřeny“ dokonce skupiny tři. Celkem šedesát mladíků dnes bylo podrobeno ozařování. Poté dostane do rukou Edelstein karty, stále jich však na stole dost zůstává.

„Další skupiny půjdou v dalších dnech,“ pochopí jeho pohled Schumann.

„Budu zase u toho?“

„Ne, ty už zůstaneš na tý osmadvacítce, v tom základním táboře. Už dneska se tam o ně postaráš, já tam zítra provedu inspekci, předtím, než pojedu sem. Taky jim zítra poprvé odebereme sperma. Uděláme to víckrát, než přistoupíme k odběru varlat.“

„Budou všem odebrána obě varlata?“ zeptá se stísněným hlasem Daniel.

„To ještě uvidíme,“ nemá zřejmě zcela jasno Horst, „Asi ne všem, jen vybraným jedincům. Možná bude stačit i jedno. Nebo napřed jedno, a pak za nějaký čas druhý. Pro porovnání účinků. Ale o tom rozhodnu později. Ne abys jim ale něco v tom směru dneska říkal,“ podívá se přísně.

„Nic jim říkat nebudu, pane doktore. Není nutné, aby to už teď věděli,“ odpovídá Daniel smířlivě, v tu chvíli však myslí především na ty chudáky, proč mají žít několik dní s tímto hrozným zjištěním. Bude stačit, až je odvedou na operační sál a zákrok uskuteční.

Nacista se už na nic neptá a ani nic neříká. Sám se jde sbalit a Edelstein na něho musí čekat. Jen se domýšlí, zda už nakládají těch prvních šedesát ozářených. Už dávno je tma, vlastně skoro ztratil pojem o čase, vše bylo tak hrozně jednotvárné, jen se střídali rozechvělí mladíci u desky mezi těmi dvěmi zlověstnými přístroji. A byli s největší pravděpodobností zmrzačeni.

Schumann nakonec dojede až na blok osmadvacet, zkontrolovat si, zda je vše připraveno pro jeho pokusné pacienty. V základním táboře právě probíhá večerní apel. Daniel se zachvěje zimou a uvědomí si, jak strašně asi musí být těm tisícím mužů, mezi nimiž má i své sourozence, kteří musí stát bez hnutí na mraze, mnozí nedostatečně oblečení. Smrt si jistě i díky zimě bude vybírat další daň, už spatřil na ošetřovnách některé pacienty s omrzlinami, ale také zápalem plic. Pro mnohé to znamená konec, což si bohužel často uvědomují i ti postižení.

Prostor pro příjem pacientů určených k výzkumu sterilizace je již připravený, pročež Horst spokojeně odkráčí do esesáckých ubikací a naopak Daniel čeká na jejich příjezd. Domlouvá se i s místním kápem, jak postupovat, pokud je přivezou až v noci. Instruuje i Šimona, který mu je dán k ruce, na jeho žádost a z rozhodnutí Schrödera. Tak může něco ze svých povinností přenést na přičinlivého mladíka, který si zde chce místo udržet za každou cenu. Má totiž hodnotu jeho života. Proto se i usilovně šprtá němčinu, a díkybohu dělá značné pokroky.

A už jsou tady. Opět vyjukaní, zároveň zaražení, po té odpolední ponižující proceduře. Na nutnost se svlékat donaha, vlastně na veřejnosti, už si asi zvykají, konají tak při příjmu, při různých prohlídkách, selekcích, očistě. Ale aby se zajímali přímo o jejich pohlavní orgány, to je další stupeň jejich ponížení. A to ještě netuší, jaké hrozné procedury je čekají tady.

Edelstein však o jejich krutém osudu ví, proto hledí smutně na ty hochy, zatím zdravé a plné síly. Možná už ne mužnosti, protože jejich schopnost zplodit nový život byla pravděpodobně dnes zničena. Ale to není tak úplně jisté, výsledky ukáže až další výzkum.

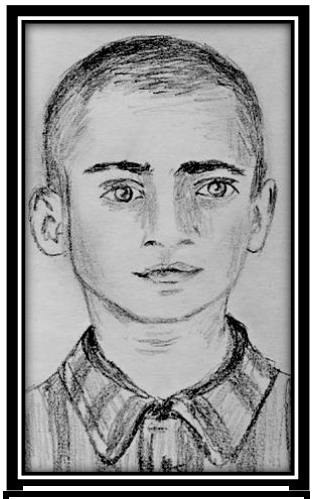

Zawel Weiss

Přivezení vězni se nejistě rozhlížejí, určitě jim nepouštěli záření na jejich genitálie jen tak pro nic za nic. Co bude dál? Je proto jen otázkou času, než někdo z nich tuto otázku položí.

A už je to tady. Jeden z nich, takový hubený a vytáhlý mladík, sice vylepaný jako ostatní, ale s docela hezkou tváří, nesměle zamíří za židovským lékařem. Možná je jeho strach z budoucnosti větší, než obavy z reakce muže, který asistoval při jejich podivném vyšetření, a který byl evidentně jedna ruka s esesáckým doktorem. Hoch se postaví do pozoru, baret přitiskne pevně k pravému stehnu a zahlásí se svým číslem.

„Pane, dovolte mi promluvit,“ dodá v jidiš, a v jeho hlase krom jiného též zní obavy.

„Mně se tak hlásit nemusíš,“ zavrtí hlavou Daniel, „Jsem vězeň jako ty, jak sis asi povšiml,“ ukáže na zkřížené trojúhelníky na své hrudi,

„Ale mám jisté výhody," připouští, „protože jsem lékař a oni si mě vybrali, abych jim pomáhal."

„Ach tak, pane doktore," zůstává mladík ostražitý, „Já jsem Weiss, Zawel Weiss, jestli vás to zajímá," představí se, což není jeho protějšku právě po chuti. Ten by chtěl, aby všichni zůstali jen čísly, aby se mu nedostali pod kůži, aby je viděl jen jako pacienty. Vždyť asi většina z nich skočí hrozně zmrzačená, a pravděpodobně nakonec zemřou. Ale asi se mu nepoštěstí si je udržet od těla, asi je bohužel pozná blíže, než by chtěl.

„Ty nevíš, že tady jsi jen číslo?" podívá se na hocha přísně.

„Promiňte, pane," ulekne se tazatel, zase se staví do pozoru, „Myslel jsem … říkal jste … vězeň jako my. Nevěděl jsem … už se to nebude opakovat," blekotá.

„O mě nejde. Ale jinde bys mohl narazit, Zaweli," povzdechne si Daniel, „No tak, proč si se mnou chtěl mluvit?" položí otázku s dalším povzdechem, neboť ví, co bude následovat.

„Pane doktore, když jste doktor," je zmatený Weiss, očividně neví, jak se k tomu mladému muži chovat, jak moc mu ten může zavařit, když se naštve, „Vůbec mi není jasné, co se to s námi děje. Proč tady jsme. Co to mělo znamenat, tamto, jak jsme tam museli …," klopí oči, neví, jak dobře popsat ponižující proceduru, jíž byl vystavený.

„Já jsem jen vězeňský doktor, tak jen pomáhám," odpovídá Edelstein, a pak se mu svraští čelo, přicházejí další mládenci, všimli si, jak se jejich druh baví s mužem, co pomáhal esesáckému doktorovi, a chtějí také informace.

„Ale něco přece vědět musíte, ne? Nebo nám to jen nechcete říci?" zní z hlasu Zawela zřetelné obavy, a ty vidí Edelstein i v očích ostatních, kteří se kolem něho teď houfují. Až nedaleko stojící Šimon dostane strach, aby jeho zachránce ti noví nenapadli. Ale ti jsou daleko jakéhokoli agresivního chování, mají jen obyčejný strach. Především o sebe, a pak asi i z toho jejich staršího kolegy vězně, co se zřetelně paktuje s nácky. Kdoví, jaká to nakonec bude svině. A jako doktor jim může ublížit ještě víc.

„Tak dobrá, poslouchejte všichni," zvýší sílu svého hlasu Daniel, teď už ho poslouchá celé osazenstvo ložnice, které se kolem něho houfuje. A když mládenci vidí, že dva dozorci u dveří na toto srocení nic neříkají, jednak si dodají odvahy, a jednak vzroste jejich respekt k doktorovi, „Jsem vězeň jako vy," pokračuje ten, „Jsem tady v postavení vězeňského lékaře. Proto jsem byl dnes u vašeho vyšetření a budu tady na vás dohlížet. Tohle jsem si nevybral, musím tak dělat, jinak by mě potrestali. A jak se tady trestá, už možná víte. I když podle toho, jak vypadáte, tady nebudete dlouho."

„Už toho víme dost," klopí teď někteří hlavy, asi se jim vybavují vzpomínky na blízké, co skončili v plynových komorách.

„Pokud budete mít dotazy, ohledně něčeho tady v táboře, nebo jak to chodí tady na tomhle nemocničním bloku, tak se obracejte tady na Šimona," přehraje Edelstein jistě mnoho dotazů na svého pomocníka, k jeho očividné malé radosti.

„Ale proč jsme v nemocničním bloku, pane doktore, když jsme všichni zdraví?" ptá se Weiss stísněným hlasem, pak se rozhlédne po ostatních, jsou tu samí mladí muži, zatím plní síly, kypící zdravím.

„Tak to už pár hodin nejste," chce se říci Danielovi, ale tato slova pochopitelně spolkne, „Máš pravdu, Zaweli. Jste tu právě proto, že jste mladí, zdraví a poměrně silní," snaží se, aby jeho hlas zněl klidně, „Jak jste jistě pochopili ze svého vyšetření, objektem zájmu německých doktorů se staly vaše reprodukční orgány. Jste tady proto, aby oni mohli zkoumat vaši plodnost. Asi to bude pro vás poněkud nepříjemné, určitě svým způsobem ponižující. Ale nic nenasvědčuje tomu, že by měl být ohrožený váš život."

„Zkoumání naší plodnosti?" pobledne nejaktivnější tazatel, a i na dalších tvářích jsou patrné minimálně rozpaky. Něco už tušili, a teď se jejich obavy potvrzují. Stále však nevědí, co má takový výzkum plodnosti znamenat.

„To je zatím všechno, co já o tom vím," lže teď Edelstein a snaží se tak činit přesvědčivě, „Já jsem tady jen proto, abych vedl vaše karty, zapisoval tam údaje, co budou zjištěny, případně vás na jejich pokyn vyšetřoval. Víc taky nevím. Možná se to vy i já dozvíme v nejbližších dnech. Zatím budete tady na tomto bloku, což má určité výhody," říká, když jim zamlčuje hrozné nevýhody, ale ty zjistí právě v těch nejbližších dnech.

„Jak ale chtějí zkoumat tu naši plodnost? A co dneska? To byl přece Roentgen, ne?" ozve se nějaký chytrák z davu.

„Nevím přesně, ale možná bude potřeba odběr vašeho spermatu. Proto jsem mluvil o jistém ponižujícím zákroku," odpovídá Daniel, „Jak možná víte, nebo nevíte, tak ve vašem ejakulátu, tedy v tom, co z vás vychází při výronu semene, je určité množství spermií. Také jsou různě rychlé a podobně. Což se dá zjistit, dá se to zkoumat."

„To jako budeme muset …," chvěje se hlas Weissovi, a také mnozí další se tváří dost vyplašeně.

„Víc nevím, a proto vám taky víc neřeknu. I tohle se spíš domýšlím," zní hlas židovského lékaře již značně nervózně a nerudně, „Zkusím něco zjistit, něco víc, ale vy pak naopak nesmíte před tím německým doktorem nic říkat. Jinak bych měl problémy já. Zkusím se zeptat, zítra, nebo pozítří, a pokud se něco dozvím, tak vám řeknu. Teď jen vím, že máte být několik dnů tady na pozorování, a já mám vést vaši dokumentaci."

„Nebo nám nechcete říct celou pravdu," ozve se někdo v davu, ten zvyšuje odvahu jedinců, i zde, v tomto prostředí, zvláště když tu nejsou esesáci a vlastně ani dozorci.

„Jak myslíte," pokrčí rameny Daniel a úmyslně se zatváří uraženě, naštvaně, „Snažil jsem se k vám být vstřícný. Ale když mě chcete obviňovat, tak prosím. Já jsem jen lékař, jen si tady plním to, co mi oni řeknou. Ale mám tady i jistý pravomoce, ze své funkce," zní teď z jeho hlasu výhružka, tu nemůže nikdo přehlédnout, zvláště když jsou jejich nervy napnuté, „Teď okamžitě běžte na svoje místa, který vám byly přidělený. Další se dozvíte zejtra," ukáže velitelsky rukou, a pohledem zabloudí k dozorcům, co stále postávají u dveří, „Ty počkej," zadrží Weisse.

Jeho strohý způsob pokynu zapůsobí, už tak vyplašení kluci nechtějí další problémy, a ten lékař, co se paktuje s nácky, by jim je určitě mohl udělat. Kdoví, jaká nechutná vyšetření budou muset ještě absolvovat, a on u nich určitě bude. Proto rychle plní pokyn, doslova se rozprchnou jak hejno vrabců, když do nich střelí. A jako takoví malí vrabčáci také Edelsteinovi připadají. Bohužel pro ně byli vybráni pro moc hnusný experiment. Je mu jich strašně líto, ale také musí myslet na sebe.

„Nechtěl jsem vás urazit, ani naštvat, pane doktore," říká Weiss úzkostným hlasem, už zase stojí v pozoru s baretem křečovitě přitisknutým k pravému stehnu.

„Na tebe se nezlobím, ty ses jen slušně zeptal," snaží se o mírný hlas Daniel, „Ale i já jsem jen vězeň a musím plnit jejich pokyny. Udělat, co mi řeknou. Taky se se mnou neraděj vo tom, co chtějí dělat," zase už minimálně trochu lže, ví bohužel až moc dobře, co ty nešťastné mladíky čeká. Ale určitě je pro ně lepší nejistota, než kdyby znali celou strašnou pravdu. Něco jim řekl, něco jim naznačil, aby se psychicky připravili na odběr spermatu, další jim zatím může zůstat utajeno. Dovede si představit, jak by vyváděli, kdyby jim teď prozradil, že minimálně některým z nich uříznou koule. Anebo, že asi brzy na sobě začnou pozorovat popáleniny, jak se on obává.

„Nezlobte se, pane doktore. Máme jen strach, nevíme, co s náma chtěj dělat. A to divný vyšetření … asi chápete …," klopí hlavu Zawel.

„Chápu. A teď už taky zmiz," ukáže židovský lékař rukou, a kluk rychle vyběhne ke svému místu, co mu bylo určeno v třípatrových dřevěných palandách. Tam někde bude trávit dnešní noc, tam někde bude jeho mozek rozebírat, co dneska zažil, co se teď dozvěděl. A tam někde se bude chvět při představách, co by ho tady ještě mohlo čekat. Už jen zmíněný odběr

spermatu je dost velké ponížení, a on může dumat, jak to budou chtít udělat. Asi je budou nutit masturbovat, myslí si on, a určitě i mnozí další.

Snad nebudou zítra před Schumanem žvanit, přemýšlí naopak Edelstein, aby mu nemusel nic vysvětlovat. A aby se ten nenaštval. Možná s nimi neměl vůbec mluvit, měl zůstat hluchý k jejich dotazům. Pořád dělá chyby, pořád v něm nakonec převáží soucit, dá se s pacienty do řeči, snaží se je uklidnit. Jednou by na to mohl doplatit. Lepší bude už držet hubu a nic neříkat. Nakonec stejně všechno pochopí. A jeho asi budou nenávidět tak jako tak, vždyť on pomáhá těm, kteří jim budou tak strašným způsobem ubližovat.

Doslova ho deptá věkové složení vybraných vězňů. Dumá, proč sáhl Schumann k tak mladým mužům, ve kterých on pořád vidí spíše kluky. Očekává od nich větší kázeň, menší problémy, snadnější podvolení se? Nebo mu jde skutečně o jejich mládí, o jejich nesporně vysokou sexuální aktivitu, danou právě jejich věkem a působením hormonů? Jsou v ideálním věku na množení, mladí, plní života, se zvýšenou touhou se pářit. Tak proto jsou tady?

Ať tak nebo tak, je to strašné. Jsou mladí a mnozí jistě i krásní, jejich těla nabyla mužské podoby, ale ještě je v nich i něco chlapeckého. A teď tady budou surově mučeni a nakonec z jejich atraktivních postav zbudou jen trosky.

„Co s nima budou dělat?“ zeptá se tiše Chason, když vyjdou z ložnice na chodbu.

Šimon Chason

„Copak si neposlouchal, Šimone?“ zatváří se zle Daniel, až se jeho pomocník ulekne.

„Já jen … někdy víte víc …,“ blekotá.

„I kdybych něco věděl, tak bych ti to tak určitě řekl, abys něco vyslepičil,“ utrhne se lékař na mládence po svém boku, když však uvidí jeho nešťastnou tvář, zarazí se, „Šimone, promiň. Nechci na tebe bejt hrubej. Je toho na mě moc,“ ztiší podvědomě hlas, byť mluví v jidiš, „Je to hrůza, co se tady děje. A ti kluci tam … jsou tak strašně mladý a zatím i krásný … sám víš, jak tady budou začas vypadat. A teď je ještě vybrali, na tenhle pokus. Budou je tu ponižovat, slyšel si to vo tom spermatu, ne? Je mi z toho zle, proto jsem zlej i na tebe.“

„Pane doktore, vy se mi přece omlouvat nemusíte. Kdyby nebylo vás, možná bych už byl mrtvej, nebo musulman, jako někteří z těch … ale vo tom mluvit nechci ...,“ zachvěje se hlas Chasonovi.

„Šimone, budeš mi k ruce, jako já jsem těm … těm. Což ti asi pomůže, budeš mít určitou vochranu, na tomhle bloku. Ale uvidíš tu asi strašný věci.“

„S nima tam?“ ukáže mladík rukou ke dveřím, za nimž se nachází šedesátka jeho vrstevníků.

„Možná s nima, možná s jinejma. My pro ně nejsme nic, jen podřadný bytosti, na kterých si můžou dělat ty svoje zvrácený pokusy. A my, když chceme přežít, tak jim musíme pomáhat. Proto jsem na tom tak špatně, tak mi promiň, že jsem byl hrubej …“

„To vůbec nevadí, pane doktore. Moc dobře vás chápu,“ sklopí hlavu Chason, jeho hlas zní příšerně tesklivě, „Jak jsem tam držel ty tři, co dostali tu injekci … byl jsem na tom dlouho strašně. Pořád jsem to viděl před sebou …“

KLIKA A NEBEZPEČNÉ VYZNÁNÍ

SS-Hauptsturmführer Johann Schröder

Daniel se na stejné místo vrátí druhý den po ránu, tentokráte v doprovodu doktora Schumana a doktora Schrödera, který se včera někde toulal. Spíš však jako jejich přičinlivý ocásek, nicméně již to mu poskytuje velkou ochranu a privilegia. Každý tady na bloku ví, jak blízko má židovský lékař k esesáckým doktorům, kteří si tu hrají na Bohy, rozhodují o osudech jiných lidí. A vlastně si tu s nimi dělají, co chtějí, těch šedesát nových pacientů jsou jen dalšími v pořadí. Až uspokojí páni vědci svoji zvědavost či badatelské choutky, asi většinu z nich pošlou do plynu. Pokud tedy nebudou práceschopní, když ano, tak jim asi ještě milostivě umožní nějaký čas sloužit říši, než je pošlou na smrt.

Pokusní pacienti dostanou příkaz se svléknout donaha, pak nastoupit po skupinách, jak byli včera ozařováni. To u první skupiny trvalo pět minut, u třetí skupiny se čas působení Roentgenových paprsků zvýšil na šest minut. A asi přijdou další skupiny, uvažuje Edelstein, vždyť Horst mluvil o dvou stovkách. Jen v této první fázi.

Kluci jsou dost vyplašení, nicméně mlčí jak zařezaní. Moc dobře vědí, že stačí jeden pokyn esesáckého doktora a jdou na smrt. Jejich oči je usvědčují z velkého strachu. A pravděpodobně i pocitů značného ponížení, neboť hned dvojice nácků, a vlastně i ten vězeňský doktor, kolem nich procházejí a zírají na jejich genitálie. U některých dokonce ten nácek odstrčí jejich penis, aby jim lépe viděl na varlata. Ale pohled doktorů je chladný, naprosto profesionální, prostý jakýchkoli emocí. Hledí na ně jen jako na zkoumané objekty. Což je alespoň trochu pozitivní, přeci jen jsou to lékaři a tak je jejich zájem o jejich pohlavní orgány nutno chápat.

Nechají je tam stát nahé a ve značné nejistotě, sami se radí, u východu z ložnice, nikdo tedy nemůže zaslechnout, co se bude dále dít. Což jejich obavy ještě zvyšuje. Vždyť oni si s nimi opravdu mohou dělat, co chtějí, není nic, co by je zastavilo. A tím posledním je pak jejich soucit. S tím rozhodně počítat nemohou.

To si uvědomuje i Daniel. Ano, jeho němečtí kolegové v těch šedesáti mladých zdravých mužích vidí jen potencionální nebezpečí pro říši. Vždyť za normálních okolností, tedy bez jejich internace zde, by mohla ta šedesátka v několika letech zplodit desítky a možná až dvě stovky nových malých Žiďáčků, ze kterých by za dalších patnáct, dvacet let vyrostli nepřátelé říše. Jejich cílem je jim to znemožnit, buď jejich fyzickou likvidací nebo sterilizací.

„Mám na dnešek naplánovaný další tři skupiny," svěřuje se Schumann svým kolegům, „Večer je sem zase přivezou. Ale než tam pojedu, chci si vyzkoušet odběr toho spermatu. Po těch skupinách, jsem už domluvený s tím polským chirurgem, má tam připravený zkumavky na vzorky. Já pak zařídím jejich odeslání do Breslau, mám slíbeno, že je tam přednostně prověří. Budeme to i sledovat v čase, minimálně u některých, jestli to má nějaký vliv, na tu plodnost."

„Vezmeš si zase jeho?" ukáže rukou Johann na svého asistenta.

„Ať zůstane tady, pomůže s tím odběrem," zavrtí hlavou Horst, „Já mu sem pak dodám karty tý další šedesátky."

„Kolik jich nakonec bude?"

„Během tří dnů jich chci mít devět skupin, po těch dvaceti. Takže v první fázi sto osmdesát. Už je mám vybraný. Možná brzo zkusím další. Uvažoval jsem i o Polácích, aby se dalo porovnat, jestli to bude mít jiný průběh, než u nich," ukáže Schumann na židovské pokusné mladíky, „Ale napřed chci zajistit ten zmíněnej počet, z nich."

Doktor Wladislas Dering

„Zatím nejsou vidět žádný velké změny, na těch jejich genitáliích, ani vokolo nich," hodnotí své pozorování Schröder, „Jen trochu zarudnutí."

„Uvidíme, jak se to bude vyvíjet v čase," pokrčí rameny Horst, „Tak se do toho dáme. Vezmi pět z nich, zkusíme to s nima, já pak pojedu a vy to tam dokončíte. S tím polským doktorem," nařizuje židovskému lékaři.

Tomu nezbývá než uposlechnout, musí tedy dojít pro prvních pět nešťastníků, kteří budou podrobeni velmi ponižujícímu, jistě nepříjemnému a pravděpodobně i bolestivému zákroku. Vezme to z kraje, a tam stojí i Zawel Weiss, se kterým se bohužel včera trochu seznámil.

„Jdeme," přikáže jim.

„Nahý?" zašeptá spíše pro sebe Weiss.

Daniel neodpoví, jen přikývne, a oni musí poslechnout. Proto kráčejí za esesáckými doktory, kteří směřují k místu, kde má svoje hájemství doktor Dering, další významný spolupracovník na těchto pokusech. I když jeho hlavní chvíle přijde, až budou odebírána varlata, tam se teprve projeví jeho chirurgický um. Také bude pomáhat při odběru spermatu, byť u těch prvních to nepochybně provede Schumann osobně, aby si vyzkoušel svoji odpornou pomůcku.

Zawel stojí tak nešťastně, že je první na ráně, proto musí vstoupit spolu s esesáky. Doslova v něm hrkne, když spatří operační stůl, vyděšeným pohledem se podívá na Daniela a pak na své přirození, jako by se ptal, zda mu ho nebudou chtít ufiknout. Vidí totiž i různé chirurgické nástroje. Ovšem přehlédne dřevěnou kliku, o jejímž využití nic netuší, a se kterou se již brzy seznámí, a to značně ponižujícím způsobem.

„Pojď sem," houkne drsně Horst na nahého mladíka, ten německy rozumí, proto nesměle, leč okamžitě reaguje, „Tady se postav, takhle dej nohy," upravuje mu rozkročení esesák, jak asi někde vyčetl, či mu to někdo poradil, „Podej mi to," nařídí Danielovi.

Edelstein se značnou nechutí dojde pro dřevěnou kliku, která je sice vyhlazená, takže zadření třísky asi nehrozí, ale na druhé straně dost humpolácká, pročež zákrok nebude jen krajně nepříjemný, ale určitě i bolestivý.

„Tady si to přidrž, pod penisem. Rozumíš mi?" podívá se tázavě Horst na vyplašeného pacienta.

„Ano, pane doktore …," hlesne oslovený.

„Tak si to přidrž pod penisem, měl by z tebe vyjít ejakulát. Tak ať dopadne na tu misku," říká Schumann konsternovanému mladíkovi, jehož oči už nemohou mít zoufalejší výraz.

Edelstein ty své raději klopí, pak se však trochu přemístí, aby celý hnusný zákrok viděl z boku pacienta. Ten teď vyjekne, neboť mu nacista začíná zavádět dřevo do řitního otvoru.

„Uvolni se, kruci," zlobí se Schuman na týraného hocha, ten se celý chvěje, do jeho očí se derou slzy od bolesti, možná i ponížení, tiše úpí, jak je dřevo dost brutálním způsobem zasouváno hlouběji a hlouběji. Ke všemu je s ním ještě otáčeno.

Horst se snaží s klikou manipulovat a přitom pozoruje penis pacienta, zda se nedostaví očekávaný efekt. Weiss syká bolestí, neodvažuje se však jakkoli odporovat, možná je i v šoku z toho, co s ním nacista provádí. Pak přijde jiný pocit a z jeho pohlavního údu vyjde několik kapiček ejakulátu, ten dopadne na misku, kterou si musí sám přidržovat.

„Tak vida, funguje to," říká spokojeně Horst a vytrhne kliku z pozadí nešťastného mladíka.

„Moc toho ale není," podívá se na misku Schröder.

„Na prozkoumání to stačí," oponuje mu kolega, „Je to taky rychlejší, než je nutit masturbovat," dodává, pak se zamyslí, „Ale kdyby chtěli víc, tam v těch laboratořích, tak by bylo

nutný je přimět, aby masturbovali a odevzdali větší množství vzorku," sleduje, jak bere Dering misku z rukou šokovaného Zawela a trochu bělavé tekutiny, co na ní ulpěla, přemistruje do připravené zkumavky, na ní napíše číslo vězně. Má ho jak v papírech, tak si ho může přečíst na paži nešťastníka.

„Asi máš pravdu, není potřeba velký množství, aby se to dalo prozkoumat," souhlasí Johann, vůbec mu nepřijde drsné se takto bavit s kamarádem doktorem před vězněm, kterého právě podrobili velmi ponižující proceduře, a také bolestivé, podle jeho výrazu.

„Ty můžeš jít, a ty mi přiveď dalšího," nařizuje Schumann, pročež se Weiss s hrůzou v očích šourá ke dveřím, následován Edelsteinem, jenž musí pozvat dále dalšího ubožáka.

„To je vodporný," hlesne jen Zawel, když spočine bosýma nohama na chodbě.

„Co se děje?" ptá se vyděšený hoch, který je na řadě.

„Radši se neptej," zavrtí hlavou Weiss, aby následně připravil další tři kolegy na hnusný zážitek. Ale na druhé straně, když viděl ty chirurgické nástroje … tohle bylo odporný, strašně ponižující, ale jen ho bolí prdel, jinak mu neublížili. Už se bál, že do něho třeba říznou.

Další mladík musí podstoupit stejné ponížení, které je po pravdě více traumatizujícím zážitkem než fyzickým utrpením, byť zákrok nepochybně bolestivý je. Zvláště když se Schumann s využíváním kliky nijak zvláště nemaže a je mu jedno, jaké poškození tkáně způsobí. Však také je na dřevě po skončení procedury krev. Nad hygienou pak může Daniel jen tiše úpět, po zákroku Horst kliku nijak zvláště nečistí, a jistě na ní jsou kromě krve i zbytky stolice. Tohle mu je asi úplně jedno, i kdyby způsobil zánět, v době jeho propuknutí asi budou již jeho pokusy ukončené.

Pátého v pořadí dostane za úkol vytěžit Dering, a počíná si snad ještě surověji než nacistický lékař. Buď nemá vůbec žádné zábrany, nebo se chce před německými kolegy předvést. Pořád jsou to pro něj asi jen Židé, které zřejmě také moc nemusí. Chudák hoch jen tiše sténá a on mu ještě nadává. S klikou pak pohybuje v jeho konečníku doslova brutálně.

„Myslím, že to jde," tváří se spokojeně Schumann, když je i u pátého zkoumaného subjektu odběr spermatu úspěšně dokončený. Vězně pošlou za dveře, pak se začnou chvíli domlouvat, takto ve čtyřech, dva nadřazení, jeden méně méněcenný a jeden z rasové teorie úplně méněcenný. Ale je vidět, že i němečtí doktoři rozlišují, ani Wladislas, a vlastně ani Daniel, pro ně tak zcela bezcenný není, asi u nic převažuje lékařská profese nad rasovou teorií. Nebo ji alespoň trochu tlumí. To je poznat z jejich jednání.

„Odběr provedu," slibuje Dering, a tváří se odhodlaně. Bůh pomáhej těm ubožákům, co přijdou na řadu, říká si Daniel.

„Všechno zaznamenej, ty karty jsou tvoje starost," ukáže na dokumenty Horst, „Berte je tak, jak šli včera, ať máme první odběry přibližně po čtyřiadvaceti hodinách. Zejtra to samý uděláte s těma, co pošlu dneska večer," nařizuje dál, „Já se sem podívám až pozítří, až budou odbavený všichni z té první fáze našeho experimentu," slibuje, pak se zamyslím, „Kdyby se nějak začalo projevovat to záření na jejich genitáliích, tak to všechno zaznamenej," nabádá židovského lékaře.

„Vše zdokumentuji, pane doktore," říká Edelstein skoro s radostí, rád bude dělat administrativu, když tím bude zbaven povinnosti provádět ty odporné odběry. A ještě aby mu tak nařídili jim odebrat varlata, když už se musí cvičit v chirurgii.

„Možná by bylo vhodný pořídit i nějaký fotografie," zamýšlí se Schröder, „Určitě by to vylepšilo tu zprávu. No netvař se tak, Horste, určitě nepadnou do nepovolanej rukou, to se dá vohlídat. Vůbec si myslím, že bysme tady měli vytvořit místnost, kde by se daly pořizovat vhodný fotografie, nejen k těmhle pokusům, ale i k dalším. Vhodný pozadí, světlo," vysvětluje svou myšlenku.

„Když myslíš," pokrčí rameny Schumann, „Podle mýho budou podstatný ty vzorky, co ukážou. A taky, jak se projeví to záření na těch jejich genitálech."

„No právě, a tam by se fotografie hodila."

„Musím už běžet, čeká mě práce," podívá se na hodinky Horst, a Daniel klopí oči, ví moc dobře, co znamená v jeho podání slovo práce. Ozáří dalších šedesát nešťastníků, zničí pohlavní orgány dalším doposud zdravým klukům.

„Až dokončíte tu první skupinu, tak přijď za mnou," nařizuje Schröder svému asistentovi, pak doprovodí svého kamaráda a také spolupachatele zvráceného experimentu. Respektive zde je hlavním hráčem Schumann, Johann ale chce být také u toho.

„Přivedete další?" zeptá se Dering, když esesáčtí doktoři odejdou.

„Zajdu pro ně," přikývne Edelstein, pak se otočí, „Pane doktore, nebylo by vhodnější získat ty vzorky jiným způsobem? Například masturbací?"

„Slyšel jste je přece, ne?" oponuje Wladislas.

„Slyšel, ale pan doktor Schumann to zcela nevyloučil, ne? Přeci jen, to zavádění kliky do řitního otvoru …"

„O co vám jde, kolego? Myslíte si snad, že pro ně bude příjemnější, když tady před námi budou muset masturbovat? A jak dlouho budeme čekat? Jak jste viděl, s tou klikou to jde poměrně rychle. Možná je to trochu bolestivý, ale nic, co by nemohli vydržet," oponuje Dering.

„Snad máte pravdu …"

„Nezapomínejte, musíme odebrat vzorky hned od šedesáti. A pokud se budou stydět, nebo budou mít nějaké zábrany, kdoví, jestli by vůbec pomocí masturbace dokázali vzorek odevzdat. A čekat tady, až …," zavrtí Wladislas hlavou.

„Byl to jen návrh," snaží se Daniel předvádět lhostejnou tvář, přeci jen úplně polskému kolegovi nedůvěřuje a nechce, aby ho pomluvil před jeho šéfem či Schumannem, „Je to vaše práce, já mám na starosti tu dokumentaci," dodá důrazně, čímž také jasně naznačuje, že se nemíní do odběru spermatu aktivně zapojit. Ale jak se zdá, chirurgovi je to jedno.

Edelstein vyjde ven, tam čeká pětice mladíků, očividně hrozně zdrchaná, asi se musí vnitřně vyrovnat s hnusným zážitkem. Všichni teď klopí oči, těch pět i lékař, když jim vydává pokyn k návratu na ložnici.

„Tohle jste nám včera neřekl, pane doktore. S tím dřevem, co mi vrazili do zadku," poznamená směrem do země Weiss.

„A co by to změnilo?" nezvedne oči ani Edelstein.

„Máte pravdu, nic. Jen jsem se na to mohl možná připravit …," říká tichým hlasem Zawel, pak se na chvíli odmlčí, „Pane doktore, bude to často? Myslím ten odběr …"

„Sám si slyšel toho německého doktora, ne? Chce ty vzorky poslat do nějaký laboratoře. Nevím, jak to dopadne. Ale myslím si, že ještě nějakej vodběr bude."

„Toho se taky obávám," špitne Weiss, a jistě mluví z duše i dalším čtyřem kolegům.

Na ložnici stojí pořád zbylí pokusní vězni nazí a v pozoru, tak jak je tam zanechali. Daniel nechá dvě skupiny obléknout a z té první si bere další pětici. Přitom mladíky po očku pozoruje, evidentně si mnoho z nich oddechlo, když se vrátili ti odvedení bez viditelné újmy, i když se tváří nějak podivně. Druhá pětice se od nich nic nedoví, proto jde rozpačitě za lékařem, ten si je však jistý, že další již z těch prvních pěti vytáhnou, co je čeká. Možná to bude i dobře, budou se moci na nepříjemný zákrok připravit.

Ano, je to hodně ponižující a nepříjemné, ale kdyby zůstalo jen u toho, bylo by to skvělé. Jenže ti šílenci určitě nesleví ze svého dalšího požadavku, tedy alespoň některým odebrat ke zkoumání i jejich varle či dokonce obě varlata. A to už bude o úplně něčem jiném. Na kliku v zadku se dá časem zapomenout, chirurgický zákrok však bude mít trvalé následky.

Do kanceláře se doslova přišourá, a když mu je umožněno se posadit, doslova se zhroutí na židli. Nemůže z hlavy vytěsnit ty zoufalé oči mladíků, jejich bolestivé grimasy. Ale hlavně se bojí jejich dalšího týrání.

„Co s tebou zase je?" zamračí se zle Johann.

„Pane doktore," zvedne své nešťastné oči tázaný, „Proč tak mladí? Vždyť jsou to vlastně skoro ještě děti."

„Co to zase žvaníš?" načepýří se nácek, „Jaký děti? Jaký děti?" ptá se očividně nabroušeně.

„Copak jste je neviděl? Jak jsou ještě nevinní …"

„Můj ty bože, ty ses snad zbláznil?! Seš doktor, ne? Tak dobře víš, že nějakejch vosumnáct pro dospělost je jen nesmyslnej výmysl byrokratů. Voplodnit samici můžou už ve třinácti! Taky dřív byla dospělost dřív … Ale co se vo tom s tebou vůbec bavím? Dyť ty tam jsou dospělý i podle těch byrokratů," očividně se vzteká Schröder.

„Nejmladšímu bude osmnáct tuším někdy v únoru, nejstaršímu je dvacet," podívá se Edelstein na hromadu karet.

„No tak vidíš."

„Stejně jsou hrozně mladí, a mnozí ještě nevinní. Možná mnozí ještě ani nesouložili …"

„Do prdele!" praští Johann tužkou o stůl, „Neser mě," zavrčí výhrůžně.

„To nechci, pane doktore. Jen se bojím."

„Kriste pane! Čeho se zase bojíš? Dyť jsem ti přece zajistil vochranu! Nebo si snad myslíš, že tě taky nechám postavit mezi ty dva přístroje? Vrazit ti ten klacek do prdele? Nebo nakonec uříznout koule? Do prdele, už se vzpamatuj!"

„Pane doktore, já se nebojím vás. Nebo ne tolik, jako se bojím sám sebe," povzdechne si židovský lékař a tváří se hrozně zkroušeně.

„Sebe? Co to zase žvaníš?" zarazí se Schröder.

„Mám strach, jestli to vydržím. Když vidím ty kluky … a vím, co se s nimi ještě bude dělat. A to se určitě napřed projeví následky toho ozáření, tím jsem si jistý … Nevím, jestli to zvládnu. Jestli to ustojím. Jestli se z toho nezhroutím," svěsí hlavu Edelstein.

„Do prdele …," chystá se vybuchnout Johann, pak se zarazí, a jeho hlas zní teď strašně ledově, „Nezapomínej," říká úsečně, „já se za tebe zaručil. Pokud bys to nezvládnul, uděláš ze mě pitomce, před Horstem a Carlem, ale nejen před nima. Dovedeš si jistě domyslet, co by to znamenalo."

„Vím, pane doktore. Zabil bych tím nejen sám sebe, ale taky Helene, a taky moje sourozence. Právě proto mám takový strach," chvěje se teď hlas Edelsteina.

„Do prdele … ty to snad myslíš vážně, neříkáš to, jen abys mě nasral … Ale pokud to posereš," pokračuje důrazně Schröder, „neposereš to jen sám sobě, a těm svejm … posereš to i mnohým dalším. Eduard plánuje změny, jak jsem ti říkal. Chce dát víc prostoru vašim doktorům. Když to posereš, bude to argument proti. Někdo se toho může chytnout."

„Nechci to posrat, nikomu, pane doktore," říká židovský lékař úpěnlivým hlasem, „Ale ten tlak … nedokáži se tomu tak odcizit … nedokáži se tak zatvrdit … snažím se. Ale když jsem viděl včera a dneska ty kluky …"

„S těma už di do prdele! Tak za prvý, jsou to už muži, a to i úředně, ne jen tím, že můžou vošukat ženskou a voplodnit jí. To můžou už asi pět let, a kdoví, jestli to už některý z nich neudělali. A jestli jo, tak … ale to sem nepatří. Za druhý, jsou to pro tebe jen pacienti. Neznáš je. Mysli na ty, co znáš, a co se tu snažíš chránit. Do prdele, mám takový práce, a nemám vůbec chuť něco takovýho řešit. Jak si nedávno správně řekl, něco jsem do tebe investoval, a běda ti, když budu za pitomce. Běda tobě a každýmu, kterej má s tebou jen trochu něco společnýho!" tváří se Schröder jako vrah. Kterým vlastně i je.

„Omlouvám se, pane doktore," začíná couvat Daniel, výraz esesáka je strašlivý, „Jen jsem řekl svoje obavy …"

„A to naposledy! Už nikdy nic takovýho nechci slyšet. Rozumíš?!"

„Ano, pane doktore."

„Do prdele, dyť tě i teď před mnohým chráním. Máš můj slib, že nebudeš muset zabíjet. I ten posranej klacek jim do prdele strká ten Polák. To je řezník, ne my. My jsme vědci, na tuhle práci jsou jiný!“

„Ano, pane doktore.“

„Do prdele. Máme jiný starosti, než řešit nějaký tvoje zkurvený svědomí. Ale co vůbec řešíš? Když tě nechám zastřelit, protože selžeš, nebo protože nebudeš chtít dál spolupracovat, tak co se znění? Co se změní pro ty kluky, co je tak lituješ? Co? Leda tak hovno. Jestli u toho budeš nebo nebudeš, změní tak leda hovno.“

„To já dobře vím, pane doktore.“

„Tak přestaň vyšilovat! To bylo naposledy, cos něco takovýho plácnul!“

„Ano, pane doktore.“

„Můžu se na to spolehnout?“ podívá se teď Johann pátravě do zdrchané tváře svého asistenta.

„Ano, pane doktore. Byl to jen úlet, daný mým psychickým vyčerpáním. Už se to nebude opakovat, slibuji,“ snaží se Daniel, aby jeho hlas zněl rozhodně.

„Tak si to pamatuj! Jestli něco uděláš nebo neuděláš, nezmění tady vůbec nic. Jen to bude běžet dál bez tebe. Zničíš sebe a všechny, na kterejch ti záleží. Jestli tě to uklidní, nemáš za nic zodpovědnost. Jen tak přicmrndáváš. Ukázal jsem ti přece mnohý, abys jednoznačně pochopil, že nejsi vůbec nic, že vůbec nic nemůžeš změnit na tom systému, kterej je tady kolem nás. A ani já nemůžu, natož pak ty, ubohej posranej vězeň.“

„Ano, pane doktore.“

„Tak se už můžeme bavit normálně?“ začíná se Schröder uklidňovat, a jak se zdá, tak i jeho asistent, velmi poplašený tím, co jeho vyznání způsobilo.

„Ano, pane doktore. Už jsem plně připravený.“

„No to doufám,“ sáhne pod stůl esesák a vytáhne brašnu, „Něco tady mám. Na vánoce jedu za rodinou, tak …,“ posune tornu směrem k mladšímu kolegovi.

„Je to, co si myslím?“ ptá se Edelstein, snaží se působit vyrovnaně, byť všechny negativní emoce zdaleka neodboural, jak tvrdí.

„Asi jo. Ale vodjíždím ani ne za čtrnácti dnů, tak bych něco uvítal, však mi rozumíš. Jak nějakej dárek pro manželku, tak asi něco dalšího …“

„Pokusím se … ne, určitě to zařídím,“ opraví se Daniel.

„Víš co?“ podívá se Johann na svého asistenta, „Když jsou ty vánoce … budu velkorysej. Třetina z toho je tvoje. Třeba si to zobchoduj, pomož těm svejm ….,“ zarazí se teď a zase je jeho pohled dost pátravý, „Danieli, do prdele, snad seš už v pořádku. I kvůli tomuhle. Nějaký tvoje zhroucení si nemůžeme dovolit.“

„Pane doktore, nikdy bych nic neřekl …“

„Neřekl? Někdy tě vezmu do tý jedenáctky, na pořádnej výslech …,“ zarazí se Schröder, tohle asi není nejlepší způsob, jak někoho uklidnit, „No nic, věřím ti,“ řekne raději rychle, „Danieli, může se stát, že je toho někdy moc … do prdele, nechci vo tom mluvit, ale vím moc dobře, jak se cejtíš. Já tím taky prošel, zpočátku. Možná ti vo tom jednou řeknu víc. Byl jsem členem takovýho programu, eliminace určitejch vosob … méněcennejch. Byly tam i děti … A pak to na východě. Někdy se zdá, že to nejde vydržet, ale jde, věř mi. Najdeš způsob, jak se s tím vyrovnat. Ale hledej laskavě dost rychle, žádný selhání si nemůžeme dovolit.“

„Nemůžeme …,“ zopakuje Edelstein, a teď se zase on dívá pátravě.

„Nemůžeme, protože už jsem kurva s tebou svázanej. Zaručil jsem se za tebe kolegům, a máme tohle tady,“ ukáže na brašnu, „Nechtěj, abych vo tobě začal pochybovat,“ dodá a jeho asistent pobledne, je mu jasné, nač naráží. Kdyby měl mít vážné obavy z jeho selhání, jistě se ho jako svědka rychle zbaví.

„Byl to jen úlet, pane doktore.“

„Budeš se divit, ale věřím ti,“ překvapí ho Schröder, „Ale příště napřed mysli, než něco plácneš. A už vůbec ne před cizejma!“

„Děkuji za vaše pochopení, pane doktore,“ podívá se vděčně Daniel, „Nikdy bych o tom s nikým jiným nemluvil … myslím o těch pochybnostech … řekl jsem to jen vám, protože pro mě tolik děláte. Ale neměl jsem ani s vámi …“

„Už toho necháme a rychle na to voba zapomeneme,“ prohlásí Johann rozhodným hlasem, „Ty už se kurva na ty pacienty budeš dívat jako na pacienty a já … Tak, teď mi přesně popiš, jak to vypadalo tam včera, u těch přístrojů,“ řekne a tím bohužel zase tne do živého. Ale jeho asistent si již dává pozor, projevil náznak slabosti a málem všechno zničil. Musí míň mluvit, umiňuje si, jak před pacienty, tak před svým šéfem. Jednou by ho jeho huba mohla zabít. Pak s povděkem přijme cigaretu, která je mu nabídnuta.

SONDERKOMANDO

Isaac Edelstein

Isaac Edelstein potlačí hlad, který pociťuje. Sice dostává od kápa Morawy občas něco na přilepšenou, sice mají vyšší dávky než ostatní, ale už není téměř žádná příležitost si něco najít tam u krematoria. Spalují teď jen nebožtíky odsud z tábora, už ustaly i popravy menších skupin osob, v jejichž věcech se dalo něco k jídlu najít. Stále ještě není vychrtlý, stejně jako jeho tři podřízení, ale už to není, co to bývalo. A tak s velkými obavami hledí k budoucnosti.

Jak jim ubývá práce, vkrádá se do jeho mysli stále větší a větší strach. Co když se nakonec rozhodnou krematorium zavřít? Zavražděné z transportu spalují prý někde v Birkenau v jámách, to mu řekl Mietko, a také tam budují prý nová velká krematoria. Kápo mu sice říkal, že by se tam měl přemístit a jeho si vzít s sebou, ale dobře ví, co tady znamenají sliby. Těm, co přijedou vlaky, také slibují málem modré z nebe a pak je zaženou do plynové komory. Navíc, když zeslábne, tak ho nikam nepřevedou, naopak ho zlikvidují.

Občas také sloučí jejich směny, naženou je tam všechny ráno a pracují do večera, někdy nejedou ani všechny pece najednou. Zní to hrozně, ale potřeboval by více mrtvých, a také by potřeboval, aby zase zavraždili nějaké právě přivezené lidi, v jejichž oblečení či zavazadlech by našel něco k jídlu. Když to totiž takhle půjde dál, všichni tady zeslábnou a budou zavražděni a vyměněni. Sice pořád mají k musulmanům daleko, ale …

Dnes ráno je ale vše poněkud jiné. Jsou tu všichni, první i druhá směna, a čistí márnici, která už zase slouží jako márnice, nikoli plynová komora či popravčí místnost. Přesto jsou ještě na stěnách pozůstatky po vraždění, nebylo třeba tolik zahlazovat stopy, při popravách kulkou všichni věděli, co je čeká, nebylo nutné nic utajovat. Tak se uklízelo poněkud ledabyle. Ale po půlce listopadu střílení lidí ustalo, a už tak tři neděle nebyla žádná zvláštní akce. Asi se veškeré vraždění přesunulo výhradně k Birkenau, kde podle Mietka roste velký tábor i další plynové komory.

Kápo Mieczyslaw Morawa

Morawa je vlastně jeho jediným spojením se světem, pořád zůstávají odříznutí od zbytku tábora, pořád jsou ubytováni v nechvalně známém bloku jedenáct. Vědí, co se tam děje, někdy musí odnášet mrtvé po popravách na dvoře mezi bloky deset a jedenáct, někdy jim nařídí vynést mrtvoly z jejich bloku. Pozůstatky těch, co nepřežili nelidský výslech, ta těla jsou často v hrozném stavu, jedna velká rána. Pak je naloží na vůz, zakryjí plachtou a následně je spálí v krematoriu. Někdy slyší jejich nářek, když je mučí.

Právě Mietko si ho teď bere stranou, tváří se hodně vážně, asi má starosti, to už na něm pozná. Pořád je hrozně brutální k židovským vězňům, i jeho podřízené mlátí, ale u něj domluvu dodržuje, šanuje ho, a pokud už ho přetáhne obuškem či holí, činí tak jen na efekt, nikoli aby mu ublížil. A je také pravdou, že mu někdy donese něco k jídlu, a on má pak dilema, zda se rozdělit s ostatními, nebo si vše nechat pro sebe. Někdy se zachová sobecky, někdy, když je toho víc, tak dá něco i svým lidem.

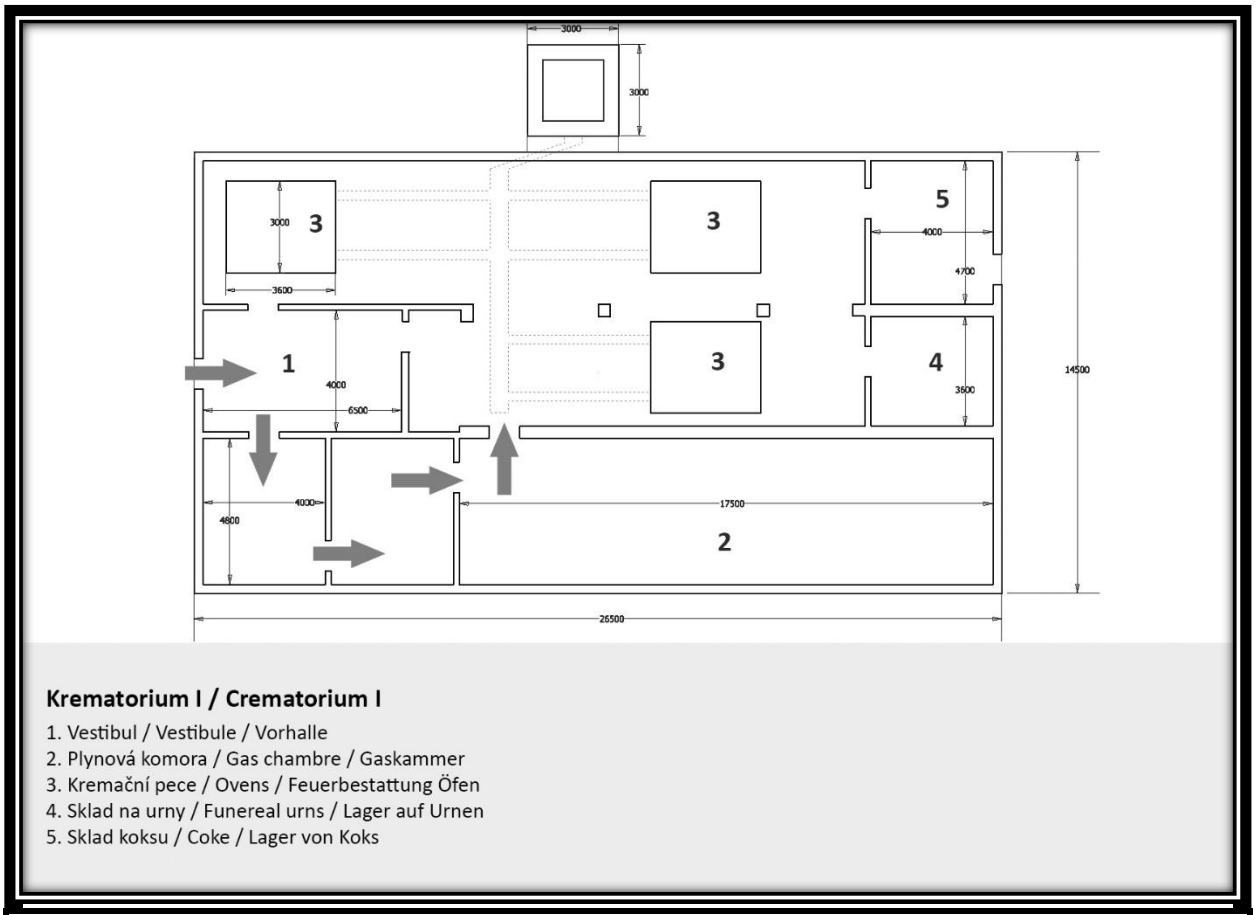

Schéma Krematorium I.

„Dneska tady bude zvláštní akce," říká mu kápo vážným hlasem, „Všechno musí klapnout, bude tady plno esesáků, tak aby nebyl problém."

„Zvláštních akcí jsme už zažili víc," podívá se pátravě Edelstein.

„Tohle je jiný," ztiší hlas Mietko, „Tohle nejsou obyčejní lidi z transportu, nějaká ta skupina, co tady postřílí. Ani nějaký, co naženou do plynu, a oni nic do poslední chvíle nepochopí. Má jít asi o dvě stě mužů, zkušených, co vědí, jak to tady chodí."

„O dvě stě mužů? Jakých mužů?"

„To je právě to," povzdechne si Morawa, „Řeknu ti to, abys dohlídl, aby všechno bylo v pořádku. Ale nikomu ani slovo. I esesáci mají strach, aby se jim to nevymklo z rukou."

„Mají strach z dvou stovek neozbrojených mužů?" přelétne letmý úsměv na tváři Isaaca.

„Nejsou to obyčejní muži. Jsou členové tak zvaného sonderkomanda. To je komando, který pracovalo tam v Birkenau, u plynových komor. A taky asi u těch jam, co tam pálí ty mrtvé. Slyšel jsem esesáky, když se o tom bavili, a taky mi něco naznačili, aby to tady bylo připravené."

„Likvidují je jako svědky?" podívá se tázavě Edelstein, možná časem dojde i na ně, vždyť on sám byl svědkem mnoha hromadných vražd. Ale nijak se už neděsí, tak nějak s tou možností počítá. Proto příliš do budoucnosti nehledí.

„Možná. A taky, před pár dny tam prý nějaký z nich utekli. Snad je chytili a zabili, ale jak jsem pochopil, tak se bojí, že i ty další mají podobné plány. Možná na útěk, možná na vzpouru. Tak je chtějí pro jistotu zlikvidovat a nahradit jinými. Ale možná se i zbavit svědků, jak říkáš."

„Třeba přijdeme na řadu hned po nich," pohlédne pátravě Isaac na kápa, ale ani teď není nijak rozrušený, i jeho hlas zní lhostejně.

„Spíš ne," zavrtí hlavou Morawa, „Spíš nás přesunou tam do Birkenau. Mně už to naznačili, mělo by se to tam spustit do pár měsíců."

„Pár měsíců je strašně dlouhá doba," odvětí židovský vězeň, „Do té doby nás mohou desetkrát zlikvidovat, do té doby můžeme zeslábnout a být selektovaní."

„Zeslábnout," načepýří se Mietko, „Pořád máš málo? Vždyť máte dvojitý porce, a ještě ti dávám něco navíc," mračí se, „Co by dali tisíce jiných, kdyby takhle mohli žrát."

„Už nejsou téměř žádné speciální akce, není jak si přilepšit," připomene Edelstein.

„Nebreč pořád. Tak dobře, když to dneska všechno zvládnete, tak ti něco přinesu. Je potřeba, aby nic nepoznali. Chtějí je nahnat do té márnice."

„Nic nepoznali?" zavrtí hlavou Isaac, „Když pracovali u plynových komor? Jak to chtějí udělat? Co jim chtějí namluvit, aby se tady na dvoře svlékli a vlezli do té márnice?"

„To nevím. Ale oni to tady neznají, nikdy tu nebyli. A třeba je ani nenechají svléknout, zplynují je v šatech. Já nevím, prostě tu márnici musíte bezvadně vyčistit, odstranit každou stopu po těch speciálních akcích. A taky vyčistit dvůr, nesmí tam být poznat, že je tady krematorium."

„Nevím, možná, pokud tu nebyly, tak by to mohlo vyjít," přemýšlí Edelstein, ale nijak zvlášť nad osudem těch dvou set mužů, ty už teď považuje za ztracené, ale nad tím, aby on a jeho lidé neměli problémy.

„Když to nevyjde, tak tady asi nastanou pořádný jatka."

„To asi ano. Zabijí je tak jako tak, ale když se budou bránit, budou je muset postřílet nebo umlátit. To pak asi bude na tom dvoře pěkná spoušť," říká vězeň stále lhostejným hlasem, už toho viděl tolik, než aby ho osud dvou set nešťastníků nějak zvláště trápil. Vždyť za toho půl roku, co tady pracuje, už tady spálili tisíce a tisíce lidí, mužů, žen, ale i dětí. Dokonce některé z nich on sám vodil před ústí popravčí zbraně.

„Tak se do toho dejte, přivezou je sem asi po poledni, jak jsem pochopil. Pak budete mít dost práce, tak jako tak …," zarazí se Morawa, „Do prdele, jen aby se něco nezvrtlo. Kdyby s nimi začali bojovat, tady, tak by to mohlo být nepříjemný i pro nás. Kdyby se tady začalo střílet, můžou tu být nakonec jen samí mrtví."

„Včetně nás."

„Včetně nás. Proto až přijedou, tak hlídejte vchod k pecím. Aby se tam nikdo z nich nedostal, kdyby se vzbouřili a začali bojovat. Kdyby tam vnikli, tak to tam vystřílejí kompletně, zabijou každého, kdo tam bude," vyjadřuje své obavy Mietko. Přeci jen těch dvě stě členů sonderkomanda je dobře živených a silných, něco zná a nenechá se asi jen tak opít rohlíkem. A i když esesáci budou jistě po zuby ozbrojení, až bude těch dvě stě vězňů na dvoře, může nastat

pořádná mela. Určitě nakonec všichni zemřou, ale nějaký čas to může trvat a až budou esesáci rozlícení, mohou zabít každého vězně tady, vřetně kápa. Ten je také pořád jen vězněm.

„Tak snad to vyjde," říká Isaac až moc lhostejným hlasem, „My to tady připravíme dobře."

„Ale nikomu ani slovo!" znovu varuje Morawa, „Aby někdo něco neprozradil, pak by bylo zle s námi všemi," zní z jeho hlasu strach, i takový řezník jako on se bojí o svůj život. Přitom sám ho už mnohým vzal, a to dost surovým způsobem. Židy nenávidí pořád stejně, ale Isaaca šanuje, protože jeho bratr lékař má s jeho bratry Poláky dohodu, a ti chtějí, aby mu pomohl.

„Nikomu nic neřeknu a všechno připravíme," přikývne Edelstein, stále je klidný, ale jisté obavy také má. Pokud se zvláštní akce dnes zvrtne, už další východ slunce pravděpodobně neuvidí. Na zlomek času ho napadne, zda by nebylo nakonec lepší ty muže varovat, přidat se k nim a bojovat po jejich boku. Možná by se někomu i mohlo podařit utéct, pokud by byl zmatek obrovský. Ale rychle tuhle myšlenku zavrhne, ta znamená dneska umřít. Možná v boji, ale umřít. Naopak úspěšný průběh speciální akce znamená další život, nepatrnou naději přežít tohle peklo, ale i ta nepatrná naděje je víc než jistota smrti.

Dohlíží nad vším, aby byla márnice prostá jakékoli památky na předchozí zvláštní akce, aby na dvoře nic nepřipomínalo krematorium. Jeho podřízení, a nyní vlastně i členové druhé směny, se na nic neptají a plní si svoje úkoly. Jak jsou tady zvyklí.

Pak se začnou rojit esesáci. Napřed šarže a následně i pěšáci. Jak se zdá, i oni mají bobky, přeci jen dnes nebudou vraždit nevědoucí nově příchozí, ani nešťastné ženy a děti, staré lidi. Dnes si dali za cíl zlikvidovat dvě stě mužů zvláštního komanda, co moc dobře ví, jak to tady chodí. A kteří jistě tuší, že i oni mají být nakonec zavražděni. Až pochopí, že nastal jejich čas, už nebudou mít co ztratit. Pak se mohou pokusit jen umřít čestně, a třeba i vzít nějakého esesáka s sebou, ačkoli budou mít holé ruce a oni zbraně. Ale zabít naráz dvě stě lidí na otevřeném prostranství asi nebude tak jednoduché.

„Máte všichni zalézt dovnitř a nevystrkovat ani nos," tlumočí Morawa příkazy esesáků Isaacovi, ten je zase přenese na svoje lidi. Spolu s nimi zůstává v nejistotě u pecí, a napíná sluch, zda neuslyší zvuk boje.

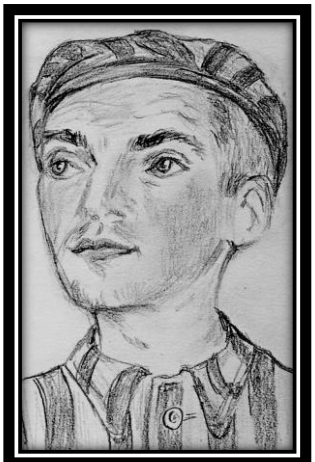
Szmul Lipmann

„Co se děje?" zeptá se ho dvaadvacetiletý Szmul Lipman.

„Co by se dělo. Jen speciální akce," odvětí Edelstein.

„Speciální akce? Proto jsme čistili tu márnici? Chtějí tam někoho zplynovat?"

„Nestarej se. Až bude čas, tak budeš mít práci," odsekne Isaac, rozhodně nemíní nikomu nic vykládat. Jeho příkrá slova stačí, nikdo se už na nic neptá, proto se rozhostí ticho.

Edelstein se zase zaposlouchá. Mírný hluk k němu doléhá, ale nic, co by svědčilo o lítém zápase, nebo minimálně vzdoru. Nezbývá, než čekat a modlit se. Ale za co? Aby ti členové sonderkomanda zemřeli v klidu a neohrožovali je? Nebo aby se pustili do boje, předem ztraceného, a umřeli jako muži? Ne udušeni plynem, ale v boji s vrahy? Nebo dokonce i některé z nich vzali s sebou? Až přijde jeho čas, a ten tady určitě přijde, jak by si přál umřít on? Pokorně, jako ovce vlézt do plynové komory, či se pokorně postavit ke zdi a nechat si vpálit kulku do hlavy? Nebo se jim postavit čelem, vrhnout se na ně? Neměl by šanci mnoho změnit, ale zemřel by jako chlap. Ale není to nakonec jedno, když ho tak jako tak zabijí?

Pak zaslechne hluk z přilehlé márnice, bezpochyby už tam někoho vhánějí, ale jelikož rámus není moc veliký, možná tam jdou dobrovolně. Možná jejich past neprohlédli, protože tohle místo neznají. Jak říkal kápo, dle všeho vodili lidi do plynových komor, pak vytahovali ven jejich

mrtvoly a ty pálili v jamách. Neměli tam krematorium, tak jim možná nedojde, že ta místnost, kam je asi nutí vlézt, je márnice, která se dá využít i jako plynová komora.

Pak se ozve křik, dost velký křik, a také bouchání na dveře. Pak ještě intenzivnější řev, moc mu nerozumí, ale jako by tam padaly nadávky, možná se nechali nachytat a teď spílají svým katům. Ovšem jestli jsou už zavřeni v té márnici, tak už jsou v pasti, ze které není úniku. Ozve se hluk otevíraných dveří a vstoupí Morawa, který jako jediný byl mimo prostor spalovacích pecí. Issac se rychle zvedne a jde k němu, také všichni členové pohřebního komanda se staví do pozoru. Nikdo nechce, aby mu ten sadistický surovec rozmlátil lebku.

„Už jsou tam," konstatuje spokojeně Mietko, pak se podívá na řadové pracovníky krematoria a v jeho očích probleskne nenávist.

„Už jim to tam nasypali?" zeptá se věcně Isaac, neprojevuje vůbec žádné emoce, což asi kápovi vyhovuje. Je sice jen prašivej Žid, ale plní si, co je potřeba, i ty lidi dokázal vodit před popravčí zbraň, když na to došlo. U dalších vězňů má navíc respekt, což i jemu zjednodušuje práci.

„Ne, ještě ne. Nechají je tam, asi chvíli, až to tam zadýchají, a zvedne se teplota. Pak jim to tam nasypou. Jen jim tam zhasli. Ale už to mají teď spočítaný," je vidět ve tváři Mietka uspokojení, zase bude o dvě stovky Židů méně.

„To jim na to skočili? Uvěřili jim?"

„Možná uvěřili, možná uvěřit chtěli," pokrčí rameny Morawa, „Bylo jich tam moc, se zbraněmi, tak možná jen uvěřit chtěli. Až to skončí a odvětrá se to, tak budete mít dost práce," zašklebí se.

„Svlékli se, nebo tam jsou v šatech?" ptá se Isaac, zatímco ti, o kterých tak lhostejně mluví, řvou kousek od něho a marně se snaží dostat ven. Dveře však nemají šanci vyrazit, i když do nich buší.

„Jak jsem říkal, budete mít dost práce," zase se ušklíbne kápo, „Vemte zatím na dvůr vůz s nákladem, už ho můžete převzít, už ho nemůžou vidět."

„Máme ten náklad začít spalovat? A taky by asi bylo dobré uvést do chodu všechny pece, když je jich tam vedle na dvě stovky."

„Postarej se o to. Tohle je tvoje práce," opáčí Mietko.

Zatímco dvě stovky členů sonderkomanda svádí marný boj se stěnami a prožívají jistě hrozné chvíle, pohřební komando si jde převzít vůz s mrtvými z tábora. Jsou pořádně ztuhlí, jak byli na mraze. Ale několik z nich donesou, prohlédnou jim ústní dutiny, zda neskrývají zlatý zub, a pak první z nich zasunou do pecí.

Když jsou hotoví, ozve se hrozný řev z márnice, pravděpodobně jim tam již vhodili krystaly, ze kterých se začíná uvolňovat plyn. Isaac se podívá na další vězně, mají hlavy skloněné a mnozí těžce nesou křik vražděných. Zamyslí se, kdo z nich vlastně zažil zplynování, v poslední době se tady jen lidé stříleli. Ale je to nakonec jedno, pokud neznají, jak to vypadá po otevření márnice po takové akci, brzy se to dozvědí. A dnes to bude o to horší, že je budou muset ještě svlékat. Dovede si představit, v jakém budou stavu, a tím pádem i jejich oblečení.

Pravděpodobně nebyla teplota dostatečná, nebo tam nejsou tak namačkáni, v každém případě trvá jejich umírání dost dlouho. Ještě po půl hodině se z improvizované plynové komory ozývají zvuky. Zvláště devatenáctiletý Tobiasch Lanzer je dost hotový, málem si zacpává uši, aby ty dusící se nešťastníky neslyšel. Po dalších patnácti minutách už není nic slyšet, a za další čtvrt hodinu se spustí větráky, které mají místnost vyčistit od smrtícího plynu.

Přesto nikdo nespěchá s otevřením dveří, mezitím pálí nebožtíky z tábora, a také už mají uvedené do provozu všechny pece. Pak přijde rozkaz, na který se tady nikdo netěší, tedy otevřít márnici a věnovat se obětem, v ní před pár hodinami usmrcenými.

„To snad ne," hlesne jen dvacetiletý Elias Fedlberg, u dveří je halda mrtvol, a jak tam nahlédnou, těla jsou rozmístěná nepravidelně. V místech, kam asi dopadly krystaly, je prázdno,

naopak na jiných místech leží různě pokroucení nebožtíci ve vrstvách. Už na první pohled je jasné, že jejich smrt nebyla snadná, dost se trápili, dlouho se dusili, než zemřeli. Jejich oblečení je potrhané, mnozí jsou od krve, někteří mají vyrvané chomáče vlasů, jejich tváře vyjadřují míru utrpení, jež museli přestát. Oči mnohých jsou hrozně vypoulené, také barva jejich kůže je různá.

Elias Fedlberg

„Není tam ještě ten plyn?“ chvěje se Lanzer.

„Vyzkoušej to!“ houkne na něj Isaac a mladík se tváří rozpačitě, jde o skutečný příkaz nebo jen o hecování? Ale předák se tváří dost vážně, navíc on nikdy nežertuje. Pořád je zasmušilý, moc nemluví.

„Máme je začít vytahovat?“ zeptá se Lipman.

„Jo, začněte,“ kývne Edelstein, „Dávejte se sem, tady je svlíkněte. Pak se jim podíváme do huby a pak půjdou do pece,“ dodává, a minimálně Tobaisch klopí oči, asi se mu poznámky staršího kolegy zdají k těm mrtvým neuctivé.

Začnou vytahovat první různě pokroucená těla. Jde vesměs o mladé muže, mezi dvacítkou a třicítkou, jen pár jich je asi starších nebo mladších. Nejsou nijak vychrtlí, asi si dokázali opatřit dost jídla v oblečení a zavazadlech lidí z transportů.

Svléknout jim šaty není jednoduché, jednak u některých začíná smrtelné ztuhlost, a také je jejich oděv dost potrhaný a zaneřáděný. A to především zevnitř, u mnohých došlo k pomočení či podělání se, a to je vše zachyceno v šatech.

„To je hrůza,“ hlesne jen Lanzer, když stahuje kalhoty jedné z obětí, je poznat, jak má blízko k tomu, aby se pozvracel.

„Tak se posral, no,“ zamračí se Isaac, „Jestli chceš blejt, tak běž ven, ať to tady ještě víc nezaneřádíš,“ obrátí se k nejbližší mrtvole a prudkým dupnutím rozevře její čelist. Ale mnoho zlata v jejich ústech neočekává, byli dost mladí.

Tobiasch Lanzer

První várka je připravená, mohou začít s jejím přenesením na zařízení, pomocí kterého je zasunou do pece. Což se také stane, pak zírají na hromadu znečištěného a poničeného ošacení.

„Nejlepší by bylo je spálit i s tím,“ poznamená Tobiasch.

„Pak by tam přiložili i tebe. Jde vo majetek říše,“ ukáže Isaac na mundůry, pak si vezme stranou Szmula, „Podívej se pořádně na to jejich voblečení. A taky na ty sračky, pokud tam jsou. Možná si dokázali něco ulejt, a možná to měli někde schovaný,“ říká mu šeptem.

„Myslíš? Dyť byli pořád pod dozorem,“ tváří se nejistě Lipman.

„Jo, ale taky pořád pracovali s lidma z transportu, s jejich zavazadlama a tak. Možná nic nemaj, ale radši to prověř. Pokud bys něco našel, tak to ztop, já si to pak vezmu.“

„Pozor,“ sykne Szmul, neboť vchází kápo, za ním dva esesáci. Sám se rychle vrhne k hromadě hadrů a začíná je sbírat, bez ohledu na značný puch, který z nich vychází.

Také další členové komanda krematoria se rychle vrhají do práce a vytahují další nešťastníky z komory. Pak je začínají spěšně svlékat a Isaac předvádí prohlídku jejich ústní dutiny. A také i řitního otvoru, aby se neřeklo, že snad něco zanedbává. Práce je to odporná, ale jemu se nepohne ve tváři ani sval, koná jak stroj, mechanicky, rychle a přesvědčivě.

Členové pracovního komanda jsou však na dohled zvyklí, pro ně nejde o nic mimořádného. Jen více kmitají, aby nezavdali příčinu ke svému bití. Připravují další várku pro pece, kde již hoří někteří členové zplynovaného sonderkomanda. Esesáci se tváří spokojeně, asi měli opravdu strach z nepříjemností a teď jsou všichni ti muži mrtví, a obešlo se to bez incidentu.

Nicméně prostředí u kremačních pecí není dvakrát příjemné, pročež ti esesáci docela rychle odejdou, a s nimi zmizí i kápo, asi aby jim lezl do zadku. Tempo trochu poleví, navíc mají již další várku připravenou. Tak prohrábnou pece, aby mrtví v nich dobře hořeli, a pak si mohou trochu oddychnout. Ale jsou připraveni okamžitě předstírat činnost, kdyby se objevil dohled.

„Co byli vlastně zač? Jsou dost dobře živený," podívá se na nahé mrtvoly na zemi Lipman.

„Zvláštní komando," odvětí mu Isaac, teď už to asi není nutné tajit, „Ale držte vo tom hubu, nemusej vědět, že to víme."

„Jasně. A jaký zvláštní komando?"

„Dělali u plynovejch komor."

„Tihle vodili lidi do plynovejch komor?" objeví se v očích Tobiasche něco nehezkého, přišel tam o své blízké, a ti mrtví tady esesákům pomáhali je tam dostat.

„Dělali to, co my tady," obrátí se k němu Edelstein a podívá se tak, až se mladík zachvěje, „Vytahovali mrtvý z komor," ukáže směrem k márnici, „Pak je asi nosili k nějakejm jámám, a tam spalovali."

„Jako my …," hlesne Lanzer, pak zvedne své oči, „Myslíš, že nás taky … takhle …"

Isaac mu neodpoví, ale jeho pohled je výmluvný. Proč si dělat nějaké naděje, když tady tak jako tak mají všichni umřít. Jen nevědí, kdy to přijde. Jednou se určitě zbaví i jich, taky toho viděli dost, popravy v márnici, a teď i zplynování. Rozhostí se hrobové ticho, a všichni jen hledí na srovnané nahé mrtvoly devíti členů sonderkomanda, některé v jejich věku.

PROČ NÁM TO DĚLAJÍ, PANE DOKTORE?

Daniel Edelstein sedí v kanceláři za stolem, před sebou má stohy karet pacientů, vybraných pro pokus se sterilizací. Je další ráno, trochu posnídal a duševně se připravuje na svoji práci. Tu začíná čím dál tím silněji nenávidět. Pohlédne na své ruce, jak se lehce chvějí. Je mu hrozně, a bude mu ještě hůř, až dorazí na blok osmadvacet.

Tam je již shromážděno sto osmdesát mladých mužů, kteří prošli ozářením genitálií Roentgenovými paprsky, a to s různou dobou působení. Bohužel se již začínají projevovat vedlejší účinky na jejich pokožce, ne u každého stejně, ale příznaky popálení jsou u všech. Také pokračuje odebírání jejich spermatu, což vykonává Dering za použití pověstné Schumannovy kliky.

Daniel se znovu podívá na své chvějící se ruce a mráz mu proběhne po zádech, když si vzpomene na svůj emotivní rozhovor s doktorem Schröderem. Před pár dny. Nechal se unést a svěřil se mu se svými problémy, se svými výčitkami svědomí, s tlakem, kterému jen obtížně čelí. Agresivní reakce Johanna ho zaskočila. Až později si plně uvědomil, jakou chybu udělal. Pokud si totiž jeho šéf bude myslet, že je nespolehlivý, že nedokáže naplnit jeho představy, může ho napadnout se ho zbavit. Nějaký důvod se vždycky najde, může ho nechat zastřelit, nebo to dokonce provést sám.

Navíc má Schröder o jeden dobrý důvod více, proč se zbavit nespolehlivého pomocníka, neboť prostřednictvím něho získává cennosti za léky, které kdoví odkud do tábora přináší. Buď mají sloužit fiktivním pokusným pacientům, anebo i Johann někoho podmázne. Ale jak k nim přijde není podstatné, pro Daniela je klíčové, že on je žádoucím prostředníkem, ale nežádoucím svědkem, zvláště pokud prokáže svoji psychickou labilitu. Od toho rozhovoru se proto snaží

prokazovat vysoké odhodlání, lhostejnost nad osudem ozářených nešťastníků, ale ta přetvářka ho stojí nezměrné úsilí.

Díkybohu další prostředník Adam Cieluch dokázal pro Schrödera sehnat adekvátní odměnu, tu sice on jako lékař nedokáže posoudit, ale určitě mají věci po zavražděných lidech mnohonásobně vyšší hodnotu, než donesené léky. Ale ty zase tady v táboře mají cenu nejvyšší, tedy života. Bohužel jen pro vybrané prominentní pacienty, nelze je využít pro stovky či tisíce vězňů, kteří by je také potřebovali.

Nedostatek vhodných léků právě teď palčivě pociťuje, mladíci s ozářenými genitáliemi by potřebovali jak léky na zasažené oblasti, tak tlumící na bolest. Bohužel nic takového pro ně nemá. Může je tak leda utěšovat slovy, a ta narážejí na dost neúrodnou půdu. Mnozí v něm vidí člověka, asi oprávněně, který minimálně spolupracuje s těmi, kteří jim ubližují. Pokud není přímo jedním z nich, zodpovědný za jejich psychické i fyzické utrpení.

On však nemá na výběr, Schröder mu to řekl až příliš jasně. Proto se musí zatvrdit vůči všemu, vůči svému svědomí, vůči svému soucitu s nebohými mládenci, vůči jejich vyčítavým pohledům. Musí k nim přistupovat čistě profesionálně, jako k naprosto cizím a neznámým pacientům. Jenže tihle vůbec pacienty být nemuseli, kdyby nebyli vybráni k tomu zrůdnému experimentu.

Jak pochopil z debat nacistických doktorů, kteří tento zvrácený výzkum realizují, tak dle jejich odhadů má být v Evropě na deset milionů příslušníků židovského národa, z nichž dva až tři miliony, odhady se asi liší, má být práceschopných. Ty by oni chtěli zachovat, ale zároveň jim znemožnit se množit. To je jejich konečný cíl, šílený záměr. Není ani třeba říkat, co chtějí udělat s těmi zbylými sedmi miliony, jistě staví plynové komory nejen v Birkenau, ale i na jiných místech Evropy. Nejvíce asi v Polsku, jak pochopil.

Ne, ten plán je tak strašný, tak šílený, že se mu zdravý rozum zdráhá uvěřit. Ale on už bohužel ví, že ho opravdu realizují, část jeho rodiny mu už padla za oběť. Teď spouštějí výzkum pro podobně zvrácený záměr, tedy nějakým vhodným a hlavně rychlým způsobem zajistit sterilizaci velkého množství lidí, asi mladých, v produktivním věku. Učinit je neplodnými klasickými způsoby by jistě bylo zdlouhavé, proto asi upínají naději k těm Roentgenovým paprskům. A koncentrační tábor je ideálním místem, kde své teorie mohou ověřit v praxi. Výsledky jejich zvráceného bádání už brzo zase uvidí.

Měl by se už zvednout a jít na blok osmadvacet. Přesto se nemůže odhodlat, neboť se děsí toho, co spatří. Celou jednu velkou ložnici, plnou postižených velmi mladých mužů, jimž nemůže nijak pomoci, a které v brzké době čekají ještě horší věci, neboť ti pseudovědci neustoupili od svého předsevzetí poslat na výzkum nejen sperma testovaných pacientů, ale také jejich varlata.

Už tady se Schröderem prováděli pokusy na lidech, ale tohle je mnohem, mnohem větší. Už jen tím počtem osob. A to dle všeho, jak pochopil, bylo už ozářeno i několik žen, ty zatím zůstávají v Birkenau. Ale možná je sem přivezou, nebo některé z nich, aby jim byly odebrány vaječníky. On asi bude muset být svědkem i této šílenosti.

Vezme ze stolu stoh karet, povzdechne si, je jich tolik, a za každou je jeden konkrétní lidský osud. Jde jako v mrákotách, klopí hlavu, pod nohama mu klouže sníh, co v noci napadl a ještě nebyl odklizený. Však už, za ještě umělého osvětlení, nastupují pracovní čety, aby daly vše do pořádku. On zapluje do bloku osmadvacet, už tu na něho čekají další vězni, v rolích dozorců a ošetřovatelů. Mezi nimi i Šimon, ten s hlavou skloněnou. Jestlipak ho i on už začíná nenávidět?

Vstoupí na ložnici, ratejnu s třípatrovými dřevěnými palandami, kde se tísní ohromné množství mladíků. Ozývá se řev dozorců, a tak ti ubožáci slézají a staví se do pozoru. Již z jejich křečovitých pohybů je patrné, kdo je jak postižený, kdo je v jakém stavu. Někteří tiše naříkají, byť se snaží potlačit nutkání ke sténání, nechtějí, aby byli ještě biti. Mnozí se hrozí toho, že zase budou

odvedeni a pomocí kliky zastrčené do jejich řitního otvoru jim bude odebíráno sperma. Jak se asi při tom musí cítit, nebo spíše jako co.

Daniel se snaží působit vyrovnaně, možná někdo z těch lidí okolo něho donáší Schröderovi, a započne vyšetřování. Provádí ho přímo tady, na ložnici, aby se seznámil s tím, co se od včerejšího dne změnilo. Pokud bude u některých pacientů potřeba, provede později jejich důkladnější prohlídku. Podle čísla vězně, nacházejícího se na kartě, mu vždy ošetřovatelé přivedou dotyčného mladíka. Ten musí přistupovat zcela nahý, a musí strpět vyšetřování svých pohlavních orgánů.

Bohužel se naplňují Edelsteinovy obavy, působení Roentgenových paprsků vyvolává následky i na pokožce. Někdy jde jen o klasické spáleniny, které se projevují změnou barvy kůže a její citlivostí, ale u některých pacientů se objevují i klasické puchýřky, v nichž se nepochybně vytváří hnis. Karty takových si dává stranou, a pokusí se je později individuálně ošetřit. Byť možnosti má silně omezené.

Bohužel si někteří stěžují i na značné bolesti břicha, a on má podezření, zda paprsky nezasáhly i jejich střeva. Tuto teorii si ověřit nemůže, pokud je neotevře, a modlí se, aby jeho šéfové nenařídili pitvy, minimálně některých z nich.

Kluci se snaží ponižující vyšetření snášet statečně, ačkoli se někdy bolestí dost kroutí. Ke všemu si mu někteří stěžují, se značnými rozpaky, na značné bolení v oblasti řitního otvoru. Nařídí jim se předklonit a musí zkonstatovat ještě zánět v této partii těla. Je si téměř jistý, že byl způsobený odběrem spermatu, značně brutálním zavedení dřevěné kliky za účelem dráždění prostaty, aby došlo k ejakulaci. Přitom díky dost nešetrnému otáčení a zatlačování dřeva, byla poškozena citlivá pokožka a ta se teď zanítila. U některých může pozorovat doslova vytékající hnis.

Připadá si jak v dalším hrozivém výjevu z apokalypsy. Ale nesmí se tomu poddávat, nesmí reagovat na ty strašně smutné oči mladíků, na jejich bolestí stažené tváře, na zřetelné poškození jejich intimních partií. Díkybohu ne všichni na tom jsou tak zle, někteří mají jen příznaky popálení. Ale i ti trpí.

Vyšetření se mu zdá nekonečné, ale spěje pomalu ke konci. Pravdou je, že je značně povrchní, jen si dotyčného prohlédne, zaznamená jeho stav do karty a už si volá dalšího. Ale také se mu navršuje hromádka těch, které chce ještě znovu prohlédnout. Má k dispozici velmi omezené množství masti, ne ze zásob od Schrödera, ale od Schumanna. Tak ji použije na ty nejhorší případy, i když si není jistý, jestli její aplikace pomůže.

Dostal právo ve zdejším bloku využít jedné menší místnosti, která slouží jako vyšetřovna, je vybavena základními pomůckami, také osvětlením, které může zaměřit na postižená místa. Právě tam se teď přesouvá, k ruce chce pouze Šimona Chasona, který mu také bude vodit jednotlivé pacienty. Ten teď stojí před ním, hlavu sklopenou.

„Je to strašný, pane doktore," vydere se mu vzdech z hrudi.

„Máš pravdu, je to hrozný, šílený, zvrácený … neexistuje asi žádný adekvátní slovo, které by vhodným způsobem tenhle experiment popsalo. A ten, naneštěstí, ještě bude pokračovat …"

„S některými jsem mluvil … jsou na tom hrozně … nechtěl bych bejt na jejich místě."

„To asi nikdo, Šimone."

„Ale jsou v mým věku … pane doktore, že nehrozí, že by mě do toho experimentu taky zařadili, že ne?"

„Jak tě tohle napadlo?"

„Právě kvůli tomu věku …"

„Ne, voni maj dost jiných, který na to můžou použít, proč by si tak ničili zdravotnickej personál. Šimone, přiveď mi tady toho," podá Daniel svému pomocníkovi první z karet.

„Ano, pane doktore," špitne Chason.

Netrvá dlouho a vstoupí Zawel Weiss. Na pokyn se svlékne donaha a pokorně předstoupí před vězeňského doktora. Klopí přitom oči, jen přerývaně dýchá. Není na tom zdaleka nejhůř v oblasti genitálií, menší popálení tam je, ale byl v první skupině, která byla podrobena záření jen pět minut, a tak možná i proto. Bohužel má dost vážný zánět v oblasti konečníku.

„Pokusím se ti tam dát mast," říká mu Daniel, snaží se, aby i svým hlasem chudáka kluka uklidňoval, „Není to nic vážného, jen se to trochu zanítilo."

„Není divu, potom, co mi dělaj," špitne Weiss, ale hlavu nezvedne, možná se i stydí o tom mluvit.

„Tak se předkloň," nabere Edelstein trochu masti na jeden prst v navlečené gumové rukavici, a pak se snaží dosáhnout co nejhlouběji. Nicméně až tam, kam šla ta klika, nemá asi tímto způsobem šanci se dostat. Ale snad alespoň trochu pomůže. V tomto případě se jedná i trochu o protekci, tenhle kluk ho oslovil jako první, a tak se mu snaží i tímto způsobem trochu ulevit.

„Pane doktore, můžu se na něco zeptat?" trochu zvedne svou hlavu pacient, ale uhýbá pohledem.

„Jistě, ptej se," odpovídá lékař navenek ochotně, uvnitř není nadšený žádným dotazem.

„Co je tady s tím," ukáže mladík směrem ke svému rozkroku.

„Nic vážnýho, v tvém případě určitě. Sám si jistě mohl posoudit, že mnozí jsou na tom hůř. Jen se na té kůži projevují následky toho záření, proto je trochu spálená, a taky citlivá. Asi taky bolí."

„Dost to bolí, pane doktore. Ale máte pravdu, mnohý jsou na tom ještě hůř," říká chlapec tichým hlasem, „Pane doktore, proč nám to dělaj?" zní jeho hlas zoufale.

„Protože můžou, Zaweli. Voni tady můžou všechno. Je mi líto, že vybrali právě tebe."

„Ale proč? Co vlastně chtějí zjistit?"

„Zkoumají, jak působí to Roentgenovo záření na plodnost lidí. Ten přístroj se používá, když potřebují lékaři vidět do pacienta, aniž by ho otevřeli, teda operovali. Ale má i vedlejší účinky, a oni u vás chtějí zjistit, jak se to záření projeví na vaší plodnosti. Jak jsem vám už říkal, ve tvém ejakulátu jsou spermie, je jich určité množství, a navíc se tam pohybujou. A to právě rozhoduje o plodnosti. Oni zjišťujou, jaký vliv na to má právě to záření, z toho přístroje," trochu mlží Edelstein, určitě před tím hochem nebude mluvit o plánech na sterilizaci. A v duchu se modlí, aby ho nevybrali na odběr varlete, nebo dokonce obou varlat.

„Co to znamená, pane doktore? To jako, že už teď nikdy nebudu moct mít děti?" ptá se Weiss, a to přesto, že ví, kde se nachází a proč se tady nachází. Ale jistě i on si dělá naděje, že tady to peklo nakonec nějakým zázrakem přežije, a pak by jistě chtěl mít potomky.

„Ne, to si nemyslím," říká Daniel přesvědčivě, „Věřím, že to na tobě nezanechá žádný následky. Jen ty lehký popáleniny, ten zánět v řitním otvoru, a taky určitě dost velký ponížení. Ale na to začas zapomeneš, začas ti to připadat jen jako hnusnej sen."

„Určitě, pane doktore?"

„Zaweli, co vím, to jsem ti řekl. Musím se teď věnovat i dalším pacientům, mnohý jsou na tom daleko hůř. Tak se oblékni a vrať se zpátky. Ta mast by ti měla trochu ulevit," říká Daniel tichým a vemlouvavým hlasem.

Mladík poslechne, vůbec ti postižení jsou docela klidní. Možná jsou i v šoku, přeci jen se výzkum týká jejich intimních partií, sperma je jim odebíráno drsným způsobem. Díkybohu alespoň za jejich pokoru, říká si Edelstein, ale i tak cítí jejich vyčítavé pohledy. Rozumí jim i beze slov.

Druhý případ je pravým opakem Weisse. Tento devatenáctiletý mladý muž patří k těm nejvíce postiženým. Kroutí se jak had, drží se za břicho, popáleniny má i na bocích, vyholeném podbřišku a předních stranách stehen, v oblasti rozkroku. Jeho penis a šourek jsou pokryty puchýřky a zle zarudlé. Musí asi trpět hroznou bolestí při každém pohybu. Ke všemu i on má zánět v řitním otvoru.

Daniel se ho lehce dotkne na jeho penisu, mladík ucukne a zaúpí. Pak se zatváří provinile, ale ta bolest je strašná.

„Zkusím ti trochu pomoc," říká lékař konejšivě, pak pohlédne na zásoby masti, potřeboval by jí mnohem víc. Má trochu ve svých zásobách, ale tam nesmí sáhnout, jak se mu hodila, když poranili jeho sourozence.

„Hrozně to bolí, pane doktore," sténá Jodel Zeiler, jak se postižený jmenuje, „Nevím, jak si lehnout, každý pohyb je hrozný. Taky mě hrozně bolí břicho, a taky tam vzadu," stěžuje si žalostným hlasem.

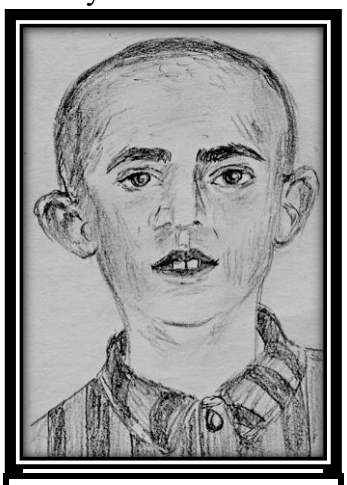

Jodel Zeiler

„Já vím," kývá souhlasně Daniel, „Zkusím ti trochu ulevit, dám ti na ta místa mast, ta by měla zmírnit bolest, působit chladivě. Víc opravdu udělat nemůžu."

„Asi mě pošlou na smrt, viďte, pane doktore."

„Proč by měli. Není důvod, jsi naprosto zdravej, tohle je jen následek toho záření. Je to velmi nepříjemné, ale brzy to odezní," snaží se lékař uklidnit vyplašeného mládence, „Určitě ses už někdy spálil, tak dobře víš, jak moc to bolí, ale jak brzo se takové zranění zahojí. Ta spálená kůže se sloupne a vytvoří se pod ní nová. Jen to bude jistý čas pekelně bolet, ale určitě se brzo zahojíš."

„I tady, pane doktore?" ukáže Jodel na svůj pohlavní úd, „Je celej … budu vůbec ještě někdy moct … však víte co," klopí hlavu, asi se stydí vést takový rozhovor.

„Není důvod, proč bys po uzdravení nemohl souložit," říká Edelstein přesvědčivě, „Tvůj penis je také jen součást tvého těla. Bude se hojit stejně, jako když sis třeba spálil prst, o horkou konev nebo o plotnu. To se spálil každý z nás. Není to nic jiného."

„Určitě, pane doktore? A co ty paprsky? Co ty tam způsobily?" zní z hlasu Zeilera hrozné obavy. Ale pochopitelné. Sice se bojí, že ho v takovém stavu pošlou na smrt, ale i tak uvažuje, zda ještě bude vůbec mužem.

„Možná chvilkovou ztrátu plodnosti, to způsobily, ale lidské tělo je dost odolné, dokáže se vypořádat kde s čím. Bude to chvíli trvat, ale určitě budeš za nějaký čas zcela v pořádku. Tak, a teď se připrav, bude to dost bolet. Nejprve ti nanesu mast do tvého řitního otvoru, to bude ta lepší část ošetření, pak na další místa," manipuluje Daniel s mládencem tak, aby mohl provést zmiňovaný úkon.

Chudák Jodel hrozně trpí, už se neudrží, když mu lékař ošetřuje genitálie a jeho křik musí být slyšet až na chodbu. U dveří stojící Chason zase už klopí hlavu.

„Je to … jako kdyby … mi tam … hořel oheň," vzlyká hoch, přešlapuje na místě, různě se kroutí, zatíná pěsti, z očí se mu valí slzy.

„Vydrž, už to bude a …," nedokončí větu Daniel, nýbrž se rychle narovnává a staví do pozoru. V něm již stojí i Šimon, a také postižený mladík se snaží udržet v podobném postoji. Ve dveřích se totiž objevuje doktor Schumann.

Mávnutím ruky utne jakékoli pokusy o podání hlášení, přistoupí k pacientovi a začne si prohlížet jeho genitálie. Pak vezme do ruky kartu.

„Dokonči to," štěkne na židovského lékaře, ten ale už je hotový, proto jen zbytky masti na svých gumových rukavicích rozetře do podbřišku Zeilera.

„Můžeš se obléknout," řekne mu, pak podá další kartu svému pomocníkovi.

„Venku," ukáže na dveře Horst, „A dalšího sem nevoď, dokuď ti neřeknu," nařizuje Šimonovi.

„Ano, pane SS-Untersturmführere," zvolá Chason, v pozoru jak svíčka. Už základním pokynům v němčině rozumí, a má ještě tři neděle, než si ho asi doktor Schröder vyzkouší. Ale

snad bude spokojený, jinak mu hrozil zastřelením. No, možná ho nenechá zastřelit, ale pošle do pracovního komanda, možná dokonce trestného. Což je ale vlastně také rozsudek smrti.

Nahý Jodel jde hodně zeširoka, a i tak mu každý pohyb přináší velké utrpení. Jak se zanícená či popálená pokožka tře o cokoli, je bolest nesnesitelná. Dveře se zavřou, Schumann se posadí ke stolu, na němž je vyrovnána dokumentace o pokusných osobách.

„Ten vypadal dost bídně," konstatuje suše.

„Patří k těm nejhorším případům, pane doktore," referuje Edelstein, „Takových je ale více, především z té poslední skupiny. Někteří mají asi zasažená i střeva, podle vedlejších příznaků. Také by bylo potřeba více masti," ukáže na stůl.

„S tou šetři," odpovídá poručík, „Možná ani nebude působit, možná bys to měl vyzkoušet jen na pár z nich, pak by se vidělo."

„Bez ošetření může ten zánět a popálení mít velmi neblahý průběh …"

„Však něco vydrží," neprojeví Horst ani špetku soucitu, „Tohle jsou karty všech?" ukáže na dokumentaci na stole.

„Ano, pane doktore, úplně všech."

„Zítra provedeme odběr dalších vzorků."

„Dalších vzorků," zachvěje se Daniel.

„Ne u všech, ale u některých, z různých skupin," vysvětluje svůj záměr Horst, „Už jsem mluvil s tím chirurgem, aby si zablokoval sál, na celý den."

„Na celý den," hlesne Edelstein a krve by se v něm nedořezal.

„U těch, co vyberu, provedete ještě dneska odpoledne odběr jejich ejakulátu. Ten chirurg už to taky ví. Pošleme to spolu s těmi varlaty."

„Spolu … pane doktore, půjde o odběr jednoho z nich?"

„Jednoho i obou, poznamenám to tady do těch karet. Budu taky zítra u toho, minimálně z počátku," odpovídá chladným hlasem Schumann.

„Jedno by přece na vyšetření stačilo."

„Chci u některých porovnat, zda jsou účinky na obě stejná. U těch dalších bude stačit jedno, a možná to druhé odebereme později, jako porovnání, jak se vyvíjí účinky v čase," zní hlas poručíka nesmírně chladně, není v něm ani zbla soucitu, vůbec neuvažuje, co svým rozhodnutím těm mládencům způsobí. Respektive je mu to úplně jedno.

„Mám přerušit ošetřování, než provedete ten výběr, pane doktore?" ptá se židovský lékař stísněným hlasem, zítra tedy dojde k dalšímu hroznému mučení těch nebohých chlapců. Kolik jich ten šílenec vybere, když si nechal zablokovat sál na celý den? Kolik jich stihnou vykastrovat za jediný den? Zítra bude šestnáctého prosince, a pro mnoho z nich bude znamenat konec světa. Ty paprsky může možná tělo časem vstřebat, zotavit se, po zmíněném chirurgickém zákroku ale už není žádná náprava možná. Kéž by alespoň bylo více těch, co jim odeberou jen jedno varle, s tím druhým lze plnohodnotně žít. Pokud tedy vůbec budou delší dobu žít, možná je nakonec všechny pošlou do plynu, zvláště když se nebudou dobře hojit.

„Můžeš pokračovat, já zatím provedu ten výběr," pokyne blahosklonně rukou Schumann, a vezme si první z karet.

Daniel pokračuje v ošetřování dalších pacientů, přitom po očku hledí na Horsta, a se zděšením zjišťuje, že snad nějakou poznámku píše málem do každé druhé karty. To snad nemyslí vážně, on chce podrobit kastraci desítky z těch ubožáků. Ale proč, proboha? Když už chce znát výsledky, přece by mu stačilo vybrat z každé skupiny jednoho či dva, tak proč takový počet? Nebo se mýlí a nepíše tam, co si myslí?

Těžko se mu soustředí na práci, na druhé straně má přítomnost esesáka i výhodu, žádný z pacientů se ho na nic neptá, jen trpně snáší bolest. Pravda, někdy se neudrží a vykřiknou, či

hodně hlasitě zasténají, to se pak tvář Schumanna zachmuří a on se zle podívá. Snad jim nakonec i tyto odezvy na trýznění bude vyčítat, lump jeden.

Pak vezme Horst i karty těch, které vyšetřuje a projde si i je. Občas se začte, občas jen udělá poznámku. Těžko říci, podle čeho vybírá chudáky pro zítřejší zákrok. Ale nezeptá se ho, raději s ním nechce mluvit, aby si esesák nepovšiml, jak moc se mu hnusí.

„Máš to tam poznamenaný," vstane Schumann, když předtím zamezí příchodu dalšího pacienta, „Tak si ty karty projdi, a u těch, co tam mají napsáno to amputatio, tak zařiď odběr spermatu a pak ty karty na zítra připrav."

„Ano, pane doktore. Jak se zdá, je jich hodně," neudrží se Edelstein, vzápětí by si nejraději nafackoval, „Já jen, zda je možné takový počet stihnout," rychle dodává.

„Ten chirurg je zručnej," odvětí poručík, „Navíc nám asi pomůže kolega Entress. Nebo se snad chceš taky přidat?"

„Já nejsem chirurg, pane doktore," jdou na Daniela mdloby.

„Taky s tebou počítám jako s asistentem, na popis vzorků, záznamy a tak," řekne Horst k obrovské radosti židovského lékaře, pak se zarazí, „Ne aby tě napadlo nějakou kartu zašantročit," zvedne pomyslný varovný prst.

„Zašantročit?" dělá Edelstein nechápavého.

„Však ty mi rozumíš. Zkontroluju si, že tam budou zítra všechny, do kterých jsem tu poznámku vepsal."

„Jistě, pane doktore. Dám si velký pozor, abych něco nepřehlédl."

„To bych ti doporučoval," zamíří Schumann ke dveřím.

Daniel za ním chvíli hledí bez hnutí. Chápe, na co nácek narážel, i jeho to napadlo, mohl by jako omylem přehlédnout jeho poznámku a nepřipravit danou kartu na zítřejší kastrace. Ale vlastně tuto myšlenku zavrhl už před jeho varováním, takové počínání by bylo velkým rizikem, neboť Horst jistě bude i nadále do karet nahlížet a tak by brzo na podvod přišel. Nemá jak těm nešťastníkům pomoc.

Raději zavolá dalšího, aby se rozptýlil prací. Ale ta práce mu připomíná ten strašný zítřek. Zvláště když vezme kartu ošetřovaného, a tam najde jednu ze tří latinských poznámek. Amputatio testis sin, amputatio testis dex, amputatio testis utriuque, nebo-li amputace vlevo, vpravo a oboustranně. Pak už ví, zda šourek, který ošetřuje, bude zítra ochuzen o jedno varle, či bude pravděpodobně odstraněn celý i s oběma varlaty. Jak se pak má tomu klukovi podívat do očí. Ale v takovém případě mu již na šourek mast nenanáší, neboť ji může použít na jiného, který má zatím štěstí, a buď bude amputatio částečná nebo vůbec.

Udělá si přestávku a zajde za Deringem, ten mu odkývá, že je o zítřku informován, a je připravený. Dokonce se chlubí, že na jeden zákrok nebude potřebovat moc času, půjde to prý ráz na ráz. Rád by mu dal pěstí, místo toho se na něj křečovitě usměje. Pak se začnou bavit o odběru spermatu, i na tento úkon je chirurg nachystaný, začnou dnes ve dvě hodiny.

„Kolik jich vlastně vybral?" zeptá se.

„Nevím, ještě jsem ty karty neprohlížel, ale budou jich desítky, mnoho desítek …," odpovídá tichým hlasem Edelstein.

„To zase bude šichta, vždycky mě pak bolí ruka. Myslím od té kliky," zasměje se Wladislas.

„Přijdu teda ve dvě hodiny, i s těmi kartami. Mohu taky pomoc při popisu těch zkumavek," nabídne Daniel svou pomoc v administrativě, aby snad kolegu nenapadlo po něm chtít, aby ho u kliky vystřídal.

„To se bude hodit, asi i zítra, to bude taky jízda," zase se zasměje chirurg.

„Bude to dnes dlouhé odpoledne a zítra dlouhý den," zní hlas Daniela temně, stejně jako jsou temné jeho myšlenky. Je tady snad jediný, kdo myslí na ty kluky, na utrpení, které jim bude

způsobeno? A to nejen fyzické, ale i duševní. Vždyť někteří z nich přijdou o obě varlata, a i kdyby zázrakem přežili, tak budou navždy zmrzačení. Navíc, pokud budou tak šturmovat, jaká bude kvalita odvedené práce? A jak zákrok budou provádět? Při plném vědomí? Na jejich uspávání jistě čas nebude.

Odchází ještě více rozladěný a plný hrozných úvah. Nemá však žádnou šanci zítřejším kastracím zabránit, nemá ani šanci dosáhnout, aby operaci alespoň provedli ohleduplně, za použití anestetik a kvalitně. I pro polského chirurga jsou pacienti jen čísla, nikoli lidé. Nebo už je tak otrlý, potom, co tady provedl asi desítky zbytečných operací? Je takový přístup jeho ochrana, aby se tady z toho nezbláznil? Má vůbec on právo ho soudit, když jim taky velmi usilovně pomáhá?

AMPUTATIO TESTIS SIN, DEX, UTRIUQUE

Adam Cieluch

Odběr spermatu je pro Daniela utrpením, byť jenom přihlíží, popisuje zkumavky a naplňuje je získaným ejakulátem. Naprosto psychicky zdrchaný dorazí do kanceláře, tam se doslova sesype na židli. Před sebe položí haldu karet sto osmdesáti chudáků. Napříč leží dokumentace těch, co jim bylo dnes odebíráno semeno a zítra budou částečně či úplně kastrováni. Je jich tak hrozně moc! Tak hrozně moc! Vlastně celá třetina, neboť Schumann jich vybral na šedesát!

Ten chlap se snad zbláznil. Copak tohle je normální? Proč proboha tolik? A jak to vůbec chtějí stihnout? I kdyby jeden zákrok trval deset minut, jak se chvástá Dering, pro jednoho chirurga jde o deset hodin práce bez přestávky. I kdyby pomáhal Entress … Každý třetí půjde zítra na tu hroznou a nesmyslnou operaci. Bude trvale zmrzačený. Začnou hned ráno, a možná budou pokračovat dlouho do noci, nebo to dokončí pozítří. Těžko říci.

Je to čiré šílenství. Proč to ti zkurvení esesáčtí doktoři těm klukům dělaj? To jim nestačí, že je popálili, že jim strkají tyč do zadku, aby získali jejich ejakulát? To je musí ještě kastrovat? A ještě některým odebrat obě varlata? Tohle už je naprosté barbarství, jinak se to nazvat nedá.

Ozve se zaklepání a objeví se Adam Cieluch. Zarazí se, když pohlédne na svého přítele, ten vypadá hrozně.

„Co se ti proboha stalo?“ zeptá se ho německy, tak spolu hovoří, byť občas židovského přítele učí základní polská slovíčka, na jeho přání.

„Je to hrůza, co se děje na té osmadvacítce,“ zvedne Edelstein své oči, plné bolesti.

„Slyšel jsem,“ přikývne Adam, „I o tom zítřku něco vím.“

„Už se to ví?“ zděsí se Daniel, „Doneslo se to i k těm … k těm …“

„Myslíš k těm pacientům, co se je chystáte vykastrovat?“

„Chystáme … ale vlastně máš pravdu, i já mám svůj podíl viny.“

„Neblázni, copak ty to nějak můžeš ovlivnit? Copak ty jsi o něčem takovém rozhodl? Jen musíš poslouchat, jako každý tady. Tak to pusť z hlavy, je zbytečné se tím trápit, když to nemůžeš nijak ovlivnit.“

„Tohle já vím … ale já jsem denně s těmi kluky … jak se jim budu moc podívat do očí, potom, co jim je uříznou? A budu muset, protože je budu muset dál ošetřovat …,“ říká Edelstein zoufalým hlasem.

„Chtělo by to panáka. Nemá tady něco ten tvůj ulitý?“ rozhlédne se Cieluch.

„Tak má … ale neodvážil bych se … navíc bych potřeboval vypít celou láhev …“

„Nic se nemá přehánět. Danieli, musíš se sebrat. V zájmu nás všech, tebe, tvých sourozenců, našich obchodů. Je skvělé, že tady můžeme mít schované ty léky. A že zatím ten Schröder dokáže sehnat i další. Už jsi jimi pár lidem zachránil život. Na tohle mysli, a ne na ty nešťastníky, kterým nijak pomoc nemůžeš."

„Adame, proč jsi vlastně přišel? Utěšovat mě asi ne."

„To ne, ale když tě takhle vidím … Dane, chápu, musí to být nápor na nervy. Ale musíš to zvládnout. Nesmíš udělat žádnou chybu, rozumíš? Lítáme v tom s tebou, a to není žádná legrace."

„Já vím," zarazí se Edelstein, a pak si uvědomí, že má ten Polák stejné obavy jako před pár dny Schröder. Nepotřebuje labilního obchodního partnera, a z pohledu zdejších pravidel spolupachatele, protože nedělají nic menšího, než že korumpují důstojníka SS a pašují do tábora jeho prostřednictvím léky, „Nemusíš mít strach, já to zvládnu," snaží se, aby jeho hlas zněl vyrovnaně, „Jen když jsem tady takhle sám, tak to na mě někdy dolehne. Ale zeptej se, třeba doktora Deringa, když pracuji, tak na sobě nedávám nic znát."

„Mám svoje informace," lehce se usměje Cieluch, „I od Wladislase. Taky toho má někdy až nad hlavu, ale naučil se to zvládat. Taky mu nic jiného nezbývá. Dobře víš, že on ani ty jim nemůžete říci ne. To by byl váš konec. A to by byla hrozná škoda, nejen pro tebe."

„Tohle já vím. Jen jsem teď strašně přepadlý, třídil jsem ty karty tady, na tu zítřejší kastraci. A je jich tolik …," ukáže Daniel na stůl, „Ale dost o mně a mých problémech. Co potřebuješ?" zeptá se teď rázně.

„Jednak se chci zeptat, jestli je Schröder spokojený."

„Ano, je spokojený. Jak podle jeho slov, tak podle jeho výrazu. Mám tady pořád tu vaši hromádku, teda dost velkou."

„Já vím. A máš taky tu svoji?" podívá se teď Adam tázavě.

„Něco mám … potřebuješ snad ty něco osobně?"

„Ne, ale něco by se hodilo … dodáváme teď občas jídlo navíc pro tvého bratra Isaaca, v poslední době si tam toho už moc neseženou. To vraždění se odsud přesunulo do Birkenau, a tak už nemají kde jídlo natít …"

„Přesunulo …," pobledne Edelstein, „Nehrozí snad, že by Isaaca …"

„Nezdá se, že by je chtěli zlikvidovat. To vím od jeho kápa, snad se s ním bavili nějací esesáci. Možná už docela brzo by se měl přesunout právě tam do Birkenau, do mnohem většího krematoria, a Isaaca si vezme s sebou. Udělal z něj předáka, a asi to samé chce udělat i tam."

„Tohle je jisté?"

„Dane, co je tady jisté," zavrtí hlavou Cieluch, „Ale je dost pravděpodobné, že tvůj bratr nebude zlikvidován a naopak přesunut za prací jinam. Tam jí určitě bude požehnaně. Děláme pro něj maximum, to mi věř."

„Věřím ti, Adame," řekne rychle lékař, „Mluvil jsi o tom jídlu … asi bych ho měl nějak uhradit, tak jsi to myslel."

„Vlastně ano. Stačí, kdybych řekl, že jsi nám sehnal další léky, a jako protihodnotu chceš právě něco pro Isaaca. Já to pak zařídím."

„Dám ti, co budeš chtít, teda co mám. Jen si musím něco nechat, kdyby někdo z mých sourozenců onemocněl … nebo i já …"

„To je pochopitelné, nechci všechno. Ale něco, jako projev dobré vůle. I to jídlo navíc není zadarmo, také je s tím vždy spojené určité riziko, to jistě chápeš."

„Určitě, Adame, určitě," přikyvuje Edelstein, „Chceš si vybrat?"

„Já tomu tak nerozumím, nechám to na tobě. Já jen kolegům řeknu o naší dohodě a to bude stačit. Ty pak dej něco stranou, tak, aby ti pro sebe dost zůstalo. To víš, všechno tady něco stojí."

„Já vím, a jsem moc vděčný. Jen díky vám pořád ještě žijí moji čtyři bratři."

„A díky tobě a těm lékům zase jiní. Možná přibudou i další, když se vám podaří si upevnit postavení na té osmadvacítce, nebo obecně, u těch esesáků.“

„Nám?“

„Tobě a Wladislasovi. Nemysli si, už tady taky zachránil pěknou řádku lidí. Třeba když je tajně operoval, sehnal jim léky, nebo je i schoval, jako ty tenkrát nás, před selekcí. A vaše pomoc bude určitě zase potřeba. To je tvoje cena, významná cena, jen si musíš udržet svoje postavení,“ podívá se teď Cieluch pátravě na svého přítele.

„Nemusíš se bát, Adame, já to zvládnu,“ říká lékař odhodlaně a důrazně, „Máš pravdu, někdy je toho dost, ale učím se nervové vypětí zvládat. I ten zítřek zvládnu, i další dny, i když budou hodně náročné. Neudělám chybu, nechci přijít o svoje postavení.“

„Tohle rád slyším,“ řekne Polák spokojeně. Pak ještě asi půl hodiny kecají, občas také zkoušejí různá polská slovíčka, obraty či dokonce celé věty. Daniel je za návštěvu rád, alespoň na chvíli přišel na jiné myšlenky.

Pak však zase zůstane sám, se svými běsy. Znovu se zahledí na karty pacientů, většinou si za nimi nikoho konkrétního nevybavuje, někdy bohužel ano. Ale vyjádření Adama bere jako další vážné varování. Musí si dávat pozor, kdy a před kým projevuje svoji slabost. Tady jde pořád o život, všem, a nikdo nechce spolupracovat s někým, na koho není spolehnutí, u koho hrozí zhroucení. Přitom na něm jsou závislí všichni přeživší členové rodiny, včetně Helene. Nesmí je zklamat, i když bude trpět jako zvíře.

Zamyslí se i nad Deringem. Zdá se mu jako hrozná svině, ale Adam o něm mluví zřetelně jinak. Určitě s nimi také spolupracuje, a nemá důvod svému příteli nevěřit, že chirurg již zachránil nejeden lidský život. Sice asi výhradně Poláků, ale to jsou přece také lidé a vězni. Možná přitom dost riskuje. Nechtěl by ale zhrubnout jako on, ačkoli stále může být za jeho necitelným chováním snaha se zcela od pacientů odpoutat, nevidět v nich lidi. Tak se mu do nich určitě lépe řeže.

Dlouho nemůže usnout a děsí se zítřejšího dne. Nakonec únava přemůže strašné myšlenky, které se mu honí hlavou a on na chvíli zamhouří oči. Po gongu oznamujícím začátek dalšího dne, se však cítí, jako po ráně palicí do hlavy.

Má čas se zajít vyprázdnit, provést ranní hygienu a nasnídat se. K té špinavé vodě, vydávané snad za kávu, si vezme něco málo ze svých zásob, pak se osmělí, a udělá si pořádnou kávu ze zdrojů svého šéfa. K tomu si zapálí cigaretu.

„Ale, ale, tady se někomu žije!“ zvolá Schröder, který se dnes objevil překvapivě brzy. Asi si také nechce nechat ujít atrakci v podobě kastrace těch kluků.

„Promiňte, pane doktore,“ staví se Edelstein do pozoru.

„Uklidni se,“ usměje se Johann, „Uvař mi taky,“ přikáže, pak se podívá na haldu desek, některé otevře, „Tyhle všichni?“ zatváří se trochu překvapeně.

„Tyhle všichni jen za dnešek,“ odpovídá mu Daniel bezbarvým hlasem, nesmí dát najevo svoje pocity, umiňuje si.

„Tak to se Horst docela rozjel,“ zasměje se esesák, „Tak co výsledky?“

„Neznám výsledky laboratorních testů, pane doktore,“ zalévá kávu Edelstein, voda byla ještě horká, začala se vařit téměř okamžitě, „Mohu jen referovat o vedlejších účincích. Jsou různé, i podle délky expozice. Ti nejhůře postižení mají zpuchýřující popáleniny, možná i zasažená střeva. Další jen menší spáleniny. Dost jich také dostalo zánět do konečníku, po těch odběrech.“

„To se asi dalo čekat,“ přikývne Schröder, „No, uvidíme, co nám řeknou ty laboratorní testy. Co ty? Všechno v pořádku?“ podívá se pátravě.

„Ano, pane doktore. Ještě jednou se moc omlouvám, za tu kávu, bez povolení. Ale čeká nás dnes hodně náročný den, tak jsem si dovolil …“

„Zlobím se snad?“

„Nezdá se, pane doktore.“

„Tak to už neřeš a posaď se. Máme ještě chvíli času, než to vypukne," podívá se Johann na hodinky.

„Asi o dnešní operace bude velký zájem," poznamená Daniel, přitom se snaží, aby jeho hlas zněl lhostejně.

„Zdá se," usměje se Schröder, „U mnohejch půjde vo zvědavost, to připouštím. Co si my dva budeme namlouvat, jako lékaři. Kastrace, většinou veřejná, bejvala v minulosti častým ukládaným trestem, a vždy se těšila velkýmu zájmu. Právě proto, co vlastně způsobuje. Nejde jen vo fyzickej efekt, ale taky psychologickej. Muž bez koulí už prostě není muž."

„S tím nelze než plně souhlasit, pane doktore."

„Nezaznívá v tvým hlase něco, co by tam bejt nemělo?"

„Držím se vaší rady, pane doktore. Snažím se oprostit od veškerých emocí, dívat se na ně jen jako na pacienty. Navíc většina má stejně mizivou naději se udržet delší čas naživu."

„Rád bych věřil, že to myslíš vážně. No nic, nebudu tě trápit. Taky se chci podívat, na pár zákroků. Pak budu mít jiné povinnosti."

„Přijdou i další důstojníci SS?"

„Tak rozkřiklo se to. Někdo se asi objeví," pokrčí rameny Schröder, „Ale ne, aby ses na někoho mračil," zahrozí prstem, pak si zapálí cigaretu.

V následných minutách se baví čistě medicínsky, rozebírají následky sterilizačního pokusu a sdělují si své prognózy o jeho úspěšnosti. I Daniel teď hovoří zcela necitelně o obětech experimentu, snad napraví zaváhání z nedávné doby. Musí ukázat svoji tvrdost, nesmí vzbudit pochybnosti o své vyrovnanosti. Jak se zdá, Johann mu zcela nevěří, ale s předváděnou přetvářkou je spokojený.

Židovský lékař vezme karty vybraných nešťastníků, naopak německé doktor jde za ním na lehko. Směřují do bloku osmadvacet, kde už brzo bude zahájena barbarská jízda doktora Deringa.

Sál je již připravený a začínají se i scházet účastníci. Kromě klasického personálu a polského chirurga je zde ještě doktor Schumann a po chvíli se objeví doktor Entress. K malé radosti Daniela dorazí i další tři důstojníci SS, z nichž on zná pouze Bruna Deuschla, toho poručíka, který byl u jejich přijetí do tábora, a který zničil dlaně dvojčat. Ale střeží se dát jen náznakem najevo jakoukoli emoci, jen tiše a v pozoru stojí, vedle karet pacientů, a také vedle velkého množství nádobek na odebrané vzorky. Jsou na nich již nalepené papírky, na ně bude on zapisovat čísla kastrovaných vězňů.

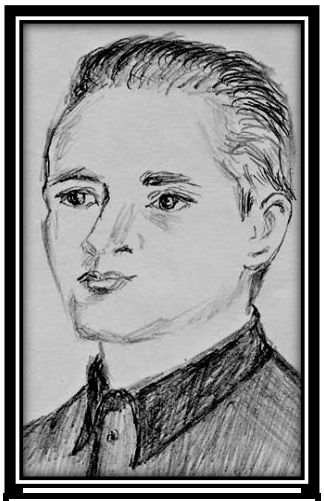

SS-Hauptsturmführer Friedrich Entress

Přijde mu, že kromě něho tady všichni mají dobrou náladu, zvláště jí hýří Bruno. Napadne ho, zda u něj nemá dnešní atrakce sexuální podtext, jak naznačil před chvílí Schröder, minimálně chce vidět ponížení nepřátel říše, po zákroku někteří z nich vlastně přestanou být muži. A i ti další se jistě také nebudou už cítit plnohodnotní, byť jim jedno varle zůstane. Tento nechutný zájem o dnešní operace, kdy je vlastně z tragédie desítek židovských mladíků učiněna atrakce, mu vadí stejně jako vlastní příkaz na jejich zmrzačení.

Jak se asi ti kluci budou cítit, až je tady budou kastrovat, před tolika čumily? Ale o jejich ponížení, o pohled na jejich ponížení, o ten možná takovým jako je Bruno jde. Němečtí lékaři pak asi projevují zájem profesní, a takový Entress se dle všeho aktivně zapojí. Ale jak by ten mohl zůstat stranou, vždyť tak rád bere do ruky skalpel a experimentuje s ním. Určitě je už natěšený, až je nějakému židovskému mladíkovi ufikne.

Esesáci se chvíli baví mezi sebou, Daniel se je snaží nevnímat, a hlavně na sebe nijak neupozorňovat. Zároveň si musí dávat moc dobrý pozor, aby neprojevil žádné emoce, je jich tu hodně a kdokoli by si toho mohl povšimnout. Zamračí se alespoň v duchu, když

pomyslí na sterilitu prostředí, na tu zřetelně při sterilizačních pokusech nemyslí. Přítomnost nevhodně ustrojených esesáků při operačním zákroku je děsivá, ale komu by záleželo na tom, zda se do rány dostane nějaká infekce. Tak se takový buď vyléčí, a to hodně rychle, nebo se pošle na speciální léčbu, a ta ho vyléčí jednou provždy.

„Začneme. Pošli pro prvních pět, sem pak budou chodit po jednom," nařizuje mu Schumann, on je zde dnes principálem, on ten cirkus režíruje.

„Ano, pane doktore," odvětí Edelstein sytým hlasem, pak vykročí s požadovaným počtem karet směrem ke dveřím. Za nimi jsou zřízenci z řad vězňů, mezi nimi i Šimon Chason. Tomu právě předá karty a nařídí mu, aby dotyčné přivedl. Ani on ještě netuší, co se bude dít.

Daniel se vrátí na operační sál k místu s kartami, připraví si dalších pět, mezitím pozoruje, jak si Dering chystá injekci a také další chirurgické nástroje. Zdá se být naprosto klidný, určitě už mnohokráte měl při svých operacích diváky. Tak snad si dá záležet a zákrok moc nezprasí, aby se před esesáky neshodil, což by mohlo být pro ty kluky výhodou. Když svou práci odflákne, mohou také na následné komplikace zemřít.

Ozve se zaklepání a poté Chason a ještě jeden ošetřovatel strkají dovnitř osmnáctiletého Zawela Weisse. Je zcela nahý. Daniel ho vybral jako prvního z jisté protekce, ti další už budou vědět, co se na ně chystá, a budou jistě prožívat hrozná muka, ještě než k zákroku dojde.

„Amputatio testis sin," přečte Edelstein vážným hlasem z karty, a je rád, že se mu nezachvěl.

Oba mladí ošetřovatelé jsou vyjukaní podobně jako nebohá oběť, je tu tolik esesáckých doktorů a důstojníků, tady přijít k úrazu by mohlo být moc snadné. Stačí drobná chyba a může být zle. Ačkoli se Zawel nijak nebrání, oba zřízenci ho málem křečovitě drží.

„Sem s ním ke mně," houkne Dering německy, a Daniel se modlí, aby mu ošetřovatelé rozuměli. Ale asi ano, protože mladíka vedou správným směrem. Ten už nemůže být vyděšenější, tohle pro něj nevypadá vůbec dobře. Ale neodvažuje se ani náznakem odporovat, „Nahoru, lehnout na bok," poroučí dál chirurg, „Pořádně ho podržte. A ty nehýbat!"

Weiss rozumí a nemíní dělat žádné problémy, proto se sám hrabe na operační stůl, stále však jsou kolem něho ti dva. Lehá si na pravý bok a je patrné, jak se celý chvěje. Jistě cítí ty pohledy okolostojících, a ty směřují i k jeho intimním partiím, respektive především tam. Oba zřízenci ho pevně sevřou, ačkoli on plně spolupracuje.

Teď ale vyjekne, neboť mu právě jehla zajela mezi obratle, aby mu bylo přímo do páteře aplikováno anestetikum. Daniel už teď ví, o co kráčí. Takto dojde na čas k částečnému ochromení dotyčného, ten se nebude moci hýbat, a tak sebou cukat. Ovšem tato injekce ho neuchrání před bolestí, až dojde k použití skalpelu. Oči chudáka Zawela jsou plné strachu i bolesti, ale snaží se ji snášet statečně, v tuto chvíli ho ochromuje především strach, za chvíli už to bude i anestetikum.

Opravdu netrvá dlouho a on ke své hrůze zjišťuje, že je vlastně ochrnutý. Nemůže tušit, zda jde o stav trvalý či dočasný, a dokonce ani to, zda nejde o předzvěst smrti. Ale co může dělat? Je tady nahý mezi hromadou esesáků a zřízenců. Může se jen modlit, aby šlo o vyšetření a ne jeho vraždu. Skutečný důvod jeho přítomnosti zde mu stále uniká, a nikdo nepovažuje za nutné mu cokoli vysvětlovat. A on se bojí zeptat.

„Položit na záda," nařizuje Dering, a sám pomáhá umístit pacienta do správné polohy, poté mu ještě upravuje nohy, aby byly roztažené. Chudák Weiss už nemůže být vyděšenější. A když spatří skalpel v ruce chirurga, a pohlédne na své rozcapené nohy, dojde mu, k čemu má asi dojít a z jeho hrdla se vydere zoufalý výkřik. Ten však nevzbudí žádný soucit, naopak se ozve drsný smích z hloučku esesáků.

„Co mi chcete dělat?" ptá se zoufalým přerývaným hlasem, „Co mi chcete uříznout? To nesmíte," snaží se nazvednout.

„Přestaň štěkat jako pes. Stejně pojdeš," odsekne mu Dering, „A ani se nepohni, ve svém vlastním zájmu, pokud to chceš přežít," dodá výstrahu.

„Ne, prosím, ne, to nesmíte," zoufá si hoch, a pak začne drmolit modlitbu, což zase vzbudí veselí okolí. Nemůže se však narovnat, nemůže vůbec pohnout nohama, snad jen ruce by trochu mohl použít, ale ty mu pořád drží oba zřízenci, vyděšení stejně jako on. Teď odvracejí oči, když se skalpel blíží k rozkroku chudáka, kterého přidržují.

Ozve se další výkřik z úst Zawela, neboť se mu právě nástroj zařízl do šourku. Možná zprvu zařve více hrůzou než bolestí, ale i ta přichází, a je obrovská. Teď už hlasitě křičí, sténá, oči vyvalené. Ale spodní část těla je dočasně ochrnutá, což umožňuje operatérovi bezproblémovou práci. Z jeho pohledu.

SS-Untersturmführer Bruno Deuschl

„Co řveš, vždyť už to je," houkne na svého pacienta Wladislas, a nejen jemu ukazuje vyjmuté varle, které drží mezi dvěma prsty, „Už to jen zašiji a je hotovo," dodává, asi pro své publikum, poskytovat informace zmrzačenému chudákovi by se jistě nenamáhal. Pak předá odebraný vzorek doktoru Schumanovi, ten si ho rádoby odborně prohlédne a pošle ho dál. Tak se ocitne mezi prsty Daniela, i on má gumové rukavice.

Chystá se část nešťastného chlapce uzavřít do připravené nádobky, ale pak spatří, jak se k němu blíží poručík Deuschl a ti další dva esesáci, určitě ne lékaři. A tak, aniž by se mu pohnul ve tváři jediný sval, pozvedne znovu ruku a ukazuje jim trofej, získanou na nebohém židovském chlapci. Oni jistě odebrané varle za nic jiného než trofej nepovažují. Přece kvůli tomu jsou tady. A jejich pohledy jsou vítězoslavné, dokonce lačné.

„To mu vezmou jen jedno?" ptá se teď Bruno, a z jeho hlasu jako by zaznívalo zklamání.

„Tomuto pacientovi ano, pane SS-Untersturmführere," odpovídá uctivě Edelstein, „Tak rozhodl pan doktor Schumann," dodává na vysvětlenou, pak se podívá na další kartu, „Ale tomu, co přijde po něm, tomu budou odebrána obě."

„Já bych jim to tam vybral všechno," zasměje se Deuschl.

„Mohu vzorek již uklidit, pane SS-Untersturmführere?" zeptá se Edelstein.

„Uklidit, prej uklidit," směje se Bruno, „No jistě, jen ho ukliď, tam mu bude dobře," řehtá se dál, a spolu s ním i jeho dva kolegové.

Těžko říci, jestli Zawel registruje, jak si esesáci prohlížejí jeho varle, on teď dost intenzivně naříká, zatímco Dering ho zašívá. Podvazuje žílu a poté sešívá šourek. Pochopitelně za úplného vědomí pacienta, proto není divu, že zoufale sténá.

„Drž už hubu, pořád ti jedna koule zůstala," okřikne ho Dering, pravděpodobně se před nacisty předvádí, aby ukázal svoji tvrdost vůči Židovi.

Edelstein se rozhlédne, ta trojice nácků teď pozoruje hbité ruce chirurga, nejapně komentuje chybějící objem v šourku a pase se na utrpení operovaného. Zručnost jistě polskému lékaři upřít nelze, přestože do něho čumilové málem strkají, postupuje velmi rychle a precizně.

„Pryč s ním, a přiveďte dalšího!" nařizuje Wladislas po pár minutách

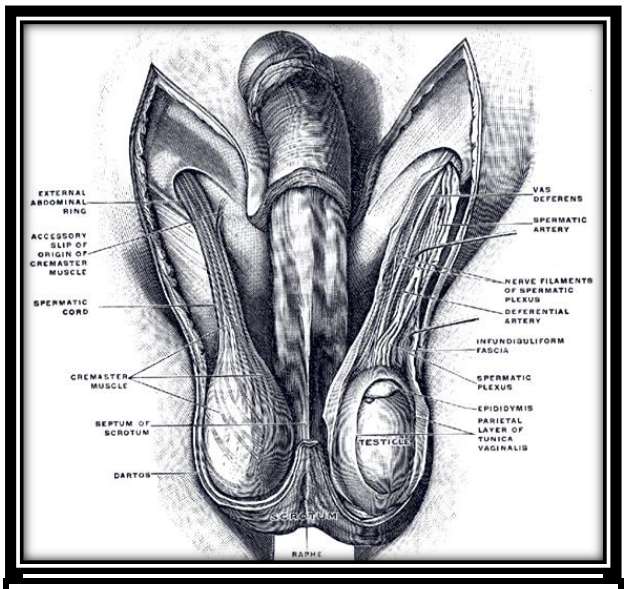

Mužské reprodukční orgány – ilustrační obrázek – www.genetika-biologie.cz

konsternovaným ošetřovatelům, kteří už nemůžou být bledší. Daniel zachytí krátký zděšený pohled Šimona, ale ten rychle sklopí hlavu a táhne s kolegou stále ještě ochrnutého a krvácejícího nebožáka z operačního stolu. Edelstein si dovede představit, jaký rozruch asi způsobí, až dopraví takto zřízeného Zawela na ložnici. Až půjdou pro další pětici, těm už bude jasné, oč se jedná. Budou moci pouze hádat, zda přijdou o levé, pravé či obě varlata.

Chason a druhý zřízenec se vzápětí vracejí, tentokráte doslova vlečou devatenáctiletého Itzaka Gurwitze. Ten se celý třese, a není divu, když na chodbě slyšel křik mučeného Weisse a pak ho spatřil, když ho ti dva vyvlekli ven a předali dalším ze zdravotnického personálu. Neklade však žádný velký odpor, spíše jako by nebyl schopen sám jít, ochromený strachem.

Itzak Gurwitz

Ošetřovatelé již vědí, jak se mají zachovat, a tak chudáka tlačí k operačnímu stolu, ze kterého kusem hadru stírá chirurg krev předchozí oběti. Danielovi dá velké přemáhání zachovat kamennou tvář, dovede si představit, jak tomu druhému klukovi v pořadí je. Napřed musel dlouhé minuty poslouchat křik svého předchůdce, pak spatřil jeho zkrvavený rozkrok, teď ho chystají na podobný zákrok. A to neví, že on dopadne ještě hůř.

Výkřik znamená, že jehla zase zajela do těla, pak už jen chystaný pacient vyráží prapodivné steny, jakoby nosem. Postupně i on tuhne a je upravován do patřičné polohy. Zoufale křičí v jidiš, neboť německy neumí. Edelstein mu však rozumí, ptá se, proč mu to dělají, prosí je, aby ho tam neřezali. Marně.

Zařve a pak ještě jednou, ten druhý výkřik je děsivý, zírá totiž na svůj vlastní šourek, který teď svírá Dering ve svých prstech. Tady se s tím vůbec nepáral a jednoduše odřízl šourek i s oběma varlaty. Teď další získaný vzorek předává Schumannovi, a ten opět Danielovi. K tomu se už zase blíží trojice rozparáděných esesáků, na čele s Hezounem Brunem.

„Prosím, pane SS-Untersturmführere," ukazuje židovský lékař část těla křičícího mladíka nejdychtivějšímu z nácků.

„Tak se mi to líbí. Nesrat se s tím, a šmik," září oči Deuschla, chvíli se kochá pohledem, pak se rozesměje, „Můžeš to zase uklidit!"

„Ano, pane SS-Untersturmführere," odpovídá stále velmi uctivě Edelstein, pak do připravené nádobky vysype varlata, naopak splasklý šourek odloží stranou.

„Slyšel jsem, že si to někdy nechávali vydělat, a pak to používali, snad na tabák," přidává další hovadský komentář Bruno.

„Máte pravdu, pane SS-Untersturmführere," slyší Daniel sám sebe odpovídat, a snad i lhostejným tónem, „Někdy tomu tak bylo, vítězové si tuto část těla brali jako svoji trofej. Šlo asi více o ponížení vítěze, než by plnila tak dobře svůj účel. Nebo o zdůraznění vítězství."

Esesák však podlézavé chováni nijak nekomentuje, nebo se jen nechce zahazovat s jiným Židem, kterému by možná koule rád uřízl osobně. Určitě se mu moc nelíbí, že tady jako lékař má lepší postavení než jiní židovští vězni, které s potěšením týrá a zabíjí. Radši už se jde s kolegy zblízka podívat, jak vypadá rozkrok zbavený šourku. A opět nešetří rádoby vtipnými komentáři.

Mrzačení mladíků pokračuje, ale jak čas postupuje, diváctvo se začíná vytrácet. Nejprve zmizí trojice kolem Deuschla, buď mají jiné povinnosti, nebo už se dostatečně potěšili z utrpení svých nepřátel. Pak se má k odchodu Schröder. V té době se chopí skalpelu doktor Entress, který střídá zpoceného polského chirurga. Počíná si dost surově, okřikuje sténající pacienty, uráží je. A asi jsou jím provedené operace i nižší kvality. Především při začištění vzniklých zranění.

Daniel smutně hledí na nádobky, které se bohužel plní získanými vzorky. Snaží se vypnout mozek, aby nevnímal řev operovaných. Ti už přicházejí s tím, že vědí, co je čeká, někteří doslova

pláčou a prosí, aby je ušetřili, ale setkávají se jen s výsměchem a urážkami, a když se jen trochu vzpírají, tak i bitím. Na jednoho vzpurného pacienta zavolají dozorce s obuškem, a ten kluka surově zmlátí, předtím, než ho vykastrují.

Dají si krátkou pauzu na oběd. V tu chvíli se loučí i Schumann, těžko říci, kam ten míří. Jestli zase někoho ozařovat, nebo plnit jiné povinnosti. Ale zůstává Dering a Entress, a ke své malé radosti také Edelstein. Ten se zsinalým obličejem odběhne do Schroderovy kanceláře, aby si tam vykouřil cigaretu. Když je sám, na chvíli se nekontroluje a tak se mu začnou třást ruce, až si málem nemůže zapálit. Svou porci vězeňské stravy si odebral a nechal Šimonovi, sám nemá na jídlo ani pomyšlení. Snad večer si dá něco ze zásob, šlechetných darů méně ušlechtilého šéfa.

Panebože, jak se tam on sám předváděl, před tou sviní Brunem. A co kdyby ten šmejd místo dlaní rozmlátil dvojčatům hlavy? Taky by se před ním tak pitvořil? Nasaje kouř cigarety, kéž by ho dokázala zklidnit. Pořád slyší ten nářek, a za pár minut se tam bude muset vrátit a vše bude pokračovat. Budou vodit další a další, a Dering s Entressem je budou mrzačit. On pak bude plody jejich strašlivé práce uzavírat do nádobek a popisovat čísly těch nešťastníků.

Musí prostě vypnout. Nesmí vnímat, co se kolem něho odehrává. Nemůže nikomu pomoc, jen sám sobě, když vydrží být stejně netečný jako dopoledne. Alespoň navenek. A vůbec už nesmí myslet na tu ložnici, jak to tam asi vypadá, po takové strašlivé smršti operací. Dokdy vlastně budou ty operace probíhat? Určitě do večeře neskončí, asi budou pokračovat i přes apel a pak možná až do noci. Jde to rychle, ale pořád je jich ještě tolik.

Naposledy natáhne kouř, aby využil cigaretu do posledního zbytku. Pak ji típne, zhluboka se nadechne. Zkontroluje, zda je řádně ustrojený, nasadí kamennou tvář. Znovu se zhluboka nadýchne a vykročí.

PROČ MI TO UDĚLALI?

Jak zůstat nad věcí? To je otázka, na kterou Daniel hledá zoufale odpověď. Strašlivé kastrační operace se protahují, už dávno se na tábor snesla noc. Temnota se rozprostírá i v duši židovského lékaře. Jeho kolegové Dering i Entress už jsou na pokraji fyzického vyčerpání, což se projevuje i v jejich vyšší surovosti vůči pacientům. Ti jsou přiváděni ve strašném psychickém stavu, na ložnici panuje strach, nikdo ze zatím ušetřených mladíků neví, jestli si pro ně také nepřijdou. Přitom se nemají jak bránit, přijít o jedno či obě varlata je strašná věc, ale pokud by se postavili na odpor, tak přijdou o život. A pořád u mnoha panuje naděje, že mezi vybranými nebudou. Ale zároveň hrozná nejistota, zda na ně nedojde za další hodinu, nebo následujícího dne.

Edelstein se zoufale snaží nevnímat nářek trýzněných mladých mužů, ti reagují různě. Někteří jakoby rezignovali a možná se jen modlí, aby jim alespoň jedno varle ponechali, další se doslova klepou jak osiky, jiní pláčí a prosí o milost. Jen pár se trochu vzpírá, pak přijde na řadu obušek.

Je už skoro jedenáct hodin, když je poslední vykastrovaný mladík odvlečený z operačního sálu. Ten vypadá strašidelně, na odkládacím pultu jsou nahromaděné odebrané vzorky, je zde i hromádka prázdných šourků, na zemi je rozpatlaná krev, která sice byla průběžně stírána, ale ne řádně vytřena. V tu chvíli jsou zde již jen tři muži, a v jejich tvářích je vidět obrovská únava, bez ohledu na jejich rasovou či národnostní příslušnost, Entress, Dering i Edelstein toho mají opravdu dost. Vždyť bylo provedeno na šedesát operací, a při nich rozhodně nebyl klid, nýbrž se neustále místností rozléhal nářek pacientů, jejichž bolest vlastně nebyla ničím tlumena. Naopak jejich křik násobila hrůza z toho, co je s nimi prováděno, jak barbarskému zákroku jsou podrobováni.

„Tenhle už byl opravdu poslední?“ podívá se na hromadu karet německý lékař.

„Ano, pane doktore," odpovídá způsobně židovský lékař, jehož tazatel před časem odeslal na smrt, neboť se mu nelíbila jeho pooperační jizva po odstranění apendixu.

„Zvládli jsme to v dobrém čase," pochválí polský lékař nepřímo esesáka, dnes v roli chirurga. Ten však nijak nereaguje, odhazuje na zem zakrvavené rukavice, pak si sundává stejně zaneřáděný plášť. Naopak si bere čepici a vrchní díl uniformy i kabát. Ačkoli tu zpočátku bylo dost chladno, za ten den teplota postupně vzrostla.

Entress odchází bez jediného slova, jako by si neměl co s vězeňskými lékaři říci. Ale ti toho zřetelně nelitují, teď se na sebe podívají. Pořád je mezi nimi jisté napětí, vzájemná nedůvěra, byť oba usilují o to samé, získat si přízeň a tím i ochranu nacistů, a pobyt v tomhle strašném lágru přežít. A oba se zřetelně stále více a více s těmi vrahy zaplétají.

„Nepůjdete zkontrolovat ty operované?" zeptá se s jistými rozpaky Daniel.

„Tohle už je nad moje síly," zavrtí hlavou Wladislas, a jeho oči svědčí o pravdivosti jeho slov, je opravdu hrozně vyčerpaný, „Snad jsou tady i zdravotníci, nebo jiní doktoři," dodá unylým hlasem.

„Asi ne chirurgové … bylo jich tolik, mohou nastat komplikace."

„Při tom počtu určitě nějaké nastanou," připouští Dering.

„Nijak nezpochybňuji vaši práci," řekne rychle Edelstein, „Ale neoperoval jste sám," ztiší raději hlas.

„I když je zákrok provedený bezchybně, komplikace nelze vyloučit," nebere polský lékař poznámku osobně, „Vypadáte taky dost špatně," podívá se na Daniela, „A to jste tolik práce neměl."

„Určitě ne tolik, co vy," připustí židovský lékař.

„Kolego, pokud chcete, tak se na ně podívejte. Pokud by se někde uvolnily stehy, třeba i jejich neklidem, prudkým pohybem, tak jistě i vy dokážete zjednat nápravu. Teď už tady žádný z nich není," naráží Wladislas na nepřítomnost esesáků, „Tak je při nejhorším můžete vzít sem a to šití opravit. Věci proto tady máte. Viděl jsem vás při práci, jste dost zručný, abyste to zvládnul."

„Možná, i když i já jsem dost unavený," souhlasí Daniel tak napůl, a už vůbec neříká, že je především psychicky na dně, pořád mnu v uších zní křik mrzačených chlapců, pořád vidí jejich strašně vyděšené oči, bolestí a hrůzu zkřivené obličeje.

„Už se asi vracet na jednadvacítku nebudete."

„Ne. Je to sice kousek, ale platí uzavírka bloků. Nechci mít zbytečné problémy, ještě aby po mně nějaký horlivý strážný vystřelil. Navíc se asi opravdu půjdu podívat na ty operované, ačkoli se mi na tu ložnici moc nechce."

„To už je vaše věc," pokrčí rameny Dering, „Znáte tady kápa a dozorce, a oni vás, bez problémů vám seženou místo na vyspání. Když dovolíte, já si teď půjdu lehnout."

„Jistě, pane kolego," přikývne Edelstein, pročež za krátkou chvíli zůstane v místnosti sám. Ne nadlouho, protože si zavolá zdejší personál, je třeba odnést zbytek vzorků do ledničky, tam už mnohé skončily, s výjimkou kůží ze šourků, ty asi poputují do krematoria a budou spáleny. Pokud si z nich nějaký zvrhlík nebude chtít udělat váček na tabák, jak se zmínil ten grázl Deutsch.

Zanedlouho se vrátí Chason, sám, jak lékař nařídil. I na něm je vidět, že je na konci svých sil. Sice se během dne střídali, a pacienty na operace vodili i jiní zřízenci, ale on byl tady u mnoha zákroků, mrzačili je kousek od něho, on pak stál tak strašně blízko, tak strašně zblízka viděl jejich zoufalé tváře, řvali mu doslova do uší.

„Pane doktore …," objeví se v jeho očích slzy, víc není schopný říci.

„Rozumím ti, Šimone. Jsem na tom podobně. To nejsou lidé, to jsou zrůdy," ztiší Daniel hlas, „Jen zrůdy tohle můžou dělat. Takové barbarství, takové barbarství …"

„Oni nakonec stejně všichni zemřou, že jo, pane doktore."

„To já nevím, Šimone. Nevím, co ty zrůdy udělaj. Ale na to vozařování ani na ty voperace zemřít nemusej, pokud nevzniknou komplikace. Ale nevím, jestli jim dají čas na uzdravení, dokonce nevím, jestli je ještě nebudou znova operovat, nebo další …“

„Znova operovat?“

„Šimone, zapomeň na to!“ řekne důrazně Edelstein, zbytečně se podřekl.

„Myslíte, že jim … že těm, co sebrali jednu kouli, nakonec vezmou i tu druhou?“ zní hlas Chason zděšeně.

„Šimone! Já přece vůbec nevím, co ještě udělaj. Ale jestli se podřekneš, před těmi pacienty, budou jen zbytečně trpět. A pokud před někým jiným, mohu mít problém. A možná i ty.“

„Pane doktore, s nikým vo tom mluvit nebudu,“ dušuje se zřízenec.

„Radši mi řekni, jak to vypadá na tý ložnici.“

„Hrůza hrůzoucí, pane doktore … rve to uši, a srdce, jak tam naříkaj a pláčou …“

„Přesto tam půjdeme, Šimone. Vyber ještě další dva ošetřovatele, z řad vězňů, komu důvěřuješ. Musím se na ně podívat, a možná jim pomoct, pokud se objeví komplikace.“

„Budeme tam muset …,“ zachvěje se Chason, „Hned to zařídím, pane doktore.“

Židovský lékař vyjde před chirurgický sál, tam spatří jak několik ošetřovatelů, ale i kápa a dozorce. I oni se tváří všelijak, možná i oni nejsou imunní vůči hrůznému utrpení a mrzačení, kterého dnes byli svědky. Navíc všichni ti týraní jsou hrozně mladí, v rozpuku mládí, a teď jsou tak hrozně poznamenaní. To musí dost otřást s každým, kdo nemá srdce z kamene. Kdo má v sobě alespoň kousek lidskosti.

Kupodivu všichni vězeňského doktora respektují, především asi proto, že je zvláště v poslední době jedna ruka s německými lékaři. A ty si rozházet nechce nikdo, oni jsou tady doslova za Bohy, neboť rozhodují o životě a smrti každého vězně. Nejen těch židovských, kteří zde mají naprosto strašné postavení, kteří zde jsou cíleně vražděni. A na kterých jsou právě na tomto bloku prováděny i hrozné a nelidské pokusy.

Daniel jim vlastně nařídí, aby ještě teď v noci uklidili operační sál, zároveň upozorní, že ho možná využije, pokud bude nutná revize některého operačního zákroku. Pak si vezme tři zdravotníky, včetně Šimona, a s těmi jde na ložnici. I kdyby nevěděl, kde se nachází, stačí jen jít po zvuku. Po celém bloku se rozléhá naříkaní zmrzačených mladíků, a možná i jejich kolegů, kteří jsou zatím jen hrozně popálení, mají různé puchýře, záněty. A hluk sílí, jak se k té místnosti blíží.

Je rozsvíceno tak napůl, ale i to stačí, aby se před přicházejícími objevil obraz naprosté zkázy. Ačkoli je v místnosti dost zima, někteří i tak spočívají na lůžcích nazí, nebo s vyhrnutou košilí, jakákoli látka by jim způsobovala na popálených místech velkou bolest. O těch operovaných nemluvě. Ne, dnes tady nikdo nespí. Pohledy těch, kteří dnes byli ušetřeni ponižujícímu a barbarskému zákroku, jsou možná ještě vyděšenější než těch, kteří již byli zmrzačeni. Oni se totiž obávají, že na ně dojde řada v následných dnech, a možná už zítra. Všichni si pak kladou zásadní otázku, zvláště když vidí svůj žalostný stav, jak dlouho bude trvat, než je pošlou do plynu?

Nářek se trochu utlumí, když spatří čtveřici u dveří. Možná nepoznávají, o koho jde, možná se někteří obávají, že kastrace ještě neskončily, že budou pokračovat i v noci, a oni si přicházejí pro další. Mnozí jsou možná ještě v šoku. Co se s nimi děje za poslední týden, za poslední dny, je něco nepředstavitelného. Napřed jim ozáří genitálie, pak z nich strašně ponižujícím způsobem získávají jejich semeno a nakonec je mrzačí, na místech, pro muže tak citlivých. Vlastně už někteří z nich muži nejsou, neboť přišli o obě varlata.

Daniel stojí bez hnutí a krve by se v něm nedořezal. Připadá si jak v dalším výjevu ze strašné apokalypsy, ložnice plná sténajících mladých mužů, různě poraněných, takhle by snad mohlo vypadat předpeklí. Trýzeň hříšníků. Jenže ti kluci tady jsou naprosto nevinní, jen si je jeden zvrácený nacistický doktor vybral pro svoje pokusy. Zase se mu dere na mysl otázka, jak něco

takového může člověk dělat člověku. Přirovnávat pachatele těchto zrůdností ke zvířatům by bylo nemístné a pro zvířata nespravedlivé, urážlivé, žádné by takto svou kořist netýralo.

Zhluboka se nadechne a vykročí vpřed. To už ho někteří poznávají, a jejich pocity jsou minimálně rozporuplné. I když jim on přímo fyzicky neubližuje, a některé i ošetřuje, stojí na straně jejich trýznitelů, spolupracuje s nimi. Podílí se na jejich utrpení. Na druhé straně jim možná může pomoc, ulevit jejich bolesti, a možná taky zodpovědět na ty nejpalčivější otázky. Ale má smysl se vůbec na něco ptát? Jak tohle může skončit? Když do nich jen tak řežou, aby získali jejich varlata, napřed ozářená Roentgenovými paprsky?

„Doktore, doktore," zasténá Zawel Weiss, leží hned zkraje, hrozně trpí bolestí, a také svým ponížením, sice mu stále jedna koule zůstala, ale už se necítí plnohodnotným mužem. A bojí se, co přijde teď. Zda ho nakonec nezabijí.

„Přišel jsem se na vás podívat," říká Edelstein ztěžka a pomalu, zdá se mu, jako by ho ty jejich pohledy spalovaly, jako by cítil strašnou nenávist. Ale možná se mýlí, možná ti chlapci především pociťují hrozný strach.

„Co to znamená? Co to znamená?" vyráží ze sebe mladík.

„Co ti mám odpovědět, Zaweli? Já s tím nic nemůžu udělat. Jen se snažit zmírnit následky."

„Proč mi to udělali? Proč?" ptá se hoch plačtivě.

„Protože můžou. Oni si tady můžou dělat, co chtěj," říká tiše lékař, „Ale pokud se ptáš, proč ti odebrali část tvého těla, tak jen proto, aby ji odeslali do laboratoře a tam ji mohli prozkoumat. Je to strašné, ale je to tak."

„Prozkoumat … já už teď … zabijou nás, že nás nakonec všechny zabijou," zní hlas Weisse zoufale, ale zároveň v něm je i žádost o naději, o odpověď, která jim tu naději dá.

„Nemyslím si, že by vás chtěli zabít. Jen na vás něco testují. Hrozným způsobem. Ale až se uzdravíte, tak vás pošlou zase pracovat," snaží se Daniel, aby jeho hlas zněl důvěryhodně.

„Ale bez toho tam …"

„Zaweli, s jedním varletem můžeš pořád žít naprosto plnohodnotně. To se vůbec neprojeví. Myslím tím na tvém pohlavním životě."

„Stejně je to jedno. I ten doktor, co mi uříznul tu kouli říkal, že tady stejně chcípnu."

„Ukaž, podívám se na to," přistoupí lékař blíže k pacientovi, bohužel je zde dost špatné osvětlení a bojí se nechat rozsvítit zcela, „Vypadá to dobře, šourek se ti krví neplní, a rána nijak zvlášť nekrvácí. Taky stehy drží dobře. Vypadá to dobře, Zaweli, není žádný důvod, proč by ses neuzdravil."

„Co mě to jen potkalo, pane doktore," naříká Weiss.

„Musím jít zkontrolovat i další, Zaweli. Víc teď pro tebe udělat nemůžu. Ale budu dohlížet, aby se ti rána nezanítila, budu tě kontrolovat," zvedá se Edelstein a rozhlíží se, kde je další z vykastrovaných mládenců.

„Pane doktore, jak mi to mohli udělat? Proč mi to udělali?" pozvedne mladík oči plné bolesti, ale je v nich také obrovské zděšení, šok. Jako by jeho mozek stále nemohl uvěřit, že to vše není jen strašný sen, jakoby se vzpíral přijmout realitu. A ta je nesmírně krutá. Opravdu neuvěřitelná. Kdo by si mimo tento hrůzný tábor dokázal představit, že tady kastrují mladé muže jak na běžícím pásu jen proto, aby jejich varlata mohli poslat do laboratoří? Těžko by tomu uvěřil někdo, kdo nezná tohle děsivé místo, kde nemá lidský život žádnou cenu. Kde je dovoleno vše.

„Zaweli, neumím ti dát uspokojivou odpověď," povzdechne si Daniel, a raději zamíří za dalším pacientem. Jenže otázkám stejně neunikne, ptají se i další, podobně úzkostným hlasem.

Lékař se snaží odpovídat trpělivě a pokud možno optimisticky. Přitom se snaží otázky roztřídit, usoudit z nich, co nejvíce trápí ty zmučené hochy, čeho se nejvíce obávají. Určitě mají největší strach z toho, že je nakonec zabijí. I ti, co jsou již zmrzačení. Přijít o varle či dokonce o

obě varlata je strašné, ale možná se s tím dá naučit žít. Pokud je však pošlou nakonec do plynu, tak tím vše končí. Přichází smrt. Obava z ní je určitě na prvním místě u všech.

Pochopitelně ty operované zajímá, jestli ještě budou moci mít děti, jestli vůbec budou moci mít vztah se ženou. I ty se snaží povzbudit, uklidnit, vytvořit před nimi alespoň trochu optimistický obraz jejich dalšího života. Jenže je tady pořád ta základní otázka, jak dlouho zůstanou naživu?

Ti, co dnes kastracím unikli, nejsou vyděšeni o nic méně, než jejich méně šťastní druhové. Někteří se skoro bojí zeptat, aby nedostali špatnou odpověď. Jiní otázku položí. Bude tohle strašné barbarství pokračovat? Dojde i na ně? Existuje snad nějaký seznam? Podle čeho se určuje, komu uříznou levou kouli, komu pravou a komu obě? Co jim ale má ošetřující lékař říci? Neví, jaký systém Schumann zvolil, pravděpodobně se rozhodoval zcela náhodně. Pravděpodobnost dalších operací je dost vysoká, tak se snaží mlžit.

Ta tísnivá atmosféra ho svírá. Padá na něj čím dál tím více, jak reviduje další a další rány. U několika pacientů není příliš spokojený, proto nařídí Šimonovi, aby si poznamenal jejich čísla. Zkusí s nimi něco udělat. Rozhlédne se, je zoufalý, tohle prostředí je strašné pro pooperační období. Tady hrozí zanesení infekce do poraněných tkání, a následky mohou být fatální. Strašná hygiena, naprosto nedostatečná strava, absence správných živin v potravě. Vše se staví proti těm nešťastným mladíkům. Není pochyb, že hodně z nich tento barbarský experiment nakonec nepřežije, pokud se je nerozhodnou zlikvidovat všechny, aby tak zakryli stopy svého nelidského výzkumu.

Únava Daniela doslova ničí, sotva se drží na nohou, ale i tak si nechá přinést několik operovaných znovu na sál. Ti, když místnost spatří, začnou se doslova třást, jistě se jim znovu vybavují hrůzné chvíle, kdy sem byli předchozího dne dovlečeni. Ano, předchozího dne, neboť už se dávno převalila půlnoc a blíží se chvíle, kdy gong oznámí další krušný den. Pro všechny muže, které zde vězní a trýzní.

Snaží se pacientům vysvětlit, že je nutné, aby vydrželi další intenzivní bolest, pokud jim opravuje stehy. Ti se snaží příliš neřvat, ale někdy je to nad jejich síly.

„Tohle byl poslední, z toho seznamu," řekne Chason hrozně tichým hlasem, když předá právě ošetřeného vězně svým kolegům, ti ho odnášejí.

„Aspoň že tak," zasténá Edelstein, „Tolik hodin …"

„Pane doktore, měl byste si lehnout, kdoví, co bude zejtra … tedy vlastně už dneska … za pár hodin," chvěje se ošetřovateli hlas.

„Máš pravdu, ale snad jsem jim alespoň trochu pomohl …"

„Určitě jste jim pomohl. Ale i vy si musíte odpočinout," podívá se s obavami zřízenec na svého zachránce, to on ho vybral, a tím mu minimálně načas zachránil život.

„Ty dvě a půl hodiny … jestli to vůbec stojí zato," usměje se bolestně Daniel.

„Každá minuta je dobrá, pane doktore. Když dovolíte, odvedu vás na ložnici, je tam pro vás místo … nemusíte se bát, je to ten náš pokoj, teď tam nikdo není, můžete tam přespat. Nemusíte se bát, nenakazíte se tam …"

Lékař neodpoví, podívá se na krev na operačním stole, pak si sundá gumové rukavice a následuje Šimona. Na postel padne jak podťatý, oči se mu zavírají, ale zároveň mu mozek nabízí hrozné výjevy, které spánku brání, o jeho klidném průběhu už vůbec nemluvě. Pak si vzpomene na bratra Davida, ten tady taky lehával, a je to ještě horší. Naštěstí po deseti minutách zvítězí tělo, které zoufale potřebuje alespoň ty dvě hodiny odpočinku.

Posadí se, vyrván z nevědomí gongem, a během pár vteřin si vybaví vše, co se minulého dne odehrálo. Z hrdla se mu vydere sten, rozmazaným pohledem sjede na své chvějící se ruce. Pak se vzpamatuje a rychle vyskočí, potřebuje se co nejdříve dostat na blok jedenadvacet, kde je registrován. Nemusí sice chodit na nástupy, to mu vyjednal Schröder, aby na nich neztrácel hodiny času, ale musí se vždy ohlásit místnímu kápovi, aby bylo jasné, že je přítomný.

Skoro prchá z bloku osmadvacet, splní svou povinnost. Vypadá strašně.

„Operace probíhaly dlouho do noci, já pak ještě ošetřoval operované," říká kápovi i blokovému písaři, jenž ho vede na zvláštním místě evidence, jakožto osobu podřízenou přímo doktoru Schröderovi.

„I k nám se něco doneslo," poznamená kontrolor statistik, „Bylo to asi dost náročné."

„Bylo to velmi náročné. S těmi revizemi jsem skončil ani ne před třemi hodinami."

„Měl byste se upravit, doktore."

„Udělám to, hned to udělám," přejede si Daniel rukou přes strniště na bradě.

Snaží se své předsevzetí přenést do praxe, vyprázdní se, omyje, oholí, pak teprve si jde udělat skutečné kafe, pořádně silné, minule jeho šéf nic neříkal, když mu ztenčil zásoby. Zapálí si k němu cigaretu, naštěstí i těch má ještě pár v zásobě. Panebože, on si tady popíjí výbornou kávu, vypaluje si zobák, a ti nebozí chlapci tam jistě strašně trpí. Měl by se na ně znovu podívat, za dobrého světla, možná i další budou potřebovat revizi stehů. Ale tak strašně se mu tam nechce. Tak strašně moc.

Započne apel, to nelze přeslechnout. Má teď nějaký čas. Ale jen tupě zírá před sebe a snaží se nabýt rovnováhy. Je hrozně vykolejený, ale nesmí na sobě nic dát znát. Musí zatnout zuby a vydržet. Jinak zničí sám sebe. Spaluje ho to zevnitř, musí nějak ten žár uhasit. Ale jak? Zdá se mu, že je v nějakém moc špatném snu, a nemůže se probudit. Oči se mu klíží, vše kolem mu přijde neskutečné, strašidelné, doslova mystické. Ztrácí pojem o čase.

Trhne s sebou, do místnosti vchází Schröder. Taky nevypadá právě dobře, i on minimálně ponocoval, možná si předtím přihnul. To není dobré, takhle bude mít jeho šéf špatnou náladu, a on je hrozně unavený a psychicky vyčerpaný.

„Seď!" houkne Johann, odloží si a rozplácne se v křesle, „Udělej nám kafe!" poroučí.

„Ano, pane doktore," vyskočí Daniel, pak pohlédne na hrnek na stole, zatváří se provinile, „Pane doktore, dovolil jsem si … jedno jsem si udělal …"

„Nežvaň a dělej! Vypadáš strašně. Ještě jedno ti bodne!"

„Ano, pane doktore."

Rozhostí se ticho, vězeňský lékař připraví kávu, pak ji naservíruje sobě i náckovi. Ten vyndá cigarety, jednu nabídne svému osobnímu sluhovi, ten oběma zapálí. Sedí teď proti sobě, koukají na sebe.

„Tak spusť. Jak to včera dopadlo?" zavrčí Johann.

„Operovalo se do jedenácti hodin do večera," začne Edelstein, pak popíše stručně i svoji následnou činnost. Zoufale se snaží, aby se zdržel jakýchkoli emocí, jakýchkoli nevhodných poznámek. Jen se pokouší technicky správně popsat děj nedávno skončený.

„Ty jejich karty jsou tam?" zeptá se esesák, když vyprávění skončí.

„Ano, pane doktore, ale můžu pro ně zajít," vstává Daniel.

„Seď! Půjdeme tam brzo voba."

„Oba?"

„Jo, uděláme inspekci, vosobně se na ně podívám. Horst dneska nemůže, tak je zkouknu já. Ty mi budeš referovat. Dopijeme to kafe, není kam spěchat."

„Ano, pane doktore," odpovídá stísněným hlasem židovský lékař.

Vyrazí asi za deset minut, je už po apelu, práceschopní vězni jsou odváděni za svými povinnostmi, mnozí se plouží souženi zimou a slabostí svého těla. Začíná poletovat sníh, je krásně vidět, v záři reflektorů. V tom se pohybují ti nešťastníci, ničí je hlad i mráz.

Příchod německého doktora spustí na bloku osmadvacet tradiční proces, kdy se dozorci i zřízenci z řad vězňů snaží předvádět, kmitají, aby ničím nevzbudili nevoli muže, který má jejich život ve svých rukách. Ten se ale pořád jen mračí, nic neříká, a potom zamíří na ložnici, z níž stále ještě zní různé sténání, občasné výkřiky. Doprovází ho nejen Daniel, ale i další suita zdejších

privilegovaných vězňů, jenž mají tento blok na povel. Objevuje se i Dering, i on se rychle a nenápadně zařadí do procesí.

Okolo budovy se sice stále rozprostírá noc, na ložnici je však naplno rozsvíceno. Obrázek, jenž doktoři spatří, je hrozivý, ti mládenci vypadají příšerně. Určitě mnozí vůbec neusnuli, ať již bolestí či strachem z toho, co se bude dít. I teď po ránu je v jejich očích možno spatřit výraz zděšení, když uzří uniformu kapitána SS. Už vůbec nedokáží odhadnout, co s nimi bude. Když včera třetinu z nich vykastrovali, co udělají dneska? Jak jim budou ubližovat? Jak se zdá, neexistují tady žádné limity, nic, co by jim nemohli udělat, když se rozhodnou. Klidně mohou vykastrovat další, mohou jim třeba uříznout i penis, nebo je rovnou zabít. Všechno je možné.

„Nechte je ležet!“ ozve se chraplavý hlas Schrödera, když se dozorci snaží dostat pacienty z lůžek, což je u některých značný problém.

Johann následně zahájí kontrolu, dokonce sám vyleze na pryčnu, aby dobře viděl i na horní řady. Mladíci pak musí ukazovat svůj rozkrok, někdy jen s popáleninami, někdy do barbarském zákroku. Někteří se klepou, a je otázkou, zda jen hrůzou, nebo chladem, anebo již třeba začínající horečkou. Možná i kombinací všeho.

„Máš tady tu vyšetřovnu?“ zavrčí Schröder směrem ke svému asistentovi.

„Ano, pane doktore,“ přikyvuje oslovený.

„Ty pojď s náma,“ ukáže Johann na Šimona, i on je v davu personálu.

Jsou to poslední slova kapitána, které na ložnici pronese. Pak odchází do místnosti, která jim zde byla přidělena, a kde již Daniel prováděl ošetření některých popálenin či zánětů. Tam na stole leží dokumentaci k pacientům, lékaři k ní přistoupí, zatímco ošetřovatel se lehce chvěje u dveří. Schröder stále mlčí, jen si prohlédne pár karet. Edelstein způsobně stojí vedle něho.

„Ty, pojď sem,“ mávne esesák na zřízence, ten rychle chvátá ke stolu, „Už mi aspoň trochu rozumíš, ty debile?“

„Rozumět, pane SS-Hauptstrurmführere, dost rozumět,“ odpovídá mladík stísněným hlasem.

„Budeš nám je sem vodit nebo nosit. Podle toho, jak budou vypadat. Jasný?“

„Ano, pane SS-Hauptstrurmführere.“

„A přines sem ještě dvě židle,“ nařizuje německý doktor.

„Ano, pane SS-Hauptstrurmführere.“

„Radši mu to vysvětli,“ obrátí se Johann na svého asistenta, „Sice pořád říká ano, ano, ale tváří se jak debil. Vezmi první dva, začneme těma, co jste včera kastrovali.“

„Ano, pane doktore,“ vybere Edelstein dvě karty a předá je Šimonovi, pak mu v jidiš znovu řekne, jak má postupovat, ten se celý chvěje, ne všemu rozuměl a obává se následků.

Netrvá dlouho a zřízenci spíše přinesou než přivedou první dvojici. Oba brutálně zmrzačení mladíci jsou nazí posazeni na donesenou dvojici židlí.

„Tohle je na hovno,“ zkonstatuje Schröder, „Dej pryč ty věci z toho stolu, a vy je tam posaďte, ať jsou vejš,“ rozhodne.

Zdeptaní a třesoucí se chlapci jsou posazeni na hranu stolu, prvním je Zawel Weiss a druhým Itzak Gurwitz, první včera operovaní. Šimon a ještě jeden zřízenec je raději přidržují, aby nespadli, ti postižení hoši jsou v dost špatném stavu. První bez levého varlete, druhý zcela bez šourku. Což je jasně vidět, když musí roztáhnout nohy.

„Projdeme všechny, vždycky ty jednoho, já druhýho,“ říká Johann svému asistentovi, „Pokud bude potřeba, tak to vopravíme na místě. Takže sem dones všechno potřebný, co tady nemáš,“ rozhlédne se po místnosti.

„Ano, pane doktore,“ vyrazí Edelstein a během chvilky se vrací, i s dalším zdravotnickým materiálem a nástroji na šití, pokud by bylo potřeba. Najde svého šéfa s hlavou skloněnou v rozkroku Itzaka, asi mezitím prohlédl oba poraněné mládence.

„Tyhle vypadaj dobře," narovná se a odhodí kousek navlhčené a zarudlé gázy, kterou otřel poraněné místo.

„Tenhle měl i zánět," natahuje si rukavice Daniel, „Postav se," nařizuje Weissovi, pak ho donutí se předklonit a rozevírá jeho půlky, „Vidíte, pane doktore? Dost ošklivý. Pravděpodobně následek metody odběru ejakulátu," přidá vysvětlení, hmátne po masti, trochu ji nabere na prst, ale jen trochu, aby demonstroval svoji šetrnost, a nanese ji do konečníku. Zawel má zase protekci, neboť na mnohé další už rozhodně nezbude. Pak mu ještě nanese trochu masti na penis a šourek.

„Neplejtvej," zamračí se Schröder, to už dvojici zmrzačených odvádějí, aby vzápětí přitáhli a posadili na stůl další.

Oba lékaři postupují jak na běžícím pásu. Pokud je dotyčný relativně v pořádku, jen místo operace očistí a pak ho propustí. V případě, kdy je potřeba většího zákroku, dotyčnému se snaží pomoci. Například opravením stehů. Nebo v případě větších popálenin i nanesením hojivé masti. Ale spíše by se dalo říci, že postiženému místu tu mast ukáží, oba s ní zoufale šetří a používají ji jen v případech, kdy se objevují hnisající puchýřky. Což je nejčastěji u skupin, které byly záření vystaveni delší čas. Někdy jsou jejich genitálie doslova plné hnisu, i u těch s odebraným jedním varletem je jejich operovaný šourek hrozně zanícený. Jak tohle může dopadnout, říká si Daniel, a zde si skoro myslí, že by bylo lepší ho odebrat celý, takto má takový pacient zaděláno na septikémii. Bohužel u mnohých dochází ke krvácení, což ještě více oslabuje již tak vysílený organismus.

Ošetřovaní mládenci strašně trpí, nedostávají žádné utišující léky a jejich bolest je příšerná. Vystřeluje jim do zmučených těl jak z operovaného místa, tak z popálených oblastí. Někteří se drží za břicha, dalším vytéká hnis z konečníku. Snaží se moc neřvat, aby nenaštvali německého doktora, ale někdy je ta bolest tak palčivá. Pak zařvou, pak po jejich zkřivených tvářích stékají slzy.

„Do prdele, těch teda bylo," uleví si Schröder, a jeho asistent se na něj uznale podívá, projevil totiž značnou zručnost a nepochybně mnoha zdevastovaným vězňům pomohl. Alespoň trochu, oba mají ruce svázané, zdejším ne dvakrát hygienickým prostředím a nedostatkem léků.

„Bylo jich na šedesát, pane doktore," říká tichým hlasem Edelstein, „A je jich tam ještě dalších sto dvacet, co zatím nebyli kastrováni. Ale mnozí mají dost těžké spáleniny, záněty."

„Sto dvacet," podívá se Johann na hromady zkrvavené gázy, tu oba odhazují na jednu hromadu, pod stolem je také rozmazaná krev, už párkrát ji Chason setřel.

„Někteří jsou na tom lépe, ale pár velmi špatně. Tam, kde byla expozice nejvyšší."

„Do prdele, všechny neprojdeme," zamýšlí se esesák, „Zajdi na tu ložnici, vyber ty nejhorší, a ať nám je sem taky přivedou. Mrkneme na to," rozhodne o dalším postupu. Už několik hodin jsou tady, oba mají oči podlité krví, oba moc nespali, jeden z nich je i po pořádné opici.

„Ano, pane doktore," přikývne Daniel, pak se ale otočí, chvíli zaváhá, než se zeptá, „Pane doktore, té masti je málo. Sice jste říkal, že ji máme dávat těm nejhůře postiženým. Ale pokud budou později selektováni, neměli bychom ji radši dávat těm méně postiženým, co mají naději se uzdravit? Pokud tedy není dopředu rozhodnuto …"

„Dopředu rozhodnuto co?" zvedne své znavené oči Johann.

„Dopředu rozhodnuto, že nakonec všichni půjdou na speciální léčbu."

„Pokud se zahojej, v nějaký rozumný době, tak budou mazat do práce. Pracovat pro říši se dá i s jednou koulí, nebo i bez koulí," říká Schröder unylým hlasem, „Jasně, mnohý to nepřežijou, to je jasný … Možná máš pravdu," zamyslí se, „Ale aspoň se na ně podíváme. Zabírá to vůbec?" ukáže na mast na stole.

„Nevím, snad u těch méně postižených. U těch, co jim popálená místa zhnisala, tam se obávám, že tohle nepomůže. Proto jsem mluvil o tom, zda má smysl plýtvat tou mastí na takové pacienty. Může některé uzdravit, a některým pravděpodobně nepomůže," říká Edelstein tichým

hlasem, neboť i on právě provádí selekci. Ale v jeho případě chce zachránit alespoň některé, ty méně postižené.

„Dobrá úvaha," přikývne esesák, asi spokojený, „Tak přiveď pár těch, co jim nic neufikli a co jsou na tom nejhůř. Podíváme se na ně. Jen to vyčistíme, nic na to dávat nebudeme. Pak se rozhodneme."

„Asi by nešlo ještě sehnat další léky, třeba i něco na tlumení bolesti, pro ty nejhorší případy."

„Vodpověděl sis sám, nešlo. Nebo možná promluvím s Horstem. Tak už upaluj," ukáže Schröder velitelsky rukou ke dveřím.

Postupně ošetří dalších deset postižených mladíků. Ti sice kastrováni nebyli, ale možná v jejich případě by jim takový postup pomohl. Jejich šourek je plný puchýřů, případně nateklý, někdy jim doslova kůže hnije, pročež se různě natahuje, varlata jsou pak níže než obvykle. Někteří mají stejně hrozně zdevastovaný i penis, jiní i pokožku v podbřišku. Jakýkoli dotek kteréhokoli místa způsobuje takto postiženým hroznou bolest. Oba lékaři se jim snaží alespoň popálená místa omýt, trochu dezinfikovat, ale ti kluci přitom málem lezou po stropě, hrozně řvou a zřízenci je musí doslova držet. Proto u mnohých raději doktoři svou činnost přeruší, či provedou jen povrchně.

„Těmhle to měl nechat Horst ufiknout," zkonstatuje Johann, když zůstane s asistentem v ordinaci sám.

„Všechno odebrat?" ptá se Daniel stísněným hlasem.

„Tak si viděl sám, ne?" pokrčí rameny esesák, „Vobojí jim hnije, tak co s tím. I když, tady by možná byla milosrdnější ta speciální léčba."

Židovský lékař neodpoví, i jeho totiž taková myšlenka napadla. U těch nejvíce postižených, kteří trpí jistě velkou bolestí, a není velká naděje, že by se jejich stav zlepšil. I když někdy dokáže příroda doslova zázraky. Jenže zde na ně moc nevěří.

„Do prdele, to to letí," podívá se Schröder na hodinky, „Poslouchej, seru na to. Ale ty se sem ještě vrátíš, a můžeš projít ty vostatní. Tu mast," ukáže prstem na stůl, „tu dej, komu uznáš za vhodný."

„Nevíte, jak to tady bude pokračovat?"

„Tohle je partie Horsta," pokrčí rameny Johann, „Ale promluvím s ním. No nic, tak půjdeme, ne?" vykročí ke dveřím.

Jdou beze slov, a v tichosti se oba posadí v kanceláři. Esesák se protahuje, vypadá strašně, po náročné noci, a teď i hodinách práce.

„Panáka," zavelí.

Daniel vyskočí, jde ke skříňce, kde je láhev, jen trochu a špatně schovaná za dokumentací, vezme skleničku a nalije do ní tvrdý alkohol. Snad se jeho šéf moc neopije a nebude vyvádět. Ten si vezme sklo do ruky, prohlíží si tekutinu, přivoní si k ní.

„Nalej si taky," poručí.

„Mám nalít i sobě?" ptá se Edelstein, zda se nepřeslechl.

„Zasloužíš si ho," kývne esesák, pak se zhluboka napije, „A mně to doplň," dodá.

Na pokyn Schrödera se židovský lékař zase posadí, zírá na pohárek ve svých rukou, ta pálenka voní tak lahodně. Ale má strach se napít, co když to na něm někdo odpoledne pozná. Je hrozně unavený, alkohol neměl už ani nepamatuje, i takový panák s ním může pořádně zamávat.

„Tak na co čekáš?" zavrčí Johann.

„Pane doktore, já jen, aby nebyla nepříjemnost," zvedá Daniel pomalu sklenici ke svým rtům.

„Jakej průser. Tak to něčím zajíš, než tam půjdeš. Panáka si zasloužíš, tak neremcej a chlastej," řekne nácek tónem, kterému se nedá odporovat. Ale tentokráte židovský lékař poslechne rád, cítí, jak mu alkohol protéká trávicí trubicí, hřeje ho i v žaludku.

„Děkuji, pane doktore," zachraptí, ta pálenka má grády.

„Chvíli si dáchni, vypadáš úplně na hovno. Doufám, že to zvládáš," podívá se pátravě Schröder a jeho asistent se zachvěje.

„Ano, pane doktore. Můžete se zeptat," odpovídá stísněným hlasem.

„Některý by měli co nejdřív utratit," dívá se Johann do sklenice.

„Utratit …," zašeptá Edelstein.

„Jo, hned jak už nebudou potřeba," mluví dál temným hlasem esesák, „Jakmile poslouží svýmu účelu, není důvod je dál trápit."

Daniel klopí oči, vaří se v něm krev, ale snaží se zachovat kamennou tvář.

„Možná pomůžou vyřešit moc závažnej problém, to bude jejich přínos. Stejně tady chcípnou, i když se uzdravěj a pošleme je do práce. Takhle ještě posloužili."

Židovský lékař se snaží zklidnit pulzující krev ve svých žilách, ani nemukne, a ani nezvedne zrak.

„Tak co je? Něco si myslíš, ne?" zavrčí nácek.

„Ano, pane doktore," odpovídá Edelstein pomalu, snaží se, aby jeho hlas zněl vyrovnaně, „Obávám se, jestli tento způsob sterilizace půjde nakonec využít."

„No to já taky, když jsem je viděl," přikývne Schröder, „Ale i kdyby ne, tak je to taky výsledek. Jako že tudy cesta nevede. Ale třeba na něco přijdeme."

„Bude se pokračovat, i když se tato metoda neosvědčí?" běhá už zase mráz po zádech židovskému lékaři.

„To nejde soudit po prvních pokusech. Navíc neznáme výsledky z těch laboratoří. Až prověřej vzorky semene a taky těch tkání, pak snad … Ale ten výzkum je moc důležitej, proč, to už jsem ti říkal. Věda si vod nás někdy žádá velký oběti."

„Od nás?" ujede Danielovi a hned toho lituje. Nejradši by si vrazil facku.

„Vod nás," odpovídá kupodivu klidně a tiše Johann, „Někdy je těžký zůstat nad věcí," říká chrčivě, pak do sebe hodí zbytek alkoholu. To jeho asistent upíjí doslova po kapkách.

„Ano, pane doktore," směřují oči Edelsteina do země.

„Tak to tam kopni," zavelí Schröder, pročež jeho protějšek nemá na výběr, cítí pálení alkoholu po celé jeho cestě do žaludku.

„To píše," zasípe, nic moudřejšího ho nenapadá.

„Zůstaň tady. A hlavně se mi tady nevožer!"

„Nedovolil bych si, pane doktore."

„No, dneska, než půjdeš spát, tak máš ještě jednoho panáka povolenýho. Ale jen jednoho," pozvedne varovně prst nácek, pak se velmi ztěžka hrabe na nohy. Vlastně už nic neřekne, sbalí se a vypadne.

Daniel cítí, jak mu pálenka stoupá do hlavy. Snad nikdo nic nepozná, jde rychle k druhé skříňce, kde má své tenčící se zásoby jídla, ušetřené z dárků svého šéfa. Spolkne pár soust, pak si uvědomí, že si nevyzvedl oběd. Trochu zaváhá, ale nevyzvednout si tady svůj dvojitý příděl by bylo naprosto zpozdilé, i kdyby ho sám nepozřel, může ho dát třeba Šimonovi, nebo Josefovi. Díkybohu na něm nikdo nic nepozná. A tak se znovu posadí, v ruce drží misku s polévkou, vývarem z nějakých šlupek, humus …

Dá jídlo stranou, posadí se ke stolu, roztáhne před sebe knihy a listiny, zírá do nich, ale nic nevnímá. Myšlenkami je jinde. Přemýšlí o svém šéfovi, o jeho slovech. Jak se snažil zmrzačeným mladíkům pomoci. Jeho kecy byly strašné, ale zaznívalo v nich i něco jiného. Co vlastně říkal? Že je oběť těch mladíků nutná, ale je zbytečné je nechat dlouho trpět? Snad nějaký náznak soucitu? Nebo i pocit viny, když viděl ty kluky v tak hrozném stavu?

Oči se mu klíží, podepře si hlavu a začíná klimbat. Únava je strašně silná, přebíjí hrůzostrašné myšlenky, pocit naprostého zmaru a bezmocnosti. Úvahy o tom, zda by těm klukům nebylo lépe, kdyby je rychle zabili. Alespoň ty nejvíce postižené.

Trhne s sebou, slina vytékající z jeho koutku úst dopadne na papíry před ním, zřejmě usnul v sedě, s hlavou podepřenou. Teď rychle vyskakuje a zmateným pohledem hledí na Kurta Neuberga, řidiče a pucfleka jeho šéfa. Ten se tváří stejně rozpačitě, neví pořád, jaký postoj zaujmout k vězeňskému lékaři, který se rekrutuje z nejhorších a nejzákeřnějších nepřátel říše, tedy Židů.

Daniel se snaží vzpamatovat, váhá, zda by se neměl tomu klukovi zahlásit, pořád je to esesák, člen stráže, zde všemocný. I on tady může zabít jakéhokoli Žida, a ještě ho pochválí. No každého asi ne, kdyby zabil jeho, se zlou by se asi u svého šéfa potázal. Neví, jak se zachovat, tak mlčí.

„Tohle vám posílá pan SS-Hauptsturmführer," říká rozpačitě voják, a snímá z ramene brašnu označenou červeným křížem, „Je to jako minule," dodává s nepřirozeným úsměvem.

„Omlouvám se, pane," odpovídá Edelstein, „Jen mě přepadla únava. Skoro celou noc jsem strávil s pacienty …"

SS-Sturmann Kurt Neuberg

„Něco jsem zaslechl," sklopí teď hlavu Neuberg.

„Zaslechl?" nepochopí Daniel.

„Dost vo tom mluvili, tam …," ukáže Kurt rukou směrem, kde si myslí, že se nacházejí ubikace jednotek SS, „Vo těch kastracích … dost se přitom bavili …"

„Ach ano, někteří páni důstojníci se včera byli podívat, když to začalo," zní hlas židovského lékaře temně, „Operovalo se od rána až do noci."

„Asi jich bylo hodně …"

„Šedesát mladých mužů, ve vašem věku. Některým odebrali jednu kouli, některým obě."

„Šedesát …," zašeptá voják.

„Velice vám děkuji, pane SS-Sturmanne," podívá se Edelstein rychle do torny, chce německého mladíka vysvobodit z rozpaků, asi mu dochází, k jakým krutostem tady byli vězni vystaveni, a minimálně mu to vrtá v hlavě, „Tolik věcí?" vyvalí oči.

„Asi si to zasloužíte, doktore."

„Snad … pan doktor poslal i kávu … a taky cigarety … a tady …," zírá Daniel konsternovaně do nadité brašny.

„Pan SS-Hauptsturmführer má jistou protekci," usměje se Neuberg, „Dovede si sehnat, co potřebuje," naznačí, že jeho šéf jako významný důstojník nemusí žít z pouhých přídělů, které dostávají obyčejní členové stráže SS.

„Jistě … a pro mě naštěstí. Pane SS-Sturmanne, nedáte si kávu a cigaretu? Pokud nespěcháte? Nikdo by sem neměl přijít … nerad bych vám způsobil nepříjemnosti …," dostane se znovu do rozpaků židovský lékař.

„Nevím … a vopravdu sem nikdo nepřijde?" podívá se Kurt na dveře.

„Máte pravdu, pane SS-Sturmanne. Jen byste z toho mohl mít problémy. Byl to špatný nápad, omlouvám se."

„Když říkáte, že sem nikdo nechodí … ale dám si jen tu cigaretu, než půjdu zpátky," vytáhne svou krabičku voják, „Máte asi zásob dost, ta taška byla dost těžká. Pan SS-Hauptsturmführer ví, na koho se obrátit."

„Ano, určitě ano," podívá se znovu do brašny Edelstein, a zase mu je těžko. On tady bude popíjet kávu, bude tady pokuřovat a také pojídat zbytky od esesáckého hodovního stolu, a tam na tom bloku osmadvacet hrozně trpí na sto osmdesát mladých mužů. Svět je naprosto nespravedlivý, jemu šťastná náhoda přihrála do cesty Schrödera, těm klukům nešťastná doktora Schumanna.

„Vypadáte dost unaveně," vyfoukne kouř řidič.

„Skoro až do tří hodin do rána jsem ošetřoval ty, co včera byli podrobeni kastraci. Takové pooperační ošetřování. Předtím jsem byl asi patnáct hodin na sále. Naštěstí jsem nemusel operovat, jenom asistovat, shromažďovat vzorky a tak."

„Asi to bylo dost hrozný."

„Chcete o tom něco slyšet? Zajímá vás to?"

„Raději snad ne …," zavrtí hlavou šofér, „Alespoň vy snad máte nějaký privilegia, ne?"

„Ano, mám tu jistá privilegia, díky doktoru Schroderovi," vyfoukne kouř i Daniel.

Jejich asi pětiminutový rozhovor je hrozně kostrbatý, ani jeden z nich vlastně neví, o čem by se měli bavit. Ale židovskému lékaři jde o získání jistých sympatií, co kdyby jednou něco potřeboval. Je to hloupé, vždyť Kurt patří taky k těm katanům, ale nezdá se mu takový strašný fanatik.

Asi si oba oddechnou, když dokouří cigarety, řidič pak vyrazí zpátky mimo tábor. Nechává zde lékařskou brašnu, která sice neobsahuje žádné medikamenty, ale pro Edelsteina má nesmírnou cenu. Jídlo zde je obrovský dar. Přemýšlí, jestli by alespoň něco z toho nemohl dostat k Isaacovi, který dle všeho trpí hlady. Bude se muset domluvit s Adamem. Ale teď musí něco sníst, je hrozně vyčerpaný a potřebuje další sílu. Kromě té psychické i tu fyzickou. Čeká ho ošetření dalších mnoha postižených chlapců. Bude to zase perné odpoledne, plné slz a utrpení. Na celém světě neexistuje krutější tvor, než je člověk.

TOHLE NENÍ NEMOCNICE, TO JE BLOK HRŮZY

V dalších dnech proběhne ještě několik kastračních operací, bohužel se také začnou projevovat pooperační komplikace. Mnozí pacienti dostávají horečky, rány jim hnisají. Naštěstí se někteří hojí poměrně rychle, jejich těla jsou mladá a ještě ne zcela vysílená delším pobytem zde. I tak je atmosféra na ložnici strašlivá, stejně jako zápach, který se z ní šíří. Někteří doslova hnijí zaživa.

V té době se objeví i noví pacienti, a tentokráte jde o osm velmi mladých žen. Umístí je na ložnici, která byla dříve experimentálním pokojem doktora Schrödera. Danielovi hned dojde, proč jsou tady. Opět budou využity služby doktora Deringa, tentokráte k odběru vaječníků.

Edelstein dostane od doktora Schumanna příkaz, aby provedl vyšetření a popsal stav pacientek před operacemi, které budou záhy zahájeny. Vezme si k ruce Šimona, a s kartami v podpaždí zamíří na zmíněnou ložnici. Opět je mu těžko na duši, neboť už brzy budou ty dívky krutě mučeny. Díkybohu jich je méně než chlapců, nebo zatím méně. I když kdo ví, kolik jich je na bloku třicet v Birkenau, kolik jich ozářili.

Podívá se po karet. Horst vybral děvčata podobného věku jako kluky, je jim kolem osmnácti let. Zhluboka se nadechne, než otevře dveře.

Děvčata vypadají opravdu příšerně. Různě se kroutí, sténají, a když jim nařídí, aby se svlékly, je mu jasné i proč. Položí jim pár otázek, z toho zjistí, jak vlastně probíhalo jejich ozáření. Ony byly nuceny si stoupnout mezi dvě desky, ze dvou stran v oblasti podbřišku a zad jimi byly sevřené. V jejich případě záření dopadalo naplno i na jejich další vnitřnosti, a pochopitelně i na pokožku. Mají příznaky popálenin, bohužel asi také zasažené další orgány, nejen vaječníky, na které bylo primárně cíleno.

Edelstein sklopí hlavu, aby se uklidnil. Opět je svědkem projevu barbarství, vzít tak mladé dívky a vystavit je tak hroznému utrpení. Jejich trýznění bude dnes gradovat, až jim odebere Wladislas jeden z vaječníků. V kartách už je poznamenané který, už je rozhodnuto. Ovariectomia sin, ovariectomia dex. Ovšem je docela dobře možné, že přijde i druhá operace a ony i o druhý vaječník.

Chuděry se už teď sotva drží na nohou, místa, kam dopadaly Roentgenovy paprsky, jsou nejen zarudlá, ale v některých případech už i zhnisaná. Možná trpí i poškozením či zánětem pobřišnice, podle jejich krutých bolestí i zvracení. Tyto příznaky mu jednak sdělí, a jednak jsou popsány v dokumentaci. Přitom jsou stále ještě docela pohledné, ještě je zdejší prostředí nedokázalo zcela připravit o krásu, svěžest, přitažlivost. Stále jsou ještě žádoucí. Což si uvědomuje Edelstein i Chason, jeho pomocník. Ten vzrušeně dýchá, přeci jen ho přítomnost osmi docela pohledných nahých dívek dostává. Neví kam s očima. Je mu jich ještě víc líto, než těch kluků nedaleko.

Holky klopí oči, možná se stydí stát nahé před mladým lékařem a ještě mladším ošetřovatelem, určitě však mají hrozný strach. Nejsou evidentně v dobrém stavu, převezli je jinam a ony se obávají nejhoršího. Možná jsou tu proto, aby je tady zabili. Už několik dní navíc trpí hroznými bolestmi, od doby, co je přivedli mezi ty dva hučící stroje v ordinaci na bloku třicet.

Přesto se najde jedna, která je odvážnější. Osmnáctiletá Pesia Grubmanová se zahledí na označení lékaře, z toho usoudí, že je ze stejného národa a pravděpodobně i stejný vězeň jako ona. Možná jen s lepším postavením, díky své profesi. Osmělí se, osloví ho, navzájem se představí. Pro Daniela tak zase už přestává být jen číslem.

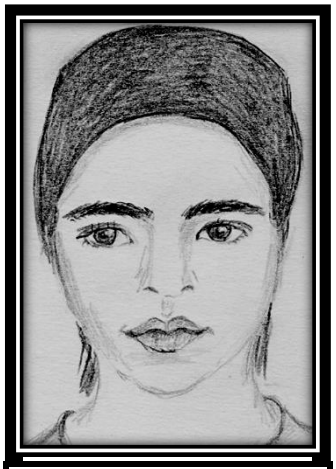
Pesia Grubmanová

„Pane doktore, chtějí nás tady zabít?“ položí zásadní a očekávanou otázku. Ona i její kolegyně teď hledí zoufale na lékaře, aby i případně z jeho výrazu odtušily, co je čeká.

„Nikoli, kvůli tomu tady nejste,“ zavrtí hlavou oslovený, „Je tady speciální pracoviště. Nevím, zda to víte, ale už je tady početná skupina podobně starých mužů, ti byli také vystaveni těm paprskům.“

„Slyšeli jsme o tom,“ přikyvuje Grubmanová, „Nechtějí nás tedy zabít?“

„Ne, ne, nepřivezli vás sem proto, aby vás tady zabili. Ale budete tady vyšetřeny. Nemá smysl vám to teď vysvětlovat, jde o odborné výrazy, kterým byste nerozuměly,“ mlží Daniel, „Ale já teď dostal za úkol vás prohlédnout a popsat váš současný stav. Proto tak teď učiním.“

„Můžeme se z toho dostat?“ ukáže Pesia na popáleniny na svém těle, „A jak se vůbec projeví to, co nám tam dělali?“

„Všechno se vám pokusím později vysvětlit, určitě tady budete pár dní, na pozorování. Jsem přesvědčený, že se brzo uzdravíte, ty popáleniny se zahojí,“ snaží se lékař, aby jeho hlas zněl důvěryhodně.

Čelí ještě pár dotazům, ale odpovídá na ně vyhýbavě, či slibuje později podrobnější vysvětlení. Nemá tolik času, brzo začnou operace, a o těch mluvit nechce. Proč je zbytečně dopředu trápit, již brzo bohužel zjistí pravý důvod, proč jsou tady.

Na operačním sále už je zase podobná sestava jako při zahájení kastrací mladíků. S výjimkou čumilů, ti zde tentokráte nejsou. Jen němečtí doktoři, Edelstein, Dering a zdravotnický personál. Právě se domlouvají na způsobu odebrání vaječníků, a Wladislas popisuje a zdůvodňuje metodu, kterou zvolil. Ta se nazývá horizontální incize, která je však podle názoru Daniela spojena s vyšším nebezpečím infekce, něž kdyby zvolil středové protětí břišní stěny. Pokusí se něco naznačit, ale záhy zjistí, že v tomto případě nikoho jeho mínění nezajímá.

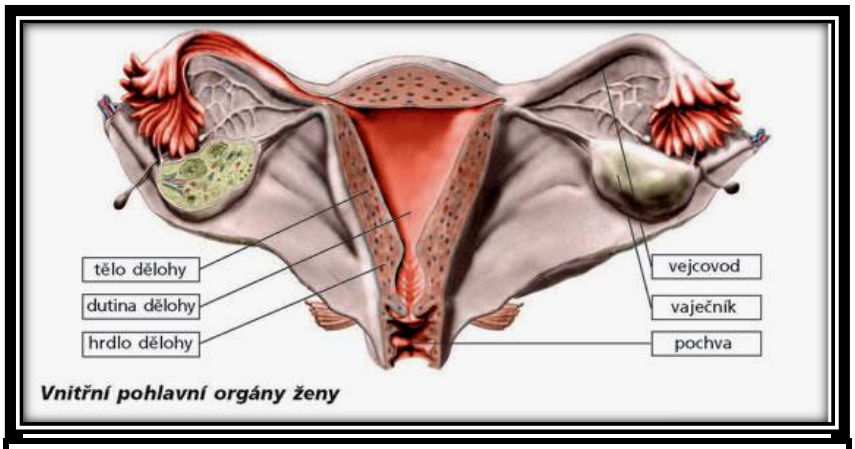

Reprodukční orgány žen – www.porodnice.cz

Pak je přivedena první dívka. Zcela nahou ji donutí vylézt na operační stůl, položit se na bok. Její zděšení se ještě zvyšuje, a nejen kvůli přítomnosti esesáků Schumanna, Entresse a Schrödera. Její bolestný výkřik signalizuje, že je ji do páteře aplikováno anestetikum, bude tedy postupováno stejně jako u kastrace mladíků. Děvčata budou díky drsně provedené lumbální anestézii znehybněny, nicméně budou cítit bolest, až do nich začne Dering řezat.

Daniel sklopí zrak, týrání dívky začíná. Místností se rozléhá její nářek a pláč, a také prosby, aby s tím přestali. Nechali ji už být. Tyto zoufalé žádosti nejsou však vyslyšeny, a tak se její křik rozléhá po celých asi patnáct minut, po kterou zákrok probíhá. Chirurg jistě prokazuje svou zručnost, ale postupuje také dost rychle, alespoň podle mínění židovského kolegy. Esesáčtí doktoři opět mají zcela lhostejný výraz ve svých tvářích, hrozné utrpení operované dívky je očividně nijak netrápí.

Konečně je hotovo, nešťastnice zřízenci přeložena na nosítka, na nichž je vynášena z ordinace. Skoro současně však je do něj tlačena Grubmanová, zděšení v jejích očích nemůže být už větší. Musela poslouchat řev své kolegyně, a teď ji vidí, spatří i krev na operačním stole. Z hrdla se jí vydere zoufalý výkřik, nemá však dost sil, aby mohla vzdorovat. Také je v šoku, proto vlastně jen třeští oči, vydává podivné zvuky. Už teď je ochromená, ještě před vlastní aplikací anestetika.

„Prosím, prosím, ušetřete mě!“ volá zoufale německy, tuto řeč ovládá, její oči žadoní o soucit, naráží však jen na kamenné výrazy ve tváři svých věznitelů a mučitelů. Je pokládána na operační stůl.

„Mlč! Tak jako tak to provedu,“ okřikne ji Wladislas, a zavede do ní jehlu. Ona vykřikne, je však přidržována.

„Co se děje? Co se děje?“ volá plná děsu, přestává ovládat své tělo.

Odpovědi se nedočká, místo toho je upravována do potřebné polohy. Surové zacházení, prostředí zde, a i hrozný strach, ji uvádí do šoku, o čemž svědčí její zoufalé oči, bloudící po místnosti, hledající marně záchranu. Pak vykřikne bolestí, a křičí s různou intenzitou dalších patnáct minut. Slzy se jí valí z očí, stejně jako krev z rány. Modlí se, aby její utrpení skončilo, drmolí modlitbu v jidiš, mezi sténáním a řevem.

Stejně jako u mužů, i zde vše probíhá jako na běžícím pásu. Jedna za druhou jsou dívky přivlečeny, ochromeny a je jim odstraněn jeden z vaječníků. Ve strašném stavu jsou pak ze sálu

na nosítkách odnášeny na ložnici, kde bude probíhat pooperační proces. Na ložnici, kde není ani dost lůžek, hygiena je nedostatečná. Léky omezené.

Díkybohu je holek jen osm, a tak si Daniel může po dvou hodinách oddychnout. Křik děvčat mu však doposud zní v uších, a dostává ho ještě více, než když šlo o mládence. Proč alespoň ty dívky neuspali, proč alespoň u nich neprokázali trochu soucitu. Zírá na odebrané vzorky, které budou odeslány do laboratoří v Breslau a je mu hrozně. Na něco si prostě nelze zvyknout, nad něco se prostě nelze povznést, i když se snaží sebevíc.

Doktoři se rozcházejí, Schröder vyzve svého asistenta, aby ho následoval do kanceláře. Což on kvituje, strašně rád vypadne z tohoto strašného místa. To není totiž operační sál, to je prach obyčejná mučírna. Skoro ještě dětí. Teď už obou pohlaví.

„Zítra vodjíždím," oznámí Johann, když oba sedí v kanceláři.

„Odjíždíte …," vytřeští oči Edelstein, „Ach ano, ty vánoce … jak jste říkal," pobledne, kdo ho tady bude chránit? Třeba až se jeho šéf vrátí, už nebude mít svého asistenta. Náhle mizí všechny ty hrůzy do pozadí, objevuje se strach o vlastní život.

„Co tak vejráš," zasměje se drsně esesák, „Ale já vím. Máš strach, co? Máš, co? Když tady nebudu, co?" těší se evidentně ze stavu mladíka před sebou.

„Ano, pane doktore," říká tichým hlasem Daniel, „Snad si nějak ošetříte svoji investici, abyste o ni nepřišel."

„Investici?" nepochopí Schröder narážku, což je patrné z jeho výrazu.

„Říkal jste, pane doktore, že jste do mě něco investoval. Abych pro vás byl schopný vykonat požadované služby."

„Jo takhle," rozesměje se Johann, „No jo, holt to budu muset risknout. No, sice se na Štědrej den plánuje rozsáhlá selekce, takovej dárek, pro vás," tlemí se, „No, snad vyklouzneš."

„Velká selekce … na Štědrý den … dárek …," běhá mráz po zádech Edelsteina.

„Posranej až za ušima. Ale už tě tady snad dost znaj, i moji kolegové, tak tě snad ušetřej. Hlavně nedělej žádný blbosti. Snad tě tady najdu, až se vrátím."

„Snad mě najdete … a na jak dlouho máte dovolenku, pane doktore?" ptá se židovský lékař hodně stísněným hlasem.

„Na šestnáct dní, teda včetně cesty."

„Šestnáct dní … to je dost dlouhá doba … Teda jistě ne pro vás, pane doktore, když budete s rodinou," říká rychle Daniel, „Ale tady … tady se může stát věcí …"

„Vida, najednou ti budu chybět, a jindy mě probodáváš těma svejma vočima, co v nich je poznat nenávist. Ani slovo! Nejsem tak tupej, abych to nepoznal. A najednou pro mě budeš ronit slzy, když vodjíždím. Ty pokrytče. Ale bližší košile než kabát, co? Radši bejt zadobře s esesákem, než skončit bez koulí mezi těla pacošema, co? Nebo se rozdejchávat v tý komoře, co?"

„Vy se na mě zlobíte, pane doktore?" skoro šeptá Edelstein a krve by se v něm nedořezal.

„To se ti zdá? Proto se asi tady vo tebe tak starám, nechám ti sem donášet žrádlo. Di do prdele, ty posero."

„Přiznávám se, pane doktore, mám strach. Nechci tady přes vánoční svátky umřít."

„Co bys umíral, ty blbče," usměje se Johann, „Když tě to uklidní, tak jsme vo tobě mluvili. Během ledna až března budu mít dost různejch povinností, nějaký jednání, přednášky a tak. Budu dost často pryč, po tuhle dobu."

„Další tři měsíce …," nemůže už být židovský lékař bledší.

„Kdybys mi pořád neskákal do řeči, tím svým bědováním," podívá se přísně Schröder, „tak bych ti řekl víc. Udělej nám voběma kafe."

„Kafe … ano, hned," vyskočí vězeň, ale je patrné, jak hrozně je rozhozený. Náhle svou vlastní budoucnost vidí dost černě.

V místnosti panuje tíživé ticho, dokud nestojí kouřící káva před oběma lékaři a dokud si k ní nezapálí cigaretu. V tu chvíli ještě více Danielovi dojde, o co všechno může už brzy přijít, i když nebude myslet přímo na ohrožení svého života. Kdo z židovských vězňů tady má možnost si takhle užívat? Zašitý v téhle kanceláři, popíjet kafe s kapitánem SS?

„Tak co, už ses uklidnil?“ vyfoukne kouř Johann, „No, podle tvýho výrazu vidím, že moc ne,“ zasměje se chrčivě, „Ne že bych se tady ty tři měsíce vůbec nevyskytoval, ale budu dost často pryč. Ale vo tebe bude postaráno, to je to, co tě především zajímá, ne?“

„Postaráno? Jak postaráno?“

„Žádná speciální léčba,“ řehtá se esesák, „Ale udělals docela dobrej dojem na Horsta, a asi i na Carla. Tak jim po tu dobu budeš k ruce, a možná i potom. Ale po novým roce s nima budeš víc spolupracovat. Tak jak vidíš, neočekává se, že bys tady zdechnul přes vánoční svátky. Takže máš tu prdel staženou zbytečně.“

„Děkuji, pane doktore. V čem bude ta spolupráce spočívat?“

„Tak především se načas budeš stěhovat.“

„Stěhovat,“ zakvílí Edelstein a rozhlédne se kolem.

„Přesně tak. Načas půjdeš do tábora v Birkenau.“

„Do Birkenau … tam … teď v zimě …“

„Aby ses neposral. Dyť sme vo tom už přece mluvili, ne? Je tam mužskej sektor, tam je nemocnice. Tam budeš sloužit, tak ty tři měsíce. No a taky v tom ženským sektoru, na bloku třicet, tam to už znáš. Podle toho, jak budou Carl a Horst potřebovat. Pochopitelně platí naše dohoda, budeš mi vo všem podávat referát.“

„Ale, pane doktore,“ ztiší teď hlas Daniel, ukáže na skříňku, „máme tady ty léky, ty co vyměňuji, za to pro vás …“

„Tak to načas přerušíš, však bude i pak dost příležitostí, možná dokonce i víc. Tohle je podružný, tamto má větší význam. No netvař se tak, pořád tam budeš jako doktor, postarám se, aby tam na tebe dohlídli, vo to ti jde především, ne?“

„Jistě, také. Tady jeden lehce přijde k úrazu, ani neví jak. Najednou je selektovaný a už čeká, až ho odvedou do plynu …,“ zamrazí Edelsteina, vybavují se mu moc ošklivé vzpomínky.

„To bys musel někoho pořádně nasrat, aby to udělal. Ale ty si jistě dáš pozor, protože seš chytrej kluk, ne? Navíc jde jen vo tři měsíce.“

„Tři měsíce, pane doktore, to je průměrná doba přežití, tady, pro běžné vězně. Bez jídla navíc,“ vrhne židovský lékař pohled ke skříňce, kde má zásoby stravy, „Však znáte ten náš výzkum, pane doktore. Abych po těch třech měsících nebyl jako oni, ti musulmani.“

„Budeš dostávat dvojitý porce, jako tady. A možná někdy i něco navíc, když budeš hodnej a snaživej. Pak se sem vrátíš, a asi i s tou svou. Až tady vybudujeme ten blok deset, až se domluvíme s tím Hygienickým institutem. Pak to tady pořádně rozjedeme. Ve velkým.“

„Rozjedeme … ve velkém …“

„No jasně. Chceme tady mít ty dva bloky, tu desítku pro ženský, a tu osmadvacítku pro mužský. Právě vo tom taky budu jednat, mimo jiný, během těch tří měsíců. Je potřeba dobrý vybavení, připravit to. No, jak vidíš, tak se posíráš zbytečně, počítám s tebou, i za ty tři měsíce, až se to tady rozjede.“

„Snad do té doby přežiji,“ říká Daniel rezignovaným hlasem.

„Mluvil jsem taky s Eduardem, potvrdil mi svoje záměry. Chce tu mnohem víc vězeňskejch doktorů, i těch židovskejch. Tady i v Birkenau. Taky si dost tvrdě prosazuje, aby mu nikdo do jeho personálu nedělal, teda aby mu jeho lidi někdo ze správy tábora nebo politickýho voddělení neselektoval. Má koule, dokáže si to prosadit. Tím se zlepší i postavení tvejch kolegů. Asi i úroveň léčby tady.“

„Kéž by se to podařilo, pane doktore.“

„Proč by se to nepodařilo. Ale pro nás je to podružný, tedy ne úplně, nikdo z nás tu nechce takový epidemie, jako byla ta v létě … No, pro nás je klíčovej ten výzkum. No, netvař se tak, vím na co myslíš. Ale postupně votupíš. Je to historická příležitost," lokne si kávy Schröder, „Tak co tomu říkáš, no?"

„Čemu, pane doktore?"

„Panebože, jak čemu?! No přece tomu, jak to tady plánujeme. Vyser se na nějakej soucit, mysli jako vědec. Tady jsou neskutečný možnosti. Poslouchej," podívá se Johann na hodinky, „mám ještě chvíli čas, řeknu ti, jak bych si představoval zlepšit vybavení těch bloků. I vo tom se bude jednat. Tak když tě něco napadne, tak sem s tím. Potřebujeme vhodný prostředí, lepší přístroje, tu fotokomoru, prostě dost toho je," září mu oči.

V následné asi půl hodině se baví o různých pracovnách a laboratořích. Některé asi i nadále zůstanou mimo tábor, ve specializovaných institutech, i nadále tam budou zasílat odebrané vzorky. Ale něco by mohli přenést i sem, získat nejmodernější vybavení.

Edelstein poslouchá, ale má minimálně rozporuplné pocity. Stále se mu honí hlavou naznačené přeložení do tábora Birkenau, a také si uvědomuje, co plány jeho šéfa či spíše jeho kolegů a nadřízených institucí znamenají. Jak velké utrpení pokusných pacientů s nimi bude spojené, kolik mladých mužů a žen bude díky nim trýzněno. Nebo možná i dětí, oni se asi nezastaví před ničím. Kdoví, jaké pokusy jejich zvrácené mozečky nakonec napadnou.

Jedno je pro něj pozitivní, což ho trochu uklidňuje. Počítá se s ním i nadále, to znamená i v příštím roce. Asi po celý rok. Tedy ho budou udržovat při životě minimálně dalších dvanáct měsíců, jak pochopil. To by se na bojištích mohlo udát ledasco, nacisté by mohli dostat na frak, situace se změnit. Ale klíčové je, že on má minimálně těch dalších dvanáct měsíců žít, aby jim pomáhal s jejich šílenými experimenty. Pro stovky vybraných nešťastníků to bude strašná trýzeň, jemu díky tomu zůstane asi život zachován. Pokud neudělá nějakou zásadní botu.

„Tak, když jsem ti povodhalil naše plány, teď už víc podrobně, tak snad máš vo čem přemejšlet," chystá se k odchodu Johann.

„Ano, jistě, pane doktore."

„No, a i na ty naše kšeftíky pak asi bude větší prostor, když toho tady bude víc. Pak se lehce nějaký ty léky zašantročej, nemyslíš? Ale pozor, před mejma kolegama ani slovo!"

„Jistě, pane doktore. Nikdy by mě nenapadlo jim cokoli říkat."

„Tak se běž podívat na ty holky," obléká se Schröder, „Ještě se tu ráno zastavím, než pojedu. Ale jen na skok. Podle mýho jsme na všem domluvený," bere už za kliku, pak se ještě otočí, „Danieli, nemusíš se bát. Pokud budeš ty plnit tu naší dohodu, tak ti nikdo neublíží. Je to domluvený s kolegy, ty dohlídnou, aby tě nikdo nikam neposlal. Jen musíš dělat, co je potřeba, a naučit se s tím žít. Voba víme, vo čem mluvím."

„Asi ano, pane doktore. Uvidíme se ještě, zítra?"

„Možná. Nevím. Proč?"

„Chtěl bych vám popřát hezké prožití vánoc, s rodinou," chvěje se Edelsteinovi hlas, pomyslí na všechny ty vězně tady, a také na svou vlastní rodinu, vždy trávili různé židovské svátky pohromadě, teď už tomu tak nikdy nebude. Spousta členů jeho rodiny už nežije, surově zavražděni, další tady zoufale bojují o přežití.

„No to je vod tebe hezký. Teď jde vo to, jak moc to myslíš upřímně," podívá se pátravě Johann.

„Vůči vám, pane doktore, a vůči vaší rodině, to myslím opravdu upřímně," říká Edelstein, pak se zamyslí, zaváhá, než pokračuje stísněným hlasem, „Nemohu pochopitelně schvalovat, co se tady děje, vždyť už jsem tady přišel o šest členů svojí rodiny. Navíc to hrozné utrpení tady. Ale vy jste mi zachránil život, bez vás bych už byl také jistě mrtvý, a moji sourozenci a Helene určitě taky. Jsem vám za to opravdu vděčný."

„Pokusím se ti věřit …," podívá se esesák do očí vězně, ten je ale tentokráte nesklopí, „No, tak já už musím jít," dodá Schröder, pak se otočí a vyjde ze dveří.

Daniel doslova upadne do židle, náhle je hrozně naměkko. Nějak si vše vybavil, co ho tady potkalo, také jeho blízké, jejichž popel je rozptýlen někde po okolí. Myslí i na to, co ho tady ještě čeká, a taky jeho bratry, Helene. Byl by obrovský zázrak, kdyby i oni ještě žili, za těch dvanáct měsíců, o kterých se tady s Johannem bavili. V souvislosti s dalšími experimenty, se zřízením specializovaných pracovišť na bloku deset a vyšším využíváním bloku osmadvacet.

Pak se zachvěje, vzpomene na záměr ho od nového roku přeložit do Birkenau. Ví, jak to tam vypadá, je to tam určitě mnohem drsnější, i ty baráky tam jsou mnohem horší než tady. Také tam nikoho nebude znát, tady už má jisté postavení, na bloku jedenadvacet i osmadvacet, mezi Poláky. Co bude s tím? Je tam taky něco takového? Ztratí úplně kontakt s Adamem a sourozenci? Bude se naopak vídat více se svou snoubenkou? A dojde i na víc, než jenom na pohledy?

Zapálí si cigaretu, musí s nimi šetřit, kdoví, kdy mu zase Schröder něco dá. Ale potřebuje se uklidnit, než půjde na blok osmadvacet. Musí prohlédnout dnes operované dívky, a pak se také podívat na kluky. Mnozí jsou na tom strašně špatně, i psychicky, což určitě k zdárnému hojení nepřispívá. Možná ani někteří netouží se uzdravit, bez varlat možná ani dál žít nechtějí. Ale do hlavy jim nevidí, někteří určitě chtějí přežít, zoufale chtějí přežít, i bez těch koulí.

Vyzvedne si oběd, dvojitou porci polévky, dostane i kus stejně hnusného chleba. Dnes se s nikým dělit nebude, kdoví, možná ho čekají krušné časy, co se stravy týče. Poté se odebere na blok osmadvacet, vyžádá si Šimona a oba směřují na pokoj, kde jsou umístěné operované dívky, jejichž karty má k dispozici.

„Jsou tak hezký, a teď tak hrozně zmrzačený," zašeptá Chason.

„Máš pravdu, ale s tím nic neuděláme. Můžeme se je tak maximálně snažit utěšit. Uklidnit."

„Uklidnit," zavrtí hlavou zdravotník, „Jak je chcete uklidnit, pane doktore, potom, co je potkalo? Pane doktore, tohle není nemocnice, tohle je blok hrůzy."

„Co ti na to mám říct, Šimone? Že s tebou souhlasím? Pomůže to někomu?" povzdechne si Daniel a otevře dveře od pokoje. Není to tak dávno, co tady na něj čekával David, a přitom už je to tak hrozně dávno. Teď už tady trpí jiní. V tuto chvíli osm dívek, jejichž nářek nešlo přeslechnout ani přes dveře. Vždyť mají ledva sešitou ránu, jsou popálené, možná mají poničené vnitřnosti. Jistě musí trpět hroznými bolestmi, a on nemá žádný lék, který by ji alespoň trochu zmírnil. Jestli se dostaví záněty, bude ještě hůř, a pokud je vezmou na druhou operaci, jak Schumann naznačoval, Bůh jim pomáhej.

Holky se svíjejí na lůžkách po dvou, obličeje zkřivené bolestí i děsem. Jsou zakryté pokrývkou, jinak jsou nahé, jak je sem přinesli z operačního sálu. Je asi prvním, kdo sem za nimi přichází, a ony na něj hledí těma svýma zoufalýma očima. Bojí se ho? Očekávají další mučení anebo pomoc? Zlobí se? Nenávidí ho?

„Doktore!" zvolá Grubmanová, „Tohle je to vaše vyšetření?!" zní v jejím hlase kromě potlačované bolesti i ohromná výčitka.

„Co ti mám na to říct, Pesio. Neřekl jsem vám o té operaci záměrně, ničemu by to nepomohlo," odpovídá tiše Edelstein, „Nedalo se tomu nijak zabránit."

„Nedalo … to se nedá vydržet, doktore!"

„Budete muset vydržet. Já se vám pokusím trochu pomoc, dohlédnout na hojení."

„Dohlédnout! Doktore, dejte nám něco proti tý hrozný bolesti," kroutí se děvče.

„Nemám nic, co bych vám mohl dát."

„Tak co tady vlastně děláte?" objevuje se v očích Grubmanové zloba, „Přišel jste se podívat, jak tady trpíme? Jako zvířata?" zasténá.

„Přišel jsem zkontrolovat vaše rány, případně opravit stehy, pokud by povolily. A převázat vás, pokud to bude třeba," snaží se Edelstein o klidný tón hlasu, jak jim má slušně říci, že je tady úplně na hovno, s tím, co má k dispozici?

„Proč to udělali, doktore, proč?"

„Chtěli váš vaječník, aby ho mohli zkoumat. Tak vám ho prostě vyřízli. A pokud se chceš zeptat proč, tak prostě proto, že můžou. Protože jim v tom nemá kdo zabránit. Těm chlapcům tady, co jsou tu už pár dní, těm odebrali varlata."

„Zrůdy," vydere se z úst dívky, „A to nás má jako utěšit? To že vykastrovali ty kluky? Když nám vzali to, co nás dělá ženama? A co bude dál? Co bude dál?" ptá se zoufalým hlasem Pesia.

„Podle mého se uzdravíte, a pak půjdete do práce. Oni jen na vás dělali ten test, o nic jiného jim nejde."

„Do práce? Do práce? V tomhle stavu? To spíš do plynu, ne?" chvěje se děvčeti hlas, a také její méně vzpurné kolegyně se dívají hrozně vyděšeně. Celkem logicky se obávají, že teď už je nebudou potřebovat, a proto je zabijí. Pokud tedy neumřou tady, přirozeně, cítí se tak, jako by měla přijít jejich poslední hodina.

„Určitě se uzdravíte, jste mladé, vaše tělo se bude hojit dobře," říká lékař dost přesvědčivě.

„Kdybysme to náhodou přežily, tak s tím, co udělali … můžeme mít ještě děti?" pokládá další logickou otázku Grubmanová.

„Ano, zůstal vám ještě jeden vaječník," odpovídá Edelstein, a snaží se, aby se mu hlas nezachvěl. Je totiž dost pravděpodobné, že dojde k druhé operaci, a pak už nikdy děti moci mít nebudou. Pokud tedy zdejší peklo přežijí, což je bohužel jen málo pravděpodobné. Ale lidské tělo je houževnaté, třeba se opravdu uzdraví, dostanou dobrou práci. Bohužel statistika je neúprosná, a ta mu napovídá, že většina z těchto vystrašených dívek se nebude muset trápit tím, že nebudou moci mít děti. Budou totiž mrtvé.

Stav operovaných děvčat v tuto chvíli vypadá dobře, ale je jen pár hodin od zákroku. Dobře tedy po stránce chirurgické, jejich stav je jinak žalostný. Jak psychicky, tak fyzicky. Jejich nářek oběma mladým mužům proniká až do morku kostí. Zvláště Šimon je doslova hotový. Ale možná i tím, že ho cosi nutí neustále pozorovat intimní partie pacientek, jeho hormony a pudy dělají svoje. Stydí se sám za sebe, proto pořád odvrací či klopí zrak. Zřetelně si oddechne, když se ocitne na chodbě.

„Jakou mají šanci, pane doktore?" zeptá se.

„Tu umíš odhadnout stejně dobře jako já. Už seš tady taky nějakej ten pátek."

„Takže nic moc … je mi jich tak líto. Jsou tak … tak … milé."

„Všiml jsem si, těch tvejch pohledů," řekne Daniel a do tváře jeho pomocníka se hrne krev.

„Pohledů?" snaží se dělat nechápavého.

„Šimone, to není nic neobvyklýho, špatnýho. Seš zravej mladej kluk, a ty dívky se ti prostě líběj. S tím nic neuděláš, to je pudový. Ale snaž se to na sobě tak nedávat znát, ty holky toho mají už takhle dost, můžou se cítit ještě více ponížený, když je tak bezostyšně vokukuješ."

„Já … já … promiňte," blekotá Chason.

„Nechme toho, čeká nás trochu větší ložnice. Tam pro tebe asi nebudou ty pohledy tak zajímavý, ale zase o dost horší. Někteří z těch kluků toho měli dost už včera. Bojím se, že jsou někteří už skoro hotoví."

Šimon neodpoví, výtku si bere dost osobně, a asi se také stydí, podle sytosti ruměnce v jeho tváři. Naštěstí tuto causu lékař dále nerozmazává, jde si do ordinace pro karty mladíků a spolu s nimi směřuje na ložnici, v níž je stále sto osmdesát mladých mužů, z toho na sedmdesát různě kastrovaných.

Přivítá je smrad hnijícího masa, také exkrementů. Vzduch je sice poměrně chladný, ale i tak je v místnosti hodně dusná atmosféra. I zde zní sténání, občasné bolestné výkřiky. I tady mají

všichni strach z nejbližších hodin. Budou kastrace pokračovat, ptají se ti, co jim zatím unikli. A všichni pak minimálně sami sobě pokládají otázku, můžu tohle přežít? Jak dlouho nás ještě nechají naživu?

Daniel nechce vyhlašovat nástup, nechce nutit všechny slézat z hromadných třípatrových lůžek, proto se snaží přistupovat k pacientům, ptát se jich na jejich stav, a ty, kteří se mu vůbec nelíbí, pak vyšetřit. Někteří vypadají dobře, především po fyzické stránce, duševně strádají všichni, byť i zde jsou značné rozdíly. Dané i tím, jak moc byli poškozeni, zmrzačeni. Psychický stav mladíků, jimž byl odejmut celý šourek, není dobrý, jak se mají vyrovnat s tím, že na prahu dospělosti přestali být během pár minut muži.

„Vypadá to dobře, Zaweli," snaží se Daniel být pozitivní.

„Dobře, pane doktore? Pořád to hrozně bolí. Mám strach, jestli nepřijdu i o tu druhou kouli. Jestli se to nezanítí a neufiknete mi i tu druhou," říká Weiss kvílivým hlasem.

„Právě o tom mluvím, ten zánět tam nevidím," prohlíží lékař poloprázdný šourek mladíka, pak mu zkontroluje řitní otvor, i tam se zdá být hnisu méně, „Podle mého jsi na dobré cestě se brzo úplně uzdravit. I to popálení už má lepší barvu."

„Kéž byste měl pravdu. Pane doktore, budou ještě operovat další?"

„Tak to nevím, Zaweli. Nesvěřují se mi s tím, co ještě chtějí udělat, kolik ještě vzorků chtějí získat," nemá zde Daniel jednoznačně pozitivní odpověď, a to se ještě obává, aby Schumann nenechal i tomuhle klukovi odebrat jeho druhé varle, jak naznačil. Je rozhodnut taktně esesákovi naznačit, pokud tedy bude mít zájem ještě o další tkáně, aby tak učinil u těch, kde se rána hojí špatně, hnisá. Jen jestli ho vůbec bude poslouchat, musí postupovat obezřetně, aby ho nenaštval, když teď na něm bude asi více závislý.

„Pořád na to musím myslet, pane doktore. Vůbec nic vám není, najednou vás vozářej a za pár dní vám jen tak, z ničeho nic, uříznou kouli, nebo vobě, jako některejm tady. Pořád to nemůžu vstřebat, že je vůbec něco takovýho možný …"

„Tomu se nedivím, těžko se taková krutost chápe. Provádět takový výzkum je hrozné, ale já s tím nic udělat nemůžu. Jen se snažit alespoň trochu pomoc, tam kde to jde," povzdechne si Edelstein, možná až zbytečně teatrálně. Pořád cítí jistou vinu, byť opravdu zmrzačení těch chlapců nemohl zabránit.

Postupuje dále, snaží se s pacienty příliš neseznamovat, brát je jen jako čísla, bohužel pár už zná i jmény, ti jsou komunikativnější, mají více otázek. Což ho trápí, neboť potom je těžší zůstat nad věcí, zachovat si profesionální odstup.

„Asi by bylo lepší, kdybych umřel," svěří se hrozně tísnivým hlasem Itzak Gurwitz, jemuž byly odejmuty obě varlata.

„Takhle nemluv. Sice tě zmrzačili, to je pravda, ale i tak se dá žít. Mnoho lidí tak žilo. Bylo postiženo podobně, z mnoha důvodů. Dobře se hojíš, taky ty popáleniny se zlepšují."

„Jenže na co bude můj život, když už nejsem muž," vzdychá mladík, „Už nikdy nebudu …," zlomí se mu hlas, nedokáže větu dokončit, oči se mu zatřpytí, přerývaně dýchá, „Radši mi měl ten surovec podříznout hrdlo, radši mi měl uříznout hlavu, než koule."

„Itzaku, nevím, jak tě správně povzbudit. Ale jestli chceš skutečně umřít, tak tady to jistě nebude velký problém," podívá se Edelstein pátravě na zoufalého hocha, podle jeho reakce se mu zdá, že se smrti bojí, možná se jen nedokáže se svým zmrzačením vyrovnat, „Byla by škoda, kdybys to vzdal. Jsi na tom mnohem lépe, než mnozí další."

„Možná nás nakonec všechny pošlou do plynu, až už nás nebudou potřebovat," podívá se teď pátravě Gurwitz.

„Tohle si nemyslím. Naopak, slyšel jsem je, jak se o tom baví. Teda o tom, že je třeba poslat pracovat hned každého, jak se jen trochu zotaví. Aby se tady nevyvaloval nikdo zbytečně dlouho. Takže jsem přesvědčenej, že ty už brzo budeš propuštěnej z ošetřovny a půjdeš pracovat."

„Copak pracovat, doktore, ale jak s tím mám žít? Jak se na mě všichni budou dívat, když už nemám koule? Budu jen pro smích."

„Jen hlupák by se ti smál. Možná takové taky potkáš, ale většina se ti určitě posmívat nebude. Ty se s tím určitě dokážeš vyrovnat."

„Já je tak nenávidím," ztiší hlas chlapec, pak se trochu ulekne, a Daniel pochopí proč.

„Nemusíš se bát, já nejsem žádnej donašeč," vystihne jeho obavy, „Jsem taky jen vězeň, a kdybych nedělal, co po mně chtěj, tak mi ty koule uříznou taky. Nebo mě pošlou do plynu. Tu tvojí nenávist chápu, možná i proto by ses měl snažit žít," ztiší teď pro jistotu hlas on.

Ještě chvíli si povídají, nemá to hlavu ani patu, ale lékař se snaží pomoci alespoň dobrým slovem, když už nemá dostatek léků, aby pomohl jinak.

Bohužel mnozí mladíci na tom jsou velmi špatně, a to i po stránce fyzické. U některých se do ran dostala infekce, u jiných se nehojí popáleniny od ozáření. Když se k tomu přidá jejich duševní stav, je to smrtelná kombinace, a to doslova. Mnozí mají smrt skoro na jazyku, dostavují se i horečky, zimnice. V rozkroku doslova hnijí.

Typickým příkladem je devatenáctiletý Jodel Zeiler, jenž byl ve skupině, na níž paprsek dopadal nejdéle. Zatím sice unikl kastraci, ale jeho stav je více než žalostný. Doslova drkotá zuby, doslova hoří, třese se, genitálie a podbřišek jako by měl v jednom ohni. Penis i šourek je celý zhnisaný, vůbec se nehojí. Určitě trpí ohromnými bolestmi.

„Doktore, udělejte něco, to se nedá vydržet," žadoní úpěnlivým hlasem.

„Nemám co udělat," tváří se smutně Daniel, „Ale nechám tě přenést na ošetřovnu. Šimone, poznamenej si číslo, zkusím zranění vyčistit, snad se ti uleví," dává naději, o které dobře ví, že je lichá. Buď bude mít tělo nešťastného chlapce dost sil se s tím poprat, nebo zemře. Buď přirozenou cestou, nebo ho pošlou na smrt. Může se jen za kluka modlit, aby to zvládl. Bohužel mu nemůže ulevit ani od hrozné bolesti. A už vůbec ne od duševní trýzně, vždyť je tak zle poškozený na místech pro muže tak citlivých. To ničí i morálku pacienta, a tady by bylo potřeba hodně silné vůle k uzdravení.

„Doktore, nějak mi to hnije … nevypadnou mi nakonec?" sděluje své obavy Zeiler.

„Máš pravdu, kůže na šourku je zhnisaná, tím je tvůj šourek prověšený, ale určitě ti varlata nevypadnou."

„Bolí to jak čert … nemůžu spát … nevím, jak si lehnout … strašně trpím, doktore," zatíná zuby mladík.

„Rád bych ti nějak ulevil … ale jak jsem řekl, nechám tě odvést nebo odnést na ošetřovnu, a tam se ti pokusím ulevit. Ty místa očistit."

„To bude strašně bolet … jako posledně … a nijak to nepomohlo," naříká Zeiler.

„Ale pomohlo, kdybych ten hnis neodstraňoval, bylo by to horší," zvedá se Edelstein, je tady tolik pacientů, nemůže se s každým vybavovat.

Nakonec stráví na ložnici přes dvě hodiny, u nejhorších případů si Chason zapíše čísla a Daniel dá jejich karty stranou. Bude před nimi imitovat lékařskou péči, která se scvrkne na pouhé vyčištění zanícených míst.

V následných dvou hodinách křičí postupně dvacet mládenců na ošetřovně, on se jim snaží alespoň odstranit hnis, vymýt postižená místa, trochu dezinfikovat. Poskakují mu přitom po stole, na který je vždy nechá posadit, křečovitě svírají dřevěnou desku pod svým pozadím, skřípou zuby, občas ho i kopnou, když je bolest příliš veliká a jejich noha nekontrolovatelně vystřelí. Slzy bolesti jim stékají po zdrchaných tvářích, zoufalství v jejich očích je bezbřehé.

„Tyhle jsou na tom hodně špatně, že jo, pane doktore," vytírá Šimon podlahu, na níž jsou pozůstatky hnisu, krve, vody i dezinfekční tekutiny.

„Jsou, jejich stav je na vážkách."

„Asi to nezvládnou."

„To nikdy nevíš. Mnohdy už lékaři nad někým dělali kříž, a on se z toho vylízal. A jindy už zdánlivě vyléčeného pacienta postihla komplikace, jeho stav se prudce zhoršil a on zemřel. Pořád mají naději, i když není velká."

„Ale když se nebudou hojit rychle, asi je stejně selektujou a pošlou do plynu, ne?"

„Ani to nevím, zatím jsou pořád experimentální pacienti, i jejich uzdravování je sledováno. Ale určitě jednou ten pokus ukončí, ty uzdravené pošlou do práce a ty, co na tom budou špatně …," nedokončí Edelstein větu, ale ani nemusí, ošetřovatel její vyznění i tak moc dobře chápe.

STO DVACET TISÍC LIDÍ

Druhý den ráno očekává Daniel příchod Schrödera, na skok, než nastoupí cestu za rodinou, na vánoční svátky. Na svou čtrnáctidenní dovolenou. Jenže místo jeho šéfa se objeví ve dveřích šofér Kurt Neuberg. Vleče opět zdravotnickou brašnu přes rameno.

„Pan SS-Hauptsturmführer vzkazuje, že už nemá čas se tady zastavit," říká voják, „Mám vyřídit, že si máte plnit svoje povinnosti podle toho, jak vám nařídil."

„Děkuji vám za vyřízení vzkazu, pane SS-Sturmanne," odpovídá lékař, stojí v pozoru, jak se sluší a patří, když mluví se členem SS. Jen ten baret leží na stole, není přitisknut ke stehnu, ale šoférovi to očividně nevadí.

„Taky mám vyřídit, že pan SS-Hauptsturmführer přeje pěkný vánoce, i když vy je teda jako Židi asi neslavíte, když jste zavraždili Ježíše Krista. To vyřizuju doslovně," dodá Neuberg, a jelikož adresát vzkazu nic neříká, tak pokračuje, „Tohle je pro vás. Asi jako obvykle."

„Jako obvykle?" podívá se na tornu Edelstein.

„Nevím, co v ní je, pan kapitán nic neříkal a já se samozřejmě neptal. Ale je dost těžká, tak snad budete mít příjemný vánoce."

„Snad," přebírá brašnu lékař, „Vy nemáte dovolenou?"

„Bohužel ne. Budu k dispozici pane SS-Hauptsturmführerovi, jako řidič. Musím už jít, mám i další povinnosti," obrací se ke dveřím voják, pak se zarazí, „Tak slavíte ty vánoce nebo ne?" zeptá se.

„Neslavíme. Ale máme jiný svátek, věnovaný zasvěcení chrámu, chanuku. Není to jeden den, ani konkrétní datum," odpovídá s jistými rozpaky vězeň, když však uvidí zájem ve tváři vojína, pokračuje, „Je to vlastně osm dní, někdy v rozmezí od konce listopadu do konce prosince. Každý den zapalujeme jednu svíčku. Je to trochu složitější, na vysvětlení."

„Hm, na to dneska čas nemám. A kdy to teda letos slavíte, tu chabuku?"

„Chanuku. Už proběhla, tento rok začínala čtvrtého prosince, a trvala osm dní. Ovšem na tomto místě se moc slavit nedalo, možná snad jen vzpomínkou …," zachvěje se Edelsteinovi hlas.

„No jo, to asi nedalo," přikývne šofér a má se k odchodu.

„Děkuji vám, za vyřízení vzkazu a taky za přinesení toho," ukáže Daniel na naditou tornu, „Přeji vám klidné a šťastné prožití vánočních svátků, i když jste daleko od své rodiny, pane."

„Přejete mi?" zarazí se Kurt, otočí se, neboť už bral za kliku, „Taky bych byl rád s rodinou," přejede si rukou přes čelo, „Ta válka je strašná věc. Strašná věc," řekne, pak rychle vyjde z místnosti.

Edelstein rozechvělou rukou rozepne brašnu. Na hoře je pár léků, které se mohou hodit, běžných, například i proti bolesti hlavy, asi ze zásob Schrödera. Pod nimi však spočívá hotový poklad, v podobě různých konzerv, ale také salám, chleba, pečivo, nějaké sušenky. Rovněž tak cigarety, dokonce několik balíčků. Tohle už je opravdu pořádný vánoční dárek. Tohle určitě musel jeho šéf dávat dohromady dlouho.

Zírá na tu nadílku a zase uvažuje o Johannovi. Co je vlastně zač? Co si o něm má myslet? Tohle přece dělat nemusel. Když už chtěl, mohl mu poslat bochník chleba, nebo nějaké zbytky. Ale on zase přidal konzervy, ty vydrží, a neudělal to poprvé. Kde je vůbec bere? Dají mu je, nebo je snad dokonce kupuje? Pro svého židovského pomocníka? Jen proto, aby mu tady nezeslábl a mohl dobře pracovat? Nebo mu chce ulehčit a zpříjemnit život? Proč, když bez mrknutí oka hledí na mrzačení desítek jiných židovských mladíků, když bez mrknutí oka posílá na rampě při selekci na smrt stovky žen a dětí?

A není to vlastně jedno? Když dostal takovou nadílku? Bude si všechno muset probrat, má tady ještě trochu zásob, ale také před sebou hodně dní. Snad ho odsud nikdo nevyhodí, když bude Schröder šestnáct dní pryč. Snad ne. Ale potom, asi nejpozději do tří týdnů, ho odsud převelí do Birkenau. To si nic vzít s sebou nebude moci, určitě mu budou dělat prohlídku, možná dokonce vstupní, stejně ponižující, jako když ho přijímali tady. Všechno do té doby musí zmizet. Včetně těch léků pro Poláky. Bude si o tom muset promluvit s Adamem.

Ozve se zaklepání a on rychle zavře tornu a postaví ji vedle stolu. Jelikož nikdo nevstupuje, sám jde otevřít dveře a za nimi nalezne Šimona. Ten se bál otevřít dveře, netušil, zda tady nebude Schröder.

„Pane doktore, máte okamžitě přijít na osmadvacítku. Je tam ten poručík, vod toho letectva, ten jak nechává kastrovat ty kluky, a těm holkám to taky bere," říká Chason přerývaným hlasem, asi běžel, aby tady byl co nejdříve.

Daniel neodpoví, rychle se upravuje. Sice je to jen kousek, ale nikdy neví, na koho narazí. Zase už má velmi nepříjemný pocit, přítomnost Schumanna neznamená určitě nic dobrého. Možná chce zase někoho operovat, mrzačit. Nebo odebírat sperma. Nebo obojí. Také by mohl chtít udělat selekci a poslat ty nejhůře vypadající hochy na smrt. Vše, co ho napadá, je moc špatné.

S tísnivým pocitem vstupuje na operační sál, kde spatří Horsta a Wladislase, o něčem diskutují, možná jak co nejrychleji zmrzačit co nejvíce chlapců a dívek.

„Doktore, pojď sem, děláme plán na období svátků," mávne rukou Horst, zřetelně nestojí o žádné šaškování se zdravením podle protokolu, „Já tady nebudu, takže to uděláte vy dva. Pochopitelně přesně podle toho, co vám řeknu."

„Ano, pane doktore," odpovídá způsobně Edelstein.

„Na tobě bude, abys zvládl všechnu administrativu, popis vzorků, a taky pečlivě zaznamenával stav pacientů. Tvůj kolega provede další operace, a taky odběry sperma, podle naší domluvy."

„Ano, pane doktore," souhlasí pokorně židovský lékař.

„Tak napřed ty ženy. Odeberete jim druhý vaječník, je už zařízený, aby vzorky odvezli do laboratoří v Breslau. Společně s další várkou varlat, co budou taky získaný," sděluje moc ošklivé informace Schumann.

„U všech těch žen?" zeptá se Daniel stísněným hlasem.

„U těhle u všech. Termín už ví tvůj kolega, tomu jsem sdělil, kdy musí být vzorky odebrány, kdy si je tady vyzvednou a odvezou. S tebou chci dohodnout to ostatní," pokračuje Horst naprosto lhostejným hlasem, jako by vůbec nemluvil o mrzačení lidských bytostí, vydaných mu bohužel na milost a nemilost.

„Jsem připravený vše naprosto přesně splnit," dušuje se Edelstein, musí si udržet přízeň poručíka, kdoví, jak dlouho nakonec s ním bude tam v Birkenau, jak dlouho se Johann bude někde potulovat.

„S tím počítám. Zatím si počínáš svědomitě, odvádíš dobrou práci," pochválí německý lékař toho židovského, už to má jistě velký význam a je to nepochybně i neobvyklé, „Provedeme ještě odběry, mluvím teď o mužích, a po novém roce to s nima skoncujeme."

„Skoncujeme?" zachvěje se Daniel.

„Ten pokus ukončíme. Po novým roce tady uděláme selekci. Ty, co budou práceschopný, tak do ní půjdou, ty, co toho schopný nebudou, tak …," pokrčí rameny Horst, oba přítomní mu ale velmi dobře rozumí, „V každým případě se všichni vrátí do Birkenau, ty práceschopný do mužského tábora."

„Možná u několika bude situace na vážkách, stačila by jim ještě krátká doba, aby se zcela uzdravili a mohli pak pracovat. Byla by škoda se připravit o práceschopné vězně, kvůli pár dnům."

„Však něco vydrží, doléčit se můžou i v práci. Konec konců, ty je můžeš i nadále kontrolovat, od ledna máš být převelený taky tam. Říkal ti už o tom Johann?"

„Ano, pane doktore. Vysvětlil mi, že mám být od nového roku k dispozici vám a panu doktoru Claubergovi."

„Tak to víš. To je dobře. Kde máš ty karty těch mužů?"

„Jsou v té vyšetřovně, co mám tady k dispozici. Mám je přinést, pane doktore?"

„Ne, zajdeme tam. Podíváme se na ně, vyberu ty, co z nich budou odebrány vzorky. To sperma odeberete od všech, co jim zůstala aspoň jedna koule," obrátí se Schumann na chirurga, který také horlivě přikyvuje, „Všechno se to pak pošle najednou, do tý laboratoře."

„Všechno bude v daný čas připraveno," dušuje se Dering.

„Tak jdeme, nemám tolik času," vykročí poručík ke dveřím.

V ordinaci si sedne za stůl, Daniel mu předloží karty všech sto osmdesáti ozářených mladíků. Esesák se na ně podívá.

„Vyznáš se v nich?" zeptá se.

„Ano, pane doktore," vysvětluje Edelstein, „Tady jsem si na okraj dovolil udělat pár značek. Podle nich je mohu rychle roztřídit, podle různých kritérií. Ta první značka říká, v které byl skupině při ozařování. Ta druhá pak, jestli mu bylo odebráno jedno nebo obě varlata. A ta třetí, tahle, ta označuje jejich stav. Dobrý, uspokojivý, neuspokojivý a kritický. Jak vidíte, občas se změnila, podle toho, jak se stav pacienta vyvíjí. Snad to moje čmárání na karty nevadí, ale takto je opravdu mohu rychle vytřídit, podle potřeby."

„Naopak, je to dobrej systém," kývne uznale hlavou Schumann, „Taky mi to teď usnadní ten výběr. Chci ještě odebrat obě varlata u jednoho z každý skupiny, pak také u stejného počtu ještě druhé varle, pro porovnání s tím prvním, co už bylo odesláno. Tak mi začni dávat ty karty, podle skupin, a podle toho, v jakým jsou ty pacienti stavu."

„Jistě, pane doktore," bere dokumentaci do rukou Daniel, a hned u první skupiny se zachvěje. Chvíli zaváhá, než se osmělí položit dotaz, „Pane doktore, máte nějaký systém v tom odběru, jde vám o konkrétního pacienta, nebo je výběr vlastně náhodný, jde jen o určitý počet vzorků a je jedno, z kterých pacientů to bude?"

„Systém?" zarazí se Horst, „Proč se ptáš?"

„Já jen, znám stav těch pacientů, tak pokud bych mohl něco doporučit …"

„Doporučit?" podívá se poručík dost divně.

„Omlouvám se, pane doktore, za velmi nevhodný výraz. Pochopitelně pouze něco navrhnout, nemám žádné právo vám nic doporučovat."

„Tak co chceš navrhnout?" mračí se esesák.

„Pokud ale nemám, tak raději budu mlčet," zalekne se židovský lékař, reakce Horsta se mu vůbec nelíbí, nechce vyvolat jeho nevoli vůči sobě.

„Tak už si něco nakousnul …"

„Pane doktore, například s tím odběrem druhého varlete. Někteří pacienti se hojí docela dobře, jiní hůře. Pokud má dojít k odběru druhého varlete, bylo by asi vhodnější ho vzít tam, kde se pacient hojí hůře. Tak se i on bude moci potom vrátit do pracovního procesu a nebude tak plýtváno pracovní silou," říká Daniel stísněným hlasem, a klopí zrak, obává se reakce.

„Moc hezkej pokus, jak vochránit ty, co se dobře hojej," ušklíbne se Schumann, „Mám sto chutí vybrat právě ty, co se dobře hojej."

„Pane doktore, vy přece můžete vybrat koho chcete, na tom přece vůbec můj návrh nic nezmění," odvětí Edelstein tichým hlasem.

„Tak v tom máš svatou pravdu," kývne hlavou esesák a zatváří se spokojeně, „Tak víš co? Půjdeme skupinu po skupině, a ty mi ukážeš vždycky jednoho, komu bude odběr provedený."

„Mám je vybrat … tedy navrhnout jejich výběr?"

„Když je vošetřuješ a znáš je, jak si říkal. Tak dělej, nemám tolik času. Tak první skupina," houkne esesák.

Daniel bere rychle karty do rukou a pohlíží na svoje značky. Jak bylo prozřetelné si je udělat, takto má o pacientech jistý přehled. Ale hned zaváhá. Zawel, kterého lépe zná, je na tom podobně jako druhý mladík, i ten se hojí docela dobře. Pak dá esesákovi kartu toho druhého.

„Ale podle tvojí poznámky se tenhle uzdravuje dobře, ne?" podívá se na okraj papíru Horst.

„Ano, pane doktore. V té skupině jsou dva s jedním varletem a oba se hojí dobře. Tak jsem vybral jednoho, tady je karta toho druhého, pokud chcete zvolit jeho," snaží se Daniel, aby jeho hlas zněl co nejvíce lhostejně.

„Vždyť je to jedno," mávne Horst rukou, pak zapíše amputatio do nabídnuté karty. A Edelstein se zachvěje, právě zachránil kouli Zawelovi a připravil o ni jiného mladíka, kterého jménem nezná. Měl na to právo?

Nemá však čas na podobné úvahy, snaží se vždy vybrat ty, co jsou na tom nejhůře. Když už musí být další kastrace provedené, a on jim nemá jak zabránit, tak snad alespoň ochrání ty, co se dobře uzdravují. Schumann díkybohu karty lhostejně přijímá, asi mu je jedno, komu nechá kouli či obě koule uříznout, jde mu jen o dostatečný počet vzorků pro laboratoř.

„Tak nám zbývá už jen poslední skupina," řekne esesák spokojeně.

„U té je to skoro jedno, pane doktore, všichni jsou na tom dost špatně," odvětí Daniel.

„Nikdo na tom není hůř? Když už jsme tenhle systém zvolili?" podívá se tázavě Horst.

„Pokusím se," dívá se pečlivě na své značky židovský lékař, pak podá dvě karty, a esesák do nich bez zaváhání napíše ortel.

„Všem, co mají alespoň jednu kouli, uděláte ještě odběr spermatu, než dojde k operaci. Tedy odběr provedete u všech, i u těch, co jim nějaká ta koule zůstane," upřesní německý lékař svůj pokyn.

„Ano, pane doktore, vše s kolegou chirurgem provedeme. Také o tom bude učiněn přesný záznam."

„Tak to šlo docela rychle," podívá se poručík uznale na svého kolegu, „Tohle ti zůstane, i po novým roce."

„Myslíte záznamy o této skupině, pane doktore?" ptá se opatrně Daniel.

„Nejen o ní. Taky o těch ženách, a taky o dalších, co ještě přibudou."

„Rozumím, pane doktore. Pokud se mohu zeptat, už přišly nějaké výsledky, z těch předchozích odběrů?"

„Zajímá tě to, nebo vyzvídáš pro Johanna?"

„Zajímá mě to. Ale pokud je můj dotaz nevhodný, tak se omlouvám."

„Však se to včas dozvíš, s tou administrativou ti to jde, možná se budeš podílet na sepsání zprávy, o tomhle experimentu."

„Učiním, co mi nařídíte, pane doktore."

„Tomu věřím," ušklíbne se Schumann, pak se zvedne, „Máš to tady na povel, co se týká těch našich pacientů i těch pacientek. Tady to všichni věděj, budou tě respektovat."

„Děkuji za důvěru, pane doktore. Pane doktore, nenašly by se ještě nějaké léky? Vlastně nemám skoro nic, čím bych je mohl ošetřovat, i ta mast už skoro došla."

„Asi s ní plejtváš," odsekne Horst, udělá pár kroků, pak se otočí, „Nevím, možná něco získám. Pokud jo, tak ti to sem pošlu. Jo, a pokud budou nějaký léky, tak to udělej podle toho, co si navrhoval Johannovi."

„Navrhoval panu doktoru Schröderovi?" zarazí se Daniel, asi se o něm opravdu bavili.

„Nemá cenu plejtvat na ty, co po tom novým roce neprojdou selekcí," podá vysvětlení Schumann.

„Ano, pane doktore. Udělám, jak mi radíte. Pokud tedy nějaké léky budou."

Na tohle malé a vlastně úplně zbytečné rýpnutí esesák už neodpoví, a Edelstein si nadává. Proč proboha vždycky něco plácne, co je naprosto zbytečné, ničemu to nepomůže a jen to může uškodit jemu samotnému? Měl by si asi nechat vyříznout jazyk.

Zůstane sám, podívá se na rozřazené karty na stole a zachvěje se. Opět možná překročil jistou hranici. On rozhodl, kdo z těch nešťastných chlapců bude ještě vykastrován. Sice se snažil vybírat vždy ty, co jsou na tom objektivně nejhůře, ale v pár případech musel volit u stejně postižených pacientů. Určitě tím některým pomohl, ale jiným ublížil. Možná se pár kluků díky němu uzdraví a zůstane jim alespoň jedna koule, ale jiní budou bez nich. A ti, co jim pomohl, se to stejně nedozvědí, alespoň v to doufá. Snad se někde Schumann nezmíní, že on mu podával karty těch, kteří mají být vykastrováni. Ale asi ne, ten nácek přece nemůže připustit, aby vyšlo najevo, že dal na doporučení nějakého prašivého Žida.

Zamkne ordinaci i s kartami a zajde za Deringem, aby se i s ním domluvil. Ten se právě chystá k běžné operaci, nicméně na kolegu kývne.

„Tak kolik jich nakonec vybral?" zeptá se.

„Osmnáct, polovina na odběr zbývajícího varlete, devět na odebrání obou," odpovídá Edelstein stísněným hlasem, „Taky bude ještě jednou odebíráno sperma, u všech, i s tím jedním varletem."

„Tak to zase bude šichta. Teda dvě, ten odběr i ty operace," přikývne Wladislas, ale jeho obličej nevykazuje žádné emoce. Tak to prostě zase někomu uřízne.

Daniel docela rád svého polského kolegu opustí, začne se ale shánět po jeho krajanovi, Adamu Cieluchovi. Bude se s ním muset domluvit, neboť je již téměř jisté, že leden až minimálně březen stráví v Birkenau. Pokud ho tam nakonec nezapomenou, třeba se žádný experimentální blok deset nevybuduje, nebo něco takového naopak postaví tam.

Jako obvykle se k Adamovi nedostane, tak mu alespoň nechá vzkaz. Pak se vrátí na blok osmadvacet, má teď na starosti sto osmdesát mužů a osm žen. Jenže on ví to, co oni ještě ne, odporné operace budou pokračovat. Dívky přijdou všechny i o druhý vaječník a z celkem dalších osmnácti chlapců budou kastráti. Ale je i jedna pozitivní informace, nechtějí je všechny poslat do plynu, aby tak zametli stopy. Možná předpokládají, že při té práci nakonec stejně zemřou. A ten jejich předpoklad je velmi reálný, bohužel. Takže nakonec stejně asi všichni zmizí ze světa, budou spáleni a stopy zahlazeny.

Zcela znavený klesne na židli v kanceláři, kterou smí zatím používat. Za chvíli začne apel, on se nahlásil a nyní má pracovat pro nacistického lékaře. Místo toho si udělá kávu, pořád tu jistá zásoba je, a už se nebojí ji využít. K tomu si zapálí cigaretu, snaží se zklidnit, neboť ošetřování mladíků ho opět dostalo. Bohužel mluvil i s těmi, která čeká zanedlouho operace, na kterou je vlastně on doporučil, to se jim pak špatně dívá do očí.

Po skončení apelu ho navštíví Adam Cieluch. Jelikož nezbývá do večerky příliš času, rychle mu řekne, co se dozvěděl, ohledně svého přeložení do Birkenau.

„To je mrzuté," podrbe se na hlavě Polák.

„To mi povídej, tady jsem si zvykl," rozhlédne se Daniel smutně po místnosti.

„Ty léky, co máme u tebe, nějak vyřešíme. Ale jak jsem pochopil, až se sem vrátíš, tak v tom hodlá Schröder pokračovat. Dál shánět léky, za úplatek."

„Pokud se sem vrátím. To je ve hvězdách," povzdechne si Edelstein, „Chci se zeptat, tam v Birkenau, je tam taky něco, jako tady? Víš co myslím? Někdo jako vy tady?"

„Ten tábor nevznikl ze dne na den, už ho tam budují dost dlouho. Nějaké kontakty tam pochopitelně máme. Možná ti někoho doporučím. Možná tě tam někdo bude potřebovat, když budeš sloužit jako lékař v tom mužském táboře."

„Co moji bratři?"

„Tak ta dvojčata a Joseph mají svoji stálou práci, velmi dobrou práci, tam zůstanou, tam se dokáží o sebe postarat. Tam se dá přežít. Co se týká Isaaca …"

„Je na tom zle? Mám tady nějaké jídlo, šlo by ho k němu nějak dostat?"

„Tak zle na tom úplně není. I když už si tam teď tak lehce jídlo neopatří, jako dříve. Ale možná se taky přesune do Birkenau, alespoň to jeho kápo naznačoval. A možná i Joseph."

„Jak tomu mám rozumět?" ulekne se zřetelně Daniel.

„Němci prostě provádějí určité reorganizace. Některá komanda mají být přesunuta do Birkenau. To se týká Josepha. A také tam chtějí spustit nová krematoria, a asi také plynové komory. Tohle víme, ledasco se dá dozvědět," zatváří se tajemně Cieluch.

„Ledasco …"

„Ledasco, Dane. I některé ne právě radostné informace. Jedna tě určitě nepotěší, ale pokud bys ji chtěl slyšet …"

„O čem to mluvíš?"

„Dokážeme se dostat i do různých statistik, nebo si je vedeme, podle toho, kdo přichází jako nový do tábora, podle čísel, která jsou přidělována, podle různých počtů, co si vedou nacisti. Tak například víme, že od května, kdy tady začali přijímat transporty Židů, bylo do tábora přijato na šedesát tisíc vězňů nebo vězeňkyň."

„Na šedesát tisíc … a mnoho z nich už je určitě mrtvých …," chvěje se lékaři hlas.

„Mnoho určitě. Ale je ještě víc …"

„Ještě víc …"

„Podle toho, co víme, nebo co dokážeme velmi precizně odhadnout, sem v transportech přijelo asi sto osmdesát tisíc Židů. Jistě umíš dobře počítat …"

„Chceš naznačit, chceš říct … od května do prosince … oni tady zavraždili v plynových komorách na sto dvacet tisíc lidí?" objevuje se v očích Edelsteina zděšení.

„Už to tak vypadá. Ale Dane, nikde o tom ani slovo, já jen, pro tvou představu, jak je to tady už teď veliké. A podle všeho to v příštím roce nebude jiné," sklopí hlavu Polák, „Pokud jsou naše informace správné, tak dokončují v Birkenau ta nová krematoria. V jednom z nich by měl sloužit i tvůj bratr Isaac. Pokud se jeho kápo nemýlí a jeho tam přeloží, jak mu naznačili. Ale ty krematoria, to se ví dost jistě. Pracují tam i civilisti, taky dělníci, máme i přes ně spojení. Víc ti neřeknu, je lepší moc nevědět. Pro tvoji i naši bezpečnost."

„Sto dvacet tisíc lidí … asi za osm měsíců … je to vůbec možné? Vždyť oni vlastně vymazali ze světa celé jedno město …," klepe se lékaři hlas.

„Těch měst asi bylo víc, Dane. Je víc táborů, kde plynují lidi, především tedy vás, Židy. Podle všeho vyklízejí různá gheta, a jak to končí sám víš, přišel si z jednoho z nich."

„Adame, říkáš sto dvacet, vlastně sto osmdesát tisíc lidí, s těmi, co byli přijati do tábora. Vždyť to by bylo přes dvacet dva tisíc měsíčně … Museli by zavraždit patnáct tisíc lidí měsíčně …," je bledý jak stěna Edelstein.

„Tak se zeptej Josepha, jak často ty transporty jezdí. A v každém je tak kolem tisícovky lidí, ne-li více. Asi jsem ti to neměl říkat, už takhle je toho na tebe dost," podívá se nejistě Polák na svého židovského přítele.

„Ne, ne, já jen uvažuji, jestli je to vůbec technicky proveditelné," říká rychle Daniel, a pak si uvědomí, že podle Schrödera bylo v masových hrobech na sto tisíc těl. Ty počty asi budou bohužel sedět. Ale rozum se tomu vzpírá uvěřit.

„Bohužel se to technicky zvládnout dá," přikývne Cieluch, „A s tím přeložením si nedělej starosti, něco vymyslíme, máme vazby i tam. Možná se dost brzo dost věcí přesune právě tam. Ten tábor prý má být obrovský, já ho tedy ještě neviděl, drží mě pořád tady …"

„Já už ano, když jsem byl se Schröderem na tom bloku, jak tam ozařovali ty kluky. Je to vážně veliké, a ještě bude daleko větší. Je tam obrovský prostor, kde mají vyrůst další baráky, vlastně celé sektory baráků. Možná až pro sto tisíc vězňů, jak se tuším někdy Schröder podřekl."

„To je fakt hrozně gigantické … Sto tisíc vězňů … To už by byla síla."

„Ale kolik jich tady mezitím zavraždí? Když za osm měsíců stihli zplynovat sto dvacet tisíc lidí? Tomu se vážně nechce věřit, tomu opravdu nikdo nemůže uvěřit."

„Poslali jsme ten vzkaz spojencům, ale máš pravdu, je tomu těžké uvěřit. Taková masová vražda, to je těžko uvěřitelné. My oba ale víme, že nejde o fikci, ale o skutečnost."

„Máš pravdu, my to víme, už šest členů mojí rodiny …"

„Tohle jsem ti zrovna připomínat nechtěl."

„Neboj se, já se nezhroutím. Jak se zdá, počítají se mnou, na další rok. Nezahodím takovou příležitost, možná za rok už budou poraženi, podle zpráv, co jsi mi říkal, z těch front."

„Kéž by. Ale teď musíme myslet na současnost. Dane, budu už muset jít, ale něco vymyslím. Zkusím ti sehnat někoho, v Birkenau, na koho by ses mohl obrátit. A on zase na tebe, když budou potřeba lékařské služby."

„Rád pomůžu, pokud to bude v mých silách. Jen nevím, jak to tam bude s léky, tady jsem něco měl, pro ty prominentní vězně, ale tam …"

„Však uvidíš. Možná se sem po tom čtvrt roce zase vrátíš."

„Sám dobře víš, co v tomhle pekle znamená čtvrt roku, jak snadné je tady zemřít."

„Pro běžného vězně určitě. Ale pokud máš ochranu esesáků, vysoce postavených lékařů, tak se to zvládnout dá. I když jsi Žid. Podívej, jak dlouho už tady jsi, a i tvoji bratři pořád žijí. Ani nejsou musulmani. Dane, já už běžím, aby nebyla nepříjemnost," zvedne se Cieluch a zamíří ke dveřím.

„Díky, Adame, za zprávy i za pomoc," podívá se Edelstein vděčně za odcházejícím.

Zase se ho začíná zmocňovat neklid. Přesun teď, uprostřed tuhé zimy, do daleko hůře vybaveného tábora v Birkenau, mu způsobuje vrásky na čele. A pak to další týrání jemu svěřených pacientů, které má brzo přijít. Ponižující odběr spermatu, další kastrační operace.

Sto dvacet tisíc zplynovaných příslušníků jeho národa. Je to vůbec možné? Není to číslo přeci jen nadsazené? Indicie svědčí o pravdivosti těchto počtů, ale mozek se tomu pořád zdráhá uvěřit. Takové hrozné množství zavražděných. Vlastně jich je ještě víc, pokud se připočtou ti, co zemřeli v táboře. Je vůbec možné, aby jich sem tolik dovezli? Ale ty transporty prý pořád jezdí, to je bohužel taky fakt. Ale sto dvacet tisíc zplynovaných?

SANITÁŘŮV ŠTĚDRÝ DEN

Křesťané slaví čtyřiadvacátého prosince narození Krista, kterého považují za Mesiáše. Židé na něj mají poněkud odlišný pohled. Nicméně pro esesáky a také Poláky je Štědrý den velmi významným svátkem. Držet ho však v koncentračním táboře není nijak veselé, ani pro vězně, ani pro stráže či kápa. Jistě na ně musí v ten den vše ještě více doléhat, místo pohody v kruhu rodinném se nacházejí v nepřívětivém prostředí, kde i ta strašná zima o sobě dává sec sakra vědět.

Pro Daniela je čtyřiadvacátý prosinec den jako každý jiný. On má na starosti sto osmdesát mladíků a osm dívek, které se snaží co nejlépe ošetřovat. Schumann mu sice ještě nějaké léky poslal, ale i tak je jich zoufale málo. Proto musí velmi zvažovat, komu je dá a komu ne. A jelikož ví, co se stane po novém roce, musí brát i toto v potaz. Některým zcela jistě nepomůže, ale jiné by snad mohl dostat do takového stavu, aby je uznali za práceschopné a zachovali při životě.

Ano, zase musí selektovat, rozhodnout, koho se pokusit účinně léčit a koho odepsat. Ale dá-li léky a masti těm nejhůře postiženým, s největší pravděpodobností jim stejně nepomůže, a naopak třeba neprojdou selekcí ti, co by se mohli uzdravit. Zase už se dostává do situace, kdy musí někoho obětovat, aby mohl jiného zachránit. Alespoň na čas, neboť je stejně dobře jako plyn může zabít hlad a práce. Ale pokud půjdou do práce, mají alespoň nějakou šanci.

Je dopoledne a on je ve své vyšetřovně, kde se stará o pacienty, které mu sem na jeho příkaz vodí. Nejprve obstaral dívky a teď se začíná věnovat chlapcům. Tentokráte bere ty, kteří jsou na tom poměrně dobře, začíná od první skupiny.

„Pane doktore, máte se ihned dostavit na blok jedenadvacet," přiběhne jeden z ošetřovatelů právě z jmenovaného bloku.

„Ale já mám tady práci …," zarazí se Edelstein, kdo ho tam proboha chce?

„Začala tam selekce, a máte prý být u toho," krčí rameny zdravotník, a tváří se dost vyplašeně.

„Mám být u toho …," zbledne Daniel a vzpomene si na slova Schrödera, že má proběhnout tento den rozsáhlá selekce. Ale v kontextu i jiných vyřčených věcí tuto informaci považoval jen za výhrůžku, aby se bál.

Jenže co když tam zase řádí Entress? Vždyť on je tam v evidenci, a při poslední velké selekci jí museli projít všichni, včetně vězeňských doktorů. Možná se ho ten nácek rozhodl nechat zabít, když mu minule vyklouzl. Možná chce dokončit, co minule začal. Ale nemůže tam nepřijít, to by té svini dal jen další důvod, proč ho poslat na smrt. Jestli je to jeho osud, neujde tomu.

„Šimone, odveď pacienta zpátky na ložnici," přikáže temným hlasem, pak se rychle ustrojí a následuje posla špatných zpráv.

Možná ho tam chtějí jen vidět, utěšuje se. Ale proč, když dobře vědí, že má pacienty na bloku osmadvacet? I Entress to dobře ví. Nebo snad dělá selekci jiný důstojník SS, který ani doktorem není? Ale vždycky je přece u selekce lékař, a ty snad Schröder poučil, aby mu jeho asistenta nenechali zabít. Jenže Johann tady není a ještě dlouho nebude. Když se vrátí a jeho asistent bude mrtvý, co s tím nadělá? Určitě mu to jeho kolega lehce zdůvodní, a on si prostě najde jiného.

Hodně vyděšený vstoupí na svůj domovský blok, tam je pochopitelně rušno, neboť každá taková akce je vždy pro všechny nebezpečná. Posel ho vede na jednu z ložnic, kde jsou pacienti nuceni slézat ze svých paland, jedno v jakém stavu, a připravovat se na prohlídku. Spatří známé tváře, dnes ustarané, patří vězeňským doktorům, včetně Josefa Pichmana, jehož postavení zde se zlepšilo. Je už brán jako plnohodnotný doktor, ne jen jako zdravotník, jak tomu bylo zpočátku.

Pohledem hledá důstojníka SS, hledá obávaného Entresse, ale nikde ho nevidí. Pak spatří zdravotníka a sanitáře Josefa Klehra, asi se přišel podívat, koho mu vyberou. Pokud jich bude méně, tak možná skončí u něj v ordinaci, kde dostanou fenolovou injekci. Pokud bude selekce rozsáhlejší, a třeba i pro pracovní komanda, půjdou vybraní pacienti do plynu.

„Kde je ten důstojník?" sykne směrem ke členovi zdejšího personálu, který ho sem přivedl.

„To von to tu dneska vede," zašeptá posel a lehkým pohledem hlavy ukáže na zdravotníka.

„Cože?" vyvalí oči Edelstein, pak si ale povšimne, že na něj upírá oči muž, který je nechvalně proslavený aplikacemi smrtících injekcí. Ten chlap se snad zbláznil, pomyslí si, přitom nevypadá ani opile, ani jako nepříčetný. Pořád je to ale esesák, byť poddůstojník.

SS-Oberscharführer Josef Klehr

Rychle se vzpamatuje, vykročí k sanitáři, co se tváří tak důležitě, před ním se postaví do pozoru, baret přitisknutý ke stehnu, zahlásí se svým číslem.

„Doktore, poslal jsem pro tebe," vypadá Klehr spokojeně. Snad na něj proboha mrkl, snaží se Daniel zachovat kamenný výraz.

„Již jsem zde, pana SS-Oberscharführere," vyrazí ze sebe úsečně.

„Tebe znám, doktore, podle všeho na tomhle bloku sloužíš. Provedeme tady kontrolu, ty mi budeš o pacientech podávat hlášení, seznamovat mě s jejich stavem," říká Josef taky úsečným hlasem, hraje si zde jednoznačně na pána.

„Ano, pane SS-Oberscharführere," zvolá Daniel, „Pane SS-Oberscharführere, musím jen upozornit, že z rozhodnutí doktora Schumanna a doktora Schrödera jsem dostal do konce kalendářního roku na starosti pacienty na bloku osmadvacet."

„O tom pochopitelně vím, doktore," pokývá hlavou Klehr, „Ale jsi doktorem i tady, ne? Podle papírů určitě. Tak mi budeš k ruce."

„Jak si přejete, pane SS-Oberscharführere," musí chtě nechtě Edelstein souhlasit, ten sanitář má pořád obrovskou moc, jako příslušník SS, nemůže mu odepřít poslušnost. Nebo chce ten šílenec potom selektovat i ty kluky na bloku osmadvacet? No, jestli pošle do plynu nebo na injekci někoho, kdo má být operován, tak až se vrátí Schumann, asi se tomu zdravotníkovi povede zle.

„Tak se do toho pustíme, pánové," obrátí se Josef na rozpačitě se tvářící místní personál včetně vězeňských lékařů, očividně si své činnosti užívá, „Vem si ty karty, doktore, ať můžeme objektivně zhodnotit stav pacientů."

„Ano, pane SS-Oberscharführere," podívá se teď Daniel zoufale na své kolegy lékaře, jak má referovat objektivně o pacientech, o nichž neví zhola nic. Ale jak se zdá, nebude vyhnutí, a on tady bude muset hrát tu hnusnou komedii, kterou zahájil ten bláznivý zdravotník. Možná tady dneska lékaři SS nejsou, a on toho využívá. Možná jen proto, aby si užil pocitu, kdy může rozhodnout o životě a smrti některých pacientů. Ale kolik jich chce ten magor vybrat? A jak o nich chce rozhodovat, když o medicíně ví lautr hovno? Možná jen pohledem, což bohužel někdy činí i kvalifikovaní lékaři. Jako ten hajzl Entress, co ho chtěl nechat zplynovat jen kvůli jizvě na břiše.

Klehr se teď postaví vedle Edelsteina, ruce složí před svým rozkrokem, a upře zrak na skupinku nahých mužů, kteří se s vyděšeným výrazem řadí kus od něho. Podle všeho budou muset před sanitářem klusat, a on pak o nich nějak rozhodne.

„Tak začni, doktore," podívá se Josef přísně na židovského lékaře po svém boku. Ten rychle přečte číslo prvního z vězňů z karty, a vyvolaný nešťastník se dá do poklusu. Jde asi o třicetiletého muže, dosti vyhublého, který však má obvázanou levou ruku. Daniel se snaží rychle orientovat v jeho dokumentaci.

„Jde o pracovní úraz, na levé ruce. Daný vězeň byl ošetřený a do tří dnů má nastoupit do práce," vymýšlí si Edelstein poslední část svého tvrzení, tak snad tomu muži zachrání život.

„Do práce? Je vůbec ještě schopný pracovat, doktore?" hledí Klehr na vyděšeného třicátníka, který právě doběhl na druhé stanoviště, staví se do pozoru a zoufale sleduje, jaký padne ortel.

„Jeho zranění ho omezovat nebude, pane SS-Oberscharführere," dělá Daniel, jakoby podrobně studoval kartu, snaží se také tvářit důležitě. Přitom mu to přijde jako fraška. Jenže fraška, která asi bude stát některé zdejší pacienty život. Podívá se zoufale na Pichmana, je schopný mu nějak dát znamení? Někoho asi budou muset obětovat, ale koho? Josef mu s tím asi nepomůže, uvědomí si.

„Nejde o jeho zranění, doktore, Jde o jeho stav. Zdá se být už dost vysílený, skoro práce neschopný," tváří se jako největší odborník sanitář.

„Myslíte, pane SS-Oberscharführere?" předstírá zamyšlení Edelteim, „Pojď sem," zavolá na vězně, ten rychle přiběhne, je mu jasné, že hraje o svůj život, „Udělej deset dřepů," nařizuje mu židovský lékař.

Pacient požadované cviky rychle vystřihne, je sice dost vyhublý, ale ještě má pořád dost sil, navíc ho motivuje strach ze smrti.

„Asi mu ještě nějaká síla zbývá," pokývá hlavou Klehr, „Není ji mnoho, ale evidentně ještě nějaký čas pracovat může," naznačí rukou vězni, aby zmizel, což ten udělá rád. Dle všeho dnešní selekcí prošel.

Projde i druhý a třetí vězeň, zvláště když Daniel jejich diagnózu zlehčuje. Přitom se snaží hrát komedii tak, aby vypadal sanitář jako odborník, napovídá mu, ale nechává na něm, aby přijal správné rozhodnutí. Bohužel pak se objeví čtyřicátník, který za sebou trousí kapičky exkrementů, dle všeho má velký průjem a nedokáže ho udržet. Zrovna v tuto nejméně vhodnou chvíli.

„Nejde snad o úplavici, doktore?" ptá se Klehr důležitě.

„Nemyslím si, pane SS-Oberscharführere. Spíše jde o klasický průjem, daný asi vězeňskou stravou, také jistým vyčerpáním. Ale na úplavici žádné indicie nejsou, pane SS-Oberscharführere," kouká se zase důležitě do papírů Edelstein. Jeho kolegům je již jasné, jakou taktiku zvolil, snaží se zlehčovat onemocnění pacientů, nahrávat sanitáři, aby sdělovanému rozuměl, přitom pokud možno protáhnout selekcí co nejvíce pacientů.

„Ten muž se sotva drží na nohou," podívá se Josef na nešťastníka, pak si ho zavolá a nechá udělat deset dřepů, což vězeň zvládá jen velmi stěží. Dvakrát u toho málem upadne a zase utrousí několik kapiček.

„Dej tu kartu stranou, doktore," rozhodne Klehr, a Daniel ho poslechne. Tento pacient asi opravdu už mnoho sil nemá, a pokud někdo dneska musí umřít, asi bude správné, když vybere jeho.

Pokračují dále, zatím naštěstí dost vězňů prochází. V některých případech je bohužel jejich stav tak žalostný, že má židovský lékař jen malou nebo žádnou možnost na jeho záchranu použít pádné argumenty.

Pak se objeví mladík s hrozně oteklým levým kolenem. Na tuto nohu sotva může došlápnout, tak poskakuje po té pravé, působí hrozně směšně, ale všem kolem je ho líto. Může mít tak sedmnáct, osmnáct let, a určitě chce hrozně moc žít. Jenže místo levého kolena má velkou bambuli, jistě plnou hnisu. Edelstein použije odborné výrazy, aby sanitáře zmátl, bohužel kluk je pohublý, hrozně vystrašený, a na konci došlápne na zraněnou nohu, neudrží rovnováhu a upadne. Vzápětí vrhne zoufalý pohled na vězeňského lékaře i zdravotníka SS, asi si právě podepsal ortel smrti.

„Tak tady je to jasné," tváří se jak velekněz Klehr, „Tuhle kartu taky dej stranou."

Daniel už málem poslechne, pak pohlédne do těch zděšených očí pacienta, co se snaží rychle zvednout, což je další problém.

„Ty, pojď sem," houkne na vězně, ten rychle přiskáče po jedné noze, ještě má trochu sil, ale jeho koleno vypadá příšerně.

„Co chcete dělat doktore? Vždyť evidentně nemůže chodit," zarazí se Klehr.

„Ano, to jednoznačně nemůže. Ale jinak je pořád dost silný. Podívejte," udeří Eelstein zlehka kluka do prsou, ten sice hekne, poposkočí, ale rovnováhu udrží, „Kdo ho ošetřoval?" podívá se židovský lékař přísně na své kolegy.

„Je to můj pacient," přihlásí se rychle Pichman, ale není mu dle jeho výrazu jasné, o co se Daniel snaží.

„Doktore," tváří se přísně Edelstein, „jak jste ho ošetřovali?"

„Dělali jsme mu punkci, abychom dostali z kolena hnis," odpovídá poněkud strnule Josef.

„To jsem si myslel," kývá důležitě hlavou Daniel, „Jistě, taková metoda je hojně používaná, ale taková konzervativní. Pane SS-Oberscharführere, prosím, pojďte se podívat," vyzve sanitáře, ten je poněkud zmatený, ale kupodivu k pacientovi přistoupí, a dokonce se i sehne, aby na koleno lépe viděl, „Podívejte, takový velký otok. Ale ten může zmizet, jinak je koleno v pořádku," lehce s ním manipuluje, kluk syká bolestí, ale snaží se vydržet, možná mu svítá malá naděje přežít.

„Vidím, je to hrozně oteklé," zmáčkne nešetrně koleno Klehr, hoch vykřikne bolestí.

„No právě. Tady se jednoznačně měl provést chirurgický zákrok. Víte, pane SS-Oberscharführere, ta punkce, co mu dělali, to je taková konzervativní metoda. Ale my mladší lékaři spíše zastáváme radikálnější metodu, tedy chirurgický zákrok. Ta punkce taky zabere, ale až za delší čas. Operace je rychlá a účinnější. Je sice pravdou, že může být riskantnější, proto asi dříve narození kolegové volí tu punkci. Pane SS-Oberscharführere, rozsoudíte nás?" obrátí se Daniel na sanitáře.

„Mám vás rozsoudit?" vypadá teď Klehr málem vyděšeně.

„Ano. Můžete dát za pravdu mému kolegovi. Nebo dát za pravdu mně. Pak jsem ochotný si toho pacienta převzít, zajistit mu ještě dnes operaci a použít radikálnější metodu."

„Ale co když ta radikálnější metoda nevyjde? Mluvil jsi o riziku, doktore."

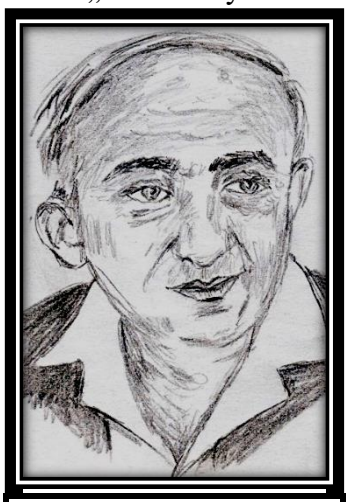
Doktor Josef Pichman

„Pak bude mít pacient smůlu," pokrčí zdánlivě lhostejně rameny Edelstein, „Jeho koleno by se stalo nepohyblivé, a on práceneschopným. Ale taky to může dopadnout dobře a on se rychle uzdravit. Ale rozhodnout musíte vy, pane SS-Oberscharführere. Můžete mi ho dát do péče a já zařídím nebo osobně provedu tu operaci. Nebo dáte za pravdu té konzervativní metodě."

„Nechtěli jsme ho vyřadit?" je zřetelně rozhozený sanitář.

„To ano, ale předtím, než jsem si povšiml, že dle mého nebylo při léčbě postupováno správně. Pokud se mýlím, a ta operace nepomůže, můžeme ho přece vyřadit později," říká hlasem bez emocí Edelstein, jako by právě zoufale nebojoval o život toho chlapce.

„Proč nebyl operován?" podívá se přísně Klehr na Pichmana.

„Postupoval jsem klasickou metodou," odpovídá ten, už pochopil, oč se jeho kolega snaží, „Ta metoda je tradiční. Chirurgický zákrok je vždy rizikem. Proto jsem volil metodu tradiční."

„Takto přece nelze uvažovat. Zbytečně protahujete dobu léčby. Chirurgický zákrok je taky jednoznačně správný postup. A taky tradiční," oponuje Daniel.

„To jste celí vy, vy mladí. Hned byste každého řezali."

„Pane SS-Oberscharführere," tváří se dotčeně Edelstein, „Mohu prokázat oprávněnost svého tvrzení? Mohu provést tu operaci?"

„Tak na klasické medicíně jistě není nic špatného," říká rozvážně sanitář, asi předstírá, že usilovně přemýšlí, „Ale pro zdejší prostředí bych také za vhodnější považoval radikálnější postup. Riziko nezdaru se mi zdá přijatelné."

„Děkuji, pane SS-Oberscharführere," ukloní se lehce Daniel, „Ty," ukáže rychle na vězně, „až skončí tahle prohlídka, půjdeš se mnou na blok osmadvacet, tam ti uděláme tu operaci. Zařaď se," ukáže velitelsky prstem.

Kluk se tváří dál vyděšeně, není si jistý, co se vlastně událo. Ale podle všeho ho snad rovnou na smrt nepošlou, když má být operován. A právě o to Edelsteinovi šlo. Pichman se tváří naoko dotčeně, ale v jeho očích je uznání, možná se ten chlapec neuzdraví, ale dostal minimálně pár dní navíc. Klehr asi s vyzněním celé situace spokojený není, ale raději se v tom už nevrtá. Ještě by po

něm chtěli, aby zase řešil jejich odborný spor. Proto rychle nařídí Danielovi, aby vyvolal číslo dalšího vězně.

Selekce bohužel pokračuje dál, a ne vždy je Edelstein tak úspěšný. V některých případech ani moc na pilu netlačí, dotyčný vězeň je v opravdu špatném stavu. Spíše se pokusí zachránit ty, kteří jsou na vážkách. Celá akce se sice protahuje, nicméně sanitář se tváří spokojeně. Asi mu přijde, že je s ním odborně diskutováno, asi mu nedochází, že vzdělanější židovský lékař s ním minimálně lehce manipuluje, aby mu v mnoha případech vnukl rozhodnutí, které bude pro pacienta příznivé. Ale i tak skončí stranou karty dvanácti mužů, ti byli určeni pro smrt.

„Je mi líto těch dvanácti," povzdechne si Daniel směrem ke svým kolegům, když zdravotník SS opustí blok. Zatím selektované nechává na místě, odpoledne si pro ně pošle a zabije je injekcí.

„Zachránil jste jich mnohem více," odpoví mu uznale Pichman, a podobně se tváří i polští lékaři, „Jen jsem zvědavý, jak budete operovat to koleno. Jakou zázračnou metodu předvedete," lehce se pousměje. A spolu s ním i ostatní doktoři.

„Tak nějaký řez budu muset provést, kdyby si to přišel zkontrolovat. Tím mu nijak neuškodím, prostě mu koleno rozříznu a nechám vytéct hnis. Nebo požádám doktora Deringa, jestli by zákrok neprovedl, je zkušený chirurg, asi ho ošetří lépe než já."

„Vezmete si toho hocha s sebou? Na tu osmadvacítku?"

„Ano, a radši hned, aby si to ještě nerozmyslel a neodvedl ho s těmi dvanácti. Domluvím se na tom, s kápem a písařem, že bude hospitalizován tam. Konec konců tak přece rozhodl odborník na slovo vzatý a my musíme jeho názor respektovat," ztiší pro jistotu hlas Daniel. I tady však nachází naprostý souhlas od všech kolegů. Podle nich Edelstein zabránil mnohem horšímu masakru, kdy mohlo být vybráno na smrt daleko více pacientů.

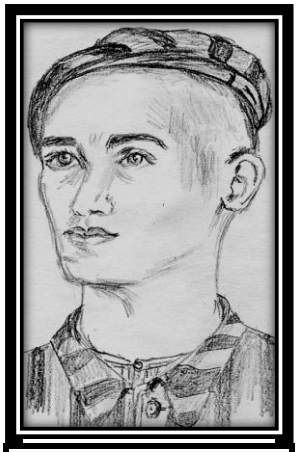
Avi Libek

Daniel si následně zajistí přeložení zraněného mladíka na blok osmadvacet, sice mu administrativa s tím spojená způsobí jisté starosti, ale když se kápové trochu cukají, odvolá se na Klehra, dokonce navrhne, že ho přivede. Oni pak povolí, konec konců jde jen o bezvýznamného vězně, který pravděpodobně brzy zemře, vždyť se ani neudrží na nohou. Židovský lékař si ho pak vyzvedne, respektive pro něj pošle Šimona.

„Pane doktore, moc vám děkuji," říká vděčně sedmnáctiletý Avi Libek, tak se mladík s nateklým kolenem představí, „Už mi to vysvětlili, zachránil jste mi život. Měl jsem být dneska zabitý a díky vám …"

„Zadrž s díky," zavrtí hlavou Edelstein, „Zatím nemáš vyhráno, to koleno vůbec nevypadá dobře. A taky si užiješ dost bolesti, to je ti doufám jasné."

„Já vím, pane doktore. Ale nebýt vás, už bych byl dneska večer mrtvý."

„Místo toho tě budeme operovat. Zkusím se domluvit s jedním kolegou, je chirurg, možná ti dokáže pomoc. Ale zázraky nečekej, nevypadá to dobře," mírní lékař nadšení Aviho, dneska sice ze spárů smrti vyklouzl, ale pokud se rychle neuzdraví, stejně ho selektují a zabijí. Práceneschopné vězně tady přece živit nebudou.

Dering se sice trochu cuká, nicméně když mu jeho židovský kolega vysvětlí, jak k novému pacientovi přišel, uvolí se po večerce s tím něco udělat. Daniel poděkuje, nechá Libeka umístit na pokoj s ozářenými mladíky a sám se pustí do jejich dalšího ošetřování.

Pak se musí domluvit ještě na své přítomnosti na bloku osmadvacet, i tady nastane určitý problém, ale odvolává se na doktora Schumanna a doktora Schrödera, a na jejich pokyn starat se o pacienty. Což nakonec zabere, taky asi u tohoto prominentního doktora nehrozí, že by se pokusil o útěk. Určitě se tu nemá tak špatně, aby riskoval krutou smrt, kdyby ho chytili.

Zatímco jiní polští vězni po večerce tiše slaví vánoční svátky, Wladislas se chystá na zákrok na chirurgickém sále. Mezitím Šimon přivádí kluka s oteklým kolenem, ten je ale teď hrozně vyděšený, a není to jen strachem z operace.

„Pane doktore, opravdu mi budete řezat jen to koleno?“ chvěje se mu hlas hrůzou.

„A co bysme ti jako měli řezat?“ podívá se na něj Edelstein trochu překvapeně.

„Já jen … tam na tý ložnici … tady jste jim to prý uřízli …,“ blekotá Libek, v očích děs.

„To máš pravdu, ale ti byli vybráni pro jeden moc vošklivej experiment. Nemusíš mít strach, tobě koule zůstanou. Ale aby ti k něčemu byli, tak tě musíme uzdravit, jinak sám dobře víš, jak to skončí. Tak se rychle svlíkni a vylez na ten stůl.“

„A opravdu mi budete řezat to koleno a neuříznete mi ty koule?“ zní z hlasu hocha strach a nejistota.

„Avi, přestaň vyvádět, nebo se na tebe vykašlu a ty tvoje koule shořej i s tebou,“ ukáže Edelstein velitelsky na operační sál.

„No to je nadělení,“ podívá se na koleno Dering.

„Moc zlé, pane doktore?“ zeptá se německy pacient, dobře tento jazyk ovládá.

„Dost zlé,“ prohmátne inkriminované místo chirurg a kluk zařve, „Budeme ho muset asi přivázat, nebo ještě někoho sežeňte, ať ho přidrží. A taky by neměl zbytečně moc řvát, dejte mu něco do úst,“ obrátí se na svého kolegu.

„Zařídím to,“ přikývne Daniel, kromě Chasona sežene další dva zdravotníky, navíc nohu přikurtují ke stolu, aby s ní nemohl operovaný hýbat. Kluk se teď celý třese, očekává hroznou bolest. Vypadá dost uboze, jak tam leží nahý na stole, třese se jak ratlík, pohublý a vyděšený.

Donutí ho, aby skousl kus dřeva obaleného látkou, snaží se ho alespoň trochu uklidnit, což není vůbec jednoduché, a ještě horší, když spatří skalpel v ruce operatéra. Ten se vzápětí zařízne do zhnisaného a hrozně nateklého kolena, hoch vydává nosem bolestné zvuky, zatíná zuby do té věci v ústech, zdá se mu, že mu chrup musí každou chvíli prasknout. Prožívá pravý očistec, ta bolest je tak příšerná, až málem ztratí vědomí.

Wladislas opět prokáže svoji zručnost, zase se s tím nepáře, Daniel pak pomáhá zraněné místo čistit, což způsobuje pacientovi další návaly šílené bolesti. Když jsou s jeho operací hotovi, je Avi pokrytý ledovým potem, neboť je zde dost zima. Jeho rysy jsou hrozně ztrhané, je v šoku.

„Víc udělat nejde, bude nutné to pořád čistit a modlit se, aby to zabralo,“ sundává si rukavice Dering.

„Moc děkuji, pane doktore,“ říká Edelstein.

„Tak snad jsme tomuhle aspoň pomohli, když nás teď čekají ty další operace,“ povzdechne si chirurg, a jeho kolega se zachvěje, ano, už brzo tady budou řezat do jiných pacientů, už brzo budou muset vyjmout osmi děvčatům druhý vaječník a z osmnácti mladíků učinit eunuchy.

TY SEŠ JEDEN Z NICH!

Dobu mezi Štědrým dnem a novým rokem je Daniel rozhodnut trávit především na bloku osmadvacet. Tam také přespává, naopak do kanceláře se chodí ukrýt před apely a taky si tam udělat kafe, v klidu si zakouřit či něco pojíst ze svých zásob.

Podívá se na dvojčata, těm se díkybohu daří dobře, informuje je o svém pravděpodobném přeložení. Ale Gideona i Yoela to nechává celkem klidnými, oni mají svůj vlastní uzavřený svět, ve kterém jsou jen oni dva. Tím se chrání před strašným okolím. Zároveň jsou i klidnější, díky domluvě, že tady buď spolu zemřou, anebo spolu přežijí.

Joseph taky jen pokrčí rameny, i u jeho komanda se proslýchá, že bude přeložené do Birkenau, neboli do tábora Auschwitz II., jak ho někteří nazývají. I on je již otupělý, do

budoucnosti moc nehledí. Vzhledem k tomu, že pořád jezdí transporty, vypadá velmi dobře, zesílil od práce a je dobře živený. Taky na zdejší poměry skvěle oblečený, což mu umožňuje lépe zvládat třeskuté mrazy, i když se musí pohybovat venku, překládat zboží či vykládat vagóny po lidech z transportu. Tam se skoro vždycky dobře nadlábne.

O Isaacovi Daniel pořád nic neví, ale nechá mu poslat něco ze svých zásob, a Adam ho ujistí, že jídlo skutečně obdržel. Zároveň polský písař zajišťuje postupné přemísťování léků na jiné místo.

Židovský lékař se tak věnuje především svým pacientům na bloku osmadvacet a práce má skutečně nad hlavu. Přitom se ještě stará o Avi Libeka, dvakrát denně mu čistí rozřezané koleno, a jak se zdá, to se začíná zlepšovat. Ovšem hoch při každé proceduře děsně trpí, už se něco nakřičel a naplakal. Ale když si uvědomí, jak jsou na tom jiní pacienti z téže ložnice, tak musí děkovat Bohu, že jemu rozřízli jen koleno, a k jeho rozkroku se skalpel nepřiblížil.

Bohužel se blíží den, kdy je nutné provést Schumannem naplánované operace dívek a chlapců. Tentokráte u toho žádní esesáčtí doktoři nebudou, jen kápo a jeho suita dozorců. Pochopitelně také další zdravotnický personál, operatér Dering a asistent Edelstein.

Domluví se, že dopoledne provedou zákroky u osmi dívek, odpoledne se budou věnovat kastraci osmnácti mladíků. Těm den předtím odebírá Wladislas jejich sperma, opět pomocí té hrozné kliky, Daniel musí vzorky třídit a popisovat, bohužel také sledovat zoufalství v očích ponižovaných a zraňovaných chlapců. Zvláště u těch, kteří mají z předchozích odběrů zánět v konečníku, je tato procedura obzvláště nepříjemná a bolestivá.

Ráno zaskočí Edelstein do své kanceláře, nasnídá se tam, uvaří si kávu a zapálí si k tomu cigaretu. Uvědomuje si, že tato jeho idylka už brzo skončí, už brzo bude dle všeho řadovým lékařem v Birkenau. No tak možná úplně řadovým ne, když bude spolupracovat se Schumannem a Claubergem, a občas taky asi se Schröderem, ale tato kancelář, tato jeho zašívárna, bude minimálně na tři měsíce ztracena. Ne-li navždy.

S hrozně těžkým srdcem provede vizitu na pokoji dívek, nechá je svléknout, prohlídne je a zapíše jejich stav do jejich dokumentace. Jsou na tom různě špatně, některým se nehojí ani jejich předchozí rána, a za chvíli do nich budou řezat znova. Snaží se působit vyrovnaně, aby na něm nic nepoznaly. Ale už brzo budou zase naříkat a prosit, a jako minule jim to nebude nic platné.

Pak zajde na ložnici mladíků, tam někteří doslova melou z posledního. Bohužel osmnáct z nich dnes čeká další šok a utrpení, jiní mají štěstí, neboť se zotavují a zůstanou jim obě nebo alespoň jedno varle. Jen stav zhlédne, pak si odvede Libeka, aby mu opět provedl vyčištění kolena. Má v něm drenáž, pomocí které odtéká hnis, a pomocí které mu ho on vyplachuje. Ale jak se dá, otok postupně mizí.

„Tak co, doktore, jak to se mnou vypadá?“ zeptá se hoch tichým přerývaným hlasem, právě si zase prošel slzavým údolím, něco si vytrpěl.

„Možná to zvládneš, Avi,“ zní odpověď.

„Možná, doktore?“

„Lepší se to, Avi, určitě se to lepší. Jen jestli budeme mít dost času, aby se tvoje koleno zcela vyléčilo.“

„Bude brzo zase nějaká selekce?“ zachvěje se Libek.

„To nevím, teď do nového roku máme asi čas, pak nevím. Ale je dost velká naděje, že to dobře dopadne a ty se vrátíš do práce.“

„Do práce …,“ povzdechne si hoch, „Víte, doktore, někdy si říkám, jestli tohle má vůbec cenu. Trpím tady jako zvíře, a i když to dobře dopadne, tak se vrátím tam do toho komanda. Podívejte,“ zvedne ruku, sedí na kraji stolu nahý, ukáže svá vyrýsovaná žebra, „jak dlouho tam vydržím? Měsíc? Má cenu všechna tahle bolest, jen kvůli měsíci života navíc?“

„Co ti na to mám říct, Avi? Chceš to vzdát?“ podívá se Daniel pátravě.

„Vzdát? Pokud je naděje?“ zavrtí hoch hlavou, „To jsou jen takový úvahy, doktore. Jsem vám moc vděčnej, já jen, že to asi nakonec stejně špatně skončí. Tam u toho pracovního komanda se nedá dlouho vydržet.“

„Máš tady někoho? Nemůže ti někdo pomoc?“

„Pomoc? Tady?“ zavrtí mladík hlavou, „Matka, otec i mladší sestřička, ty už jsou tam,“ ukáže směrem ke stropu, „Já tam asi taky brzo půjdu. Ale že je to celý takový na hlavu, pane doktore. Takhle tady trpím, dvakrát denně, kvůli nějaký mlhavý naději. Když dobře vím, že tak za měsíc, možná i dřív, stejně bude po mně. Ale nechci to zabalit,“ řekne rychle, „A to je právě to divný, to na hlavu. Proč to nevzdám, když je mi jasný, že stejně brzo umřu? Proč se bojím umřít? Vždyť nemám žádnou naději, a takhle tady trpím.“

„Člověk je tak přizpůsoben, aby se za každé situace snažil přežít,“ odpovídá pomalu Edelstein, „Když dojde k nějaké nebezpečné situaci, něco v nás se mobilizuje, naše smysly se násobí, a my bojujeme o svůj život. Třeba i za naprosto zoufalé situace. Nebo tedy většina z nás, někdo se života občas vzdá dobrovolně.“

„Pořád jsem na tom líp, než ty další na tý ložnici. Pokud mě pošlou do plynu, tak tam půjdu alespoň s koulema. Sice to je asi jedno, když pak shořej spolu se mnou, ale … nevím, jestli mi rozumíte, co tím chci říct …“

„Rozumím, dobře ti rozumím,“ povzdechne si Edelstein, „Avi, musím už jít, musím být teď někde jinde, někde, kam se mi strašně moc nechce. Ale nemám na výběr, když chci přežít. A já taky chci přežít, proto musím koukat na hrozný věci, pomáhat při nich.“

„Budete zase někoho kastrovat?“ podívá se pátravě Libek.

„Avi, ani slovo, na tý ložnici. Pár jich bohužel dneska zase půjde na operaci, není třeba všechny vyplašit. Těm, co budou operovaný, to tak jako tak nepomůže.“

„To je hrozný, doktore, co se tam s těma děje,“ sklouzne Libek pohledem ke svému rozkroku.

„Avi, musím už jít. Tak dolů ze stolu a oblíknout,“ zavelí Daniel, pak sám pomůže pacientovi s nařízeným úkonem. Nakonec ho předá Šimonovi, který tiše čeká u dveří a ten mu pomůže odejít na ložnici. Sám se pak vrátí do ordinace, tváří se hrozně zkroušeně.

„Pane doktore, budou zase ty hrozný operace?“ ptá se stísněným hlasem.

„Bohužel, Šimone, doktor Schumann tak rozhodl. My s tím nemůžeme nic udělat, zítra ráno si vyzvednou jeho lidi ty vzorky, musej bejt prostě připravený,“ odpovídá Edelstein, a je patrné, jak je z toho sám nešťastný.

„Chudáci kluci.“

„Nejen kluci,“ řekne temně lékař.

„Nejen kluci?“ objeví se v očích mladíka hrozné zděšení, „Chcete snad říci … pane doktore, dyť ty holky už byly voperovaný …“

„Byly, a za velmi krátkou chvíli budou podruhý. Budou jim odejmuty i druhé vaječníky.“

„To je …,“ dýchá teď přerývaně Chason, chodí občas na ženský pokoj, baví se s těmi dívkami, utěšuje je, a zvláště Pesia mu hodně přirostla k srdci, „Jako všechny?“ zašeptá.

„Ano, úplně všechny. Ale budeš je vodit postupně …“

„Já?“ skoro vykřikne mladík.

„Šimone, někdo to udělat musí. Ale budeš je vodit postupně, není třeba, aby čekaly před operačním sálem a slyšely nářek těch operovaných. Vezmeš si k ruce někoho, přinesete je na nosítkách a zase odnesete.“

„Pane doktore … nejde udělat výjimku? Alespoň … ta Pesia … je tak …“

„Snad ses nezamiloval, Šimone,“ zachvěje se Daniel, „Ani ty, ani já jim nemůžeme pomoc, uchránit je před tím. Ale jestli chceš, aby se Pesia trápila nejméně, tak ji vem jako první. Tak nebude zpočátku vědět, co se jí stane, a pak už to bude mít za sebou.“

„Pane doktore, já nevím … nevím, jestli to dokážu.“

„Šimone, já ti naprosto rozumím. Ale ani jeden z nás nemůže jinak. Musí k tomu dojít, kdyby k tomu nedošlo, tak až se vrátí doktor Schumann, tak nás potrestá. A jak se tady trestá, je ti jasné. Nechal by nás zabít. Nebo taky vykastrovat. Taky mi je hrozně, ale musí se to stát,“ říká Edelstein roztřeseným hlasem, „Šimone, za čtvrt hodiny musíte přinést první z těch dívek. Je jedno, v jakém půjdou pořadí. Ale nezapomínej, že operovány budou všechny a ta poslední bude trpět i tím, jak na tu operaci bude čekat.“

Chason opouští ordinaci jak zpráskaný pes. Pokud ještě nějak zvládal týraní mladíků, tak to samé u dívek nemůže vydýchat. Ale zároveň chápe, že tomu nedokáže nijak zabránit. Ani jeho ochránce lékař. V očích má slzy, když kráčí po chodbě.

Edelstein se mezitím přesune na operační sál, kde se již vše schyluje k zahájení odporných zákroků. Nachystaný je již Wladislas, jeho židovský kolega teď donese karty nebohých děvčat a začne připravovat nádoby na odebrané vzorky. Rozhovor se Šimonem a vlastně i předtím s Avim ho ještě víc rozhodil.

Chudák Pesia Grubmanová se zpočátku tváří ještě docela klidně. Jistě očekává, že dojde jen k další kontrole předchozí operace. Proto nijak neprotestuje, když ji zřízenci svléknou a položí na operační stůl. Pak ji zarazí jejich pohledy, a vzklíčí v ní podezření.

„Doktore, co se to děje? Co se mnou chcete dělat?“ ptá se v jidiš.

„Bude to jen pár minut,“ odpovídá Daniel, přitom se střeží pohlédnou jí do očí.

„Co bude pár minut? Co mi chcete udělat tentokrát?“ tváří se bojovně, snaží se narovnat, ale zřízenci ji přimáčknou na stůl, vzápětí ona vykřikne, neboť ji chirurg zavede do páteře jehlu, „To snad ne … to je jako minule … co chcete dělat? Co chcete dělat?“ volá zoufale.

Nikdo nemá sílu ji odpovědět, a ona pomalu tuhne. Z jejích očí čiší čirá hrůza.

„Ne, ten druhej ne!“ křičí, nejprve v jidiš, pak i německy. Ale opět se její křik odráží od mlčících mužů kolem ní, byť většina z nich trpí spolu s ní. Jen Dering se tváří lhostejně, Daniel i zřízenci klopí hlavy, ztěžka dýchají. Není tady Chason, neměl sílu tu být, naštěstí jeho kolegové měli pochopení. On je vystřídá u dalších operací.

Její křik všem proniká až do morku kostí, ona nejprve všem okolo spílá, pak už jen řve bolestí. Wladislas postupuje opět velmi rychle, možná i on to už chce mít za sebou. Vypadá, že mu na obětech vůbec nezáleží, ale nikdo do jeho hlavy nevidí.

Kápo a další dozorci jsou pochopitelně v pohotovosti před operačním sálem, a také budou před pokojem dívek. Kdyby snad chtěly vzdorovat, ale v jejich bídném stavu … To samé bude odpoledne, až budou brát na operace další mladíky. Naštěstí pro ně si asi nikdo nedovolí vyvolat vzpouru, raději se však zajistili i dalšími kolegy, z jiných bloků.

Na konci operace už nemá Pesia sílu nikomu nadávat, jen pláče, jak bolestí, tak nad svým hrozným osudem. Už není ženou, už není schopna povít dítě. V tuhle chvíli je jí hrozně zle, ještě se nevzpamatovala z předchozí operace a už ji řezali znovu. V polobezvědomí ji odnášejí ze sálu, když ji uzří Šimon, krve by se v něm nedořezal.

Druhá dívka se chová podobně, ty další jsou ještě více rozrušené, vzpírají se, prosí, ale zřízenci jsou mnohem silnější. Spíše je pevně stisknou, než by je mlátili. Křik týraných holek se rozléhá daleko za dveře sálu, málokomu je jejich hrozný úděl lhostejný a většina se modlí, aby už bylo po všem. Jedním z nich je i Daniel, který musí být tak hrozně blízko. V těchto strašných chvílích všechny esesáky neskutečně nenávidí, a někdy taky sebe, že nedokáže říci ne. Tak se snaží zase vypnout mozek, nevnímat hrozné utrpení mladičkých žen, jenž přicházejí o možnost mít někdy děti. Ale spíše je dramaticky ohrozený jejich život, popálené od Roentgenových paprsků, možná s poškozenými vnitřnostmi, teď po dvou separátních operacích, jdoucích až moc v rychlém sledu. Bude zázrak, když se z toho vylížou.

„Pane doktore, někdy si říkám, jestli by nebylo lepší, kdybych umřel," řekne tichým hlasem Chason, když Daniel před polednem odchází z bloku osmadvacet relaxovat do kanceláře svého šéfa.

„Šimone, takhle nemluv. Zemřít tady je tak snadný."

„Lepší smrt, než tohle hrozný trýznění. Chudák Pesia, tohle určitě už nepřežije," má mladík v očích slzy.

„Možná ano, její tělo je doposud dost silné."

„Pane doktore, to je hrozná daň, co platíme, že můžeme bejt tady," vzdychá dál Chason.

Edelstein mu už neodpoví, sám je na pokraji svých psychických sil. Musí se vzpamatovat, neboť ho čeká neméně perné odpoledne. Během něho přijde osmnáct velmi mladých mužů o svá varlata, a také ztratí schopnost ještě někdy dát někomu život. Je mu jasné, že jak u dívek, tak u chlapců, právě psychika může ještě ztížit průběh rekonvalescence. Kolik z nich dokáže tohle barbarství přežít, kolik z nich se dokáže vrátit do práce?

Sleduje čas, ten utíká pomalu a zároveň rychle. Vyzvedne si polévku, sní ji, přidá si k ní trochu chleba, s dalšími potravinami šetří. Pak si ještě zapálí cigaretu, káva mu dochází, schová si ji na později. Hrozně ztěžka se zvedne a vrací se na blok hrůzy, jak ho onehdy nazval Šimon.

Chce před zahájením kastrací vybraných mladíků ještě zkontrolovat děvčata, zda nedošlo u některé ke zhoršení. Ale skoro se bojí vejít na pokoj, stojí za dveřmi a poslouchá naříkání, jenž se z něj ozývá. Spatří vedle sebe Chason, je hrozně pobledlý a smutný. Možná je v jeho očích i výčitka, možná ho nakonec začne nenávidět i tenhle hoch, kterému zachránil život, když ho vybral za zdravotníka. Povzdechne si a otevře dveře.

Kdyby ty holky dokázaly zabíjet pohledem, byl by okamžitě několikanásobně mrtvý. V jejich očích je strašná nenávist, strašná bolest a strašné zoufalství. Leží zakryté pokrývkou, přerývaně dýchají, nebo naříkají. Vypadají příšerně, fyzické a psychické utrpení se jim vrývá do tváří.

Panuje zlověstné ticho, občas přerušené bolestným stenem. Daniel přistoupí k první z nich, odhrne deku a shlédne na novou ránu. Zdá se v pořádku, tak děvče přikryje a jde k další. Žádná z nich nevykazuje v tuto chvíli komplikace, ale všechny jsou naprosto vyřízené. Některé se chvějí, možná i odporem, když se k nim přiblíží. Otočí se a zamíří ke dveřím.

„Teď už seš spokojenej?" vykřikne směrem k němu Grubmanová, asi se trochu vzpamatovala, zase se jí vrací bojový duch. Nebo je její nenávist tak veliká, že ji už nedokáže v sobě udržet.

On se otočí, pohlédne na ni. Tentokráte zrak nesklopí, i v jeho očích je obrovský smutek, ale také soucit. Mohou mu jakkoli nadávat, on se na ně zlobit nebude. Mají právo nenávidět, celý svět, jeho nevyjímaje. To, co tady s nimi dělají, je něco naprosto nepředstavitelného, a přesto je to skutečnost. Teď už jsou navždy zmrzačené, a i kdyby zázrakem přežily, nikdy už nebudou skutečnými ženami. Přejede po nich pohledem, která z nich už byla s mužem? Bude o ní vůbec nějaký stát, pokud se zachrání?

„Proč nic neříkáš?" zvedá se na loktech Pesia, obličej se jí teď křiví nejen bolestí, ale i hrozným vztekem, „Co ti za to dali? Víc žrádla? Udav se jím!"

Otevře dveře, tam se doslova klepe Šimon, nenašel sílu vstoupit, a on pak sílu ho k tomu donutit. Cítí v zádech jejich nenávistné pohledy, a to i potom, co dveře zavře.

„Slyšel jsem jí," zašeptá Chason.

„Má právo mě nenávidět," říká strašně tichým hlasem Edelstein, „Někdy se taky nenávidím. Ale chci žít, Šimone. Chci, aby přežili i moji bratři, moje snoubenka."

„Snoubenka," zasténá mladík, „Představte si, že by jí tohle provedli."

„Věř mi, také jsem na to pomyslel, a bylo mi strašně."

„Doktore, já ji asi mám rád," vyhrkne Chason, „A je mi tak … A ona, ta mě teď jistě nenávidí, stejně jako vás," sklopí hlavu.

„Nech ji vydýchat. Teď za ní nechoď," vezme Daniel hocha kolem ramen.

„Já vím, Stejně máme další práci, musíme ještě přece zmrzačit osmnáct mužů," odvětí mrazivým hlasem Šimon.

Po těchto slovech sebou lékař trhne a rychle sejme ruku z ramene nešťastného mladíka. Má bohužel pravdu, další hrůzná část tohoto proklatého dne vypukne už za necelou půlhodinu. Půjde připravit jejich karty, nádobky na odebraná varlata. Snad mu dá Bůh dost síly, aby vydržel až do konce. To bude zase křiku, a ty jejich oči, ty toho řeknou víc než tisíce slov. Až se na něj zase ty kluci podívají, potom, co se z nich stanou kastráti, bude se zase cítit strašně. Pokud to vůbec jde se ještě cítit hůř.

Na operačním sále srovná karty od první do poslední skupiny. Hned nahoře leží ta, která patří mládenci, co ho vybral místo Zawela. Díkybohu netuší, jak se jmenuje. Přitom si ho asi vybavuje, tvářil se skoro až šťastně, při poslední prohlídce, neboť mu jedno varle zůstalo a on se začíná dobře hojit. Dnes pro něj přijde strašná rána.

Ale cítil by se on lépe, kdyby tady ležela karta Zawela? Který s ním mluví, svěřuje se? Jeden z nich to být musel. Bohužel ho určil on, nikoli Schumann, tohle mu nikdo neodpáře. I když se to nikdo nedozví, jeden člověk to bude vědět, a tím je on sám. Svědomí je hrozná potvora, dohání ho málem k šílenství.

Už je tady, ten kluk, co ho svým rozhodnutím zničil. Vypadá už teď vyplašeně, ale ne tak moc. Možná čeká, že mu zase do zadku zastrčí tu hnusnou kliku, určitě ale nepředpokládá, že bude znovu operován. Určitě se cítí hrozně, to ano, ale strachu tam asi tolik není. Bez odporu se svléká.

„Co se děje? Co se děje?" vyrazí ze sebe obligátní otázku, když ho nutí si lehnout na bok na operační sál.

Už je v jeho očích možné číst zděšení, ale asi se jeho mozek stále zdráhá uvěřit tomu, co mu již minimálně problesklo hlavou.

„Doktore!" zvolá hned poté, co bolestí vykřikne, „Co mi chcete udělat?"

Jak jsou ty otázky stejné, uvědomí si Daniel. Ale ani tomu klukovi nikdo neodpovídá, a on tuhne, začíná být připravován na zákrok.

„Chcete mě zase řezat? Co mi chcete řezat?" zaznívá v jeho hlasu děs, možná ho napadá, že mu dnes uříznou penis, možná hádá správně.

Zařve, třeští oči.

„Ne, to ne!" rozlehne se sálem jeho zoufalý výkřik, pak zavře oči, vyráží vzlyky. Spatřil totiž v rukách chirurga svůj poloprázdný šourek. Znovu oči otevře a stočí pohled stranou, právě strašně důležitou část jeho si bere do ruky druhý doktor, v té druhé drží nádobku.

Zařve, v té hrůze asi přestal vnímat bolest, ale teď se mu znovu připomněla, jak chirurg látá ránu, kterou mu způsobil. Cítí se strašně, možná by si přál, aby skalpel raději zajel do jeho krku. Jak si nedávno říkal, jaké má štěstí, že mu jedna koule zůstala. Jak naslouchal tomu doktorovi, když říkal Zawelovi, že i s jednou koulí může být plnohodnotným mužem. A teď už nemá žádnou. Co je tohle za lidi, když tady kastrují jiné zcela zdravé muže. Je naprosto zdrcený, zlomený, znovu zavírá oči.

Přichází druhý, také z první skupiny, není na tom zase tak špatně. Jenže i on přichází o celý šourek, i z něho se stává eunuch. Během zlomku času je jeho život naprosto zničený. Edelstein buď zírá do země, nebo se staví k operovaným zády, tak vnímá pouze jejich křik, případně jejich prosby, které nemohou dopadnout na úrodnou půdu.

„Pane doktore, na ložnici je boží dopuštění," celý se chvěje Chason, právě přivedli dalšího kluka, dávají ho na operační sál. Šimon vstoupil s nimi, aby ho informoval, „Máte tam

z rozhodnutí kápa okamžitě zajít. Uklidnit je a říct, kdo na ty operace půjde. Pak se snad další zklidní."

„Mám tam zajít …," šeptá si pro sebe Edelstein, pak vezme karty a rychle vyrazí. Zatím vykastrovali tři hochy, čtvrtý je tisknut na stůl a právě ochromován.

Lékař vejde na ložnici, kde je hrozný křik. Ti chudáci tam slezli z paland, vlastně ne úplně všichni, Ležet zůstávají ti, co už nemají žádné varle, nebo ti, co jsou na tom tak bídně, že ani z lůžka slézt nemohou. Ti další řvou, v očích hrůza, asi připraveni za své koule i bojovat. Proti nim dozorci s holemi, je jich více než deset. Pár pacientů asi zbili, teď váhají.

„Doktore," říká místní kápo, „Můžu zavolat posily, ale skončí to masakrem. To by se asi doktoru Schumanovi nelíbilo, kdybysme mu je pomlátili. A ani se mi do nich moc nechce řezat," dodá šeptem.

„Poslouchejte mě!" zamává kartami Edelstein, ani on nechce masakr.

„Ty seš jeden z nich!" ozve se výkřik plný nenávisti.

„Poslouchejte mě!" zvýší intenzitu hlasu Daniel, „Tady jsou karty těch, co dneska půjdou na operaci."

„Stejně nakonec uříznete koule všem!" zazní odněkud zezadu.

„Ne, to se nestane! Řeknu vám, co se stane. Německý doktor, který má tento experiment na starosti, mi to řekl. Chce ještě tyhle vzorky a tím experiment pro vás skončí."

„Lžeš, abys nás uklidnil! Stejně nás nakonec zabijete!"

„I v tom se mýlíte! Po novém roce bude ten experiment ukončený a vy půjdete zpátky do práce. Tohle mi ten doktor řekl a já mu věřím. Neměl důvod mi lhát. Mám se pokusit vás dát do té doby co nejvíc do pořádku. Ale když tady vyvoláte vzpouru, tak vás určitě všechny pošlou do plynu," říká lékař důrazně.

„Nevěříme ti!"

„Věřte si, čemu chcete. Většina z vás má naději přežít, a polovině z vás zůstanou obě koule, dalším jedna. Ale pokud vyvoláte vzpouru, zemřete určitě všichni. Tak si vyberte. Teď přečtu ty, co půjdou na operaci," řekne Daniel a náhle se rozhostí ticho, všichni doposud alespoň s jedním varletem mu doslova visí na rtech.

A on čte. Dost často se po oznámení číslo ozve zoufalý výkřik. On však číst nepřestává, volá další a další čísla. Pak skončí a znovu se rozhostí ticho.

„Tak, a teď to víte!" pokračuje Edelstein, „Ty operace se musí provést, je to rozkaz doktora SS. Já vám jako doktor můžu říct, že většina z vás má velkou naději přežít. Půlka z vás zůstane i s oběma koulema, dalším z vás zůstane alespoň jedna. Ale žít mohou i ti, co nebudou mít žádnou. Můžete se uzdravit."

Mladíci se po sobě rozpačitě koukají. Ano, pořád je tady dost těch, co možná na operaci nepůjdou. Pokud jim ten kolaborující doktor nelže. Ale možná ne, možná tomu esesákovi tyhle vzorky už budou opravdu stačit. Naproti tomu, když vyvolají nepokoj, určitě sem naběhnou další dozorci anebo esesáci a bude zle. Nepřežije nikdo, i kdyby je tady neumlátili nebo nepostříleli rovnou. Vzdor oni tolerovat nebudou.

„Teď se všichni vraťte na lůžka," říká Daniel rozhodným hlasem, „Ty, co jsem přečetl, budou postupně odvedený na tu operaci. Pro všechny za pár dní celý experiment skončí. Budu se vás snažit připravit tak, aby většina z vás mohla nastoupit zpátky do práce. Je ještě dost dní, než se o tom rozhodne, a dobře víte, že mnohý se už docela dobře hojíte. Máte velkou naději, tak ji nezahoďte."

Většina mladíků svěsí hlavu a kráčí ke svým místům, dokonce i někteří, jejichž číslo přečetl. Možná i oni dávají přednost dalšímu nejistému životu bez koulí před jistou smrtí. Jen pár zůstává stát, z těch, co mají být kastrováni. Ale už je jim jasné, že nikdo další je nepodpoří. Buď se budou bránit sami, anebo se také podvolí.

Edelstein vzápětí přečte číslo dalšího v pořadí, teď se rozhodne, jestli se mu podařilo situaci zklidnit nebo ne. Nastane chvíle naprostého ticha, pak se mezi dřevěnými konstrukcemi objeví hoch, šourá se směrem k lékaři a dozorcům. Celý se chvěje, a když trochu pozvedne hlavu, je patrné, že mu po lících stékají slzy. Ale odchází se zřízenci, nepere se s nimi, nijak nevzdoruje. Zvolil naději na další život, život kastráta. Nebo mu je jasné, že by ho stejně přemohli a koule mu uřízli, tak se raději podvolil.

Daniel se otočí, pohlédne na své ruce, které se mu chvějí. Pak i na kápa, který se tváří spokojeně. Jak se zdá, tak asi ten krátký vzdor přejde. Možná i jemu je líto těch strašně zmrzačených chlapců. Barbarství na nich páchané je opravdu obrovské.

Lékař vstoupí na operační sál, tam právě Dering dokončuje začišťovací práce, kluk jen sténá, možná je také v šoku. Chvíli nato vejde chlapec, co mu zůstalo jedno varle, o které teď přijde. Hrozně se chvěje, stěží dělá kroky, spíše se teď nechává vléci. Z očí mu kanou slzy, ale je tichý. Rozmazaně spatří krev svého předchůdce, kterou někdo stírá ze stolu, na který bude muset záhy on ulehnout. Ještě pár minut bude alespoň částečným mužem, za chvíli už …

Šmik a je hotovo. Výkřik je způsobem více pociťovaný neštěstím než bolestí. Pak mladík rezignuje, jen občas zařve, když je bolest příliš silná. Přivírá oči, asi se snaží sám se sebou vyrovnat, srovnat se s hrozným osudem, který ho potkal.

Operace pokračují, jen ve dvou případech musí vězně přivléci a ti jsou potlučení, jinak kluci příliš nevzdorují. Možná když věděli, na koho dnes dojde, nějak se s tím srovnali. Jako vše vždy nakonec skončí, i tohle strašné operační odpoledne má svoji tečku v podobě osmnáctého vykastrovaného mládence. Toho odnášejí, Daniel zavírá nádobku s jeho varlaty. Ti poslední na tom byli dost bídně, ti byli vystaveni záření nejdéle. Jejich osud je velmi nejistý, možná jim však paradoxně kastrace pomůže. Ačkoli mají dost zdevastovaný i penis a také možná zasažené vnitřnosti.

„Tak to máme za sebou," setře si pot z čela Dering.

„Snad tím ten experiment pro tuhle skupinu skončil," povzdechne si Edelstein, je bledý jak stěna a už se mu zase chvějí ruce.

„Co ten váš chráněnec?"

„Můj chráněnec?" nepochopí židovský lékař.

„Myslím s tím kolenem? Jak vypadá?"

„Lepší se to, určitě."

„Nechcete ho přivést? Podíval bych se na to."

„Přivést? Teď? Bude si myslet, že mu chceme uříznout koule."

„Jak chcete," pokrčí rameny Wladislas.

„Tak počkejte, zkusím mu to vysvětlit," stáhne si rukavice Edelstein.

Venku potká Šimona, který klopí zrak a přerývaně dýchá. Raději ho nechá a jde si pro Libeka sám. Z ložnice se ozývá sténání, ale jinak je na ní zlověstné ticho. Kastrace dalších osmnácti dolehla i na ostatní, minimálně s nimi soucítí.

Daniel opět cítí ty nepříjemné pohledy, dokonce na chvíli i dostane strach, aby se na něj nevrhli a neutloukli ho. Pak se nadýchne a dojde k mládenci s rozřezaným kolenem. Vyzve ho, aby šel s ním.

„Mám jít? Kam mám jít?" zní úzkost z hlasu Libeka.

„Jako obvykle," řekne lhostejně lékař a ukáže na jeho postižené místo na levé končetině.

Hoch se hrabe na nohy, Edelstein ho musí podpírat, spolu nějak kráčejí a nějak poskakují ke dveřím.

„Doktore!" ozve se hlas Zawela Weisse.

Oslovený se obrátí, podívá se na chlapce, co se zvedá na lůžku.

„Co chceš?" zeptá se lékař unylým hlasem.

„Co jste říkal, předtím, to je pravda?“

Daniel se rozhlédne, všichni k němu teď upírají oči.

„Ano, to mi řekl ten německý doktor. Po novém roce pro vás ten experiment končí, budete odvezeni zpátky do Birkenau, nastoupíte do práce.“

„Odvezeni kam, doktore?“

„Nechtějí vás poslat do plynu, pokud se ptáš na tohle. Ale je potřeba, abyste na tom byli co nejlépe. Zkusím proto udělat, co půjde. Ty třeba jsi na tom velmi dobře. Ale i mnozí další.“

„Jen jestli nekecáte, doktore. Nechcete nás jen uklidnit.“

„Zaweli, mluvil jsem o tom s dvěma německými doktory. Nezávisle na sobě. Oba mi řekli to samé. Chtějí vás poslat do práce. Můžu ti dokonce říct přesně, co mi jeden z nich odpověděl.“

„Vy jste se ho přímo ptal, doktore?“

„Tak přímo … vlastně skoro ano. Ten jeden mi řekl, že pro říši se dá pracovat i s jednou koulí nebo i bez koulí. Je to drsné vyjádření, ale na druhé straně vám to dává naději. Nemám důvod jim nevěřit, podle mého vás opravdu chtějí poslat pracovat. Co možná nejdřív,“ říká lékař dost přesvědčivě.

„Pracovat pro říši s jednou koulí či bez koulí. To jsou celý voni. Jako bych ho sám slyšel,“ říká Weiss, ale v jeho hlase zní i jisté uspokojení. Možná právě tahle drsná slova ho alespoň částečně přesvědčila, že mají šanci přežít. Byť třeba zmrzačení.

Edelstein se otočí a odhopsá se svým dalším pacientem. Ten je zpočátku klidný, ale jak se blíží k operačnímu sálu, pocítí lékař, jak se začíná chvět.

„Doktore, kam to jdeme?“ zazní z jeho hlasu zděšení.

„Avi, uklidni se. Tobě nikdo nechce koule uříznout. Ty nejsi součástí toho strašnýho experimentu. Tobě se jen ten chirurg podívá na tvoje koleno, aby zjistil, jak se hojí.“

„Určitě, doktore? Určitě?“

Edelstein jen zavrtí hlavou, stále cítí chvění hocha. To zesílí, když vstoupí na operační sál, a tam Avi spatří Wladislase. Pak zrak chlapce sklouzne k odkládacímu stolku, kde je několik ještě neodnesených vzorků varlat a také pár pohozených prázdných šourků. Doslova vyjekne.

Dering se ušklíbne a ukáže rukou ke stolu. Libek otočí hlavu na lékaře, co ho podpírá a v jeho očích je hrůza.

„Avi, jde vážně jen vo to tvoje koleno. Tak přestaň vyvádět, svlékni se a pan doktor se ti na něj podívá. Koule ti zůstanou, to ti slibuju,“ říká Daniel konejšivým hlasem.

Kluk mu možná úplně nevěří, a asi se uklidní teprve tehdy, když si chirurg skutečně začne prohlížet jeho operovanou nohu.

„Tak se musím pochválit, kolego. Ani bych nevěřil, že se to bude tak dobře hojit,“ manipuluje Wladislas s kolenem, nedbajíc na sténání pacienta.

„Také se mi zdá,“ přikývne Daniel, „Moc dobrá práce, moc dobrá.“

„No tak, když už je tady, tak co, neuřízneme mu taky ty koule?“ zeptá se chirurg zdánlivě lhostejným hlasem, a pak se zasměje, když spatří výraz kluka, který německy rozumí.

„Myslím si, že těch vzorků je už dost,“ odvětí Edelstein, který tento vtip rozhodně nepovažuje za dobrý, „Chcete ho ošetřit?“

„Ne, to nechám na vás. Zvládnete to stejně dobře, a já už jsem dost vyřízený,“ sundává si zkrvavené rukavice operatér. Pak místnost opustí.

„Tady leželi, když …,“ otřese se Libek.

„Ano, tady leželi,“ odpovídá temným hlasem Edelstein, „Vydrž, nechám odnést ty vzorky a pak ti to koleno vyčistím.“

„Takže mi ty koule vopravdu zůstanou.“

„Ano, Avi, tobě zůstanou. Mnohý jiný ale dneska takový štěstí neměli,“ pohlédne lékař na vzorky v nádobkách. Je mu hrozně zle. Příšerně zle.

ČEKÁNÍ NA ZÁZRAK

Daniel v dalších dnech pracuje téměř až horečně. Od rána do večera mu vodí či nosí jednoho pacienta za druhým a on se jim snaží co nejlépe pomoci. Úzkostlivě šetří s léky a mastmi, trpí, když obojí někomu odepře. Někomu, kdo je v bídném stavu a jeho osud je dle všeho zpečetěný. Dokonce tři z mladíků zemřou, zranění jim zhnisala a vyvstalé komplikace je zabily. Další mají vysoké horečky a jejich stav je také kritický.

Pochopitelně nezapomíná ani na osm dívek. Chodí za nimi pravidelně, buď je ošetřuje přímo na pokoji, nebo i je si nechá donést do své ordinace. S jejich stavem rozhodně spokojený není, některé jako by zachvátila apatie, což je z pohledu rekonvalescence velmi nebezpečné. Teď musí tělo intenzivně bojovat, nesmí podléhat beznaději.

To samé platí i pro chlapce. Mnozí z nich jsou psychicky na dně, těžce nesou své nevratné zmrzačení. Svůj stav, kdy přestali být navždy muži, a jsou jen jakousi bezpohlavní bytostí. Ano, penis jim zůstal, byť někdy zle popálený, ale těžko mohou předpokládat, že by fungoval normálně. Aby se dokázal uspokojit jeho majitel, aby s ním dokázal uspokojit ženu. Možná už ani nebudou schopni erekce, byť ten parchant doktor, ten Žid, co tak horlivě spolupracuje s nácky, jim tvrdí, že se jim postaví. Ale kdoví, možná jen některým, a možná ne vždy. Tak jako tak jsou už jako muži na hovno, protože přišli o možnost zplodit potomky. To je pro jejich psychiku devastující, a u mnohých velmi negativně ovlivňuje jejich léčení.

Edelstein si je dobře vědom, jak na něho dívky i chlapci pohlížejí. Hrozně ho to dostává, ale snaží se jim opravdu velmi usilovně alespoň teď pomoci. Což snad jejich nenávist trochu otupuje, i oni jistě chápou, že brzy pro ně nastane rozhodující chvíle. Moc o tom nemluví, ale všem je jasné, že do práce se asi nevrátí všichni. Ti, co esesácký lékař neuzná práceschopné, budou mít smůlu. Možná je zabijí smrtící injekcí, možná je přifaří k dalším selektovaným a pošlou do plynu. A ten vězeňský doktor se jim snaží pomoc, to mu upřít nemohou. Možná má špatné svědomí, proto se tak zoufale snaží, ale jsou v jeho rukách, on rozhoduje o jejich léčbě. Snaží se, aby byli připraveni tak, aby klíčovou prohlídkou prošli.

Trochu se uklidní, protože další operace ani odběry spermatu už nepokračují. V tom jim asi ten felčar nelhal, snad mluvil pravdu i o tom druhém. Pořád nad sebou cítí dvě hrozby, první je strašná, i když relativně menší. Až se vrátí ten nacistický lékař, může nařídit další operace či další hrozně ponižující odběry semene. Ta druhá hrozba je ještě strašnější, také může skutečně ten experiment ukončit, a je, jako již nepotřebná pokusná morčata, poslat všechny do plynu. Co tady německému doktorovi záleží na necelých dvou stovkách vězňů. Když jich tady umírají tisíce.

Je odpoledne, Daniel s kruhy pod očima a zdrchanou tváří provádí další prohlídky či ošetřování různě postižených mladíků. Je hrozně unavený, ani nezaregistruje, že se otevřely dveře, až zděšený výraz pacienta ho upozorní na hrozící nebezpečí. Rychle se otáčí a tam spatří stát sanitáře SS Josefa Klehra. Zachvěje se, nicméně se snaží zachovat klid. Rychle se staví do pozoru, zahlásí se číslem.

„Vypadáš dost přepadle, doktore," řekne esesák, nicméně jeho hlas zní snad vlídně, skoro až přátelsky. Což by mohlo být dobré znamení.

„Mám na starosti téměř dvě stě pacientů, pane SS-Oberscharführere," odpovídá Edelstein.

„Pořádná porce," udělá pár kroků vpřed Josef, a pohlédne k rozkroku mladíka, shodou okolností bez obou varlat. Hoch si stydlivě zakrývá to, co mu mezi nohama zůstalo.

„Mám opravdu hodně práce," odsune jemně Daniel ruce hocha z inkriminovaného místa, ten se podvoluje, byť je mu mizerně. Vždyť ten nácek si s výrazem uspokojení prohlíží jeho zmrzačení.

„Zajímavé," prohodí Klehr, dost necitlivě pro postiženého, „Doktore, vzpomněl jsem si na toho vězně, s tím kolenem. Jak to vlastně dopadlo? Měl si pravdu?"

„Hned ho nechám přivést, pane SS-Oberscharführere," obrací se Daniel na Šimona, který stojí u dveří vypnutý jak svíčka, má doslova hrůzu z nevelikého obrýleného muže, který v tomto táboře již vlastní rukou zabil stovky vězňů pomocí smrtící injekce. Ačkoli rozhodně nevypadá jako démon, jako kreatura, hrozně se ho bojí. Nerad by skončil v jeho ordinaci.

„Dokonči svoje vyšetření," zastaví chystanou aktivitu sanitář, „Pak můžeš nechat přivést toho s kolenem," vlastně nařizuje.

Edelstein tedy znovu přistupuje k vykastrovanému mladíkovi a dokončuje očistu jeho poraněného místa i celkem již dobře se hojících popálenin. Zrovna tento hoch má naději být poslán do práce, ač zmrzačen, může snad přežít. I proto nabere nepatrné množství hojivé masti, kterou použije na jeho penis i chirurgem způsobenou ránu.

„Vypadá to divně, takhle bez koulí," komentuje stav ošetřovaného Josef.

„Je to divné, pane SS-Oberscharführere," souhlasí Daniel, přijde mu nepatřičné se takto bavit před zmrzačeným chlapcem, ani neví, jestli ten rozumí německy. Díkybohu jeho ošetření končí, a on ho může nechat odvést. Zároveň nařídit, aby mu přivedli Libeka.

„Není tam venku další připravený pacient?" ptá se Klehr.

„Ano, pane SS-Oberscharführere," přitakává lékař, „Ale dám pochopitelně přednost tomu s tím kolenem, když jste tady."

„Jen ho klidně ošetřete, doktore," změní tykání na vykání Klehr, jsou tu teď sami, „Nikam nespěchám, podívám se, jak pracujete. Ten kluk s tím kolenem, ten přijde na řadu po něm."

„Jak přikazujete, pane SS-Oberscharführere," jde si Daniel pro čekajícího mladíka, pro urychlení vždy jednoho ošetřuje a druhý již čeká před ordinací. Je jich tak strašně moc. Vůbec se mu nelíbí, že ti kluci opět slouží jako atrakce, nicméně nemá jak tomu zabránit.

Další pacient měl štěstí a kastraci se vyhnul, a jelikož nebyl podroben záření tak dlouho, začíná se docela hojit. I on má velkou naději selekcí po novém roce projít. Na genitáliích nemá žádné puchýřky, pouze zůstávají místa lehce zarudlá. Cítí se celkem dobře, kromě velkých obav, jak to s ním nakonec dopadne. Už polovině z nich chybí minimálně jedno varle, bude jeho šťastná hvězda svítit trvale? Jistý si navíc nemůže být ani tím, zda bude po ozáření plodný, nicméně oproti jiným zatím ze všeho vyklouzl celkem dobře. Zatím.

Když vstoupí Avi Libek, hrkne v něm. Šimon mu neřekl o přítomnosti esesáka a on se hrozně vyděsí, možná si pro něho přišel, při selekci na Štědrý den ho chtěl vyřadit, což znamená zabít. Co když si ho odvede dnes? Pajdá ke stolu, snaží se předstírat lepší stav, než je ve skutečnosti, zadržuje bolest, která mu vystřeluje z léčeného kolena. Málem se slzami v očích se staví do pozoru a hlásí se číslem. V dřevácích a jen v košili. Tu musí následně sundat a nahý vylézt na okraj stolu, cítí, jak je upocený od předchůdců. Chvěje se chladem i strachem.

„Jak se zdá, doktore, měl si pravdu," podívá se Klehr na levé koleno pacienta, „Vypadá pořád sice špatně, ale určitě je daleko méně oteklý."

„Určitě se uzdravuje, a dokonce velmi rychle, na to, v jak bídném stavu jsem ho před pár dny převzal," snaží se o lhostejný tón Daniel, má o svého pacienta strach, co když ten sanitář chce dneska zase někoho zabít.

„Na práci to sice není, ale pokrok je zřetelný," souhlasí Josef, bohužel částečně, což potvrdí dalšími slovy, „Svoji pravdu si prokázal, doktore, takže už ho nepotřebuješ."

„Zatím jsem ji prokázal jen částečně," snaží se zachovat klid Edelstein, a usilovně přemýšlí, jakou taktiku zvolit, aby chlapce zachránil.

„Ale i to stačí. Podle mého to musí uznat i ten druhej, co jsi s ním měl ten spor. Ten vězeň se ale stejně do práce vrátit nemůže, stejně pajdá, nemůže na nohu došlápnout," vyřkne zdravotník moc nepříznivý ortel. Čemuž dobře rozumí i pacient, a je bledý jak stěna.

„Zatím ne, pane SS-Oberscharführere," souhlasí Daniel, jeho tvář vykazuje lhostejnost, a ta se nezmění, když položí zásadní otázku, „Chcete si ho odvést, pane SS-Oberscharführere?"

„Ano, co také s ním," zní slova Klehra pro mladíka strašně, „K tomu komandu se s tou nohou vrátit nemůže, nebo by muselo proběhnout velmi dlouhý léčení. Ale možná i potom by to koleno nebylo zcela v pořádku."

„Máte pravdu, pane SS-Oberscharführere," přikývne Edelstein, a Avi se zachvěje, právě byl asi jeho ortel potvrzený. Možná tomu lékaři šlo opravdu jen o ověření své teorie a teď se chce jen zavděčit dalšímu náckovi.

„Souhlasíte se mnou?" je trochu překvapený i sanitář, možná očekával, že se židovský lékař pokusí toho hocha zachránit.

„Souhlasím s vámi, pane SS-Oberscharführere," znovu přikývne Daniel, „Naprosté vyléčení do pár dnů není možné. Souhlasím i s dalším vaším tvrzením, pana SS-Oberscharführere. Totiž s tím, že by se sice vyléčit mohl, ale nějaký čas by to ještě zabralo. Jen je možná škoda, že náš názor nebude zcela potvrzený. Myslím před těmi vězeňskými lékaři, co tam tehdy byli."

„Náš názor?" zarazí se Josef.

„Ano, oba jsme přece měli stejný odborný názor, tedy o nutnosti chirurgického zákroku. Současný stav pacienta nám dává za pravdu, ale zatím jen částečně."

„Myslíš si tedy, že by měl dostat ještě nějaký čas na vyléčení?" baví se sanitář naprosto lhostejným hlasem o tom, jestli chlapce zabije či nechá dál žít, a to přímo před ním. Vůbec mu to nepřijde divné, jistě ho považuje za méněcennou bytost, nehodnou života. Když ho jí zbaví, udělá záslužnou věc. Ale předchozí slova lékaře mu nepohybně vrtají v hlavě.

„O tom musíte rozhodnout vy, pane SS-Oberscharführere. Já jsem zatím udělal, co se dalo. Ale ten čas byl přeci jen krátký na to, aby se stav pacienta výrazně zlepšil. Vy, pane SS-Oberscharführere, máte plné právo rozhodnout, zda budeme v léčbě pokračovat, pro lepší potvrzení naší odborné teorie, nebo léčbu ukončíme. Na mém názoru tolik nezáleží, pane SS-Oberscharführere. Rozhodnutí je plně ve vaší pravomoci."

„Máš pravdu, doktore," pokývá hlavou Klehr, „Ty bys asi chtěl s léčbou ještě pokračovat?"

„Ano, abych plně prokázal správnost námi zvoleného léčebného postupu. Stav se za těch pár dní hodně zlepšil, dokonce více, než jsem očekával."

„Tak je to daleko méně oteklé," začne ohmatávat koleno Josef, a Avi se zoufale snaží nevykřiknout, byť je bolest veliká. Křečovitě svírá hranu stolu, zatíná zuby.

„Mohl bych vám ukázat, jak probíhá čistění kolena," snaží se stále o lhostejný hlas Edelstein, „Pro pacienta je to sice dost bolestivá procedura, ale pomáhá."

„Tak podívat bych se mohl," přikývne sanitář.

Daniel se tedy pustí do práce, nastává čištění zhnisaného místa, což pochopitelně způsobuje sténání Libeka. Párkrát je bolest tak veliká, že prostě vykřikne, nemůže jinak. Byť si tím asi podepisuje ortel smrti. Celý se chvěje, když je procedura ukončena.

„Tak co s ním?" položí málem filosofickou otázku Josef.

„Já bych ještě s léčbou pokračoval, pokud mi k tomu dáte souhlas, pane SS-Oberscharführere," odvětí lékař, aniž by se mu ve tváři pohnul sval.

„Tak von nám nikam neuteče," zasměje se Klehr, „Tak to s ním ještě pár dnů zkuste," řekne smířlivě.

„Provedu," odvětí Daniel, aniž by dal najevo svoji radost, „Pane SS-Oberscharführere, chcete zhlédnout další ošetřování? Nebo provést inspekci u těch pacientů z toho experimentu?" nabídne sanitáři rozptýlení, sice nerad, ale tak snad na hocha s kolenem zapomene. Nechce, aby si příznivý ortel ještě rozmyslel.

„Inspekci? Nebo snad jsou tam nějaké vážné případy?" podívá se pátravě zdravotník.

„Určitě je stav mnohých neuspokojivý," souhlasí Edelstein, ale hned přidá skryté varování, „Doktor Schumann, až sem po novém roce přijde, bude zvažovat, co s nimi dál," dodá, aby snad nenapadlo Josefa chtít někoho odvést a usmrtit.

„Podívat bych se mohl, ty mi k tomu můžeš i něco říct," projeví zájem Klehr.

Vězeňský lékař si tedy sejme rukavice a poté doprovází sanitáře na ložnici s mnoha zmrzačenými chlapci. Stav některých je opravdu velmi kritický, naštěstí zdravotník SS nemá žádné choutky na selekci, určitě by se důstojník SS velmi rozzlobil, kdyby zjistil, že mu některé pacienty z jeho programu zlikvidoval. Ale nechá si vyprávět o tom, jak bylo postupováno, s nepřehlédnutelným zájmem si prohlíží zmrzačené hochy. Pak naštěstí opustí nejen ložnici, ale také i celý blok. Jeho průvodce si zřetelně oddechne.

„Zabije mě?" je první, co řekne Libek, když se jeho ošetřující lékař vrátí do ordinace. Pořád tam sedí nahý na kraji stolu, klepe se zimou i obavami, a jen čeká, jak vše dopadne.

„Zatím ne," odpoví Daniel.

„Zatím," povzdechne si mladík, „Díky, doktore, za těch pár dalších dní, co jste pro mě získal. Ale v jednom má ten nácek pravdu. Což teda říkám hodně nerad. I kdyby se to ještě víc zlepšilo, a já se mohl vrátit k tomu komandu, tak jak dlouho to koleno vydrží? Když budu tahat nějaký těžký věci, muset dřít jak kůň? Moc dlouho asi ne, co?"

„Taková práce na doléčení tvého kolena je opravdu naprosto nevhodná. Tohle ti těžko můžu zastírat. Jsi chytrej a stejně bys mi nevěřil, kdybych ti lhal."

„Pak mi tedy zbývá jen pár dní …," řekne hodně ztěžka Libek a svěsí hlavu, „Budete mě dál mučit, doktore, nebo mě necháte dožít v klidu?" zatřpytí se v jeho očích.

„Avi, dokud je naděje, nesmíš to vzdávat."

„Jenže pro mě právě žádná naděje není, doktore. Buď si pro mě ten chlap přijde a skončí to, nebo mi možná dáte nějak dohromady, a já se vrátím do práce. Za pár dnů na tom budu stejně, a tak mě tam někdo buď umlátí, vodstřelí, nebo pošlou zpátky sem. A při nejbližší selekci mě vezmou do plynu, nebo na tu injekci. Vyhlídky na hovno, doktore," zazní lehká ironie v hlase hocha, když velmi přesně popisuje svoje vyhlídky.

„Pomohla by ti jiná práce …"

„Jiná práce … to bych musel mít neskonalý štěstí, aby mě přeřadili někam jinam. A pokud vím, tak do mnohejch komand se chodí jen z protekce. Nebo musí mít někdo vopravdu neskutečný štěstí. Já nemám ani jedno, a tak tady za dost krátkou dobu pojdu."

„Máš pravdu. Ale zázraky se někdy dějí."

„I vy máte pravdu. Někdy. Hodně zřídka," konstatuje suše mladík, „Ale nebojte, doktore, nechám se vod vás dál mučit. Kvůli tý chiméře, myslím tomu zázraku. Pořád je mi jen sedmnáct, pořád mám vobě koule, tak proč to vzdávat. I když voba víme, jak to nakonec skončí."

„Moc bych si přál to změnit, Avi, ale nevím jak," povzdychne si Daniel, těžko může u polských přátel orodovat za tohoto chlapce, aby se ho pokusili převést na lepší práci. Už se starají o jeho bratry, možná jejich pomoc bude znovu potřebovat, a nemůže si ji vyplýtvat na zcela cizího kluka. Ačkoli je mu ho hrozně líto, je bystrý, podle všeho na svůj věk dost vzdělaný. Možná jen rychle dospěl v muže, jenže to ho nezachrání.

Libek je odveden a Edelstein pokračuje ve své péči o pacienty. Zmizí na dobu apelu na blok jedenadvacet, pak pozře večeři a vrátí se zpět na osmadvacítku. Pokračuje až do večerky, a vlastně i po ní. Snaží se minimálně udržovat poškozená či poraněná místa mladíků v čistotě, pokud jim nepodává léky, kterých má zoufalý nedostatek.

Kolem jedenácté hodiny večerní Šimon odvádí posledního z mládenců, kterého se tohoto dne rozhodl ošetřit. Přitom ho upozorní, že by s ním chtěl jeden z kluků mluvit, je na tom prý dost špatně. Daniel nic neřekne a jde za svým pomocníkem, jenž podpírá právě ošetřeného hocha.

Na ložnici je přítmí, panuje zde značný puch a prostorem se line melodie podivné symfonie, složená z rozmanitých tónů, od chrčivého dechu, přerývaných vzdechů, občasného zasténání, až k náhlým strašidelným výkřikům. To asi někdo usnul a zdál se mu hrozný sen. Možná však o sen ani nešlo, jen o připomenutí událostí, ke kterým už došlo. Prožívat znovu přivedení na operační sál musí být strašlivé, byť se tak děje jenom ve snu. Anebo si někdo z těch, co zatím zůstali zmrzačení ušetřeni, ve svém spánku prožíval to samé. Ten si však může po probuzení oddechnout.

Edelstein skončí u lůžka devatenáctiletého Jodela Zeilera, toho zná, a on bohužel mele z posledního. Je ze skupiny, na níž záření dopadlo dost dlouho, a jeho rozkrok byl tím velmi zdevastovaný. Navíc byl před pár dny vykastrován, patřil mezi těch osmnáct nešťastníků. Bohužel se asi do rány dostala infekce, podle všeho má otravu krve a začínají mu selhávat jednotlivé orgány. Hrozně poulí oči, sípavě dýchá, celý se klepe.

„Je mi hrozně zle, doktore," zachrčí.

„To vidím, Jodeli. Tvůj stav je opravdu hodně vážný," zvažuje Daniel, zda nalít chlapci čistého vína, nebo mu poskytnout milosrdnou lež, pokusit se ho uklidnit a utěšit.

„Co se děje, doktore? Co mi je?"

„Do tvých zranění se dostala infekce. Což vyvolalo všechny další komplikace. Proto se cítíš tak mizerně."

„Můžete mi nějak pomoc?"

„Nemám, jak bych ti účinně pomohl. Můžu se jen modlit, aby tvoje tělo bylo schopno tento vážný stav překonat. Nemám žádné účinné léky," říká Edelstein tichým hlasem, přičemž je přesvědčený, že v této fázi by již žádné medikamenty nepomohly. Nemocný se už vydal na cestu, ze které není návratu.

„Modlit … Pořád jsem se modlil, doktore, a jak jsem dopadl," zní z hlasu zmučeného chlapce výčitka, možná i více výčitek, různými směry.

„Zkus usnout, Jodeli."

„Když usnu … když usnu … probudím se ještě?" zní z hlasu Zeilera nepřeslechnutelný strach.

„Nevím," zaváhá lékař, což pacientovi neujde.

„Umírám, doktore?" ptá se stísněným hlasem, mluví hodně tiše, jeho organismus je značně vysílený, hlady, bojem se zraněními, teď i dalšími negativními příznaky.

„Je to špatné, to ti nemohu zastírat."

„Jak moc špatné?"

„Jodeli, nechci ti lhát. Máš právo se připravit na to, co nevyhnutelně přijde. Tvoje tělo už je slabé, nevím, jak dlouho ještě dokáže vzdorovat. Možná ještě chvíli ano. Ale byl by svým způsobem zázrak, kdybys spatřil další východ slunce," sděluje Daniel s těžkým srdcem hroznou prognózu.

„Tak rychle …," zašeptá hoch, zavře oči. Možná je zděšen upřímností, s jakou mu byl vyjeven jeho zdravotní stav. S jakou mu byly potvrzeny jeho velké obavy.

Edelstein mlčí, co má taky více dodávat. Jaká má zvolit slova, aby utěšil umírajícího. Na hromadné ložnici plné zmrzačených chlapců. Uprostřed tábora, který už sám o sobě je minimálně předpeklím, ne-li nefalšovaným peklem. Ten hoch nezemře uprostřed své rodiny, držen za ruku někým blízkým, nýbrž jako číslo, bezejmenná oběť. Jeho tělo bude přeměněno v popel, a ten někde rozsypán po okolí, možná shozen do řeky. Nebude mít ani hrob.

„Už není žádná naděje …," zachrčí Zeiler, snad se ani neptá, snad jen mluví sám k sobě.

„Je mi líto, Jodeli, už žádná naděje není. Máš už jen málo času, aby ses připravil. Už brzo odejdeš z tohoto strašného místa, někam, kde bude rozhodně lépe. Tvá duše už brzo dojde pokoje a míru," říká Daniel, snaží se najít správná slova, ta jím pronesená mu přijdou jako hrozné klišé, jako blábol. Ale neví, jak lépe pomoci.

Zeiler už neodpoví, zavře oči a trhaně oddechuje. Lékař chvíli počká, zda ještě nebude osloven, pak zamíří k východu z ložnice. Už mnoho času do půlnoci nezbývá, v pět zazní ten proklatý gong a oznámí další den. Další perný den. Musí se alespoň trochu vyspat, musí toho ještě tolik stihnout udělat. Musí ty chlapce co nejlépe připravit, aby prošli selekcí, až dorazí doktor Schumann. Aby jich prošlo co nejvíce.

„Pane doktore, co ty dívky," připomene mu Chason i osm pacientek.

„Co chceš slyšet, Šimone?" podívá se Edelstein strašně znavenýma očima na svého pomocníka, jsou na ztichlé chodbě, leč blokem se linou různé zvuky, způsobené zdejšími pacienty.

„Pravdu, pane doktore."

„Nejsem si jistej, jestli chceš slyšet pravdu, Šimone. Spíš bys chtěl slyšet slova naděje, ale já je pro tebe nemám. Ani pro ně. Všechny jsou ve velmi špatném stavu. Jestli jim neumožní delší dobu rekonvalescence, nemají žádnou naději. Ale i pokud je převezou do Birkenau, a umístí do ženské nemocnice, poskytnou jim čas na léčení, ani tak nemají vyhráno. Mnohé jsou ve stavu, který se blíží tomu, v jakém je Jodel. Stačí málo a už pro ně taky nebude návratu."

„Nemáte nějakej lék, alespoň pro ni … moc prosím, pane doktore," žadoní plačtivým hlasem Chason.

„Nemám správný léky, Šimone. Pokud se nepodaří zánět přemoc, tak … Snažím se, Šimone, strašně moc se snažím, ale někdy i tak prohrávám."

„Je tak krásná …," zašeptá mladík.

„Všechny jsou krásné, Pesia pak jistě nejkrásnější. Šimone, pokud to některá z nich zvládne, pak to dozajista bude ona. Je rozená bojovnice. Nejstatečnější z nich. Ta se bude o svůj život prát, tomu věř."

„Jenže její boj bude tak jako tak marnej. Až se ten esesák vrátí, stejně je všechny pošle do plynu. Jsou na tom tak špatně …"

„Třeba je nechá převést do tý ženský nemocnice."

„Jen mě utěšujete, voba víme, že pokud nezemřou, jako Jodel, tak je zabijou. Nebudou je dlouho léčit, nikoho tady dlouho neléčí. Když se rychle neuzdraví, tak ho zabijou. A voni se přece nemůžou uzdravit za pár dní, že ne, že nemůžou."

„Za pár dní se uzdravit vopravdu nemůžou. Ale třeba budou chtít sledovat, jak rychle se budou uzdravovat, a tak jim ten čas daj."

„Marné naděje, doktore," sklopí hlavu Chason, těžce dýchá, oči se mu lesknou.

„Šimone, musím si jít odpočinout. Sotva pletu nohama, a zejtra nás čeká hrozně moc práce. Musíme je co nejlépe připravit, na tu selekci. Musíme jich co nejvíce zachránit."

„Pane doktore, dyť je to jedno. I když je nepošlou za pár ní na smrt, stejně tady do pár měsíců zemřou. Tak jaký to má tohle všechno smysl," zavrtí hlavou mladík, jeho deprese už nemůže být větší. Je doslova sžírán nezměrnou beznadějí, která na něj ze všeho kolem padá.

SELEKCE

Daniel stojí v ordinaci před stolem, za tím sedí poručík luftvaffe Horst Schumann, před ním seřazené karty obětí jeho šíleného experimentu se sterilizací. Jsou zde tři hromádky, v první je dokumentace osmi zmrzačených dívek, v druhé osmi mladíků, kteří do dnešního dne zemřeli přirozenou cestou. Ve třetí jsou karty mladých mužů, kteří čekají na svůj ortel. Někteří se snad vrátí do práce, další budou následovat osm svých druhů, co si již odvedla kmotřička smrt.

Edelstein právě dokončil své hlášení, nijak dvakrát radostné, v něm popsal esesákovi dost věrně stav všech doposud žijících pacientů a pacientek. Pouze se snažil naznačit, že mnozí mají

velkou naději se uzdravit, když ještě dostanou nějaký čas na rekonvalescenci. Obává se však, že tato jeho slova nepadnou na úrodnou půdu.

Tak se přeci jen dožil nového roku, probleskne mu hlavou, roku devatenáct set čtyřicet tři. Stejně jako čtyři jeho sourozenci, a snad i Helene, o které nic neví. Již jen to je možné tady považovat za zázrak, a on se teď modlí o zázrak i pro mnohé své pacienty. Zázrak v podobě shovívavosti tohoto urostlého a vypulírovaného důstojníka SS.

„Všichni pojedou do toho druhého tábora," promluví po chvíli ticha Schumann, „Ale ne všichni na stejný místo," dodává zlověstně, „Musíme rozhodnout, kdo z nich," ukáže na dokumentaci na stole, „může do práce. Ty další …," nedokončí větu, ale vězeň před jeho stolem ji moc dobře chápe.

„Dost z nich se významně zlepšilo, a mohou nastoupit do práce," řekne, snaží se, aby se mu hlas moc nechvěl.

„O tom se přesvědčíme. Ty, co půjdou do práce, se zařadí ke komandům. Ty, co ne, půjdou do zvláštního bloku, tam co se shromažďují ti, co neprojdou selekcí," říká Horst lhostejným hlasem. I teď Daniel rozumí, asi je tam vyčleněný blok, kam odkládají muže určené pro smrt, a když je jich větší počet, odvezou je do plynu. Je to tak neskonale kruté.

„Ty dívky jsou dost krátce po druhé operaci, v dost rychlém sledu, pane doktore," upozorní.

„Ty půjdou na ošetřovnu. Co bude dál, se uvidí. Teď musíme rozřadit ty muže. Ty se zítra přemístíš taky tam, podle domluvy budeš sloužit v mužské a ženské nemocnici. Ale především budeš dál pomáhat s tím experimentem. Ten pochopitelně nekončí, budeme ho vyhodnocovat, dělat další testy. Víc ti řekne Johann."

„Pan doktor Schröder se již vrátil z dovolené?"

„Ještě ne, ale až se vrátí, tak ti řekne, co po tobě bude chtít. Teď si něco jako mým asistentem, jak to nazývá právě Johann."

„Budu se snažit vaši důvěru nezklamat, pane doktore," říká Edelstein stísněným hlasem, svou budoucnost vidí daleko hůře, než když byl tady a pouze k ruce Schröderovi.

„S tím počítám," odpoví chladně Horst, „Ale taky budeš pomáhat doktoru Claubergovi, podle potřeby. Víc ti řeknu později."

„Pane doktore, mohu ještě něco říci?" zeptá se nejistě Daniel, pak sáhne po kartě na odkládacím stolku a podá ji esesákovi, „Na té ložnici je ještě jeden pacient, má operované koleno, ale docela dobře a rychle se hojí."

„Pacient s operovaným kolenem? Ten mě vůbec nezajímá."

„Jistě, pane doktore. Ale jak jsem pochopil, budu mít na starosti mnoho administrativy. Velice by se mi hodil pomocník, ve funkci zdravotníka. Tam v tom druhém táboře. Ten mladík s tím operovaným kolenem je dost schopný. Chtěl jsem vás požádat, poprosit, zda by bylo možné ho tam nechat přeložit a domluvit, aby mi pomáhal. Jistě by tam taky vykonával další práce, ale mohl by mi pomáhat, což by bylo asi výhodné."

„O co jde? Co je to zač? Proč ho chceš?" dost se zamračí Horst.

„Znám ho jen pár dní. Ale udělal na mě velmi dobrý dojem. Umí velmi dobře německy, je dost chytrý. Hodil by se. Nemám na něm žádný osobní zájem, pane doktore. Jen chci vykonávat svou práci co nejlépe. Kdybych měl k ruce pomocníka, na kterého bych se mohl spolehnout, určitě by mi to pomohlo. Jde jen o jednoho vězně. Ale pane doktore, byl to jen nápad. Asi ne nejlepší. Omlouvám se za svou opovážlivost," snaží se vycouvat Daniel, tvář nacisty nevěstí nic dobrého. Možná udělal chybu, když s tím začal.

Schumann nic neřekne, možná mu židovský lékař ani za odpověď nestojí. Zvedne se a zamíří ke dveřím, Edelstein rychle bere karty mužských pacientů a chvátá za ním. Oba pak směřují k ložnici, zaplněné mladými muži, před ní už čeká suita dozorců. Ale nikdo neočekává, že by mohlo dojít k vážnému problému. Již jen uniforma důstojníka SS jistě bude strašákem pro všechny

vězně, a když k tomu bude její nositel rozhodovat o jejich osudu, jistě nikdo z vězňů na sebe nebude chtít upozornit v negativním světle. Jistě se každý z nich bude snažit předvést jako již téměř vyléčený, zdravý, práceschopný. Všichni dobře vědí, že se rozhoduje o jejich životě a smrti, a chtějí skončit ve správné skupině.

Selekce se nijak neliší od jiných, co se v táboře se železnou pravidelností konají. Vězni musí slézt ze svých lůžek, svléknout se donaha a být připraveni se ukázat náckovi, který zhodnotí jejich stav. Mnohdy dost ledabyle, mnohdy ani jejich zdravotní stav podrobně nezkoumá. Stačí jeden pohled a rozhodne, kdo bude dále žít a kdo zemře. Nastává zase jeden ze zoufalých bojů o život.

„Nechte je, kdo nemůže stát, tak ať zůstane ležet. Alespoň se všechno urychlí," zastaví poručík snahu dozorců zvednout na nohy i mladíky, kteří již jsou na konci svých sil. Jsou v tak vážném stavu, že si možná ani neuvědomují, že si právě podepsali rozsudek smrti.

Edelstein opět cítí mrazení mezi lopatkami. Udělal opravdu vše, aby mládence na tuhle chvíli připravil, již brzo se ukáže, jak moc byl úspěšný. Vše mu přijde neskonale kruté. Nejprve jim způsobí vážné zdravotní komplikace, zmrzačí je, a nyní jeden jediný lékař rozhodne, koho z nich nechá zabít. Zvyká si na tenhle úděsný systém, ale pořád v něm vyvolává nepříjemné mrazení. Jakým právem tady někdo rozhoduje o životě a smrti? Právem silnějšího?

Schumann poručí, aby před něho pacienti předstupovali po skupinách, jak chodili před necelým měsícem na ozáření. Po němž následovaly týdny těžko popsatelné hrůzy, nesmírného utrpení a ponížení. Týdny, kdy z nich zvláště bezcitným, odpudivým a bolestivým způsobem dolovali jejich sperma, týdny, v nichž mnohé z nich mrzačili, aby získali vzorky pro laboratoř. Teď pro mládence úděsné martyrium končí, nikdo však zatím neví, jakým způsobem.

Horst se snaží minimálně navenek rozhodovat objektivně. Což znamená, že se zajímá o stav pacienta, nespoléhá se pouze na svůj pohled. Edelstein se pochopitelně snaží stav mladíků vykreslovat v co nejlepším světle, ale vedle něho nestojí pologramotný sanitář, ale kolega lékař. Toho jen tak neoklame, on je bohužel dost dobře schopný posoudit reálný stav vězňů.

Podle pokynů německého doktora musí před ním ten židovský učinit do karty poznámku, která je vlastně vyneseným ortelem nad dotyčným. Buď práce nebo speciální léčba. Buď minimálně ještě nějaký čas života, nebo brzká a neodvratitelná smrt. Neboť jak se jednou někdo ocitne na černé listině, je definitivně rozhodnuto. Odvezou je do Birkenau, zavřou na speciální blok, tam budou dostávat buď menší příděly jídla, pokud vůbec nějaké, a za krátký čas je odvedou, naženou do plynové komory a usmrtí. Což ti nešťastníci budou vědět, budou tak možná i dny o hladu čekat na svou popravu.

Vše probíhá za zlověstného ticha, vše je tak neosobní, děsivě chladné. Schumann jen s ledovým klidem zhodnotí stav daného mladíka a určí jeho další osud. Koná strojově, bez emocí, bez soucitu. Ale i spravedlivě, což musí Daniel uznat. Pokud se slovo spravedlivě dá za takových okolností použít. Faktem však je, že ti, co mohou jít pracovat, jsou také do práce posláni.

Asi ve čtyřech případech se pokusí Edelstein smlouvat, po vyřčení ortelu se opováží upozornit na možnost pacienta se uzdravit. Horst překvapivě reaguje naprosto profesionálně, znovu pohlédne do dokumentace, ve dvou případech ještě jednou vězně prohlídne. A v jednom opravdu svůj názor změní a dotyčného určí pro práci.

Selekce končí, všichni již byli prohlédnuti a byli rozřazeni. Zda jsou ve správné skupině, ve skupině života, však nikdo z nich neví. Jen ti dva doktoři, jeden německý a druhý židovský. Ti znají smysl symbolů poznamenaných do jejich karet, ti vědí, kdo brzo zemře a kdo bude ještě nějaký čas žít. Což zvyšuje nervozitu všech pacientů, znamená pro všechny z nich nejistotu, ale zároveň také naději.

„Co ten s tím kolenem?" zeptá se náhle poručík, čímž zaskočí svého pomocníka.

„Támhle stojí, taky připravený, jen před vás nepředstoupil, pane doktore," pohlédne Edelstein směrem, kde se lehce chvěje zimou a asi i strachem sedmnáctiletý Avi Libek.

„Tak ať se ukáže," nařídí esesák.

Daniel rychle vyvolá číslo příslušného vězně, zároveň vezme do rukou dokumentaci o něm. Pacient se zastaví na startovací čáře, čeká na pokyn, a pozoruje oba lékaře, kteří studují jeho záznamy a asi se o něm baví. On má hrozný strach, koleno se sice hodně zlepšilo, ale naplno na něj došlápnout stále nemůže. Jeho život zase už visí na vlásku, to mu je jasné. Pořád hrozí, že se ta niť přetrhne a on spadne do zde stále rozevřené náruče smrti.

Dostane pokyn a projde se před náckem. Už si zvyká, že se musí předvádět nahý před mnoha oblečenými lidmi, doktory, dozorci, esesáky. Vždy se cítí nepříjemně, ale teď na to nemá čas myslet. Snaží se, aby jeho chůze vypadala dobře. Otočí se, aby se vrátil na své původní místo, zatíná zuby, protože koleno pořád při pohybu bolí. Ačkoli vypadá mnohem lépe, než když mu do něj řízli.

Je povolán, aby zamířil přímo k doktorům, učiní tak a modlí se, aby ho ten německý uznal práceschopným. Ten se nakloní k jeho levé noze, dokonce se dotkne jeho bolavého místa, to zase skřípou jeho zuby a on se snaží nevydat ani hlásek. Ačkoli je bolest dost značná.

„Umíš německy? Rozumíš mi?" zeptá se Schumann.

„Ano, pane SS-Untersturmführere," odpovídá hoch a staví se do pozoru. V tu chvíli si uvědomí, že vlastně nemůže být větší symboliky pro zdejší místo. Proti němu stojí urostlý muž v padnoucí uniformě, vládce nad jeho životem a smrtí, a vedle toho on, zcela nahý, pohublý, s bolavým kolenem, snažící se stát v pozoru a čekající na ortel. Přesně tak si tady v tom táboře připadá. Bezvýznamně, každou vteřinou pociťující hroznou nadřazenost jeho věznitelů. Kteří mohou doslova vše.

„Jak jsi přišel k tomu zraněnému koleni?"

„Nevím, pane SS-Untersturmführere," odpovídá po pravdě Libek, „Nejprve začalo trochu bolet, pak otékat. Nakonec byl otok už veliký a já byl odeslán na ošetřovnu."

„Podle těch záznamů dobrá práce, operaci i následná rekonvalescence," obrátí se nacista na svého židovského kolegu, „Pojede zítra s vámi," dodá, a po těchto slovech napětí těla Aviho poklesne, jako by se náhle o pár centimetrů snížil.

Chápe smysl té jedné jediné věty. Bude odvezen, zařazen ke skupině selektovaných a spolu s nimi tam někde v Birkenau vstoupí do plynové komory. Ačkoli svěsí hlavu, registruje pokyn, aby jim zmizel z očí, jako bez duše se šourá ke svému místu na palandách. Tak se ta nitka, na níž už delší čas visí jeho život, konečně přetrhla. Všechna ta bolest, kterou podstoupil, byla zbytečná. Dají mu už jen nadýchat jedovatého plynu a bude konec.

Pohlédne směrem k východu z ložnice, tam míří oba doktoři a za nimi suita dalších přisluhovačů, kápo, dozorci, zdravotnický personál. Je mu to už všechno jedno, pro něj se svět zhroutil. Nezbývá mu než čekat na smrt. Rád by však umřel důstojně, jako muž, neboť přes svůj věk se již mužem cítí.

Zatímco Libek prožívá své hrůzy, dojde Edelstein po boku svého dalšího šéfa do ordinace. Tam se esesák posadí, zatímco on zůstane stát pokorně před stolem, připravený si vyslechnout další příkazy.

„Zítra během dopoledne sem pro ně přijedou náklaďáky," oznamuje Schumann bezbarvým hlasem, „Nasednou všichni, rozřazení uděláš po přijetí do toho druhého tábora. Pochopitelně tam na to dohlídnou, ale ručíš mi za správnost," podívá se velmi významně na mladého muže před sebou, kterého už zase mrazí.

„Ano, pane doktore," odpovídá pokorně.

„Ty co jdou do práce, ty si rozeberou jejich kápové. Ty, co do ní nejdou, odvedou do toho bloku. Ty se budeš hlásit na nemocničním bloku. Už tam o tobě vědí," pokračuje ve vysvětlování

Horst, „Budeš sloužit tam. Pokud bude potřeba, někdo tě vyzvedne a odvede do ženského sektoru, do toho bloku třicet. Podle potřeby."

„Ano, pane doktore," říká stísněným hlasem Daniel, dle všeho se jeho život rapidně změní. Navíc přichází do zcela nového prostředí, o kterém neví vůbec nic.

„Tvůj první úkol. Připravíš mi podklady o těch tady. Takovou souhrnnou zprávu. Zkusíš z toho udělat obecný závěry. Taky statistiky. Další tvoje úkoly přijdou později. Budeš mít vlastně dvoje služby, na tom bloku v mužským i ženským sektoru. Jde o dost nezvyklý způsob, tak snad s tebou nebudou problémy," podívá se pátravě esesák, „Je ti něco nejasného?"

„Smím se na něco zeptat, pane doktore?"

„Smíš, ale rychle," podívá se na hodinky poručík.

„Pane doktore, mám jen dvě otázky. Mám zde od pana doktora Schrödera svoji zdravotnickou brašnu. V ní jsou běžné léky, které mi pan doktor Schröder milostivě přenechal, když zbyly z předchozích pokusů. A pak tam v ní mám trochu jídla, které se mi podařilo sehnat. Pár konzerv …," tváří se Edelstein hodně nejistě.

„No a co?"

„Jen se chci zeptat, mohu si tu brašnu vzít s sebou? Nebude mi její obsah zabavený? Respektive nestanu se za její obsah terčem nějakého trestu? Omlouvám se za tento dotaz, ale nevím, co se mi tam může hodit …"

„Hlady tě umřít nenecháme. Navíc seš šikovnej, určitě si zajistíš něco navíc, na tom nemocničním bloku. Vím, jak to chodí, kdy něco vyfasujete i na ty, co už umřeli," ušklíbne se Schumann.

„Rozumím, pane doktore," zatváří se sklesle vězeň.

„Tu brašnu si nech," mávne nácek rukou, „Dej do ní tu dokumentaci tady," ukáže na papíry na stole, „Kdyby něco, tak se odvolej na mě. Kdyby ti ji sebrali, tak zařídím, aby ti jí zase vrátili. Hlídáš ji pro mě nebo Johanna, však ty už si něco vymyslíš. Tak ještě něco?"

„Nevím, zda se mohu zeptat …"

„Nemám čas … Tak rychle!" houkne Horst.

„Ten pomocník, ten s tím operovaným kolenem …"

„Dyť jede s tebou. Zařídím jeho přeložení, na ten nemocniční blok tam. Nechám už na tobě, jak si to tam domluvíš."

„Je tam přeložený jako pacient?"

„Sedíš si na uších?" zamračí se poručík, „Bude přeloženej na ten nemocniční blok. Pokud za něco stojíš, tak se tam domluvíš, že ti má bejt k ruce. Ale tohle už za tebe řešit nebudu."

„Moc děkuji, pane doktore," mluví teď upřímně Daniel, a raduje se hned dvakrát. Jednak možná minimálně načas zachrání chudáka Aviho, a za druhé tam bude mít známou osobu, s kterou si bude moci promluvit, když mu bude těžko.

„O tom, jak jsme rozhodli, o tom nikomu neřekneš ani slovo," zní hlas Schumanna hodně důrazně, „Nechci, aby někdo z nich začal vyvádět. Kdo kam půjde, se dozvěděj až tam na místě. Ten pokyn ber naprosto vážně. Ať si škemraj jak chtěj. Jasný?"

„Ano, pane doktore," souhlasí teď s těžkým srdcem Edelstein, je mu jasné, jaké palbě otázek bude čelit. Ale na druhé straně, ti co půjdou do práce prožijí jednu noc ve velké nejistotě, a ti co jsou určeni pro smrt, budou mít ještě pár hodin naděje. Vlastně by ani na tu ložnici ani chodit nemusel. Stejně se musí rozloučit s Pichmanem, pokusit se sehnat Adama, snad i svoje sourozence, ke kterým má přístup. I když Josepha mají taky snad přeložit.

Německý lékař se zvedne, a aniž by cokoli dalšího pronesl, opustí místnost. Zanechá tam svého pomocníka ve stavu značně rozpolceném. Ano, jde do neznámého, ale dle všeho tam snad bude mít prominentní postavení. O čemž svědčí i obrovská benevolence s brašnou, v níž si může pronést proviant, zbytek cigaret a důležité léky, pro sebe či pro Josepha, pokud by tam byl

přeložený a onemocněl. Má také radost ze záchrany Aviho, ačkoli ten asi prožije noc hrůzy, určitě je přesvědčený o svém určení pro plynovou komoru.

Nakonec se rozhodne na ložnici již nechodit. Selekce proběhla, některé mladíky se mu podařilo zachránit, jiným pomoci nedovedl. Musí taky roztřídit karty a zjistit, kolik jich jde na smrt. Odhaduje to tak na čtyřicet, i s těmi asi deseti, co se vůbec nezvedli z lůžek. Což je docela slušná bilance, na zdejší poměry. Dívky pak půjdou na ošetřovnu všechny, pokud tam bude povolán, může zjistit, co je s nimi.

Provede rozřazení karet, jeho odhadované počty se potvrdí. Roztřídí je teď na tři hromádky, dívky, šťastnější mladíci a odsouzení mladíci. Pak si zavolá Šimona, upozorní ho na svůj zítřejší odjezd.

„Co Pesia? Jak o nich rozhodl?“ zní z hlasu Šimona zoufalství.

„Nesmím nic říkat. Nikomu. Nezlob se, kdyby ses podřekl, a ona něco prozradila, já bych si to potom odnesl. Tohle snad pochopíš.“

„Alespoň naznačit, pane doktore …,“ žadoní zamilovaný hoch.

„Nezlob se, ale tohle riskovat nebudu,“ zní hlas lékaře rezolutně.

„Stejně umře, tak jako tak,“ stojí před stolem Chason jak zpráskaný pes, naopak Daniel teď sedí za ním, vyměnil si pozici s esesákem.

„Žádným trikem ze mě nic nevytáhneš, Šimone. Všichni, jak ti kluci, tak ty holky, budou zítra odvezený. To jediný ti říct můžu. Co s kým bude už ne. Šimone, neudělej žádnou blbost,“ zní teď hlas lékaře naléhavě.

„Žádnou blbost?“ pozvedne mladík své zoufalé oči.

„Šimone, i v tvým případě jsem musel udělat moc bolestný rozhodnutí. Pro mě. Vybrat z vás pěti jednoho, ty další poslat do těch komand. Uvědom si to, laskavě, až budeš … Prostě cena za to, abys mohl ty zůstat na ošetřovně, nebyla právě malá. Tvůj život teď má cenu nejen toho tvýho života, ale možná dalších čtyř. Na tohle pamatuj, kdybys začal myslet nějak blbě.“

„Už vám rozumím,“ kývne hlavou Chason, „Neudělám žádnou hloupost, určitě ne záměrně, pane doktore. Ale cejtím se jako tělo bez duše.“

„Tak se rychle vzpamatuj, nebo by taky mohlo bejt brzo tvoje tělo bez života,“ mluví teď Edelstein drsně, „Vážný chyby se tady dopustíš jenom jednou, na to pamatuj!“

„Snad se ještě někdy uvidíme, pane doktore,“ zní hlas mladíka hrozně smutně, „A kdyby ne, a já tu už nebyl, až se vrátíte, tak vám ještě jednou děkuju. Za tu naději, co jste mi dal.“

Edelstein neodpoví, a mládence odešle pryč. Musí se sbalit a vyrazit na blok jedenadvacet. Taky zařídit vše ostatní. Je mu dost těžko po těle, už si v tomto táboře zvykl, přes ty všechny hrůzy, a opouští ho s těžkým srdcem. I tu svoji kancelář.

NOVÉ PŮSOBIŠTĚ

Daniel s brašnou s červeným křížem přes rameno přihlíží nakládce mladíků a osmi dívek na nákladní automobily. Je krátce před polednem a on se s nimi již brzo přesune do Birkenau. Včera večer se rozloučil s dvojčaty i Josephem, promluvil si s Adamem Cieluchem, ten mu naznačil, že se mu možná v druhém táboře někdo ozve. Nakonec po večerce dlouze hovořil s Josefem Pichmanem, kolegou lékařem.

Teď tady stojí a hledí na vyplašené tváře svých již bývalých pacientů, co nastupují na korbu vozu. Stále ještě nevědí, kdo z nich byl selektován a kdo získal právo zůstat minimálně nějaký čas na tomto strašně nespravedlivém světě. Mnozí naposledy pohlédnou na barák, v němž jim bylo způsobeno tolik strašného příkoří, a kde mnozí zanechali dost důležitou část sebe.

Edelsteina zase mrazí, když si uvědomí všechny souvislosti. Ty opravdu jen stěží může pochopit někdo, kdo nepoznal peklo tohoto koncentračního tábora. Sto osmdesát zcela zdravých a ani ne moc podvyživených mladých mužů mezi osmnácti až dvaceti roky bylo asi náhodně vybráno, odvedeno k Roentgenovu přístroji, ozářeno a zle popáleno, následně ždímáno o semeno a v mnohých případech kastrováno. Někteří již jsou po smrti, další se s ní setkají za pár dní. Většina dalších s velkou pravděpodobností zemře v pracovních komandech, nebo se později stane obětí jiné selekce.

Kdyby mu někdo něco takového řekl před rokem, považoval by ho za šílence. Ano, měl obavy z nácků, obával se, že by mohli i hromadně vraždit, ale něco tak obludného si nikdy nedovedl představit. A to jsou podle všeho teprve na začátku. Jestli jsou pravdivé šuškandy o velkých krematoriích a plynových komorách v táboře, kam je odvážen. Nejhorší snad je, že ti jejich kati jsou tak neosobní, tedy ti hlavní, co rozhodují. Posílají lidi na smrt s kamenným výrazem, mučí tady lidi bez nejmenšího zaváhání. U nich v tom není vůbec nic osobního, jen vykonávají jak stroje svou práci, která však vede k utrpení či přímo smrti desetitisíců a desetitisíců lidí. Neuvěřitelné, gigantické, obludné.

Musí naskočit jako jeden z posledních na náklaďák a zachvěje se. Jako by najednou splynul s tou masou, jako by se stal jedním z nich. On ví, co se odehraje, ale jak by se asi cítil, kdyby žil v nejistotě jako ti okolo něho? Děsivý pocit. Nediví se výrazům v jejich tvářích i očích. Už brzo se dozvědí, jak dopadli při včerejší selekci.

Povšimne si i Šimona, který stojí nedaleko dveří bloku a hledí směrem k náklaďáku, kam naložili osm děvčat. Noc strávil u Pesie, pochopitelně v jejím stavu k žádným důvěrnostem nedošlo. Ale držel ji za ruku, povídal si s ní. Zůstal, i když usnula. Už se vyzná, dokázal se za ní proplížit, koneckonců pomáhal s ošetřováním obětí experimentu. Určitě se do ní zamiloval, a teď musí hledět, jak ji pravděpodobně odvážejí na smrt.

Vůz sebou trhne a vydá se na svou pouť. Je veliká zima, i teď, kolem poledního. Slunce se snaží prodrat mezi mraky, teplota je stále hluboko pod nulou. Z komunikací vězni sníh odstranili, ale kolem cest ho dost leží.

Vzdálenost necelých čtyř kilometrů mezi základním táborem a Birkenau urazí nákladní vozy za nedlouhý čas. Zajedou do sektoru BIb, který leží vedle sektoru BIa, který již Daniel zná a který je vyhrazen ženám.

Opět spatří veliké podlouhlé nízké baráky, značný rozdíl oproti místu, odkud přichází. Také zde nejsou cesty, ale jen udusaný povrch, nyní naštěstí zmrzlý, až přijde obleva, zase se z něho

Birkenau – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

stane bláto. V mužském táboře není příliš živo, neboť vězni byli odvedeni či odvezeni ven za prací, zůstali příslušníci místní správy a také personál nemocnice. Nyní jsou však přítomni stráže SS a také dozorci, asi i vedoucí bloků, kteří si práceschopné vězně převezmou. Dnes je nejspíš nechají na jejich blocích a do otrockého procesu pro říši je zapojí až zítra.

Osoby označené za práceneschopné pak odvedou do baráku, kterému vězni říkají blok smrti, neboť tam se na ni čeká. Buď si pro odsouzence sama přijde, nebo je nakonec naloží na náklaďáky a odvezou na místo Edelsteinovi již bohužel důvěrně známé, k bílému nebo červenému domku. Zatím lidi zabíjejí pořád tam, zatím podle všeho stále nejsou údajná nová krematoria a plynové komory v nich dostavěné. V tu chvíli si uvědomí, že v jednom z nich by měl za nějaký čas sloužit i Issac, pokud se jeho polský přítel Adam nemýlí.

Na další úvahy mu čas nezbývá, neboť mu nastává chmurná práce. Na druhé straně si jí snad v novém působišti získá respekt. Sleze z korby jako první, svou brašnu s červeným křížem přes rameno, z ní vytáhne důležitě list papíru. Vypsal si čísla těch, co půjdou do práce, i těch druhých. Každý ze zdejších strážných i dozorců musí poznat, že je daleko lépe ustrojený, má pevné vysoké boty, jiný typ kalhot i blůzy. I ta brašna a dobrý fyzický stav ho odlišuje.

„Nositelé čísel, co teď přečtu, nastupují do práce," říká a snaží se vypadat důležitě, považuje za klíčové, aby ho tak zdejší vězeňští funkcionáři i další dozorci s nižším postavením brali. Pak svá slova zopakuje v jidiš, načež započne s vyvoláváním. Přitom po očku pozoruje, jak se tváře některých vězňů rozjasní, když zaslechnou svoje číslo. Mezi nimi jsou i Zawel Weiss, kluk s jedním varletem, a Itzak Gurwitz, který nemá ani jedno. Oba však dostávají právo ještě nějaký čas žít.

Brzo vězni pochopí, že lékař začal od první skupiny ozářených, a postupuje k dalším. Tím pádem se na některých tvářích objevuje zděšení, neboť jsou z již vyvolané skupiny a jejich číslo nezaznělo. Další zapomenutí svěsí hlavu, již vědí, či alespoň tuší, kolik udeřilo. Někteří nereagují vůbec, neboť jsou v polobezvědomí, ty jejich kolegové položili na zmrzlou zem. Ti jsou tak jako tak zasvěceni smrti, proto je úplně lhostejné, zda ještě dostanou zápal plic, promrznou či rovnou zmrznou.

První seznam je přečten, a lékař váhá, jak má nazvat ten druhý. Pak ho ohlásí jako zvláštní léčba, což vyvolá další deprese u selektovaných a skoro až škodolibé úsměšky u některých dohlížejících. Nicméně seznam poctivě odrecituje, nechce riskovat, že by zapomněl nějaké číslo z prvního souboru a omylem poslal někoho na smrt. Jeho záznamy jsou přesné, nicméně když sklapne, jak on sám, tak desky, někteří se na něj tázavě dívají. Na původním místě zůstává totiž jeden zoufale se tvářící mladík.

„Máš v tom asi bordel," řekne jeden poddůstojník SS posměšně, a ukáže na bezprizorní postavu před sebou.

„Nikoli, pane SS-Scharführere," opáčí Edelstein, přičemž si dává pozor, aby jeho hlas nezněl ironicky či vyzývavě, „Ten nepatří do té skupiny. Ten je sem přeložený, bude sloužit na nemocničním bloku, spolu se mnou. Já jako lékař," dodá důležitě, „on jako zdravotník."

„Jo takhle," řekne skoro zklamaně nácek, už se asi těšil, jak se bude vozit po prominentním vězni, kterého možná považoval za písaře.

„Když dovolíte, pane SS-Scharführere, moje povinnosti zde skončily. Musím se i s ním hlásit na nemocničním bloku," zastrkuje Daniel desky s papírem života či smrti do brašny a modlí se, aby mu ji nikdo nezačal kontrolovat. Má sice výmluvu na dva významné německé doktory, ale raději by ji nepoužil.

Esesák neodpoví, jen kývne, a tak je možné, aby vězeňský doktor prostor opustil. Skoro se bojí pohlédnout na skupinu určenou na smrt, její trochu lépe vypadající členové jsou křikem či i bitím nuceni vléci své zcela nemohoucí druhy. Ale nijak neprotestují, kolem jsou zdraví a silní muži s holemi, i esesáci se střelnými zbraněmi. Jakýkoli odpor by znamenal okamžitou smrt, a oni

jsou navíc polomrtví, mnozí zmrzačení, v šoku. Před chvíli jim bylo oznámeno, že v krátké době musí zemřít.

„Pojď se mnou," chňapne Daniel za ruku naprosto dezorientovaného Aviho, který má hrůzou v očích a nechápe, proč není ani v jedné skupině. Respektive si neumí vysvětlit, proč nebylo jeho číslo součástí druhého seznamu.

„Kam jdeme?" vydere se mu z úst, oči stále zaplavené děsem. Hrozně se bojí, že si pro něj přijdou a zařadí ho do tristně vypadající skupinky, která je řevem i mlácením odháněna k bloku, kde bude čekat na svou smrt.

SS-Untersturmführer Heiz Thilo

„Pak ti to vysvětlím," nemá chuť Edelstein cokoli říkat. Usilovně totiž přemýšlí o taktice, kterou zvolí, až dorazí do táborové nemocnice. Pod nohama mu skřípe zmrzlá krusta, táhne přes rameno svou tornu s nesmírně cenným obsahem, a také vyplašeného mladíka.

Správný blok najde, částečně i podle typického hnilobného zápachu i tlumeného naříkání. Ke svému štěstí, nebo možná smůle, spatří hned na chodbě důstojníka SS v hodnosti poručíka. Strhne si z hlavy baret, brašnu vrazí Avimu, vykročí směle vpřed a zahlásí se svým číslem.

„Co tady děláš?" zarazí se očividně esesák.

„Byl jsem sem přeložen, z rozhodnutí pana doktora Schrödera a doktora Schumana …"

„Tak to seš ty, ten protekčák Johanna," ušklíbne se jednatřicetiletý lékař SS-Untersturmführer Heinz Thilo, jehož jméno se dozví Daniel později. Teď kvituje, že ten důstojník řekl jeho šéfovi a ochránci křestním jménem, to by mohlo být dobré znamení.

„Právě jsem doprovázel transport vězňů z experimentu pana doktora Schumanna, pane SS-Untersturmführere," snaží se vězeň, aby jeho hlas zněl sebevědomě, byť ho zase tolik ve skutečnosti nemá, „Provedl jsem jejich roztřídění dle rozkazu a nyní se přicházím hlásit do služby."

„Už mi vo tobě řekli," odpoví unyle nácek, pak se podívá na vyplašeného mladíčka s tornou přes rameno, „A co je zase tohle?" ukáže tím směrem prstem.

„V té brašně jsou například záznamy o právě probíhajícím experimentu. Mám za úkol pro pana doktora Schumanna vypracovat zprávu, statistiku právě skončeného experimentu. Jsou tam také záznamy o jiných experimentech, prováděných panem doktorem Schröderem."

„A von?" je očividně zaražený esesák, ten židovský lékař si je zřejmě vědom své hodnoty, kterou má pro jeho kolegy.

„Tento vězeň byl převelen také sem. Má tady pracovat a především mi má pomáhat. Proto přijel spolu se mnou. Pan doktor Schumann mi sdělil, že jeho přeložení zařídil."

„Tak pomáhat … a co ten experiment?" podívá se Thilo tázavě.

„Ten experiment … pane SS- Untersturmführere, možná tím vzbudím vaši velkou nevoli, ale mám přísně zakázáno o tom s kýmkoli nezasvěceným mluvit."

„Tak ty máš zakázáno … přede mnou," zasměje se esesák, pak se zamračí, „Ty tupče, tobě ještě nedošlo, že Johann a Horst jsou moji kolegové? Navíc, a to by tě mělo nejvíc zajímat, jsem tady táborovým lékařem, a vlastně vedu tenhle nemocniční blok!"

„Promiňte, pane SS- Untersturmführere," zatváří se Daniel zkroušeně, „Jen přesně plním pokyny, které jsem dostal."

„Tak to je správně. Ale i když seš ten protekčák Johanna, tak nezapomínej, že seš pořád jen vobyčejnej zasranej židovskej vězeň!"

„Na to nezapomínám, pane SS- Untersturmführere. I proto tak úzkostlivě dbám na všechny pokyny, které obdržím. Nechci přijít o výhody, které mám díky vámi zmíněným pánům doktorům. Nechci přijít o jejich přízeň a tím i o svůj život," tváří se Edelstein co nejpokorněji.

„Trochu si tě proklepnu," ušklíbne se Thilo, „To hovado tady ti vohlídá tu tvoji brašnu, ty pojď se mnou."

„Ano, pane SS- Untersturmführere," klopí hlavu Daniel a poté kráčí za důstojníkem do jedné z ordinací, kde nácek usedne za stůl.

Následuje skoro půlhodina, kdy musí čelit různým zvídavým dotazům. Snaží se odpovídat co možná nejobecněji, naopak z pohledu medicínského působit co nejvíce kompetentně. Což se mu zřetelně daří. Velmi zasvěceně hovoří o již proběhlých experimentech doktora Schrödera, aniž by prozradil jejich výsledky, o své činnosti, kdy zmíní i pochvalu své osoby za dobře vedenou dokumentaci.

Snaží se stále působit sebevědomě, zároveň pokorně, přitom je v něm malá dušička. Ten esesák za stolem zase vypadá hrozně chladně, asi bude pořádný parchant, který bez mrknutí oka posílá lidi na smrt. A pokud nekecal, a to asi nekecal, tak tady bude jeho šéfem. Mohl by mu jistě pořádně zatopit, byť by ho třeba přímo na smrt neposlal. Tak daleko by snad nezašel, když se zná s kolegy, kteří ho jako vězně využívají či spíše zneužívají pro své experimenty.

„To jsem zvědavej, jak dlouho tady budou pobíhat ty bez koulí nebo s jednou koulí," poznamená po zmíněné půlhodině Thilo, „Možná je měli všechny poslat … na tu speciální léčbu," vyřkne moc ošklivá slova, a jen židovskému lékaři potvrdí názor, který si na něj učinil.

„Podařilo se mi je skoro uzdravit," řekne nejistě.

„Vo to nejde. Ale budou tady dělat zbytečněj rozruch," zavrtí nácek hlavou, pak se ušklíbne, „Tobě zakážou vo tom mluvit, a pak tady nechaj pobíhat ty kleštěnce. Ale čert je vem," mávne rukou, „Doktore, musíme si ujasnit jistý pravidla," upře svůj chladný zrak na mladého muže před svým stolem, „Možná v tobě něco je, a proto si tě vybrali. Ale jestli zapomeneš, kde je tvoje místo," zahrozí rukou, „Budeš tady normálně fungovat. Pokud si tě nevyžádaj do vedlejšího sektoru. Ty svoje zprávy si budeš psát, když nebudeš mít povinnosti tady. Budeš chodit na nástupy s dalšíma vězeňskejma doktorama a personálem. Co se týká toho tam venku," zamyslí se, „K čemu ho vlastně potřebuješ?"

„Měl by mi být k ruce, pokud tady budou další pacienti pana doktora Schumanna. Experiment by měl dále pokračovat. Také ho budu využívat k jednoduché administrativní práci, nechám ho přepisovat údaje, vytvářet tabulky do zpráv, grafy. Tedy práce, na kterou nemusí být medicínsky vzdělán. Ale to také může dělat potom, co si zde naplní své povinnosti."

„Tak ty výzkumy mají pochopitelně svůj význam," zamyslí se Thilo, „Čert tě vem, doktore. Tady je práce až nad hlavu, pořád je tu plno, přes různý selekce," říká unylým hlasem, „Johann mi vo tobě říkal. Budeš mít prostor pro tu práci pro něj i pro Horsta, ale taky budeš makat tady. Dost z toho, cos mi tady vykládal je určitě zajímavý. Seš klikař, doktore, že si tě vybrali."

„Toho jsem si vědom, pane doktore," souhlasí Edelstein, „Pane doktore, jsem připravený si co nejlépe plnit všechny úkoly, které mi zadáte."

„Půjdeš se ubytovat. Něco jsme pro tebe zařídili … toho tam venku, toho chceš mít asi pořád k ruce, co? Když ti ho sem nechali přeložit … tak si ho vem sebou," mávne pak rezignovaně rukou, asi nemá zájem mít spor se svými kolegy, „Je to tu určitě drsnější, než v tom základním táboře," zasměje se.

„Děkuji vám, pane doktore."

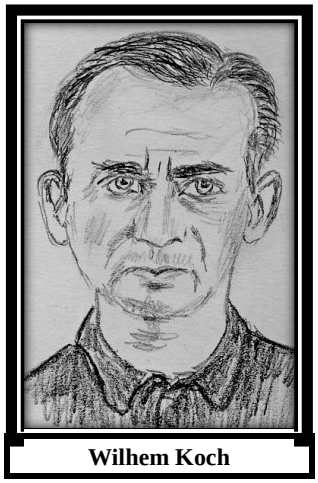
Wilhem Koch

„Pozdějš si promluvíme, taky zjistím, jestli umíš i další věci, než jenom psát dobře ty zprávy. Je to tady na hovno, je jich všude jak nasráno a skoro nic k tomu. Všeho nedostatek. Ale to bylo i tam, v tom základním táboře," vstane, pak jde ke dveřím a něco na chodbě vykřikne. Za chvíli se objeví muž s nápisem kápo, „To je von," řekne mu důstojník.

Vzápětí Edelstein odchází v doprovodu nepříliš vstřícně se tvářícího dozorce s hodně výsostným postavením. Povzdechne si, asi ho tu nečekají lehké časy. Ale co se dá dělat. Pořád se bude mít asi stokrát lépe než tisíce obyčejných vězňů. A asi i než jeho sourozenci, nebo Helene. Kdy ji tak asi spatří?

Teď má ale jiné starosti, než myslet na svou milenku, neboť se ho ujímá osmatřicetiletý Wilhelm Koch, dost nebezpečně vypadající kápo. Ten jeho a dost zmateného Libeka vede směrem k bloku, kde je kromě jiných vězňů ubytován také zdravotnický personál. Německý dozorce, podle barvy trojúhelníku kriminálník, nepůsobí na lékaře vůbec příjemně, připomíná mu Wernera ze základního tábora. Násilnická povaha mu doslova kouká z očí.

Vstoupí do jednoho z baráků zpravidla pro čtyři sta až pět set vězňů, o šířce asi devět metrů a délce čtyřicet metrů, a před Danielem se otevře dost neutěšený obrázek. Je zde vlastně místo pouze na ležení. Podél středové uličky jsou tři palandy nad sebou, plocha pro šest lidí má rozměr necelé dva metry na dva a půl metru. Vězeň tak má pro sebe přibližně tři čtvrtě metrů, na kterém musí jíst, spát, odkládat své věci. Vlastně jeho život se odvíjí na tom tři čtvrtě metrů na šířku a sto osmdesáti centimetrů na délku. Dvě spodní palandy jsou však tak nízké, že se na nich dá pouze ležet.

Středem místnosti vede topný cihlový kanál, asi půl metru vysoký, na tom se dá sedět, ten spojuje dvě pece, které jsou na obou koncích baráku. Po zatopení proudí kouř cihlovým kanálem do komínů. Paliva však je nedostatek a ještě si ho musí vězni opatřovat sami.

Jedinou výjimkou jsou dvě místnosti u vchodu do baráku. Ta po levé straně patří veliteli bloku, kápovi, často skvěle zařízená včetně nábytku a někdy i koberců, po pravé straně písárna s evidencí osazenstva.

„Počkejte tady!" přikáže Koch stroze, na oba Židy se kouká skrz prsty. Ti se rozhlížejí, Avi se chce na něco zeptat, ale je mu posunkem nakázáno, aby mlčel. Proto jen vydechne a pro něj dost zásadní otázku spolkne.

„No tak teda vítejte!" ozve se za nimi německy, otočí se a spatří sedmadvacetiletého písaře polského původu Stanislava Latku. Již jen odstín jeho hlasu dává najevo, že není ze setkání právě nadšený. Nicméně se rychle představí, vyzví i jméno lékaře, pak zmíní svoji funkci a pár slovy se dotkne kápa. Ale zřetelně opatrně, co kdyby byl někde poblíž a něco zaslechl.

„Jsem trochu zmatený," přiznává se Edelstein, „Vůbec netuším, co bylo domluvené."

„Tak domluvené …," protáhne Latka, „No, něco jsem zaslechl. O jistém židovském lékaři, který se tady těší nezvykle privilegovanému postavení. I když se proslýchá, že by i židovští lékaři měli začít sloužit jako skuteční lékaři. Zatím to není moc zvykem. Asi jste dost velká výjimka."

„Snad. Mám sloužit tady, a taky vlastně občas na nemocničním bloku v ženském sektoru."

„No jo, ty pokusy. No, nemyslete si," trochu ztiší hlas písař, „Už se to dávno rozneslo, že tady jeden poručík od luftwaffe dělá moc zvláštní pokusy, na mladých lidech. S Roentgenovým zářením. Vy mu přitom asi asistujete," podívá se pátravě, ale zřetelně si dává pozor, aby jeho výraz nevyjadřoval jakékoli mínění o tomto druhu kolaborace s nácky.

Stanislav Latka

„Svým způsobem ano," musí dost neochotně připustit Daniel.

„No nic, určitě bude dost času se poznat lépe. Svým způsobem vás mám na krku, a to skoro doslovně," zasměje se poněkud křečovitě Stanislav, „Jako blokový písař tady mám jisté postavení, a k tomu taky svoji místnost," mávne rukou a za chvíli již ukazuje lékaři svůj privátní koutek. Jde opravdu o značnou výsadu. Je zde postel, stůl, nějaké poličky, šanony, asi s dokumentací o vězních z tohoto bloku.

„Tohle je vaše?" projeví zájem lékař, spíše však ze slušnosti.

„No tak částečně i vaše," zakření se tázaný, pak ukáže na Libeka, „Co je to zač?"

„Byl sem taky přeložený …"

„Vypadni a počkej na cimře!" křikne Latka na mladíčka, ten briskně odevzdá brašnu Danielovi a zmizí tak rychle, jak mu to jeho koleno dovoluje, „Co to sem proboha poslali za mrzáka?" všimne si písař jeho kulhání.

„Je tady, aby mi byl k ruce. Přeložení zařídil osobně ten poručík od luftwaffe," odvětí Edelstein, snaží se být vstřícný i odměřený zároveň, stále neví, jak na něj ten Polák pohlíží. Určitě tady má dost velké pravomoci, a také může nenávidět všechny Židy až za hrob.

„Jo takhle," pokývá ten teď hlavou, „No vy se činíte, tedy. Ještě máte svého pucfleka, nebo snad pipela?" ušklíbne se, „Co to jeho pajdání? To vás nasral, a vy jste mu tu nohu pochroumal?"

„Nikoli, měl zánět v koleni, ale už se uzdravuje. Tak jsem ho poznal. A jelikož umí dobře německy a je celkem chytrý, požádal jsem, aby mi mohl být k ruce a bylo mi vyhověno. Bude tady pracovat jako zdravotník a pomáhat mi s mými speciálními úkoly."

„Jo tak vyžádal, a byl přidělený. A speciální úkoly," zatváří se Polák potměšile, „No nic, to je vaše věc. Teď jde o to, jak se tady srovnáme my dva."

„My dva? Tady?" zarazí se Edelstein.

„No přece takový prominent, jako vy, ten přece nemůže přespávat tam s těma," ukáže Latka dost pohrdlivě směrem k hromadné ložnici, „A taky prý potřebujete nějaký stůl, asi psací stroj a další náčiní. Proto mi bylo nařízeno, abych se tak říkajíc uskrovnil. No tak teda vítejte," opíše rukou oblouk, obsahující celý kamrlík.

„Mám přespávat tady? S vámi?" zaraduje se očividně lékař.

„Tady, ne se mnou," řekne hodně důrazně Stanislav.

„Nemusíte se bát," nahodí lehký úsměv Daniel, „Mám vedle v ženském táboře svoji snoubenku. A ten mladík, co přijel se mnou, mi opravdu má jen pomáhat."

„Opravdu? No to je dobře. To víte, tady jsou různé poměry, tolik mužů a žádné ženy … když jste si dotáhnul toho mladíčka, tak jsem si říkal, jestli … Tak promiňte."

„V pořádku," snaží se o co možná nejvstřícnější výraz lékař, „Také pevně věřím, že spolu budeme dobře vycházet. Tam v tom druhém táboře jsem poznal pár Poláků, a dokonce jednoho z nich snad mohu nazývat svým přítelem."

„Přítelem?" podívá se dost divně Latka, ale pak rychle přejde k jinému tématu, „Uděláme tady nějaké úpravy, mám zajištěnou ještě jednu postel, bude tady na večer. Horší je to s tím stolem, budeme se k němu muset nějak vejít. Toho tam venku někam prskneme, na tu vedlejší ložnici. Poslouchejte, pokud vám bude k ruce, tak by mohl tady udržovat pořádek, třeba i topit a tak. Pokud proti tomu nic nemáte."

„Nemám. Jen aby se tady nestal čímsi sluhou nebo tím pipelem, abych ho i já mohl využívat. Má taky sloužit na tom nemocničním bloku jako zdravotník."

„No to bude. Však my se nějak dohodneme. Co v tom máte?" ukáže Stanislav na brašnu.

„Všechno možné," zaváhá Daniel, pak se rozhodne trochu riskovat, „Budu vám věřit," prohlásí, „Mám tam kromě nějakých papírů taky proviant a léky, pro svoje použití. Bylo mi umožněno si to vzít s sebou."

„Bylo umožněno … to jako to někdo ví?"

„Promiňte, ale zase se tolik neznáme …"

„Chápu," usměje se písař, teď pro změnu zaváhá on, „Tak víte co? Aby nám to tady klapalo," otočí se a z tajného úkrytu vyndá láhev slivovice, „Na uvítanou," přidá vysvětlení, když nalévá do dvou pohárků, „Abychom si navzájem vyhověli. Bude to tak lepší pro oba."

„To určitě," přijímá nabídnutý alkohol Edelstein, pak na pokyn svého budoucího spolunocležníka do sebe panáka kopne, „Ta píše," zhodnotí stav svého hltanu.

„Tak se tady zatím posaďte, taky se domluvte tam s tím venku. Já musím ještě něco zařídit, a taky si ověřit, že je ta postel na cestě," omluví se Latka, a za chvíli místo něho do dveří vstoupí Libek. Tváří se nejistě, pořád moc netuší, co se s ním děje.

„Pane doktore, co bude se mnou?" vyřkne zásadní otázku.

„Co myslíš?"

„Nevím … čekal jsem, že mě vodvedou, někam, kde se čeká na smrt. Ale nevodvedli, a jsem tady. Budu snad žít ještě nějakou další chvíli?" zní z jeho hlasu úzkost, aby si snad vše nevyložil špatně, a nakonec nebyl na blok smrti odvedený.

„Avi, zázraky se prostě vobčas dějou," řekne Daniel, „Tohle je jeden z nich. Požádal jsem, abys mohl jít sem se mnou, jako můj pomocník a jako zdravotník, na zdejší nemocniční blok. Po pravdě, moc jsem nečekal, že by ta moje žádost mohla vyjít. Ale stalo se. Vod dnešního dne sloužíš tady jako zdravotník, nemocniční personál, a taky jako můj pomocník."

„Říkáte pravdu?" chvěje se mladíkovi hlas.

„Proč bych si vymejšlel? Budeš ubytovanej vedle, spolu s ostatníma, budeš sloužit v tom nemocničním bloku, ale taky mám právo si tě vyžádat, když budu potřebovat. Nevím, jak to s tebou nakonec dopadne, nad námi oběma pořád visí hrozba smrti, ale určitě tě v nejbližších hodinách neodvedou s těmi dalšími chudáky do plynu."

„Pane doktore …," zatřpytí se v očích hocha, „Moc děkuju," zašeptá.

„Jen dostáváš určitou naději, Avi. Zabít nás tady můžou kdykoli."

„To ano, pane doktore … ale … pořád tomu nemůžu uvěřit. Celou noc jsem se snažil smířit s tím, že dneska umřu … nebo zejtra. A teď … je to vážně zázrak," vydechne Libek, „A za něj vděčím vám, pane doktore," zračí se v jeho očích obrovská vděčnost.

„Náhodou to vyšlo. Ale nevím, jak se tady chovají ke zdravotníkům."

„Určitě líp, než k vězňům v tom pracovním komandu. Taky snad se to koleno vyléčí, nebo alespoň nebude zhoršovat. Snad mě neselektují, když pajdám …"

„V to doufám. Ne, v nejbližších dnech se asi o život bát nemusíš, pokud tedy sám něco neposereš. To už neovlivním. Nechal tě sem přeložit doktor Schumann, abys mi mohl pomáhat. To by tě nějakej čas mělo trochu ochránit. Ale budeš se muset otáčet, abys nezavdal příčinu k nějakému trestu."

„To budu … Pane doktore, pořád tomu nemůžu uvěřit. Tak já budu ještě nějakej čas žít … přitom jsem si už myslel … pane doktore, nevím, jak vám poděkovat. Už poněkolikáté jste mi zachránil život. Minimálně potřetí …," hovoří hoch přerývaným hlasem, noc pro něho byla strašná, když se připravoval na smrt. I ten transport, rozřazování. Připadá si jako ve snách.

VYKLIZOVACÍ KOMANDO

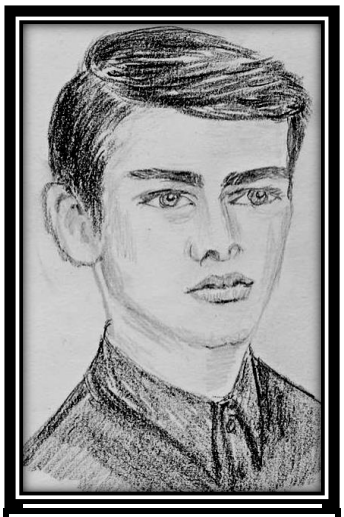

Joseph Edelstein

Joseph Edelstein zůstává stále zamlklý. Už ani nechodí za svým bratrem Danielem, kterého před pár dny přeložili do druhého tábora v Birkenau. Což prý čeká i jejich vyklizovací komando, jak se proslýchá. Po důvodech se nepídí, jen doufá, že to přeložení není zastírací manévr pro jejich likvidaci. Moc dobře ví, jak tady lidem lžou, než je naženou do plynových komor.

Pořád se kolem něho motá osmnáctiletý Herbert Reich, on, pokud už s někým musí mluvit, tak raději hovoří s dvaačtyřicetiletým Eliezerem Lichtigem. Ten je rozumný, pořád nežvaní, mluví jen když to má význam. Taky už mu párkrát dobře poradil.

Služby jsou teď hodně kruté, mrazy jsou obrovské, a když na otevřeném prostranství ještě fičí vítr či sněží, dostává se zima i pod jeho velmi dobré oblečení, které si poctivě ukradl z věcí po transportovaných. Jejich vykládací komando patří pod tak zvané pracovníky Kanady, což je třídírna věcí po zavražděných či internovaných. Ti, co pracují přímo tam v té Kanadě, ti jsou už opravdová elita, mají všeho dostatek. Možná se tam jednou dostane i on, zasní se. Tam makají v teple, nebo alespoň chráněni před přímým vlivem počasí.

Ale zase tak moc si stěžovat nemůže, díky konexím svého bratra Daniela, a taky jeho spolupráci s esesáky, se dostal do téhle pracovní čety, kde se na zdejší poměry nežije vůbec špatně. Především mají co jíst, transporty pořád jezdí, bez ohledu na roční období. Už se vyzná, už dost dobře odhadne, v kterém zavazadle by mohlo být schované nějaké jídlo.

Zásadně neriskuje, nikdy se nic nesnaží propašovat do tábora. Už byl svědkem, co se stalo, když někoho načapali se zakázaným proviantem. Odvedli ho, údajně dostal pětadvacet ran býkovcem na holou zadnici a pak ho šoupli do trestného komanda. Jen málokdo takový trest přežil. Buď zemřel na bití, nebo tam v tom komandu.

Na druhé straně se vždy do tábora dostane hromada věcí. Přitom je dost často prohlížejí, i on už několikrát dostal příkaz se u brány svléci donaha a kontrolovali jednak jeho věci, jednak i jeho tělo, respektive řitní otvor, zda tímto způsobem něco nepašuje. V takovém případě se jen modlí, aby ho potupná prohlídka nezabila. Ne proto, že by něco pašoval, on byl vždy zatím čistý, ale svléknout se donaha v té zimě by mohlo být osudné. Naštěstí snad má tuhý kořínek a zatím mu zdraví slouží. Asi i proto, že je dobře živený a dobře oblečený. Což jim díkybohu esesáci tolerují. Na sebe si mohou ukrást, co uznají za vhodné. Pořád mají ty hnusné pruhované hadry, ale co je pod nimi, je jejich věc. Klíčové jsou pochopitelně boty, a ty mají všichni z tohoto komanda perfektní.

On se nesnaží nic získat pro výměnný obchod v táboře, nesnaží se nic pronést pro svého příbuzného či známého. Jen když najde něco k jídlu, tak se pořádně nasytí. To je vše, co považuje za důležité. Nepotřebuje si nic schovávat, protože vlaky jezdí pořád, a i jejich oficiální porce stravy nejsou kráceny,

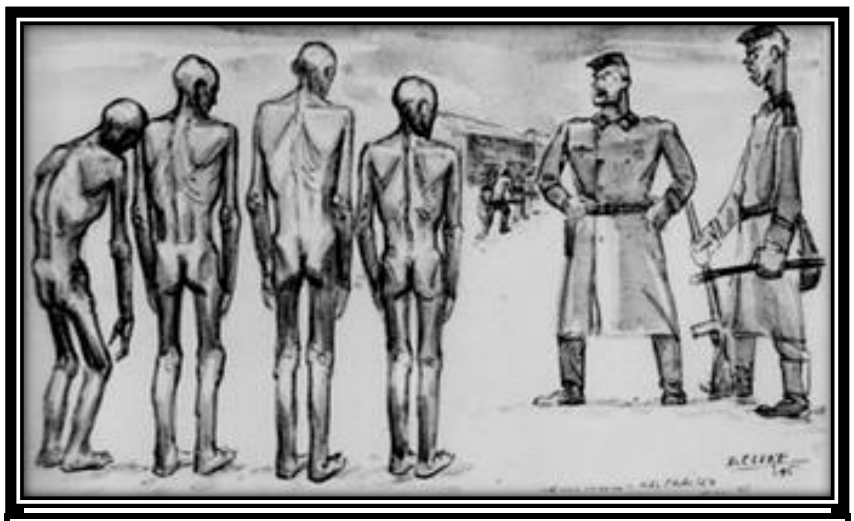

Kontrola – ilustrační obrázek – nakreslil vězeň z Auschwitz David Olére

možná jsou dokonce vyšší, než u běžných pracovních komand. Jejich příslušníky stále vídá, když ti ubožáci někam táhnou za prací. Být u takového komanda, to je rozsudek pomalé smrti. Tam nikdo nevydrží dlouho.

Práce je pořád víc a víc, dokonce už začínají makat na směny. On je zařazený v tak zvané denní směně, což však neznamená, že ta se někdy neprotáhne až do noci, když je zapotřebí. Jak se zdá, už je toho tady nahromaděno více než dost, po transportovaných, a třídírna nestíhá. Tento sklad vlastně tvoří takový malý uzavřený sektor nedaleko základního tábora, také obehnaný ostnatým drátem, s jedním zděným blokem a s pěti bloky dřevěnými. Kromě toho je zde ještě menší dezinfekční stanice pro odhmyzování oblečení. Kolem drátěného plotu stojí vysoké dřevěné budky, ve kterých hlídají esesáci s kulomety.

I on sem občas zavítá, když přivážejí či vykládají věci. Pak vidí, jak ohromné množství majetku se tady nachází, a ten se průběžně třídí a rozebírá. Část ho zmizí díky „organizování“, jak se říká přivlastňovací činnosti vězňů, většina je po rozdělení naložena do vlaků a zamíří do Německa. V balících pokrývek, prádla, peřin, bot, léků, ale i trvanlivých potravin, prostě všeho, co zůstalo po transportovaných lidech, z nichž většina byla zplynována a zbytek nahnán do tábora na otrockou práci. Která má časem zabít i je. Nebo kteří jsou zavražděni poté, co zeslábnou či onemocní.

On upadá do jistého stereotypu, snaží se prostě přežít další den, moc o ničem nepřemýšlí. Hlavně ne o budoucnosti. Neočekává, že by se z tohohle místa mohl někdy dostat živý, jen se snaží zůstat naživu co nejdéle to půjde. Sehnat si něco k jídlu na přilepšenou, vyhnout se jakémukoli průseru a přestát pracovní směnu, to je každodenním smyslem jeho života.

Pořád mu je ještě jen patnáct let, i když vypadá rozhodně starší. Taky je už dost silný, jeho svaly jsou vyrýsované, a přitom není moc vyhublý. Díky těm transportům. Už si zvyká na vše okolo nich, prostě při selekcích nově příchozích hledí skrz ně, když má vynést zemřelé z vlaku, tak pracuje bez emocí. Už dávno v něm mrtvá těla, jedno v jakém stavu, nevzbuzují žádnou hrůzu či odpor.

Dnes je den jako každý jiný, on se spolu s dalšími ze své čety stará o vykládku proviantu, pak jeho nakládku na vozy, které ho přepraví do toho nového tábora v Birkenau. Snaží se zahřát prací, leden opravdu není měsícem pro pobyt na čerstvém vzduchu, zvláště na tomhle místě ne. Dává si velký pozor, aby neonemocněl, to by mohlo znamenat rozsudek smrti. Daniel ho snad dobře proškolil, naznačil mu, na co má dbát, aby si vlastní neopatrností nezpůsobil omrzliny, neprostydl. Ne vždy však jde vše dodržet, ale pečuje o své tělo v rámci možností.

Už je skoro tma, když jejich skupina dostane pokyn se seřadit. A pak vylézt na jeden poloprázdný náklaďák, na jehož korbě je zbylý jimi naložený materiál. Asi někam pojedou a tam ho složí, říkají si. Vlastně moc nepřemýšlí, neboť už toho mají všichni dost. Teplota zase klesá, pokud se tedy vůbec přes den přiblížila k bodu mrazu, pochopitelně ze záporných čísel.

Netrvá dlouho a náklaďák zastaví, oni prokřehlí zimou seskakují z korby, poskakují, aby se zahřáli, třou si ruce. Rozhlížejí se, ocitají se na místě, kde nikdy nebyli. Ale to už je zase řadí do trojstupu a v něm nutí kráčet neznámo kam. Což je trochu zneklidní, vše nové a neznámé je tady na tomto místě podezřelé, nemohou tušit, co je na konci cesty čeká. Už jsou rozsvíceny velké lampy, mohou spatřit kus nového tábora. Je ženou k jednomu z bloků, respektive do jednoho z nich. Snad do šatny.

„Svlíknout, věci dát na hromadu!“ zazní ostrý a tuze nebezpečný rozkaz.

Však taky v Josephovi hrkne, a nejen v něm. Všichni moc dobře vědí, že někde tady jsou plynové komory, stejně tak, že se lidé před vstupem do nich musí svléknout donaha. Jejich věci putují do Kanady.

„Co se děje?“ má oči navrch hlavy Reich, v nich strach, to je poznat. Ale stejné otázky padají i od ostatních.

„Tohle je odvšivovací zařízení, budete se sprchovat," vysvětluje jim jeden z vězňů, co tady zřejmě pracuje.

Mohou tomu věřit? Joseph sám zažil, jak lidem říkali, že půjdou na dezinfekci, když je chtěli dostat do márnice u krematoria. Dokonce jim on sám pomáhal, nikdy nezapomene na ten pocit, když byl s nimi uvnitř a modlil se, aby mu nezavřeli dveře před nosem a on tam s nimi nezůstal. Co když je tohle stejný případ? Dveře se za nimi zavřou a bude hotovo.

Pak se rozhlédne a trochu se uklidní. Ne, je jich tady jen asi dvacet, jen jejich četa. Kvůli dvaceti by určitě plyn nepouštěli, vždyť daleko početnější skupiny zabíjeli kulkou. Jedině, že by už v komoře čekal zbytek jejich komanda. Ale to se mu zdá až příliš přitažené za vlasy. Spíš opravdu budou očištěni. Jenže minimálně malý červík pochybností v hlavě hlodá dál.

Herbert Reich

„Josephe, co myslíš, přišel náš čas?" chvěje se vedle něho Reich, již polonahý, odkládá postupně různé vrstvy oblečení, jako ostatně každý z nich.

„To se mi nezdá," odpoví tázaný celkem vyrovnaným hlasem, byť odstín nejistoty v něm přeci jen zazní.

„Ale co když jo? Co když jo? Třeba nás někam zaženou a zplynujou."

„A kdyby, co s tím naděláš?" odhodí ke svým nohám teplou košili Edelstein.

„Třeba se vzbouřit, nenechat se tam zahnat …"

Joseph se na Herberta podívá soucitným pohledem. Je jich tady dvacet, když se je náckové rozhodnou zabít, co zmůžou. Oni jsou schopni zahnat do plynových komor stovky lidí.

„Přestaň vyšilovat," odsekne, „Pokud se máme vopravdu vosprchovat, tak bys zemřel zbytečně. A pokud nás chtěj zabít, tak nás tak jako tak zabijou," začne si rozvazovat svoje velmi cenné boty.

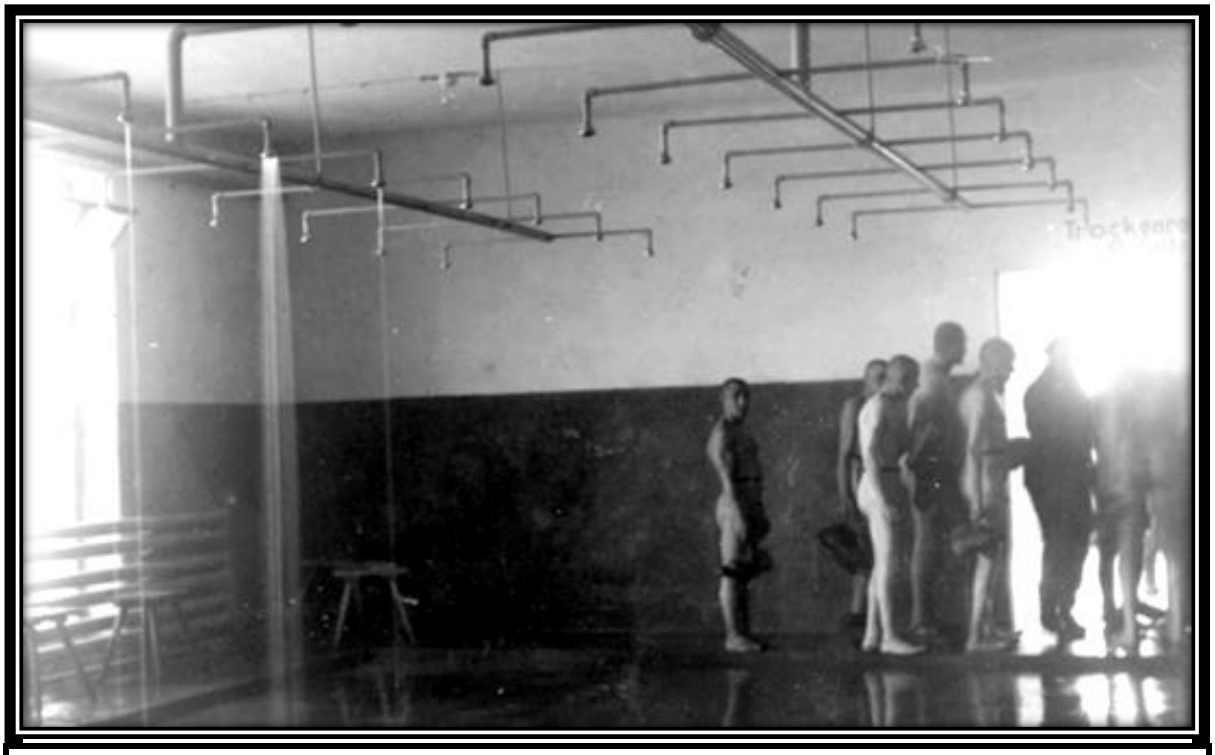

Birkenau – sprchování a dezinfekce – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

Netrvá dlouho a všichni jsou zcela nazí. Na rozdíl od jiných komand však není nikdo vysloveně vychrtlý, mají na sobě pořád dost masa i svalové hmoty.

„Posbírejte svoje věci a dejte je sem," ukazuje na pytle jeden z místních pracovníků.

Teď jako když do nich střelí. Mají odevzdat svoje věci, které tak usilovně dávali dohromady? Co je tohle za výmysl? Chtějí jim se sebrat? Nebo je již nebudou potřebovat, protože za chvíli zemřou? Nakonec, uvědomí si Joseph, i když je jich málo, mohou je taky popravit. Nemusí to být plynem, mohou je odvést někam stranou a tam zastřelit. Strach o život, i strach o velmi cenný osobní majetek, se projevu u všech, najednou neví, čeho se mají bát více. Asi o ten život, i kdyby jim vše sebrali, a dali jim jiné ubohé běžné vybavení, najdou ve vlacích znovu nové hadry i boty. Pokud do té doby nepomrznou. Už teď mají husí kůži, žádné teplo tady teda není.

„Přestaňte bláznit!" rozkřikne se jeden muž v pruhovaném, „Ty vaše hadry, co jste si zorganizovali, ty dostanete zase zpátky. Jen projdou dezinfekcí. Jako vy tady. Jestli vám to nedošlo, tak tady už zůstanete. Tohle je přijímací rituál."

„Vážně nejdeme do plynu?" ozve se někdo z davu naháčů.

„Tak to za chvíli poznáš," zasměje se dost krutě oblečený vězeň, „Tak dělejte, podívejte, už se začínají nasírat," ukáže směrem, kde je dvojice dozorců, jeden se opravdu už mračí a nebezpečně si pohrává s obuškem.

Nezbývá než poslechnout. Jakýkoli odpor by byl nesmyslný, zvláště pokud ten muž hovoří pravdu. Možná je opravdu překládají sem, možná jim schválně nic neřekli, aby se sem nepokusili propašovat něco, co mají schované v základním táboře. Což určitě netrápí Josepha, on tam nic ulitého nemá, vše co vlastní, teď hází do pytle.

Musejí jít dál, tam spatří několik lazebníků, což je definitivně uklidní. Už se bojí jen o svoje věci, co jim zabavili. Ale úplný klid se v jejich duších rozhostí, až když na ně dopadne proud vlažné vody. Teprve tehdy zmizí všechny pochybnosti. Ne, dneska tady nezemřou. Jen budou muset projít očistou, a také dezinfekcí, včetně jejich oděvu. Což však mnozí vítají. Sice teď v té zimě epidemie tolik neřádí, jako v teplejších měsících, ale čert nikdy nespí. Onemocnět tady je vždy hrozně nebezpečné.

Snad i proto trpně přijímají, co teď přichází a co již dobře znají. Po jejich nahých tělech zase už tancuje tupá břitva a sdírá jim chloupky, co jim od minulé podobné procedury narostly. Dřou jim i lebku. Máchají s břitvou v nebezpečné vzdálenosti jejich genitálií. To je vždy nepříjemný pocit. Ale takový Herbert má i přitom skoro blažený výraz, asi se hodně bál, že dnes umře, a tak je rád i za tuhle poněkud ponižující proceduru.

Ještě je v podpaží a rozkroku pomažou dost odpornou dezinfekcí, a pak je naženou zpátky do šatny. Tam spatří vyplašenou další četu ze svého vyklizovacího komanda. Její členové se teď zřetelně zklidní, když vidí svoje druhy, nahé, vyholené, ale živé.

Obava ze smrti je tedy rozptýlena, ale Joseph začne pociťovat jinou. Žádné velké teplo tady určitě není a jejich slíbené dezinfikované oblečení je v nedohlednu. Tohle smrdí průserem, z tohohle by mohl být i zápal plic. Ten přežije málokdo. Jak jde čas, začíná cítit, jak mu tělo tuhne, jak jím prostupuje chlad. Snaží se zahřát, různě poskakuje, bez ohledu na nejapné poznámky některých, o pohupujícím se přirození. Snaží se, a nejen on, udržet svoje tělo v rozumné teplotě.

„Přestaňte remcat!" okřikne je vězeň v pruhovaném, „Máte děsnou protekci," přidává vysvětlení, „Můžete bejt tady uvnitř a ještě si tady hopsat. To jiný musej stát venku, a pěkně vyrovnaný, v pozoru. To je panečku jiná."

„Nahý, venku, v tomhle mrazu?" ptá se někdo nedůvěřivě.

„Však jich na to taky dost pochcípá. A jim je to jedno, i když to jsou ženský. Někdy tam stojej třeba i dýl než hodinu. Tak buďte rádi za tu protekci a přestaňte žvanit."

Postupně přibývají další členové jejich denní směny, asi jak končí, tak je sem ženou. Postupně, asi aby tady nebyl nával.

Konečně! Objevují se oblečení vězni a vlečou pytle snad se vším jejich oblečením. Jejich četa dostává věci jako první, vysypou to všechno na zem, je to halda po dezinfekci páchnoucích svršků i prádla. Teď jen poznat, co je koho. Díkybohu jejich věci nesmíchali s dalšími četami, ale i tak, jak najít svoje věci, mezi tolika jinými? S výjimkou vrchního kabátce, na kterém je přišito číslo i ty dva zde prokleté trojúhelníky přes sebe.

Je to dost smutný obrázek, jak se dvacet vyholených naháčů hrabe v haldě oblečení a prádla, a také se dohaduje o jeho vlastnictví. Někdy nemusí jít ani o zlý úmysl, někdy jsou věci podobné. Někdy si někdo něco přivlastní omylem, což zjistí, když si zkontroluje velikost.

„Tohle je moje!“ prohlásí dost rezolutně Joseph, drží za rukáv svou teplou košili, bohužel z druhé strany ji svírá asi třicetiletý muž. Oba jsou stále nazí, a teď se přetahují o kus prádla. Nicméně vzhledem k jeho kvalitě dost důležitý.

„To je moje. Poznám ji!“ tvrdí druhý kořistník.

„Já ji poznávám! Podle toho tady,“ ukáže na malé natržení u knoflíkové dírky Edelstein, stále levou rukou pevně drží košili, pravou teď sevře v pěst. V jeho mladistvém obličeji je možné číst velké odhodlání. Pokud ten muž jeho kus oděvu nepustí, je připravený nechat dopadnout svou pěst na jeho obličej. Nemůže si dovolit ukázat slabost, tak uvažuje. Je připravený se o svůj majetek porvat.

Jeho protivník zaváhá. Taky není žádná sušinka, ale ten kluk, co vypadá dost mladě, má něco zvláštního v očích. Velmi nepříjemný chlad. Ne, ten je schopen ho skutečně praštit. S jistým zaváháním košili pustí a začne se hrabat v doposud nerozebrané haldě dezinfikovaného ošacení.

Rázné vystoupení Edelsteina neunikne i ostatním, ten mladík, co se všech straní a je dost zamlklý, je odhodlaný použít násilí, aby si vydobyl zpět svoje věci. Dojde i k dalším hádkám, nakonec je vše rozebráno, a oni se začnou oblékat. Až teď někteří zjistí, že se asi zmýlili, neboť jim nesedí velikost. Pak se rozhlížejí a hledají, s kým si velmi podobně vyhlížející kus prádla prohodili.

Joseph je spokojený, jeho prokřehlé tělo je už zase navlečeno do ošacení a on začíná pociťovat životadárné teplo. Vedou je po novém táboře, povrch trochu klouže Vidí osvětlené dost tristně vypadající kamenné baráky , pochopitelně ploty s ostnatým drátem, jistě pod proudem, strážní věže s vojáky s kulomety či samopaly.

Jde o sektor BIb. Je už zřetelně po večerce, neboť všude je naprostý klid, jistě i tady platí tak zvaná uzavírka bloku, tedy mezi jedenadvacátou hodinou večerní a pátou hodinou ranní zákaz opouštět svůj domovský barák. Pochopitelně s výjimkou, jako jsou třeba oni teď. Když si plní své úkoly.

Náhle Joseph uslyší řev a ohlédne se tím směrem. U jednoho z bloků je skupinka dozorců, a také dva vězni. Jednomu může být tak třicet, druhému tak dvacet, odhaduje jejich věk. Vypadají dost uboze, pohuble, zkrouceně, asi dostali výprask, a teď je nutí, aby se na tom mraze svlékli donaha. Ještě zahlédne, jak přiběhne jeden z dozorců a na již nahé muže vychrstne vědro vody.

„Tak ti to maj spočítaný,“ prohodí někdo z kráčejících.

„V týhle zimě to budou mít rychlý,“ míní druhý.

Edelstein neříká nic. Vlastně v duchu ano. Moc hezký přivítání, v novém táboře, myslí si. Ještě jednou pohlédne směrem, kde jeden z dozorců cosi řve na přihrbenou a klepající se dvojici nahých vězňů, jimž již začíná voda na pokožce tuhnout. Pak mu zmizí z obzoru. Začne dumat, jak dlouho bude tak asi trvat, než ti dva chudáci upadnou do bezvědomí, a jak dlouho, než úplně zemřou. Pokud to půjde rychle, tak to nemusí být zase tak strašná smrt. Prý když někdo umrzne, tak nic necítí, jen postupně usíná a už se neprobudí. No, raději si tuhle zkušenost odpustí.

Vítá je blok šestnáct, a kupodivu je v něm i docela teplo. Tedy ve srovnání s mrazem venku. Určitě už tady nějaký čas topí, ve dvou kamnech na obou koncích asi čtyřicetimetrového baráku. Josepha zarazí přítomnost vězňů, co nezná. Jejich denní směna má asi sto mužů, noční teď tak

padesát, včetně těch, co pracují přímo ve třídírně. Ti jsou dost namyšlení, oni krom jiného často pářou šaty, rvou boty, vymačkávají různé tuby rozličných krémů a past, a nacházejí tam občas zlato, brilianty, peníze různých měn. Ne všechno odevzdají. A ještě si tam prý někdy užijí, neboť tam prý v posední době přichází také po stovce žen na denní i noční směnu. Z tohoto tábora, z Birkenau. To vše ale jen slyšel.

Jelikož bydleli na stejném bloku, minimálně od vidění většinu zná. Ale teď tady spatří tak na čtyřicet nových tváří. Různého věku. Možná však, že už je té práce tolik, že jejich stavy rozšiřují. Otázkou je, jestli je to dobré či špatné znamení. Možná se jim trochu uleví, když jich bude víc. Na druhé straně to znamená i více hladových krků. Ale co, na té rampě, kde jeho četa pracuje, je toho ve vlacích tolik, že strach o žrádlo mít nemusí.

Dostanou pokyn, aby si zabrali určitou část paland. On je rychlý a mrštný, taky duchapřítomný, proto se rychle vyšvihne nahoru a okupuje třetí řadu. Což znamená, že se na rozdíl od těch, co budou pod ním, bude moci i posadit. Každý sice bude mít pro sebe necelý metr na šířku, ale být nahoře považuje za dost důležité.

„Hele, mladej, nejseš moc mladej nato, abys byl tady?“ objeví se před ním poprsí asi pětadvacetiletého, možná až třicetiletého muže, co ho zná od vidění. Ale nikdy se nesnaží zjistit jejich jména. Nechce je znát.

„Nejsem žádnej nováček. Jsem tady už dýl než čtyři měsíce,“ odsekne.

„No a co? To i další. Nemáš nato věk, spát tady nahoře,“ snaží se starší vězeň vystrnadit toho evidentně mladšího.

„S tím nic nenaděláš,“ odpoví Joseph a začne se demonstrativně zabydlovat. Bohužel si povšimne, že jejich spor zaujme i další, a mnozí se mračí. Ale byl tady dřív a nehodlá ustoupit.

„No to není tak jistý!“ zní hlas vetřelce výhrůžně.

„Jo? Chceš si to se mnou rozdat?“

„Myslíš jako s tebou? No máš pěknou prdýlku, takovou tuhou,“ rozesměje se usurpátor, a spolu s ním i několik dalších.

„Dotkni se jí, a budeš muset požádat, aby ti tam někde našli protézu, protože ti nezůstanou žádný zuby v tý tvý hubě,“ nakloní se teď Edelstein vyzývavě směrem k poprsí muže. Není si jistý, kdo z nich je silnější, ale cítí se dost urostlý, aby si nemusel nechat nic líbit. Nechce problémy, ale také nechce, aby si s ním někdo vytíral prdel.

„Sakra, ten mlaďoch je vostrej,“ zasměje se někdo z přihlížejících.

Nastane poněkud patová situace. Muž vyčuhující nad palandou začíná chápat, že svého mladšího kolegu jen slovy z jeho místa nedostane. Buď se s ním o místo porve, nebo bude muset ustoupit. Což se mu ale zřetelně nechce.

„Nebojím se tě,“ říká Joseph důrazným hlasem, „Buď se na mě vyser, nebo si to vo to místo můžeme rozdat. To už je na tobě,“ pokrčí rameny, sedí teď na vydobytém území, a nehodlá ho bez boje opustit.

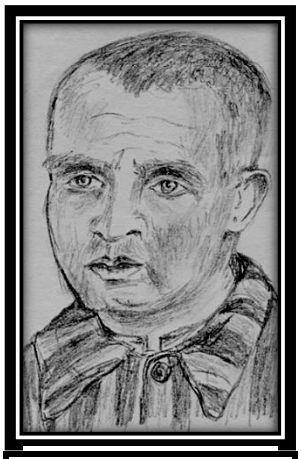

Eliezer Lichtig

„Nech ho na pokoji,“ ozve se hlas Eliezera Lichtiga, „Byl tam první, zabral si to tam. Tak má právo tam spát.“ I on je v horní řadě, jen o několik míst dál. Vlastně všechna místa nahoře jsou již obsazená, a jak se zdá, všichni jsou na straně Josepha. Možná se však jen obávají, že by i jejich nároky na lůžko mohly být zpochybněny.

„Ale je to takový knípě,“ zlobí se žadatel o lepší místo.

„Je to stejnej vězeň jako my všichni. Není žádnej nováček, co bys na něj měl dělat ramena. A jak jsem ho poznal, je fakt dost vostrej. Na tvým místě bych ho nechal na pokoji, jinak bys vo ty zuby mohl fakt přijít,“ říká teď Lichtig vážným hlasem.

„Do prdele," zmizí poprsí vetřelce Josephovi z očí, pravděpodobně své nároky vzdal.

Edelstein jen lehce kývne hlavou směrem k Eliezorovi, jako projev díku, pak se začne zabývat uhájeným územím. Po pravdě nic moc. Bude třeba sehnat nějakou deku, pořádnou, aby mu nebyla zima. Možná i druhou pod sebe.

Rozhlédne se. Prostředí bloku fakticky žádná sláva. Ale to není podstatné, klíčové je, zda i zde, v tomto novém táboře, bude mít jejich komando privilegované postavení. Ale snad ano. Mnoho jeho členů dokáže sehnat vlastně cokoli, a tím kdekoho podplatit, včetně esesáků. Jedny nácky podplatí, a ty je nechají věci propašovat, a pak podplatí druhé, a ti je pak víc šanují. Snad se sveze i on s nimi. Nechce se ale s nimi zaplést, nechce riskovat svůj život tím, že by něco pašoval. Pokud by šlo o proviant, čekal by ho krutý výprask, kdyby u něj našli například šperky, zlato nebo valuty, tak pak to většinou končí trestem smrti. Je totiž hrdelní zločin okrádat říši o věci, která ona ukradla svým obětem.

DALŠÍ DNY V NOVÉM PŮSOBIŠTI

Daniel Edelstein se pomalu ve svém novém působišti začíná orientovat. Bohužel oproti základnímu táboru mu tady tolik pšenka nekvete, především není osvobozený od každodenních ranních i večerních apelů. Ano, má lepší oblečení, nikdo ho nemlátí, na rozdíl od běžných vězňů, ale před mrazem a nepřízní počasí obecně ho ani jeho privilegované postavení neuchrání.

Ale neměl by si stěžovat, může spát v místnosti pro blokového písaře, nemusí se tísnit na malém prostoru na zatuchlých palandách, uprostřed různě zapáchajících vězňů. Horší je to už s latrínami a umývárnou, obojí je v barácích soustředěných u jednoho z plotů, toho, za nímž se někde v dáli a v háji nachází plynové komory, bunkr jedna a dva.

Co se toho týká, Latka mu ukáže, kde rostou nová krematoria. Sice Němci funkci staveb tají, ale jako vždy to tady všichni vědí. Dvě jsou hned vedle jejich tábora, ty vysoké komíny prostě přehlédnout nelze. Tyčí se tam proti nebi, zatím němé, tedy bez kouře, ale už čekají, už asi brzo se z nich bude valit dým a do okolí budou šířit smrad páleného masa a kostí.

Danielovi zase běhá mráz po zádech, dozví se, že tady budují hned čtyři krematoria, k tomu jednomu, co je v základním táboře a kde slouží Isaac. Bohužel součástí těchto staveb má být i plynová komora, a prý mnohem větší, než v tom starém krematoriu. Ne improvizovaná, z upravené márnice, ale cíleně vybudovaná odborníky. Odborníky! Jaká odborník proboha může stavět plynovou komoru, kde se mají udusit stovky a stovky lidí? Možná i více než tisíc, jestli budou tak velké, jak naznačuje písař.

Stanislav se vůbec ukazuje jako velmi všestranná osobnost, dokáže pro sebe mnohé sehnat, asi tady má opravdu slušné postavení. On a jemu podobní jsou šlechta mezi vězni, a ten rozdíl je asi podobně velký, jako mezi skutečnou aristokracií a nevolníky, v době tuhého feudalismu.

Co se týká služby v nemocnici, je tady péče o pacienty ještě daleko horší než v základním táboře. Ve všem, v hygieně, v prostředí, v možnostech nemocné léčit. Těch je tady dost, přes jejich časté odstraňování. Nikdo z vězňů sem jistě nechodí rád, bojí se, ale někdy už prostě jeho tělo nemůže dál. Nebo utrpí pracovní úraz. Pak se ocitne na ošetřovně a také ve velkém ohrožení života.

S Danielem se nikdo z vězeňského personálu moc nebaví. Vlastně k tomu přispěl jeho pomocník Libek, jak zjistí s rozhovoru s ním. Ten totiž mezi personál vypustil informaci, jak je židovský lékař zadobře s esesáky, jak mu ho dokonce přidělili za pomocníka. Možná tím měl v úmyslu uchránit sám sebe, ale vytvořil tady dost nehezký obraz vězeňského lékaře, jako velkého kolaboranta, co to peče s nácky. Tak se ho raději ostatní straní, aby jim neuškodil.

Dozorci i esesáci ho pak nemusí, ale nechávají ho na pokoji, i k nim se doneslo, že spolupracuje s důstojníky a významnými lékaři SS. Proto ho nešikanují, přestože obecně Židy

nenávidí a s rozkoší je ponižují či tlučou. Vždyť je tady tolik jiných, na kterých si mohou zchladit žáhu. Vlastně mohou kohokoli z běžných vězňů umlátit, a nikdo jim neřekne ani popel.

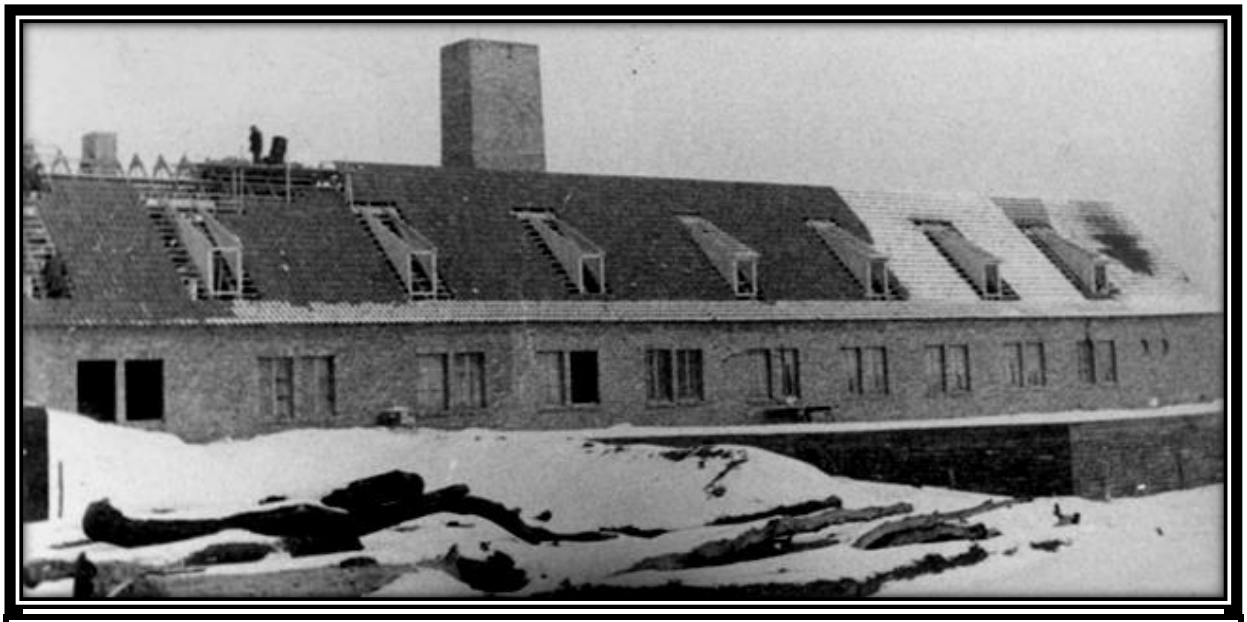

Birkenau - stavba Krematoria II – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

Danielovi tento stav na jedné straně vadí, necítí se být tak velkým kolaborantem, na druhé mu vyhovuje. Získal znovu svoje zázemí, tentokráte u polského písaře Latky, i násilnický kápo Koch si ho moc nevšímá. V místnosti Stanislava si pak usurpoval kus stolu pro sebe, dostal dokonce psací stroj, aby mohl začít pracovat na zprávách pro německé doktory. S různými tabulkami a grafy mu pomáhá i Avi, ukazuje se jako šikovný mladík. A dá se s ním i mluvit, i když i Latka trochu roztál a už je vstřícnější. Dokonce mu naznačil, že dostal jistou informaci od bratrů ze základního tábora, že může lékaři věřit, tak asi i to pomohlo.

Právě od něho se dozví, že sem bylo přeloženo i vyklizovací komando. Proto se rozhodne dalšího večera vyhledat bratra Josepha, pokud tedy bude na apelu, už párkrát se stalo, že jeho pracovní četa zůstala na rampě až do noci.

Vstoupí na blok šestnáct, tváří se sebevědomě, čemuž napomáhá i jeho dobře živená figura, vysoké teplé boty, kabátec, který není pruhovaný, byť nese označení vězně židovského původu. Těch moc mezi prominenty není. A když k tomu ještě zastává funkci lékaře, jehož pomoc může kdokoli z vězňů potřebovat, není divu, že se těší značnému respektu. Ten teď pomáhá vlastně zvýšit i svému mladšímu sourozenci. Byť mladší bratr, podle jeho vystupování, pomoc příliš nepotřebuje.

„Tak jsme se zase sešli," sleze ze svého těžce uhájeného místa Joseph, trochu se rozkašle.

„Je ti něco?" ulekne se starší bratr.

„Ne, snad to nic není," zavrtí hlavou Joseph, „Asi je to z tý sprchy, když nás sem přijímali. Nechali nás tam nahý snad několik hodin,než nám dezinfikovali hadry. Tak asi z toho."

„Stáli jste nahý na mrazu?" tváří se vyplašeně Daniel.

„To naštěstí ne, prej z protekce, nás nechali klepat kosu uvnitř. Ale i tam byla zima. Ale jen mě trochu bolí hlava a kašlu, snad to nic vážnýho nebude."

„Pojď se mnou, podívám se na tebe," nebere lékař stav svého sourozence na lehkou váhu, přiměje ho se obléknout a odvádí si ho do svého pokoje. Tam se rozvaluje Latka, u stolu Libek maluje nějakou tabulku, oba se teď trochu udiveně podívají na příchod neznámého mladíka.

„To je můj bratr, Joseph. Z vyklizovacího komanda Kanady," vysvětluje Daniel německy přítomnost cizího chlapce.

„Tak komando z Kanady? No jo, vlastně si to říkal," pokývá hlavou Stanislav, už si se svým spolunocležníkem tyká, „Přišel se na nás podívat?" pohlíží pátravě na mladíčka, možná i zištně, známost s lidmi z tohoto komanda je výhodná, může od nich ledasco získat. Nebo směnit.

„Jak se zdá, trochu prochladnul, asi tam při dezinfekci," řekne Daniel a tváří se ustaraně, „Svlíkni se, do pasu, poslechnu si tě," nařizuje.

„Zase takové teplo tu nemáte," setrvá i Joseph v německém jazyce, aby jim i hostitel rozuměl, „Ještě tady víc nastydnu," lamentuje, ale plní příkaz staršího sourozence. Sundává ze sebe postupně různé vrstvy, a to i dost kvalitního a cenného prádla.

„Moc dobrý materiál," kývne uznale Stanislav.

Birkenau - stavba Krematoria IV – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

Lékař sáhne za sebe, kde má některé medicínské pomůcky, vzápětí začne poslouchat plíce svého bratra. Ten trpně zhluboka vydechuje a nadechuje, přitom se mu vykreslují jeho svaly. Vypadá velmi dobře, vůbec ne jako vychrtlý vězeň.

„Tak co? Dobrý, nebo půjdu brzo pod zem?" zeptá se s mírnou ironií.

„Takhle nežertuj," napomene ho Daniel, pořád v němčině, „Naštěstí jsou tvoje plíce čisté, žádný náznak zápalu. Ale kdyby se tvůj stav zhoršil, tak za mnou musíš ihned přijít. Abychom to zachytili včas. Nenechali nemoc rozjet," zamyslí se, „Taky bych ti mohl zařídit přijetí na ošetřovnu, tak na dva, tři dny," navrhne.

„To v žádném případě," zní rezolutní odmítnutí Josepha, „Tam se chodí umírat, ne se léčit. No dobře, tak dvojčatům se nic nestalo. Ale nebudu riskovat, že tam od někoho skutečně něco chytím. Je mi celkem dobře," dodá, a začíná na sebe zase navlékat alespoň základní vrstvy oděvu. Ani tady není dvakrát teplo, i když zima taky vypadá jinak.

„Dám ti nějaké léky," sáhne Daniel do své torny, „Tohle sníš teď hned, tohle si vezmeš zítra ráno a tohle zase večer. Pokud to půjde, tak se mi přijdeš ukázat. Kdyby ne, tak další den. A Josephe, pokud by se ti přitížilo, tak neriskuj. Na té ošetřovně si tě ohlídám, aby tě neselektovali. Nebo bych zkusil něco jiného. Nesmíš nic podcenit," tváří se velmi vážně.

„Rozumím," přikývne mladší sourozenec, ale nehodlá nabídku využít. Dan to určitě myslí dobře, ale on se raději nemocničnímu bloku vyhne velkým obloukem.

„Tady, to se hodí," ozve se náhle Latka, a k velkému údivu Josepha mu podává značně naplněný pohárek, jen člověk bez čichu by nepoznal slivovici, „Při vší úctě k těm tvým lékům, Dane, tohle je ta nejlepší a nejspolehlivější medicína. Tak šup tam s tím."

„Děkuji, pane," řekne uctivě obdarovaný, pak do sebe zvrhne polovinu obsahu skleničky, vzápětí se rozkašle, „Sakra, to je něco," poznamená hodně sípavě.

„To bych řekl. Prostě ta nejlepší medicína," směje se Polák.

Zbytek času, co Joseph zůstane, se posadí sourozenci na lůžko a baví se spolu, ostatní si jich nevšímají, ctí jejich soukromí. Nakonec musí lehce pokašlávající chlapec odejít, neboť se blíží večerka.

„Snad to nic vážného nebude," poznamená Stanislav, „Vypadá dost dobře, statně."

„Také doufám," odvětí Edelstein, „Ale znáš to, ty strašné apely, a celou dobu tam venku. Visí to tady nad každým z nás, i když jsme dobře oblečení. Ale taky nás můžou nechat dezinfikovat, jako jeho, a stát hodiny někde nahé, a malér je na světě."

Večerka neznamená, že by museli i v místnosti písaře všichni zalehnout. Stejně tak si občas pořádá své večírky s kamarády i Koch. Daniel a Stanislav po čase vyženou Aviho, Polák nalije stakan slivovice a již za zhasnutého světla si povídají. Zapálí si k tomu cigaretu. Někdy písař uvaří pravé, ničím nenastavované a neředěné kafe. O něčem takovém se běžnému vězni opravdu může jen zdát.

Latka také zmíní, že je dobře, že se komando z Kanady přestěhovalo sem, do tohoto tábora. Tak bude snazší přístup k věcem, které oni umí sehnat. Z jeho slov Edelsteina zamrazí, ještě aby se jeho mladší bratr do něčeho zapletl, nechal se chytnout při pašování. Pak by s ním byl asi amen. Nebo by minimálně dostal šeredný výprask, sám už léčil pár vězňů, co ho absolvovali. A ne každý se z toho vylízal.

Druhý den ráno začne Daniel pracovat na nemocničním bloku, poctivě se věnuje jemu přiděleným pacientům, ve skutečnosti však pro ně může udělat jen málo. Alespoň se snaží zajistit jejich lepší hygienu. Kolem desáté hodiny ho zavolají na chodbu, a on spatří vojáka ze stráže SS. Ten mu jen suše oznámí, že ho má následovat. Do vedlejšího ženského sektoru.

Doktor Carl Clauberg

I když sektor BIa, tedy ženský, a sektor BIb, kde vězní muže, se nachází hned vedle sebe, není možné se tam jednoduchým způsobem dostat. Respektive je nutné opustit daný sektor, dostat se na cestu za ostnatým drátem, a jinou branou vstoupit do tábora vedlejšího. Pro vězně tedy přechod z jednoho sektoru do druhého není bez propustky realizovatelný.

Edelstein pochopí, kam je povolán, proto si jde urychleně sbalit veškerou dokumentaci, i rozepsanou zprávu. Vše vloží do medicínské brašny, nyní si ji mohou klidně zkontrolovat, nic by tam nenašli. Ale bude jen dobře, když si zvyknou, že se tady s tou tornou pohybuje, pak by snad časem mohl něco i pronést, pokud bude potřeba.

Voják ho vede až před blok třicet v ženském sektoru, tam ho beze slova opustí. Daniel spatří automobil, podle všeho by mohl patřit Schröderovi. Ale je prázdný, mohl s ním klidně přijet i Schumann nebo Clauberg. Ale proč o tom dumat, však se všechno jistě brzo dozví. Vejde do baráku, tam na něj zamává jedna dozorkyně, tu už zná, a ta ho nasměruje do ordinace. On zaklepe, po vyzvání vstoupí, a spatří tam sedět u stolu všechny tři německé doktory, s nimiž již spolupracuje či spolupracovat má. Horsta Schumanna, Carla Clauberga i svého pravého šéfa Johanna Schrödera. Generál v záloze, kapitán a poručík, co se týká

jejich hodností. Jeden bezcitnější parchant vedle druhého, pokud jde o jejich přístup k pacientům či pacientkám.

S tornou přes rameno, s baretem přitisknutým ke stehnu, se podle protokolu zahlásí číslem. Spatří letmé úsměšky, pak mu Horst pokyne rukou, aby přistoupil blíže.

„Tak co, máš něco připravený?“ zeptá se, jeho hlas zní dost arogantně a přezíravě.

„Ano, pane doktore,“ tahá oslovený z torny různé dokumenty, „Již pracuji na té zprávě. Mám i pár tabulek a grafů, ty kreslil ten pomocník, vypadají zdařile,“ vysvětluje, „Ale ještě jsem vše nestačil dokončit, většinou na tom pracuji po večerech či nocích, když mi skončí služba, apely.“

„Tak ukaž, co máš,“ natáhne Schumann ruku, „Máš něco v hlavě?“ zeptá se.

„Něco ano, pane doktore. Co přesně máte na mysli?“

Následuje asi dvacet minut, kdy židovský lékař odpovídá na položené dotazy, ty vznáší všichni tři. Zajímají se především o následky ozáření na pacientech, ale i stav po sterilizačních operacích, chlapců i dívek. Edelstein na ně odpovídá opravdu fundovaně, přičemž si dává pozor, aby z jeho hlasu nezazněla žádná emoce, natož pak nedej bože výčitka na strašné zacházení s těmi mladými a nevinnými lidmi.

Pány vědátory zaujmou i některé tabulky a grafy, které se snaží vystihnout stav pacientů i v závislosti na době ozáření, má zde statistiku, kolik pacientů zemřelo, kolik jich skončilo téměř v kómatu, kolik jich bylo posláno do plynu a kolik zpět do práce. Přitom pochopitelně používá jejich terminologii, tedy místo zavražděn uvádí zvláštní péče a podobně.

Podle výrazů všech tří esesáků se zdá, že je dokázal zaujmout, a ti snad i kvitují jím předloženou dokumentaci. Nechce si moc fandit, ale když srovnává svoje vědomosti s jejich, a jsou již o něco starší, tak snad jen Clauberg se mu zdá rovnocenný. U Horsta i Johanna mu přijde, že jejich znalosti jsou povrchnější než jeho, minimálně v mnoha případech. Což jim samozřejmě nevykládá, naopak lehce naznačí, že by do zprávy potřeboval znát výsledky z laboratoří. Podle výrazu Schumanna hned usoudí, že nejsou takové, jaké by si on přál, proto již dále nevyzvídá. Je na něm, zda mu informace poskytne či nikoli. Třeba si tu zprávu může napsat sám, nebo ji i nějak upravit, i to někteří pseudovědci dělají, že výsledky svých pokusů přibarvují a vylepšují.

„Zabýval ses tím vybavením, na tom bloku deset a dvacet osm?“ položí dotaz z jiného ranku Schröder.

„Ano, pane doktore,“ vytáhne Edelstein jiný list papíru, „Na konci minulého roku, když zbyla chvíle času. Jak jste mi nařídil. Snažil jsem se najít v literatuře, co zůstala v základním táboře, nějaké informace, i vhodné přístroje, vybavení,“ podá dva popsané papíry svému šéfovi, jsou vytvořené rukou, ale úhledným písmem a přehledně.

„Hm,“ nahlédne do listin i Horst, „No tak tohle sem určitě nedostaneme, tohle by snad šlo. Nebylo by špatný to tam mít takhle vybavený, ale realita asi bude trochu jiná, poněkud okleštěnější,“ konstatuje.

Daniel se pochopitelně velmi snaží, aby dobře zapůsobil, vždyť bojuje o svůj život a o udržení si svého prominentního postavení. Pokud jim jeho služby budou připadat potřebné, pokud za ně bude dělat černou práci, připraví jim podklady, či dokonce za ně napíše zprávy, pak se snad nebudou chtít jeho služeb vzdát. Ačkoli jednoho se bojí opravdu hodně, a totiž svého povědomí o jejich zločinech. Neboť jejich experimenty jsou zločiny toho nejhrubšího zrna. I pokud budou ve válce poraženi, a některým zdejším vězňům snad svitne naděje se konce války dožít, on mezi nimi pravděpodobně nebude. Přece nenechají naživu svědka svých odporných činů. Byť i on asi bude hodně ušpiněný. Ale za tohle by je měli jednou soudit, a pak mrtvý svědek žádný svědek.

„Doktore,“ ozve se teď Clauberg, „tys ošetřoval ty dívky, po těch operacích. Co si o tom myslíš? Jak byly ty zákroky provedené?“

Edelstein rychle uvažuje, jak odpovědět. Nechce shodit Deringa, určitě s ním bude muset ještě spolupracovat, zároveň by rád dosáhl jiného způsobu odebírání vaječníků, neboť si je bohužel téměř jistý, že experiment bude dále pokračovat. Proto se snaží mluvit značně diplomaticky, naopak velmi precizně a výstižně popíše stav pacientek před první i před druhou operací, následky ozařování. Opět se zdrží veškerých emocí, ačkoli se mu opět nemluví lehko, on za těmi údaji vidí hrozně trpící lidské bytosti, na rozdíl od těch tří bohorovně se tvářících pánů.

Jak se zdá, i tentokráte uspěl, minimálně Carla zaujal. Možná ho nesnáší jako Žida, ale pravděpodobně ho respektuje jako kolegu lékaře. A vzhledem k tomu, že má své povinnosti i jinde, asi se mu hodí již vyzkoušený pomocník, který se doposud ukazuje v dobrém světle. O což vězni pochopitelně jde v první řadě.

„Budeš mít střídavě služby, tady i tam," řekne mu Clauberg, „Ještě to s tebou proberu, později," dodá, a pak položí několik dotazů ohledně svých vlastních výzkumů před válkou. Ale tady je Daniel bezvadně připravený, i díky literatuře, kterou mu Johann sehnal už dříve. Nebezpečný mužík se tváří spokojeně, byť ho veřejně nepochválí.

Pošlou ho pryč, čehož on využije, aby se poptal na pacientky po operaci, které sem nedávno přivezli ze základního tábora. Zavedou ho za nimi, nalezne jich šest, ne právě v dobrém stavu, dvě tady již nejsou. Raději se nechce ptát, jak zemřely, jestli přirozenou cestou, nebo je poslali do plynu. Ostatně je to jedno, v každém případě jsou mrtvé.

„Všechny nás to čeká," poznamená smutně Pesia Grubmanová, s níž hovoří, ta mu vždy z nich přišla nejkomunikativnější. Vyhrne ji košili, shlédne na její stav.

„Nemusí tomu tak být, ve všech případech," řekne jí, „Například ty nevypadáš zase tak špatně."

„Doktore, zničili jste mi život, tak si to snad raději nechte," odsekne ona, v jejích očích on může číst přetrvávající nenávist.

Nechá ji být, a jde se podívat na další pacientky. Náhle se vedle něho objeví Helene Kleinová, jeho snoubenka. Tak díkybohu se i ona dožila nového roku, oddechne si on, pokoutně si ji prohlíží a hodnotí, jak moc zase od posledně pohubla. Rysy má trochu ztrhané, ale on ji asi nedokáže posuzovat objektivně, pro něho je pořád ta nejkrásnější žena na světě, i s vyholenou hlavou a se šátkem na ní. Vypadá možná unaveně, zdrchaně, ale dle všeho zdravě. Což je tady klíčové.

„Mohu vám pomoci, pane doktore?" řekne ona německy a nahlas, pro okolí.

„Zůstaňte tu se mnou, sestro," odpovídá jí i on škrobeně, „Kdybych něco potřeboval, tak vám řeknu," zdůvodní i její přítomnost.

A tak jsou a zároveň nejsou spolu. Jsou kousek od sebe a zároveň si připadají strašně daleko. Ale nemohou tady veřejně projevit svou náklonnost, jen vystupovat odměřeně jako lékař a zdravotní sestra. Pravděpodobně sem byla někým záměrně poslaná, aby ji on mohl vidět a potěšit se alespoň z její přítomnosti. Co by ale dal za pár minut, kdy by s ní mohl být někde o samotě, pomilovat se s ní. Na což ale asi může zapomenout.

Vytáhne si ho Schröder, pravděpodobně už porada skončila a pánové experimentátoři se rozešli. Zatáhne ho do kumbálku, který slouží doktorům, jsou tady sami. Johann nechá oběma přinést dobrou kávu, dovolí svému pomocníkovi se k ní posadit a nabídne mu i cigaretu.

„Tak, a teď mi řekni všechno, ale úplně bez příkras," vyzve svého asistenta, „Nemyslím tím, abys lkal nad jejich vosudem, ale chci znát tvůj vodbornej názor na ten experiment."

„Pokusím se, pane doktore," zaváhá Daniel, má nutkání ho celý shodit, kdyby s ním skončili, ušetřili by tím utrpení možná stovkám chlapců a dívek, co do něj asi ještě zapojí. Ale jeho šéf není hlupák a lehce by ho prokoukl. Proto bude lepší ho popsat po pravdě, přičemž může zpochybnit způsob sterilizace pomocí Roentgenových paprsků. Nezdá se mu vůbec reálné

jakýmkoli způsobem sterilizovat celou pro nacisty nevhodnou populaci, a už vůbec ne někde tajně na úřadech.

„Jsme ale teprve na začátku, nemyslíš?“ podívá se na něj tázavě Schröder, pak típne cigaretu, která během referátu vězně dohořela.

„Chtěl jste, abych byl upřímný, pane doktore. Nezdá se mi tento způsob sterilizace příliš nadějný, v tom smyslu, jak tady zaznělo, už dříve. Neznám sice ty výsledky laboratorních testů, jen jsem viděl ty vedlejší účinky. V mnoha případech dost devastující.“

„Možná by šlo ten paprsek lépe zacílit, co myslíš?“

„Nevím, pane doktore. Snad u mužů, a to asi i tak velmi obtížně. Vždyť byli dost vážně popáleni ve slabinách, podbřišku, na penise, možná mají i poškozená střeva, podle druhotných příznaků. U žen je to ještě horší, jejich vnitřnosti jistě dostaly co proto. Pokud má být cílem sterilizovat co nejvíce osob a zároveň zachovat jejich práceschopnost, nezdá se mi tato metoda jako příliš vhodná.“

„Carl tu zkouší i jinou, jak se už brzo dozvíš. Ale zcela bych nezavrhoval ani tu s těmi paprsky, zvláště když se o ni zajímá Himmler,“ řekne Johann.

„Říšskému kancléři asi nelze sdělit, po tak krátké době, že tudy nejspíše cesta nevede,“ povzdechne si Edelstein.

„Myslí ti to. To vopravdu nejde. Navíc, když bude experiment nějakej čas probíhat, budeme mít volnější ruce i pro jiný. Například testování léků farmaceutických firem.“

„Ty firmy asi dokáží být vděčné,“ poznamená Daniel.

„Chytrej,“ zasměje se Schröder, „Vidím, že se ti pořád daří dobře.“

„V rámci možností, pane doktore,“ odvětí zdrženlivě asistent, pak popíše, jaké má výhody v novém táboře, postěžuje si na značnou ztrátu času na apelech, na které teď musí chodit. Také mu chybí odborné knihy, které zůstaly v základním táboře.

„Ty knihy půjdou zařídit. Když mi dáš seznam, tak ti je sem pošlu,“ přikývne esesák, „To sis sebou vzal to hovado, co neumí německy?“ vybafne dotaz, čímž svého asistenta zaskočí, tomu chvíli trvá, než mu dojdou souvislosti.

„Myslíte toho pomocníka, pane doktore? Ne, ne, tamten zůstal na bloku osmadvacet, a už trochu německy umí. Tohle je jiný, německy umí výborně, a taky je hodně pečlivý, jak jste mohl posoudit.“

„Když ti to vyspraví svědomí,“ ušklíbne se Schröder, čímž dává najevo, že víc věří na snahu někomu zajistit lepší místo, než že by skutečně nějakého pomocníka potřeboval, „Proč si teda nepožádal, aby ti pomáhal někdo z tvejch bratrů?“ položí otázku, která mu asi vrtá v hlavě.

„Taky jsem o tom uvažoval, pane doktore,“ přiznává se Daniel, „Ale až na jednoho jsou v dobrých komandech. Ale hlavně, prostředí nemocnice považuji za dost nebezpečné. Pokud zase vypukne nějaká epidemie, ale i jinak, lehce se tam může nakazit. Také být přítomný některým experimentům …“

„Tvoje věc,“ pokrčí rameny Johann, „Doufám, že si vo všem děláš poznámky, jak jsme se dohodli. Abys měl něco v ruce, až tu zprávu vodevzdáš Horstovi.“

„Jistě, pane doktore, kdykoli vás mohu o všem přesně informovat.“

„Udělals na ně dobrej dojem,“ prohodí Schröder, „Jinak, pokud by tě to zajímalo, tak to s tím blokem osmadvacet a deset vypadá dobře. Možná i kvůli tomu výzkumu s tou sterilizací nám jdou na ruku. Až to tam votevřeme, tak se tam vrátíš.“

„Co Helene, pane doktore?“

„Já svoje slovo držím. Bude sloužit na tom bloku deset, jako zdravotní sestra. A ty tam budeš mít přístup, takže se s ní budeš vídat. Alespoň vidíš, jak je pro tebe výhodný bejt se mnou zadobře,“ usměje se esesák.

„Já vím, pane doktore," přikývne Daniel, a snaží se tvářit i vděčně. Byť cena, kterou za to musí zaplatit, rozhodně není nicotná, a svědomí ho pronásleduje, „Co rodina, pane doktore? Užil jste si ji?" zeptá se.

„Zajímá tě to, nebo se ptáš jen ze slušnosti?" podívá se pátravě Johann.

„Tak napůl, pane doktore," rozhodne se pro upřímnost vězeň, „Ale nelhal jsem, když jsem vám dovolenou přál. Jsem si vědom, co jste pro mě udělal, pane doktore."

„Tak užil jsem si to, bohužel to rychle uteklo," povzdechne si nácek, „Děti zase povyrostly, vod doby, co jsem je neviděl. A to bylo několik měsíců … Nechci sem tahat rodinu, jako některý kolegové, chci je vod tohohle místa držet raději dál. Z více důvodů," dodá.

„Hlavně když jsou všichni zdraví," prohodí Edelstein, neodváží se zeptat na ty důvody, proč tady jeho šéf nechce mít svou manželku a děti.

„Díkybohu jsou. Ty dárky, co jsem přivezl, tak ty měly úspěch. Však až se vrátíš do toho základního tábora, tak zase něco vymyslíme. Budu už muset jet, mám další povinnosti," podívá se na hodinky Johann, „Pojď se mnou," nařídí, „A vem si tu svou brašnu," dodá.

Poté zamíří ke svému autu, cestou si vyzvedne svého řidiče. Kurt se střeží pohlédnout na židovského doktora, jako by zase nevěděl, jak se na něj tvářit. Místo toho na pokyn svého šéfa rychle otevře dveře a vyndá objemný balík.

„Tohle je tvoje," řekne Johann, „Ale to se tam asi nevejde," zamyslí se, „Zalez do auta a přendej si to tam," nařídí svému asistentovi.

Ten poslechne velmi rád, neboť tuší další výslužku, bude se mu tady hodit, dostává sice dvojité porce, ale i ty nejsou dostatečné, a navíc neskutečně odporné. Obdrží zase různé konzervy, trvanlivý salám, kus chleba, troje cigarety, dokonce i balíček kávy. A navrch zabalené vánoční cukroví, různé druhy. Brašna mu doslova praská ve švech.

„Snad mi to nezabaví," poznamená.

„Kdyby ti to zabavili, tak se vodvolej na mě," řekne Schröder, „Tak nasedáme," houkne na svého řidiče, auto se záhy dá do pohybu a zanechá vězeňského lékaře na mraze před blokem třicet.

Tomu se zde dostane oběda, po něm se separátně setká s doktorem Schumannem a pak také na delší pohovor s doktorem Claubergem. S tím probere znovu pokus s Roentgenovým zářením, pak je mu oznámeno, jak by měla vypadat další spolupráce. Jak Daniel pochopí, tak jeho německý kolega má i další povinnosti a on by se tady měl starat o jeho pacientky, také o nich vést záznamy. Díkybohu po něm nechce, aby jim osobně ubližoval, jak snad z jeho slov vyplývá.

V odpoledních hodinách je pak odeslán zpět do mužského tábora, bohužel nedostane příležitost si ani promluvit s Helene. Ale pokud tady bude častěji, jak se zdá, tak snad se najde chvíle, aby si s ní alespoň mohl popovídat.

U brány trne, aby někoho nenapadlo chtít zkontrolovat obsah jeho torny. Sice nese označení zdravotnické organizace, ale mohli by se zajímat, co v ní pronáší. Naštěstí strážným něco řekne voják, co ho doprovází, a oni ho vpustí dovnitř, aniž by ho nechali brašnu otevřít či jeho samotného podrobili osobní prohlídce. Netuší, zda to dostali nařízené, prostřednictvím jeho doprovodu, či zda jim to přišlo zbytečné.

Tak jako tak, nese si zase moc cenné věci. Rozhodne se je neskrývat před svým spolunocležníkem. Ten jen hvízdne, když spatří obsah torny. Pak se pátravě zadívá.

„Tohle si asi nesehnal na černým trhu, co? U brány tě taky asi nikdo nekontroloval, jak se zdá. Máš asi dobrého mecenáše," lehce se usměje.

„Nebudu ti lhát," rozhodne se k upřímnosti Edelstein, „Dostal jsem to jako odměnu, za ty moje zprávy, co je tady v potu tváře vytvářím. I s tím klukem."

„Asi si tě ti němečtí doktoři cení, když ti tohle dají," podívá se pátravě Stanislav.

„Možná, možná jen chtějí, abych jim příliš nezeslábnul, a mohl jim ty zprávy psát dál."

„Hm, na to by asi stačil ten chleba a salám, ty cigarety, to kafe nebo to cukroví, to už je asi něco víc. Ne, ne, už nebudu vyzvídat … Fakt moc dobré. Jestlipak ho pekla nějaká důstojnická panička?“ převaluje Latka v ústech sladkost, kterou právě od svého spolubydlícího obdržel.

Daniel je už zase na nemocničním bloku mužského tábora, snaží se jak nejlépe umí pomáhat nemocným. Snad si toho všimnou i další členové vězeňského personálu a nebudou ho považovat za takového kolaboranta a parchanta. Ale není divu, že se na něho dívají skrz prsty, on má privilegia, kterých se jim nedostává. Z myšlenek ho vytrhne silueta ve dveřích, patří poručíku Heinzi Thilovi, jeho hlavnímu šéfovi zde. Rychle se staví do pozoru, nácek na něj kývne a on za ním musí vyjít na chodbu.

„Mám pro tebe úkol,“ říká mu esesák otráveným hlasem, „Prohlídneš jednu skupinu, co sem teď přivezli,“ rozkazuje, pak zavrtí nechápavě hlavou, „Tohle snad není možný. Nejdřív do tábora pustí ty kastráty, teď zase nějaký děti …“

„Děti?“ zachvěje se Daniel, obává se totiž nejhoršího. Pro děti tady není místo, ty končí v plynových komorách. Co po něm ten esesák vlastně chce?

„Nevím kde je splašili,“ mračí se Heinz, „Jestli z nějakýho sirotčince, nebo je někde pochytali,“ pokrčí rameny, „Je to víc než stovka kluků. Vypadaj zdravě, jak jsem je zkouknul, ale půjdeš s nima na umývárku, tam je prohlídneš. Kdyby byl někdo z nich nemocnej, tak ho přijmeš sem. Když budou zdravý, tak půjdou na svůj blok … vůbec tomu nerozumím, proč jsou tady.“

„Provedu, pane SS-Untersturmführere,“ říká Edelstein a sám je ze všeho rozpačitý.

„Maj tady prej zůstat, dokonce ani mundůry nedostanou,“ vrtí dál hlavou esesák, „Nechápu, proč je rovnou neposlali … však víš kam,“ dodá a židovského lékaře mrazí. Moc dobře ví, jak měl znít nevyřčený konec věty.

Jeden dozorce ho následně vede táborem k budově, která slouží jako umývárna a kde se v houfu tísní jistě přes stovku chlapců, on jejich věk odhaduje tak od dvanácti do osmnácti let. Mají civilní oděv, na něm všichni židovskou hvězdu. Zarazí se, mnozí mu už jako děti nepřipadají, očekával hochy pod deset. Někteří z nich by tu jistě mohli pracovat. Podívá se na jejich vyplašené obličeje a je mu úzko, má velké obavy, co s nimi tady nakonec provedou. Pokud je nezařadí do pracovních komand, k čemuž se dle slov zdejšího šéflékaře nemají, proč by je tady dlouho živili.

„Jsem lékař, vězeňský lékař,“ promluví k nim v jidiš a ukáže si na překřížené trojúhelníky na kabátci, „Dostal jsem za úkol vás prohlédnout. Půjdete teď po deseti se mnou, já si vás vyšetřím, pokud bude třeba, tak se omyjete.“

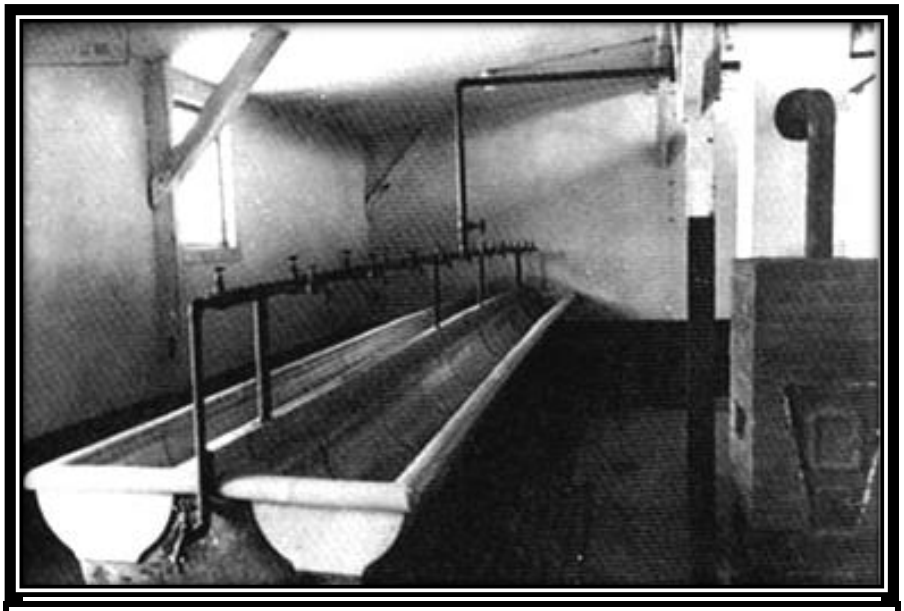

Birkenau - umývárna – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

Podívá se na přítomné dozorce, ti jsou také na rozpacích. Taková skupina kluků v civilu tady nikdy nebyla, sem se žádné děti nedostávají. Respektive pokud se sem někdo v jejich věku dostane, pak se k němu přistupuje jako k dospělému, je tady vězeň jako každý jiný, trpí tu a hyne jako ostatní. Nikdo asi nechápe, proč ti kluci

tady jsou, respektive je možná napadá to, co Daniela. Třeba je sem umístili jen na krátký čas, a posléze je s nějakou větší skupinou odvedou do plynu.

Prvních deset výrostků vstoupí spolu s ním na umývárnu, dostanou rozkaz se svléci. Jejich oblečení není příliš špinavé, i oni vypadají docela čistě. Ani nejsou zvláště vyhublí, na tuhle dobu, což teď může dobře posoudit, když jsou nazí.

„Odkud jste?“ zeptá se prvního z nich, jehož plíce si poslechne.

„Jsem Moshe Gilinski, pane doktore,“ odpovídá drobnější hoch, „Většina z nás je z města Zamošč. To je tady, v Polsku. Nemáme rodiny, tak nás nějak posbírali a odvezli sem,“ vysvětluje.

„Kolik ti je let?“

„Je mi patnáct, pane doktore. Vážně, pane doktore. Jen jsem trochu menší. Ale zdravý,“ tvrdí hoch přesvědčivě.

„Zdravý jsi, to ti můžu dát písemně. Tak se trochu opláchni a zase se obleč, ať se nenastydneš,“ přikazuje Edelstein a už se zase věnuje dalšímu z chlapců.

Moshe Gilinski

Díkybohu jsou kluci skutečně zdraví, a vůbec nevypadají špatně, nato, že jsou sirotky uprostřed války, uprostřed vražedného běsnění, hladu a bídy.

„Kde to jsme, pane doktore?“ zeptá se šestnáctiletý Dolek Priludzki, jak se hoch představí. Většina chlapců je vyplašených, raději mlčí, trpně se svlékne a nechá se prohlížet. Strach jim kouká z očí, netuší, kde se ocitli a co s nimi náckové chtějí udělat. Bojí se nejhoršího.

„Jste v táboře, kde jsou mužští vězni,“ odpovídá Daniel, „Není to tu moc dobrý. Ale záleží, na jakou práci vás přidělej. Vy asi budete nějaký čas v karanténě,“ vymýšlí si, aby mladíka uklidnil.

„Co s námi chtějí udělat, pane doktore?“ je v očích Priludzkiho strach.

„Jak jsem říkal, nějaký čas asi budete tady v táboře, v karanténě. Pak vás asi někam přidělí na práci. Asi podle věku,“ snaží se Edelstein, aby jeho hlas zněl klidně, přitom se obává především o osud těch nejmladších a nejslabších. Ty by mohli určit k okamžité likvidaci. Ale o tom tazateli nic říkat nebude, už takto jsou utrápení a vyplašení až dost.

Dolek Priludzki

„Viděl jsem tady lidi v takovým moc divným oblečení …“

„To je vězeňský mundůr,“ říká Edelstein, a přitom naslouchá zvuku plic chlapce, není úplně čistý, což on pochopitelně nikomu říkat nebude, „Já mám ten oblek jinej, protože jsem doktor.“

„Nechtějí nám tady ublížit?“ chvěje se Dolekovi hlas.

„Ublížit? Je to tady dost tvrdý, to ti zastírat nemůžu. Ale když pořádně pracuješ, až tě přidělí ke konkrétnímu komandu, tak tě nechají být. Ale trestají tu moc přísně jakýkoli provinění. Tak to řekni i ostatním, aby vždycky přesně udělali, co se jim řekne. Jinak by vás mohli dost surově zmlátit,“ varuje lékař a zároveň i poměry zde zlehčuje.

S prohlídkami se příliš nepáře, kluci jsou kupodivu skutečně zdraví, až na pár výjimek. Ale ani u nich není stav vážný a na pohled nikdo nic nepozná. U některých tuší začínající tuberkulózu, nikdy by to však nahlas nevyslovil, tím by dotyčného odsoudil na smrt.

„Kolik ti je let?“ podívá se na velmi drobného hocha, už se blíží do finále, prohlíží poslední skupinu.

„Chemek Owiecka, a je mi třináct let, pane doktore," představuje se a pokorně odpovídá drobný hošík.

„Vypadáš na méně," podává se zkoumavě Edelstein.

„Nevymýšlím si, pane doktore, opravdu," dušuje se kluk.

„Věřím ti, prostě jsi jen trochu drobnější. Ale zdravej jak řípa," plácne ho lékař po rameni, „Tak se rychle oblékni, ať nenastydneš."

„Pane doktore, neublížej mi? Když jsem tak drobnější, jak říkáte? Prej tady máme pracovat? Co když se pro mě žádná práce nenajde?" ptá se Owiecka vyplašeným hlasem.

Chemek Owiecka

„Proč by se nenašla. Třeba můžeš pomáhat v kuchyni," vymýšlí si Daniel, po pravdě nemá pro kluka dobrou odpověď, kdyby byl upřímný. Vypadá tak na deset a je dost slabý. Pokud některé z nich zařadí časem do pracovních komand, on mezi nimi s největší pravděpodobností nebude. Při selekcích na rampě posílají do plynu i mnohem vyšší a statnější chlapce.

Vstupní prohlídka asi sto dvaceti výrostků končí. Podle dotazů na jejich věk teď Edelstein ví, že nejmladšímu je třináct a nejstaršímu sedmnáct let. Už jsou zase v houfu před umývárnou a teď je dozorci pohánějí k jednomu z bloků, který se načas stane jejich domovem. Daniel se modlí, aby se ten čas nesmrskl jen na pár dní. Bohužel podle zdejších zvrácených pravidel jsou opravdu mnozí z těch chlapců zralí pro plyn.

„Všichni jsou po zdravotní stránce v pořádku," podává za chvíli hlášení šéflékaři, „Dokonce ani nejsou moc vyhublí, docela čistí. Jejich věk je od třinácti do sedmnácti let. Nejsou to už děti, pane SS-Untersturmführere. Určitě budou všichni schopni pracovat."

„Všichni? To jsem se před pár hodinami koukal na nějaký jiný parchanty?" zamračí se Thilo, „Ale já vím, vo co ti de. Nechceš, aby skončili tam, však víš kde."

„Možná pár je jich slabších, ale většina by mohla pracovat v jakémkoli komandu. Minimálně polovina z nich určitě," slevuje Daniel, když vidí výsměšný výraz svého šéfa, „Už nejsou dětmi, ale mladými muži."

„Mně je to úplně jedno. Nevím, proč jsou tady, nevím, co s nima bude a vůbec mě to nezajímá. Ale víš co?" objeví se na tváři poručíka výsměšný úšklebek, „Když se vo ně tak zajímáš, tak ti je dávám na starost. Budeš se vo ně starat, dokud tady budou."

„Starat? Jak starat, pane SS-Untersturmführere? Mám přece ty služby ve vedlejším táboře, a taky tady, v tomto bloku."

„Přestaň kňourat. Díky tomu si tady žiješ jak prase v žitě!" hodně se zamračí esesák, „Co se týká těch kluků, máš je na starosti jako jejich lékař. Když jim něco bude, tak ať choděj za tebou. Možná tady budou jen pár dní, pak se jich zbavíme," dodá zlověstně.

„Pane SS-Untersturmführere, pokud o nich s někým budete mluvit, tak můžete zmínit jejich dobrý fyzický stav a i stáří. Opravdu minimálně polovina z nich může pracovat jako muži. Prohlížel jsem je a za jejich zdravotní stav ručím."

„Ručíš? Čím? Svýma privilegiema? Nebo svým životem?" podívá se zle Thilo, „Doktore, neser mě. Už jsem ti řekl, že jsou mi ty děti naprosto ukradený. Kdyby bylo na mně, vůbec by tady nebyly. Měli je přifařit k nějaký skupině a poslat do … však víš kam. Nakonec z tohohle lágru udělaj dětskej tábor."

„Máte ještě nějaké další rozkazy, pane SS-Untersturmführere?" zeptá se rychle Edelstein, jeho pokus něco pro skupinu chlapců udělat, očividně nevyšel. Ba naopak, asi proti sobě tohoto

esesáka popudil. Díkybohu za spolupráci s jinými německými doktory, jinak by ho byl tenhle nácek schopný taky poslat do plynu.

„Dělej si, co máš, a neser se do toho, po čem ti nic není,“ zavrčí Heinz jistě dobře míněnou radu, pak se otočí a nechá zpraženého vězeňského lékaře stát.

NOVÉ KOMANDO U KREMATORIA

„Zase je zmrzlej jako prase,“ zakleje Elias Fedlberg, dvacetiletý člen pracovního komanda krematoria v základním táboře, právě pod dohledem svého předáka Isaaca Edelsteina sundávají nahá mrtvá těla mužů z vozu, který předtím natlačili do dvora.

„Není divu, v takovým mraze,“ odpovídá mu dvaadvacetiletý Szmul Lipmann, sám je vylezlý na hromadě mrtvol, klouže po nich, a mezitím se snaží těla z vozu shazovat, „Horší je, že tak nějak přimrzaj k sobě … Máš dávat pozor,“ ušklíbne se, když jím shozený umrlec dopadne na záda devatenáctiletého Tobiasche Lanzera, který se právě chystal vzít na zemi ležícího nebožtíka za nohy.

Isaac nic neříká, chvíli pozoruje činnost svých podřízených, pak sám vyleze na vůz a jde pomáhat s vyproštěním těl.

„Asi je někde nechali stát delší dobu, jsou vážně hodně promrzlý a přimrzlý,“ rudne od námahy Lipmann.

„Aspoň nesmrděj,“ zahuhlá Edelstein.

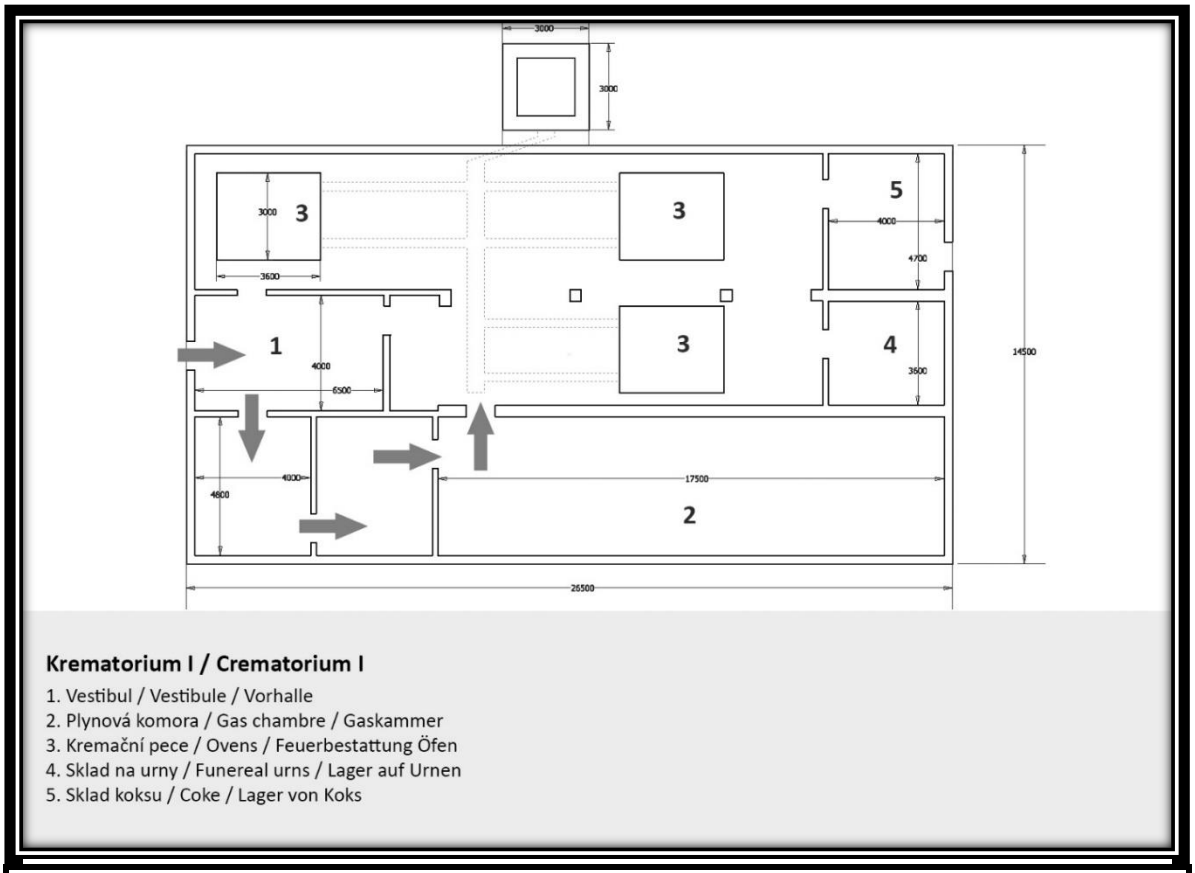

Auschwitz - plánek Krematoria

„Možná bych měl skočit pro pajcr, tak by šli snáz vod sebe."

„Tvoje věc," pokrčí rameny Isaac, sám se lopotí s tělem mladého muže, v jehož hlavě zeje díra. Asi ho někdo umlátil. Nebo zastřelil? Nejvíce zavražděných je z trestného komanda a taky z komand, které pracují v tom dalším táboře, kterému říkají Buna. Tam snad stavějí závody pro nějaké německé firmy, a prý jsou to tam docela jatka.

Szmul se opravdu za krátký čas vrátí s tyčí, kterou se pokouší oddělit těla, co k sobě přimrzla. S různou úspěšností.

„Hrome, teď jsem mu urval ruku," poznamená.

„Dyť je to jedno, v kolika kusech je tam dáme," odvětí mu Edelstein, společně pak pokračují v nepříjemné práci. Ale alespoň se pořádně zahřejí, jen kdyby jim po tělech neklouzaly boty, už několikrát hodili záda.

„Konečně," uleví si Lipmann, když je poslední nebožtík z korby dole.

Spolu s předákem pak vezme mrtvolu a odnášejí ji do márnice, která už zase slouží pouze k tomuto účelu. Od chvíle, kdy tady zplynovali sonderkomando z Birkenau, se už žádná hromadná vražda nekonala, ani střelou do týla tu nebyl nikdo popravený.

Edelstein stane spolu se svým malým komandem v prostorách pecí, jak je tady příjemně teploučko, to je jejich ohromná výhoda. Tady zimou rozhodně netrpí, a když už si jejich smysly zvykly na zápach z pálených těl, mají se tu vlastně dobře. Rozhodně oproti těm, co musí dřít venku.

„Tak do práce!" zavelí Isaac, asi se mu zdá, že už je odpočinek dost dlouhý, nepotřebuje, aby přišel kápo nebo nějaký esesák a nebyla připravena další várka. Za chvíli těla v pecích dohoří a musí mít nachystanou novou náplň.

Nastane obligátní činnost, Elias a Tobiasch nosí těla, pokládají je na záda, Szmul jim tyčí vypáčí čelist a Isaac hledá zlaté zuby. Pokud nějaký objeví, kleštěmi ho vyrve, a někdy i s částí dásně hodí do plechovky. Nic dalšího není třeba dělat, vlasy mají vězni krátké a prohlížet jejich řitní otvor je zbytečné, tihle už si tam jen těžko něco schovali. Ti nějaký čas dřeli v pracovních komandech nebo umírali na ošetřovně, než je dostihla smrt.

Všichni čtyři vězni se teď staví do pozoru, neboť vchází kápo, třiadvacetiletý Mietko Morawa, Polák, co nenávidí Židy. Jenže vzápětí se v očích celé čtveřice objevuje údiv, neboť za ním se dovnitř dere značné množství dalších vesměs mladých mužů. Je jich přesně dvacet, jak je rychle Edelstein přepočítává, a všichni nesou označení Židů. Za nimi ještě vejdou i tři členové druhé směny. I když někdy už pracují jen na jednu směnu.

„Všichni do márnice!" zařve kápo, „Ty zůstaň," ukáže na Isaaca.

Šest již zkušených pracovníků urychleně plní příkaz, těch dvacet nových pochopí, že má asi následovat své kolegy vězně a co nejrychleji mizí za nimi.

„Tak se to asi začíná plnit," říká Morawa, a tváří se spokojeně, „Podle všeho už dost brzo půjdeme do těch nových krematorií, tam v tom Birkenau."

„Půjdou všichni?" položí otázku Edelstein.

„Co se osvědčí," ušklíbne se zle Mietko, „Proto jich je tady tolik. Tohle bude tvoje starost."

„Co přesně?"

„Jsou tu na zaškolení. Nevím jak dlouho, pár neděl, měsíc," pokrčí rameny kápo, „Co budou šikovný, půjdou s náma, co ne, dostanou pár ran do hlavy," zableskne se mu v očích.

„Půjdou s náma?" podívá se tázavě Edelstein.

„Tak naše dohoda pořád platí. Pokud tam budu dál za kápa, a to mám slíbený, tak ty zůstaneš předákem. Nebo možná i povýšíš," zatváří se tajemně, „Taky jak se osvědčíš tady. Neser se s nimi, prostě je to dobře nauč."

„Tam to krematorium je asi větší …"

„Podle všeho větší a je jich tam víc. Mají být uváděné do provozu postupně, jak jsem slyšel, a potřebují k nim obsluhu."

„Asi před dvěma měsíci tady zplynovali celé sonderkomando. Na jak dlouho je taková služba?“ ptá se Edelstein docela klidným hlasem, vzhledem k obsahu otázky.

„To byli jen hovada, co házeli mrtvoly do jam, dělali tam u těch bunkrů. Nemyslím si, že by chtěli měnit nějak často obsluhu skutečných krematorií.“

„Slovo často může znamenat tři měsíce, půl roku …“

„Možná pro běžný členy,“ podívá se Morawa na židovského vězně, „Je pořád zájem, abys tady nechcípnul. Proto bys tam mohl jít s funkcí. Uvidím, jestli na to budu mít vliv a jak bude velký. Ale navrhnu tě, minimálně na toho předáka.“

„Ty co mají funkce, ty nevyměňují? Nezabíjejí?“

„Tak už tady zabili i pár kápů. Každého můžou zabít. Ale mají především zájem, aby jim to dobře fungovalo. Možná vymění nějaký obyčejný členy sonderkomanda, ale ty, co mají funkce?“

„Ti tam vedle, mají se naučit všechno? Tam ale možná budou jiné pece, jiný druh,“ upozorní Edelstein.

„Zase tak jiný asi nebudou. Nebo jen trochu. Hlavně se musí naučit, jak je dobře spálit, a taky si na to tady zvyknout. Kdo bude dělat problémy, tak tam nepůjde.“

„Rozumím. Tady to krematorium bude končit?“

„Možná, to nevím. Možná tu někoho nechají. Na nějaký čas. Pak ho asi zlikvidují. Budoucnost je tam v Birkenau.“

„Budoucnost …“

„Co pořád máš?“ naježí se Mietko, „Jak dlouho tady jsi? No?“

„Už osm měsíců …“

„Osm měsíců, a jako Žid! Kolik takových tady je, co? Moc asi ne. K tomu se na sebe podívej, jak jsi vypasený. Skoro tlustý. Pokud se tam dostaneme, bude to tam o něčem jiném,“ zatváří se potměšile kápo.

„O něčem jiném?“ podívá se pátravě Edelstein.

„No jasně. Tam jsou jak pece, tak prý i velké plynové komory. A určitě nebudou zahálet. Budou jich tisíce, co jimi projdou do komína. Tam už se dá získat dost věcí. A ty zase za něco směnit. Jasně, chvíli budeme muset být opatrní, očíhnout si to tam. Ale až se rozkoukáme … sám dobře víš, co všechno mají u sebe. Budou se tam muset svlíknout, možná si něco schovají, do těch hadrů, ale třeba i do prdele, nebo do kundy. Bude tam spousty zlatých zubů,“ ztiší teď hlas Morawa, „A pochopitelně taky žrádla.“

„Vím, co mívají u sebe,“ přikývne Isaac, „Byl jsem tady u toho, začínal jsem tady, když tu ještě plynovali lidi z transportů. Vím, co po nich zůstalo, i v té vrstvě na zemi, co se tam občas našlo, co z nich vypadlo. Ale tam to asi budou daleko lépe hlídat, ne?“

„To určitě budou, ale i oni jsou jen lidi,“ zasměje se kápo, „I oni mají zájem si na něco bokem přijít. Někteří určitě. Rádi se otočí stranou, když z toho pak budou mít prospěch,“ odmlčí se a podívá se dlouze na podřízeného, „Jsi Žid, a ty já nemám rád. Ani tebe ne. Ale na druhé straně, máme spolu dohodu, vím, že se ti dá věřit. Umíš tu udržet pořádek. Umíš v tom chodit. Proto s tebou počítám, i tam. Pokud to dopadne, jak mi bylo naznačené, jak mám slíbené.“

„Já samozřejmě nejsem proti,“ zní hlas Isaaca stále lhostejně a klidně, „Chci tady přežít, jak to jen nejdéle půjde. Proto vás budu poslouchat, budu dělat, co řeknete. Ale jen upozorňuji na opatrnost, nerad bych dostal kulku do hlavy. A vy sám jste řekl, že mohou zabít i kápa.“

„Právě to se mi na tobě líbí,“ přikývne Morawa, „Z ničím si neděláš hlavu, ale zároveň jsi opatrný. To je přesně to, co potřebuji. A samozřejmě, aby to komando bylo dobře připravené. Aby všechno běželo jak po másle. Pak budou spokojení i esesáci a my budeme mít víc klidu. Na těch tam mi nezáleží,“ ukáže směrem k márnici, „Klidně je umlátím, když nebudou dobrý. Vezmeme a připravíme jiný.“

„Zkusím je co nejlépe připravit.“

„V to doufám. Budeš teď předákem všech, vás sedmi, co tady sloužíte, a taky těch nových. Ještě by k nim měli přibýt dva další, podle všeho zubní doktoři. Proč, to ti říkat nemusím. Až přijdou, tak ať se naučí rvát jim ty zlaté zuby z huby. Kdyby s tím snad měli problém, tak přivedu jiný. Vidíš, ty zuby, tam už na to budeš mít odborníky. Dokonce studované,“ zasměje se Mietko, „Není to zábavné? Kolik let asi studují na zubaře, aby pak rvali zuby mrtvolám?“

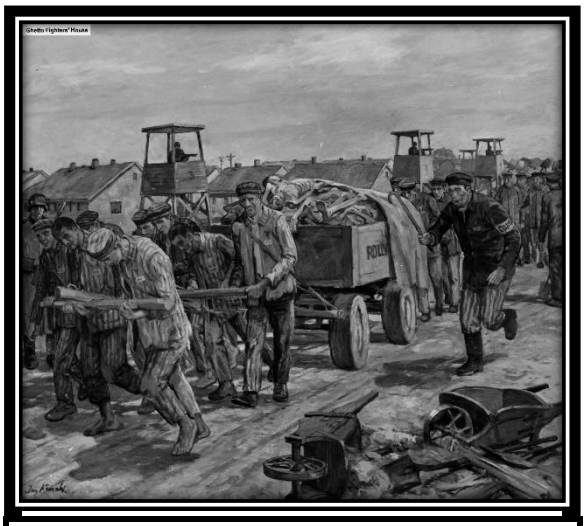

Ilustrační obrázek - Jan Komski - odvoz mrtvých

„Tak pět, šest let,“ pokrčí rameny Isaac.

„S těmi dvěmi jich budeš mít dvaadvacet nových. Až nastane čas, tak se domluvíme, kdo z nich tam půjde s námi. Někdo možná zůstane tady a další půjdou tam,“ ukáže Morawa na pece, kde právě dohořívají těla jiných zavražděných vězňů.

„Co z toho jim mám říkat?“

„Neříkej jim nic. Ani těm starým. Jen ať se zaučí. Pak je nechte tady dělat, především ty už tady nebudeš muset ani hnout prstem. Taky budeš rozdělovat jídlo, tak si můžeš přilepšit. Nebo někomu snížit dávky, když bude špatně pracovat. Ale ty už si poradíš. Budete dostávat dvojité porce, mají být připravení na obsluhu pecí, nemají z nich být musulmani.“

„Rozumím.“

„Ty dva topiči, ty dva Poláci, o ty se nestarej, ty ti nepodléhají,“ upozorní kápo, „Jinak je ti snad všechno jasné.“

„Ano. Kdybych na něco narazil později, tak se zeptám.“

Mrtví vězni – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

„Tak jdeme," vykročí Morawa směrem k márnici.

Tam nalezne poněkud vyděšené nové přírůstky, a divně se tváří i ti staří. Také by mohli být vyměněni. Vlastně přirozeným způsobem se vytvořily dvě skupiny, jedna o šesti členech a druhá o dvaceti. Zatím bez dvou lékařů, kteří k nim mají ještě přibýt. Zvláště ti noví se určitě necítí dobře v přítomnosti haldy nahých mrtvol, které zde postupně rozmrzají.

Kápo se před nimi rozkročí, dá ruce v bok, Edelstein stojí dva kroky stranou a další dva dozadu. Jeho tvář je kamenná, jako obvykle, z ní nikdo nic nevyčte.

„Řeknu vám jen jedno," spustí Mietko zvýšeným hlasem, „Z rozhodnutí vedení tábora, jste vy teď Krematorium komando jedna," ukáže na starší pracovníky, „a vy Krematorium Komando dvě," směřuje jeho prst na početnější skupinu, „Víc vědět nepotřebujete. Předákem vás všech je tady ten," ukáže směrem za sebe, „Vy noví se naučíte, jak tady práci zvládat. Pokud někdo bude zaostávat, tak …," nedokončí, jen pohne s holí, kterou má v druhé ruce.

Rozhostí se naprosté ticho. Nováčci asi až teď pochopí, na jakou práci byli zařazeni, a v jejich tvářích je zděšení. Někteří pokradmu pohlédnou na haldu mrtvol a otřesou se. Staří harcovníci zase dumají, co tahle změna pro ně znamená. Ale už slyšeli o nových krematoriích v Birkenau, možná v tom je zakopaný pes. Jistotu však nemají.

„Je to tvoje," kývne Morawa na Isaaca.

Ten udělá dva kroky dopředu.

„Ti, co tady slouží déle, mě už znají. Nemám rád moc řečí. Vy, co jste tady noví, se podíváte, jak to tady chodí. Tak dvakrát vám to ti starší ukáží. Pak si to vyzkoušíte. Už dneska. Je ve vašem zájmu, abyste všechno dobře pochopili," mluví Edelstein německy, aby mu kápo rozuměl, „Tak do práce," mávne na staré komando, „Várka v pecích dohořívá, je třeba naložit novou."

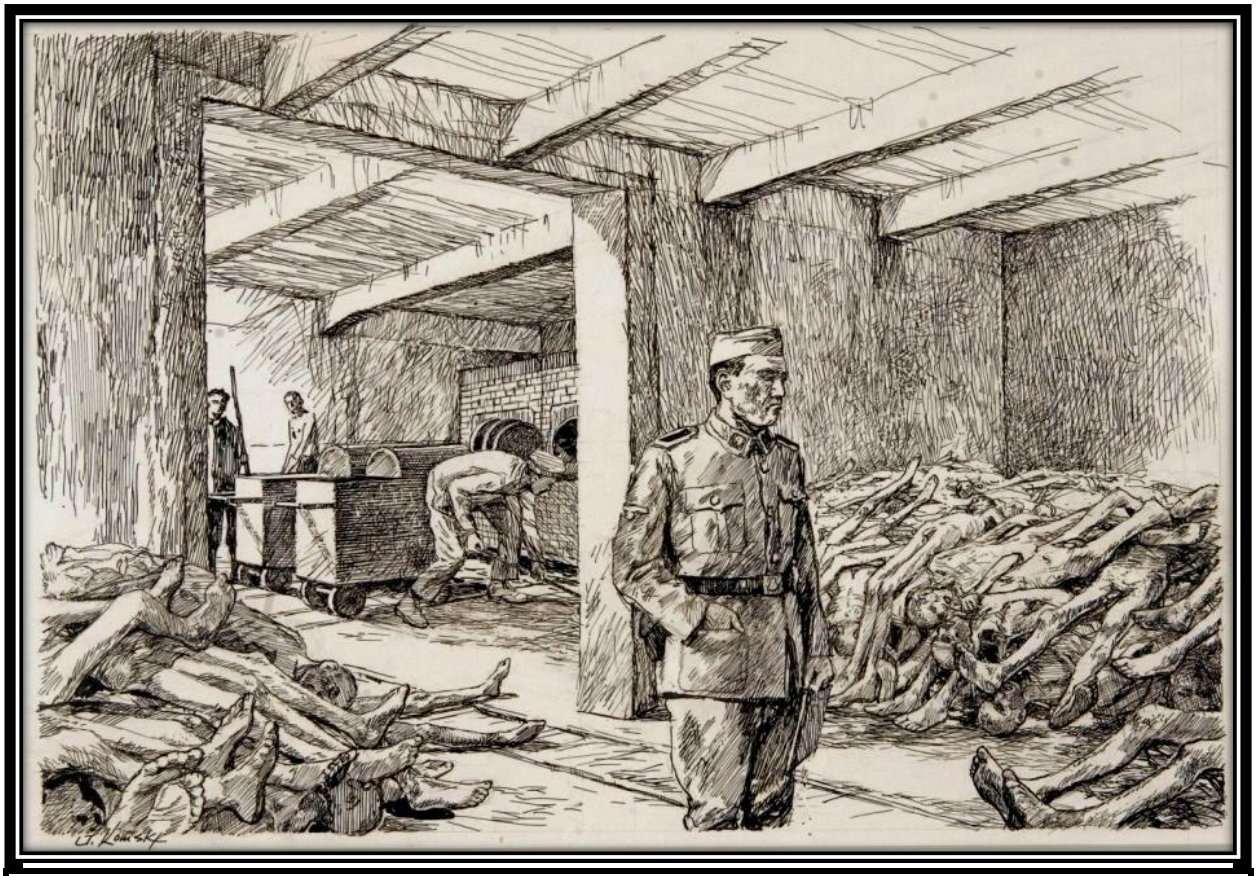

Ilustrační obrázek - Jan Komski - Krematorium I

OSMÁ KAPITOLA

CO TO S TĚMI ŽENAMI DĚLÁTE?

Daniel Edelstein pokračuje v práci v mužském táboře Birkenau. Několikrát týdně dochází i do ženského sektoru, kde pomáhá doktoru Horstu Schumannovi nebo Carlu Claubergovi. Občas se zahlédne se svou snoubenkou Helene Kleinovou, ale bohužel se zatím nedostali k tomu, aby si alespoň mohli promluvit. Natož spolu mít jakoukoli i drobnou intimnost.

Jak židovský lékař lépe pozná Carla, pochopí, že je minimálně stejně necitelný ke svým pacientkám jako jeho kolega poručík. Vůbec mu na nich nezáleží, on má v hlavě jen svůj výzkum. Tomu očividně přikládá velký význam, dle všeho si na zdejším experimentování chce vybudovat kariéru. Kdyby se mu podařilo zajistit rychlý způsob sterilizace velkého počtu osob, jistě by tím potěšil špičky říše.

Clauberg si pro sebe usurpoval dvě místnosti, v jedné teď dominuje gynekologický stůl s připojenou rentgenovou deskou, pohybující se po kolejnicích, a rentgenový přístroj. Druhá místnost slouží jako noclehárna, je v ní umístěno osm kovových postelí pro pokusné pacientky.

Carl nejprve na svých obětech testuje kontrastní látku neoröntryum, aby zjistil, zda je nově obdržený rentgenový přístroj vhodný pro jeho účely. Ženy, kterým je injektována podivná tekutina do vaginy jsou však velmi vyplašené. Bojí se hned dvou naprosto protichůdných věcí, za prvé, zda jim nemá způsobit neplodnost a za druhé, zda nemají být uměle oplodněné. Testování přístroje však dopadne dobře, je shledán za způsobilý k následným pokusům.

Clauberg zkoumané pacientce nejprve vyšetří hmatem pohlavní orgány, následně jí přikáže, aby si lehla na stůl, přidržují ji dvě jím vybrané zdravotnice. Výzkumník pak uchopí kleštičkami přední stranu děložního hrdla, sáhne po zhruba třiceticentimetrové injekční stříkačce, naplněné kontrastní látkou jodipin, kterou ženě vstříkne do dělohy kvůli rentgenování. Tato hustá látka, která nejdříve naplní dělohu, proniká do vejcovodů, čímž je při rentgenování vidět, zda jsou průchodné. Po vytažení stříkačky však většina látky z dělohy opět vyteče.

Při třetí společné práci je jím Daniel informován, že na třech pacientkách bude vyzkoušený nový způsob vyvolání neplodnosti.

„Zatím to chci vyzkoušet jen na pár vzorcích," vysvětluje Clauberg, „Až se přestěhujeme na ten blok deset, tak bude prostor to vyzkoušet na mnohem více subjektech," dodává a jeho kolegu mrazí, „Bude třeba tu látku asi aplikovat vícekrát, ale účinek by se měl dostavit," připravuje si injekce Carl, „Mám tady speciální přípravek, složení si nechám pro sebe," zatváří se potměšile, „Smyslem všeho je zablokovat jejich vejcovody, čímž se ty ženy stanou sterilní. Ty tři jsem již vyšetřil, intravaginálně jsem jim aplikoval kontrastní látku a nechal prověřit na rentgenu, jestli nemají nějak poškozené či blokované vejcovody. Podle vyšetření jsou všechny tři v naprostém pořádku. Dneska dostanou první injekci, jak jsem říkal, bude jich potřeba asi víc. Ale o tom je ten náš výzkum."

„Máte vytvořenu jednu speciální látku či je těch substancí více?" zeptá se Daniel, snaží se zachovat klidný výraz, ale je mu z německého doktora na blití.

„Jak jsem říkal, složení je moje tajemství," zatváří se trochu nerudně Carl, „Ale pochopitelně chci vyzkoušet různé složení. Taky předpokládám, že budu aplikovat minimálně tři injekce, v rozmezí několika měsíců. Ačkoli bych rád dosáhl neprůchodnosti vejcovodů do měsíce, šesti týdnů. Což si pochopitelně ověříme. Nějaký čas bohužel bude pro ten proces nezbytný, ten půjde jen těžko zkrátit."

„Nechci vyzvídat složení té látky, pane doktore. Jen by mě zajímalo, co přesně by mělo být její aplikací dosaženo."

„Ta substance je lepkavého charakteru. Tím by mělo dojít ke slepení vejcovodů a posléze k jejich srůstu. Tím by se staly neprůchodné."

„Ověření předpokládám pomocí Roentgenova přístroje."

„Také," přikývne Clauberg, „Ale uvažuji i o praktickém pokusu. Tedy vykonání styku s vybraným vězněm, prokazatelně plodným, aby se sterilita i tímto způsobem prokázala. Nejspíše opakovaně," vykládá německý lékař naprosto lhostejným hlasem, zatímco jeho kolega stěží udrží svou tradiční kamennou tvář. Jaké plánuje ten zmetek pro ženy ponížení, a dle všeho se tím vůbec netrápí. Navíc je chce trvale poškodit.

„Pokusy s ozářením Roentgenovými paprsky tedy pro ženy již skončily?"

„Ne, to je jiný výzkum," zavrtí hlavou nácek, k malé radosti Daniela, „Oba poběží nezávisle na sobě. Nuže, doktore, dáme se do toho," dodá skoro radostně, jako malý kluk, když se má pustit do hry, která ho hodně baví.

Následně nechá přivést dozorkyněmi první z žen, může jí být tak pětadvacet let. Ta se pochopitelně tváří vyplašeně, zvláště když uvidí připravený gynekologický stůl a u něho dva lékaře. Jednoho urostlého, vězeňského, a druhého zakrslého, německého. Právě ten tady ale velí, a teď jí nařizuje se svléknout donaha a ulehnout do jí již známé polohy.

„Všechny tři už rodily, hledal jsem je záměrně. Tím je potvrzena jejich plodnost, a rentgenologické vyšetření potvrdilo, že k žádným změnám ve vejcovodech nedošlo," vysvětluje Clauberg svému kolegovi, přitom bere do ruky injekční stříkačku s dlouhou jehlou. Na rukách již má gumové rukavice.

Edelstein mu neodpoví, dělá se mu nevolno, když si uvědomí, co asi nebohou a vyděšenou ženu čeká. Carl se přemístí mezi její nohy a vzápětí ji zavede injekční jehlu přímo do dělohy. Žena hrozně zařve, a Daniel dumá, zda křičí více strachy nebo skutečně je ta bolest tak veliká. Nemá žádnou představu, jak může tato procedura na mladou ženu působit.

„Buď zticha a necukej sebou!" křikne nevrle Clauberg, dozorkyně chuděru přidržují a ta sténá bolestí, „Jestli nebudeš držet, tak půjdeš do plynu!" přidá hodně surovou výhrůžku.

Pacientka se zřejmě ulekne, hrozba smrtí se tady nevyslovuje bůhzdarma. Tu tady velmi často realizují. Proto se snaží potlačovat bolest, sténá, chvěje se a slzy jí stékají po lících. Což ale experimentátora nechává ledově chladným.

„Bude hospitalizována, stejně jako ty další dvě, a ty je budeš sledovat," obrátí se Carl na židovského kolegu, „Já budu v dalších dnech na své klinice v Königshütte, pak mě budeš informovat," dodá.

„Ano, pane doktore," odvětí chladně Edelstein, uvnitř jím ale cloumají emoce, díky odporné proceduře, které musel přihlížet. Při slovech nácka si vzpomene, co mu o Claubergovi řekl Schröder. Carl má mít ve zmíněném Königshütte svou soukromou kliniku, a prý i proto požádal, aby mohl své experimenty konat zde v Osvětimi, která je této klinice mnohem blíže, než jiný koncentrační tábor v Ravensbrücku. Ten mu jako prostředí k jeho experimentům měl prý navrhnout osobně Reichsführer Himmler.

Dozorkyně donutí plačící ženu slézt, ani ji nenechají obléknout, a nahou ji odvádějí z místnosti. V té se rozhostí ticho až do chvíle, kdy přivedou druhou pacientku, té může být kolem čtyřicítky. Alespoň že neberou na tyto pokusy jen samé sotva dospělé dívky, říká si Daniel. Pak se zachvěje, neboť si uvědomí, že ty ženy sice údajně rodily, ale on neví, co se s jejich dětmi stalo. Možná tady šly do plynu. U té starší by také mohly být mezi vězni, pokud už jsou odrostlejší.

Celá procedura se opakuje, a pak ještě jednou. Třetí ženou je dívka kolem dvaceti let, trpí stejně jako její kolegyně, nicméně i ona je nucena se podvolit zákroku. Celá zničená je následně odváděna na přidělené lůžko.

Edelstein je poté nucen ještě Claubergovi pomáhat s administrativou, a přitom diskutují o různých metodách sterilizace. Ale nejen o ni, Carl využije příležitosti a pochlubí se svými nespornými úspěchy, které dosáhl již před válkou, baví se o účincích jím vytvořených hormonálních přípravcích Progynon a Proluton, a to jak k udržení i ukončení těhotenství. Poté debatují o jeho testu ke stanovení účinků progesteronu.

Německý lékař je očividně potěšen teoretickými znalostmi kolegy, který se pochopitelně snaží ukázat v dobrém světle, aby měl Carl důvod si ho jako spolupracovníka ponechat. Ačkoli bude muset přihlížet dalším prasárnám, jemu samotnému to pomáhá si udržet své privilegované postavení. A vzhledem k tomu, že jeho přímý nadřízený v mužské nemocnici Heinz Thilo ho očividně nesnáší, potřebuje přízeň jiných a určitě i významnějších nacistických doktorů.

Po skončení spolupráce s Claubergem mu zbývá ještě asi hodina a půl, než bude odveden zpátky do svého domovského sektoru, proto se nejprve zajde podívat na ženy, kterým byly odebrány vaječníky. Už je jich jen pět, další zemřela, nebo ji možná kvůli jejímu špatném stavu zabili, opět se po tom nepídí. Dvě jsou na tom dost zle, dvě jakž takž, nejlépe vypadá osmnáctiletá Pesia Grubmanová. Potvrzuje tak jeho slova, že je z těch osmi největší bojovnice. Ale asi také má štěstí, neboť při vážném zánětu by jí její bojový duch byl k ničemu.

„Je to strašný, co tady s náma děláte, doktore," řekne ona opět s výčitkou v hlase, když ji vyšetřuje.

„Co na to mám odpovědět?" ztiší on raději hlas, „Máš pravdu, ale já s tím nic neudělám. Můžu se jen snažit zmírnit následky."

„Ty následky zmírnit nejdou," zavrtí ona hlavou, přitom se tváří zdrchaně, „Ty následky už jsou nezvratný. Jsem navždycky zmrzačená. I kdybych to tady nějakým zázrakem přežila, co to bude za život?"

„Pořád to bude život. Je mnoho žen, které nebyly podrobené žádnému takovému hroznému zákroku, a přesto jsou neplodné. Od přírody. Pokud přežiješ, můžeš si najít muže, můžete si spolu osvojit dítě, více dětí. Až skončí válka, jistě bude hodně sirotků, bezprizorních dětí."

„Cizích dětí … ale vo čem se bavíme, doktore? Ani vy nemáte nic jistý, i když s nima tak usilovně spolupracujete. Možná i vás nakonec zabijou."

„Je to více než pravděpodobné," přikývne on, čímž ji zřetelně překvapí.

„Vy si tu možnost připouštíte?"

„Všichni s tímhle označením," ukáže on na zkřížené trojúhelníky na prsou, „všichni jsme tady předurčeni ke smrti. Někdo nemá vůbec žádnou naději, někdo zemře ještě v den svého příjezdu sem, další tu jsou umořeni hlady a prací, další selektováni a posláni do plynu později, když zeslábnou. Na některých tady začínají dělat ty strašné pokusy. Někteří mají větší štěstí, protože dostanou lepší práci, proto tady mohou přežívat déle. Ale náš osud nám oni určili, a určitě na něm nebudou chtít nic změnit."

„Tak proč to děláte? Proč s nimi spolupracujete? Proč jim pomáháte mrzačit jiný?" ptá se ona vzrušeným hlasem.

„Já … nevím, co na to odpovědět. Dostal jsem shodou okolností, díky velké náhodě, nabídku na místo pomocníka u německého doktora. Měl jsem dvě možnosti, buď odmítnout a teď již být téměř jistě mrtvý, nebo souhlasit. Kdybych odmítl, mluvil by tu teď s tebou jiný doktor. Tím se před tebou nechci nijak obhajovat. Máš právo mě nenávidět. Možná jen nejsem tak statečný, abych dobrovolně zvolil smrt, když je tady naděje na delší život. A snad i nicotná naděje přežít, i když znovu opakuji, tu naději považuji opravdu za nicotnou," mluví Daniel zcela klidným a především tichým hlasem. Nechce, aby tento rozhovor slyšel někdo jiný, byť je veden v jidiš.

Pesia mu už neodpoví, má sice něco na jazyku, ale svou další poznámku spolkne. On tak dokončí její vyšetření, se kterým může být spokojený, pak se jde podívat i na její zbylé kolegyně.

Kladem snad je, že ty z žen, které mají naději se uzdravit, neposílají na smrt. Nebo i to je součástí experimentu? Ověřit si, za jak dlouho se dokáží vyhojit a zda vůbec?

Pak jde s těžkým srdcem za trojicí žen, kterým před krátkým časem byla aplikována jemu neznámá substance, která má zapříčinit srůst jejich vejcovodů a je učinit neplodné. Přistupuje k nim opatrně, neboť jsou dosud velmi rozrušené a dle všeho i pociťují stále značné bolesti. Bohužel se s ním nakonec dá do řeči dívka, která je věkem uprostřed. Nechce ji znát jménem, nechce o ní nic vědět, ale ona je k jeho malé radosti dost sdílná.

„Doktore, co to vlastně udělal? Co to vlastně udělal?“ ptá se hlasem plným obav i bolesti šestadvacetiletá Chana Sztajerová. Dle všeho si dodávala chvíli odvahy, než zásadní otázku položila. Možná se bojí odpovědi.

„Ani já přesně nevím. Již tě rentgenovali, jak mi ten německý doktor sdělil. Dělá jistý výzkum, s tím to souvisí. Ale ten experiment by tebe ani tvoje kolegyně neměl ohrožovat na životě,“ snaží se on mlžit, jak to jen jde.

„Ohrožovat na životě … někdy se mi ani nechce žít, doktore,“ chvěje se jí teď nejen hlas, „Když jsem sem přijela …“

„Není nutné, abys o tom mluvila,“ přeruší ji on, „Je lepší o tom nemluvit.“

„Asi jste tu taky někoho ztratil, jste jako my,“ pohlédne ona na jeho označení.

„Ano, ztratil, a snažím se zapomenout …“

„Jde to zapomenout?“

„Nejde … ale alespoň se snažím na to myslet co nejméně … je to už osm měsíců, a přesto je to pořád živé … pak jsem ztratil další dva … Opravdu, je lepší o tom nemluvit.“

„Já měla syna,“ pokračuje ona, zřetelně si dobrou radu nebere k srdci, nebo je svého bolu tolik plná, že se o něj potřebuje s někým podělit, „Byly mu dva roky … Byla jsem v tom špatném zástupu. Respektive do něho šla, i když mě chtěli poslat na práci. Ale matka mi říkala, abych šla pracovat, že se o syna postará … oba šli … i s otcem … snad někde tady je můj muž … ale nevím, jestli ještě žije …,“ třese se jí hlas.

Chana Sztajerová

„Určitě budeš v pořádku. Ten experiment je pro tebe velmi nepříjemný, ale neohrožuje tě na životě,“ tvrdí on velmi přesvědčivě, byť sám si svými slovy vůbec jistý není. Absolutně netuší, jakou látku jí Clauberg vstříkl do těla a co ta tam napáchá za škody.

„Vážně nevíte, proč to dělá?“ zní její hlas naléhavě.

„Jsem taky jen vězeň. Jen jako doktor pracuji v tomhle nemocničním bloku. On se mi nesvěřuje. Jen vím, že si ověřuje svou určitou teorii. Je docela uznávaný gynekolog, už před válkou pracoval na universitě. Jistě si jen chce něco ověřit.“

„Copak to jde? Dělat z lidí pokusná zvířata?“ objeví se v jejím hlase zloba.

„Je mi to líto, ale tady to jde,“ odvětí on, „Ale je lepší o tom tady raději moc nemluvit,“ rozhlédne se. Jak se zdá, i ona pochopí, proto zmlkne a už další otázky nepokládá.

On je rád, že další dvě ženy nemají potřebu se mu svěřovat, jejich další osud je dost nejistý, a pokud je pozná blíže, jen se mu více dostanou pod kůži. Už tak je hodně těžké zůstat nad věcí, i když je vůbec nezná, nic o nich neví.

Vyjde na chodbu, ještě má asi půl hodiny, než ho pověřený voják odvede zpět do mužského tábora. Nesmí si zapomenout vyzvednout svou brašnu, pořád ji tahá s sebou, dnes kupříkladu si ho mohou klidně zkontrolovat. Chce, aby si stráže zvykli, že nosí tu tornu.

„Pane doktore, mohu s vámi konzultovat stav jedné pacientky?“ ozve se náhle za jeho zády hlas, hlas jemu důvěrně známý a tak drahocenný.

„Jistě sestro," odpovídá i on německy, a také dostatečně hlasitě.

„Mám právo si s tebou pět minut promluvit," ztiší hlas jeho milenka Helene a přejde do jidiš, „Ta dozorkyně, co ji taky znáš, ta Braunová, mi to sama navrhla. Ale musíme se tvářit jako cizí a být vod sebe dostatečně daleko," přidává varování lehce úzkostným hlasem.

„Pět minut … ale děkuji i za ně. Vypadáš moc dobře."

„Vypadám strašně. Bez těch vlasů, v tom hrozným oblečení a s tím šátkem … Taky jsem trochu pohubla, i když dostávám něco navíc. Hlady netrpím, to ne, ale … Co ty?"

„Taky na tom nejsem nejhůř. Budu sem nějakej čas chodit, pravidelně. Asi tak do konce března, možná dubna. Pak bych se měl vrátit do základního tábora."

„Už tě pak nebudu vídat?"

„Helene, co ti teď řeknu, o tom s nikým nemluv. Mám slíbeno, že by tě měli taky přeložit, zpátky do základního tábora. Chtějí tam na jednom bloku vybudovat ženskou nemocnici."

„Nemocnici … tam? Dane, co tady s těmi ženami děláte?" je v jejích očích něco nepatřičného, co ho vyleká. Možná i ona ho už odsuzuje.

„Oni dělají různé experimenty," zdůrazní on slůvko „oni", „Nesmím o tom mluvit a bude jen dobře, když ty o tom nic vědět nebudeš. Já jen vedu dokumentaci a pak ty muže nebo ženy ošetřuju. Nemůžu tomu nijak zabránit. Já nikomu neubližuju. Jen tomu, k mojí malý radosti, musím někdy přihlížet," snaží se zachovat klid, i když je teď značně rozrušený. Před ní cítí nutnost se obhájit.

„Jsou tady nějaký ženy, co jim sebrali v tom základním táboře vaječníky. Mluvila jsem s nima," je její pleť popelavě bílá.

„Vím o tom, potom jsem je ošetřoval."

„Ale ty ženy si myslí … mluvily vo tobě … zvláště ta jedna, ta je víc upovídaná …"

„Asi Pesia," odtuší on, „Věř mi, Helene, nemohl jsem pro ně nic udělat, než se je potom snažit udržet při životě."

„Je strašný, co s nimi udělali. Asi v tom budou pokračovat …," podívá se ona na něho pátravě.

„Určitě v tom budou pokračovat. Pro ně jsme všichni nejen levná pracovní síla, ale taky vlastně v nás mají úplně zadarmo pokusný morčata. Ten malej německej doktor dělal pokusy na zvířatech, teď přišel sem, aby si svoje výzkumy ověřil na lidech. Ani já, ani ty, ani nikdo jinej mu v tom nezabrání. Můžeme protestovat a nechat se zabít, nebo můžeme pomáhat těm, co on svými experimenty poznamená," snaží se on udržet klidný tón hlasu, byť s tím má značný problém.

„Budu muset i já … jako zdravotní sestra …"

„Nevím, asi ano, pokud budeš mít na starosti pacientky, které něčím takovým projdou. Ty pak budou mít štěstí, když budou mít tak dobrou zdravotní sestru."

„Je to hrůza …"

„Helene, všechno tady je hrůza. Všichni se tady snažíme přežít. Někdo má větší štěstí, někdo menší."

„Musíš být ty u toho?"

„Nemusím, ale pak mě zabijou. Nebudu jim k ničemu a tak mě zabijou," odvětí on a svěsí hlavu.

„Strašný … nemáš tedy volbu …"

„Nemám, respektive tu, o které jsem mluvil. Sama víš, co tady znamená neposlechnout, vzepřít se. Pak už je jen jediná cesta, a ta vede ke smrti."

„Musí to bejt asi strašný …"

„Je to strašný a někdy nevím, jestli to vydržím. Je mi těch lidí hrozně líto, ale nemůžu jim pomoc. Jen tak, že se pak o ně co nejlépe starám."

„Dane, budu už muset jít. Snad se zase brzo potkáme."

„Potkáme se určitě, jen nevím, jestli spolu budeme moct mluvit. Helene, strašně moc tě miluju. Udělám všechno, abys tady přežila. Buď na sebe vopatrná a neudělej nic, co by je popudilo," říká on naléhavým hlasem.

„Taky tě miluju …," zašeptá ona, pak raději odvrátí tvář a rychle odchází, směrem k dozorkyni Helge Braunové.

On pohlédne na svoje ruce, už se mu zase chvějí. Vyděsil ho její výraz, když se ho ptala na ty pokusy. Kdoví, co jí Pesia napovídala, možná ho vylíčila jako hrozného zlosyna, co těm náckům aktivně pomáhá. Snad bude Helene věřit více jemu než jí. Ale určitě ta kráva zasela do její mysli pochybnosti, zlobí se.

Do svého mužského tábora se vrací ještě za světla. Náhle se zarazí, spatří skupinu chlapců v civilním oblečení, jak se na zledovatělém povrchu mezi baráky honí za mičudou. Kdoví, kde ji někdo sehnal, asi jim jí dali muži z Kanady, a oni tady hrají fotbal! Vůbec tady ti kluci na všechny působí jak zjevení. Cosi skoro nadpozemského, v té hrůze tady.

Pořád se o ně bojí, ale trochu se už uklidnil. Jsou tady již skoro čtrnáct dní, a stále je nikdo nenahnal do plynu. Kéž by ty kluky nechali žít, modlí se za ně. Zastaví se a pozoruje je. Jak jsou zapáleni pro hru, dokonce u toho lehce povykují. Jako by byli na plácku za svým domem a nikoli uprostřed koncentračního tábora, který slouží k vyhlazování příslušníků židovského národa.

Rozbuší se mu srdce. Ti kluci, co se honí za míčem, mu připomněli, že život může být také krásný. Bezstarostný. Radostný. Něco, co on už téměř zapomněl. Za těch osm měsíců tady.

NENÍ TAM UŽ NĚJAK DLOUHO, PANE DOKTORE?

Tentokráte Daniela na bloku třicet v ženském sektoru přivítá Horst Schumann, a není to právě přivítání radostné. Ne z důvodů osobních, esesák se vůči němu chová celkem slušně, ale právě mu vysvětluje, že hodlá pokračovat v experimentu s ozařováním. Má už novou skupinu dvaceti mužů, kteří ještě dnes nastaví své intimní partie Roentgenovu záření.

„Tentokrát zůstanou tady, ve vedlejším sektoru," říká poručík, „Budeš je tam mít na starosti, budeš podrobně zaznamenávat jejich stav. Za pár dní tam přivedu toho chirurga, odebere jim sperma a dvěma jejich varlata. To pak zase pošleme do té laboratoře," vysvětluje unylým hlasem.

„Budou na nějakém zvláštním místě? Myslím v tom vedlejším táboře."

„Mně je jedno, kde tam budou. Prostě se o ně postaráš. Zajdu se tam na ně taky podívat, asi s tím chirurgem. Ty jen povedeš jejich dokumentaci a budeš je zase ošetřovat. Dám ti na to ty léky, jako minule."

„Ano, pane doktore," souhlasí Edelstein, a v duchu si říká, co zase za hrůzy bude muset spatřit.

Pak čeká před ordinací na vybrané muže, přivedou opět vyjukané mladíčky, zase ve věku mezi osmnácti až dvaceti roky. On se zarazí, jak se spolu baví, slyší polštinu Podle všeho si tentokrát Horst za své pokusné králíky nevybral Židy, ale čistokrevné Poláky. Chce snad srovnávat, jestli budou účinky na ně jiné? Vždyť je to přece holý nesmysl, Roentgenovým paprskům je jedno, jestli dopadají na tkáň polského či židovského kluka. Poničí stejně jednu i druhou.

Mládenci se musí svléknout donaha, opět vypadají docela zachovale, sice jsou pohublí, ale určitě ne vychrtlí. Také nejsou obřezaní. První musí vstoupit do ordinace, kde je již nachystána deska mezi dvěma přístroji. V jeho očích je děs, Daniel přemýšlí, zda ten hoch tuší, co se tu má odehrát, nebo se jen bojí neznámého. V tomhle táboře je vždy podezřelé, když je někdo donucen se svléknout donaha, neboť esesáci vždy před popravou zbavují své oběti oděvu.

Schumann s mládencem manipuluje, ten doslova ztuhne, když ho lékař uchopí za šourek, poté se zoufale rozhlíží, to už má své genitálie položené na desce. Horst i Daniel zmizí do kabinky a vzápětí sebou mladík škubne. Lekl se, neboť stroje začínají dost silně hlučet. Nicméně drží, jak dostal nařízeno, neodváží se pohnout. Jakýkoli projev vzdoru tady trestají velmi krutě, minimálně hrozným výpraskem nebo dokonce rovnou smrtí.

„Pane doktore, není tam už nějak dlouho?“ zeptá se Edelstein asi po devíti minutách, čas může sledovat, respektive ho sleduje jeho nacistický kolega, a on mu kouká přes rameno.

„Nechám je tam trochu dýl,“ odvětí Schumann.

„Pane doktore, v tom předchozím pokusu, ta skupina, co tam bylo nejdéle, byla značně popálená …,“ je teď židovský lékař pobledlý.

„Však uvidíme, co to s nima udělá. Třeba jsou odolnější, než vy Židi,“ ušklíbne se Horst.

Na tohle nemá Daniel jak rozumně odpovědět, myslí si něco o idiotovi. Musí dál trpně přihlížet ozařování chlapcových genitálií a modlit se, aby už esesák ty přístroje vypnul. Sleduje neklid naháče u desky, ten se začíná trochu kroutit, těžko říci, zda se mu dělá špatně, nebo jde o reakci na dlouhého stání bez pohnutí. Ale hoch se pořád snaží udržet své přirození na desce, jak dostal nařízeno. Určitě má strach z následků, kdyby výrazně změnil polohu.

Konečně je hotovo, a Edelstein má tvář popelavě bílou. Ten polský mladík tam byl snad čtvrt hodiny. To je strašná doba, ve srovnání s tím, jaké následky byly u daleko menšího času ozařování. Tohle asi nedopadne vůbec dobře, pro ty nešťastné chlapce, a on se o ně bude muset starat.

Přichází druhý v pořadí a celý proces se opakuje. Tentokráte už není v kabince ticho, nýbrž Schumann využívá doby a probírá se svým pomocníkem předchozí pokusy. Baví se spolu docela jako rovný s rovným, ale jen proto, že téma je ryze odborné, medicínské. Esesák už asi pochopil, že jeho židovský kolega je dost dobrý, má velmi zajímavé postřehy a značné teoretické znalosti. Proto debata s ním může být přínosná i pro něho.

Po deseti ozářených si udělají přestávku. Daniel dokonce dostane i kávu, když se vrátí z oběda, který zde vyfasoval. Bohužel pak devastace mladých mužů pokračuje. Ti už asi od třetího v pořadí přicházejí uvolněnější, neboť jim kolegové řekli, že se jim nic nestane. Jen jim dle všeho rentgenují jejich genitálie. Oni zatím netuší, jaké následky ozařování bude mít, to by rozhodně nepřicházeli s takovým klidem.

Edelstein je nucen být s Horstem v dost těsném kontaktu téměř šest hodin, z toho bezmála pět znamená být schovaný v malé kukani za olověnými deskami, které oba chrání před následky záření. Během debat mu esesák nepřijde rozhodně jako zrůda, není ani zvlášť arogantní, byť svou nadřazenost občas připomene, respektive nadřazenost své vyvolené rasy. Ale jinak se chová celkem příjemně, a odborná diskuse s ním je i zajímavá.

„Tady jsou ty léky,“ ukáže na stůj Schumann, když je ozařování vybraných nešťastníků hotové. Daniel poděkuje, schová si je do brašny. Ještě chvíli setrvá, pak je odveden nazpět do svého domovského tábora. Jeho kroky zamíří na nemocniční blok, kde ještě zastihne šéflékaře, který se poněkud mračí.

„Těch dvacet, co sem teď přišlo, jsou to ti, co si myslím?“ vyštěkne.

„Ano, pane doktore. Skoro celý den jsem byl s panem doktorem Schumannem, když byli vystavováni Roentgenovým paprskům. Tedy jejich genitálie.“

„No to jsem zvědavej, jak budou začas vypadat,“ chmuří se stále Heinz Thilo.

„Obávám se, pane doktore, že velmi špatně. Doba expozice byla dost dlouhá, asi budou dost závažné následky.“

„Z toho moc radost nemám, to tady tak akorát vyvolá pozdvižení …“

„Nešlo by je nějak separovat? Mám se o ně starat, proto bych se rád zeptal, budu moci využít ošetřovnu? Mohl bych mít také k ruce toho ošetřovatele, co sem přišel se mnou? Nejpozději do pár dnů budou asi vypadat dost hrozně …“

„Využij si co chceš … budete je tady taky kastrovat?“ zarazí se Heinz.

„Pan doktor Schumann naznačil, že by za pár dní mělo dojít k odběru jejich spermatu a také u dvou ke kastraci. Přiveze sem jednoho polského chirurga.“

„Hm, Polák vykastruje Poláka,“ ušklíbne se Thilo, „Jsou to všechno Poláci, ne?“

„Vypadá to tak, pane doktore. Ale nevím, jak pan doktor Schumann výběr provedl. Ale naznačoval něco v tom smyslu, že chce porovnat, zda jsou Poláci více odolní než Židé.“

„A co myslíš, jsou?“

„Obávám se, pane doktore, s ohledem na ty muže zde, že nikoli. Podle mého budou značně popáleni, opravdu tomu záření byli vystaveni hodně dlouho. Polská národnost je dle mého před tím zářením neochrání.“

„No uvidíme. Poslouchej, jak je nutíte, aby vám dali to svoje semeno?“

„Pan doktor Schumann má k tomu zvláštní nástroj, takovou kliku, která se zastrčí do konečníku a dráždí se s ní prostata tak dlouho, až vyjde ejakulát.“

„No to je taky zajímavý. Doufám, že to nechcete dělat tam na ložnici.“

„Určitě využijeme té ošetřovny.“

„Doufám, že nebudou moc vyvádět. Až se projeví ty vedlejší účinky, jak si naznačoval.“

„To rozhodně zaručit nemohu, naopak očekávám, že budou trpět dost velkými bolestmi.“

„Čert aby vás vzal, vás voba, tebe i Horsta. Koukej se vo ně postarat tak, aby tady moc nenarušovali chod tohohle bloku.“

„Udělám, co bude v mých silách, pane doktore. Dostal jsem od pana doktora Schumanna nějaké léky, ale pravděpodobně moc nezaberou. Navíc nemám nic, co by dokázalo utlumit případnou bolest. Pokud vy tady něco máte …“

„Nemám. A i kdybych měl, tak to nebudu dávat na ty vaše pokusy,“ odsekne Thilo.

Daniel už mlčí, a vůbec se mu nelíbí, že zdejší šéflékař používá obrat „vaše pokusy“. Sice mu to možná v jeho očích pomáhá, zvyšuje důležitost a důvod ho moc nešikanovat, ale také mu jednoznačně přikládá stejný podíl viny na těchto nelidských experimentech.

Vyhledá Libeka, vezme si ho stranou a tam mu vysvětlí, co bude jeho úkolem pro nejbližší dny. Mladík se tváří všelijak.

„Avi, zatím jim neříkej nic, co jsi ty viděl na tý osmadvacítce v základním táboře,“ přikazuje lékař naléhavým hlasem, „Je to pro jejich dobro. Ještě nějakej čas bude trvat, než se následky začnou projevovat.“

„Pane doktore,“ skoro šeptá ošetřovatel, dost pobledlý, „co jim ale mám říct, když se budou ptát? Viděl jsem tamty, u některých to byla hrůza, některejm to doslova všechno mezi nohama hnilo.“

„Neříkej jim nic. Možná se s nima ani nedomluvíš, tohle jsou Poláci. Ale i kdyby, tak seš jen zdravotník, nic vo tom nevíš. Maximálně jim můžeš nanášet tu mast, co jsem dostal, ale to jim podle mýho moc nepomůže.“

„Bude to asi dost strašný … Taky jim to zase někdo uřízne?“

„Avi, tohle teď neřeš, a hlavně, ať se před nimi nepodřekneš. Nechci, aby trpěli víc, než budou muset,“ podívá se lékař přísně na ošetřovatele, ten jen kývne a zmlkne.

Jdou se na pacienty podívat, ti jsou umístění v hromadné ložnici mezi ostatními, nicméně jim alespoň vyhradili místa vedle sebe a nad sebou. V této části baráku je to stejné jako v jiných hromadných noclehárnách tady, tedy po stranách třípatrové dřevěné konstrukce, na nich jeden pacient vedle druhého, mnozí v dost špatném stavu. Různé chrčení, sípání či sténání tvoří již neodmyslitelný kolorit takového zařízení, stejně jako zápach hniloby či exkrementů.

Polští mladíci se dívají trochu divně, sice se asi pár udělalo během ozařování nevolno, ale teď se stále cítí naprosto zdraví, a přitom jsou umístění mezi lidskými troskami, co jsou blízko smrti. Což je zase už dost zneklidňuje. Když uvidí vězeňského lékaře, někteří na něj spustí polsky.

„Mluví někdo z vás německy?“ zeptá se Edelstein.

„Já. Vy jste doktor, nebo co?“ ozve se německy osmnáctiletý Kazimir Zakrawski, jeho jméno i věk se ošetřující lékař dozví později.

„Ano, jsem doktor. Dostal jsem vás tady na starosti.“

„Doktore, proč jsme vlastně tady? Vždyť nám vůbec nic není!“

„Jste tady jen na pozorování. Je to rozkaz toho německého doktora, který byl dneska tam, v tom ženském sektoru, kde vás vyšetřoval.“

„Vyšetřoval? Co nám vlastně dělal? A proč?“ útočí dál Kazimir.

„Přesné důvody ani já neznám, jsem tady taky jen jako vězeň. Dostal jsem za úkol se tady o vás starat, vést dokumentaci o vás.“

Kazimir Zakrawski

„Ale proč jsme tam museli položit … to … však vy víte co …,“ dostane se do rozpaků Zakrawski, asi se mu špatně mluví o poněkud ponižující proceduře.

„Jen se vytvářel snímek vašich genitálií. Určitě jste slyšeli o Roentgenu, ten umožní lékařům vidět dovnitř těla,“ snaží se mlžit Daniel.

„Doktore, nejsme hlupáci. Ale trvalo to nějak dlouho, ne? A co jste tam jako chtěli vidět?“ mračí se polský mladík.

„Já sám přesně nevím, co tam ten německý doktor chtěl vidět. Podle mého se zabývá vývojem reprodukčních orgánů. Když se rozhlédneš, tak jste tady všichni kolem osmnácti až dvaceti let, tedy ve věku, kdy se očekává nejvyšší aktivita, směrem ke zplození potomků. Ale to jen hádám, vím toho taky málo,“ snaží se lhát přesvědčivě Edelstein, však už brzo mládenci zjistí, jak vážně byli poškozeni. Proč jim nenechat ještě pár hodin či možná i dní příjemného nevědomí, než se následky experimentu projeví.

„Víš ty vůbec něco, doktore?“ podívá se Polák na označení vězeňského lékaře a zachmuří se, možná je taky antisemita, napadne Daniela.

„Vím jen, že na vás mám tady dohlížet. Tak jsem se na vás přišel podívat. Kdybyste něco potřebovali, tak je tady ještě můj pomocník, zdejší ošetřovatel. Taky mluví dobře německy,“ ukáže Edelstein na Libeka. Nechce být na ty kluky zlý, ví, co je zanedlouho čeká, ale cítí u nich nedostatečný respekt ke své osobě. Možná proto, že je Žid. Ale rozhodně jim jejich budoucí utrpení přát nebude, i kdyby se k němu chovali arogantně a zle. Něco tak strašného si nezaslouží nikdo, ani ten nejhorší antisemita.

„To tu jako máme jen tak ležet? I když jsme zdraví? Mezi těmito?“ rozhlédne se Kazimir a určitě z jeho obličeje nevyzařuje spokojenost.

„Já jsem o tom nerozhodl. Já to rozhodnutí také nemohu změnit. Až za pár dní přijde ten německý doktor, tak se ho můžeš zeptat,“ odpovídá trpělivě Daniel, však už za pár dnů i tomuto naštvanému a mírně arogantnímu mladíkovi bude jasné, proč je tady hospitalizován. To už se ale nepochybně bude tvářit jinak.

„Vypadáš nějak divně,“ podívá se Latka na svého spolubydlícího, oba si mnou ruce, právě se vrátili z večerního apelu a jsou minimálně dost prokřehlí. Copak Stanislav, ten byl s evidencí bloku rychle hotový, ale někde jinde to vázlo. Trvalo to hrozně dlouho, a stát v mrazu na jednom místě, bez pohnutí, to je doslova očistec.

„Je mi hrozná zima,“ podupuje Daniel, má skvělé boty, přesto skoro necítí prsty u nohou.

„Dáme si něco horkého, na zahřátí," jde písař k vařiči, má tady vybavení i potřebné ingredience, aby mohl cosi vyrobit.

„Copak my. Ale mám starost o jiné … teda především o Josepha, to nebudu zastírat. To prostydnutí ze sprch jsem mu snad už vyléčil, ale tyhle strašné apely …"

„To buď rád, že zatím nikdo neutekl. To bychom tam taky mohli být až do rána. Ale dá se to vydržet. Všechno se dá vydržet," nedělá si z dlouhého pobytu na mrazu těžkou hlavu Latka. Místo toho vyrábí něco na způsob svařáku. „Nemáš ale i jiné starosti? V posledních dnech jsi poněkud zamlklý."

„Starosti," povzdechne se Edelstein skoro až teatrálně, „Těch je," rozhodne se být sdílnější, „Pořád mám jako lékař na starosti tu skupinu kluků. Pořád nevím, co s nimi chtějí udělat. Když jsem je nedávno viděl hrát fotbal, vzpomněl jsem si …"

„Tak to já taky," řekne rychle Stanislav, „Vůbec to nechápu, že jim tohle tady dovolí. Ale je to takové dobré zpestření, vidět si ty kluky hrát. Měl jsem zrovna dneska sto chutí se k nim přidat, a honit se s nimi taky za tím míčem. Je to takové připomenutí lepšího života."

„Právě," přikývne Edelstein, „Ale to není všechno. Zase už začaly ty pokusy, tam vedle, na tom bloku třicet. Jen tě prosím, nikde o tom s nikým nemluv. Jinak bych taky mohl skončit moc špatně."

„Nemusíš se bát. Beztak o tom už tady něco víme."

„Byl jsem v minulých dnech u toho, něco prováděli s několika ženami, a dneska … skoro se bojím o tom před tebou mluvit."

„Tak mlč," pokrčí rameny Latka.

„Není to tím, že bych ti nevěřil," řekne rychle lékař, „Ale jde o tvoje krajany. Snad nikoho z nich neznáš osobně. Jde o dvacet mladých Poláků, kolem osmnácti let."

„Poláci? Já myslel …," zarazí se písař, „A co jste jim provedli?"

„Provedli? Já tam byl jen jako stafáž. A teď je mám na starosti na ošetřovně. Byli na tom ozařování, a asi to s nimi za pár dní bude dost špatné."

„Je to jejich konec?"

„Obávám se, že ano. Ale předtím asi budou hrozně trpět," povzdechne si Edelstein, „Tak tohle všechno na mě hrozně doléhá," dodá, když se úmyslně zapomene zmínit o jiné obavě. O strachu, aby na něj nezanevřela jeho milenka, aby ho nepovažovala za jednoho z těch, kdo vymýšlí či organizuje pokusy na lidech.

„Dane, co my ovlivníme," pokrčí rameny Stanislav, „Těch polských kluků je mi líto, ale můžu něco změnit? Můžu jim nějak pomoc? Nemůžu. Tak radši o tom chci vědět co nejméně."

„Máš pravdu, jen tak to jde tady nějak vydržet. Já jsem ale často až příliš blízko … ale promiň, nechci ti plakat na rameni. Já jen, že ses ptal, proč mám tak špatnou náladu."

„Tohle ti ji dozajista spraví," bere dva hrnečky písař, „Můj vlastní recept," zasměje se, „Vytvářím ho průběžně, podle toho, co je právě po ruce. Ale je to horký, a alkohol tam je taky. A to je to hlavní."

DEJ MU PÁR DNÍ

„Doktore, běž i s nima do prdele!" rozkřikne se SS-Untersturmführer Heinz Thilo na Edelsteina, když o dva dny později po ranním apelu dorazí na nemocniční blok.

„Pane doktore, upozorňoval jsem …"

„Ty nemáš co upozorňovat! Ty se vo ně máš postarat! Pořád tam řvou, skoro lezou po stropě, válej se po zemi, do prdele. To jste jim teda s Horstem museli dát pořádnou dávku."

„Hned se na ně půjdu podívat."

„Podívat. Zacpi jim ty jejich držky. Nejradši bych je postřílel. Nebo poslal do toho bloku, co se tam čeká … však víš na co. Nebo rovnou tam."

„Pane doktore, pan doktor Schumann chce ještě udělat ty odběry …," říká dost nejistě Daniel, obává se dalšího výbuchu hněvu.

„Já vím, kruci," kývne kupodivu docela klidně Thilo, „Proto tady taky pořád ještě jsou. Ale hned, jak to uděláte, ty vodběry, tak půjdou pryč," vyhrožuje, a jelikož vězeňský lékař nic neříká, zamračí se, „Tak na co tady čekáš. Běž si je tam umravnit," křikne.

Edelstein mu s velkou radostí mizí z očí, a zároveň k němu začíná doléhat nářek z hromadné ložnice. Zachvěje se, stav polských ozářených mladíků se asi zase zhoršil. Zarazí se, jde se podívat, zda je volná ošetřovna, zkusí jim trochu pomoci. I když tomu sám moc nevěří. Na účinnou léčbu by potřeboval jiné prostředky, a možná ani to by nepomohlo.

Ošetřovna je volná a může ji použít, i další souhlasí, stav ozářených pacientů tady opravdu asi nikomu nemůže uniknout. Jde k hromadné ložnici, těsně před ní narazí na svého pomocníka. Ten je bledý jak stěna, skoro se chvěje.

„To je strašný, pane doktore," říká Avi zoufalým hlasem, „Voni tak hrozně trpěj, tak hrozně naříkaj. Nevím, co mám dělat …"

„To já taky ne. Ale zkusím je prohlédnout, vezmu si je na tu ošetřovnu, budeš mi k ruce, kdyby bylo třeba je podržet …"

„Udělám, co řeknete, pane doktore, ale je to strašný. Horší, než to bylo tam," otevírá dveře od ložnice Libek.

Edelstein vstoupí a pohlédne k místu, kde má své pacienty. A hned si vzpomene na slova šéflékaře, že ti kluci doslova lezou po stropě. Většina se jich různě svíjí na lůžkách, ale dva klečí na zemi před dřevěnou konstrukcí, nohy daleko od sebe, ruce křečovitě zaťaté. Třetí spočívá koleny a hlavou na zemi, do ní buší rukama. Jejich bolest musí být asi neskutečná. A on nemá jak pomoci.

Přijde blíž a spatří jejich oči, vytřeštěné oči, skoro na hranici šílenství. Silná bolest jako by je připravovala o rozum, rysy v obličejích strhané, kruhy pod očima na jejich stále mladistvé pokožce. Ruce mnohých s polámanými nehty, jak je zatínali do dřeva, klouby některých od krve, jak s nimi do něčeho mlátili.

„Doktore, to se nedá vydržet," ozve se zasténání, to Kazimir Zakrawski zaregistruje příchod lékaře, vstává ze svého lůžka, celý se třese, je jen v košili, přes značný chlad v místnosti, levou ruku má ve svém rozkroku, pravou zaťatou do látky na boku.

„Hned tě odvedu na ošetřovnu," řekne Daniel stísněným hlasem, obával se podobné reakce organismu, ale možná to bude ještě horší, než si myslel.

„Nemáme ho tam radši odnést?" zeptá se Avi, také jemu se hlas chvěje. Je těžké zůstat imunní k tak hroznému lidskému utrpení. Ti kluci vypadají opravdu strašně, určitě nejsou žádné baby, určitě něco vydrží, ale teď se tady svíjí, křičí, brečí bolestí.

„Nevím … zkus ho odvést, když to nepůjde, tak ho tam přineste," odpovídá Edelstein, mne si prsty, marně dumá, jak by pacientům ulevil. Nemá k dispozici nic jiného, než pár prášků proti zánětům a tu posranou mast. Zahlédne jen zdálky u některých odhalená místa v rozkroku a vypadají hrozně, bojí se, co uzří při podrobnějším prozkoumání.

Raději opouští ložnici, neujdou mu však ani nevraživé pohledy dalších pacientů, a může jen přemýšlet, co je vyvolává. Zda nářek postižených polských mladíků, nebo jejich povědomí o tom, že on byl u toho, když tohle zcela zdravým mladým mužům způsobili. Ti si určitě již vše dali dohromady a také si to jistě nenechali pro sebe. Tak tady pravděpodobně všichni vědí, že ti kluci zde být vůbec nemuseli, kdyby jim někdo, asi hodně šílený, nenechal na jejich genitálie dopadat nějaké paprsky či co.

Cestou na ošetřovnu se Daniel setká s podobnými pohledy dalšího personálu, včetně vězeňských lékařů. Jestli jim ten parchant Thilo navykládal, že jsou to vlastně pacienti z jeho pokusů, co provádí spolu s německými doktory, tak není divu, že je v nich tolik nevraživosti. Navíc je Žid, ti kluci jsou Poláci a někteří zřízenci i doktoři jsou také polské národnosti. Těžko jim má ale smysl něco vykládat. Pokud ty chlapce viděli, spatřili jejich obrovské utrpení, stěží mohou zůstat prosti emocí.

Libekovi pomůže ještě jeden zřízenec, napůl dovlečou a napůl donesou chudáka Zakrawského do ordinace, kde je kromě dalšího zařízení i lůžko. Zdravotníci svlečou postiženému jeho propocenou košili, on se potí i v poměrně studeném prostředí, a pak raději odvrací svůj pohled od jeho rozkroku.

Není se co divit. Kazimir si levou rukou stále přidržuje svůj šourek, který je hrozně zdevastovaný, kůže značně protažená, na některých místech porušená, takže je možné uzřít i kus varlete. Barva celého rozkroku, podbřišku a také i části stehen určitě není přirozená, naopak tmavě rudá, přecházející na některých místech skoro až do černé. I penis je podobně zřízený, napuchlý, plný puchýřků a hnisu.

Hoch je teď tlačen ke stolu, stále si nadzvedává prověšený šourek, jako by se bál, že mu varlata z něj vypadnou. Každý pohyb, každý dotyk strašně popálených míst, mu způsobuje nezměrnou bolest, proto mu tečou slzy po lících, on vydává děsivé steny, je celý pokroucený, chvěje se po celém těle.

„Zkuste ho položit na záda," nařizuje Edelstein, což zřízenci vykonají, na obou je vidět, jak opatrně s chlapcem manipulují, snaží se mu způsobit co nejméně příkoří. Kazimir teď může konečně dát pryč svou levou ruku z rozkroku, zasténá, když šourek spočine na chladném igelitovém povrchu lůžka.

Daniel stojí bezradně nad postiženým a přemýšlí, co udělat. Jak má mladík do široka roztažené nohy, je patrné, jak rozsáhlé a jak silné je poškození nejen genitálií, ale i dalších míst, kam tak dlouhou dobu dopadalo Roentgenovo záření. Kůže šourku je doslova spálená, na několika místech se téměř trhá, visí zcela zplihle. Přitom je pokryta puchýřky.

Potřeboval by buď kluka uspat a pak vše pořádně vyčistit a ošetřit, nebo mu dát minimálně silná anestetika, prostě něco na utlumení nepochybně ukrutné bolesti. Něco o popáleninách ví, ale tohle je hrozně devastující zranění. On má navíc jen tu mast. Když se pokusí postižená místa dezinfikovat, ten hoch se bolestí zblázní.

„To jsem teda zvědavej, co s tím uděláš," ozve se od dveří ironicky znějící hlas Thila, asi slyšel nářek a přišel se podívat. Ale je teď minimálně trochu zaražený, rozkrok pacienta vypadá opravdu hrůzostrašně.

„Pane doktore, prosím, pokud máte nějakou radu …," pozvedne k šéflékaři zrak Edelstein.

„Jedno řešení bych měl, ale s tím bohužel ještě musíme počkat," řekne Heinz, znovu se podívá na zdevastovaná místa chlapce, „Jinak těžko říct," asi se zkouší opravdu zamyslet jako lékař a nikoli jen jako popravčí, „Nemáme tu nic pořádnýho, na tak rozsáhlý popáleniny, a navíc jich je dvacet."

„Zkusit to nějak omýt, dezinfikovat, propíchat ty puchýřky …," říká Daniel, ale jeho výraz je bezradnost sama.

„Tak to zkus, a vyskočí ti z kůže," ušklíbne se Thilo, „Nebo ti začne běhat po stropě. No, asi ti nic jinýho nezbude. Když tak si vem další zřízence, nebo ho přivažte, nebo já nevím co. Taky mu zacpěte hubu, bude asi hodně řvát. Pokud nebude mít to štěstí a nevomdlí," mudruje.

Jeho slova vyvolávají ve tváři postiženého výraz čirého zděšení. Vždyť tady mluví o něm, vlastně ti dva doktoři říkají, že vůbec neví, co s ním udělat, jak mu pomoci. Ví, jak hrozně ho bolí každý dotyk a jen představa, že mu začnou postižená místa omývat, je doslova strašidelná. Už tak nesmírně krutá bolest se jistě ještě znásobí. Pokud to tedy ještě vůbec jde. Kdyby měl alespoň

třeba popálenou ruku nebo nohu, ale on má na sračky místa pro muže tak citlivá, koule mu málem vylézají z pytlíku, který je jak bláto, kůže se trhá. Jeho pták, to je taky hrůza. Vždyť mu obojí asi uhnije, pokud tedy nezačne hnít celý.

„Kdybych měl alespoň víc té masti," zaskuhrá Edelstein.

„Co sis přines, to máš. No, dezinfekci ti teda dám, ale jak říkám, u toho se von posere," je přeci jen poněkud zaraženější poručík, asi i na něho vše působí. Možná se opravdu snaží přijít na to, jak chlapci ulehčit čekání, než přijde doba pro jím navrhované řešení. Tedy kluka poslat do plynu.

„Něco na zmírnění bolesti …," doslova žadoní tónem hlasu i výrazem tváře Daniel.

„Nic tak účinnýho tady nemáme, to dobře víš. Dejte mu něco do huby, ať to skousne, bude to muset vydržet. Nebo ho nech tak, jak je," pokrčí šéflékař rameny, pak se znovu podívá na rozkrok postiženého, zavrtí jakoby nechápavě hlavou a vyjde z ordinace. Edelstein vyrazí za ním.

„Pane doktore, prosím, nevím si rady," je v jeho očích zoufalství.

Thilo se otočí, ale kupodivu tentokrát nezačne řvát ani nadávat.

„Tak to já taky ne," odpoví klidným hlasem, pak ho dokonce ztiší, asi aby jeho slova neslyšel nikdo jiný, „Doktore, tohle jste s Horstem fakt už přehnali. Vždyť vy jste jim to tam mezi nohama všechno doslova spálili. Sice si můžete bejt skoro jistý, že tenhle už nikdy nikoho nevoplodní, ale … Už jsem toho viděl dost, ale tohle je teda fakt síla."

„To já vím, pane doktore," sklopí hlavu Daniel.

„Doktore, kolegové vo tobě říkali, jak seš chytrej, bystrej a já nevím co ještě. Ale jak se na tebe teď koukám, tak seš úplně v prdeli," zasměje se jízlivě Heinz, „Podívej, v normálním životě bych řekl, províst úplnou kastraci a pak ho začít léčit na ty další popáleniny. Jejich genitálie jsou vyřízený, to je jasný. Tady je podle mýho jediný řešení, a čím dřív přijde, tím líp pro nás všechny. Přestane ten jejich řev tady."

„Zkusím je tedy alespoň trochu ošetřit," říká tichým hlasem Edelstein, byť také uvažuje, zda by rychlá smrt pro ty hochy nebyla vysvobozením. Ale možná by někoho z nich mohl zachránit, třeba je jejich mladé tělo schopné se s tím devastujícím zraněním poprat.

„Dělej, co uznáš za vhodný," pokrčí rameny Thilo, „Jsou to tvoji zvláštní pacienti, já jen chci, abys mi tu s nima nedělal moc velkej bordel. Už teď toho je jistě plnej tábor. Už se tu něco šuškalo, po tomhle už …," nedokončí větu a mávne rukou. Pak se znovu otočí a odchází.

Židovský lékař se vrátí do ordinace, kde mu na lůžku sténá osmnáctiletý hoch, strašlivým způsobem poraněný, a nad ním přešlapují dva rozpačitě a zaraženě se tvářící zřízenci.

„Doktore … udělej něco … ta bolest se nedá vydržet," sténá Zakrawski, teď mluví německy, předtím klel a naříkal polsky, „Ty moje … tam dole … asi mi vypadnou …"

„Toho se bát nemusíš, nevypadnou," zavrtí Daniel hlavou, „Kazimire, zkusím tě trochu ošetřit. Ale bude to velmi bolestivé. Nemám tu nic, čím bych mohl tu bolest ztišit."

„Doktore, proč jste nám to udělali?" položí mladík prostou otázku, a ty jeho oči žalují tak strašným způsobem.

„Kazimire, já o tom přece nerozhoduji. Já se jen mám o vás starat," říká lékař zoufalým hlasem, „Ale nemám skoro nic, žádné vhodné léky, nic na utišení bolesti. Ty paprsky na vás dopadaly moc dlouho, proto tak hrozné popáleniny."

„Vy jste to věděl … a nic jste nám neřekl. Lhal jste nám …"

„Kazimire, co by se stalo, kdyby se někdo z vás odmítl mezi ty dva přístroje postavit?"

„Odmítl? Nevím … asi by ho zmlátili … nebo možná rovnou zastřelili."

„Přesně tak. To samé by se stalo mně, kdybych odmítl se o vás starat. Kdybych řekl, že u toho nebudu. Nechci se před tebou omlouvat, já jen přemýšlím, jak vám pomoc. Jak vám alespoň trochu ulevit," hovoří tichým hlasem Daniel, „Poslouchej, musím to vyčistit, musím zkusit ty

puchýře propíchnout, zkusit odstranit ten hnis. Bude to hrozně bolet, ale musíš to vydržet. Pak se ti snad trochu uleví."

„Snad … trochu …," vyráží ze sebe chlapec.

„Budeš muset být hodně statečný."

„Statečný … ty vaše rady … víte na co jsou, doktore," sténá Zakrawski.

„Vím, ale jiné nemám. Pánové, sežeňte něco, do čeho se bude moci zakousnout. Nějaké dřevo, to obalte nějakým hadrem. A přiveďte ještě alespoň jednoho zřízence, budete ho muset podržet. Zkusím ta místa zbavit hnisu, dezinfikovat, dát na ně hojivou mast, možná také obklad. Ještě to zvážím," přemýšlí lékař nahlas, snad chladivé obklady, které by ošetřovatelé vyměňovali, ty by snad mohly alespoň trochu bolest zmírnit. Jaký ale udělat roztok? Z čeho, co by pomohlo? Zkusí se podívat do zdejších velmi řídkých zásob léků, jestli tam něco vhodného nenalezne.

Trýznivá procedura čištění postižených míst započne. Dva zřízenci drží nešťastníka za ruce a ramena, třetí si lehne tělem na jednu jeho nohu a druhou svírá rukou. Hoch je zahryznutý do kusu dřeva obaleného několika vrstvami gázy, jeho svaly v obličeji jsou křečovitě stažené, vydává nosem příšerné zvuky, chvílemi se zdá, že upadá do šoku či ztrácí vědomí.

„To snad ne," hlesne jen Edelstein, kůže na šourku je jak shořelý papír, skoro tak se drolí. Samotná varlata, jak je může místy zahlédnout, jsou napuchlá a také zle poničená.

Víc asi opravdu udělat nemůže. I tak už si chlapec vytrpěl doslova muka. Je zsinalý, přerývaně dýchá. Už ani nemluví, nekleje, jen vzlyká a sténá. Jak jen Bůh může něco takového dopustit. Proč toho Schumanna nesežehne bleskem, nezadupe do země. Přece ten idiot musel tušit, co udělá taková doba, co je nechal ozařovat. Jeho barbarství opravdu nemá žádné hranice.

Zřízenci odnášejí nedostatečně ošetřeného mladíka, Daniel zůstane sám, dopadne na židli a ztěžka dýchá. Ještě mu jich zbývá devatenáct, ještě dalších devatenáct tu na tomhle stole bude naprosto zbytečně plakat, škemrat, aby už je nechal, a zároveň, aby jim nějak pomohl. Budou se dovolávat Boha, dovolávat spravedlnosti, prosit o pomoc. Vše ale bude marné. Přitom před pár dny byli zcela zdravými kluky, pak je jeden šílený esesák zapsal na listinu, nechal si je přivést a neskutečným způsobem jim ublížil.

„Pane doktore, mám se zeptat," ozve se hlas Libeka ode dveří, „Jako za všechny, budete v tom pokračovat?"

„Pokračovat? V čem pokračovat?" zvedne zrak Daniel, je zcela mimo, uniká mu smysl otázky.

„Já jen … jako za všechny … má to jejich trápení smysl? Pomůže jim to nějak? Hrozně u toho trpí …"

„Já vím, Avi," pokývá hlavou Edelstein, „Ale co mám dělat? Nechat je být? Nechat ten hnis? Vůbec ty rány nevyčistit? Dostanou se tam infekce …"

„A není to jedno, pane doktore?" podívá se teď tázavě mladík, „Slyšel jste toho místního šéflékaře. Ale vidíte to přece i sám. Jsou v tak hrozným stavu. Je přece jasný, jak to skončí," ztiší teď hlas, přijde o pár kroků blíž, „Nakonec je stejně všechny zabijou. Je teda potřeba tak bolestivej zákrok? Nebo si vážně myslíte, že někoho z nich můžete zachránit?"

„Tam v tom základním táboře jsem jich dost zachránil. Sám víš, kolik jich šlo do práce."

„Ale nikdo z nich nebyl v tak hrozným stavu, pane doktore," upozorní Libek.

„V tom máš asi pravdu. Nemám teda dělat nic? Nechat je být, ať si tam trpí, ať se do nich dá zánět? Ani je neošetřit?"

„To musíte rozhodnout vy, pane doktore. Vy musíte posoudit, nakolik jim to skutečně pomůže. Nezlobte se, pane doktore, že jsem se ptal."

„Já se přece vůbec nezlobím, Avi," říká Daniel zoufalým hlasem, „Já jen sám nevím, co je pro ně lepší. Viděl si sám, jak vypadaj …"

„Viděl, pane doktore. Je to strašný, co jim ten německý doktor udělal," šeptá teď ošetřovatel, „Tohle nemůže přece udělat člověk … a přitom vypadá jak člověk …"

„Vypadá …," vzpomene si lékař na debatu se svým esesáckým kolegou, ve chvílích, kdy ničili ty kluky, tam mezi těmi Roentgenovými přístroji. To je na tom asi to nejhorší, tomu on vůbec nerozumí. Horst určitě není žádný sadista, který by si liboval v mučení jiných lidí. Jen nevidí bolest, kterou způsobuje. Nebo ji přehlíží, jako nutný produkt k dosažení nějakých pochybných vyšších cílů.

„Pane doktore, máme tedy přivést dalšího?"

„Dalšího … Počkej, zajdu za nimi," zvedne se Edelstein.

Znovu se ocitne na ložnici, kde se obrázek příliš nezměnil, pouze se někteří snaží z polomrtvého Zakrawského vytáhnout, co s ním ten doktor dělal. Několik jich je okolo něho, další se ale různě svíjejí a naříkají. Kdoví, zda jsou ještě schopni vůbec reálně uvažovat.

„Kazimire," nakloní se lékař nad zdrchaného pacienta, „jsi schopný mě vnímat?"

„Jsem … úplně vyřízený … doktore," sípá oslovený.

„Kazimire, řekni jim, jak jsem tě ošetřoval. Jak moc to bolelo. Už jsem podobné pacienty léčil, v základním táboře. Také byli popálení jako vy. Někteří se nakonec úplně uzdravili a vrátili se do práce. Ale to ošetření bude velmi bolestivé, to sám dobře víš."

„Co … chcete … vlastně?"

„Nechci nikoho nutit, ale chci vám pomoc. Je potřeba ta postižená místa ošetřit, zkusím pro vás udělat nějaké obklady, ty snad zmírní bolest. Mám taky hojivou mast, moc jí není, ale na toho, kdo se nechá ošetřit, na toho určitě bude."

„Co když se … ošetřit … nenechají?"

„Pak riskují infekci, určitě se jim neuleví, možná se jejich bolest bude ještě zhoršovat. Asi jen výjimečně se někdo dokáže začít uzdravovat, bez pomoci."

„Co … mám … teda … jako udělat?" nechápe stále Zakrawski, co se po něm chce.

„Jen jim tohle řekni, kdo mi nerozuměl," podívá se lékař po několika svých pacientech, co ho poslouchají. Zdá se mu, že ještě alespoň jeden či dva německy rozumí, alespoň se tak tváří, a teď si něco v polštině sdělují s ostatními. Ovšem mezitím se pořád kroutí, občas vykřiknou bolestí, udeří pěstí do lůžka, křečovitě něco kolem sebe sevřou.

„My nejsme … první … co … tohle …," ukáže si Kazimir směrem k rozkroku.

„Ne, nejste. Už se to stalo i jiným, asi před dvěma měsíci. Někteří z nich už zase pracují."

„Někteří … a ti další …"

„Někteří se vrátili do práce, zcela se uzdravili," nehodlá Daniel rozhodně rozebírat osud těch méně šťastných. Jak se zdá, ti Poláci nic nevědí o případu svých židovských vrstevníků, zapojených do tohoto zvráceného experimentu. Ale kdoví, odkud jsou a kdo jsou. Nebo se o Židy nezajímají.

„To mohu potvrdit, ležel jsem tehdy ve stejné místnosti, s operovaným kolenem," rozhodne se Libek podpořit svého zachránce, „Pan doktor je ošetřoval, doslova dnem a nocí, a mnohé úplně uzdravil," říká, přičemž zamlčuje, že ti druzí byli přeci jen méně popáleni, a už vůbec nezmiňuje, že mnohým po skončení léčby něco chybělo.

„Pokud někdo má zájem o ošetření, i když bude velmi bolestivé, tak jsem připravený. Jak říkám, nechci vás nutit, ale považuji za nutné ta místa vyčistit, dezinfikovat," rozhodne se Daniel svoji přítomnost na ložnici ukončit. Možná si trochu zjednodušuje situaci, když rozhodnutí přehrává na ně, ale bude lepší, když půjdou dobrovolně, než aby je tam vláčeli násilím. Ti kluci musí pochopit, že jim chce pomoci, ne je bezdůvodně mučit.

Chvíli poté, co vejde do ordinace, se v ní objeví i další pacient. Edelstein si jeho návštěvu i stav zaznamená do jeho karty a započne s vyšetřením. To se v ničem neliší od jeho předchůdce, opět chlapci způsobuje obrovskou bolest. Tento se dokonce mírně pomočí, až tak je veliká.

Edelstein se snaží nářek ošetřovaných nevnímat, ale moc se mu záměr realizovat nedaří. Snaží se být velmi ohleduplný, leč i slabý dotyk je pro postižené hotovým očistcem. Natož použití dezinfekce, to opravdu na lůžku nadskakují, vypínají svá zmučená těla, zatínají zuby do obaleného dřeva ve svých ústech.

Jak se zdá, zájem o ošetření má většina. Nebo možná všichni. Snad věří, že jim dokáže pomoc. Když si udělá konečně větší přestávku kolem oběda, je sám na pokraji fyzických i psychických sil. A to jich zatím ošetřil tucet, dalších osm mu ještě zbývá. Nechal také vyrobit roztok, spíše z neškodných ingrediencí, víc jak baba kořenářka než lékař. Ten pak nařídil ochladit na mrazu a následně přikládat na postižená místa. To zajišťuje Libek. Jiní zdravotníci mu pak drží ošetřované v ordinaci.

Z misky pojídá nesmírně nechutnou polévku, něco musí dostat do svého žaludku. Ještě než začne, chce si skočit na místnost písaře, tam si dát dvě sousta něčeho lepšího na chuť, zásoby se mu už povážlivě ztenčují, musí s nimi šetřit. A pak si zapálit cigaretu, taky už jich má jen pár. Dostane do sebe téměř nepoživatelnou tekutinu, zvedá se. V tom se ale dveře ordinace otevřou a on se staví do pozoru, místo baretu tiskne ke stehnu prázdnou misku a lžíci.

„Nešaškuj, doktore," řekne mu nerudným hlasem Schumann, neboť on v doprovodu Thila právě vstupuje do místnosti, „Něco se mi doneslo, o stavu těch pacientů."

„Je dost vážné, pane doktore. Nebo jste je už viděl?"

„Ještě ne, ale půjdeme se teď na ně podívat. Pak rozhodnu, jak dál pokračovat," nemá Horst očividně dobrou náladu, „Tak jdeme," houkne.

Chudáci ozáření musí vylézt před dřevěnou konstrukci, jsou donuceni se svléknout donaha. Někteří nedokáží stát rovně, různě se kroutí a naříkají, další si v rozkroku drží obklad, jiní si přidržují povislý a poničený šourek. Je na ně úděsný pohled. Mnozí jiní pacienti ten svůj raději odvracejí.

Schumann se mezi nimi prochází, vůbec ho nevzrušují jejich výrazy, v nichž by jen ignorant nepostřehl obrovskou nenávist. Nikdo ji ale nedá najevo jiným způsobem, neboť ten německý doktor může kdykoli kohokoli z nich nechat zabít. Což si oni uvědomují, i ve svém strašném stavu.

Inspekce netrvá dlouho a vlastně proběhne beze slov. Stejně tak návrat do ordinace, kterou si dnes pro sebe usurpoval Daniel.

„Tak co navrhuješ?" zeptá se Horst.

„Já?" objeví se zděšení v očích Edelsteina.

„Zase už šaškuješ?" zamračí se Schumann.

„Ne, ne, pane doktore. Jen jsem byl překvapený … Pane doktore, jsou dost popálení. Nejsem si jistý, zda má smysl chtít odebírat jejich ejakulát."

„Hm, co dál?"

„Dál … zkouším je léčit, už více než polovinu jsem ošetřil, vymyl popálená místa, dezinfikoval je, dávám jim obklady, spíše však jen na zklidnění, než že by léčily. Chtěl bych v tom pokračovat, snad se dostaví výsledky," říká rozechvělým hlasem Daniel.

„Řvou tady jak na lesy," mračí se Thilo, „Válej se po zemi, kňučej. Nevydržej ani ležet, lezou tam po sobě, svíjej se všude možně," popisuje drsně chování pacientů, „Tady to mučení, to je taky slyšet, i když jim něco dávaj do huby. Rád bych se jich zbavil. Ale jsou to tvoji pacienti," pokrčí rameny, nikoli však lhostejně.

„Pošlu sem zítra toho chirurga," říká Horst zamyšleně, „Ať dvěma odebere varlata. Co se týká toho sperma, může to zkusit, ale možná to nepůjde, vypadají dost špatně. Pak už je to na tobě, ale dej mu pár dní, ať můžeme popsat průběh, po téhle dávce ozáření."

„Pár dní …," hlesne Daniel.

„Pár dní?" napruží se Thilo.

„Chci, aby bylo možný popsat ty účinky," myslí Horst i teď pouze na svůj výzkum, ti těžce poškození mladíci mu jsou ukradení, „Proto chci těch pár dnů. Pak udělejte selekci. Uvidíte, jestli někdo z nich bude mít šanci se uzdravit."

„Jak říkám, jsou to tvoji pacienti. Co ale málem couraj koule po zemi," lehce se zasměje Heinz, „Uvidíme, jak se to bude vyvíjet. Pokud se ale budou dál horšit …"

„I tak mu dej pár dní," říká teď Schumann dost rozhodně, „A ty všechno přesně zaznamenávej. Ať můžeš popsat stav, jak se vyvíjí v čase."

„Pokud by se někdo začal uzdravovat, můžu ho dál léčit?" ptá se chvějícím hlasem Edelstein, strašně moc by chtěl zachránil alespoň některého z těch kluků.

„Pokud by se začal uzdravovat, tak můžeš. Ale to rozhodněte u tý selekce. Já budu mít ty vzorky pro laboratoř …."

„To jim spíš dřív upadnou, než by se začali uzdravovat," poznamená Thilo jízlivě.

„Doktore, nech nás," ukáže Horst na dveře, a židovský lékař rychle opustí místnost.

Před ní se zhluboka nadechne. Má jen několik dní, aby alespoň některého z nich zachránil. Pak je zdejší šéflékař pošle pryč, nejdřív asi do baráku smrti a pak poputují do plynu, s dalšími selektovanými. Nebo je nechají zabít injekcí, aby už jejich nářek nemuseli poslouchat. Ale tam v tom bloku smrti jim asi vadit nebude. Slitování oni neznají.

Asi za čtvrt hodiny ho zavolají zpátky.

„Zítra přijde ten chirurg, zkusíte ten odběr spermatu, aspoň u několika," vydává příkazy Schumann, „Ty pak vyber dva, co od nich získáme další vzorky. Vyber si, který chceš, mně je to jedno, všichni vypadaj podobně."

„Ano, pane doktore," neodváží se Daniel protestovat, ačkoli bude muset určit dva hochy, které tady Wladislas vykastruje. Podívá se na Thila, ten je určitě minimálně lehce překvapený touto pravomocí.

„Pak dál zaznamenávej jejich stav. Dostaneš pár dní, jak jsme se dohodli. Pak přijde selekce. Po ní připrav zprávu, o celém průběhu. Údaje o dávce a době už máš," pokračuje Schumann, „Domluvil jsem se s Carlem, zítra budeš tady, pozítří dopoledne zajdeš na ten blok vedle, podívat se na ty jeho pacientky. Odpoledne se už budeš věnovat našim pacientům. Další den dopoledne opět všechny vyšetříš, podrobně popíšeš jejich stav, a odpoledne přijde jejich selekce."

„Ano, pane doktore," říká znovu Edelstein pokorně, přitom si uvědomí, že má přesně tři dny, aby se s těmi hochy pokusil o zázrak. Pak budou posláni na smrt.

Oba esesáci vzápětí odejdou a on zůstane v ordinaci sám. Zaváhá, jestli si má ještě odskočit na tu vytouženou cigaretu, pak si vše rozmyslí. Vyjde na chodbu, kde už přešlapují zřízenci, čekají, na čem se lékaři domluvili.

„Přiveďte mi dalšího," poručí jim.

MÁME STRACH, NECHCEME UMŘÍT

„Vypadáš fakt hodně blbě," ušklíbne se Latka, on i jeho spolunocležník směřují na ranní apel. Je ještě sytá tma, kterou prořezávají paprsky velkých reflektorů. Ty také krásně zvýrazňují sněhové vločky, které začínají poletovat. Teploměr ukazuje víc než deset pod nulou. Od úst všech různě zakuklených mužů jde pára.

„Taky se tak cítím," zahuhňá Edelstein, ale kupodivu na něj chladný vzduch má dobrý účinek, začíná se probírat. Jen aby se nemusel probírat dlouho, aby se ten děsný apel zase neprotáhl. Staví se na své místo, zatím ještě nebyl dán pokyn ke stání v pozoru, tak podupává na místě, rozhlíží se. Tam někde o kus dál teď mrzne jeho bratr Joseph, a také ta více než stovka kluků, co pořád ještě jsou v civilních šatech. Na apely také musí, pak se však vrátí do svého bloku

a vlastně po celý den, až do večerního nástupu, mají volný program. A tak vymýšlejí různé hry, honí se za mičudou, koulují se. Jako by si neuvědomovali, kde se nacházejí.

Už stojí v pozoru a začíná tuhnout. Bohužel tahle většinou dost dlouhá doba je skvělou příležitostí pro jeho podvědomí, aby ho týralo, aby vyvolávalo ty nejmučivější vzpomínky. Zabrousí směrem ke dvojčatům a Isaacovi, o těch neví zhola nic, kdoví, zda jsou ještě naživu, zachvěje se. Pak vzpomene na Helene. Ale dnes se jeho myšlenky točí především kolem strašně poškozených polských mladíků. Ještě se nerozhodl, kterým dvěma nechá uříznout koule, ví jen, že Kazimir to nebude. Toho jediného zná jménem. Všichni jsou na tom zle, těžko vybere zodpovědně dva, kteří jsou na to nejhůře. Nakonec jim odebrání varlat může prospět, mohli by se začít lépe hojit. Na to však asi nedostanou čas, za dva a půl dne s nimi šéflékař udělá krátký proces.

Přestává vnímat čas, tím, jak má pořád o čem přemýšlet, mu ubíhá rychleji. Cítí, jak mu tuhne krev v těle, jak se pod jeho dobré oblečení dostává mráz. Zase už skoro necítí prsty na nohou, to samé platí pro ruce. Lehce se klátí, ale opravdu jen mírně, jak je tolerováno. Sice ho tu dost šanují, ale kolem jsou dost drsní řízci z řad esesáků i dozorců, klidně by ho někdo z nich mohl přetáhnout obuškem.

Konečně je konec, různá komanda se chystají k odchodu za prací. On se dá do poskakování, takto chce přihopsat až ke svému současnému útočišti, u blokového písaře. Ten určitě zase udělá nějaký teplý nápoj, ten mu přijde k duhu. Dal by si cigaretu, ale má jich už málo, musí zvažovat, kdy si ji zapálit. Nebo vykouřit na několikrát. Ale dva, tři prásky by si dát mohl. K tomu grogu či svařáku, nebo co dneska Stanislav vyrobí.

Chudáci obyčejní vězni, rozhlédne se, už teď jsou skoro promrzlí na kost a odvedou je někam pracovat. I Josepha. Alespoň že on má tak dobré oblečení, které získal z věcí po transportovaných. Ale i tak si musí jistě vytrpět svoje, když celý den pracuje někde na rampě, překládá materiál, nebo vyklízí vlaky po dalších nešťastnících, které sem svážejí snad ze všech koutů Evropy.

„Pane doktore," ozve se kousek za ním zakňourání, otočí se, spatří pajdajícího kluka, snaží si vybavit jeho jméno, ano, toho zná, je to přece Moshe Gilinski, jeden z těch hochů ze Zamošče. Vedle něho je podobně vysoký klučina, i ten napadá na jednu nohu.

„Co potřebuješ?" pokusí se Daniel na své zamrzlé tváři vykouzlit přívětivý výraz.

„Říkal jste, kdyby nám něco bylo … tak máme přijít."

„To říkal. Tak co máte s nohama?"

„To z toho fotbálku," přiznává se Moshe, druhý klouček je zamlklý, oba se však doslova klepají zimou.

„Podívám se na to," slibuje lékař, pak se zamyslí, „Přijďte tak za půl hodiny, do nemocničního bloku, kouknu se na vás. A jestli je ještě něco někomu dalšímu, tak ho vezměte s sebou," dodává.

„Ano, pane doktore," odpovídá Gilinski a pak oba pajdají ke svému bloku, co nejdříve alespoň trochu do tepla. Ty apely v téhle zimě jsou fakt nářez.

Edelstein rychle zapluje do písařské místnosti, přitom musí myslet na ty dva chlapce. Říká si, že se s nimi nesmí moc sbližovat, pořád má obavu, co s nimi bude. Ale i pokud je zařadí do pracovních komand, jak dlouho tady vydrží? Zvláště ti drobnější.

Chvíli si pokecá se Stanislavem, dá si tři prásky, zahřeje se teplým nápojem s obsahem alkoholu, pak se má k odchodu. Musí ještě udělat pár věcí, než mu sem dovezou toho polského řezníka. Zamyslí se, jak asi bude Wladislas reagovat, když dnes bude muset říznout do vlastní krve, když vlastním příslušníkům národa bude muset zastrčit tu tyč do zadku? Možná se bude cítit hůř, ale nepochybuje o tom, že si i tak svou povinnost naplní.

Když dorazí k ošetřovně, čekají tam na něj hned čtyři chlapci. Vezme si je dovnitř, v ordinaci nikdo zatím není, tak toho využije. Ti dva další kluci jsou nastydlí, mají zvýšenou

teplotu, poslechne si je, nic vážného to nebude. Nařídí jim, aby zůstali tak dva dny na bloku, sem na ošetřovnu je rozhodně brát nebude. Pak se podívá na nohu zamlklého chlapce, má rozbité a naražené koleno. Kňourá, když mu s ním manipuluje, potře mu ho jodovou tinkturou.

„Tak teď ten kotník," ukáže prstem na Gilinského, „No, je pěkně nateklý, ale nic vážného," otáčí s chodidlem, kluk jen syká bolestí, „Trochu ti ho stáhnu, zkus ho moc nezatěžovat a nehoň se pár dní za míčem," nařizuje mu, přitom mu přeběhne mráz po zádech. Kdy těm chlapcům skončí jejich bezstarostný pobyt zde? Zase už se modlí, aby je přiřadili do pracovních komand, našli jim práci odpovídající jejich věku a tělesné konstrukci.

„Budu se snažit, pane doktore," slibuje Moshe, očividně rád, že už kroucení jeho nohy skončilo. Pak trpně drží, když mu lékař kotník stáhne gázou.

Daniel má nutkání si s hochy popovídat, něco o nich vyzvědět, ale raději otázky spolkne. Jsou to jen pacienti, jako každý jiný. Musí si od nich udržet odstup, i když je to tak těžké. Přijdou mu tak bezprostřední, milí, vůbec se sem nehodí. Zdají se mu i docela klidní, zpočátku byli hodně vyplašení, ale když už jsou tady dva týdny a nikdo jim neubližuje, dokonce je tady nechají si i hrát, jejich strach se zmírnil.

Edelstein je vypakuje a podívá se do karet dvaceti polských mladíků. Koho z nich předhodí chirurgovi? Kdo je na tom objektivně nejhůře? Kdo má nejvíce poškozené genitálie? Těžko rozhodnout. Zkusí to z druhé strany. Kdo z nich má naději za dva a půl dne projít selekcí? Opět stejná odpověď, všichni jsou na tom stejně špatně. Nikdo se nezdá být nadějnějším případem.

Tak rád by pro ně něco udělal, ale cítí hroznou bezmoc. Jak by asi muselo vypadat jejich zlepšení, aby Heinz kývl na jejich servání zde, na jejich další léčbu? Především by se musela zmenšit jejich bolest, přestat to jejich naříkání.

Odloží karty, nahoru si dal tu Kazimira, z dalších přinejhorším dvě namátkou vytáhne. Ale půjde se na ně napřed podívat, jak vypadají. Možná se někdo zlepšil a naopak někdo je na tom hůř. Někdo, u koho je vlastně kastrace nezbytná, aby mohl přežít. Ačkoli přežít, spíš je osud všech zpečetěn. Pokud se nestane nějaký zázrak. Jak mu jen napomoci?

Už kus od hromadné ložnice slyší zase naříkání, a tuší, od koho nejvíce pochází. Samozřejmě i další pacienti sténají, pokud mají vážné zranění, omrzliny, silné bolesti. Ale těch dvacet ozářených mladíků jednoznačně hraje prim. Už od dveří vidí, jak moc jsou neklidní, jak se zase různě svíjí, přemisťují, jako by hledali polohu, kde se jim uleví. Marně.

Nechá je ležet, jen je požádá, aby odhalili své intimní partie. Vypadají pořád hrozně, popáleniny zůstávají, přibyly další puchýřky, otoky, hnisání. Oni mají strhané rysy, určitě toho za poslední dny moc nenaspali. Někteří se doslova celí klepou, jeden sedí na zemi, nohy široce roztažené, tváře zsinalé, vyráží divné steny, vycházející z hloubi jeho zmučeného těla.

Objevuje se Libek, tomu přikáže, aby znova začali s těmi studenými obklady. Asi moc nepomohou, ale také neublíží, a když se budou častěji měnit a udržovat popálená místa v chladu, alespoň se tím snad zmírní bolest. Nařizuje však, aby je vždy vyždímali, nechce zbytečně moc vody. Ačkoli se teorie léčení různí, on se přiklání k tomu, udržovat popálená místa v suchu.

Díkybohu neví, komu která karta patří. Kromě té Zakrawského. Tak prostě dvě vytáhne a ty předhodí Wladislasovi. Cestou k ordinaci potká šéflékaře, ten se tváří nevraživě, ale nechá ho být. Určitě si mu zase stěžovali na hluk, kteří popálení chlapci způsobují.

Dering se objeví překvapivě brzy, neptá se ho, kdo a jak ho sem přivezl, prostě je tady. Zároveň s ním do ordinace vstoupí i Thilo, asi je jen obyčejně zvědavý, neboť si stoupá stranou a dává tím najevo, že dnes je tady pouze za pozorovatele.

Edelstein polskému kolegovi velmi stručně popíše stav pacientů, všimne si, jak se ten lehce zarazí, když mluví o Polácích. Ale možná se chirurg cítí být více Němcem než Polákem, uvědomí si.

„Takže je to mnohem horší než minule?" zeptá se operatér.

„Mnohem horší, mnohem," přikývne Daniel, „Řekl vám doktor Schumann, co po vás chce?"

„Ano, mám odebrat několik vzorků spermatu a u dvou provést odběr obou varlat," odvětí Dering, „Rád bych se do toho hned pustil, mám další operace, tam v základním táboře. Můj čas tady je vymezený, pak mě zase odvezou. Začal bych tím odběrem spermatu, a pak provedeme odběr těch dvou vzorků."

„Dobře, pane doktore. Tady jsou karty těch dvou, nechám tedy přivést někoho z těch dalších," podívá se tázavě Edelstein, když chirurg kývne, tak si přečte číslo mladíka z karty, co leží nahoře. I tady Kazimira ušetří.

Wladislas se zatím vybaluje, kastraci nepovažuje za tak velký zákrok, provede ho tady, v ordinaci. Není přímo vybavená na operování, ale drobnější chirurgické zákroky zde také dělají.

„No ten tedy vypadá," poznamená Dering, když se objeví první pacient a Libek mu stáhne košili, je tady s ním sám, hocha podpírá.

„Jak jsem vám už říkal," poznamená tichým hlasem Daniel.

Chirurg mu neodpoví, něco tomu pokroucenému mládenci říká polsky, šteluje si ho do správné polohy. Pak vezme kliku a bez varování ji zarazí do zadnice pacienta. Ten vyjekne, je okřiknut, jeho zmučené oči teď vykazují i překvapení. Pravděpodobně vůbec netuší, co se s ním děje. Mističku pod jeho zdevastovaným penisem teď přidržuje Edelstein, zatímco Avi ho stále podpírá.

„Kruci," zakleje Dering, zatímco hoch sténá, k hrozné bolesti v tříslech se přidává další, neboť s klikou je v jeho řitním otvoru různě manipulováno a otáčeno. Zřetelně se nedaří vyvolat ejakulaci, nicméně chirurg nechce pokus vzdát a kluka dál trápí.

Konečně se zadaří a pár kapek spermatu dopadne na připravenou mističku. Pravděpodobně i s příměsí hnisu, podle zabarvení. Mučitel a mučený spolu prohodí ještě pár slov v polštině, chlapec má v očích výraz zděšení, a asi taky značného ponížení. Už mu došlo, proč tady s ním bylo tak nekřesťansky zacházeno. Daniel uzavře vydobytý vzorek, a Libek, který po celou dobu hnusné procedury klopil hlavu, odvádí bolestí a studem zlomeného mládence. Ten nakračuje zeširoka a přitom sténá, jak se mu tře poničená pokožka o jinou, vystřeluje mu z těchto míst do mozku hrozná bolest.

Postupně jsou přivedeni ještě další čtyři pacienti a i u nich je proveden odběr stejně brutálním způsobem. Oni prožívají další hrůzu, k té, co už je postihla. Jsou zcela zlomení, když odcházejí, jejich už tak poničená psychika dostala další strašnou ránu.

Pro kastraci dostane Avi příkaz si vzít ještě jednoho zřízence. Zpočátku ani jeden z nich netuší, čeho budou svědkem. Jen obdrží číslo vězně, kterého mají přivést, pak ho svléknou a uloží na bok na vyšetřovací lůžko. Libek zvedne oči plné hrůzy, když je pacientovi aplikována injekce, podívá se na Daniela, a když ten kývne, jen ještě více pobledne a ruce se mu začnou chvět.

Kluk se něco ptá v polštině, operatér mu odpovídá, přitom si ho již ochromeného chystá do potřebné polohy.

„Řekl jsem mu, že jsou moc poničené a musí pryč," obrátí se Dering ke svému kolegovi, aby asi později jeho tvrzení potvrdil.

Mladík má v očích výraz nesmírného zděšení, asi taky smutku a strachu zároveň. Pak zařve, což ale není nic nezvyklého, v poslední době na této ošetřovně. Daniel hodí okem po šéflékaři, ten přistoupil blíže, aby zákrok lépe viděl. Může tak pozorovat, jak je rozpadající se šourek předáván židovskému lékaři, a jak se ten polský pustí do látání rány, jež způsobil. Vzhledem ke stavu tkání pacienta v místě řezu se mu asi dvakrát nedaří, vypadá dost naštvaně, a taky mu to trvá déle než obvykle. Daniel mezitím z břečkovité hmoty vyjímá varlata a vkládá je do připravené nádobky. Operovaný je částečně paralyzován a částečně přidržován. Tak jen řve, slzy mu stékají po lících, možná zároveň od bolesti i zoufalství.

Zřízenci odnášejí pacienta, Dering si otírá orosené čelo.

„Není to jednoduché, v tomhle stavu," poznamená, skoro omluvně, asi cítí nutnost kolegům vysvětlit, proč se s tím tak páral.

„Nehrozí, že začne krvácet?" ptá se Edelstein.

„Možná, je to tam všechno zdevastované. Když tak to opravte, šikovný na to jste dost. I když v těchto případech …"

„No tak nejvejš vykrvácí," ozve se poprvé Thilo, a jeho slova mají opět správný říz. Na rozdíl od výrazu esesáka, který je lhostejnost sama.

Dering neodpoví, rozhlédne se, a když nikde nevidí zřízence, sám otře hadrem lůžko, aby ho připravil pro dalšího chudáka. Na toho nemusí dlouho čekat, Libek a jeho kolega, oba se strnulými výrazy ve tváři, už vlečou druhého nešťastníka. Ten však neví, co se tady s ním bude skutečně dít, očekává ponižující odběr spermatu, jak se již mezi polskými mladíky rozkřiklo.

Mýlí se. Za chvíli už leží paralyzován s roztaženýma nohama a chirurg se k němu blíží se skalpelem. Kluk zařve strachy, operatér mu řekne pár slov v polštině, ale tentokráte moc nepochodí, protože pacient dál křičí, asi ve svém mateřském jazyce prosí o slitování. Marně. Operatér už podává část jeho těla svému kolegovi. Řev mladíka se mění v srdceryvný pláč, vyjadřující jeho nejhlubší zoufalství. Při šití pak spíš naříká, než by moc křičel, pravděpodobně upadl do šoku. Všem v ordinaci se uleví, když ho ošetřovatelé odnesou.

„Tak jsem tady hotový," začíná si balit svoje nástroje Dering, „Ty vzorky si tady necháte, nebo je mám vzít s sebou?" zeptá se.

„Nevím … to pan doktor Schumann vlastně neříkal," dostane se do rozpaků Edelstein.

„Schováme je tady," ozve se Thilo, pak přistoupí k místu, kde jsou odložené dva polorozpadlé šourky, bere drolící se kůži do ruky a jen vrtí hlavou. Pak ještě zhlédne varlata, i ta určitě vypadají jinak, když patří neozářenému mladému muži.

Šéflékař následně odejde, aniž by cokoli dalšího pronesl. Daniel se podívá na chirurga, který dle všeho chvátá. Vlastně si nepotřebují nic říkat, i když se vidí po delší době. Jak Wladislas odchází, ve dveřích se srazí s Thilem, který je brunátný vzteky.

„Doktore," řve na židovského lékaře, „běž si, do prdele, zklidnit ty svoje pacoše, nebo povolám četu a nařídím je postřílet přímo tam!"

„Zklidnit …," zatváří se Edelstein vyděšeně.

„Teď tam už řvou nejen bolestí, ale i strachem. Asi si myslej, že všichni přijdou vo ty svý zahnívající koule, co jim visej někde u kolen! Už mě to fakt sere. Kdybych nedal slovo Horstovi …"

„Hned tam běžím, pane doktore," je vyplašený Daniel, netuší, čeho je rozzuřený šéflékař schopný.

„Doktore!" zastaví ho Heinz, „Jestli nepřestanou, tak tam pošlu dozorce a nechám je zmlátit. Do bezvědomí! Slíbil jsem je nenechat zabít, tak jim zavřu ty jejich uřvaný huby tímhle způsobem!"

„Zkusím je uklidnit, pane doktore," slibuje Daniel, ačkoli si není jistý, zda se mu to podaří. Ani co jim má říci, aby se uklidnili. Určitě ne pravdu, že už je sice nikdo kastrovat nebude, ale že je to beztak jedno, protože je za dva dny pošlou do plynu. To by asi moc nepomohlo.

Z ložnice je slyšet řev, nejen bolestný, přímo před ní narazí židovský lékař na Libeka, který se doslova klepe. Když uvidí Daniela, hned se k němu rozběhne.

„Pane doktore, pane doktore, snad tam nechcete jít?" má oči vyvalené.

„Avi, co se tam děje?"

„Když jsme přinesli toho druhého, co mu to ten pán uříznul … tak začali vyvádět. Asi měli strach, že odvedeme dalšího. Sice jsme jim říkali, že další už nebude, ale nevěřili nám. Je to hrozný, co se tady děje," má mladík málem slzy v očích.

„Nešli uklidnit?"

„Nešli, pane doktore. Málem se na nás vrhli. Přitom se sotva plouží. Je to hrozný pohled, jednou rukou si drží a nadzvedávají koule, druhou nám hrozí, přitom řvou bolestí. Je mi jich tak líto, pane doktore," chvěje se Libekovi hlas.

„Musíme je uklidnit, jinak na ně pošlou dozorce a ti je hrozně ztřískaj. Už takhle trpěj dost," snaží se Daniel nabýt rovnováhy.

„Když tam půjdete, tak vás možná roztrhaj."

„Musím to risknout. Nechci, aby ještě víc trpěli," snaží se lékař působit vyrovnaným dojmem, ale je v něm malá dušička.

Nadechne se a vejde do ložnice. Ostatní pacienti leží, možná se obávají, co se stane, a neradi by přišli k úhoně. Ozáření mladíci se různě kroutí u svých paland, až na dva vykastrované jsou však na nohách. Mnozí křičí bolestí, jiní však asi i strachem. Hrozně se bojí, že odvedou další z nich a také jim uříznou šourek. Když spatří muže, který byl zatím u všeho jim způsobeného příkoří, obličeje se jim křiví hněvem a nenávistí.

Edelstein nasadí kamenný výraz a jde pomalým krokem k nim. Za ním je prázdno, až o hodně vzadu nejistě našlapuje rozpačitý Avi, má strach, že jeho zachránci bude ublíženo. Sice je stále sám v šoku, neboť byl přítomen dvěma kastracím a musí se starat o strašně postižené polské mladíky, ale přeci jen se odváží následovat lékaře. Na toho prší nadávky, v polštině, pak si někteří uvědomí, že jim asi nerozumí, tak ho počastují i pár peprnými výrazy v němčině.

„Ty prase!" křičí jak smyslu zbavený Zakrawski, ten, kterého kartu Daniel odložil stranou, ušetřil ho tím potupného odběru semene i kastrace.

„Darebáku!" nadává mu jiný.

Edelstein mezitím dojde skoro až k nim, spustí ruce podél těla, aby naznačil, že se nemíní nijak bránit. Je jasné, že by ho mnoho z nich nejradši inzultovalo, ale možná přece jen jim pud sebezáchovy říká, že tím by překročili hranici, po které by už asi následovala nemilosrdná reakce. Ale jak se zdá, jsou své koule připraveni bránit.

„Ty zkurvený židovský prase!" má Kazimir tvář zkřivenou bolestí i hněvem, „Pořád nám jen lžeš a pořád nám jen ubližuješ!" vykřičí svá obvinění.

Daniel nehne ani brvou.

„Jsi židovská svině, co se spřáhla s nimi! Svině!" připajdá Zakrawski na metr od nenáviděného muže a plivne mu přímo do tváře. Ten nechá slinu stékat, ani se nepohne.

I další se přibližují, nadávají, kroutí se bolestí, dokonce se jich pár nechá inspirovat kolegou a plivají směrem k člověku, ve kterém vidí jednoho ze svých hlavních mučitelů. Viníka jejich strašného stavu. Muže, který jim hrozně ponižujícím způsobem odebírá sperma a ještě je chce vykastrovat.

„Proč mlčíš? Proč mlčíš? Přišel sis pro dalšího z nás? Aby si mu to taky mohl uříznout?!" řve Kazimir, má v očích nenávist a děs, bojí se o svá varlata.

„Já jen čekám, až na mě přestanete plivat. Pak vám chci říci, co bude dál," říká Daniel úmyslně tišším hlasem, neboť ho přeci jen asi chtějí slyšet. Nemýlí se, přestávají dělat takový brajgl.

„Tak mluv! Mluv, ty parchante!" prská mu do obličeje Zakrawski.

„Tak za prvé. Odběry vašeho spermatu i operační odstranění varlat skončilo. Ten chirurg už byl zase odvezen. Už tady není."

„Lžeš. Jen abys nás uklidnil. A za chvíli zase přijdou ti tvoji pochopové, aby nás tam odvedli, aby nás tam drželi, až nám to budeš dělat!"

„Nelžu ti. Můžeš se klidně přesvědčit. Už všechno skončilo. Teď už bude následovat jen léčba."

„Léčba? Léčba? Jen další mučení! Kdybys nám to neudělal, tak bys nás nemusil léčit, ty parchante!" plivne podruhé Zakrawski do obličeje lékaře.

„Vy hlupáci!“ ozve se náhle Libek, už se neudrží, „Jste jen hlupáci!“ pokračuje vzrušeným hlasem v němčině, „Copak jste ještě nepochopili, že pan doktor je jediný z doktorů, kterému na vás záleží? Který se vás snaží chránit? A vy na něj plivete?“

„Chránit? Ten?“ stoupá zuřivost mluvčího polských mládenců, „Ty jsi jen jeho poskok. Aby ses nezastával svého pána.“

„Nejsem jeho poskok!“ udělá krok dopředu Avi, „Ale jsem jeho velký dlužník. Třikrát jsem byl už na cestě do plynu. Třikrát mě pan doktor na poslední chvíli zachránil. Nemohl jsem vůbec chodit a chtěli mě zabít. Přemluvil je, aby mě mohl ošetřovat, aby mi mohl operovat koleno. Nejsem jeho poskok, ale vděčím mu za život!“

„Protože jsi taky zasranej Žid. Ale my …“

„Jsi hlupák! Vždyť on vás právě teď zase chrání!“ přiblíží Libek svůj obličej k protivníkovu, „Vůbec sem nemusel chodit! Tam venku už čekají dozorci a esesáci! Kdyby sem pan doktor nešel, tak už tady všichni ležíte v krvi. A přitom zbytečně. Ten chirurg už tady opravdu není.“

„Lžeš!“

„Nelžu, a ty to za chvíli zjistíš. Jestli to stačíš, než ti rozbijí hlavu. Copak si vážně neuvědomujete, že se vás pan doktor smaží zachránit? Jako to udělal s těmi, co ozářili před vámi? Byl u nich, ve dne i v noci. Ošetřoval je a mnoho z nich nakonec protáhl selekcí. Zachránil jim život a oni mohli zpátky do práce.“

„Selekce?“ zarazí se Kazimir.

„A co si myslíš? Jak dlouho si myslíš, že vás tady nechají křičet? Pan doktor se za vás přimlouval, aby vás mohl léčit. Snaží se vás zachránit, a vy mu plivete do tváře. Copak si myslíte, že by vězeň tady mohl o něčem rozhodovat? Dělat tady nějaké pokusy? Uřízl to těm dvěma tady pan doktor, anebo chirurg, který je Polák jako vy? Tak se rychle vzpamatujte, nebo sem vtrhnou esesáci a hrozně vás zmlátí.“

„Co s námi chtějí udělat?“ je vidět ve tváři Zakrawského další strach, ale zaraženější jsou i ostatní, určitě jich několik německy rozumí a ti překládají ostatním, co se tady mluví.

„Nevím, proč si na ten pokus vybrali právě vás,“ promluví znovu tichým hlasem Edelstein, „Ale to já ani vy už nezměníme. Nemusíte mi věřit, ale ten experiment už skončil. Byly odebrány vzorky a dvěma z vás i šourek, který byl v takovém stavu, že dotyčné ohrožoval na životě. Další operace už se nechystají. Ani odběry vašeho spermatu. Teď je nejdůležitější, abyste se začali rychle uzdravovat.“

„Rychle uzdravovat?“ je už očividně mírnější Kazimir.

„Jak jste tady dlouho? Snad už něco o tomhle místě víte. Sice jste mi naplivali do obličeje, ale přesto se pokusím udělat všechno proto, abych vás zachránil, abych vás vyléčil.“

„Zachránil?“ objevuje se v očích polského mladíka další odstín strachu.

„A co si myslíš? Jak dlouho si myslíš, že vás tady nechají marodit?“ ozve se Libek podrážděným hlasem.

„Avi, klid,“ napomene ho lékař, „Kazimire, máte plné právo se zlobit. Bylo vám moc ublíženo. Já byl u toho, proto se zlobíte na mě. Ale já o vás opravdu nerozhoduji. Já se jen pokouším napravit škody, které vznikly. S tím málem, co mám k dispozici. Můžete se vrátit na vaše lůžka. Nikdo vás už nikam odvádět nebude. Přijdu sem znovu odpoledne, vy se mezitím rozhodnete, zda vás mám dál ošetřovat nebo ne. Když nebudete chtít, zůstane to jen na vás. Já vás nutit nebudu.“

„Určitě už nikomu nic neuříznete?“ ptá se Zakrawski, situace je už klidnější, možná někteří začínají o slovech lékaře přemýšlet. Možná si uvědomují, že jim hrozí daleko větší nebezpečí, než je kastrace, i když ta sama o sobě je strašná. Jistě vědí o pravidelných selekcích, po nichž jsou pacienti ve vážném stavu odesíláni na smrt.

„Ne, další operace už nebudou. To mi řekl ten německý doktor, který o všem rozhoduje. Mám teď nějaký čas, abych vás dal dohromady, pokusil se vás uzdravit."

„Nějaký čas …," evidentně se mladíkovi zachvěje hlas.

„Nějaký čas. Nevím jak dlouho. Pokusím se udělat maximum, aby se váš stav začal zlepšovat. Zázraky ale dělat neumím, o ty se musíte pomodlit k někomu jinému. Nemusíš mi věřit, Kazimire, ale je mi opravdu moc líto, co se vám stalo. Nemohl jsem tomu zabránit. Jen se můžu pokusit vám pomoc. Ale nebudu se vám vnucovat. Rozmyslete se do odpoledne. Pokud nebudete chtít, už vás ošetřovat nebudu. Ani se vás nedotknu. Jen vás každý den prohlédnu a zaznamenám váš stav do vaší dokumentace."

„Když se nezačneme uzdravovat, tak …"

„O tom já nerozhoduji."

„Kolik je času, doktore?"

„Nevím. Copak jste vážně nepochopili, že o tom já nerozhoduji? Nazval jsi mě židovskou sviní. Copak si vážně myslíš, že by se německý doktor ptal Žida, co má dělat? Já jen plním pokyny. Mám vás ošetřovat, a chci udělat všechno, co půjde, abyste se začali uzdravovat. To je všechno."

„Ten čas …"

„Kazimire, já ho neznám. Ale jedno vím. Pokud co nejrychleji nevyjdu z téhle ložnice a neřeknu zdejšímu šéflékaři, německému lékaři, že jste se uklidnili, pošle sem dozorce a vojáky. Vy budete znovu trpět. Co bude potom, to si můžeš domyslet."

„Určitě už nikoho neodvedete?" podívá se teď hodně pátravě Zakrawski, snad se snaží rozpoznat, zda se vyřčeným slovům dá věřit, možná jen začíná couvat. On i jeho druhové si asi začínají uvědomovat, že teď už nehrají jen o své koule, ale přímo o život. Pokud sem přijdou dozorci a vojáci, tak je napřed zmlátí a pak určitě nechají všechny popravit.

„Ne. To už jsem ti řekl. Kazimire, můžu tomu šéflékaři říci, že jste se už zklidnili? Že není nutné sem posílat dozorce a vojáky? Už není moc času."

„Můžete," obrátí se polský mladík na své druhy, ti teď také přikyvují, simultánně si vše navzájem překládali, proto jsou minimálně částečně v obraze.

„Dobře. Tak já to vyřídím. Vy se zatím rozmyslete. To ošetřování bude bolestivé, to dobře víte. Mohu se pokusit znovu poškozená místa ošetřit, něco na ně dát. Nebo se můžete spolehnout jen na svoje tělo. Přijdu sem po obědě, pak mi řeknete, jak jste se rozhodli. Pokud nebudete chtít, už se vás ani nedotknu," zopakuje své předchozí prohlášení Daniel, pak se otočí a odchází. Cestou ke dveřím si stírá z obličeje i oblečení plivance, takhle ho Heinz vidět nemusí.

Kupodivu za dveřmi nikdo nečeká, žádná patrola. Proto nasměruje své kroky k ordinaci, kde má dokumentaci a vzorky. Hrome, ty vzorky. Musí najít Thila a domluvit se s ním, kam je uložit. Aby byly v bezpečí, v chladu a připravené k vyzvednutí. Kdyby se někde ztratili, jistě by Schumann požádal o další.

Šéflékaře nenajde, ten se objeví asi za půl hodiny sám, náhle vstoupí do ordinace, v níž Daniel právě upravuje karty svěřených pacientů, zapisuje tam odběry, které byly provedené. I nádobky má již vzorně popsané.

„Tak si je zklidnil," mávne rukou Heizn, naznačuje, že o hlášení nestojí, „No, bylo na čase. Teď ještě, aby přestali řvát bolestí. Ty to máš ještě tady?" zarazí se, spatří nádobky s popisem.

„Snažil jsem se vás najít, pane doktore. Abyste mi řekl, kam je mám uložit. Aby se neztratily a mohl si je pan doktor Schumann vyzvednout. Nebo si pro ně poslat a odvést je do laboratoře, tuším že v Breslau."

„To zařídím, určitě mu je neztratíme. Abyste to nemuseli dolovat z dalších," zasměje se nehezky Thilo, „Co to teď děláš?" podívá se na stůl.

Asi půl hodiny vyzvídá šéflékař podrobnosti o experimentu se sterilizací, zajímá se o předchozí kastrace, o úspěšnost léčby. Mnohé statistiky má vězeňská lékař v hlavě, tak může

posloužit. Popíše i různý stav osob po ozáření. Snaží se mnoho nevykecat, a zároveň co nejlépe uspokojit zvědavost Heinze. Snad se mu to podle jeho výrazu daří.

Hned po obědě přijde za Danielem Libek, prý by s ním rád ten Kazimir mluvil. Pokud možno o samotě, jestli by to šlo v ordinaci. Edelstein přikývne, ordinaci má zablokovanou, jeho řvoucí pacienti mají očividně přednost. Možná i proto, že ty další nijak moc neléčí, prostě u většiny čekají, jestli se jejich stav zlepší. Pokud ne, pošlou je do plynu. Snaha jim pomoci pochopitelně je, především od vězeňských lékařů, ale prostředky k tomu jsou značně omezené.

Avi polského mladíka přivede, je mu nabídnuta židle, on ji přijímá, nicméně si na ní sedá velmi opatrně, povytahuje si košili a svůj šourek pak urovnává na dřevěné desce. Přitom syká bolestí, někdy je tak veliká, že lekce vykřikne. Nakonec snad najde polohu, kterou alespoň trochu považuje za optimální. Přesto se i poté různě vrtí a vlní.

„Pane doktore … chci si s vámi promluvit. Za všechny," začne rozpačitě, „Je možné … abyste byl co možná nejupřímnější?"

„Pokusím se," zní odpověď, pronesená klidným hlasem, přeci však je v něm i něco chladu. Těch plivanců a urážek nebylo právě málo.

„Jak to s námi vypadá?"

„Špatně."

„Špatně?" zarazí se Polák, snaží se potlačit bolest, ale ta se mu pořád nesnesitelně připomíná. Trpí jako kůň.

„Chtěl jsi, abych byl upřímný. Váš stav není dobrý. Byli jste vystaveni delší dávce záření, to způsobilo ty popáleniny. Ale na to se přece ptát nemusíš. Stačí se podívat na sebe nebo svoje druhy."

„Nemyslel jsem … náš stav," přivře oči Zakrawski, snaží se alespoň při rozhovoru přemoci bolest, ale daří se to jen s vypětím všech sil, „Spíš … co bude … dál. S námi."

„To já nevím."

„Mluvil jsem s tím vaším … s tím, jak se jmenuje Avi. Dost mi toho řekl."

„Co ti vykládal?" ulekne se Daniel, snad Libek všem neřekl, že je pravděpodobně čeká odsun do bunkru smrti, nebo možná rovnou do plynu. Proč jim způsobovat další utrpení, už takhle ho mají až nad hlavu.

„Říkal … něco o tom, v tom základním táboře," mluví polský mladík přerývaně, vystřelující bolest někdy jeho větu přeruší, „O tom, jak jste je připravoval … na tu selekci. Jak jich pak většina prošla."

„To říkal pravdu. Mnozí už opravdu zase pracují. Jsou tady, v některých komandech," přikývne Daniel, zamlčí však, že nejméně tři už viděl na ošetřovně, poznal je, jejich stav byl vážný a nakonec je selektovali. Ale to nutně nemuselo souviset s jejich ozářením. Práce a nedostatek jídla tady v čase také zabíjí dost spolehlivě.

„Jakou máme naději … to přežít?" upře teď svůj zrak Kazimir na lékaře.

„To neumím odhadnout. Já selekce neprovádím. Já se jen snažím, aby jimi prošlo co nejvíce mých pacientů. Těch, co mám na starosti."

„Nechcete říct … asi ta naděje … není moc … vysoká," křiví se už zase tvář mladíka ohromnou bolestí.

„Sám vidíš, jak vážně jste popáleni. Váš stav není dobrý. Ale určitá naděje je," rozhodne se Daniel pro milosrdnou lež, „Všichni jste mladí. Vaše těla se hojí rychleji, než u starších osob. Důležité je, aby se do těch ran nedostala infekce, aby se kůže začala obnovovat."

„Ale mně se zdá … pořád se to spíš zhoršuje … vidím si dovnitř … na ně … skoro z něj vylézají. A jeho se nemůžu ani dotknout … strašně bolí … a je takový oteklý … I oni jsou větší …se mi zdá. Taky bolí jak … jak … prostě strašně. Není žádná poloha … Můj pytlík se celý

rozpadá …," objevují se v očích hocha slzy, zčásti snad od bolesti, zčásti způsobené nezměrným zoufalstvím.

„Je to podobné, jako s každou popáleninou," říká pomalu Daniel, „Vždycky dost bolí. Mnohdy popálené místo začne hnisat, mokvat. To jsou běžné příznaky. Ale spálená kůže se začne pomalu odlupovat, a pod ní se začne vytvářet nová. Vy jste popáleni naneštěstí na velmi citlivém místě."

„Co ten … ten … co vlastně zkoumá?"

„Přesně nevím, a nehodlám o tom spekulovat. Já jsem jen byl určený, abych zapisoval váš stav do těch papírů, co támhle vidíš. Proto jsem byl tam, kde jste byli ozářeni. Proto jsem tady. Já jsem ten experiment nevymyslel, nevím, co chce ten německý lékař vyzkoumat," lže teď vědomě Edelstein.

„Budeme moc mít vůbec děti? Tedy my … co nám to zůstalo?"

„Nevidím důvod, proč byste mít děti nemohli," říká Daniel dost přesvědčivě, zde může lhát bez uzardění, nikdo z nich si to nebude moci ověřit, neboť do pár dnů budou mrtví. Tak proč jim ještě komplikovat poslední dny života úvahami o plodnosti.

„Pokud nás tedy … nezabijí," zase už se dívá pátravě popálený mladík.

„Vy jste Poláci, vy máte vyšší naději tento tábor přežít, než my Židé. Ale pochopitelně smrt si tady bere svou daň i ve vašich řadách. Nikdo si tu není jistý životem. Teď je důležité, abyste se začali rychle hojit, aby se váš stav nezhoršoval."

„Vy nás asi … nemáte rád …"

„Mýlíš se. Já proti vám vůbec nic nemám. Naopak, je mi vás líto. Je hrozné, co se vám stalo. A jestli myslíš Poláky obecně, tak se zase mýlíš. V základním táboře mám velmi dobrého přítele, který je Polák, a tady jsem ubytovaný u polského písaře. Taky spolu vycházíme velmi dobře. Mně je jedno, kdo je můj pacient. Já se snažím pro každého udělat, co nejvíc můžu. Tady v tom táboře jsou ale moje možnosti dost omezené. I tak se snažím. Někdy se to podaří a mám z toho velkou radost. Někdy moje snaha nestačí."

„Co tedy … s námi … bude dál?" kroutí se na židli Zakrawski.

„To bude záležet i na vás. Mohu se s tím pokusit něco udělat. Snažit se odstraňovat hnis, snažit se, aby se začala tvořit nová kůže. To ale bude hodně bolet. Nebo můžete vše nechat vyšší moci. Zkusit, jestli si s tím vaše tělo poradí samo. Bolest bude asi i tak velká, a pokud budou místa plná hnisu, asi se i bude zvětšovat."

„Doktore, my máme strach," vyhrkne mladík, „Máme strach … když se to nezlepší … že nás zabijí. Taky se bojíme … že zase někdo přijde a uřízne nám to … tam dole."

„Ten strach je pochopitelný. Co se týká operací, tak ty už žádné další nebudou."

„A to druhé … doktore … já nechci umřít …," zvolá zoufalým hlasem polský mladík.

„To je pochopitelné. Nikdo z nás nechce umřít. Každý z nás tady den co den bojujeme o svůj život. S tím hrozným počasím, s nemocemi, ale i se zvůlí těch, co nás sem zavřeli."

„Ale my … s tím tady … my máme strach. Nechceme umřít …," je hoch na pokraji svých psychických sil, není ani památky po jeho předchozí agresi.

„Já taky nechci, abyste umřeli."

„My jsme vám … nadávali … plivali …"

„To jste dělali, protože jste byli v šoku. Měli jste velký strach. Já opravdu nejsem váš nepřítel. Je mi vás opravdu moc líto. Chci udělat všechno, co půjde, abych vás zachránil. Chtěl jsi, abych byl upřímný. Váš stav není dobrý. Přesto určitá naděje je. Máme nějaký čas, snad se podaří vaše rány stabilizovat, snad se začnete zlepšovat. Můžeme se o to společně pokusit."

„Ta naděje … je asi malá …," je na pokraji zhroucení Zakrawski.

„Dokud je naděje, tak je třeba se prát," snaží se Daniel o pozitivní vyznění svých slov, už v něm není vůbec žádná zloba, už je v něm jen lítost. S největší pravděpodobností hovoří s klukem,

který za pár dní zemře. Ale bude snad lepší, když bude cítit šanci, když se bude léčit, než když podlehne depresi. Ta už musí být obrovská pouze tím, na jakém místě a jak hrozně je poraněný.

„Co teda máme … dělat?“ ptá se plačtivě Kazimir.

„Můžu znovu zrevidovat tvoje poranění. Dnes tady můžu být až do večera, můžu se domluvit s blokovým písařem a zůstat tu třeba přes noc. Zítra dopoledne musím za pacientkami do ženského sektoru, pak je další noc, další den,“ říká tichým hlasem Edelstein, dál už v časové ose nepokračuje, neboť pak přijde selekce. Ale to ten zoufalý mladík vědět nepotřebuje. Šance, že se do té doby někdo z nich výrazně zlepší, je nicotná. Ale pokud jsou to jejich poslední dny života, měli by je prožít v naději, rvát se o život, i když to bude hodně bolestivé. Třeba nastane zázrak. Jistě, zázrak se asi konat nebude, ale kolikrát se už uzdravil pacient, nad kterým už všichni dělali kříž?

„Může to pomoci? Mně se zdá … že se tam …,“ ukáže Zakrawski mezi své nohy, „že se tam celý … rozpadám.“

„To jen odpadává ta spálená kůže.“

„Ale nová tam ještě není, pane doktore,“ zvolá zoufalým hlasem mladík, „Vždyť si do něj vidím …“

„O tom jsme už mluvili,“ rozhodne se Edelstein debatu ukončit, začínají se točit v kruhu, „Teď se musíš rozhodnout. Pustíme se do toho? Začneme s tou revizí? I když to bude moc bolet?“

„Stejně to pořád moc bolí,“ kývne hoch.

„Tak dobře. Zavolám svoje pomocníky a začneme. Ať neztrácíme čas. Pak mohou přijít další, pokud budou chtít. Co myslíš, přijdou?“

„Přijdou … nikdo nechce umřít …,“ zlomí se hlas Kazimira.

VŠICHNI ODSUD ZMIZÍ

Daniel se domluví s Latkou i poručíkem Thilem a získá jejich souhlas, aby mohl zůstat následné dvě noci na nemocničním bloku. Druhý den dopoledne zkontroluje pacientky s odstraněnými vaječníky, tam je stav nezměněný. Poté prohlédne ty, kterým Clauberg něco píchl do těla, skrz jejich dělohu. Tam se jejich stav zhoršil, podle příznaků injekce vyvolala zánět. Sice není zatím nijak silný, ale on zase tápe, jak ho zastavit. Zvláště, když neví nic o složení roztoku, který ho způsobil. Ačkoli i kdyby ho znal, moc by se naděje na správnou léčbu nezvýšila. Lze snad jen podávat medikamenty, v omezeném množství, jak zásoby dovolí, a postižená místa hnisu zbavovat.

Po návratu zaskočí za kluky v civilním oblečení, během čtvrt hodinky provede jejich vizuální kontrolu, zdají se být v pořádku, asi mají tuhý kořínek. I když musí chodit na apely a dost blbnou na mraze, zdají se být zcela zdraví. Až na pár bolístek, která stejně vyléčí jen čas, u nich je lékař zbytečný.

Pak ho čeká šichta na nemocničním bloku, opět tady zůstane přes noc. Asi toho moc neovlivní, ale chce pro ty popálené polské mladíky udělat maximum. Bohužel jejich stav se nelepší, přes jeho velkou snahu. U některých se snad průběh destrukce zastavil, u některých se mu zdá, že došlo k dalšímu zhoršení. Mnozí mohou svá poničená varlata pozorovat, tak je šourek poškozený. Kůže z něj visí strašně dolu. Celkový pohled na ty kluky je tristní a u každého člověka, který nemá srdce z kamene, musí vyvolat soucit.

Zdrchaný zamíří po skončení ranního apelu do místnosti písaře, ten už zase cosi kuchtí na svém vařiči, přitom se podívá soucitně na svého spolubydlícího.

„Sám si zralý skončit v tom tvým bloku,“ prohodí, „Vypadáš fakt strašně. Kolik si toho naspal, za poslední tři dny?“

„Moc toho nebylo …," zahuhlá Edelstein, nejen vypadá mizerně, i se tak cítí. Únava mu klíží oči, chvějí se mu ruce.

„Má to vůbec nějaký smysl?"

„Dneska, po obědě, bude ta selekce … ještě je musím naposledy vyšetřit …"

„Má někdo z nich naději?"

„Po pravdě?" pozvedne zrak lékař, a když písař přikývne, pokračuje, „Možná, kdyby dostali víc času, pak by možná někdo z nich měl naději. Ale dneska … dneska ne. Udělal jsem, co se dalo, ale jsou v hrozném stavu. Už taky mnoho nocí pořádně nespali, už skoro ani nemůžou bolestí křičet, a ta je pořád strašná. Šourek se jim skoro celý rozpadnul, a jejich úd, to je taky hrůza."

„Pak pro ně možná smrt bude vysvobozením."

„Kdyby jim bylo sedmdesát … ale jim je kolem osmnácti let. Je to tak strašné. Dvacet zcela zdravých kluků, a za pár dní jsou z nich trosky. Zničeni fyzicky i psychicky."

„Stejně jako ty."

„Já vím … od počátku jsem věděl, že je to marné. Ale musel jsem se o to pokusit. Dát i jim naději. Aby pochopili, že na to nejsou sami. Hrozně trpěli, a pořád hrozně trpí," chvěje se Danielovi hlas.

„Tady máš, snad ti to trochu zvedne náladu," podá mu písař moc příjemně vonící vroucí nápoj, kdoví, co všechno do toho vložil, asi co dům dal, „Dáš si cigaretu?" zeptá se.

„Dám … vlastně jen půlku … už mi docházejí."

„Tak si vezmi, tady, ode mě."

„Nemám … nemám co za to dát. Už takhle ti tady upíjím tvoje zásoby …"

„Tak to ber, jako vděk, za ty polské kluky, co si tam s nimi strávil ty dvě noci."

„Za ně bych zasloužil spíš přes hubu. Dneska odpoledne je Thilo všechny určitě pošle na smrt. Nikoho z nich jsem nezachránil …"

„Určitě jsi pro ně udělal víc, než jsi musel," zavrtí hlavou Latka, pak oběma zapálí cigaretu, „Neumíš prostě dělat zázraky. Tys nenařídil, aby je tak hrozně popálili. To má na svědomí někdo jiný, to musí být hrozná svině, když tohle dělá mladým zdravým klukům."

„Je to strašné, co se tady děje. Když už nás chtějí pozabíjet, tak kdyby to alespoň udělali rychle. Ale oni tady lidi ještě mučí. Zkouší na nich ty svoje experimenty, jako kdyby byli nějaká zvířata. I když v jejich očích asi jsme …"

„Dane, zkus na chvíli vypnout," navrhuje Stanislav, „Když se sám zhroutíš, nikomu tím nepomůžeš. Tak co, chutná?"

„Jako vždy, skvěle zahřeje," přikývne lékař, ale zoufalý výraz v jeho tváři se změní jen málo.

O změnu se pokusí, když dorazí na nemocniční blok. Musí znovu vyšetřit všechny své pacienty a podrobně popsat jejich stav. Už nemá smysl je trápit další zbytečnou léčbou, způsobovat jim další bolest. Jedině, kdyby se Thilo ustrnul, a někoho z nich tady ponechal. Ale na takový zázrak nevěří, ten nácek bude šťastný, až se jich zbaví. Jako by ho přivolal, zčistajasna stojí ve dveřích ordinace, kde si on připravuje karty pacientů. Rychle vyskočí a staví se do pozoru.

„Tak kdy s nima budeš hotovej?" zeptá se bez dalšího Heinz.

„Začnu hned teď, pane doktore. Musím podle příkazu pana doktora Schumanna u všech přesně popsat jejich současný stav. Nějakou chvíli to zabere. Snad to do oběda stihnu."

„Tak nějaká ta hodina," mávne kupodivu smířlivě rukou esesák, „Pak vodsud všichni zmizí."

„Všichni, pane doktore?"

„To si piš. Rovnou si to tam můžeš zapsat, do těch svejch papírů. Už mi ten jejich řev dost dlouho sral. Nebo se snad stal zázrak a někdo z nich se zázračně vyléčil?“ zní z hlasu Thila obrovská ironie.

„Nikoli, pane doktore. Maximálně se u některých stav stabilizoval. U těch by možná …“

„Doktore, nech toho,“ zavrtí hlavou šéflékař, „Snažil ses zbytečně. Nevím proč. Jen kvůli svýmu svědomí? Moc dobře si přece musel vědět, jak to s nima skončí.“

„Třeba by někdo … až ho uvidíte, u té selekce …“

„Jaká selekce? Vo čem to žvaníš? K čemu by to bylo? Prostě až s nima skončíš, tak mi dáš vědět, a voni vodsud zmizej. To je všechno.“

„Ani se na ně nepodíváte, pane doktore?“

„Nebudu ztrácet čas. Žádnej zázrak se očividně nekonal, tak není co řešit. Nakonec budou i voni rádi, až jim to skončí. Zřídili jste je fakt parádně. Užili si to. Celej blok si voddechne, až budou konečně pryč. Ještě jsem snad nezažil, aby nějaký pacienti tak strašně vyváděli. To teda musela bejt strašná bolest,“ zavrtí hlavou esesák, „Tak se hrome už do toho pusť, ať už je máme z krku.“

„Hned si zavolám prvního, pane doktore,“ říká stísněným hlasem Daniel, pak chvíli hledí na již zavřené dveře. Ale proč se diví, vždyť to opravdu v tomto táboře jinak dopadnout nemohlo. Ti chlapci jsou v hrozném stavu, léčba by trvala měsíce a kdoví, zda by mnozí nakonec stejně nezemřeli. Možná by museli pro svou záchranu podstoupit amputaci penisu a odstranění šourku. Od začátku byli odsouzení k smrti, od chvíle, kdy Schumann rozhodl o době ozařování.

Jako obvykle přichází první Zakrawski. Vypadá strašně, naříká, celý zhroucený, klepe se, rysy naprosto ztrhané. Rozkrok mu doslova hoří, ze šourku visí cáry kůže, penis má načernalou barvu. Pach hnisu nelze necítit. Několikrát bolestí vykřikne, než ho svléknou, vlastně ho musí držet, nohy se mu podlamují.

„Doktore … já … už nemůžu …,“ sténá, „To … se … prostě nedá … vydržet.“

„Není to tak hrozné,“ snaží se o milosrdnou lež Daniel, ale ten hoch by musel být hlupák, kdyby tomu uvěřil.

„Nelepší se to …“

„Ale taky nezhoršuje,“ zase lže lékař, „Teď si tě jen prohlédnu, zaznamenám stav do karty. Odpoledne pak zkusím něco udělat, aby se ti ulevilo,“ vymýšlí si. Snad na něm pacient nepozná, jak je nešťastný, protože ho nedokázal zachránit.

„Já … asi … umírám … je … mi hrozně … ta bolest … ta je tak strašná …,“ pláče mladík, ale už nemá slzy, které by mu vytékaly. Jeho oči jsou zarudlé, pod nimi ohromné váčky. Je pološílený bolestí, jejíž další strašný nával způsobuje jakýkoli byť i nepatrný dotyk, pohyb.

„Nebude to dlouho trvat, jen musím zapsat tvůj stav,“ povídá Edelstein a přitom se snaží pečlivě zaznamenat všechny současné symptomy zvěrského pokusu. Bohužel své předsevzetí nenaplňuje, vyšetření trvá dlouhé minuty. Byl se v noci podívat na ložnici, někteří se zase váleli na zemi, tloukli do ní hlavou, nebo bušili do dřevěné konstrukce paland, svíjeli se jak úhoři. Jejich utrpení přesáhlo veškeré meze, se kterými se kdy setkal.

„Já … já už … vážně nemůžu …,“ sténá Kazimir.

„Už jsme hotovi,“ odloží tužku lékař, pak kývne na zřízence, ti mají obličeje také zsinalé. Už několik dní sledují pomalé hnití skupiny polských mladíků, ke všemu na místě jejich intimních partií. Také jsou psychicky na dně.

Daniel se dívá na dveře, kterými právě jeho pomocníci protáhli oběť experimentu se sterilizací. Těžko se mu o tom takto přemýšlí, ale bylo by asi nejlepší, kdyby je zabili co nejdříve. Obává se však, že je na nějaký čas zavřou na bloku smrti, budou čekat, až jich bude více, aby zaplnili plynovou komoru. Ti chlapci budou dál trpět, jak hroznou bolestí, tak uvědoměním si, že

brzo zemřou. Pokud jsou vůbec ještě schopni rozumně uvažovat, u některých pozoruje minimálně náznaky šílenství. Způsobeného nezměrnou intenzivní bolestí, které jsou již několik dnů vystaveni.

Málokdo je na tom lépe než Zakrawski. Někteří pak ještě hůře. Včetně těch dvou, co byli vykastrováni. Těm místo operace hnije, občas krvácejí, ale ne natolik, aby je to zabilo. Jsou jen hrozně zeslabeni, vyslovené trosky.

Zapisuje skoro pořád to samé. Pečlivě poznamenává, pro Schumanna, co ten svým rozhodnutím zapříčinil. Snad alespoň už pochopí, že tudy cesta nevede. Ale musel kvůli tomu zavraždit, obzvláště trýznivým způsobem, dvacet velmi mladých Poláků?

Když Daniel dokončí vyšetření posledního z nich, je doslova hotový. Je právě čas na oběd, u posledních pacientů si už jen dělal poznámky, snažil se proceduru urychlit, jejich stav do karet zapíše později. Je u většiny dost podobný. Ale neodvážil se někoho vynechat, možná tady někdo donáší, a on si nemůže dovolit být obviněný z liknavé práce.

Vstane a začne se shánět po šéflékaři. Nenajde ho, možná je mimo tábor, možná šmejdí někde v něm. Vyfasuje si oběd, využívá ordinace, aby se najedl v relativním klidu. Začíná pociťovat hlad, přilepšení od Schrödera je téměř fuč, a i dvojité porce ho nemohou zcela uspokojit, zvláště když jsou kaloricky tak ubohé. Pojídá vlastně vodu, ve které vykoupali zeleninu, nebo spíše slupky z ní. Páchnoucí chleba, ještě hůře smrdící salám. Ale pořád dostává dvojnásobek toho, co jiní. A pořád si může každý den dopřát pár soust skutečného jídla, ještě mu zbývá několik konzerv.

Znovu začne hledat Thila, narazí jen na smutného Libeka. Ten toho má také dost, především psychicky, a navíc asi i trpí hlady. Snad si občas něco sežene, vždy fasují jídlo i na ty, co zemřou. Občas švindlují s počty.

„Pane doktore, to je tak nelidské," zašeptá mladík.

„Máš pravdu, Avi. Ale už to pomalu končí."

„Končí …"

„Dneska bude ta selekce. Vlastně vona ani žádná nebude. Není koho selektovat, sám jistě vidíš, jak na tom ti chudáci jsou."

„Je to tak krutý … takhle je zničit … a pak je poslat do plynu …," šeptá Libek, aby ho nikdo jiný než lékař neslyšel.

„Máš úplnou … pozor," trhne s sebou Edelstein, neboť se objevuje šéflékař. Zdravotník se rychle dekuje, naopak Daniel mu srdnatě vykročí vstříc.

„Tak hotovo?" ptá se Heinz.

„Ano, pane doktore. Všechny jsem vyšetřil, přesně jak nařídil pan doktor Schumann. Teď musím ještě uzavřít jejich karty a sepsat zprávu."

„Uzavřít jejich karty. Jak lahodně to zní mému uchu," směje se esesák, „Už bylo na čase … poslyš, dojdou vůbec k tomu bloku?"

„Možná někteří, další jen stěží …"

„No tak je tam personál vodnese. Jak vypadaj? Budou dělat problémy?"

„To nevím, pane doktore. Asi až pochopí, co se děje, možná ze sebe ještě něco vydolují, nějakou skrytou sílu. Ze zoufalství."

„Někoho k tomu radši vezmu," zamyslí se Thilo, „Doufám, že si teď dáte chvíli pokoj."

„O tom já nerozhoduji, pane doktore."

„K čertu s tebou. Měl si i s nima zůstat na tom bloku vosumadvacet, v základním táboře. Snad už to tam brzo vybudujete a budete si ty svoje experimenty dělat tam," hartusí Heinz, pak se zamyslí, „Teda ne že by to nebylo zajímavý. Ale tahle skupina, to teda stálo zato," dodá, pak vězeňského lékaře opustí a jde asi shánět eskortu, která ho zbaví křičících pacientů.

Daniel zaváhá. Vlastně teď neví, co bude náplní jeho dalších dní. Očekává však, že bude zase odvedený do vedlejšího sektoru. Jaké štěstí, že tohle neviděla Helene. Snad se k ní nedonese,

co za muka tady prožili ti polští mladíci. A taky ji snad ta zatracená Pesia nebude dále proti němu štvát.

Čeká na chodbě, dokud se neobjeví šéflékař v doprovodu několika dozorců a esesáků, tedy vojáků z ostrahy. Jejich kroky směřují na ložnici, zatímco Daniel zapluje do ordinace. Nechce, aby se musel někomu z těch nešťastných chlapců podívat do očí. Zklamal, nezachránil ani jednoho, ale z čistě medicínského hlediska, tady opravdu uspět nemohl.

Ozve se hluk, asi už je vyhánějí, asi ti kluci už pochopili, která udeřila. Možná je i bijí, aby je donutili se přemístit do bloku, kde budou čekat, než je naloží na náklaďák a odvezou k plynové komoře. V baráku smrti už budou dostávat maximálně poloviční dávky jídla a něco k pití, pokud jim vůbec něco dají. Nikdo se o ně starat nebude, esesákům je jedno, jestli je naloží živé, polomrtvé nebo mrtvé. Důležité je, aby jim seděl počet a čísla. Tělo jako tělo, beztak záhy všechny shoří v některé z jam, ve kterých pořád mrtvoly pálí.

Daniel pohlédne z okna, spatří ten tragický průvod. Několik postav se potácí, v mrazu, na zmrzlém povrchu, mají jen košile, jejich bosá chodidla se zraňují o ostré výčnělky. Několik dalších chlapců doslova vlečou zřízenci, asi tři nebo čtyři nesou na nosítkách. Mladíci už nijak nevzdorují, pokud se vůbec o odpor pokusili, jistě ho rychle zlomili. Co se jim asi tak musí honit hlavou, možná však pro strašnou bolest ani nejsou schopni na nic jiného myslet. Možná mnohým v posledních dnech došlo, jak to nutně musí skončit. Těžko říct. Ta cesta do baráku smrti pro ně je jen dalším utrpením.

Edelstein sevře ruce v pěst. Co za hrůzy ho tady ještě čekají? Co bude muset spatřit v následných týdnech či měsících? Co za děsivé výjevy uzří, až esesáci vybudují ty dva experimentální bloky v základním táboře? Co za zvěrské pokusy v nich plánují?

JÁ KONČÍM

Následné dny se snaží Daniel dát především psychicky dohromady, což je v prostředí koncentračního tábora sám o sobě úkol značně obtížný. I když nad ním nevisí přímo přízrak blízké smrti, jako nad obyčejnými vězni z běžných pracovních komand. Potěší ho jedině stav jeho bratra Josepha, se kterým si občas popovídá, ten je zdravý. Naštěstí je silný, na svůj věk už dost vyspělý. Zatím nástrahy hrozivé zimy zvládá dobře. Vzpomenou spolu i na další sourozence, mohou se jen modlit, aby ti byli stále naživu a v pořádku.

Jednou se zajde podívat na kluky, co tady stále jsou v civilním oblečení, dvakrát je odveden do ženského sektoru. Zde se věnuje třem pacientkám, kterým byla do těla aplikována jakási lepkavá tekutina, aby zapříčinila nejprve slepení a posléze i srůst jejich vejcovodů. Bohužel se objevuje hnis, ty ženy trpí, pláčí a sténají. Už to zase začíná, říká si on, a opět se snaží zmírnit následky. Zase jde o intimní partie, tentokráte však žen.

Potká se nejprve s Claubergem, společně provedou vyšetření všech svých pacientek, pak nad jejich stavem debatují. Mají jich tady v tuto chvíli jen pár, ale Carl sní snad o desítkách, ne-li o ještě o větším počtu pokusných subjektů, na kterých si bude svůj výzkum ověřovat. Naštěstí je zatím zdrženlivý.

Potká se i se Schumanem, tomu ukáže koncept své zprávy. Snaží se, aby před esesákem nedával příliš najevo své rozhořčení z posledního pokusu, všech dvacet polských mladíků to má již za sebou. Byl v táboře, když vyklízeli blok smrti, polonahé odsouzence naháněli na korbu náklaďáku, mnohé tam museli doslova naházet. Jako pytle brambor, jedno zda v tom zuboženém těle ještě zbývala špetka života či nikoli. Všech dvacet ozářených polských chlapců se již přeměnilo v hromádku popela.

Horst si z toho však rozhodně těžkou hlavu nedělá, prostě se jen ukázalo, že taková dávka je pro organismus devastující. Což mu ale mohl říci i před tím pokusem, a těch dvacet Poláků mohlo žít. Ne, o tomhle s tím esesákem nemá smysl mluvit, to je pod jeho rozlišovací schopnosti. On má hlavu v oblacích a na krutou zem nevidí. Alespoň se vyjádří příznivě o konceptu zprávy a nařídí ji převést do závěrečné podoby. Bohužel svou milou Helene zahlédne jen zdálky, ale je rád i za to. Má tak potvrzené, že je stále na živu a zdravá.

Další den po ranním apelu nastupuje na nemocniční blok, stará se spolu s jinými o běžné pacienty. I tam je mnoho utrpení, i tam je obrovský strach o život. Jak vyklízeli blok smrti, udělal tady Thilo pochopitelně selekci a ty z jeho pohledu vážně nemocné poslal také do plynu.

Danielovi jeho služba přijde jako sysifovská práce, i pokud někoho vyléčí a či ho zachrání při selekci, posílá ho zpět do prostředí, které ho bude dál ničit a většinou ho přivede zpátky, nebo mu způsobí smrt přímo. Nebo je dotyčný selektován rovnou u svého pracovního komanda.

Nakládání vězňů na odvoz do plynu – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

Personál nemocničního bloku z řad vězňů na něj stále většinou kouká skrz prsty. Nejen pro výhody, které oproti nim má, ale především za jeho spoluúčast na experimentech na lidech. Jeho zoufalou snahu pomoci těžce popáleným mladíkům berou spíše jako projev černého svědomí. Tak se jich také straní, občas promluví s Libekem, ten na něj stále nezanevřel, pořád k němu pociťuje vděčnost za záchranu svého života. Také může mluvit s Latkou a občas se svým bratrem Josephem. Nicméně na něj doléhá atmosféra, která vůči němu v nemocnici panuje.

Právě se zaobírá přímo na ložnici pacientem, který má poraněný loket, když je povolán k šéflékaři. Do malé místnosti, kterou tady má Thilo pro sebe, někdy si tam zve i všechny doktory, když jim chce umýt hlavy. Nebo sdělit nějakou informaci. Nyní je zde sám. Daniel se přesně podle protokolu zahlásí, pak zůstane stát před jeho stolem. Nácek na něj hledí, jako by snad hledal vhodná slova.

„Doktore, mám pro tebe jeden speciální úkol," řekne po chvíli.

„Speciální úkol," objeví se ve tváři Edelsteina úlek, vše spojené se slovy „speciální" či „zvláštní" tady zavání smrtí.

„Přesně tak," přikývne Thilo, „No tak ti to řeknu rovnou. Někdo někde rozhodl, že části těch kluků, co se tady pořád ještě motaj po táboře, bude věnována zvláštní péče."

Vězeňský lékař ztuhne, v jeho očích i tváři se objevuje zděšení. Zřejmě dochází k tomu, čeho se od počátku tak bál. Asi ty chlapce selektovali a ty méně vyspělé teď chtějí zabít.

„Asi za půl hodiny ta zvláštní akce začne. Vybrali jich přesně třicet devět, dostal jsem seznam, už je tam vybíraj a připravují na vodjezd," pokračuje lhostejným hlasem Heinz, tomu zřejmě těch chlapců není vůbec líto.

Tak třicet devět ze sto devatenácti. Je to strašné, ale pořád to není tak hrozné číslo, uvažuje Daniel. On se bál, že nakonec pošlou do plynu všechny. Jen pořád nechápe, proč mu to ten nácek říká, snad proto, že mu je dal po zdravotní stránce na starosti?

„Tak, doktore, a teď ten tvůj úkol. Je pochopitelně zájem, aby všechno proběhlo v klidu. Proto tě pověřuju tím, abys ty kluky doprovodil. Uklidnil je.“

„Já? Doprovodil?“ skoro vyjekne Edelstein, v první chvíli ho napadne, jestli ho esesák nechce i s nimi poslat do plynu, ale to by asi neudělal, vždyť má dohodu s kolegy, co pro ně on pracuje, „Mám je doprovodit k plynové komoře?“ vysouká ze sebe dotaz, jeho tvář je zsinalá.

„Kdo tady mluví vo plynový komoře?“ zamračí se Thilo, „Dostane se jim speciální péče.“

„Oni … oni … dostanou tu … injekci?“ koktá židovský lékař a pak se v jeho obličeji objeví výraz naprostého děsu, dojde mu, že on má asi být u toho, až budou umírat.

„Přesně tak. Tys je tady vošetřoval, tebe znaj, takže budou klidnější, když budeš s nima. Doktore, je na tobě, aby to proběhlo v klidu.“

„V klidu … mám … být … mám je tam … přivést …nebo … nebo …“

„Přestaň tady mektat!“ křikne zlostně šéflékař, „Ty nebudeš muset hnout ani prstem. Jen tam budeš a něco jim nakecáš. Aby byli klidnější. Třeba, že budou někam přeložený, tak jdou na dezinfekci, do sprch, a předtím dostanou nějaký vočkování. Však ty už si něco vymyslíš, aby ty parchanti moc nejančili.“

„Pane doktore … prosím …,“ zaúpí Daniel.

„Co ještě chceš? Co ti není jasný? A koukej se tvářit jinak, až k nim přijdeš, nebo hned poznaj, která bije. Pak sice stejně chcípnou, ale bude kolem toho bordel. A ten právě nikdo nechce!“

„Pane doktore, prosím, nedávejte mi ten úkol. Moc vás prosím,“ žadoní plačtivým tónem vězeň a chvěje se po celém těle.

„Doktore, neser mě!“ houkne Thilo, „Co si vo sobě myslíš? Nebo ti to stouplo do hlavy, když spolupracuješ s mými kolegy? Pořád seš jen posranej Žiďák, co tady má neskutečný privilegia. Tak mě neser, přestaň tady kňourat a postarej se, aby ta zvláštní akce proběhla v co možná největším klidu.“

„Pane doktore, udělám pro vás cokoli, ale být u toho, až je začnou zabíjet … pane doktore,“ prosí úpěnlivým hlasem Edelstein.

„Tys mi asi nerozuměl,“ objeví se hrozivý výraz ve tváři šéflékaře, „Já s tebou přece vo ničem smlouvat nebudu. Dostals úkol a ten splníš! Přestaň se tvářit tak, jako bys je měl pozabíjet vlastníma rukama. Ty máš jen svou přítomností zajistit, že budou před tou injekcí klidný,“ drmolí mezi zuby, je vidět, že má vztek, „Doktore, jak se zdá, tak ti je jich líto. Tak jestli jo, tak udělej všechno proto, aby to bylo v klidu. Dyť vůbec nemusej nic poznat. Do poslední chvíle. Najednou bude po nich, a ani si to neuvědoměj. Tak se snaž, ať je to tam v pohodě.“

„Já … já … nevím, jestli to zvládnu …“

„Ale to se ví, že to zvládneš,“ objeví se zlověstný úšklebek na tváři Heinze, „Pokud ne, tak se tam s nima můžeš taky svlíknout a nechat si dát taky tu injekci,“ vysmívá se mu do obličeje, zároveň však i vyhrožuje.

Daniel stojí jak solný sloup, chvěje se po celém těle. Jde snad o nějakou pomstu od šéflékaře? Ale za co? Nebo jen ryze praktické opatření, aby vražda těch chlapců proběhla bez komplikací? Možná tady vědí, že už byl párkrát u toho, je jim jasné, že je nositelem mnoha hnusných tajemství, proto jim nepřijde nepatřičné ho tam posílat. Nebo ho považují za tak loajálního, že ho tam posílají? Možná opravdu jen chtějí, aby ti chlapci byli klidní, až je začnou zabíjet.

Co má proboha dělat? Může se vzepřít a odmítnout poslechnout? Pokud odmítne, co bude dál? Sice ho chrání spolupráce s jinými německými doktory, ale ta je založena na jeho loajalitě. Když jim tenhle zmetek řekne, jak se zachoval, možná mu přestanou důvěřovat. A jelikož zná dost jejich tajemství, tak se ho asi raději zbaví. Dost možná stejným způsobem. Nebo ho zastřelí. Nebo pošlou s nějakou skupinou do plynu.

„Tak na co čekáš!“ zařve Thilo, už má asi dost toho, jak na něj vězeň zírá těma svýma vyděšenýma a rozšířenýma očima.

„Co mám udělat? Kam mám jít?“ zeptá se tichým hlasem Daniel, musí uposlechnout, ačkoli to pro něj budou hrozná muka. Nejen až k tomu dojde, ale i poté. Ty hrozné obrázky určitě z hlavy nevytěsní. Ale odmítnout tento strašný úkol by velmi ohrozilo jeho vlastní život. Přitom by to nic nezměnilo na osudu těch nebohých vybraných chlapců. Ty oni zavraždí tak jako tak. Možná je předtím budou muset ještě mlátit, až se budou vzpírat při aplikaci smrtící injekce. Pokud prokouknou, co s nimi dělají.

„Tak za prvý se vzpamatuj,“ zní teď hlas šéflékaře mírněji, asi je spokojený, že se židovský lékař už nezpěčuje, „Musíš se tvářit normálně, a ne jako teď. Aby na tobě nic nepoznali. Rychle si vymysli nějakou věrohodnou historku, co jim nakecáš, aby byli v klidu. No a pak tam jen budeš stát, a vlastně jako lékař můžeš konstatovat exitus,“ zase se mírně škodolibě usměje.

„Zkusím se nějak sebrat …,“ hlesne Edelstein.

„To už ale můžeš dělat někde jinde,“ ukáže na dveře Heinz, „A doktore,“ zvedne varovně prst, „ať všechno proběhne bez komplikací. Je to i v tvým zájmu.“

„Pochopil jsem,“ sklopí hlavu Daniel, pak se obrátí a šourá se ke dveřím, zapomněl na protokol, ale není mu nic vytýkáno. Možná i Thilo chápe, jak obtížnou věcí ho právě pověřil. Být přítomen hromadné vraždě čtyřiceti nevinných dětí. Čtyřiceti. Co je pro ně čtyřicet dětí, když jich tady vraždí stovky, ne, tisíce. Tisíce jich už zahnali do plynových komor. Jak mohl být tak bláhový a myslet si, že je všechny nechají naživu. Ale snad těch zbylých osmdesát dostane rozumnou práci, snad ti alespoň dostanou šanci tady nějakou chvilku žít.

Dopotácí se do místnosti, která slouží jemu a písaři. Ten zde není, za což je rád, vůbec teď nechce s nikým mluvit. Třesoucí se rukou vydoluje jednu z posledních cigaret a zapálí si ji. Musí se uklidnit, bude to jistě strašné, ale musí se uklidnit. Vlastně i kvůli těm chlapcům. Pokud na něm poznají, že je vedou na smrt, jen budou zbytečně trpět. Jejich vraždu už nic nedokáže odvrátit, pokud do poslední chvíle nic nepochopí, tak … Tak co? Vždyť přece umřou. Zabijí je. Popraví je bez milosti injekcí do srdce. Ti zvrácení šílenci.

Změří si tep. Je v šoku. Má přitom jen pár minut. Jak rád by se tady někde schoval, ale tím by si asi podepsal rozsudek smrti. Ano, pokud by mohl svůj život vyměnit za život té čtyřicítky kluků, pak by taková oběť měla smysl. Dokonce by asi bylo jeho povinností tak učinit. Ale tady jeho smrt za neuposlechnutí příkazu nemá logiku, jim tím vůbec nepomůže a sebe zabije. Dokonce možná jejich vražda proběhne trýznivějším způsobem, než když jim něco namluví a oni do poslední chvíle nebudou nic tušit. Možná si nemusí vůbec nic uvědomit, bezvědomí přichází velmi rychle. Vůbec nemusí zjistit, že umírají, pokud uvěří v obyčejné očkování.

Když se teď zvedne, stane se spolupachatelem vraždy? Ano nebo ne? Jenže když se nezvedne, spáchá sebevraždu. Neuposlechnutí přímého rozkazu, vzdor, to tady trpět nebudou. Potom ho už neochrání nikdo, pokud by ho po něčem takovém ještě někdo vůbec chránit chtěl. Má jen dvě možnosti. Buď se zvednout a pomoc k tomu, aby ti nešťastní chlapci zemřeli pokud možno bez stresu a v poklidu, nebo vše zabalit. Jenže tím neodsoudí jen sebe, ale taky Helene, své bratry. Nikdo už nebude mít důvod je šanovat, pomáhat jim, když padnou dohody s ním.

Je jedno, jak si to zdůvodní. Jestli odvrácením svého konce nebo i další ochranou svých blízkých. Nebo i strachem z vlastní smrti. Prostě tam jít musí, a když už tam půjde, musí se snažit, aby ti chlapci měli co nejklidnější smrt. Již byli odsouzeni a jejich osud je zpečetěný. Zabijí je s jeho přispěním i bez něho.

Cukne s sebou, zabolí ho prst od oharku z cigarety, která je dokouřena. Zatlačí její zbytek do improvizovaného popelníku, několikrát se zhluboka nadýchne. Bude nesmírně těžké předvést těm chlapcům vyrovnaný výraz ve své tváři. Jestli vypukne panika, budou ty děti ještě mlátit, způsobí jim další příkoří a nakonec je tak jako tak zabijí.

Vyjde do mrazivého dne, pošmourného dne. Obloha je zatažená, zlověstné mraky hrozí dalším přívalem sněhu. Blíží se konec února, zima je v plném rozkvětu. Tady se jí daří, tady tvrdě dopadá na všechny. Od úst mu jde pára, když kráčí směrem k bloku, kde jsou soustředěni chlapci ze Zamošče.

Ale nedojde tam, spatří nákladní automobil, u něho několik vojáků, a pak také důstojníka SS, toho zná, jde o jednadvacetiletého SS-Untersturmführera Bruno Deuschla. Už se s ním párkrát setkal, nebo s jeho činností, to on surově ztrestal jeho sourozence, dvojčata. Taky s rozkoší ve tváři přihlížel kastrování židovských mladíků. To je opravdu ten pravý, pro tuhle odpornou akci.

„To je dost, že jdeš!“ podívá se Bruno zle na lékaře, „Dojdi na ten blok, už je tam vybíraj, a přiveďte je sem,“ nařizuje.

„Ano, pane SS-Untersturmführere,“ neodvažuje se Edelstein jakkoli odporovat, tenhle ulízaný nácek mu nahání strach, tomu zabíjení dělá potěšení.

V daném bloku jsou teď jen ti chlapci, a pak písař, co sem patří. Ten již zřejmě přečetl seznam těch, co půjdou na smrt, a oddělil je od ostatních. Proto v uličce mezi palandami stojí dvě skupiny, ta menší blíž k přednímu vchodu, ta větší dál. První, co Daniela zarazí, je složení těch devětatřiceti nešťastníků. Očekával především ty nejmenší, ale jsou zde chlapci všech věkových kategorií, od třinácti do sedmnácti let. Podle čeho je proboha vybírali? Vždyť někteří vypadají docela statně, ti by tady přece mohli dobře pracovat!

Nemá však moc času přemýšlet, neboť k němu jde blokový písař, tváří se všelijak, asi ani jemu není po chuti, k čemu se tady schyluje, ale taky plní pokorně příkaz.

„Promluvíte k nim?“ zeptá se polohlasně německy, dává si pozor, aby ho ti kluci neslyšeli.

„Co jste jim řekl?“ zeptá se Daniel stísněným hlasem.

„Vlastně vůbec nic. Jen jsem je rozdělil, podle tohoto seznamu,“ lehce pohne vězeňský úředník papírem, který má v ruce.

„Dobrá, něco jim řeknu,“ snaží se ovládnout Edelstein, což je však strašně těžké, když vidí ty nevinné tváře skoro ještě dětí, které mají za krátký čas zemřít.

„Prosím,“ ustoupí kousek stranou písař, asi je rád, že mu někdo přichází na pomoc.

„Poslouchejte mě,“ snaží se lékař, aby jeho hlas zněl vyrovnaně, ale minimálně se mu lehce chvěje, „Hrome, to je zima,“ nenapadne ho nic jiného, než svůj lehký třes svést na počasí, demonstrativně si párkrát udeří rukama o sebe, „Byla nalezena práce pro první skupinu z vás,“ lže a stydí se dovnitř, „Předtím ale budete podrobeni prohlídce, také dezinfekci a navíc dostanete injekci, proti nakažlivým chorobám. Proto teď nastoupíte na nákladní automobil, který vás odveze na místo, kde proběhne ta vaše očista a kde dostanete tu injekci. Já vás při té příležitosti znovu vyšetřím, aby bylo jasné, že všichni, co nastoupí do práce, jsou úplně zdraví.“

Vůbec nechápe, jak dokázal svůj projev pronést, oni na něj koukají těma svýma bezelstnýma očima, a on jim bezostyšně lže, aby bylo snadnější je zabít.

„Vy pojedete s náma, pane doktore?“ ozve se hlas z davu a on se zachvěje. Toho kluka přece zná, to je Chemek Owiecka, to třináctileté tintítko. Podívá se na chlapce a chce se mu křičet zoufalstvím.

„Ano, pojedu teď s vámi a pak vás vyšetřím,“ řekne místo toho.

„Tak jo, pane doktore, to je dobře,“ poznamená klučina a jemu je zle. Ten hoch mu věří, spoléhá na něj. Ale neposlali ho sem jejich kati právě proto? Chce se mu zvracet.

„Tak asi půjdeme,“ řekne tichým hlasem písař, i on se snaží nedat před odsouzenci nic najevo, ale asi mu také není dvakrát dobře po duši. Možná si na ty rozpustilé a roztomilé chlapce zvykl.

„Ano, půjdeme,“ odpoví Daniel německy, pak přejde do jidiš, „Tak, nákladní vůz už čeká, to místo je mimo tento tábor, tak nás tam svezou,“ snaží se o lhostejný tón, jak se zdá, tak jsou kluci klidní. Asi právě díky jeho přítomnosti a lžím, co jim napovídal.

Vycházejí z bloku a směřují k nákladnímu vozidlu, které má sundanou zadní postranici, aby na něj mohli lépe vylézt. Vojáci stojí kus stranou, a stejně jako jejich velící důstojník, se tváří normálně, neprojevují žádnou agresivitu. Však v tom už mají cvik, ukazovat odsouzencům na smrt přívětivou tvář, aby ti chystanou past neprohlédli do posledních okamžiků.

Daniel jde kousek stranou, pozoruje ten proud devětatřiceti hochů, co bezstarostně směřují k náklaďáku. Je mu strašně těžko, ale nezbývá mu, než hrát tu komedii až do hořkého konce. Kdyby teď vypukla panika, ti kluci se rozprchli, jistě do nich začnou střílet, nebo je umlátí pažbami. Nemají kam utéci, prostor je obehnaný drátem.

První z nich se už drápou na vůz, teď dokonce na pokyn Deuschla přicházejí dva mladí vojáci, pomáhají menším dětem nahoru. Přitom se na ně dokonce usmívají. Zase ta stará a obehraná komedie, která však vždy tak dobře zafunguje. Kdo by pak čekal něco zlého, když se k nim chovají tak slušně.

Už jsou na korbě všichni a Edelstein se chystá vyskočit za nimi.

„Ty pojedeš se mnou," zastaví ho poručík, a ukáže k osobnímu vojenskému automobilu, který je přistavený o kus dál.

„Ano, pane SS-Untersturmführere," zastaví svůj pohyb Daniel, a přemýšlí, co vede Bruna k tomuto opatření. Možná ho nechce nechat s těmi dětmi o samotě delší čas. Jinak si to vysvětlit neumí. Určitě mu ten nácek nechce jen tak dopřát pohodlnějšího cestování. Vlastně je za toto opatření rád. Cesta nejspíš nebude trvat dlouho, ale i tak by byl prostor na pár otázek, a pak by také musel být v jejich bezprostřední blízkosti. Hledět do jejich očí.

S velkým ostychem usedne do osobního automobilu, hledí upřeně před sebe a do země, jen aby se jeho oči nesetkaly s těmi chladnými esesáka, jenž se právě uvelebil nedaleko něho. Ten se zatím tváří spokojeně, vše probíhá v naprostém klidu. Děti už jsou na korbě náklaďáku, nepojaly žádné podezření. Určitě si přeje, aby to tak zůstalo až do konce speciální akce, které velí.

Na korbu vylezou dva ze strážců, další je v kabince vedle řidiče, za náklaďákem ještě jede motorka se dvěmi esesáky a pak osobní vůz s důstojníkem, řidičem a zrádným židovským lékařem. Přesně tak se totiž Edelstein cítí.

Projedou branou mužského tábora, dále se pohybují po uklizené silnici, která vede kolem oploceného pozemku, kde jsou koncentrováni vězni a vězeňkyně. Daniel sedí napravo, přes zamlžené okénko však nic nevidí. Vlastně se ani nesnaží, má hlavu skloněnou, zírá tupě ke svým nohám, třesoucí se ruce má sevřené.

Zastavují. Nejeli nijak dlouho, a on ani neví, kde se vlastně nacházejí. Ale není to vlastně jedno, kde ty nešťastné chlapce usmrtí?

„Řekneš jim, aby čekali na korbě," ozve se hlas Deuschla, a Daniel s sebou trhne, „My se půjdeme podívat, jestli je všechno připravený," dodá.

„Ano, pane SS-Untersturmführere," odpovídá pokorně Edelstein, žaludek se mu svírá, náhle na něj padá strašná tíseň. Ze všeho tady, nejen z připravované hromadné vraždy.

Vystoupí s automobilu a jde k náklaďáku. Vyšvihne se nad korbu. Ti kluci jsou naprosto klidní, asi je dobře obelhal, ti netuší vůbec nic. A on jim musí dál lhát.

„Chvíli tady budete muset počkat," sám svůj hlas nepoznává, zní tak temně, cize, „My se půjdeme podívat, jestli je už všechno na vaši prohlídku připravené. Za chvíli pro vás někdo přijde."

Spatří pár bezstarostných tváří, pár chlapců přikývne, asi že rozumělo. On se rychle vrací na promrzlou zem, a pak jak ocásek následuje Bruna, který se hrdě nese směrem ke vchodu do nějaké budovy. Edelstein zde nikdy nebyl, kromě stráží zde nikdo není, možná jen prostor vyklidili, když tu bude probíhat speciální akce. Nemá ale čas se rozhlížet.

Ocitnou se asi v šatně, tou projdou a dostanou se na chodbu, z ní vedou další dveře do sprch. Deuschl tam však nevstoupí, napřed se podívá ještě kousek stranou. Až pak vleze do dveří, za

nimiž je místo určené k očistě. Oni ho však dnes použijí jiným způsobem, strašně barbarským způsobem. K vraždě téměř čtyřicítky nic netušících chlapců.

Daniel vstoupí těsně za esesákem a hned ustrne. Spatří dvě zlověstné židle, ale taky dva malé stolky, na kterých jsou již připravené injekce a další náplně. U jednoho z nich stojí pětatřicetiletý Herbert Scherpe a u druhé čtyřicetiletý Emil Hantl, oba sanitáři SS, ale také muži, co aplikují smrtelné fenolové injekce. Už jsou připraveni spáchat další vraždy. Přesto se lékaři zdá, že u nich panuje neklid. Nicméně se jako vždy chovají slušně, pozdraví nejen Bruna, ale i jeho. O kus dál stojí čtyři vězni, s hlavami sklopenými, ti budou pomáhat držet oběti.

„Jak se zdá, tak je všechno nachystaný," tváří se spokojeně poručík.

„Ano, pane SS-Untersturmführere," ozve se Hantl, „Jak si to však představujete?"

„Normálně," odvětí Bruno unylým hlasem, ano, v jeho pojetí světa jsou vraždy, včetně dětí, věcí zcela normální, „Tam v tý šatně se svlíknou a budou tam čekat. Vždycky přijdou dva. Každý si sem sedne a vy jim dáte tu injekci. Pak je tamti vezmou," pohlédne na čtveřici katovských pacholků, „a vodnesou je vedle. Pojďte!" mávne na pomocníky.

Vzápětí se celé procesí všech přítomných vydá za poručíkem, ten je vede kus stranou, kde je další prostor. Do něj však není vidět, když jde někdo ze šatny do sprchy.

„Tady je budete dávat na hromadu," přikazuje unylým hlasem.

Čtveřice vězňů přikývne, vědí, co je dnes čeká a podle toho vypadají jejich obličeje. Vzápětí se zase všichni přesunou zpět do sprch, zastaví se nedaleko dvou židlí.

„Tak začneme?" podívá se po přítomných Deuschl.

„Pane SS-Untersturmführere, v jakém stavu jsou tamti?" zeptá se Emil přiškrceným hlasem.

„Zatím jsou naprosto klidný."

„Nebude jim to ale tady podezřelé? Aby nezačali křičet, a tím nepoplašili ty vedle," strachuje se sanitář.

SS-Unterscharführer Emil Hantl

„To už je starost tady doktora, proto je tady," podívá se Bruno na Daniela.

„Jsme dost blízko té šatny, mohli by něco zaslechnout …," je hodně neklidný Hantl, jeho kolega raději ani nemluví, je však patrné, jak je nervózní.

„Je tady ta chodba, a taky dvoje dveře, ty musej bejt vždycky voboje zavřený. Dám k nim ke každým jednoho strážnýho, aby to vohlídal. Pokud by ale někdo začal vyvádět, tak mu musíte rychle zacpat hubu," obrátí se teď poručík na čtveřici pomocníků, ti horlivě přikyvují, evidentně mají z nechvalně proslulého esesáka velký strach.

„Co jste jim řekl, pane doktore?" mne si ruce Emil, jeho pohled je těkavý, určitě mu není dobře po těle, asi mu je tento rozkaz proti srsti, stejně jako jeho kolegovi. Ale i oni se asi bojí neuposlechnout.

„Řekl jsem jim, že půjdou na práci do základního tábora. Předtím tady projdou očistou, lékařskou prohlídkou a také dostanou injekci, proti nakažlivým chorobám. To jsem jim řekl, aby se nepolekali, až uvidí ty injekce," odpovídá Edelstein, a hlas se mu přitom chvěje, stejně jako ruce.

„To je správné, pane doktore. Ještě byste jim měl něco říci, aby jim nebylo nápadné, že se z té prohlídky nikdo nevrací zpátky," mluví Hantl velmi pomalu a poměrně uctivě.

„Vy s tím naděláte," začíná už být Deuschl evidentně netrpělivý.

„Pane SS-Untersturmführere, jen se snažím zajistit, aby byli zcela klidní, než usednou na tu židli," odvětí Emil téměř poníženě, působí teď hodně sklesle.

„No tak jim něco řekni. Něco si vymysli," obrátí se poručík na židovského lékaře.

„Mohl bych jim říci, že odsud půjdou do další místnosti, kde se osprchují a dostanou vězeňský oblek. Tam pak budou čekat na další, kteří za nimi budou postupně přicházet," navrhuje Edelstein, a přitom se cítí odporně, vždyť on tady pomáhá aktivně připravovat hromadnou vraždu.

„To bude vlastně pravda," zasměje se Bruno, on jediný tady působí naprosto bezstarostným dojmem, „Vždyť se nakonec všichni sejdou, tam na tý hromadě, tam vedle. No tak, můžeme už konečně začít? Nebo máte ještě nějaký další požadavky?" podívá se dost nevraživě na oba sanitáře.

„Můžeme začít," hlesne Hantl.

„Tak, doktore, jdeme pro ně. A buď přesvědčivej, ať to tady pánům zdravotníkům neztěžuješ," zazní v hlase Deuschla ironie, pohlédne přitom na oba příslušníky SS, kteří rozpačitě postávají u stolku s injekcemi.

Když Edelstein kráčí vedle esesáka, připadá si, jako by sám šel na popravu.

„Doktore, hlavně je uklidni. Taky jim řekni, že tady budou způsobně čekat, a vždycky, když se votevřou ty dveře támhle," obrátí se proti směru cesty Bruno, „tak jedno který dva vokamžitě půjdou na tu prohlídku a injekci. Doufám, že je dokážeš přesvědčit, abysme je tady nemuseli nahánět!" dodá hodně důrazně.

„Pokusím se, zatím jsou klidní, pane SS-Untersturmführere."

„Tak ať to tak zůstane. Hlavně se netvař tak, jako teď," napomene ho naposledy poručík, pak už vyjdou z objektu a stanou před nákladním automobilem.

Zde pokyne Deuschl svým lidem, ti ani nespouští postranici, tu musí kluci přelézt. Ale pokynu rozumí, už jim je asi na korbě zima, a tak rádi seskakují a začínají se houfovat. Poručík mezitím něco povídá čtveřici svých mužů. Dva z nich asi budou hlídat chlapce v šatně, a dva pak budou zavírat a otevírat dveře na chodbě před sprchou, která je nyní předělána na popraviště.

Daniel stojí vedle esesáků a jen klopí oči. Bojí se pohlédnout na hochy, kteří začnou za chvíli po dvojicích umírat. Pořád jsou tak klidní, skoro bezstarostní. A teď už jdou dovnitř, do budovy. On musí za nimi, a za chvíli k nim znovu bude muset promluvit. Nesmí ale dát na sobě nic poznat, kdyby mezi nimi vypukla panika, tak je tady zbijí do bezvědomí a na tu injekci je stejně odtáhnou.

Již jsou všichni v šatně, pořád v houfu. Poručík pokyne lékaři, aby vykonal svůj díl práce pro úspěch této odporné speciální akce. Ten se nadýchne, snaží se koncentrovat.

„Poslouchejte mě," zní jeho hlas kupodivu docela klidně, „Řeknu vám teď přesně, co se bude dít. Vy pak všechno podle toho dělejte. Tady si odložíte svůj oděv a po dvou budete chodit na injekci a na dezinfekci. Poté vás já prohlédnu. Pak půjdete do další místnosti, kde se osprchujete a dostanete vězeňský oblek. Do něj se obléknete a budete čekat na další.," vykládá jim báchorky, „Tady u těch dveří bude stát jeden voják," ukáže za sebe, „Vždy, když se dveře otevřou, tak jimi dva z vás projdou a půjdou do dalších dveří naproti. Domluvte se na pořadí, jak budete chodit. Pochopili jste, co máte dělat?"

„To jako o naše šaty přijdeme, pane doktore?" zeptá se Owiecka.

„Budete mít oblek jako všichni, co jsou zařazení na práci. S tím se nedá nic dělat. Svoje civilní oblečení musíte nechat tady."

„To je škoda," tváří se smutně Chemek.

Nastane chvilka ticha.

„Tak co je? Proč se nesvlíkaj?" zeptá se nerudně Bruno.

„Musí všichni? Nestačí …"

„Všichni! A hned!" zamračí se Deuschl.

„Teď se všichni svlékněte. Odložte si úplně všechno," tlumočí příkaz Edelstein.

Nikdo neprotestuje, naopak všichni příkaz hned vyplňují. Své oblečení odkládají vedle sebe na zem, a podle výrazů se s ním někteří loučí velmi neradi. Netrvá dlouho a jsou zcela nazí, stojí

zase už v houfu a všichni se dívají na lékaře. Ten stěží dýchá, chvíle, kdy začne vraždění, je už strašně blízko.

„Tak první dva a jdeme na to," nařizuje poručík vězeňskému lékaři.

„První dva teď půjdou s námi, další dva přijdou, až se ty dveře otevřou. Tak se domluvte, nebude to dlouho trvat. Nejprve jdete na tu injekci, až ji ti dva dostanou, budou volat další. Tak se rychle domluvte, kdo bude další v pořadí," říká Daniel, „Tak první dva," přikazuje.

„Tak já jdu," ozve se asi sedmnáctiletý mladík, „Ať už to mám za sebou," dodává, přičemž netuší, jak blízko je pravdě. Už to opravdu bude mít brzo za sebou.

„Já jdu s tebou," připojí se k němu asi o rok či dva mladší chlapec, „Pane doktore, nemohli bysme si nechat alespoň ty boty?" zeptá se, když stane poblíž dveří.

„Ne, to nejde, tady dostanete jiné," odpovídá Edelstein a přitom klopí zrak. Hoch už je snad minutu od své smrti, možná ani to ne.

Lékař, poručík a dva mladíci vyjdou na chodbu. Bruno něco říká svému vojákovi, asi ho nabádá, aby nikdy dveře neotevřel předčasně a nikdo z těch v šatně nespatřil, jak odnášejí mrtvoly jejich druhů za roh. Vojín přikývne, to už jeho kolega naproti drží dveře otevřené dokořán.

Čtveřice vstoupí. Oba chlapci se lehce zachvějí, když spatří tu scenérii. Ale oba sanitáři na sobě mají bílý plášť, na ruce pásku s červeným křížem. Na stolku jsou různé ampulky a také injekce. Kousek dál jsou dvě dvojice mužů, oblečených ve vězeňských mundůrech, ty hrozné hadry už znají z tábora. A bohužel je brzy taky dostanou. Není zde nic, na co by nebyli připraveni. Jen se možná cítí nepříjemně, nazí mezi tolika oblečenými lidmi, a možná se trochu bojí injekce. Ale jinak zůstávají klidní.

Dveře na chodbu se zavřou. Deuschl kývne na Daniela.

„Posaďte se na tu židli. Dostanete napřed tu injekci proti nakažlivým chorobám. Jen to trochu štípne, nic, co byste nevydrželi. Navíc vás ti zřízenci podrží, abyste sebou necukli," blábolí Edelstein, přitom zatíná ruce v pěst.

Chlapci se rozdělují, každý směřuje k jedné z židlí. Téměř bezstarostně si na ně sedají.

„Ta je ale veliká," poznamená starší z chlapců.

„Snad nemáš strach z injekce," odpovídá mu posměšně jeho kamarád.

To už je berou ti dva pomocníci za ruce, což mladíky poněkud zaskočí, ale nijak se nebrání. Navíc jim teď jejich vlastní ruka brání ve výhledu, neboť pravou ruku mají pokrčenou a dlaň před vlastním obličejem. Naopak levou ruku jim zřízenec zvedá nahoru do upažení. Oba asi očekávají, že právě do té levé ruky, kterou jim táhnou vzhůru, dostanou injekci.

Sanitáři na sebe pohlédnou, oba již jsou připraveni a skoro ve stejnou dobu zapíchnou jehlu do hrudi obou hochů. Ti sebou cuknou, mírně vykřiknou, očividně jsou zmatení. Je patrné, jak se snaží pohledem zjistit, co se děje, ale to už se jim dělá nevolno, jejich tělo se začíná napínat.

„Co to …," stačí ještě říci starší z mládenců, pak ztratí vědomí.

Zřízenci je pouštějí, těla obou chlapců sklouzávají ze židle, ozve se jemné plesknutí kůže o podlahu koupelny. Ještě je možné spatřit lehké cukání nohou, nicméně oba jsou již v bezvědomí. Všichni teď hledí na nahá hubená těla, z nichž pomalu uniká život.

„Tak to šlo dobře, skoro nevydali ani hlásek," promluví do ticha Deuschl, pak se obrátí na čtveřici pomocníků, „Tak na co čekáte? Vodneste je, ať můžou přijít další!" vyštěkne.

Vězni jeho příkaz rychle naplňují, jeden bere bezvládné tělo pod rameny, sám směrem k trupu, druhý se chopí nohou umírajícího, jeho trup má za zády. Tak vykročí ke dveřím, které u nich stojící voják otevírá. Ten se tváří znuděně, jako by právě nebyl svědkem dvojnásobné vraždy. Rozhostí se naprosté ticho, v němž sanitáři připravují další injekci.

Voják drží dveře otevřené a čeká, až se čtveřice vězňů vrátí. Když se tak stane, kývne na svého kolegu, a ten otevírá dveře do šatny. Vzápětí se na chodbě objevují další dva odsouzenci. I

oni jsou celkem klidní a směřují k vojákovi, který jim rukou ukazuje, kam mají vstoupit. Vzápětí se obojí dveře uzavírají.

„Posaďte se na židli," ozve se chraplavý hlas Edelsteina, který je zdrcený právě shlédnutou dvojitou vraždou, „Nejprve dostanete tu injekci proti nakažlivým chorobám. Nemusíte se bát, jen to trochu píchne. A ještě vás podrží ti zřízenci, abyste sebou necukli," opakuje stejnou vábničku, s níž chce nalákat oběti na místa smrti. Přitom je udržet v klidu.

Obojí se mu daří. Ani tato dvojice zřejmě neshledává nic výrazně podezřelého, možná jen židovskému lékaři bezmezně věří. Chlapci si pokorně sedají na židli, jen sebou lehce cuknou, když se jich chopí ruce pomocníků. Tentokráte ani jeden z nich nepromluví, už mají zakrytý výhled a sanitáři stojí před nimi. Asi za patnáct vteřin ustávají jejich křečovité pohyby, oba jen něco stačili zamumlat, a už se zase ozývá plesknutí.

I tito dva patřili spíše k těm starším, pravděpodobně nikdo nechce zůstávat dlouho nahý v chladném prostředí šatny, a proto se do popředí pořadí prosadili ti dříve narození. Což je ale pouze přivedlo dříve na onen svět. Teď jsou zvedáni ze země a odnášeni, což však už nepochybně necítí.

Daniel jedná jak stroj, je v částečném šoku, zároveň možná i fascinován tím, jak snadno a klidně zabíjení probíhá. Ale to asi především díky němu, neboť pro chlapce znamená autoritu, které věří. A tak si další a další sedají po jeho formulce na židli, aby z ní za krátký sklouzli a rozpleskli se o zem. Málokdy někdo něco poznamená, možná k tomu přispívá i to, že jsou nazí a cítí se podřízeně, mezi oblečenými lidmi. Či mají podvědomý respekt k dospělým a autoritám, z nichž jednu představuje důstojník SS, toho se bojí jak čert kříže, a druhou židovský lékař, v němž vidí svoji ochranu. Jenže se šeredně pletou, a pravděpodobně si to ani nestačí uvědomit.

Pátou dvojici už představují dva mladší chlapci, může jim být maximálně patnáct, spíš ještě o rok méně. Procedura se opakuje, oba končí po krátkém sténání a škubání bezvládně na zemi. Naopak očividně roste neklid sanitářů. Daniel je pozoruje a zdá se mu, že jim vraždění dělá čím dál tím větší problémy. Zvláště Scherpe má hodně nešťastný výraz, dokonce se mu teď chvěje ruka, když si připravuje další náplň.

Přichází šestá a sedmá dvojice, pořád je vše skoro jak přes kopírák. Maximálně začnou být někteří chlapci neklidní, když jsou manipulováni do divné polohy krátce před injekcí. Občas se začnou ptát, co se děje, co to má znamenat, ale to už do jejich trupů proniká jehla a oni nejprve ustrnou, pak svádí marný a krátký boj o život, a nakonec ztrácí vědomí. Jejich případné výkřiky nejsou příliš hlasité, spíš hodně vyděšené či prosebné, pokud vůbec stačí něco říci.

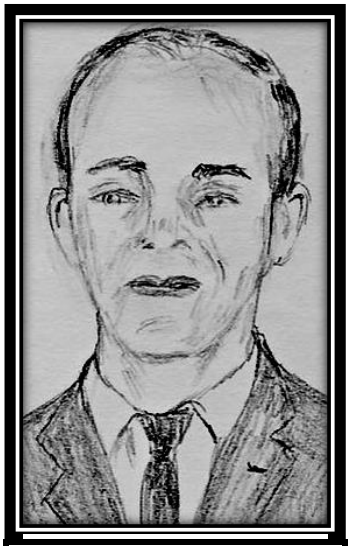

SS-Oberscharführer Herbert Scherpe

Objevuje se osmá dvojice. Čekající na smrt přesně plní příkaz a jak se dveře šatny otevřou, hned dva jsou připravení vyrazit. Nyní se Daniel málem zapotácí, protože toho malého klučinu zná. Právě vstoupil třináctiletý Chemek Owiecka, spolu s asi o rok starším kamarádem. Daniel má co dělat, aby jim zase řekl, že se mají posadit, prostě vyblekotat svou vylhanou vábničku.

Chemek zamíří směrem k Herbertovi, jeho kamarád pak směřuje k Emilovi. Oba si pokorně sedají na židle, a oba se jen divně podívají, když jsou bráni za ruce a s těmi je manipulováno.

„Co se to děje?" zeptá se Owiecka v jidiš, „Kam mám tu injekci dostat?" snaží se podívat přes dlaň své pravé ruky, kterou mu pomocník sanitáře strká těsně před obličej.

Zdravotníci SS se na sebe podívají, oba se skloní nad svými budoucími oběťmi.

„Pane, vy mi chtít ublížit?“ ptá se teď Chemek lámanou němčinou.

Zatímco jehla z ruky Hantla zajede do hrudi staršího z chlapců, Scherpe na chvíli zaváhá. Snad když před sebou vidí to útlé tělíčko, které odpovídá tak desetiletému chlapci. Ovšem v tu chvíli již začíná proces umírání na vedlejší židli a právě tím směrem zatím živý hoch pohlédne.

„Pane, proč mě chtít zabít? Proč mě zabíjet?“ vyráží ze sebe zoufalým hlasem Owiecka, již vše pochopil, už je mu vše jasné, „Prosím, nezabíjet mě. Prosím,“ žadoní.

„Tak už mu to píchni!“ zařve Deuschl, „A ty mu zacpi hubu!“ křikne na vězně za hochem.

Nastane velmi krátký a velmi nerovný boj dvou mužů proti dítěti, které však nachází ve svém drobném těle nevídanou sílu, s níž zoufale bojuje o svůj život. Drsně svíráno, a se zacpanými ústy, se svíjí na židli. Nad ním stojí Scherpe a třese se mu ruka.

„Dělej, dej mu tu injekci!“ zařve znovu poručík.

Zdravotník se konečně rozhoupe a zabodne jehlu, bohužel však špatně, proto musí pokus zopakovat. Až napodruhé zajede dlouhý hrot do srdce statečného kluka, který se přestane rvát až ve chvíli, kdy ho zákeřná látka připraví o vědomí. Pak jeho tělíčko pleskne vedle nohou jeho kata, který stojí s vytřeštěnýma očima a celý se klepe.

„Co to mělo znamenat?“ je rudý hněvem Deuschl. Herbert se na něj podívá, v očích má hrůzu, odpor, stejně tak ve tváři.

„Já končím,“ zachraptí, udělá pár strnulých kroků ke stolku a pustí na něj prázdnou injekční stříkačku.

Po jeho slovech jako by se vytvořil živý obraz. Kromě dvou umírajících chlapců všichni hledí na zdravotníka, který si pomalu svléká rukavice a poté stejně pomalým krokem kráčí ke stěně. K té si sedne a strnule zírá před sebe.

Ale na pokraji zhroucení jsou zřejmě i všichni ostatní, kromě vojáka u dveří, který na vše hledí znuděně, bez emocí, a kromě Deuschla, který z vraždění úhlavních nepřátel říše cítí uspokojení. Zdravotníci i vězni toho mají evidentně dost. Jen strojově vykonávají činnost, která jim byla nařízena, dělají tak však jen ze strachu.

I oba sanitáři se určitě bojí následků, kdyby neuposlechli krutý rozkaz. Zprvu, když chodili převážně starší chlapci, tak to asi nebylo na jejich psychiku tak strašné, ale když se objevili ti mladší, vlastně ještě děti, tak se jejich vraždění stávalo čím dál tím obtížnější. Jenže tam v té šatně pořád čeká třiadvacet kluků na popravu. Což si asi uvědomí i poručík.

„Doktore, co s ním je? Udělej s ním něco!“ nařizuje.

„Pane SS-Untersturmführere, on upadl do šoku. Nemám tady nic, co bych mu mohl dát. Ale i potom by nebyl schopný pokračovat,“ odpovídá Daniel chvějícím se hlasem.

„Do jakýho šoku? Do jakýho šoku? Má plnit rozkaz!“

„Prostě se zhroutil,“ snaží se lékař klidnit emoce, nesmí Bruna rozzuřit, je nevypočitatelný a je schopný třeba i nepřeložitelného činu. Mohl by tady začít i střílet. Nejprve na toho zdravotníka a pak i na další.

„Má přece plnit rozkaz. Nemá právo se zhroutit.“

„Pane SS-Untersturmführere, tomu nelze poručit. To je o psychice. Stává se to, třeba u vojáků na frontě. Prostě upadnou do šoku. Je potřeba léčba. Teď rozhodně nemůže pokračovat. On už prostě dneska žádnou injekci nedokáže aplikovat,“ snaží se o klidný tón hlasu Daniel.

„Nemůže … a co ty?“

„Já tady mám jinou práci, a tu si plním,“ odpovídá lékař důrazně, „Navíc bych nedokázal nikoho zabít. Dopadl bych úplně stejně jako on. Já si plním úkol, který jsem dostal,“ připomene pro jistotu své zásluhy na zatím klidném průběhu vraždění.

„No to bys asi nedokázal,“ řekne kupodivu Deuschl smířlivě, „Tak co s tím, doktore? Vážně nejde nějak udělat, aby se vzpamatoval?“

„Opravdu to nejde. Tohle vím, jsem lékař.“

„Ten rozkaz musíme tak jako tak splnit. Buď tady, nebo je budu muset nechat naložit znovu na ten náklaďák. Někam je vodvíst a tam je zastřelit. Kolik jich tam ještě je?“

„Ještě je jich tam třiadvacet,“ odpovídá tichým hlasem Edelstein.

„A co ty? Taky vodmítáš splnit rozkaz?“ obrátí se teď poručík na druhého sanitáře.

„Mám toho taky dost … jsou to ještě děti,“ hlesne Hantl.

„Jsou to nepřátelé říše!“ zvýší hlas Bruno, „Dostali jsme rozkaz, a ten musíme splnit. Pokud voba vodmítáte, tak vás dám voba do hlášení a ty zbývající zastřelím. Prostě je vodvezu tam k … prostě někam a tam je zastřelím.“

„Já přece neřekl, že odmítám,“ očividně se ulekne Emil. Má strach nesplnit rozkaz, i když je mu vraždění dětí také odporné.

„Tak budeš pokračovat? Hrome, budeš teda pokračovat?“ zvýší hlas poručík.

„Budu pokračovat,“ hlesne sanitář.

„No tak dobře,“ rozhlédne se Deuschl, „Vy dva,“ ukáže na pomocníky, „pomožte mu na nohy a vodveďte ho někam pryč. Někam, kde ho nikdo neuvidí. Tady takhle sedět nemůže. Pak vodneste tady to,“ ukáže pohrdavě na mrtvá tělíčka, „A ty,“ zabodne prst do lékaře, „ty zajdeš do tý šatny a řekneš jim, že vodteď budou chodit po jednom. Něco si vymysli.“

„Co si mám vymyslet?“

„Mně je to jedno. Do prdele, řekni jim, co chceš. Prostě budou chodit po jednom. Ale ještě počkej, až tady ten nepořádek uklidíme,“ podívá se pohrdavě poručík jak na zhrouceného sanitáře, tak na mrtvolky vedle židlí, „Tak dělejte!“ křikne a zle se podívá na čtveřici vězňů. Do těch jako když střelí, rozzlobený důstojník by si mohl zchladit žáhu na nich.

Dva z vězňů pomáhají na nohy Schrepemu a odvádějí ho na chodbu, pak s ním jdou někam stranou, kde sanitář počká, než popravy skončí. Další dva už odnášejí mrtvolu staršího chlapce, aby se za chvíli vrátili pro druhou. Vše konají v poklusu, bojí se rozzlobeného esesáka.

Jen pohyb ruky Danielovi stačí, aby pochopil, že musí vykonat další špinavou práci. Má toho už také dost, je na pokraji svých psychických sil, ale když vznikne panika, ty chlapce to nezachrání. Bruno je schopen je začít střílet jak králíky rovnou v šatně. Ten naplní rozkaz za každou cenu.

Edelstein zkusí nasadit trochu rozumný výraz, když před ním voják, na pokyn svého velitele, otevírá dveře. Vstoupí do šatny, spatří už dost promrzlé kluky, dvojice z nich je už připravená jít vstříc smrti. Teď se ale tváří všichni překvapeně, když uvidí lékaře.

„Poslouchejte,“ promluví Daniel, „Trochu se nám to zaseklo. Nejde to tak rychle, jak jsem si myslel. Proto od teď budete chodit jenom po jednom. Budete připravení a jak se otevřou dveře, tak půjde vždy jen jeden.“

„Je tady dost zima,“ ozve se jeden z hochů.

„Nedá se nic dělat, musíte vydržet. Je to rozkaz toho důstojníka, nemůžete se zatím obléknout. Ale nebude to tak dlouho trvat …,“ zlomí se lékaři hlas, rychle odvrací tvář, pak předstírá kašel.

„Tak jo. Ale stojíme tady už dost dlouho zbytečně nahatý,“ poznamená kluk, nicméně dává najevo, že bude rozkaz esesáka respektovat.

„Pojďte, jeden z vás,“ řekne rychle Edelstein, pak ještě rychleji šatnu opouští. Klopí zrak, aby nemusel oběti vedle něho pohlédnout do obličeje. Když vstoupí do sprch, zjistí, že odstranili jednu židli a jeden stolek, obojí stojí u zdi, „Posaď se na tu židli, dostaneš tu injekci proti nakažlivým chorobám. Jen to trochu štípne, ale pro jistotu tě ti dva zřízenci podrží, abys neuhnul,“ huhlá směrem k hochovi.

Vražedná mašinérie se znovu dává do pohybu. Nic netušící chlapci jeden za druhým usedají na židli a Hantl jim jednomu po druhém zabodává injekci do srdce. Po několika vraždách už vše zase běží jako dříve. Jen někdy pojme některý ze zabíjených na poslední chvíli podezření, ale pak

ho rychle silnější vězni zpacifikují, navíc mohou pomoci i další. Ale v drtivé většině případů jsou chlapci tiší a klidní. Včetně toho mladíka, co si stěžoval na zimu. Teď už ji necítí.

„No konečně," poznamená Deuschl, když sebou pleskne poslední tělo na zem, „Doktore, podívej se na toho sanitáře, co je s ním."

„Ano, pane SS-Untersturmführere," odpovídá tichým hlasem Daniel, je sám také v částečném šoku, vlastně jedná jen jako nemyslící robot.

Obrátí se na jednoho z vězňů a ptá se ho, kam Scherpeho odvedli. Ten ho za ním doprovodí. Bohužel musí projít kolem haldy těl zavražděných chlapců. Lékař rychle odvrací zrak, ale ten hrozný obrázek už je uložený hluboko v jeho mozku. A může být odtamtud kdykoli vyvolán.

„Jak se cítíte, pane?" zeptá se Edelstein sanitáře, ten se zvedá na nohy, ale pohled má pořád částečně nepřítomný.

„To už nešlo … už jsem nemohl dál," huhlá cosi na svou obhajobu.

„Chápu vás. Ale potřebujete, aby se na vás podíval doktor. Vyhledejte ho, vy přece máte svoje doktory a svoje nemocniční zařízení."

„Já už prostě dál nemohl," zopakuje Herbert svá slova.

„Mně to říkat nemusíte, pane. Možná však někomu ze svých nadřízených," podívá se Daniel na muže před sebou, sice zkolaboval, ale až když zabil osm chlapců, „Byl to hrozný rozkaz, opravdu většina z nich byly ještě děti. Já se vám nedivím. Možná to pochopí i vaši nadřízení. Určitě to pochopí," rozhodne se být k vrahovi vstřícnější, „Takový kolaps organismu se někdy stává. Ale budete zase v pořádku. Jen musíte vyhledat lékaře, dá vám vhodné léky."

„Byly to jen děti …"

„Ano, byly. Ale už nejsou," řekne Edelstein hořce, „Pane, musím už jít. Nezapomeňte zajít za tím doktorem. Nemáte svou mysl plně pod kontrolou, mohl byste se dopustit zkratkovitého jednání," přidá varování, pak se otočí a odchází. Přitom ho cosi silnějšího než rozum přinutí, aby se ještě jednou podíval na haldu mrtvých těl, ze které již ale jedno dva vězni berou.

Daniel nahlédne do sprchy, ta je už liduprázdná, proto vstoupí do šatny, kde ještě stále na zemi leží už osiřelé oblečení, prádlo a boty zavražděných. Snaží se nevnímat hadry, vyvolávající v něm další nával smutku a tísně, projde až ven. Musí se protáhnout kolem nákladního vozu, zacouvali s ním až těsně před vchod, asi aby nikdo neviděl, co dávají na jeho korbu.

Spatří poručíka, který s lhostejným výrazem ve tváři pokuřuje, zatímco dva vězni právě vyhazují jedno tělo na korbu náklaďáku. Jak pytel brambor. Asi je rovnou odvezou k některé z těch hrozných jam a tam spálí. Nezůstane nic, co by připomínalo mnohonásobnou vraždu. Tedy kromě hrozných vzpomínek.

„Nasedni, doktore, slíbil jsem tě dopravit do tvýho tábora," ukáže Deuschl na osobní automobil, on už asi nebude čekat na naložení mrtvol a posbírání ošacení. Naštěstí.

Auto se dá do pohybu, lékař zase sedí vedle esesáka, který se mu ze srdce hnusí, ale na kterého se musí tvářit přívětivě.

„Co ten sanitář," zeptá se Bruno.

„Bude v pořádku, pane SS-Untersturmführere. Jen jsem mu doporučil, aby navštívil co nejdříve svého lékaře."

„Hm, doktora asi vopravdu bude potřebovat," zní v hlase poručíka hrozné pohrdání, on asi nikdy nepochopí, jak mohl příslušník SS neuposlechnout rozkaz, „Doktore, vo tom, co se tam stalo, vo tom nikde nemluv!"

„Pane SS-Untersturmführere, já nikdy nemluvím o tom, co jsem kde viděl," snaží se Edelstein, aby jeho hlas zněl co nejpřesvědčivěji. Pocítí nával strachu, neboť si uvědomí, že byl svědkem selhání člena SS. Což je jistě mnohem horší, než že přihlížel vraždě devětatřiceti hochů. Minimálně z pohledu Deuschla. Ten by taky mohl požadovat, aby byli všichni svědci z řad vězňů odstraněni.

Nácek už nic neříká, díkybohu trvá společná cesta jen krátce. Poté vejdou oba do nemocničního bloku, zatímco Daniel čeká na chodbě, Bruno zajde za šéflékařem a asi deset minut tam zůstane. Poté projde kolem židovského lékaře, jako by byl vzduch. Toho si naopak zavolá Thilo.

„Doktore, co to tam bylo s tím sanitářem?“ má ve tváři rozpaky.

„Pane doktore, došlo ke klasickému zhroucení. Prostě ten sanitář už nebyl schopný pokračovat ve své práci,“ snaží se odpovídat klidným hlasem Edelstein, ale moc se mu to nedaří, zvláště po vyslovení slova práce se doslova otřese.

„A co ty?“

„Já jsem také v částečném šoku, ale své emoce jsem zvládl. Nebylo to lehké, ale zvládl jsem to, pane doktore.“

„To jo, to mi Bruno řekl. Ale má jiný vobavy, abys někde nežvanil, vo tom sanitáři. Ujistil jsem ho, že dovedeš držet hubu.“

„Má obavy?“ objevuje se v očích Daniela hrůza, už je to tady, určitě poručík požadoval jeho odstranění. Zmizení svědka, co viděl selhání člena SS.

„Máš strach, co?“ zasměje se Thilo, „Po pravdě, ani se nedivím. Ale ujistil jsem Bruna, že se ti dá věřit. Díky tý spolupráci s mými kolegy. Tak se snad uklidnil.“

„Snad uklidnil …“

„Doktůrku, slíbil jsem Johannovi tady na tebe dohlídnout, když si tě teda tak cení,“ protáhne se Heinz, „Taky věřím, že budeš držet hubu, dyť toho máš sám na triku taky dost,“ zasměje se, a židovskému lékaři běhá mráz po zádech. Ano, on ho jednoznačně považuje za rovnoprávného viníka nelidských experimentů na lidech, „Ale vo tom, cos viděl, nesmíš nikde říct ani slovo. Je smutný, když to vydrží Žid jako ty a zkolabuje … však víš kdo. Tak ani slovo!“

„Pane doktore, nikdy s nikým o ničem nemluvím,“ dušuje se Edelstein, a je v něm malá dušička.

„Tak ti radím v tom pokračovat,“ podívá se pátravě šéflékař, pak jako by chvíli přemýšlel, „Na, tady máš,“ sáhne do stolu a vzápětí letí k vězni krabička cigaret, „Aby ses uklidnil a držel jazyk za zuby,“ dodá.

„Děkuji, pane doktore,“ zachytí Daniel cigarety, krve by se v něm však nedořezal. Bere je jako odměnu za svůj podíl na hromadné vraždě.

„Doktore, na zbytek dne máš volno,“ je nezvykle smířlivý a vstřícný Thilo, „Můžeš jít na svůj blok a tam psát ty svoje zprávy,“ ukáže směrem ke dveřím.

„Děkuji, pane doktore,“ řekne Edelstein a potom se šourá ven z místnosti a následně i bloku. Vyzvedne si oběd a odnese si ho do místnosti písaře. Ten je bohužel přítomný a když vidí svého spolunocležníka, hned se ptá, co se mu přihodilo.

„Nesmím o tom mluvit,“ zaskřehotá lékař.

„Nesmíš?“

„Nezlob se, ale kdyby zjistili, že jsem o tom s někým mluvil, tak by mě zastřelili,“ sesune se Edelstein na židli, podívá se na své ruce, které se mu třesou. V hlavě se mu rojí všemožné zdrcující a obviňující obrázky, vidí oči těch chlapců, které obelhal a které pomohl přivést na onen svět. Ještě včera si tady hráli, honili se za mičudou a teď už asi jejich těla planou, v té obrovské jámě.

„Souvisí to s těmi kluky, co je tady naložili na ten náklaďák?“

Daniel neodpoví, ale jeho výraz hovoří za vše.

„Nic mi říkat nemusíš. Mluvil jsem s tím svým kolegou, co je písařem na tom druhým bloku,“ hovoří teď smutným hlasem Latka, „Říkal mi, že jsi byl u toho. Takže já to vím. Jen doufám, že to nikdo nevyžvaní těm zbylým klukům, aby se zbytečně netrápili, než přijde jejich čas.“

„Přijde jejich čas?“ objeví se výraz zděšení ve tváři lékaře, „Copak oni nebudou zařazeni do práce? Copak to nebyla selekce …“

„Jen někdo poslal seznam, kdo má být připravený. Nikdo nikoho neselektoval. Sice byly tajemný, ale ten kolega to hned pochopil a oni mu to nepřímo potvrdili. Nebudu se tě na nic ptát, stačí se na tebe podívat.“

„Nařídili mi …,“ má Edelstein v očích hrůzu, „Musel jsem … pořád je vidím … ty jejich oči. Do poslední chvíle nic netušili … Byli tak klidní … tak nevinní …“

„Dane, nemluv o tom. Na některé věci je lepší rychle zapomenout.“

„Zapomenout … Stenly, co ti zbylí?“ třese se lékaři hlas.

„To nikdo neví, žádný pokyn nepřišel. Ale ten kolega se obává … Dane, pojď změnit téma. Taky mě to dost sebralo, a taky mi není jedno, co bude s těmi dalšími. Víš co? Udělám ti něco na zahřátí a taky na uklidnění,“ vstane Latka.

GENERÁLNÍ APEL

Daniel první noc po vraždě chlapců nejprve nemůže usnout, a pak, když se dostaví spánek, prožívá doslova peklo. Několikrát se probudí hrůzou, zpocený, byť určitě vedro v místnosti není. Všechny ty děsivé výjevy si nevybavuje, různě se střídají, ale ocitá se zase v té sprše, stojí vedle té hromady mrtvých těl kluků. Následně je mu nařízeno, aby se svlékl, je u toho Deuschl, pokuřuje, a když odkládá oděv pomalu, tak na něj křikne. Pak ho nahého odvedou do té sprchy, musí si sednout na tu židli, vidí rozesmátý obličej Bruna a jak se k němu blíží ta dlouhá jehla v ruce Hantla.

Pak se probudí, protože jediné, co nelze ve snu prožít, je vlastní smrt. Když však znovu usne, podobné hrůzy se opět objevují. Spatří i chudáka Chemeka Owiecku, toho drobného třináctiletého klučinu. Leží nahý a už mrtvý na zádech vedle té židle, jenže pak najednou otevře oči a ptá se ho, jak mu to mohl udělat. Proč mu lhal. Pak zase přijde Bruno, odvádí ho pryč, opět se musí svléknout, pak mu nařídí, aby si stoupnul ke zdi a vytahuje pistoli. Zase se probudí …

Celý další den je jako ve snách, cítí se strašně. Dopoledne slouží na nemocničním bloku v mužském táboře, odpoledne je odvedený do podobného zařízení v ženském táboře. Svou Helene jen zahlédne, a dnes je šťastný, že se ona k němu nemůže příliš přiblížit a on s ní nemůže mluvit. V každém i nevinném pohledu, který na něj i neznámá osoba náhodně upře, vidí on náznaky hrozných obvinění.

Pořád je tady těch pět dívek s vyoperovanými vaječníky, pořád jsou tady ty tři ženy, co dostali injekci na slepení vejcovodů. Jejich stav je velmi špatný, trpí zánětem, velkými bolestmi, naříkají. Snaží se jim pomoc, moc se mu to nedaří. Jsou tu i další ozářené dívky, co jim vaječníky zatím zůstaly, i ty trpí.

Další noc a další den je přeci jen o trochu lepší, až do odpoledne, kdy se objeví na nemocničním bloku patnáctiletý Moshe Gilinski, ten kluk s poraněným kotníkem. Zatváří se nějak divně, když se ho ptá, co tady dělá.

„Pane doktore, vždyť jste mi řekl, že mám dneska za vámi přijít na kontrolu,“ souká ze sebe hoch, snad se i ulekne, zda něco nepopletl.

„Máš pravdu, zapomněl jsem,“ řekne rychle Daniel, nemluví pravdu, vůbec si nevzpomíná, že taková rozhovor proběhl. Asi někdy předtím, než došlo k těm strašným událostem …

Podívá se na vyšetřovnu, tam je kupodivu prázdno, tak tam chlapce zatáhne, nařídí mu sundat si botu a onuci, co má na noze. Pak sám sejme obvaz, kterým kotník stáhl, už dost smrdí. Což ale ten kluk taky, očistě tady asi moc nedá. Kotník je pořád lehce oteklý, ale určitě nemá žádné potrhané vazy, jen klasický výron, který zhojí čas. Čas! Zachvěje se. Co vlastně s těmi zbylými osmdesáti kluky bude?

„Pane doktore, kdy my půjdeme do práce?“ ozve se hlas Gilinského a Daniel se zatváří, jako by dostal palicí do hlavy.

„Nevím,“ zachrčí.

„Vy se zlobíte, pane doktore? Vypadáte nějak divně …“

„Ne, ne, vůbec se nezlobím,“ zakašle demonstrativně Edelstein, „Jen jsem nastydnul, asi při apelu. Není mi dobře, asi mám trochu horečku. Proto ti připadám, že se zlobím. Ale já se nezlobím, jen jsem trochu nemocný,“ vymlouvá se.

„Doktor, co sám vonemocněl,“ objeví se drobný úsměv na tváři chlapce, pak rychle zmizí, „Jak to, pane doktore, že pro nás pořád práce není a pro ty druhý se našla?“ nezapomněl na svoji otázku.

„Pro ty druhý? Jak druhý?“

„No, my je zase tolik neznáme. Voni snad ani nejsou tam vod nás. Jen je k nám přifařili. Ani nevím, kde je pochytali,“ vysvětluje Gilinski.

„Nejsou od vás …,“ zatváří se překvapeně Edelsetin a pak mu mráz přeběhne po zádech. V jakém to žije světě, kde dospělí chytají bezprizorní děti a potom je zabíjejí.

„My, co jsme ještě nedostali práci, my jsme všichni ze Zamošče. Ty další, vopravdu nevím, vodkud přesně jsou. Nikdo moc vo sobě nemluví, a další se zase moc neptaj. Taky nejsem rád, když se mě někdo ptá, proč už jsem úplně sám …,“ objeví se třpyt v očích chlapce.

„Tak o tom nemluv. O některých věcech je lepší nemluvit.“

„Máte pravdu, pane doktore,“ popotáhne Moshe, „A jak je to s tou prací? Proč ji voni dostali a my zatím ne?“

Ty hloupý, buď rád, že na vás nedošlo, chce se říci Danielovi.

„Určitě se pro vás taky najde,“ řekne místo toho, a v duchu se modlí, aby to nebyla pravda. Aby je také nezavraždili.

„A co vlastně dostali za práci?“

„Přesně nevím,“ podívá se Daniel na kluka, tuší snad něco o osudu těch druhých? Ne, asi ne, to by nebyl tak klidný, spíš je jen zvědavý. Snad jim nikdo neřekne, co potkalo jejich druhy, „Jen jsem slyšel, že pracujou někde v tom druhým táboře, jak se mu říká základní tábor. Tam jsou takový velký kamenný baráky. Tak někde tam teď pracujou,“ vymýšlí si. Těch třicet devět chlapců už nikde sloužit nemůže, jedině tak popel z nich, pokud ho rozsypou po poli. Nebo na cestu, aby neklouzala, jak taky někde zaslechl. Ale neví, jestli je to pravda.

„Třeba pro nás taky něco brzo najdou.“

„Určitě,“ říká Edelstein a modlí se, aby šlo o skutečnou práci.

Hoch má dnes povídavou náladu a během ošetřování kotníku se pořád na něco ptá, nebo komentuje. Lékař se snaží zachovat přívětivou tvář, ale zároveň je na něm patrný neklid. Čím více chlapce pozná, tím hůře se bude cítit, pokud dojde k nejhoršímu. A jeho deptají hned tři věci najednou. Za prvé palčivé vzpomínky na speciální akci, které musel být přítomný, za druhé strach o osud zbylých osmdesáti chlapců. Ještě horší mrazení mu však způsobuje jiná myšlenka, co když se je rozhodnou zlikvidovat podobným způsobem a jemu znovu nařídí, aby byl u toho?

Snaží se svůj neklid vydávat za projev nemoci, zvídavé otázky Gilinského ho ale dostávají. Zase musí lhát, vymýšlet si. Nemůže mu říci pravdu. Hrozně moc se mu uleví, když je konečně kluk pryč.

Po dalších dvou dnech se přeci jen trochu zklidní, byť stále má mnohé ošklivé výjevy před očima a někdy ho přepadají doslova hnusné sny. Ale naštěstí nikdo ty zbylé chlapce neodvádí a stále zůstávají na svém bloku. Možná si ani někteří vězni z tábora neuvědomili, že jich je o devětatřicet míň. Pořád je tady vidí se bezstarostně pohybovat a hrát si.

Od úterý, kdy zemřelo devětatřicet chlapců, uplynul již skoro týden. Dnes je neděle, poslední únorový den, den pracovního klidu. Daniel přesto jde na ošetřovnu, pacienti stonají i v neděli, ale krátce nato si ho zavolá šéflékař.

„Dneska bude generální apel," oznámí mu suše.

„Generální apel?" zarazí se Edelstein, vždyť před chvílí proběhl klasický ranní apel.

„Nedochází ti to?" ušklíbne se Thilo, „Bude se chodit, blok vod bloku, všichni se budou kontrolovat."

„Generální selekce?" objeví se úlek ve tváři židovského lékaře, vzpomene si na podobnou monstr akci v základním táboře na konci srpna minulého roku. Tehdy on sám skončil mezi osobami určenými na smrt a jen zásah Schrödera mu zachránil život. Pak si uvědomí, jaká by to mohla být příležitost se ho zbavit a ještě více pobledne.

„Začneme tady na nemocničním bloku sedm, pak se půjde dál, blok vod bloku," říká Heinz unylým hlasem, „Bude tady velitel tábora, a já nevím kdo ještě.Ty zůstaneš tady."

„Zůstanu tady …," tváří se Daniel nechápavě, pak mu však dojde, že asi dostává ochranu, „Děkuji vám, pane doktore," vyrazí ze sebe.

„Nejdřív mi ale budeš k ruce. Začneme asi za půl hodiny. Vezmeš si dokumentaci všech nemocnejch a budeš se mnou. Tamtoho dalšího tě ušetřím," říká unylým hlasem šéflékař, „Nedělám to kvůli tobě, ale kvůli Johannovi. Chtěl, abych tě tady vohlídal. Abys mu mohl bejt k ruce, až se vybudujou ty experimentální bloky v tom základním táboře. Tak aby ses do něčeho nenamotal," podívá se pátravě na mladíka, stojícího před stolem, „V poslední době nevypadáš zrovna moc dobře. Nejseš nemocnej?"

„Nemocný?" objeví se výraz zděšení v očích Edelsteina, nehraje si s ním nakonec ten nácek jak kočka s myší a nechce ho poslat na smrt sám?

„No nevypadáš nejlíp," tvrdí Thilo, „Tak se už přestaň klepat, tebe nikdo na ten blok nepošle. Ale nikam vodsuď nechoď." přidá dobrou radu.

Daniel vyjde z místnosti a krve by se v něm nedořezal. Tak generální apel, respektive generální selekce. Proboha, vždyť je tady Joseph. Pár dní ho neviděl, je vůbec zdravotně v pořádku? Co když … A je vůbec on sám v bezpečí? Může šéflékaři věřit? Asi ano, jinak by si ho přece nezavolal.

Zase se zachvěje, hned vedle je tábor žen, a v něm Helene. Bude se generální selekce konat i tam? A co základní tábor? Vždyť tam má další tři sourozence. Vždyť stačí tak málo, jen aby se vězeň nacistickému doktorovi nelíbil a už je ve skupině smrti.

Pokud jde o selekci celého tábora, budou ji muset projít všichni, včetně vězeňských lékařů. Tenkrát v tom srpnu jich také několik zemřelo. Sice mu Thilo naznačoval, že jeho ochrání a na smrt nepošle, ale dá se mu skutečně věřit? Snad ano, ale červík pochyb hlodá. Zbylý čas, než je vyhlášen nástup nemocničního bloku, se mu hlavou honí různé černé myšlenky.

Pak to vypukne. Nejde o nic tak mimořádného, selekcí na nemocničním bloku už viděl hodně. Ale tentokráte ale nepůjde jen o pacienty, tentokráte půjde i o personál.

Začnou pacienty. Netahají je ven z baráku, ale jejich prohlídku Heinz organizuje přímo uvnitř. Všichni se musejí svléknout donaha, pak pochodovat před šéflékařem, vedle kterého je zdejší písař, ale také Daniel, jako vězeňský lékař. Jemu připadla role, aby vzal vždy příslušnou kartu vězně a citoval z ní jeho diagnózu. Což ne vždy musí být pravda, už i on sám někdy stanovil záměrně měkčí diagnózu, aby pacienta uchránil. Bohužel pohled na hopsající vychrtlé muže se už nijak okecat nedá, u mnohých je vidět jejich tristní stav bez příkras.

Thilo rozhoduje dost drsně. Opravdu se s nikým nepáře, kdo se mu zdá slabý, vážněji nemocný, je rovnou určený na smrt. Ale skončí tam i další, kteří by se podle vězeňského lékaře mohli uzdravit. Jen jednou zkusí něco namítnout, ale Heinz se na něj podívá tak, že okamžitě zmlkne. Uvědomí si, že by taky mohl skončit mezi těmi selektovanými.

Ti, co byli vybráni jako života nehodní, jsou teď shromažďováni a odváděni k bloku smrti. Jako obvykle jsou hrozně zamlklí a tišší, již znají svůj osud, již vědí, že brzo zemřou, pravděpodobně v plynové komoře. Se sklopenýma očima, jen v košilích, pajdají v hrozivém průvodu k vyčleněnému bloku, kde se shromažďují jim podobní nešťastníci. Nedochází k žádným vážným protestům, jen občas někdo volá, že je zdravý, ale hned dostane ránu. Po ní je minimálně zraněný.

Následuje nástup celého osazenstva nemocničního bloku. Všichni jsou vyháněni ven, což je zlé, neboť je poslední únorový den, venku je velká zima. Již jen účast na selekci může být zárodkem následné smrti, pokud dotyčný vážně onemocní.

„Pojď sem," zastaví Thilo Daniela, „Zalez do mojí kanceláře," nařizuje mu, „Tam na mě počkej," dodá.

„Ano, pane doktore," pochopí teprve teď Edelstein, co mu vlastně před nedávnem naznačoval. Jeho nechá být, on se nebude muset svlékat na mraze a riskovat omrzliny či zápal plic. Jde jistě o obrovské privilegium. Rychle zapluje do místnosti, zatímco ostatní spěchají ven.

Na bloku tak zůstávají jen pacienti, kteří selekcí prošli, a pak asi také on. Má výhled z okna, může spatřit, jak se vězeňský personál řadí před barákem a jak se všichni začínají svlékat. Zachvěje se, zahlédne svého pomocníka Avi Libeka. Sice už se jeho koleno dost zlepšilo, ale bude to dnes stačit? Pořád ho má trochu oteklé, je na něm patrná jizva a stále lehce na nohu napadá.

Pokud ho tady neměli další vězni rádi, po dnešku už ho budou nenávidět, uvědomí si Daniel. Měl tam být s nimi, klepat se zimou a ukázat se šéflékaři, aby on zhodnotil jeho zdravotní stav. Ten zřejmě jen chtěl vyjít vstříc Schröderovi, tak ho této procedury ušetřil.

Už se zase oblékají, jak se zdá, na svůj personál byl Thilo poměrně mírný. Jen dva nebo tři jsou odváděni, díkybohu Avi mezi nimi není. Už se všichni vracejí zpátky, doslova se klepou zimou. Naštěstí jich nebylo tolik a tak prohlídka netrvala příliš dlouho, ale být nahý na mraze i pár minut je značně drsný zážitek a také dost nebezpečný.

„Můžeš vypadnout," houkne Heinz, vejde do své kanceláře, „Věnuj se těm, co tady zůstali," nařídí mu.

„Ano, pane doktore," podívá se vděčně Edelstein a pak raději rychle zmizí. Obavy o život skončily, teď má strach o Josepha, ale i o Helene a další sourozence, pokud i tam probíhá podobná akce. Minimálně ve vedlejším ženském táboře asi určitě, základní tábor možná dnes bude ušetřen.

„Tak jsem prošel," ozve se radostný hlas Libeka.

„To je skvělá zpráva, Avi," sklopí zrak Daniel, stydí se za privilegium, kterého se mu dostalo.

„V jednu chvíli jsem myslel, že je po mně, pane doktore," potřebuje mladík někomu vylíčit své dojmy, „Přeci jen to koleno … ten šéflékař se na mě podíval, pak na tu nohu, a ve mně hrklo. Naštěstí mě nechal projít. Možná proto, že vám pomáhám s těma zprávama," podívá se vděčně.

„Nevím, jestli na tom mám zásluhu, Avi," zavrtí hlavou Edelstein.

„Já si myslím, že jo, pane doktore. Kdybych vám nepomáhal, tak bych možná už taky byl zavřenej v tom bloku smrti."

Daniel neodpoví, tak snad alespoň jeden tady je výjimkou, mezi těmi, co ho nenávidí.

„Velká selekce," zavolá někdo na baráku, kde se nachází i Joseph Edelstein.

„Do prdele," okomentuje to jiný dost trefným způsobem.

„Krásnej nápad, jak příjemně strávit den pracovního volna," poznamená dvaačtyřicetiletý Eliezer Lichtig.

„My jsme snad zdravý a nejsme moc vyhublý," ozve se osmnáctiletý Herbert Reich, v jeho očích se ale usídlil strach.

„To jsme, ale tady stačí málo. Nějaká hloupá jizva, co je moc nápadná, větší škrábanec, nebo i nevinnej vřídek …," poznamená Eliezer.

„To snad nikde nemám … nikde jsem si ničeho nevšiml," málem se začne prohledávat Herbert.

„Hlavně, aby si toho nevšimli voni," prohodí Joseph, „Jde to po blocích? Nebo budou muset stát všichni na mraze hodiny?"

„Jdou naštěstí po blocích. Ale i tak, čeká nás dost drsnej čas, kdy tam budeme nahatý. Hrome, tohle je vždycky nebezpečný," mračí se Lichtig, a podobně se tváří i další členové komanda zvaného Kanada. Oni mají jednu nespornou výhodu, oproti ostatním blokům, tady nikdo není vyhublý, natož ve stavu blížící se podobě musulmana. Ale ani tak si nemohou být ničím jistí, stačí jen, aby se někdo německému lékaři nelíbil a je vymalováno.

Joseph si vyleze na své uhájené místo u stropu, tam se natáhne. I on cítí chvění kolem žaludku, už je tady bezmála devět měsíců, což je na zdejší poměry pro židovského vězně moc dlouhá doba. Bylo by ale hloupé umřít jen proto, že nepadne do oka nějakému náckovi. Jenže tak to tady bohužel chodí a on s tím nic nenadělá. Teď nezbývá než čekat a modlit se, aby byl shledán hodným zůstat ještě nějaký čas naživu.

Jeho blok se dočká, už jsou vyzýváni, aby urychleně nastoupili. Vyrazí všichni co nejrychleji, nikdo nechce, aby na sebe zbytečně upozornil, třeba jen tím, že se opozdí. Vyvolat teď nevoli esesáků by mohlo být smrtelné. Rychle se staví do řad, dnes s většími rozestupy, od úst jim jde pára. Je pekelná zima, a za chvíli bude mnohem hůř.

„Svlíknout!"

Ten povel nikoho nepřekvapí, všichni s ním počítají. Opět postupují rychle, platí to samé co pro nástup. Každý chce co nejdříve stát nahý a v pozoru.

Joseph není výjimkou Své věci už má odložené vedle sebe, cítí, jak přes jeho bosá chodidla prostupuje dál do těla hrozný chlad. Zatím je ještě zahřátý z dobrého obleku a z docela solidně vytopeného baráku, ale už za chvíli bude mnohem hůř. Kolem je vzduch pod bodem mrazu a sdílení tepla z jeho těla už s velkou intenzitou započalo. Pomalu tuhne. Přitom musí stát bez pohnutí a jen trpně čekat. Snad nebude prohlídka trvat dlouho, ale co je to dlouho pro nahého člověka na mraze?

Selekce započala. Thilo kráčí pomalu kolem první řady, na každého upře pohled. Zatím nikoho nevytahuje, sem tam však něco prohodí s písařem. Někdy ty, co neprojdou, rovnou shromažďují, jindy jen udělají záznam do seznamu vězňů. Je to vlastně jedno, protože rozhodující je zápis u blokového písaře. Pokud se někdo ocitne na listině smrti, je s ním konec tak jako tak.

Do prdele, uleví si Joseph v duchu, za chvíli nebude schopný se ani pohnout. Už mu drkotají zuby, celý se chvěje. Jak pak má ukázat, že je zdravý, když bude na kost zmrzlý? Za chvíli bude vypadat, že nemůže vůbec chodit. Ta zima je tak strašná … Jde to sice rychle, každého šéflékař vidí pár vteřin, během nichž rozhodne o jeho osudu, ale když se ty vteřiny nasčítají, jsou z nich minuty.

Už prochází před druhou řadou, ale také si prohlíží pozadí vězňů, co stojí v řadě první. Pořád může nechat zapsat na smrt kohokoli i z té první řady. Dost často stačí povislý zadek, prý se podle toho dá dobře zhodnotit špatný stav vězně.

Jejich komando se sice pořád rozrůstá, ale stále není tak veliké, jako u jiných. Přesto se mu už zdá, že tady stojí věčnost. Už se k němu ten nácek blíží. Eliezer už to má za sebou a teď je doktor u Herberta, který sem přišel pár dní před ním. Jak se jen vypíná, taky se mu nechce umřít. Tak ještě dva a bude u něho.

Už stojí před ním. Vypne hruď, povyroste o pár centimetrů. Snaží se omezit drkotání zubů a chvění těla. Hlavně nezakašlat, bylo by moc hloupé, kdyby mu náhodně zaskočila slina. Tím by si nepochybně podepsal ortel smrti, nikdo by nezkoumal, proč zakašlal.

Esesák přejede pohledem po jeho dobře rostlé atletická postavě. Zdá se mu, že si prohlíží jeho genitálie. Možná ale jen chce zjistit, jestli tam nemá nějakou plíseň, vřídky, vyrážku. Střeží se pohlédnout mu do očí, klopí zrak, nijak na sebe nesmí upozornit. Jen dokázat, že je zdravý, bez zranění, dostatečně silný. V tom si věří, připadá si docela namakaný, za poslední dobu. Díky jídlu z vlaků snad i trochu přibral, což tady znamená snad osmý div světa. Ale to všechno může být úplně na hovno, když se tomu magorovi něco na něm nebude líbit. Může totiž poslat do plynu koho si zamane.

Už ten nácek stojí před vězněm vedle něho. Sice ten doktor nic tomu písaři neříkal, ale v něm je stále napětí, strach, stále s jistotou neví, zda prošel. Pohlédne žádostivě ke svým nohám, kde se nachází jeho oblečení, to tam však bohužel ještě nějaký čas ležet zůstane. Ještě je dost těch, které musí doktor zkouknout. Bude tady ještě tuhnout a mrznou dlouhé minuty. Cítí doslova pálení na hrudi. Ten chlad ho může zabít, i když selekcí projde. Těžký zápal plic je taky spolehlivý rozsudek smrti. I když tady má bratra lékaře.

Daniel. Kruci, snad prošel, ale asi ano, dost se zná s esesáckými doktory, ti by ho snad na smrt neposlali. Ačkoli u nich si nikdo nemůže být ničem jistý. Do prdele. Jestli to neurychlí, tak na tom nemocničním bloku skončí určitě. Už skoro necítí nohy, možná mu omrznou a začne od nich zahnívat. Taky blbá smrt. To je k posrání. Kdy už bude konec?

Tak, a teď je ten doktor někde za jeho zády. Nesmí se po něm ohlédnout, tím by na sebe mohl upozornit. Nesmí se taky moc klepat, ten idiot by si mohl myslet, že má horečku a vyřadit ho. Neví kde je, třeba teď právě pozoruje jeho prdel. Musí se koncentrovat, nesmí se tak klepat zimou. Jenže jak to vydržet, když ho ten chlad doslova pohlcuje?

Teď už snad je u další řady, tedy ne v řadě přímo za ním. Ale s jistotou to neví. Zuby mu doslova drkotají, zdá se mu, že již necítí skoro celé tělo. Ještě aby ztratil vědomí a švihnul tady sebou. To by se možná probral až na bloku smrti. Ale ne, tak rychle neumrzne, to ne. Jen může dostat ten zkurvenej zápal plic. Pokud ho to bude ještě zajímat, taky ho můžou odvést do toho vybranýho baráku, tam si nějaký čas počká, možná do večera, možná den dva, a pak mu dají nadýchat nějakej ten jejich koktejl.

No konečně! Už jde ten doktor zpátky před ně. Tak na co do prdele čekají? Co to říká? Že ti, jejichž čísla budou přečtena, si mají vzít věci a vystoupit? Tak to je jasný, ty co přečtou, tak ty končí. Kolik jich ale bude? Tady jsou všichni dobře živený a všichni vypadají zdravě. Nebo snad ne? Někdo mohl mít třeba nějaký opar, zapařenou prdel, blbou vyrážku, a už je synem smrti. Jen aby to jeho číslo nevyslovili, to by bylo totálně v prdeli.

Jedno, druhé, třetí. A dál už nic? Tak jen tři z jejich komanda? A který to potkalo? No jo, už jdou, hlavy skloněný, v očích děs. Co se mu na nich nelíbilo? Nevypadají tak špatně, dokonce docela zdravě. Ale teď už je to jedno, už jsou nahraný. Vlastně jen tři je docela dobrá bilance, a hlavně, když to jeho číslo nezaznělo. Ale ať už jim, do prdele, dovolí se obléct, nebo tady chcípne. Vždyť už je promrzlej na kost. To je tu vážně chtějí nechat umrznout?

Rozchod! Rozchod? Tak rychle oblíknout. Hovno. Do bloku to není tak daleko, rychle se shýbne, vezme svýma zmrzlýma rukama svoje oblečení a nahý upaluje k baráku. No jo, to samé napadlo i další. Prokřehlá nahá těla do sebe narážejí, každý už chce být v teple. Ozývají se nadávky. Ještě aby ho nějakej magor zranil, teď, když prošel tou zkurvenou selekcí. Nasštěstí už je uvnitř, některý se ještě nazí vrhají ke kamnům, už je tam tlačenice.

On si rychle zabírá místo na vyvýšenině, co se táhne středem stavení, cítí na svém nahém zadku, jak z ní do něj prostupuje teplo. Ale celé jeho tělo teď zalévá životadárné teplo. Je tu vlastně úplný vedro, když se takhle přijde z toho mrazu. Blok je teď plný nahých lidí s oblečením v ruce. Co tak koukáš, tady sedím já, zamračí se. No, máš rozum, už si hledáš něco jinýho, sem se už nenatlačíš. Tak to rozjímání stačilo. Začne se oblékat. Jak jen je to teplo příjemné.

Už v šatech směřuje ke svému místu, přitom se smutně podívá po členech komanda, kteří pracují ve třídírně. Ti do sebe něco lijí, asi alkohol, na zahřátí. Už toho sem taky dost propašovali. Na to on může zapomenout. Jemu dají tak leda hovno. Snad jedině, kdyby zkusil zaskočit za Danielem, ale to až ta velká selekce skončí. Teď je v táboře přenáckováno, teď nevystrčí hlavu z baráku ani náhodou, i když je neděle. Teda pokud se jim ještě nepostarají o jinou zábavu, jak někdy dovedou. Uklízení, nebo dokonce cvičení, pro pobavení nějakýho zamindrákovanýho blba. Nebo jiná buzerace, na to je užije. Ačkoli jejich komando dost šanují, dost s ním asi obchodují.

Tak to teda byla zase síla. Snad mu nic neomrzlo, prsty na nohou, na rukách. Ještě blbější by bylo, kdyby to postihlo koule nebo vocas. Ale snad ne. Teď už mu je příjemně. Jen má strach, aby to vydržely ty plíce. Na ně to byl určitě nápor. Je sice mladej a silnej, taky se tak cítí, ale kdyby to ty jeho plíce nezvládly, tak je všechno v prdeli.

Je už odpoledne, selekce skončila, blok smrti je zaplněný. Do večerního apelu ještě nějaký čas zbývá. Po táboře se pohybují ti šťastnější z vězňů, kteří dnešek přežili. Mnozí se asi jdou podívat na jiný blok, kde by měli být jejich kamarádi nebo příbuzní. Buď mají radost, nebo se vrací se sklopenou hlavou.

Dvojice mladých vězňů právě vstupuje do jednoho z baráků, Daniel si vyzvedl svého bratra Josepha. Jak byl šťastný, když ho uviděl. Teď se jen strachuje, aby mu stání na mraze nepřivodilo zdravotní komplikace. Už jsou v místnosti písaře Latky, mohou cítit libou vůni připravovaného nápoje. Oba vzápětí dostávají hrnek, který se ale nedá v ruce udržet, ne bez hadru.

„Tak na šťastný den," pozvedne nádobu s vřícím nápojem Stanislav, pozorný hostitel.

„Moc vám děkuji, pane," řekne způsobně Joseph.

„Nemáš zač. Nebo jen trochu. Třeba mi to jednou vrátíš," zasměje se Latka, při těchto slovech se Daniel zachmuří, nerad by, aby se jeho sourozenec do něčeho zapletl. Pašování věcí do tábora je vždy o hubu, i když jsou podplacení esesáci u brány. Může se objevit někdo, kdo podmáznutý není a je zle.

„Snad ten dnešek přežiji," lehce si lokne mladší z Edelsteinů, „V jednu chvíli už ze mě byl doslova rampouch.

„Ten způsob selekce je zvrácený, jen zabije další zdravé lidi. Kdo to jen mohl vymyslet, nechat lidi svlékat donaha na mraze," zavrtí hlavou písař.

„Taky způsob, jak zjistit, kdo je na tom dobře. Přežijí jen ti nejsilnější," poznamená s hořkostí v hlase Joseph, „Tady je to každý den boj o život. Nikdy nevíš, co přinese ten další. S čím oni zase přijdou."

ZVLÁDNEME JEDNOHO DO MINUTY

V pondělí po selekci jsou některé bloky prázdnější. Ale všichni vědí, že to tak dlouho nezůstane. Už jsou tady noví vězni, zatím v karanténě, ale brzy budou zařazeni právě na uprázdněná místa. A naopak do karantény zavřou zcela nové přírůstky, přivedené sem z transportů. Ty jezdí pořád, doslova se železnou pravidelností. Další tisíce a tisíce mužů, žen a dětí zde hynou v plynu, jen menší části mladších zdravých dospělých jedinců je milostivě umožněno ještě nějaký čas pracovat pro říši. Pak přijde podobná selekce, jako proběhla včera, a na jejich místa nastoupí jiná, ještě neopotřebovaná pracovní síla. Takový je koloběh koncentračního tábora.

Pochopitelně je zde jistý počet míst, kde se dá přežívat déle, především ve vězeňské správě tábora či v komandech jako je Kanada. Vzhledem k počtu uhynulých vězňů a vězeňkyň však jde o zanedbatelné procento. Nejhorší pověst má pak práce v oblasti Monowitz, tam se buduje již vlastně třetí rozsáhlejší tábor. Zatím tam některá komanda docházejí za prací, další tam již jsou

ubytována, dřou tam a hynou. Nákladní vozy s mrtvými či ještě živými selektovanými pak jezdí k jámám či plynovým komorám do březového hájku nedaleko tábora Birkenau.

I o tom se baví pondělní ráno Daniel se Stanislavem, nejprve před ranním apelem, a poté i po něm. Edelstein si dopřeje ještě cigaretu, než se odebere na nemocniční blok, má to už vypočítané, bude tam včas, než nastane nástup vězeňského personálu. Respektive začne šéflékař organizovat život na baráku. Ten je ovšem také teď poloprázdný.

„Už ty selektované odvezli?“ zeptá se Daniel.

„Ne, ještě jsou v tom baráku. Večer, pokud vím, tak odváželi do plynu ženy.“

„Ženy …,“ zachvěje se lékař.

„Ta tvoje mezi nimi určitě není, je přece zdravotní sestra a máš ten slib, od toho německého doktora.“

„Co tady znamená slib … bylo jich hodně?“

„Tak slyšel jsem o tisícovce …“

„Tisíc žen, poslaných do plynu?“ už zase běhá mráz po zádech Edelsteinovi.

„Bude to tak. To se dalo poznat, i podle počtu nákladních aut, která ty nebožky vezla. Na jedno se jich vejde tak osmdesát, no a podle počtu, kolik jich odjelo …“

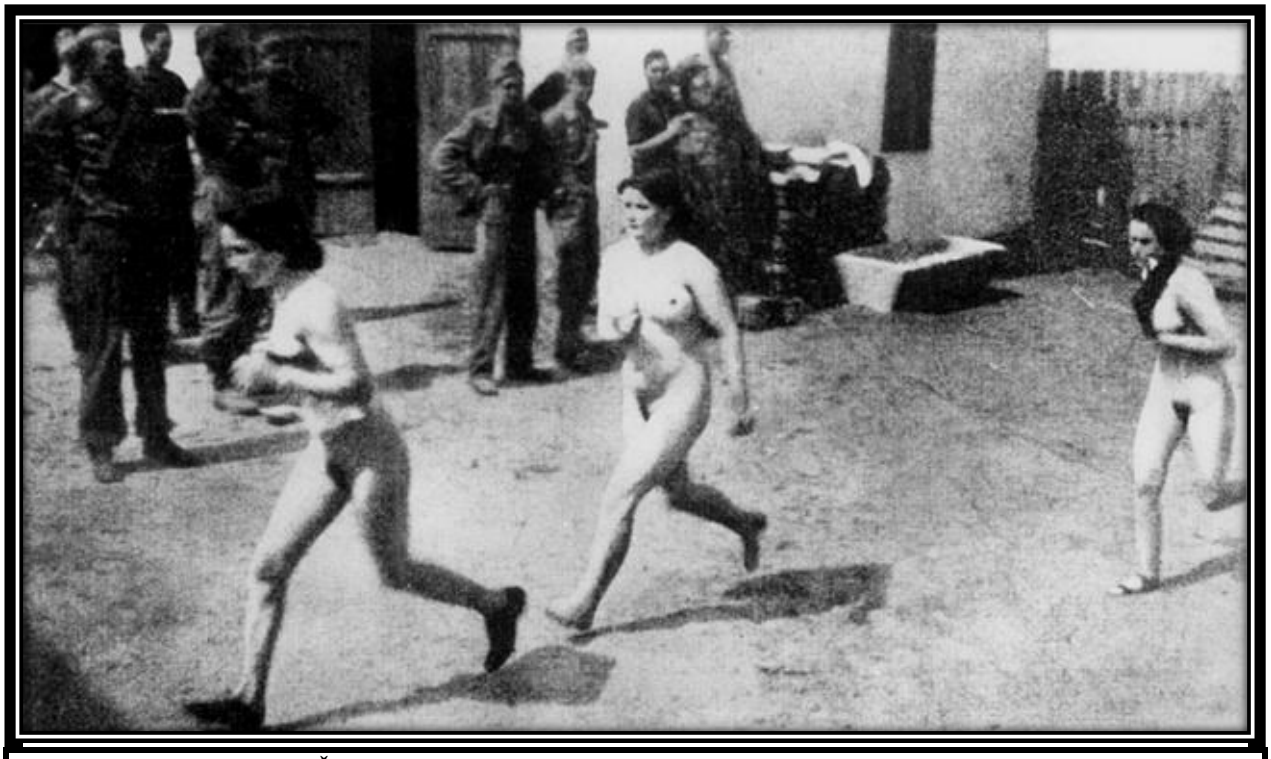

Ženy při selekci – ilustrační fotografie – www.YadVashem.org

„Tolik …“

„Ještě víc jich jde do plynu měsíc co měsíc od vlaku,“ poznamená Latka, „Asi tě to nepotěší, ale podle jistých zdrojů už brzo začnou ta krematoria tady fungovat. Mluví se tak o měsíci, dvou. Ale možná už během tohohle měsíce zahájí zkušební provoz.“

„Už během tohoto měsíce … kolik lidí tady chtějí zavraždit …“

„Asi dost. I když se prý mají uvádět do provozu postupně, nejdříve ty, co máme hned tady za plotem, pak ty další dvě. Možná sem už brzo přeloží toho tvého dalšího bratra, jak se jmenuje?“

„Isaac. Jen jestli ještě žije, a dvojčata taky. Jestli řádili včera podobně i v základním táboře, tak … Vždyť já vlastně o nich už dva měsíce nic nevím. To je tady strašně dlouhá doba, mohou být už všichni tři mrtví …“

„Nebo jsou všichni tři naživu. Nesmíš všechno vidět tak černě.“

„To se ti lehce řekne. Když během jedné neděle odsoudí tisíc žen na smrt … a kolik bylo těch mužů? Taky asi nějak tak?“

„Asi,“ přikývne písař, „Hlavně, když někoho vyberou, tak se s tím nedá nic dělat. Akorát se dotyčný dostane sám do průseru.“

„Do průseru? O čem mluvíš?“

„To vím od jednoho svého kolegy. Včera tam selektovali jednoho asi pětačtyřicátníka, možná padesátníka. Ale měl tam syna, tomu bylo šestnáct. Ten prosil toho esesáka, aby mu nebral otce, aby ho nechal žít. Sliboval, že bude pracovat i za něj.“

„Asi neuspěl,“ odtuší Daniel.

„Nakonec si ten kluk před tím náckem kleknul na kolena a prosil ho, aby mu otce vrátil. Plakal a prosil ho.“

„Zbytečně.“

„Nejen to. Nejdřív se mu vysmál. A pak ho nechal dopsat do toho seznamu. Teď už je ten kluk v tom bloku smrti, i se svým otcem. Podle mého je dneska odvezou, umře teda s ním. Přitom mohl žít, byl prý úplně zdravý a dost silný.“

„Oni neznají slitování.“

„Ne, slitování nebo soucit, to jsou slova, které se z jejich slovníku ztratila.“

„Hrome, Stenly, budu už muset jít, abych neměl problémy,“ podívá se na hodiny v místnosti Edelstein, dá si posledního práska, cigaretu musí vytěžit do naprostého konce.

Vyjde mezi baráky, směřuje k nemocnici. Přitom zahlédne dva vězně, jak za pásek omotaný kolem krku vlečou dvě mrtvá nahá těla poměrně mladých a nepříliš vyhublých mužů. Ne, ti určitě nezemřeli přirozenou smrtí, všechny nemocné včera poslali do toho zvláštního bloku. Tyhle dva museli umlátit, buď v noci nebo ráno. Však také mají obličeje zalité krví, a načervenalou stopu zanechávají i za sebou. Možná i od toho, jak se jim ze zad sdírá kůže, jak těla poskakují po umrzlé zemi. Kde je alespoň elementární úcta k mrtvým? Vždyť je tady vláčí jak kus dřeva.

V nemocnici se Daniel věnuje ošetřování zbylých vězňů, snad alespoň někoho z nich dokáží vrátit zpátky k jeho komandu a do života. Ale nemusí mít strach, že ošetřovna zůstane dlouho prázdná, obává se, že i stání nahých lidí na mrazu přinese své ovoce. Možná už brzo, a on se modlí, aby jeho bratr Joseph byl v pořádku. A taky Helene. Moc by si přál, aby ho dnes povolali do ženského sektoru do nemocnice, aby se mohl přesvědčit, že je ona v pořádku. Má strach, aby nebyla mezi tou tisícovkou žen, co ji navečer

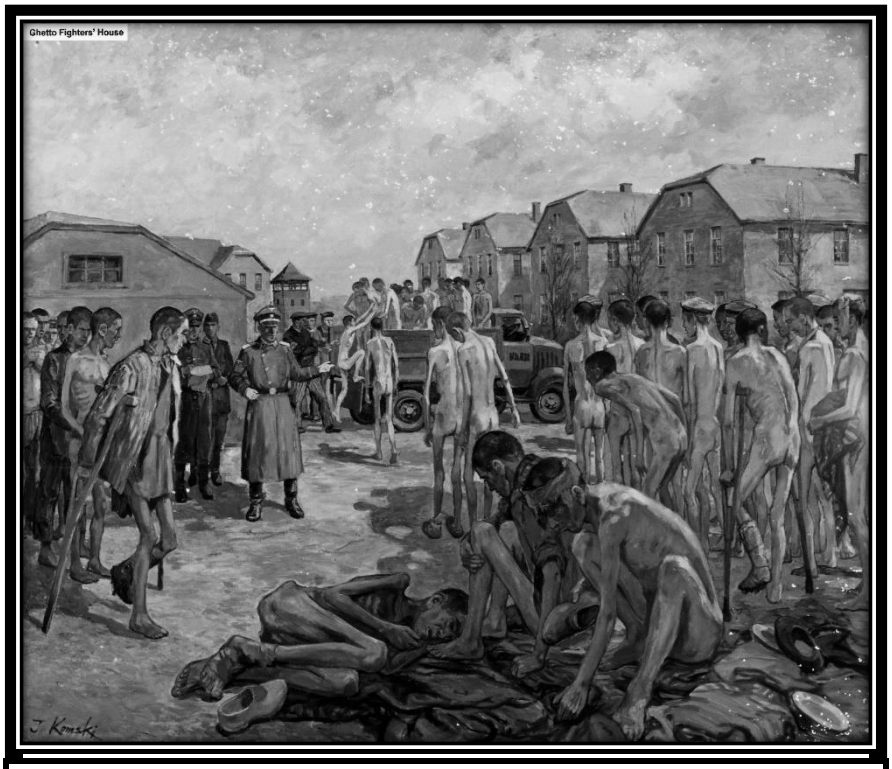

Ilustrační obrázek - Jan Komski - selekce

zplynovali a buď ještě v noci, anebo možná právě teď spalují.

Zavolá si ho šéflékař. Splní se snad jeho přání a on bude odveden do vedlejšího tábora? S touto nadějí vstupuje do kanceláře, ale vzápětí se hrozně ulekne. Thilo není sám, vedle něho sedí na židli Bruno Deuschl. Něco ho napadne, a to něco je doslova příšerné. Rychle se vzpamatuje a zahlásí se přesně podle protokolu.

„Doktore, možná ti už došlo, proč seš tady," ušklíbne se Heinz.

„Došlo?" hlesne židovský lékař.

„No podle tvýho výrazu. Tak došlo nebo ne?" zahartusí šéflékař.

„Jde o ty zbylé …," je v očích Edelsteina děs.

„Zopakujeme si to," řekne suše Deuschl, ale ten drobný úsměv na jeho tváři je strašlivý, znamená totiž smrt pro zbylých osmdesát chlapců, co jsou stále v táboře. Je dokonce ani včera neselektovali, jak se Daniel dozvěděl.

„Ale proč …," je v jeho očích zděšení.

„Jaký proč?" zakoulí těmi svými Thilo.

„Myslím, pane doktore, proč je tedy nepřiřadili k těm mužům, co neprošli včerejší selekcí? Proč je s nimi neodešlou do plynu?" ptá zděšeným hlasem Edelstein.

„To bys chtěl? Aby ti vodpadla práce? Doktore! Ty nemáš co přemejšlet vo takovejch věcech. Ty máš prostě úkol, kterej naplníš."

„Naplním …," nemůže už být pleť židovského lékaře popelavější.

„Bude to stejný jako minule. Něco jim zase nakecáš, aby byli klidný jako před tejdnem. Bude to na stejným místě a stejným způsobem," říká Bruno naprosto lhostejným hlasem, jako by vůbec nehovořil o další hromadné vraždě.

„Ano, pane SS-Untersturmführere," vydere se Danielovi z úst.

Ne, tohle nedokáže pochopit. Kdyby tady neplynovali lidi jak na běžícím pásu, pak by se zvolený způsob popravy dal pochopit. Pokud tedy přijme jejich zvrácený žebříček hodnot, kdy tady vraždí lidi hromadně. Ti kluci jsou tady už několik týdnů, vždyť je přece mohli přiřadit k jednomu z transportů. Nebo k selektovaným v táboře. Proč je proboha musí zabíjet těmi injekcemi? A ke všemu potom, co se jim u minulé exekuce zhroutil jeden jejich vlastní člen? Vždyť to nedává žádný smysl. I v té jejich logice, kdy zabíjejí každého, koho nepovažují za vhodného pro práci. Včetně dětí.

„Doktore, máš tak čas na jednu cigaretu," řekne Heinz celkem smířlivým tónem, „Tak si jí dej, a pak počkej na pana SS-Untersturmführera tady před blokem."

„Ano, pane doktore," hlesne Edelstein. Snad provede odchod správně dle protokolu, pak se na chodbě málem zhroutí. Je mu, jako by obdržel ránu kyjem do hlavy. Jeho nejhnusnější noční můry se budou znovu opakovat, jenže tentokráte na živo, v té nejdrsnější realitě. Zase bude muset sledovat, jak umírají ti nebozí nevinní chlapci. Zase nemá žádnou možnost se z toho vyvléci. Zase je jedinou alternativou jeho smrt. A Bruno by ho jistě s velkou radostí osobně zastřelil, kdyby k tomu dostal rozkaz, nebo kdyby mu v tom nebránila ochrana od německých doktorů. Pro ty je naštěstí užitečnější živý.

Doplazí se do svého bloku, díkybohu Stanislav tam není, zapálí si cigaretu. Ne, tohle není deja-vu, tohle opravdu znovu prožívá. Je to týden, co tady takhle seděl, klepal se a připravoval se na vraždu devětatřiceti chlapců. Dnes je to tu znovu, jen jich bude ještě o jednačtyřicet víc. Rovných osmdesát nevinných kluků bude už možná za hodinu, za dvě po smrti.

Dá si dalšího práska, pak se znova nad vším zamýšlí. Zkusí to z technického pohledu. Pokud připustí, že ti kluci byli odsouzeni zemřít, a že s tím už nelze nic udělat, co je pro ně nejlepší? Kdyby je snad zavřeli s těmi selektovanými do bloku smrti? Určitě by hned pochopili, co je čeká. Ale pochopili by to hned i potom, co by je k nim naložili na nákladní vůz. Pokud by je odvezli a

přidali k nějakému transportu, nepojali by podezření? Kdy by prohlédli? Kdy by mezi nimi vznikla panika?

Pak je tu taky délka a trýzeň umírání. Viděl, jak vypadají lidé, co zemřou v plynu. Slyšel je naříkat, dlouhé a dlouhé minuty. Možná desítky minut, pokud v zimním období není teplota dostatečná či plynu dostatek. Injekce přivodí bezvědomí do patnácti vteřin, pokud je aplikována přímo do srdce a dobře. Vždyť si ti kluci, popravovaní před týdnem, vůbec neuvědomili, že jsou vražděni. Snad na pár vteřin jim to došlo, nebo maximálně těsně předtím, než dostali tu injekci. Jejich smrt byla rychlá a téměř bezbolestná.

Pokud to vezme z technického hlediska provedení popravy, pak volba injekce jako smrtícího nástroje, i způsob klamání do poslední chvíle, je pro ty chlapce daleko milosrdnější, než kdyby je poslali do plynu. Panebože, jak to uvažuje? Vždyť se jedná o osmdesátinásobnou vraždu skoro ještě dětí! Ale může uvažovat jinak, když ty chudáky někdo odsoudil k smrti? Když rozhodl, že musí zemřít? Ne, tohle je strašné, jak o tom přemýšlí. Z toho mu nakonec vyjde, že těm dětem poskytuje dobro, když je zase obelže, aby si klidně sedli na židli a nechali se bez nejmenšího odporu zabít. Tak proč o tom takhle přemýšlí? Protože je to pravda, nebo aby ulehčil svému svědomí?

Když takhle bude pokračovat, tak si za pár minut namluví, že je vlastně spasitel, který pomůže těm chlapcům odejít z tohoto strašného světa v klidu a míru. Který jim zajistí, že budou do poslední chvíle minimálně beze strachu. Možná i budou mít radost, že se pro ně našla práce. Ačkoli si tady už museli uvědomit, kde se ocitli. Také museli vidět, jak vláčí po táboře nahá mrtvá a vychrtlá těla. Jak při selekcích posílají lidi na smrt. Možná se bojí, že tak skončí taky. Proto se asi ptal Moshe tak zoufale na práci.

Cigareta je pryč a on se musí zvednout. Už ho čeká chladnokrevný kat Hezoun Bruno, jak mu tady říkají. I když za lepší považuje jeho druhou přezdívku, Šílený Bruno. No tak, zvedej se, a pojď tomu šílenci pomoct zavraždit dalších osmdesát dětí. Možná zato dostaneš zase krabičku cigaret. Jako ti esesáci, oni prý vždy po zvláštní akci fasují něco navíc. Pojď už, ať si zasloužíš svoje privilegované postavení.

Zvedne se a jde. Kráčí poněkud nejistým krokem, v jeho mysli je guláš, snaží se racionálními argumenty zahnat své černé svědomí. Proč ho pořád tak trápí, když nemá jinou rozumnou volbu? Odmítnout a nechat se zabít je přece nelogické, když ti kluci stejně zemřou. Jen by bylo o jednoho mrtvého více. Přesto mu něco říká, že by to bylo správnější, čestnější, důstojnější. I když by tím odsoudil k smrti i své blízké. Musí přece být nějaká hranice, za níž už nelze spolupracovat. Opravdu? A kde tedy je? V tom, že nebude zabíjet vlastní rukou?

Deuschl vyjde z nemocničního bloku, kde klábosil s šéflékařem, nechce žádné hlášení, jen na něj mávne, a on ho jak poslušný psík následuje.

„Náklaďák už máme připravenej. Ten blokovej písař vo tom taky ví. Ale nic jim neříkal, jen že mají zůstat na baráku. Takže je to na tobě. Minule to bylo dobrý, uvěřili ti. Tak se postarej, aby to tak bylo i dneska," říká poručík unylým hlasem. On rozhodně žádným špatným svědomím netrpí, on přece zbaví říši dalších osmdesáti nepřátel, nebo potenciálních nepřátel, až by ti kluci dospěli.

Důstojník SS se zastaví u svého vozu, židovský lékař pokračuje dál. Přitom se snaží koncentrovat. Pokud už ti kluci musí umřít, tak ať se u toho alespoň moc netrápí. Ačkoli, kdyby jim dal šanci, aby se o svůj život porvali, možná by to bylo lepší. Zemřeli by tak jako tak, ale alespoň by bojovali. Nebo se zkusili rozprchnout. Nikam by neutekli, ale zemřeli by … Jak by vlastně zemřeli? Umláceni vojáky? V hrozných bolestech po postřelení? S proraženou lebkou? Oproti tomu možná zase někteří vůbec nepochopí, že přišel jejich čas. To záleží na něm. Ovšem v tom prvním případě také obětuje svůj život a životy svých blízkých.

Vejde na blok, kde už ho čeká písař, spolu jdou za houfem kluků, který na bloku polehává, ale také blbne, něco hraje, baví se. Pořád se mu zdají dost bezstarostní, nato, kde se ocitli a co kolem sebe viděli. Ale možná toho už zažili v životě tolik, že je hned tak něco nerozhází. Tak dnes to pro ně vyvrcholí. I on k tomu přispěje, když ty siroty oklame a zavede je přímo do náručí smrti.

„Našla se práce i pro vás," začíná se svou údajně milosrdnou lží, „Čeká vás to samé, co tu skupinu před týdnem," alespoň chvilku nelže, „Před nástupem do té práce projdete dezinfekcí, lékařskou prohlídkou a také dostanete injekci proti nakažlivým chorobám. Proto teď půjdete ven a nasednete na nákladní vůz, který vás zaveze na místo, kde to všechno proběhne. To je kousek odsud za táborem."

„Takže už i my máme práci, doktore?" ozve se patnáctiletý Moshe Gilinski, a zdá se, že se mu usídlil na obličeji radostný výraz.

„Ano, už i pro vás ji našli."

„Máme jít hned?"

„Ano, náklaďák už čeká. Oblékněte se a odcházíme," řekne Daniel. Tak a má to za sebou. Asi lhal přesvědčivě, protože jsou pořád klidní. Jen možná někteří i smutní.

„To je škoda, nebylo to tu tak špatné," řekne jeden z houfu a potvrdí tak jeho úvahu.

„Co sis myslel, že nás tu budou živit jen tak?" ozve se jiný.

„Zase tak moc nám nedávaj," oponuje další.

Diskutují mezi sebou, přitom se ale oblékají a postupně směřují k východu. Někteří už dveřmi prošli, další tak činí neprodleně. Edelstein jde spolu s písařem poslední, oba se na sebe podívají a v očích mají smutek. Pak jim oběma padne zrak na opuštěný míč, a jejich vzájemný zoufalý pohled je utvrdí v tom, že oba cítí hrozný osud chlapců stejně. Už do toho míče nikdo z nich nekopne, protože do hodiny či dvou budou mrtví.

Nikdo je nenutí se seřadit, oni pak jdou sami k náklaďáku, který už je nachystaný. Opět těm menším pomáhají přátelsky se tvářící vojáci. Jen je na korbě tentokráte více těsno, je jich přeci jen osmdesát. Ale směstnají se tam.

Daniel se podívá směrem k poručíkovi, který všemu přihlíží se svým lhostejným výrazem, teď na něj kývne. Proto k němu zamíří, a zase nasedne do osobního vozidla. Tohle už zažil, a tak moc dobře ví, co ho ještě čeká. Jen netuší, zda se už Scherpe vzpamatoval natolik, aby už zase mohl vraždit. Nebo ho možná vyměnili. Ale je to vlastně jedno, kdo jim tu injekci dá. Snad to nebude nějaký diletant, aby ji aplikoval správně a ti kluci se dlouho netrápili.

Cesta plyne rychle a jak ubíhá, zase se v Danielovi zvyšuje tíseň. Ta graduje, když zastaví před budovou, kde vraždy proběhnou.

„Mají zase počkat, pane SS-Untersturmführere?" zeptá se.

„Radši to prověříme, dneska nechci žádný podobný selhání jako minule," řekne temným hlasem Deuschl.

„Chvíli počkejte, jen se podíváme, jestli je všechno

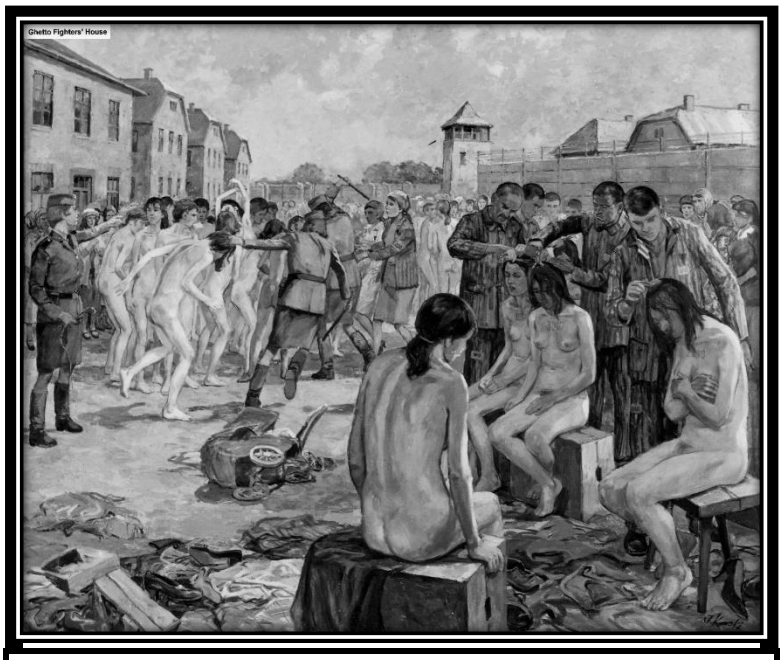

Ilustrační obrázek - Jan Komski - selekce žen

připravené," řekne tentokrát Edelstein ze země, na korbě je až moc plno, ti přední ho ale dobře slyší a jistě to předají dál.

Židovský lékař jde již známou cestou, bohužel mu také ožívají obrazy, které se týden snažil ze své mysli vytlačit. Dnes mu k nim přibudou další. Ve sprše se zarazí, je tam totiž připravena jen jedna židle, ačkoli zde postává nešťastně se tvářící Emil Hantl, a naopak spokojeně vypadající Josef Klehr. Ne, Josef neselže, ten bude dávat injekce málem s radostným výrazem.

„Proč jen jedna?" zamračí se Bruno a ukáže na osamocenou židli.

„Domluvili jsme se, budeme se střídat," odpovídá Klehr, a ač je mnohem starší než důstojník, v jeho hlase je cítit jistá podbízivost. K vyšší šarži.

„To se to bude protahovat."

„Ne příliš, pane SS-Untersturmführere," zavrtí hlavou Josef, „Půjde to ráz na ráz. Na jednoho bude potřeba tak půl minuty. Jen si sedne, dostane injekci a už ho mohou odnášet. Pokud by byli dva, mohlo by dojít k neklidu a vzhledem k blízkosti šatny a počtu čekatelů …"

„Půl minuty? Než se sem dobelhá, než si sedne, než chcípne," není očividně spokojený Bruno, „Pak ho musej vodnýst. To bude spíš dvě minuty," zamyslí se, „To tady budeme skoro tři hodiny. To pak spíš začnou mít točky."

„Máme tu čtyři pomocníky, pane SS-Untersturmführere. Jen co dostane tu injekci, hned si ho můžou brát. Mezitím von dodělá, ale to už ho můžou nést ke dveřím. Jak zmizí z chodby, tak může ten váš voják otevřít dveře a povolat dalšího. Toho odnesou ti další dva a ti předchozí se mezitím vrátí. Podle mého zvládneme jednoho do minuty. Ale pokud trváte na dvou … Já zvládám dva najednou, i když jsem sám. Ale nemohu zaručit, že ten druhý něco nezjistí a nezačne řvát," zdůvodňuje Klehr zvolenou strategii vražd.

„Ale jste tu přece dva."

„Kolega se necítí dvakrát dobře, víc toho asi zvládnu já, on mě občas zastoupí, budeme mít vždy nachystanou další injekci."

„Necítí dobře," podívá se Deuschl zle na druhého sanitáře. Ten vypadá přepadle, asi má zase značný problém se zabíjením dětí, ale neopovažuje se odmítnout rozkaz, jako to udělal Scherpe.

Daniel se také podívá na Hantla, tomu asi Josef vyšel vstříc, víc bude zabíjet on. Emil občas také někoho zabije, aby se neřeklo, že nenaplnil rozkaz. Asi situaci pochopí i Bruno a vztekle mávne rukou. Raději to však nechá být, byla by doslova ostuda zbraní SS, kdyby se dnes zhroutil další sanitář.

„Pane SS-Untersturmführere, pomocníky jsem poučil, uvidíte, poběží to jak na drátkách," znovu Klehr ujišťuje o rychlosti poprav.

„Tak jdeme," mávne nerudně poručík na lékaře, a ten ho následuje. Projdou chodbou a stanou v šatně.

„Pane SS-Untersturmführere," osmělí se Edelstein, „možná by se nemuseli hned svlékat všichni, třeba by se mohli vždy svléknout jen tři, čtyři, aby byli připravení."

„Vo co ti de, doktore?" zastaví se Deuschl a v očích má blesky, „Aby ti tady nenastydli, nebo co? Ses posral, ne?"

„Omlouvám se, pane SS-Untersturmführere," má teď v očích hrůzu Daniel, jen chtěl chlapcům ulehčit čekání a asi si dost naběhl.

„Když jsou nahý, tak jsou pokornější," řekne poručík, kupodivu docela klidným hlasem, čímž zaskočí lékaře hned dvakrát. Jednak tím, že se už nevzteká, a pak i tím, že mu vůbec něco zdůvodňuje. Ačkoli má pochopitelně pravdu. Nahý člověk je vždy pokornější, než když je oblečený.

Další slova již nepadnou, neboť oba dobře vědí, co se má vykonat. Bruno opět instruuje vojáky, co budou otevírat a zavírat dveře, Edelsteinova chvíle přijde, až budou kluci v šatně. K čemuž se schyluje, neboť slézají z korby a zároveň proudí do otevřených dveří.

„Poslouchejte, co se tu bude dít a co máte dělat," slyší lékař svůj hlas, snaží se, aby byl vyrovnaný, ale asi se mu minimálně lehce chvěje, „Tady odložíte svoje oblečení, pak si uděláte pořadí. Je jedno, jak budete chodit. Vždy, když se otevřou tyto dveře, tak jeden jimi projde. Napřed dostanete injekci proti nakažlivým chorobám. Je tam připravená židle, na tu si sednete. Pak půjdete do jiné místnosti, kde se osprchujete. Tam budete čekat na další. Až bude po těch injekcích, tak vás prohlédnu a dostanete také vězeňské oblečení."

„Vezmete nám všechno?" ozve se někdo z chlapců.

„Snad jste viděli, v čem tady lidé chodí. Vaše současné oblečení necháte tady."

„To jako i boty?"

„Všechno," podívá se Daniel pokradmu na esesáka vedle něho, ten už začíná být nervózní, „Teď se svlékněte. Odložte úplně všechno."

„To jako donaha?" zeptá se někdo.

„Ano, svlékněte se donaha. Jdete přece na prohlídku a také se budete sprchovat."

Dál už se nikdo na nic neptá, možná i proto, že se na ně přísně dívá důstojník SS a čtyři další ozbrojení vojáci. Oblečení letí dolů a zakrátko již jsou všichni nazí.

„Vezmi už jednoho, ať to vodsejpá," nařizuje Deuschl.

„Tak první půjde hned s námi, další se připraví. Půjde to rychle, dostanete jen injekci a bude volán další. Tak si vytvořte pořadí," napomáhá dál Edelstein k hladkému průběhu vraždění.

To už vedle něho stojí mladík, uvědomí si, že ho zná, je jím šestnáctiletý Dolek Priludzki. Vypadá docela dobře, proč alespoň ty v jeho věku nevybrali a nezařadili do pracovních komand? Vždyť tu pracují stejně staří kluci, možná dokonce i mladší, jako jeho bratři. Zachvěje se. Náhle místo toho hocha, kráčejícího na smrt, vidí svého bratra Josepha, pak jedno z dvojčat. Náhle se mu vybaví i chvíle, kdy doprovázel na injekci Davida. Skoro se zapotácí. Ale zlý pohled poručíka ho rychle dostane do reality.

„Sedni si na tu židli, dostaneš injekci proti nakažlivým chorobám," spustí svou již obehranou písničku, „Raději tě přidrží pomocníci, aby si neucukl," dokončuje svůj projev, když už si chlapec sedá na židli.

Dolek ještě ani nedosedne a už je chycen za ruce, vězni v roli katových pacholků jsou zruční a než může kluk cokoli říci, má ruce ve správné poloze. Vzápětí mu do srdce zajede jehla. Pravděpodobně je jen hrozně překvapený, kam je očkován, asi mu nedochází, že se mu právě dostala smrtící látka do těla. V tu chvíli už s ním začínají manipulovat, jeden muž ho chytá pod rameny a druhý už se shýbá k jeho nohám, které sebou teď ale trhají ve smrtelném zápase.

Vlastně ztrácí bezvědomí ve chvíli, kdy už je odnášen ke dveřím, které vojín otevírá. Nosiči svou činnost konají v poklusu, proto poměrně rychle zmizí z chodby a druhý voják otevírá dveře do šatny. Pak slovy „Rychle, rychle" povzbuzuje dalšího chlapce, aby téměř vběhl do dveří.

„Posaď se na židli, dostaneš injekci proti chorobám," stačí ze sebe vyrazit Daniel, kluk totiž doslova profičel kolem něho. Teď už ho druzí dva pomocníci štelují do správné polohy, a než se naděje, zapichuje mu Klehr jehlu do srdce. Jen co je látka z injekce vytlačena, už si ho začínají chystat pro odnos, on se jim v rukách poněkud kroutí a něco mumlá, ani on si pravděpodobně neuvědomil, že byl právě zavražděn.

Daniel se podívá na poručíka, ten má ve tváři spokojený výraz, zřetelně se mu rychlost poprav líbí. Josef je s pomocníky sehraný a když vojáci povzbudí chlapce k rychlejší chůzi, opravdu jim zabíjení pěkně odsýpá. Edelstein jen vždy něco zamumlá, aby příchozího uklidnil, ale možná by ani nebylo třeba. Když na nahého chlapce křikne ozbrojený voják „Rychle, rychle", má to také svůj efekt. A jak se dá hoch do pohybu, vlastně doběhne až k té židli. Jelikož ví, že má

dostat očkování, dokonce byl poučený, že si přitom má sednout na židli, není nijak zaskočený. Nemá důvod nevěřit slovům židovského lékaře, proneseným v šatně.

Asi po deseti popravách vystřídá Josefa kolega, zabije další dva kluky, a pak se zase do díla dá skutečný mistr popravčí. Ten nelže, opravdu vše běží jak na drátkách a počet těl na haldě za ve vedlejší místnosti se rychle vrší.

Chudák Moshe Gilinsky vběhne do sprchy asi jako pětadvacátý, přes své pajdání se rychle blíží k židli a pokorně si na ni sedá. Daniel na něj vyhrkne svou formulku, pak raději odvrací oči.

„Proč tam?“ stačí jen říci kluk a pak už se jeho tělo ocitá v křeči. Když se Edelstein otočí, je již v bezvědomí a pevně uchopený nosiči. Ti s ním vzápětí prolétnou dveřmi, aby do nich vstoupili jejich kolegové, co odnesli předchozího nebožtíka.

Vlastně ta rychlost asi pomáhá uklidňovat i ty chlapce, kteří čekají v šatně. Jen těžko by mohlo někoho z nich napadnout, že půl minuty poté, co vyběhne na chodbu, bude už mrtvý. Ani ne minutové intervaly spíš svědčí o tom, že dostanou rychle injekci a pak běží do sprch. Pochopitelně, kdyby se někdo blíže zamyslel, tak by mu mělo být divné, kam se tak rychle poděl jeho předchůdce, ale oni jsou nazí, poháněni ozbrojeným vojákem, a tak se jen snaží co nejlépe vyplnit pokyny. Navíc tam je i lékař, příslušník jejich národa, opravdu nemají důvod pojmout podezření. Anebo než si uvědomí, že je něco špatně, mají již v srdci smrtelnou látku.

Daniel se nakonec omezuje jen a to, že ukáže rukou na židli, někdy k tomu něco řekne, to když hoch zaváhá, jindy zůstane jen u gesta. Rychlost i způsob, jakým zabíjení probíhá, se mu zdá naprosto neuvěřitelné. Dějiny znají mnoho případů, kdy se konaly masové popravy, mnoho případů, kdy jeden rod či národ systematicky vyvražďoval jiný, včetně žen i dětí. Srovnával vesnice či města se zemí. Pobíjel početné skupiny zajatců. Například toho dost slyšel o genocidě Arménců v Turecku. Ale asi nikdy nikdo nedotáhl tento strašlivý proces k takové dokonalosti. Jak v hromadných popravách, tak ve vraždách celých obrovských skupin. Důkazem toho jsou nově stavěná krematoria a plynové komory.

Zabíjení, kterému teď přihlíží, kterému napomohl svou lží a nyní již jen okrajově napomáhá, probíhá bez jediného zaváhání, téměř jako výroba na běžícím páse. Jeden za druhým přibíhají chlapci, aby se podrobili očkování, a ani ne do půl minuty po vstupu do místnosti jsou již v bezvědomí. Sanitáři i jejich pomocníci pracují zcela strojově, doslova mechanicky. Pochopitelně mají situaci usnadněnou tím, že s nimi nevědomky jejich oběti spolupracují, ale i když někdo na poslední chvíli vycítí nebezpečí, nedají mu žádnou šanci. Vždyť i mají velmi propracovanou polohu rukou, aby zabíjenému zabránili vidět injekci a zároveň, aby zdravotníkovi lépe vypnuli hruď, do které jehlu zabodne.

Nosiči pak skutečně kmitají, i s tělem rychle mizí z chodby, aby na ni mohl vstoupit další z hochů. I když jde zpočátku trochu nesměle či nejistě, úsečný příkaz vojáka ke zrychlení ve většině případů zafunguje. Oběť buď přidá do kroku, nebo se rovnou rozběhne.

Deuschl se tváří velmi spokojeně, a ten samý výraz lze zpozorovat i u Klehra. Ten je jistě pyšný, jak má vše propracované, jak rychle dokáže příchozí osobu usmrtit. Nezaváhá ani jednou. To Hantl je přeci jen pomalejší, určitě zabíjí s odporem, ale čas od času zabije, aby nemohl být nařčen z nedodržení rozkazu. Většinu mrtvých má však na svědomí Josef.

Není žádná přestávka, prostě pokračují stejným tempem, dokud není poslední z chlapců mrtvý. S nějakým symbolickým odporem se setkali jen sporadicky.

„Krásnej čas,“ podívá se na hodinky Klehr, „No, neříkal jsem to, pane SS-Untersturmführere?“ zeptá se s lehce postřehnutelným uspokojením.

„Musím uznat, šlo to rychle,“ přikývne poručík.

„Jistě je za tím zručnost a zkušenost,“ vypíná se hrdě vrah, menší postavou, ale obrovský počtem svých obětí, „Musím však přiznat, že pomohla i součinnost s mými perfektně vycvičenými

pomocníky a jistě má zásluhu i tady doktor, tím jak je dobře připravil. Vždyť sem doslova vbíhali, sami si rychle sedali. Byl to prostě koncert," je doslova unešený osmdesátinásobnou vraždou.

Edelstein se rozhodně necítí právě pronesenými slovy poctěn, ba právě naopak. Cítí se strašně, je mu strašně. Sice postupně jeho smysly otupěly, ale pořád vidí před sebou některé obličeje, výrazy ve tvářích kluků, s nimiž si sedali na židli, a pak ty, když začala působit do těla vpravená látka. Vidí jejich již mrtvá těla, jejich zplihle visící ruce, když byli v agonii odnášeni, aby skutečně zemřeli na hromadě svých kamarádů.

„Jdeme," mávne rukou poručík, určitě je spokojený, ale také určitě nebude nikoho chválit.

„Nechcete zkontrolovat, že u všech nastal skutečně exitus?" položí otázku Josef.

„Má to smysl?" zarazí se Deuschl.

„Po pravdě nemá, já jen, aby bylo všem formalitám učiněno zadost. Když je tady přítomný doktor," pokrčí rameny sanitář.

„Pro mě za mě," učiní to samé Bruno, pak mávne na lékaře, který s maximální neochotou kráčí za ním, v patách jim je i Josef, snad se touží podívat na plody své práce, „Tak co, je po nich?" ukáže důstojník na obrovskou haldu těl, jsou naházena halabala přes sebe. Evidentně však není patrný žádný pohyb.

„Ano, pane SS-Untersturmführere. Je možné konstatovat u všech exitus," říká stísněným hlasem Edelstein, a proklíná usmívajícího se zdravotníka. Díky němu si jeho paměť otiskla další ohavný obrázek.

Deuschl už nic neřekne, jen vykročí směrem k šatně, následován vězeňským lékařem. Ten má na rozdíl od pyšně se nesoucího esesáka hlavu sklopenou. Došlo k tomu, čeho se od počátku obával. Byl si jistý, že ty hrající děti nemohou v táboře dlouho zůstat. Bál se, jak s nimi naloží, a oni ho nezklamali. Bohužel.

Brodí se svršky, botami a prádlem zavražděných, mezitím už za ním běží dvojice vězňů, nesoucí mrtvé tělo. Opět po sobě hned uklidí, zase skončí všichni nebožtíci na korbě nákladního automobilu, aby byli vysypáni jak nějaký odpad u velká žhnoucí jámy a poté do ni svrženi.

Tolik zmařených mladých životů. Třeba se někdo z nich mohl stát skvělým lékařem, vědcem, objevit lék proti smrtelné chorobě. Být významným technikem. Umělcem. Oni však nikomu z těch osmdesáti chlapců nedovolili dospět.

TADY TO BUDE MÍT JINÝ GRÁDY

Isaac Edelstein se rozhlíží po základním táboře. Strávil zde devět měsíců, tedy dlouhého tři čtvrtě roku. Zdá se mu téměř neskutečné, že je stále ještě naživu. Jeho rukama za tu dobu prošly tisíce mrtvol, ponejvíce mužských, ale také ženských a dětských. Všechny shořely v pecích zdejšího krematoria, kterému dle všeho vyrostly či ještě rostou hned čtyři bratříčci. Ti mají být daleko větší otesánci, mají dokázat spálit mnohem více nebožtíků. I z těchto zatím neověřených zpráv usuzuje, že se hromadné vraždění židovských transportů nejen nezastaví, ale pravděpodobně nabere ještě na větší intenzitě.

Jeho pobyt v základním táboře končí. Odchází spolu s kápem Mietkem Morawou a dalšími dvanácti židovskými vězni do tábora Birkenau, právě jako obsluha nových krematorií. Těch dvanáct mužů dokázalo přežít měsíc přípravy na novou práci, zbylých deset už je po smrti. Byli to mladí, silní a zdraví muži, nicméně měli menší štěstí, než ti zbylí. Některé ubil Mietko, pět z nich zemřelo krátce po nástupu do téhle práce. Kápo mu řekl, že jsou nemocní. O den později našli jejich kolegové jejich nahé mrtvoly mezi ostatními těly. Nenesly žádné stopy po zranění, z čehož usuzuje, že dostali smrtící injekci do srdce. Byl to šok, pro jejich bývalé spolupracovníky, když je

museli spálit. Pro něho už ne. Už tady spálil nejen některé své kolegy, ale dokonce i bratra Davida. A vždy, když dostali další várku, modlil se, aby v ní nenalezl dalšího ze svých sourozenců.

Rád by si vzal s sebou i svoje tři spolupracovníky, Szmula Lipmanna, Eliase Fedlberga a Tobiasche Lanzera. Ti stále žijí, nicméně jim bylo nařízeno zůstat a starat se dále o zdejší krematorium. Sice se prý mají do Birkenau také přesunout, až prý budou uvedena všechna nová krematoria do provozu. Což může být pravda a nemusí. Stejně nejistý je i osud zmíněných tří mladých mužů, mohou přejít do Birkenau, ale také je mohou zlikvidovat, když už jejich služeb nebude v základním táboře potřeba.

On se tedy stěhuje, Morawa splnil slib, který mu dal. Proč tak udělal, mu není zcela jasné, Židy nenávidí a on je Žid. Židy s potěchou zabíjí, a jeho šanuje. Možná opravdu díky dohodám jeho bratra Daniela s Poláky, možná ho chce jen využívat. Už mu dokázal mnohé sehnat, z pozůstalostí od mrtvých, a v novém působišti jich kápo očekává mnohem víc, tedy také mnohem víc cenností, co by se daly organizovat. Neboli zcizit.

Vůbec netuší, do čeho jde, což mu nahání strach. Tady byl naprosto izolovaný, spolu s dalšími členy pohřebního komanda spadal pod tak zvané politické oddělení tábora, i proto bydleli na bloku jedenáct, kde oni působí. Tam táborové gestapo vězní a mučí lidi, aby mnoho z nich následně popravilo na uzavřeném nádvoří mezi bloky deset a jedenáct. Slýchával řev mučených a odnášel i těla popravených. Naproti tomu nemusel na apely a svým způsobem žil v jakémsi závětří. Jaké to ale bude v Birkenau?

Tak už vyrážejí. Ostatní pracovní komanda, co ještě zůstala v tomto základním táboře, již odešla za svou prací, nyní je v táboře jen správa a ti vězni, kteří mají své povinnosti uvnitř oploceného prostoru. Kápo Morawa, on, dalších dvanáct židovských vězňů a ještě čtyři Poláci, jdou v zástupu směrem k bráně tábora. Uvědomí si, že za těch devět měsíců, co je tady, zná pouze prostředí krematoria, pak cestu k bloku jedenáct a tento blok. Odkud někdy musel vynášet mrtvoly těch, co zde byly umučení. Také se mohl občas projít po dvoře, někdy jim to povolili.

Dneska, po tři čtvrtě roce, uvidí znovu i svět, ležící za ostnatým drátem. Ne, na nějaký útěk může zapomenout, kolem je silná a ozbrojená eskorta, udělal by pouze pár kroků z řadu a už by ho odstřelili. Vzduch je pořád mrazivý, ač je již čtvrtek a k tomu čtvrtého března. Zima se zde usídlila dost pevně a asi je ještě nějakou dobu ze svých spárů nepustí. Pára jim jde od úst, když kráčejí po uklizené silnici směrem k táboru, který by měl ležet asi tři až čtyři kilometry daleko.

On ani neví, co je s jeho sourozenci, jen Daniel pravděpodobně žije, jinak by asi dohoda s kápem padla. Ale co je s ostatními? Je naživu ještě vůbec Joseph, který tu s ním pár měsíců strávil? Dostal zprávu o smrti otce a také sám spálil bratra Davida. Což ale neznamená, že už i dvojčata a Joseph nemohou být mrtví. Mohli je zplynovat a spálit někde u toho tábora, kam směřují. Zatím prý likvidují mrtvoly v obrovských jámách, už brzo však začnou fungovat nová velká krematoria. Právě z toho usuzuje, že vraždění tady hned tak neskončí, naopak se asi jeho intenzita ještě zvýší.

Jsou to zrůdy, ti, co je tady zavřeli. Oni systematicky vyhlazují jejich národ, chtějí ho asi úplně vyhubit, proto zabíjejí i ženy a děti. Aby nezůstal nikdo, kdo by mohl v budoucnu nést pochodeň. Je sice už dost apatický, po tom všem co viděl a zažil, ale občas pocítí hroznou tíseň. Hroznou bezmoc. Oni si na nadřazené nejen hrají, oni tu nadřazení jsou, a dávají jim to každý den najevo. Dávají jim najevo, že doposud žijí jen z jejich milosti, a mohou je zabít, kdy se jim zlíbí.

Jdou svižně, všichni mají pořád dost sil, nikdo se neplouží jako ti musulmani, jejichž těla pálili v krematoriu, které jim už zůstalo za zády. Nikoho tady nezná, kromě Mietka, i těch nových dvanáct z druhého komanda umí jen podle čísel. Snaží se s nikým nesbližovat, aby mu nebylo moc líto, až zemře. Zároveň oni s ním moc nemluví, minimálně cítí, že má u sadistického kápa protekci a také byl určený za jejich předáka. I když nikdy nikoho z nich neuhodil, maximálně zvýšil hlas, tak se ho asi bojí. Určitě by stačilo jedno jeho slovo kápovi a oni jsou záhy po smrti. Nikdy nic takového neudělal, ale oni mu stejně nevěří, mají z něj strach. Což je dobré pro výkon jeho funkce. Zůstává tak nemluvným samotářem, který má jediný cíl, dožít se dalšího dne.

Dostavba Krematoria II – ilustrační fotografie – www.YadVashem.cz

Cesta se chýlí ke konci, již vidí mohutný oplocený prostor a v něm řadu baráků. Pochopitelně nemohou chybět ani strážní věže s vojáky, mající svými samopaly či kulomety celý prostor pod kontrolou. Oni však nesměřují do tohoto místa, jdou ještě dál, tam, kde ční vysoké komíny čtvercového či obdélníkového průřezu. Pak spatří i celou stavbu, vyhotovenou z červených cihel, a až teď si plně uvědomí, jak jsou komíny vysoké, tak dobrých patnáct metrů. Prostor kolem krematoria je zajištěný plotem s elektricky napájenými dráty, tak vzniká vlastně před budovou poměrně velké uzavřené nádvoří. Z vnější strany plotu jsou přifařené strážní věže, z nich mají esesáci s kulomety celý prostor jako na dlani.

Vlastně nejde o jednu stavbu, ale hned dvě, jakoby se zrcadlově promítaly přes hlavní silnici, po které přicházejí, napravo a nalevo. Oni pochopitelně směřují do jedné z nich. Ta stavba je určitě rozsáhlá, tohle je zcela něco jiného, než jejich staré krematorium. Tohle mu spíš připomíná továrnu, továrnu na zabíjení, s okamžitou likvidací zavražděných.

Ty svině tu rozjeli zabíjení lidí ve velkém. Zabíjení lidí vyhladověním a otrockou prací, jejich ubíjení při ní esesáky i dozorci. Hromadné popravy střílením, na tom dvoře i v márnici. Ale také vraždění stovek lidí najednou plynem. To vše už uvedli do chodu. Bohužel jim to klape, ale stále je to takové improvizované. Jako ta jejich márnice, přestavená na plynovou komoru, nebo ty baráky někde v lese tady u tohoto tábora. Jenže teď před sebou vidí něco jiného, tohle už je zařízení postavení přímo za účelem hromadného zabíjení a odklízení mrtvých. Tím se asi vše zase o řád povýší. Je to neskutečné, nikdy by si nedokázal představit, že bude pracovat v zařízení, kde se hromadně zabíjejí lidé, muži, ženy, děti. Bohužel tomu tak je, a on před jedním z nich stojí.

Zachvěje se, když projde do oploceného prostoru. Vzpomene na dvůr u krematoria v základním táboře, kde viděl mnoho utrpení a slyšel mnoho lží, jimiž lákali příchozí do plynu. Odtud on také odváděl nahé lidi na popravy, muže, ženy i děti. Čeho bude svědkem tady? Jak je ta velká stavba vůbec zařízena? Jsou tam asi pece, pak jistě plynová komora. Ale je tam i svlékárna, nebo lidé budou odkládat své šaty zase tady, na tomto dvoře? To se mu nezdá, prostor je sice oplocený, ale je sem vidět. Něco takového na Němce nesedí, ti jsou puntičkáři, ti to jistě mají

vymyšlené do posledních detailů. Přesně naplánované, jak co nejrychleji a nejsnadněji zabít co nejvíce lidí najednou, a ještě nenápadně.

Dostanou příkaz stát. Esesáci, co je doprovázejí, si jich teď přestanou všímat. Dovedli je na

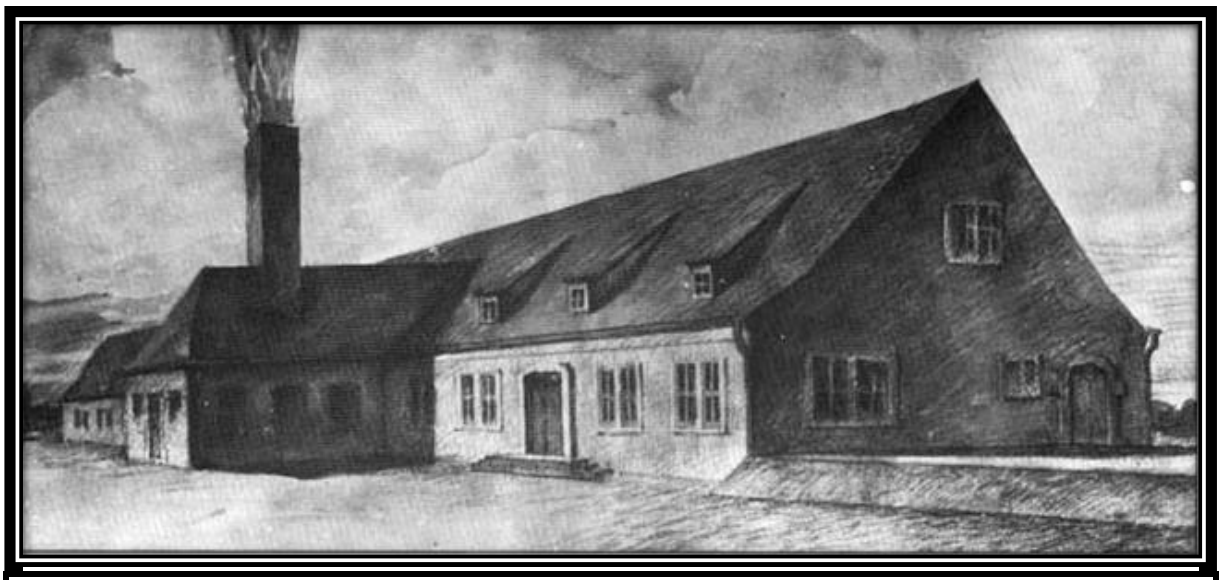

Krematorium II – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

místo, kde budou vězni plnit své povinnosti, tím ty jejich skončily. S jedinou výjimkou, pokud by chtěl někdo tento prostor bez dovolení opustit. Což ale zřetelně nemá nikdo v úmyslu.

Isaac se rozhlíží. Už minimálně částečně pochopil způsob vedení tábora, pracovních komand. Něco vypozoroval sám, něco mu kdysi řekl Fischl, další pak Morawa. Má na mysli hierarchii mezi vězni, ta mezi esesáky ho po pravdě nezajímá.

Lidé, zde internovaní, se dělí na dvě zcela odlišné kasty. Prominentní vězně a ty ostatní. Prominentní vězni, k nimž bohužel ti židovští nepatří, mají zcela jiné podmínky k životu. Mají také přístup k potravinám, oblečení, zapojují se aktivně do výměnného obchodu, který v táboře kvete. Říkají tomu organizovat, ale ve skutečnosti jde o pokoutné získání potřebných věcí.

Tihle prominentní vězni mají pod svou kontrolou masy obyčejných vězňů, ale také provozují výměnný obchod s příslušníky SS a jejich jménem s normálními vězni jednají. Ti mnohdy vůbec s příslušníky SS nepřicházejí do styku. O tom, jaké silné postavení mají prominentní vězni v táborové hierarchii, většinou rozhoduje délka jejich internace.

Vůbec tím nejnižším a nejubožejším tvorem na tomhle strašném místě je obyčejný vězeň nebo-li häftling. Ten je doslova otrokem, který může být svými nadřízenými bit, ale také kdykoli zabit. Nad prostými vězni je funkce předáka, nazývaná vorarbeiter, ten má na starosti určitou menší skupinu vězňů, odpovídá za rozdělování práce, kontroluje její plnění, pohání podřízené a dost často je sám fyzické námahy ušetřený. Může mít i sám obušek nebo hůl. O tom něco už Isaac ví, nějaký čas tuto roli zastává.

Nad předákem je zástupce kápa nebo-li unterkapo, a kápo. Ti mají na starosti několik pracovních skupin či čet. Těm odpovídají předáci za práci svých dělníků a dostávají od nich příkazy. A nad nimi je pak ještě Oberkapo, vrchní kápo, šéf pracovních komand. Vrchní kápové jsou skuteční vládci ve vězeňské struktuře. Získat takové postavení však mohou jen říšskoněmečtí vězni, tedy árijci. Taky se na ně esesáci dívají jinak, protože jsou z jejich nadřazené rasy. Byť za různé skutky, často související s klasickou kriminalitou, jsou v tuto chvíli vězni.

Získat postavení prominentního vězně je pro příslušníka židovského národa téměř nemožné. Židé jsou všemi pokládáni za lidi méněcenné, navíc určené k likvidaci. Jenže je jich tady v táboře pořád víc a víc, a naopak árijců a nežidovských vězňů nepřibývá, spíše ubývá. Určitě klesá jejich poměr směrem k celkovému počtu vězňů.

Proč o tom Edelstein přemýšlí? Přemítá, jestli Mietko splní svůj slib a prosadí ho do funkce předáka i na novém pracovišti. Což by mu rozhodně významným způsobem pomohlo. Pořád bude židovským vězněm, ale pokud získá funkci, ta ho může ochránit před tou nejhorší brutalitou různých kápů či zástupců kápů. Ti totiž s vězni přicházejí nejvíce do styku a od nich schytávají nejvíce ran. Mnohdy z jejich rukou přichází i smrt.

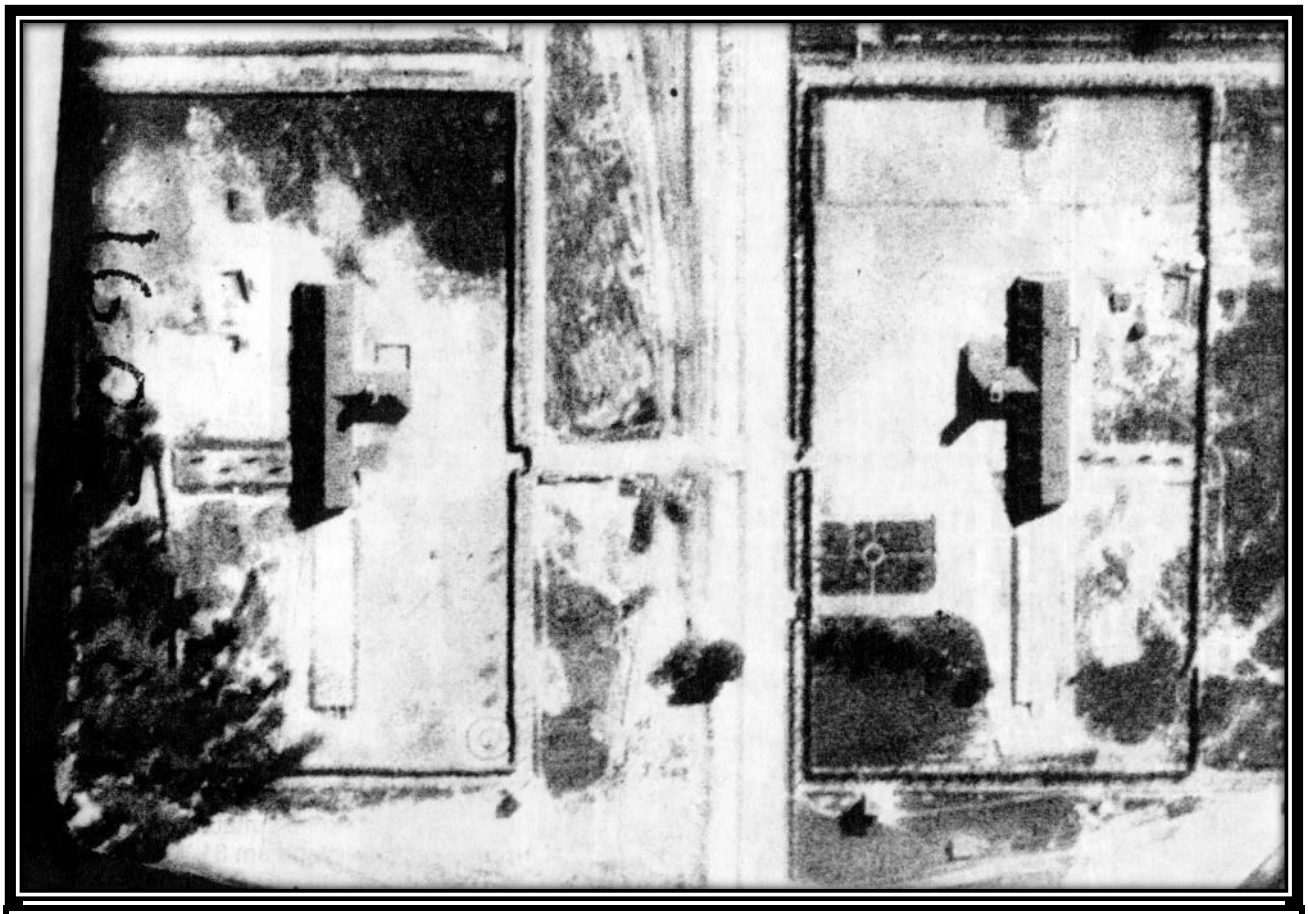

Krematorium II a III – letecký snímek – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

Pohřební komando teď stojí na dvoře, a vstříc mu jde vězeň, který má označení vrchního kápa. Podle zeleného trojúhelníku jde o kriminálníka, tito profesionální zločinci bývají většinou největší svině. Isaac se zanedlouho dozví jeho jméno, jde o říšského Němce Augusta Brücka. Zjistí o něm, že sem byl teprve před pár dny přeložený z koncentračního tábora v Buchenwaldu, kde pracoval také v krematoriu. Ke svému nadřízenému vyrazí kápo Morawa a také pokyne Edelsteinovi, aby šel s ním. Což on okamžitě vykoná, byť je v něm malá dušička. A ta se ještě zmenší, když se August podívá na jeho označení v podobě dvou zkřížených trojúhelníků.

„Co ten tu chce?“ položí otázku, a Edelstein v jeho hlase kromě údivu cítí i pohrdání.

„Je předákem, tedy byl předákem, u krematoria v tom základním táboře,“ odpovídá Morawa, sice se tváří dost sebejistě, ale tak suverénní jako obvykle není.

„Žid? Předákem? Jak dlouho tu je?“

„Už skoro rok," odpovídá Mietko, „Od začátku minulého léta."

„Žid, co tady přežil rok?" podívá se dost podezřívavě Brück, pak se obrátí na toho, o kom se už chvíli baví, „Jak seš tady dlouho?" vyštěkne.

„Od začátku června minulého roku, pane," odvětí způsobně Isaac.

„Jaks tady tak dlouho dokázal přežít?"

„Nevím, pane," odpovídá po pravdě Edelstein, „Od začátku sloužím v tom krematoriu."

„To je skoro k nevíře," zavrtí hlavou August, „Cos tam vlastně dělal?"

„Všechno, pane."

„Všechno? Co jako všechno?" zamračí se vrchní kápo. Židovský mladík zaváhá. Neví, zda může mluvit o všem, co tam viděl a konal.

Oberkapo August Brück dle Davida Olére

„Bylo mi nakázáno nikdy nemluvit o tom, co se tam dělo," odpovídá hodně nejistě.

„Nemluvit? Víš ty, s kým teď mluvíš?" zvýší hlas Brück.

„Ano, pane," odpovídá Isaac a téměř zoufale pohlédne na Mietka, ten lehce kývne hlavou, „Mám vaše svolení, pane, o tom mluvit?"

„Chlape, ty mě sereš," řekne suše vrchní kápo, nicméně svoje slova nedoprovodí ranou, jak je v takových případech obvyklé, „Tak už mluv, do prdele."

„Od začátku jsem dával mrtvoly do pecí. Také jsem je prohledával, stříhal jim vlasy, trhal zuby. Sbíral věci po těch, co šli do márnice, do plynu. Nebo po těch, co tam zastřelili. Také jsem ty lidi vodil, když je stříleli. Držel je přitom," vyjmenovává Edelstein činnosti, z nich na žádnou nevzpomíná rád, a mnohé jsou doslova jeho noční můrou. Jako když musel přidržovat děti, těsně předtím, než je některý z esesáků střelil do hlavy.

„Tohle všechno?" zarazí se očividně August.

„Ano, pane. Vlastně jsem měl na starosti menší skupinu, pane, od září, pane, jednu ze směn v tom krematoriu. Také jsem teď připravoval druhé komando, které je teď za mnou, pane. Asi měsíc, pane."

„Tak to máš asi vopravdu hodně zkušeností," zamyslí se vrchní kápo, „Jak to vidíš ty?" otočí se na Morawu.

„Je to sice jen Žid," odpovídá tázaný, „ale je na něj spolehnutí. Dokáže si i svoje lidi ukočírovat. Myslel jsem si, že by se nám jeho zkušenosti mohly hodit. Ti tam," ukáže za sebe, „mají za sebou jen měsíc. Navíc nikdo z nich nedělal nic jiného, než jen nakládal těla do pecí. Vyjma zubaře, ten ještě rval ty zuby. Nikdo z nich nemá zkušenosti, neví, co dělat, když jsou popravy nebo když jdou ti lidi do plynu."

„Tak na to tu jsou jiný," zamyslí se Brück, „Jsou tu asi tři stovky členů sonderkomanda, tam u těch bunkrů. A má jich bejt ještě vo stovku víc. To budou teda úplný nováčci, má to bejt snad z dnešního transportu. Uvidíme, kolik jich nakonec z nich zbude, po pár tejdnech. Zatím zůstávaj tam u bunkrů, postupně se budou přesouvat sem, jak se to tady bude rozjíždět."

„Záleží na vás. Já teda Židy opravdu v lásce nemám, ale tohohle můžu doporučit," pokrčí rameny Mietko.

„No uvidíme," podívá se pátravě Brück na prosazovaného vězně, „Uvidíme, jak se vosvědčí. Čekaj nás tady asi dost perný zkoušky, který musej dopadnout dobře. Asi u toho budou nějaký hlavouni, jak mi naznačili."

„Hlavouni? Kdy?" znejistí očividně Mietko.

„Tak třeba už zejtra," ušklíbne se August, „To víš, musí se to vyzkoušet, tohle," ukáže na stavbu za sebou, „Zejtra si chtěj prověřit ty pece. A určitě tady brzo bude vyřešenej nějakej transport, to taky asi bude někdo sledovat. Tyhle dvě akce musej klapnout," podívá se na židovského vězně, „A víš co? Tohle bude tvoje zkouška. Když se něco posere, tak půjdeš do pece. Když to klapne, tak můžeš zůstat tím předákem. Pokud mi teda na to kývnou, přeci jen seš Žid."

„Děkuji, pane, udělám všechno, abych vás nezklamal," tváří se všelijak Edelstein, neboť je také možné, že brzo bude zabit a spálen. Pokud demonstrační akce pro nějaké papaláše nedopadnou dobře. Což možná nebude ani moct ovlivnit.

„To bych ti doporučoval. Tak se na to půjdeme podívat, ne? Tamti tady zatím počkaj, budou pak dělat to, na čem se domluvíme," naznačí Brück rukou směrem k budově, „No pro tebe to platí taky," dodá, když Edelstein zůstane stát na místě. Po tomto dodatku však rychle vyrazí.

Zatímco zbylí vězni čekají na mraze, trojice směřuje k budově.

„Vlastně je toho dost pod zemí," ukáže rukou vrchní kápo na místo vedle krematoria, „Je tam betonová deska, kterou zavezli hlínou," vysvětluje, pak se zarazí, „Tak začneme tou cestou, jak budou chodit ty z toho transportu," změní směr.

Teď kráčejí naopak od budovy stranou, k místu na dvoře, kde je po schodišti vlez do podzemí. Ten je vzdálen od stavby několik desítek metrů. Isaac se zachvěje, tak tudy už brzo budou procházet lidé, jimž bude souzeno zde zemřít. Po tomto schodišti vstoupí do podzemí, aby se odsud dostali ve formě popela.

Ocitnou se v suterénu. Nad dveřmi je v několika jazycích napsáno „Ke koupeli a dezinfekci". Těmi projdou a stanou v rozsáhlé obdélníkové místnosti bez oken, vidět je díky umělému osvětlení. Edelstein se rozhlíží, ta místnost má dobrých čtyři sta metrů čtverečních. Účel je mu jasný, ačkoli je prostor zatím plný různých stavebních zařízení, nástrojů a materiálu. Očekával by zde spíše lavičky či věšáky, ale nic takového zde není. Jen velká prázdná ratejna, ovšem nyní plná věcí, která jsou potřebná k dokončovacím pracím. Na betonových sloupech, které podpírají strop, může číst nápisy jako „Veš – tvá smrt" či „Čistotou ke svobodě." On, který zná pravdu, tato hesla považuje za doslova výsměch budoucím obětem tohoto zařízení.

„Tady se může svlíkat až tak pět set lidí najednou," říká vrchní kápo, „Budou sem chodit po těhle skupinách, až se jedna svlíkne, tak půjde dál a přivede se druhá."

„Je tady ale ještě nějak plno, pane," upozorní židovský vězeň.

„No, zatím jo. Mají tady složenej nějakej materiál, nářadí, jak vidíš. Ale mají to prej v dohledný době uklidit," pokrčí rameny August, „Snad to stihnou to tý první speciální akce."

Isaac se znovu rozhlédne. Přeběhne mu mráz po zádech. Pět set lidí sem nacpou, nechají svléknout a pak přivedou druhou skupinu. Proboha, kolik lidí najednou tady chtějí zavraždit?

Pokračují dál, vycházejí dveřmi na chodbu, ta je dlouhá několik metrů a láme se do pravého úhlu. Doprava směřují i oni. Opět je před mimi stěna a dveře, a opět klamavé nápisy, zase ve více jazycích. „K lázni", čte na nich židovský mladík. Pravděpodobně poslední lež, kterou ti nešťastníci budou uchlácholeni, uvědomuje si.

Asi metr široké a dva metry vysoké dveře jsou silné a nepochybně vzduchotěsné, ve výšce očí průměrného dospělého muže mají zabudované kukátko, z druhé strany opatřené mřížkou v podobě polokoule. Asi aby ho ti zoufalí lidé nerozbili. Zase už mu běhá mráz po zádech, i na

tohle konstruktéři mysleli. Tudy se budou moci kati podívat, zda jsou již lidé uvnitř mrtví. Pokud tedy nějaký zvrhlík či fanatik nebude chtít sledovat marný boj nahých lidí o život.

Stanou v místnosti, která má být údajně dezinfekčním zařízením nebo lázní. Nikde však nejsou vidět hlavice sprch, tohle asi nedomysleli, makety by jistě ještě lépe lidi oklamaly. Tahle obdélníková místnost má tak dvě stě metrů čtverečních, odhaduje Edelstein, ale i tak je to ohromný

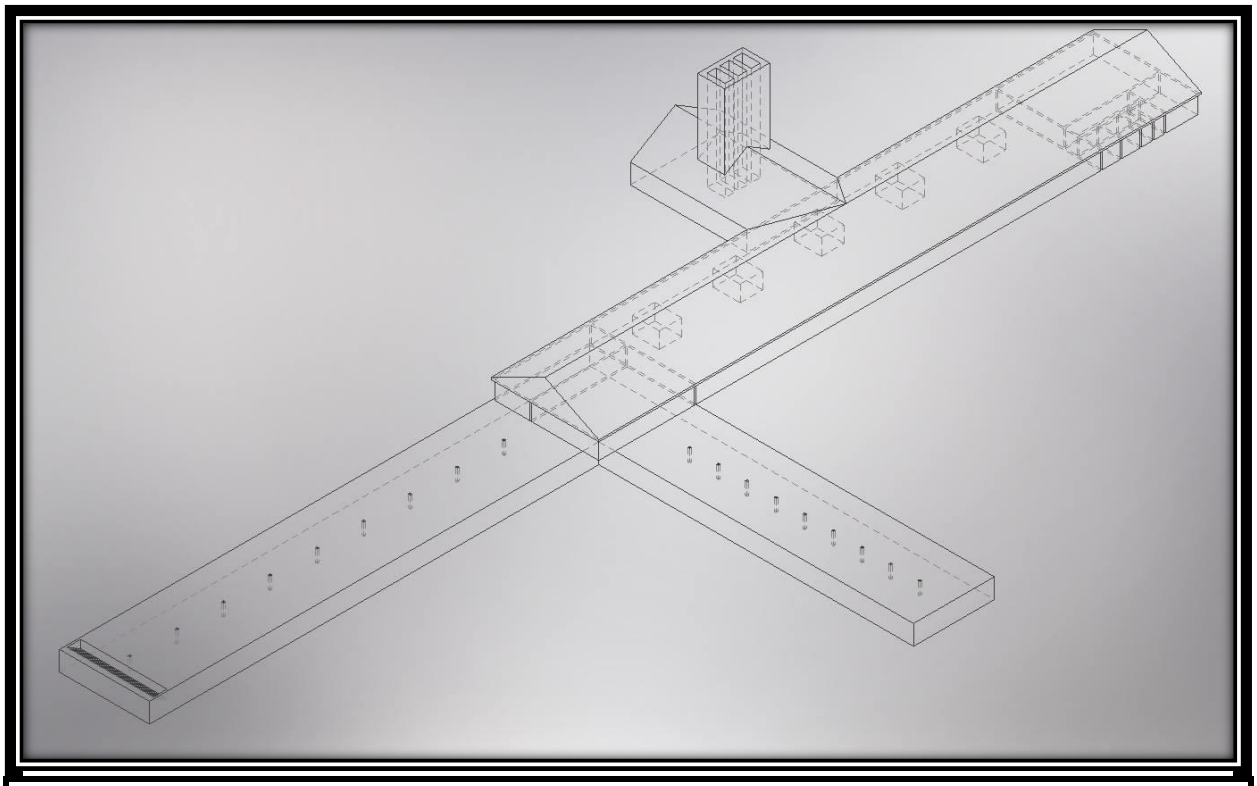

Prostorový obrázek Krematoria II

prostor. Je jasné, proč je menší než svlékárna, oni potřebují, aby se zde lidé tísnili, aby zde vytvořili příznivé klima pro uvolnění plynu. Strop této místnosti spočívá na cementových pilířích, které zaujímají celou střední část prostoru.

„Tady tudy sem budou házet ten plyn," ukáže Brück na čtyři sloupy, které stojí v řadě vedle betonových pilířů. Ty jsou konstruované z drátů, respektive vnější stěnu tvoří mříž ze silného drátu, za ním je další mříž s menšími otvory, a konečně třetí, ještě jemnější. Jde vlastně o tři drátěné sloupy v sobě, „Tam uprostřed, tam je nějaká skříňka, nebo co, která se dá vytáhnout. Až prej z těch krystalů vyprchá ten plyn," přidá vysvětlení vrchní kápo.

Tak tohle už je velmi propracované, musí uznat Isaac. Pro hromadné zabíjení lidí. Těmito drátěnými sloupy s pohyblivým jádrem, těmi sem dostanou jedovatý plyn. Vlastně mu teď dojde, k čemu slouží ty výstupky s víky na druhé straně prostoru za krematoriem, které vypadají jako malé komínky. Těch si povšiml, když kráčeli ke schodišti do podzemí. Ta víka obsluha odklopí a nahází tudy jedovaté krystaly.

„Asi se jich sem vejde dost," rozhlíží se Morawa, a v jeho obličeji jde číst nesporné uspokojení. Tady už brzy budou hynout příslušníci národa, který on z hloubi srdce nenávidí. Edelstein má pocity přesně opačné.

„Tak slyšel jsem, že podle nějakejch propočtů by se sem dalo nacpat až dva a půl tisíce lidí," odpoví unylým hlasem August.

Dva a půl tisíce lidí, zavražděných během čtvrt hodiny! Isaaca už zase jímá hrůza z tohoto strašného místa. Ne, nedovede si přestavit, jak by to tu mohlo vypadat, kdyby sem skutečně nacpali zmiňované množství lidí. Nebo spíš si nedovede představit tu ohromnou masu. Namačkané lidi v malém prostoru těsně před zplynováním si bohužel představit dovede. Jenže tam šlo o stovky, a tady jich má být usmrceno naráz přes dva tisíce!

„Panečku, to už je dost," téměř si hvízdne Mietko.

„Navíc je tady vytápění, a taky něco na vodčerpávání vzduchu, nějaká vzduchotechnika, nebo co," pokračuje ve výkladu Brück, „Tady prej je to vytápění přímo zabudovaný, v těch jinejch komorách to maj zařídit nějaký přenosný kamna. Předtím, než začne ta speciální akce. No a to vodvětrání je taky důležitý kvůli tomu, aby se sem nemuselo v maskách. Ale máme je tu, pro ty, co začnou tahat ven ty mrtvoly," dodává.

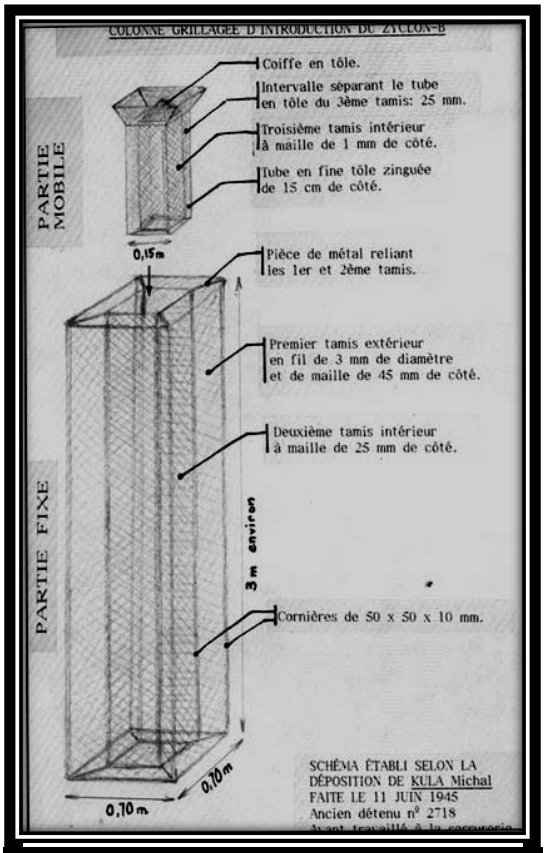

Drátěný sloupek na sypání krystalů Zyklonu B

Opravdu myslí na vše, uvědomí si Isaac. Jistě, vždyť tohle zařízení budovali na základě svých zkušeností s tou jejich márnicí a taky těmi dvěma bunkry, které sice nikdy neviděl, ale o kterých slyšel. Tady už vychytali všechny mouchy, aby jim šlo zabíjení lidí co nejlépe. Bylo co nejúčinnější. Rozhlédne se, je zde šestnáct dráty zakrytých světel podél betonových pilířů, větrání je umístěno ve stěnách, dole a nahoře, to pozná podle děrovaných plechů.

„Tak pojďte, koukneme se, jak se vodsud budou dostávat ty těla," zamíří vrchní kápo zpět ke dveřím, vyjdou na chodbu, teď ukazuje na místo po pravé straně, proti východu ze svlékárny, „Tady je zdvih. Na tuhle plošinu se budou dávat a pak vytahovat k pecím. Zatím je to jen přes nějaký kladky, ale prej by tady do pár měsíců měl bejt elektrickej výtah," přidává vysvětlení.

Jak se zdá, ještě má zdejší zařízení drobné mouchy, pousměje se velmi hořce v duchu Isaac. Ale asi jen spěchají s jeho uvedením do provozu, konečné vybavení zajistí průběžně.

„Tady je přívod vody, sem se může dát hadice," ukazuje August na kohoutek na chodbě, „To bude potřeba, aby se uklidil ten bordel v tý komoře, až je votamtud vytahaj. No, tak jdeme zpátky."

Vracejí se jinou cestou, než kterou sem přišli. Vstupují do prostoru proti plynové komoře, tudy mohou vyjít jak ven, tak do přízemí. Isaac pociťuje značnou tíseň. Právě shlédl skutečné průmyslové zařízení na zabíjení lidí. Nyní bude následovat prohlídka jiného místa, které mrtvoly obětí sprovodí ze světa. Zahladí stopy po masových vraždách. Právě likvidace těl jejich šílenou vražednou mašinérii brzdí, asi by mohli zabíjet daleko více lidí, ale musí nechat zmizet jejich mrtvoly. Což už je větší technický problém. V plynové komoře zemřou lidé za patnáct minut, za půl hodiny. Ale dva tisíce těl za další půl hodiny nezmizí. S tím on má už bohaté zkušenosti ze svého předchozího působiště.

Nejprve stanou znovu u výtahu, tentokráte však na úrovni země. Edelstein se snaží orientovat. Svlékací místnost je vlastně v jedné přímce s budovou krematoria, ale de facto za ní a pod zemí. Společné mají jen tu část, kde je v suterénu ona chodba, zahnutá do pravého úhlu a pak

zmíněný východ ze suterénu do přízemí. Plynová komora jde naopak kolmo na budovu krematoria, a zase leží mimo základy budovy a pod zemí. Samotné krematorium je dvoupatrové, v přízemí jsou pece a další místnosti, nad nimi je dle všeho ještě půdní prostor.

„Tam nahoře," ukáže rukou směrem ke stropu Brück, „tam by se měly prej zpracovávat vlasy, co se jim tady vostříhaj. Nějak je vyprat a pak usušit. Ale to se uvidí," mávne jen rukou, „No a tady vodsuď se budou tahat ty těla, k jednotlivejm pecím. Jak vidíte, tak je tu dost místa, kde se daj ty těla dávat, až se vytahaj z tý zdviže. Aby se to tam dole vyklidilo a nemuselo se čekat,

Spalovací pece – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

až tady nahoře všichni shořej. No, a tady už máme ty slavný pece."

Isaac na chvíli zaváhá, pak se ale iniciativně jde podívat blíže ke kremačnímu zařízení. Je jich zde celkem pět, a každé z nich má tři tak zvané mufle, tedy tři spalovací prostory. Do nich se pak těla zastrkávají pomocí zařízení, takového umrlčího lože. Tohle už dobře zná ze starého krematoria, tam to bylo obdobné. Mají tu sice kolejnice pro tak zvaní nabíjecí vozíky, ale ty tu nevidí. Asi zde chtějí využít modernějšího způsobu, nebo možná snadnějšího, pomocí těch zmíněných loží. To jsou vlastně taková nosítka, jimiž se těla zasunou do jednotlivých muflí.

„Tak co?" všimne si jeho počínání vrchní kápo.

„Stejná konstrukce, jako tam, pane," odpovídá Edelstein pokorně, „Když to počítám, tak se tu dá naráz spalovat pětačtyřicet těl."

„A ty budete mít zejtra k dispozici," ozve se náhle hlas nedaleko nich, z malé místnosti s okénky na dvůr i do kotelny vychází podsaditý poddůstojník SS, pětapadesátiletý muž střední výšky s mírně zahnutým nosem. A podle jeho barvy by se dalo snad usuzovat, že má jistou slabost

SS-Oberscharführer Peter Voss dle David Olére

pro alkohol. Není jím nikdo jiný než Peter Voss, který se má stát velitelem všech čtyř krematorií. Jako Brück vrchním kápem.

„Pane SS-Oberscharführere," staví se do pozoru August, „Právě tady provádíme prohlídku. Chystáme se, na ten zejtřek."

„Tebe už znám, a kdo jsou ty dva?" podívá se esesák na mladé vězně.

Mietko i Isaac se rychle zahlásí svými čísly.

„Vidím, kápo," koukne Voss na označení na rukávu Morawy, „A co tenhle?"

„Měl by být předákem, asi té skupiny tady u pecí. Dělal to už tam, v tom starém krematoriu," řekne rychle Brück.

„Předák? Žid?" podiví se nácek, „To jsou mi novinky. Jak seš tady dlouho?" obrátí se přímo na Isaaca.

„Už devět měsíců, pane SS-Oberscharführere," odpovídá rázně a úsečně tázaný.

„Tak dlouho? A tak dobře vypadáš? Seš teda vodborník na kremace?" zabodne Voss svůj překvapený pohled do vězně.

„Jsem odborníkem na vše, co se děje kolem kremace, pane SS-Oberscharführere," snaží se Edelstein působit sebevědomě, ačkoli se mu svírají půlky strachem, klidně ho tady mohou ti tři ubít a už budou mít jedno tělo na zítřejší ukázku spalování k dispozici, „Od zajištění při příchodu transportu až po rozdrcení zbytků kostí v popelu," pokračuje v samochvále, „Také mám zkušenosti s rozdělováním práce členů komanda a kontrolu plnění těch úkolu, pane SS-Oberscharführere."

„Tys vážně pracoval těch devět měsíců v tom starým krematoriu?" zdráhá se esesák uvěřit, že byl někdo schopný tak dlouho přežít a ještě na tak exponovaném místě. Z jeho pohledu.

„Ano, pane SS-Oberscharführere. Zároveň jsem tam již šest měsíců vedl většinou denní směnu. Ta si asi svoje povinnosti plnila dobře, pane SS-Oberscharführere, když jsem po tak dlouhé době pořád naživu," rozhodne se Isaac trochu zariskovat. Ale chce si tu funkci udržet, protože v tom vidí jedinou šanci, jak tady delší dobu přežít. Obyčejní vězni tu asi budou spotřební materiál, tohle už nebude takový rodinný podnik jako ve starém krematoriu, tohle už bude továrna, kde bude fluktuace otroků daleko častější. V každém krematoriu budou nepochybně pracovat desítky osob, to se pak jednotlivec daleko lépe nahrazuje. Však i tam na jeho starém pracovišti se vystřídalo okolo něj dost lidí.

„Vida, jakýho vodborníka tady nemáme," řekne Peter posměšně, „Ty to potvrdíš?"

„Ano, pane SS-Oberscharführere," řekne rychle Morawa, „Musím uznat, je to výjimka, další tam rozhodně tak dlouho nevydrželi," usměje se potutelně a lehce pohne se svým obuškem,

„Navrhoval jsem, pane SS-Oberscharführere, že si ho vyzkouším. Když se neosvědčí, jak tady budou ty akce, tak ho tam hned taky strčíme," ukáže Brück na otevřená dvířka jedné z muflí, „Když jo, tak by tím předákem mohl zůstat, i když je Žid."

„Já seru na to, že seš Žiďák, ty Žiďáku," podívá se ostře esesák, „Já teď potřebuju, aby to tady zejtra klaplo. Jestli se to posere, tak nás ti hlavouni nakopou do prdele, a já tě pak nakopu do jedný z těch pecí a sám za tebou zavřu dvířka. Tam můžeš zpytovat svědomí, než shoříš," vyhrožuje a Isaac jeho slova nebere na lehkou váhu, „To samý bude asi za tejden, kdy tady má proběhnout první zvláštní akce. Taky pod dohledem těch hlavounů. Vobojí se prostě nesmí posrat. Tak je potřeba se na to připravit. Co ty tvoji, co sis přivedl, ty to uměj?"

„Měsíc jsem je školil, pane SS-Oberscharführere," odpovídá Edelstein stísněným hlasem.

„Tak měsíc … no uvidíme. Na tu druhou akci sem vezmeme nějaký zkušený lidi z toho sonderkomanda, tam vod bunkrů," přemýšlí Voss nahlas, „Ale i pro ty to tady bude nový, zatím to dělaj tam venku. No na tom se domluvíme pozdějš, teď nás čeká ten zejtřek. Někdy dopoledne

nám sem dodaj pětačtyřicet těl, to mám slíbený z politickýho. Tak je vyložíte a strčíte tam, co má bejt márnice," obrací se teď ke všem třem, „Teď je vás tady pár," pokračuje, „Ale až se to spustí, ve všech těch čtyřech krematoriích, bude tady potřeba dost lidí, tím myslím i těch, co na to budou dohlížet. Tedy nejen předáků, ale i třeba unterkapů," podívá se zase ostře na Isaaca, „Počítám, že bude mít sonderkomando tak tři, čtyři stovky členů, a ty se budou dělit po komandech a ještě po pracovištích. Takže nakonec asi budeme muset sáhnout i po těch Židech. Ty máš dost velkou příležitost se předvíst, když seš tady mezi těma prvníma."

„Ano, pane SS-Oberscharführere," odpovídá pokorně Edelstein, zároveň cítí jistou naději, ale také může přijít pořádný průser. Nechtěl by umřít tak, že ho živého zavřou do jedné z pecí. Přitom nepochybuje, že ta svině esesácká je schopná svoji výhrůžku naplnit.

„Teď jsme všichni tak říkajíc na stejný lodi," má Peter očividně ze zítřejší ukázky vítr, „Proto tu na vás taky čekám. Je potřeba všechno dobře připravit. Seru vám teď na ty vaše funkce, teď tady musíme všichni táhnout za jeden provaz. I s tím Židem, tady. Když má tolik zkušeností vod toho starýho krematoria."

„Já jsem sloužil také u krematoria, v Buchenwaldu," připomene Brück.

„Já dělal kápa v tom starém krematoriu," zmíní své zásluhy Morawa.

„Tím lépe. Díval ses na ty pece, když jsem přišel. Jsou stejný? Uměj je ti tvoji debilové vobsluhovat?"

„Ano, pane SS-Oberscharführere," řekne rychle židovský mladík, „Jsou stejné konstrukce. Jen tam se těla zasouvala na vozítkách, tady jsou ty umrlčí lože, jak jsem si povšiml. Proto bych si dovolil navrhnout, abychom si vše vyzkoušeli, nanečisto," rozhodne se přijít se svou iniciativou, „Předpokládám, že se budou do každé z muflí dávat tři těla, když jste mluvil o pětačtyřiceti tělech a tady je patnáct muflí," rozhlédne se.

„Máš pravdu. Jak si představuješ to nazkoušení?"

„Někdo z nich si tam lehne, ještě než se pece roztopí. Tak si vyzkoušíme jak umístění těl, tak jejich zasunutí. Aby nedošlo zítra k žádnému zádrhelu," mluví Isaac klidným hlasem, z vrchního kápa i esesáckého velitele krematorií má zatím vnitřně celkem slušný dojem, nezdají se mu jako šílení sadisti.

„To není špatnej nápad," zasměje se Voss, „No, můžete si to hned vyzkoušet. Topit se začne zejtra ráno. To snad bude stačit, ne?"

„Snad ano, pane SS-Oberscharführere. Ale stejně," podívá se Edelstein na pece, hraje si na odborníka, „Doslova smrdí novotou, pane SS-Oberscharführere. Nejsem si jistý, zda bude hoření tak efektivní, jako když už jsou pece delší čas v provozu."

„No snad bude, aby byly voni spokojený," zarazí se Voss, „Tak si skoč pro to svoje pracovní komando, my se tu zatím domluvíme na dalším," nařídí předákovi.

Edelstein má rozporuplné pocity. Pokud zítřek dopadne dobře, a potom i ta první zvláštní akce za týden, má naději získat jedno z prominentních míst. Byť na samé spodní hranici žebříčku v hierarchii velitelů z řad vězňů. Ale už to mu může přinést jistou ochranu. Zabít můžou pochopitelně i kápa, natož nějakého předáka Ale jako obyčejný vězeň má daleko větší pravděpodobnost, že skončí s rozraženou lebkou, nebo dokonce zaživa upálený. Což možná bude jeden z jejich krutých trestů pro provinilce. Ti jsou schopní pro zastrašení vězňů jakéhokoli zvěrstva.

Vrátí se s komandem za krátkou chvíli, a Voss hned nařídí, aby mu předvedl navrhovanou zkoušku. Proto začne dost ostře vydávat rozkazy. On se předvádí a jeho podřízení se zase snaží vše dobře plnit, vždyť je tu kromě předáka i esesák, oberkapo a kápo, tedy mnoho šancí dostat minimálně krutý výprask.

Tři určení vězňové si lehnou i v šatech na zem, jsou svými druhy vzápětí vyzvednuti a narovnáni na záda na pohyblivé lůžko. Tak, že prostřední figurant má hlavu mezi nohami muže

ležícího pod ním i nad ním. Přitom hlavy spodního a horního vězně jsou u pece, tím se zablokují nohy prostředního, aby se snad nevzpříčily, při zasouvání těl do mufle. Pokusným mužům určitě vůbec není příjemné, když zajedou do spalovacího prostoru, byť zatím studeného. Ale ti, co lože obsluhují, prokáží svou zručnost. Jen s háky zacházejí opatrně, aby neporanili své druhy, těmi skutečné nebožtíky z lože shodí, aby se mohlo vytáhnout.

Následuje další instruktáž, další debaty ohledně detailů zítřejšího dne. Poté se oddělí polští vězni, ti budou konat topičské práce a tak jsou v tom směru poučeni. Naopak Isaac si vezme stravou židovské vězně a stručně jim vysvětlí, k čemu zítra dojde.

„Je to tu dost veliký," poznamená jeden z nich.

„Je to tu strašně veliký," odpovídá Edelstein temným hlasem, „Viděl jsem dost z těch prostor. Je tady plynová komora, kam se vejde dva a půl tisíce lidí."

„Dva a půl tisíce?" objeví se úlek v očích mnohých, ten střídá děs. Začínají si uvědomovat, kde se ocitli.

„Tohle bude něco jinýho, než bylo tam," hraje si na proroka předák, „Tohle už je doslova továrna na smrt," pokračuje zastřeným hlasem, „Sami jste viděli, že tam naproti je úplně stejná budova. To samý. A to někde dál mají další dvě podobný krematoria. Nevím, jak velký, ale asi taky dost. I kdyby v nich zaplnili ty plynový komory po dvou tisících lidech, jsou tady schopný v krátký chvilce zplynovat na osm tisíc lidí," dokončí svoji poměrně dlouhou řeč.

Po těchto jeho slovech se rozhostí hrobové ticho.

„Zejtra to musí klapnout," promluví znovu Isaac, „Budou tu ti hlavouni, asi z Berlína, na to myslete. Nic se nesmí posrat. Jinak jsou schopný nás tam strčit a upálit zaživa, jak vyhrožovali."

Podle výrazů podřízených pozná, že jeho prohlášení má efekt. Mnozí se málem otřesou, jako by je už do té pece opravdu zasouvali. Vždyť za jeden měsíc jich zůstalo z dvaadvaceti jen dvanáct, a to byli jen školeni a připravováni na svou další práci. Jaká bude jejich úmrtnost tady? Na to se bojí jen pomyslet.

Posléze je předák znovu povolán k vedoucím pracovníkům.

„Budete bydlet v bloku dva, v sektoru BIb, to je mužskej tábor," říká mu Voss, „Je to izolovanej blok a budete tam s tím sonderkomandem, co pracuje u těch bunkrů. To izolování musej brát všichni vážně. Je zakázaný s kýmkoli mluvit, s kýmkoli se setkat."

„Ano, pane SS-Oberscharführere," odpovídá Edelstein, „To bylo stejné i v tom starém táboře."

„Jo, ale tam to bylo jiný. Navíc tady budete se třema, no možná až se čtyřma stovkama dalších z toho sonderkomanda. Vlastně budete teď jeho součástí. Voni se taky přesunou postupně k těm krematoriím, zatím to pořád ještě musí běžet u těch bunkrů. Uvidíme, kolik z nich se toho dožije," ušklíbne se Peter.

„Je zákaz mluvit i s těmi dalšími členy sonderkomanda, pane SS-Oberscharführere?"

„Ale ne, s těma mluvit můžete. Ty jsou taky zasvěcený," řekne Voss a Isaac si pomyslí, zasvěcení k čemu? Nejspíš k smrti, jako nepohodlní svědci masového vraždění. Nicméně tohle rychle spolkne.

„Všechny hned poučím," řekne místo toho.

„Tohle teď budeš nosit," mávne esesák na Morawu, ten vyndá z kapsy pásku s označením funkce Vorarbeiter, tedy doslova přední dělník, nebo-li předák, „Tohle máš k tomu," dodává Peter a kápo podává židovskému mladíkovi masivní obušek, „Koukej se zejtra předvíst, nebo to budeš mít jen pár hodin!"

„Rozumím, pane SS-Oberscharführere," přeběhne mráz po zádech Isaacovi, přitom si nasazuje na levý rukáv získané označení. To ho těší, zato obušek ho doslova pálí v ruce. Nedovede si dost dobře představit, že by s ním měl někoho mlátit. Respektive dovede, a má z toho husí kůži a moc hnusný pocit.

„Musej z tebe mít respekt, i když seš Žid jako voni," říká Voss důrazně, „I ten vobušek musíš umět použít, pokud bude někdo pomalej nebo něco dělat špatně. Nevím, jak si to měl tam, ale tady se s nikým srát nebudeme. Tady to bude mít určitě jiný grády," zasměje se zlověstně.

„Ano, pane SS-Oberscharführere," přitakává předák horlivě, jak se od něj asi očekává. Přitom má ze všeho zase už smíšené pocity. Skoro se bojí pohlédnout ke svým spoluvězňům, ti určitě vidí jeho oficiální dekorování, a i ten obušek. Musí ho mít asi za svini, uvědomí si. Ale udělal toho už dost, pro své přežití, za těch devět měsíců. Nechce umřít, a tohle mu dává naději. Pokud se teda něco brzo neposere a on se neuškvaří zaživa v té jedné z těch muflí.

Zanedlouho jsou odváděni do tábora, který vlastně leží hned vedle krematorií. Ale musí celý oplocený prostor obcházet. On jde v jejich čele, podle všeho Morawa i Brück ještě s Vossem zůstávají. Možná se půjdou podívat i na jiná krematoria. Jemu je jedno, co budou dělat.

Esesáci je dovedou až k bloku dva, přičemž dávají bedlivý pozor, aby cestou s nikým nepromluvili. Pak je rychle zaženou rovnou do baráku. Všichni jsou dost vyplašení, naopak Isaac se snaží tvářit sebevědomě. Chce si v novém prostředí získat respekt. Netuší, jak drsní jsou muži, co musí každou chvíli pomáhat vodit lidi do plynových komor, pak jejich různě pokroucená a znečištěná těla vytahovat, hanobit a nakonec spálit. Ani jak tady vypadá zdejší vedení.

„Ty seš co zač?" dívá se na označení Isaaca překvapeně blockälteste, neboli vedoucí bloku, na baráku osoba nejdůležitější. Kromě značných pravomocí mu patří samostatná místnost u vchodu a taky těžká silná hůl.

„Já jsem předákem zvláštní pracovní skupiny, od krematoria," odpovídá důležitě Edelstein, který se předtím předpisově zahlásil svým číslem.

„Předák? S tímhle?" dotkne se blokový holí dvou zkřížených trojúhelníků.

„Ano, pane," odvětí Isaac a teď svým obuškem ukáže na označení na rukávu, „Dnes jsme byli převeleni ze základního tábora. Zítra máme zvláštní akci, pro nějaké velmi důležité osoby," dodá radši na vysvětlenou, nechce žádný konflikt, také se nechce nechat zmlátit, „Tohle mi před pár hodinami dal osobně vedoucí krematorií, po přípravě na zítřejší den," rozhodne se ještě trochu zvýšit svoji důležitost.

„No tak se nečerti," zamračí se vedoucí bloku, ale poněkud zjihne, přeci jen sebevědomé vystupování židovského vězně na něj udělá dojem. Také asi dumá, jak mocné má ten mladík přátele, když jako Žid dostal tuhle pásku a dokonce obušek.

„Já se přeci nečertím, pane," odpovídá svým tradičním lhostejným hlasem Isaac, „Já jen potřebuji přidělit místa pro sebe a svoje komando."

„To zařídím já," řekne rychle blockschreiber, nebo-li blokový písař a zástupce vedoucího bloku, jemuž kromě administrativy náleží protilehlá místnost u vchodu.

Blockälteste jen mávne rukou a zaleze do svého kutlochu, naopak písař vede nové přírůstky k místům, která jsou pro ně vyhrazená. Jde o typickou budovu ze sektoru BI, tedy s kamenným základem a dřevěnou nástavbou, s dřevěnou konstrukcí lůžek po straně uličky, jejímž středem se táhne vyvýšenina na proudění vzduchu od dvou kamen na koncích baráku.

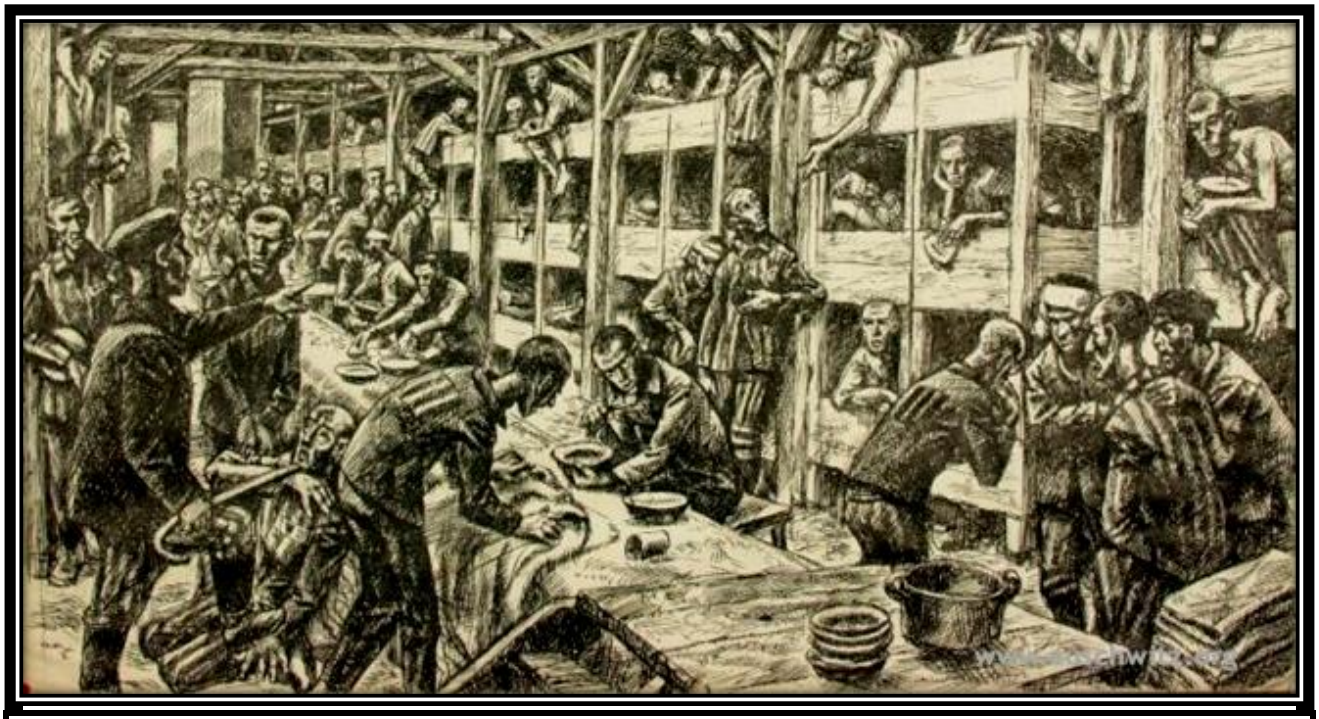

Birkenau – ubytovací prostor – ilustrační obrázek – www.Auschwitz.org

Edelstein se rozhlédne, určitě tu není celé sonderkomando, určitě někteří ještě plní své úkoly. Možná tu mají i noční a denní směny, vždyť se plynuje i v noci, jak slyšel. Vidí skleslé obličeje, ti většinou mladí muži si již museli užít svoje. Na druhé straně jsou dobře živeni a dobře oblečeni, asi i jim dovolují si přilepšit z pozůstalosti po zavražděných. Ovšem jednak nad nimi visí hrozba likvidace jako nepohodlných svědků, za druhé musí konat příšernou práci. Obojí sám může potvrdit. Předchozí sonderkomando na začátku prosince přikládal do pecí ve starém krematoriu poté, co ty muže zplynovali v márnici. Kdy dojde řada na ně? Teď i on patří do tohoto zvláštního komanda, které má jediný a strašný úkol, napomáhat vraždění a likvidaci mrtvol.

„Mám tady vaši evidenci," řekne písař poté, co jim ukáže jejich místa, „Přišli jste všichni? Podle počtu by to sedělo."

„Ano, pane, jsme tu všichni. Nikdo nám dneska neubyl," odvětí unylým hlasem předák.

Písař si přesto udělá pro sebe prezenci, tváří se spokojeně.

„Ty jsi Issac?" zeptá se po jejím skončení.

„Ano, pane," zatváří se překvapeně nositel tohoto jména, „Jen nevím, zda nehledáte jiného Isaaca. Nepamatuji se, že bychom se někde setkali."

„Taky nesetkali. Ale mám vzkaz, přes mého kolegu, z jiného bloku. Mám tě pozdravovat od Daniela a taky Josepha. Ten první tady slouží v nemocničním bloku, ten druhý v komandu Kanady. Teda, musím uznat, dokázali jste si to dobře zařídit," podívá se uznale na rukáv vězně s páskou.

„Daří se jim dobře?" ptá se rychle Edelstein.

„Podle všeho ano," přikývne písař, „Ten kolega mě požádal, abych mu řekl, až sem budete převelený. Tak jsem to udělal, když jsem se to dozvěděl. Ten tvůj bratr Daniel se má určitě dobře, prý dost peče s esesáckými doktory, dělá s nimi na nějakých těch jejich experimentech," zatváří se všelijak, „No a ten druhý … tak Kanada je luxusní komando."

„Moc děkuji za vyřízení vzkazu," přejde Isaac předchozí slova blockschreibera o svém straším bratrovi, „Pokud by bylo možné je pozdravovat, tak jim ten vzkaz nějak předejte."

„Zařídím. Ale tady jde hlavně o to, že oni vědí, že ty jsi v pořádku a ty to zase víš o nich. Dennodenně tady kape moc lidí, takže tohle je to hlavní.“

PROČ HOŘEJ TAK POMALU?

Druhý den jsou Isaac a jeho pracovní četa odvedeni znovu do budovy krematoria. Tentokráte pomáhají vše uklidit a také roztopit pece. Vždyť odpoledne je čeká vzácná návštěva, kdoví odkud.

Zvláštní návštěva. Co to tak asi může být za lidi, kteří se přijedou kdoví odkud podívat, jak hoří jiní lidé? Které předtím nařídili zavraždit? Co budou sledovat? Čas? Průběh spalování? Vlastně je jedno, co je bude zajímat, hlavně aby byli spokojeni. V opačném případě tady bude hodně dusno. A jemu by mohlo být následně i dost těsno a horko, až by si ozkoušel hoření na vlastní kůži.

Ne, akce se musí podařit a on si musí svoje postavení udržet. Tady je práce na dlouho, ti šílenci chtějí vyvraždit statisíce, ne, asi miliony Židů. On má díky tomu šanci nějaký čas ještě žít. Jenže za jakou cenu? Ta je hrozná, musí těm vrahům pomáhat zabíjet příslušníky vlastního národa. Jenže když nebude, tak tady shoří sám. Pokud bude mít štěstí, přiloží ho tam už mrtvého.

Kontroluje oheň v pecích, tváří se důležitě a snaží se zakrývat svoji nervozitu. Tu ale pozoruje i u svých nejbližších nadřízených, minimálně pro tento den. Morawa, Brück i Voss jsou taky nervózní jak prase. Zamyslí se nad nimi. Mietka už zná, je to hrozná svině, ale má s ním dohodu a kápo se chce tady i s jeho pomocí napakovat. Aby si asi zajistil lepší život v táboře. Vrchní kápo se mu zdá normální, ale těžko říct. To samé platí o veliteli krematorií z řad SS.

Jestlipak i tihle dva budou chtít něco trhnout pro sebe? Pokud tady bude probíhat rozsáhlé vraždění, určitě po obětech zůstane mnoho cenností. To už je obrovské pokušení pro všechny, kteří se kolem toho budou motat. Od obyčejných esesáků až po jejich velitele. O vězních nemluvě, ti si za to kupují poklidnější život zde. Nebo jim to umožňuje přežít.

Ano, namočit se do takové korupce a zlodějen je nebezpečné, ale kdyby se mu nějak podařilo se mezi ně dostat, zase by získal další výhodu. Jistě, mohou se ho jako nežádoucího svědka zbavit, ale proč, když spolupráce s ním bude výhodná? Proč by ho pak zabíjeli, když jim bude pomáhat plnit si kapsy?

Teď ho volají, rozkaz dostává od Mietka, ten předtím od Augusta a ten ho pro změnu obdržel od Petera. Ale pořádek musí být, i správná hierarchie velení. Rychle k nim chvátá, pořád je tady jen židovský vězeň, ačkoli mu dali včera tu pásu. Ale možná jen proto, že mají bobky z tý návštěvy a nechtějí, aby se jim něco posralo. Což mu může pomoct, ale také ho zahubit.

„Jsou tady ty těla,“ řekne Voss, a asi se mu hlas mírně chvěje. Určitě se bojí svých nadřízených. Když to dneska dobře nedopadne, a pak za ten týden, taky by asi ještě mohl o svoji funkci přijít. Pokud si chce něco nakrást, tak by ho to asi mrzelo. Ale možná mu křivdí, možná chce jen plnit své poslání pro říši. Ačkoli na to moc nevypadá, nezdá se být takový fanatik jako mnozí jiní esesáci.

„Kam je máme nanosit, pane SS-Oberscharführere?“ zeptá se ho rychle a přitom pokorně.

„Ukážou ti to. Je tady vedle taková menší místnost, měla by tam bejt pozdějš márnice, tam je složíte,“ zní odpověď.

Poučený je dle všeho i Morawa, proto mu ukáže místo, kde mají nebožtíci skončit. Pak už je to na něm, aby zajistil splnění úkolu. Tak to ale má vypadat. Rozkaz přijde od nejvyššího a nakonec ho odedřou ti nejnižší. Zavolá si svoje komando.

Na nádvoří je těsně u dveří nákladní vůz, jehož korbu zakrývá plachta. Pošle dva muže a ti ji odhrnou. Pod ní se dle očekávání skrývá halda nahých těl, všechna mužského rodu. Asi nechtějí před těmi hlavouny pálit ženy nebo děti. Podívá se na ta těla. Zdá se mu, že jsou dobře živená, dost

masitá. Patří spíše starším mužům. Odkud je asi přivezli? Někoho kvůli dnešní akce zabili, nebo jen vzali pár těl ze své žně tam u těch bunkrů? Podle jejich barvy a různých typických znaků odhaduje, že všichni zemřeli v plynové komoře.

Jeho podřízení kmitají. Moc dobře si uvědomují nervozitu přítomného esesáka i kápů, a pořád si nejsou jisti, co mohou čekat od svého předáka. Když teď má ten obušek. Proto s těly běhají jak o život. Ačkoli proč jako, oni o ten svůj bojují každý den, každou hodinu a každou minutu. Kdykoli je mohou za cokoli potrestat, a dokonce je mohou začít bít či ubít i zcela bezdůvodně, jen kvůli špatné náladě anebo pro její zvýšení. Pro svoji zábavu.

Sám Isaac nezůstává na jednom místě a hodně rychlým krokem kontroluje jak vykládání, tak skládání mrtvol. Zvolená místnost se nachází v přízemí kousek od vchodu i poblíž pecí, asi někdo nechce, aby se tady těla válela, až hosté přijdou. Nebo jim mají ukázat celý proces, tedy přinesení nebožtíků, jejich umístění na lože, zasunutí do pecí, jejich žeh? Díky úsilí svého komanda může zakrátko jít zahlásit slnění úkolu.

„Pane SS-Oberscharführere, mohu mít dotaz?“ zeptá se poté, snad mu za tu troufalost neurazí hlavu. Ale asi ne, sami chtějí, aby se nic nepokazilo.

„No, co je?“ zní hlas Vosse nerudně.

„Kdy budeme ta těla připravovat?“

„Vím já? Až podle toho, co řeknou, co budou chtít vidět. Jen doufám, že budou dobře hořet.“

„Tak asi lépe, než kdyby byli ti mrtví vyhublí,“ odváží se Isaac ke spekulaci, ale chce ukázat svoji odbornost, „Mají na sobě víc tuku, ten by měl hoření podporovat. Zase ale jsou objemnější. Byla ta těla vybrána záměrně, u té plynové komory?“

„U plynový komory? Jak víš, že jsou votamtud?“ zarazí se Peter.

„Jen odhaduji, pane SS-Oberscharführere. Podle barvy jejich kůže, pak taky různých znaků, například polámaných nehtů, škrábanců a kousanců na tělech, vyrvaných vlasů. Tohle jsem viděl, když jsme vytahovali těla z komory,“ předvádí se Edelstein, ale jak se zdá, funguje to.

„Máš pravdu,“ řekne velitel uznale, „Jeden důstojník z politickýho je specielně vybral. Tam u toho bunkru. Když je vytahali, tak jim určil, koho mají dát stranou. No jen aby dobře hořeli,“ zopakuje své vroucné přání a pak předáka pohybem ruky odežene.

Pece jsou již roztopené, od rána až do čtvrté hodiny odpolední jsou připravované pro ohlášenou ukázku. Právě kolem zmíněné hodiny nastane pravý rumraj, objevují se další důstojníci SS z táborového velení, asi chodí postupně podle své důležitosti kontrolovat připravenost pracovního prostoru. I na nich je patrná nejistota či podrážděnost.

Edelstein si je této situace vědom a znovu nabádá své podřízené, aby nic nepodcenili a nepokazili. Ale ani moc nemusí, každému je jasné, že dnes by byla každá chyba krutě potrestána. I kdyby ne okamžitě před návštěvou, tak určitě hned po jejím odchodu.

Isaac stojí i se svým komandem stranou, a čeká, až dostane příkaz započít akci. Netuší, o čem si ti lidé povídají. Někteří na sobě mají uniformy SS, neví, kdo patří do sboru tábora a kdo je odněkud poslán. Ale je tam mezi nimi i pár civilistů, možná jsou konstruktéry nebo architekty, možná představiteli firem. Všichni se přišli podívat, jak dobře to navrhli a postavili. Přijde mu to hodně zvrácené. Možná kdyby šlo o klasické krematorium, ale oni přece musí dobře vědět, že je tady i plynová komora a tam hynou lidé, kteří se provinili pouze tím, že jsou Židé. Přesto přicházejí, anebo možná právě proto se přicházejí přesvědčit, že je dokáží rychle a dobře spálit. Potom, co je zabijí plynem v jimi navrženém a postaveném zařízení. Co se jim asi honí hlavou? Ale zdají se být klidní, ačkoli jsou v obří továrně na smrt.

Konečně se asi domluvili, jak má ukázka vypadat a pokyny mu jde předat osobně Voss, vynechá prostředníky v podobě kousek stranou stojících kápů. Ti se asi rychle zapojí do pohánění vězňů, ale i on se bude muset předvést. Hlavně ale musí makat jeho lidé.

„Nanosíte napřed ty těla před ty pece," říká velitel a je opravdu dost vynervovaný, „Na další pokyn je začnete dávat tam na to. Ale ne, aby je nějakej idiot začal strkat dovnitř! To ho tam pak strčím taky. Zastrkávat dovnitř se budou až na pokyn. Jasný?" koulí zarudlýma očima.

„Ano, pane SS-Oberscharführere," řekne rychle Edelstein, pak ještě rychleji tlumočí příkaz svým podřízeným. U každé pece mají jedno umrlčí lože, těmi budou mrtvoly strkat postupně do všech tří muflí.

„Rychle, rychle!" zařve předák na své podřízené německy a hodně nahlas, zašermuje jim obuškem kolem hlavy. Všech dvanáct mladých mužů vyrazí, už zase běží o život. Doslova létají po prostoru, div se nepřerazí. Nosí jedno tělo za druhým a rovnají je vždy po devíti před každou z pecí. Tak poměrně rychle začnou růst hromádky mrtvol, jedna, druhá až pátá.

Isaac také pobíhá, povzbuzuje podřízené křikem a občas jim zašermuje obuškem kolem hlavy. Ví, jak to dělají dozorci, pouze on nikoho neudeří. Což neplatí pro Brücka a především Morawu. Ale ani on to teď nepřehání, chce způsobit bolest, nikoli dotyčného vyřadit z pracovního procesu.

Zadýchaní vězni už stojí připraveni u pecí. Pokynem ruky je jim dán další povel a oni začínají na zemi ležící těla nakládat na lože. Opět jsou velmi povzbuzováni kápy i předákem, který tentokráte sám i zaskočí, když se mu něco nelíbí. Hlavně aby mu je nějaký aktivista či vyplašenec nezastrčil do pece předčasně, to by určitě dost rozzuřilo ty pány, co si chystají stopky.

Naštěstí k ničemu takovému nedojde a mrtvoly již spočívají všechny pěkně vyrovnané na ložích, jen čekající, až je obsluha zastrčí do muflí. Teď se vězni přeskupují k prvním dvou pecím,

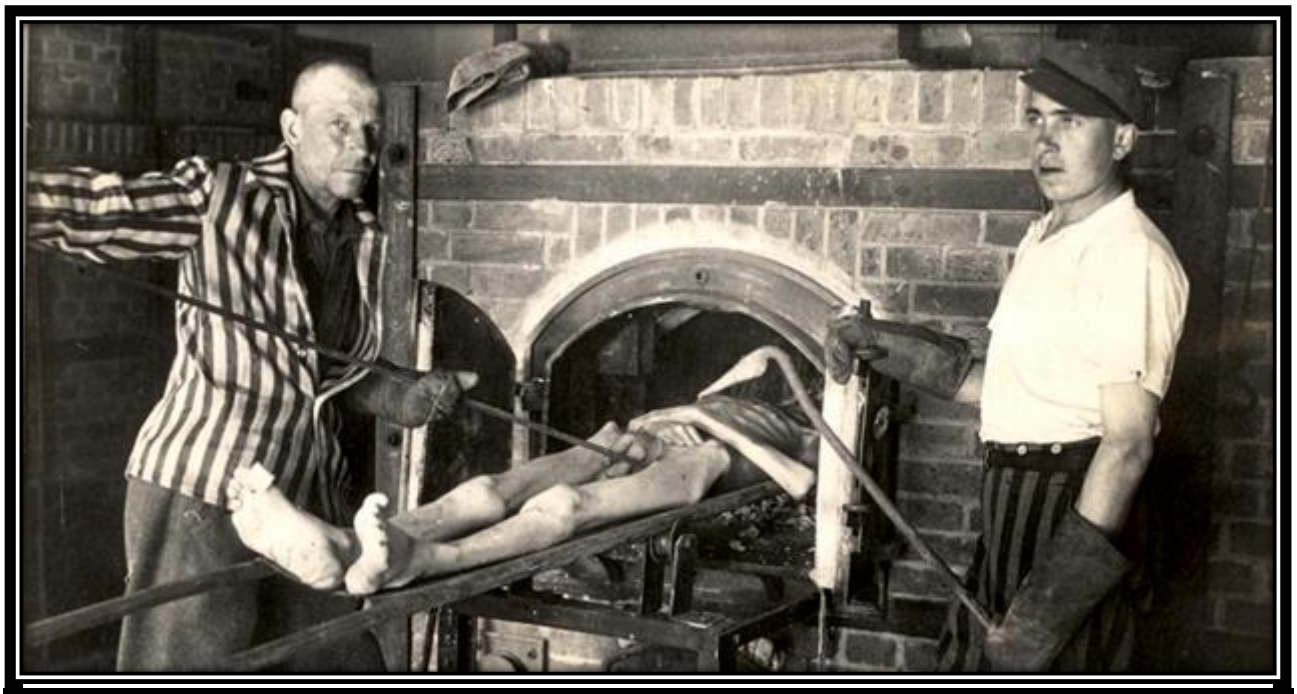

Ukázka zastrkávání zemřelého do mufle – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

na dobré zvládnutí následného úkonu jich je potřeba pět, mají ale vše dobře nacvičené.

Záhy přichází další rozkaz, a pánové začínají měřit čas. Naopak vězni chvatně zastrkávají do ohnivého pekla těla mužů, zavražděných předchozího dne v plynové komoře. Pak za nimi zavírají dvířka. Postupují dopředu a postupně zaplňují všech patnáct muflí pěti pecí. Práce jim jde naštěstí dobře od ruky, zatím nic nepokazili, a po pravdě, teď už toho mnoho neovlivní. Pouze po čase mohou ohniště prohrábnout, aby nebožtíci lépe hořeli a shořeli.

Pohřební komando stojí v pozoru a čeká, zda dostane další pokyn. Prostorem se nutně začíná šířit zápach páleného masa, což ale všichni přítomní nesou statečně. Či předstírají netečnost vůči smradu. Hosté se zatím baví mezi sebou, přitom stále sledují čas. Asi po sedmi minutách nařídí otevřít dvířka jedné z muflí, kam byly zastrčeny mrtvoly jako první. Udělá to Isaac osobně, a je možné spatřit, že těla se různě zkroutila, to horní jako by se snažilo posadit. Uvolňují se z nich plyny, hoří jim šlachy a pak dochází k různým výjevům.

Edelstein se vzápětí ulekne, podle výrazů přítomných pochopí, že vůbec nejsou s procesem spalování spokojeni. Zírají na částečně ohořelá těla, pak na hodinky, zatímco zápach škvařených tkání zaplňuje prostor, spolu se štiplavým dýmem. Znovu se dívají na hodinky a jejich obličeje jsou protažené. Nařídí zase dvířka zavřít a znovu se mezi nimi rozpoutá diskuse.

Asi po patnácti minutách naopak přikáže Isaac vězňům u první pece, aby jedny dvířka otevřeli a připravenými železnými vidlemi do planoucích mrtvol strčili, to se najednou několik pozorovatelů přiblíží a zase je v jejich tvářích vidět zklamání. Nicméně neprotestují a tak nechá Edelstein udělat to samé i v dalších muflích, aby podpořil proces spalování.

Dvířka se otevírají na pokyn hostů za dalších pět minut, a stále stejná písnička. Těla zdaleka nejsou přeměněna v popel. Isaacovi se zdá, že dokonce hoří hůře, než v pecích starého krematoria a rychle dumá, čím to bude. Také začíná mít strach. On a jeho lidé určitě udělali všechno dobře, nicméně pozorovatelé jsou očividně nespokojeni. Co když nakonec vše hodí na špatnou obsluhu? Pak s ním bude konec, protože půjde také do pece. Když se slitují, střelí ho předtím do hlavy, nebo mu jí rozbijí železnou tyčí. Když ne, zažije dost hrozné poslední okamžiky života.

Třicet minut, zase se dvířka otevírají, ale pořád nejsou těla zdaleka spálená. To už jsou ti muži opravdu hodně zklamaní. Asi teď mezi sebou rozebírají, kde může být příčina. Isaac se rozhodne pro zoufalý čin, nenápadně opustí své místo a přiblíží se k Vossovi. Hodně riskuje, ale hraje tady o svůj život.

„Pane SS-Oberscharführere," sykne.

„Do prdele, proč nehořej? Proč hořej tak pomalu? " zašeptá Peter, a tváří se dost zle.

„Právě, pane SS-Oberscharführere. Možná na to přijdou sami. Asi určitě. Ale možná byste je na to mohl upozornit. Navést je."

„Navést kam, ty pitomče?"

„Ty pece jsou zcela nové. Podle mého v nich zůstala jistá vlhkost. Nebudou tak dost rozehřáté a proto ten proces trvá déle, než čekali."

„To si vymejšlíš, nebo je to pravda?" sykne Voss.

„Mám s tím jisté zkušenosti. Opravdu to trvá dlouho."

„A co jako s tím?"

„Navrhoval bych pece nechat několik dní hořet, teda v nich topit, ale bez spalování těl. Tak by se pořádně rozehřály a vysušily. Alespoň několik dní. Pak se celý proces podle mého zlepší," šeptá i Isaac. Není si zcela jistý, zda má pravdu, ale tohle může být jednou z příčin, „Zkuste jim to nenápadně říct. Tím nic nezkazíte."

„Neraď mi, jo?" zavrčí esesák a vězeň se zmenší málem o stopu. Pak se raději stáhne a modlí se, aby ti muži neurčili jeho za příčinu nezdaru zkoušky. Bojí se je však oslovit sám, za tuhle drzost by ho nakonec mohli nechat zastřelit.

Po pětatřiceti minutách se zase dvířka namátkově vybrané pece otevírají, devastace těl sice pokročila, ale na dokonalé spálení mohou zapomenout. Mrtvoly jsou sice už dost ohořelé, ale zdaleka ne přeměněné na žádoucí popel. V tu chvíli se k pozorovatelům nějak přitočí Voss a začne se s nimi bavit. Po chvíli toho nechá, jen šlehne pohledem po předákovi. Tomu se zastavuje dech, nedokáže odhadnout, zda se veliteli komanda nevysmáli. Pokud ano, již brzo bude vystavený jeho úmrtní list. Co tam asi tak napíšou? Vlastní neopatrností se zavřel do rozpálené pece a shořel?

Těla se začínají měnit na popel až po více než čtyřiceti minutách, nicméně stále není zdaleka proces kremace dokončený, což pozorovatele očividně neuspokojuje. Isaac mezitím zkouší počítat. Pokud má hodina šedesát minut, tak dvacet čtyři hodin má minut dohromady čtrnáct set čtyřicet. Když to podělí čtyřiceti minutami, při lepším hoření by se tento čas dal asi dosáhnout, kolik várek mohou za těch dvacet čtyři hodin do pecí dostat? Pokud počítá dobře, tak třicet šest. Třicet šestkrát mohou za jeden den naplnit pece nebožtíky. Pokud tedy nebude počítat prodlevu kolem odstraňování popela, po několika dávkách.

Když těch třicet šest naplnění vynásobí pětačtyřiceti těly, kolik mu vychází? Tohle už mu nějaký čas zabere. Šestnáct set dvacet. Tolik mrtvol může zmizet za čtyřiadvacet hodin. A oni se přesto tváří nespokojeně. Kolik jich proboha chtějí za tu dobu spálit? No určitě víc, podle jejich zklamaných výrazů. Kolem jednoho a půl tisíce spálených jim je tedy málo. No ano, to by pak plnou plynovou komoru spalovali skoro dva dny. Tohle jim asi vadí.

Čas plyne dál, oni si postupně nechají otevřít všechna dvířka muflí, aby se přesvědčili, že už těla zmizela. Pak se celá ta delegace důstojníků a civilů odebere pryč, zůstanou však kápové, předák a vězni. Všichni však cítí, že ukázka nedopadlo právě dobře. Teď jde o to, na koho hodí vinu. I Brück a Morawa vědí, že obsluha udělala všechno správně, jenže to nemusí stačit. Isaac má pak hlavu sklopenou. Možná o ni brzo přijde.

Tak tam jen stojí a čeká na ortel, stejně přepadle vypadají i ostatní vězni, bez ohledu na jejich postavení. Tohle se může dotknout každého, pokud je obviní z liknavého či špatného přístupu. Pak se objeví Voss, kráčí k nim, pokynem ruky si zve kápy i předáka k sobě. Ale z jeho tváře se nedá nic vyčíst.

„Tak co, jak myslíš, že to dopadlo?“ vyjede na Edelsteina.

„Co si myslím, SS-Oberscharführere?“ pozvedne svou popelavě zabarvenou tvář vězeň.

„No tak?“ vyštěkne velitel.

„Ti pánové byli očividně zklamaní. Tedy z jejich pohledu ta zkouška určitě nedopadla dobře, pane SS-Oberscharführere. Což asi znamená, že i pro nás nedopadla dobře,“ sklopí Isaak hlavu.

„Tak určitě s tím časem spokojený nebyli,“ přikývne esesák, pak se náhle jeho tvář změní, do širokého úsměvu, „Chlape, tys měl pravdu. Teda když jsem jim to říkal, tak mi řekli, že si to taky myslej. Tak nějak se na tom shodli, nebo co.“

„Shodli?“ objeví se náznak radosti ve tváři Edelsteina, ale jen takový opatrný, „Neviní tedy z toho nás?“

„Právě že vůbec ne. Navopak, vobsluhu pochválili,“ září teď Peter, „No, asi tomu fakt rozumíš,“ podívá se uznale, „Ty seš nějakej technik nebo co?“

„Technika mě vždy zajímala, pane SS-Oberscharführere,“ odpovídá Isaac, jeho hlas je bez emocí a stále pokorný, ale jeho oči už nejsou tak smutné. Tuší, že tuhle zkoušku přežije.

„No dobře. Tak teď uděláme, cos navrhoval. A vlastně nařídili pak i voni. Teda ti dali za pravdu,“ říká velitel, „Bude se v těch pecích pořád topit, nepřetržitě čtyřiadvacet hodin denně. Nikdo se přitom spalovat nebude. Jen zajistíte služby, aby se to udržovalo pořád roztopený. Podle nich se to pak vysuší a bude to líp hořet.“

„Pokud by to trvalo těch čtyřicet minut, tak se spálí šestnáct set dvacet těl za čtyřiadvacet hodin, pane SS-Oberscharführere. Mužských těl. Pokud tam budou i ženská, tak i víc, ta hoří lépe, mají více tuku, to už mám zkušenost. Pokud se budou přidávat i děti,“ zachvěje se Isaac nad svými vlastními vývody, „tak bude počet ještě vyšší. Většinou nejsou v transportech jen muži.“

„Jak si přišel na ten počet?“ tváří se překvapeně Voss.

„Před chvílí jsem si ho spočítal, pane SS-Oberscharführere. Podle toho, že spalování trvalo kolem čtyřiceti minut, jak sami ti pánové s těmi hodinkami říkali,“ snaží se znovu předák deklarovat svou odbornost .

„Tak spočítal," pokývá hlavou Peter, očividně v dobré náladě, „Ty seš asi nějakej studovanej, co? No to tady asi tak moc neuplatníš, co, pánové?" obrátí se na kápy a rozesměje se. Ti se snaží pochopit, v čem měl předák pravdu, ale nakonec jsou rádi, neboť oni, respektive jejich podřízení, ve zkoušce nezklamali.

„Tady se spíš uplatní tohle, pane SS-Oberscharführere," pozvedne Morawa svůj obušek, přesto se tváří trochu nejistě.

„No to určitě. To budeme brzo potřebovat," ušklíbne se Voss.

„Pane SS-Oberscharführere, ten počet, co jsem říkal, je takový teoretický," ozve se znovu Edelstein, potřebuje vše uvést na pravou míru, sdělil totiž neprozřetelně číslo, které pravděpodobně nebude v praxi dosažitelné, „Po pravdě bude potřeba na spálení jednoho mužského těla tak šedesát minut. Je potřeba počítat s časem okolo nabíjení pecí, také vysypávání popelníků. A nejsem si jistý, zda můžeme jet třeba čtyřiadvacet hodin na plný výkon. Ta dmýchadla, co teď byla zapnutá, asi budou jen na roztopení, pak už by proces měl probíhat bez nich. Což ho zpomalí."

„Tak kolik se jich podle tebe spálí za těch čtyřiadvacet hodin?"

„Pokud bych počítal s tou hodinou na jedno naplnění, je to jeden tisíc osmdesát těl. Mužských těl. Ženské budou hořet lépe a pokud tam budou i děti, tak se jich dá dát do mufle víc. Ale u dospělých bych počítal s tímto počtem. Ten považuji za reálný," začíná se do toho předák už pomalu zaplétat, „Kdybych to vzal podle starého krematoria, tak byly tři pece a v nich šest muflí. Tam jsme dokázali spálit maximálně tři sta čtyřicet mužských těl za dvacet čtyři hodin. Tady je těch muflí patnáct, což je dvaapůlkrát víc. Tedy by to mělo být tak osm set padesát těl. Takže ten mnou uvedený tisíc je dost dobré číslo, pane SS-Oberscharführere."

„Jen tisíc?" zarazí se velitel, „Ale když si vezmeš, kolik jich může bejt z jedný speciální akce, tak to by tedy znamenalo …"

„Pokud by ta komora byla plná, pane SS-Oberscharführere, tak se budou mrtvoly spalovat tak dva dny," řekne Isaac tichým hlasem. Má nepříjemný pocit, jak z obsahu rozhovoru, tak z výrazu esesáka. Sám udělal velkou chybu, nevnadil ho teoretickým výpočtem, který ale v praxi těžko dosáhnou.

„Dva dny … No uvidíme. Podle všeho má tak do tejdne proběhnout první zkušební a ukázková speciální akce," tváří se teď hodně vážně Voss, „Naženou sem nějakej transport a zase budou všechno sledovat, možná zase měřit. Tam toho ale půjde posrat víc. Tak se budeme muset dobře připravit," podívá se postupně na všechny tři vězně, „Taky doufám, že to spalování půjde rychlejc, než těch tisíc. Víc by se mi líbil ten tvůj první počet, teda kolem toho tisíce pět set. No to ale ještě uvidíme, budeme se na to muset dobře připravit. Všichni, jak tady stojíte. Nemůžeme si dovolit nic posrat!"

Isaac v prvním okamžiku pocítí úlevu, velitel s ním očividně počítá i nadále, což je dobré zjištění. Pak si ale uvědomí, co znamená první speciální akce. To znamená, že tady zplynují první oběti. Starší muže, ženy, děti. Ty, co neprojdou selekcí. A hned mu je zase mnohem hůř.

JE TO JAKO OBRÁZEK Z APOKALYPSY

Isaac Edelstein si zvyká na nové působiště. Tedy i na společné ubytování se stovkami dalších vesměs mladých mužů. Předchozích devět měsíců byl sám mezi několika členy komanda, tady si připadá sám mezi stovkami jiných. Jedno má s nimi společné, nikdo z nich se už nedokáže doopravdy radovat. Maximálně cítí uspokojení, když se dožijí dalšího východu slunce, projdou selekcí či vyváznou ve zdraví z ošemetné situace. Ale skutečně se radovat neumí už nikdo z nich. Na to viděli příliš zblízka strašně moc utrpení, prošli jim rukama stovky ba tisíce lidských těl.

Přemýšlí, jestli ti muži kolem trpí pocitem viny jako on. Cítí vinu vůči všem těm, kteří za jeho pasivní či dokonce aktivní asistence zemřeli. Tisíckrát si může opakovat, že těm lidem nemohl v žádném případě pomoci, zabili by je tak či tak. Naopak sebe by odsoudil k smrti, kdyby nespolupracoval. Ale pořád je on živý a oni všichni mrtví. Je z nich již jen popel.

Potom, co odváděl lidi na popravu, držel jim hlavu, kterou vzápětí esesák prostřelil, tehdy řekl, že tam zemřel s nimi. Ano, jeho tělo žije dál. Jeho pud sebezáchovy ho nutí svoji tělesnou schránku udržovat při životě. Ale jeho duše je mrtvá. Zemřela s těmi lidmi v plynové komoře, zemřela s těmi lidmi u popravčí zdi. Zemřela spolu s matkou, otcem a sourozenci. Nyní se jen snaží udržet naživu svoje tělo.

Občas nechápe proč, ale cosi ho nutí snažit se přežít. Přitom si je téměř jistý, že i on zde zemře, pouze ten okamžik zoufale oddaluje. Co by se muselo stát za zázrak, aby se on odsud dostal živý? Potom, co všechno viděl a musel dělat. Nikoho takového oni přežít nikdy nenechají. I kdyby třeba válku prohráli. Zlikvidují ho stejně jako celé tohle sonderkomando, jehož je teď členem a s nímž teď sdílí izolovaný blok dva v sektoru BIb koncentračního tábora Birkenau. Jednou ho odvedou a zabijí. On jen chce tu chvíli co nejvíce odsunout.

V těchto dnech mnoho práce se svou četou nemá, neboť se jen udržuje oheň v pecích a žádná další akce se nekoná. Sice trochu pociťuje hlad, ale dávají mu jako předákovi více jídla a také očekává, že se už brzy zasytí a pak bude asi pravidelně dobře jíst. Až začnou přivážet transporty do krematoria, bude jistě jídla dost. Jako ho mají dost ti, co dělají u těch bunkrů.

Pět dní po jeho příchodu sem, v úterý devátého března, dojde k útěku dvou členů sonderkomanda od plynových komor v březovém hájku. Za trest musí stát celý tábor několik hodin v pozoru, ve stále chladném počasí, dlouho do noci. Členové jeho nového komanda pak jsou biti za každou maličkost. On díkybohu unikne před údery, možná i díky té pásce, nebo proto, že je jeho četa brána jako samostatná a částečně oddělená.

Oba uprchlíky brzo dopadnou v lesíku na Visle, jednoho těžce postřelí, pročež on záhy zemře, druhého odvedou do trestného bloku jedenáct v základním táboře.

„Ten si bude mockrát přát, aby ho taky zastřelili," okomentuje osud uprchlíka písař, když s ním Isaac krátce mluví, „Budou ho tam napřed několik dní mučit, mlátit, a pak ho nakonec popraví."

Určitě má pravdu, takový osud čeká všechny, co se o útěk pokusí a jsou chyceni. Mnohdy vystaví jejich rozstřílená těla, jindy někoho veřejně pověsí. On to nikdy neviděl, protože byl v té izolaci. A tady je vlastně taky.

O dva dny později si ho zavolají, stojí tam velitel krematorií s vrchním kápem, spolu s nimi je i Morawa. Z tohoto setkání nemá dobrý pocit, klasické rozkazy jdou tlumočit přes kápa.

„Za dva dny bude ta ukázková speciální akce," řekne mu Voss, „Už jsme to probírali, ale chci znát i tvůj názor."

„Můj názor?" vysouká ze sebe Isaac.

„Ta tvoje pracovní četa, vzhledem k tý akci, dá se použít?" podívá se Peter pátravě.

„Ta četa?" zamyslí se Isaac, ale ne dlouho, „Pane SS-Oberscharführere, ti se na to nehodí. Určitě si časem zvyknou, ale pokud tady zase budou ti lidé, tak bych to nedoporučoval. Nikdo z nich nikdy u takové speciální akce nebyl. Mohl by udělat něco nepředloženého, vyvolat paniku. Třeba i neúmyslně."

„Souhlasím," přikývne velitel, „Budu sem muset povolat muže vod těch bunkrů. Ale ti se tady nevyznaj. Přitom u toho chci i nějaký židovský vězně, většinou je to zklidní. Tys u takových akcí už byl, jak si tvrdil."

„Byl, pane SS-Oberscharführere," přikývne Edelstein, ale netváří se rozhodně nadšeně, spíše se snaží zachovat lhostejný výraz.

„Byls ve styku s těma, co šli na speciální zacházení?"

„Ano, pane SS-Oberscharführere. Jak do té márnice do plynu, tak na popravu kulkou," pojmenuje on události pravými jmény, nechápe, proč velitel teď používá krycí výrazy, vždyť jejich význam přece on i kápové moc dobře znají.

„Poslouchej, chci, abys měl na starosti to vězeňský komando. Nějaký lidi ti dodám, tam vod těch bunkrů."

„Mám je mít na starosti?" objeví se teď v obličeji Edelsteina úlek.

„Copak? Vždyť si říkal, žes to už dělal. Tak zvládáš to nebo ne?" zachmuří se Voss.

„Nejde o mě, pane SS-Oberscharführere," řekne rychle židovský mladík, „Jde o ty muže, co bych měl mít na starosti. Jak mám být zodpovědný za někoho, koho vůbec neznám? Jak mám vědět, že neudělá někdo z nich něco, co třeba způsobí paniku? Nebo něco nepokazí?"

„Jo takhle …," kývne Peter, „No, voni už to dělali mockrát, jsou prověřený. Jen je třeba na ně dohlídnout. Z co největší blízkosti. Budeme tam u toho všichni, jak jsme tady, a pak samozřejmě naše stráže, ale jde mi vo ty vězně. Ty, co budou v kontaktu s těma, co se budou svlíkat. Tam musí všechno klapnout."

„Někdy může dojít k panice, aniž by ji někdo vyvolal, pane SS-Oberscharführere," upozorní Isaac, „Někdo z nich pojme podezření, bude mít nějaké tušení. Nikdy není jistota, že ti lidé až do poslední chvíle nic nepoznají," dělá si alibi.

„To se pozná, kdo to vyvolal," zase přikývne Voss, „Tady jde vo to komando. Musí bejt poučený, musí vědět, kde má přesně bejt, jak se tam chovat. A pak na ně někdo musí dohlížet, z úplný blízkosti. Všichni si myslí, že přítomnost členů sonderkomanda pomáhá ke zklidnění těch lidí. Navíc je to ukázková akce, má bejt se vším všudy."

„Rozumím, pane SS-Oberscharführere. Jaký je rozkaz pro mě osobně?"

„Budeš u toho. Nejen jako jeden z členů toho komanda, speciálně na tuhle jedinou akci vytvořenýho. Budeš tam jako jejich předák. Postaráš se vo to, aby to při tom svlíkání probíhalo dobře, aby pokud možno bez použití násilí šli do tý komory. Na všechny ty přihlížející to bude působit líp, když to proběhne v klidu, než když budou nějaký velký scény."

„Chápu, pane SS-Oberscharführere. Půjde o nějaký speciální transport?"

„Speciální transport?" nepochopí velitel.

„Myslím složením. Například nějakých vězňů. Nebo třeba jen mužů …"

„Jo tohle myslíš. Pokud vím, tak ne. Počítá se s nějakým klasickým transportem, vodněkud z Krakova, nebo tam někde. Všechno bude normální, příjezd, selekce a pak příchod sem. Teda to bude naprosto nový, bude to poprvý, co půjdou sem. Proto ti hlavouni. Proto je nutný, aby to zase klaplo. Všichni na to musíme dohlídnout," podívá se teď velitel i na oba kápy, ti horlivě přikyvují.

„Udělám vše, co mi nařídíte, pane SS-Oberscharführere. A jak nejlépe dovedu," slibuje Edelstein.

„Neříkáš to moc nadšeně," podívá se pátravě Peter.

„Nadšeně," nesklopí tentokrát hlavu Isaac, neví, co ho to popadne, ale rozhodne se zariskovat upřímností, „Nikdy z takové speciální akce nejsem nadšený, pane SS-Oberscharführere. Ale vždy přesně splním, co se po mně chce. Tady mám navíc obavy z těch jiných mužů. Nerad bych se kvůli nim škvařil v peci."

„Chlape, ty seš teda upřímnej," rozesměje se kupodivu Voss, „Tady kápo, co tě zná, taky říkal, že to zvládneš," podívá se na Mietka, který přikývne, „Ale chtěl jsem to slyšet i vod tebe. Tak s tím počítej. Dostaneš ty muže během dne, akce by měla proběhnout až navečer. Pochopitelně tam budou příslušníci SS, a taky tady kápové, ale ty jim budeš nejblíž. Tak si je i ty dobře pouč, ať to klapne."

„Ano, pane SS-Oberscharführere," souhlasí s těžkým srdcem Edelstein. Už delší dobu nikoho na smrt nedoprovázel, či při popravě nedržel, jen spaloval mrtvá těla. Teď bude muset

prožít ty strašné chvíle znovu, a je si téměř jistý, že zdaleka ne naposledy. Ovšem nemá na výběr, pokud se nechce nechat sám zabít.

„Pánové," obrátí se teď na všechny Peter, „bude jich tady zase jako sraček, těch hlavounů. Určitě i z Berlína zase nějaký přijedou. Proto je to moc důležitý. Nesmíme nic posrat. Jasně, můžou to posrat voni, když začnou blbnout, ale s tím nic neuděláme. Tak holt uviděj, jak se vyrovnáme s tím, když začnou jančit. Ale nesmí se nic posrat naší chybou, chybou někoho z nás. Nebo těch, co máte pod sebou."

Všichni vězeňští funkcionáři horlivě přikyvují.

„Co se týká tebe," podívá se Voss na Isaaca, chvíli zaváhá, než pokračuje, „Když tohle dobře dopadne, tak máš tohle jistý," ukáže na pásku na rukávě, pak se krátce znovu zamyslí, „Když to všechno klapne, jak při tom svlíkání, tak při přechodu tam … ale taky při vytahování těl a přepravě k pecím … vlastně i u těch pecí … Je toho hodně, co se dá posrat … No, seš sice Žid, ale brzo se začnou dávat do provozu i další krematoria. Bude potřeba schopný lidi, co to zvládaj. Můžeš se stát i unterkapem. Přestože seš Žid."

„Unterkapo?" snaží se zachovat lhostejný výraz Edelstein, ale možná se mu na mžik ve tváři objeví náznak údivu, ale také nedůvěry v realizaci proneseného slibu.

„Ale jen když se nic neposere," dodá velitel hodně důrazně.

Isaac má v následných hodinách i dnech o čem přemýšlet. Především se snaží zařadit si nadřízené, se kterými se zde setkal. Mietka zná, a má s ním domluvu. Ten sice Židy hrozně nenávidí, ale jeho asi bude akceptovat. Co se týká vrchního kápa, přestože je Němec a kriminálník, nepřijde mu jako až tak hrozné hovado. S ním by taky mohl vyjít a asi by i on skousl jeho povýšení.

Co se týká Vosse, v tom se pořád nevyzná. Přijde mu jako hodně rozpolcená osobnost. Někdy se chová docela dobře, dokonce až přátelsky, žertuje. S podřízenými obecně jedná slušně, s esesáky i veliteli z řad vězňů. Ale na druhé straně tady vede čtyři krematoria, nebo povede, až je dají do provozu. V nich budou umírat desetitisíce mužů, žen a dětí. Což mu evidentně nevadí, nijak to jeho svědomí nezatěžuje.

Možná se mýlí a šeredně na to doplatí, ale zdá se mu, že tady má docela štěstí na nadřízené. Vlastně i Mietko se zklidnil, jak přišel sem. A ti dva další nevypadají vůbec špatně. Na zdejší poměry, pochopitelně. Sice neví, jak dlouho ho ještě nechají žít, než se ho zbaví jako nepohodlného svědka, ale nemuselo by to tu být tak zlé, co se týká nebezpečí ze strany nadřízených. Hrozné to jistě bude z pohledu práce, kterou tady má konat.

O chystané speciální akci svému pohřebnímu komandu nic neřekne, jak dostal nařízeno, sám se pak vnitřně připravuje na strašné chvíle, které ho už brzo čekají. Neví, kolik jich přivedou, ale asi dost, když je ta plynová komora tak veliká. Ačkoli ji vlastně nemusí úplně zaplnit, mohou ji vytopit, a tak nemusejí čekat, až se tam vzduch ohřeje přítomností vražděných na těch potřebných sedmadvacet stupňů.

Chvílemi uvažuje o celé akci z pohledu soucitu s budoucími oběťmi, ale pak se přistihne, že přemýšlí, jak to udělat, aby vše proběhlo hladce. Což je jeho osobní zájem. Sobecký a zavrženíhodný. Ale oni ten transport stejně povraždí, jen kolem toho může být dusno, budou je tam muset zahnat násilím, krev bude stříkat po stěnách. A všichni stejně umřou. Když však problémy nebudou, pro ty oběti se vlastně nic nezmění, ale on si může zajistit větší naději na delší přežití.

Díky všem těm úvahám je ještě zamlklejší než normálně, a tak se ho členové jeho pracovní čety ještě více straní a asi se ho i bojí. Jenže nikdo z nich zatím nezažil to, co on. Až pomůžou staré ženě do plynu, nebo podrží hlavu dítěti při popravě, pak budou taky vše vidět jinak. Pak v nich taky všechno umře.

V sobotu třináctého března po obědě přijde do krematoria třicet členů ze sonderkomanda od bunkrů. Ti se mají postarat o uklidnění lidí při svlékání a také je pomáhat odvést či zahnat do

plynové komory. Následně budou vytahovat jejich těla ven a zdviží dopravovat k pecím. Nikdo přesně neví, co všechno budou chtít hosté z Berlína a další potentáti vidět, ale možná budou mít zájem zhlédnout proces až do konce. Tedy se stříháním vlasů, prohlídkou tělesných dutin a vyrvání zlatých zubů, pokud takový některé z mrtvých těl bude v ústech mít.

Členy sonderkomanda přivítá Brück i Morawa, pořádně jim naženou strach a v kostce je seznámí s jejich úkolem. Pochopitelně jim všem vyhrožují smrtí, pokud se byť třeba neúmyslně podřeknou, způsobí paniku. Naopak je nabádají, pokud bude potřeba, aby pomohli lidi přesvědčit, aby vešli do té komory, případně je tam i natlačili silou. Pokud by zjistili, že někdo začíná dostávat hysterický záchvat, je třeba ho izolovat, odvést stranou a tam bude zlikvidován. Což ale není pro nikoho z těch hrozně zamlklých mužů nic nového. Nakonec je předají Edelsteinovi, který se jich ujme. Neví, kdo z nich jim rozuměl, mluvili k nim německy. Předák jim to může vysvětlit v jidiš. Ačkoli i tak mu mnozí nemusí rozumět.

„Budou tady nějaký hlavouni, možná až z Berlína," řekne na úvod, „To znamená, že všichni tady budou hrozně nervní. Je třeba si dát pozor, dobře víte proč."

„Co přesně máme dělat, pane?" zeptá se jeden mladík velmi uctivě, páska na rukávu a přítomnost obušku dělá své, i když se zatím nesetkali nikdy s tím, že by něco takového mohlo patřit židovskému vězni. Ale poměry se asi mění, stojí tu nová krematoria. Nebo je ten mladý Žid prostě hrozná svině, co to s nimi táhne a je třeba se před ním mít pořádně na pozoru.

Isaac na chvíli zaváhá, nechce si před nimi hrát na pána. Ale pak si uvědomí, že zrovna dneska potřebuje, aby k němu měli dostatečný respekt a vše udělali správně. Proto nebude na škodu, když se ho budou bát, ačkoli on nikomu z nich nechce nijak ublížit a už vůbec někoho z nich bít či jinak týrat.

„Právě to se vám pokusím přesně vysvětlit," řekne jim stroze, pak se rozhodne pro delší projev, v rozporu se svými zásadami, „Půjdeme se podívat na jednotlivá místa a přesně si ukážeme, co kde kdo bude dělat. Aby neměl nikdo důvod se vytočit a začít někoho mlátit. Nebo někoho obvinit ze sabotáže a splnit hrozbu, že takového nechá zaživa upálit v peci krematoria," přidá i výhrůžku, kterou nemůže nic zkazit, a navíc je i pravdivá. Podle jejich výrazů zafunguje přesně tak, jak on zamýšlel.

Snaží se být maximálně věcný a důsledný. Přesně ukáže, kudy budou lidé přicházet, kde se budou svlékat, kudy budou chodit do plynové komory. Jak na něho, tak na jeho podřízené vše

Krematorium II a provizorní chatka před ním – ilustrační fotografie – www.YadVashem.org

působí hrozně tísnivě. Nahání jim to hrůzu. Uvědomují si, co právě dnes esesáci uvedou do provozu, i za jejich pomoci.

Je tu i jeden značný problém, který určitě celou ukázkovou akci zkomplikuje. Existuje sice v podzemí rozlehlá svlékárna, nicméně tu dnes použít nepůjde. Pořád jsou v ní ještě stavební zařízení a materiál. Proto dnes ti ubožáci budou odkládat své ošacení v provizorní budově, co stojí poblíž krematoria. Pak budou muset již nazí sejít do suterénu a vstoupit do plynové komory. Tato delší cesta může vše ztížit, než kdyby se celý proces odehrál rovnou v podzemí.

Následně se zaobírají situací po skončení zplynování. Isaac je upozorní, že možná i tohle budou sledovat ti potentáti, tak nikdo nesmí selhat, jinak riskuje svůj život. Jsou tady pro ně připravené plynové masky, ačkoli má komora odvětrávání a neměla by hrozit otrava. Ale pro jistotu si je nasadí, jako si je asi vezmou i ti, co budou chtít vidět konání po otevření dveří plynové komory.

Plynová maska užívaná v krematoriu – ilustrační fotografie – www.Auschwitz.org

Svoje vlastní pohřební komando chce dnes využít pouze pro proces spalování, mrtvá těla musí dopravit na místo tihle členové sonderkomanda. Zároveň pomohou s vytěžením těl. Vyzkouší si i obsluhu zdviže, domluví se, kde budou ženám stříhány vlasy, kde bude prohlídka těl, kde se budou vylamovat zlaté zuby. Ukáže jim i márnici, kam budou později přebytečná těla skládat, neboť jich asi bude hodně a spalování nelze prostě urychlit.

Znovu je upozorní, o co se dnes jedná. Jde především o zvládnutí vlastního procesu zplynování a potom první fázi likvidace těl. Delegace hlavounů tu jistě nebude čekat na spálení poslední mrtvoly, což může trvat i déle než den, podle počtu přivedených lidí a také jejich složení.

Z nových podřízených má nakonec dobrý pocit. Vycítí, že jsou na tom podobně jako on, ačkoli jsou tady mnohem kratší dobu. Ale slouží u plynových komor v bunkrech a tak prožívají ty hrozné okamžiky vlastně nepřetržitě. Zdají se mu vyrovnaní, asi pro dnešní ukázkovou akci opravdu vybrali psychicky nejodolnější jedince. Také mnoho nemluví, ale na druhé straně se zeptají, pokud jim něco není jasné. Nikomu z nich se nechce dneska umřít.

Isaac se sám cítí hrozně mizerně. Vždyť on tady teď připravuje vše proto, aby proběhla hromadná vražda ku spokojenosti těch, kteří mají tohle běsnění na svědomí. Připravují se na to, jak co nejlépe nalákat nebohé lidi do plynové komory, aby s nimi měli co nejméně starostí. Připravují se na to, jak následně co nejlépe vytěžit a zlikvidovat jejich těla. Tohle je přece naprosto šílené, ale oni to přesto dělají a berou to naprosto vážně. Pokud totiž selžou, čeká je taky smrt.

Přítomnost hlavounů až odněkud z Berlína dělá dnešek naprosto ojedinělým a pro každého ze členů sonderkomanda i nesmírně nebezpečným. Jejich jednání bude pod hrozným drobnohledem, každá i malá chyba může být odhalena a krutě potrestána. Místní esesáci tu chtějí pro pozorovatele předvést doslova koncert, dokonalé zabíjení a spálení velké skupiny lidí. Něco tak zvrhlého je nad chápání všech vězňů, a přesto v té tragédii budou mít významné role.

Edelstein se také domluví, kdo bude mít na starosti balení svršků po zavražděných. Sice na ně možná budou koukat, ale nařídí jim, aby dali stranou či případně schovali vše, co bude k jídlu.

Naopak je varuje, aby nebrali nic jiného. Jídlo jim asi tolerovat budou, a oni se pak o něj podělí s dalšími členy, a pochopitelně taky s předákem a dalšími vězeňskými funkcionáři.

Po poučení speciálního komanda se Isaac věnuje i tomu svému. Upozorní je, že dnes nebudou končit před večerním apelem, ale proběhne tady speciální akce. V obličejích podřízených zpozoruje úlek, ale neodvažují se na cokoli ptát. On cítí, jak je jim náhle vzdálený, jak moc dělá ta páska na rukávu a obušek, byť ve vztahu k nim nechce ani jednoho zneužít.

Zažívá zvláštní pocit. Najednou není jen tím, kdo se klepe při spatření kápa či esesáka, snaží se udělat vše, aby jim nezavdal příčinu ho zbít či dokonce zabít. Najednou velmi silně cítí svou moc nad jinými. Kdyby kohokoli z nich zbil, kdyby dokonce i někoho z nich zabil, nikdo z jeho nadřízených mu rozhodně nic nevytkne. Dokonce ho možná i pochválí. Vždyť mnoho kápů se chová tak drsně k vězňům jen proto, aby se zalíbilo esesákům, ne všichni jsou sadističtí vrazi.

Je ze všeho hrozně rozhozený, a také má čím dál tím temnější myšlenky. Jak se stmívá, blíží se chvíle, kdy vypukne tak zvaná speciální akce, která je jen odporným zastíracím názvem pro hromadnou vraždu. Pokud má jít o klasický transport, znamená to, že sem přijdou ti nejslabší a nejubožejší z něho. Možná ti hosté shlédnou i selekci u vlaku, přepravu chudáků určených k likvidaci sem. Což ho ale netrápí, jemu způsobuje husí kůži představa, jak se tu objeví ženy s dětmi, starší bezmocní lidé. A on bude muset být tak blízko nich, možná jim i přímo lhát. Pomáhat je zavraždit.

Pak tu začnou lítat Voss, Brück i Morawa, objevují se i další esesáci. Kontrolují, zda je vše připravené k ukázce. On dle rozkazu jde za svým komandem od pecí a odvede ho do zatím prázdné místnosti, zde prý má být v budoucnu pitevna. Asi aby nemuseli rozřezané nebožtíky nosit tak daleko. Dnes tato místnost poslouží jako čekárna. Pece už jsou pořádně rozpálené a čekají na svou náplň. Ta je ale pořád ještě naživu, zatím ti lidé asi vůbec nic netuší o svém osudu. Možná už probíhá selekce, možná už je nahánějí na nákladní vozy, které je přivezou až sem na dvůr.

„Tak honem, vem si svoje lidi a jděte do tý svlíkárny," přiřítí se Voss, „Už se sem stahujou, ti prominenti, a brzo nám je sem začnou vozit," je z jeho hlasu cítit značná nervozita.

Isaac jedná také horečně. Spolu se svými lidmi vyběhne na dvůr, a pak je začne rozestavovat. Budou na tu první skupinu čekat rozptýleni, někdo bude přímo u aut, další budou kráčet s nimi, několik čekat ve svlékárně. Všichni jsou zamlklí, ve tvářích takový zvláštní zarputilý výraz. Vědí, co musí udělat, byť zase budou prožívat duševní muka.

Tak, a už jsou tady. Již je tma a celé prostranství tak osvětlují světlomety. O to více vše působí hrůzostrašně, tísnivě, démonicky. Už vjíždí na nádvoří konvoj náklaďáků, určených k přepravě obětí od vlaku do místa jejich konce. Kolem se to jen hemží esesáky, ale jako obvykle se nechovají k lidem nijak brutálně. Ti jsou přesto hodně vyděšení, příjezd do neznáma, selekce na nádraží, roztrhání rodin, tma kolem nich, vojáci se zbraněmi a psi. Už to samo je děsí, a to nevědí nic o tom, kam je přivážejí a co se tady s nimi chystají udělat.

Slézají z aut, pomáhají jim jak určení členové sonderkomanda, tak i někteří vojáci. Jistě, esesáci si zase hrají na hodné a milé, aby je oklamali. Isaac vše sleduje, sám se nezapojuje, on má dnes především dohlížet, nikoli sám konat. Přemýšlí, jestli jsou to všichni, anebo se vozy otočí vícekrát. Ale spíše očekává druhou možnost.

Jak pozoruje slézající, tak v téhle skupině jsou hlavně ženy a menší děti, jen sporadicky mezi nimi spatří i staršího muže, asi se nechtěl odloučit od blízkých. Ale mnoho mužů či starců tady není, ani odrostlejších chlapců. Což potvrzuje jeho domněnku, že auta přijedou minimálně ještě jednou.

Pomalu se korby vyprazdňují, lidé jsou teď v houfu, ještě je nikam nevedou. Pak začnou prázdné náklaďáky odjíždět, aby se za nimi zase těžká kovová brána zavřela. Ti lidé jsou tady v pasti, odsud již pro ně vede jen jediná cesta, a to přes pec krematoria. Jsou zmatení, vůbec netuší, kde se ocitli. Objevuje se nějaký esesák a drží k nim řeč.

Edelstein pozoruje i další skupinu, v té jsou zase důstojníci a civilisti, na tuhle vzdálenost nedokáže zjistit, zda jsou to ti samí, co před osmi dny sledovali proces pálení těl. Nevidí na ně dobře, oni stojí kousek stranou a pozorují vítání odsouzenců na smrt na prahu pekla. Kolem jsou i další esesáci, mezi nimi i Voss, povídají si mezi sebou a pokuřují. Možná i žertují. Jako by právě nechystali hromadnou vraždu.

Příchod obětí ke krematoriu – ilustrační obrázek – David Olére

Vybraný esesák teď mele něco o rodinném táboře, o nutné očistě, aby se do tábora nedostaly smrtelné choroby. Vlastně jim vykládá, jak na ně tady myslí, jak vše dělají pro jejich dobro. Proto se mají svléknout, mají být klidní, složit pečlivě svoje věci a odejít se koupat. Slibuje jim potom dokonce kávu a něco k jídlu. Prostě chce ty hodně nervózní a vyplašené ženy a děti uklidnit. Nedá se odhadnout, jak moc se mu to podařilo. Rozhodně však poslechnou, když jim je dán pokyn, aby kráčely k místu, kde je vchod do provizorní barabizny, co tak trochu připomíná chatku. Tam odloží své oblečení a půjdou dále do budovy, kde se jim má dostat potřebné očisty.

Isaac stojí bokem a pozoruje jak budoucí oběti, tak členy svého komanda. Zatím vše vypadá dobře, z pohledu zvládnutí akce, nikoli z pohledu těch žen a dětí. Pro ty už není záchrana. Jen půjde o to, zda budou až do konce spolupracovat, nebo zda bude nutné použít násilí. Sleduje, jak se lidský proud blíží k prázdné stavbě, odhaduje jich tak dobře na pět set. Ale jde jen o odhad, nemá pochopitelně čas ani možnost je přesně spočítat.

Beze slova, a s hlavou sklopenou, se zapojí do proudu. Jde teď strašně blízko ženy, která za jednu ruku vede asi desetiletého chlapce a za druhou o něco menší dívenku. Kolem jsou však další ženy a děti. Protlačí se s nimi až do špatně osvětleného stavení, které se začíná pomalu zaplňovat. Hledá očima své muže, ti tam jsou, výrazy kamenné, rty sevřené. Nevydávají ani hlásek. Teď se jich příchozí na něco ptají, ale oni odpovídají stručně, někdy jen zavrtěním hlavy. Mají za úkol lidi uklidňovat, ale mají zakázáno s nimi dlouze hovořit. Při delším rozhovoru hrozí, že ztratí nervy, něco prozradí. Nebo se podřeknou, nebo jen z jejich nešťastného výrazu lidé pochopí, že se děje něco moc špatného.

Čeká se, až se prostor zaplní. Ten není dostatečně veliký, aby se tam všichni vešli, musí jim být ponecháno jisté místo, aby mohli odložit svoje oblečení. Proto další zatím zůstávají venku. Ode dveří se ozve pokyn ke svlékání, což je také signál pro přítomné vězně. Oni musí rozkaz tlumočit, zopakovat a případně vybídnout ty, co váhají. Pochopitelně zde hraje velkou roli stud. U dětí takový problém není, u mnohých žen však ano. Některé se zděšeně rozhlížejí, jiné už začínají oblečení odkládat.

Teď přichází pro vězně snad nejhnusnější okamžiky. Musí asistovat velkému ponížení svlékaných lidí, musí tomu napomáhat. Nesmí jim nic prozradit, varovat je. Přitom jsou s nimi v bezprostředním kontaktu, odsouzenci k záhubě na ně mluví, ptají se. Oni jim lžou, nebo minimálně zatajují pravdu. Tu jim říci nesmí, místo toho pomáhají některým starším lidem se svléknout, snaží se domluvit těm, co váhají. Upozorňují je na nutnost uposlechnout příkaz, varují je, že pokud tak neučiní, přijdou Němci a začnou je bít. Přitom je asi oblečení to poslední, co ty

nebohé ženy chrání, až se ho zbaví, už budou jen nahá masa určená k likvidaci. Spolu s oděvem tady člověk odkládá svoji důstojnost i osobnost.

Ve svlékárně jsou s lidmi jen čtyři stráže SS a vězni ze sonderkomanda. Ti esesáci teď začnou křičet to svoje „Rychle“, „Rychle“, aby povzbudili především váhající ženy. I Isaac se zapojuje, vysvětluje jedné starší paní, že prostě musí svoje věci odložit. Oči obětí jsou hrozně vyplašené, cítí se strašně, moc se stydí, ale zároveň se bojí neuposlechnout. Čím více se jich začíná svlékat, tím lépe se pak přemlouvají zbylé ženy. Mají strach z násilí, když neuposlechnou.

Edelstein se podívá k východu, teď sem nakukují ti muži, co jsou tady na inspekci či na shlédnutí dnešní speciální akce. Pohlédne i na čtyři vojáky, ti své oči neklopí, naopak jimi lačně bloudí po místnosti, a když uzří nějaké hezkou mladší ženu, s oplzlým výrazem ji pozorují. Jak asi těm chuděrám je, když se musí svléknout před vojáky i členy vězeňského komanda.

Strážní však pozorují i pomáhající vězně. Mají rozkaz zasáhnout, kdyby se snad některý z nich začal dlouho s některou obětí vybavovat. Ale zatím nic takového nehrozí, členové zvláštního komanda jsou si vědomi, že je dnes nesledují jen vojáci a jejich předák, ale také ti muži od vchodu. Také nechtějí, aby vypukl větší neklid, natož panika. Pak by sem povolali další stráže a došlo by ke značnému násilí. Potom by do těch žen i dětí začali nemilosrdně řezat, dokud by je nedonutili se svléknout a nezahnali je do plynové komory.

Mnohé ženy se nakonec podvolují také proto, že kolem sebe mají své děti a obávají se, aby jim někdo neublížil. V každém případě svlékání pokračuje, ačkoli neprobíhá tak rychle, jak by si asi kati přáli. Ale nezasahují, nechávají věcem volný průběh. Možná i kvůli té ukázkové akci, jinak by možná už začali více řvát, aby celý proces urychlili. Nicméně první nahé ženy a děti už začínají vycházet ven a poté směřují k plynové komoře. Doprovázejí je i členové sonderkomanda a stojí tu i další stráže. Ale kdo z těch lidí by chtěl pobíhat po dvoře nahý, předvádět se před značným počtem mužů, který se zde vyskytuje.

Isaac spatří hrozně vyděšenou mladou ženu, tak kolem dvaadvaceti, třiadvaceti let. Drží v ruce malé děcko, tak maximálně roční, zabalené do jakési houně. Jde k ní a žádá jí, aby se svlékla. Ona jen ukáže na své dítě. Nabídne jí pomoc, podrží drobečka, než ona odloží svůj oděv. Je mu strašně, na ruce má malinkého tvorečka, který bude zahuben dříve, než vůbec začne chápat věci kolem sebe. I se svou matkou, která je velmi hezká. Ta by bývala určitě mohla zůstat naživu, kdyby se odloučila od svého miminka. Ale která matka by to udělala.

Pohledná mladá žena s ladnými tvary je již zcela nahá, stydlivě klopí oči a bere si své malé děcko. On ji upozorní na nutnost i to svléknout.

„Bojím se, aby mi nenastydlo,“ říká ta mladá maminka a pohlédne vyděšeně na svého potomka.

„V té sauně je teplo, paní,“ procedí Edelstein mezi zuby. Nemůže té starostlivé matce říci, že se její drobeček nastydnout nestačí, protože už velmi brzo přestane dýchat. Ale on to ví a je mu strašně.

Dívka ho poslechne a již s nahým ročním chlapečkem kráčí vstříc smrti. I on se přesouvá stejným směrem, ve dveřích se málem srazí se ženou s dvěma dětmi, zase už vede svého syna a dcerku za ruku, pouze jsou teď všichni tři nazí.

„Prosím, paní,“ pustí ji Edelstein galantně jako první, a ona mu poděkuje vděčným pohledem. Přitom má ve tváři vepsané, jak hrozně nepříjemná jí celá situace je, jak hrozné ponížení pro ni představuje být zcela nahá.

Předák vězeňského komanda ukazuje ženě s dětmi směr. Ale ani nemusí, jsou tu strážní, a také jeho muži, ti pomáhají některým stařenkám, co špatně chodí, podpírají je a vedou po schodišti na smrt.

Isaac sám teď sestoupí do suterénu a následně vejde po plynové komory. Tady to přece vůbec nevypadá jako ve sprchách. Do tváře ho udeří teplý vzduch, místnost byla předehřátá a

teplota se tady ještě zvýší živočišným teplem lidí sem nahnaných. Kdy jim to dojde? Ale u vchodu stojí dva zarputile se tvářící ozbrojení vojáci, a ti nikoho ven nepustí. Mají výhodu, neboť nazí lidé jsou pokornější než oblečení, a zde jsou výhradně samé ženy a děti. Ty se raději drží od vojáků co nejdále, i kvůli jejich smyslným pohledům. Zatím je v místnosti pořád dost místa.

Edelstein se pokradmu podívá na drátěné sloupy, z nichž už brzo přijde smrt, pak se vrací. Jak se zdá, svlékání této první skupiny se zatím daří zvládnout dobře. Chatka se pomalu vyprazdňuje, a poté zase zaplňuje dalšími lidmi. Na zemi leží většinou srovnané oblečení, někdy i více lidí pohromadě, asi matky a dětí, či třeba i babičky. Jsou zde i odložené osobní příruční zavazadla, co si nenechali vzít u vlaku. To je pro členy sonderkomanda nadějné, tam by mohli nalézt něco k jídlu.

Nakonec není nutné použít většího násilí, celou skupinu se podaří zvládnout i bez toho. Teď už jsou všichni v plynové komoře, kde však budou muset setrvat dost dlouhou dobu. To je další z hrůz, co si musí protrpět. Na pět set žen a dětí je už na místě, kde zemřou. Ale ne hned. Budou muset dost dlouho čekat, než se svléknou další skupiny. Kolik jich dneska bude? Ještě jedna, dvě nebo dokonce tři? Jak dlouho budou stát nahé ženy a děti z první skupiny v té komoře?

Na tyto úvahy však není čas, musí se rychle připravit prostor pro další. Zatímco strážní hlídají již svlečené lidi, členové sonderkomanda trochu urovnávají odložené věci, aby bylo na zemi více prostoru pro další. Později vše sbalí a připraví na přepravu do Kanady.

Isaac má své muže teď všechny v provizorní svlékárně, tam venku se už ale formuje další skupina nešťastníků. Voss dnes osobně nakoukne, zda je vše v pořádku a pak dá pokyn, aby byla vpuštěna část z druhé skupina. Ta je v podobném složení jako první, zase přicházejí především ženy a děti, opět je zde jen pár stařečků. Bude tedy ještě další?

Nastává naprosto stejná situace, zní ostrý a jednoznačný pokyn ke svlékání a vše se znovu opakuje. Přitom jen pár desítek metrů odsud již na svůj konec čeká první skupina. Navzájem však v tuto chvíli o sobě nevědí, v plynové komoře je zatím celkem klid, a i ve svlékárně nikdo zvláště nekřičí. Ženy a děti jsou spíše zaražené a vyplašené, u některých žen pak je opět problém je přesvědčit, aby odložily své oblečení.

Asi čtyřicetiletá paní svírá své dvě dcery, jedné může být tak čtrnáct, druhé dvanáct. V jejich očích je děs, všechny tři se asi hrozně stydí. Vězeň, co je přemlouvá, se podívá bezradně na svého předáka, ten ho odežene pokynem ruky a jde k té ubohé trojici sám. Stráže zatím zase všemu přihlížejí z povzdálí, stejně jako někteří pozorovatelé od vchodu. Možná jiní, než u první skupiny, možná se vystřídali, anebo se jim podívaná líbila a jsou tu znovu.

Edelstein si uvědomuje, že je mnohdy problém s jazykem. Někteří Židé nejsou schopni se domluvit mezi sebou. Mnozí hovoří jen řečí národa, na jehož území jejich rodiny žily, než je odtamtud Němci vytrhli a odvezli sem. Znají tak třeba jen francouzsky, holandsky, řecky. Někteří zvládají hebrejštinu, většina ze střední a východní Evropy pak jidiš. Právě tímto jazykem zkusí na ženu promluvit.

„Paní, musíte se svléknout. Dojde k vaší očistě, před příchodem do tábora," snaží se lhát něžně, tvářit se příjemně, ačkoli uvnitř trpí.

„Nebudeme se svlíkat! Já ani moje holčičky. Před tolika lidmi. Muži," říká ta žena hrozně vyděšeným, ale i odhodlaným hlasem.

„Je to nutné, jinak přijdou Němci a začnou vás bít. Podívejte se, většina už se svléká. Chápu vás, ale …"

„Nic nechápete! Je to odporné, co po nás chcete. Moje holčičky! Aby je tady kdejakej okukoval!" svírá matka své dvě dcery. Také nebezpečně zvyšuje hlas.

„Myslete právě na ně. Chápu vás, stydíte se. Ale není lepší ten stud překonat, než dopustit, aby vaše dcery začali bít? Stejně vás i je nakonec donutí se svléknout, ale předtím vás zbijí," snaží se Isaac o mírný a vemlouvavý tón hlasu, přitom uvažuje i o druhé možnosti. Pokud ta žena, co

tak křečovitě svírá své dospívající dcery, bude nadále odolávat, nebo dokonce u ní vypukne hysterie, bude vhodnější ji odvést i s těmi dívkami stranou, kde na ně nikdo neuvidí. Pak je esesáci všechny tři zastřelí. Zbraní, co nedělá moc hluku.

„Budou bít moje holčičky?“ objevuje se v očích ženy nebezpečný výraz.

„Paní, pokud neuposlechnete, nebo začnete křičet, přijde sem ten voják a všechny vás zbije. Prosím vás, paní, i kvůli vaším dcerám, nedělejte problémy a všechny se svlékněte. Chápu váš stud, ale musíte ho překonat,“ zkouší poslední možnost Edelstein. Pak je připravený povolat jednoho svého muže, něco ženě nalhat, třeba že jim umožní se vykoupat samostatně, a odvést je pryč. Aby nezpůsobily výstup, nevyvolaly pozdvižení, nebo dokonce paniku.

Nakonec se žena podvolí, je patrné, jak strašně se stydí, stejně tak její dvě dcery. Zoufale si zakrývají své intimní partie, oběma rukama, jednou poprsí, druhou klín. Pak takto přihrbené společně kráčejí směrem ke komoře, kde naleznou smrt. Ty dvě dívenky jsou opravdu krásné a roztomilé, uvědomí si Isaac, a za krátkou dobu už z nich budou jen bezvládná těla, možná dost poznamenaná zoufalstvím, až se začnou dusit.

Členové sonderkomanda vodí či popohánějí již nahé ženy a děti do suterénu a do plynové komory, v ní už začíná vznikat neklid, to je patrné. Ti, co tam již delší dobu čekají, dostali dost času o všem přemýšlet a začínají mít stále více pochybností. Dokonce se teď některé ženy zoufale ptají, něco volají. Ale jsou hrubě okřiknuty stráženi u dveří, a vězni, co se zde pohybují, se střeží jim na cokoli odpovědět. Už ani nechodí dovnitř, maximálně je dovedou ke dveřím. Tam jsou už zaháněni strážnými. Neklid v prostoru s nahými lidmi je však patrný. A bude jistě ještě růst, neboť se asi bude čekat na další skupinu.

Isaac jde za Vossem, sice s velkými obavami, ale musí vědět, zda už vše skončilo, či ještě musí trochu urovnat svršky a připravit se na další nešťastníky. Chatka je ještě pořád plná, lidé zde odkládají své oblečení v jakémsi pomalém proudu. Na jedné straně chatky stojí stále ještě oblečené ženy a děti, na druhé z ní vycházejí již nazí. Nicméně už většina ubohých žen a dětí odešla dobrovolně či s jistým popoháněním na místo, kde dnes zemřou.

„Ještě jedna bude,“ vyjde mu v ústrety velitel krematorií, který na vše osobně dohlíží, tváří se spokojeně, „Tu přivezou za chvíli, naschvál to pozdrželi, aby jich tady na dvoře nebylo tolik. Zatím to jde dobře,“ zkonstatuje.

„Pane SS-Oberscharführere, musím poznamenat, tam dole už neklid začíná vzrůstat. Jak jsou tam v té komoře už dlouho, asi jim to začíná docházet,“ upozorňuje Edelstein lehce se chvějícím hlasem. Cítí totiž, že může nastat problém. Pokud ty ženy a děti v komoře začnou křičet, a tady se objeví více mužů, zatím poklidný průběh svlékání obětí se může radikálně změnit. Pokud bude křik hodně silný, dolehne až sem na dvůr.

V plynové komoře – ilustrační obrázek – David Olére

„Mám připravený další strážný, kdyby bylo třeba," odpovídá velitel celkem klidným hlasem, což asi odpovídá spokojenosti jeho a možná i přihlížejících se zatímním průběhem akce, „Pomalu už dvě třetiny jich tam máme. Když bude třeba, tak přitvrdíme," dodá zlověstně.

Poslední nahé ženy a děti jsou odháněny do plynové komory. Sonderkomando opět trochu urovnává odložené věci, už je jich tady ale opravdu hodně. Přitom přijde asi třetí pětistovka nešťastných lidí, jimž je souzeno zde dnes zemřít. To už tu málem nebude vůbec k hnutí.

Poslední skupina přijede záhy a začíná se řadit před vchodem do chatky. Do ní už vstupuje daleko méně osob najednou, neboť je hodně zaplněná věcmi již svlečených lidí. Což celý proces zase protahuje a také tím vzrůstá čas, kdy musí asi tisícovka především žen a dětí stát nahá v místnosti v suterénu.

Třetí skupinu tvoří hlavně muži, starší, mezi nimi i pár mladších, neduživých. Pak také odrostlejší chlapci, co ale byli shledáni jako příliš malí či slabí, než aby mohli jít pracovat. Tak je poslali rovnou na smrt. Na všech je patrný neklid, a také k nim teď už doléhá i tlumený křik některých žen a dětí, ty asi začíná v plynové komoře zachvacovat strach.

Isaac spatří, jak další dva vojáci jdou směrem do suterénu, byli asi posláni posílit ostrahu u dveří. Přibudou další dva i do svlékárny, pročež je zde šest strážných a asi deset členů sonderkomanda. Zbylé poslal Isaac pryč, mají pomáhat s odchodem do podzemí. Jen by ve stísněném prostoru plným věcí překáželi.

Teď už zní hodně ostré pokyny, a dokonce už dopadne i pár ran na záda některých osob, co se svlékají pomalu. Cíl je jasný, vystrašit ty lidi, aby co nejrychleji odložili svoje šaty a mohli být zahnáni do plynové komory, než vypukne skutečný chaos.

„Co se to tu děje? Co se to tu děje?" obrací se asi sedmdesátiletý muž na Isaaca, přitom levou rukou svírá kolem ramen tak třináctiletého chlapce, „Mám tady už někde manželku, a taky menšího vnuka a vnučku," dívá se hrozně vyplašeně.

„Hned se s nimi setkáte, jen se rychle svlékněte a pak je uvidíte," odpovídá mu Edelstein, přitom po očku pozoruje svoje komando, i oni jsou v podobné situaci. A také se snaží lidi zklidnit.

„Ale kde jsou? Kde jsou? A kdo to tam někde křičí?" ptá se starý pán zoufalým hlasem, zatímco křečovitě svíraný kluk se chvěje.

„Už jsou svlečené a čekají na vás. Možná mají strach, nebo se jen stydí, už tady delší dobu čekají. Pane, prosím, oba se rychle svlékněte, nebo přijdou ti vojáci," ukáže Isaac na strážné, kteří už ztrácejí trpělivost a začínají váhající povzbuzovat ranami.

„Budete nás bít?" podívá se teď muž na obušek, který svírá Edelstein v ruce.

„Nechci vás bít, pane. Ale musíte se oba rychle svléknout," řekne Isaac hodně důrazně.

„Dědo, rychle, nebo nás zbijou," vymaňuje se hoch ze sevření a sám jde příkladem, horečně se ze sebe snaží dostat oblečení. Má očividně z ozbrojených a mnohem silnějších mužů strach.

Dědeček ho pustí a uposlechne, nahý klučina mu nakonec pomáhá a potom ho za ruku táhne směrem, kde tuší najít babičku a další sourozence. Isaac za nimi smutně hledí, kdyby tak ten chlapec tušil, kam vleče svého dědu. Ale on se asi tak bojí vojáků, že chce být co nejrychleji co nejdále od nich. Oba zmizí ve dveřích budovy do krematoria.

Chování ke třetí skupině je drsnější, a také už sílí křik z plynové komory. Ti lidé tam už měli dost času, aby si prohlédli její zařízení, a nikde nenašli nic, co by souviselo s koupáním. Naopak možná někteří už někdy slyšeli zvěsti o vraždění lidí v plynu a začínají mít hrozný strach. Oprávněný strach.

Členové sonderkomanda pokračují ve své trudné práci, snaží se pomoci několika starším mužům, pak jednomu mladšímu s protézou od kolene, někdy zvýší hlas. Strážní už řvou nepokrytě a pohánějí nešťastníky k rychlému svlékání i ranami, což má za následek, že se začíná tvořit houf nahých starších mužů a chlapců u východu z chatky. Tam už začínají úřadovat další strážní, řvou na ně, dokonce je občas i udeří. Jejich dva kolegové stojí zlověstně u dveří a dávají najevo své odhodlání zmlátit každého, kdo by se snad pokusil projít jimi špatným směrem. Tak jsou zaháněni všichni do suterénu.

Ve svlékárně teď panuje zmatek, ti pomalejší jsou poháněni sondermomandem a především strážnými, ti za nimi postupují a tlačí je před sebou směrem k plynové komoře. Naopak vězni ze speciálního komanda si stoupají stranou, aby sami nepřišli k úhoně, ačkoli jsou jasně identifikovatelní. První část speciální akce se blíží ke svému závěru, už přichází poslední skupina. Jak jsou biti, tak se svlékají rychleji, po chvíli jsou všichni nazí. Už je také ženou ven a pak do budovy. Práce zvláštního komanda pro první část akce skončila, další jim začne, až budou ti lidé udušení.

Do podzemí sestupují i pozorovatelé. Vítá je značný řev esesáků i volání osob, jež se dnes rozhodli povraždit. Intenzita obojího se zvyšuje, řvou strážní a křičí vyplašení lidé. Ale jejich odpor není veliký, neboť jsou vystrašení a nazí.

Isaac se nějakým nedopatřením ocitne v chodbě mezi svlékárnou a plynovou komorou, chtěl by se vrátit za svými muži, ale už je ve dveřích plno nácků, v uniformách i civilu. Proto se rychle vrhne směrem do rohu chodby, kde chce nějaký čas přečkat a pak odsud nenápadně zmizet. Jenže ti muži mu pořád blokují únikovou cestu. A tak se jen krčí, snaží se být co nejméně nápadný. Naštěstí si ho nikdo nevšímá, oči všech se upírají ke dveřím plynové komory. Tam jsou už dost brutálně vháněni poslední opozdilci, zevnitř se ozývá křik, padá také mnoho otázek, na které však nikdo neodpovídá.

Tak a už zavírají dveře, teď už je osud všech uvnitř definitivně zpečetěný. Přihrbený Edelstein pozoruje, jak esesáci opatřují dveře závorou a ještě utahují šrouby, což zajistí vzduchotěsnost prostoru. Zároveň ochrání ty, co zůstali před nimi.

Začíná se ozývat křik, zoufalý křik a bouchání na dveře. Pak nastane doslova děsivý jekot, jeden ze strážných právě zhasl světlo, čímž se ti uvnitř ocitají v naprosté tmě. Tím se jim jen potvrzuje neblahé tušení a zároveň jsou naprosto dezorientováni, netuší, kde je východ a kde oni. Přitom je tam na patnáct set starších mužů, žen a dětí. Ti všichni asi teď už vědí, co se stane, kam je zavřeli a proč. Jejich hrůza musí být neskutečná. Jsou v naprosté tmě v malém prostoru, nazí, obklopeni podobně zoufalými lidmi, uprostřed šíleného křiku, a očekávají svoji smrt.

V komoře to najednou zašumí a křik jako by mávnutím kouzelného proutku ustal. Edelstein si uvědomí, že znovu rozsvítili světlo, o čemž ho přesvědčí jeden z mužů v uniformě SS, který teď přistoupí ke kukátku. Jak se znovu objevilo světlo, asi svitla naděje v duších těch zoufalých lidí uvnitř. Jenže si záhy uvědomí, jak málo se změnilo. Dveře jsou neprodyšně uzavřené, všude jen holé stěny, po nějaké vodě na mytí ani památka. Naopak všude hrozné dusno, jak se v již předtopené místnosti tísní půldruhé tisícovky čekatelů na smrt.

Edelstein je teď vlastně odříznutý od všech únikových cest, tak se rozhodne na sebe nijak neupozorňovat a jen sledovat, co se bude dít dál. Snad si ho nikdo nevšimne a nebude ho chtít potrestat. Horečně si připravuje výmluvu, pokud ho někdo zaregistruje. Snad ale jako vězeň zůstane pod jejich rozlišovacími schopnostmi. Navíc ti muži v chodbě jsou očividně zaujati něčím jiným, někdo jim právě vysvětluje systém komory a upozorňuje, že právě teď dochází ke vhození plynu.

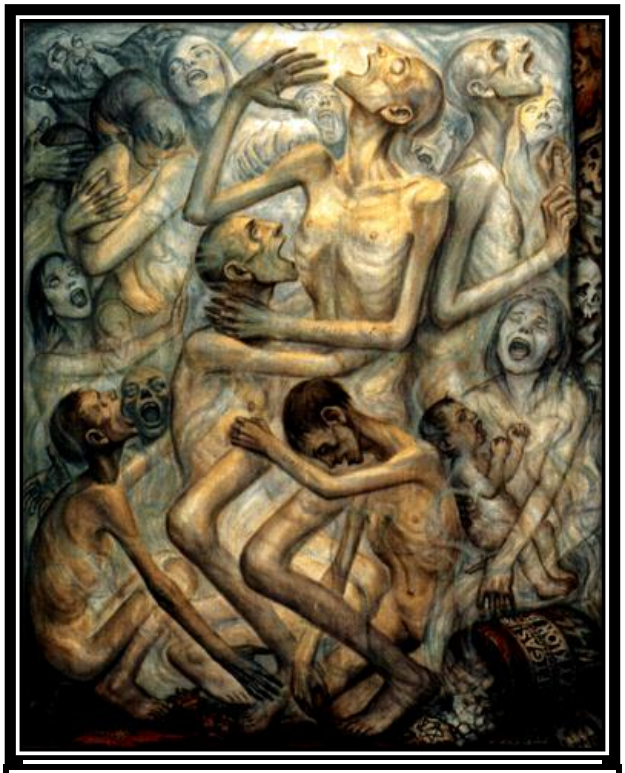

Umírání v plynové komoře – ilustrační obrázek – David Olére

Na to není třeba upozorňovat, neboť reakce z komory je hrozivá. Ti lidé uvnitř jistě musí slyšet anebo tentokráte dokonce i vidět padání krystalů drátěným sloupem, a musí jim hned dojít, k čemu se schyluje. Řvou jak šílení, ještě předtím, než se začnou skutečně dusit. Křik je nesmírně intenzivní. Následuje zoufalé bouchání na dveře, které všichni uvnitř vidí, neboť kvůli delegaci dnes nebudou lidé umírat v naprosté tmě, ale budou mít k tomu rozsvíceno.

Snad jim tam toho nasypali dost, modlí se Isaac, v takovém případě byl měl hluk a křik ustat poměrně brzy. Při špatně odhadnuté dávce ale mohou umírat třeba i desítky minut, v nejhorším případě třeba až hodinu. Dneska snad s plynem šetřit nebudou, před těmi pozorovateli. Ale i tak, i ty minuty pro umírající musí být strašné. Však také dobře ví, jak ti lidé vypadají, když se dveře otevřou. Tady to jistě nebude jiné, smrtelný zápas a šílená hrůza vyvolá vždy to samé.

K uším předáka sonderkomanda doléhá strašný křik vražděných lidí, přitom pozoruje chování jejich katů. Ti se střídají u kukátka, snaží se nahlédnout dovnitř. Isaak si není jistý, zda mohou něco pořádně vidět, určitě se zase lidé hromadí u dveří a tak asi zakrývají výhled do místnosti. Ale možná je to kukátko dost vysoko, možná zahlédnou zoufalé tváře lidí, jenž se snaží marně uniknout ze spárů smrti. Už se ozývá kašlání, chroptění. Ale stále převažuje ryk. Zoufalý ryk. Ječivý křik žen a dětí.

Výrazy pozorovatelů jsou různé. Na pár tváří je možné pozorovat skoro až zděšení, ale většina jako by hromadnou vraždou byla doslova fascinována.

„Je to jako obrázek z apokalypsy," říká jeden z civilistů, co právě odstoupil od kukátka. Další kývou hlavami, čímž mu dávají za pravdu Jiný jejich kolega už má naopak své oko přitisknuté na zasklený otvor ve dveřích.

Edelsteinovi se zdá, že čas plyne hrozně pomalu. Mění se jen zvuky. Dokonce snad někdo volá „Šma Izrael", což je modlitba smrti. Intenzita křiku slábne, zato je slyšet více chroptění, dusivého kašlání. Zpočátku rozhodně nešlo jednotlivá slova rozeznat, šlo o strašný hukot, vždyť naráz křičelo patnáct set hrdel. Ale teď už začal proces umírání, už někteří možná upadají do bezvědomí. Možná už ti silnější v hysterii ušlapali některé slabší dospělé či děti. Pozorovatelé zase hledí na hodinky, sledují, za jak dlouho křik a chroptění ustane úplně.

Isaac neumí odhadnout čas, pouze na délku smrtelného zápasu usuzuje právě ze zvuků z plynové komory. Už ví, za jak dlouho při běžném dávkování začne křik ustávat, slábnout, až

komora nakonec ztichne úplně. Pak se ještě bude nějaký čas čekat, aby byla jistota, že všichni skutečně umřeli. Zatím vždy všichni zemřeli, co on byl svědkem.

Už se blíží konec, už jsou zvuky spíše jednotlivé, už dávno odezněl hukot davu. Už asi jen pár odolnějších jedinců bojuje s bezvědomím a smrtí. Vlastně ti jsou na tom nejhůře, největší štěstí měli ti, co ztratili vědomí jako první a jejich utrpení bylo nejkratší.

Najednou je tu hrobové ticho, jak za dveřmi, tak před nimi. Přihlížející pochopí, že patnáct stovek lidí uvnitř je už po smrti či v agónii. Výrazy pozorovatelů jsou zvláštní, někteří jako by byli u vytržení, doslova v transu. Jsou jen konsternováni spatřeným výjevem, nebo jsou mezi nimi zvrhlíci? Většina z nich u podobné akce asi nikdy nebyla, možná někteří ani umírání zblízka nepoznali, a teď byli svědky strašného představení smrti. Možná proto jsou chvíli i oni potichu, teprve po určité době zase začnou mezi sebou mluvit. Někteří ještě jednou nahlédnou dovnitř, pak se všichni otáčejí a odcházejí, možná někteří definitivně, možná jen na cigaretu, aby se sem vrátili, až nastane čas otevřít dveře plynové komory.

Většina o Isaaca ani pohledem nezavadí, ten klopí oči a snaží se zůstat neviditelný. Jen Voss se u něj krátce zastaví.

„Tohle vyšlo," řekne, „Nevím, jestli někdo bude chtít vidět i to další. Pokud ano, tak buďte připravenej a něco neposerte," dodává, ale z barvy jeho hlasu i výrazu tváře je patrná spokojenost. Má očividně radost, jak v jemu podléhajícím zařízení bez větších komplikací zemřelo patnáct set lidí.

„Ano, pane SS-Oberscharführere," hlesne jen Edelstein.

Ještě chvíli vydrží v koutě a zírá na dveře plynové komory, za nimiž měla smrt své žně. Je tady sám, jeho muži jsou nahoře, všichni další odešli, neboť teď se bude nějaký čas čekat, pak se komora odvětrá a až potom se dveře otevřou.

MRTVOLY JSOU, KAM SE PODÍVÁŠ

Isaac si teď moc přeje, aby se ti hlavouni přišli podívat, aby viděli, jak vypadají lidé potom, co je zahubili plynem. Možná by se už tak povzneseně netvářili. Na druhé straně by bylo lepší, kdyby už sem nikdo nechodil, pak budou mít větší klid na práci.

Klid na práci! Jak může uvažovat o likvidaci těl půldruhého tisíce zavražděných lidí jako o práci? Před očima mu teď ožívají některé obrázky, ta žena s chlapcem a holčičkou, jak bezelstně kráčí vstříc své smrti, ta stydlivá paní se svými dcerami, ten klučina, co vleče dědečka na smrt, mladá maminka, co jí přidržoval chlapečka, když se svlékala. Brzo přibudou obrázky další, až ty samé lidi spatří po otevření dveří. Kdoví jak pošlapané, poškrábané, pokousané, znečištěné.

Musí se rychle vzpamatovat, musí se postarat o další úkoly, věnovat se svému komandu. Zhluboka se nadechne, a s hlavou sklopenou vyjde na dvůr a vstoupí do chatky. Tam spatří své muže, podobně shrbené jako on, a když se jeho pohled setká s pohledem někoho z nich, vidí stejně prázdné oči, jako jsou nepochybně ty jeho. Ti mladí muži jsou zdrcení, možná se i stydí za své chování, přemítají o své vině. Ale nemohou takto rozjímat věčně. Je třeba konat, v nečinnosti je tady nesmí nikdo spatřit. Navíc je teď vhodná příležitost prohledat oblečení a osobní zavazadla, která si ti lidé nenechali u vlaku sebrat a dotáhli je až sem.

„Vy čtyři," ukáže předák na předem vybrané muže, „vy to tady máte na starosti. Dejte stranou jídlo. Nic dalšího dneska neberte. Ale to jídlo dejte stranou. Pak to začněte balit. Víte jak. Vy vostatní jim teď chvíli pomožte."

Určení muži přikývnou, pak se celé komando dá do pohybu. Dalších šestadvacet jeho členů bude mít už brzo další úkoly, teď se snaží trochu roztřídit věci po mrtvých. Také vytvořit uličku,

aby se nemuselo po těch věcech šlapat, dalo se mezi nimi chodit. Je toho ohromné množství, co ti zemřelí měli na sobě či sem dotáhli.

Objevuje se vrchní kápo Brück a spolu s ním kápo Morawa. Na běžné vězně se ani nepodívají, jsou pro ně jen vzduch či vhodný terč pro jejich obušek, ale směřují k jejich předákovi. Toho si odvedou ven, za provizorní budovu. Isaac se dostane do rozpaků, neví, co od nich může čekat.

„Zatím dobrá práce," řekne August, „Myslím, že i voni byli spokojený. Ty zevlouni," raději ztiší hlas a otočí se, „Jste připravený i na to další?"

„Ano, pane," staví se do pozoru Edelstein.

„Dej si pohov, teď jsme tady sami," mávne rukou vrchní kápo, „No, tohle se ti zase přiblížilo," ukáže na pásku na rukávu, „Vlastně možná by se to mohlo i změnit, na to U," dodá.

„Vám by to nevadilo, pane? Když jsem ten Žid?" podívá se Isaac pátravě.

„Já jsem jen vobyčejnej kriminálník," zasměje se Brück a ukáže na svůj zelený trojúhelník, „Já tohle zas tak neřeším. Já jen potřebuju, aby to tady klapalo, abych i já měl klid. Ty máš neskutečný štěstí."

„Neskutečné štěstí? Tady, pane?"

„No nemyslím to, že seš tady zavřenej. Myslím to, že ses mohl hned dvakrát před nima předvíst. Já tě podpořím, aby ti tohle zůstalo. A taky, aby tě případně povýšili, pokud nastane vhodnej čas a příležitost. Ale pozor, dnešek ještě zdaleka neskončil. Ten svinčík tady se bude uklízet pěkně dlouho a kdoví, kdo se na začátek přijde podívat. Tak až si to nezkurvíš."

„Budeme připravený, pane," vyrazí ze sebe Isaac, „A děkuji, pane."

„Tak si běž pomalu vypustit to svoje komando vod pecí, ať je připravený, až mu je tam začnou nosit. A taky si začni chystat ty lidi tady, aby byli na svejch místech. Za chvíli nám to znova vypukne."

„Ano, pane, hned tam skočím," říká rychle Isaac a vlastně se okamžitě rozeběhne splnit právě přidělený úkol.

Vrchní kápo má pravdu, je třeba rychle přivést pohřební komando k pecím a také je připravit na to, co uvidí. Během zaučovacího měsíce pálili především muže, teď ale budou strkat do pecí i malé děti. Bude jim pak také muset vysvětlit, jak je tam přikládat, jak je klást na dospělé a kolik, uvažuje při rychlé chůzi.

Vysvobodí druhou část svých mužů z budoucí pitevny a vede je k pecím, které jsou již rozžhavené. Už brzo budou mít příležitost prokázat, že byly navrženy dobře. Bude to jistě trvat minimálně den, než se všechna těla promění v popel, pravděpodobně déle. Je otázkou, zda budou chtít spálit všechny mrtvé v jednom zápřahu, či zda poskytnou obsluze i pecím oddych.

„Buďte připravený," říká nastoupené četě, „Možná se zase přijdou podívat nějaký hlavouni. A brzo sem začnou nosit těla, moc těl," dodá, jeho hlas zní temně, hrozivě.

„Moc těl, pane? Koho … koho tam …," zakoktá se jeden z mladíků.

„Je jich tam na patnáct set," odpovídá Edelstein a vidí, jak se jejich tváře mění, jak se v nich usazuje nešťastný výraz, „Většinou ženy a děti, pak straší muži, pár mladších, asi nemocnejch, a taky nějaký vodrostlejší chlapci," vyjmenuje postupně, koho oni začas budou zpopelňovat.

Teď v jejich očích a výrazech může spatřit i zděšení.

„Bude to hodně hnusný. Ale buďte rádi, že dneska nebudete muset bejt u toho, až se začnou vytahovat z tý komory. To udělá ta druhá parta."

„Dneska?" ujede jednomu z nich, hned klopí hlavu.

„Do budoucna tomu asi neuniknete," zní hlas předáka temně a chraplavě, „Tak dost řečí. Buďte jen připravený," dodá rázně, nechce se mu mluvit o tom, co přijde, je ještě plný toho, co se již stalo. Pokračování nebude o nic hezčí.

Vrací se zpátky k provizornímu stavení na dvoře. Tam se probírají jeho další podřízení věcmi, když vstoupí, rychle se zvedají a staví se do pozoru. Zase si uvědomuje, co tady znamená mít funkci. A jednání Brücka před chvílí ho v tom jenom utvrdilo. Zdá se, že už ho kápové více považují za jednoho z nich, než za obyčejného vězně, ke všemu židovského vězně. Ale vše se může změnit, stačí jedna jeho chyba a o vše přijde. Možná nejen o výhody, získané postavení, ale rovnou i o život.

„Podle všeho už začali s vodsáváním, větráním," říká unylým hlasem, „Ty, co jsou určený na práci u komory, hned půjdou dolů a vezmou si masky. Další se přesunou tady do přízemí, k tý zdviži. Každý ví, co má dělat," více zkonstatuje, než se ptá. Jejich přikývnutí je mu odpovědí. Není třeba dalších slov, tak jen pokyne rukou a oni se rozprchnou na určená stanoviště.

Podívá se kolem, zatím se neobjevuje žádný esesák nebo pozorovatelé. V chatce zůstávají jen čtyři vězni, už zase se přehrabují ve svršcích a příručích zavazadlech. Vše další, co si ti nešťastní lidé přivezli, zůstalo u vlaku. Toho se už zmocnili příslušníci komanda Kanady, a co nezorganizují, to nakonec připadne říši. Zavolá si k sobě tu čtveřici.

„Tady, pane," ukáže jeden z mladíků na pokrývku, kam odkládají vše k snědku, co už našli. Je toho docela slušná kopa, „Tady jsem přidal ještě léky. Ty se můžou hodit," ukáže na menší hromádku, „A tady jsou cigarety," posune prst ještě o kousek stranou.

„Dáváte tam všechno?" podívá se Isaac přísně.

„Ano, pane. Jak jste přikázal. Chcete nás prohledat? Máme se svléknout?"

„Ale ne," řekne rychle Edelstein, skoro už mu ta jejich pokora začíná vadit, ale jsou určitě zvyklí, že mnohdy jsou funkcionáři z řad vězňů horší než esesáci, „Jen to pak sbalte a schovejte. Až bude vhodnej čas, tak to spravedlivě rozdělíme. I pro to komando, co je u pecí."

„Ano, pane," odpovídá mladík a na další pokyn se dají zase do práce. Prohledávají věci, vytvářejí z nich balíky. Je vidět, že takovou činnost nevykonávají poprvé. Přitom jsou před nimi doslova haldy různého oblečení, kabáty, šaty, pánské obleky, spodní prádlo, dětské oblečení, prádlo pro kojence, boty, punčochy, klobouky, čepice, rukavice, ale i různé ruksaky, brašny. V nich mnoho dalšího, včetně zamilovaných hraček dětí, dnes zavražděných. Nebo i knihy, fotografie, prostředky osobní hygieny. Toho všeho se lidé nechtěli u vlaku vzdát a uchránili ty věci až do poslední možné chvíle.

Edelstein sestoupí do suterénu před plynovou komoru a sám si zkouší jednu z masek. Bude muset být u toho, až se dveře otevřou. Kdoví, jak to odsávání a větrání funguje, nerad by se přiotrávil. Sice tu je jistě zase esesácký doktor, ale ten se bude určitě zajímat jen o svoje lidi.

Čeká minimálně další čtvrthodinu, než se začne něco dít. Objevuje se Voss, také dvojice vojáků, pak Brück a Morawa, první zůstane, druhý jde o patro výš, dohlížet na proces u pecí. Je zde i několik dalších osob, určitě však mnohem méně, než co přihlíželo zplynování. Možná mnozí nechtějí vidět tu hrůzu, až se dveře komory otevřou. Možná mají slabší žaludek. Nebo už někde se svými kolegy zapíjejí vydařenou speciální akci. Pochopitelně i německý lékař, který musí zkonstatovat exitus všech uvnitř.

Všichni přítomní na chodbě před plynovou komorou už mají nasazené masky a dvojice strážných otevírá dveře. Povoluje šrouby, odstraňuje závoru. Pak se doslova vyvalí masa těl ven, ti všichni se drali ke dveřím, k místu, kde věřili ve svou záchranu.

Tenhle obrázek už Isaac dobře zná, teď jen trochu hůře vidí, přes tu masku. Mrtvoly mají narůžovělé, načervenalé či na některých místech i tmavě červené zabarvení, u jiných se objevují zelené skvrny, mnozí mají pěnu u úst, z mnoha nosů teče krev. Většina zemřelých je pokálených, na tělech jsou patrné i zvratky. Oči mají vesměs otevřené či pootevřené, těla jsou do sebe zaklesnutá. Na některých jsou patrné škrábance či kousance, ulámané nehty, jak jimi škrábali na dveře, zdi i mezi sebou.

Isaac nahlédne přes haldu nebožtíků, mrtvoly jsou v komoře nerovnoměrně rozmístěné. Kolem drátěných sloupků, kam dopadly krystaly, je prázdno, naopak se haldy těl nacházejí u zdí. Plyn se šířil od země, proto zoufalí lidé ve smrtelném zápase zase lezli po sobě, šplhali jeden přes druhého, výš, kde se chtěli nadýchnout neotráveného vzduchu. Jsou tam na hromadách, zakleslí do sebe. Je možné spatřit, jak jsou děti přimknuté ke svým matkám, jak se jich do poslední chvíle držely jak klíšťata, a naopak matky své ratolesti svírají v pevném obětí. Jistě se je snažily chránit do svého posledního výdechu.

Určení členové sonderkomanda se dávají do práce. Jsou již připraveni, roztrhali košile z pevnějšího materiálu na pásy, teď z nich tvoří smyčky kolem krků mrtvých, co jsou na vrcholu pyramidy u dveří. Je patrné, jakou práci jim dá utrhnout tělo z masy, oddělit ho od ostatních, neboť nebožtíci jsou do sebe navzájem zaklesnutí či se navzájem sevřeli ve smrtelné křeči.

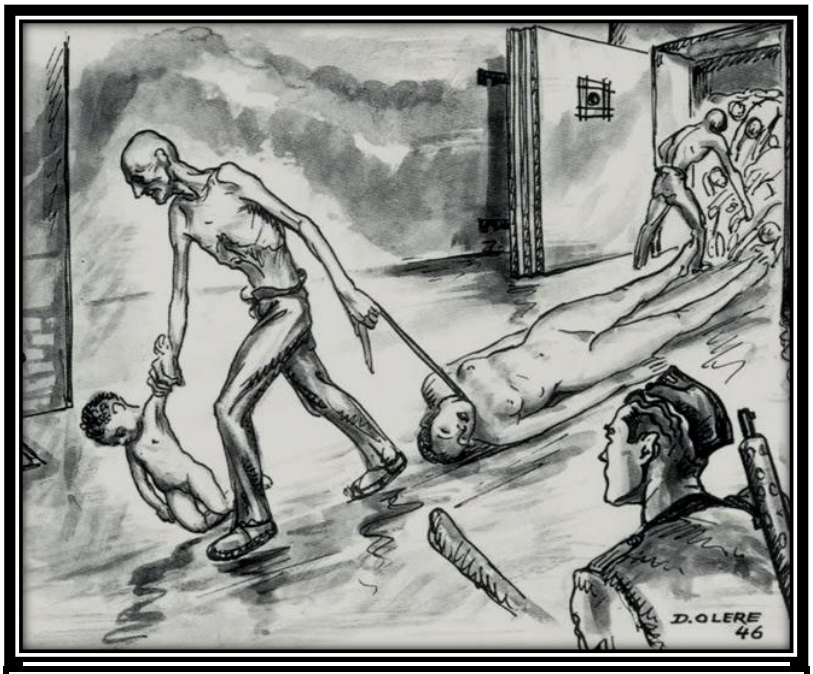

Vytahování mrtvých z plynové komory – ilustrační obrázek – David Olére

První mrtvoly již dopadají na chodbu před komorou, vězni je za sebou táhnou o kus dál. Edelstein vidí, jak těla drhnou po zemi, vzpomene si, jak si vypomáhali v márnici a chopí se hadice, která je nasazená na přívod vody. Pak pokyne jednomu ze svých mužů a ten se této činnosti ujme. Postříká prostor mezi haldou mrtvol a zdviží, vlastně trochu zkropí i ta pokroucená těla. Pod nimi se objevuje směs vody a různých nečistot.

Vyvlečené mrtvoly kladou vězni na plošinu výtahu, ve chvíli, kde se jich tam nahromadí potřebné množství, tak je zdviž vytažena o patro výš. Počet těl musí nakládající odhadnout, neboť jsou různě velká a mají různou hmotnost. Rozhodují se tak spíše podle objemu. Většinou jde tak o čtyři až pět mrtvol.

Pozorovatelé či místní esesáci musí být spokojení, členové sonderkomanda mají již evidentně dost zkušeností, proto vykazují velkou zručnost. Spíše však vše dělají mechanicky, snaží se na těla nemyslet jako na mrtvoly lidí, ale jako na věc, kterou prostě musí přemístit k dalšímu zpracování. Sice jim trochu práci ztěžují masky, ty ale začas sundají. Nejdéle si je nechají ti, co po odstranění haldy těl u dveří budou muset jít pro další hlouběji do plynové komory. Zatím je ale mají na chodbě všichni.

Když je odbavena asi pátá zdviž, začínají se přihlížející přesouvat o patro výš. Cestou si sejmou masky, a je patrné, jak se jim uleví. Edelstein kráčí za nimi, teď si povšimne, že tváře některých jsou strnulé, ne-li zsinalé. Ten, kdo ještě neviděl otevření plynové komory, musí být asi dost v šoku. Pokud mu někdo vykládal, že ti lidé mají vlastně poklidnou smrt, byl nyní konfrontován s drsnou realitou. Umírání v plynové komoře je vším možným, jen ne klidným a pokojným.

Skupina pozorovatelů stane u zdviže v přízemí. Z plošiny zde dva muži vykládají těla, dávají je na hromadu. Už je docela velká. Z ní si stahují nebožtíky dva jejich kolegové, jeden s velkými nůžkami a pytlem po boku. Zhodnotí stav vlasů dané mrtvoly, a pokud je má dlouhé, většinou se to týká žen, uchopí je rukou a začne stříhat. Chomáče pak strká do připraveného pytle.

Další z vězňů kontroluje těla, případně má za úkol odebrat protézu. Pokud je mrtvola evidentně pokálená, nemá smysl prohlížet řitní otvor, pokud tam měl dotyčný či dotyčná něco uschováno, najde se to na zemi v komoře. U žen pak kontrolují, zda něco neukryly do pochvy. Pokud by se něco našlo, je zde připravená středně velká plechovka a tam musí taková cennost skončit. Jelikož je zde dnes přítomno dost osob, dávají si všichni velký pozor, aby nemohli být nařčeni z liknavé práce, proto jsou kontrolovány tělesné dutiny každého těla.

Vytěžování mrtvých – ilustrační obrázek – David Olére

Na počátku prostoru v přízemí je výstup ze zdviže, dále se nachází pravidelně rozmístěných pět pecí. Na druhém konci prostoru jsou menší místnosti a kanceláře. Další členové sonderkomanda berou ostříhaná a prohlédnutá těla, zaháknou pod bradu hůl či kolem hrdla omotají pásek, nejlépe kožený. Pak tělo, s tváří nahoru, za sebou vlečou až na určené místo o kus dál, do poměrně rozsáhlého prostoru oproti pecím. Poté na ně další jejich kolega stříká vodu, čímž z nich dostává pryč zbytky exkrementů, krve, zvratků.

Nyní nastupuje dentista, jeden z členů pohřebního komanda, vystudovaný zubní lékař. Je vyzbrojen specializovanými kleštěmi, s nimi se sklání nad mrtvolami a prohlíží jim zubní dutiny. Má u sebe dvě krabičky, do jedné hází protézy, do druhé pak vyrvané zlaté zuby. Tváří se hrozně nešťastně, není snadné vypáčit ztuhlé čelisti a poté dýchat puch, který se z otevřených úst line. Jeho činnost sleduje strážný, a vězeň byl poučen, že v případě zapomenutého zlatého zubu v ústech se toto bude brát jako sabotáž a dotyčný bude přísně potrestán. Což tady v blízkosti pecí znamená, že odevzdá erární oblek a poté bude nahý, ale stále živý, strčen do jedné z muflí. Není tedy divu, že ústní dutiny kontroluje opravdu pečlivě, přes trýznivou povahu své práce.

Vedle má svého kolegu, který odnímá náušnice a rve z prstů prstýnky, pokud to nejde, pomůže si nůžkami. Prst prostě odstřihne. I on dává získané cennosti do připravené plechovky.

Mrtvoly jsou nyní připravené ke spálení. Ostříhané, potupně prošacované, zbavené všech drahocenností, s vyrvanými zlatými zuby. Takto zhanobená těla si berou členové pohřební čety a dovlékají si je před jednotlivé pece.

Isaac rychle kontroluje, jak jeho muži vykonávají svoji činnost. Vidí jejich zsinalé obličeje, ale na to teď nemůže brát zřetel. Pozorovatelé i místní esesáci musí být uspokojeni.

„Říkal jsem, dávat jedno mužský a dvě ženský!“ podívá se zle na dvojici vězňů u jedné z muflí. Ti sebou trhnou a zírají s vyděšeným pohledem. Pak rychle napravují své pochybení.

Edelstein ví, proč toto po nich chce. Ženské mrtvoly hoří lépe, protože obsahují více tuku. Proto je vhodné mužské tělo zamíchat mezi ženské. Také nabádal své podřízené, aby před naložením nové várky na umrlčí lože vždy kovovou konstrukci polili mýdlovou vodou. Pak se kůže a tkáň nebožtíků nebude k horké konstrukci připékat.

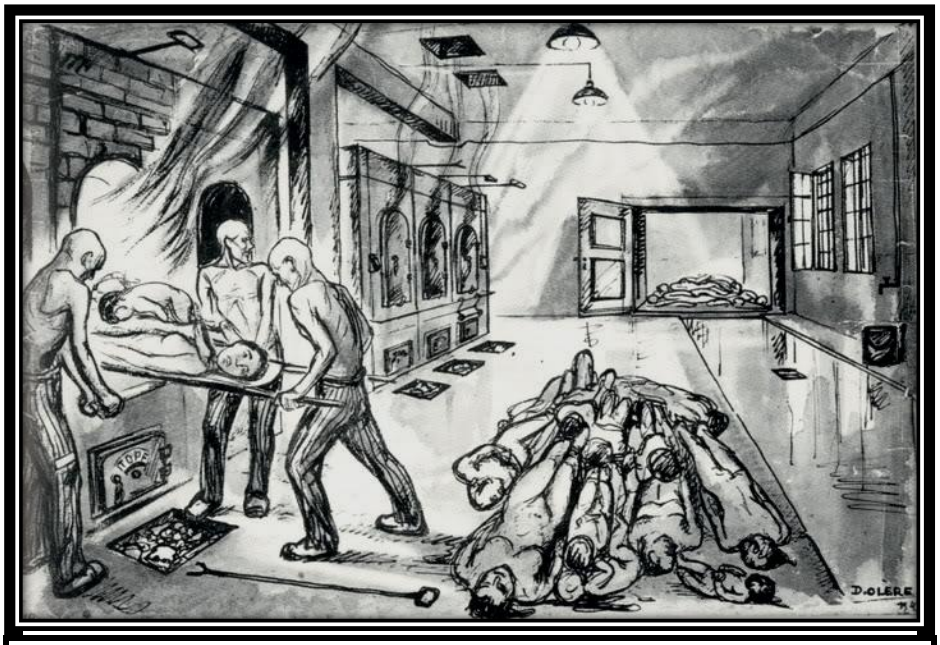

Spalování mrtvých – ilustrační obrázek – David Olére

Muži jeho pokyn splní, nyní spočívají na sobě tři mrtvoly, dvě ženské a uprostřed jedna mužská. Jsou otevřena dvířka pece, vězni dávají kovová nosítka na kolečka, která jsou připevněna před otvory muflí. Další jejich kolega se chopí zadní rukojeti umrlčího lože a silou je zastrčí do mufle pece. Aby těla sklouzla z nosítek, pomáhá další člen komanda s vidlemi. Těmi přidržuje nebožtíky v peci, zatímco jeho kolega vytáhne nosítka zpod mrtvol. Pak se činnost opakuje, ohřátá nosítka jsou polita mýdlovou vodou, naloží se na ně další těla a ta se zasunou do další z muflí.

Po patnácti minutách má obsluha za úkol dvířka pecí otevřít a strčit železným hráblem do hořících mrtvol, aby se urychlil proces spalování. Následně popel, na který se zemřelí promění, propadne roštem do popelníku. Tyto popelníky se dají otevřít ze zadní části pece a je nutné je po několika kremacích vyprázdnit. Podle zkušeností je ze ženské mrtvoly asi kilo a půl popela, z mužské asi dva kilogramy.

Isaac teď jde rychle pro poznámkový blok, ví, jak je tady velmi přísně dbáno na byrokracii. Musí si vést přesnou evidenci o spálených tělech, toto po něm bude kontrolovat kápo, a nakonec velitel krematorií, kterému záznamy po skončení akce odevzdá. V tu chvíli si uvědomí, že dnes tady vykonává funkci předáka u dvou komand, což by se mu mohlo v konečném důsledku vymstít, kdyby některé z nich v něčem selhalo. Ale je tady také kápo Morawa, a dole pak vrchní kápo Brück, tak snad bude všechno v pořádku.

Rozhlédne se, mrtvol v přízemí začíná povážlivě přibývat. Zatím jde především o těla dospělých, a to těch silnějších, neboť ti se natlačili ke dveřím a snažili se je do poslední chvíle rozrazit. Začas ale začnou nosit i dětská tělíčka, to pak bude práce pro obsluhu pecí ještě trudnější. Až se tak stane, bude jim muset ukázat, jak klást dětské mrtvolky na těla dospělých, aby byl proces spalování co nejefektivnější. I s tím má bohužel zkušenosti ze starého krematoria, když tam v márnici zplynovali nějakou skupinu, či ji postříleli tamtéž.

Všech patnáct muflí pěti pecí je už naplněno. Obsluha si začíná chystat další várku, naopak pozorovatelé odcházejí. Viděli celý proces, od selekce u vlaku, přes svlékání, zplynování, vytěžení těl až po jejich zastrčení do plamenů. Velitel krematorií je doprovodí, pak se však vrátí zpět, zavolá si Morawu a Edelsteina k sobě a takto společně vyjdou na dvůr. Následně i s oberkapem Brückem

vstoupí do chatky, v níž se dnes lidé svlékali, a kde čtveřice mužů stále prohledává a třídí věci. Ti se teď staví do pozoru, s barety přitištěnými křečovitě ke stehnu.

„Tak kde to máte schovaný?“ vyštěkne náhle Voss na jednoho z vězňů, konkrétně na mladíka, který před nedávnem ukazoval svému předákovi kořist.

Oslovený dělá překvapeného.

„Tak kde to je?“ zeptá se znovu důrazně Peter, pak se obrátí na Edelsteina. Tomu zatrne, neví, jak to tady chodí, a co bude či nebude tolerováno.

„Pane SS-Oberscharführere, nařídil jsem dát stranou věci, které podléhají zkáze, pokud na ně náhodou narazí,“ vysouká ze sebe.

„Tak zkáze?“ ušklíbne se velitel, „Tak kde to je?“

Mladík se podívá vyděšeným pohledem na předáka, když ten kývne, tak odstraní několik balíků, pod nimiž má ukryté zorganizované věci. Chvějící se rukou rozbalí pokrývku, ve které se nacházejí potraviny. Na chvíli zaváhá, ale pak obnaží i léky a kuřivo.

„Vida, na co jste náhodou narazili,“ prohrábne nohou Voss hromadu určenou ke konzumaci.

„Pane SS-Oberscharführere, možná jsem udělal chybu, ale tam u krematoria v základním táboře bylo tolerováno, když jsme si z těch věcí něco vzali,“ snaží se Isaac, aby jeho hlas zněl klidně, ale je v něm malá dušička.

„Co tam bylo tolerovaný?“ zamračí se esesák.

„Především jídlo, pak také cigarety, a také něco na přilepšení na sebe. Košile, prádlo, boty,“ souká ze sebe předák. Ovšem také by už brzy předákem být nemusel, pokud shromáždění věcí bude považovat jeho nadřízený za krádež.

„No to by snad šlo,“ řekne k jeho radosti velitel, „Hrome, tohle vypadá zajímavě,“ rozhrábne největší hromádku botou, podívá se placatici. Asi není zaujat předpokládaným obsahem, jako zdobenou nádobkou na alkohol, „A co jinýho jste tady zorganizovali?“ podívá se přísně na vyplašeného mladíka.

„Nic jiného, pane SS-Oberscharführere,“ říká vězeň, vypadá hodně vystrašeně.

„Nic? Žádnou cennost jste si neulili? Abyste s ní kšeftovali? Neokrádáte říši?“ tváří se esesák strašně přísně.

„Ne, pane SS-Oberscharführere,“ dušuje se mladý člen sonderkomanda.

„No uvidíme. Ještě ty,“ ukáže na dalšího z vězňů, „Pojď sem. Voba svlíknout. Rychle!“

Určení vězni spěšně odkládají své oblečení, během krátké chvilky stojí před velitelem nazí, oblečení u svých nohou.

„Prohlídnout!“ nařídí Voss nedaleko stojícímu strážnému, „A vy, deset dřepů,“ štěkne na nahé vězně. Ti hned začnou cvičit.

Isaac se modlí, aby u nich nic nenašli, aby ho ti kluci poslechli a nic si bokem neulili. Ví, proč dělají dřepy, pokud si něco strčili do zadku, pravděpodobně jim to při cvicích vypadne. Díkybohu se nic takového nestane, a i voják, kontrolující jejich ošacení, zavrtí hlavou.

„Můžete se voblíct,“ řekne Peter, pak se obrátí na vězeňské funkcionáře po svém boku, „To žrádlo, ty cigára, a případně něco na sebe, nad tím můžu přivřít voči. Ale žádný cennosti. Za to bude kulka, jasný?“

„Jasné, pane SS-Oberscharführere,“ přikyvují všichni tři.

„Teď už je to na vás. Budou tu strážný, co maj službu, ale chod musíte zajistit vy. Pojedeme bez přestávky, dokud tam to smetí z tý komory nezmizí,“ vyjádří se velitel dost ohavně o zavražděných, „Tak si to nějak zařiďte, ať to pořád běží. Jo, a ty vlasy, ty vyperte a rozvěste, tam na půdě,“ dodá.

Opět obdrží trojnásobný souhlas.

„Přijdu to ráno zkontrolovat. Doufám, že už toho bordelu bude míň. A tady to všechno bude sbalený a připravený k transportu," opíše Voss rukou prostor svlékárny, pak bez dalšího vyjde na dvůr.

Brück chvilku počká, pak se sehne, sebere kus štangle trvanlivého salámu, nějaké sušenky, jednu konzervu, láhev pálenky a dvoje cigarety. Po něm to samé udělá Morawa. S podobným výběrem. Bez láhve alkoholu.

„Půjdeme vobhlídnout tu půdu," otočí se August na Isaaca, „Tak se tady vo to postarej. Kdyby sem někdo přišel, tak tam pro nás někoho pošli," dodá.

„Ano, pane," odvětí Edelstein, je mu jasné, že se jdou zašít. Počká, až mu oba zmizí z dohledu. Pak se sám shýbne a sebere si pro sebe dvě krabičky cigaret. Jeho čtyři podřízení teď stojí a hledí na něho, „Tak co je? Už jste to všechno prohlídli?" zeptá se.

„Zdaleka ne, pane," odvětí nejkomunikativnější mladík, „Díky, pane, že jste to vzal na sebe. Já už měl staženou prdel."

„Hlavně, že ti z ní nic nevypadlo," odpoví mu Isaac, tváří se stále stejně lhostejně, ale v duši má smutek, „Tak v tom pokračujte. A hlavně dneska neblbněte. Je to tady první akce, tak budou jistě všechno kontrolovat."

„Ty věci, pane, můžeme si z toho něco vzít?"

„Ne, zatím to jen shromážděte. Za nějakou dobu sem přijdu a rozdělíme to," řekne předák důrazně, „Tak co stojíte, pokračujte," houkne a jeho podřízení se rychle pustí do práce.

Edelstein se chvíli dívá na tu hromadu věcí, kterou se čtveřice mládenců prohrabuje. Možná není právě dvakrát morální si přivlastňovat něco z toho, co patřilo lidem před chvílí zavražděným, ale oni nic z toho již nevyžijí a jim mnohé pomůže. Navíc, když si ty věci nenechají oni, jistě je zorganizují členové komanda Kanady. Zbytek pak pošlou esesáci do Německa.

Jde se podívat k plynové komoře. Ne až k ní, zůstane stát kus od zdviže, kde se hromadí mrtvá těla, už jsou mezi nimi i dětská. Pyramida u dveří je již částečně rozebrána a oni začínají pronikat hlouběji. Ti, co je tahají ven, mají pořád ještě plynové masky.

Isaac se rozhlédne, tady už nikdo není. Celou oblast krematoria hlídají esesáci ve strážních věžích, zůstalo tady také několik vojáků, dva například u pecí dohlížejí na trhání zlatých zubů a aby byly všechny odevzdány. Ale ti budou jen kontrolovat, nikoli organizovat práci.

Povzdechne si. Zůstalo to všechno na něm. Má tu i s topiči pětačtyřicet vězňů, jenže na krku téměř patnáct stovek mrtvol. Podívá se na těla, co nakládají do zdviže a zachvěje se. Občas se přistihne, že už si na to zvyká. Ale copak je tohle normální? Vždyť ještě před pár hodinami možná na dvě tisícovky lidí snilo o své budoucnosti, rodiče o výchově svých dětí. Pak jich tak maximálně čtvrtinu poslali do tábora, a zbytek skončil tady.

Je odporné, jak se k těm lidem chovají. Před smrtí, ale i po ní. Když už se je rozhodli zavraždit, což je samo o sobě strašné, tak by to snad mohli udělat trochu citlivějším způsobem. Například to strašné svlékání. Ovšem na druhé straně, kdyby je nedonutili se svléknout, jak by teď vypadala jejich práce? Až by je museli svléknout oni? V jakém stavu by oblečení bylo? Zase už uvažuje sobecky, necitlivě k těm lidem. No dobrá, tak když už připustí, že jejich svlečení má své opodstatnění, jak pro krádež jejich věcí, tak pro následnou kremaci, musí ještě tak hanobit jejich těla? Stříhat jim vlasy, prohlížet jejich dutiny, rvát jim zuby?

Je to strašné a oni sami k tomu přispívají. Vláčí tu mrtvoly za pásek omotaný kolem krku. Určitě se k nim také nechovají s náležitou úctou. Ale oni nejsou ti, kdo tohle nařídil. Kdo to ale byl? Kdo vymyslel takové průmyslové vraždění lidí? Vždyť to nic jiného už není. Ti lidé se ničím neprovinili, nespáchali žádný zločin, dokonce ani proti říši nebojovali. Oni se jen narodili jako Židé. Kdo mohl rozhodnout, že jen proto musí zemřít? I ty malé nevinné děti?

Ne, nesmí na to myslet, jinak se z toho zblázní. Musí se zajít podívat nahoru, k pecím. Podívat se, kolik je tam už nachystaných těl. Pak bude muset zajistit, aby si nějak odpočinuli,

vystřídali se. Je už noc a všichni jsou dost unavení. Tady je ale práce určitě na dalších čtyřiadvacet hodin. Spíše ještě na delší dobu. Bude muset obě party rozdělit, aby práce neustala a přitom oni nepadli. A taky jim rozdělit jídlo, co získali, cigarety. Všichni si obojí zaslouží.

Jde do přízemí a stane u zdviže. Okolo ní už jsou hromady těl. Vlastně všude jsou samé mrtvoly, kam jen jeho oko dohlédne. A mnohem víc jich stále zůstává v plynové komoře. Patnáct set nebožtíků už je pořádná porce.

Tohle zařízení se už vážně hodně podobá továrně. Přijde sem ohromná masa lidí určená k likvidaci, svlékne se a odejde do plynové komory. Tam jsou z ní během čtvrt hodiny vyrobeni nebožtíci. Ty pak jedna skupina vyvléká ven, další je nakládá na zdviž, jiní je vytahují do přízemí a dávají na hromadu. Z té si je bere dvojice, co je ostříhá a prohlédne. Poté je další odtahují k jinému členu sonderkomanda, který je zkropí vodou, další dva vězni zbaví prstenů či náušnic a prohlédnou ústní dutinu. Již oschlá těla si pak zahákne člen pohřební čety a odvleče k pecím, kde další jeho kolegové tělo naloží na nosítka a zasunou do pece.

Pro Isaaca vražda člověka vždy představovala odpudivý čin, něco hrozného a obtížně představitelného. Zde se však z toho stala mechanická záležitost. Průmyslová výroba mrtvol a následně jejich průmyslová likvidace. Kdyby došlo k vraždě ženy a jejích dětí v normálním životě, byla by to hrozná událost, noviny by o tom psaly. Tady jich však najednou zavraždí stovky. Tisíce. Každý z nich má pochopitelně svůj příběh, ale náhle se stávají bezejmennou masou, která se postupně přeměňuje na popel, jenž mizí neznámo kde. Je to něco tak neuvěřitelného, příšerného, a přesto se to děje. On teď dokonce musí celému procesu velet, neboť dostal za úkol se postarat o odklizení pozůstatků patnácti stovek Židů z Krakova, nebo odkud tento transport přijel.

Znovu se rozhlédne. Ten muž u toho kukátka mluvil o apokalypse. Tohle je rozhodně její pokračování. Kam se podívá, tam leží nějaké nahé tělo. Kupy nahých mrtvých těl. Zároveň tu jede na plný výkon pět pecí, v nich je dohromady patnáct muflí a do každé zastrčí až tři mrtvoly. Pětačtyřicet nebožtíků tak mizí ze světa současně. Ale kolik jich je tady všude okolo!

Bude muset udělat nějaké opatření, nebo se tu za chvíli nehnou. Proces se nedá urychlit, prostě nějaký čas trvá, než nebožtíci shoří. S tím ani ti náckové nedokáží nic udělat. Což je jistě mrzí, jinak by asi vraždili ještě usilovněji. Však proto taky uvádějí do provozu hned další čtyři krematoria. Ten Hitler a spol musí být opravdoví šílenci, když se rozhodli takto naložit s celým jedním národem.

I on studoval a zná dost z temné historie lidského rodu. Zná případy hromadných vražd. Ale tohle, čeho je on z donucení součástí, tohle určitě překonává vše, co lidský tvor spáchal na svém druhu. Ti chudáci sem před pár hodinami přijeli, a pozítří po nich už nebude ani památky. Jejich věci někam pošlou a jejich popel někde rozhází. Patnáct set lidí prostě zmizí zcela ze světa. Co je tohle za svět?

Musí se vzpamatovat, musí tady udělat pořádek. Taky musí pohřebnímu komandu vysvětlit, jak pálit mrtvolky dětí. Nařídí střihači vlasů a jeho kolegovi, aby z hromady těl vybrali několik dětských, což oni učiní, byť s hodně trudným výrazem. Pak tato skupinka tělíček putuje dál, až se dostane před konkrétní pec.

Isaac se snaží zachovat klid, byť je to pro něj velmi obtížné. Na zemi před ním leží šest mrtvolek holčiček a chlapečků, ve věku tak od dvou do sedmi let. A on teď obsluze pecí vysvětluje, a bohužel i názorně ukazuje, jak je přidávat na těla dospělých. Jak je na ně položit a v jakém počtu. Jeho posluchači mají v očích hrůzu, když vidí ty nevinné tvorečky, které budou muset za chvíli vydat na pospas plamenům. Tohle je obrovské psychické vypětí pro všechny, a ti, co to zažívají poprvé, jsou z toho v šoku.

Esesák, co dohlíží na trhání zlatých zubů, nijak do práce komanda nezasahuje. On jen musí zajistit, že každé objevené zlato skončí v plechovce a nikoli za nehty dentisty. To samé platí pro náušnice či prsteny. Během celého procesu likvidace těl zavražděných lidí je ale pochopitelně

mnoho příležitostí, jak něco schovat. Dnes si to však nikdo nedovolí, jde o premiéru v novém prostředí, nevědí, jak budou probíhat kontroly, nemají tu potřebné skrýše. Také netuší, co mohou čekat od vězeňských funkcionářů, a ti zase, co od stráží a velitele krematorií. Proto vše cenné odevzdávají či nechávají v zavazadlech.

Po zapsání dalších přiložených těl do statistik, se vrací Edelstein na dvůr do svlékárny. Věci tam oběťmi zanechané jsou už většinou prohledány a na kupě tak leží získané potraviny, léky a kuřivo. Proti tomu, aby si případně vzal někdo něco z oblečení, nikdo nic nenamítá, a někteří členové sonderkomanda tak už učinili. Čtveřice pracovníků v chatce teď předvádí předákovi výtěžek jejich činnosti. Není toho tak málo.

Isaac si bez obalu vezme další krabičku cigaret, kus salámu, chleba, dvě konzervy a nějaké sušenky. Pak i tu pěkně zdobenou placatici s alkoholem. Poté musí jeden z mladíků věci rozdělit, větší část připadne třiceti členům sonderkomanda, menší díl členům pohřebního komanda. Ten nechá předák zabalit do pokrývky a hodlá si ho vzít s sebou. Před odchodem určí služby, kdo bude kdy pracovat, a kdo kdy odpočívat. Pak sestoupí do suterénu a učiní to samé.

„Mají jich tam dost?“ zeptá se vězeň, co vytahuje těla z plynové komory. Je na něm patrné, jak je zdrchaný. Jak fyzicky, tak psychicky.

„Tam nahoře jsou mrtvoly, kam se podíváš. Skoro se tam už nedá chodit. Tak můžete trochu zvolnit. Kolik jste jich tak už vytahali?“ zeptá se Edelstein.

„Nevím, odhaduju tak tři stovky, možná i víc.“

„Tak si dejte pauzu. Vy naložte ty, co jsou na chodbě a pak taky máte na chvíli voraz. Až bude potřeba, tak vám řeknu. Tam nahoře máte svůj podíl z těch věcí. Tak si tam skočte. Nezapomeňte i na ty svoje, co jsou nahoře,“ dodá, a je patrné, že tato jeho starost je přijímána s jistým překvapení, určitě však kladně.

„Nevíte, pane, zůstaneme tady pracovat?“ osmělí se jeden z nich.

„Tak to nevím. Tohle byla speciální akce, na ukázku. Kdy to tady spustí, a kdy v těch dalších krematoriích, tak to nevím.“

„Nevíte ani, co bude s náma?“ zní další logický dotaz. Podle výrazu tazatele se dá usoudit, že má značné obavy, jak bude naloženo s celým komandem. Zda nevytvoří pro krematoria nové, a je nezlikvidují, jako nepohodlné svědky plynování v bunkrech.

„Tak to taky nevím,“ odvětí Isaac, když však uvidí zklamané obličeje, rozhodne se jim dát určitou naději, „Ale slyšel jsem toho velitele krematorií říkat, že by vás do těch novejch zařízení měli postupně stáhnout. Ale nemám to ověřený.“

„Měli stáhnout? Určitě?“

„Co je tady určitý,“ pokrčí rameny předák, a v tom mu musí dát všichni za pravdu. Ale jsou rádi i za tu naději. Možná je nezabijí, až se vraždění od bunkrů přesune do nových prostor.

Edelstein si cestou do přízemí na chvíli sedne ke stěně, lokne si alkoholu a zapálí si cigaretu. Nikdo zde není a tak si to snad může dovolit. Cítí se hrozně unavený, ale nemůže si lehnout. Možná tak maximálně na chvíli, zdřímnout si v sedě, mezi jednotlivými várkami do pecí.

Vzhledem k těm zavražděným je to hnusné, ale cítí pro sebe příležitost. Pokud vše dopadne dobře, mohl by zůstat minimálně předákem. Možná dokonce zástupcem kápa. Což by mu hodně zjednodušilo život, asi ho ochránilo před brutalitou minimálně vězeňských funkcionářů, a obecně mu dalo větší šanci do krátkodobé budoucnosti. No možná i střednědobé, pokud za ni bude počítat výhled v délce měsíců, nebo třeba dalšího tři čtvrtě roku. Dlouhodobou budoucnost nemá, to je mu jasné. Je Žid, a co je pro ně nachystáno, může spatřit i dnes kolem sebe. Mrtvá těla, kam se podívá.

Domluví se s pracovníky sonderkomanda v přízemí u výtahu na střídání a odpočinku, upozorní je, že jejich kolegové pro ně mají něco k jídlu. Pak dá trochu z rance polským topičům, sice pod něj nespadají, ale taky tu musí makat. S výslužkou ze svlékárny předstoupí před své

pohřební komando, v plném počtu dvanácti mužů. Svolal si je, přihlížející esesák respektuje jeho pravomoc zde rozhodovat o jejich práci.

„Osm z vás bude pořád u pecí," říká dost důrazně, „Čtyři si vždycky můžou někde tady lehnout," rozhlédne se, když spatří rozpačité pohledy, ano, kolem jsou samá nahá těla, určená ke spálení, „Nebo někde jinde," dodá, „Tohle je pro vás," hodí na zem velmi cenný náklad, „Pokud by někdo potřeboval něco na sebe, prádlo, boty, košili, nebo nevím, tak si skočte na dvůr. Je tam takový provizorní stavení. Tam to teď balej. Můžete si tam něco vybrat."

Nic neříkají, ale asi jsou taky příjemně překvapení. A ještě více, když jim dá rozchod a oni trochu bokem od strážného rozbalí houni a uvidí její obsah. Hlad mají pořádný a on jim přinesl dost jídla.

„Co je s tebou?" osloví předák jednoho z mladíků, co se tváří nějak divně, extrémně divně, protože výraz hrůzy a děsu je možné spatřit u všech. Jsou doslova obklopeni samými mrtvolami, z toho hodně žen, a teď už se objevují i dětská tělíčka, „Měls tam v tom transportu někoho?" napadne ho jedna z možností.

„Ne, ne …," zavrtí zuřivě vězeň hlavou, „Ale … je to tak hrozný … ty malý děti … a tolik žen … tolik …"

„Klasickej transport. Tak to bude pokaždý, když dorazí nějakej transport."

„Nevím … nevím, jestli to zvládnu …"

„To už je na tobě. Ale uvědom si, že alternativou je kulka. Nebo proražená lebka," pokrčí rameny Isaac, i teď jeho slova znějí lhostejně. Jenže co má dělat? Pokud se ten kluk nevzpamatuje, nedokáže se s odpornou prací vyrovnat, brzo také poputuje do jedné z pecí.

„Já vím, pane," hlesne jen zdeptaný vězeň.

„Víš co? Dám ti šanci," podívá se pátravě Isaac, „Jen aby ses vzpamatoval," dodá rychle, „Je potřeba vyprat a nechat sušit ty vostříhaný vlasy, tam na půdě, tam nad náma," ukáže prsten na strop, „Tak to dostaneš za úkol. Po ránu se do toho pustíš."

„Děkuji, pane."

„Není to ale řešení. Buď to zvládneš, nebo zemřeš, na tom se nic nemění," upozorní znovu na zdejší pravidla Edelstein, ty ovšem on nestanovil a také je nemůže nijak změnit.

Práce pokračují celou noc, stávají se rutinními. Ale pro obsluhu pecí je deprimující, že ač pořád přikládají nová a nová těla, tak jich kolem nich neubývá. Naopak, zdá se jim, že je to jak s tou hydrou. Té když se usekne jedna hlava, narostou jí dvě nové. Pořád vidí haldy mrtvol, které je třeba spálit. O tom, jak se cítí, když dávají na nosítka mladé ženy či děti, není třeba mluvit.

Nad ránem se objeví Brück s Morawou. Isaac si je jistý, že láhev pálenky v noci pokořili. Ale jsou zřejmě zvyklí, proto na nich není nic moc poznat. Krátce nato přijde i Voss. Ten si nechá předložit statistiku spálených těl.

„Tak nezaháleli jste, ale není to moc vidět," rozhlédne se kolem.

„Bylo jich tam patnáct set, pane SS-Oberscharführere," upozorní jemně Edelstein. Také by už byl radši, kdyby těch mrtvol kolem bylo méně, ale co s tím má asi tak dělat?

„Budete tady, dokud nezmizí poslední," rozhlédne se velitel krematorií. Všichni usilovně pracují, ale mrtvých je tu jako máku, „Podíváme se, jak to vypadá jinde," vykročí směrem na dvůr.

Nakouknou do chatky, tam spatří mezi věcmi spát několik zachumlaných členů sonderkomanda, což vyvolá brunátný výraz ve tváři kápů i esesáka. Naopak probuzení muži se hrabou na nohy a cítí velké nebezpečí pro svoje tělesné schránky.

„Tohle je směna, která má zrovna odpočinek," řekne rychle Edelstein, „Rozdělil jsem je, aby bylo možná pracovat bez přestávky. Střídají se," vysvětluje, ale není si jist, zda jeho postup schválí.

„Vodpočinek? Když jsou všude mrtvoly?" mračí se Peter.

„Pane SS-Oberscharführere, jsou tu jisté technické limity," snaží se Isaac o klidný a sebevědomý tón hlasu, ale už se mu zase půlky stahují, „Do té zdviže jde umístit jen určitý počet těl. Ale nejvíce nás limituje hoření těl. Jak bylo dokladováno při té zkoušce."

„No a co?" vyštěkne esesák.

„I kdyby tam bylo sto členů obsluhy, ty pece prostě nedokáží víc těl spálit. Jsou stále plné a vždy jsou připravená další těla," má už značné obavy předák, velitel dle všeho nevstal z postele správnou nohou.

„No to je mi přece jasný," netváří se právě příjemně Voss, „No aspoň, že tady je to sbalený," podívá se po prostoru, „A co tam dole?" obrátí se na podpatku a míří zmíněným směrem.

V plynové komoře ještě stále dost nebožtíků zůstává, to je patrné už ode dveří. Vytahovači mrtvol vytvořili středem místnosti jakýsi koridor, a teď postupně uvolňují prostor směrem dozadu. Přítomní členové sonderkomanda jsou vyhnáni na chodbu, naopak funkcionáři vstoupí dovnitř. Ujdou pár metrů.

„Do prdele, tady jich je pořád ještě tolik," zakleje Peter, „A ještě tahle sračka," podívá se ke svým nohám, na zemi je vrstva různých tekutin, moči, krve, zvratků, exkrementů, ale asi i potu.

I Edelstein se rozhlédne. V tom se něco zaleskne, vypadá to jako prsten. Nebo něco jiného? Kousek zlata či dokonce drahokam? Možná to někomu spadlo z prstu, ale spíš to měl schované v řitním otvoru, a vyšlo to spolu s výkaly. I to zná, vždy se v té nevábně vypadající a ještě hůře páchnoucí vrstvě takové předměty nacházejí.

„Jak to do prdele jen urychlit?" obrátí se esesák na vězeňské funkcionáře. A náhle se všichni tři dívají na židovského vězně.

„Pane SS-Oberscharführere, jde o to, co chcete urychlit," začne ten opatrně, zase už hraje o svoje postavení, možná i hůř, „Co se týká této komory, určitě by mohla být vyklizena rychleji. Pak musíme tam nahoře určit prostor, nejspíš tu místnost, co by měla být márnicí, kde se ta těla budou dávat. Pokud by měla nastat další speciální akce velmi brzo po té první, pak to dokonce považuji za nezbytné."

„No tam je tam nastrkejte."

„Zařídím to, pane SS-Oberscharführere," přikyvuje Edelstein, „Co se týká vytěžení těl, i to půjde zrychlit, dají se třeba tři pracovníci na stříhání vlasů, další tři na kontrolu ústní dutiny. Nejhorší je to ale s těmi pecemi. To je ten limit, o kterém jsem mluvil."

„To vážně nemůžou hořet rychlejc? Nejde jich tam dát víc?"

„Pane SS-Oberscharführere, nařídil jsem například dávat vždy mužské tělo mezi dvě ženská. Ty ženská hoří lépe, díky většímu množství tuku. Vysvětlil jsem jim, jak přidávat děti na těla dospělých. Aby se neplýtvalo místem. Ale proces hoření …," tváří se teď nešťastně předák, „Mohli bychom zkusit přiložit více než tři dospělá těla. Třeba čtyři. Ale tihle mrtví nejsou musulmani, nevím, jestli se tam vůbec vejdou. U těch tlustších tam někdy ani ty tři nedostaneme. Ale i pak je otázkou, jestli to bude lepší. V konečném čase. Pořád to hoření nějakou dobu trvá. Vždyť jsme to před týdnem spočítali. A podle těch zápisků … jsme dokonce o něco lepší, než jsem předpokládal," obhajuje se.

„Lepší?"

„Ano, to se dá lehce spočítat. Ale na druhé straně se to nedá úplně srovnávat …"

„Tak dá nebo nedá?" zakoulí očima Voss.

„Nedá, protože tam nespalují jen mužská těla. Tady je značné množství dětí a žen. Ale celkový počet je příznivý, když se podíváte. Můžeme to zkusit urychlit tím, že jich tam zkusíme dát víc. Ale to bych si nikdy nedovolil nařídit bez vašeho souhlasu, pane SS-Oberscharführere. Nechci ten proces třeba naopak zpomalit tím, že tam nechám nacpat více těl."

„Teď máme sice čas, žádnej transport sem teď nesměřuje. Ale musíme uvažovat směrem do budoucnosti. Je pochopitelně zájem zlikvidovat tady to co nejrychlejc," ukáže Peter na zbylé mrtvoly, mluví o nich jako o věcech, odpadu.

„Pane SS-Oberscharführere, o patro výš jste mohl vidět, že je tam připravená ke kremaci ne jedna, ale hned několik dávek těl. Celou noc jsem osobně ty pece kontroloval, nebyly tam žádné prostoje. Nechtěl jsem ale natahat všech patnáct set těl do přízemí, aby se tam dalo hnout … Možná jsem špatně pochopil vaše příkazy, pane SS-Oberscharführere," sklopí hlavu Isaac.

„Ale ne, do prdele," kopne Peter do mýdla, co se povaluje na zemi. Je jich tu víc, a také nějaké ručníky. Někteří ti nešťastní lidé si vzali iniciativně vlastní kousky mýdla a ručníky, v domnění, že se jdou skutečně koupat. Teď se obé povaluje v nevábné vrstvě na podlaze.

„Pane SS-Oberscharführere," ozve se Brück, „také jsem to spalování v noci kontroloval," lže jako když tiskne, „Určitě žádná pec nezůstala prázdná, hned jak jedna várka dohořela, tak se tam dávala druhá."

„Ale já vám přece věřím," dupne zlostně nohou Voss, až se tekutá hmota na zemi rozstříkne, „A ty se přestaň tvářit, jako bys měl jít na popravu," napomene předáka, „Já jen přemejšlím, jak to urychlit. Je to přece jen první zkouška. Tak bysme se z ní měli poučit, ne?"

„Souhlasím, pane SS-Oberscharführere," řekne rychle Edelstein, „Pokud mi dáte svolení, můžeme vyzkoušet naložit do pece větší množství těl. Jen do jedné mufle, a pak sledovat, jak dlouho to bude hořet. Třeba najdeme způsob, jak spalování urychlit."

„Jen aby se ta pec neposrala."

„To by se stát nemělo. Ale větší počet těl může taky hořet tak dlouho, že to nakonec bude horší. Ale vyzkoušet to můžeme, pokud budete souhlasit."

„Tak něco zkus," kývne Peter, „A hlavně co nejdřív ukliďte ten bordel tady. Může sem někdo přijít a bude mít kecy Takovejch hodin po akci a tady pořád takovejch sraček," otočí se a vychází ven, tam se zastaví, „Když tak se podívejte, kam by kromě tý márnice ještě šlo ty těla nastrkat, abyste jima nezasrali celej prostor vokolo pecí."

„Hned se podíváme, pane SS-Oberscharführere," ujme se slova vrchní kápo, pak se obrátí na stojící členy sonderkomanda, „Co tady zevlujete," přetáhne nejbližšího obuškem, ale ne nějak moc surově, „Koukejte makat! Copak nevidíte, co jich tam pořád máte?" pouští hrůzu.

Plynová komora je vyklizená asi za další tři hodiny. Dost těl je v márnici, mnohé mrtvoly jsou vyrovnané na chodbě v suterénu před zdviží, haldy se jich kupí na stejném místě o patro výš. Vlastně jsou i na dalších místech v přízemí, všude oproti pecím. Je to šílený a deprimující pohled pro všechny vězně.

Pak začnou členové sonderkomanda s uklízením již prázdného popravčího místa. Sbírají ručníky a mýdla, hledají v tekutině na zemi cenné předměty. Až pak přijde čas na čistění. Nejen podlahy, ale i stěn, i na nich jsou patrné již zaschlé stopy výkalů, moči, zvratků, ale i krvavých škrábanců. Nastává příhodná doba vše smýt vodou z hadice. Aby byla plynová komora připravena přijmout další oběti.

Kolem poledního zůstává obrázek neměnný, pořád je všude plno mrtvol. Mnozí ze členů pohřebního komanda už toho mají dost, ale neodvažují se ani na chvíli polevit. Tak jen ládují další a další těla do pecí. Brück si vytáhne Edelsteina ven před krematorium, na čerstvý vzduch. Dokonce mu nabídne i cigaretu, Isaac pak oběma zapálí.

„Vypadáš nějak hodně přešle," poznamená August.

„Přešle, pane?" pozvedne své znavené oči Edelstein, „Asi ano, pane. Jednak jsem už dlouho nespal, a pak … opravdu jsem se snažil, ale velitel asi moc spokojený není."

„Není spokojenej? Jaks na to přišel?"

„Podle jeho slov, pane. Zlobil se, že je všude tolik mrtvých těl. Ale pane, to vážně nejde urychlit. To jsou technické limity těch pecí, to lidská obsluha nemůže změnit."

„Ale to všichni přece víme. I velitel.“

„Nezdálo se mi, pane. Z jeho slov.“

„No tak tam dole byl nasranej, to jo. Ale jinak, já vod něj slyšel něco jinýho. Vyjádřil se dost pochvalně, i když drsně. Teda vo tobě,“ zasměje se August.

„Pochvalně a drsně, pane?“

„No, nevím jak přesně … ale nějak tak … Je to sice jen zasranej Žid, ale myslí mu to a dovede ty lidi zvládnout. Myslím, že tak nějak to řekl.“

„Opravdu, pane?“

„Poslouchej, nevím, jak se ti to podařilo tady tak dlouho přežít, a ještě získat tohle,“ ukáže vrchní kápo na pásku na rukávu, „Ale už to je hodný vocenění. Seš doslova vyžranej,“zasměje se, „Teda proti těm musulmanům. No, asi v tobě fakt něco je.“

„Snažím se, pane. Snažím se přežít, jak nejdéle to půjde,“ řekne tichým hlasem Isaac.

„Tomu rozumím. No, myslím si, že sis při těch dvou ukázkách dost pomohl. Ale uvidíme, jak se to bude dál vyvíjet.“

„Tak to vás zajímá?“ ozve se za jejich zády a oba sebou trhnou, tam teď stojí Voss a dívá se na ně, i na to, jak rychle schovávají cigaretu, „Tak jen kuřte,“ řekne smířlivě, což vyvolá ohromné překvapení u židovského vězně, „Tak nad čím spekulujete?“ zeptá se téměř žoviálně.

„Bavíme se o budoucnosti, pane SS-Oberscharführere,“ odpoví Brück, „O tom, kdy se rozjedou ty další krematoria, kdy se tam budou tvořit komanda, kdo je povede a tak.“

„Hm, tak vy si tady žvaníte, a přitom se tam u pecí pořád nedá skoro hnout,“ pokývá Peter hlavou, pak se však usměje, „No, právě jsem se dozvěděl, jak hodnotili tu včerejší akci. Podle všeho byli spokojený. Skoro se vším. Teda nevím, co říkali tomu, co viděli v tý komoře, ale vo organizaci celý akce se vyjádřili pochvalně.“

„Dovolte, abych vám pogratuloval, pane SS-Oberscharführere,“ slyší svůj hlas Isaac, je hrozný vlezdoprdelka, zhodnotí se sám.

„No to je hezký,“ rozesměje se teď Voss, a podle všeho upřímně, „Tak Žid mi gratuluje ke speciální akci. Jen jestli to není jako nějaká provokace,“ podívá se pátravě.

„Provokace? Vždyť přece vy tady tomu velíte, pane SS-Oberscharführere. Pokud ti pánové byli spokojení, tak je to jistě především vaše zásluha.“

„Taky si myslím,“ ušklíbne se Peter, „No, tohle se nám teda asi povedlo. Vobě ty ukázky, jak se zdá. Byli spokojený, takže se to už asi brzo spustí.“

„Brzo spustí …,“ hlesne bezděčně Edelstein, uvědomí si, co to znamená. Tisíce a tisíce lidí tady budou hynout v plynových komorách hned čtyř krematorií. Mráz mu běhá po zádech, taková hrůza a on tady vlastně pokuřuje s mužem, který to bude mít pod palcem. Je tohle vůbec normální? Není, je to naopak všechno příšerně zvrácené.

„Já vím, co tě zajímá, vo co ti jde,“ pokývá hlavou Voss směrem k židovskému mladíkovi, „Tobě jde tady vo to,“ ukáže na pásku na jeho rukávě. Nepochopil nic, netuší, co cítí vězeň přinucený asistovat hromadným vraždám, vězeň sám zasvěcený smrti, „Já svoje slovo držím. Ukázky dopadly dobře, takže ti to zůstane. A není vyloučený ani tvoje povýšení. V souvislosti s tím, jak se to bude rozjíždět. Potřebujeme tady ty, co to budou zvládat.“

„Děkuji, pane SS-Oberscharführere,“ řekne jen Isaac, jeho pocity jsou ale hodně smíšené.

„Pánové, čeká nás ještě neskutečně moc práce, než se to všechno spustí,“ tváří se esesák málem povzneseně, skoro jako by se zasnil, „Ale už brzo to všechno bude v provozu. Bude to velký. A já budu potřebovat lidi, co jim můžu věřit, na který se můžu spolehnout,“ zatváří se teď tak nějak potměšile.

„Však my to zvládneme,“ říká Brück sebejistě, židovský mladík raději mlčí. Jen těžko se může radovat z toho, že se intenzita vraždění ještě zvýší.

„Bude tu určitě hodně transportů. Hodně práce, kolem toho. Ale taky příležitostí," potáhne Voss ze své cigarety, pak nedopalek odhodí na zem a zašlápne, „Je důležitý si navzájem vyhovět. Pak můžou bejt spokojený všichni," dodá a odchází.

„Myslíš, že nám něco naznačoval?" podívá se August na svého podřízeného.

„Nevím, pane," zamýšlí se Edelstein, „Možná jen má radost, asi ho pochválili. Nebo něco naznačoval. Ti lidé sem určitě přinesou dost věcí."

„Taky mě to napadlo," přikývne August, „Ale v tomhle musíme bejt všichni vopatrný. Ten tvůj kápo ze základního tábora mi něco včera naznačil. Prej se ti dá věřit, i když seš Žid. Což vod něj už nějak zní, von vás fakt v lásce nemá," zasměje se.

„Máte pravdu, pane. Zorganizovat si nějaké jídlo, cigarety, něco na sebe, to je tady tolerované. Za to další je kulka."

„Vždycky to je riziko," pokrčí rameny Brück, „Ale ty seš prej dost vopatrnej. A šikovnej. No nic, vo tomhle dáme řeč někdy jindy. V jednom má ten velitel pravdu. Jde vo to si vyhovět. Stojí to tu za hovno, ale … Však víš, co se dá udělat. Jinak bys nebyl pořád naživu a tak vypasenej," zasměje se.

„Asi nebyl, pane," souhlasí Isaac a přemýšlí, jak moc se dá vrchnímu kápovi věřit. Asi si taky bude chtít vylepšit život, ukrást si z pozůstalostí po zavražděných něco pro sebe. A možná i Voss. Ale tohle je chůze na moc tenkém ledě, tady jde vysloveně o kejhák. Nechtěl by být tím, kdo pro ně jen bude dávat hlavu na špalek a když se něco posere, tak to odnese za všechny. Ale na druhé straně, pokud ho vezmou mezi sebe, může dost získat. Když jde o to si nakrást, možná jim zase až tak na rasové otázce záležet nebude.

DEVÁTÁ KAPITOLA

PŘELOŽENÍ

„Tak jak se těšíš na návrat do základního tábora?“ zeptá se Johann Schröder svého pomocníka Daniela Edelsteina. Jsou teď sami v jedné z místností na bloku třicet sektoru BIa v Birkenau, kde se nachází ženský tábor.

„Nevím, pane doktore,“ odpoví po pravdě tázaný, „Nevím, co mě tam čeká,“ dodá a pátravě se na svého šéfa i ochránce podívá.

„Tak nejdřív hodně práce. No a pak … co se tváříš tak přepadle? Ale pravdu!“

„Pane doktore … ty tři měsíce tady …“

„Stěžuješ si? Podle Heinze ses měl jako v bavlnce. Žil sis s nějakým písařem, sloužil ve dvou nemocničních blocích. Tak co ti zase nevonělo?“

„Já si přece nestěžuji, pane doktore.“

„No, tváříš se ale jinak.“

„To možná tím, co se tady všechno stalo. Tady ty ženy, a pak ti polští mladíci, co tak strašně trpěli. A nakonec ty děti …“

„Jaký zase děti?“ podívá se překvapeně esesák.

„Vy to asi nevíte … radši o tom nebudu mluvit, pane doktore.“

„Tak už si něco nakousnul … tak ven s tím.“

„Byl jsem přítomen dvěma popravám. Nejprve třiceti devíti a pak osmdesáti chlapců. Dostali tu injekci. Pořád to mám před očima …“

„Můj ty bože, to jsou pořád ty tvoje problémy,“ zavrtí hlavou Schröder, „Uvědom si, kde seš. A ty tady brečíš nad nějakejma sto dvaceti dětma. To je jen kapka v moři. Tak se už vzpamatuj, potřebuju, abys fungoval. Pozítří se budeš stěhovat zpátky. Pomůžeš to tam připravit a pak se to tam přesune. Teď mluvím vo tom bloku deset.“

„Jistě, pane doktore,“ přikývne Edelstein, už ho mrzí, že vůbec o vraždě těch kluků mluvil. Co taky mohl čekat. Ale v jednom má bohužel jeho šéf pravdu, sto dvacet dětí je jen kapkou v moři ve srovnání s tím, kolik jich už tady povraždili a kolik asi ještě povraždí. Vždyť už během března spustili provoz v několika krematoriích, jak slyšel od písaře, se kterým sdílí ubytovací prostor.

„No, dneska už nemám moc času, ale už brzo tady zůstanu, takže bude dost času si vo všem promluvit. Sleduješ dobře ty pokusy Carla?“

„Ano, pane doktore. Máme tady pacientky, co dostávají ty injekce. Prý jich ale bude mnohem víc, až se otevře ten blok deset.“

„Tam bude dost prostoru,“ souhlasí Johann.

„Pane doktore, mohu mít dotaz? Platí ta domluva ohledně Helene?“

„Já svoje slovo držím,“ řekne důrazně esesák, „Vod tebe čekám totéž. Čekám vod tebe nadšení pro naší práci, spolehlivost, výkonnost. Ne, že se někde budeš ploužit se svěšenou hlavou. Přitom pro tebe dělám první poslední. Takže čekám, že mi to právě teď začneš vracet.“

„Jsem připravený si svoje úkoly naplnit,“ řekne Daniel a snaží se, aby jeho hlas zněl odhodlaně, chvíli jako by váhal, než pokračuje, „Pane doktore, budeme asi zase dělat dost té administrativy, vést různé dokumentace, o těch pokusech a tak. Vyhotovovat o nich zprávy.“

„To si piš, že budeš psát, až se z tebe bude kouřit,“ zasměje se Schröder, „Když už vo tom mluvím, tak Horst tě docela chválil, za to, jak si mu zatím zpracovával ty jeho experimenty.“

„Tak to mě těší, pane doktore. Ale právě v té souvislosti jsem chtěl požádat o jednu laskavost.“

„Laskavost?“ zachmuří se Johann, „Copak už ti jich neposkytuju dost? Ta tvoje, tvoje zajištění. Tak co ještě chceš?“

„Já jen … když jsem teď dělal ty zprávy, hodně mi pomáhal jeden zdravotník. Ten, co sem se mnou přišel, právě z toho základního tábora. Dělal tabulky, grafy a tak.“

„Jo ten kluk, co sis ho vymodlil na Horstovi? Co je s ním? Nezamiloval ses do něj nakonec?“ rozesměje se esesák.

„Sice jsem již dlouho nebyl se ženou,“ zmíní záměrně jistý problém Edelstein, „Ale rozhodně v tom nic takového není. Jen je šikovný a už ho mám vycvičeného. Pokud tam bude těch výzkumů více, bude určitě nějaká dobrá administrativní síla potřeba.“

„Tou seš přece ty, ne?“ zasměje se nácek chraplavě.

„Rozumím, pane doktore,“ zatváří se kysele židovský lékař.

„Tak si tam někoho najdi, nebo tam máš toho debila, co neumí německy. Pokud ho teda už někdo nevoddělal. Tomu bych se nedivil. S přeložením tamtoho by byly jen problémy.“

„Je to škoda, pane doktore. Možná tam někoho tak šikovného najdu, možná už ne.“

„Tak si vezmeš k ruce jinýho doktora. Co ho sem dovezou v nějakým transportu. Nebo medika. Stejně tam budou muset přijít další doktoři, sestry, zdravotníci.“

„No právě, pane doktore. Budou potřeba další lidi. Pro vás přece není takový problém nechat jednoho vězně přeložit do základního tábora. Vždyť vás to bude stát jen jeden telefon, nebo jednu návštěvu, někde na ústřední evidenci.“

„Kriste pane, ty seš votravnej,“ zamračí se Schröder, „A je vážně tak dobrej?“

„Mluvil jste o té zprávě pro pana doktora Schumanna. Dost mi s ní pomáhal. Připravoval některé tabulky, grafy, statistiky. Je svědomitý a pečlivý. A hlavně, už jsem si na něj zvyknul a dobře se mi s ním spolupracuje,“ snáší další argumenty Edelstein.

„Do prdele, tak ať je po tvým,“ mávne rukou Johann, „Dej mi jeho číslo a já to zařídím. Půjde teda pozítří s tebou. Nechám ho přeložit na ten blok osmadvacet. Jako tebe.“

„Děkuji, pane doktore.“

„Tu tvojí tam taky přeložíme, možná ne hned pozítří, ale tak maximálně do dvou tejdnů, i s některýma pacientkama. Tak už seš spokojenej?“

„Velmi, pane doktore. Znovu velmi děkuji.“

„Však máš taky zač. Mám už toho dost v hlavě, pak si vo tom popovídáme, tam v tom základním táboře. Tak aby ses šel pomalu balit, ne?“ zasměje se Schröder, „Jo, a až tam budeš, tak se podívej, po těch kontaktech. Možná bych mohl zase sehnat nějaký léky, pokud vo ně bude ještě zájem.“

„Určitě bude, pane doktore,“ je si svým tvrzením stoprocentně jistý židovský mladík.

Rozhovor je záhy ukončený a Daniel se ocitne na chodbě nemocničního bloku. Má o čem přemýšlet. Je tady v Birkenau již tři měsíce a zažil tady dost ošklivých věcí. Bohužel se obává, že ani ve staronovém působišti tomu nebude jinak. Přímo se děsí, co za hrůzy bude zase muset shlédnout v oněch experimentálních blocích, dokonce při nich asistovat.

Tady nejprve přišel o dvacet polských ozářených mladíků, pak také o pět pacientek s vyoperovanými vaječníky. Všechny je Schumann totiž poslal na konci února do plynu, při té velké selekci. Už ho tedy Pesia nepomlouvá před jeho milenkou, na druhé straně on cítí jistý stud, jak se na ni zlobil a ona už je mrtvá. Naopak mu přibylo dalších pět žen, k těm třem, všechny s aplikovanou injekcí od doktora Clauberga na slepení jejich vejcovodů.. Právě ty by se měly také přesunout do základního tábora a bohužel k nim přibýt i další.

Pokud však zřídí celý ženský experimentální blok, jistě nezůstane jen u těchto pokusů. V dalších chce pokračovat i doktor Schumann a mají prý přijít noví lékaři, má být dokonce zřízeno celé pracoviště jakéhosi Hygienického ústavu. Zatím si pod tím pojmem nedovede nic představit,

ale je si jist, že i tam pracující němečtí doktoři poplivou Hippokratovu přísahu, když si budou jako svá pokusná morčata brát vězně či vězeňkyně.

Potřebuje mluvit s Helene, možná je zde dnes naposledy. V tomhle Johannovi věří a je téměř jistý, že se s ní opět shledá v tom bloku deset. Jen se obává, jak ona ponese službu tam, neboť bude muset být blízko těm děsivým experimentům. Snad ale pochopí, že to je pro ní cesta, jak tady přežít. Sice hrozí nebezpečí, že se jí jako nežádoucího svědka nakonec zbaví, ale bez ochrany nacistických doktorů by byl tady její další osud velmi nejistý. Vždyť před měsícem z tohoto tábora po velké selekci odvezli do plynu přes tisíc žen.

Rozhodne se využít své jisté známosti s dozorkyní Helgou Braunovou, jde rovnou za ní a požádá ji, aby mu poslala Helene. Bude mu k ruce při vyšetřování jeho pacientek. Helga se potutelně usměje a za krátkou chvíli už je slečna Kleinová u svého milence, oba však předstírají pouze profesionální vztah lékaře a zdravotní sestry. Ona mu pomáhá odkrývat pacientky a asistuje mu u jejich prohlídky. Pokusné ženy na tom nejsou nejlépe, místa vpichů se jim zanítila, ale zatím se všechny drží.

Kápo Helga Braunová

„Pane doktore, kolikrát se to ještě stane?“ ptá se plačtivým hlasem třiadvacetiletá Chana Sztajerová. Tato mladá žena, které zde zavraždili v plynu jejího dvouletého syna, dostala od doktora Clauberga již druhou injekci, opět stejným způsobem, přes dělohu.

„Nejsem si jistý,“ odpovídá on vyhýbavě, „Možná už to skončilo, možná ještě jednou …“

„Ale proč? Proč, pane doktore? Proč mě tak mučí?“ ptá se kňouravým hlasem.

„Jak jsem již říkal, jde o určitý výzkum,“ začíná být Edelstein nervózní, teď mu zrovna přítomnost milenky moc po chuti není, „Já s tím nic udělat nemohu, jen se snažím mírnit následky,“ ztiší raději hlas.

„Zase jsem si myslela, že mi pukne břicho, pane doktore. Byla to hrozná bolest. A pořád mi něco vytéká, asi hnis …“

„S tím se právě snažím něco udělat,“ odpovídá jí on, a velmi si oddechne, když přejde k dalším pacientkám. Ty jsou většinou méně hovorné, ale i ony se někdy nepříjemně ptají. On nemá právo a ani odvahu jim říci pravdu, že se je snaží německý gynekolog učinit neplodnými. Způsobem asi značně bolestivým a barbarským.

Po skončení vyšetření si Daniel vezme svou snoubenku stranou, předstírají, že nahlížejí do dokumentace pacientek, tak mají příležitost si pološeptem promluvit. Sice jsou na očích, ale asi je nikdo neposlouchá. Ačkoli jsou v místnosti plném různě vážně nemocných žen, z nichž mnohé mají oprávněné obavy o svůj život. I v ženském táboře je pobyt v nemocničním bloku předstupněm pro plynovou komoru, a ony to všechny vědí.

„Pozítří se vracím do základního tábora. Dneska mi to bylo sdělený,“ podělí se on o zprávu se svou milou.

„To už se pak neuvidíme?“ ptá se ona, přitom se snaží předstírat náhled do lejster, které drží ve svých rukách.

„Jen nějakej čas. Do čtrnácti dnů bys měla bejt taky přeložená. I s těmi ženami, co jsme teď vyšetřovali. Do toho bloku deset, co tam připravujou.“

„Dane, co se tam bude dít?“ chvěje se jí hlas, „Co se tam bude dít?“ zopakuje otázku, a její hlas zní úzkostně.

„Asi sama tušíš. Budou tam dělat pokusy, pokusy na lidech. Teda v tom bloku deset na ženách, pro muže je tam blok osmadvacet. Tam budu já, ale taky budu mít přístup i na ten blok deset. Jako lékař. Nebude to nic pěknýho, v tom ti nemůžu lhát.“

„Nevím, jestli tam chci bejt přeložená.“

„Helene, jednak těžko můžeš odmítnout. Ale i kdybych to zařídil, víš, co by to znamenalo? Už bysme se vůbec nevídali. Taky by tě už nikdo nechránil. Co by to znamenalo … o tom nechci ani uvažovat. Helene, můžeš těm ženám pomáhat. Stejně jim to udělaj, ať tam budeš nebo ne.“

„Je to vodporný, Dane,“ ještě ona víc ztiší hlas.

„Máš pravdu. Ale můžeš těm nešťastnejm ženám pomáhat. Budou pomoc potřebovat. Navíc tam budeme moct bejt spolu.“

„Jak moc spolu?“ podívá se teď ona pátravě, a není to klasický pohled zdravotní sestry na lékaře, tedy alespoň by být neměl.

„Tam bude jistě víc příležitostí. Třeba v nějakým skladišti. Určitě to půjde zařídit. Sama víš, jak to tam vypadá a jak tady. Určitě to půjde zařídit, abysme se mohli pomilovat. Tak strašně po tobě toužím …“

„Já taky, Dane. Ale co za to zaplatíme? Co ty už platíš?“

„Helene, my tohle přece nezavinili. My se jen snažíme přežít.“

„Stejně nás nakonec zabijou. Nakonec stejně všechny zabijou,“ sklopí ona hlavu.

„Třeba ne. Mám jistý zprávy, maj prý problémy, na frontě. Ale tohle teď neřeš. Prostě budeš přeložená, do těch čtrnácti dnů, nebo možná do tří neděl, do měsíce. Uvidíme, jak rychle se podaří ten blok připravit. Nebyl jsem tam čtvrt roku., nevím, jak to tam teď vypadá. Vlastně na tom bloku už jsem nebyl mnohem dýl… ale to je jedno. Jen jsem ti to chtěl říct, protože sem už možná nepřijdu. Ale brzo se zase uvidíme.“

„Miluju tě, Dane,“ zašeptá ona.

„Já tebe taky, Helene,“ odpovídá on, pak si vezme dokumentaci a svou snoubenku raději opustí. Nechce ji vystavovat zbytečnému riziku, není tu jen ta jedna dozorkyně, která je jim příznivě nakloněná.

Po večerním apelu v mužském sektoru vyhledá svého bratra Josepha, naštěstí je přítomný. Se svolením písaře ho pozve na kávu, kterou jejich hostitel udělá. Tam se oba bratři baví o tom, co bude, mluví německy, aby jim Latka rozuměl.

„Tak to mi jsou novinky,“ řekne Stanislav, když zjistí informaci o přeložení svého nájemníka.

„Zase to tady budeš mít jen pro sebe,“ konstatuje lékař.

„Vlastně jsem si na tebe už zvyknul,“ usměje se písař „Ale tam ti asi bude líp, ne?“

„Tak to nevím. Ale Josephe, možná se vidíme dneska naposledy … teda určitě ne naposledy, ale na nějakou chvíli naposledy ,“ opraví se rychle starší sourozenec.

„Jo, a ta chvíle možná bude věčnost,“ ušklíbne se mladší z bratrů, „Tak to tady chodí. Najednou jsi mrtvý, nebo v tom bloku smrti, ani nevíš jak. Spíš se vidíme dneska naposledy. Nebo možná zítra, pokud nebudeme mít delší směnu. To taky nikdy nevíš,“ mluví docela klidným hlasem, na to, co ve svých slovech sděluje.

„Musím ještě někoho navštívit,“ zvedne se teď Latka, „Jednoho kolegu,“ doplní, ale oba sourozenci tuší jeho úmysl. Chce jim umožnit soukromí. Jejich vděčný pohled je vyjádřením díků.

„Josephe, budujou tam novej nemocniční blok. Možná bych mohl dosáhnout toho, ne, určitě bych toho dosáhnul, aby tě tam přeložili. Mohli bysme tam bejt spolu,“ podívá se pátravě lékař.

„To jako mi zase vnucuješ tu nemocnici? Br,“ otřese se.

„Ne jako pacient, ale jako ošetřovatel.“

„Já vím. Ale tam to je vlastně hřbitov. No co se tak tváříš, každej ví, že s tím nic nemůžete jako doktoři dělat. Jen se tam chodí umírat, nebo čekat na selekci a vodeslání do plynu.“

„Už jsme to nedávno probírali …“

„Můj názor je stejnej. Byl bych rád s tebou, to jo, ale …“

„Tam ti můžu spíš zajistit ochranu. I kdybys tam onemocněl, jak ses bál. Mám vlastní léky, a taky … snad by to šlo zařídit, aby tě při selekci vynechali, i kdybys byl nemocnej.“

„Davida si taky nezachránil.“

„Nezachránil,“ sklopí teď hlavu starší z bratří.

„To přece není výčitka,“ řekne rychle Joseph.

„David měl tuberkulózu. Byl těžce nemocnej. Ty seš zdravej. To je rozdíl. Zvaž to, mohl bych o tvoje přeložení požádat. Třeba ne hned, ale během rozumný doby. Byl bych klidnější, kdybysme tam byli spolu.“

„Já svůj názor nezměnil,“ zavrtí hlavou mladší sourozenec, „Sice nás někdy na tom peróně zmlátěj, ale není to tak strašný, vždycky se najde něco k jídlu. A možná se dostanu i do tý třídírny, k tomu elitnímu komandu. To je lepší výhled, než se celej den hrabat ve sračkách a koukat se na to, jak tam všichni umíraj. Chci zůstat u toho komanda, co jsem teď. Pokud to teda jde zařídit.“

„Tak není snad důvod, aby tě někam přeřazovali.“

„Pokud něco neposeru, tak asi ne. Navopak to komando pořád rozšiřujou. A já jsem tam už dlouho, a tak bych měl jít do tý třídírny. Mám to tak nějak slíbený.“

„Josephe, musíš bejt vopatrnej.“

„Vo tom právě mluvím. Kdyby mě chytili, jak něco pašuju, to je pak výprask a smrt. Nebo výprask, trestní komando a pak smrt. Ale dávám si pozor.“

„Někdy je nutkání. Když je příležitost …“

„Dávám si pozor, už jsem říkal. Dane, já nechci dělat vošetřovatele. To je daleko hnusnější práce, než mám teď. I když u těch vlaků je to taky někdy hnusný, a taky nás někdy bijou. Ale já už vím, jak v tom chodit. Jak se do ničeho zbytečně nenamotat. Jak dělat, abych se vyhnul bití. A jak jsem říkal, mám velkou naději jít do tý třídírny. To je daleko lepší, než vošetřovatel nebo zdravotník,“ říká mladší z bratří.

„Nebudu dělat nic, co ty nechceš,“ povzdechne si Daniel, sice původně považoval za nevhodné se snažit dosáhnout přeložení bratra do nemocničního bloku, blízko umírajících, ale teď, když mají být odloučeni, to vidí jinak. Jenže bratr tohle nechce, už s ním o tom mluvil, asi před čtrnácti dny, „Josephe. nezapomínej, takhle na to budeš sám. Tam bysme na to mohli bejt dva.“

„Já vím, Dane. Ale pokud si můžu vybrat, tak chci tu Kanadu. Dyť to byli tvoji přátelé, kteří mě do toho komanda dostali. A já jsem za to vděčnej, jim i tobě.“

„Snad půjde o tobě získat zprávy,“ povzdechne si lékař, „Hlavně mi slib, že budeš moc vopatrnej a do ničeho se nezapleteš.“

„Dane, uvědom si, kde jsme,“ objeví se na tváři mladšího z Edelsteinů málem soucitný výraz, „Tady stačí, když dostaneš nějakej svrab, a seš hotovej. Nebo má někdo prostě špatnou náladu. To může přijít všude. Možná bych tam v tý nemocnici byl víc v bezpečí, ale zase se musel pořád koukat na ty umírající. V tom komandu to není špatný, tak než zhebnu …“

„Ty to přežiješ, Josephe. Cítím to, vím to. Válka nebude trvat věčně.“

„Dane, nechci vo tom mluvit. Možná se vážně vidíme naposledy. Tak ti za všechno děkuju, za všechno, cos pro mě udělal.“

„Josephe, nechám ti tu nějaký léky. Zkusím se domluvit se Stenlym. Třeba vymyslíme, jak si navzájem dávat zprávy. Třeba i s Isaacem. Nebo dvojčaty.“

„Pokud ty ještě žijou.“

„Modlím se za ně. Taky mají dobrou práci, snad.“

„Jenže stačí špatně vyčistit boty a je to. Bylo by dobrý, kdyby to přežil aspoň jeden z nás. Aby mohl mít děti, aby náš rod nezaniknul,“ vyjádří své vroucné přání mladší z bratří, „Dostali jsme se tady do pasti, a ty svině si s náma můžou dělat, co se jim zlíbí. Budeš tam s Helene?“

„Ano, měli by jí taky přeložit. Mám to slíbený.“

„Hm, a co? Můžete to někdy spolu dělat? Nebo se jen tak vidíte?“

„To teď nevím …“

„Taky bych si rád aspoň jednou vrznul,“ zasní se Joseph, „Bylo by hezký umřít jako muž a ne jako panic.“

Rozhostí se ticho, oba jsou na tom psychicky dost špatně. Oba dobře vědí, že se možná vidí opravdu naposledy. Starší sourozenec mladšího chápe, komando Kanada je považováno za vrchol mezi pracovními komandy, a když už tam vydržel přes sedm měsíců, nechce se mu jít do neznámého prostředí. Navíc služba v nemocnici je opravdu dost těžká, především psychicky. Ale tam by ho měl víc pod ochranou, například při selekci. Takhle ani třeba nebude vědět, že už není …

Latka se vrátí až těsně před večerkou, bratři se obejmou a rozloučí. Daniel je pak dost vyřízený, proto ho jeho spolubydlící dnes nechá být.

Druhý den jde Edelstein na normální službu do nemocničního bloku, koná si své běžné povinnosti. Během dne si odchytne Libeka, řekne mu o svém přeložení.

„Tak vy už odcházíte, pane doktore,“ sklopí hlavu zdravotník, „Asi se už neuvidíme, tak vám chci ještě jednou za všechno poděkovat.“

„Třeba se zase uvidíme.“

„To asi ne. Teď, když už mě nebudete potřebovat … To koleno se sice skoro vyléčilo, ale přece jen je tak trochu ztuhlejší. Trochu pajdám, a mám tam tu jizvu. Nejspíš mě … při nějaký selekci … však víte,“ říká hodně smutným hlasem Libek.

„Už jsem si na tebe zvyknul, Avi, a tvoje pomoc se mi hodila, při těch různejch zprávách.“

„Snad jsem vám to trochu vrátil … No, asi ne moc. Spíš jste mě pořád chránil, pane doktore. Jsem vám moc vděčnej, za ten čas navíc, co jste mi dal. Vodcházíte už zejtra ráno?“

„Tak to nevím, nevím, kdy půjdu,“ odvětí Daniel. Chtěl by tomu smutnému chlapci říci o své dohodě se Schröderem, ale bojí se o tom mluvit. Kdyby si svůj slib Johann rozmyslel a nakonec jeho přeložení nezařídil, byl by pak moc zklamaný.

„Tak ty už jdeš zase mučit ty vězně zpátky do základního tábora?“ ušklíbne se na něj odpoledne šéflékař Heinz Thilo.

„Mám prý být přeložený zpátky. Prý už se dokončují ty bloky, tam v základním táboře.“

„To vím. Mluvil jsem vo tom s kolegy,“ přikývne esesák, „Ale řeknu ti, ty Poláci, jak jste je s Horstem zrasili, to byla síla, co?“ zasměje se.

„Dost velká, uznávám, pane doktore.“

„Ale teď už je nic nebolí,“ znovu se zasměje Heinz. Pak už nechá židovského lékaře být.

Daniel je rád, že půjde od tohoto doktora pryč. Sice mu tu asi pomohl, ne, určitě mu pomohl, zajistil mu tady i dobré ubytování, ale jinak je to dost velká zrůda. Navíc mu nikdy nezapomene, jak mu nařídil zúčastnit se popravy těch chlapců ze Zamošče. Od jejich smrti uplynul už víc než měsíc, ale on na ně občas myslí. Myslí na svou zradu, jak je pomáhal obelhat a zabít. Někdy se mu o té jejich popravě i zdá.

„Musím se přiznat, když tě sem šoupli, byl jsem hodně naštvaný,“ řekne mu už po večerce Latka, „Ale jak jsem tě poznal, jsi docela fajn. Dokonce mi to asi bude líto, docela dobře jsme si občas popovídali, ne?“

„Jsem tvým velkým dlužníkem, Stenly. I za všechny ty nápoje, co jsi mi tady poskytl. Co myslíš, je možné udržovat kontakt, mezi tímhle táborem a tím základním?“ podívá se pátravě Edelstein.

„Tak možné je všechno,“ zatváří se tajemně Stanislav, „Jde ti o zprávy o tvých bratrech?“

„Pochopitelně. Rád bych se ti taky za to vše tady nějak odvděčil. Ale můžu ti tu jen nechat nějaké léky. Není toho moc, ale něco bych mohl postrádat.“

„Tak léky se vždycky tady hodí. Dane, myslím, že by to šlo zařídit. Promluv si o tom s Adamem, až ho zase uvidíš.“

„S Adamem? Ty ho znáš? Nikdy jsi o něm nemluvil.“

„Tak je přece taky písař, jako já, ne? A pak, o některých věcech není dobré moc mluvit. Ale přes Adama by to nějak zařídit šlo,“ říká Latka, pak se trochu zarazí, asi jako by váhal, jak pokračovat, „Ten tvůj bratr Isaac, tak ten pořád nosí tu pásku předáka a producíruje se tam s obuškem. Což je pro něj moc dobré. I když mu tu práci teda nezávidím. Je to strašné, co se tam děje, tam v těch krematoriích. Ale on to prý má dobré u velitele těch krematorií, vyšly jim nějaké ukázky a tvůj bratr tomu nějak napomohl.“

„Ukázky? Jaké ukázky?“ zarazí se teď Edelstein, jak se zdá, Stanislav má daleko víc informací, než mu kdy přiznal.

„Přijeli sem nějací hlavouni, prý až z Berlína. Ty ukázky, tak ty asi moc hezké nebyly. Slyšel jsem, že se dívali, jak hoří těla v těch pecích. A taky sledovali, když zplynovali a pak spálili jeden transport.“

„Oni se sem přijeli až z Berlína podívat, jak tady umírají lidi v plynové komoře?“ dívá se Daniel nevěřícně, ale asi to bude pravda. Co to je ale za lidi, co se jedou kdoví odkud podívat, jak se dusí jejich oběti v plynu?

„Nech si to laskavě pro sebe. Já jen, kvůli tomu tvému bratrovi. Podle všeho tam může mít docela dobré postavení.“

„Jenže je svědek toho všeho …“

„Máš pravdu, v tom je jistá potíž. Ale když je ten předák … A co ten tvůj druhý bratr? Nepůjde přece jen nakonec s tebou? Asi jsi ho nepřemluvil, co?“

„K mé malé radosti ne. Chtěl bych ho mít u sebe, a skoro jistě bych jeho přeložení dokázal zařídit. Ale podle všeho se mu v tom komandu Kanady líbí.“

„Komu by se tam nelíbilo,“ zasměje se Latka, „Ani se mu nedivím, že tam chce zůstat. Mám tady na něj trochu dohlédnout?“

„Dohlédnout? Ty bys … tohle jen těžko můžu žádat … byl bych nerad, kdyby se on do něčeho zapletl. Taky by ho mohli umlátit nebo zastřelit …,“ dostane se teď do rozpaků lékař.

„Nechci ho do ničeho namočit,“ zavrtí hlavou písař, „Ale kdyby se dostal do té třídírny, tak mu bude ještě lépe. Možná by tomu šlo trochu pomoc. Ti tam v tom umějí chodit, a na ruku jim jdou i strážní a další esesáci. Ale to ti asi neříkám nic nového.“

„Budu ti vděčný, když na něj dohlédneš. Je pořád dost mladý …“

„Tady se stárne hodně rychle … Tak, Dane, už toho necháme, ne? Když si tady dnes naposledy, tak by to chtělo trochu oslavit, ne? Tedy oslavit, to zní hloupě. Spíš se napít, na rozlučku. Sehnal jsem pro tuhle příležitost dost dobré pití, právě od těch zkušených z komanda Kanady,“ dodá a vytáhne láhev whisky.

„Až takhle?“ zatváří se Daniel překvapeně.

„Co bych neudělal, pro kamaráda.“

„Kamaráda?“

„Ne všichni Poláci mají radost z toho, že vás tady nahánějí do toho plynu,“ zvážní Latka, „Ačkoli někteří vám to přejí, to připouštím. Jsi dobrý chlap, Dane, to už jsem poznal. Nemáš to lehké, když musíš pro ty německý doktory dělat to, co dělat musíš.“

„Mnozí mě za to odsuzují.“

„Jo, a kdyby mohli být na tvém místě, tak budou štěstím bez sebe. Každý tady děláme, co umíme, abychom tady přežili. Ty o tom nerozhoduješ, to oni jsou šílení. Tak, aby se ti tam dařilo. I té tvojí. Možná se ještě někdy uvidíme,“ pozvedne Stanislav pohárek s lahodným mokem.

Druhý den při gongu slyší Edelstein jeho několikanásobnou ozvěnu ve své hlavě. Včera dost z té láhve upili a on toho má po ránu plné brejle. Ale zvládne nástup, pak jde zase na nemocniční blok. Tam si pro něj přijdou dva strážní. Také se shánějí po tom druhém, co ho budou dneska přepravovat.

„Co se děje, pane doktore?“ zatváří se vyděšeně Libek, zavolali ho a on hledí na dva esesáky.

„Co se děje, Avi?“ pohlédne Daniel na vyplašeného mladíka, „Tak ti nevím. Já tedy odcházím, ale co ty?“

„Já? Co já? Udělal jsem něco?“

„Máš něco na bloku, Avi?“

„Na bloku? Já? Já mám přece jen to, co mám na sobě, pane doktore. Nebo snad někdo tvrdí, že jsem někde něco…,“ ulekne se Libek.

„Tak se už uklidni. Prostě půjdeš se mnou.“

„Půjdu s vámi … já půjdu …,“ vytřeští mladík oči.

„Požádal jsem pana doktora Schrödera, aby tě nechal taky přeložit. Sice se trochu ošíval, ale jak se zdá, nakonec to udělal. Jdeme zpátky, Avi, do základního tábora. Budeš mi dál k ruce, jako si mi byl tady. Budeš zdravotníkem na tom bloku osmadvacet.“

„Pane doktore …,“ vydechne Libek a výraz vděčnosti v jeho tváři už nemůže být větší.

„Tak dělej, nemůžeme je přece nechat čekat,“ ukáže Daniel rukou k východu z nemocničního bloku. Zanedlouho oba spočinou na korbě nákladního vozu, který s nimi i s blíže neidentifikovatelným materiálem směřuje z Birkenau do základního tábora.

UŽ JSEM ZASE ZPÁTKY

Daniel se zahlásí na bloku osmadvacet, stejně tak učiní Libek. Oba zde získávají i ubytování, stávají se součástí tohoto experimentálního zařízení. Edelstein má zvláštní pocit, který však neumí dobře definovat. Přeci jen mu to tady přijde takové lepší. Už jen ty baráky, co připomínají město, oproti těm daleko ubožejším stavbám v Birkenau. Ale pořád je to koncentrační tábor, který má dva základní cíle. Zlikvidovat slabší a nepotřebné Židy a ty silnější po nějaký čas využívat na práci. A pak je taky zlikvidovat.

Některé osoby tady poznává, některé jsou nové. Ale především je tady teď dost prázdno, mnohé se přestavovalo, upravovalo. Nejsou tu již běžní pacienti. Pak spatří devatenáctiletého Šimona Chason, na kterém kdysi prováděl pokusy s popálením, a pak si vymodlil, aby tady mladík mohl zůstat jako zdravotník. Ten se tváří všelijak, je dost zamlklý, také pohublý, ale na druhé straně je i určitá radost, když zase lékaře spatří.

„Pane doktore, co ona?“ položí otázku, kterou Daniel očekával.

„Pesia už není, Šimone,“ odpoví a sklopí hlavu, „Už je to více než měsíc …“

„Tušil jsem to,“ hlesne zdravotník.

„Šimone, co ty?“

„Pořád žiju, pane doktore,“ říká mladík zlomeným hlasem, „Teď je to horší s jídlem, jak tady nejsou ty vaši pacienti. Hůř se něco ulije … To se má prý změnit.“

„Má, asi už v brzké době. Proto jsem se vrátil. Co se tady změnilo?“

„Tak tolik zase ne. Také už někdo není, co tady sloužil. Zmizeli taky pacienti. Přibylo nějaký zařízení. Jo, a taky jsem pomáhal stavět takovou tu temnou komoru.“

„Temnou komoru?“

„No, aby se tam mohli fotografovat. Asi jak jsou zrasený,“ ztiší hlas a rozhlédne, „Například pro ty vaše zprávy, nebo co to vlastně děláte. To je Avi, co přišel s váma?“

„Ano, podařilo se mi ho zachránit, to jeho koleno skoro vyléčit. Má teď naději, jako ty. Mělo by to tu být lepší, až tady začnou ty pokusy, tak tady budou potřebovat víc lidí. Pak se taky lépe sežene něco k jídlu. Jsi sice trochu pohublý, ale zase tak hrozný to není. Viděl jsem mnohem horší.“

„To já taky, pane doktore. Pane doktore, chcete se podívat na tu komoru? Nebo tady provést?“

„Ne, snad později. Nemám na dnešní den úkol, tak se chci podívat, kdo z mých známých je ještě tady. Taky do té kanceláře. Tedy ani nevím, jestli jí má ještě pan doktor Schröder pro sebe, když se teď někde toulal. Pak mi všechno ukážeš. Zatím se postarej o Aviho.“

„Dobře, pane doktore,“ přikývne Chason a pak se odšourá pryč. Jeho duševní stav se lékaři nelíbí, apatie je nebezpečná, ta vede ke smrti.

Vyjde z bloku. Jde do jiného, kde před jeho odchodem pracoval jako písař Adam. Poptá se po něm, nechá mu vzkaz. Pak se jde podívat na blok jedenadvacet. Pořád funguje jako nemocnice, pořád jsou v základním táboře internovaná některá pracovní komanda, byť se také rozrůstá ten nový tábor v Birkenau a další v Monowitz. Ale je tady spousty menších přidružených táborů, prý už přes třicet, tam všude se využívá otrocké práce vězňů a vězeňkyň.

Na bloku jedenadvacet zkusí klíček od kanceláře, kupodivu funguje. Sice má jisté obavy, ale zůstaly tady odborné knihy, tak má dobrou výmluvu, pokud by na něj někdo vystartoval. Nestane se tak, proto vstoupí. Zachvěje se. Vše se zdá být stejné, jako když tohle místo opouštěl.

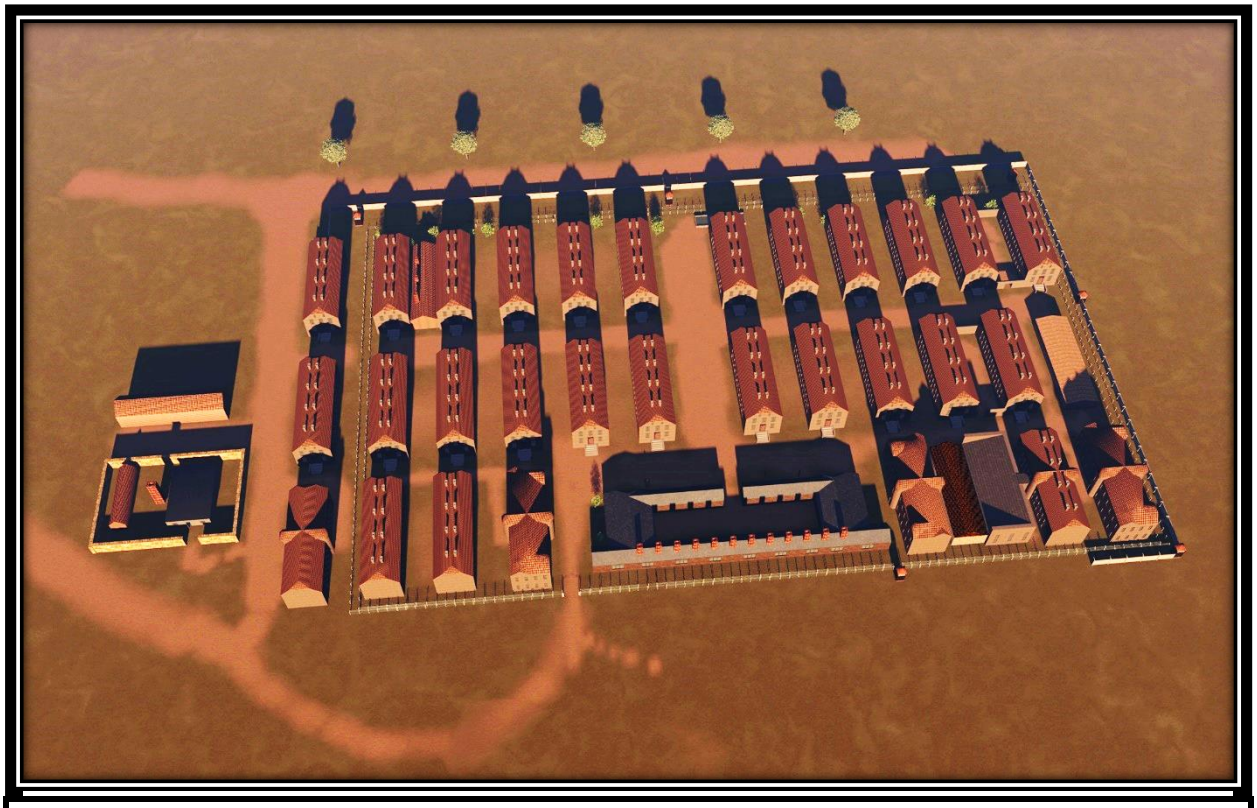

Auschwitz I – prostorový plánek

Před více než čtvrt rokem. Odcházel začátkem ledna, a teď je už duben.

Posadí se do židle a zapálí si cigaretu. Pořád jich ještě pár má, ale není jich mnoho. Potřeboval by zase rozjet obchod s léky, aby měl možnost si přilepšit. Nebo by potřeboval dárek od Johanna. V poslední době toho moc nebylo. Musel vyžít z vězeňské stravy, sice dvojnásobné, než mají běžní vězni, ale i tak se cítí zesláblý.

Znovu se rozhlédne. Co všechno tady zažil. Ucítí svírání okolo žaludku, musí zjistit co nejdříve, co je s dvojčaty. Isaac a Joseph jsou sice jen čtyři kilometry daleko, ale přitom neskutečně vzdálení. Helene by měla dorazit do čtrnácti dnů. Vzpomene na Davida, který zde sedával. Občas

ho vídá, v moc ošklivých snech. Tam se mu připomíná, někdy bohužel také v situaci, kdy ho odvádí na smrt, drží ho za ruce, když mu Klehr aplikuje smrtící látku do srdce.

Není lehké v tomhle prostředí zůstat psychicky silný, a už vůbec ne pro někoho, kdo viděl tolik, co on. Pro někoho, kdo má výčitky svědomí, neboť jim pomáhá mučit a dokonce vraždit lidi. Potáhne kouř z cigarety a snaží se ho vychutnat. Musí si ho užít, zakouřit si může jen občas.

Když ho již pálí oharek do ruky, odloží ho do popelníku a začne kontrolovat prostor. Zdá se mu vše na svém místě. Vlastně ani neví, jestli to tu Schröder využíval, nebo někdo jiný. Ještě aby sem tak vtrhnul jiný německý doktor, to by asi zíral, kdyby ve své kanceláři našel židovského vězně, jak si tam vypaluje zobák. To by ho třeba taky trefil šlak a lidstvo by přišlo o jednoho zmetka. V duchu se usměje nad tou představou, ale jen symbolicky, už se neumí radovat, doopravdy.

Vida, je tu dokonce ještě pár léků, co tady nechal. A taky dvě načaté láhve tvrdého alkoholu, ty patří Johannovi. Stejně jako zbytek kávy v krabičce. No a pak je tu spousta odborné literatury. Něco si přitáhl zpátky, ve své brašně, hodně toho zůstalo tady.

Zamkne a jde se podívat do prostoru, kde leží pacienti. I tady je to stejné, pořád plno ubohých mužů s různými zdravotními problémy. Spatří zdejšího kápa, ten ho už zná. Nicméně se mu ohlásí, vysvětlí mu svůj návrat, byť na blok osmadvacet. Požádá o možnost něco odborného zkonzultovat s kolegy, dostane souhlas. Uvidí třiapadesátiletého doktora Josefa Pichmana, nevypadá dobře, jako by o pár let zestárnul. Jako by mu bylo tak minimálně pětašedesát. Ale pohybuje se svižně, to jen má ve své tváři vepsáno všechno utrpení, kterému byl zde vystaven, a které dle všeho začalo vraždou jeho rodiny. O tom on ale nikdy nepromluvil, a on se ho nikdy nezeptal.

„Vrátil jste se, kolego?“ přeruší teď zestárlý doktor svou práci, jeho výraz je prostý emocí nad shledáním.

„Ano, pane doktore. Už jsem zase zpátky.“

„Asi to souvisí s tím, co se připravuje na těch dvou blocích.“

„Máte pravdu. Souvisí to s tím. Jsem přeložený na blok osmadvacet,“ sklopí hlavu Edelstein, „Nemám na dnes žádný konkrétní úkol, před krátkou dobou mě sem přivezli. Tak jsem se jen rozhodl podívat, na staré přátele,“ podívá se trochu nejistě.

„Některé tu najdete, jiné už ne,“ odvětí Pichman tichým hlasem.

„Já vím. Jsem moc rád, že jsem tu našel vás. Hodně jste mi pomohl, když jsem sem přišel. Seznámil jste mě se správnými lidmi, vděčím vám za mnohé. Vlastně i moji sourozenci,“ zachvěje se mladší z lékařů, vzpomene na dvojčata, o kterých nic neví. Modlí se, aby byli v pořádku.

„Nic mi nedlužíte, Danieli. Ale třeba zase vy pomůžete jiným. Lidé by si měli pomáhat, zvláště v tak hrozných chvílích.“

„Snažím se, pane doktore. Někdy je toho však na mě moc …“

„Danieli, budu muset pracovat. Ale rád si s vámi později popovídám.“

„Jistě, omlouvám se. Máte jistě moc práce.“

„Nejde ani tak o práci … ta je stále stejně smutná. Pořád se snažíme o zázraky, udržet ty nešťastné muže naživu, uchránit je před selekcí. Často se nám to nepodaří. Ale to jistě bylo stejné i tam v Birkenau, kde jste teď byl.“

„Ještě horší, pane doktore. Ten tábor je ještě horší,“ sklopí hlavu Edelstein. Pak se rozloučí a odchází.

Vrátí se na blok osmadvacet, vyzvedne si oběd, zase ta odpornost, ale alespoň něco. Má nárok na dvojitou porci, které se mu dostane. Vyzvedne si klíč od místnosti, kde kdysi ordinoval, je trochu pozměněná, vybavená i částečně jako kancelář. Tam do sebe souká nízkokalorickou stravu. Ozve se zaklepání. Pak se dveře otevřou a na prahu stojí čtyřiadvacetiletý Adam Cieluch. Ten se usmívat dovede, což teď právě předvádí.

„Ruším tě asi u jídla," poznamená.

„Ne, ne, stejně se to skoro nedá jíst. Moc rád tě vidím, Adame," vykročí vstříc příchozímu lékař a stiskne mu pravici.

„Tak zase zpátky. No už bylo na čase, ne? Řekli mi, že jsi mě sháněl. Potřebuješ něco?"

„Ne, ne, tedy taky, ale především jsem tě zase chtěl vidět. Zjistit, jestli jsi v pořádku, jestli se nic nezměnilo. Tři měsíce jsou tady dlouhá doba …"

„To mi povídej … ale když je tu někdo už tak dlouho jako já, tak … No nic, jak vidíš, v mým případě je všechno při starým. Něco jsem se dozvěděl, prý jsi tam bydlel společně se Stenlym."

„Vy se znáte?"

„Tak trochu se známe. Někdy ti o tom možná řeknu víc."

„Adame, nevíš náhodou, moji sourozenci, ta dvojčata …"

„Tak po pravdě, teď jsem se o ně pár týdnů nezajímal. Ale před pár týdny byli v pořádku. Pořád jsou tam v tom komandu. Nebo by měli být. Což ale určitě brzo zjistíš. Co ty? Jak to teď bude vypadat s tebou?" podívá se Cieluch pátravě, pak vytáhne krabičku cigaret, nabídne židovskému kolegovi a oběma zapálí.

„Co přesně budu dělat, to ještě nevím. Ale mám sloužit tady na tom bloku, a taky na tom bloku deset, co se tu taky připravuje," odpovídá Daniel, jen co vyfoukne kouř, „Jinak jsem mluvil s doktorem Schröderem, naznačil mi, abych vyhledal svoje známé. Může zase sehnat léky. Asi za podobných podmínek, jako před mým odchodem. Možná by mohl sehnat i něco jiného. Ale o tom jsem s ním nemluvil, jen mě to napadlo."

„Něco jiného? Co myslíš?"

„Tak to nevím, byl to jen nápad. Ale třeba by dokázal sehnat i jídlo, za odpovídající odměnu. Sám naznačil, že má zájem zabezpečit svoji rodinu. Nevím, co je přesně potřeba. Mohl bych ho časem naťuknout, kdybych věděl, co by bylo potřeba."

„Ty léky jsou potřeba určitě. Ale i další věci. Zkusím o tom popřemýšlet. Pořád se dá sehnat dost věcí, ačkoli se to trochu zkomplikovalo, když je teď komando Kanady přeložené do Birkenau. Ale ten tábor není na konci světa, pořád se něco převáží sem a tam, a když víš, jak v tom chodit … Pořád máme dost co nabídnout," usměje se lehce písař.

„Stenly mi naznačoval, abych si s tebou promluvil. Prý by se čas od času dala poslat zpráva bratrům, tam do Birkenau. Nebo alespoň zjistit, jestli … jestli jsou v pořádku," zachvěje se Edelstein, pořád se o sourozence bojí.

„Asi by něco takového šlo. Dane, teď už budu muset jít, aby neměl někdo kecy. Ale určitě si později o všem promluvíme. Už jsi tady nějaký čas, určitě zase budeš mít tady na tom bloku prominentní postavení. Doktora potřebuje občas každý, to i ty můžeš využít. Možná tě časem seznámím s dalšími lidmi."

„Jen jestli jim nebude vadit, že jsem Žid."

„To se ví, že to některým vadí. Ale už pochopili, že se situace mění. Je vás tady pořád víc a víc. Nejde vás ignorovat, nebo dokonce proti vám bojovat. Výhodnější je spolupracovat. S těmi, kteří jsou prověření a kterým se dá věřit."

„Dá věřit?" podívá se pátravě lékař.

„Dane, ono to má dvě roviny," vysvětluje Cieluch, „Ta první je, aby člověk nenarazil na práskače. Tedy někoho, kdo ho udá esesákům. Jedno za co, třeba nějakou výhodu pro sebe. Ta druhá spočívá v tom, že co nevíš, tak neprozradíš. To už není o důvěře, ale o základní bezpečnosti. Když se někdo ocitne na bloku jedenáct, a začnou ho tam zpracovávat, jen málokdo dokáže vydržet tu strašnou bolest. A oni umí lidi zlomit. Pak padají hlavy. To mi věř. Mnohdy, když někoho chytili například při útěku, tak nakonec to stálo život spousty jiných vězňů. Co mu pomáhali, nebo o jeho úmyslu jen věděli a nic neřekli. Proto je lepší moc nevědět."

„Blok jedenáct …," přeběhne mráz po zádech Danielovi.

„Právě proto je dobře, když víš pokud možno co nejméně. Není to nedůvěra, Dane, když ti neříkám všechno. Stejně jako zase jiní neříkají mně. Jde jen o ochranu. Další zase nic nevědí o tobě, třeba nevědí, jak se k nim dostali ty léky. Nebo o jiných věcech."

„Chápu. Já se taky nesnažím vyzvídat."

„Dane, vážně už musím jít. Jen ještě jedno. Samozřejmě se snažíme zajistit, abychom měli co možná nejlepší napojení na ty další tábory, především ty dva největší a nejvýznamnější, ten co je v Birkenau a ten v Monowitz. Je i napojení na struktury mimo tábor. Jak přesně, to ani já nevím. A je to dobře. Nejsem si jistý, jestli bych vydržel, kdyby mě začali mučit."

„Tak to já také ne …," už se zase svírá žaludek Edelsteinovi.

„Když jsi teď zpátky, budeme mít dost času, budeme se zase vídat," usměje se Cieluch, naznačí zasalutování ukazováčkem pravé ruky a poté zmizí z místnosti. Daniel má o čem přemýšlet.

Odpoledne věnuje prohlídce bloku osmadvacet, a také zajde na blok deset. Zatím od nikoho nedostal žádný úkol, a tak se jen snaží vyzvědět, co se změnilo. V bloku deset sice byl, ale poznal ho jen okrajově. Teď musí uznat, že se zde opravdu buduje zajímavé pracoviště, jak svým rozsahem, tak vybavením. Jen mu z toho běhá mráz po zádech, neboť nepůjde o klasický vědecký výzkum, nýbrž o týrání vězeňkyň. Za účelem často pochybných experimentů. Přičemž vůbec nedokáže v tuto chvíli odhadnout, jaká další témata výzkumných projektů se již honí v hlavách některých šílených německých doktorů.

Yoel Edelstein

Večerní apel skončí dnes poměrně v rozumný čas, proto po něm jde k bloku, kde by měli být ubytována dvojčata. Doslova mu spadne kámen ze srdce, když je uvidí. Oba kluci stojí trochu stranou, hodně blízko sebe. Zatím ho ještě nezaregistrovali. On k nim jde blíž a prohlíží si je. Oběma už brzy bude čtrnáct let, zdají se mu zase o něco mužnější, v obličeji. Ale i postavy mají slušné, určitě nejsou nijak extrémně podvyživení. Docela urostlí, na svůj věk.

Pak ho sourozenci zaregistrují, ale nijak nejásají. Jen se k němu pomalým krokem rozejdou. Oni nic neví o svých dalších bratřích, snad jako by ani nevěřili, že se opět s jedním z nich setkávají.

„Moc rád vás vidím," obejme je postupně Daniel, „Ani nevíte, jak moc vás rád vidím," zopakuje svoje slova, „Zase mě přeložili zpátky, budu teď tady. Budeme se vídat častěji."

„Vypadáš dobře," řekne Gideon.

„Možná trochu hubenější," poznamená Yoel.

„Možná jsem trochu zhubl, ale ne moc. Vy taky vypadáte dobře," poplácá po ramenou starší sourozenec ty mladší, „Na další bratry se nezeptáte?"

„Radši ne … nevíme …"

„Isaac i Joseph jsou v pořádku. Zůstávají tam v Birkenau. Joseph pracuje pořád v komandu Kanady. Isaac stále dělá v krematoriu, v jednom z těch nových, co tam postavili. Dokonce se tam stal předákem."

„Předákem? Jako Žid?" zatváří se nevěřícně Yoel.

„Jo, představ si to. Dostal tu pásku na ruku, dokonce i obušek."

„To jako teď bude mlátit jiný vězně?" zatváří se hodně rozpačitě Gideon.

„To doufám že ne," zachvěje se bratr lékař, „Ale určitě mu ta funkce pomůže. Hlavně, že vy dva jste zdraví. Nebyly už další problémy? Tam od toho? S těma rukama?"

Gideon Edelstein

„Ani ne. Sice jsme pár ran schytali, ale nic, co by nešlo ustát," odpovídá unylým hlasem Yoel, jeho dvojče souhlasně přikyvuje.

„Mlátí vás moc?"

„Ne, ne, je to dobrý. Proti jinejm komandům. Jen vobčas. Ale dáváme si pozor, abysme všechno udělali dobře," vysvětluje Gideon, „Dokonce i s tím Brunem jsme se už párkrát setkali. Poprvé jsme se málem posrali, ale nevšímal si nás. Báli jsme se, jestli nás nedorazí, ale vod toho incidentu už nás zrovna von ani jednou nezmlátil."

Zůstanou venku před blokem a další půl hodiny si povídají. Dvojčata vylíčí, jak si esesáci vegetí, jak si dávají do nosu. Což je dobře, protože jim dost často dovolí, aby si něco vzali z odpadkového koše. Daniel už zase má mrazení, když mu skoro s nadšením vyprávějí, co všechno se dá mezi tak zvaným odpadem najít. Přitom oni už to berou jako samozřejmost. A jsou vlastně šťastní, že jim tolerují konzumaci zbytků.

„Teď se určitě budeme vídat častěji," slibuje bratr lékař.

„Když budeš chtít," pokrčí rameny Yoel. Asi neprojevuje takové nadšení, jak by si starší sourozenec přál, ale oni si vytvořili svůj vlastní svět, ve kterém jsou jen oni dva a nikoho jiného tam nepustí. Už mnoho měsíců žijí jeden pro druhého, což jim dává sílu zde přežívat.

TY KRÁVO PITOMÁ!

„Tak jsme tam přeložený," má v obličeji vepsánu radost osmnáctiletý Herbert Reich, právě bylo oznámeno, že on a dalších devět členů jejich pracovní čety přechází přímo do skladiště Kanady. Což je považováno mnohými za tu nejvíce lukrativní službu, neboť tam je možné nalézt vše. Tam se svážejí věci po zavražděných, z rampy i od plynových komor.

„Už bylo načase," zamručí třiačtyřicetiletý Eliezer Lichtig.

Joseph Edelstein mlčí, on nepotřebuje s nikým tuto informaci sdílet. Ale také cítí uspokojení, tohle je práce, která dělá z vězňů elitu. Pochopitelně musí být opatrný, za pašování hrozí přísné tresty, ale na druhé straně se jejich blok stává doslova tržištěm. Ačkoli jsou všichni velmi pečlivě a často kontrolováni, mnohdy svlékáni donaha, přesto dokáží dostat do tábora doslova neuvěřitelné věci. Včetně objemných láhví s alkoholem, haldy konzerv. Prostě seženou všeho, co se komu zamane.

„Tohle bude mnohem lepší," vykládá Reich, propadající téměř euforii, „Taky už nebudeme muset mrznout, tam na rampě," obrací se k zamlklému Josephovi, vylezl k němu do posledního patra palandy. Sám má místo úplně dole, neměl tak široké lokte a rychlé nohy při zabírání vhodného teritoria.

„Už je duben, zima brzo skončí," zavrčí Edelstein, nemá moc chuti se bavit.

„To je možný, ale zase začnou deště. A taky, tam se dají sehnat věci …"

„Pokud je sem dokážeš propašovat. Když nevíš, jak na to, tak to špatně skončí," ozve se nedaleko odpočívající Lichtig, „Pokud vám můžu poradit, mladí pánové, minimálně zpočátku to nezkoušejte. Jinak to můžete šeredně vodsrat."

„To je přece jasný," říká rychle Reich, a pak pokračuje ve svém žvanění.

Joseph ho poslouchá tak na půl ucha, někdy je opravdu až vlezlý. Většina tady toho tolik nenamluví, ale tenhle kluk … Snaží se ho nevnímat, sám se už doopravdy radovat neumí. Copak Herbert už zapomněl, co se stalo jeho blízkým? Také asi neprošel krematoriem, nedoprovázel lidi do plynové komory, nestrkal zavražděné děti do pecí.

Edelstein si povzdechne. Tyhle obrázky mu nikdy z paměti nevymizí. Je z té hrůzy sice pryč už sedm měsíců, ale i tak. Na tohle prostě zapomenout nejde. A chudák Isaac tam zůstal. I když prý je teď předákem. Někdy se cítí provinile, že jeho odtamtud dokázali vytáhnout a jeho starší bratr musel zůstat. Taky se o něj bojí, moc toho viděl, a tak je určitě z pohledu esesáků na odstřel. Ale to jsou tady všichni.

Jak se Herbert raduje, jako by získal nějakou výhru v loterii. Přitom je Žid a jako takový má tady zemřít. Možná je nechají nějaký čas žít, ale jednou přijde chvíle, kdy už jejich práci potřebovat nebudou. Pokud je dřív nezavraždí kvůli nemoci, nebo třeba kvůli krádeži. Jednou prostě tohle tady zruší. Třeba proto, že už nebude koho vraždit, nebo proto, že začnou prohrávat válku. Možná odsud Němce nakonec vyženou. Ale ti jistě po sobě uklidí, se svou vrozenou pečlivostí. Zabijí je nakonec všechny.

Někdy přemýšlí o útěku, ale pak to vždy zavrhne. Zkoušeli to jiní, co měli zázemí, pomocníky, a jak dopadli. I kdyby jim nějak proklouzl, tak co pak dál? Bude na území Polska, a tam Židy taky rádi nemají. Co by si počal? Navíc nezná způsob, jak uniknout, pořád jsou bedlivě hlídáni. Možná, až by se chystala likvidace tábora, pak už by nebylo co ztratit. Ale to teď určitě nehrozí, vždyť tady právě rozjíždějí nová krematoria, nové plynové komory, a on moc dobře ví, kolik vlaků přijelo jen za období, co je tady v Birkenau. Za ty tři měsíce tady zavraždili desetitisíce lidí.

Druhý den ráno jdou vlastně na svoji poslední směnu na rampě, od dalšího dne nastupují na nové pracoviště. Je ještě tma, když je odvádějí z tábora, je pořád zima, i když už se zdaleka nemůže srovnávat s tou, která je sužovala v předchozích měsících.

Zpočátku pomáhají vykládat z vlaku nějaké přepravky, a pak je zase vyzvedávají na korbu náklaďáku. Docela se zapotí, a tak kvituje přestávku na oběd. Po ní přichází nástup na nádraží, přijede další vlak plný nešťastníků, z nichž menší části dovolí ještě žít, a větší část z nich půjde do plynu. Opět musí vypnout svůj mozek a na ty lidi nemyslet. Musí pro něho být vzduch.

On se musí zaměřit pouze na vagóny, v nich nalézt jídlo a dát si pozor, aby ho zbytečně nezmlátili. Pokud jsou s těmi lidmi problémy, pak jsou náckové nervóznější a nakonec to odnášejí členové jeho komanda. Však už taky měl na těle pár parádních jelit. Ale už ví, jak jim vyhovět, jak předstírat usilovnou práci, kde je na něj hodně vidět, a kde si může třeba i trochu dáchnout.

Ještě by ho zajímalo, odkud ty lidi přivezou. Ti ze západní či jižní Evropy jsou bohatší, to se pak nalezne v jejich věcech i velmi chutné, dokonce třeba i delikatesní žrádlo. Z východní či střední Evropy je to horší, tam je jídlo jen základní, a také je ho méně. Někdy si ho navíc berou s sebou, cpou si ho do příručních brašen, do kapes, a tak nechají v zavazadlech ve vlaku tak maximálně nějakou konzervu, kompot, zavařeninu. Buď na co zapomněli, nebo co se jim nikam nevešlo. Ale na druhé straně, skoro vždy se něco najde.

Mohl by si vzít i cennosti, občas tam jsou, ale ještě nikdy to neudělal. Maximálně si ukradl věci na sebe, to jim tolerují, za to je nijak netrestají. Proto má dobré teplé boty, ponožky, podvlíkačky, flanelovou košili, svetr, šálu. Ale cennost nevzal nikdy žádnou. Nepotřebuje s nikým kšeftovat, stačí mu se jen najíst. Aby byl dostatečně silný a prošel selekcemi. Zatím mu tato taktika vychází.

Transport dorazí až v pozdním odpoledni, ale pořád je ještě dost světla. Ti lidé jsou jako obvykle vyháněni z vlaků, jejich komando musí přitom asistovat, pomáhá ven starším osobám či dětem. Ti lidé jsou následně rozřazovány do dvou zástupů, v prvním jsou muži a starší chlapci, v druhém ženy a děti. Oba dva zástupy projdou selekcí, z obou budou vybrány ti, jenž budou shledáni vhodnými pro další žití. Teda na práci. Všichni ti zbylí nastoupí na nákladní automobily a pojedou do plynových komor. Možná tam, kde pracuje Isaac.

Tohle už je ale pro něho rutina, on si jen dává pozor, aby s nikým nepromluvil. Pokud se ho někdo na něco ptá, demonstrativně odvrací hlavu a rychle spěchá jinam. Nejde jen o to, že jim

nechce lhát. Vše totiž bedlivě sledují strážní, a kdyby si někdo z nich myslel, že se s příchozími vybavuje, nebo je dokonce varuje, mohlo by být zle. I kdyby to nebyla třeba pravda, a šlo z tohoto pohledu o nevinný rozhovor. Proto vždy dělá, že nerozumí, nebo je prostě neslyší.

Ti lidé dneska vůbec nevypadají špatně, uvědomí si. Jsou velmi dobře oblečeni a jejich fyzický stav je také solidní. Někteří dokonce mají asi i drahé luxusní oblečení. Jako ta žena támhle, co má na sobě kožich, ta se skoro na rampě naparuje. Hrdě přitom vede za ruce dvě děti. No, však tobě spadne hřebínek, už brzo budeš nahá, stejně jako ty tvoje nafintěné dětičky. A pak budete všichni mrtví. Kolem ní teď prochází německý nadporučík, co tomu tady asi dnes velí.

„Utři si nos, miláčku. To je německý důstojník!“ přikazuje noblesně oblečená žena svému asi desetiletému synovi.

To je teda kráva, pomyslí si Joseph, zavrtí hlavou a chce se věnovat svojí práci, když spatří, jak se k té ženě přitočí Herbert.

„Ty krávo pitomá! Za půl hodiny seš mrtvá,“ procedí mezi zuby.

To je přece vůl, zavrtí hlavou Edelstein. Proč takhle riskuje?

Ta žena se teď tváří divně, v obličeji však má spíše zlobu, než strach. Nebo možná obojí. Nicméně pevně chytne své dvě děti a rozejde se přímo k tomu nadporučíkovi, co stojí o kus dál.

Tohle si posral, podívá se Joseph po Herberovi. Jejich pohledy se setkají, Edelstein jen zavrtí hlavou. Jestli ta ženská něco vyžvaní, tak to bude průser. Což si uvědomuje i ten, který neprozřetelná slova vypustil z úst.

„Pane důstojníku!“ žaluje ta žena dost nahlas, „Ten … ten trestanec támhle, ten říká, že umřeme. Co to má znamenat? Co se děje?“ ukazuje prstem přímo na Herberta.

Tak a teď už seš v prdeli, pomyslí si Joseph a sklopí hlavu.

Esesák se podívá směrem, kterým žena ukazuje, jen krátce se mu ve tváři objeví zlost, pak se jeho obličej roztáhne do širokého úsměvu.

„Madam, přece byste někomu takovému nevěřila. Madam, prosím vás, uklidněte se. Nic se vám nestane. Zabít vás? Vážně si myslíte, že jsme my Němci takoví barbaři?“

Podle všeho ta žena má daleko vyšší důvěru v německého oficíra, než v nějakého pochybného mladíka v ještě pochybnějších vězeňských hadrech. Proto se podívá na nešťastného chlapce s výrazem značného pohrdání, a asi také s pocitem značného zadostiučinění. Reich tam stojí jak solný sloup. Už mu dochází, co právě provedl. Už tuší, jaké budou následky. Podívá se na Josepha, a ve tváři se mu zračí čiré zoufalství.

Žena v kožichu ještě trhne hlavou a se svými dětmi se zase zařadí do zástupu. Možná už za hodinu zjistí, jak moc tomu mladému vězni křivdila, a jak moc ji ten německý oficír obelhal. Ale dlouho o tom rozjímat nebude, protože se nadýchá plynu a stane se přesně to, co jí ten mladý muž v pruhovaném oblečení řekl. Ona i její děti zemřou. Asi jí ani nedojde, co způsobila tomu, co jí neprozřetelně řekl pravdu.

Reich stojí pořád na místě a chvěje se. Osudová chyba se stala, a už to nelze vzít zpět. Tak utíkej, ty pitomče, teď už je to jedno, chce se zavolat Edelsteinovi, ale nevydá ze sebe ani hlásku. Přitom sleduje, jak se k Herbertovi blíží dva esesáci, berou mezi sebe strachem ochromeného mladíka a táhnou ho pryč. Směrem za vagóny. Tam někde, kam není vidět, tam někde ho zastřelí. Tím si je Joseph jistý.

Jau, to byla pecka, uvědomí si, a instinktivně uskočí dopředu a doprava, aby nedostal vzápětí druhou.

„Co stojíš? Co nemakáš?“ slyší za sebou hlas toho, kdo ho parádně přetáhl holí či obuškem přes záda, bohužel trefil levou lopatku, to bolí jak čert. Porušil svá pravidla, když se nechal strhnout dramatem kolem Herberta. Chvíli nedával pozor a tohle je trest.

Poněkud nahrbený a s tváří zkřivenou bolestí se pustí do práce, skoro všichni už jsou z vlaku pryč a nastává čas pro ně. Skočí do jednoho z vagónů, rozhlédne se. Dnes zde nejsou žádní mrtví,

a dokonce ani prostředí není tak velkým humusem. Ačkoli smrad od kbelíku s exkrementy je cítit. Ale ti lidé byli dobře živení a asi si zachovali i jistou důstojnost, i při té potupné přepravě.

Rychle se vrhne na zavazadla, snaží se odhadnout, kde by mohlo být něco k jídlu. Sbalené peřiny či ložní prádlo demonstrativně nosí ke dveřím, mezitím vždy šacuje vytipovaná zavazadla. Instinkt ho nezklamal, záhy nachází různé konzervy, ty si dává stranou, ke stěně, jednu z nich za chodu otevírá a obsah si sype do úst. Snaží se konat tak, aby venku stojící esesák nic neviděl.

Herbert ho někdy dost štval, jak byl upovídaný, ale teď si náhle uvědomuje, že mu bude chybět. Cítí, jak ho jeho smrt zasáhla. Přitom smrt naprosto zbytečná. Jen se neudržel a tu namyšlenou paničku okřikl.

Lehce schován za stěnou vagónu, pohlédne Edelstein směrem k náklaďákům. Ty už se dávají do pohybu. Snad je na něm i ta kráva užalovaná, co zabila jeho kámoše. Najednou si uvědomí, že jí smrt přeje, dokonce i jejím dětem. Přeje jí, aby se podělala strachy, než umře. Ne, to není vůbec hezké, především vůči těm dětem. Ty přece za svou debilní matku nemůžou.

Už se chce otočit, když náhle z jednoho vozu seskočí tak patnáctiletý kluk, možná o něco mladší, přece jen je to dost daleko. Očekává výstřel, ale ten nepřihází. Asi nechtějí střelbou vyvolat paniku. Místo toho neposlušného hocha dostihnou a dost surově zbijí. Pak ho chytnou za nohy a ruce. Jako kus klády letí bezvládné tělo zpátky na nákladní vůz, který se ihned po ztrátě pasažéra zastavil. Ten kluk to už bude mít taky brzo spočítaný.

Joseph si přejede rukou přes čelo. Uvědomí si, jak ráno Herberta odbyl, jak se na něj zlobil. Teď je mu to líto. Do prdele, pořád si říká, že se nesmí s nikým víc sblížit, teď však cítí, jak se mu ten kluk nešťastná zažral pod kůži. Víc, než by si byl kdy ochoten připustit. Vyčítá si, jak byl k němu příkrý. Proč jen proboha ten vůl nedržel hubu. Jakou měl radost, že zítra nastupuje k té elitní četě, do té třídírny. Místo toho půjde do prdele. Teda do pece některého z těch nových krematorií.

Tak klid. Musí se rychle vzpamatovat, nebo udělá chybu i on sám, a minimálně dostane výprask. Levá lopatka, která kurevsky bolí, je snad řádným varováním. Ač se snaží vypnout mozek, po zbytek práce je velmi přepadlý, pořád na chudáka Herberta myslí.

Ani neví, jak se to semele, ale je ještě s jedním vězněm vybrán, aby došli pro jeho tělo. Esesáci je vedou kus za vlak. Už je tma a vše ozařují světlomety. Tam na zemi leží stín, obličejem k zemi. V zadní části hlavy je zřetelný vstřel. Ze vzduchové zbraně, co nedělá hluk. Obličej a poprsí zabitého leží v kaluži krve, jeho baret spočívá kousek stranou.

Otočí ho na záda, na prsa mu dají čepici. Jeho obličej je plný krve, částečně zaschlé, částečně čerstvé, kaluž se zcela nevsákla. Uchopí ho za ruce a nohy a jdou s ním na místo, kde se už jejich četa rovná k odchodu do tábora. Už je dávno po večerním apelu, vykládka, čištění vlaku a naložení získaného materiálu na náklaďáky se protáhlo.

Alespoň, že nemusí pěšky. Nebo se jen bojí, aby se jim někdo nepokusil utéct? V každém případě je naženou na náklaďák.

„Co vyváděl?“ zeptá se Eliezer a ukáže na mrtvolu kousek stranou.

„Vždycky moc žvanil, a dneska ho to zabilo,“ řekne Joseph, snaží se předstírat lhostejnost. Pak svému staršímu kolegovi popíše, čeho byl svědkem.

„Měl pravdu, byla to kráva,“ poznamená Lichtig, „Akorát jí to neměl říkat.“

„Teď už je to jedno. Už je mrtvej von i ta kráva. I ty její dvě děti.“

„Do prdele. Jak se ráno těšil, tam …“

„Nebudeme vo tom mluvit, jo?“ přeruší Edelstein drsně svého parťáka.

„Jasně, máš pravdu,“ řekne Eliezer rychle, náhle si uvědomí, že chlapec po jeho boku není tak netečný, jak se snaží předstírat.

Dovezou je až kousek od jejich bloku, oni tam sestoupí, zase vezmou nebožtíka. Následuje ještě nástup, další přepočítání jejich stavu. Pak mají rozchod.

„Hej ty," ukáže kápo na Josepha, „Svlíkni ho," směřuje jeho prst na tělo Herberta.

Edelstein se dá rychle do práce. Zbavuje svého zabitého kamaráda oblečení, erárního, i toho, co si přivlastnil z věcí ve vlacích.

„Rozděl to, erár mi dej, zbytek je tvůj," houkne kápo, hodí mu pásek, „Pak ho vodtáhni, jistě víš kam," dodá.

„Ano, pane," rozděluje oblečení Edelstein. Ne, on si z toho nic nevezme. Nechá to na bloku na zemi, ať si to rozeberou jiní. Pak vezme pásek, vytvoří z něj smyčku, přetáhne ji přes hlavu nebožtíka.

Vleče ho za sebou jak kus dřeva, bahnem, které se tady vytvořilo. Táhne ho k bloku, kam se skládají mrtvá těla. Snad ho strážní neodstřelí, ale asi ne, musí jim být jasné, že tady úplní úkol, i po uzávěrce bloků.

Cítí, jak tělo drhne, musí napínat své svaly, aby ho dopravil na dané místo. Otevře dveře, vevnitř je tma, přesto spatří kus od vchodu několik dalších nahých mrtvol. Tyhle všechny muže ubili nebo zastřelili během dnešní směny. Ráno k nim přidají další, co zemřou přes noc, nebo co je v noci či nad ránem zabijí. Pak je všechny odvezou do krematoria.

Zatáhne tělo Herberta dovnitř, sundá mu pásek z krku.

„Vidíš, ty pitomče, kam tě ta tvoje huba přivedla. Proč si jen nedržel hubu?" říká již ztuhlé mrtvole, „Sice si mě někdy sral, Herbe, ale budeš mi chybět," dodá.

BUĎ TO ZVLÁDNEŠ, NEBO BUDEŠ O HLAVU KRATŠÍ

Daniel Edelstein již několik dní pomáhá připravovat oba experimentální bloky, dostává ale spíše úkoly kontrolní, než by sám musel vykonávat fyzickou práci. Ponejvíce se zdržuje na bloku deset, kde se vše chystá na příchod vězeňkyň z Birkenau, a také nových doktorů. Tím prvním by měl být asi Carl Clauberg. Pak by se měli objevit další.

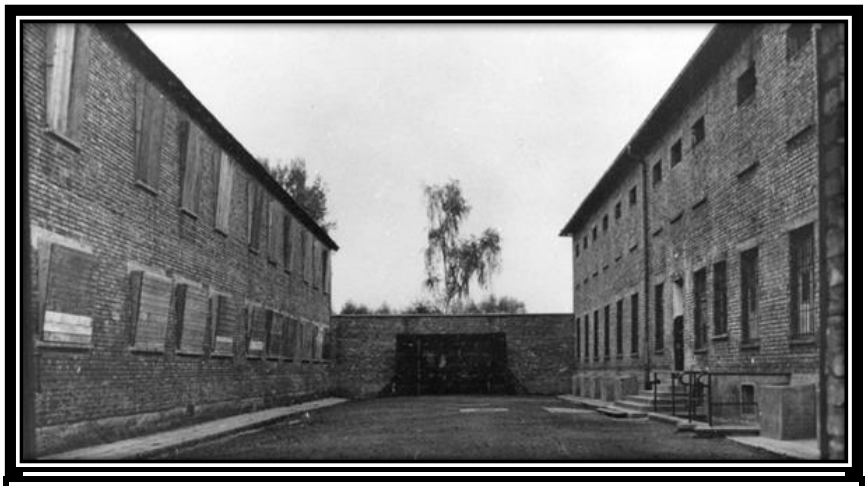

Auschwitz I - Dvůr mezi bloky 10 a 11 s popravčí zdí, vlevo blok 10 se zabedněnými okny – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

Důležitě kontroluje podle seznamů vybavení, nebo asistuje při jeho přebírce. Pochopitelně je u toho vždy nějaký esesák, ale mnohou administrativní práci musí vykonat on. Co ho zaráží už na první pohled, je stav oken tohoto bloku. Většina z nich je totiž zabedněná. Již jen z toho na něho padá tíseň, aniž by musel tušit, k čemu mají tyto prostory sloužit. Což on bohužel ví. Ale ta zatlučená okna dělají z tohoto bloku tajemný ponurý dům, jaký se vyskytuje v hrůzostrašných příbězích.

Po vstupu do bloku hlavními dveřmi z táborové ulice, se ocitá v chodbě o délce čtyřicet pět metrů, která je široká něco přes dva metry a přes tři vysoká. Po obou stranách jsou různé místnosti, na začátku toalety a umývárna, a pak již začínají právě připravovaná odborná pracoviště. Vše mu přijde dost studené, ale to možná dělá i ta tma a zatuchlina, ačkoli zima tu nyní určitě je.

Uprostřed chodby směrem doleva je schodiště do prvního patra, a v tom jsou dvě obrovské ratejny s rozlohou více než dvě stě padesát metrů čtverečních, které budou sloužit jako ubytovací

prostory pro pokusné pacientky. Na konci chodby v prvním patře je ještě jedna menší místnost, která má být také laboratoří, pro jemu zatím blíže neidentifikovatelný Hygienický ústav.

Daniel se rozhlédne po jedné potemnělé místnosti. Stojí v dalším z koutů pekla. Dovede si až moc živě představit, jak se zatím tichými prostory budou rozléhat bolestné výkřiky, jak zde bude cítit zápach hniloby a hnisu. Až tady začne řádit ten mrňavý obtloustlý mužík s generálskou brigadýrkou, sám lidská kreatura, měřící sice jen sto padesát centimetrů, ale překypující zlem. Vypadá komicky, ale přijde mu jako démon. Tak o Claubergovi v poslední době přemýšlí.

Jak už pochopil, pracoviště v přízemí mají být rozděleny na několik částí. Čtyři místnosti vlevo za toaletami pro sebe získal právě Carl. Operační sál napravo za umývárnou a další sál, asi pro operované pacientky, má mít k dispozici doktor Schumann a možná taky šéflékař Wirths. Otázkou je, zda si zde nebude nějaké nároky činit i doktor Schröder, ale ten naznačoval, že jeho hlavní zájem bude na bloku osmadvacet, kde chce testovat na vězních preparáty farmaceutických firem. Vpravo v druhé polovině chodby se budují dvě laboratoře, ty budou nepochybně náležet Hygienickému ústavu, jehož oblast experimentů pro něj stále zůstává zahalena rouškou tajemství.

Nejlépe vybavená se mu zdá právě ta část, která patří doktoru Claubergovi. V první rozdělené místnosti přepážkou má velmi moderní rentgenový přístroj, a hned vedle temnou komoru pro vyvolávání rentgenových snímků.

Přitom je Carl vlastně civilista, působí v koncentračním táboře jako externista. Přijíždí sem z té své kliniky v Könighütte. Ale je asi pravdou, že jeho výzkumy velmi výrazně podporuje Himmler. Což ale platí i pro ty doktora Schumanna, pokud může soudit z informací, které získal. Dokonce mu přijde, jako by mezi sebou ti dva pseudodoktoři začínali dost silně soupeřit. Carl s těmi svými injekcemi, a Horst s tím svým ozařováním. Předhánějí se, kdo z nich dříve přinese Himmlerovi uspokojivé výsledky. Kdo dříve prokáže, že jím zvolený způsob umožní co nejjednodušším a nejrychlejším způsobem sterilizovat co nejvíce osob.

Daniel se zamýšlí také nad svou rolí. Zatím tady vykonává takovou děvečku pro všechno, ale až se vše uvede do chodu, bude třeba daleko více vězeňských lékařů, aby mohli ti němečtí svoje pracoviště udržet v provozu. Kde pak bude působit on? Nemůže být zároveň na více místech najednou. Možná však bude jeho největší vytížení souviset s blokem osmadvacet, a na tomto bloku deset bude jen hostovat. Ale u které z těch zrůd?

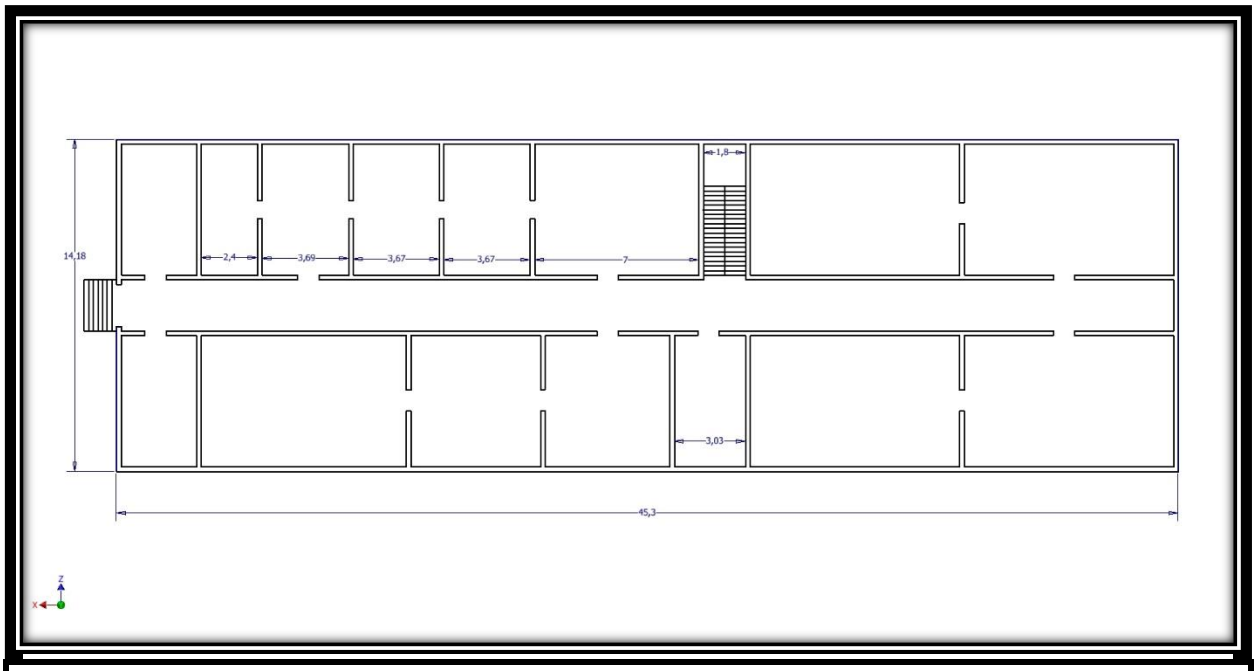

Schéma Bloku 10 - přízemí

„Tak tady seš," uslyší za sebou náhle známý hlas, patří jeho šéfovi. Tomu pravému, za kterého on považuje Schrödera. Ani u něho si již není jistý jeho skutečným zájmem. Ano, spolupracuje s těmi farmaceutickými firmami, ale montuje se i do dalších výzkumů. Připadá mu, že Johann nemá svoji vyhraněnou oblast zájmů, jako například Carl nebo Horst. Také mu není cizí se obohatit, jak už pochopil. Není určitě fanatikem, spíše pragmatikem, který tady pro sebe cítí ohromnou příležitost. Nastartovat zde svoji vědeckou kariéru, a ještě se napakovat.

„Ano, pane doktore," rychle se Edelstein obrací, „Dle vašeho rozkazu tady provádím kontrolu vybavení. Také jsem pomáhal při přejímce přístrojů a vybavení jedné laboratoře."

„Pojď se mnou, někomu tě ukážu," pokyne rukou Johann.

Neřekl představím, jak by se asi slušelo v medicínských kruzích, řekl ukážu. Ale nemá smysl se zabývat takovými maličkostmi, vždyť je pořád jen vězněm, který sem byl dopravený, aby zde zemřel. Zatím mu bylo dovoleno žít, neboť se jim jeho lékařské dovednosti hodí. Ale oni ho nemohou považovat za sobě rovného, byť se k němu jednoznačně chovají daleko lépe než k obyčejným vězňům. On je pro ně jakýsi méněcenný kolega, ti ostatní pak jen spotřební materiál pro jejich zvrácené pokusy.

„Tak tohle je ten vězeňskej lékař, vo kterým jsem ti říkal," prohlásí Schröder směrem k asi třicetiletému muži v uniformě s hodností nadporučíka. Nacházejí se teď v jedné z těch dvou laboratoří v přízemí, co mají patřit Hygienickému institutu.

„Je dost mladej," poznamená osmadvacetiletý Bruno Maria Weber, tak se dotyčný jmenuje, jak se dozví Daniel později.

„Je starej přibližně jako ty," zasměje se Johann, „Už jsem si ho votestoval, není špatnej. Docela dobře mu jde i administrativa. Taky pomáhal Horstovi a Carlovi."

„Koukám, že ses tady docela rozkročil," poznamená nadporučík.

„Řekl bych, že svoje hlavní téma už mám," odpoví kapitán, „Ty," obrátí se na židovského vězně, „tady pan SS-Obersturmführer bude mít tady pod palcem to výzkumné pracoviště Hygienického institutu, jak jsem ti vo něm říkal. Máme určitý společný zájmy, jaký, to tě zajímat nemusí. Co budeš potřebovat, to se včas dozvíš. Ale na něčem jsme se domluvili, co by tě mohlo zajímat."

Edelstein stojí v pozoru, s baretem přitisknutým na stehno. Přitom přemýšlí, co zase za šílenost jeho šéf vymyslel. On opravdu nemůže u ničeho chybět.

„Co víš o bakteriologických chorobách?" podívá se na vězně Weber.

„Něco teoretického ano, pane SS-Obersturmführere," odpovídá pokorně Daniel, „Něco praktického méně, především ze zdejších zdravotnických zařízení. Ale jak potvrdí pan SS-Hauptsturmführer, dokáži si mnohé nastudovat, pokud je potřeba."

„Dost neurčité," ušklíbne se nadporučík, a pak se začne na různé odborné věci vyptávat. Na některé otázky přesnou odpověď Edelstein nemá, ale na dost ano, často si dokáže vypomoci i logickou úvahou. V tom případě vždy zdůrazní, že toto nemá podložené, jde pouze o jeho domněnku. Snaží se působit seriózním dojmem.

Debata se protáhne na téměř půl hodiny. Pocity z Bruna má židovský lékař smíšené, nezdá se mu být zrůdou či fanatikem, ale tak nevypadají i mnozí jiní, a pak jsou jejich činy hrozivé.

„Docela dost toho víš," pokývá hlavou Weber, tváří se přitom spokojeně.

„Jak jsem říkal," ozve se Schröder, který většinu času spíše naslouchal, jen občas se zapojil technickou poznámkou, „Můžeš jít. Za půl hodiny tě ale čekám ve svý kanceláři," ukáže velitelsky rukou k východu z místnosti.

Daniel ukázkově naplní protokol, poté ještě chvíli bloudí po bloku deset, aby se posléze přemístil do kanceláře. Je tam dříve než Johann, proto si odemkne a posadí se. Sleduje však dveře, a jen se otevřou, okamžitě vyskočí a staví se do pozoru.

„Nešaškuj a udělej nám kafe," odkládá Schröder plášť, čepici, rukavice i aktovku. Pak se rozvalí v křesle a beze slova čeká, než bude jeho příkaz naplněný. Pak sám vytáhne cigarety, jednu hodí i svému asistentovi.

Edelstein zapálí oběma, sám zůstane stát.

„Tak si sedni," ukáže na židli Johann, „Budeme si muset vážně promluvit a mnohý si ujasnit," začne, a když vidí úlek ve tváři vězně, zasměje se, „Nemusíš mít zase v gatích, nic si neposral. Jen je potřeba si některý věci vyjasnit. Už se nám to tady brzo rozjede, a i já sám mám velký plány. Samozřejmě i s tebou. Doufám, že seš připravenej."

„Ano, pane doktore," přitaká židovský lékař, pak si lokne lahodné kávy a potáhne z cigarety. Jak rád by teď se svým šéfem seděl v klasické kavárně a probíral s ním medicínské problémy. Bohužel se nachází na místě, které od kavárny nemůže být vzdálenější.

„Moje představy a plány začínají nabírat velmi reálný komtury," tváří se kapitán hodně spokojeně, „Ty dva bloky, vlastně nevomezený množství vhodnejch subjektů pro výzkum … Nevomezený věkem i pohlavím. Trochu nás limituje to vybavení, ale není to tak špatný. Holt budeme muset trochu improvizovat. Ale zatímco ty sis válel šunky v tom vedlejším táboře, já jsem nelenil. Jezdil jsem vod čerta k ďáblu a zařizoval. Taky jsem si vytvářel určitou představu, jak to tady rozjet. Pochopitelně taky hledal vhodný partnery, domlouval se s nima na zájmu výzkumu," napije se kávy a vychutná si cigaretu.

„Jste velmi aktivní a činorodý člověk, pane doktore."

„Činorodej?"

„Myslím tím šíři vašeho vědeckého záběru. Nevím, zda se mohu zeptat, ale co bude hlavní zájmovou oblastí toho Hygienického institutu?"

„Nemůžeš. To je tajný. Všechno je moc tajný."

„Omlouvám se za svou zvědavost, pane doktore."

„To je legrace. Tomu utajování se směju. Všechno se pořád snažej utajovat, a přitom to tady všichni věděj. Ale to je jedno. Teď ti řeknu, abys byl v obraze, co je nejdůležitější. Tak za prvý, máme tady proto podporu samotnýho Himmlera. S tím jsem se taky sešel, mimochodem. Máme plnou podporu Eduarda, zdejšího šéflékaře. I ten má vosobní zájem na těch experimentech. Máme podporu některejch koncernů, farmaceutickejch, pochopitelně. No a pak je tady i ten Hygienickej ústav, s kterým chci taky spolupracovat. Tak co tomu říkáš, no?" nedokáže zcela skrýt své nadšení Schröder.

„Je to velmi impozantní, pane doktore."

„To bych řekl. Není to jen tak, sehnat tohle všechno, v týhle době. Určitě sem přijdou další doktoři, a taky budou potřeba další vězeňský doktoři. Budou tu různý specializovaný pracoviště. Počet zkoumanejch vzorků se zvýší, díky prostorům v těch dvou blocích a díky těm nevomezemej možnostem, co jsem vo nich mluvil," protáhne se Johann, „Ale teď k tobě. To tě asi bude zajímat, ne?"

„Ano, pane doktore."

„Tak co tě nejvíc zajímá?"

„Pane doktore, pokud se tedy smím zeptat. Nebo spíše, dost přemýšlím o tom, jaká by měla být moje role v tom všem. V tak velkém projektu bude jeden mladý vězeňský lékař jen kapkou v moři. Měl by mít asi jasnější úkoly. O tom přemýšlím, pane doktore."

„A přemejšlíš správně. Musíme si všechno ujasnit, a podle toho postupovat. Pochopitelně mě zajímaj všechny výzkumy, který se tu budou dělat. Ale jak správně říkáš, nejde sedět na dvou židlích. Nebo na dvou možná ještě jo, ale ne na několika. S kolegy chci dál spolupracovat, chci je podporovat, a to samé čekám vod nich. Maj mi taky co vracet, dost jsem je podpořil, na správnejch místech. Dost toho pro ně vyjednal," cítí zřejmě Schröder nutnost se pochválit či pochlubit, „Ale musíme tady mít taky svoji hlavní náplň. Vedle toho se pak můžeme zajímat téměř vo cokoli."

„Téměř o cokoli?“ běhá mráz po zádech židovskému vězni.

„No jasně. Musíme mít něco, co bude podporovaný z vyšších míst, na co dostaneme grant, teda finanční prostředky. I potřebný materiální prostředky na ten výzkum. Jako má Carl nebo Horst. Jako bude mít ten Hygienickej ústav. Potom si tady vedle toho můžeme dělat experimenty, který nás napadnou. To už bude každýmu jedno, to už bude jen na nás. Důležitý je to, co bude podporovaný z vyšších míst. Já už v tom mám dost jasno, i když ty si to možná nemyslíš.“

„Nemyslím? Já jen asi nejsem zcela v obraze, pane doktore.“

„Jasně že nejseš. Dane, doteď všechno byla jen taková příprava, průzkum bojem, jak se říká. Teď nám to začne.“

„Nám, pane doktore?“ podívá se pátravě Edelstein, trochu ho překvapilo i předchozí oslovení jménem, to určitě není časté, dokonce naprosto výjimečné.

„No jasně. Mám pro tebe klíčovou úlohu, v těch mejch plánech. Na kterou si tě vlastně skoro rok připravuju. Možná tě trochu překvapím, ale činnost Carla a Horsta je pro nás tak trochu na vedlejší koleji.“

„Na vedlejší koleji?“

„Sterilizaci považuju rozhodně za daleko humánnější prostředek na řešení různejch problémů, než fyzickou likvidace problematickejch vosob. Teď nemluvím vo vás Židech, ale vo různě duševně nemocnejch, kriminálnících, debilech. Ale může se to pochopitelně vztahovat i na problémový národy, jako jste vy, nebo třeba cikáni. Jenže i ty sám si vyjádřil pochybnosti vo těch metodách, na kterejch především Horst pracuje. A ty injekce, co má Carl, to určitě taky není tak rychlá metoda, jak se on snaží prezentovat, především vůči Himmlerovi. Pořád tak asi zůstává nejreálnější chirurgickej zákrok. Ale na druhý straně je vo to velkej zájem v Berlíně, tak jsem to taky využil. Jako výbornej důvod, proč tady ty dvě pracoviště vytvořit,“ hovoří teď klidným a vážným hlasem Johann, „Přitom jsem si ale ujasnil, co by měla bejt parketa, která by tak říkajíc byla ta naše. A tou je spousty problémů, který má armáda, respektive vojáci. Tohle bude výzkum, pro kterej máme či budeme mít podporu.“

„Problém vojáků, pane doktore?“

„Já vím, je to hodně vobecný. Ale jde vlastně vo dvě základní voblasti. Tou první jsou epidemie, který můžou vypuknout, když je víc lidí pohromadě. Zvlášť při špatnejch hygienickejch podmínkách. A já na frontě byl, a taky za frontou. Tou druhou jsou zranění vojáků a taky simulovaná zranění. Snaha se vyhnout službě, úmyslně vonemocnět a tak. Tohle zajímá mnohý, a jsou ochotný takovej výzkum podpořit. To bude hlavní náplní naší práce, řekněme v horizontu minimálně příštího roku, ale počítám, že spíše tak dvou let.“

„Dvou let … to je dost dlouhá doba … tady.“

„No jo, zase ta tvoje utkvělá představa, že tě chci jen krátce využít a pak zlikvidovat,“ mávne jen rukou Johann, „Tohle všechno taky souvisí s vývojem novejch léků. Určitě dobře víš, jak složitý to je, než je lék schválenej. Kolik pokusů na zvířatech je, než se to pustí mezi lidi. Pak taky hledání dobrovolníků. My tohle všechno můžeme přeskočit, a ty firmy to pochopitelně zajímá. Mám velmi úzkou spolupráci s jedním kolegou, určitě ho taky poznáš, je to Helmut, jinak doktor Vetter. Ten má velký vazby na ty firmy, a určitě se tady taky objeví, proto vo něm mluvím. Takže naše hlavní činnost bude na tom bloku vosumadvacet, vedlejší pak na tý desítce, ale především u toho Hygienickýho ústavu. Proto jsem tě představil Brunovi, dneska. Už to začínáš chápat?“

„Snažím se, pane doktore. Jen zcela přesně asi nechápu svoji roli …“

„Ne? Nechápeš?“ usměje se Johann, „No, Horst nebo Carl si budou muset vytvořit svůj tým, no a my taky. Sami dva na to stačit nebudeme. Mluvíme tady vo testování léků, ale i dalším výzkumu vážnejch vonemocnění, jako je tyfus, chronický průjmy, tuberkulóza, růže, spála a já nevím co ještě. Pak taky různě rozsáhlý záněty, který můžou vznikat u vojáků, tvorba vážnejch hnisavejch ložisek. Ty jsou taky někdy vytvářený uměle, simulanty, aby se vyhnuli službě. Jindy

vznikají skutečně, právě díky tý službě. No a pak ty popáleniny, jak jsme si velmi lehce zkoušeli, před tím asi půl rokem. Tohle všechno bude potřeba uměle vyvolat, nebo najít vhodný pacienty. Pak to všechno dokumentovat. Proto tady máme i tu temnou komoru, kde se to bude i fotografovat. Ale to ještě není všechno."

„Není všechno?" hlesne jen Daniel.

„Ne, je tady ještě jedna voblast, z toho, co zajímá armádu. A to další dokonce velmi zajímá i Himmlera, má na tom vosobní zájem, na tom jsme se shodli, když jsem s ním jednal. Jde vo další problém, kterej trápí vojáky, a to je častý poškození jater. Tedy i různý typy žloutenek. Prostě různý formy jaterních vonemocnění, co sužujou naše vojáky. Pochopils to?"

„Snažím se, pane doktore. Jestli tomu dobře rozumím, je tu jedna rovina, tedy testování různých léků pro farmaceutické firmy, na různá onemocnění. Druhým je pak výzkum spojený s armádou, tedy ty různé záněty, popáleniny a jaterní onemocnění. Vlastně i ty choroby, co vyvolávají epidemie i mezi vojáky."

„Chytrej," přikývne Schröder, „Akorát, že ty dvě věci hodně souvisí. Ty firmy mají v armádě vobrovskýho zákazníka. Takže mají na tom výzkumu eminentní zájem. Což ale bude nakonec představovat stovky pacientů, na kterejch bude testování prováděný. Což, jak uznáš, nemůžeme dělat ve dvou."

„To jistě ne," je lehce pobledlý Edelstein, neboť mu až teď zcela dochází, o jak rozsáhlém výzkumu jeho šéf uvažuje.

„Ještě k tomu Hygienickýmu ústavu. Ten s náma pochopitelně bude spolupracovat. Bude mít svůj výzkum, ale půjde i nám na ruku. Vosobně jsem podpořil zřízení jeho pracoviště. A voni pro nás budou mnohý testovat, a ještě nás i podporovat. Tak co tomu říkáš? Jak to mám vymyšlený?"

„Skoro nemám slov, pane doktore."

„Tak to by bylo blbý, vzhledem k tomu, jakou v tom máš mít roli."

„O té jste se ještě neráčil zmínit, pane doktore."

„Já myslel, že ti to dojde. No nic. Aby to mohlo fungovat, musí se vytvořit tým. Bude v něm potřeba dalších vězeňskejch doktorů, zdravotníků. No a tenhle, řekněme vězeňskej tým, no tak ten musí někdo řídit. Víst. Nemyslíš?"

„To jako já, pane doktore?" objeví se v očích židovského lékaře překvapení.

„Dane, kolik ti je let? No?"

„Dvacet sedm, pane doktore."

„Sedmadvacet. Tak mi řekni, ty chytráku, komu se podaří, aby mohl vést vědeckej tým, v tomhle věku? No? Aby měl pro výzkum takový podmínky, jako my tady? No? Pro tohle si tě už skoro rok připravuju. Abys tu roli zvládnul."

„Proč právě já?"

„Tak proto, žes byl po ruce," zasměje se esesák, „Jasně, taky je to vo náhodě, co nás dva svedla dohromady. Ale tak to v životě často chodí. Samozřejmě jsem zpočátku váhal, jestli seš ten vhodnej, pravej, jestli na to budeš mít. Proto jsem si tě různě testoval. Snažil se, aby ses co nejvíc zapojil, dozvěděl se vo těch výzkumech co nejvíc. No a taky se tak nějak vobrnil. Přeci jen se to bude testovat na lidech, a na to musíš mít koule, aby ses nad to povznesl. A pak je tu ještě ta druhá věc. Když budeš spolupracovat, můžeš dost získat, když ne, můžeš ještě víc ztratit. To by tě mělo motivovat."

„Jistě, pane doktore. Buď uspěješ, nebo budeš o hlavu kratší. Takhle uměli motivovat již před mnoha a mnoha stovkami let."

„No vidíš, a pořád je to účinný, ne?" zasměje se přirovnání Schröder.

„Ano, taková motivace je velmi silná, pane doktore. Ale to, o čem jste mluvil, je tak velký a rozsáhlý projekt, až z toho mám mrazení."

„Tak to já taky, když na to myslím," přikývne Johann, „Tohle je životní příležitost, která už se pro nás nikdy nebude opakovat. A kdoví, jak dlouho bude trvat, než jiný vědci budou mít tak nevomezený možnosti, jako máme my tady. Byl by hřích toho nevyužít."

Edelstein teď mlčí, ale jeho výraz je spíše rozpačitý, než by projevoval očekávanou radost.

„Já vím, na co zase myslíš," přikývne kapitán, tváří se přitom docela smířlivě, „Jde ti vo ty lidi. Ale Dane, my nejsme jako ty řezníci, co je honěj do těch komor. Tohle je úplně něco jinýho. Když se nám podaří vyvinout účinný léky na ty různý choroby, zachrání to miliony lidí. Nejen německejch vojáků, ale i civilistů. A nakonec lidí po celým světě, protože ta posraná válka jednou skončí, ale ty léky zůstanou. Výsledky toho výzkumu zůstanou. Budou se používat po celým světě, v dalších desetiletích. Takhle se na to musíš dívat, ne jinak. Vobětuješ v řádech stovek, nebo pár tisíců, zachráníš v řádech milionů. Nebo desetimilionů."

„Musím to nějak komentovat, pane doktore?"

„Nemusíš. No, než ti ještě vysvětlím, co přesně bude tvoje náplň práce, přidám ti ještě trochu tý motivace. Tak za prvý. Ta tvoje. Bude sloužit na tom pracovišti Hygienickýho ústavu. Mezi náma, bude to tam jemnější, než u Horsta nebo Carla. A ty tam budeš mít přístup, vzhledem k těm našim dohodám a spolupráci. Dobrá motivace, ne?"

„Ano, pane doktore. Děkuji i za Helene."

„Určitě se najde příležitost, jak tam s ní bejt chvíli někde sám," zatváří se potměšile Johann, „Druhá motivace. Na tý vosumadvacítce dostaneš samostatnou místnost. Tu, cos tam prováděl ty vyšetřování těch vozářenejch a kastrovanejch. Dá se ti tam pracovní stůl, vybavení pro kancelář i vošetřovnu, a ještě ti tam nechám dát normální postel."

„Normální postel?"

„Jo, budeš tam přespávat."

„Velmi velkorysé, pane doktore."

„To bych řekl. Tak teď k těm tvejm povinnostem. Jak jsem řekl, povedeš tým. Budeš si muset k sobě vzít další doktory, taky zdravotníky. Pochopitelně pořád zůstaneš vězněm, ale budeš jim velet. Taky ti do nich nebudou moc dělat. Eduard už dost drsně vystoupil proti těm dalším. Jasně deklaroval, že se mu nikdo nebude montovat do zdravotnickýho personálu, ani toho vězeňskýho. Což je pro vás dost dobrá vochrana. Budete podléhat jen šéflékaři a pak lékařům, pro který děláte. To by mělo platit universálně, i pro jiný nemocniční bloky."

„Tohle je jistě dobrá zpráva."

„Je, i pro další židovský lékaře. Budou mít postavení vězeňskejch lékařů, což je pro ně nesporná výhoda."

„To jistě je, pane doktore."

„Pochopitelně musí spolupracovat. Jinak … Ale to je ti určitě jasný. Tak si zkus vyhlídnout ty, co budou vochotný k tý spolupráci. Nechám prvotní výběr na tebe, já si jen nechám právo veta, kdyby se mi někdo nelíbil. Bude i na tobě, aby sis ty spolupracovníky vobhájil. Jo, a ještě jedno. Budeme mít vyčleněnýho kus toho bloku vosumadvacet. Dost velkej kus. To bude naše pracoviště, tam budeme vládnout my. Nikdo jinej nám tam nebude lízt, aby nám tam třeba dělal selekce a tak. Ty můžeme dělat jen my."

„My?" zalekne se Edelstein.

„No tak já," mávne rukou Schröder, „Do toho tě nutit nebudu. Ale můžeme spolu jejich stav konzultovat, a já pak rozhodnu. Bude to tam prostě uzavřený. Co tomu říkáš?"

„Jsem dost překvapený, pane doktore," přizná se Daniel.

„Samozřejmě s tím souvisí i ta další věc. Budeme mít podporu, vod těch firem. Včetně těch testovanejch léků. Pochopitelně k tomu budeme potřebovat mnoho dalších léků. Klasickejch. Třeba pro srovnání a tak. Jestli mi rozumíš. Vo jejich použití budu rozhodovat já, nebo ty. Nikdo

jinej do těch záznamů čumět nebude. Dokážu sehnat i další, pokud bude potřeba. Ty si tím můžeš přilepšit, dá se tady toho sehnat dost, ne?“

„Asi ano, pane doktore. Jak pro vás, tak pro mě.“

„Když budu spokojenej, tak taky škodnej nezůstaneš. Vezmu si svůj podíl, a za ten tvůj ti seženu, co budeš potřebovat. Jídlo, cigarety a tak. To je férová domluva, ne?“

„Určitě, pane doktore, určitě.“

„Po tobě za tohle všechno chci, aby to naše oddělení na bloku vosumadvacet šlapalo. Pochopitelně musíme dodržovat zdejší pravidla, jako jsou apely a tak. Ale práci si vlastně budeš pro sebe určovat sám, takže i na tobě třeba bude, kdy půjdeš na ten blok deset. Ten bude uzavřenej, bude tam mít přístup jen málokdo. Ty ale jo, díky tomu institutu. To zařídím. Pochopitelně tam budou vhodný lidi vědět vo tý tvojí, takže jí tam vohlídaj. Pokud by byla snad vona nebo ty nemocnej, tak budete mít nadstandardní péči, a jakýkoli potřebný léky. Taky vás nikdo neselektuje.“

„Ty podmínky, pane doktore, ty jsou na tento tábor naprosto výjimečné.“

„Však tady takový bude mít asi jen pár vězeňskejch doktorů, ale to už je věcí kolegů, jak si to zařídě, v těch svojich týmech a vodděleních,“ pokrčí rameny Schröder, „Vod tebe ale chci, abys to všechno zvládal. Už si toho zažil dost a to tě mělo zocelit. Jak jsem ti říkal, tak někdy před rokem. Jsou to jen pacienti, my jsme vědci a pro naši práci je třeba přinášet oběti. Z jejich strany i z tý naší. Musíme se dokázat nad mnohý povznýst, i když je to někdy vobtížný. Nikdo nechce, aby někdo trpěl víc, než je pro danej výzkum nutný. Jak už jsem říkal, nejsme řezníci, ale vědci.“

„Snažím se to pochopit, pane doktore.“

„Tak teď k těm tvojím úkolům. Začneš budovat to naše voddělení. Prostory, který nám budou patřit, ti budou sdělený. Pochopitelně něco budeme sdílet s vostatníma, například tu temnou komoru. Ale něco bude jen naše. Vyšetřovna, ta tvoje kancelář, místnosti pro naše pacienty, nějaký skladový prostory. Ty další lékaři a zdravotníci, tak ty si taky hned začni hledat. Můžeš sáhnout po doktorech a zdravotnících, co už jsou tady, nebo si někoho vybrat z těch novejch transportů. Zajistím, abys měl přístup do jejich materiálů, co se týká doktorů. Můžeme sem nějaký nechat přeložit, a když se vosvědčej, tak tady zůstanou, když ne, poputujou třeba zpátky do Birkenau.“

„Můžeme si vybrat a budou přeloženi?“

„To je ta výhoda, ta priorita toho výzkumu, kterou podporuje Himmler. Naše bloky budou mít pochopitelně prioritu, před těma vobyčejnejma. Taky zvláštní režim, jak jsem ti už říkal. Ale budeme potřebovat výsledky, to je jasný. Takže musíš vybírat tak, aby nám to někdo nekurvil nebo nesabotoval. Kdyby to někdo dělal, tak je jasný, co ho čeká,“ podívá se teď zle Schröder.

„Je mi to jasné, pane doktore. Jen někdy nelze výsledky zaručit. Ty léky nemusí být třeba tak účinné, jak si výrobce myslí.“

„No ale to je přece taky výsledek. V tom problém nevidím.“

„Co ti pacienti?“ ptá se stísněným hlasem Daniel.

„To je stejný, jako s těma doktorama. To je taky priorita. Pokud budeme zkoumat nějakou chorobu, můžeme si sem nechat přeložit každýho, kdo ji má. Když nikdo takovej nebude, tak si ji prostě budeme muset vyvolat. To se nedá nic dělat. Všechno se dá vyvolat, když je potřeba. Budeme mít k dispozici vhodný zárodky.“

„Ty pacienty budete vybírat vy, pane doktore?“

„Ty nám budou posílat. Prostě nařídíme, aby každej pacient s tou danou chorobou byl vokamžitě přeloženej k nám. No, a když žádnej nebude, tak prostě nařídíme, aby nám sem poslali určitej počet vězňů, určitý věkový katerogie, kterou si určíme. Ve stavu, kterej si určíme. Teda třeba nový, zcela silný, nebo navopak třeba podvyživený, když to budeme potřebovat. Prostě vyjde rozkaz a ty, kterejch se to bude týkat, tak ty nám sem přivezou. Můžu se domluvit třeba s Heinzem,

toho dobře znáš, a von nám je tam z toho tábora vybere a pošle. Nebo si je vezmeme z komand tady."

„Chápu, pane doktore," říká s těžkým srdcem Edelstein, teď už mluví o odvrácené stránce celého projektu. Po výhodách pro něj a další personál, přichází utrpení pro vězně, na kterých bude výzkum prováděn.

„Samozřejmě nezačne všechno najednou, bude se to rozjíždět postupně. Stejně tak si můžeme budovat ten náš tým, kterej ty povedeš. Ty budeš podřízenej zásadně mně. Tak co, není ti něco jasný?"

„Myslím si, pane doktore, že jsem to nejpodstatnější pochopil. Kdy si myslíte, že přijmeme první pacienty?"

„Tak do čtrnácti dnů, předpokládám. Nejpozději vod začátku května to už musí běžet. Mám už nějaký představy. K detailům se dostaneme průběžně."

„Mám ještě jeden dotaz. Mohu navrhnout do toho týmu kohokoli?"

„Můžeš, a já ti kohokoli můžu zamítnout," ušklíbne se Schröder, „Vo co ti jde konkrétně?"

„Například o někoho z bratrů."

„Hm, to je tvoje věc. Ale nebude mít žádný úlevy, pokud tam bude. A taky, zvaž, jestli je to nejvhodnější. Jednou si sám říkal, že je v nemocničním bloku nechceš."

„Máte pravdu. Ale ptám se jen teoreticky. Vlastně jeden dotaz mám praktický. Jeden můj bratr pracuje v komandu v krematoriu."

„Myslíš sonderkomando?" podívá se tázavě Johann.

„Pokud vím, tak teď dokonce dělá předáka. Asi u pecí, v některém z těch nových krematorií v Birkenau."

„Tak dokonce předáka, jo?" podiví se esesák, „No proč ne. Tak na rovinu. Nebudeme si nic zastírat. Dobře víš, jak se všechno snaží kolem toho utajit. Sice tady v táboře není asi jedinej vězeň, co by nevěděl, co se tady děje. Nevěděl, co znamenaj pojmy jako konečný řešení, speciální péče a tak. Stejně jako to asi věděj lidi z vokolí. Ale to neznamená, že to nechtěj všechno utajit. Takže převést nějakýho člena z toho komanda někam jinam, to by asi moc nešlo."

„Chtějí je asi všechny nakonec zabít."

„Tak nakonec … Jedna věc možná pro tebe může bejt potěšitelná. V souvislosti s tím. Zpočátku ty sonderkomanda dost měnili. Pak se ukázalo, že to zase tak výhodný není. Teď, když se to děje v těch novejch krematoriích, tak tam chtěj mít vyškolenou a zapracovanou vobsluhu. Takže si myslím, že v brzký době mu nic nehrozí. Pokud si nic sám neposere."

„Pane doktore, ten výzkum, ty experimenty, to je přece taky tajné, ne?"

„Vím na co narážíš," přikývne Johann, „Ale tohle teď vůbec neřeš. Máme tu práci podle mýho tak na dva roky, možná i na dýl. Pokud někoho vyměníme, tak jen proto, když si nebude plnit, to, co má. Pak bude pochopitelně zájem, aby vo tom nikde nevykládal. Tak ať se všichni snažej."

„Chápu, pane doktore," svěsí hlavu Daniel.

„Nezačínej s tím zase," zamračí se kapitán, „Už jsem ti říkal, že znám řešení. Například taky uvažuju vo vlastní klinice, jako má například Carl. Nebo vo specializovaným pracovišti. Když prokážu, že třeba zrovna ty seš pro takový pracoviště nepostradatelnej, může se najít vhodný řešení. Tak přestaň vyšilovat."

„Nejsem tady sám …"

„Vo tý tvojí jsme mluvili. Vo těch tvejch bratrech taky. U tý tvojí zněla dohoda, že ti jí vohlídám, abys měl motivaci a taky zázemí. Není na škodu si vobčas zašukat. Jo, jestlipak víš, že se uvažuje vo zřízení bordelu?"

„Bordelu? Tady? Pro vás důstojníky?"

„Ale hovno. Bordelu pro vězně. Prosazuje to Himmler. Teda pro ty prominentní vězně, asi výhradně Němce. Možná i Poláky. Měl by bejt i tady. V nějaký dohledný době. To víš, jde jim vo to, aby tady vězni nelezli po sobě. Tak jak vidíš, i jiný tenhle problém chápou. Tak v tom jsem ti přece vyšel vstříc. No jo, já vím, co chceš namítnout. Teď si s ní už dlouho nic neměl. Ale až bude tady, a na tom pracovišti institutu, tak to zařídíme. Smočíš si, to ti slíbit můžu."

„Mám tu i bratry," připomene velmi tichým hlasem židovský lékař.

„Tak vo tom jsme taky mluvili. Tohle jde mimo mě. Nemám zájem tady chránit kde koho. Pokud vím, tak si jim nějakým pokoutným způsobem zajistil dost dobrý místa, ne? V dobrejch komandech. Ty dvojčata, ty vídám, v tom našem sektoru. No co myslíš, dvojčata nejsou zase tak běžný, všimnul jsem si jich. Ti kluci nevypadaj, že by moc strádali. To už si musíš zvážit ty, jestli pro ně prostředí na tom experimentálním bloku bude vhodný nebo ne. Nemám nic proti tomu, aby sis tam některý vzal. Ale pak budou makat a budou držet hubu a krok. Ne všechno se jim musí líbit. Posluhovat v našich prostorech je možná lepší, než tahat nějaký skučící a zahnívající pacienty," pokrčí rameny Johann.

„Máte asi pravdu. Toho bratra od toho krematoria, toho by vytáhnout nešlo? Třeba pod nějakou záminkou? Vždyť by tady taky pracoval na utajeném pracovišti …"

„Na to zapomeň. Zvlášť, jestli tam z něj udělali předáka. V tom případě tam bude mít asi výhody. A i když třeba někoho vobčas vyměněj, tak ty, co to tam vedou, tak ty si přece nezlikvidujou. Pokud teda něco neposerou. Takže mu tam nic nehrozí. A jak tam taky já musím vobčas chodit, na ty speciální akce, tak tam ty vězně vídám. Vůbec nevypadaj špatně. Určitě hlady netrpěj. Tolerujou jim tam toho dost, berou si žrádlo, voblečení, podle mýho i cigára a chlast. Nad tím vším tam přivíraj voči. Takže by mu tam toho nemělo tak moc chybět. A když je navíc ten předák …"

„Jde i o tu práci," špitne Edelstein.

„Práce jako práce," pokrčí rameny kapitán, „Tak v tomhle máme taky jasno, doufám."

„Ano, pane doktore."

„No tak dobrá. Když jsme si vyjasnili ty základní pravidla, tak můžeme přejít k detailům. A víš co? Když jsem tě teď jmenoval tím vrchním lékařem, na tom našem voddělení, to by chtělo alespoň symbolickej přípitek, ne? Máš tu něco?"

„Já?" objeví se ve tváři Daniela překvapení.

„Jen se nedělej. Moc dobře vím, že tu prominentní vězni chlastaj. Dokážou si sehnat kde co. No to nevadí, já tu něco mám. Teda pokud si to nevyzunknul."

„Já se ničeho ani nedotkl, pane doktore."

„Tak na co čekáš? Nalej, voběma. Ťukneme si, na to tvoje jmenování, a taky na ten náš projekt. Dáme k tomu cigáro a začneme makat. Vezmeme to pěkně po pořádku," rozvalí se v křesle Schröder.

FAVORITKA

Joseph Edelstein je sice stále členem vyklizovacího komanda, Aufräumungskommnando, jak se správně nazývá, ale už se několik dní seznamuje s tím, co vlastně jeho nové zařazení znamená. Už měl možnost shlédnout, co všechno se dá ve skladu a třídírně zvaném Kanada spatřit. Především některé baráky jsou již plné až po strop, přes zavedení denních a nočních směn i posílení komanda. Je toho neskutečné množství, co esesáci zavražděným či internovaným lidem ukradli. Přicházejí sem tisíce a tisíce zavazadel, ruksaků, kufrů různých velikostí, ani ty obrovské lodní nevyjímaje. Ale také může spatřit na dvoře vyrovnané stovky kočárků. Jemu nikdo nemusí

vykládat, co se stalo s dětmi, co v nich ještě nedávno lehávaly, a asi i s jejich matkami. Pokud se od svých dětí neodloučily.

Pochopitelně se vše třídí a bedlivě prohledává. On sám dobře ví, jak z vlastní rodiny, tak ještě z práce ve starém krematoriu, kam si lidé mnohé cenné věci schovávají, včetně využívání svých tělesných otvorů. Mnohé si zašívají do oblečení, dokonce i do bot. To tam v krematoriu ani u vlaku nikdy neměli čas zkoumat, ovšem tady je to jiné. A jak jen zatím namátkou zjistil, dají se tak najít předměty neskutečné ceny. Některé po kapsách, jiné stažené lidem z prstů či uší po smrti, ale mnohé také z tajných skrýší v oblečení, zavazadlech.

Není asi nic, co by se nedalo najít a také nenašlo. Možná něco unikne, ale i tak se zde hromadí majetek nedozírné ceny. Už viděl tisícidolarové bankovky, ale vlastně jde o měny ze všech koutů světa. Nádherné a jistě velmi drahé prsteny, náušnice, náhrdelníky, šperky, diamanty i zlato. Také různé doslova umělecké předměty, které snad sloužily těm movitějším jako věci

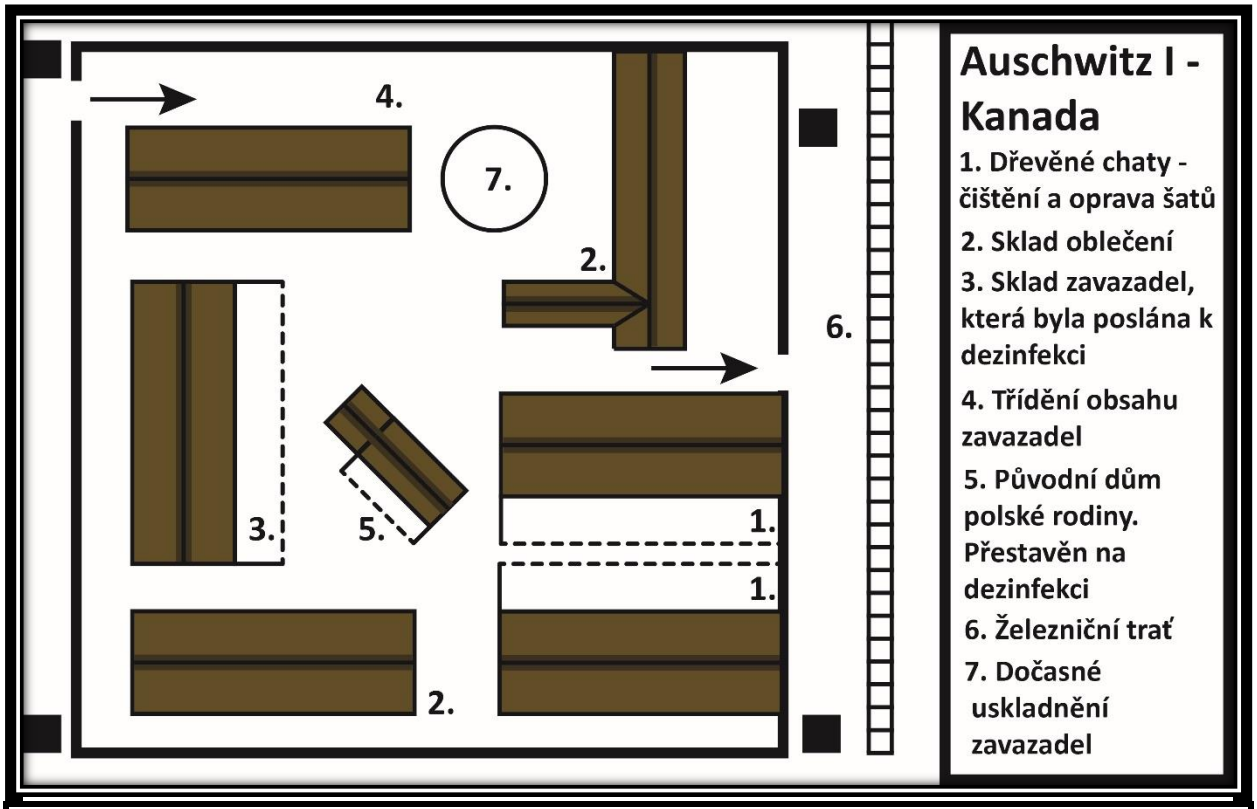

Kanada I – třídírna věcí po zavražděných a internovaných – plánek

osobní potřeby. Příkladem mohou být především hodinky, ale i různá pouzdra, tabatěrky.

Především u lidí, které sem přivezli ze západu Evropy, se někdy nachází majetek v řádů statisíců dolarů, a to jen u jediné osoby. Nikdy by si nedokázal představit, že uvidí takové bohatství pohromadě. Proklíná esesáky, kteří zde spojili masové vraždění s ohromnou krádeží.

Pochopitelně takový majetek je velkým lákadlem i pro jejich věznitele. On slyšel, že se dá vlastně koupit všechno. Dokonce se pár těch nejzkušenějších a nejprotřelejších chlubilo, že si zaplatili i návštěvu v ženském táboře. Což může i nemusí být pravda.

Mnozí z tohoto komanda již mají velmi propracovaný systém, jak věci dostat do tábora, ale i k esesákům. Ti na oplátku v pravou chvíli nic nevidí. Aby v jinou správnou chvíli obdrželi svoji odměnu. Sami náckové pak dotáhnou vězňům cokoli, o co si řeknou. Alkohol, kuřivo, potraviny, a možná i další věci, o kterých nikdo radši nemluví. Dokonce jednou někdo naznačil, že i při útěcích vězňů do toho byli zapojeni strážní.

On je na tomto elitním pracovišti nový a pochopitelně vůbec netuší, jak to zde chodí. Přitom je při návratu velmi precizně kontrolují. Jeho i další už párkrát svlékli donaha. Nechápe, jak se nakonec stejně podařilo mnoho věcí propašovat. Nebo sice vězně svlékli donaha, ale při prohlídce jejich věcí si ničeho nevšimli? I to je možné. On vůbec netuší, kdo ze strážných v tom jede. Jaký je ten pověstný systém. Přitom je v jednom případě kompletní prohlídce podrobili hned dvakrát, při odchodu z Kanady a pak ještě jednou, na bráně jejich tábora. U nikoho nic nenašli.

On je zařazený do denní směny. Vodí je stále do uzavřeného prostoru v blízkosti základního tábora. Tam se na oploceném prostranství, střeženém esesáky ve vysokých dřevěných strážních budkách, nachází jeden blok zděný a pět bloků dřevěných. Nově přivezené věci se buď hází do těch bloků, a když jsou už přeplněné, zůstávají venku. Což esesáky dost štve, protože mohou při dešti nasáknout vodou, zatuchnout, mnohé v nich se zničit. I proto je pohánějí k vysokému tempu, aby z nakradeného majetku ztratili co nejméně.

Také zde nepracují jen samí muži. Maká tu i značná skupina žen. Mají sice přísný zákaz se s nimi stýkat, ale mohou je zahlédnout, pozorovat, dokonce se s nimi potkávat. Být hodně blízko nich. Možná ti starší a zkušenější vědí, jak si to zařídit, aby mohli být s nějakou z těch žen o samotě. I to zaslechl, ale opět to nemá potvrzené. O souloži se ženou pochopitelně tajně sní i on. Už je mu šestnáct, neví, jak ještě dlouho bude naživu, a strašně rád by si alespoň jednou vyzkoušel, jaké je to pomilovat se s dívkou.

Když už uvažuje o té smrti, zabití Herberta mu zase připomnělo, jak je to tady všechno pomíjivé. Stačila jedna hloupá poznámka a dostal kulku do hlavy. Mohl tu být s nimi, mohl tu být u vytržení nad tím vším, mohl okukovat ženy, místo toho je z něj už jen popel, někde rozptýlený. Vlastně už z něj není nic.

Štve ho to, ale dost často mu jeho podvědomí vyvolá vzpomínky na chudáka Herba. Dokud žil, tak mu často jeho tlachání vadilo, teď mu ale chybí. Herb se s ním snažil spřátelit, a on ho vlastně pořád odháněl. Ale nebylo to ze zlé vůle, z nějaké arogance či nesnášenlivosti. Bál se toho, co se nakonec stalo. Jenže s ním i tak strávil hodně času, přes sedm měsíců, a za tu dobu si člověk na mnohé zvykne. Třeba i na to jeho žvatlání.

Herbertova zbytečná smrt je pro něho velkým varováním, aby si dával každým okamžikem pozor. Určitě i zde najde hodně věcí k jídlu, může se tajně nasytit, a není nutné se snažit něco dostat do tábora. Dokonce si je jistý, že on by nic nepronesl. Určitě by ho odhalili a podle povahy pronášeného kontrabandu potrestali. Za běžné věci je pětadvacet ran býkovcem na zadnici, a když mlácený špatně počítá, nebo sebou moc mrská, tak se z bití může stát takový masakr, že dotyčný nakonec na následky zemře. Ale i když přežije, následuje většinou trestné komando. Což je takový předstupeň na cestě do krematoria.

Ačkoli slyšel i o výjimkách. Prý si někdo dokázal koupit i daleko mírnější nářez a dokonce se místo do trestného komanda vrátit zase zpátky. Ten ale musel mít hodně dobré konexe, asi i mezi esesáky. Nebo něco věděl a tak se s nimi domluvil. Nechá se seřezat, tak nějak mírněji, bude držet hubu a oni ho vezmou zpátky.

On je tu ale nový a vůbec netuší, která bije. Taky dostává tomu odpovídající práce, tam, kde se vyskytují cennosti, peníze, tam pracují jiní. Je tu totiž obrovské množství zavazadel, která je potřeba roztřídit, a pak také vykládat, nakládat, přenášet. Jsou tady peřiny, ložní prádlo, deky. To vše se různě prohlíží a taky balí. On se skoro jako nováček nezastaví, to jen ti nejvíce vyvolení pářou šaty, trhají boty, dokonce vymačkávají různé tuby a krémy, a i tam nacházejí mnohdy třeba zlato, brilianty a podobně.

Kanada – shromažďování věcí po zavražděných a internovaných – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

Vůči těm starším je taky hodně opatrný. Někteří se mu zdají dost arogantní. Možná díky tomu, jaké mají konexe, co se jim už podařilo získat. Však také jejich blok je v táboře úplným tržištěm a ti nejzkušenější v něm doslova vedou obchod. Jejich barák je volně přístupný všem vězňům, na rozdíl třeba od toho, kde je umístěno sonderkomando od krematorií, i s jeho bratrem Isaacem.

Někdy to v jejich bloku opravdu vypadá jak na bazaru. Může se tam sehnat hedvábné prádlo, i drahé mýdlo, kožešiny, moc důležité boty, zapalovače, ale i třeba kolínská a dokonce i nože. To vše tam jeho kolegové dostali. Nebo směnili za cennosti s esesáky.

Pochopitelně nejvíce movitým je vedoucí bloku a pak různí kápové, jejich zástupci, i předáci. Například blokovému musí všichni odevzdávat určitý podíl z toho, co pronesou. Stejně tak je to s těmi dozorci. Ti jsou pak v táboře králi. Ale i oni si musí dávat pozor, už se taky stalo, že byl i vrchní kápo chycen a zastřelen. Nebo se možná jen esesákům znelíbil, moc na ně věděl. Či se s nimi nepohodl. Slyšel totiž o tom, že prý ten předchozí dokázal podplatit celou stráž u brány, a ta pak jen důkladnou prohlídku předstírala.

Z toho má trochu strach, aby nebyl nucen kápem nebo i staršími kolegy, aby taky něco pašoval. Kdyby ho chytili, tak by to odnesl on. Ale snad budou mít strach, aby je třeba při mučení neprásknul. Snaží se být vždy nenápadný, skrývat se v davu. Snad se mu to podaří i tady. Vždyť jemu stačí, když se dobře nají, a taky si sežene nové věci. Některé už jsou opotřebované, také se bude oteplovat, a to by chtělo nové šaty i boty. Ale i hodně jemné spodní prádlo není k zahození.

Když už přemýšlí o těch starších vězních, už několikrát se mu stalo, že se s ním některý z nich chtěl bratřit. Dal se s ním do rozhovoru a nabízel mu pomoc. Na to je velmi opatrný, i proto se snaží působit drsně. Je tady asi nejmladší, což je svým způsobem nebezpečné. Jak jsou ti muži dlouhý čas bez ženy, někteří se rozhodnou ke svému uspokojení využít i své spoluvězně. Ale je snad dost silný, a taky mu svým způsobem kryje záda Eliezer. Aniž by za to požadoval podobné nechutné protislužby.

Přesto z některých nemá právě dvakrát dobrý pocit. Chápe jejich nutkání, taky často touží po dívce. Proto si musí tak říkajíc chránit svou prdel. Což se mu zatím daří. Mnozí si to ale mezi sebou rozdávají, tím si je jistý. Teď nemluví o pipelech, chlapcích, co si je k tomu vybírají kápové či blokoví. Ti si ale naštěstí berou většinou ještě mladší kluky.

O tom všem přemýšlí, když potajmu okukuje ženy, co zde s nimi pracují. Možná na některou z nich bude myslet, až zase zajede jeho ruka v noci pod deku. Některé jsou opravdu žádoucí. Musí si ale dávat pozor, aby při tom okukování dívek nezapomínal na zásady bezpečnosti, ještě pořád ho bolí levá lopatka, jak přes ni dostal holí, nečekaně, neměl zpevněné tělo. Tehdy

Kanada – shromažďování věcí po zavražděných a internovaných – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

nedával pozor, tehdy sledoval konec Herberta.

Jenže je mu šestnáct a ty ženy mají opravdu nádherné postavy. Vypadají úplně jinak, než běžné vězeňkyně z vedlejšího tábora. Nejsou to ty kostlivé a páchnoucí bytosti, co je může tak často spatřit přes plot, který odděluje jejich sektor od toho ženského. Tyhle ženy a dívky vypadají opravdu moc dobře. Přijdou mu mladé, dobře oblečené, s výraznými prsy. I jejich obličeje svědčí o tom, že určitě hlady netrpí. Možná si dokonce ošetřují i pokožku, nějakým krémem, co zde najdou.

Nesmí se tak moc rozptylovat, nebo si přivodí průser. Nedohlížejí tu na ně jen kápové, ale i esesáci, i ti mají stále své hrozivé hole po ruce. On jako nováček je vůbec nezná, proto by se lehce mohl stát objektem jejich zájmu. Na něm by mohli dokladovat svoji nekompromisnost a horlivost. Mají tu i svoje kanceláře, tam v tom zděném bloku.

Tak a přivážejí další várku. To by ho teda zajímalo, kam ji chtějí složit. Podle všeho jsou již všechny místa plná. Ale pozor, musí reagovat rychle, už je svolávají. Chtějí, aby vše co nejrychleji vyložili, přímo na dvůr. Sakra, teď se rozhodli, že je povzbudí tím svým typickým způsobem. Už mezi nimi pobíhají a už létají rány.

Rychle se chopí kufru a velkého baťohu, uhání s ním do jednoho z bloků. V tomhle skladišti je pořád ještě kus volného místa, už tam čekají jiní jeho kolegové u rozložených dek. Rovnou kufry otevírají a vše sypou na jednu velkou hromadu. Další taky nelení a už začínají věci třídit. Prázdné obaly od zavazadel házejí stranou, většinou jsou pak spáleny, spolu s doklady a fotografiemi, které se v pozůstalostech po zavražděných lidech najdou. Vše musí zmizet, jako zmizeli ze světa jejich majitelé.

Kanada – shromažďování věcí po zavražděných a internovaných – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

On se už vyzná, ví, jak ztopit něco k jídlu, nenápadně se toho zmocnit, rychle to schovat a už uhánět pryč. Všimne si kusu trvanlivého salámu, na kraji té hromady. Všimne si i esesáka, který mu chce dát povzbuzující ránu. Padá k zemi ve chvíli, kdy se hůl přiblíží k jeho zádům. Rána tak není silná, ale musí to vypadat, že z něho právě málem vyrazil duši. Jenže v tu chvíli už má on salám uschovaný pod oblekem, tak aby mu nevypadl, rychle se zvedá a během směřuje zpátky k náklaďákům.

Tohle není práce pro ty staré a zkušené členy komanda. Ti si v klidu třídí věci. Tuhle dřinu se zavazadly musí vykonat ti noví. A jich sem přišlo deset, protože jednoho ještě doplnili, za zabitého Herba.

Pak se na něj usměje štěstí, dostane rozkaz odnosit hromadu vytříděného oblečení do jiného skladiště. Už ví, co to znamená. Sice se taky nezastaví, ale tam, kam to odnáší, tam pracují dívky. Nepokouší se na ně promluvit, ale ocitá se v jejich blízkosti a doslova cítí jejich vůni. Tak rozdílnou od typického smradu tábora. Občas nesklopí svůj dychtivý pohled, ale nezdá se, že by jim to vadilo. Dokonce je přesvědčený, že i ony na něm někdy spočinou svýma očima déle, než by bylo nutné, a že v těch očích taky vidí jistou žádostivost.

Zachvěje se, ucítí dotek její ruky na své, jedna mu nenápadně právě cosi strčila do dlaně. On je však fascinován tím dotekem, jeho tělem jako by cosi projelo, cosi elektrizujícího. Neumí dost dobře ten pocit popsat. Rychle však schová danou věc a uhání pryč. Však se sem brzo vrátí, ta halda, co má přenášet, je pořádně veliká. Nenápadně zjistí, že je bohatší o kus sýra. Není tak velký a tak si ho nenápadně strčí do úst, cestou pro nový náklad.

Blízkost těch dívek je pro něj něco zcela nového. Když ho poslali do gheta, bylo mu právě patnáct. Už předtím pokukoval po holkách, to ano, ale jen z povzdálí. Nebo o nich snil, když ležel v posteli či seděl na záchodě, a tam při těch představách masturboval. Sice je to prý hřích, ale to spíš bude jen takový kec. Dělají to tady i jiní, tím si je jistý.

Jak se zdá, zdejší ubíjející život a neustálá hrozba smrti nedokáže potlačit potřeby jeho těla, jeho touhy dané základními lidskými pudy, jeho dospívajícím organismem. Pořád nad ním visí ten

přízrak smrti, a on by tak moc chtěl alespoň jednou zakusit ten pocit. Stát se mužem. Jenže možná umře jako panic. Nikdy nepozná, co je to skutečně se udělat se ženou. Ne jen na to myslet, když si to potajmu dělá sám. Je až zaskočený, jak je ten pud silný. I po tom všem, co tady zažil, čím vším si prošel. Co mu tu každou minutu hrozí.

Má tam jednu favoritku, jednu takovou spíš plachou dívku, nebo mu tak alespoň přijde. I ona se na něj už usmála, zaregistrovala ho. Může jí být tak osmnáct, odhaduje, a jemu přijde hrozně krásná. Je také oblečená jinak, než ty pohublé můry v těch pruhovaných mundůrech. Jestlipak to už ona s mužem dělala? Nebo je ještě pannou? Možná ano, zdá se mu taková nesmělá. Jak moc by si přál se k ní co nejvíc přiblížit, dotknout se jí. Kdyby ji tak mohl políbit, nebo ještě víc.

Jenže pokud bude pořád myslet jen na to jediné, brzo mu někdo rozfláká makovici. Hole v rukách dozorců i esesáků létají tuze rychle a někdy i s dost velkou silou. Asi si myslí, že tak ty obrovské haldy nakradeného majetku zmizí rychleji.

Bude oběd, možná by si měl k tomu salámu ještě něco opatřit. Válí se toho tam hromady. Kdyby tu byl s někým z těch starších domluvený, mohl by mu něco podstrčit. Kruci, támhle leží bezprizorní jablko. Vypadá čerstvě, i když je duben. Je odněkud dovezené, nebo až doteď vydrželo, třeba v nějakém sklepě? Sbíhají se mu na něj sliny. Teď musí ale běžet s nákladem, cestou tam a zpátky si může promyslet taktiku, jak se ho zmocnit.

Přikopne si ho k hromadě prádla, předstírá rovnání nákladu, na chvilku si ho položí na zem, aby ho lépe uchopil. Riskuje, může dostat bombu od toho esesáka, co není zase tak daleko. Ale jedno jelito mu za to jablko stojí. Tak, a už ho nechal sklouznout do rukávu, ví jak držet ruku, aby mu nevypadlo. Jistě, riskuje, ale neočekává, že by ho chtěli teď a tady prohledávat. Jedině, že by si všimli, jak si jídlo přivlastnil. Nebo spíš, kdyby chtěli demonstrovat svoji pozornost. Pak by mohl dostat i výprask. Ale ne snad tak strašný, když jde jen o jídlo. Ačkoli kdo ví.. Jenže tohle riziko podstoupit musí, potřebuje jíst, ta vězeňská strava mu potřebné živiny nedodá.

Vyšlo to, už mají přestávku a on má ukrytý ten kus salámu a to jablko. Nejprve nenápadně spořádá k té šlichtě salám, nakonec si nechá ovoce. No, na tu dálku vypadalo líp, a taky se mu zdálo větší. Už je poněkud naměklé, asi trochu nahnilé. Kdoví, odkud a jak dlouho cestovalo. Ale kus dobré dužiny určitě najde.

Zatím má určitě štěstí. Jistě mu pomohli, asi ti Poláci, se kterými jeho bratr udržuje dobré vztahy. Ale štěstí taky potřebuje. Taky ho můžou špatně praštit, přerazit či rozdrtit mu nějakou kost, pak by byl na odpis. To se rychle nezahojí, a oni nečekají dlouho. Nebo by mu někdo mohl prorazit lebku. Nebo ho zastřelit, jako Herba. Kruci, už zase na něj myslí. To je už lepší myslet na tu holku, co vlastně ani nezná její jméno. Možná, až tady bude déle, najde způsob, jak se aspoň to dozvědět. Jak si s ní třeba i promluvit. Nebo se jí i dotknout, třeba jen její ruky.

Tak jim končí přestávka na oběd, teď se ještě nenápadně zbavit poněkud většího ohryzku, nedovolí si jíst nahnilou hmotu, to by mohl dostat sračku, a to je taky nebezpečné. Taky by si mohli myslet, že je to příznak vážné choroby a než by se nadál, mohl by obdivovat blok smrti zevnitř. A pak plynovou komoru.

Tak v té by teda skončit nechtěl. To ať mu radši vpálí kulku do hlavy, jako Herbovi. To je rychlej konec. To viděl i mezi bloky deset a jedenáct, když tam nosil mrtvoly. Padne rána, dotyčný se skácí a je po všem. Vůbec je zázrak, že je tady, když toho tolik viděl. Ale na konci srpna byl v táboře dost velký zmatek, hodně lidí pomřelo na ten tyfus, hodně jich selektovali. A on asi jen díky tomu přešel k lepšímu komandu.

Sakra, tahle hvízdla hodně blízko jeho uší, naštěstí směřovala na vězně před ním. Je nutné se zase uvést do poklusu, tak tady musí svoje činnosti provádět. Vězeň, co jde pomalu, se jednoznačně fláká a musí dostat minimálně jednu výchovnou. Tak co mu přidělí za práci na odpoledne? Jestlipak se zase dostane do blízkosti žen? Nejlépe té neznámé, co ho tolik přitahuje?

POSKYTNOUT ROZHŘEŠENÍ NEMOHU

Daniel Edelstein se zaobírá přípravou svého oddělení na bloku dvacet osm. Slovo svého bere s velkou rezervou, neboť bude sice oficiálně vést tým doktorů a zdravotníků jako šéflékař tohoto oddělení, ale ve skutečnosti bude muset dělat, co mu bude nařízeno. Z čehož má oprávněný strach.

V tomto duchu také uvažuje, zda si k sobě nestáhnout své bratry. Joseph se vyjádřil jasně, raději komando Kanada než práce ošetřovatele, v nebezpečném prostředí nakažlivých chorob a také v prostředí nesmírného utrpení pacientů, kterým mnohdy nejde vůbec pomoc a ti jen čekají, kdy budou selektováni a odesláni do plynu. Nebo zemřou přirozenou smrtí, pokud mají svým způsobem štěstí. Nezná statistiku, ale odhaduje, že určitě více jich je odesláno do plynu, než by si je smrt vzala na nemocničním lůžku.

Má vůbec nabízet práci na ošetřovně dvojčatům? Pořád jsou jenom kluky a pokud budou každodenně vystaveni pohledu na značné utrpení pacientů, jak to zapůsobí na jejich psychiku? Již tak hodně poničenou pobytem zde a ztrátou dalších členů rodiny? Nehledě na to, že se seznámí s krutými experimenty a pochopí, že mnozí z těch lidí byli poškozeni záměrně. Ať již naočkováním nějakého viru, tak třeba poleptáním pokožky. Jak se jim bude moci podívat do očí, když za to ponese zodpovědnost?

Nakonec se rozhodne s nimi promluvit, po skončení večerního apelu, stanou kousek stranou od jejich bloku. Tam jim nastíní možnost, která se pro ně nabízí.

„Na ošetřovnu? Jako zdravotník? To teda určitě nechci," vyjádří své mínění Gideon, a jeho dvojče mu velmi silně přizvukuje.

„Má to nevýhody, uznávám," říká jim starší bratr, „Ale taky jednu výhodu. Budete tam ve větším bezpečí než tam, kde jste teď. Ten blok bude mít trochu jiný statut, bude podléhat výhradně vězeňským doktorům. Tam by nehrozilo, že vás třeba zmlátí Bruno."

„Dane, tam to není tak hrozný," zní hlas Gideona dost důrazně, „Nechovaj se k nám zase tak hrozně. Udržujou nás v čistotě, a nechají nám mnohdy svoje zbytky. Na tý ošetřovně, tam by to bylo daleko hnusnější práce."

Vězeň u hledání jídla v odpadcích – ilustrační obrázek – www.Auschwitz.org

„To by asi byla. Ale mohl bych vás tam lépe ochránit."

„To možná jo, ale za jakou cenu? Koukat se celej den, jak tam ti lidi trpěj a umíraj? Jak tam čekaj na svou smrt? Když jsme tam tu chvíli byli, kvůli těm rukám, stačilo to. Bylo to hrozný. Chceme zůstat tam, kde jsme. Prosím, Dane, nech nás tam," zní hlas Gideona téměř úpěnlivě.

„Budu váš názor respektovat," povzdechne si bratr lékař, „Ale budu mít o vás větší strach, než kdybyste byli se mnou."

„Tak si tam vem Josepha."

„Ten taky nechce."

„No tak vidíš," řekne se zadostiučiněním Yoel, „Dane, už jsme v tom komandu delší dobu, a není to tam tak hrozný. I ten kápo je dobrej. A ty esesáci … když jim dobře všechno uděláme, tak nás taky tolik nemlátěj."

„Pořád byste na tom bloku byli ve větším bezpečí.“

„Dane, pokud je nám to souzený, tak se to stane,“ pokrčí rameny Gideon.

„Takhle nemluv. Dobře, nebudu vás už přemlouvat. Ale asi budeme ty stavy doplňovat, i časem. Tak kdybyste si to rozmysleli, tak mi dejte vědět a já se pokusím zařídit, aby vás tam přeložili. Mohli bysme tam bejt víc spolu …“

„Říkal si, že nás nebudeš přemlouvat,“ upozorní Yoel.

Tím debata o přeložení dvojčat skončí. Jelikož Isaaca si vzít nemůže, tak mu nezbývá, než se porozhlédnout po dalších vězních. Pochopitelně počítá se Šimonem a Avim, ale určitě si obhájí i další zdravotnický personál. Nebo určitě ho postupně doplní. Přemýšlí, koho tady alespoň trochu poznal a koho by tím třeba mohl zachránit, pokud pracuje v horším komandu. Pokud tedy ti, o kterých uvažuje, ještě žijí.

Co se týká doktorů, i tady bude muset dobře volit. Pro ně to taky nebude jednoduché, budou trpět stejným dilematem jako on. Jako první ho pochopitelně napadne Josef Pichman, který mu dost pomohl, když ho seznámil s Poláky. Nebo spíše jim ho doporučil.

„Promiňte, Danieli, ale rád bych se práci v tom vašem experimentálním bloku vyhnul,“ řekne mu hned na úvod dost rozhodným hlasem třiapadesátiletý kolega.

„Pane doktore, ale tam by pro vás byla větší ochrana, než na tom vašem bloku jedenadvacet. Ti němečtí doktoři si minimálně ze své ješitnosti nenechají do svých lidí příliš dělat od jiných esesáků. Jistě, oni sami jsou mnozí taky zrůdy, ale myslím si, že jako lékaři by vám poskytli lepší ochranu, než na běžném nemocničním bloku.“

„Danieli, nejde jen o lepší podmínky, nebo lepší ochranu. Jde i o tu práci. Tady se snažím zachránit lidi, co onemocněli, utrpěli pracovní úraz či byli někým zmláceni. Tam bych se pokoušel zachraňovat lidi, co by možná byli záměrně infikováni, poškozeni, aby někdo mohl na nich zkoumat léčebné postupy či testovat léky. Slyšel jsem o těch pokusech se sterilizací, to je doslova hrozná ohavnost. Hrozná ohavnost.“

„Naprosto s vámi souhlasím, pane doktore. Ale mluvil jsem s doktorem Schröderem, a pokusy se sterilizací nemají být tím, co bude na tomto mnou zmiňovaném oddělení. Půjde o jiný výzkum, o kterém vám raději nic říkat nebudu. Pokud se tam nerozhodnete sloužit.“

„Nerozhodnu,“ řekne hodně důrazně Pichman, „A byl bych vám velmi vděčný, Danieli, kdybyste mě tam nenechal přeložit proti mojí vůli.“

„Nic takového bych neudělal,“ řekne rychle Edelstein, pak se pátravě na kolegu podívá, „Vy mě asi odsuzujete, pane doktore.“

„Danieli, o tomto jsme přece už mluvili mnohokrát. Zopakuji vám to znovu. Nemám žádné právo vás soudit. Vy jste se nějak rozhodl. Vy jste ty experimenty nevymyslel, a věřím, že se těm ubožákům a ubožačkám snažíte pomáhat. Ale já se prostě na těch experimentech podílet nechci a ani nebudu. I kdyby mi to nařídili, musel bych to odmítnout.“

„Musel odmítnout … se všemi důsledky?“

„Danieli, je mi přes padesát a vlastně jsem ztratil vše, na čem mi skutečně záleželo. Pokud se mě rozhodnou zabít, nic s tím neudělám. Ano, i za tu cenu bych odmítl.“

„Věřím vám, pane doktore,“ řekne tichým hlasem Edelstein a sklopí hlavu.

„U vás je to něco jiného, Danieli. Vy máte ještě život před sebou, máte zde dívku a své sourozence. Vidím vaši zoufalou snahu udržet všechny při životě. Dostal jste příležitost, která vám snad umožní tady to peklo přežít. A modlím se, aby i všem vašim blízkým, co tady v táboře máte. Jak jsem již řekl, nemám právo soudit nikoho jiného, kromě sebe sama.“

„Cítím se před vámi zahanbený, pane doktore,“ směřuje mladší z lékařů svůj pohled do země, „Mnohokrát jsem o tom přemýšlel, pane doktore. Možná jsem jen zbabělec, ale pokud s nimi nebudu spolupracovat, neodnesu to jen já, ale i Helene a moji sourozenci.“

„Danieli, tohle velmi těžké dilema za vás já nevyřeším. Jste mladý a dostal jste nabídku, která vám tady v tom pekle zajišťuje značná privilegia. Možná je zajistí i dalším, které si k sobě vezmete. Jak jsem říkal, nemám žádné právo cokoli vám vytýkat. Jsme na strašném místě, dějí se tu strašné věci. Jen málokdo dostane takovou příležitost jako my dva."

„My dva?"

„Ano, i já jsem ji dostal, a taky souhrou náhod, jako vy. Poznal mě můj polský kolega, a teď se začíná postavení židovských lékařů zlepšovat. Určitě díky tomu německému šéflékaři, co sem přišel na podzim. I já mám výrazně lepší podmínky, než jiní vězni. Jen díky svým známostem a také své profesi. Snažím se jiným pomáhat, ale i já někdy cítím jisté provinění, protože mám více jídla než ti ostatní, přeci jen požívám jako lékař jistou ochranu. Není to k těm dalším spravedlivé, ale ani já jsem neodmítl vykonávat funkci lékaře. Dokonce jsem o ni usiloval, abych zde přežil. Ačkoli jsem předtím ztratil vše, na čem mi skutečně záleželo …"

„Vy ale jen pomáháte, vy se na žádných pokusech nepodílíte …"

„Vy také jistě žádné pokusy nevymýšlíte. A jistě se snažíte ulehčit osud těm, co byli úmyslně poškozeni, zmrzačeni."

„Snažím, pane doktore. Ale také jim pomáhám."

„Tohle je to hrozné dilema, které za vás nikdo nevyřeší, Danieli. Ode mě neuslyšíte žádný odsudek, ale také vám nemohu poskytnout rozhřešení," říká velmi tichým hlasem Pichman.

„Já vím, pane doktore," hlesne jen Edelstein. Vlastně ani neočekával, že by Josef na jeho nabídku kývnul, ale považoval za svou povinnost mu ji učinit.

Zcela jiný pohled má na situaci písař Adam Cieluch, se kterým se sejde následujícího dne. Toho krom jiného požádá, aby mu vyhledal některé vězně, jejichž čísla zná. Při té příležitosti mu sdělí, čím byl doktorem Schröderem pověřen.

„Tak to je další bezvadná zpráva," říká polský přítel.

„Další? Máš taky nějakou podobnou?"

„Nemyslím teď sebe," zavrtí hlavou Cieluch, „Myslím na Wladislase. No toho tvého kolegu chirurga. Nepochlubili jste se navzájem?"

„V poslední době jsme spolu nemluvili. Oba asi máme dost svých starostí," říká Edelstein lhostejným hlasem, ve skutečnosti se s Deringem moc setkat ani nechce. Vždy, když k tomu dojde, nastává mrzačení vězňů.

„Má taky slíbeno místo šéflékaře, ale na bloku jedenadvacet."

„Přímo celého bloku?" podiví se Daniel, „A říkáš blok jedenadvacet? Zatím působil na tom bloku osmadvacet," přemítá, „Ale jak se zdá, poměry se tady opravdu mění."

„Tak myslím, že říkal jedenadvacet. Nebo možná bude šéflékařem na té osmadvacítce. To by pak byl asi tvým nadřízeným, ne?" zasměje se Adam.

„Nevím. Mám od Schrödera slíbeno, že tam budu mít určitou volnost. Na tom našem oddělení. A budu podléhat přímo jemu. Pochopitelně nad ním je Wirths, ten německý šéflékař celého tábora. No uvidíme."

„V každém případě je obojí dobrá zpráva," tváří se písař spokojeně, „Sám dobře víš, jak je tady pořád potřeba někomu pomoc, když vážně onemocní. Když budete mít svoje oddělení nebo dokonce celý blok, můžete tam někoho přijmout, schovat. Udělat tajně operaci, mít tam zásobu léků a podobně. To všechno je moc důležité."

„Ty léky určitě půjdou, i Schröder má zájem si zase něco vysloužit. Nemyslí jenom na ten svůj strašný výzkum, ale i sám na sebe, na svou kapsu. Vypadá to nadějně, půjdou přes něj určitě zase sehnat léky a možná i něco dalšího, třeba i jídlo. Sám mi to naznačil. Pokud tedy bude čím platit," dodá pro jistotu Edelstein.

„Tak platit bude čím," přikývne Cieluch, „Máme určité vazby na komando Kanady, ačkoli je teď v Birkenau. Ale i sem do tábora se něco dostane. Jak, to ti radši říkat nebudu."

„Ne, to mi neříkej, nestojím o to moc vědět. Už takhle toho vím víc než dost," povzdechne si lékař, je nositelem mnoha informací, které Němci chtějí utajit, „Adame, mám tady seznam, čísla vězňů. Mohl bys mi zjistit, jestli jsou ještě naživu? Mám právo si na to oddělení vybrat personál, tak jsem chtěl někoho, koho alespoň trochu znám. Ale nevím, jestli ještě někdo z nich žije."

„Zkusím se mrknout," podívá se písař na obdržený papírek, „Nevezmeš si sem svoje bratry?"

„Rád bych," zase si povzdechne Edelstein, „Ale Isaaca prý od těch krematorií nikdo nepřeloží, a Joseph ani dvojčata nechtějí na ošetřovnu. Radši chtějí zůstat v těch komandech, co jsou teď. Tak asi ne."

„Vlastně se jim ani nedivím. Sloužit na ošetřovně jistě není žádný med. Ty čísla ti prověřím."

„Pokud by byl problém, tak to může jít i oficiální cestou. Schröder mi říkal, že mi zařídí, abych se mohl podívat do dokumentace některých vězňů. Sice měl na mysli lékaře …"

„Uvidíme, co tam bude. U některých jsou údaje z jejich papírů, někteří dorazili bez nich, protože jim je před transportem zabavili. U některých potom došli, některé se pálili, ale to hlavně těch, co umřeli … Ty čísla ti prověřím, a pokud budeš chtít ty sám přístup k dokumentaci těch doktorů, tak to si budeš muset dojednat, přes toho Schrödera."

„Spíše asi zkusím někoho nového," zamýšlí se Daniel, „Ti, co už jsou tady, tak vědí, co má být ten blok osmadvacet zač a určitě se tam nepohrnou."

„Tohle už je na tobě. Dane, promluv si s Wladislasem, měli byste táhnout za jeden provaz. Bylo by to výhodný, jak pro vás, tak pro nás," říká vážným hlasem Cieluch, „On se ti může zdát poněkud chladný, ale určitě to není práskač a už mnoha lidem hodně pomohl."

„Já vím, říkal jsi mi to. Ale ty strašné operace …"

„Dělá, co musí dělat. Jako ty," připomene písař.

„Máš pravdu. Promluvím s ním, určitě," slibuje lékař.

„Můžeš si promluvit taky se Schröderem, pořád tady máme schované cennosti, ale i peníze, třeba americké dolary, ale i marky. Můžeme mu zaplatit, podle toho, co bude chtít. Penězi, zlatem, drahokamy. Všechno je na skladě," zasměje se Cieluch.

„Je to zvláštní, Adame," zavrtí hlavou Edelstein, „Na jedné straně nás tady drží a zabíjejí, na druhé straně s námi obchodují. Všechno tady je takové bizardní."

„To víš, je tady strašně moc nakradených věcí. Prostě všechno tam neohlídají. Nebo ani ohlídat nechtějí. Vědí, že se to k nim dostane zpátky. Pokud si nenakradou sami rovnou, ale to asi jen ti hlavouni. Ti další, ti získávají z obchodů s vězni. Jsou to taky jen lidi, i když si hrají na Bohy. Taky mají základní lidskou vlastnost, a tou je touha získat peníze, majetek. Což je pro nás strašně dobře. Ani nevíš, jak je ta korupce tady rozsáhlá. Nevím, jestli je tady vůbec někdo, kdo nekrade," ztiší raději hlas, „Ale jak říkám, to je jenom dobře. Můžeme si tak koupit přeci jen trochu lehčí život."

Čas běží a Daniel má pořád jen dva podřízené, kterými jsou Šimon Chason a Avi Libek, dva zdravotníci z bloku osmadvacet. Jsou mu k ruce, pomáhají mu teď budovat jeho oddělení. Zní to hezky, jeho oddělení. Jen kdyby bylo klasickým, a ne tím experimentálním. Jenže s tím bohužel nic neudělá.

„Gratuluji, kolego," řekne poněkud chladně Dering, když se s ním setká na krátký osobní rozhovor.

„I já vám, pane doktore," opáčí Edelstein, „Jen si nejsem jistý, budete tady na bloku osmadvacet, nebo na té desítce, nebo i na té jednadvacítce?"

„Budu všude," usměje se Wladislas, „Budu vlastně šéflékařem a kápem v jedné osobě, na té jednadvacítce. Ale tady budu mít pořád ten chirurgický sál, nicméně i vy ho můžete využívat. Já vím, nejste chirurg, ale jste zručný a jednodušší operace zvládnete. A taky budu na té desítce,

jsem domluvený na spolupráci především s doktorem Schumannem, ale možná i doktorem Claubergem."

„S doktorem Schumannem … ty experimenty s ozařováním asi budou pokračovat …"

„Určitě, ale to snad víte vy lépe než já, ne? Byl jste u toho blíže, než já. Já jsem jen prováděl operace, abych vám zajistil potřebné vzorky."

„Nám …"

„Tak nechytejte mě za slovo. Oba dobře víme, že děláme jen to, co musíme. Jak jsem byl informován, a vy jistě také," říká Dering odměřeným hlasem, „tak výzkum obou pánů doktorů se sterilizací bude pokračovat. Je tedy dost pravděpodobné, že budu opět povolán, abych provedl ty operace. Vy už u toho vůbec nebudete?"

„Nevím, pane doktore. Mám teď mít na starosti to nové oddělení, na bloku osmadvacet. Ten výzkum má mít taky významnou prioritu a podporu, jak mi bylo sděleno. Já jen …," trochu se zarazí židovský lékař, „Já jen, Adam mě požádal, abych si s vámi promluvil."

„Vím, také jsem s ním mluvil. A nejen s ním," lehce se usměje Wladislas, „Kolego, není důvod, proč by mezi námi měly být jakékoli rozpory. Oba jen děláme, co dělat musíme, abychom tady přežili. Uznávám, vaše pozice je těžší, vzhledem k tomu, že jste Žid, ale taky jste si to zařídil docela dobře. Taky umíte zajistit léky, taky se snažíte jiným vězňům pomáhat. Máme i stejné přátele. Nic proti vám nemám."

„Ani já ne," řekne rychle Edelstein, „Jen jsem prostě opatrný."

„Což je jistě správně."

„Já vím, pane doktore. Já jen … většinou jste takový … chladný? Odtažitý?"

„A vy snad ne?" znovu se lehce usměje Dering, „Oba se snažíme o to samé, ne? Musíme se s tím tady nějak vyrovnat. Pomáháme jedněm, bohužel pak musíme udělat něco, co nám není dvakrát po chuti. Nejde se tomu poddávat. Víte, já jsem tady už od srpna čtyřicátého roku. Brzo to budou tři roky. To je dost dlouhá doba. Viděl jsem tady strašné věci, a musel dělat strašné věci."

„Musel dělat?"

„Myslím ty operace. Těžko se něco odmítá. Vlastně jsem odmítl jen jednou," stáhne se teď tvář chirurga do nešťastného výrazu.

„Odmítl jste? Co jste odmítl?"

„Špatně se mi o tom mluví," zní teď hlas Wladislase dost zdrchaně, „Doktor Entress mi kdysi dávno nařídil píchnout jednomu pacientovi injekci. Ten krátce nato zemřel …"

„Byla to ta …," zarazí se Edelstein.

„Ano, byla to ta. Jenže já to nevěděl. Pochopil jsem to, až když ten pacient umřel. Tehdy jsem poprvé a vlastně naposledy něco odmítl. Odmítl jsem dávat ty injekce," povzdechne si Dering.

„Prošlo vám to …"

„Kupodivu, tohle mi prošlo. Ale jiným vzdorem jsem už radši svůj osud nepokoušel. A jak se zdá, tak se mi podařilo si tady získat dobrou pozici. Ta funkce blokového šéflékaře je toho důkazem," říká chirurg tichým hlasem, pak se v něm objeví příznak emocí, „Kolego, o tomhle nikomu neříkám. Jen jsem chtěl, abyste pochopil i moje postoje. Vy máte svého patrona, který nad vámi drží ochranou ruku, zato mu asistujete při těch jeho pokusech. Já mám zase jiné. Naše vzájemná dohoda a spolupráce bude účelná pro nás oba."

„Určitě, pane doktore. Já jen … když jsem ten Žid …," podívá se Daniel pátravě.

„Tak zrovna vás nemusím, to je pravda, nebudu to před vámi zastírat. Ale také vám na rovinu řeknu, to, co tady s váma dělají, tak to už je … prostě tohle už je přehnané. Vcelku bych pochopil, kdyby vás přesídlili, tam někam na východ, do Ruska. Ale ty komory …," zavrtí Dering hlavou, „Jak vidíte, snažím se k vám být upřímný."

„Za vaši upřímnost děkuji, pane doktore. Určitě neudělám nic, co by bylo proti vašim zájmům. Já si jen chci vést svoje oddělení, tak, aby byl pan doktor Schröder spokojený. Abych pak měl já trochu jednodušší život, tady v tom …“

„Chápu. Kdybyste něco potřeboval, tak se na mě můžete obrátit.“

„Něco potřeboval?“ podívá se tázavě Edelstein.

„Například nějakou operaci. Třeba ne zrovna oficiálně. Mezi námi, udělal jsem jich tady už stovky, tajně, po večerech či nocích, když už tady nebyl nikdo z nich. Zachránil jsem už stovky lidí, na druhé straně taky musel uposlechnout příkazy a řezat do jiných, kterým ty operace až tak nepomáhaly, pokud nebyly přímo zbytečné. Což mi ale pak umožnilo zachránit ty jiné.“

„Všechno tady je hodně nenormální,“ povzdechne si Daniel, „Cítím to podobně, pane doktore. Nejde jim vzdorovat, jinak by … však víte. Když ale spolupracujeme, alespoň trochu můžeme někomu pomoc. Děkuji vám taky za tu nabídku. Pokud bych potřeboval, obrátím se na vás.“

„No, budeme se muset oba teď dost otáčet, když máme ty nové funkce. Abychom o ně zase rychle nepřišli,“ poznamená Dering.

Edelstein ten večer o polském chirurgovi přemýšlí. Pořád si není příliš jistý, nakolik jeho slova odpoledne byla upřímná. Zdá se mu, že tady dost zesurověl. Na druhé straně, pokud je tu již téměř tři roky, asi se na něm toto prostředí muselo podepsat. Alespoň nezastíral, že Židy moc rád nemá. Nicméně jeho respektovat asi bude, ne proto, že je kolega, ale protože má za sebou mocného ochránce v podobě Schrödera. A možná i proto, že se znají oba s dalšími Poláky.

Daniel leží na posteli, co již má ve svém novém doupěti. S pomocí Šimona a Aviho si ho docela dobře zařídil. Má tady něco na způsob knihovny, skříňky s proskleným vrškem, v němž se nachází odborná literaturu. Dole pak jsou umístěné lékařské nástroje, léky, ale i oblečení. Je zde i skříňka s oficiálními léky. Pod oknem se nachází pracovní stůl a ve středu místnosti stojí speciální lůžko, na němž může vyšetřovat pacienty.

Víc se sem už opravdu nevejde. Ale je šťastný za tento kutloch, určitě není moc vězňů, co mají k dispozici svoji vlastní místnost. On ví jen o vedoucích bloku či kápech, a taky blokových písařích. Ano, už jen tím patří mezi prominentní vězně. K tomu má teď právo vlastně nosit kompletní civilní oblečení, respektive nemusí už na sobě mít ty hrozné pruhované hadry. Bohužel stále se ale na jeho hrudi vyskytuje jeho číslo a pak ty dva zkřížené trojúhelníky.

„Cos mi to dal za čísla?“ zeptá se další den Cieluch, a tváří se poněkud divně.

„To byli vlastně pacienti. Tady ti čtyři, na těch jsme dělali jisté pokusy … no prostě takový výzkum, naštěstí je tolik nepoškodil …,“ je v rozpacích Edelstein, když ukazuje prstem na čtyři vězeňská čísla kolegů Šimona. Je odeslal pryč, Šimona si tady nechal.

„Tak to nevím, jak jim to ublížilo nebo neublížilo, v každém případě už ani jeden z nich nežije,“ pokrčí rameny písař, „Tyhle tři mají uvedený symbol, co značí plynovou komoru. No jasně, tak to tam napsané není. Ale podle všeho je selektovali a poslali do plynu. Asi když zeslábli. No a tenhle,“ ukáže na čtvrté numero, „tak ten zemřel na pracovní úraz. Což bych přeložil asi tak, že mu někdo rozlousknul hlavu. Možná holí, možná kulkou.“

„Rozumím.“

„No, a tyhle dva, tak jeden už je taky po smrti,“ ukáže Cieluch na číslo chudáka Itzaka Gurwitze, židovského mladíka, který byl ozářený a poté mu byla odejmuta varlata, „Takže z toho tvého seznamu je naživu jen jeden. Tenhle. Pracuje někde v Birkenau. No, kdoví v jakém je stavu,“ vrátí seznam jeho autorovi.

„Rozumím,“ povzdychne si Edelstein, „Byli to moji pacienti, co jsem trochu znal. Vlastně téměř všichni, co jsem léčil, jsou už po smrti,“ dodá hodně zdrchaným hlasem.

„Tak to tady chodí. S tím ty nic neuděláš,“ pokrčí rameny Adam, „Ačkoli, proti loňskému roku bych řekl, že se to trochu zlepšilo. Podle mého už není tak strašné vraždění v těch pracovních

komandech. Tak jistě, pořád zabíjejí, ale řekl bych, že už ne tak bezdůvodné. Zesláblé a nemocné pořád likvidují, ale předtím zabíjeli daleko víc jen tak, pro zábavu. Možná jim jen začala docházet pracovní síla. Nebo jí potřebují víc."

„Řekl bych, že jim stále přichází nová a nová pracovní síla," odvětí hořce lékař, „Pokud vím, tak transporty pořád jezdí. Ale asi máš pravdu, ten nový německý šéflékař Wirths situaci přeci jen trochu zlepšil. Určitě tedy podmínky pro židovské lékaře, kteří už smějí léčit. Ale celkové podmínky jsou tu prostě strašné."

„Však se s tím snaží něco udělat. Mají už plán, jak tam kousek od tábora v Birkenau, jak tam vybudovat nějakou Saunu. Jak tomu říkají. Má to být zařízení na očistu a dezinfekci."

„Další plynová komora?"

„Tak ta tam bude taky, dokonce víc, jak jsem slyšel od těch, co viděli ty plány. Ale tentokrát na věci, nikoli na lidi. Tam se budou dezinfikovat věci. Což se už děje i teď, na mnoha místech tábora, jak dobře víš. Tam tím plynem skutečně zabíjejí vši a možná i jinou havěť. Ale teď tam stavějí celý komplex, kde má ta očista probíhat. Prostě se bojí další epidemie. Já se naopak obávám, že to do léta nestihnout, možná tak do konce tohohle roku. Až přijde léto, větší teplo, možná zase budou řádit ty choroby víc. Díkybohu je ta zima trochu utlumila."

„Uvítám všechno, co zlepší hygienické podmínky. Pochopitelně vím o těch plynových komorách, kde se dezinfikují věci. Bohužel ale taky vím o jiných, kde se zabíjejí lidi."

„No nic, Dane. Co jsi chtěl, to jsem ti zjistil. Musím už jít," obrací se Adam, pak se ještě zarazí, „Slyšel jsem, že sis promluvil s Wladislasem. Což je dobře. On není tak špatný chlap. Jen působí tak trochu surově. Ale zažil toho tady už hodně. Jenže mu taky dost lidí vděčí za svůj život, jen díky němu tady pořád jsou. Jiným ho o nějaký čas prodloužil. Sice vás Židy kdovíjak rád nemá, ale s tebou bude vycházet dobře, za to ti ručím."

„Ručíš … Budu jen rád, když budeme spolupracovat," řekne Daniel, snaží se, aby se v jeho hlase neodrazily jeho smíšené pocity, které má, když zazní jméno chirurga.

Tak, a je na tom pořád stejně. Na svém zatím prázdném oddělení má k dispozici jen ty dva mladíky, Šimona s Avim. Zatím mu stačí, neboť probíhají přípravy, opravy, zajišťují vybavení. Ale jestli sem přivede v brzké době Schröder pacienty, bude takový počet nedostatečný. S provinilým výrazem se k nepovedenému náboru přizná svému šéfovi, když se ten objeví na kontrole. Posadí se spolu v novém působišti židovského lékaře.

„To je jedno," mávne Johann překvapivě rukou, „Prostě nařídíme, aby se u příjmu poptali, a když se tam vobjeví nějakej zdravotník, tak aby ho sem poslali. Buď nám bude vyhovovat, nebo přijde někdo jinej. To samý s těma doktorama. Dával bys přednost starším nebo mladším?" podívá se zpytavě.

„Tak starší jistě budou mít mnohem víc zkušeností, mladší asi větší touhu po životě," zamýšlí se Edelstein.

„Tohle nechám na tobě. Až se nějakej vobjeví, tak ti nějak zprostředkuju setkání. Pak si vybereš. Když tobě nebo mně nebudou vyhovovat, tak je prostě vyměníme. Prostě si to časem nějak sedne, ten tým," nedělá si z nedostatku zdravotnického personálu těžkou hlavu kapitán, „No vida, jak sis ten kutloch tady vybavil. Tohle už není ani jako vězení, co? Jako koncentrační tábor, co? Máš se tu jak v peřince. Tak doufám, že tomu budou taky vodpovídat ty výsledky."

„Za vše velmi děkuji, pane doktore."

„No, sice se říká, že nemáš zač, ale v tomhle případě máš zač. To je ti doufám jasný. A to sem ještě zejtra přeložej nějaký ty pacientky Carla, taky nějakej zdravotnickej personál," mrkne esesák na vězně.

„Helene?"

„Jo, taky mezi nima bude. Postaral jsem se, aby s ní šla i ta dozorkyně, co jsem s ní domluvil tu vochranu, pro tu tvojí. Máš tam na ten blok přístup, tak se tam zastav. Ta dozorkyně se vyzná,

tak když budete šikovný, tak teď je tam hodně místa, kde se dá zašít. I na delší dobu, než jen na pár minut."

„Moc děkuji, pane doktore," objeví se po strašně dlouhé době ve tváři Edelsteina přeci jen trochu radostnější výraz.

Poté probírají již jen medicínské záležitosti a diskutují o připravovaných pokusech. Podle všeho ještě Schröder vyjednává o lécích, co začnou testovat, i o prioritách armády, na kterých začnou pracovat jako první.

CO PRO NĚ DĚLÁŠ?

Druhý den ráno začne jako obvykle. Budíček v pět hodin, poté očista a snídaně, následuje ranní apel. Tomu se bohužel ani Daniel nevyhne. Sice už není taková hrozná zima, a on má velmi dobré oblečení, nicméně dlouhé stání v aprílovém počasí není žádná slast. Po skončení apelu si pozve své zatím dva jediné podřízené do své kanceláře, kde jim začne rozdávat úkoly na další den.

„Co je s tebou, Šimone?" trochu se zamračí, „Pořád seš jako tělo bez duše."

„Moje duše už dávno zemřela," hlesne oslovený.

„No dobrá, ale i tak," nelíbí se lékaři psychický stav zdravotníka, „Šimone, vzpomínáš na ty čtyři, co s tebou byli tenkrát u těch prvních testů? Tady?" rozhodne se ho z letargie trochu vyburcovat. Otázkou je, zda volí vhodný způsob.

„Ano, pane doktore."

„Ptal jsem se po nich. Jestli by třeba někdo z nich nemohl tady taky pracovat. Šimone, ani jediný z nich už nežije. Jednoho zabili při práci, další tři neprošli selekcí a skončili v tý komoře. Víš, proč ti to říkám?"

„Jsem vám vděčnej, pane doktore. Je mi jasný, že kdybyste si tehdy vybral někoho jinýho, tak je dneska naživu von a já mrtvej."

„Neříkám ti to proto, abys mi byl vděčnej. Ale abys s tou šancí dobře naložil."

„Pane doktore, tak co mám dělat? Mám se snad usmívat? Copak to tady jde? Teď je to ještě dobrý, nikdo tady není. Teda na našem oddělení. Ale už brzo to tu jistě bude zase hrůza."

„Pořád na ni myslíš?"

„Myslím. Já se do ní asi zamiloval, pane doktore."

„Byla moc hezká a statečná, Šimone. Ale už prostě není. Nevím, jak to nakonec všechno dopadne. Máme teď určitou ochranu, pravděpodobně na dost dlouhou dobu, ten výzkum není na pár měsíců. Co bude pak … Ale máte naději, ty i Avi. Máte naději přežít, a jednou si najít dívku, založit s ní rodinu …"

„Pane doktore," objeví se ve tváři Chason soucitný výraz, „nevím, jestli to má bejt nějaká terapie nebo co. Máte pravdu, máme naději tady žít dýl. Ale nejsem hlupák, pane doktore. Jednak nás chtějí všechny zabít, protože jsme Židi. A za druhý, myslíte si, že nechaj svědky těch svejch zvěrstev? Pokud vím, tak tenhle blok, i ta desítka, má mít zvláštní režim. Všechno má bejt utajovaný."

„Máš pravdu, Šimone. Nikdo z nás neví, co bude třeba za rok, za dva roky. Ale ty dva roky, o kterých pan doktor Schröder mluvil, kdy tady chtějí dělat ten výzkum, to je hrozně dlouhá doba. Kdoví, co se mezitím semele. Třeba mezitím prohrajou válku. Ne, nic neříkej," zamračí se Daniel, „Prostě ty i Avi máte naději, tak si ji nesmíte nechat proklouznout mezi prsty. Třeba tím, že něco poserete. Nebo ztratíte chuť žít."

„Nemám zájem umřít, pane doktore. Jen se už prostě nedokážu radovat. To je všechno," sklopí hlavu Chason.

Daniel je vyžene a pak se věnuje studiu odborné literatury, z oblasti, o které včera se svým šéfem diskutoval. Vyruší ho až příchod obou jeho zdravotníků, kteří se tváří všelijak.

„Co se stalo?“ podívá se na ně nevrle.

„Pane doktore, je tady jeden vězeň … prej sem byl přeloženej … ale vypadá strašně,“ říká s velkými rozpaky Chason, „Je tady, aby … myslím aby …,“ zakoktá se. Jistě chce vyjádřit své obavy, že sem toho chudáka poslali, aby ho tady zabili. Třeba tou injekcí. A možná ho potom i pitvali.

„Kde je? Tak ho sem vemte,“ houkne lékař na své podřízené.

Oba odejdou a za chvíli přivedou hroznou lidskou trosku. Mladík je právě asi tak na hranici stavu, za níž už se vězni označují za musulmany. Což je vždy signál pro selektujícího, aby pro říši již bezcenný život nechal ukončit. Takový vězeň již není schopný dále pracovat, a tak je dle zdejších zvrácených pravidel zabit.

„No ty teda vypadáš,“ zavrtí hlavou Daniel a podívá se na hrozně skleslého mládence.

„Pane doktore … jste to vy …,“ dívá se poněkud překvapeně devatenáctiletý Zawel Weiss, hoch, co byl v prosinci ozářený a pak mu bylo odejmuto levé varle. Pak jen sklopí hlavu, „Myslel jsem … na plyn … bude to teda tou injekcí?“ položí hrozně tichým hlasem otázku, a teď klopí hlavu i oba zdravotníci. Domnívají se, že budou muset zuboženého chlapce dopravit na nějaké místo, kde bude jeho život ukončen.

„Co ti další? Myslím, co byli s tebou na těch pokusech,“ zeptá se Edelstein.

„Pokud vím, už to mají za sebou,“ odpovídá zdrchaný mladík tomu odpovídajícím hlasem, „Nejdřív šli ti, co jim to uřízli všechno. Když se někde svlíkli, vzbuzovali pozdvižení. Tak je dost brzo selektovali. Já měl asi štěstí, že mi tam něco přece jen zbylo. Pak šli i mnohý další. Ty zabila práce. Jako mě. Nevím už vo nikom, kdo by ještě žil. Možná je ještě někdo v nějakým komandu, ale dost vo tom pochybuju. Bude to rychlý, pane doktore?“

„Tak po té injekci, pokud je ti aplikována do srdce, tak po ní upadneš tak do čtvrt minuty do bezvědomí. Takže je to rozhodně lepší, než ta smrt v plynu,“ říká Daniel, „Ovšem pokud si myslíš, že tě sem přivezli, abys dostal tu injekci, tak se mýlíš.“

„Mýlím?“ pozvedne své zapadlé oči Weiss, pak se v jeho obličeji objeví výraz děsu, „Pane doktore, budete mě zase operovat? Uříznete mi tu kouli, co mi zbyla? Ještě než umřu?“

„Zaweli, uklidni se,“ rozhodne se lékař vše uvést na správnou míru, „Ty si myslíš, že tohle je konec, nebo předtím ještě bude mučení a pak konec. Ale vopak je pravdou. Usmálo se na tebe štěstí, což je tady v tom pekle téměř zázrak. Nebyl si sem přeloženej, abys tady přišel o tu kouli nebo abys tady dostal tu injekci. Nechal jsem tě sem přeložit já.“

„Vy?“ objeví se v očích zdevastovaného mladíka obrovský údiv, a menší i v očích vedle stojících mládenců, „Vy můžete nechat někoho jen tak přeložit?“

„Tak to určitě ne. Ale dostal jsem právo si sem vybral personál. Jsem teď totiž něco jako vedoucí lékař, nového oddělení, co se tady buduje. Ti dva, co jsou vedle tebe, Zaweli, tak to jsou tvoji noví spolupracovníci.“

„Spolupracovníci?“ tváří se teď všichni tři překvapeně.

„Po pravdě,“ povzdechne si Edelstein, „vy tři jste jediní z mých pacientů, co jsou ještě naživu. Zaweli, to je to štěstí, o kterém jsem mluvil. Další selekcí bys už totiž jistě neprošel.“

„To vím, pane doktore. Copak tady ale žádná nebude?“ je Weiss opatrný, nebo se mu nechce uvěřit, že by snad neměl v brzké době zemřít. Už se s tím téměř smířil. Tedy smířil. Prostě mu bylo jasné, jak to musí dopadnout.

„Nebude. Teď půjdeš, a pořádně se vydrhneš. Tady pánové tě taky pořádně vyholí, dezinfikují. Taky ti zajistím jiný hadry. Tyhle musí zmizet, kdoví, co v nich všechno máš. Pak začneš líp jíst. Máme tu právo na vyšší dávky. Chtějí, abysme tu dobře sloužili, ne abysme tu

v krátký době pomřeli. Bude asi chvíli trvat, než se dáš dohromady. Ale na druhý straně, budeš se muset snažit," upozorní Daniel.

„Vy to myslíte vážně, pane doktore? Chcete si mě sem vzít? I když jsem v takovým stavu? Když si můžete vzít někoho, koho přivezli nedávno? Kdo je ještě silnej?" má zubožený mladík ve tváři nechápající výraz.

„Tebe znám, Zaweli. Budeš se tu ale muset otáčet, jinak bych tě pochopitelně ochránit nedokázal. Ale teď už ho rychle odveďte, svlíkněte a přineste mi ty jeho hadry. Já dojdu vyfasovat jiný. Kdyby ho tu tahle viděl doktor Schröder, tak by mně hrozně vynadal, a kdoví, co by s ním pak udělal. Tak honem, honem," ukáže na dveře Edelstein, pak je ještě zastaví, „Zatím ho někam strčte, hlavně mi ho sem nevoďte, když tady bude nějakej německej doktor."

Trojice zdravotníků odejde, po chvíli se vrátí Avi s páchnoucími věcmi svého nového kolegy. S nimi zamíří Daniel do skladu, má tam od Schrödera vyjednánu jistou protekci, pro pracovníky jeho oddělení. Johann je chce mít čisté, nikoli smrdící, a také díkybohu silné a slušně živené. Respektive žádná sláva s jídlem to ani tak nebude, ale až tady bude větší počet vězňů, jistě se dá něco navíc získat. Pro zdravotnický personál.

Pak se Edelstein zajde podívat na nového podřízeného, nevypadá dobře, je už hodně kost a kůže, objevuje se i pár boláků. Dostane něco málo k jídlu, z tajných zásob lékaře, a ten mu také ošetří mastí postižená místa. Pak mu i prohlédne šourek, kde mu zůstalo pravé varle, naštěstí se rána zacelila a už nijak nehnisá. Kdyby ano, byl by už po smrti. Pak ho nechá obléknout a uložit na lůžko, dnes bude zašitý odpočívat, až do večerního apelu. Takový je jeho milosrdný příkaz.

Znovu se zabere do odborné literatury, dnes nemá vlastně žádnou práci. Po obědě se chce podívat na blok deset, jestli už tam přeložili pacientky doktora Clauberga a hlavně jeho Helene. Kéž by se mu podařilo s ní být dneska chvíli sám. Třeba i těch pár minut. Ale snad, když tam bude ta dozorkyně … Zasní se. Pak unyle zvedne oči ke dveřím, které se otvírají. Očekává někoho ze svých dvou mobilních podřízených. Vyskočí a rychle se staví do pozoru.

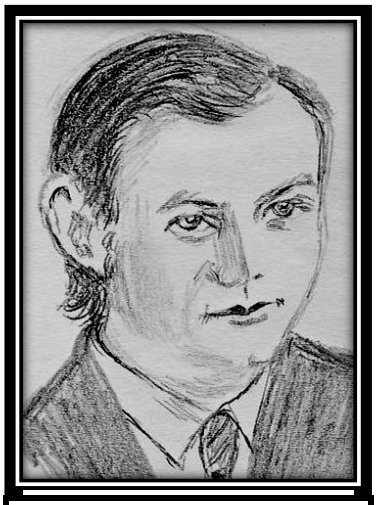

SS-Hauptsturmführer Eduard Wirths

„Zařídil sis to tady vážně dobře," ozve se ode dveří hlas třiatřicetiletého Eduarda Wirthse, esesáka a šéflékaře celého tábora.

„Pane SS-Hauptsturmführere …," zvolá Edelstein a chce se zahlásit, je však umlčen rázným pohybem ruky.

„Dej si pohov, doktore," má na tváři lehký úsměv Wirths, „Jsem tady na inspekci. Tak jsem zaskočil i sem," zavře za sebou dveře, dle všeho je sám, „Chci si s tebou trochu popovídat. Podívat se na ten zázrak, co o něm tak básnil Johann."

„Přišel jste si popovídat …," tváří se překvapeně i vyděšeně Edelstein, jeho šéf má sice dost velké slovo, asi i díky osobní známosti s Himmlerem, ale tenhle muž je pořád jeho nadřízeným. A pochopitelně i on, jako vězeňský lékař, mu podléhá. Wirths ho jistě musel, respektive bude muset v jeho funkci schválit. Taky by ovšem mohl nařídit jeho výměnu, kdyby nebyl spokojený, „Pane doktore, vlastně pane Standortartz …"

„Stačí ten doktor, doktore," tváří se Eduard celkem vstřícně, vypadá docela lidsky, velmi kultivovaně. Což ale asi bude jen další z mnoha paradoxů tohoto místa.

„Ano, pane doktore. Prosím, posadíte se?" podvědomě očistí Daniel rukávem židli u pracovního stolu pod oknem, na které sám seděl, pak ji nabízí vzácnému hostu. Ten se jen usměje, asi nad tím vyčištěním, a pak se posadí. Svou čepici a rukavice odhodí na stůl, převlečník, co měl přehozený přes ruku, předá svému vyplašenému hostiteli. Ten svrchní díl uniformy opatrně odloží na vyšetřovací lůžko, pomalu jak svátost, a zůstane stát v pozoru.

„Támhle je další židle, ne?“ ukáže rukou šéflékař, „Tak se taky posaď.“

„Mám se posadit? Ve vaší přítomnosti?“ ptá se Edelstein, zda se nepřeslechl.

„Chceš to dát písemně?“

„Ne, ne, pane doktore,“ rychle si přitahuje židovský lékař židli a sedá si. Přitom je jak na trní, vůbec totiž netuší, co může od tohoto uhlazeného esesáka čekat.

„Johann mi o tobě říkal. Ukázal mi taky některé zprávy, co jsi vypracoval. Domnívá se, že můžeš zvládnout vést to jeho speciální oddělení, jako vedoucí lékař, pod kterého bude spadat personál z řad vězňů. Není to tu právě obvyklé, zvláště když jsi Žid.“

„Určitě není, pane doktore,“ hlesne Edelstein.

„Jsi tady už skoro rok, jak jsem si zjistil. Dost dlouhá doba, na židovského vězně,“ říká Eduard klidným hlasem, „Dost se tady plýtvalo, myslím tím kvalifikovanou pracovní silou. Tím myslím vás, vězeňské lékaře, i z řad Židů. Což se teď ale mění.“

„Slyšel jsem, pane doktore. Velmi vám za to děkuji, jak za ty lékaře, tak za další vězně.“

„Další vězně?“

„Snad se jim dostane lepší péče, když bude víc kvalifikovaných členů personálu.“

„Ach tak. Domníváš se, že je tady lékařská péče na špatné úrovni?“

„Pane doktore, nepřísluší mi přece nic takového hodnotit,“ dostává se Daniel do úzkých.

„Doktore, nechci od tebe slyšet nějaké fráze a podobně. Chci slyšet tvůj názor. Tak co si myslíš?“ řekne důrazným hlasem Wirths.

„Pane doktore, pokud mám být upřímný … Po vašem příchodu se vše určitě zlepšilo, ale …“

„Ale?“

„Myslím si, že ani vy nemůžete dělat zázraky, pane doktore. Je tady hrozně moc lidí pohromadě. Většina z nich je podvyživená, tedy náchylnější k nemocem, a také s daleko obtížnější schopností léčby. Hygienické podmínky jsou zde velmi špatné. Také není dostatek léků. Mnohdy se vlastně ani neléčí, ale …“

„Ale?“

„Ale jen se čeká, až pacient zemře. Nebo spíše, než bude uznán za nevyléčitelného a bude mu poskytnuta speciální péče,“ lehce se chvěje hlas židovského lékaře, není si vůbec jistý, zda chce esesák skutečně slyšet pravdu. Určitě však není slepý a tohle musí taky vidět.

„Nemocniční zařízení v táboře má asi dost špatnou pověst, co? Ale pravdu, doktore!“

„Tu nejhorší, pane doktore. Vlastně se každý snaží takovému místu vyhnout. Takový přístup naopak napomáhá šíření různých nemocí, vzniku epidemií. Ale pane doktore, nelze se jim divit. Každý ví, že většina se z nemocničního bloku nevrátí, ale je nejčastěji selektována a odvedena či odvezena na speciální péči.“

„Někdy není vyhnutí,“ zachmuří se teď Eduard, „Máš pravdu, je tady hodně vězňů, a pořád přicházejí další. Pak se někdy musí přistoupit i k tvrdým opatřením. I v zájmu těch doposud zdravých.“

„Pane doktore, já jsem vězeň …“

„Rozumím, těžko něco takového budeš schvalovat,“ říká šéflékař smířlivě, „Máš taky pravdu v tom, že se s tím snažím něco udělat, ale není to jednoduchý. Ale ty tu máš mít na starosti trochu jiné oddělení,“ podívá se teď pátravě.

„Ano, pane doktore. Jistě jste informován, u čeho jsem již asistoval.“

„Jsem a musím ti říct, že jsou na tebe dobré reference. I od těch dalších mých kolegů, nejen od Johanna. Ne každému se ale líbí, když chci dávat určité pravomoce i některým lékařům z řad vězňů. Ty znáš doktora Deringa. Co si o něm myslíš?“ zeptá se Eduard a hodně tím Daniela zaskočí.

„Doktora Deringa znám pouze jako chirurga," začne ten opatrně, přitom horečně přemýšlí, co má říci, „Určitě je velmi dobrý a zručný chirurg, taky je určitě velmi loajální."

„Víš, čím bude pověřený?"

„Ano, pane doktore. Krátce jsem s ním mluvil, při jedné víceméně náhodné příležitosti."

„Co myslíš, zvládne takovou roli?"

„Určitě, pane doktore," rozhodne se Edelstein podpořit svého kolegu vězně, „Pan doktor Dering už je tady dlouho, má velmi mnoho zkušeností a má pověst velmi dobrého chirurga."

„Jenže vést blok, nebo jako v tvém případě oddělení, není jen o léčení. Navíc ty jsi dost mladý."

„Je mi dvacet sedm let, pane doktore. Z tohoto pohledu jsem určitě mladý a nemám zase tolik zkušeností. Pokud však dostanu příležitost, vynasnažím se nezklamat. Mám k tomu i velkou motivaci, v tomto prostředí."

„Tak tomu věřím," usměje se Eduard, „Ovšem zde jde o velkou zodpovědnost. Ty výzkumy budou dost sledované, z vyšších míst. Na druhé straně mají tato pracoviště jistou prioritu, tedy i vězni na nich pracující budou mít jistá privilegia."

„Jsem si velké zodpovědnosti vědom, pane doktore."

„Tak mi něco řekni, o tom, co jste tady už dělali," vyzve šéflékař židovského vězně a pak ho asi půl hodiny zpovídá.

Daniel se snaží mluvit velmi obezřetně. Teď rozhodně upřímný není, určitě nesděluje svůj názor na zvěrský výzkum. Dokonce ani na konečný výsledek, o kterém nemá valného mínění, především v oblasti experimentů se sterilizací. Snaží se především věcně a přesně popisovat výstupy z těchto výzkumů, komplikace při nich, aniž by je však jakkoli shazoval. Na druhé straně o nich dost ví, je již i značně teoreticky vzdělán. Nakonec sklouznou i k problematice onemocnění ženských pohlavních orgánů, o což dle všeho Eduard projevuje zvýšený zájem. Zpovídaný vězeň už dopředu lituje ženy, pokud se i tento velmi solidně vypadající esesák rozhodne zapojit do zvrácených experimentů.

„Budu už muset jít," podívá se na hodinky Wirths, „Určitě bude dost příležitostí v téhle naší odborné debatě pokračovat," podívá se na vězně, „Jedno je třeba si uvědomit," zní teď jeho hlas velmi vážně, „Snažím se o zvláštní režim, pro nemocniční bloky i personál v nich. Stejně jako o tohle oddělení. Ale ne každému je to po chuti. Proto je velmi důležité, aby vše dobře fungovalo, aby nebyly žádné problémy. Víš, o čem mluvím?"

„Snažím se pochopit, pane doktore. Určitě si moc vážím, a nejen já, jaký je váš přístup k vězeňským doktorům."

„Já ale teď mluvím o řízení. Třeba tohohle oddělení. Pokud ho chceš dobře řídit, tak musíš zvládnout svoje podřízený. Což není tak jednoduché, když jsi vězeň jako oni."

„Chápu, pane doktore. Chápu i úskalí, o kterých mluvíte. Jsou však různé metody, jak udržet třeba na tomto oddělení pořádek. Ne vždy je nejvýhodnější někoho mlátit, ne vždy je tak dosaženo nejlepší výkonnosti."

„Nemluvím tu o nějakém bezduchém mlácení," zavrtí hlavou Wirths, „Na to mám svůj názor, který se asi nebude moc lišit od toho tvého," lehce se usměje, „Mluvím tady o autoritě. O schopnosti si udržet respekt a s tím spojený pořádek, plnění úkolů. Což nemusí být právě jednoduché, zvláště když je někdo dost mladý."

„Jistě máte pravdu, pane doktore. Ale jsem si toho dobře vědom a jsem připravený se s tím vypořádat. Rozhodně nemíním tolerovat žádnou nekvalitní práci," tvrdí Edelstein rozhodným hlasem, „Sám jste říkal o jisté prioritě, které takové pracoviště má. Vězňům tady pracujícím se jistě bude dařit lépe, než v některých jiných komandech. Zvláště, když vy nad těmito bloky tak říkajíc držíte ochranou ruku. Každý, kdo tady bude pracovat, ať již jako lékař nebo zdravotník,

bude jasně poučený. Pokud by nepracoval kvalitně, sám bych požádal o jeho přeložení. Což dle mého, pane doktore, bude ta nejvyšší motivace. Pro všechny. Včetně mě."

„To zní rozumně," vstane šéflékař a i vězeň okamžitě vyskočí, pak se rychle chopí kabátu, aby ho esesákovi předal.

„Chcete si prohlédnout prostory tohoto speciálního oddělení, pane doktore?"

„Teď už nemám čas. Ale určitě sem budu dost často docházet," upozorní Wirths, „Tak dobře, doktore. Budu souhlasit s návrhem Johanna. Ale uvědom si, že budeš pod drobnohledem. Nejen mým a Johanna, ale i jiných, kterým se něco takového nemusí moc líbit," přidá další varování.

„Chápu, pane doktore. Moc si vaší důvěry vážím a udělám vše, abych ji nezklamal."

„To ti doporučuji," kývne šéflékař a bez dalšího vyjde na chodbu.

Naopak Edelstein dopadne zpět na židli. Zhluboka si oddechne, dle všeho obstál. Zavrtí lehce hlavou. Wirths se choval velmi vstřícně, hovořil velmi kultivovaně. Přitom zde velí bandě řezníků, z řad doktorů, kteří nejen že zdejšímu vraždění dávají jistý punc odbornosti, ale oni ho vlastně přímo řídí. Vždyť to jsou právě němečtí doktoři, kteří jedním pokynem ruky posílají na smrt tisíce lidí. Při selekcích v táboře, a ještě více při selekcích u vlaku.

Jak tohle může někdo pochopit? Šéflékař s ním hovořil velmi hezky, jeho vystupování bylo uhlazené. Ale možná už za pár hodin bude stát na peróně a nemilosrdně posílat ženy a děti do plynu. Na jedné straně naznačuje zájem zlepšit péči o vězně, zlepšit postavení vězeňských doktorů, na druhé straně sám podporuje zvěrské experimenty na vězních. Nemilosrdně čistí tábor od nemocných a od již zesláblých vězňů a vězeňkyň. Přitom moc dobře ví, že je svým rozhodnutím posílá na smrt.

Nemůže se soustředit, pořád se musí vracet k rozhovoru, který pro sebe považuje za klíčový. Proto uvítá pauzu na oběd. Vyslechne si obavy Aviho i Šimona o osud Zawela, ale přejde to jen pokrčením ramen. Pokud by ten hoch nepřišel sem, tak by do pár dní zemřel. Nejbližší selekcí by už neprošel, vlastně je zázrak, že prošel těmi předchozími. Pokud se nedokáže dát dohromady, jen se naplní jeho osud, který mu zde nacisté uchystali. Pokud se vzpamatuje, snad má naději tady žít ještě nějaký čas, a třeba i přežít.

Počká ještě chvíli a vydá se k bloku deset. Ten je pro běžné vězně uzavřený, a vlastně i pro běžné esesáky. On však má jako lékař výjimku, o které zde vědí. Je na seznamu osob, které mohou být vpuštěny do baráku, který se pravděpodobně v brzké době změní v mučírnu.

Zatím se jen částečně zaplnil jen prostor vyhrazený doktoru Claubergovi. Nechal si sem přeložit osm svých pacientek z bloku třicet z Birkenau a také několik ošetřovatelek, co mu tam pomáhaly. Těm pokusným pacientkám již byla aplikována minimálně první injekce blíže nespecifikované látky, skrz dělohu do vejcovodů, aby je ponejprv slepila a později bylo dosaženo jejich srůstu. Jsou zde ženy ve věku od dvacítky do padesátky, mnohé trpící bolestmi, všechny vyděšené. Odvezli je do neznámého prostředí, okna zde jsou zabedněná, ony odříznuté od okolního světa. Jakýsi skřet se jim hrabe v pohlavních orgánech, cosi do nich píchá, nevědí, co si o tom myslet. Přitom je jim vyhrožováno plynovou komorou, pokud nebudou spolupracovat, nebudou klidné. Dozorkyně, a i některé zdravotní sestry, pravděpodobně ne právě kvalifikované, je dokonce i mlátí.

Daniel se zajde podívat na pacientky, které v Birkenau ošetřoval, nikdo neprotestuje. Znají ho a asi o něm nemají valného mínění. Považují ho za kolaboranta, mají z něho strach, když tak peče s nácky. Proto se mu klidí z cesty.

Edelsteina stav úmyslně poškozených žen zase tak moc nezajímá, ale prostor Hygienického institutu zatím zůstává prázdný, proto bere vyšetření jako záminku se zde objevit. Pak spatří svou milenku, třiadvacetiletou Helene Kleinovou, a také dvaatřicetiletou dozorkyni Helgu Braunovou.

Nedaleko ní ale postává i sedmatřicetiletá Gilda Schmidtová, která dle tvrzení jeho snoubenky patří k těm nejhorším dozorkyním, brutálně týrá ženy a ještě zneužívá mladé dívky.

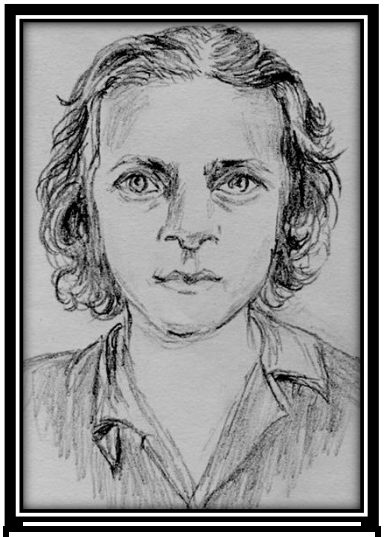
Kápo Gilda Schmidtová

„Mám na vás prosbu," využije Daniel příležitosti, kdy Gilda odejde a Helga zůstane na chvíli sama.

„Asi tuším jakou," zatváří se potměšile dozorkyně, „Mám příkaz od doktora Schrödera. Vyjít vám vstříc, doktore."

„Musím teď jít na místo, kde bude působit ten Hygienický ústav. Jedna sestra tam má sloužit. Bylo by potřeba, aby tam šla něco připravit," říká lékař a modlí se, aby i dnes byla dozorkyně vstřícná a chápavá.

„Pojďte mi to místo ukázat. Pak tam tu sestru přivedu," kývne Braunová, k velké radosti žadatele.

Edelstein jí představí zatím prázdné prostory, kde se bude zdržovat, vybere tu druhou zadní laboratoř na konci chodby. Zůstane sám, žena s páskou přes rukáv zmizí.

„Co se tady flákáš!" rozeřve se za chvilku na Helene, dokonce ji zlehka přetáhne obuškem, „Copak nevíš, že máš bejt jinde?" žďuchne do ní.

Vede zdravotní sestru na místo, kde čeká její milenec, neujde jí, nakolik je židovská vězeňkyně rozechvělá.

„Je tam klíč," upozorní Braunová, „Tak se zamkněte. Kdyby někdo šel, včas vás varuju," dodá.

V místnosti již čeká rozrušený Daniel, slova dozorkyně zaslechl, proto rychle zamyká. Ocitají se tak v přítmí, okna zde jsou také zatlučená, jen škvírami mezi prkny proniká dovnitř trochu světla. Což jim ale zase tak moc nevadí.

Vrhnou se k sobě, rychle házejí na zem svůj oděv, aby na něm vzápětí spočinuli sami. Nejsou si jisti, nakolik riskují. Ano, souloží s vědomím minimálně Schrödera a té dozorkyně, ale asi bude i dost nezasvěcených. Jen obyčejný kontakt mezi vězněm a vězeňkyní je těžký přestupek, o souloži vůbec nemluvě, a tak by jejich počínání mohlo by to pro ně mít nemilé následky. Wirths ho jistě nevaroval zbytečně, židovský vězeň s privilegiem je určitě trnem v oku mnoha zavilým náckům a fanatickým zastáncům rasové čistoty.

Jenže teď na možné následky nemyslí. Jsou tady spolu, nazí a hrozně nadržení. Po tak dlouhé době dostávají možnost se pomilovat. Opět obrovské a naprosto ojedinělé privilegium, v tomto táboře smrti.

„Co děláš?" zeptá se on, právě skončili, jsou upocení, ona však šátrá po svých šatech.

„Chci se obléknout, kdyby někdo šel …"

„Ne, ne, musíme to využít," zavrtí on hlavou, „Jen chvilku a …," nedokončí, ona mu rozumí.

„Moc riskujeme …"

„Ta dozorkyně přece hlídá. Varovala by nás."

„Dane, kdyby nás tu našli, zamčený … i kdybysme se stačili voblíknout … můžou nás hrozně potrestat. Přijdeme vo všechno, a možná i vo život …," je ona značně nervózní.

„Kdo by sem teď chodil. Vím, že sem dneska z toho institutu nikdo nepřijde a nic nepřivezou. A kdo by tě hledal, když tě sem odvedla ta dozorkyně," oponuje on, „Helen, musíme toho využít," dodá a už se na ni zase sápe.

Souloží na svém oblečení na podlaze, snaží se u toho být co nejvíce zticha, urputně potlačují jakékoli projevy rozkoše. Ale užívají si každého okamžiku, kdy mohou být spolu, cítit jeden druhého.

Když on podruhé vyvrcholí, ona už se rozhodne dále neriskovat a přes jeho již mírnější protesty se začíná chvatně oblékat. On ji chvilku vleže na zádech pozoruje, pak si z ní vezme příklad.

„Dane, rozsviť a odemkni," nařizuje mu ona, „Kdyby někdo přišel, tak mi vysvětluješ, kde budu sloužit."

„Mohli jsme být ještě spolu …"

„Dane, nesmíme tolik pokoušet osud. Bylo to tak krásný …"

„Ale tak krátký … kdoví, kdy zase bude taková příležitost. Už brzo se to tady zaplní," odemyká on dveře a rozsvěcí, pak se vzájemně upravují. I špatné ustrojení tady může být důvodem k hroznému bití.

„Toho se právě děsím … tohle místo mě děsí … je to tady jako v hrobce. Chudák ty ženy, co je sem přivezli. Co jen to s nima dělají …," ztiší teď ona hlas, „Bude to i tvoje práce?" zní z jejího hlasu hrozné obavy. Obavy z kladné odpovědi.

„Já přece žádné experimenty nedělám. Já se jen snažím zmírnit následky. Vedu jim administrativu," hájí se on chabě, „Ne, budu na tom bloku osmadvacet, a tady na desítce nějak spolupracovat s tím Hygienickým institutem. Ty budeš sloužit tady. Nemůžu zaručit, že nebudeš muset někdy sloužit i tam, ale máš bejt hlavně tady. Snad to bude méně drsný …"

„Je to strašný, Dane, co se tady děje. Strašný. Ty ženy hrozně trpěj. Voni je chtějí sterilizovat, že je to tak."

„Máš pravdu. Těmi injekcemi a i tím ozařováním. Ale já už bych u toho neměl bejt. Budu u jinýho výzkumu."

„Výzkumu," řekne ona hlasem, až jemu přeběhne mráz po zádech, „To není výzkum, Dane, to je mrzačení. Něco jsem slyšela. I o těch chlapcích. Vy jste je prej kastrovali …"

„Já jen byl u toho, nikomu jsem nic …," zachvěje se on, vzpomene na šourky a varlata, co mu prošly rukama, byť sám žádnou operaci neudělal, „Už je to pryč, Helen. Bude tam něco jinýho."

„Něco jinýho. Budete je mučit jinak?"

„Snad ne tak strašně a barbarsky. Ten výzkum se sterilizací naneštěstí neskončí, ale já mám mít na starosti něco jinýho. Zkoumání chorob, epidemií a dalších. Nesmím o tom mluvit."

„To chápu. Jsou to hrozný pokusy."

„Jsou. Ale já jim nezabráním. Jen se můžu snažit těm ubožákům pomoc. Helen, musíš to vydržet, musíš se obrnit. Jinak by bylo zle. Mám slíbenou tvoji ochranu, ale nesmíš jim dát žádnej důvod k nespokojenosti. Vím, bude to těžký, ale musíš to zvládnout," říká on úpěnlivým hlasem, má strach o její psychiku. Kdyby začala protestovat, odmítla pomáhat, spolupracovat, určitě by dohoda o její ochraně padla.

„Co ty? Jak je možný, že tě sem pustí? Jak je možný, že nás nechaj spolu, když jiný tady mučej a vraždějí? Jak je to možný, Dane?" chvěje se jí hlas.

„Helene, je to jen obrovský štěstí, náhoda. Doktor Schröder hledal někoho, kdo se mu bude starat o ten jeho výzkum, o testování nových léků … náhoda nás svedla dohromady. Bez ní bysme už byli všichni mrtví. Všichni. Takhle máme naději … Helene, ten výzkum … doktor Schröder mluvil až o dvou rokách. Po tu dobu budeme mít jeho vochranu. Když nic nepokazíme. Před pár hodinami jsem seděl ve svý kanceláři se zdejším šéflékařem, tím nejvyšším, táborovým …"

„Seděl si se šéflékařem? Ve svý kanceláři?" objeví se v její tváři obrovský údiv.

„Tak je to jen menší místnost. Kancelář, vyšetřovna a ložnice v jednom …"

„Dane, ty máš vlastní ložnici …," je ona zcela konsternovaná.

„Byl jsem … nebo spíš budu jmenovanej hlavním lékařem toho oddělení doktora Schrödera. Budu mít na starosti vězeňský doktory a zdravotníky. Budu se starat o dokumentaci, o ošetřování pacientů. Proto ta místnost."

„Dane, to přece není normální, tady," je v jejích očích i tváři hrozně divný výraz, „Když seš Žid, jak je možný, že ti tohle dovolej … Dane, co pro ně děláš?"

„Jen to, co jsem říkal. Voni potřebujou někoho, kdo za ně udělá tu černou práci. Nic jinýho v tom není. Helene, uznávám, mám velký privilegia, který má tady jen hrstka vězňů, a kdoví, jestli vůbec někdo z Židů. Nebo jen málo. Ale ten šéflékař dost mění, chová se k židovskejm lékařům jinak, dokonce je asi i chrání. Snad se poměry přeci jen trochu zlepší."

„Zlepší!" zvolá ona, pak se ulekne, o hodně ztiší hlas, „Zlepší, když tady vraždí lidi plynem? Ubohý děti! Ženy! Starce a stařenky! Každýho, kdo už je slabej a nemůže pracovat."

„Máš pravdu. Ale já mám štěstí, že jsem lékař a ty voni potřebujou. Jak k udržení epidemií na uzdě, tak k těm svým experimentům. Díky tomu ale žiješ i ty a taky moji bratři. Máš pravdu, tisíce, ne, desetitisíce takový štěstí nemaj. Taky cítím jistou vinu. Ale ne za to, co dělám, ale že já jsem dostal lepší podmínky. Jistou naději. Není to spravedlivý. Ale přece tu příležitost nezahodím. Jistě by si rychle našli náhradu," zní jeho hlas vzrušeně.

„Budeme se vídat?"

„Určitě, mám právo sem chodit. Jinak to bude uzavřenej blok … Tedy vy nebudete smět ven, mezi další vězně. Ale já budu smět chodit na pracoviště toho institutu, kde ty budeš pracovat. Proto tě tam nechal Schröder přeložit. Domluvili jsme se tak."

„Dane, co za to pro ně musíš dělat?" zní její hlas zoufale.

„Jen co jsem řekl. Nic víc," snaží se on zachovat klid, byť úplnou pravdu nemluví.

„Dane, radši už půjdu. Aby nebyl problém. Tahle dozorkyně je dobrá, ale ta její nadřízená, to je strašná svině," šeptá teď ona, „Ta bestie, ta Hilda, ta už umlátila několik žen, sama jsem to viděla. A bere si do postele hodně mladý holky. Když se jí už vomrzí, tak je jednoduše pošle do plynu."

„Helene, kdyby byl problém, tak mi řekni. Požádám doktora Schrödera, aby zakročil."

„Aby zakročil … copak nějakej esesák bude dělat, co ty chceš?"

„Máme tu dohodu, a von v tomhle drží slovo …"

„Dane … je to všechno takový divný. Až … až … mám z toho moc špatnej pocit. Bojím se vo tebe, Dane. Co za to vod tebe budou chtít …"

„Jen aby to oddělení fungovalo, abych jim dobře vedl dokumentaci a psal zprávy, kterými se voni pak budou chlubit. Helene, já žádným lidem neubližuju. Nevymýšlím nic, co by je poškodilo. Ale taky nemůžu zabránit tomu, aby ty pokusy probíhaly."

„Snažím se ti věřit … ta Pesia … ta, co už je mrtvá …"

„Ta holka hloupá žvanila nesmysly," neudrží se on.

„Dane! Jak vo ní mluvíš? Dyť už jí zavraždili, když jí předtím hrozně mučili, hrozně ponižovali a zmrzačili!"

„Máš pravdu, omlouvám se. Ale já jí přece nijak neublížil. Navopak. Snažil jsem se jí i těm dalším pomoc, zmírnit jejich utrpení. Copak si myslíš, že bych mohl nějak zabránit, aby je vozařovali, pak jim vyndávali ty vaječníky? Nebo jim ten skrček dával ty injekce?"

„To asi ne … ale můžeš jim pomáhat …"

„Musím jim pomáhat, pokud tady chceme přežít," řekne on důrazně, „Nedovedeš si představit, jak je mi z toho mnohdy na blití. Jak jsem zničenej, když vidím ty lidi trpět. Ty kluky, co si vo nich mluvila, ty holky. Teď ty ženy, co jsou tady nedaleko. Ale nemůžu s tím nic udělat. Jen se jim snažit pomoc, zmírnit jejich utrpení.

„Dane, nevím, jak to tady zvládnu."

„Helen, musíš to zvládnout. Snad tady nebudou tak strašný pokusy. Nesmíš … Helen, prosím tě, moc tě prosím. Musíš se vobrnit, musíš to zvládnout."

„Dane, já nechci umřít. Bojím se smrti, chci žít. I kvůli tobě … Ale je to všechno tak strašný, tak strašný …"

„Já vím," obejme ji on, cítí, jak se celá chvěje. Chvíli setrvají v sevření, pak se ona vymaní a vyklouzne na chodbu. On naopak zůstává, musí chvíli počkat, aby nebyli nápadní.

Na jedné straně má dobrý pocit z vykonané soulože, na druhé straně je zničený jejími slovy. Jak tím, jak je ze všeho rozhozená, tak jejím obviňováním. Kdyby tak věděla, jak asistoval vraždě dvou skupin kluků … přeběhne mu mráz po zádech … jsou to strašné vzpomínky a často se mu vracejí. Jako děsivá černá můra, která zaútočí nečekaně, nějaká událost vyvolá asociaci a jeho svědomí ho mučí. Doslova a do písmene.

Vlastně mají oba pravdu. Nesmírně šťastná náhoda mu přihrála do cesty Schrödera. Stačilo, aby na té selekci u vlaku byl někdo jiný, aby on nepronesl tu jednu jedinou větu. Pak by skončili všichni kdoví v jakých komandech. Nepoznal by ani Johanna, ale ani Josefa a Poláky. Možná už by všichni byli mrtví, jako otec a David. Jen díky výhodám, které pro ně dojednal u Schrödera a u Poláků, ještě všichni přežívají. Sice jsou pořád ohrožení, nejvíce asi Isaac, pak dvojčata, ale i Joseph. V bezpečí není pochopitelně ani on a ani Helene. Tady stačí málo a vše je ztraceno.

Pravdu má i ona, za tohle všechno platí dost vysokou daň. Pokud se doposud mohl vymlouvat, především před svým vlastním svědomím, že je jen ve vleku událostí, teď dochází nepochybně ke změně. Má mít na starosti celé oddělení. Pokud má fungovat, a ono fungovat musí, jinak by bylo zle, tak bude muset vykazovat jistou míru aktivity. Což jeho dosavadní pasivní spolupráci posouvá zase o kousek dál.

Vzpomene si na Isaaca. Ten snad má být předákem, tam u krematorií. Taky bude asi mít pod sebou další lidi. Snad alespoň bude předákem mírným, nebude nikoho mlátit. I on ale spolupracuje, aktivně spolupracuje, když mu dali ten obušek. Jak mu asi musí být, když denně vidí mrtvá těla. Snad alespoň nemusí lidi vodit do té hrozné plynové komory, když je u těch pecí. Ale jistý si tím není. Jak se s tím vyrovnává on? Taky ho trápí hrozné sny?

Pomyslí na dvojčata a Josepha. Neměl se s nima vůbec bavit, měl požádat o jejich přeložení. Mohli být všichni pohromadě, v nemocničním bloku. Měl by je na očích, snad by mohl zasáhnout, kdyby jim hrozilo nebezpečí. Ne, nediví se jim, nemocniční blok je tady strašné místo, experimentální pak dvojnásobně. A oni by k tomu museli sledovat, jak jejich starší bratr pomáhá těm náckům ty pacienty mučit … Asi je dobře, že zůstávají u těch jiných komand, dobrých komand. Ale strach o ně má, stát se může ledasco. Třeba už teď může být někdo z nich mrtvý, a on o tom ani nemusí vědět. Zachvěje se. Nesmí tohle přivolávat.

Ještě chvíli se mučí vlastními myšlenkami, pak si zkontroluje upravenost a vykročí na chodbu.

DĚSIVÁ NABÍDKA

Joseph Edelstein si začíná zvykat na novou práci. Už toho v táboře dost zažil, je všímavý a chytrý, proto rychle začíná odhalovat fígle, jak se vyhnout bití, jak správně pracovat. Jistě, někdy se vše seběhne moc rychle, nečekaně. Má pár modřin po těle, díkybohu ho žádná rána vážně neporanila. Pohmožděniny zmizí, časem, jen bolí. Horší by bylo, kdyby mu někdo přerazil nebo naštípl nějakou kost, o lebce nemluvě.

Dokáže si vždy zajistit jídlo navíc, mnohdy doslova delikatesy. Nezapomíná ani na vitamíny, a tak někdy vycucá kyselý citrón, když ho předtím zorganizuje. Může se však zakousnout třeba i do fíků, slaďoučkých, které se tady taky dají najít. Nebo si nechat na jazyku

rozplynout tabulku čokolády. Jak strašný je to rozdíl oproti těm šlichtám, co jim tady předhazují. Není divu, že vězni z běžných komand, co mají obtížný přístup k dalšímu jídlu, tak hrozně rychle ztrácejí váhu a mění se v ty nešťastné musulmany.

Už taky ví, kdo je ta plachá dívka, co se mu tak líbí. Jmenuje se Vitka, rozená jako Nysenbaumová, a je jí už devatenáct let. Tedy už. Je pořád mladá, ale jemu je jen šestnáct, tak je vlastně o tři roky starší. Občas dumá, jestli už byla s mužem, nebo je ještě panna. Není si tím jistý, ale trápí ho to méně, než nemožnost se s ní blíže vidět. Jen má strach, aby ji či jeho nepřeložili na noční směnu, pak by se už ani neviděli.

Vitka Nysenbaumová

Občas se na něj usměje, asi jí muselo dojít, že se o ni zajímá, když na ni tak vejrá, málem u toho slintá. Je tady pochopitelně dost hezkých žen a dívek, ale tahle ho přitahuje nejvíc. Neví proč, ale prostě tomu tak je. Možná se do ní zamiloval. Již dříve se mu sem tam nějaká dívka líbila víc, ale nikdy to nebylo tak silné. Ale možná jen dospívá, jeho tělo je připravené na styk se ženou a přes hroznou situaci, ve které se tady ocitl, se hlásí o slovo.

Pořád má strach, že se něco pokazí a on umře. Moc dobře ví, jak málo stačí. Jedna blbá náhoda, špatně schytaná rána holí, chycení při krádeži jídla. Nebo dostane obyčejnou vyrážku, udělá se mu blbej bolák, a při selekci mu ukážou tu špatnou stranu. Těch nástrah je hodně. Strašně moc by si přál umřít jako muž. Ne jako kluk, jako panic. Alespoň jednou si vyzkoušet, jaké to je. Jenže to ho spíš přefikne nějaký jeho kolega, než by mu tady někdo umožnil být se ženou.

Pořád je hlídají. Snad jen, kdyby nějak pronikl mezi tu elitu zdejšího komanda, navázal na ně vazby, třeba by pak mohl něco ukrást a podplatit nějakého esesáka, aby jim umožnil zůstat s Vitkou chvíli sám. Zašitý v jednom z těch skladišť. Je tady hodně zákoutí, kam by se dalo na chvíli schovat, na tu chvíli, než by se udělal.

Jenže to spíš vypadá, že si tady se ženami užívají kápové, nikoli běžní vězni. Možná taky esesáci, když je jejich chtíč silnější než teorie o rasové čistotě. I oni se jistě dopouštějí velkého přečinu, ti náckové, když se páří s některou příslušnicí podřadného národa, jak o nich ti idioti mluví. Nebo si užívají dozorci a esesáci s dozorkyněmi, tam by snad ta rasová teorie tak netrpěla, mnohé jsou minimálně etnickými Němkami, ne-li plnohodnotnými. Ale možná jsou to jen fámy a k žádným souložím tady nedochází. Tohle nedokáže ještě správně odhadnout, a jistě se mu tím nikdo chlubit nebude.

Jen si musí dávat pozor, musí být pořád ve střehu. Zasnění při práci by se mu mohlo kurevsky nevyplatit. Sice je tohle asi nejelitnější komando, což ale neznamená, že by nemohli kohokoli z nich umlátit. Nebo potrestat krutým výpraskem. Nesmí hlavně nic posrat. Tohle je životně důležité. Nenechat se nachytat při liknavé práci nebo při krádeži jídla. Všechno další jsou jen sny, i když moc hezké. Někdy ve tmě, když leží na svém stísněném prostoru na palandě, tak sní o tom, že je s Vitkou sám, někde mezi těmi balíky, ona si svléká své šaty a pak … nikdy ji pochopitelně neviděl nahou, ale jeho fantasie funguje. Snad ti vězni okolo něho mají pochopení, když jeho ruka zajede do oblasti rozkroku. Však určitě není sám, kdo si takto občas uleví.

Končí další hnusný večerní apel, ale přeci jen už jsou o něco příjemnější, když není tak zoufalý mráz. Počasí je sice takové podivné, občas vysvitne slunko, občas je po ránu k nule, jindy crčí z oblohy proudy vody. Oni však vždycky musí stát a čekat, až nějaký debil ukončí ubíjející apel. Rozcházejí se, už se skoro tma, už zase se rozsvěcejí ty veliké reflektory, aby nic neuniklo strážným ve věžích, s kulomety po ruce.

Ještě zbývá trochu času do večerky a on zvažuje, zda se nemá zajít podívat za tím polským písařem Stanislavem, u kterého byl ještě nedávno ubytovaný jeho bratr Daniel. Třeba něco ví, třeba mu starší brácha poslal nějaký vzkaz. Sice netuší, jak to dělají, ale dokáží udržovat kontakt mezi základním táborem a tímhle novým. Ale ne, není to zase tak dlouho, co se Dan vrátil zpátky do toho svého nemocničního bloku. Ten se o sebe jistě postará, když je tím lékařem a má mocného ochránce z řad esesáků.

Azriel Litwak

„Máš jít za blokovým," ozve se mu za zády a on se zachvěje. Zírá na něj čtrnáctiletý Azriel Litwak, kluk, který vedoucímu bloku dělá tak zvaného pipela. Tedy mu poskytuje všechny služby, včetně svého těla. Alespoň se to tu říká, a není důvod tomu nevěřit. Ten fracek toho navíc dost zneužívá, žije si tady jak prase v žitě, ještě asi na další vězně donáší. I teď se tváří všelijak, určitě ale ne příjemně.

„Teď hned?" vypraví ze sebe Edelstein a horečně přemýšlí, co by po něm mohl vedoucí bloku chtít. Tím je pětačtyřicetiletý rodilý Němec Franc Mueller, který je tady v táboře dost velkým pánem. Směrem k vězňům komanda Kanady není zase tak moc drsný, neboť od nich vybírá něco na způsob desátků. Musejí mu odevzdávat díl ze zorganizovaných věcí, nebo možná i ze svých obchodů. On pak má dost nato, aby podplácel kde koho. Včetně esesáků, s kterými čile obchoduje, kteří mu sem krom jiného nosí i proviant, cigarety, alkohol.

„Jo, teď hned," má Litwak nos hodně nahoru.

Potřeboval by do něj pořádnou ránu pěstí, říká si v duchu Joseph, ale jen kývne hlavou. Co mu může blokový chtít? Snad nebude požadovat, aby se taky zapojil do pašování, když teď dělá v tom skladišti. Toho se bojí, nikomu nevěří. Sici to mají možná pojištěné, aby u nich jako nic nenašli, ale nerad by do toho rizika chodil.

Mueller má místnost vlevo od vchodu, z pohledu vstupu do baráku. Blokový písař pak naproti němu. Vstoupí do kutlochu, který je doslova přepychově zařízený. Všude jsou jistě drahé látky, na posteli, na stole. Je zde i dostatek různého proviantu, nepochybně i kuřiva a alkoholu. Blokový se pomalu otáčí a Joseph se mu předpisově zahlásí.

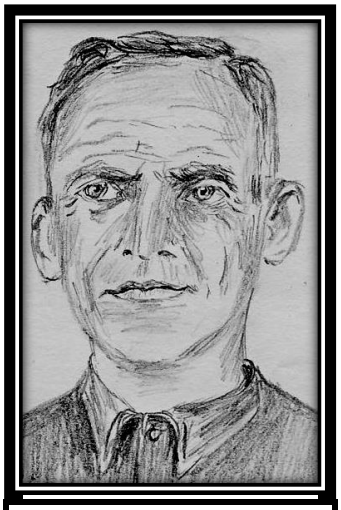
Blockälteste Franc Mueller

„Ty prej umíš dobře německy," podívá se pátravě Franc, nevypadá tak hrozivě, což však neznamená, že by od něho nehrozilo nebezpečí, nebyl by schopný někoho pořádně zmlátit. A bránit se mu nemůže, i když se cítí silný, to by byl rozsudek smrti. Ale nezdá se, že by byl nějaký naštvaný.

„Ano, pane. Mluvím velmi dobře německy," odpovídá Edelstein pokorně.

„Kolik ti je let?"

„Kolik mi je let?" zachvěje se vyslýchaný, „Bude mi devatenáct."

„Ale no tak … pár si jich přidáváš, co?" ušklíbne se blokový, „Svlíknout," rozkáže úsečně.

„Mám se svléknout?" objeví se v očích mladíka strach, co je to za divný rozkaz? Chce ho snad prohledávat? Nebo ho chce zmlátit?

„Tys nerozuměl?" podívá se zle Mueller.

Edelstein rozuměl dobře, a také dobře ví, že odporovat by bylo velmi nebezpečné. Tady se musí rozkazy plnit rychle. Proto spěšně odkládá svoje oblečení, až nakonec stojí zcela nahý. Ruce spustí podél těla, ale je ve střehu, pokud dopadnou rány, musí rychle napnout svaly. Podívá se i na toho malého parchanta, co ho sem přivedl, ten se rozvaluje na posteli a bezostyšně si ho prohlíží.

„Na devatenáct moc chlupů nemáš," obejde Franc naháče, „Tak kolik sis přidal? Tak tři roky? Hádám správně? Nebo se vo to mám začít zajímat?"

„Pane, jsem přece dost silný, abych svou práci zastal," říká Joseph lehce se chvějícím hlasem, náhle ho napadlo něco moc ošklivého, zda se někomu nezdá na práci moc mladý. Což by mohlo mít fatální následky, protože kdo není vhodný na práci, nezaslouží si žít.

„Vypadáš dobře, to jo," poplácá blokový mladíka po zádech, pak po hrudi, stiskne mu bicepsy. Testovaný si připadá jak zvíře, které prodávají na trhu, a zkoumají, jestli je dobře živené.

„Svou práci zastanu dobře," snaží se Edelstein, aby jeho hlas zněl rozhodně.

„Asi jo. Tak kolik ti je? Ale pravdu. Nebo se naseru, a to přece nechceš!"

„Bylo mi šestnáct, nedávno …," hlesne vězeň.

„Tak šestnáct … vypadáš dobře," vezme ho Mueller zezadu kolem ramen, musí cítit, jak se naháč při doteku zachvěje.

„Udělal jsem něco špatně, pane?" ptá se Joseph lehce plačtivým hlasem, má ze všeho velmi nepříjemný pocit, pořád neví, co po něm ten chlap chce. Kdyby tady neměl toho svého pipela, tak by ho něco napadlo, ale … teď se bojí víc o svůj život.

„A udělals něco špatně?" přejde Franc před vězně, stojí tak dva metry před ním, teď jeho zrak sklouzne k rozkroku nahého mladíka, a jako by se v jeho tváři objevil spokojený výraz, „Tak udělal?" zopakuje otázku.

„Ne, pane. Plním si dobře všechny svoje povinnosti," vyhrkne Edelstein.

„No, občas asi ne, co?" popojde blokový kousek dopředu a do boku, pak přejede dvěma prsty po pár jelitech, co zůstaly na zádech vězně jako památka na hůl dozorců či esesáků.

„Jen jsem možná nebyl dost rychlý, pane."

„Možná. Jak se jmenuješ?"

„Jsem číslo …"

„Na to se neptám," přeruší Mueller mladíka, „Chci vědět tvoje jméno."

„Jsem Joseph, pane."

„Tak Joseph. Jako biblickej otec Ježíše. Toho, co jste zavraždili."

Naháč mlčí, ještě aby tak dostal výprask za přibití Ježíše na kříž. Ale tady je možné všechno.

„Tak, Josephe. Jak se zdá, nedaří se ti tady špatně. Seš dobře živenej, pěkně rostlej, máš hezky vypracovaný tělo. Na svůj věk určitě, i když je ještě trochu klučičí. Určitě bys chtěl, aby to tak zůstalo. Nebo aby se to ještě zlepšilo."

„Určitě, pane," hlesne vězeň.

„Jak ses dostal do tohohle komanda?"

„Byl jsem sem zařazený, pane," zachvěje se Edelstein, ještě aby odtud foukal vítr, aby nějak vyšlo najevo, že sloužil u krematoria, a viděl i zplynování lidí v márnici. Pak by někoho mohlo napadnout se ho zbavit. Pokud ho chtějí zabít, pak je logické, že ho nechal svléknout. Vždycky nařídí lidem, aby se svlékli, než je zavraždí. Jedno jestli plynem, injekcí nebo kulkou. Možná už venku stojí nějaký esesák s pistolí. Ale je to divné, proč by ho stříleli přímo tady v táboře, když by ho mohli odvést někam stranou. I když, zastřelí ho, odvlečou jeho tělo, jako on odvlekl chudáka Herba, a brzo se po něm slehne zem. Možná ho odvezou do nějakého z těch krematorií, co tam dělá Isaac.

„Tak určitě tě sem zařadili. Nepřimluvil se někdo?"

„Nevím, pane," začíná se Joseph lehce chvět, a určitě to není zimou.

„Co se klepeš," všimne si toho i Franc, „Máš strach? Z čeho?"

„Je mi jen trochu zima, pane."

„Možná," pokrčí rameny blokový, „Možná se taky bojíš. Možná máš strach, co s tebou bude. Tady se může stát věcí, během okamžiku."

„Může stát …," pobledne vězeň, pak se zhluboka nadýchne, „A stane se, pane?" zeptá se. Pokud má umřít, tak nebude škemrat … Umřít. Ale proč? Tak najednou?

„To bude asi taky hodně záležet na tobě, Josephe," říká docela vstřícným hlasem Mueller, „Stát se tady může opravdu ledasco. Ale taky se všechno může ještě zlepšit. Seš v dobrým komandu, ale vždycky je co zlepšovat. Dá se zařídit lepší práce, tam v tom skladišti. Můžeš dostávat třeba lepší jídlo, víc jídla. Třeba kávu, alkohol. Ale taky se může všechno zhoršit. Někdo tě může načapat, jak tam něco kradeš. Pak dostaneš vejprask a poputuješ do trestnýho komanda. Nebo tě tak zmlátí, že to ani nepřežiješ. Byla by škoda, kdyby to tvoje pěkný tělo brzo shořelo, v nějaký peci, nemyslíš?"

„Nechtěl bych, pane, aby shořelo," odpovídá tichým hlasem Edelstein, v jeho očích se již dávno usídlil strach, teď ale už nejen o život. Vše začíná vypadat dost špatně, ale možná z jiného důvodu, „Co mám udělat, pane, aby brzo neshořelo?" vysouká ze sebe otázku, na níž se hodně bojí odpovědi.

„Tady je moc důležitý, Josephe, abys měl dobrý přímluvce a ochránce. To pak tady není život tak strašnej," mluví pomalu Franc, „Na druhý straně i ty musíš něco nabídnout, za tu ochranu, za jistý privilegia. Máš co nabídnout, Josephe?"

„Nevím, pane. Asi ne, mám jen to oblečení, co tady leží na zemi," říká chvějícím se hlasem mladík.

„To bych neřekl, Josephe," zavrtí hlavou Mueller, „Máš sice jen jednu jedinou věc, kterou můžeš nabídnout, ale ta je zato velmi kvalitní. Už chápeš?"

„Snažím se, pane," třese se Edelsteinovi hlas, neboť začíná mít velmi neblahé tušení, o co tomu chlapovi jde. Dost mu napomáhají jeho pohledy.

„Snažit se je málo, Josephe. Ale usnadním ti to. Nabízím ti dohodu, moji ochranu, podporu, zajištění lepší práce v tom skladišti. Možnost se tady v klidu najíst, nemuset nic tajně krást. Udělat si dobrou kávu, nalít si dobré pití. Už si asi pochopil."

„Už asi ano, pane. Ale já myslel …," podívá se mladík směrem k lůžku, kde se teď sedící Litwak tváří hodně nepříjemně. Možná i vyděšeně.

„Díváš se na něj?" usměje se blokový, „Ten se tu stará vo pořádek. Uklízí a tak. Mohl bys ho nahradit, kdybys chtěl. Ale … nabízím ti něco lepšího."

„Proč, pane?" ptá se Edelstein, a jeho hlas zní dost zoufale.

„Už tě nějakej čas pozoruju. Na rovinu, líbíš se mi. Teď, když jsem si tě pořádně prohlídnul, tak ještě víc. Proto mluvím vo tý dohodě."

„Chápu … co mám říct, pane?" objevuje se třpyt v očích nahého mladíka, cítí se hrozně. Zřetelně se chvěje, nemá jak se bránit.

„Můžeš dohodu přijmout, nebo taky odmítnout."

„Můžu odmítnout?" podívá se s jistou úlevou Edelstein, pak však spatří náznak nevole ve tváři blokového, „Chápu," sklopí hlavu, „Když odmítnu, zmlátíte mě a vezmete si stejně, co chcete."

„Zmlátit? A vzít si co chci násilím?" zvedne Franc za bradu hlavu nešťastného chlapce, „Ne, vo tohle nestojím. Takhle to nechci," zavrtí hlavou, „Ale na druhý straně, představa, že tě tady budu pořád vídat, a přitom tě nebudu moct mít, tak ta se mi taky vůbec nelíbí."

„Nelíbí …," hlesne jen vydíraný mladík, „Říkáte mi … když … když nepřijmu … tak se mi asi brzo něco stane. Nějaká nehoda …"

„Nehoda," pokrčí rameny Mueller, „Tam v tom skladišti se může stát věcí. Nebo při prohlídce na bráně. Třeba u tebe něco najdou. Třeba nějakou cennost, to už je minimálně na pořádnej vejprask a trestný komando, když ten vejprask přežiješ …"

„Najdou … i když mít nic nebudu …," říká tichým hlasem Edelstein, „Takže mi stejně nedáváte na výběr, pane."

„To není pravda. Já si nic násilím vynucovat nebudu. Líbíš se mi, nechci tě mlátit. Můžeš odmítnout moji nabídku, ale pak nevím. Třeba to nechám bejt, třeba mi bude vadit, že tě pořád vidím. Budu se tím užírat. Pak …," pokrčí rameny blokový, „Ale nedotknu se tě, dokud s tím nebudeš souhlasit," dodá.

„Když přijmu, budu se mít asi dobře … kromě toho … Když odmítnu, tak asi brzo umřu … Pane, tohle není moc dobrá nabídka," říká hoch rozechvělým hlasem.

„Josephe, dobře víš, že si s tebou můžu dělat co chci," podívá se do očí mládence Mueller, „Možná máš nějakýho přímluvce, ale těžko bude mít lepší postavení než já. Těžko tě bude pořád hlídat. Já mám velký možnosti. Dost lidí je na mně závislejch, mám dost co nabídnout. Kdybych tě teď tady zabil, tak co by se mi stalo?"

„Určitě nic, pane. Pokud by vás nepochválili. Za horlivost, s jakou tady udržujete pořádek."

„Tak vidíš. Ale já ti přece vůbec nechci ublížit. Moc se mi líbíš a chci ti pomoc. Zajistím ti tady lehčí život, lepší práci. Budeš si moct tady vzít, co budeš chtít, teda z jídla a pití. To je přece férová nabídka. Nejsem barbar, abych u toho někoho tejral. Navopak."

„Jenže, pane, chcete za to strašně moc … moje tělo. Moji důstojnost …"

„Důstojnost … Jakou ty tady máš důstojnost, když seš vězeň a ještě k tomu Žid. Každej tady tě může zabít, a jak si správně řekl, ještě ho za to pochválej. Seš tady jen číslo, každou chvíli tě někdo svlíká, prohlíží tě, kontroluje. Když zeslábneš nebo vonemocníš, tak jdeš do plynu. Tak jakápak důstojnost. Tady přece nejde vo nějakou důstojnost, tady jde přece vo to přežít. Což se ti s mojí pomocí může podařit."

„Možná už moc důstojnosti nemám, pane. Ale vy mi chcete vzít i ten zbytek, co mi ještě zůstal," říká Edelsetin plačtivě, a jeho oči se třpytí.

„Zbytečně to dramatizuješ," zavrtí hlavou Franc, „Nakonec zjistíš, že to není nic tak hroznýho. Nebo se ti to i bude líbit. Stejně si to tajně děláš pod dekou, tak když budeš chtít, tak …," zarazí se, když uvidí zděšený výraz chlapce, „No tak, když budeš chtít, tak ti to může udělat támhle Azriel. Třeba. Anebo ne. Nic tak hroznýho se ti nestane. Zato budeš mít, na co si pomyslíš. Když se rozhlídneš, tak poznáš, co všechno tady mám. Můžeš se tu najíst jak paša."

„Pane …," pozvedne zrak hoch, nadechuje se k řeči, pak jen sklopí hlavu a nic z něj nevyjde. Co má říkat, když mu vše bylo tak jasně vysvětleno. Jakou má skutečnou volbu, když nechce brzo umřít? A možná být předtím ještě mučen, pokud na něj nastraží nějakou past, obviní ho z fiktivní krádeže.

„Josephe, můžeš se rozmyslet, do zejtra do večera. Zejtra po apelu si tě sem zavolám a ty mi řekneš, jak ses rozhodnul," zní hlas blokového klidně, „Ještě než vodejdeš, tak ti tady Azriel řekne, co to vobnáší. Ale vod tebe nebudu chtít, abys tady posluhoval. Ty sem budeš chodit jako můj přítel."

„Přítel …," zasténá vydíraný.

„Přesně tak. Přítel, vo kterýho se já dobře postarám. Zajistím mu vochranu, zajistím mu tady lehčí život. Divil by ses, co všechno se tady dá zařídit, když víš, na koho se máš vobrátit, a když máš co nabídnout. Josephe, já teď musím jít něco zařídit. Můžeš se už voblíknout, a pak si poslechni Azriela, než vodsud vodejdeš. A ty," obrátí se na svého pipela, „ty mu něco nabídni. Pohosti ho."

„Ano, pane," řekne současný milenec blokového, ale nadšení rozhodně neprojevuje.

„Ano, pane," řekne hrozně tichým hlasem vydíraný mladík. Cítí se strašně, prostupuje jím naprostá bezmoc.

Mueller splní, co právě řekl, a ze svého kutlochu zmizí. Edelstein se podívá na kluka, co se tváří dost sveřepě, určitě navrženou dohodou vůbec nadšený není. Sehne se pro své šaty a začíná se pomalu oblékat. Pořád se celý chvěje, tohohle se strašně bál, ale měl spíše strach ze starších a silnějších spoluvězňů. Zatím odolával, odmítl i ochranu, přilepšení, za poskytnutí svého těla. Jenže

spoluvězni mu asi tak ublížit nemohli, nebo nechtěli, ale tenhle chlap ho může zlikvidovat, kdy se mu zamane.

„Tak co chceš slyšet," ozve se Litwak unylým hlasem, dívá se značně nepřátelsky. Asi ve starším a silnějších chlapci cítí nebezpečnou konkurenci.

„Nechci slyšet nic," zachrčí Joseph.

„No to se ani tak nedivím," zasměje se kluk, „Jenže já ti to stejně musím říct, když jsem dostal ten rozkaz."

„A já si to asi musím poslechnout …"

„Asi jo. Pokud teda nechceš vodmítnout …"

„Vodmítnout?" podívá se starší z hochů na toho mladšího, odmítnutí by ho asi potěšilo. Zbavil by se tak konkurence.

„No jo, myslel sem si to," ušklíbne se pipel.

„Co sis myslel?"

„No co. Že to nevodmítneš. To je mi jasný. Určitě nechceš chcípnout. Do prdele, jeden se tak snaží, a vom si teď přivede tebe …"

„Máš strach?" podívá se pátravě Edelstein, udělá pár kroků a sedne si vedle kluka, ale tak dva metry daleko.

„A divíš se?" vyjede Litwak, „Co když ho napadne, že už mu nejsem k ničemu? Co myslíš, že pak udělá? No? Co se mnou udělá? Zakroutí mi krkem, to udělá."

„Proč by to dělal?"

„A co jinýho by se mnou asi tak udělal? Když už mě nebude chtít? Nechá mě tady jako běhat, nasranýho, že už nemám vochranu? Bude riskovat, že budu někde něco žvanit, co von tady dělá? To asi těžko."

„Říkal přece, že tě nemám nahradit."

„No jo, to říkal. Jen jestli to myslí vážně … Do prdele, to se to komplikuje."

„Já za to přece nemůžu. A taky jsem neřekl, že to přijmu," upozorní Edelstein.

„Jo? A co tak jako uděláš? Vodsoudíš se jako k smrti? Jen nežvaň, dobře vidím, že už seš rozhodnutej. Nastavíš svou prdel, abys sis tady toho mohl užívat," přejede Azriel rukou po místnosti, „Tak se tady nedělej."

„Mejlíš se. Ještě nejsem rozhodnutej."

„Tak tomu nevěřím," zavrtí hlavou kluk, „Jako bych tě už zejtra slyšel. Jak sem pokorně přilezeš a uděláš, co po tobě bude chtít."

„Co vlastně chce?" zeptá se Joseph, a při své otázce se zachvěje. Ten malej parchant si je tak jistej, jak se do zítřka rozhodne. Ale copak má zahodit veškerou svou důstojnost? Stát se pro toho zasranýho blokovýho děvkou? Co to bude za život, když se nechá vojet?

„No vidíš, už se zajímáš," řekne Litwak vítězoslavně, ale radost by u něj někdo hledal marně, spíš má dost velký strach o svou budoucnost, „Tak jedno je pravda, není to nějakej zvrhlík. Tím teda myslím to, že tě přitom netejrá, nebije a tak. Spíš se snaží bejt něžnej. Ne, že by mě teda nezmlátil, ale to ne kvůli tomu. To když jsem třeba neuklidil, nebo mu něco bez dovolení vyzunknul. Tak co si vlastně dáš? Na co máš chuť?"

„Na co mám chuť?"

„Tak slyšel si, přece, ne? Mám tě tady pohostit. Tak co chceš?"

„Já nevím … radši bych byl, kdybych tady vůbec nebyl …"

„Tak s tím už nic neuděláš," ušklíbne se Azriel, „Tak to necháš na mně? No tak jo," rozhlédne se, pak jde a vytáhne meruňkový kompot, „Tohle je fakt dobrý," řekne, potom sáhne kus dozadu, a vytáhne láhev koňaku, „Tohle taky," dodá, lehce si lokne a podá flašku svému konkurentovi.

„Já nevím …"

„Jen si dej … kouříš?“ zeptá se pipel a vytáhne krabičku cigaret, když uvidí zavrtění hlavou, tak si zapálí sám, „No to by ses měl naučit, teda to kouření,“ rozesměje se.

„Jak to myslíš?“ podívá se pátravě Joseph a přejede mu mráz po zádech.

„Tak však víš. Tak tomu říká, když chce, abys mu to dělal hubou,“ ušklíbne se kluk, „No nic moc, ale dá se na to zvyknout. Když si pak tu hubu vypláchneš, třeba tímhle,“ zasměje se, „Jinak fakt přitom není moc drsnej, spíš se chce mazlit a tak. Což je dobře, slyšel jsem vod jinejch, co jsou jako já, tam je to někdy daleko drsnější. Asi se dokážou udělat, jen když někoho tejraj, mlátěj a tak. To tenhle naštěstí ne.“

„Co teda všechno chce?“ ptá se hodně stísněným hlasem Joseph, skvěle chutnající meruňky mu náhle hořknou v ústech.

„Tak jak už jsem říkal. Někdy chce, abys mu to dělal hubou. Jindy třeba rukou. No a někdy ti ho strčí do prdele. To pak jsou různý polohy, jak se mu zamane. Někdy ho baví si hrát s tím tvojím, s tvojíma koulema. Někdy chce, aby ses sám udělal, a čumí na to. Někdy ti přitom pomáhá. Nebo se jen mazlí, líbá tě, všude možně. Jak jsem říkal, je takovej něžněj,“ zasměje se Litwak, dle všeho si již na vše popisované zvykl.

„Je to vodporný …“

„Tak dá se zvyknout,“ pokrčí rameny kluk, „To do prdele vobčas bolí, ale naštěstí ho nemá zase tak velkýho. A má tady naštěstí různý masti.“

„Proč tohle dělá …,“ hlesne Edelstein.

„No je prostě na kluky. No a tady má příležitost. Sice ti náckové homouše nesnášej, mučej je a likvidoujou, jenže těm kápům a dalším to tady tolerujou. Dělaj, že to neviděj, i když jim to musí bejt jasný. Některý jsou daleko horší, vobčas u toho i někoho umučej, jak jsem slyšel. Jako že u toho někdo i chcípne. Ale tenhle je takovej rozněžnělej,“ zasměje se Azriel.

„Rozněžnělej. Musí to bejt hrozný, mít ho v sobě …“

„Tak je to jen kus masa. Pak si dáš cigaretu a tohle,“ lokne si Litwak špičkového koňaku, „Když tady chci přežít, tak co mi zbejvá?“ pokrčí rameny.

„A co tvoje důstojnost?“

„Co to žvaníš? Na co si to přede mnou hraješ?“ vyjede na staršího hocha ten mladší, „Jakou máš jako na tomhle místě důstojnost? Když si tady s tebou můžou dělat co chtěj? Když tě tady každou chvilku nechávaj nastupovat nahýho, prohlížej si tě jako dobytek, a kdo se jim zdá jako nezdravý zvíře, tak ho vyřaděj a zabijou? Tak vo čem to tady kurva mluvíš?“

„Možná je lepší umřít, než se nechat jebat,“ zvýší hlas Joseph.

„No prosím,“ ušklíbne se kluk, „Nic mi neudělá větší radost, než když budeš tak zásadovej. Jenže ty jen žvaníš a nakonec stejně uděláš, co chce. To je jasný. Tak si laskavě nech ty kecy, a jestli se ještě na něco chceš zeptat, tak to udělej. Nebo dožer ten kompot a běž do prdele. Pokud teda nechceš něco dalšího. Když seš teď ten jeho milej host. Přítel.“

„Co si na mě votvíráš hubu?“ načepýří se Joseph, „Jako kdybych se ti ho snažil přebrat? Už teď mi je z toho na blití. Já ti přece nic neudělal. Já … Víš co? Běž do prdele. Sice se tě tady všichni bojej, abys na ně nebonzoval, ale …,“ podívá se na kluka a ušklíbne se, „Asi moc chytrej nebudeš,“ dodá.

„Jak to myslíš?“ zarazí se Litwak.

„To si přeber.“

„Chceš mu na mě jako žalovat?“

„Co já vím,“ pokrčí rameny Joseph, „Ale měls mě pohostit a poučit. Asi by se mu moc nelíbilo, žes mi to místo toho nadával.“

„To mu chceš říct?“ pobledne Azriel.

„Do prdele, já vůbec nevím, co mu zejtra řeknu!“ zvolá Edelstein, „Jsem z toho úplně na sračky. Přežívám tady už skoro rok, a nikomu jsem svou prdel nastavovat nemusel. A ne že by to

nezkoušeli. Ale teď … mám chcípnout jen proto, že … Jak říkám, jsem z toho úplně hotovej. Tak nemám vůbec náladu na tvoje výlevy."

„Ale já tě přece nechtěl nasrat," zjihne kluk, asi si uvědomí, že by mu mohl jeho starší kolega zavařit, „Já jsem taky překvapenej. Taky nevím, co ho to najednou napadlo. Třeba se mu fakt líbíš, třeba se do tebe zamiloval, co já vím. Nebo už mu nestačím. Nebo to chce dělat s náma voběma."

„S náma voběma?"

„Třeba, já nevím, co bude chtít. Ale proč ne? Prej to tak taky někdy dělaj, jsem teda slyšel. Zatím jsem mu stačil já, ale teď … třeba už ho to nudí, tak chce nějakou změnu. Jen doufám, že to nakonec nebude znamenat to, že se tady budeš rozvalovat ty a já skončím v nějaký tý peci, co je tady už pár tejnů provozujou."

„Máš strach?" podívá se pátravě Joseph.

„No to se ví, že mám. Taky už tady nějakou dobu přežívám, nechám se vod něj šukat, vošahávat, honím mu ho. A teď možná přijdeš ty a já … Taky se mi nechce chcípnout. Tak se mi nemůžeš divit, že z tebe nejsem dvakrát nadšenej. Když mě možná kvůli tobě zabije."

„Říkal přece, že tě tu chce taky."

„No jo, to říkal. Dneska. A co bude říkat zejtra? Za tejden? Když se mu to s tebou bude víc líbit? Co pak udělá se mnou? Nechá mě tu, abych vám u toho posluhoval, nebo mě voddělá? Tak se nediv, že sem nasranej," čertí se Azriel, pak si znova lokne koňaku.

„Asi bys neměl tolik pít."

„Cože?" vyvalí kluk oči.

„Budeš vožralej a von se může nasrat."

„Na co si to hraješ?" je už zase napružený Litwak, „Ne, ne, vomlouvám se, nechci se s tebou hádat," zklidní se, „Nechceš?" nabídne láhev, „No tak dobře. A co ještě něco k jídlu? Nebo na chuť? Třeba tuhle čokoládu? Je voříšková, fakt moc dobrá."

„To si vážně můžeš brát co chceš?" podívá se pátravě Joseph.

„Tak ze zřádla jo. Má ho tady mraky. Můžu se i napít, ale nesmím se vožrat, to by mě zmlátil. No ale to žrádlo … musím si dávat pozor, abych neztloustnul, pak bych se mu mohl přestat líbit … Co se tak přiblble usmíváš?"

„Já? Já jen, když si říkal … to ztloustnutí, tady v tom táboře …"

„No tak je to trochu nezvyklý," zasměje se Azriel, „Ale kdybych to tady všechno spořádal, budu mít pupek jak padesátiletej chlap."

„Tohle snad nemůže bejt pravda," zavrtí hlavou Edelstein, „Na jedný straně tady lidi chcípaj hlady a tady toho je … ale co za to musíš zaplatit …," ucítí svírání v oblasti žaludku.

„Jak už jsem ti říkal, dá se to vydržet, dá se to přežít," pokrčí rameny kluk, „Chvíli to trvá, než si zvykneš. Ale nakonec si zvykneš na všechno."

„Na všechno …," zachvěje se Joseph, vzpomene si, jak měsíce tahal mrtvoly lidí, jak je nejdříve v ghetu házel do hromadných hrobů a pak tady přikládal do pecí. Zpočátku byl v šoku, ale pak už mu nevadilo dotýkat se mrtvých. Zvyknul si. Pokud se podvolí vydírání, bude to taky tak?

„Myslím, že se dá zvyknout úplně na všechno," řekne Litwak přesvědčivě.

„Je to hnus … Tak já půjdu," zvedne se starší z hochů.

„A nechceš něco? Ne? Tak si vem ten zbytek tý čokolády," hodí Azriel zmíněnou delikatesu směrem ke kolegovi. Ten ji zachytí, schová a pak rychle opustí místnost. Před ní se zastaví, mráz mu běhá po zádech.

Tak, a je to absolutně v prdeli, říká si. Ne, v prdeli spíš bude mít brzo jeho čuráka, pokud se podvolí a přijme jeho nabídku na dohodu. Ale může odmítnout? Nechá ho pak ta svině bejt, nebo se mu pomstí? Nechá ho nachytat při krádeži a zlikvidovat?

Do prdele! Skoro rok tady různě přežívá, a teď tohle. Co má ale proboha udělat? Pokud kývne, možná to nějak vydrží, ale bude navždycky poznamenanej. Taky se asi na něj všichni budou dívat skrz prsty. Budou ho mít taky za pipela, jako toho kluka. Jenže má vůbec nějakou volbu, pokud nechce zemřít?

Nadýchne se. Vejde na ložnici, kde je poměrně živo, jsou tady i vězni z jiných bloků, přišli si něco směnit, nebo u komanda Kanady mají svoje dobré známé a ti jim nezištně pomáhají. Mohou být i příbuzní. Více však je asi takových, co sem přicházejí něco vyměnit.

Došourá se ke svému místu, vyšvihle se na palandu. Je mrštnej, silnej, má dobře rostlý tělo, dobrou výbavu, tam dole. Asi taky nebude vošklivej. Tohle všechno se mu teď ale vymstilo, když zaujal jednoho hnusáka, co tady má bohužel hodně velkou moc. Ta svině mu může hodně zjednodušit život, ale také mu ho vzít.

Co má proboha udělat? Má dvacet čtyři hodin, aby se rozhodl. Možná ale jen ten zmetek vyhrožuje, a když ho odmítne, nechá ho na pokoji. Jenže je pravděpodobnější, že se mu pomstí. Třeba ho nenechá rovnou zabít, jen třeba zmlátit, aby změnil názor. Ale taky ho může nechat rovnou zabít. Stačí někomu jen naznačit, ani nebude muset sám hnout prstem.

Nikdo si ho moc nevšímá, všichni o něm vědí, že se s dalšími moc nebratří. Což mu zvláště teď vyhovuje. Má bohužel hodně o čem přemýšlet. Což se nezmění, ani když je vyhlášena večerka. Jen si vytáhne strašně dobrou a lahodnou čokoládu. Postupně si ji po malých kouskách klade na jazyk a nechá rozpouštět. Oříšky pak rozdrtí svými zdravými zuby.

MŮŽEŠ MÍT VŠECHNO NEBO NIC

Ta noc pro Josepha není moc dobrá. Rozhodně se nevyspí, a to ne proto, že by se mu objevovaly hnusné sny z jeho minulosti. Spíše se děsí nejbližší budoucnosti. Už skoro rok se mu daří zůstat naživu, a přitom zůstávat v davu, nevyčnívat. Teď ale asi nastává zlom. Stojí před zásadním rozhodnutím, které tak či tak radikálně poznamená jeho život. Přitom má jen dvě volby, jedna je horší než druhá.

Může si ponechat svou hrdost, zbytek své důstojnosti. Může odmítnout hnusnou dohodu s blokovým, a pak ponese důsledky svého zásadového postoje. Naděje, že to ten chlap nechá jen tak, je velmi nepatrná. Daleko pravděpodobnější je, že si tím podepisuje rozsudek smrti. Předtím mu asi ta svině ještě co nejvíce znepříjemní život, o který ho nakonec nějakým způsobem připraví. Sice odolá jeho odporné nabídce, ale ztratí to nejcennější, co má. Svůj život. K čemu mu pak bude, že si zachoval důstojnost? Když bude po smrti?

Druhá varianta je taky moc špatná. Podvolit se tomu prasákovi a poskytnout mu svoje tělo. Blokový mu zato dá dobré jídlo, alkohol, asi i lepší práci v tom skladišti. Ale bude už navždy pošpiněný, ztratí veškerou hrdost. Tu zmíněnou důstojnost. Představa, jak je v tělesném kontaktu s tím chlapem, ho naplňuje strašným odporem, zvedá se mu žaludek. Představa, že by měl mít v ústech jeho penis, je snad ještě horší, než že mu ho strčí do zadku.

Jak se má proboha rozhodnout? Je mu jen šestnáct a nechce se mu umřít. Nechce se ale ani nechat jebat od toho hovada. Tak co má dělat, když žádná třetí možnost není? Napadne ho poprosit o pomoc polského písaře Stanislava. Jenže ten Franc má pravdu, nikdo ho nedokáže pořád chránit, i kdyby snad někdo i chtěl. Což je také značně nejisté. Netuší, jakou možnost má Daniel mu pomoc, a ten je navíc strašně daleko. Než by se k bratrovi dostala jeho zpráva, může být už dávno mrtvý. Pokud by s tím jeho starší sourozenec mohl vůbec něco udělat.

Jak teď lituje, že nevyslyšel nabídku Daniela a nenechal se přeložit na tu ošetřovnu. Teď by přeložení bral všema deseti. Jenže teď už je pozdě. Než by došla jeho prosba k bratrovi, než ten by ji vyřídil, tak jistě uplyne značná doba. Mezitím už nebude koho přeložit, protože bude po něm.

Nebo přijme tu odpornou nabídku a bude už navždy pošpiněný. Tak jako tak, nikdo mu nemůže pomoc. Je jen na něm, jak se rozhodne.

Když zazní v pět hodin gong, je nerudný, nevyspalý a psychicky zlomený. Je jak tělo bez duše, šourá se směrem k plotu, tam k tomu, jak jsou za ním ta nová krematoria. Před tím oplocením jsou hromadné záchody, dlouhá dřevěná deska s otvory na sraní. Včera tady mluvil o důstojnosti, a teď se tady tlačí se stovkami dalších vězňů, aby se mohl vykálet. Je to humus, všude smrad,

Birkenau – latríny – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

kouká na něj desítky očí, když si stahuje kalhoty a sedá si na tu díru.

Prý kdysi v Římě takhle sedávali ctihodní občané, srali a přitom debatovali. Tak jim to alespoň říkal učitel v dějepise. No, tak na debatu tu opravdu čas není. Jen se rychle vyprázdnit a uvolnit místo jiným. Mnohdy hnusně páchnoucím, strašně vyhublým. Vlastně on tady mezi nimi působí nepatřičně, jako člen komanda Kanada vypadá dobře, mnozí další jsou trosky. Brzo už přestanou stíhat a oni je pošlou do plynu.

Ne, tihle oproti němu nemají žádnou naději. Ti nemají žádnou volbu. Jen se musí snažit zůstat co nejdéle na nohách, ale je jasné, že se jejich čas krátí. Mnozí už jsou skoro na hraně, jejich oči jsou prázdné, výrazy strnulé. Sotva pletou nohama. Mnozí mají průjem, těžko ale říct, co z nich tam dolů padá, když skoro nic nežerou. Nic než ty ubohý dávky, co je postupně dostávají do hrobu.

Většina z těch kolem něho nemusí nic řešit, jejich osud je jasně daný. Což jistě vědí i oni. Nemají žádnou naději, pokud se rychle nedostanou do lepšího komanda, kde si mohou k těm vražedným dávkám jídla přilepšit. On má šanci, díky protekci, kterou mu vyjednal Daniel. Bude jí mít i nadále, když přijme tu odpornou nabídku France. Vymění svoje tělo za něco, co tady těm všem okolo přijde jako zázrak. Dostatek jídla, cigaret, kdyby teda kouřil, dokonce i chlastu. Asi i ta práce bude lepší, když kývne na své prznění.

Vyprázdnění trvá jen pár vteřin, rychle se vysrat a uvolnit místo jiným. Co si vystáli frontu jako on. Pak následuje to samé, jen před umývárnou. Sice by se na nějakou očistu s chutí vykašlal, ale nesmí. Naopak. Je třeba tu na sebe dbát, nebo přijde nějaká zrádná nemoc a on poputuje do té

strašné plynové komory. Tam ho nahého zavřou, zhasnou a on tam bude čekat, než tam hodí ty krystaly. Pak se bude několik minut dusit, bude řvát, asi se pochčije a posere, a pak zhebne. Tohle on zná, na rozdíl od všech tady okolo. Ví, co je to umírat v plynové komoře. Slyšel ten zoufalej křik, a viděl ty chudáky, když se dveře otevřely.

Má tak něco kolem patnácti hodin, aby si vše ještě srovnal v hlavě. Pak předstoupí před tu kreaturu a sám nad sebou vynese verdikt. Ponížení a život, nebo hrdost a smrt. Nic jiného není. Ten život bude mít hnusné okamžiky, a pak zase ty lepší, kdy se dosytnosti nají. Co by ti kolem něho zato dali. Za ten meruňkový kompot nebo tu čokoládu, co včera spořádal. Kromě toho, co si poctivě ukradl ve skladišti. Ale má i tu druhou volbu, zachovat si důstojnost, nenechat se pošpinit. Pak přijde smrt, která může být milosrdná, když ho dobře praští a prorazí mu lebku, nebo když mu jí provrtají kulkou. Nebo taky dost hnusná, když ho budou surově mlátit, pomalu ho utlučou k smrt. Bude pomalu chcípat v trestném komandu. Nebo ho pošlou do toho plynu.

Je psychicky úplně v hajzlu. Nemůže se soustředit, přitom musí, jinak riskuje průser. Už je ženou na apel, tam bude čas na přemýšlení. Oči se mu klíží, tak strašně by chtěl ještě spát. Klimbá na nástupu, a přitom se mu hlavou honí strašné myšlenky.

Jak ve snu dorazí do skladiště Kanady. Mají tam nástup, poté někteří jdou za svou prací, mají jí už danou, vědí, kde a co budou dělat. Další musí čekat, než jim ji přidělí. Je jí tady hrozně moc, díky ohromnému množství nakradených věcí. Většina z těch, co jim patřily, už to má za sebou. Zbylí pak na svou smrt čekají v táboře. Ještě chvíli budou pracovat, než je taky zavraždí. Ale jejich věci už si přivlastnili, jsou tady všude okolo.

„Ty, pojď se mnou," osloví ho náhle jeden esesák, trhne sebou.

V jeho očích se objeví strach, pak si uvědomí, že ještě přece svůj verdikt neřekl, ještě neodmítl. Tak ještě blokový nezařídil, aby ho tady vyřídili. Jen zbytečně zmatkuje. Asi bude zase něco někam přenášet. Je tu nový a tak má pořád tu nejhorší a nejnamáhavější práci. Při které ho oni zase budou honit jak nadmutou kozu. Když se jim nebude zdát dost rychlý, začnou ho povzbuzovat holemi a obušky. Musí si dát pozor, dneska je hrozně nesoustředěný, stačí malé zaváhání a někdo mu něco přerazí. Tou holí, co má teď ten esesák v podpaží.

„Dneska budeš celej den pracovat tady," ukáže mu nácek na skupinu mužů, kteří třídí věci vysypané ze zavazadel. Určitě mnohem méně náročná práce, ke které se nováček jen tak nedostane.

Projede jím zachvění. Tohle asi nebude náhoda. Tohle asi bude vzkaz France, aby se dobře rozhodl. Však se na něj taky ti starší tak nějak divně dívají, copak si o něm asi myslí? Ale ne, zase už blbne, oni nemohou nic vědět o nabídce, kterou dostal. Když ji ale přijme, brzy se to rozkřikne. Tohle se neutají, a jeho všichni budou mít za děvku. Jako toho Azriela. Možná se ho budou bát, budou se před ním mít na pozoru, ale zároveň jim budou pohrdat. Plným právem, když bude tou mužskou děvkou.

Teď se musí ale soustředit, aby něco neposral. Nikdo je tady nemlátí, ale sleduje je pořád esesák, asi aby nic cenného neukradli. Jenže to nikdy nedokáže uhlídat, pokud tedy vůbec chce. Možná má naopak zájem, aby se něco ztratilo, protože ví, že část z toho oklikou nakonec dorazí i k němu.

Ne, on rozhodně nic krást nebude. Možná tak něco k jídlu. Ačkoli vlastně ani nemusí, pokud večer řekne kladnou odpověď. Pak se v klidu a v bezpečí nažere, až se mu břicho zcela zaplní. Jenže předtím asi prožije ty nejhorší okamžiky života. Nebo potom? Těžko říct, kdy to vlastně blokový s tím klukem dělá. Ale asi až po večerce, když je všude klid a on může nerušeně jebat. Možná mu nařídí přijít po večerce, pak ho taky vojede a nakonec mu za odměnu milostivě dovolí, aby se dobře nažral.

Až teď má vlastně možnost si v klidu prohlédnout, co všechno se z těch zavazadel sype. Některé obsahy jsou pravda skrovné, obnošené věci základní potřeby, co si ti chudáci sbalili,

v naivní představě, že je někdy upotřebí. Dostávají ho malé dětské oblečky či prádélko. Moc dobře totiž ví, co se stalo s dětmi, co ho měly nosit. Ty už jsou proměněné v popel. Udušené nemilosrdně v plynu, jako nepotřebná či nežádoucí havěť, jako při dezinfekci oblečení. Vlastně i tady mají plynovou komoru, ale tady opravdu jen pro tu dezinfekci, pro likvidaci vší a dalších nebezpečných parazitů.

Ta šlichta k obědu mu zase moc nejede, ale to bude tím, že je zmlsaný. Co by dali tisíce jiných za tu porci, na kterou on hledí tak pohrdavě. Ti, co si nemohou nic ztopit a sníst. Vlastně dneska ještě nic nezorganizoval, hlady netrpí a chuť na jídlo vůbec nemá. Je mu strašně, a jeho stav se zhoršuje, jak se blíží večer, kdy bude muset sdělit svoje rozhodnutí. Jeho mozek hledá argumenty pro každou z variant, napadají ho však většinou ty, které hovoří proti její volbě. Přitom si jednu bude muset vybrat. Už brzo.

Odpoledne zase třídí, pak něco přenáší do skladu dívek. Když uvidí Vitku a ona se na něj usměje, polije ho horko. Pořád snil o tom, že by se s ní pomiloval. A teď mu hrozí, že bude muset uskutečnit milostný akt, ovšem nikoli s tímhle krásným stvořením, co ho tak přitahuje, ale s odporným a určitě nepříjemně páchnoucím pětačtyřicetiletým chlapem! Jak by jí asi zmizel ten letmý úsměv ze rtů, kdyby se o tom dozvěděla!

Otřese se. Tohle je asi na tom všem asi nejhorší. Kdyby ke všemu došlo v úplné tajnosti, snad by to nějak zvládnul. Potom by se očistil a pokusil se zapomenout. Jenže ono se to má jednak opakovat, a pak, a to je právě ta hrůza, určitě se to brzo rozkřikne. Pokud si ho bude opakovaně zvát ten úchyl do svýho brlohu, všem to brzo dojde. Všichni budou vědět, co je zač, a podle toho se na něj budou koukat.

Přitom nikomu nevysvětlí, že neměl jinou volbu, teda kromě své smrti. Všichni ho budou považovat za vypočítavého prostituta, co si za vlastní tělo kupuje lehčí život. Odpornej šmejd, co se válí s chlapem, jen aby pro sebe získal výhody. Odsuzovat ho jistě budou i ti, co si to možná občas rozdají mezi sebou, uspokojí se navzájem. Mezi nima jde asi o náhražku lásky, snad je tam nějakej podivnej cit, ale u něj to každej bude považovat za zavrženíhodný čin. Vykonaný jen z chladného kalkulu, pro získání výhod.

Po zbytek práce zase zůstává na jednom místě a třídí a třídí. Je toho nekonečně. Není vlastně nic, co by se v těch zavazadlech neobjevilo. Přitom tím nic nekončí, i ty kufry a ruksaky projdou další zevrubnou prohlídkou, budou se párat, bude se hledat ukryté bohatství. A mnohdy se i najde. To ale dělá jiná parta. Ještě privilegovanější. Možná i tam se dostane, když bude Francovi po vůli. Taky by ho třeba mohl nechat na bloku, aby tam uklízel, dumá. No to radši ne, třeba by po něm chtěl ty odporný služby i přes den, když se tam bude vyskytovat.

Tak, a je konec směny. Většinou z toho má radost, dneska však jen mrazení mezi lopatkami. Už je moc blízko chvíle, kdy se na něj ten parchant podívá a bude si žádat odpověď. Kdyby tak mohl alespoň dosáhnout odkladu konečného rozhodnutí, ale na to asi ten chlap nepřistoupí. Určitě nepřistoupí. Určitě se už třese nato, až si s ním užije. Jestli po něm touží tak, jako on po Vitce … Ale to se přece nedá srovnávat. Nebo dá? Je ze všeho zmatený. Proč ho to jen potkalo? Jako by nestačilo, čemu všemu už tady musel čelit, čeho všeho byl svědkem.

Byl na svoje tělo pyšný, na svou výbavu, atraktivnost svého vzhledu. Teď by byl raději škaredý, pokřivený. Pak by snad nikoho nepřitahoval.

Stojí na apelu a dnes si přeje, aby nikdy neskončil. Protože až skončí, bude on povolán do kumbálu blokového a bude se muset vyjádřit. Pořád ale neví, co mu řekne. Už několikrát se skoro rozhodl, pro jednu nebo druhou variantu, a pak si své rozhodnutí sám zpochybnil. Strašně se mu chce žít, ale strašně se mu nechce dělat ty prasárny s tím chlapem. Jedno si ale bude muset vybrat. Zůstat na živu je přece to nejdůležitější, i když to bude znamenat hrozný ponížení. Strašný zážitek. Nebo to tady zabalit? Když už tady tak dlouho přežil? Náhle si vůbec nepřipadá silný, ale strašně, strašně moc ubohý a bezmocný.

Tak, a je to tady. Apel končí a on se šourá směrem k ložnici. Pak se zarazí. Sice se bude vydávat večeře, ale čert ji vem. Co kdyby zmizel? Třeba za tím písařem Stanislavem? Ne, ten by hned poznal, že není něco v pořádku. Tomu nesmí nic říct. Pokud k tomu dojde, jeho sourozenci se to nesmí dozvědět. Nesmí se dozvědět, co strašného se mu stalo. Ale mohl by někam zmizet. Ne, to nemá smysl. Stejně se musí do večerky vrátit, a pak si ho tak jako tak blokový zavolá. Radši by měl ale zůstat před barákem, aby moc lidí nevidělo, jak si pro něj ten pipel přijde. Asi zase pošle toho malýho hajzlíka, aby mu ho přivedl.

My o vlku a vlk před námi, projede jím záchvěv, ano Litwak už na něj mává. Je to jasné, Franc neztrácí čas. Asi už se třese, aby mu ho tam mohl strčit. Nebo aby už znal jeho rozhodnutí. Co mu má ale proboha říct? Co mu má říct?!

Pomaleji snad ještě nikdy v životě nešel. Jak hlemýžď se blíží ke kutlochu vedoucího bloku, ale i ten hlemýžď nakonec dojde na konec své cesty. Jako on. Už překračuje práh, doslova se celý třese, když vstupuje do té místnosti, jež přetéká různým zbožím, kdoví kde získaným či zorganizovaným. A tam už stojí ten sráč, s přiblblým úsměvem, zatímco jeho pipel má výraz strnulý. Jako by už oba věděli, jak se rozhodne.

„Udělej nám kafe," houkne Mueller na kluka, pak ukáže směrem ke stolu svému budoucímu příteli, příteli v hrozně obrovských uvozovkách. Ten se šourá směrem k židli, není možné přehlédnout, jak se mu třesou ruce, a nejen ruce. Nesměle si sedá, vyděrač už si hoví naproti němu a pořád má na tváři ten hnusný úsměv. Ale nic neříká a na nic se neptá.

V místnosti je děsivé ticho. Azriel vaří kávu, Edelstein sedí zhroucený na sesli a upírá oči do podlahy, Franc si objekt svého zájmu prohlíží. Vlastně vzniká živý obraz, a ten se nezmění, než kluk naservíruje kávu. K ní přidá sušenky.

Joseph se zachvěje. Panebože, vypadá to tady fakt jako když přijde někdo na návštěvu. Jenže tady jsou uprostřed koncentračního tábora, kolem umírají lidi hlady, o kus dál je vraždí v plynových komorách. A jemu tady servírujou kávu i se zákusky. No jo, když ptáčka lapají, pěkně mu zpívají.

„Tak co práce?" zeptá se Mueller, jeho hlas zní tak hrozně něžně.

„Práce," zachrčí mladík, „To vy, pane?"

„Jen jsem se zmínil … no, podpořil jsem to určitým argumentem," zasměje se blokový, „Jak jsem ti říkal, koupit se dá každej. Můžu ti zajistit vochranu, jak u kápa, tak u nějakýho esesáka. Dohlídnou, aby tě tam nepotkalo nic zlýho. Nebo vhodně zasáhnou, kdyby se schylovalo k průseru. Nemusíš se tam ani moc nadřít."

„Pochopil jsem …"

„Josephe, napij se kávy, vezmi si něco k ní. Už brzo to takhle může být pravidlem. Můžeš dostat právo sem kdykoli zajít, i když tady nebudu. Azriel tě tady pohostí. Budeš si moct vzít, co tady najdeš. A dá se toho tady najít dost. Kouříš?" zeptá se Mueller, a když vidí zděšený pohled svého hosta, zasměje se, „Myslím cigaretu," vyndá krabičku, když vidí zavrtění hlavy, zapálí si sám, „Nevypadáš dneska právě dobře."

„Taky mi není moc dobře, pane. Celou noc jsem pořád musel přemýšlet … Jsem z toho všeho hrozně … nevím, ani to neumím popsat, pane. Pane, moc vás prosím, prosím, nedělejte mi to," zalijí se Edelsteinovi oči slzami, „Snažím se tady jen přežít … Už tak dlouho. Nechci nic, než se občas najíst. Nechci nic dalšího. Pane, prosím, smilujte se," žadoní.

„Josephe, co vyvádíš," tváří se blokový stále mile, „Všechno jen vidíš zbytečně černě. Vždyť nejde vo nic hroznýho. Tisíce a tisíce kluků poskytovali, poskytujou a budou poskytovat to, co já chci po tobě. Nic tak strašnýho se jim přitom nestalo. Tak se přestaň klepat."

„Já … já … pane, prosím."

„Josephe, mrzí mě, když tě vidím takhle žadonit, plakat. Ale jen se mi zdáš ještě víc přitažlivější, žádoucí. Nevím, co ti včera nakecal ten tam," ukáže Franc na kluka, „ale já ti opravdu

nechci ubližovat. Chci se o tebe postarat. Aby ti nic nechybělo, aby ses tady měl co nejlíp. Mnohý na mým místě by si vzali násilím, na čem se já chci domluvit."

„Ten tam," pohlédne na pipela i Edelstein, „ten říkal, že jste hodný. Ale taky říkal, co chcete. Pane, i kdybych řekl ano, tak nevím, jestli to zvládnu. Je mi z toho zle, jen na to pomyslím."

„Zvykneš si. Možná zpočátku to bude trochu nepříjemný, nezvyklý. Ale budu mít pochopení, a ty si zvykneš. Nebudu tě bít, když se ti zpočátku něco nepovede, když nebudeš dostatečně zručnej. Josephe, můžeš toho tak moc získat. Tohle všechno tady. Tu ochranu."

„Já … já nevím … nešlo by … ještě počkat? Dát mi čas … na rozhodnutí …"

„Čas si dostal, a ještě nějaký mít budeš," zavrtí hlavou Mueller, „Až se tady nasytíš, tak se vrátíš na ložnici. Tak čtvrt hodiny po večerce slezeš, ale místo k těm kbelíkům na sraní a chcaní půjdeš na druhou stranu. Já tě tady budu čekat."

„Přijdu … co když nepřijdu …"

„To by mě strašně mrzelo. Vše by se změnilo, Josephe. Už jsem se domluvil, na tom, abys byl při tý práci pod vochranou. To bych musel změnit. Což by pro mě nebyl velkej problém, ale pro tebe navopak velkej. Strašně by mě mrzelo, kdybych to musel udělat."

„Musel udělat … ale vy přece nemusíte …"

„Josephe, strašně mě přitahuješ. Je to hodně silný. Nedovedu si představit, že tady budeš, já tě budu vídat a přitom … Pak je lepší, když už tady nebudeš."

„Tak mě nechte někam přeložit. Pane, vy to jistě dokážete zařídit. Tak mě přeložte, do jiného komanda. Tak mě nebudete mít na očích, a přitom mě nemusíte nechat zabít," říká Edelstein zoufalým hlasem.

„Jenže budu pořád vědět, že tady někde seš. Josephe, strašně moc chci, aby ses rozhodnul správně. Může to bejt pro nás voba skvělý. Já budu šťastnej v tvojí přítomnosti a ty budeš mít vochranu, jako málokdo v tomhle komandu. Budeš mít přístup tady k tomu, přitom nebudeš muset ani hnout prstem, riskovat, že tě chytí při krádeži. Nikdo si nedovolí po tobě chtít, abys něco pašoval. To nám sem donesou jiný. Ty si z toho jen budeš moct brát."

„Ta cena za to všechno je ale tak strašně vysoká …"

„To ti jen tak připadá. Podívej se na něj. Vypadá, že by ho to nějak poznamenalo? Takový tintítko, a jak dobře se mu tady daří. Ani se moc nepředře. No nic, je to na tobě, Josephe, ty se musíš rozhodnout. Dávám ti velký privilegium, můžeš říct ne."

„Můžu říct ne a potom asi brzo umřu …"

„Josephe, nebudeme tenhle rozhovor protahovat. Nijak tě odsud nevyháním, můžeš tady v klidu posedět, dopít si to kafe, snít ty sušenky. Nebo si můžeš vzít i něco dalšího, na co máš chuť. Pak běž," říká Franc klidným hlasem, na tváři přívětivý úsměv, „Je jen na tobě, jak se rozhodneš. Uvědom si, kde se nacházíme. Tohle je dost vošklivý místo. Podle toho vypadá i moje nabídka. Prostě máš jen dvě možnosti. Buď můžeš mít všechno, nebo nic," neznějí jeho poslední slova už vůbec mile.

„Nic …," hlesne mladík, sklopí hlavu. Stručněji a výstižněji ten vyděrač svoji nabídku zformulovat nemohl. Jen je třeba rozklíčovat slovo nic, lépe řečeno ho nahradit správným výrazem, a ten zní smrt.

„Tak když jsme si vše vyjasnili, Josephe, tak si řekni, co bys chtěl. Nebo se zvedni a běž se podívat, klidně si vezmi, na co budeš mít chuť. Je toho tady hodně. Jen si nic neodnášej, co chceš, tak sněz nebo vypij tady."

„Ano, pane," říká Edelstein do země, nicméně nabídky nevyužije. Jen dopije kávu a dojí sušenky, něčím se nasytit musí. Pak požádá o možnost odejít a jeho žádosti je vyhověno.

Jde rovnou ke svému místu, nic nedbá na rumraj na bloku. Stejně je jak ve snách, myšlenkami na hony vzdálen zdejším problémům, kdy dochází k různým obchodním transakcím jeho kolegů s jinými vězni.

Lehne si na záda a zavře oči. Je mu strašně. Má ještě nějaký čas, než se rozhodne. Není ho moc, ale nějaký je. Buď zavře oči a pokusí se vše zaspat. Ráno se probudí a … možná to bude poslední východ slunce, který ve svém životě uvidí. Ačkoli možná ho nenechá vyřídit hned první den. Možná jen blafuje. Možná mu budou znepříjemňovat život, aby změnil svoje rozhodnutí, pokud po něm to prase tak touží. Ale do tý jeho zasraný hlavy nevidí, možná když nepřijde, tak se urazí a rozhodne se s ním skoncovat rovnou.

Znovu si všechno probírá, zoufale hledá nějakou třetí cestu, která však není. Zvažuje i možnost ještě rychle zajít za písařem Stanislavem, ale co ten zmůže? Možná má jistý vliv, asi určitě, když dosáhl na tak privilegovaný post. Jenže tenhle blokový má velkou moc, jeho rukama prochází velké bohatství. Dostává podíly z kšeftů, co se na jeho bloku uzavírají. Nepochybně má uplacené mnohé esesáky, nebo s nimi obchoduje, a ti mu půjdou na ruku. I kdyby se Stanislav rozhodl mu pomoc, což není vůbec jisté, nedokáže zabránit, aby mu zítra v práci někdo nerozmlátil hlavu. Může to udělat kdokoli z dozorců i strážných, můžou ho zastřelit a říci, že se pokoušel utéct. Prostě ho může kdokoli z nich zabít, aniž by musel komukoli cokoli vysvětlovat. Blokový jim pak dá malý dáreček a bude vše vyřízeno. Bohužel i on.

Jenže dá se vůbec zvyknout na to, že se po něm bude ten chlap válet, bude ho osahávat, bude ho nutit k různým prasárnám? Jak se s tím dokáže vyrovnat? Vůbec si nic takového nedokáže představit, je mu z toho na blití. I když to zkusí, není vůbec jistý, že to zvládne. Ale kdyby to zvládnul, bude mít asi lehčí práci, nebudou ho mlátit a každý večer se může zajít pořádně nacpat do toho kutlochu. Bez obav, že ho přistihnou při krádeži a on špatně skončí. Tohle je jistě lákavé, jen kdyby ta cena nebyla tak strašně vysoká. Kdyby po něm nechtěl ty odporný věci.

Na druhý straně, určitě nebude prvním ani posledním klukem, co ho k něčemu takovému donutili. Co ho znásilnili. Znásilnili. Kdyby ho zmlátil, až skoro do bezvědomí, a pak to s ním dělal, tak by neměl na výběr. Prostě by podlehl síle. Jenže on chce, aby to dělal dobrovolně, i když mu vyhrožuje smrtí. Chce po něm, aby se nechal jebat bez odporu. Což je to strašné. To jeho vydírání je ještě horší, než kdyby se ho zmocnil násilím. I když to vyjde nastejno. Tak jako tak ho bude nakonec muset poslechnout a udělat, co si ten zvrhlík bude přát.

Večerka. Cože to říkal? Tak patnáct minut po ní má přijít? Už jen patnáct minut? Pak buď zůstane ležet a asi brzo umře, nebo se zvedne a … Už nikdy si nebude moct vážit sám sebe. Bude navždy pošpiněný. Stane se děvkou. Má ale za zachování své hrdosti zaplatit cenu nejvyšší? S podporou toho sviňáka tady může žít dost dlouho, a kdoví, jak se nakonec všechno vyvrbí. Třeba ty Němce tady odsud vyženou, třeba nakonec tu strašnou válku přežije. Pravda, ta naděje není velká, ale pořád nějaká je. Když zůstane ležet, má téměř jistotu, že bude žít už jen pár dní. Možná se to stane už během zítřejšího dne.

Celý se třese, je mu jasné, že čas nekompromisně běží. Pravda, na pár minutách jistě nezáleží, ale pokud chce dál žít, tak se bude muset zvednout. K čemu mu bude hrdost, když bude mrtvej? Vždyť se o tom ani nikdo nedozví. Nikdo nebude vědět, jaké rozhodnutí musel udělat. Že zvolil raději smrt, než se nechat jebat od blokovýho. Daří se mu tady přežívat už skoro rok. Má to teď všechno zahodit?

Je ještě jedna možnost. Přijmout tu nabídku, a pak se pokusit požádat Daniela, aby zařídil jeho přeložení. Na tu ošetřovnu. Nějaký čas to ponížení vydržet a pak odsud zmizet. Ale jestli něco takového chce zkusit, tak se teď prostě už musí zvednout a jít se nechat vopíchat. Nebo co vlastně bude to prase chtít.

Už uplynulo určitě víc času, než ta zmíněná čtvrthodina. Jak dlouho ještě může váhat? Dokáže vůbec slézt, když ví, co ho tam čeká? Nebo spíš tuší? Ale když to neudělá, tak už zítra možná zemře. To je moc vysoká cena za hrdost. Za důstojnost. Mají pravdu, ten blokový i ten jeho pipel, tady jde o to přežít. Za každou cenu.

Opravdu za každou cenu? Opravdu má smysl zůstat naživu za každou cenu? Ale ten kluk má taky v jednom pravdu, ten jeho čurák je jen kus masa. Vodpornýho a asi i páchnoucího masa. Bude to hnusný, určitě to bude moc hnusný, ale nebude to trvat věčně. Jen nějakou dobu. Zato bude moct dál žít, a možná tenhle strašnej lágr i přežít. Když bude mít štěstí.

Život má pro něj tu nejvyšší hodnotu. Pro jeho zachování je nutné něco obětovat. Posadí se, klepe se po celém těle. Když dopadnou jeho bosé nohy na zem, málem se mu podlomí.

VŠECHNO JE MOŽNÉ A NIC NENÍ NEMOŽNÉ

Souká se znovu nahoru, na to své místo. Oči má vytřeštěné, vůbec nevnímá okolí. Slyší různé chrčení, chrápání i prdění, a kdoví jaké ještě zvuky. On je ale jak v transu. Lehce se i motá, a to ne jen svým psychickým stavem, ale i vlivem alkoholu, který pozřel, a na který není zvyklý. Nakonec si i zapálil, i když cigaretám nikdy neholdoval. Kdysi to zkusil a vůbec mu to nechutnalo.

Jenže teď už je všechno jinak. Už je úplně někým jiným. Někým jiným, než byl ten kluk, co asi třemi hodinami seskočil z téhle palandy. Ty tři hodiny zcela změnily jeho život, už nic nebude jako dřív. Rozhodl se pro život, ale není si vůbec jistý, co za život to bude.

Pravda, už skoro rok tady jen živoří. Musel vytahovat mrtvé ženy a děti z márnice, co ji proměnili na plynovou komoru. Musel přihlížet tomu, jak Mietko kousek od něho umlátil jiného vězně. Musel den co den pálit mrtvé, musel odnášet mrtvoly od zdi smrti mezi bloky deset a jedenáct. Ty tři hodiny však všemu nasadily korunu.

Lehne si na záda a zavře oči. Bohužel se mu začíná přehrávat vše, co se událo. Znovu se mu všechno vrací, a je to tak děsivě živé. Jako by se ty tři hodiny znovu odehrávaly, tentokráte však jen v jeho mysli.

Zase vidí ten sebevědomý výraz France, když stanul ve dveřích jeho kumbálu. Cítí, jak ho bere za ruku, protože on není schopný udělat ani krok. Jak ho vede ke stolu, usazuje ho a nechává mu nalít pořádného panáka nějaké pálenky. Co ji on pak cítí po celé její dráze až do žaludku. Něco na něj mluví, ale on nevnímá, protože má vytřeštěné oči, a taky zalité slzami.

Vlastně tady nikdy neplakal, i když se toho stalo tolik hrozného. Přišel o matku, babičku, dva menší sourozence. Pak umřel i otec, nakonec zabili i Davida. Něco v něm umíralo spolu s nimi, vždy další kus z něho samého. Ale neplakal. Až teď. Dneska. Před pár hodinami. A vlastně i teď má slzy v očích, když mu jeho kruté podvědomí znovu vše přehrává. Jako by nestačilo, co si musel prožít. Nějaká část jeho mozku ho nutí prožívat to znovu a znovu.

Dýchá teď stejně přerývaně, jako ve chvíli, kdy tam jen seděl, on ho napájel alkoholem, něco žvatlal a připravoval si ho. Pravda, snažil se asi být jemný, šel na něj pomalu, ale důsledně. Ani neví, jak dlouho trvalo, než ho přiměl odejít k tý strašný posteli. Před ní se svléknout donaha. Pak tam stát, zatímco on se posadil a začal ho osahávat. Nikdy nezapomene na ten strašný pocit, když se ho poprvé dotkl na přirození.

Ne, ne, tohle musí přestat. Musí myslet na něco jiného. Musí usnout, musí všechno zaspat. Zítra si říkat, že to byl jen další z mnoha hnusných snů, co tady už měl. Proč mu to ten jeho mozek dělá? Trestá sám sebe, nebo ho trestá někdo či něco jiného, že mu pořád ty strašné chvíle přehrává?

Prvně se začal lehce dávit, když se s ním ten chlap začal mazlit. Když ucítil nepříjemný pach jeho upoceného těla. Zatínal zuby a snažil se vypnout mozek. Ano, ten mozek, co ho teď málem dohání k šílenství. Co mu brání usnout, co ho mučí obrazy, které vyvolává ze svého podvědomí.

Pravda, ten Franc se snažil být jemný, ale byl by radši, kdyby ho místo toho hlazení mlátil. Dal by přednost bití před těmi jeho něžnými dotyky. Na všech místech jeho těla. Dokonce se ho pokusil i políbit na ústa, ale hned s tím přestal, když viděl jeho reakci. Jak se málem poblil

podruhý. Tak ho donutil si lehnout a líbal ho jinam, než na pusu. Přitom se sám postupně svlíkal, což nebyl vůbec hezkej pohled. Ačkoli na ten jeho věk …

Vyjeknul, když mu strčil prst s nějakou mastí do zadku. Dost! Už dost! Proč nedokáže poručit svému podvědomí, nebo co to je, aby někam zašantročilo celý ty tři hodiny? Prostě je úplně a navždy vymazalo. Proč se děje přesnej opak? Vždyť ten mozek je přece součástí jeho těla, jeho samého, tak co je tam za bordel, že si dělá něco jinýho, než co mu on poroučí? On říká zapomenout, a něco zkurvenýho v jeho hlavě místo toho tahá ty nejstrašnější výjevy z těch tří hnusných hodin.

Nejstrašnější … Který byl ten nejstrašnější? To je jednoznačný, když mu řekl, aby ho vzal do huby. Dlouho se odhodlával, pak to zkusil a hned se začal dávit. Začal se třást a vypadalo to, že hodí šavli. Ta sice nevyšla, ale moc k tomu nechybělo. Tak mu tohle pro dnešek odpustil …

Pro dnešek … Nedovede si teď představit, že se tam bude muset zase vrátit. Jít tam znovu. Přitom ale ví, že tomu neujde. Až mu to nařídí, bude muset jít a zase to prožívat. Slyšíš, ty zrádný a posraný podvědomí? Zase to bude, tak už dej pokoj a nevtahuj ten dnešek. Vymaž ho a dovol mi usnout.

Jako by mluvil do dubu a ne ke svému mozku. Nebo nějaký jeho zasraný části. Cítí se hrozně pošpiněný, ponížený. Pravda, po tělesné stránce se mu zase tak nic strašného nestalo, ústa si vypláchl pálenkou, zadek si otřel a namazal. Ale po stránce psychické je naprosto zlomený. Stále cítí ten jeho nepříjemný pach, ale především svoje nesmírné zostuzení.

Jestli ale tohle byl jen mírnej rozjezd, jak mu Franc naznačoval, co bude proboha následovat? Ne, na tohle nesmí vůbec myslet. Teď se musí vyrovnat s dneškem a dostat se alespoň trochu do rovnováhy. Jinak zítra bude úplně mimo, něco moc pokazí, a ani ta zmiňovaná ochrana mu nemusí stačit. Proč už proboha neusíná, když je tak hrozně unavenej?

Jeho záchranou se nakonec ukazuje alkohol, který do sebe nalil, neboť ten začíná působit a zastírá jeho bujné podvědomí. Milosrdný spánek ho nakonec zbaví všeho zlého. A je opravdu více než milosrdný, protože pokud měl nějaké ošklivé sny, vůbec si je nevybavuje.

Probuzení je ale i tak strašlivé. Úplně první vteřiny ne, to jen hrozně mžourá okolo sebe, požitý alkohol se připomíná, bolí ho hlava a cítí se divně. Ale pak jeho hyperaktivní podvědomí vyloví první obrázek z včerejšího večera respektive noci, a … otřese se. Bohužel tohle nebyl žádný sen, tohle byla realita, začátek reality, která bude mít jistě i své pokračování.

Pokradmu se rozhlédne. Zdá se mu, jako by se na něj všichni dívali, jako by v těch jejich pohledech byl hrozný odsudek. Přitom je to nesmysl. Jednak má každý dost starostí sám se sebou, musí se uvést do bdělého stavu, a za druhé těžko někdo ví, co ho včera potkalo. To se rozkecá až časem, možná až po pár dalších návštěvách.

Dalších návštěvách. To je hrůzná představa. Přitom je mu jasné, že bude muset znovu do toho kutlochu, bude muset znovu být blokovému po vůli. Dělat odporné věci, nebo strpět, aby dělal odporné věci on s jeho tělem. Dopadne na zem a zapotácí se. Je to díky jeho narušené psychice nebo je alkoholem ovlivněna jeho motorika? Teď není čas to zkoumat, začíná další den, musí se sebrat a nějak ho přestát. Je mu přitom tak strašně mizerně. Po všech myslitelných stránkách.

Přeci jen ho stále ještě po ránu chladný vzduch probere, stejně jako studená voda, kterou na svůj obličej z dlaní vychrstne. Jen si musí dávat pozor, aby ji nepozřel, je plná různých zárodků, to moc dobře ví. Napít se jí je cesta do špitálu a do plynové komory. Hrome, musí si dávat pozor, všude kolem je tolik nástrah, a on je v tomhle stavu snáze zranitelný.

Na snídani nemá vůbec chuť, navíc je plný žrádla, co včera dostal. Vlastně v noci, jako odměnu za svoje hnusný služby. Ale i mnozí další z jejich komanda se k oficiální stravě staví podobně macešsky, dobře vědí, že mezi pozůstalostmi po zavražděných naleznou daleko lepší krmi, a mnozí tady mají i své zásoby. On sice ne, ale od včerejšího večera má přístup k zásobám,

o jakých se tady nikomu nesní. S výjimkou toho zmetka Azriela, který jeho včerejší hrozné ponížení sledoval s potměšilým úsměvem ve tváři.

Když si vzpomene na oficiálního pipela blokového, otevírá se mu nůž v kapse. Sice včera měl jen ryze pasivní roli, ale ten jeho výsměch, tak ten mu nezapomene. Jak se dobře bavil, když se on začal dávit, jak se bavil, když on lehce úpěl, zatímco … Ale on na toho kluka nadává, nenávidí ho, a přitom on tohle musel doposud obstarávat sám. Kolikrát už si ho vzal Franc k těm svým nechutným hrátkám.

Po příchodu do skladiště Kanady je znovu přidělen ke třídění věcí. Snaží se soustředit, hodně mu pomáhá ostrý pohled dozorujícího esesáka. Už zase musí víc myslet na svou bezpečnost, než na ošklivé zážitky předešlého dne. Naštěstí je mladý a plný síly, byť psychicky zlomený, proto dokáže značnou únavu potlačit a soustředit se na práci. Taky z něj asi vyprchává pozůstatek alkoholu.

Po pár hodinách ho pošlou s balíkem na jiný blok. Rutina se však změní záhy v drama, když kousek od jednoho esesáka o něco zakopne, nebo mu podklouznou nohy, vlastně ani sám neví, jak se ocitá na zemi. Dopadne hrudí na svůj náklad, a zároveň hned napíná všechny svoje svaly, protože ví, co bude následovat. Tak rychlý není, aby se zvedl a vystřelil, než hůl dopadne.

Tak to byla šlupka, naštěstí směřující do horní části zad. Tam to snad žebra a svaly ustojí, dostat jí do hlavy, mohlo by být zle, a níž, tam zase hrozí odražení ledvin. Viděl, co to znamená, viděl už takhle umřít vězně.

„Já to vyřídím," uslyší místo druhé rány hlas jiného esesáka, toho, co ho včera odvedl na nové pracoviště. A pak cítí, jak ho nácek bere za límec a táhne vzhůru, „Co se tady válíš, ty židovská svině," syčí mu do tváře, „Jestli chceš, tak se postarám, že budeš ležet už navždycky," vyhrožuje.

On nic neříká a snaží se rychle sebrat. Nicméně esesák se ho pořád drží jak klíště. Táhne ho kus dál, kus od svého kolegy, od jeho napřažené hole.

„To si nemůžeš dávat pozor, ty pitomče? Co je to s tebou?" ptá se strážný a pak se ušklíbne, „Seš nevyspalej, nebo co?" ptá se potměšile a potichu, „Táhni, ty šmejde!" zařve nahlas a doprovodí to přátelským kopancem do zadnice.

Joseph vyrazí, právě zřejmě unikl pořádnému maléru. A asi jen díky tomu, že mu pomohl jeden z esesáků. Ví ten, co je zač? Že je děvkou blokovýho? Možná jo, pak by ta jeho otázka na nevyspání dávala smysl. Možná dostal zaplaceno, aby tady na něj dohlédl, aby tady nikdo Francovu hračku nepoškodil.

Neví, jestli to někdo nějak nařídil, ale po zbytek dopoledne ho už nikam nepošlou. Jen sedí a třídí. Práce má dost, snaží se dávat si větší pozor. Ne vždy ho musí někdo ochránit, když udělá hloupost, chybu. Ty se tady trestají, krutě trestají.

„Co je s tebou?" zeptá se ho při konzumaci hnusného oběda Eliezer Lichtig a on sebou hrozně trhne. Pak rychle sklopí hlavu.

„Nic se neděje. Jsem v pohodě," zamumlá směrem do odporné polívky.

„To bych neřekl," odpoví třiačtyřicetiletý kolega, ale nechá ho v klidu dojíst tu šlichtu. Teprve pak ho donutí, aby s ním šel kousek stranou.

„Vážně je všechno v pořádku. Jen mi nebylo ráno úplně dobře, ale už jsem se vzpamatoval. Možná jsem něco špatnýho sežral," snaží se Edelstein, aby jeho hlas zněl lhostejně.

„Nebo spíš vypil," prohodí Eliezer.

„Vypil? Dávám si pozor, abych nepil nic, co není v pořádku."

„Nemyslím na tu zkurvenou vodu z tábora, co po ní dostaneš úplavici. Mluvím tady vo chlastu. Copak si myslíš, že to z tebe nebylo ráno cejtit?"

„Bylo?" hlesne mladík.

„To si piš. Ty asi nejseš zvyklej chlastat, co? Ty rána jsou vždycky hrozný. Josephe, nemůžu ti nějak pomoc?“

„Pomoc? Nepotřebuju pomoc,“ říká Edelstein, ale jeho výraz napovídá o naprostém opaku.

„Podívej. Asi chápu, že se ti vo tom nechce mluvit. Ale …“

„Vo čem jako mluvit?“ zeptá se mladík podrážděně.

„Kdyby ses viděl, tak ti to bude jasný. Vypadáš strašně, a ty tvoje voči, to jsou voči zvířátka, zahnanýho do kouta, který se zoufale rozhlíží, jak z tý pasti uniknout.“

„Nevím, vo čem to mluvíš.“

„Jak chceš. Pokud si teda myslíš, že se s tím vyrovnáš sám líp … Nečerti se. Buď se chovej normálně, nebo se nediv, že … Podívej, když mladej hezkej kluk krátce po večerce vypadne z ložnice za blokovým, vrátí se kdoví kdy, lehce přivožralej … A když se vo tom blokovým ví, co se ví … Jen debil by si to nedal do souvislosti. Ani by tě nemusel vidět, aby pochopil, kolik včera uhodilo,“ říká Lichtig takovým otcovským hlasem, konejšivým.

„Kolik uhodilo …,“ hlesne jen Edelstein, a rychle sklopí oči, v těch se už zase objevuje třpyt.

„Josephe, vůbec nechci vyzvídat. Jen ti chci říct, že kdybys potřeboval, tak si můžeme promluvit. Kdykoli. Možná to zvládneš sám, možná se ti nějaká ta podpora bude hodit. Jen tohle jsem ti chtěl říct. Hraješ si tady na drsňáka, ale dneska tak teda rozhodně nevypadáš. Ale nechám tě už bejt, co jsem chtěl, to jsem ti řekl.“

„Von mi řekl … že mě nechá zabít … když …“

„Nic mi nemusíš říkat, je mi to jasný. Život je někdy moc hnusnej, Josephe. Všechno tady je hnusný. Nechci tě litovat, vo to určitě nestojíš. Já jen, kdybys potřeboval, tak si můžeme promluvit.“

„Já … já … nechci vo tom mluvit,“ souká ze sebe zneužitý hoch, „Cítím se strašně. Tak hnusně, tak pošpiněnej …“

„To je pochopitelný. Bude to pokračovat?“

Edelstein neodpoví, jen neochotně kývne hlavou.

„Je to prase. Ty sebe ale nevobviňuj, nedal ti na výběr.“

„Právě že dal …,“ ujede mladíkovi a hned toho lituje.

„Dal?“ objeví se překvapení ve tváři staršího vězně.

„Mohl jsem umřít čistej, nebo …“

„Co je tohle za výběr, Josephe? To není žádnej výběr. To je vodporný vydírání.“

„Už to věděj všichni?“ rozhlédne se chlapec zoufalým pohledem po okolí, zdá se mu, že ho všichni sledují, i když přesný opak je pravdou.

„Možná to někomu došlo. Většina asi ještě nic netuší.“

„Ještě …,“ zasténá zneužitý hoch, „Všichni mě budou vodsuzovat … všichni mnou budou pohrdat …“

„Jen idioti, a na ty se můžeš vysrat. Když ti někdo přiloží pistoli k hlavě, jen idiot si může myslet, že se pak můžeš svobodně rozhodnout. Jen si udělal, co bylo nutný.“

„Myslíš? Bojím se …“

„Josephe, na to teď nemysli a zkus se dát dohromady. Takhle bys mohl lehce spadnout do průseru,“ říká Lichtig konejšivým hlasem, je mu evidentně zdrchaného chlapce líto, „Poslouchej, ten tvůj bratr, ten je přece doktor a zná se s nějakejma důstojníkama, esesákama. Nemohl by ti nějak pomoc?“

„Dan?“ objeví se hrůza v očích Edelsteina, „Ten se vo tom nesmí dozvědět!“ vyhrkne, „Taková hanba. Nemohl bych se mu podívat do vočí …“

„Nesmysl. Třeba by tomu blokovýmu někdo mohl domluvit.“

„Ne, ne, prosím, nikomu nic neříkej. Nic prosím tě nedělej," zní hlas nešťastného chlapce úpěnlivě, „Tohle musím zvládnout sám. Ten blokovej má dlouhý prsty. Pomstil by se mi. A taky nechci, aby se vo tom bratr dozvěděl," dodá se zavilým výrazem ve tváři.

„Já nikomu nic vykládat nebudu. Josephe, ať už se stalo, co se stalo, ať se stane cokoli dalšího, tak když budeš chtít, můžeš za mnou vždycky přijít. Ale jen když budeš ty chtít. Slibuju, já sám už vo tom nikdy nezačnu. Jen jsem chtěl, abys tohle věděl."

„Moc ti děkuju," hlesne mladík, chce ještě něco dodat, už se nadechuje, ale pak svou myšlenku spolkne. Opravdu chce být sám.

„Tak jo. Drž se, chlape," plácne Lichtig mladšího parťáka po ramenou, a neunikne mu, jak ten sebou trhne, když se ho dotkne. Jen dá oči v sloup, ale už nic neřekne a odchází.

Edelstein skloní hlavu, pak se pokradmu rozhlíží po dvoře, na kterém dokončuje oběd celé komando. Snaží se zjistit, kdo o jeho ponížení ví. Když si toho všimnul Eliezer, tak určitě i jiní. Ne každý asi bude mít takové pochopení. Pokud to teda Eliezer taky jen nepředstírá, a třeba si myslí něco moc hnusného. O něm.

Je docela rád, když polední pauza skončí a oni jsou zase nahnáni do práce. On sám sveřepě zírá na materiál, který třídí, a snaží se, aby se jeho pohled nesetkal s žádným z jeho kolegů. Naštěstí se ti baví mezi sebou, a o něj se nestarají. Za což je jim nesmírně vděčný.

Směna končí a on jen zdálky zahlédne Vitku. Hned však sklopí oči k zemi. Cítí se tak pošpiněný, že by se styděl s ní něco mít, i kdyby byla příležitost. Jako že nebude. Je vlastně rád, že se dnes neocitl v její blízkosti. Možná by na něm poznala, co se stalo. Tak to asi ne, ale je dobře, že se k sobě dneska nedostali blíž.

Večerní apel končí a on si jde vyfasovat večeři. Nic si dnes neukradl, tohle riskovat nemohl. Jeho smysly byly otupené a byl tak rozhozený, že by určitě něco posral. Tak má docela hlad. Rozhodně však nemá v úmyslu využít nabídky, kterou mu dal jeho prznitel. Vždy, když jde okolo toho kutlochu, tak jím projíždí hrozné mrazení.

„Snad nechceš žrát tohle," ozve se mu za zády a na něj jdou mrákoty. Moc dobře ví, komu ten hlas patří.

„Je to večeře," vysouká ze sebe, a se značnou nevolí zírá na vysmátý ksicht Litwaka.

„S tou bež do prdele. Seš zvanej na skutečnou večeři."

„Zvanej na večeři …," objeví se v jeho tváři strašný výraz.

„No nelekej se," rozesměje se pipel, „Fakt na večeři. Ještě je ti z toho včerejšku špatně?"

„Špatně …," rozhlédne se Joseph, „Ne tak nahlas…"

„Ať jdou všichni do prdele. Seru na to, co si myslej. To bys měl taky. No, napoprvé je to vždycky hustý. Ale časem …"

„Nechci to slyšet …"

„Ty seš nějakej citlivka," rozesměje se Azriel, „Tak pojď, na tu večeři. Sám jsem ji udělal, na jeho rozkaz. A na jeho rozkaz tě na ní zvu. Tak netrojči a pohni tou svou prdelí."

Edelstein následuje kluka, s velkým přemáháním. Přitom dumá, jestli i on začas bude tak otrlý jako ten zmetek. Jestli čas otupí jeho výčitky, jeho duševní muka. Jestli si na to zvykne, jako si zvykl na ta mrtvá těla.

Vejde do místnosti blokového a musí si promnout oči, jestli ho nešálí zrak. Na stole je prostřeno pro tři. Skutečně prostřeno, jsou tam talíře, skleničky, příbory. Dokonce ani ubrousky nechybí. Do nosu ho udeří vůně smažených brambor, ale i vajíček a určitě slaniny. Přesně tak, ta vůně je prostě úchvatná. Stojí tam jak solný sloup, oči vyvalené a zírá na tu nádheru. Připadá si, jako by právě prošel branou do jiného světa.

Azriel si ho už nevšímá, ale jde k vařiči, kde pokračuje v kuchtění. Naopak Mueller se otáčí, a usmívá se na něj, vítá ho snad vážně jako svého hosta. Copak mu vůbec nedochází, jak moc mu včera ublížil? Jak hrozně ho potupil? K čemu ho donutil?

„Josephe, pojď a posaď se. Jak vidíš, večeře se právě chystá. No tak tam jen tak nestůj, a pojď si sednout," ukazuje blokový na jednu z židlí. Sám bude sedět v čele, po jeho pravé ruce má zaujmout místo starší z chlapců, po levé ten mladší.

„To … to snad … není možné," vydere se z úst Edelsteina, vždyť před pár hodinami ho málem ubili, když zakopl, před chvílí rozdávali neskutečnou almužnu místo večeře, a teď se ocitá v jiném světě. Snovém světě, uprostřed hrůzy, vraždění, mučení.

„Tahle večeře je na tvojí počest, Josephe. Pro mýho novýho přítele," sedá si Franc, a pořád se tak přiblble mile usmívá, „No tak už si sedni," pobídne mladíka, který příkaz strnulými pohyby vykoná.

„Mám nalít ten aperitiv?" zeptá se Litwak.

„Aperitiv?" vyvalí bulvy Edelstein.

„Jo, něco francozskýho, prej to k tomu vážně slouží," přikyvuje Mueller, „Tak nám nalej, ale jen trochu, tak se to prej dělá."

Kluk vezme láhev a do skleniček nalije trochu pastisu. Pak se jedné sám chopí.

„Tak na našeho novýho přítele," pronese přípitek blokový, pak do sebe kopne alkohol, stejně tak učiní Azriel, aby vzápětí směřoval zase k vařiči. Naopak starší z chlapců jako by ustrnul. Ale pak do sebe aperitiv také zvrhne.

„Pane, mám napřed nosit jídlo, nebo rozlít víno?" ptá se pipel.

„Rozlej to víno. Nevím teda, jestli se k tomu hodí, tak moc se v tom zase nevyznám," zasměje se Franc, „Ale určitě je dobrý. Taky francouzský," dodá.

Skleničky jsou naplněné tentokráte až po okraj červeným vínem, značku host nepostřehne, ale je v dalším šoku. Potom, co tady včera zažil za hrůzy, se mu dneska dostává zcela jiného přivítání. Což ale bohužel nemaže ten včerejšek.

„Tak tady to je," začíná Azriel rozdělovat na talíře opečené brambory. Potom každému přidá míchaná vajíčka se slaninou. Následuje obloha, kterou tvoří jakási čalamáda. Sice asi nic moc z pohledu kulinářského, ale na místě, kde kolem umírají stovky či tisíce vězňů hlady, je to něco naprosto neskutečného.

„No tak asi začneme, ne?" podívá se na vrchovaté talíře Mueller, pak ukáže na několik lahviček na stole, „Tohle už si každej dá podle svýho. Je tady pochopitelně sůl, pak taky nějaká hořčice, majonéza, nebo co, taky něco z rajčat. Tak si každej dejte, co chce," dodá a pak se spokojeně podívá, nejprve doprava a pak doleva. Sedí tady málem jako starostlivý otec se svými dospívajícími syny, jenže ti kluci nejsou jeho potomci, čemuž by jejich věk odpovídal, ale jeho milenci.

„Díky, pane, za tu večeři," řekne způsobně Litwak, trochu si pokrm posolí, poté se chopí nože a vidličky.

„Děkuji, pane," vysouká ze sebe Edelstein.

„Já děkuji tobě, Josephe," zaskočí hosta blokový, „Za to tvoje včerejší rozhodnutí. Slibuju ti, nebudeš toho litovat."

„Litovat …," hlesne mladík, a jeho výraz napovídá, jak moc včerejšího dne lituje.

„Tak se pusťte do jídla," pobídne Franc chlapce, sám si také naloží do úst, „Vím, Josephe, je to pro tebe nový. Možná ti ne všechno včera bylo příjemný. Ale jde jen vo čas, než si zvykneš. Vypadáš vopravdu strašně," konstatuje s plnou pusou.

„Moc jsem toho nenaspal, pane," odpovídá Edelstein hrozně tiše, stále jen křečovitě drží nůž a vidličku, ještě si nenabral krásně vonící jídlo, „Za poslední dva dny. Nějak jsem nemohl pořád usnout …," sklopí zrak.

„Tak to dneska doženeš," řekne Mueller smířlivě.

„Dneska … co bude dneska …," zachrčí starší z hochů, a jeho výraz napovídá, jak moc se bojí toho, co přijde po této nepochybně skvostné večeři.

„Dneska se najíme, pak se můžeme v klidu pobavit … jen tak, tady u stolu," usměje se blokový, „Pak si půjdeš lehnout, aby sis vodpočinul."

„Dneska … dneska … nebude nic?" ptá se Edelstein a jeho oči dávají jasně najevo, jakou odpověď si přeje slyšet.

„Dneska bude jen ta slavnostní večeře. Josephe, možná se na mě trochu zlobíš …"

„Nemám právo se zlobit, pane."

„Právo … Josephe, chci, abys … no však čas to spraví," usměje se Franc mile, tak nějak zamilovaně, „Tohle místo není dobrý, ale dá se trochu vylepšit, jak vidíš. Tak už si proboha vem, nebo ti to vystydne. A ochuť si to, podle sebe."

Edelstein poslechne, ačkoli stále jsou jeho pohyby dost strnulé. Dá si do úst první sousto, chutná báječně, ačkoli trochu soli by nezaškodilo. Hned tento drobný nedostatek napraví, pak se podívá, co za další přísady může ještě mít, něco si přidá na zaplněný talíř. Po roce zase jí jako člověk, uvědomí si a přeběhne mu mráz po zádech. Vlastně už skoro zapomněl, jaké to je být člověkem. Tady požíral, co ukořistil. Napřed potají mezi mrtvolami, a pak v běhu u vlaku. Mezi tím sajrajtem, co zůstal po těch chudácích, kdoví jak dlouho zavřených v dobytčích vagónech. Lokne si vína, má zvláštní chuť, ale asi dobrou, to on nedokáže posoudit.

„Tak chutná?" zajímá se Mueller a dívá se na své dva chlapce láskyplným pohledem.

Ne, v tomhle táboře je možné asi opravdu všechno. Oni si tady stolují jako lidé, a přitom v mnoha dalších blocích jsou vděční vychrtlí vězni za kousek suchého chleba. Oni si tady popíjejí víno, a zatím tam za plotem možná vhánějí další skupinu nešťastníků do plynu. Oni se tady ládují, v samém srdci té strašné hrůzy. Přitom i Franc je vězeň, i když privilegovaný a ještě u privilegovaného komanda. Ale i tak, tahle večeře je opravdu naprosto neskutečná.

„Je to moc dobré, pane," uvědomí si Joseph, že na něj ten chlap už delší dobu zírá a čeká na odpověď.

„Tak jen jez, a nikam nespěchej. Pořádně si to všechno vychutnej. Kdybys chtěl dolít víno, tak stačí říct, Azriel to zařídí," je ve tváři blokového výraz uspokojení.

Ten chlap je taky úkaz, přemýšlí Edelstein. Včera mu tady jasně naznačil, že když nebude po jeho, nechá ho zabít. Dneska tady pořádá na jeho počest slavnostní večeři. Uprostřed oploceného sektoru, pod kuratelou kulometů strážných ve věžích. Přitom se zdá, že má skutečnou radost, že jsou jeho milenci spokojení. Přitom by jistě neváhal začít tou svou holí mlátit jiné vězně, kdyby něco nevykonali podle jeho příkazu. Co je tohle za divné místo, kde je všechno možné a zároveň nic není nemožné?

Mueller něco žvatlá, Joseph reaguje, jen když je přímo oslovený. Celá večeře se ale nese ve velmi přátelské atmosféře. Mezitím mizí poslední sousta z talíře, nikdo nic nenechává.

„Tak na co myslíš?" zeptá se hostitel.

„Přemýšlel jsem o tom, že už asi rok jsem nejedl takto u stolu, pane," odpovídá ten, na jehož počest se dnešní hostina koná.

„Určitě nebude problém si to zase někdy zopakovat. Ale ještě jsme dneska neskončili."

„Neskončili, pane?"

„Určitě ne. Azrieli, tak to pokliď a naservíruj nám dezert."

„Dezert?" vyvalí oči Edelstein.

„No tak trochu improvizovanej, ale snad ti bude chutnat."

Litwak se zvedne a jde připravit další chod. Otevírá kompot, něco nandává na menší talířky. Jak se zdá, mají tady docela slušné vybavení, i co se týká nádobí, určitě i to získali z věcí, které sem dopravili lidé z transportů.

Posléze přináší kluk pro každého talířek. Na něm jsou poněkud bez ladu a skladu naloženy piškoty, ty zalil rozehřátou čokoládou a k nim přidal hruškový kompot. Mohli to sníst samostatně,

napadne Josepha, ale takhle to vypadá tak nějak slavnostně. Opět je toho ale pořádná porce a musí uznat, že i dezert chutná výborně.

Jídlo asi skončilo, uvědomí si čestný host, když pipel sklízí ze stolu a blokový vytahuje cigarety. Z nich nabídne i oběma svým milencům, ten mladší přijímá hned, ten starší s menším zaváháním. Franc sám všem třem zapálí, mezitím je stůl poklizený.

Azriel již bez vyzvání všem připravuje kávu, pak i nalije do menších skleniček koňak. Až poté se posadí a vyfoukne spokojeně kouř. Edelstein se naopak zakucká, což vzbudí drobnější úsměvy na tvářích jeho spolustolovníků.

„Tak na nás, abysme to tady nakonec ve zdraví přežili," pozvedne skleničku s tvrdým alkoholem Mueller, pak si s oběma chlapci přiťukne. Tentokráte však do sebe panáka nezvrhnou, ale jen lehce se napijí.

Edelstein si už zase připadá jak ve snu. Jako by seděl v normální restauraci, se svým přítelem. Přítelem! Obličej se mu bolestně stáhne, neboť si uvědomí, kde se nachází. To nemůže žádná královská večeře změnit. Nemyslí teď na celý tábor, se všemi jeho hrůzami, ale na tuhle místnost, kde zažil včera tak strašné ponížení. Pak se pokradmu podívá na svého hostitele, jehož obličej září štěstím. Je možné, že by si opravdu neuvědomoval, jak moc mu ubližuje?

Lehce si lokne koňaku a mírně potáhne z cigarety. Není zvyklý ani kouřit ani pít. Sklopí hlavu a zírá do země. Přemýšlí, jestli je tahle večeře jen taktickou hrou, jak ho přimět být povolnější. Nebo jestli to Franc myslí upřímně. Je mu odporný, ale na druhé straně možná není tak zlý. Ani ten Azriel nevypadá nijak potlučený. Vlastně ani jeho včera neuhodil, ani jednou, i když se začal dávit, potom co … Možná jen ten chlap taky něco hledá. Taky je tady nešťastnej. Ale to mu nedává právo si vynucovat obcování s ním, navíc nechutným vydíráním. To přece nemůže pak spravit sebelepší večeří, možná i dalšími pozornostmi.

Joseph cítí stále velký odpor k muži vedle něho. Ale zároveň se trochu uklidňuje. Možná i proto, že dnes k žádným milostným hrátkám nedojde. Taky cítí, jak mu alkohol stoupá do hlavy. Možná je to ale dobře, když bude pod jeho vlivem, tak snad dneska konečně usne. Potřebuje se už vyspat, aby byl zítra v pohodě. Jen to nesmí s tím pitím přehnat, aby se nepoblil, a taky, aby mu zítra nebylo špatně, aby se po ránu nemotal.

KLUK

Daniel Edelstein už má své první pacienty. Tentokráte nejde o lidi úmyslně poškozené, nýbrž o vězně, u kterých propukla některá ze zájmových chorob a na příkaz Schrödera sem byli přeloženi z Birkenau či z jiných nemocničních bloků zdejšího tábora. Je jich zatím na dvacet a jsou jim podávány experimentální léky. O jejich složení Daniel nemá tušení, považuje je však za sulfonamidy. Dávkování určuje Johann, a tomu ho asi předepsali ti, co si zde své výrobky chtějí ověřit. On, jako vězeňský lékař, musí jen vést záznamy o jejich podávání a přesně popisovat stav pacientů, aby se daly vyhodnocovat výsledky léčby, i na základě rozboru odebraných biologických vzorků.

Při této příležitosti dochází na blok deset, který mu začíná připomínat něco mezi peklem a blázincem, i s ohledem na ta zabedněná okna. Zde především řádí doktor Clauberg, a on je rád, že už nemusí být u toho. Stejně jako nemusel být u toho, když doktor Dering odebíral vaječníky a varlata dalším vězeňkyním a vězňům, co je doktor Schumann nechal zase ozářit Roentgenovými paprsky.

Naopak pracoviště Hygienického ústavu mu přijde naprosto odlišné všemu, co zde v táboře zatím spatřil. Pravda, teprve se rozbíhá, nejsou tam vlastně zatím žádní pacienti, ale naopak docela příjemné pracovní podmínky a vlastně i opravdové medicínské bádání spojené s řešením

bakteriologických a hematologických problémů. Zde mu také otestují vzorky, které on odebírá svým pacientům z bloku osmadvacet. Je velmi rád, že jeho milenka pracuje právě tady, přičemž má funkci na rozhraní zdravotní sestry a laborantky.

Také se zde setkává s osmadvacetiletým doktorem Bruno Weberem, který toto pracoviště vede, ten mu přijde docela příjemný. Možná však jen díky intervenci doktora Schrödera. Dokonce ho nechává, aby byl přítomný při analýzách odebraných vzorků krve, moči či výkalů, a ani nemá nic proti tomu, když u toho pomáhá Helene. Ta právě díky tomuto německému doktorovi získala poměrně solidní ukotvení na tomto oddělení, byť stále spadá pod vězeňský personál bloku a nad sebou má dozorkyně jako je Helga Braunová, ta hodná, nebo Gilda Schmidtová, ta zlá.

Tak nějak si ale Daniel představuje vědecké pracoviště, zkoumají zde různé vzorky a také začínají pěstovat všelijaké bakterie. Za tímto účelem sem dotáhli kusy masa, asi hovězího, ve kterém se má bakteriím dařit. Zatím tady nedochází k týrání vězňů ani vězeňkyň, maximálně jsou jim provedeny odběry či výtěry, a pak se vzorky zkoumají.

Jednou ho doktor Weber vzal na ústřední pracoviště Hygienického institutu, které se nachází v obci Rajsko na okraji Osvětimi. I tam našel příjemné pracovní podmínky, a poznal se tam i s několika vysoce kvalifikovanými židovskými lékaři a lékařkami.

Edelstein se také znovu setkal se šéflékařem celého tábora doktorem Eduardem Wirthsem, ten se mu také jeví jako rozumný chlap. Že by se poměry přeci jen začali obracet k lepšímu? Asi naivní představa, uvědomí si vždy, když ho taková myšlenka napadne. Pořád v Birkenau někoho plynují, pořád dostávají vězni ubohou a nedostatečnou stravu, pořád probíhají selekce a pořád pokračují zvěrské pokusy doktora Schumanna a Clauberga. To jen on je od toho zla o kousek dál, proto mu tohle období připadá takové klidnější. Možná i pro získané zázemí, pro tu vlastní kancelář, vyšetřovnu a ložnici v jediném kumbálku.

Stále však má k ruce jen tři zdravotníky, Avi Libek a Šimon Chason jsou v pořádku, a i třetí Zawel Weiss se začíná pomalu zotavovat. Když ho poprvé doktor Schröder uviděl, tak jen protáhl obličej, ale pak naštěstí jen mávl rukou a vychrtlého mladíka nechal být. Což mu nepochybně zachránilo život. Minimálně na nějakou dobu.

Květen se projevuje významnou změnou počasí, občas už je i příjemné teplo. Přesně něco mezi hroznou zimou a nesnesitelnými vedry, obojí už zde bohužel zažil. Spolu s příchodem vyšších teplot vzduchu však roste i strach ze šíření epidemií, i díky bažině, na níž je tábor Birkenau postavený. I proto testují různé léky a snaží se řešit problém s hygienou vězňů a vězeňkyň, která je bohužel stále na šílené úrovni. Což si uvědomuje i šéflékař, ale asi i on tápe při hledání vhodného řešení. Pořád tak zůstávají ve hře brutální opatření, které znamenají okamžitou smrt pro nakažené osoby v plynových komorách.

Pravdou však je, že v tuto chvíli je oddělení doktora Schrödera možno považovat za takovou oázu klidu uprostřed pekla, stejně jako oddělení Hygienického institutu na bloku deset. Na jejich oddělení na bloku osmadvacet nikdo neprovádí žádné selekce, neboť pacienti zde nemají být zlikvidováni, ale má se zkoumat účinek léčiv na jejich organismus. V závětří tak zůstává i vězeňský lékař a jeho tři zdravotníci, neboť na kontroly sem chodí tak maximálně doktor Schröder a občas se zastaví doktor Wirths. Což jim navozuje jisté zdání bezpečnosti.

Pomalu se již blíží konec května a jejich práce se začíná stávat rutinou. Což je vždy tak trochu nebezpečné, proto Daniel velmi dbá, aby jeho oddělení dobře fungovalo. Zatím si stále nevybral dalšího doktora, přitom minimálně jednoho by potřeboval. Ale než se s někým hádat, raději si vše dělá sám, což si zatím může dovolit, když tady má jen pár desítek pacientů a hlavně už žádné povinnosti u jiných německých doktorů.

Blíží se podvečer, zanedlouho nastane nutnost odebrat se na apel, na ten musí bohužel stále chodit. Alespoň jsou od něho osvobozeni jejich pacienti, s odůvodněním, že mohou mít nakažlivé choroby. Ale on a zdravotníci toho ušetřeni nejsou, byť usiluje u doktora Schrödera, aby jim také

vyjednal výjimku. Ten říká později, až se vše rozběhne, a on tomu rozumí. Už takhle tady má prominentní postavení a nebylo by vhodné dráždit odpůrce uspořádání, kdy i židovští vězni mohou na taková místa dosáhnout.

Sedí ve své kanceláři a zaobírá se administrativou, které je přehršel. Naštěstí mu pak mnohé poznámky přepisuje Libek, a když je potřeba, vyhotovuje k nim tabulky a grafy. Základní poznámky však musí učinit sám. Dbá na přesnost, na solidnost a na preciznost zpracování. Díkybohu po něm nikdo nechce, aby výsledky falšoval, ty firmy asi mají zájem znát skutečné účinky svých léků, které jsou bohužel mnohdy diskutabilní a pacientům moc nepomáhají, pokud jejich stav ještě nezhoršují.

Ozve se zaklepání a po jeho výzvě se dveře otevřou. V nich ke svému mírnému údivu spatří řidiče doktora Schrödera, dvacetiletého Kurta Neuberga. Slovo mírný údiv je na místě, protože Kurt sem občas přichází, někdy s léky a někdy s proviantem, pro vězeňského lékaře. Ovšem dnes ho nečekal, proto je lehce překvapený.

„Něco mi nesete, pane SS-Sturmanne?“ zeptá se Edelstein, už se trochu přeci jen znají a v soukromí si nehrají na dodržování protokolů.

„Jak se to vezme, je to takovej nezvyklej dárek,“ tváří se hodně rozpačitě voják.

„Dárek?“

„To asi bohužel ne,“ posmutní Neuberg, „Spíš si myslím … ale to už asi rozhodne doktor Schröder. Já jen dostal rozkaz ho sem dopravit.“

„Jsem trochu zmatený. Kde máte ten dárek?“

„Čeká na chodbě,“ povzdechne si Kurt a pak raději ztiší hlas, „Je to jen kluk, takovej hodně zanedbanej. Ale dělal dost velký scény, tam u vlaku, při tý selekci. Jak jsem pochopil, pořád jim slejzal z toho nákladního auta, co ho mělo vodvízt … však víte kam,“ sklopí zrak. Ač esesák, asi mu zabíjení žen a dětí v plynových komorách není dvakrát po chuti.

„Vy myslíte … že je tady … aby …,“ zbledne Daniel a vzpomene na chlapce, jejichž vraždě musel asistovat.

„Tak co s ním tady,“ odpovídá smutným hlasem řidič, „Je hrozně zanedbanej a vyhublej. Takový tintítko, i když asi divoký, když tam tak vyváděl. Já u toho teda nebyl, mě zavolal doktor Schröder později, abych ho sem odvedl. Bohužel si myslím, že to tady s ním skončí. Když vypadá tak uboze. Ten tady pracovat nemůže, a tak … však víte.“

„Ano, znám zdejší systém moc dobře,“ sklopí hlavu i Edelstein, „Co s ním ale jako mám dělat? Co je to za nápad?“

„Nevím, doktore,“ pokrčí rameny Neuberg, „Jak jsem slyšel, tak začal řvát, že na ten náklaďák nevleze. Když ho tam vystrkali, tak seskočil. Nechtěli asi, aby způsobil paniku, a nechtěli ho … před ostatníma … No tak ho strčili do tý sanitky. Jenže von tam vyváděl dál. Ty vybraný na práci už byli pryč, tak ho doktor Schröder vytáhl, nechal mě zavolat a nařídil, abych ho odvedl sem na to vaše voddělení. Tady má asi počkat, než …,“ zamračí se.

„Vy z toho asi moc radost nemáte,“ odtuší lékař.

„Tak je to jen kluk,“ zavrtí hlavou Kurt, „Ale s tím nikdo z nás dvou nic neudělá. Tak ho tady někde nechte, než přijde doktor Schröder. Já jsem rozkaz splnil,“ dodá, a je poznat, s jak malou chutí.

„Tak já se o něj postarám,“ říká rovněž s velkou nevolí Edelstein, neboť ten hoch byl určen k likvidaci, a když se jí tak houževnatě bránil, bude asi provedena tady. Ve vší tichosti, nejspíše injekcí. Bohužel asi bude muset být zase u toho, až toho kluka budou zabíjet.

„Máte ho venku. Nebo ho sem mám pozvat?“

„Pošlete ho sem. Pokud nic jiného nechcete. Nebo … mohl bych vám nabídnout, třeba kávu a cigaretu. Nic moc jiného tady nemám,“ rozhlédne se lékař.

„Jen si s tím šetřete, doktore,“ usměje se lehce řidič, „Ale tu cigaretu si s váma dám.“

„Snad vám mezitím neuteče."

„Hlídá ho tam jeden dozorce. Ačkoli by mi to tak moc nevadilo, kdyby zdrhnul," odmítne Kurt přijmout cigaretu, naopak vytáhne svoje a nabídne i vězni, ten si retko po lehkém váhání vezme.

Jen tak tlachají, a kupodivu o rodinných poměrech mladého řidiče. Dle všeho byl na krátké dovolené a pravděpodobně se nepohodl s autoritativním otcem. Tak je z toho dost přešlý a asi se potřebuje vypovídat. Před kolegy by se shodil, židovský lékař mu zřejmě přijde jako dobrá vrba. Ten německý mladík je tady nepochybně nešťastný, asi na něj doléhá všechna ta hrůza, které je tady svědkem, byť většinou jen pasivním, díky svému zařazení. Má štěstí, že doktor Schröder často cestuje a on ho vozí, jinak by asi musel konat moc ošklivé věci, jako mnozí jeho kolegové ze strážní služby.

Kurt projde dveřmi, ty však nezavře, místo toho do nich vstrčí hrozně zanedbaného kluka, v ošuntělých hadrech, smrdícího, špinavého, hodně vyhublého. Není divu, že ho Schröder poslal na stranu smrti, podle všeho právě on dnes konal selekci u vlaku. Chudák hoch, dneska sice unikl plynové komoře, ale zítra stejně umře. Už nebudou riskovat další scény, a tak ho odvedou na tu injekci. Možná budou chtít, aby on jako lékař byl u toho, aby ten kluk zase nevyváděl. Otřese se při té myšlence odporem.

„To jste vy, doktore?" objeví se jiskry ve smutných očích chlapce.

„Ty mě znáš?" zarazí se Edelstein, o to hůř, možná je to dítě nějakých jejich rodinných známých, a on ho bude přesto muset odvést na smrt.

„Vy si už asi na mě nepamatujete. Jsem Šimon."

„Šimon? Šimon čí?"

„Šimon Rozental. Ale vy mě znáte jen jako Šimona. Ale už jste asi zapomněl …"

„Nevím … Rozentalovi … nevzpomínám si …," dívá se lékař na hocha, ale tvář má hrozně ušpiněnou, možná ho taky neviděl pár let, nepamatuje si ani na žádné Rozentalovi.

Šimon Rozental

„Sháněl jsem pro vás věci. Tam v tom ghetu, jak jste tam byli jen krátce …"

„Šimon … Ten Šimon?" rozpomene se Daniel, „Ten, co tam měl tu svoji dětskou bandu?"

„Jo, ten, pane doktore. Ale už žádná banda není," sklopí hlavu kluk, „Všichni už jsou mrtví. Někoho vodpráskli, další chcípli hlady nebo na nemoce a další vodvezli. Já se skrejval, ale nakonec mě taky dostali."

„To jsi dlouho vzdoroval …"

„Dlouho jsem nějak přežíval, pane doktore. Ale nakonec mi to bylo na hovno. Pane doktore, co tady se mnou bude?" ptá se chlapec chvějícím hlasem.

„To víš, tady je koncentrační tábor …"

„Pane doktore, mně lhát nemusíte. Nejsem jako ti blbci, co si myslej, že se tady vo ně postaraj. I do toho gheta se dostaly zprávy, co se děje s těma, co vodvezou. Proto jsem nechtěl nasednout na to auto, s těma starejma, ženama a dětma … Jeli do plynu, že jo, pane doktore."

„Šimone, co ti mám vykládat …"

„No jo, jeli, to je jasný. Bylo mi to jasný, že když zůstanu na tom autě, tak chcípnu. Sice jsem myslel, že mě voddělaj, ale když už jsem měl chcípnout, tak ne někde v plynu. Ale asi nechtěli rozruch," usměje se chlapec poťouchle, „Jenže pak mě dali do tý sanitky, a ta by určitě jela za těma náklaďákama. Tak jsem začal vyvádět znova. Tak mě vykopli i z ní. Pak se mě ujal nějakej oficír a poslal mě sem. Co bude teď, pane doktore?"

„Co si myslíš, Šimone?“ tváří se všelijak Edelstein.

„No, podle vašeho výrazu, pane doktore, je to asi stejně v prdeli,“ konstatuje suše Rozental, „Asi mě tu někde voddělaj, v tichosti, co?“

„Nevím, co s tebou pan doktor Schröder zamýšlí. To je ten oficír, o kterém jsi mluvil, a tohle je jeho oddělení. Já jsem tady jako vězeňskej lékař.“

„Nevíte nebo nechcete říct? Jen jsem to voddálil, co? Nebo vám už nařídili, že mě tu máte někde v tichosti voddělat?“

„Ne, ne, žádný takový příkaz není,“ říká rychle Edelstein, „Šimone, není to dobrý,“ vysouká ze sebe, ten kluk je chyrej a pozná, když mu bude lhát.

„Tak to jsem pochopil. Jak to udělaj?“

„Šimone, nevím, co s tebou doktor Schröder zamýšlí. Je ale pravdou, že vypadáš dost mizerně. Seš vyhublej, a taky dost malej.“

„A tady nechávaj jen ty silnější, co můžou pracovat,“ kývne kluk hlavou, „To jsem pochopil, tam u toho vlaku. Proto jsem se chtěl napřed protlačit do tý skupiny, co pak vodvedli, asi na tu práci. To mi nevyšlo. Tak jsem si řekl, že se nesmím nechat za žádnou cenu vodvízt těma náklaďákama. I kdyby mě měli voddělat na místě. Bylo to přece už jedno, když mě chtěli tak jako tak zabít, ne?“

„Seš velmi bystrej kluk, Šimone.“

„Jenže mi to bude na hovno, že jo, doktore. Když jsem tak hubenej a ještě moc mladej,“ pokývá hlavou chlapec, „Do prdele, doktore, vždycky jsem se vo sebe dokázal postarat. Ze všeho jsem vyklouznul. Ale teď mě teda dostali. Tady vodsaď se asi nedá dost dobře utýct, co? Viděl jsem ty hrozný ploty, a ty strážný, tam v těch budkách.“

„Ne, odsud se nedá utýct, Šimone.“

„Hm, myslel jsem si to. Doktore, co myslíte, nemohl bych dostat aspoň napít, než umřu? Mám hroznou žízeň. Na jídlo se neptám, asi taky tady máte hovno. Ale aspoň trochu vody, to by snad šlo, ne?“

„Samozřejmě, Šimone, dostaneš napít, a i něco k jídlu ti dám. Jinak toho je tady opravdu hrozně málo.“

„Vy ale nevypadáte špatně, doktore,“ podívá se pátravě kluk.

„Máš pravdu, ale jen proto, že jsem doktor. Ty voni potřebujou. Proto mi dávaj víc. Ale jinak jsou na tom vězni moc špatně.“

„Doktore, není asi žádná šance, abych vodsud někam zmizel. Abych se tady někde schoval. Umím se schovávat.“

„Šimone, není kam se tady schovat. Možná sis všimnul, jaký tady mají vězni mundůr … no na mě nekoukej, říkal jsem ti, že mám jistý privilegia. Tady už se s nikým mazat nebudou. Když se pokusíš utéct, tak ti některý z těch dozorců bez milosti rozbije hlavu tou svou holí. Tady se už s tebou mazat nebudou, tady nehrozí, že bys způsobil paniku, mezi těmi, co je odváželi.“

„No jo, je to blbý, to jsem pochopil. A kdy to chtěj udělat? Myslím, kdy mě chtěj zabít? Ještě dneska večer nebo zejtra?“

„Už jsem ti říkal, že nevím, co s tebou doktor Schröder zamýšlí.“

„To jo. Ale nejsem hlupák, doktore, a je na vás vidět, co si myslíte. Myslíte si, že mě nechá zabít, protože nejsem vhodnej na práci.“

„Ty seš mi nějakej rozumbrada,“ zavrtí hlavou Daniel, je fascinován tím klukem, který vše bere s takovým klidem.

„Doktore, ještě jeden dotaz. Když jste teda ten doktor, a když se tady máte asi líp než vostatní, nešlo by se za mě přimluvit? Znáte mě, víte, že se dovedu votáčet. A nejsem ještě tak úplně slabej, jak se může zdát,“ podívá se teď chlapec hodně pátravě.

„Šimone, celou tu dobu, co se tady s tebou bavím, tak usilovně přemýšlím, jak tě zachránit," říká Daniel tichým hlasem, „Ale jsem taky pořád jen vězeň a ty seš pořád jen kluk. Myslí ti to, určitě seš šikovnej, ale nevím, jestli to bude stačit."

„Bude stačit? Něco jste vymyslel?" ožije hoch.

„Nevím. Mohl bych zkusit s doktorem Schröderem promluvit, jestli by tě nenechal pracovat tady na tom oddělení. Není to lehká práce, lidi tu dost trpěj. Ale nechci ti dávat planý naděje, Šimone. Sám si pochopil, jak to tady chodí. Naneštěstí máš pravdu, každýho, kdo se jim nezdá dost vhodnej na práci, tak každýho zlikvidujou."

„Ale zkusíte to. Že to zkusíte, doktore," zní hlas kluka naléhavě.

„Zkusím. Ale jestli to nevyjde, tak …"

„Třeba jo. Třeba je to nějakej vosud, že jsem tady potkal právě vás, doktore. Tak zkusíte to?"

„Zkusím se přimluvit. Ale jestli to nevyjde, tak se na mě nesmíš zlobit."

„Co bych se zlobil. Jsem vám vděčnej, že jste mě rovnou nevodepsal. Kolik je času? Kdy mě chtěj zabít?"

„Dneska večer doktor Schröder asi nepřijde, bude muset bejt u tý speciální akce. Tam, kam jely ty náklaďáky. Přijde nejspíš až zejtra ráno. Do tý doby máme čas s tebou něco udělat."

„Něco udělat? Budete mě tu jako natahovat, abych byl jako větší?"

„Šimone, ty seš ale číslo," zavrtí hlavou Daniel, „Pojď, tady ti dám napít. Hlavně nepij žádnou vodu tady v táboře, ta je zkažená, po ní dostaneš úplavici a půjdeš do plynu."

„Díky, doktore," vyzunkne hoch nádobku s nezávadnou tekutinou, dostane druhou, „A hrome, tohle není špatný," zajiskří se mu v očích, když obdrží kousek chleba a salámu, z tajných zásob lékaře.

„Šimone, jak si na tom s němčinou?"

„Německy? No trochu umím … Doktore, nejsem tak blbej a nevzdělanej, nežil jsem pořád na ulici, do desíti let jsem vlastně žil jako normální kluk," zachmuří se teď tvář Rozentala, asi mu otázka vyvolala dost nepříjemné vzpomínky.

„Chápu … kolik ti vlastně je?"

„No, je mi třináct. Nedávno mi bylo třináct …"

„Hm, nejsi zrovna velkej …"

„Ale jsem dost silnej, pane doktore. A taky takovej houževnatej. Dost toho vydržím."

„Tak to už si mnohokrát prokázal. Tak, Šimone, teď tady počkáš, já půjdu něco zařídit. Pak taky musím jít na apel, to v určitým čase nastupuje na kontrolu celej tábor. Ale nikdy nevíš, jak dlouho to bude trvat. Můžou to bejt i hodiny. Tak ty hlavně z týhle místnosti nikam nevylejzej, jinak by si tě mohl někdo všimnout a bylo by zle. Pokud by tě hned neumlátili, tak bych už pro tebe nemohl nic udělat."

„Nebudou se mnou problémy, pane doktore."

„Tak to doufám. Na, tady máš ještě čaj, a tady ještě tyhle sušenky," smiluje se nad vysíleným chlapcem lékař, je mu však velmi sympatický, imponuje mu jeho neustálý boj o život, v každé situaci, i té zdánlivě zcela ztracené. Což mu ho dnes zachránilo, bohužel není jisté, na jak dlouho.

Edelstein odejde do výstrojního skladu a pokusí se získat oblečení pro kluka. Vzhledem k jeho velikosti s tím jsou problémy, ale jelikož tam má jistou protekci, najdou se tam dřeváky a pak obyčejné chlapecké kalhoty a košile. Mundůr vydat nejde, neboť vlastně Šimon neexistuje, v táborové administrativě. Snad zítra skutečně ze světa nezmizí, jako většina lidí z transportu, kteří možná právě teď jsou svlékáni a naháněni do některé z nových plynových komor.

Daniel se do své kanceláře vrátí až po skončení apelu, spolu se Weissem, další dva zdravotníci Chason a Libek se starají o pacienty, vydávají jim stravu. Když lékař vstoupí, najde kluka ležet pod vyšetřovacím lůžkem, stočeného do klubíčka. Jak se zdá, tak usnul.

„Hrome, ty máš ale nervy," zavrtí hlavou Edelstein.

Hoch je však už na nohách, nejen poznámka, ale i zvuk otevíraných dveří k němu pronikly, má už vycvičené smysly, z dlouhého skrývání v ghettu, pašování potravin do něj.

„Nervy? Myslíte, že jsem usnul, když mám brzo umřít?" zeptá se chlapec lhostejným hlasem, naopak zdravotník se zřetelně ulekne.

„On má … my máme …," vysouká ze sebe.

„Jen doufám, doktore, že jste mi předtím nekecal. Že tady ten tady není, aby mě někam vodved, a tam přidržel," podívá se Rozental na pobledlého mladíka vedle lékaře.

„Ne. Sice tě vodvede, ale z jinýho důvodu. Tak půjdeme," odpovídá Daniel, „A ty skoč pro vše potřebný, zahraješ si na lazebníka. Musíme ho dát co nejvíc do pořádku, pokud ho chceme zachránit."

„Zachránit?" je ze všeho zmatený Zawel.

„Von ti to řekne cestou," ukáže na dveře lékař.

Kráčejí do umývárny a během toho chlapec stručně popíše, jak se tady ocitl, což Weiss považuje za zázrak sám o sobě. Zároveň posmutní, protože se obává, že ten sympatický klučina nakonec situaci neustojí a zítra ho stejně zabijí. Je šokovaný jeho klidem, když tak dobře ví, co mu hrozí. A je mu ho hodně líto.

„Je to špatný, pane doktore?" zeptá se Rozental, to už stojí na umývárně zcela nahý a lékař si ho prohlíží.

„Žádný zázrak to není," hledí Edelstein na vyrýsovaná žebra, na pohublé nohy, ale také občasné boláčky a opruzeniny.

„Vypadám blbě, to asi jo," prohlíží teď kluk sám sebe, „Ale pořád mám ještě dost síly. Nezdá se vám to, co?" sklopí smutně hlavu.

„Není to tak hrozný," zalže lékař.

„Hm, podle toho, jak jste se voba dívali, tak to vypadá jinak. Myslíte si, že mě zejtra ten německej doktor stejně nechá zabít, že jo," pohlédne na oba muže, kteří neodpoví, jen odvrátí zrak, „Ale zkusíte to, doktore, že jo. Aspoň to zkusíte, že jo."

„Zkusím to, Šimone," přikývne Daniel, „Tak začneme. Zaweli, vem ho a dohlídni, ať se pořádně vydrhne. Pak mu vohol hlavu a těch pár chlupů, co má tam dole a možná i v podpaží. Pak mi ho přiveď do mojí pracovny. Jo, a tohle radši vodnesu."

„Vy mi berete moje šaty?" podívá se teď pátravě kluk na lékaře, a pak na Weisse, „Doktore, ještě se uvidíme, nebo mě má tady ten zamordovat?"

„Ještě se uvidíme. Ale až budeš čistej a vyholenej."

„No, já jen, že tady ten má tu břitvu …"

„Šimone, vážně tě nechce podříznout. Je to jen vězeň a zdravotník, co tě zkusí dát trochu do pucu. Tak drž a pak voba přijďte," nařizuje lékař.

V kanceláři si zapálí si a přemýšlí. Chlapec vypadá vážně dost sešle. Na Zawela mu Schröder ještě kývl, ale na tohle tintítko … má velké obavy, že ho Johann pošle do patřičných mezí a nechá kluka zabít. Ale naděje umírá poslední. Dokouří a pustí se do práce, musí ještě zvládnout dost administrativy.

Weiss i Rozental vstoupí až za notný čas. Zvláště zdravotník je smutný, chvíli si s hochem povídal a tuší, co se mu zítra stane. Moc nevěří, že by ho esesáci nechali naživu, je slabý a dost zašlý, na těle má i boláky, to už je pro ně hned několik důvodů, proč ho nechat zabít. V jejich zvrhlé zdejší praxi. Ačkoli i on vypadal před nedávnem dost bídně a díky židovskému lékaři zůstal

naživu. Bohužel ten kluk, takto nahý a vyholený, vypadá fakt hrozně drobně. Ale elán mu nechybí, to se musí nechat. Zvláště když ví, co se mu tady má stát. Vlastně ho obdivuje.

„Pojď sem," přikáže Edelstein a pak se asi čtvrt hodiny chlapci věnuje. Ošetřuje mu mastí různé opruzeniny, vymačkává drobnější boláky. Nic není vážné, ale tady v tom táboře šli lidé do plynu už i za míň, a to jim ke všemu nebylo třináct a nebyli tak vyhublí.

Mezitím Zawel sežene něco k jídlu, vždy trocha zbude, díky nařízení Schrödera fasují oni i pacienti vyšší dávky, mají tady sloužit vědě a výzkumu, nikoli zemřít na podvýživu. Navíc jim zde nikdo základní dávky nekrátí, jak se děje u mnohých komand, kdy si kápové něco nechávají pro sebe. A Edelstein si myslí, že nejen oni. Krátí se postupně všude, až na ty nejposlednější a nejubožejší vychází ničemně malé porce. Což ale maximálně štve některé firmy, kde tito vězni pracují, neboť když rychle umírají, musí oni zaškolovat jiné.

Daniel má pro sebe stále něco od Johanna, tak se vzdá většiny svého podílu a nechá ho klukovi. Večeře představuje asi tři sta gramů chleba, a dnes je i příloha v podobě pětadvaceti gramů salámu a lžičky marmelády. Někdy k večeři tyto přílohy nejsou, nebo je někdo zorganizuje. Ale tady na zvláštním oddělení experimentálního bloku osmadvacet je dostávají, to je příkaz Schrödera, a navíc jim navyšují příděly jako pro těžce pracující vězně. I tak to není žádný zázrak, ale dá se z toho jakžtakž přežít. Po pravdě, tři zdravotníci vždy něco málo ušetří na pacientech pro sebe, ale jinak to nejde, když mají sami zůstat při síle. I proto teď mohou slušně nakrmit jednoho vyhládlého kluka.

Edelstein rozhodne, že Rozental zůstane u něho v kanceláři, přespí na vyšetřovacím lůžku. To už má na sobě vyfasované kalhoty a čistou košili, takto vymydlený a vystrojený vypadá rozhodně lépe, ovšem vůbec není jisté, jestli to bude stačit.

Po večerce ještě lékař chvíli pracuje, pak klábosí s chlapcem, ptá se ho na osud gheta a žádnou radost z jeho vyprávění nemá. To začali postupně vyklízet, až tam skoro nikdo nezůstal. Mnozí se tomu bránili, protože dorazily zprávy, že ti, co je odvezou, jsou následně vražděni. Sice tomu mnozí nevěřili, ale dost ano, a tak se i střílelo, lidi se do transportů naháněli. Bohužel při jednom zátahu chytili i Šimona a také skončil ve vlaku.

Ranní apel stráví hoch opět v kanceláři, nikde není evidován a tak na nástupu nechybí. Když se Edelstein vrátí, spatří ho u okna, jak zírá na oblohu, ta je trochu zatažená, ale přece jen se objevuje slunce.

„Tak to by mě zajímalo, jestli ho ještě uvidím vycházet," řekne Šimon a Daniel se zachvěje. Tak to jsou dva. Rozhodne se, až dorazí Johann. Pokud tedy přijde, jeho návštěvy jsou dost nepravidelné, pořád někde jezdí a něco řeší.

Daniel udělá skutečnou kávu, břečku vydávanou za čaj budou používat k pitnému režimu. S tím je tady taky problém, protože voda z vodovodu je ryze užitková a pít ji se rovná sebevraždě. Ale ani pití jim tady nechybí, minimálně zdravotnický personál má vždy čaje dostatek. Navíc je zde i vařič a šéf zajistil i údajně nezávadnou vodu. Tu si ale vězeňský lékař vždy převařuje.

Dveře se rozletí nečekaně brzy, dneska si Schröder přivstal, možná má zase jednání a před odjezdem se zastavil jen na skok. Zarazí se, když spatří vymydleného kluka, ve kterém je malá dušička.

„Rozumí německy?" zeptá se a ukáže na chlapce.

„Říkal, že ano."

„Tak ať jde ven. Ať ho tam někdo hlídá."

„Počká za dveřmi. Neuteče, pane doktore."

„No jen aby. Nemíním ho nechat hledat po táboře," zamračí se esesák.

„Počkej za dveřmi," nařídí Daniel klukovi, který jen kývne. Není hloupý a je mu jasné, že následné minuty rozhodnou o jeho životě. Podle nálady toho nácka to však moc dobře nevypadá.

„Co si s ním dělal?" zavrčí kapitán, ale ztiší hlas.

„Jen jsem ho nechal vykoupat a oholit, pane doktore."

„A to jako proč? Dobře víš, co se musí stát. Vidíš snad, jak vypadá. Víš, co včera vyváděl? Tam u toho vlaku?"

„Řekl mi to. Napřed váš řidič, co ho sem dovedl, a pak i on. Pane doktore, měl bych …"

„Jestli za něj chceš orodovat, tak si ušetři čas. Nejsme tady žádný samaritáni, abysme se tady starali vo nějaký zatoulaný kluky. Musí zmizet. Nejlíp bude, když se domluvíš s tím sanitářem. No co se tak díváš, už s tím máš zkušenosti, ne?" ušklíbne se Schröder, evidentně nemá dobrou náladu. Včera asi musel být u selekce a rozhodnou o smrti kdoví kolika stovek lidí, a pak asi musel být i u toho, když je vraždili v plynové komoře. Evidentně také chlastal, to je na něm poznat. Tohle pro toho kluka nevypadá vůbec dobře.

„Můžu jen něco říct, pane doktore?" nechce Edelstein boj o život chlapce vzdát.

„Ale rychle. Spěchám, musím něco vyřídit, jsem tu jen na votočku. Taky chci ty výsledky, ty cos mi je měl připravit."

„Ty jsou tady, pane doktore," ukáže židovský lékař na složku na svém pracovním stole, „Pane doktore, já toho kluka znám. Poznal jsem ho v ghetu. Tam vedl dětskou bandu, která zásobovala gheto potravinami. Bylo mu tehdy dvanáct, a už tehdy se choval jako dospělý. Dokázal se proplížit mezi strážemi a přinášet jídlo. Je hodně šikovný."

„Tak vůdce dětský bandy?" zatváří se překvapeně Johann, „No to je ale vo důvod víc se ho rychle zbavit."

„Není hloupý, dokáže pracovat. Tady by se pro něj práce našla."

„Nežvaň. Jen se ho snažíš zachránit. Dobře víš, že zastane tak leda hovno. Je už skoro hotovej. Tak mu to zbytečně neprotahuj a udělej, co jsem ti řekl. Nechal jsem ti tady toho jinýho lazara, ten je aspoň dospělej."

„Říkal jste, že si můžu personál vybrat."

„Taky jsem říkal, že si nechávám právo veta," odsekne Schröder, „Měl bys tu mít minimálně ještě jednoho doktora, místo toho sem taháš jen samý zjevy, jako personál. Už tady máš jednoho debila, co neumí německy, pak musulmana, co sotva plete nohama, k tomu toho pajdavýho, a teď ještě chceš toho malýho chcípáka? Koho dalšího si hodláš zařadit do toho svýho panoptika?"

„Doktora seženu, zatím starost o pacienty zvládám sám. Pane doktore, prosím, zkuste to s tím klukem. Není na tom tak špatně. Dokáže pracovat, najdu mu tady práci, slibuji," žadoní Edelstein.

„Není na tom špatně?" je už očividně naštvaný Johann, prudce otevře dveře a kývne na Šimona, který čeká na chodbě.

Teď však vchází dovnitř, a i když je v něm malá dušička, snaží se jít důstojně a vypíná svou propadlou hruď.

„Svlíkni se!" houkne na něj esesák.

Moc toho na sobě nemá, jen kalhoty a košili, a tak to jde rychle. Pak ho chytí esesák za zátylek a otočí s ním. Nakonec zavrtí hlavou, směrem ke svému kolegovi, ale hoch si toho všimne. I výrazu ve tváři židovského lékaře.

„Pane doktore, dovolte mi říct, něco, než vy mě zabít," ozve se k překvapení obou mužů Rozental.

„Zabít? Cos mu napovídal?" zamračí se Schröder na svého kolegu.

„Co bych mu říkal. Proč si myslíte, že nechtěl včera na ten náklaďák?" odpoví Daniel.

„Pane doktore, smět něco říct?" znovu se ozve nahý hoch, přitom ale klidným hlasem, byť se tady jedná o jeho zavraždění.

„Co chceš?" zavrčí Johann.

„Pane doktore, zkusit to se mnou. Chvíli. Když vy nebýt spokojen, já už … nezlobit. Já už se nechat zabít. Nic už nedělat. Jen mi dát šanci. Trochu čas," říká kluk vyrovnaným hlasem, přitom se dívá německému doktorovi zpříma do očí. Ačkoli je vyhublý a teď i nahý, najednou oba muži v místnosti cítí, že i tak si zachovává jistou důstojnost.

„Chlapče, tohle není místo pro tebe," zjihne přeci jen Schröder, „Tady dlouho nevydrží ani silný dospělý. Ty jsi podvyživený, máš na těle boláky. Ale ty vem čert. Tady není práce pro tebe."

„Pane doktore, já dokázat pracovat. Když nedokázat, vy rozkázat a já umřít. Když vy nebýt spokojen, tak já umřít. Ale dát mi šanci. Nic víc nechtít. Když já špatně, tak já umřít a už nic neříct," slibuje hoch, ale jeho hlas ani teď nezní nijak plačtivě, naopak, překvapivě rozhodně.

„Tohle není místo pro tebe," zavrtí hlavou Schröder.

„Není," sklopí chlapec hlavu, jak se zdá, tak prohrál, „Vy neznat Šimona, pane doktore. Šimon vydržet hodně. Ale vy právo rozhodnout," ukáže rukou na pouzdro s pistolí u boku esesáka, „Mám já oblékat, nebo už ne?" položí dotaz, zvedne své oči a podívá se zpříma na muže, který ho právě odsoudil k smrti.

„Ty nemáš strach?" zarazí se Johann, „Včera si tak vyváděl …"

„Já nechtít umřít, pane doktor. Včera já to zkusit. Vědět, když odjet, tak já umřít. Tak zkusit. Já žít ulice, tam gheto. Víc než dva roky. Po mně střílet. Mockrát. Já se nebát smrt. Ale nechtít umřít. Ale když už muset umřít, tak neplakat. Škoda to, já umět pracovat," pokrčí kluk rameny, ale pohledem neuhne.

„Dva roky jsi žil v ghetu a stříleli po tobě …," podívá se na chlapce se zájmem Schröder, „Ale jak se zdá, tak si ze všeho vyklouznul. Jakože si to přežil. Tam," dodá, když pozná, že mu hoch nerozuměl.

„Já přežít, moc chlapec vedle umírat. Střela," ukáže prstem na dvě jizvy na svém těle, „taky hlad, nemoc. Pořád přežít, až teď už ne."

„Určitě jsi toho dost prožil, určitě jsi statečný," mluví esesák pomalu a spisovně, aby mu hoch rozuměl, „Bohužel tady pro tebe vážně není místo."

„Udělat ho hned? Vy?" podívá se Rozental na pistoli a pak znovu zpříma do očí esesáka, „Tak udělat. Ať už hotovo," dodá, otočí se k náckovi zády. Stojí však zcela klidně, vůbec se nezachvěje.

Schröder se podívá na Daniela, ten má strnulý výraz v obličeji, oči se mu třpytí a zhluboka dýchá. Je zaskočený statečností chlapce, který v ghetu dennodenně riskoval svůj život. Teď se pohledy obou mužů setkají a v očích obou je jistá míra ohromení. To tintítko před nimi stojí bez hnutí, zády ke svému katovi.

„Ty seš vážně číslo," rozesměje se Johann, pak chytne chlapce za zátylek a otočí ho k sobě, „Tak dobře. Přijímám tvou nabídku. Tu dohodu. Zkusím to s tebou. Když ale nebudeš dobře pracovat, budeš na to moc slabý, tak dostaneš injekci a umřeš. Souhlasíš? Rozumíš mi?"

„Vy mi dát šanci?" objeví se v očích Šimona ohýnky.

„Jo. Na čas. Na zkoušku. Tak se snaž."

„Já snažit. Já nechtít umřít. Já pracovat. Dobře."

„No to se uvidí," pokrčí rameny Schröder, pak se zarazí, „Musím ale uznat, máš kuráž. Málokdo by dokázal tak klidně stát. Rozumíš mi, co říkám?"

„Já nemluvit tak dobře, ale rozumět," kývne hlavou Rozental, pak se lehce usměje, „Já doufat, že vy ne střílet. Ale ne jistota."

„Ty malej parchante," rozesměje se srdečně Johann, „Jak ale nebudeš stíhat, tak já pak už střílet, to jistota!" pozvedne výhružně prst.

„Já rozumět. Já přijímat. Dobrý dohoda. Když vy ne spokojen, tak já znovu stát. Klidný. Vy pak střílet," řekne kluk stále stejným hlasem, bez emocí.

„Ne. Když ty ne dobře pracovat, tak ty klidně sedět a dostat injekce."

„Tak klidně sedět a dostat injekce," pokrčí nahými rameny Rozental.

„Dej mi tu zprávu," natáhne ruku Schröder ke svému kolegovi, „A vo tohohle se postarej. Řeknu na evidenci, že zůstane na tomhle bloku. Tak mu zařiď tetování a taky mu sežeň vězeňský hadry, ať tady neběhá v tom civilu."

„Ano, pane doktore. Všechno vyřídím, velmi rád vyřídím."

„To ti vidím na vočích. Ale ta dohoda platí, když nebude práci zvládat, tak jde pryč. Musím už běžet," podívá se Johann na hodinky, pak i na kluka a jen zavrtí hlavou. Bez dalšího pak vyjde z kanceláře.

„Tak to bylo vo chlup," konstatuje Šimon věcně a sehne se pro svoje oblečení.

„Tys vážně neměl strach?" je v očích Daniela nesmírný obdiv.

„To se ví, že měl. A jakej. Ale když jsem viděl, že už mě vodepsal, tak už jsem zase tak moc přece neriskoval," navléká si hoch kalhoty, „Pane doktore, bude tu práce pro mě? Nebo je to jen vodklad? A co to je ta injekce?"

„Ta injekce … tu ti píchnou, přímo do srdce. Po čtvrt minutě ztratíš vědomí a je konec. Co se týče tý práce, něco tu určitě bude. Sice ještě vyhráno nemáš, ale možná to dobře dopadne. Ale jak se říká, doslova si utekl hrobníkovi z lopaty."

„Na tý lopatě já už seděl mockrát, pane doktore," objeví se na tváři Rozentala shovívavý úsměv, „No, včera a dneska to ale bylo fakt nahnutý. Pak že se zázraky nedějou," zasměje se.

„Máš pravdu, tohle je vážně zázrak. Kdybys věděl, na jakým místě teď seš, tak bys pochopil, jakej je to zázrak. Tak, Šimone, teď k tomu, co tady bude … nebo ne, počkej, musím si zavolat ty další, musím jít zkontrolovat pacienty a taky jim dát pokyny. Jsem tady něco jako tvůj šéf. Tak hlavně nedělej žádný blbosti, jinak … Druhou šanci už ti nedá. Tady život člověka nemá vůbec žádnou hodnotu, zabijou tě a ani nemrknou."

„To jsem už pochopil," kývne hoch, „Budu sekat dobrotu, to slibuju. Nechci za pár dní chcípnout."

Edelstein poslední větu chlapce již nekomentuje, naopak si svolá svoje tři podřízené. Ti když vidí stát kousek stranou chlapce, tak jen sklopí zrak. Zawel jim o něm řekl a všichni se obávají nejhoršího. Jen se každý z nich modlí, aby to nebyl on, kdo ho bude muset odvést na smrt, nebo dokonce přidržovat, až mu budou dávat tu injekci. Lékař jim mezitím rozdává úkoly, Avi s ním půjde na vizitu, bude podávat léky, další dva pak poklidí na místnosti, kde jsou jejich současní pacienti.

„Šimone, ty dostaneš ještě jeden úkol, tady svému jmenovci vysvětlíš, jak to tady v tom táboře chodí. Postaráš se vo něj."

„Já? Proč já?" objeví se v očích Chason zděšení. Slova postaráš se o něj si vysvětlil zcela jinak, než byla míněna. Vrhne zoufalý pohled na hocha, kterému přeběhne naopak po tváři úsměv. Chápe, co si zdravotník myslí.

„Jak se zdá, tak tvůj jmenovec tě moc nemusí," obrátí se na kluka Daniel.

„Já si spíš myslím, že to pochopil tak, že mě má doprovodit na popravu. Do toho se mu evidentně nechce, pane doktore," zasměje se Rozenthal, a ve tvářích všech zdravotníků se objeví obrovský údiv. Jsou konsternováni chováním chlapce, co má již brzy zemřít, a který dokonce dobře ví, co ho čeká.

„Asi jo. No tak to uvedeme na správnou míru," rozhodne se podat vysvětlení Edelstein, „Tady Šimon, řekněme Malej Šimon, si před chvílí vymodlil u doktora Schrödera vodklad. Uzavřel s ním dohodu. Když bude zvládat práci, tak tady zůstane, když ne, tak půjde na tu injekci. Takže minimálně na nějakej čas je teď vaším kolegou. Tak se vo něj postarejte. Vysvětlete mu, co a jak. Já mu pak musím zařídit tetování a mundůr."

„Uzavřel dohodu? Von, jako?" vyvalí oči Libek.

„Přesně tak. Ale visí nad ním Damoklův meč, jestli teda víte, co to je. Jinejma slovama, pořád nemá nic jistý."

„Můžu něco říct, pane doktore?" ozve se hoch.

„Jo, klidně."

„Je mi jen třináct, a uznávám, nejsem právě dvakrát silnej. Ale ani ne úplně slabej. Ten německej doktor mně sice už říkal, že se nedá nic dělat, že tady pro mě není místo, ale nakonec mi dal šanci. Jenže když to nebudu zvládat, tak budu muset jít na tu injekci, do toho srdce," hovoří Rozenthal zcela klidným hlasem, „To bych teda zrovna moc nechtěl. Asi budu potřebovat vaši pomoc, abych to zvládnul a nemusel na tu injekci. Vo to vás chci požádat. Budu se snažit, umím pracovat, nejsem flákač. Jen jsem asi slabší než vy. Snad vám tady nebudu vadit," podívá se tázavě.

„Vadit? Proč vadit?" vysouká ze sebe Zawel, ten kluk ho dostává.

„No jako, že jsem slabší, a třeba si budete myslet, že to budete muset vodedřít za mě. Docela by mě mrzelo, kdybyste mě potopili. Nevím, na jak dlouho mám ten vodklad, moc se mi nechce si někam sednout a nechat se uspat."

„Tak asi takhle nějak Šimon mluvil s doktorem Schröderem, když mu ten oznámil, že bude muset umřít, protože je jen kluk a není tady pro něj místo," řekne Edelstein konsternovaným zdravotníkům, „Já Šimona znám, v ghetu vedl dětskou bandu, co to gheto vlastně zásobovala potravinama. Možná sis Zaweli všiml těch dvou jizev, včera, při tý koupeli. Ty jsou vod kulek, měl ale štěstí, jen ho škrábly. Šimon je moc statečnej kluk, byl bych moc rád, kdyby tady zůstal natrvalo. Proto čekám, že mu všechno vysvětlíte a vezmete ho mezi sebe."

„To je moc dobře, jak to dopadlo," ozve se Weiss, „Já se moc bál, že to dopadne špatně."

„Prej tu má pan doktor nějaký panoptikum, nebo co," objeví se úsměv na tváři Rozentala, ale on má důvod se dneska usmívat, „Jeden prej neumí německy, druhej je musulman, to teda nevím, co to je, třetí prej pajdá, a teď ještě nějakej chcípák, to asi jako já."

„Šimone, tys poslouchal za dveřma," zahrozí Daniel, ale i on má dobrou náladu.

„Poslouchal, pane doktore. Jak jste žadonil, aby mě nezabíjel. Na což teda von nějak moc neslyšel. Už jsem si myslel, že je to v prdeli. A ještě víc, když mi tak nějak votcovsky začal vysvětlovat, že to není místo pro mě. Že bude pro mě lepší, když mě nechá rovnou voddělat. Naštěstí pak kejvnul na tu dohodu, co jsem mu navrhnul."

„Tys navrhnul dohodu?" nestačí věřit svým uším Libek.

„Jo. Že když se mnou nebude spokojenej, tak nebudu vyvádět, a půjdu na tu injekci. Což bych teda nerad musel dodržet, proto jsem vás poprosil vo tu pomoc. Už párkrát mě skoro dostali, ale včera a dneska to už vážně vypadalo, že je to úplně v prdeli. Teď mi dal ještě tu šanci, tak se vo ní chci porvat. Tak to je tak všechno, co jsem chtěl říct."

„Šimon, Malej Šimon, je dost velký číslo. Ale tady musí všechno plnit, nemůžeme si nikdo dovolit chybu. Máme tu jistý privilegia, tak abysme vo ně nepřišli. Sami víte, co by to znamenalo."

„To jo. Ale v jednom má asi doktor Schröder pravdu, jsme takový panoptikum," rozhlédne se okolo Zawel, „Ještě zapomněl dodat, že mám jen jednu kouli, protože tu druhou mi jeho kolega nechal uříznout, aby ji mohl poslat do laborky."

„Vidím, že všichni máte dneska dobrou náladu," poznamená Edelstein.

„Aby ne, pane doktore. Však i vy. Všichni jsme se báli, že tady Malýho Šimona nařídí dneska zabít. A modlili se, abysme ho tam nemuseli doprovázet," přikývne Weiss, „Šimone," obrátí se na kluka, „nemusíš mít strach, my ti pomůžeme. Nevím, jestli to bude stačit, snad jo. Vůbec nám nevadí, že tady zůstaneš. Navopak. Všichni z toho máme radost. Tak vítej do tý naší party, do toho našeho panoptika."

PŘÍCHOD NOVÝCH DOKTORŮ

Šimon Rozenthal všechny dostává svou otevřeností, svým klidem i nadhledem, ačkoli moc dobře ví, že se nad ním stále vznáší přízrak smrti. Schröder může kdykoli změnit svůj názor, prohlásit ho za práceneschopného a nechat zabít. Což může pochopitelně učinit s kterýmkoli ze zdravotníků ze svého oddělení, ale u vyhublého chlapce je pravděpodobnost takového řešení daleko vyšší.

Šimon také všechny udivuje svou houževnatostí. Jak se rve i s úkoly, které jsou pro něj fyzicky velmi náročné. Vlastně ho obdivují. Je mu sice pouze třináct, ale už toho za poslední roky prožil víc, než mnohý dospělý za celý život. Kdoví, jak dlouho každý den riskoval svůj život, když pašoval potraviny do gheta, přežíval na ulici, kličkoval mezi kulkami esesáků. Možná i z toho pramení jeho nepochybná rozvaha, ale i klid, se kterým přijímá svůj nahnutý osud.

Daniel viděl už tolik utrpení, proto alespoň načas zachráněný chlapec v něm vyvolá pocit uspokojení. Je si však vědom vrtkavosti celé situace, ale snad už Johann svoje rozhodnutí nezmění. Byl na něm vidět určitý respekt ke klukovi, co se tak odhodlaně postavil svému nevyhnutelnému konci.

Za chvíli však Edelsteina čeká pravděpodobně dost nepříjemný rozhovor, neboť mu mají dnes dopoledne přivést vězeňského doktora, kterého si vybral a kterého mu jeho šéf posvětil. Sice neví, zda ten účast v programu experimentování přijme, a ani v jakém bude stavu. Jak po stránce psychické, tak fyzické. Dorazil totiž ve stejném transportu jako Rozental, a on ho zná, neboť jde o třiapadesátiletého Ephaima Abramoviche, se kterým sloužil krátký čas v ghetu. Je tady už pár dní, asi ho nechal Johann při selekci naživu, i přes jeho věk, protože je lékař a oni se snaží jejich stavy navýšit. Což je nepochybně záslužná činnost Wirthse.

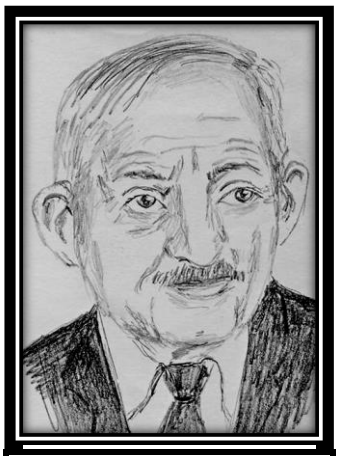
Ephaim Abramovich

Daniel bohužel nemá ponětí, s kým sem jeho kolega přijel a kolik jeho blízkých bylo vzápětí zavražděno v plynové komoře. Také netuší, zda už o tom ví, nebo zda ještě žije v mylné naději, že jsou umístěni ve slibovaném rodinném táboře. Vlastně by byl moc rád, kdyby už mu o jejich strašném konci někdo řekl, aby to nemusel být on, kdo mu tu hroznou zprávu bude muset sdělit.

Ale kolegu už potřebuje, neboť se na oddělení objevují další pacienti, s předem vyhlášenými chorobami, na nichž jsou testovány experimentální léky. Bohužel už jich také několik zemřelo, což poctivě zaznamenal do zprávy pro svého šéfa, respektive pro farmaceutickou firmu. Byť souvislost mezi jejich úmrtím a podávaným lékem nelze potvrdit. Snad jen jeho menší účinnost. Nicméně vzorky byly odebrány a jsou testovány. Dokonce byl donucen provést jejich pitvu, aby byla zpráva kompletní. V tom již má zkušenosti, z doby, kdy asistoval jinému šílenému německému vědci doktoru Kremerovi, který tady před tři čtvrtě rokem nechával zabíjet fenolovými injekcemi vychrtlé pacienty a pak z nich odebíral biologické vzorky.

Dveře kanceláře se otevírají a zástupce kápa do nich strká zcela zlomeného postaršího muže, v odporném pruhovaném mundůru, v dřevácích, se skloněnou vyholenou hlavou.

„To je ten vězeň, co je sem zařazenej, doktore," houkne unterkapo.

„Děkuji, pane," odpoví způsobně Edelstein, a zatímco doprovod za sebou zavře dveře zvenku, on pohlédne do strhaných rysů svého kolegy, který se teď dívá poněkud překvapeně, možná nejistě. Ale je patrné, v jak špatném psychickém stavu je. Z toho usuzuje, že už mu nějaká dobrá duše sdělila pravdu o tomhle strašném místě.

Oba muži na sebe chvíli zírají, nově příchozí pravděpodobně mladšího kolegu nepoznává. Přeci jen s ním sloužil jen krátce v ghetu, a od té doby uplynul skoro rok. Navíc má mladík vyholenou hlavu, na sobě uniformu, byť ta není pruhovaná.

„Pane doktore," promluví velmi tichým hlasem Daniel, „přivítal bych vás tady, kdyby něco takového nebylo na tomto strašném místě krajně nevhodné. Takto vás jen požádám, abyste se posadil a já se vám pokusím vysvětlit, proč jste zde. Nejsem si také jistý, zda mě poznáváte."

„Poznávám …," zachraptí Abramovich, „Jste mi … povědomý … ale nevím …"

„Asi měsíc jsme spolu sloužili, tam v ghetu. Pak jsem odjel … sem …," sklopí hlavu mladší z lékařů.

„Vy … vy jste … ten mladý medik … doktor …," dívá se pátravě Ephaim, je patrné, v jak hrozném duševním rozpoložení je.

„Ano, Daniel Edelstein, pokud si vzpomínáte na moje jméno. Jsem tady už skoro rok, pane doktore. Prosím, posaďte se."

„Skoro rok …," vytřeští oči starší z mužů, pak však nechá dopadnout své zmučené tělo na židli, „Jak je možné … jsem tady pár dní … viděl jsem … slyšel jsem … Jak je možné?"

„Jen díky tomu, že jsem lékař a vybral si mě jeden německý doktor, abych mu pomáhal."

„Pomáhal … jim … řekli mi … moje rodina …"

„Pane doktore," snaží se Daniel o klidný tón hlasu, „my tady o tom většinou nemluvíme. Jsem připravený vás vyslechnout, pokud mi chcete něco říci. Teď, nebo později. I pro mě je těžké o tom mluvit, protože mnoho členů mojí rodiny už není mezi živými a nad dalšími sourozenci pořád visí přízrak smrti. Proto o tom nemluvím, proto se tady snažím pracovat a myslet na něco jiného."

„Pracovat … strčili mě … do takové hrozné nemocnice … ošetřovny … Jen pár dní, a už tolik hrůzy …"

„Jistě máte dost zkušeností i z toho gheta, pane doktore. Tady je to o to horší, že mnohé pacienty nenechají zemřít přirozenou cestou, ale odesílají je na smrt. Asi jste už pochopil, jak to tady chodí. Pokud vím, byl jste zařazený na nemocniční blok v Birkenau. Pár dní jste tam byl, než se mi podařilo vyřídit vaše přeložení."

„Podařilo vyřídit … vám … vy … jste jinak oblečený … tahle místnost …"

„Ke své malé radosti znám i ten nemocniční blok v Birkenau, pane doktore. Tři měsíce jsem tam sloužil a mám na to místo jen ty nejhorší vzpomínky. I tady je podobný tábor, ale tenhle blok a tohle oddělení je poněkud zvláštní. V poslední době se taky začínají chovat k vězeňským lékařům lépe, dříve to bylo mnohem horší."

„Tenhle blok …"

„Moc vás asi nepotěším, pane doktore. Ten je vybudovaný jako experimentální."

„Experimentální?" je patrný ve tváři Amramovische výraz zděšení, „Něco jsem tam slyšel, o těch experimentech … vlastně říkali i o jednom mladém vězeňském doktorovi … židovském …," objevuje se teď v jeho obličeji i hrůza.

„Nevím, co vám kdo povídal, pane doktore," přeběhne po zádech Daniela mrazení, asi o něm moc dobře nemluvili, „Ale pravda je taková, že jsem byl vybrán jedním německým doktorem, který má tady své specielní oddělení. Na něm se v tuto chvíli soustředí pacienti s určitými chorobami a jsou na nich testovány nové léky. Je mi jasné, že jde o velmi odporné a zavrženíhodné pokusy na lidech, ale ty budou probíhat, ať tady já nebo vy budeme či nebudeme. Na druhé straně tu máme přeci jen o něco lepší podmínky, než na klasickém nemocničním bloku. Mluvím pochopitelně o podmínkách pro nás, lékaře a zdravotnický personál, nikoli pro ty ubožáky, co jsou zde. I když i oni tady mají vlastně jistou ochranu, na klasickém nemocničním bloku by již dost z nich bylo selektováno a odesláno do plynu."

„Do plynu," zaúpí Ephaim, určitě v něm slovo plyn vyvolalo moc ošklivé asociace.

„Říkají tomu různě, speciální léčba, zvláštní léčba, zvláštní zacházení," pokračuje Edelstein klidným a tichým hlasem, „Když dovolíte, něco vám navrhnu, pane doktore. Uvařím vám kávu, nabídnu vám cigaretu, pokud kouříte, a pak vám vše vysvětlím."

„Uvaříte kávu … nabídnete cigaretu … vy … tady?"

„Mám zde jistá privilegia, pane doktore. Byl jsem pověřený vést toto oddělení, jako vedoucí lékař pro vězeňský personál. Počítá se zde s jistým stavem, tedy více doktory i zdravotníky, a také více vězni, vlastně pacienty, než máme v současnosti. Máme teď čas, proto vám navrhuji tu kávu a při ní vám vše vysvětlím. I proč jsem si přál, aby vás sem přeložili."

„Vy jste si přál … vy jste jako jeden z nich?" objeví se v očích Abramovische něco moc ošklivého.

„Pane doktore, mám dost důvodů je nenávidět stejně jako vy. Nedělám však nic jiného, než se tady snažím přežít. Přežít a pomoci k tomu svým sourozencům, a vlastně i snoubence, která je také stále ještě naživu. Nerad o tom mluvím, ale zabili mi tady už oba rodiče, babičku, sestru a dva bratry. Pokud mi dovolíte vám vše vysvětlit, tak vše pochopíte. Tady je všechno zvrácené, a vy máte jen dvě možnosti. Buď budete dělat, co vám přikáží, nebo zemřete," vstane Edelstein a jde uvařit kafe. Pročež se v místnosti rozhostí zlověstné ticho.

Chvíli to trvá, během té doby ani jeden z mužů nepromluví. Pak obdrží starší lékař hrnek a cigaretu a jeho mladší kolega spustí. Nemluví o své rodině, ale o tom, co už tady zažil, co má být cílem zdejšího oddělení. Nemůže si nevšimnout značné nevole ve tváři zdrceného Ephaima. Ten vůbec nic neříká, jen strnule sedí a poslouchá. V očích má ale hrůzu.

„Tak, a teď víte v kostce všechno," konstatuje suše Daniel, na závěr svého vyprávění.

„To je strašné …," zachrčí Abramovich.

„Je to mnohem horší, protože jsem vám řekl jen stručně o věcech, co se týkají zdejších experimentů a tohoto oddělení. Neříkal jsem vám o strašných detailech a ani o dalších hrůzách, které jsem tady já osobně prožil."

„Jak ale můžete …"

„Kdybych s doktorem Schröderem nespolupracoval, byl bych už dávno mrtvý. Jednou jsem již byl selektován a čekal jsem v bloku smrti, až mě odvezou do plynové komory. On mě a další na poslední chvíli vytáhl, právě kvůli těm experimentům. Můžete si myslet, co chcete, pane doktore, ale já nechci zemřít. Proto spolupracuji. Před vámi je ještě volba."

„Volba …"

„Volba. Můžete tu zůstat a pomáhat. Pomáhat těm, kterým oni budou ubližovat. S vámi či bez vás, na tom vy nic nezměníte. Nebo můžete odmítnout, pak ale musíte očekávat to nejhorší."

„Říkáte to tak klidně, a přitom …"

„Pane doktore, jsem tady už skoro rok. Tady nikdy nevíte, co se stane, kdy přijde váš čas. Tady máme teď snad trochu bezpečí, ale říkám trochu, protože oni mohou zabít každého a kdykoli, důvod si vždy najdou. Vlastně ani žádný nepotřebují. Mě tehdy jeden lékař poslal na smrt při selekci, protože se mu nelíbila moje jizva po operaci apendixu."

„Taky nechci umřít … i když … po tom …"

„Chápu vás, každý z nás tím prošel, když se dozvěděl pravdu o tomhle místě. Pro vás je to ještě čerstvé, i když to nikdy nezmizí. Ale pokud nechcete umřít, nemáte jinou volbu, než přes to všechno tady pracovat, tak jak oni chtějí. Oni nepřipouštějí nic jiného. Druhou alternativou je jen smrt. Pane doktore, jste již starší, mnoho jste zažil, proto s vámi mluvím tak necitlivě a zcela otevřeně. Ale věřte mi, je lepší, když se vše dozvíte co nejdřív, abyste se s tím dokázal vyrovnat, vypořádat."

„Vyrovnat … vypořádat … to nejde …"

„Jde, a důkazem jsou tisíce a tisíce vězňů, mužů i žen, co tady zůstali naživu. Jen málokdo tady hned na začátku o nikoho nepřišel, a mnozí postupně ztratili další členy rodiny."

„Další členy rodiny …," zaúpí Ephaim a zvedne své bolestí zaplněné oči.

„Pokud budete chtít, řeknete mi víc. Až uznáte, nebo pokud uznáte za vhodné. Když dovolíte, teď vás seznámím s prostory našeho oddělení, se zdravotníky, s místem, kde budete ubytovaný. Také s našimi pacienty," povstane Daniel, což donutí učinit to samé i lidskou trosku, která dříve bývala váženým a sebevědomým lékařem.

Jdou na ložnice, kde se nacházejí zubožení vězni, někteří doslova v posledním tažení. Je zde však čisto, o což se starají teď již čtyři zdravotníci, jež jsou novému vězeňskému lékaři představeni. Ten dle všeho pozná Rozentala, hledí na něj s konsternovaným výrazem. Ale na nic se neptá, je v šoku, jak ze ztráty blízkých, tak se syrové pravdy, kterou se o tomto místě dozvěděl.

Ošetřovatelé si jdou poté po své práci, a lékaři se zabývají jednotlivými pacienty. Daniel vysvětluje, jaká jim byla diagnostikována choroba a jak probíhá jejich léčba. Některé si i prohlédnou, mladší lékař se snaží do procesu zatáhnout toho staršího, ale ten je dle všeho zcela mimo. Pak náhle vytřeští oči a upře je ke vchodu z ložnice, neboť do ní vstoupí dva důstojníci SS, oba v hodnosti kapitána. Oba skvěle ustrojení, dávající i svým chováním najevo svou nadřazenost.

„Ten … ten tam … ten byl tam … u vlaku …," vyráží ze sebe chrčivým hlasem Abramovich, je naprosto zděšený.

„Doktor Schröder. Tohle je jeho oddělení," odvětí tichým hlasem Edelstein, „Pak vám řeknu víc, teď ale ve své zájmu buďte zticha a nic neříkejte," dodá varovně, pak vyrazí vstříc oficírům. Předpisově se jim zahlásí.

„To je ten vězeňskej doktor, jak jsem ti vo něm říkal," obrátí se Johann na svého kolegu, pak s jistým přezíravým výrazem na Daniela, „Pan SS-Hauptsturmführer Mengele je novou posilou našeho zdravotnického sboru. Tak mu ukazuju to naše voddělení, vlastně celej blok. Doufám, že je tady všechno v pořádku," podívá se přísně.

„Ano, pane doktore," odpovídá židovský mladík pokorně, „Právě provádíme vizitu," pozvedne karty pacientů ve svých rukách.

SS-Hauptsturmführer Josef Mengele

„To je ten novej doktor?" podívá se Schröder na staršího vězně, který se chvěje o kus dál.

„Ano, sloužil dost dlouhou dobu v ghetu, setkal se tam se všemi možnými chorobami, čelil tam mnoha epidemiím. Jak jsem vám říkal, pane doktore. Má hodně zkušenost, proto by se mohl hodit pro toto vaše oddělení."

„No uvidíme. Tak nám něco řekni, ale buď stručnej," pobídne Johann svého podřízeného.

„Ano, pane doktore," začíná hned naplňovat příkaz židovský lékař, mluví věcně, stručně, odborně správně. Popisuje choroby jednotlivých pacientů a zvolenou medikaci. Přitom po očku pozoruje jemu zatím neznámého německého doktora, kterému odhaduje věk kolem třicítky. Působí velmi elegantně, byť trochu upjatě, setrvávajíc stále ve vzpřímeném postoji. Nevypadá jako typický árijský typ, je střední postavy, má tmavé vlasy a vlastně i trochu snědší pleť. Uniforma mu nepochybně sluší, vyjímají se na ní i dva Železné kříže, nepochybně vyznamenání za statečnost na frontě. Na první pohled vypadá jako kultivovaný mladý muž, ale takových tady už viděl víc a nakonec se z nich vyklubali nemilosrdní kati či experimentátoři.

Asi čtvrt hodiny se esesáci procházejí po oddělení a poslouchají odborný výklad vězeňského doktora. Jen občas se Schröder na něco zeptá, ten druhý vlastně vůbec nepromluví. Ephaima minou, jako by byl vzduch, nevěnují mu víc než letmý pohled. Což je vlastně dobře, starší lékař je v hrozném psychickém stavu.

„Josefe, nedáš si kafe?“ zeptá se náhle Johann.

„Tady?“ rozhlédne se Mengele.

„No tady přímo ne. Tady ten tady má takovej kamrlík, tak nám ho udělá. Nemusíš se bát, dbá na hygienu, určitě víc, než kdekoli jinde,“ zasměje se Schröder chraplavě.

„Souhlasím. Mohl bych se podívat na některé ty zprávy, o kterých jsi mluvil,“ hovoří Josef klidným hlasem, skoro by se dalo říci laskavým, vznešeným. Opravdu působí velmi uhlazeně, nesmírně elegantně. Je z něj také velmi silně cítit kolínská. Jako by na tohle místo ani nepatřil.

Jdou do kutlochu vedoucího vězeňského lékaře, ten oběma hned přistrčí židle, poté jim předá některé ze svých zpráv, aby se následně věnoval výrobě kávy. Má tady díky svému šéfovi sadu nádobí, kterou nepoužívá pro sebe, ale která slouží pro podobné případy. Přesto ještě hrnečky demonstrativně vypláchne vřící vodou, než do nich dá kávu a zalije ji. Po jejím naservírování zůstává stát v pozoru kousek od nácků, kteří spolu diskutují o dokumentech ve svých rukách.

Pak následuje krátký výslech židovského lékaře, tentokráte pokládá otázky dvaatřicetiletý Mengele, zajímá se o některé detaily výzkumu. Dává přitom sice najevo značnou nadřazenost, ale určitě se nechová nijak arogantně. Je na něm patrný upřímný zájem. Možná jen pro sebe hledá inspiraci, napadle Daniela, možná sem také přišel realizovat některé své šílené plány, týkající se experimentování na vězních, jako jeho kolegové. Přitom opravdu nevypadá nijak zvráceně. Sice chladně, ale určitě ne jako vrahoun či sadista. Ale to je pro německé doktory vlastně typické, oni vše dělají naprosto bez emocí, ale také bez špetky soucitu. Jen velmi důsledně konají svou práci, o níž jsou snad přesvědčeni, že jim zajistí kariéru a možná i věhlas vědců.

„Doprovodíš nás,“ povstane Schröder a vězeň nemá pochopitelně na výběr. Tak jak ocásek za nimi chodí po celém bloku a jen čeká, zda ho osloví. Nebo jim ochotně přidržuje dveře, aby jimi nadlidé mohli projít.

Tím však exkurse nekončí, přesouvají se na blok deset. Tam už má pár pacientů i doktor Schumann, ale největší počet jich naleznou na oddělení doktora Clauberga. Ani jeden z jmenovaných přítomný není, proto dostane opět slovo Daniel, který objasňuje jejich sterilizační pokusy, u kterých byl dříve bohužel velmi blízko. Přitom pozoruje, jak značné utrpení některých žen vůbec nevyvede z klidu oba esesáky, jako by ani nešlo o lidské bytosti. V jejich výrazech se nezmění nic ani ve chvíli, kdy jsou některé z žen nuceny odhalit své intimní partie, a je na nich možné pozorovat vedlejší účinky experimentování, nejčastěji záněty.

Na nemocničním pokoji vedle operačního sálu jsou umístěné pacientky doktora Schumanna, naleznou zde několik hodně mladých dívek, po ozařování i po odporných operacích, kdy jim byl odejmut vaječník, v pár případech i oba. I ony se musí odhalit, i na jejich špatně se hojících jizvách spočinou nesmírně chladné oči obou německých doktorů.

Nakonec skončí v laboratořích Hygienického institutu, tam je však doktor Weber, a tak se Edelstein stává pouhým statistou. Ale naslouchá pozorně diskusi, byť tentokráte není vyzván žádnou otázkou k projevení svého názoru či objasnění zdejší činnosti. On tak může občas vrhnout pohled na svou milenku, která se krčí v koutku a snaží se dělat neviditelnou. Očividně má z obou nácků strach. A má i velký strach se dlouze podívat na svého snoubence.

„Velmi zajímavé,“ konstatuje suše Mengele, když vyjdou ven, „Tam na tom tvém oddělení, tam se mi zdál největší pořádek. Bylo tam dost čisto,“ dodá.

„Tak snažím se po nich dost dupat,“ je Johann očividně pochvalou potěšený.

„I ta dokumentace je vedena precizně,“ pokračuje Josef, přitom však ani pohledem nezavadí o židovského vězně, jenž má na obojím velkou zásluhu, pro něj asi je podřadná bytost. Ačkoli se k němu předtím choval slušně.

„Já to tady vlastně připravuju už skoro rok,“ říká spokojeným hlasem Schröder, „Vlastně to už je rok, co jsem tady. Ale teď by se to mělo všechno rozjet. Tyhle dva bloky, z těch mám radost,

dost jsem se v tom angažoval, stálo mě to dost přesvědčování, jednání a tak. Předpokládám, že se taky brzo zapojíš."

„Nepochybně. Uvažoval jsem však o vybudování pracovišť v tom druhém táboře," odpovídá Josef, „Ale musím se zde rozkoukat. Ne však dlouho," dodá a Danielovi přeběhne mráz po zádech. Jeho předpoklad se zdá správný, i tento nepříliš vysoký elegán se asi již třese, aby mohl provádět své pokusy na pacientech. Zatím o něm nic neví a nezná ani oblast jeho zájmu, nemá důvod se však domnívat, že nebude podobně zvrácená a možná i podobně problematická, jako u jeho kolegů. Mnohé jejich výzkumy totiž považuje za dost divoké, nejvíce logické a přínosné se mu jeví testování nových léků, co teď provádějí na jejich oddělení. Ale kdoví, čeho se ještě dočká.

Je propuštěn, může se vrátit na blok osmadvacet, jde do své kanceláře a nechá si tam přivést i svého nového kolegu. Toho znovu usadí na židli a neujde mu, jak se Ephaim celý chvěje.

„Ten … ten … ten to tu … vede?" zakoktá se Abramovich, je naprosto zdrcený.

„Ano. Chápu vaše rozpoložení," říká Edelstein zase tím mírným a klidným hlasem, „Byl jsem na tom podobně. Když přijel náš transport, byl doktor Schröder taky u vlaku. Poslal několik členů mojí rodiny tam …"

„A přesto s ním spolupracujete …"

„Ano. Jednak nebylo vyhnutí, a za druhé by to dopadlo stejně, kdyby tam u toho vlaku byl kterýkoli jiný z doktorů. Oni mají svoje pravidla, které naneštěstí velmi precizně dodržují. Všichni. Jen někdy učiní výjimku, vlastně ani nevím proč. Ale v drtivé většině se chovají z jejich pohledu naprosto racionálně. Bez slitování, bez soucitu. Jen povrchním pohledem zhodnotí stav dané osoby a rozhodnou, jestli je vhodná pro práci či nikoli. Podle toho ji pošlou na tu kterou stranu. Není v tom z jejich strany vůbec nic osobního, prostě jen dělají to, co se od nich čeká."

„Co se čeká … jsou přece lékaři …"

„Ano, uznávám, je to strašné, k čemu se tady uvolili asistovat. Nebo ten strašný proces dokonce řídit. Ale taková je realita, pane doktore. Kdyby tam byl u toho vašeho vlaku jiný z nich, dopadlo by to stejně. Možná s pár výjimkami, na tu či onu stranu."

„Říkáte to tak klidně, a přitom …"

„Pane doktore, zažil jsem tu strašné věci, mnohdy i dost osobní, o kterých nechci mluvit. Já vám jen popisuji co možná nejpřesněji zdejší systém, nesmírně zvrácený systém, který však má svůj řád a ten oni dodržují. Velmi důsledně a nemilosrdně dodržují. Pro ně nejsme nic jiného, než levná pracovní síla. Dokud jsme schopni práci odvádět, máme právo žít. Jakmile toho schopni nejsme, musíme umřít. Ať už pro vyčerpanost, onemocnění. Z toho pramení i ta selekce u vlaku. Tam oni rozhodují o tom, kdo má na to pracovat a kdo ne."

„Nikdy bych neuvěřil … taková surovost … taková bezcitnost …"

„Máte pravdu, ale tak to tady funguje, a my, co jsme zůstali naživu, se tu snažíme přežít. Co nejdéle je to možné. Dokud pro ně znamenáme přínos, do té doby nás nechávají žít. Pochopitelně jsou tu také sadistická hovada, především mezi různými kápy, blokovými vedoucími, různými dozorci. Jsou tu i fanatičtí esesáci. Ale ti němečtí lékaři, ti jsou v drtivé většině jiní. Naprosto nad věcí. Oni tady při těch svých různých experimentech mučí lidi, ale ne pro své potěšení, ale jen za daným účelem. Stejně tak rozhodují při selekcích. Pravda, jsou tu i idioti, co posílají na smrt i skoro zdravé lidi, ale většina těch německých doktorů má dvojí tvář. Na jedné straně vypadají velmi kultivovaně, na druhé straně jsou nemilosrdnými katy."

„Ten doktor Schröder …"

„Je přesně takový," řekne rozhodným hlasem Edelstein, „Nevím, co sám prožil, co všechno dělal či viděl, možná to na něj někdy také doléhá a občas se opije. Ale jinak je pragmatik každým coulem. Tady vidí historickou příležitost pro vědecké bádání, a z toho neuhne. Bez ohledu na pacienty. Na druhé straně se mnohdy chová vstřícně, ke mně. Pak jsou tu i jisté paradoxy, například

ten malý Šimon Rozental. Co přijel v tom vašem vlaku, a i vy jste ho poznal. Podle jejich pravidel měl zemřít, ale doktor Schröder ho zatím nechal na živu."

„Zatím …"

„Ano, zatím," odvětí Daniel a velmi stručně popíše, jak se podařilo chlapci zachránit si na nějaký čas život, „Občas se zachovají skoro lidsky, ale jde spíše o výjimky, potvrzující pravidlo, o němž jsem vám říkal. Je také pravda, že se tady podmínky pro židovské vězně trochu změnily, hlavně pro nás lékaře, ale občas i pro jiné. Před rokem bylo nemyslitelné, aby židovský vězeň získal jakýkoli privilegovaný post. I ti dozorci řádili daleko víc, zabíjeli lidi jen tak. Teď sice zabíjejí také, velmi často, ale už je v tom více systému."

„Více systému …," zaúpí Abramovich.

„Ano, více systému. Jak jsem vám řekl. Můžeš být zárodkem epidemie? Musíš zmizet. Jsi vyčerpaný a na práci nevhodný? Musíš zmizet. Jsi nemocný a léčba by byla dlouhá? Nevhodné, musíš zmizet. Děláš sebemenší problémy? Musíš zmizet. Tím neříkám, že tu stále nejsou zrůdy, co zabíjejí či mučí vězeňkyně či vězně pro své potěšení, jsou zde homosexuální dozorci či dozorkyně, ti využívají situace i ke svému sexuálnímu uspokojení. Najdete tu i osoby, které by se daly diagnostikovat jako sadisti. Pro ně je tady velké pokušení, a bohužel mu podléhají. Ale ti němečtí doktoři jsou vysoko nad tím vším, ti v drtivé většině konají jen pragmaticky, podle toho zvoleného systému."

„To, co říkáte, zní tak děsivě …"

„Je to děsivé. Je to nesmírně skličující. Však také mnozí podléhají apatii, ačkoli většina bojuje o svůj život až do konce. Taky jsem už pozoroval stavy, kdy jako by vězni tento stav začali přijímat, jako by přijali své podřadné postavení. Jako stav, který je daný, nechci říci správný či přirozený. Neumím to správně popsat. Ale oni nám tady dennodenně dokladují svoji nadřazenost, až to někteří začínají brát jako řád světa. Jako kdysi poddaní přijímali feudualistický řád, kdy oni byli od narození níže postavení a ti nad nimi privilegované panstvo. Pro které byla jejich povinnost pracovat. Nevím, jestli se vyjadřuji správně, ale takové pocity jsem nabyl, za ten rok, co jsem tady."

„Nerozumím … nechápu … jak o tom všem můžete … tak klidně mluvit," je starší z mužů doslova konsternován pragmatickým přístupem svého kolegy.

„Jen se vám snažím vše objasnit, objasnit vám řád tohoto strašného místa. Tím přece neříkám, že bych ho jakkoli schvaloval, a také, že bych ho snad přijímal. Jen se vám ho snažím co nejpřesněji popsat. Ještě jedno je třeba říci. Jsou tu minimálně dvě kategorie vězňů. Ti zcela bez privilegií, naprosto ubozí, kteří tady mají jen určitý čas pracovat a pak mají zemřít. Pak druhá kategorie vězňů, kdy ti zastávají určité funkce, kde se nacistům nevyplatí častá změna, kde potřebují někoho zapracovaného. Ti vězni pak mají jisté výhody, také zůstávají na živu déle. Před rokem bylo pro židovské vězně téměř nemožné být jinde, než v té první kategorii. Což se začíná malinko měnit. Nejvýraznější je ta změna u nás lékařů, ale jsou i jiná komanda, kde se mohou vězni udržet při životě déle. Mají totiž šanci si sehnat něco navíc k jídlu, protože jen tak mohou přežít."

„Dvě kategorie vězňů …"

„Je to trochu nepřesné, i mezi těmi privilegovanými vězni panuje hierarchie. Tohle je ale už na delší vysvětlování. Také je zde stále ještě velmi silný vliv polských vězňů, ty i nacisté berou trochu jinak, ne jako osoby apriori určené k likvidaci. Což neznamená, že by je nezabíjeli, pokud se něčím proviní. Nebo jsem i zažil, že i z nich vybrali někoho na pokusy, ačkoli na to své experimentování vybírají oběti zásadně z židovských vězňů či vězeňkyň. Pořád tady mají Poláci značný vliv, mají obsazené různé klíčové posty ve vězeňské samosprávě. I když stále židovských vězňů přibývá a oni se ocitají ve výrazné menšině. Není to hezké, ale i mezi vězni panuje určitá

rivalita. Těch privilegovaných míst je málo, stejně jako míst v privilegovaných komandech. Těch, kde mají přístup k potravinám a možnost podílet se na obchodování, korupci."

„Obchodování … tady?"

„To je taky skoro na román, pane doktore. Celý tenhle tábor je doslova prolezlý korupcí. Dá se tu sehnat mnohé, když máte sám co nabídnout. My jako lékaři máme jistou výhodu. Onemocnět může každý, a pak bude potřebovat naši pomoc. Když teď jsme jako židovští lékaři na postech vězeňských doktorů, jsou nuceni s námi vycházet. Dá se něco zařídit, dá se určit úmyslně chybná diagnóza, taková, co nevede na smrt. Někdy to projde a někoho tím zachráníme. Je toho ale víc. Však to sám pochopíte, pokud se do toho systému zapojíte."

„Zapojíte," otřese s odporem Ephaim, pak se zamyslí, vypadá, jako by se skoro bál položit otázku, „Pane kolego, vy jste naznačil … vaši sourozenci … snoubenka … taky stále žijí? I po tom roce? Nechtěl jste o tom mluvit … asi nevhodný dotaz."

„Někteří sourozenci i moje snoubenka tu stále žijí. Ale jen díky tomu, že se dostali do dobrých komand, respektive nad Helene podržel ochranou ruku doktor Schröder. Nemohu vám vykládat, jak se mi podařilo je dostat do těch komand. Mám o ně stále strach, pořád je mohou kdykoli zabít. Vlastně i teď nevím …," zachvěje se Edelstein, o tomhle nerad přemýšlí a ještě méně rád mluví, „Pomohla mi náhoda, na začátku, pane doktore. Teď mám jistou cenu, pro některé. Víc vám zatím nemohu říct, nezlobte se. Ale někteří moji sourozenci jsou naživu jen proto, že se jim dostalo určité protekce, při zařazování do pracovních komand. Vlastně to platí i pro Helen."

„Dá se … něco takového … zařídit … mám … taky někoho," říká přerývaným hlasem Abramovich, „Ne všichni … dá se něco zařídit?" je v jeho očích zoufalství.

„Snad, pane doktore. Ale je tady takový systém, když něco chcete, musíte taky něco nabídnout," dostává se Daniel na tenký led, potřebuje protekci pro sebe a pro své rodinné příslušníky, nemůže s ní jen tak plýtvat na kde koho, i když mu je staršího kolegy líto, „Pokud tady zůstanete, stanete se tady doktorem, tak pak se vaše cena zvýší. Snad by pak šlo něco udělat," dodává vyhýbavě.

„Zůstanu … na čem to závisí …"

„Závisí to především na vás, pane doktore. Doktor Schröder vás tady může ponechat. Navrhl jsem vás, on na to kývl. Ale pokud nebude s vaší prací spokojený, s vaším přístupem, může vás kdykoli nechat přeložit. Třeba zpátky do Birkenau. Může to ale dopadnout i hůř …"

„Hůř …"

„Nechci vám lhát. Pokud by doktor Schröder usoudil, že se vůbec nehodíte na funkci vězeňského doktora, mohlo by ho napadnout, určitě by ho napadlo," opraví se Edelstein, „že jste vlastně v tomhle táboře k ničemu. Důsledky by pro vás byly fatální."

„Fatální …," hlesne zdrcený starší muž, dobře ví, co se skrývá pod zmíněným slovem.

„Na druhé straně, když se zde zapracujete, stanete se pro něj důležitým, pro ten jeho výzkum, nebude mít důvod vás vyměnit. Vy zde získáte svým způsobem privilegované postavení, seznámíte se s dalšími důležitými vězni, ze správy. Pak by šlo asi ledasco zařídit."

„Aby nebylo pozdě," zachvěje se Abramovich.

„Pane doktore, tohle je kruté místo. Jen když pro ně budete mít cenu, budou vás potřebovat, tak budete mít jistou ochranu. Nebo budete moct třeba i o něco požádat. Možná vám vyhoví, možná ne. Možná někomu pomůžete a on zase vám. Nebo někomu, na kom vám záleží. Je to kruté, ale tak to tady chodí."

„Vy … vy byste … nemohl … se přimluvit," zvedá své zoufalé oči Ephaim, a Daniel se zachvěje, takový vývoj rozhovoru očekával. Svým způsobem se ho bál.

„Pane doktore, já se přece už přimluvil," snaží se zachovat klid Edelstein, „Požádal jsem, aby vás sem přeložili. Pan doktor Schröder mi vyhověl. Nemohu teď hned žádat o něco dalšího.

Stejně jako nemohu po někom dalším něco chtít. Nechci se ptát, ale vy … ne, ne, radši o tom nebudeme teď mluvit," dodá rychle, když uvidí výraz ve tváři zdrceného muže.

„Nemohu … je to moc těžké …," chvěje se Abramovich, „Nevím, jak to všechno zvládnu … Jestli to zvládnu."

„Mohu se vám pokusit pomoct, pane doktore. Ale musím vám říci na rovinu jedno. Pokud se nevzpamatujete a nezačnete tady velmi kvalitně pracovat, nepodaří se mi vás tady udržet. Doktor Schröder mi nařídí najít někoho jiného."

„Vy jste krutě upřímný …"

„Tohle je hrozně kruté místo. Každý z nás tady bojujeme každý den o přežití," říká tichým a smutným hlasem mladší z lékařů, „Každý, včetně mých sourozenců, co ještě žijí. I moje snoubenka. Stačí jedna i hloupá chyba, nešťastná náhoda a může být zle. Vážná nemoc …," zachvěje se, „Promiňte, ale také o tom nechci mluvit. Také to ve mně vyvolává moc nepříjemné vzpomínky. Víc vám k tomu neřeknu, pane doktore. Také vám nemohu dát žádný čas na rozkoukání. Ale ono bude i pro vás lepší, když se hned pustíte do práce. Snad trochu zapomenete … Vím, je to moc těžké, ale jinak to nejde. Dám vám pacienty, o které se budete starat. Řeknu vám, co musíte sledovat, co zaznamenávat. Ještě chci získat minimálně jednoho lékaře, k nám dvěma. Určitě bude těch pacientů přibývat, budou i další experimenty, k mé malé radosti."

„Experimenty … další," zaúpí Ephaim, „Ti lidé … budou …"

„Někteří sem přijdou s chorobou a my je budeme léčit, těmi experimentálními léky. Ale také se může stát, že nebude vhodný pacient, a pak se choroba vyvolá, na zdravém vězni. Nebo se úmyslně poškodí, například se mu způsobí popáleniny, nebo nějaký zánět … Já vím, je to strašné, ale tohle my neovlivníme. My se pak můžeme snažit, aby taková věc neměla pro daného vězně fatální následky. Je to strašné místo, tenhle a ještě jeden blok."

„Ti dva esesáci … co tu byli … to oni?"

„Je jich tady víc, co už různě experimentují. Ten druhý, co byl s doktorem Schröderem, toho jsem dnes viděl poprvé. Nevím, co je zač a co bude dělat. Ale také se do toho strašného procesu zapojí, to jsem pochopil, z jejich debaty. Jsou tu další, a jejich pokusy jsou daleko strašnější, než co se děje tady. Asi o těch jste slyšel, tam na tom nemocničním bloku v Birkenau. Pane doktore," podívá se na hodiny v kanceláři Daniel, „do oběda, pokud se tak té polévce dá říkat, tak do oběda máte čas. Pak se budete muset zapojit. Pokud tady chcete zůstat."

„Vy jste … jako můj vedoucí?"

„Mám tohle oddělení na starosti, pane doktore. Musí dobře fungovat, jinak to odskáčeme všichni. Nechci si na nic hrát, pane doktore. Ctím váš věk, vaše zkušenosti. Ale odpovídám doktoru Schröderovi za tohle oddělení, to je fakt. I proto mám jisté postavení, což třeba značí i to moje oblečení. Tahle místnost, kde mohu ordinovat, pracovat, ale i přespávat. To jsou ty výhody. Za ně se platí, velmi draze platí, tím, na čem se musíme podílet."

„Mluvíte … skoro jako jeden … z nich."

„Tak to určitě ne, to zjistíte sám záhy. Jen vám velmi syrově popisuji zdejší realitu. Bez příkras. Také já mohu být kdykoli nahrazený, mohou mě zabít. Můj život tu má hodnotu právě jen tím, co tady dělám, co jsem už vykonal. Jak precizně jsem jim vedl dokumentaci, zpracoval pro ně zprávy, nebo je za ně vlastně napsal. To je moje hodnota, kterou pro ně mám. Jinak je pro ně můj život stejně bezcenný, jako život kteréhokoli jiného vězně. Židovského vězně, ti polští nebo němečtí mají jinou hodnotu, dívají se na ně jinak. Máme tady umřít, pane doktore, a naživu budeme přesně tak dlouho, dokud nás k něčemu budou potřebovat. V tomhle si nejde dělat iluze. Pokud jsme kvalifikovaní, jako třeba my dva, lékaři, tak je naše naděje žít déle vyšší. Ale jak pro ně tu hodnotu ztratíme, tak …," nedokončí Daniel, ale i jeho kolegovi je jasné, jak měl zbytek věty znít.

KREMATORIUM V.

Isaac Edelstein tiše postává u zdi Krematoria V., je již večer a za chvíli se spustí další speciální akce, respektive sem budou dovezeni vězni, kteří dle všeho přijeli před dvěma dny z Lublině. Aby zde zemřeli. On neví, zda ti chudáci tuší, co je čeká, ale nejspíš ano. Pravděpodobně budou ve špatném stavu, když se je rozhodli zabít.

On sám oficiálně zůstává předákem pohřebního komanda v Krematoriu II., respektive I. S označováním jsou zde určité problémy, někdy se v tom pletou i esesáci či technici, jak mohl spatřit na některých výkresech těchto zařízeních, do kterých dostal právo nahlédnout. Nejčastěji je za Krematorium I. považováno jeho staré pracoviště, tedy krematorium v základním táboře. Z logiky věci jsou nově postavená krematoria označována jako II., III., IV. a V. Ale někdo mluví jen o zdejších čtyřech krematoriích, a pak se vlastně z Krematoria II. stává Krematorium I., a v tomto duchu klesá číslo i u dalších těchto pekelných zařízeních.

Jistě, na krematoriu jako takovém není nic tak odporného. Prostě se v něm zemřelí promění v popel. Vlastně by to mělo být svým způsobem posvátné místo, plné piety k zesnulým. Bohužel zde jakákoli úcta k nebožtíkům chybí, a navíc mají tato zařízení ještě jednu část, a tou je výrobna mrtvol pro spalovací pece. Každé krematorium má i plynové komory, v nichž se udusí ti, co byli uznáni nadlidmi za bytosti méněcenné a pro ně dále nevyužitelné. Občas se přistihne, že se už pomalu s touto realitou smiřuje. Tedy svým způsobem přijímá fakt, že v táboře mohou zůstat pouze ti, co jsou zdraví a práceschopní. Je to pochopitelně zvrácený systém, ale on už tady rok

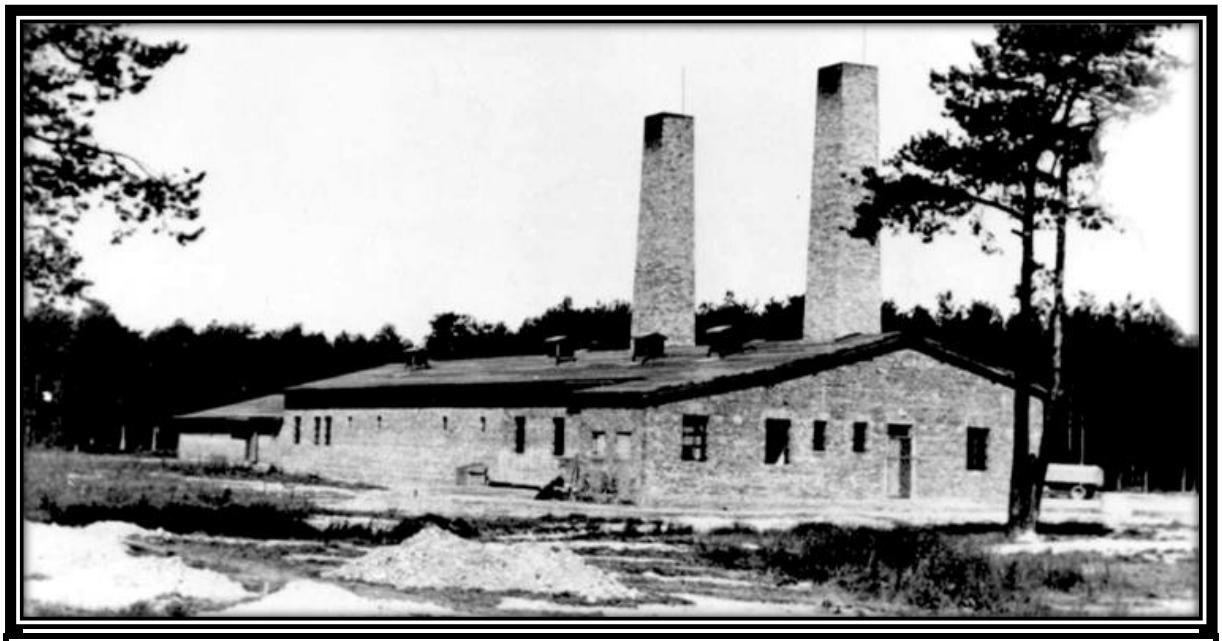

Krematorium IV – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

pálí den co den těla zemřelých.

Vrchní kápo August Brück měl v jednom pravdu. Dvě březnové zvláštní akce pro hlavouny kdoví odkud, mu významně vylepšily jeho postavení. Jak v očích vězeňských funkcionářů, tak především v očích šestapadesátiletého SS-Oberscharführera Petera Vosse, který je velitelem všech čtyř nových krematorií. Ten ho nyní považuje nejen za odborníka na proces spalování, ale též za vězeňského funkcionáře, který má organizační schopnosti, dovede zvládnout i vypjaté speciální akce a dá se na něho spolehnout.

Takové zaškatulkování má pro něj výhody i nevýhody. Výhodou je jeho prominentní postavení, kdy s ním není jednáno jako s řadovým vězněm, který může být kdykoli ubit a nahrazen

jiným, ale je považován za vysoce kvalifikovanou pracovní sílu, u níž je vhodné ji zachovat při životě, aby mohla dále dobře plnit své úkoly. Nevýhodou pak je, že ho občas tahají i do jiných krematorií, buď na odbornou konzultaci, na zaučení obsluhy pecí, a bohužel někdy také, aby vypomohl jako jeden z dozorců při speciálních akcích.

Ač byli dle všeho hosté v březnu s ukázkou spalování těl a posléze i zplynováním asi patnácti stovek krakovských Židů spokojeni, už tak spokojeni nejsou zdejší esesáci s dalším fungováním krematorií, která jim jsou firmami postupně oficiálně předávána k užívání. V mnoha jsou totiž od začátku provozu značné nedodělky a také se začínají projevovat komplikace, které omezují rychlost spalování těl či ho na čas zcela znemožňují.

Krematorium II. a Krematorium III. se nachází hned za sektorem ženského a mužského tábora, jsou postavená zrcadlově proti sobě. Krematoria IV. a V., nazývaná někdy také lesní, jsou vybudována poblíž bunkrů s plynovými komorami, na okraji březového hájku. Nedaleko místa, kde se staví Kanada II., tedy nové zařízení pro skladování věcí po zavražděných, a také tak zvaná Sauna, která se má stát komplexním místem pro očistu vězňů, tedy pro jejich sprchování a dezinfekci oděvů. Zatím jsou obě tato zařízení ve výstavbě, což on může pozorovat, když se vyskytuje u lesních krematorií.

Pravdou však je, a on z toho má velkou a škodolibou radost, že se provoz nových krematorií během května pro esesáky mění v doslovnou katastrofu. U Krematoria IV., oficiálně předaného již dvaadvacátého března, dochází po padesáti dnech k vyhoření komínů, a musí být zcela odstaveno. Dle informací, které má, zde stačili spálit asi šest tisíc těl. Termín, kdy bude moci být znovu uvedeno do provozu, je ve hvězdách.

Krematorium III – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

Během května se začnou objevovat také praskliny na komínech jeho domovského Krematoria II., které musí být odstaveno a firmy začínají s jeho horečnými opravami. Od té chvíle je on vlastně takovou bezprizorní pracovní silou, které oni určují úkoly průběžně, podle vzniklé potřeby.

Co se týká Krematoria III., je stále ještě nepředané, ačkoli již skoro připravené k provozu. Ale chybí zde pořád zdviž, pro přepravu mrtvol ze suterénu k pecím v přízemí, a právě teď probíhá její montáž. Dle všeho má být toto krematorium spuštěno během měsíce června, jehož první dny již uplynuly. Z popsaných problémů vyplývá, že během května, a začátkem června tento stav pořád trvá, je vlastně k dispozici jediné z nových krematorií, a tím je Krematorium V.

Jeho pochopitelně zajímá nejvíce v současnosti odstavené Krematorium II., které má být jeho hlavním pracovištěm. Kápem je zde Mietko Morawa, který se celkově zklidnil, a k němu už se chová jako málem k sobě rovnému. Rozhodně nehrozí, že by ho snad udeřil, naopak se snaží o

vzájemnou dohodu. Mírnější je i k dalším vězňům, ovšem těch je tady podstatně více a tak třeba může mít i strach, aby se mu situace nevymkla z ruky a on sám se nestal terčem odvety. Tak nebo tak, podmínky zde nejsou z pohledu týrání vězeňské obsluhy tak hrozné, hrozná je povaha jejich práce, nutnost pálit těla žen a dětí, krátce po jejich zavraždění.

On nosí stále na rukávu označení předáka, ale všichni již berou jako samozřejmost, že by měl být v krátké době povýšen do funkce zástupce kápa, unterkapa. Sám si tím není jistý, ačkoli by se tomu rozhodně nebránil. Už teď cítí, jaké plynou výhody z té pásky na rukávě a z vlastnictví obušku. Považuje tak trochu za paradoxní, že by vlastně měl byl zástupcem muže, před kterým se ve starém krematoriu třásl, z jehož ruky tam každým dnem očekával smrt. Nicméně Mietko ho neubil a teď s ním již úzce spolupracuje.

Vyfoukne kouř, stále ještě nedorazily náklaďáky s nešťastnými vězni, a tak si může v klidu vychutnávat cigaretu. Zarazí se, právě se k němu blíží Voss, a ten rozhodně v klidu není, neboť se mu vlastně celé jeho impérium hroutí.

„Tak máš čas kouřit, jo?“ mračí se Peter, ale vězeň již ví, co od svého šéfa může očekávat, zvláště když si teď sám také zapálí. Je však vidět, jak je nerudný, otrávený.

„Již je vše připraveno, pane SS-Oberscharführere,“ odpovídá Edelstein pokorně.

„No bylo načase,“ tváří se naštvaně esesák, „Trvalo vám to dost dlouho, než jste to všechno připravili, všechno to smetí tady spálili. Přitom ty, co přivezou, tak už tam trčej dva dny, myslím v tom bloku smrti, nebo kam je to zavřeli.“

„Slyšel jsem, pane SS-Oberscharführere. Budou s nimi problémy? Tuší, co je čeká? Když jsou také vězni …“

„Asi moc vzpurný nebudou,“ ušklíbne se Voss, „Co vím, tak tam sou ty dva dny nahý, bez jídla a pití. Takže už asi budou dost hotový,“ vysvětluje hlasem bez emocí, bez nejmenšího soucitu k odsouzencům na smrt, „To spalování jde strašně pomalu. Počítals to, jak sem ti nařídil?“ zeptá se.

Krematorium V – ilustrační fotografie – www.YadVashem.org

„Ano, pane SS-Oberscharführere.“

„Poslouchej, chci ale slyšet pravdu. Ne ty kecy, těch výrobců, jak to tady bude frčet, a nakonec je všechno úplně jinak. Bože, jak ty mě serou. Jak se jim to všechno sere. Zasloužili by

si taky zavřít do jedný z těch komor," vzteká se Peter, „Takže chci slyšet skutečný čísla, ne ty nadsazený."

„Snažil jsem se o opravdu kvalifikovaný odhad, pane SS-Oberscharführere," říká Isaac poněkud nejistým hlasem, jeho výpočty nácka asi moc nepotěší. Ani neví, proč ho ten považuje za takového odborníka, ale nějak se upnul k tomu, že je dobrým a vystudovaným technikem, a on nemá jediný důvod mu to rozmlouvat.

„No a?"

„Pane SS-Oberscharführere, vycházím i ze zkušeností z toho starého krematoria, kde byla maximální propustnost tři sta čtyřicet těl. Už jsem upozorňoval, že odhad kolem 60 těl za hodinu v Krematoriu dva, a tím pádem i tři, které jsou identické, je asi nereálný. Což se potvrdilo."

„Chceš to vokecávat, nebo co?" mračí se esesák.

„Ne, pane SS-Oberscharführere. Začnu tou teorií. Podle ní se spálí v Krematoriu dva a tři za dvacet čtyři hodin čtrnáct set čtyřicet těl. Tam je patnáct muflí. V Krematoriu čtyři a pět je pak vždy po osmi muflích, takže prostým přepočtem se tam spálí osm patnáctin tohoto objemu. Což mi vychází na sedm set šedesát osm těl za jeden den. Když pak sečtu všechny údaje," vytáhne Isaac papírek, podívá se na něj, „tak teoreticky za plného a nepřetržitého provozu všech čtyřech krematorií, je možné spálit dva tisíce osm set osmdesát těl v Krematoriu dva a tři, a patnáct set třicet šest v Krematoriu tři a čtyři. Dohromady by pak byla propustnost všech čtyř krematorií čtyři tisíce čtyři sta šestnáct."

„Čtyři a půl tisíce?"

„Ale jen teoreticky, pane SS-Oberscharführere," říká rychle vězeň, „Prakticky je dosažení takového počtu nemožné."

„Nemožný … Tak co je ten tvůj vodhad?"

„U Krematorií dva a tři maximálně kolem tisícovky, když však budou všechny pece a komíny v pořádku. U Krematorií čtyři a pět kolem pěti set. Za stejných podmínek. Což znamená, že skutečná propustnost všech čtyř krematorií bude kolem tří tisíc těl za čtyřiadvacet hodin."

„Jen tři tisíce?" ptá se Voss hodně zklamaným hlasem.

„Je to desetkrát více, než byla propustnost starého krematoria v základním táboře," upozorní Isaac, pak se značnými obavami dodá, „Ve skutečnosti to ale bude ještě méně, pane SS-Oberscharführere."

„Jaký ještě míň? Co to žvaníš?"

„Jak jsem si povšiml, tak oprava Krematoria čtyři ještě vůbec nezačala. Ty komíny tam jsou vyřízené, na to jsme se přece společně dívali, pane SS-Oberscharführere. Což je o dalších pět set méně. Tedy dva tisíce pět set. Za předpokladu, že v těch dalších třech krematoriích budu všechny pece v pořádku a pojedou celých čtyřiadvacet hodin. Tedy všech třicet osm muflí. Což je také dost nereálný předpoklad. Proto je můj odhad něco mezi dvěmi až dvěmi a půl tisíci spálených těl za čtyřiadvacet hodin. Bez toho Krematoria čtyři, s těmi vyhořelými komíny."

„Dva až dva a půl tisíce? To myslíš vážně?"

„Zcela vážně, pane SS-Oberscharführere. Svoje výpočty jsem si i porovnal se záznamy, které mám od jednotlivých krematorií, a ty je potvrzují."

„Jen jestli nejde vo nějakou sabotáž!" objeví se ve tváři esesáka nehezký výraz.

„Pane SS-Oberscharführere, pokud by mělo jít o sabotáž, tak určitě ne ze strany obsluhy krematorií. Vždyť sám dobře víte, jak dlouho ten proces hoření trvá. Pokud někdo něco sabotoval, tak maximálně ti, co to navrhovali. Ale ti asi k tomu neměli důvod. Spíše něco podcenili, když jsou po tak krátké době mimo provoz komíny dvou krematorií, a to třetí vám ještě nepředali."

„Za těma výpočtama si stojíš."

„Ano, pane SS-Oberscharführere. Ale říkám je jen vám," upozorní Edelstein.

„To děláš správně. Některý maj podle všeho dost velký voči," zase už se Voss mračí, „Přitom se to tady všechno sere. Jak to vypadalo nadějně, v tom březnu, a jak je to posraný, za necelýho čtvrt roku."

„Pane SS-Oberscharführere, kdyby se tady spálilo těch mnou vzpomínaných dva tisíce těl denně, tak to vlastně znamená za rok sedm set třicet tisíc těl. To je přece strašně vysoké číslo," proběhne mráz po zádech vězni, při sdělování těchto závratných cifer, „To je přece ohromná propustnost …," zachvěje se.

„Cože?" zarazí se Peter.

„Skoro tři čtvrtě milionu těl by se dalo spálit, za jeden rok, pane SS-Oberscharführere. Dospělých lidí, s dětmi ještě víc. To je neskutečná propustnost."

„No to máš pravdu, takhle sem to nepočítal … No jo, ale my potřebujeme, aby se to třeba vyklidilo rychle, aby se nehromadily, ty mrtvoly. Nebo ty, co na to čekaj. Jako ty dneska."

„Já tomu rozumím, pane SS-Oberscharführere, byl byste radši, kdyby bylo možné krátkodobě zvýšit výkon, a pak třeba udělat odstávku, když nebudou žádné transporty. Ale ty mnou uváděná čísla jsou opravdu reálná, jak jste chtěl," natáhne naposledy Edelstein z cigarety, odhodí ji a típne.

„Přesně tak to je … potřeba se toho rychle zbavit … Tak říkáš tři čtvrtě milionu … hrome, to je …," zavrtí hlavou Voss, „No, tolik jich asi nebude … Ale nárazově, třeba dva nebo tři transporty najednou, to zase určitě jo."

„Pak se přece mohou rozdělit, mezi ta krematoria. Jen je potřeba počítat s tím, že se tam ta těla budou pálit třeba dva dny, nebo i déle."

„No hlavně, aby to brzo dali do pořádku. Ty tady mluvíš vo nějakejch hausnumerech, a přitom tady teď máme jen tohle jediný posraný krematorium, co se v něm spálí … kolik za den?"

„Reálně pět set těl, dospělých těl, pane SS-Oberscharführere."

„No vidíš. A z těch tvejch dvou tisíc jsme na nějakejch posranejch pěti stovkách. A pak nám tam někde čekaj ty, až na ně dojde řada. Do prdele, tak proč už je nevezou? Už tady přece měli

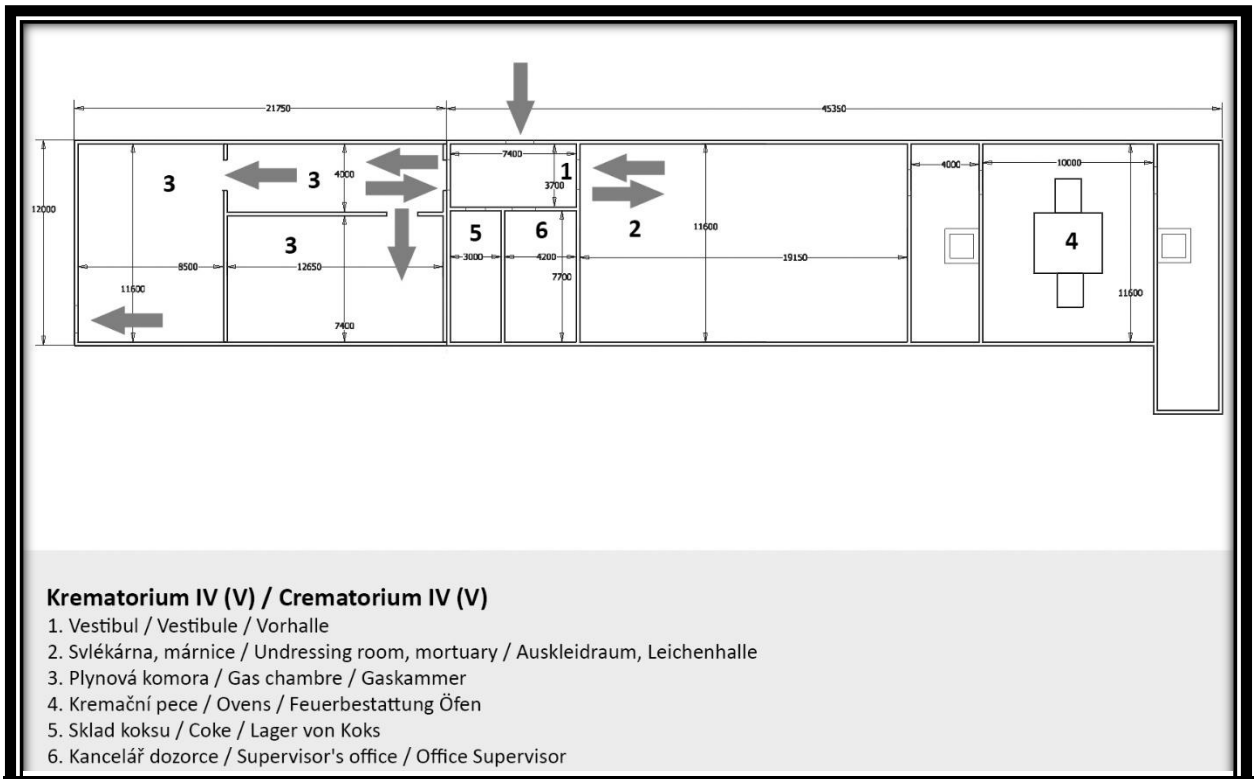

Krematorium IV (V) / Crematorium IV (V)

1. Vestibul / Vestibule / Vorhalle
2. Svlékárna, márnice / Undressing room, mortuary / Auskleidraum, Leichenhalle
3. Plynová komora / Gas chambre / Gaskammer
4. Kremační pece / Ovens / Feuerbestattung Öfen
5. Sklad koksu / Coke / Lager von Koks
6. Kancelář dozorce / Supervisor's office / Office Supervisor

Plán Krematoria IV (V)

dávno bejt," podívá se Peter na hodinky, už je tma, vše osvětlují jen reflektory a opět vytvářejí velmi démonické prostředí. Ale asi jde o vhodnou kulisu pro to, k čemu má brzy dojít, tedy k likvidaci další početné skupiny židovských vězňů.

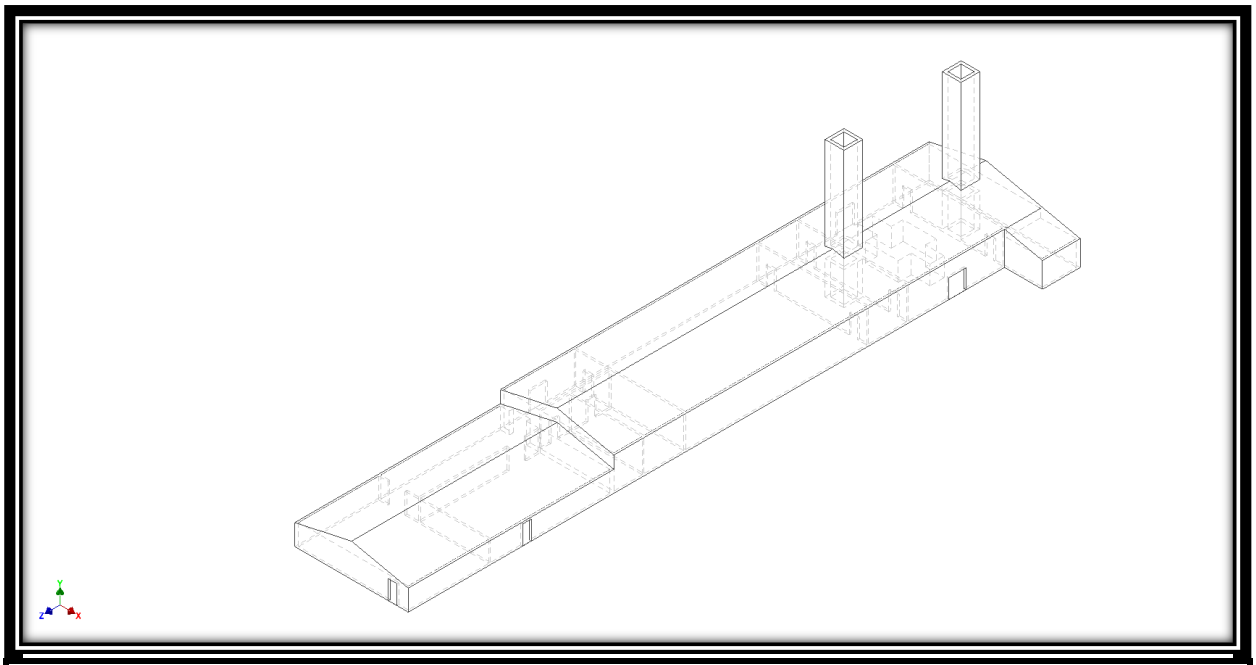

Drátěné schéma Krematoria IV (V)

Edelstein zůstane na chvíli sám, i když je to poněkud pofidérní pocit, protože kolem něho jsou rozptýleni členové sonderkomanda, a také značné množství stráží SS, které budou nápomocny při nahánění nešťastníků do plynové komory. On se stále opírá zády o budovu Krematoria V., které bylo oficiálně předáno čtvrtého dubna, a do provozu uvedeno ke konci téhož měsíce. Od té doby vlastně zatím jako jediné bez problémů funguje. Přitom je opět zrcadlovým obrazem Krematoria IV., jenž je už mimo provoz.

Bylo by jistě fajn, kdyby jim zkolabovalo i tohle krematorium, přemýšlí Isaac, a dá se předpokládat, že k tomu začas také dojde. Bohužel asi mezitím opraví či dokončí ty dvě větší krematoria hned vedle sektoru BI., kde je mužský a ženský tábor, a vraždění i pálení mrtvol bude dále pokračovat.

Celý prostor kolem Krematorií IV. a V. je také obehnán ostnatým drátem, ale ten není dle všeho pod elektrickým proudem, jako je tomu v jiných sektorech. Také vlastní stavba těchto lesních krematorií je odlišná od jejich sestřiček s označením dva a tři. Předně zde nejsou žádné podzemní místnosti, vše se tedy odehrává v jediné rovině, v přízemí.

Edelstein si uvědomí, že ne vždy jsou Němci tak precizní, jak by si jistě přáli. Na těchto dvou lesních krematoriích je hned od začátku dost problémů, především s plynovými komorami. Ty mají dohromady plochu dvě stě čtyřicet metrů čtverečních, jejich tvůrci teoreticky počítají, že by do nich mohli nahnat až dva tisíce čtyři sta obětí, pokud by se jim podařilo jich deset zmáčknout na metr čtvereční. Což on nepovažuje tak úplně za reálné. Naopak sem mohou přicházejí menší skupiny, neboť kapacita Krematoria II. a III. je pro menší skupiny příliš velká, respektive tam je jen jedna velká plynová komora. Tady jsou hned tři, a tak se menší počet lidí určených k zabití může nacpat jen do jedné z nich.

Asi dva metry nad zemí jsou ve zdi otvory, kterými je možné do plynových komor vhodit krystaly cyklonu B. Jenže poté, co se ty přemění v plyn, a zabijí chudáky uvnitř prostoru, nastávají značné problémy. Větrání je tady tvořeno jen přirozeným prouděním vzduchu a tedy pro všechny

okolo značně nebezpečné. Navíc je i nevhodně orientované, a tak jedovatý plyn spíše v místnosti cirkuluje, než by z ní odcházel, ta je tak dlouhou dobu zamořená.

Podle všeho házení plynu stěnou způsobuje vyšší utrpení pro vražděné lidi uvnitř, smrt v Krematoriu II. nastává poměrně rychle, tady se dle jeho dosavadních zkušeností oběti trápí o něco déle, delší čas svádějí marný a zoufalý boj o život. Souvisí to asi se šířením plynu v uzavřeném prostoru.

Pokud se na budovu krematoria podívá z boku, tyčí se v pravé části stavby dva komíny, mezi nimi pak jsou umístěné spalovací pece. Uprostřed budovy je centrální místnost, vlevo od ní pak tři plynové komory. K těm se jde chodbou přiléhající ke stěně budovy z protilehlé strany. Tohle uspořádání Isaacovi přijde jako nevhodné, pokud tedy nechtějí nahánět lidi do plynových komor zvenku, ale přes centrální místnost, jak se tomu doposud děje. Přes ni pak musí tahat mrtvoly zpátky k pecím. Respektive v ní vytahaní nebožtíci čekají, až na ně dojde řada a budou nacpáni do jedné z osmi muflí.

Celý vražedný proces probíhá následovně. Oběť určená k likvidaci vstupuje do ústřední místnosti, která v první fázi slouží jako svlékárna, po zplynování osob pak jako márnice. Z této místnosti pokračuji již nazí lidé chodbou do celkem tří menších plynových komor, pak už následuje tradiční proces. Tedy uzavření plynotěsných dveří, vhození krystalů Zyklonu B, asi po půl hodině otevření komor a jejich větrání. Členové sonderkomanda musí důsledně používat plynové masky, aby se neotrávili. Zamořený je totiž i prostor centrální místnosti, alias márnice, a plyn může vlastně pronikat až ke spalovacím pecím.

Isaac si zapálí další cigaretu. Má jich celkem dost, utvořil si jistou zásobu, z věcí po zavražděných. Má je schované v prostorách Krematoria II. Dnes večer je tady ve funkci předáka komanda od pecí, ale zároveň se počítá i s jeho zapojením do procesu nahánění přivezených chudáků do plynových komor. Z toho nemá právě dobrý pocit, zvláště když dnešní oběti budou s největší pravděpodobností tušit, co je čeká, a tak kolem toho bude hodně křiku, proseb a asi i krve, až je začnou surově mlátit.

Dnes má také proces proběhnout jinak, nebude se využívat centrální místnost, ale do jednotlivých plynových komor budou oběti vháněni zvenku, neboť dle všeho je sem již přivezou nahé. Těm chudákům totiž po příjezdu do tábora odebrali oděv a zavřeli je do bloku smrti. Tam jsou vlastně již dva dny, a jak naznačil před chvílí Voss, čekají tam nazí, bez jídla i bez pití, až budou odvedeni na smrt. Což už je nepochybně samo o sobě hodně nelidské. Ale i když dorazili asi již dost podvyživení a slabí, až budou nuceni vstoupit do plynové komory, jistě v sobě mnozí ještě najdou sílu se bránit. Neubrání se, nakonec zemřou všichni, ale určitě to v dnešní pozdní večer nebude klidný proces, jako když jsou oběti oklamány kecy o očistě a vcházejí do smrtící pasti vlastně dobrovolně, bez odporu.

Vida, jak se zdá, bude ještě taktické porada, Voss si k sobě zve docela osvědčenou sestavu, vrchního kápa Brücka, kápa Morawu a jeho, který má především zodpovídat za komando pracující u pecí. Nicméně se s ním jistě zase počítá i pro první fázi, tedy nahnání nebožáků do plynových komor. Všichni čtyři se scházejí kousek od jedněch z dveří vedoucích z venku do plynové komory, dnes jsou právě tyto dveře otevřené a naopak zavřené ty, jimiž se dá vcházet do komor z vnitřního prostoru.

„Tak zase změna," tváří se otráveně velitel, „Ještě nám sem přifaří dva náklaďáky ženskejch, co je asi dneska nebo včera selektovali. Je jich tak právě na ty dva náklaďáky, tak aby nemusely dlouho čekat," dodá naprosto lhostejným hlasem.

„Ty půjdou jako první?" zeptá se Brück, také neprojevuje větší emoce, vlastně už všichni čtyři, včetně židovského vězně, jsou dost otrlí, všichni viděli až moc hrůzy.

„Jo, ty je tam potřeba nahnat jako první. Nebo nanosit, podle toho, jak budou vypadat," přikývne Voss, pak se zamyslí, „Řekněte těm svejm, pokud je budou nosit, tak když tam už bude někdo mrtvej, tak ať ho daj támhle kousek stranou."

„Jen jestli to dokáží vždy dobře odhadnout," zapochybuje Isaac, „Aby se nám nedostali do márnice ještě živí."

„To je jedno," mávne rukou Peter, „Pak to zkontrolujeme. Kdyby se sekli, tak je dorazíme kulkou, než si je tam nanosíte."

„Budou asi ve špatném stavu," podívá se tázavě August.

„Asi jo, jak ty ženský, tak ty vězni, co je sem poslali na likvidaci. Aspoň snad nebudou moc vyvádět. Kdyby jo, tak si dejte pozor, aby vás nesmetli spolu s nima," podívá se velitel na připravené esesáky. Někteří mají v rukách hole, ty budou nahánět oběti do plynových komor, za nimi je další kordón jejich kolegů s puškami v rukách, ti zabrání případnému pokusu o útěk, nebo také přiloží ruku k dílu, kdyby se situace na dvoře pro jejich druhy začala nepříznivě vyvíjet, „Tak děte, už jedou," stočí Peter zrak k reflektorům nákladních vozů, které se blíží k oplocenému prostoru.

Isaac si povzdechne, navenek však zachová kamennou tvář. Bude to dle všeho zase velký humus, co se tady dnes odehraje. Jak ty ženy, tak ti vězni z Lublině jistě moc dobře vědí, co je tady čeká. Otázkou jen je, v jak zuboženém stavu budou. Zda vůbec budou některé či někteří schopni se udržet na nohách, zda je nebudou muset do komor vodit či dokonce nosit. Vážně bere i poznámku Vosse, pokud začnou esesáci oběti mlátit, musí si dát pozor, aby také nějakou neschytal. Ne úmyslně, ale v rámci zápalu těch zrůd, co většinou tak náruživě konají svou odpornou práci. Ačkoli pro ty chuděry či chudáky budou za zrůdy jistě i oni, ze zdejšího sonderkomanda, neboť budou s jejich vraždou pomáhat.

Na prostranství před krematoriem dorazí dva náklaďáky a všichni nastoupení členové zvláštního vězeňského komanda klopí hlavu. Je strašný pohled na zubožené lidské trosky, které možná ještě před pár měsíci byly krásnými ženami. Teď jsou jen kostlivci v košilích, a i tu po nich budou chtít za chvíli svléknout. Některé vězeňkyně jsou apatické, v polobezvědomí, další naříkají a pláčou, teď ještě více, když už jsou tak blízko místa, kde budou dnes zabity. Což si bohužel moc dobře uvědomují.

Tak tohle je již opravdové barbarství, pomyslí si Edelstein, a určitě není sám. Korba náklaďáku se totiž začíná sklápět, což znamená, že z ní postupně začínají na zem vypadávat první vězeňkyně. Oni je prostě vyklápí jak nějaký odpad, pytle brambor, ačkoli k těm by se jistě chovali lépe, aby se plodiny v nich nepotloukly. U těch nebožaček je jim to jedno, a tak některé teď naříkají i bolestí, jak padají na hromadu jedna přes druhou.

„Svlíkat! Rychle! Rychle!" pobízejí esesáci nešťastnice propletené v chumlu, ale i členy sonderkomanda.

Isaac si povzdechne. Bude zase muset hrát komedii pro esesáky, dvakrát se zhluboka nadechne, začne také křičet, mávat obuškem a pobízet vězně k aktivnější účasti na neskutečně odporném procesu. Jak se k těm vychrtlým a zuboženým ženám chovají, je vrchol barbarství. Ony přitom jsou již tak blízko smrti, díky zdejší péči, ubohé stravě, drsné práci, strádání. Některé se sotva drží na nohách, další ani to ne. Těla mnohých jsou plné boláků, špíny, některé jsou pokálené. Nyní i zamazané od krve, jak padaly z korby vozu a poranily se.

Některým vězeňkyním se daří vyškrábat na nohy, z těch dvou chumlů, od nichž právě odjíždějí nákladní vozy, aby začas přivezli podobný náklad, tentokrát mužského pohlaví. Další ubožačky sténají a nemají sil se sami vyplést z hromady. Ty, které jsou na nohách, teď nutí svléknout si i košili, poslední, co jim z oblečení zůstalo. Pokud snad některá zaváhá, tak zasáhne některý z esesáků a přetáhne ji holí. Drsně, nemilosrdně.

Činnost členů sonderkomanda je nesmírně trudná, a jejich výrazy tomu napovídají. Musí pomáhat ženám se svlékáním, poté je odvádět do otevřených dveří, kde na ně čeká smrt. Což tady vědí všichni, včetně těch zbídačených obětí. Musí čelit jejich nářkům a slzám, které prolévají. Nechtějí zemřít, přestože v posledních měsících byl pro ně život jedno velké utrpení. Jen některé z nich mají strnulý výraz, s nímž vbíhají či jsou odváděny do místnosti, která se začas zaplní jedovatým plynem.

Jedna asi dvacetiletá dívka, ale věk je v jejím stavu těžké určit, je již nahá a má se přemístit do dveří. Přesto se na poslední chvíli rozhodne vzdorovat, shodou okolností vběhne přímo do náručí Edelsteinovi. Těsně předtím, než ji měla zasáhnout zdvižená hůl nejbližšího esesáka. Vězeň cítí její chvějící se tělo, i odpudivý pach, které z něho vychází. Pořád je ale dívkou, lidskou bytostí, byť ji vzhledem už moc nepřipomíná.

„Odvedu ji," řekne Isaac rychle německy, čímž zabrání dopadu hole na její tělo, pak se jí snaží mírnou silou nasměrovat ke dveřím, „Je mi to moc líto," zašeptá jí, v jidiš.

„Líto? Proto mě tam vedeš?" zvolá ona, její oči jsou plné bolesti i strachu, a teď asi i nenávisti, ke všem tady na tom nádvoří, co se uvolili být jejími katy.

On ji neodpoví, co má také říkat. Snaží se ji vést, ona lehce vzdoruje, on nechce použít větší sílu. Může jí pustit, může předstírat, že se mu vytrhla, pak ale bude zasypána ranami, před svou smrtí bude surově zmlácena, možná ji bude něco přeraženo. Váhá, nechce se s ní prát.

„Já ještě nechci umřít …," zašeptá ona plačtivě, zvedne k němu své oči, v těch je teď především hrozná lítost, možná také strach.

„Já vím," říká on ztěžka, „ale když nepůjdeš, hrozně moc tě zbijou a stejně tam skončíš," klopí hlavu i zrak.

„Já vím," zašeptá ona a z úst se jí vydere vzdech, hrozný, hluboký, vycházející z jejího nejhlubšího nitra.

„Je mi to opravdu moc líto," zopakuje on svá slova, znějí jako omluva, za to, co teď dělá.

„Tak mě ještě někdo polituje … naposledy … tak blízko před smrtí," povídá ona hrozně tichým a zoufalým hlasem, jemu se přitom svírá srdce bolestí. Proklíná svou práci, kterou musí dělat, aby sám zdejší peklo přežil. Respektive aby své žití v něm protáhl, neboť jednou nepochybně přijde i jeho čas.

Vstoupí spolu s ní do osvětlené komory, kde se již choulí několik žen, mnohé se klepou, pláčí, v jejich očích je děs. Opatrně ji pustí a pak rychlými kroky míří ven, prodírá se mezi dalšími členy sonderkomanda, kteří přivádějí jiné potácející se nešťastnice, co se díky svému stavu či následkem surového bití stráží ani neudrží na nohou. Některé pak posedávají či polehávají v místnosti, kde budou muset dost dlouhý čas čekat na své zavraždění.

Vězni speciálního komanda za řevu esesáků i kápů rozebírají strašnou hromadu různě propletených těl, svlékají nešťastnicím jejich zašpiněné košile, a pak je buď odvádějí nebo odnášejí do dveří. Snaží se brát ty, které jsou při vědomí, určitě jsou tady i mrtvé vězeňkyně, co zemřely během pobytu v bloku smrti. Naložily je všechny, neboť všechny mají shořet v tomto jediném funkčním krematoriu. Pár těl už leží stranou, jak nařídil Voss. Ty by již měly být bez života.

Prostranstvím se line řev katů i pláč a nářek jejich obětí, členové sonderkomanda jsou tišší, jejich výrazy strnulé. Jistě se mnozí stydí za to, co dělají, ale nemají jinou možnost, pokud tady sami dnes nechtějí zemřít. Už jich pár také nějakou tu ránu schytalo, když se jejich činnost esesákům či kápům zdála pomalá.

I Isaac na ně pokřikuje, jak se od něho očekává, ale nikoho nebije, maximálně obuškem popostrčí. I on musí konat, co od něj zdejší zrůdný systém očekává. Nemůže si dovolit ukázat slabost, jinak by o své prominentní postavení přišel. Snaží se však, aby nikomu neubližoval, už takhle všichni ti vězni nesmírně trpí psychicky, není třeba jim ještě způsobovat bolest fyzickou. Tento názor však rozhodně nesdílejí přítomní esesáci, a tak bijí nejen ženy, ale i muže ze zvláštního

komanda, co se jim zdají pomalí, co nedostatečně aktivně svlékají a odnášejí vysílené ženy a dívky do komory smrti.

Je dokonáno, na prostranství leží asi dvacet zcela bezduchých nahých těl, ty teď nařizuje Voss odnést do márnice. Isaac se rychle shýbá a snaží se zjistit, zda v některém z nich není ještě zbytek života. Bylo by strašné, kdyby některou ženu vložili do pece ještě živou. U třech si není zcela jistý, a toto oznamuje svému veliteli. Další už muži ze sonderkomanda přemisťují do centrální místnosti, kterou dnes nikdo procházet nebude, a která se stane na pár dní márnicí, než všechny oběti dnešní speciální akce spálí.

„Který to dle tebe sou?“ ptá se Peter, přitom vytahuje z pouzdra pistoli.

„Tady, pane SS-Oberscharführere,“ ukáže Edelstein na jednu z žen.

Voss udělá krok vpřed, trochu se sehne a vpálí kulku ze své zbraně do hlavy označené ženy. To zopakuje ještě dvakrát, podle toho, na které tělo mu vězeň ukáže. Možná střílel do mrtvoly, možná zahubil zbytek života, co ještě v zubožené tělesné schránce zůstával. Pak si bez jakýchkoli emocí zastrkuje pistoli zpět do pouzdra.

„Tak kde doprdele sou?“ podívá se směrem, odkud očekává náklaďáky s dalšími oběťmi, pak se otočí a odchází, přitom si vytahuje cigaretu, aby si zapálil.

Edelstein s kamenným výrazem stojí na místě a hledí na esesáka, který bez nejmenšího zaváhání střelil ty ubožačky do hlavy Přitom je někdy docela vstřícný, dokonce i žertuje. Ne, nejde se v nich vyznat. Smutně pohlédne na dvojici zdrchaných podřízených, co právě odnášejí tělo ženy, z jejíž hlavy vytéká krev a skapává na zem i na boty jednoho z nosičů. Pak zvedne zrak a lehce si povzdychne, už je vidět zase ty reflektory, tentokráte více nákladních automobilů, co jim přivážejí další oběti.

Tenhle večer bude dlouhý, uvědomí si. Vevnitř je namačkáno tak sto dvacet žen, další dvacítka je už v márnici. Jak dlouho bude trvat, než se všechny tři komory zaplní? Podle Vosse tam je tak patnáct set až dva tisíce vězňů, co je sem poslali z Lublině, aby tady umřeli. To znamená, že se náklaďáky budou muset otočit minimálně třikrát, možná dokonce čtyřikrát. Jak dlouho budou muset čekat na smrt ty nešťastné ženy, ale i mnozí vězni? Určitě nepůjde o minuty, ale o hodiny. Tohle je také strašné, jak hrozně ti lidé musí trpět, nejen ve chvílích své smrti, ale i při čekání na ni.

Už vozy vjíždějí na prostranství před krematoriem, esesáci jsou teď ve střehu, neboť od sto padesáti zubožených žen mnoho odporu neočekávali, ale teď se tady objeví naráz několik stovek mužů, co již nemají co ztratit, neboť dobře vědí, že sem přijíždějí umřít. Ti by se mohli pokusit o odpor, pak jsou náckové připraveni je nejen mlátit, ale vzpurnější i střílet. Je jich tady dost, aby se s bezbrannými a vysílenými vězni vypořádali, ale je patrné, že si jsou vědomi vážnosti situace. Však taky kolonu doprovází silná eskorta, připravená zastřelit každého, kdo by se pokusil z náklaďáku seskočit.

Isaac vzhledne ke korbě nejbližšího vozu, a zase se mu naskýtá tristní pohled. Spatří desítky mužů, jejich stav se vůbec neliší od žen, co je přivezli před nimi. Mnozí jsou také v bezvědomí či v posledním tažení, také jsou vychrtlí, vystrašení. Jediný rozdíl je, že všichni jsou již nazí.

Stejný průběh má i jejich sesedání, tedy se opět začínají korby dvou nákladních vozů sklápět, další tři zatím čekají, neboť zřetelně chtějí skupinu rozdělit na dvě části. Opět se tvoří halda zubožených nahých těl, z níž se už někteří jedinci snaží vydrápat na nohy. Jsou však v zajetí členů sonderkomanda a především esesáků, je vyloučené, aby někdo někam zmizel. Unikl svému osudu. Je jediná volná cesta, a to do otevřených dveří. Za nimiž čeká smrt, což ti ubožáci dobře vědí.

Řev se už zase rozléhá prostranstvím, a také se ozývají první bolestné výkřiky. Na každého z nahých vězňů, co se dost rychle nepřemisťuje do plynové komory, prší rány esesáků. Příslušníci sorderkomanda se stahují kus stranou, jejich čas přijde, až budou rozplétat muže z hromady, co

jsou v bezvědomí či dokonce možná už i mrtví, a také sbírat těla dalších, co je esesáci zmlátili do bezvědomí, nebo rovnou ubili.

Isaac také stojí kus od řádění nácků a jen tu hrůzu pozoruje. Ne, tihle muži ve věku snad od šestnácti do padesáti let, tak ti nemají nato se účinně bránit. Už byli zeslabení, když sem dorazili, a tady je dva dny drželi v bloku smrti bez jídla a vody. Jsou hrozně zdevastovaní, sotva pletou nohama, pokud se na nich jsou vůbec schopni udržet.

Běsnění strážných polevuje, ti z vězňů, co byli schopni se sami přemístit do plynové komory, ti tam již jsou nahnáni. Teď je potřeba tam odnosit ty zbylé, nebo z nich vybrat již mrtvé, co půjdou rovnou do márnice.

Komora je stále schopná přijímat další těla, ale uvnitř je už dost velký zmatek. Na zemi již leží dost ženských a mužských těl, kolem nich se tísní další ženy a teď již i muži, někdy už i po těch v bezvědomí šlapou. Přitom členové sonderkomanda přinášejí další těla, těch co ztratili vědomí či nejsou schopni se udržet na nohách.

„Narvěte jich tam co nejvíc," nařizuje Voss kápům, které si svolává, a mezi něž se řadí i Edelstein. Těm je jasné, oč mu jde, ležící těla zabírají určitý prostor, je třeba je tam dávat i na sebe. Ale to se lehce řekne, když je tam plno křičících lidí, co se ještě drží na nohách, a kteří by se rádi dostali ven ze smrtelné pasti. Což je vyloučené, neboť u dveřích stojí bijci s holemi, a i další s puškami. Ne, nikdo, kdo je uvnitř, už živý práh dveří nepřekročí.

Následuje vykládka dalších tří náklaďáků, která se vůbec ničím neliší od předchozího děje. Surovost esesáků nezná mezí, nemilosrdně srážejí a tlučou každého, kdo se nepodvoluje jejich příkazům. Komora je už skoro plná, alespoň to tak vypadá. Možná je to i tím, že dost prostoru zabírají na zemi ležící těla, která jsou obstoupena těmi, co buď stojí či posedávají.

„Naházejte je tam, do prdele!" čertí se Voss, kouká na hodinky, vše se neúměrně protahuje, a tam v táboře jsou ještě stovky dalších odsouzenců na smrt, kteří musí být teprve přivezeni a poté nastrkáni do plynových komor.

Členové sonderkomanda plní příkaz, evidentně žijící muže odnášejí ke dveřím a snaží se je nacpat dovnitř, ale proti nim působí tlak obětí, z nichž mnozí jsou v šoku. V místnosti panuje dost velký zmatek. Mnozí zezadu by chtěli uniknout ven, ti vepředu pak couvají před brutálním bitím, je to opravdový chaos, kdy stříká krev z rozbitých hlav.

„Zavřete to," rozhodne Peter, „A ty, co se tady válej, dejte támhle stranou," nařizuje.

Za zoufalého křiku obětí v komoře esesáci zavírají dveře, když si prostor kolem nich čistí svými holemi. Tahle plynová komora je již zaplněná, ovšem ti uvnitř budou ještě dlouho prožívat úzkostné stavy, dlouho budou čekat, než přijde smrt. Na prostranství, ze kterého již odjely nákladní vozy pro další skupinu, se povalují desítky těl, Isaac jich napočítá přes třicet. Ty teď snášejí jeho podřízení na jedno místo, kladou je vedle sebe. Někteří z těch nebožáků neprojevují žádné známky života, další však sténají, pohybují končetinami, či sebou různě trhají. Z mnohých z nich prýští krev, ze zranění od holí strážných.

Hned trojice nácků teď jde od jednoho k druhému a bez zaváhání je střílí do hlavy. Někdy poskočí jen zasažená hlava, jindy projede křeč celým tělem. V každém případě je zásah smrtelný, a pokud někdo neumírá hned na místě, jistě skoná v márnici, kam jsou zavražděni muži odnášeni. Již se tam začíná vytvářet hromada mrtvol.

Isaac stojí stranou, spolu s Brückem a Moravou, a stejně jako mnozí esesáci si teď zapalují cigaretu. Někteří jejich podřízení odnášejí poslední doražené vězně do márnice, další také odpočívají. Hlavy mají svěšené, dnes jde opět o nesmírně psychicky náročnou akci. Ke klidu nikomu nepřidává ani řev z již uzavřené plynové komory, či naprosto zbytečné zoufalé bušení na dveře. Ty jsou dost silné a tlaku odolají. Však také po chvíli intenzita křiku i bouchání slábne, možná těm uvnitř docházejí síly, možná jen pochopili, že jejich konec je neodvratný a snaží se na

něj připravit. Jak se ale dobře připravit na smrt, ve společnosti pěti stovek dalších ubožáků, z nich mnozí naříkají bolestí, krvácejí z ran od holí nácků, jsou zoufalí ze své beznadějné situace?

Přitom budou čekat ještě hodně dlouho, to je Edelsteinovi jasné. Sice vykládka a nahánění odsouzenců do plynové komory nezabralo tolik času, ale celý proces je zdlouhavý. Nějakou dobu trvá, než dostanou vězně na náklaďáky, těm pak zabere další čas cesta z tábora ke krematoriu a zpět. Tady opravdu nejde o minuty, ale o hodiny, kdy ti již zavření musí čekat ve stísněném prostoru, než jim tam hodí smrtící plyn.

Dávno již má Isaac dokouřenou cigaretu, když se znovu objeví vozy se svým strašným nákladem, a celý proces se opakuje. A pak znovu. Již třikrát se pět náklaďáků otočilo, mezi táborem a prostorem krematoria. Je již zcela zaplněná a uzavřená i druhá plynová komora, třetí je ještě nějaké vězně schopna přijmout.

„Je jich tam ještě tak na tři náklaďáky," poznamená Voss ke svým vězeňským funkcionářům, pak pohlédne k otevřeným dveřím poslední z ještě ne zcela zaplněných komor. Tam stojí několik esesáků s holemi, a pokud se někdo jen ke dveřím přiblíží, řežou do něho hlava nehlava. Mezitím jsou odnášena těla vězňů, kteří se jevili jako již mrtví, ale kterým pro jistotu ještě vpálili kulku do hlavy.

„Už je to dost dlouhý," poznamená Brück.

„To vím taky," zavrčí Peter, „Ale urychlit to asi nejde. Na jak dlouho to vidíš, to jejich spalování?" obrátí se na židovského předáka.

„Nemám přesný odhad, kolik už jich tam je, a kolik ještě přijede, pane SS-Oberscharführere," říká chladným a zdánlivě lhostejným hlasem Edelstein, snaží se co nejvíce utlumit všechny negativní emoce, „Minimálně na tři dny ale ta práce bude. Pokud sem ještě přivezou nějaké mrtvé z tábora, tak se to ještě protáhne. Má být brzo nějaká další speciální akce?" zeptá se.

„Nevím, snad ne … tak podle tebe je tohle krematorium zablokovaný na tři až čtyři dny, než všechen ten bordel zpracujete?" spíše konstatuje než se ptá Voss, přičemž se jako obvykle vyjadřuje značně necitlivě o již mrtvých, ale i o mnoha stále ještě živých odsouzencích.

„Určitě, pane SS-Oberscharführere. Ta těla budeme pálit bez přestávky tak tři, čtyři dny. Pokud budou všechny pece a komíny v pořádku."

„Kurva, nestraš, že se to posere i tady. Ale jestli jo," vztyčí výstražně prst Peter, „Tak s těma svejma lidma tady vyhrabete nějakou jámu a spálíte je tam."

Další slova už nezazní a nácek odchází od vězeňských funkcionářů ke své krevní skupině, tedy členům SS, kteří se tu dnes podílejí na zvláštní akci. I na nich už je vidět únava, již dávno je noc, již několik hodin zaplňují plynové komory a ještě čekají na tři náklaďáky.

Ty dorazí, a Voss nechá vyprázdnit napřed dva z nich. Na korbě toho třetího, pod namířenými puškami, čekají další vězni, a jako dříve jejich kolegové, musejí přihlížet strašnému způsobu nahánění svých druhů do plynové komory.

Zase už nastává problém, různě potlučení vězni se už tísní skoro až u dveří, jen s obtížemi jsou tam nastrkáni ještě chodící, a pak i pár živých, co je tam vlastně zase házejí členové sonderkomanda. Ti však vypadávají zpátky přes práh, snaha esesáků bitím odsouzence stlačit nepřináší kýžený efekt, z vězňů u dveří stříká krev, padají na zem minimálně v bezvědomí, ale prostor se nijak moc nevyprazdňuje. Naopak bezvládná těla ještě více blokují vchod.

„Seru na to," poznamená Peter suše, „Zavřete to," nařídí.

Edelstein s povzdechem pohlédne na zbylé odsouzence, co leží kousek od něho na zemi, a pak i na celý ještě plný nákladní vůz. Moc dobře ví, co tenhle pokyn znamená. Určitě nepřinese odklad popravy pro ty ubožáky na korbě, nýbrž budou zabiti jiným způsobem. Kulkou. K tomu jistě budou zase náckové vyžadovat součinnost členů sondrkomanda.

Dveře komory jsou se značnými problémy uzavřeny, opět se ozývá zoufalý křik, který vyvolá ozvěnu v dalších již částečně ztichlých plynových komorách. Mezitím práskají jednotlivé výstřely, popravčí pálí ránu jistoty do hlavy všech těl, co se válí na prostranství, jedno zda živých či mrtvých. To vše s nesmírnou hrůzou v očích sleduje na osmdesát odsouzenců z korby nákladního vozu, obstoupeného kordónem esesáků s namířenými zbraněmi.

Teď přichází čas zdravotníka SS, který přináší všem zde známé plechovky se Zyklonem B, a postupně je sype do jednotlivých otvorů. Z plynových komor se ozývá zoufalý křik, jako vždy jsou umírající ve tmě. Mnohým vězňům ze zvláštního komanda přitom tuhne krev, někteří přemýšlí i o tom, že jednou možná budou na druhé straně, tedy ne na nádvoří, ale uvnitř té strašné místnosti.

„Dáme se do toho," oznámí Voss vězeňským funkcionářům, „Vyberte nějaký, co věděj, jak je vodit a držet," přikazuje unylým a nepochybně znaveným hlasem. Nebude čekat, než se lidé v komorách udusí, začne hned s popravami těch, co ještě zůstali na náklaďáku.

Aktivity se ujímá Morawa, konec konců je tohle především jeho práce, on velí zde použité skupině sonderkomanda. Vybírá deset mužů, co budou mít tu strašnou čest asistovat při vraždách svých kolegů z Lublině. Ti se chvějí na korbě, je jim určitě jasné, že je žít nenechají, i když už na ně místo v plynových komorách nezbylo. Slyší stále ještě křik svých druhů, možná tam někteří mají i své blízké, kamarády, a také musí pozorovat přípravy na svou vlastní popravu.

„Budete je vodit, vždycky po pěti," říká Mietko vybrané desítce, pak si zavolá Isaaca, aby jeho slova raději přeložil a zopakoval, „Ukážeme vám, jak se to dělá. Pak už to bude na vás. Pokud někdo něco posere, tak taky dostane kulku," přidá varování.

Esesáci udělají kruh za korbou náklaďáku, a tu pak začnou sklápět, pročež se zase odsouzenci sypou na velkou hromadu. Morawa chytí snad prvního, který se vyhrabe na nohy, jde o vyhublého mladíka tak kolem dvaceti let, s hrozně vyplašenýma očima. Teď ho z druhé strany bere i Edelstein, a vedou ho přes jeho menší odpor k místu, kde budou popravy probíhat. Dalších deset mužů přihlíží, jak je hoch natlačen před pistoli jednoho z popravčích. Jak je mu skloněna hlava, jak je brán za uši, aby neucukl před výstřelem.

Isaac a Mietko mají s touto činností značné zkušenosti, už mnohokráte přiváděli odsouzence před ústí hlavně i takto společně. Houkne výstřel, ozvěnou je mu zaúpění od hromady zatím ještě žijících odsouzenců. Tělo mladíka poklesne v kolenou, oba pomocníci kata ho rychle odtahují stranou, když jeho hlavu drží tak, aby krev nevytryskla na popravčího. O kus dál ho pustí na zem, on se stane zárodkem budoucí hromady nebožtíků, jejichž počet bude dobrých osm desítek.

Za slábnoucího křiku z plynových komor, který se mění v různé chrčení a kašlání, začínají popravy zbytku vězňů z Lublině. Deset určených mužů ze sonderkomanda vždy bere pět vězňů ze skupiny obklopené esesáky se zbraněmi, a odvádějí je na nepříliš vzdálené místo, kde jsou ti stříleni ranou zezadu do hlavy. Ti, co ještě jejich čas nepřišel, se musí dívat na smrt svým druhů a připravovat se na tu vlastní.

Edelstein a Morawa už jen přihlížejí a popohánějí pomocníky katů k větší rychlosti. Činí tak toliko slovy, i určení členové sonderkomanda již mají dostatek zkušeností a tak vraždění docela obstojně odsýpá. Jak ubývá ze skupiny čekatelů na smrt, roste halda již bezduchých těl, z nichž již život vyprchal či postupně vyprchává.

Ti popravovaní nemají žádnou šanci uniknout, a ke konci již přicházejí na řadu ti nejslabší, co vlastně posedávají či polehávají, a tak jejich odpor je spíše symbolický. Což ale byl téměř všech, a pokud se někdo jevil více aktivní, vždy ho usměrnil nejbližší esesák ránou holí do hlavy, čímž ho buď zklidnil, či uvedl do stavu polobezvědomí. Kulka pak ukončila vše.

Již není nikdo z osob určených k likvidaci naživu. Na nádvoří leží hromada zastřelených, a v plynových komorách už je taky dávno klid. Všichni se pomalu balí, německý doktor, co

vraždění přihlížel jako odborný zdravotnický dozor, také sanitář, co vhodil do místností smrtící krystaly, stejně tak se chystají k odchodu strážní, co zajišťovali správný průběh zvláštní akce. Zůstávají jen vojáci, určení k ostraze prostor krematoria, a několik příslušníků SS, co budou dohlížet na další proces přímo v budově. Pochopitelně pak členové sonderkomanda a pohřebního komanda, tedy muži, co budou obsluhovat pece. Ty již jedou na plné obrátky, těla si spalovači mrtvol berou z márnice, a do ní teď nosí příslušníci sonderkomanda postřílené vězně.

Mezitím se připravuje otevření a větrání plynových komor, to již mizí z jejich dosahu všichni, co zde už nemají co na práci. Ti další si nasazují plynové masky. Isaac se schází s Vossem a kápy blízko plotu, dost daleko od komor, z nichž již do okolí unikají nebezpečné zbytky plynu.

„Zůstaneš tu tak dlouho, dokud poslední z nich nezmizí," říká předákovi velitel.

„Ano, pane SS-Oberscharführere," souhlasí Edelstein, ale moc radosti nemá. Z této speciální akce se nerekrutovala žádná kořist, tedy tu budou živořit jen o nedostatečné vězeňské stravě, a také mu brzy začnou docházet cigarety. Bude s nimi muset šetřit.

„Jen doufám, že se neposerou ty pece nebo komíny i tady, nebo budeme fakt v prdeli," podívá se na budovu Peter, „To Krematorium tři nám prej předaj tak do tří tejnů, do konce června určitě."

„Co Krematorium dva?" zeptá se Isaac.

„Tak to prej bude hotový vo něco pozdějš, tak do půlky července. Pokud teda nekecaj. Pokud by byla v provozu ta dvojka a trojka, tak by to nebylo snad tak hrozný, ale tohle je fakt krize."

„Však mi ji zvládneme, pane SS-Oberscharführere," snaží se o pozitivní přístup August.

„Musíme, nic jinýho nám nezbejvá," přikývne velitel, „Ráno se přijdu podívat, tak ať je všechno v pořádku. Máš tu dost lidí, doufám."

„Ano, pane SS-Oberscharführere," odpovídá Edelstein, „Jen je třeba tu ponechat to sonderkomando, aby vytahalo ta těla z těch komor. Pak už bude stačit jen ta obsluha u pecí, pak už to půjde pomaleji."

„Můžeš jich mít, kolik potřebuješ. Chceš tu zůstat?" obrátí se Voss na Mietka.

„Jak přikážete, pane SS-Oberscharführere," pokrčí rameny oslovený, „Ale tady předák to jistě zvládne, jak to vytahování těl, tak jejich pálení."

„No tak dobře, tak vy dva půjdete se mnou. Vrátíme se sem všichni ráno," souhlasí Peter a Isaac zachová kamennou tvář, byť moc spokojený není. Zase to hodí na něj. Ale možná to tak bude lepší, když taky nikdo nebude prudit. Dozor z řad esesáků tu stejně zůstane, a u těch zavražděných moc cenností nebude, maximálně sem tam zlatý zub.

Když už myslí na ty zuby, uvědomí si, že dle všeho již korupce započala. On už zorganizoval pár cenností, ty předal Morawovi, a ten dle všeho Vossovi. Určitě je do toho zapletený i Brück. V každém případě je teď všechny čtyři pojí i tohle pouto, esesáka, německého a polského kápa, a židovského předáka. Edelstein neví, kdo všechno z dalších esesáků v těch krádežích také jede, a upřímně je za to rád. Snaží se být vždy maximálně opatrný, ale riziko je obrovské. Pokud by ho někdo nezasvěcený chytil se zorganizovanými předměty, velitel se ho jistě nezastane. Ten je totiž zcela nad věcí.

Povzdychne si, pak si křikem a pokynem ruky zavolá jednoho z podřízených, který má na sobě masku. Vyzvaný mladík rychle přiběhne, zatímco za velitelem i kápy se plot uzavírá.

„Přines mi sem masku," nařizuje Isaac, „Jak to tam vypadá?"

„Jako obvykle, pane," snímá si ochranu proti plynu vězeň, „Dost hnusný. Budeme tu asi dlouho, co?"

„Vy určitě do doby, dokud nevytáhnete poslední tělo z těch komor do márnice. Ty u pecí, tak ty čeká daleko delší šichta. Vidím to tak na tři, čtyři dny. Pokud se něco neposere a nepopraská

jim to i tady. Tak běž, a přines mi tu masku, ať se tam můžu jít podívat. Vlastně nemusíš moc spěchat," zamyslí se předák, „Dám si předtím cigaretu. Jo, zbylo nám tu ještě aspoň něco k pití?"

„Něco málo tu je. Dneska nic k žrádlu nebude, pane, co? Snad nám sem ráno něco přinesou."

„Kdyby ne, tak to budu urgovat. Potřebujou, aby to tady šlapalo, ne aby se jim tady někdo hroutil. To je plus pro nás. Ale jinak …," povzdechne si Isaac, „Tyhle akce, kdy věděj, co je čeká … Ty ženský i ty muži měsíce bojujou vo přežití, a pak skončej takhle. No nic, tak běž," mávne rukou.

Mladík si nasadí znovu masku a rychlými kroky směřuje k budově. Naopak Edelstein zůstává co nejdále od krematoria, aby k němu snad vítr nezavál zbytky plynu a on se nepřiotrávil. To by mu tak ještě chybělo, aby se mu udělalo blbě. Čeká ho tady zase několik dní v tvrdém zápřahu. Jediné, co je na tom snad pozitivní, je přístup velitele a kápů k němu. Snad pro ně má určitou cenu, a tak mu i nadále dopřejí získaná privilegia. Nebo ho možná povýší i na toho unterkapa, ačkoli to by bylo hodně nezvyklé, pro židovského vězně.

Možná se však časy mění. Pro něho určitě. Už tady není ucho, co čeká, kdy na jeho hlavu dopadne hůl. Naopak, pohlédne na svůj obušek. Jen kdyby ta jeho práce nebyla tak strašná. Těch dnešních několik hodin, kdy probíhala speciální akce, ho zase dost psychicky vyčerpalo. Sice už je hodně otrlý, otupělý, ale na něco si prostě zvyknout nejde. Nejhorší bylo, když přivezli ty ženy.

Vyfoukne kouř a podívá se na komíny, dva stíny, co se tyčí proti polojasné obloze. Prostor pochopitelně ozařují světlomety, ale ty komíny částečně mizí ve tmě. Splývají s nebem, pokrytým částečně mraky, ale také milionem hvězd, co na obloze občas probleskují. Na jakém místě se to jen ocitl. Nikdy by si nic tak strašného představit nedokázal.

„Je ti mě líto? A přesto mě tam vedeš?" uslyší náhle ve svém podvědomí hlas té zubožené dívky, co ji vestrkal do plynové komory. Zachvěje se. Aby on mohl zůstat naživu, musí tady umírat jiní. Jinak by jeho služby nepotřebovali. Jak se jen zbavit pocitu viny, že on stále ještě zůstává naživu, a přitom kousek od něho se nachází mrtvoly bezmála dvou tisícovek zavražděných lidí.

NESHODY MEZI CHLAPCI

„Do prdele, tohle vypadá na dlouhou noc," říká si v duchu Joseph Edelstein, už nejméně tři hodiny stojí na apelu, a jak se zdá, zůstanou tady ještě dlouho. Někdo snad utekl, nebo se o to pokusil, a tak ty svině teď trestají celý tábor. Jistě už mají všechny několikrát přepočítaný. Ne, tohle není za účelem kontroly stavů, tohle je jen obyčejná odveta. Jako by on nebo jiní mohli zato, že se někdo pokusil zdrhnout z tohohle pekla.

Olízne si ret, lehce trhne hlavou, z nosu mu odpadne kapka dešťové vody. Díkybohu je už červen, a tak je docela teplo, i teď v noci, kdy tady trčí v zástupech, zatímco do nich pere déšť, a jejich nohy se boří do bahna, co se vytváří na zemi. Je jím doslova držen, jako by jeho boty vcucávalo.

Tyhle apely nemá rád, a nejen pro fyzickou trýzeň, kdy musí stát téměř bez hnutí hodiny a hodiny. Ještě více prožívá trýzeň duševní, kdy má až příliš času přemýšlet o všem, co ho potkalo, co se kolem něho děje. Již nějaký čas je milencem blokového, a určitě už není nikdo, kdo by o tom nevěděl. Přitom není klasickým pipelem, ačkoli ho někteří za něj možná považují. Čtrnáctiletý Azriel Litwak zůstává, stará se o France, on chodí normálně pracovat, do toho skladiště. Jenže pak se vrátí na blok …

Pořád mu jsou důvěrnosti s pětačtyřicetiletým Muellerem nepříjemné, ale pomalu si na některé věci začíná zvykat. Bere je jako nutné zlo, aby zde přežil. Aby se tady měl lépe. Jistě ho mnozí odsuzují, ale jak by se zachovali oni, ti chytráci? Zvolili by snad smrt? Tak ať držej hubu. Možná mu někteří závidí, že si může chodit cpát břicho k blokovému, kterému oni musí platit

desátek ze zorganizovaného zboží, nebo z jeho prodeje. To on ne, Franc ho nenutí nic pašovat, přece si nebude ohrožovat svou hračku.

Pořád se v něm nevyzná. Jistě, používá ho ke svému uspokojování, těší se z jeho těla, ale také se mu zdá, že má radost i z jeho pouhé přítomnosti. Když se vyskytuje v tom jeho kutlochu, popíjejí kávu či alkohol, povídají si. Vrhá na něj takové pohledy … asi se do něj vážně zamiloval. Určitě mu nijak neubližuje, tedy nebije ho, netýrá, pochopitelně mu už ublížil dost, když ho donutil dělat ty hnusné věci, podržet mu. Zato se mu určitě snaží revanšovat, ale nic nemůže vyvážit to jeho ponížení, když musí … Ne, raději na to nemyslet. Jenže na co myslet, když už tady hodiny jen stojí, jako ten jeho vocas, co …

Určitě mu ten zvrhlík zajistil jednodušší život, jak v práci, tak tady na bloku. Nikdo si na něj nic nedovolí, a někdo ho asi i v tom skladišti chrání. Má lepší práci, kde se tolik nenadře a nehrozí mu, že by ho zmlátili. Jen se musí vyrovnat s tou svou ponižující rolí. Půjde vůbec někdy na tohle zapomenout, pokud by třeba i přežil? Už si zase maluje vzdušné zámky, copak tohle peklo jde přežít? Stejně i je nakonec zabijou, buď proto, že budou muset zdrhat, protože začnou prohrávat válku, nebo proto, že už nebude koho zabíjet. Nebude koho okrádat, pak komando Kanady ztratí smysl.

Proč jen tehdy nekývl na tu nabídku Daniela. Sice by musel makat na ošetřovně, denně se starat o páchnoucí vězně, pomočené, podělané, ale jistě by ho tam žádnej blokovej nejebal. Nenutil ho, aby mu ho kouřil. Dan. Jestlipak už o tom ví, co tady dělá? Ne, určitě ne, kdyby se to dozvěděl, určitě by se mu snažil pomoc. Přes toho esesáckýho doktora, co s ním spolupracuje, na těch jeho vodpornejch pokusech. Je rád, že o tomhle brácha neví, ale bojí se, že se to jednou dozví. Jak na něj pak bude koukat? Jako ti všichni okolo?

Všichni se ho tady straní. Což by mu tolik nevadilo, vždycky se snažil zůstávat sám, mimo. Schovat se v davu komanda. Bohužel to už teď neplatí. Teď už ho všichni znají. Považují ho za vypočítavého hajzla, co je ochotný udělat cokoli, aby se měl lépe. I Eliezer se asi na něj už dívá jinak. Ale není to jedno? Vždyť tady jde přece jen o jedno jediný, přežít. A on má větší šanci, díky tomu, že ho chrání ten blokový, co má dost na uplácení kdekoho.

Zase dneska viděl Vitku. Zase se na něj usmívala. Asi jí žádnej dobrák ještě neřekl, co je on zač. To by se pak už určitě neusmívala. Kdyby tak mohl být alespoň chvíli s ní. Sám. Tak moc po ní touží, asi jako Franc po něm. Ne, určitě víc. Jenže ona je mu tak blízko a přitom tak daleko. Sotva s ní může občas prohodit pár slov. Mohou se střetnout jejich pohledy. To je tak vše. Nebo se jen letmo dotknout, výjimečně, rychle a nenápadně.

Jak moc by se s ní chtěl pomilovat. Aby i on zažil potěšení, když ho už svým tělem poskytuje jinému, jako výkupné za svůj život, jako cenu za svou ochranu. Jenže něco takového je asi jen sen, který se mu nikdy nepodaří realizovat. Nebo by snad mohl Franc? Chlubí se, co všechno dokáže. Tak co třeba mu zajistit, aby mohl být s Vitkou chvíli sám? Třeba jen na čtvrt hodiny, i deset minut by stačilo, slevuje. Dokázal by to? Mohlo by to být nebezpečné, ale za ten prožitek by to byl ochotný riskovat.

Jenže co by na to řekla ona, ulekne se? Třeba si jen on něco namlouvá, a ona by o něj vůbec nestála, nedala mu. Pak by všechno nemělo smysl, i kdyby se ten krkolomný kousek nějak podařilo zrealizovat. Ne, je to hloupost, opakuje si stále dokola, ale je tím doslova posedlý. Pořád na to myslí. Když zavře oči, vidí, jak to s ní dělá.

Do prdele, oni je tady snad chtějí dneska nechat stát až do rána. Ještě štěstí, že je mladý, silný, dobře stravovaný a také celkem odpočatý, ta práce ve skladišti není tak fyzicky náročná. To u jiných komand jsou na tom daleko hůře, mnozí se hroutí, omdlévají, což pro ně může být osudné. Mohou je umlátit na místě, nebo je vyřadit jako slabé a poslat na smrt. Nebo noc ještě vydrží, a zhroutí se zítra.

Začíná mu být přeci jen trochu zima. Noc už dost pokročila, a on je promočený až na kost. Už na něm není ani nitka suchá, oblečení se mu lepí na promočenou kůži. Přesto se nezdá, že by chtěli tenhle kolektivní trest zrušit. Možná mají radost, že jejich utrpení je větší, díky tomu lijáku. Tohle ale už začíná být nebezpečné i pro něj, prochladnout může každý, a kdyby se to zvrhlo v zápal plic, sbohem ty hnusnej světe, ani umřít tě v klidu nenechaj, ale šup s tebou do plynový komory.

Už je to fakt dlouhý, oči se mu klíží, přitom ho stále zalévají proudy vody, zuby mu už drkotají. Ta červnová noc zase tak teplá není. Klátí se, lehce přenáší váhu z nohy na nohu, lehce těká očima, bylo by smutný tady sebou švihnout. I když snad by ho z toho Franc dostal, i kdyby se tady natáhl jak široký, tak dlouhý. Pokud by mu teda nějaký aktivní nácek přímo na místě nerozlouskl makovici tou svou holí, nebo nějakou tou obalenou trubkou, jak taky někteří používají.

Ale ne, tohle se nestane, má ještě dost sil, aby vydržel na tom příšerně dlouhém nástupu další hodiny. Vlastně už je to celý rok, co je na tomhle místě. Kdyby mu to někdo řekl po pár dnech, že tady dokáže přežít celý rok, nevěřil by. Naštěstí ale Dan získal ochranu od toho německého doktora, a zařídil mu tohle komando. Což mu asi zachránilo život. Nebo mu ho zachránil tím, že jemu a Isaacovi vyjednal protekci u toho sadisty Morawy. Jinak by je určitě umlátil, jako to udělal s jinými.

Isaac, ten chudák, zůstal u těch krematorií. Ačkoli chudák. Zahlédl ho, i když je jejich komando izolované a nikdo s ním nesmí přijít do styku. Jenže on měl na rukávu pásku a v ruce obušek. Stal se z něho předák. Zeptal se na to i Stanislava, ačkoli s tím moc kontakt neudržuje, zvláště ne v poslední době. Aby se ho na nic neptal. Možná už i jemu se doneslo, že tady dělá děvku pro blokovýho. Zrovna o tom by s ním nerad mluvil.

Vlastně je to takovej malej zázrak, ta jejich rodina, kolik jich tady přežilo ten rok. Samozřejmě, jen díky Danovi, bez jeho protekce, kterou jim vyjednal, bez tý by to nešlo. Ale pořád jich je naživu pět, teda snad, neví, jestli se něco třeba nestalo dvojčatům. Třeba Bruna mohl chytnout zase nějakej rapl a místo rukou jim mohl rozmlátit hlavy. Ale snad ne, snad jsou v pořádku.

Vlastně z těch z jejich rodiny, co sem přišli, co je nezabili rovnou při příjezdu, zemřel jen David a otec. Ale otec už byl starší, a David měl tuberu. Hm, tohle taky není zrovna dobrý téma na přemýšlení. Až se ale sám zarazí, jak už na jejich smrt myslí s odstupem. Pravda, už je to delší čas, a na tomhle místě je i půl roku strašně dlouhá doba. Kolik z židovských vězňů tak dlouho vydrželo? Moc jich nebude, vůbec by se nedivil, kdyby z toho jejich transportu byl naživu už jen on a jeho sourozenci. Díky tý protekci.

No konečně. To jim to trvalo, těm nacistickejm sviním. Neví sice, kolik je hodin, ale určitě už bude hodně po půlnoci. Tak se vážně můžou rozejít? Asi jo, asi už to ty nácky taky přestalo bavit. Nebo jen chtějí, aby i zítra mohli normálně fungovat. Tedy pracovat pro říši, a taky pro ně, protože mnohý z nich si tady mastí vlastní kapsy. Třeba i prostřednictvím France, který na něj teď kývá, aby šel s ním. Snad nechce dneska v noci ještě provozovat nějaký hrátky? Ačkoli zahřát by potřeboval, ale určitě ne jeho tělesným teplem. Bodlo by kafe, a ještě asi víc pořádný panák.

Zatímco další členové komanda mizí ve společné ložnici, on i hodně se třesoucí Litwak zaplují do kutlochu blokového. Ten je taky pořádně promáčený, Všemohoucího ani on uplatit neumí, aby na něj ten déšť nepadal.

„Rychle, udělej něco, něco teplýho," drkotá zuby Mueller směrem ke svému pipelovi, „Ale napřed, nalej všem panáka. Rychle!"

Azriel nemá důvod neposlechnout, sám se chvěje jak osika, naplňuje skleničky tvrdým alkoholem, asi značkovým, Josephovi je ale úplně jedno, co do sebe nalije. Hlavně aby ho to aspoň trochu zahřálo.

„Do prdele, tohle bylo dlouhý, a do toho ten zkurvenej liják," čertí se blokový, pak vytahuje tři složené deky, jednu si bere, další hází svým milencům, „Rychle se svlíkněte, dejte ty mokrý hadry ze sebe, ještě byste mohli prostydnout," stará se, aby mu neonemocněli. Do koho by pak strkal toho svýho ptáka.

Oba chlapci si berou příklad ze svého patrona a rychle ze sebe shazují oblečení, už jsou nazí všichni tři. Nicméně nikoli za účelem nechutných hrátek, ale jen aby se zabalili do houní, to už jim Franc hází i teplé silné ponožky, aby neprostydli od bosých nohou.

„Taky jste promočený až na kost?" ptá se Mueller starostlivě.

„Ano, pane," třese se Litwak, jen v ponožkách, a celý zabalený do deky, staví vodu na vařič. Přitom pošilhává po láhvi s kořalkou, pak se osmělí a všem nalije druhého panáka. Ani jeden ho za to nehubuje, naopak, zdá se, že i jim druhé štamprdle přichází vhod.

„Dneska to bylo opravdu dost dlouhé. Co se vlastně stalo?" lehce se chvěje i Edelstein, sedí na židli, zabalený do pokrývky, na nohách teplé ponožky, ale pořád je po celém těle mokrý, ani tady není kdovíjaké teplo a tak asi hned tak zcela neuschne.

„Nevím, zjistím to zejtra. Asi nějakej blb nebo blbci zdrhli, tohle už jsme přece zažili víckrát. Díkybohu že není vo pár měsíců zpátky, ten zkurvenej liják teda nic moc, ale pořád lepší, než když bylo deset, patnáct pod nulou," odpovídá blokový, i on sedí u stolu, i on zabalený do teplé houně.

„Není to přece tak divné, že se odsud někdo snaží utéct," poznamená starší z chlapců.

„Není … kurva, doufám, že vo něčem takovým nepřemejšlíš," podává se Franc pátravě na svého milence.

„Ne, o tomhle opravdu nepřemýšlím, pane," řekne po pravdě Edelstein. Ne tedy, že by na útěk nepomyslel, ale spíše jen ve velmi teoretické rovině. Pokud někdo plánuje útěk, značí to dost velké přípravy, a pak to většinou stejně dopadne špatně. Když ho nezastřelí při něm, nebo po pár dnech, když ho objeví, užije si mučení v bloku jedenáct v základním táboře, a pak ho popraví. Obojí viděl na vlastní oči. Respektive to mučení slyšel a tu popravu někdy i viděl, když pak odnášel mrtvá těla od zdi smrti. Nebo je někdy i vynášel z bloku, pokud nepřežili to mučení.

„A vo čem přemejšlíš?" zeptá se Mueller, zase už má ten zvláštní pohled, s kterým hledí na staršího z mladíků.

„O čem, pane? Nevím, tak, o všem a o ničem," odpoví tázaný vyhýbavě.

„Trápí tě snad něco? Nějakej problém? V práci? Nebo snad s někým votatud?" ukáže blokový směrem k ložnici, přitom se zamračí, nikdo si na jeho hocha vyskakovat nebude.

„Ne, ne," řekne rychle Joseph, ještě tak, aby ho považovali za práskače. Stačí, že ho mají za děvku.

„Tak děje se něco? Zdáš se mi takovej zasmušilej …"

„A ty se divíš, když mě tady šukáš a nutíš, abych ti ho kouřil?" chce se říci Edelsteinovi, což samozřejmě neudělá, „Zasmušilý? To snad ani ne," vyjde z jeho úst, pak se zamyslí, „Možná však …," napadne ho, že by si mohl oťuknout, jak by se stavěl jeho prznitel k jeho šílenému nápadu s Vitkou.

„Možná však … tak se už kurva vymáčkni. Pokud ti někdo ubližuje, tak s tím něco udělám. Nemusíš se bát."

„Nikdo mi neubližuje, pane," zavrtí hlavou mladík, „Maximálně mě něco trápí. Jen nevím, jestli je vhodné o tom mluvit. Mohl byste se zlobit."

„Zlobit? Zlobit proč? Něco si snad udělal?"

„Ne, ne, žádný problém není. Tedy jen v mé hlavě, pane," vzdychá Joseph, snad až zbytečně teatrálně, „Víte, pane, je tam jedna dívka. Tam v tom skladišti. Znám jen její jméno, vlastně jsem s ní nikdy ani pořádně nemluvil. Ale líbí se mi, moc se mi líbí."

„Jo tak mladej pán se nám zamiloval?" zasměje se Mueller, pravda hodně křečovitě.

„Říkal jsem vám, že se budete zlobit," snaží se Edelstein, aby vypadal co nejvíc zkřísnutý.

„Zlobit? Proč bych se měl zlobit? Je to přece přirozený, když se ti líbí nějaká holka," pokrčí blokový rameny zabalenými v dece.

„Jenže s ní ani nemůžu promluvit," vzdychá mladík, „Přitom bych si tak moc přál … Ale vím, že to není možné," sklopí hlavu, hraje teď divadlo na France. Ten se ale tváří vážně, naopak naštvaně vypadá Azriel, kterému dochází, oč se jeho starší kolega snaží.

„Josephe, že ty by sis s ní chtěl zašukat. Přiznej se. Je to tak?" ptá se Mueller.

„Přiznávám, pane. Ale vím, že to není možné."

„Možné, možné. Tak určitě by to nebylo vůbec jednoduchý. Asi taky moc drahý. Moc ti na tom záleží, co?"

„Dost, pane. Ale pane, já vlastně ani nevím, jestli by ona chtěla. Vůbec jsem s ní nemluvil, bojím se, aby nezmlátili mě nebo jí, kdybych se s ní dal do řeči."

„Něco takového by mohlo být o hubu. Pro všechny," ozve se teď Litwak.

„Co se do toho sereš, když tady mluvím s Josephem?" podívá se zle na mladšího z chlapců blokový, kluk jen stáhne hlavu mezi ramena, a připravuje dále kávu.

„Nevím, pane, co to se mnou je. Nikdy jsem to nezažil. Pořád na ni musím myslet, nemůžu ji dostat ze své hlavy, i když se snažím," říká Edelstein tichým a smutným hlasem, mluví směrem k zemi, hlavu stále sklopenou.

„Tomu se říká láska, mladej," zasměje se Franc, a sám vrhne láskyplný pohled na svého statného milence.

„Asi ano, pane. Jen mě zaskočilo, jak je to silné. A taky nevhodné, tady. Jen mi to komplikuje život, hůře se mi soustředí."

„Tak už to bejvá … ty bys asi vo to bejt s ní moc stál, co?"

„Byl bych za to moc vděčný, pane," hlesne mladík.

„Moc vděčnej? Jak moc vděčnej?" podívá se Mueller dost chlípně.

„Snažím se být vděčný, pane," pozvedne své oči Edelstein, „Zato, že jste mě nenechal zabít. Zato, že mi poskytujete tu ochranu."

„Jenom vděčný … mám tě rád, Josephe … myslel jsem, že i ty …"

„Pane, já přece nemůžu zato, že se mi víc líbí dívky," říká mladík smutným hlasem, tváří se skoro provinile, „Jste na mě hodný, pane. Nebijete mě, necháváte mě tady dobře najíst."

„Máš pravdu," povzdechne si teď blokový, ale vypadá dost zklamaně, „Těžko můžu chtít, abys mě měl taky rád. Možná mě dokonce nenávidíš …"

„Nenávidět?" řekne chlapec hlasem, do kterého záměrně přidá něco emocí, „Ne, to ne, pane. Možná zpočátku, kdy jsme mi dal vybrat. Ale teď … poznal jsem vás. Vím, že nejste zlý. Jste na mě hodný … Vlastně si tady s vámi rád povídám."

„Rád si se mnou povídáš?" zatváří se překvapeně Mueller.

„Ano, pane. Cítím se tady tak nějak v bezpečí. Jako bych ani nebyl v tom hrozném táboře. Je mi tady dobře, s vámi, když tady tak sedíme, povídáme si, pijeme kávu …"

„To myslíš vážně? Nelžeš mi?"

„Proč bych to dělal, pane?"

„No to je pravda, proč bys to dělal. Ale když děláme tamto … tak to už asi tak moc šťastnej nejseš, co?"

„Tolik ne, pane. Líbí se mi ty dívky, pane. Ale chápu vás, pane, teď už daleko víc, než předtím, pane."

„Chápeš? A teď dřív než předtím?" je evidentně Franc zmatený.

„Ano, pane, pokud mě tedy máte opravdu rád, jak říkáte. Teď, když jsem se zamiloval, do té dívky, tak chápu, jaké to je po někom toužit. Koho máte rád. Není mi to sice tolik příjemné,

pane, ale chápu vás. Nezlobím se. Jen asi nedokáži být tak milý, jak byste si přál," sklopí hlavu Edelstein.

„Ale ne … Jsem moc rád, že seš tady se mnou …," je Mueller dost na měkko, pak se náhle zvedne, odhodí pokrývku a natáhne si na nahé tělo kalhoty, „Půjdu se podívat, na tu ložnici, jestli je všechno v pořádku," bere si obušek, „A ty, koukej už to kafe dovařit!" houkne na mladšího z chlapců, pohled na něj je zcela jiný, než na toho staršího. Což si oba mladí milenci uvědomí.

Blokový zmizí, na chvíli se rozhostí ticho. Je ale vidět, jak to v Azrielovi bublá, jak je naštvaný, neboť jeho starší kolega si zřetelně získává stále více jejich společného ochránce.

„Na co si to tu kurva hraješ?" vybuchne nakonec, stojí tam teď zabalený v dece, ale z očí mu srší blesky.

„Vo čem to žvaníš?" ušklíbne se Edelstein.

„Však dobře víš! Všechno tohle divadlo. Jak ho máš rád, a tak. Jde ti přitom jen vo jedno, aby ti koupil tu děvku. Přitom to může bejt nebezpečný i pro něj, a taky by ho to dost stálo."

„Měl by ses starat sám vo sebe."

„To taky dělám. Kdyby se jemu něco stalo, tak co bude se mnou?" položí zásadní otázku Litwak.

„Tak to nevím … nemáš tady dobrou pověst … berou tě jako donašeče …"

„No hlavně, že ty tady máš tak skvělou pověst," ušklíbne se mladší hoch, „Každej tady už pochopil, že mu jen nastavuješ prdel, aby sis tady mohl brát, co se ti namane. Aby tě chránil. Seš horší děvka než já. Já to dělám jen proto, abych nechcípnul. Ty jen z vypočítavosti."

„Měl bys líp vážit svoje slova," podává se Edelstein hodně zle, „A taky tak neřvat," pohlédne na dveře.

„Seš parchant. Snažíš si ho vomotat kolem prstu. Ty tvoje kecy … když to s tebou dělá, tak dobře vidím, jak se tváříš. A když mu ho máš vzít do huby, div se nepobleješ. A tady něco žvaníš, jak seš tady rád. No to ti možná věřím, abys tady mohl chlastat, hulit cigára a žrát, co ti tady já musím ukuchtit."

„Vážně si myslíš, že mám na něj takovej vliv?"

„A ne snad? Dobře si pochopil, že je do tebe celej hotovej. Div by tě samou láskou nesežral. Teď ti snad bude shánět i tu kurvu, aby sis s ní mohl zapíchat …"

„Tak vo ní nemluv," postaví se Joseph, podívá se nejprve hrozně zle, pak se mu ale objeví ve tváří jiný výraz, „Pokud si myslíš, že mám na něj takovej vliv," říká tichým hlasem, „pak se ti divím, že mi tak nadáváš. Nemyslíš?"

„Ty mi … ty mi jako …," zarazí se Litwak, a je patrné, jak se ulekne, „Chceš snad říct, že bys ho požádal, aby mě jako třeba zabil?"

„Tak proč zabíjet, když tak dobře vaříš, poklízíš …," má ve tváři starší z chlapců hodně výsměšný výraz, „Ačkoli, pokud mi chceš pořád nadávat … Azrieli, fakt mě neser. Nejsem tvůj nepřítel, aspoň doposud ne. Tak si ho ze mě nedělej!" přidá důrazné varování.

Rozhostí se hrobové ticho, Joseph se zase posadí a Litwak se věnuje přípravě kávy. Pak také dává na talíř nějaké jídlo. Ač je hluboká noc, ač jsou promrzlí, tak než si na dvě hodinky půjdou zdřímnout, něco pojí.

Ve dveřích se objeví Mueller, tváří se spokojeně, asi je na ložnici vše v pořádku. Shodí ze sebe mokré kalhoty, zabalí se znovu do deky a posadí se. Jemu i Josephovi je právě servírována káva a zákusek k ní. Na pokyn ještě Azriel dá každému cigaretu, zapálí ji, a než si smí sednout, ještě nalije třetího panáka. Do třetí nohy, jak říká se smíchem blokový.

DVOJČATA

Gideon a Yoel Edelsteinovi již nějaký čas drhnou toalety v sektoru, který obývají esesáci. Už skoro rok zde konají tuto službu, a ač jsou židovskými chlapci, osazenstvo si na ně docela zvyklo. I díky tomu, že jsou si navlas podobní. Nechovají se k nim vesměs zle, ačkoli kousek dál odtud vraždí jiné příslušníky jejich národa.

Oni pak již jsou dostatečně zapracováni, snaží se přesně plnit pokyny a nedávat nikomu žádný důvod, aby je chtěl potrestat. Už je všichni znají, i v kuchyni, kde také vykonávají ty nejhorší práce, včetně odnášení odpadků, mytí nádobí, úklidu. Je jim tolerováno, aby si vzali něco ze zbytků, pokud jim někdo rovnou něco nepodstrčí. Proto i po roce zůstávají sice hubení, ale nikoli vychrtlí. Nepřežírají se, to určitě ne, ale hlady také většinou netrpí.

Oni sami jsou velmi disciplinovaní, a tak vždy odolají pokušení si něco zorganizovat, byť je i příležitost. Jsou si vědomi, že by mohl následovat krutý trest, a také by je mohli přeložit k jinému komandu, kde by asi nalezli smrt. Je jim pouhých čtrnáct let, a i když jsou na svůj věk docela vysocí, což je asi před rokem zachránilo před cestou do plynové komory, těžkou fyzickou dřinu by asi nezvládli. Zvláště, kdyby se jim přísun potravy omezil.

Jsou si dobře vědomi, že na začátku stála protekce, kterou jim vyjednal bratr Daniel, bez ní by už dávno byli mrtví. Těch pár dní, co byli v pracovním komandu s otcem a Davidem, jim stačilo, aby si udělali reálný obrázek. Vlastně mají ohromné štěstí, jak na svou práci, tak i v tom, že jsou doposud naživu.

Pořád se drží stranou všech ostatních, a ještě více vzrostl jejich vzájemný vztah. Mají svůj vlastní svět, do kterého nikoho nepouštějí, ani bratra Daniela, který je občas navštěvuje, kontroluje je. Dali si slib, že buď tohle peklo společně přežijí, nebo tady společně zemřou. Budou si navzájem pomáhat, podporovat se. Již si také zvykají na zdejší prostředí, některé věci berou už jako samozřejmé, nijak se nad nimi nepozastavují, respektují je. Vlastně přijali i fakt, že je mohou esesáci kdykoli zabít, že jim musí sloužit a když něco udělají špatně, dostanou výprask.

Pochopitelně nezapomněli, co se zde stalo, hned po jejich příjezdu, ale ani na otce a Davida. Jen se to snaží vytěsnit ze svých hlav, snaží se přežít každý další den. Povídají si o všem možném, jsou si navzájem skutečnou oporou. Vždy jsou řádně ustrojeni, čistí, pokorní, zdvořilí a dostatečně pracovití. Což snad oceňují i ti, jimž tak dobře slouží.

„Pojďte se mnou," ozve se za nimi hlas vojáka.

Oba dva rychle vyskočí, staví se do pozoru, s baretem přitištěným ke stehnu. Pak kráčejí za strážným. Očekávají, že je odvede na další práci, asi zase nechutnou. Ale nestěžují si, už si zvykli i na čistění toalet. Jsou mlčky a pokorně. Trochu je zarazí, když opouštějí prostor vyhrazený náckům, a směřují do základního tábora. Ale příliš znepokojeni nejsou, možná jim jen naloží na hrb náklad, který dopraví zpět.

Teď se však na sebe podívají, a v jejich očích se objevuje nejistota. Procházejí totiž celým táborem, míjejí táborovou kuchyni a směřují k místu, kde se nachází nemocniční bloky dvacet a dvacet jedna. Ale jdou ještě dál, až k poslednímu baráku, s označením dvacet osm.

Co má tohle znamenat? Tak se ptají jejich oči, když na sebe vrhnou krátký vzájemný pohled, položit otázku vojákovi se neopovažují. Jejich nervozita ale vzrůstá. Tenhle blok je dost nechvalně známý, neboť se zde prý dělají dost ošklivé pokusy na lidech. Sice tady pracuje jejich bratr, a snad má tady i dobré postavení, ale co když ani neví, že jim chtějí ublížit? A i kdyby věděl, mohl by s tím něco udělat? Nejistota je patrná, z jejich výrazů a vlastně i pohybů.

„Mají tady počkat, někdo si je vyzvedne," oznámí suše strážný místnímu kápovi, který jen přikyvuje. Přitom si oba chlapce prohlíží, určitě ho upoutala jejich podobnost.

Kápo k nim postaví svého podřízeného dozorce, ten má v ruce obušek a vartuje kousek od nich. Jako kdyby snad chtěli někam utéct. Tohle ale nevypadá dobře, uvědomí si oba. Jenže co mají dělat? Slyšeli dost ošklivých zkazek o tomhle místě. Možná o nic nejde, ale je to divné, takhle

je sem odvést uprostřed pracovní směny. Zase se na sebe podívají, někdy si rozumí beze slov, stačí jim k tomu jen významný pohled.

„Pane, smím promluvit?“ ozve se hodně nejistým hlasem Gideon.

„Co chceš?“ zamračí se dozorce.

„Neznáte náhodou mého bratra? Je tady lékařem, vede oddělení pana doktora Schrödera.“

„To je váš bratr?“ objeví se údiv na tváři dozorce.

„Ano, pane,“ odpovídá chlapec pokorně, „Pane, nebylo by možné mu vzkázat, že jsme tady?“

„Vzkázat? Nechal vás snad přivést von?“ dívá se teď pro změnu nejistě chlap s obuškem.

„Nevíme, pane, nikdo nám nic neřekl.“

„No, nevím,“ podrbe se muž za uchem, ale tím snad zkazit nic nemůže. Možná jen ten voják nevyřídil dobře vzkaz. Nebo sem ty kluky povolal někdo jiný? Židovského lékaře zná, také ví, že se těší značné přízni esesáků, má nezvykle prominentní postavení, svoji vlastní místnost. Proto odchytne jednoho ze zdravotníků a pošle ho se vzkazem za dotyčným.

Nějaký čas se nic neděje, asi po deseti minutách se objeví Daniel, v obou mladších sourozencích hrkne, stačí vidět jeho vyděšenou tvář. Tak ten je sem jistě zavolat nenechal, ten je z jejich přítomnosti nejen překvapený, ale i řádně vyplašený. Podívají se na sebe, a je v nich malá dušička. Co když jim chce nějaký nácek ublížit? Dělat na nich nějaké ohavné pokusy? Může jim jejich starší bratr pomoc? Nebo si je ten německý doktor odvede a … A co bude pak? Slyšeli o tohle místě tolik historek, možná i nepravdivých.

„Děkuji vám, že jste pro mě poslal, pane,“ říká zdvořile lékař směrem k dozorci, „Dovolíte mi, abych si s bratry promluvil?“

„Vy nevíte, proč jsou tady?“ je zaražený chlap s obuškem.

„Nevím. Chci si s nimi jen promluvit.“

„No dobře. Ale nesměj nikam chodit, když teda nevíte, na koho tady vlastně čekaj.“

„Jistě, nikam nepůjdou,“ odpovídá Daniel, a snaží se, aby zachoval klidnou tvář, byť s ním cloumají emoce. Má o sourozence hrozný strach, kdoví, kdo je sem nechal přivést a co s nimi chce dělat. Jsou tady dost velcí šílenci, a napadnout je může vlastně cokoli, „Řekli vám vůbec něco?“ zeptá se německy, aby jim rozuměl i jejich hlídač.

„Ne. Jen že máme jít, za tím vojákem,“ odpovídá Yoel rozechvělým hlasem.

„Zkusím zjistit, kdo vás sem nechal přivést,“ rozhlíží se lékař, v tom do dveří vstoupí perfektně vyšvihnutý německý doktor s hodností kapitána, jehož jméno zná. Josef Mengele. Setkal se s ním jen párkrát, a mluvil s ním jen jednou, když tady byl poprvé, spolu s doktorem Schröderem.

Jak se zdá, tak i esesák je překvapený, když uvidí židovského lékaře, který patří do oddělení jeho přítele. Ale zachová naprosto lhostejnou tvář, když přichází k této trojici. Všichni tři vězni se teď staví předpisově do pozoru, promluví jen nejstarší z nich, který se zahlásí svým číslem.

„Vás jsem tady nečekal, doktore,“ řekne nácek vcelku vstřícným hlasem, „Snad mi nechcete ukrást moje pacienty,“ dodá, a určitě si musí všimnout, jaké zděšení tím vyvolá ve tváři všech tří židovských vězňů.

„Vaši pacienti, pane doktore?“ vysouká ze sebe Daniel.

„Přesně tak. Ty tobě a Johannovi nedám,“ usměje se lehce Mengele, „Ale nakonec dobře, že jsi tady doktore, stejně jsem chtěl za tebou jít. Ty máš někoho, kdo je schopný pořídit fotografie, tam jak máte to zařízení?“

„Ano, pane doktore. Jeden z mých zdravotníků je v tom dobrý … už to zkoušel … Pane doktore, mohl bych s vámi mluvit? Prosím,“ tváří se hrozně nešťastně židovský lékař.

„Mluvit? Se mnou?“ objeví se náhlý chlad ve tváři Josefa. Možná jen považuje za hroznou drzost, že ho ten vězeň takto oslovil, ten má přece jen bezvýhradně, ochotně a přesně plnit příkazy.

Nicméně si uvědomí, že ten doktor patří Johannovi, a ten nad ním drží ochranou ruku. Navíc se mu líbila jeho svědomitost, pořádek na jím vedeném oddělení, i preciznost zpráv, které vyhotovil.

„Pane doktore, moc se omlouvám za svou smělost," tváří se ten mladý Žid divně.

„No tak co chceš?" pokusí se esesák o vstřícnost.

„Nevím … tady před nimi …," blekotá Daniel a jeho sourozenci mají popelavě bledé tváře, tohle nevypadá pro ně vůbec dobře, a možná to špatně dopadne i pro jejich bratra, který jim chce pomoc.

„Doktore, nepokoušej moji trpělivost," objevuje se v očích Mengele hrozný chlad, ale jinak nedá své minimálně velké rozladění najevo. Asi s velkým přemáháním udělá pár kroků stranou, náhle se v jeho tváři objevuje značná nevole, skoro se mu zkřiví hněvem, „Doktore, respektuji, že patříš k Johannovi. Ale jestli mi svou drzost rychle nevysvětlíš …"

„Pane doktore, moc se omlouvám. Vysvětlení je velmi prosté, ti dva chlapci jsou moji bratři," říká židovský lékař hrozně stísněným hlasem.

„Tvoji bratři?" objevuje se teď ve tváři Mengeleho velký údiv, ale kupodivu mizí předchozí zloba, „No to je vlastně dobře. To jistě budeš znát všechny jejich anamnézy. A taky se od tebe dozvím víc o rodinných poměrech, jestli je nebo bylo ve vaší rodině více dvojčat a tak."

„Pane doktore, všechno vám řeknu," chvěje se zřetelně Daniel, „Jen … skoro se bojím zeptat, ty dva … vy s nimi …"

„Doktore, přestaň vyvádět," objeví se dokonce na tváři esesáka úsměv, což jeho vězeňského kolegu skoro šokuje, „Celý se málem klepeš."

„Asi ano, pane doktore … já jen … mám o ně strach …"

„To máš o všechny svoje pacienty takový strach? O všechny, co máš na tom svém oddělení? Tedy oddělení Johanna?" upře svůj zrak Josef na vězně a svou otázkou ho zcela odzbrojí. Hned pochopí, co mu německý kolega naznačuje. Jaký je rozdíl mezi těmi vězni, co tam na nich dělají pokusy, a těmito dvěma jinými vězni, které si vybral on?

„Ne, pane doktore," sklopí hlavu Daniel.

„To jsem si myslel. Ale nakonec je dobře, že jsi se tady objevil. Nemám tady ještě vytvořený svůj tým, tak jako Johann, nebo i další kolegové. Od tebe jsem chtěl původně jen jejich fotografie, ale když jsi tady, tak bych mohl využít tvých služeb. Pokud tedy nemáš nic jiného naléhavého," dodá esesák jízlivě.

„Mám … vám … pomáhat … s experimenty … na mých bratrech?" vyráží ze sebe židovský lékař, skoro jako by se ujišťoval, že se nepřeslechl, snaží se vzpamatovat, ale je ve zřetelném šoku, „Pane doktore, budu vám pomáhat, s čím si řeknete. Jen vás prosím, ušetřete moje bratry," žadoní zoufalým hlasem.

„Můžeš mi být chvíli k ruce? Než si zajistím svůj tým? Nebude se Johann vztekat?" ptá se Mengele naprosto lhostejným hlasem, zachovává kamennou tvář, nelze teď poznat, zda se zlobí či nikoli. Přitom žadatel o milost pro své sourozence se obává výbuchu jeho vzteku.

„Jsem zvyklý hodně pracovat, pane doktore," říká rychle Daniel, „Pomáhal jsem i panu doktoru Schumannovi, a panu doktoru Claubergovi. Vedl jsem jim dokumentaci, psal zprávy. Mám tady i zdravotníka, co umí dělat dobré fotografie, a taky grafy, tabulky … Mohu pracovat i v noci, pane doktore, když bude potřeba. Nebudu zanedbávat práci pro doktora Schrödera, a přitom udělám, co budete potřebovat."

„Doktore, prohlížel jsem si tvoje výstupy, i to oddělení. Kdybys už nebyl u Johanna, tak bych si tě určitě vyžádal do svého týmu vězeňských lékařů. Ale takhle by to bylo jen načas, nechci se dostat do sporu s kolegou, přítelem," hovoří teď esesák málem žoviálním hlasem, „Doktore, co víš o dědičnosti? Například v souvislosti s různými deformitami a anomáliemi?"

„Nevím … snad něco … asi jen povrchně … Ale pane doktore, pokud mi dáte odbornou literaturu, jsem schopný si vše dobře nastudovat. Snad vám vaši kolegové potvrdí, že jsem velmi pečlivý a učenlivý …“

„Něco jsem o tobě slyšel,“ podívá se Mengele na hodinky, „Vlastně zase tolik nespěchám. Uvaříš mi kávu a já zjistím, co o tom víš.“

„Jistě, pane doktore, velmi rád,“ objeví se poprvé trocha naděje ve tváři židovského lékaře.

„Ty tady budou čekat,“ obrátí se Josef na dozorce poblíž obou chvějících se hochů, oslovený chlap přikyvuje, zatímco Daniel zase protáhne tvář. Nicméně rychle následuje nácka, který kráčí k jeho kanceláři.

Edelstein německému kolegovi div nenaleští židli, pak rychle vyrábí požadované kafe. Jenže to už začne Mengele s dotazy a také pronáší některé teorie, na které chce slyšet jeho názor. Vlastně i naznačí něco o svých vědeckých pracích, asi disertační z antropologického institutu, kde se dle všeho zabýval rasově morfologickým výzkumem přední části dolní čelisti čtyř rasových skupin, pak další z oblasti rozštěpů rtu a patra, a nakonec něco o dědičnosti píštělů ušnice.

Daniel se snaží vylovit ze své paměti vše, co do ní kdy z této oblasti bylo uloženo, nicméně se obává, že asi moc neuspěl. Ale úplně mimo není. Snaží se pochopitelně velmi opatrně formulovat své názory, naštvat sedícího nácka je to poslední, co by chtěl.

„Možná ti dám něco z toho přečíst,“ podívá se Josef pátravě na židovského kolegu, „Mám v úmyslu si vybudovat svoje pracoviště v tom druhém táboře,“ tváří se zamyšleně, „Ale určitě budu chtít tady využívat tu komoru, pro vytváření fotografické dokumentace. Nebo možná tady realizovat i nějaká vyšetření. V tom bys mi mohl být užitečný.“

„Zajímáte se o zmíněné oblasti, pane doktore?“ ptá se opatrně Edelstein, „Nebo snad o tu dědičnost? V souvislosti s těmi různými deformacemi a anomáliemi?“

„Také. Ale za klíčový považuji výzkum na dvojčatech,“ odpovídá vcelku vstřícným hlasem Mengele, „Ať už s nějakými dědičnými defekty nebo bez nich. Spolupracuji v tom již delší dobu s jedním kolegou, z jednoho berlínského výzkumného pracoviště. Očekávám, že tady najdu dost vzorků, na kterých si budu moci některé teorie ověřovat, a další jistě vyvozovat,“ objevuje se teď záblesk v jeho očích.

„Zájem o dvojčata …,“ hlesne jen židovský lékař.

„Přesně tak. Všimnul jsem si těch dvou, co slouží v těch našich prostorách. Očekávám, že se mi podaří časem shromáždit daleko více vzorků, na kterých půjde výzkum provádět. Mám už určitou představu, jaké parametry sledovat, zkoumat,“ ukáže teď na desky na stole, ty si přinesl s sebou, „Mám tam vyznačené otázky, na které chci odpovědi. Pochopitelně taky velmi pečlivé měření všech dvojčat. Hledání společných rysů či rozdílů i v detailech. Včetně rodinné anamnézy, pokud to bude možné.“

„Předpokládáte jistě, že se zde objeví větší počet dvojčat …“

„Ano, především ta jednovaječná, jako ti tvoji bratři.“

„Moji bratři … pane doktore, nešlo by je zachránit …“

„Zachránit? O čem to pořád mluvíš? Mám zájem je zkoumat, nechci ti je tady utratit.“

„Zkoumat … již jsem viděl, nějaké výzkumy … mnohdy končí pitvou …,“ chvěje se hlas i ruce Daniela.

„Jistě, pitva může mít svůj význam,“ odvětí lhostejným hlasem Mengele, „Nevylučuji, že i k tomu v některých případech může dojít. Určitě při úmrtí takových zkoumaných osob.“

„Úmrtí,“ hlesne jen Edelstein, už vidí své dva sourozence na pitevně.

„Doktore, nenechal jsem sem přivést ty dva, abych je tady pitval,“ objeví se drobný úsměv na jinak chladné tváři Mengeleho, „Jen je chci důkladně vyšetřit, proměřit a vyfotografovat. Založit jim kartu. Hodlám tady vybudovat speciální místo, možná i celý speciální blok, kde by byli soustředěni. Abych je mohl sledovat, testovat. Už jsem začal s hledáním. Brzo se bude měnit

struktura toho vedlejšího tábora, a tam hodlám vybudovat své pracoviště. Vzal bych si tě tam s sebou, ale to by se Johann asi zlobil," zase se lehce usměje, „Ale budu se vyskytovat určitě i tady. Budu potřebovat jejich fotografie. Zdáš se mi pečlivý, není důvod tě nevyužít, třeba i okrajově."

„Ti moji bratři …"

„Určitě se nevzdám možnosti je zkoumat," řekne tvrdě Josef, „Chci využít každá dvojčata, která se tady budou vyskytovat. Máš o ně asi velký strach."

„Mám, pane doktore. Udělal bych cokoli, abych je zachránil."

„Nemusíš dělat nic. Maximálně mi někdy pomoc."

„Nemusí tedy zemřít? Aby byla zpráva kompletní? Včetně jejich pitvy?" ptá se teď Daniel hodně úzkostným hlasem.

„Určitě ne," řekne Josef dost přesvědčivě, „Nic se jim nestane," přistrčí teď desky směrem k vězeňskému lékaři, „Tak se podívej, co chci zjistit."

Edelstein vezme chvějící rukou desky a otevírá je. V nich jsou listiny, do kterých mají být vpisovány údaje. Jde jak o mnoho rodinných údajů, tak o kompletní měření celého těla zkoumaných osob.

„Tohle je jen základní vyšetření," ozve se znovu esesák, „Pak budou následovat podrobná měření jednotlivých částí těla. Velmi podrobná," dodává, pak se chvilku zamyslí, „Možná bys mi mohl tady pomoc, než si zajistím to pracoviště ve vedlejším táboře. Na tom vašem oddělení, je tam ještě nějaké místo, načas, provizorně."

„Chcete tady mé bratry hospitalizovat?" ptá se Edelstein opatrně.

„Tvoje bratry? Proč? Ti půjdou zase zpátky do práce," zavrtí esesák hlavou, čímž alespoň trochu svého kolegu uklidní, „Ale jde o děti, pokud se tady objeví. Už jsem požádal všechny kolegy, aby se je pokusili najít, tam u vlaku. Asi něco víš o selekcích …"

„Jednou jsem sám prošel, a u druhé byl s doktorem Schröderem, myslím tam u vlaku, pane doktore," odpovídá Daniel a běhá mu mráz po zádech, pak si však uvědomí, že pokud nechá tento německý lékař vytáhnout dvojčata z transportu, malé děti, tak jim minimálně načas zachrání život. Jinak by jistě šly rovnou do plynu. Otázkou však zůstává, co s nimi chce dělat, a toho se hodně obává, i v souvislosti se svými sourozenci.

„Chci najít každá dvojčata, co sem budou přijíždět. I co už jsou v táboře. Možná by mohla být krátkou dobu tady, než jim zařídím místo v tom druhém táboře," zamýšlí se nácek, „Ale to už není tvoje starost," uvědomí si.

„Udělám vše, abyste byl spokojený, pane doktore," slibuje Edelstein, za pozitivní považuje fakt, že s ním esesák komunikuje, ale asi jen proto, že je doktor, a on chce od něho nějaké služby. Nicméně zatím mu přijde docela rozumný, vstřícný.

„Tak půjdeme?" ukáže na desky na stole Mengele.

„Mám snad já …"

„Doktore, projevil si takovou starost o svoje bratry," říká Josef s mírnou jízlivostí, „Budeš mít možnost se přesvědčit, že se jim nic nestane. Budeš mi u toho vyšetření k ruce, budeš zapisovat údaje, co zjistím. A další vyplníš sám, podle rodinné anamnézy."

„Ano, pane doktore," zachvěje se Edelstein, má být u vyšetření vlastních bratrů, ale na druhé straně snad nepůjde o nic nebezpečného. Minimálně dneska.

„Mám domluvenou ordinaci, kde je všechno potřebné. Budeš mi dělat záznamy, a taky zajisti toho fotografa," již stojí Mengele a ukazuje velitelsky rukou ke dveřím.

„Ano, pane doktore," následuje židovský lékař toho německého, který jde rovnou do připravené ordinace, naopak jeho židovský kolega pro své vyděšené bratry. Napřed ale odchytne Chasona a nařídí mu, aby za ním okamžitě poslal Libeka. Ten se totiž kromě jiného vyzná i v tom fotografování.

„Pojďte se mnou," nařídí Daniel sourozencům stroze, před dozorcem, ti ho bez jediného náznaku odporu rychle následují, „Nebojte se, jde jen o vaše vyšetření. Budu u toho, nic se vám nestane," sděluje jim šeptem, zatímco míří do ordinace, kde již čeká německý výzkumník.

Dvojčata nic neřeknou, ale výraz jejich tváře svědčí o tom, že jim přeci jen spadl kámen ze srdce. Možná ještě vyhráno nemají, ale až teď si uvědomují, jakou oporou jim je starší sourozenec. Mezitím se objeví Libek, pajdá, ale přitom spěchá.

„Avi, připrav všechno na fotografování. Nevím, kdy tam přijdeme, možná už brzo, možná až za delší čas. Ale všechno připrav," nařizuje Daniel, a tón jeho hlasu dává zdravotníkovi najevo, že musí být vše v naprostém pořádku.

„Už běžím, pane doktore," slibuje Libek, a i doslovně plní, pročež se zase urychleným pajdáním přemísťuje na místo, kde je prostor jak pro fotografování, tak i pro vyvolání snímků. Obojí on umí, čímž jeho cena zde zase stoupá, a tím také naděje na zachování života.

Tři bratři Edelsteinové vstoupí do ordinace, kde je již očekává německý lékař. Ten se teď tváří velmi přívětivě, dokonce mile, zvláště když pohlédne na objekty svého zájmu.

„Pane doktore," ozve se nejstarší ze sourozenců, „proběhne nejprve vyšetření, nebo je chcete napřed vyfotografovat?"

„Je to asi jedno," pokrčí rameny Mengele.

„Když budou napřed pořízené fotografie, může na nich můj technik začít pracovat. Dokážeme je tady vyvolat, nebude tedy nutno záznamy nikam odesílat," říká Daniel, a záměrně použije slova „můj technik", aby i on zvýšil svoji cenu. I pro esesáka, který si bohužel vyhlédl jeho bratry jako zdroj svého zkoumání.

„Dobře, tak je nejdříve vyfotografujeme. Ať se svléknou," rozhodne se pro navrhovaný postup Josef.

Daniel kývne na své poněkud rozpačité sourozence, těm se vůbec nezamlouvá, že je budou fotografovat nahé, ale poslední, co by chtěli, je vyvolat zlobu esesáka. Proto spěšně odkládají svůj oděv, až skončí zcela nazí. Už se ale tolik nestydí, už si tady zvykli, že se každou chvíli musí svléknout donaha. Především při kontrolách, a u jejich komanda, které působí v prostorách nacistů, se na zdraví a čistotu sloužících velmi dbá.

Dva lékaři a dva nazí chlapci pak kráčejí do prostor, kde již Libek chystá fotografický přístroj. Když spatří nesourodou čtveřici, poněkud se zarazí, ale i on se může přetrhnout, jen aby vše bylo v naprostém pořádku.

„Uděláš fotografie zepředu a z profilu," nařizuje Mengele, „Jak jednotlivě, tak společně," dodává, pak se obrací k dvojčatům, „Vy stůjte rovně, přirozeně, ruce nechte svěšené," nabádá je.

Další pak už probíhá beze slov, pouze Josef sem tam upraví postoj fotografovaných chlapců. Ti se snaží co nejvíce spolupracovat, byť jim tato situace není dvakráte příjemná. Ale nakonec tady jim nic nehrozí, a snad ani potom, když tam bude Daniel s nimi. Nicméně už jsou v hledáčku tohoto německého doktora, a to je špatné. Kdoví, co s nimi nakonec bude chtít udělat.

Teď už zase kráčejí po chodbě do ordinace, kde se jejich starší bratr chopí psacího náčiní a desek, asi tam bude zapisovat, co mu bude nácek diktovat. Ten se naštěstí chová velmi vstřícně, nemlátí je, dokonce na ně ani nekřičí.

„Na, vemte si," zaskočí je, když jim podává celou polovinu čokolády, tu druhou asi spořádal sám.

„To je pro nás?" vyvalí oči Gideon, a poprvé vlastně promluví.

„Ano, rozděl se s bratrem. Pak se pustíme do těch měření," říká Mengele skoro konejšivým hlasem, „Nemusíte se vůbec bát, jen musíte být trpěliví, stát klidně," mluví k nim jak k malým dětem, za které se oni nepovažují.

Začnou dost klasicky, musí vlézt na váhu, kdy je přitom zároveň změří. S tím si dost hraje, velmi pečlivě je rovná, aby stáli vzpřímeně, ale ne nepřirozeně. Opravdu je velmi pečlivý, ale i když třeba není s něčím spokojený, nenadává, neuhodí je, naopak je až skoro jemně srovná.

Ano, trpěliví musí být, naštěstí je už konec června a tak je v místnosti teplo. On pořád něco na jejich tělech studuje a měří, dost se věnuje jejich lebce, ale i délce paží. Tak tohle je teda dost nepříjemný, pohlédnou dvojčata na sebe, Gideonovi právě začíná zkoumat jeho přirození, chce znát i rozměry jejich penisu. Bohužel i zde je dost pečlivý, ale naštěstí se chová profesionálně, jako lékař. Ale i tak jsou oba rádi, když už je tahle oblast zdokumentovaná.

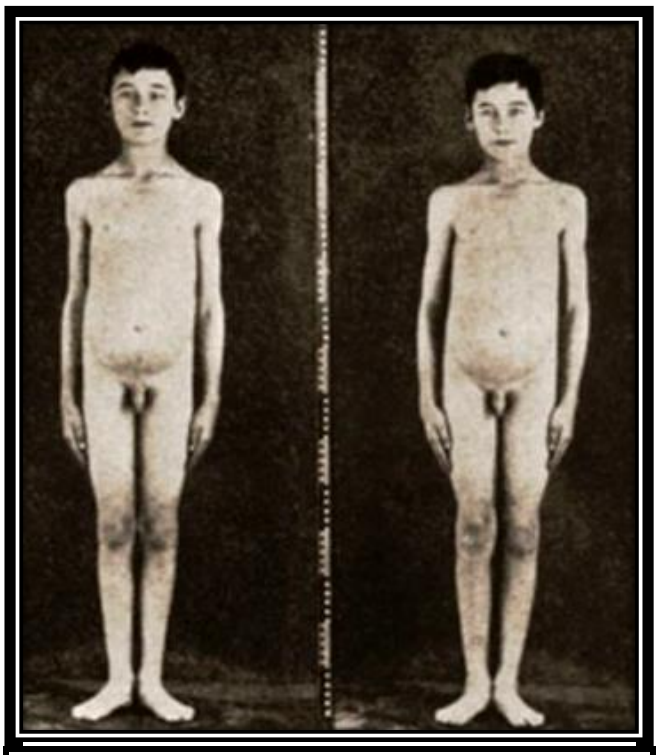

Fotografie dvojčat – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

Snad dvě hodiny trvá, než jejich zkoumání skončí. Především proto, že vše bylo děláno až s nepřirozenou pečlivostí, vlastně někdy i několikrát, aby se dala určit střední hodnota měření, co se bude nejvíce blížit reálu.

„Zasloužíte pochvalu," podívá se Josef mile na dvojčata, „Teď vám ještě odebereme krev a pro dnešek už je vše za vámi."

„Pro dnešek?" ujede Yoelovi, pak rychle sklopí hlavu.

„Budeme se občas setkávat," neprojeví žádnou nevoli Mengele, naopak, stále se trochu usmívá, „Jste už dost velcí, asi už dost chápete," podívá se na poměrně vysoké, byť trochu hubené chlapce, „Snažím se zjistit, v čem jste identičtí a v čem se lišíte. Dneska jsme provedli základní měření, ale budou i další. To se už zaměříme na určité detaily."

„Neublížíte nám, pane doktore?" osmělí se Gideon, jeho hlas zní dost zoufale, jeho staršímu sourozenci přeběhne mráz po zádech.

„Proč bych vám ubližoval?" zavrtí hlavou Josef, „Jen vás chci studovat. Sledovat. Naopak, zajistím vám ochranu, aby vám náhodou neublížil někdo jiný," dodává, pak se znovu na oba naháče dlouze podívá, „Od vás jen chci, abyste byli stejně trpěliví a stejně dobře si plnili, co po vás budu chtít. Jako dneska. Ale jste jistě rozumní chlapci, a tak nebude žádný problém."

Dvojčata už nic neříkají, ale zdá se, že jsou klidnější. Sice některá měření nebyla právě příjemná, ale šlo to vydržet.

„Odebereš jim tu krev sám?" obrátí se Mengele na židovského lékaře, „Tady do těch zkumavek," ukáže na stolek.

„Do těch všech?" ulekne se Daniel, „To je skoro půl litru krve …," hlesne.

„Je to nutné," přikývne esesák, pak se na své pacienty podívá, „Asi po tom odběru budete trochu zesláblí. Ale krev se vám brzo zase doplní," zamyslí se, „Půjdete se mnou, zpátky do práce. Stavíme se v kuchyni, a já tam řeknu, aby vám dali něco k jídlu. To vás posilní."

„Děkujeme, pane doktore," odpovídá Gideon, je sám zaskočený, jak je k nim ten nácek milý.

„Doktore, jdu si něco vyřídit. Tak jim odeber tu krev, pak se mohou obléknout a já si je za chvíli vyzvednu," obrátí se Josef na svého kolegu, který přikývne.

Německý lékař projde dveřmi, ten židovský si povzdechne Je ze všeho dost zmatený. Množství krve, co Mengele požaduje, se mu zdá zbytečně velké, rozbor by se dal určitě udělat i z menšího vzorku. Ale na druhé straně se k jeho sourozencům choval mile. Ovšem pochyby zůstávají, vůbec netuší, co na nich chce v budoucnu testovat. Taky by je tím třeba mohl vážně poškodit.

„Tak první, sedni si na židli, odeberu vám tu krev," řekne ke svým sourozencům, už je s nimi v ordinaci sám.

„Vopravdu nám nic neudělá?" ptá se Yoel, přitom si sedá na sesli a nastavuje ruku, ze které začíná záhy krvácet. Jen lehce sykne, když mu jehla pronikne do žíly.

„Ne, nebojte se," snaží se Daniel, aby jeho hlas zněl klidně, „Mluvil jsem s ním. Zabývá se výzkumem dědičnosti, a proto chce zkoumat dvojčata, aby zjistil, v čem jsou stejná a v čem se liší. Ale nechce vám ublížit."

„Ani třeba pozdějš?"

„Ne, nemyslím si," odpovídá starší bratr co možná nejrozhodněji.

„Zdá se docela milej," ozve se teď Gideon, „Dokonce nám dal i čokoládu. A teď ještě slíbil, že nám zajistí něco k jídlu, asi za tu krev, co tady pro něj cedíme," podívá se na sourozence, který naplňuje svou životadárnou tekutinou jednu zkumavku za druhou.

„Moc ho neznám, je tady krátce, ale podle všeho se zdá celkem rozumnej," přikývne Daniel, jak rád by svým slovům věřil, jak rád by byl, kdyby se ukázala pravdivá.

„Taky říkal, že se postará, aby nám tam nikdo neublížil. Při tý práci," dumá Gideon, pak stočí zrak na papíry na stole, „Můžu se podívat?"

„Nevím … hlavně nic nepřeházej nebo neponič …," odpovídá bratr lékař a vytahuje jehlu z paže Yoela, pak mu dává gázu, aby si jí podržel a zastavil krvácení.

„Hele, jsem lepší," obrátí se na bratra dvojče Gideon, „Mám ho o tři milimetry delšího," zasměje se, má vcelku dobrou náladu, neboť zle vypadající situace se nakonec dobře vyvinula. Rozhodně mu otrnulo, oproti stavu, kdy je sem přivedli.

„Přestaň se zabývat nesmysly a posaď se," zpraží Daniel mladšího bratra pohledem, zatímco ten jen pokrčí rameny a sedá si na židli. To už se jeho dvojče Yoel obléká.

Rozhostí se ticho, okřiknutí starším sourozencem přimělo oba chlapce, aby už raději nic nekomentovali. Mezitím se vrátí Mengele, a je svědkem, jak Gideon naplní zkumavky svou krví a poté se spěšně obléká.

„Doktore, doplň ty údaje," ukáže Josef na papíry na stole, „Vyzvednu si to i s těmi vzorky," pohlédne na dvojici seřazených naplněných zkumavek.

„Ano, pane doktore. Udělám to co nejdříve," slibuje židovský lékař.

Esesák i s dvojčaty zmizí, Daniel zůstane sám. Ztěžka dopadne na židli a hledí na krev svých sourozenců. Ti se díkybohu uklidnili, ale on tak klidný není. Obává se, že to jen u měření a odebírání krve neskončí. Nato už zdejší německé doktory dost dobře zná, a nemá důvod si myslet, že by snad byl Mengele zdrženlivější.

Povzdechne si a zvedne se. Musí doplnit ty údaje, aby nácka nenaštval. Také musí popsat a uschovat krev svých bratrů. Snad nebudou moc zeslabení, snad jim dá opravdu ten esesák najíst.

Po vyplnění formulářů ve své kanceláři jde zase za svými povinnostmi, ale je rozhozený po zbytek dne. Odpoledne se věnuje výhradně vlastním pacientům, také kontroluje doktora Abramoviche, který je pořád přepadlý, ale snad to tady zvládne.

Pak už jen sedí ve svém kutlochu, píše zprávu pro svého pravého šéfa. Udělá si kávu a zapálí si k ní. Do večerního nástupu zbývá asi hodina. V tom se dveře rozletí, v nich stojí doktor Schröder a jeho řidič Neuberg, který vleče velkou brašnu.

„Tady to slož a pak nás nech," nařizuje Johann, Kurt přikývne, odloží tašku a odchází. Naopak jeho šéf se uvelebí v křesle, „Udělej nám voběma kafe," nařizuje.

„Ano, pane doktore," odpovídá Edelstein a pustí se do naplnění rozkazu.

„Tady v tom máš další várku léků, vyzvednul jsem jí dneska vosobně," povídá esesák, „Nejen to, dole je druhá várka, ta je mimo, jestli mi rozumíš," pokračuje žoviálním hlasem, „No a pak tam máš nějakej proviant, a taky cigára, to je za ten tvůj podíl, z minula," protáhne se.

„Velice děkuji, pane doktore."

„No, tak tohle bysme měli. Co máš s Josefem?" vyštěkne šéf.

„S Josefem …"

„Doktor Mengele."

„Ach, doktor Mengele," zachvěje se Daniel, „Spíše by bylo lepší říci, co má on se mnou, respektive s mojí rodinou. Nevím, jestli jste slyšel …"

„Přestaň fňukat. S Josefem jsem pochopitelně mluvil, tak před hodinou, jinak bych vo tom nezačínal. Tak cos mu nasliboval?"

„Nasliboval? Pane doktore, asi vám vůbec nerozumím …," pobledne Edelstein.

„Pokud vím, tak tady teď máš ba starosti to naše voddělení. Tak bych uvítal, kdyby ses vo něj staral. Místo toho se nabízíš i jinejm, nebo ne?"

„Nabízím … Pane doktore, to je nedorozumění. Vlastně je dobře, že jste s tím začal, pane doktore. Chtěl bych vás požádat, moc pokorně požádat …"

„Zamítnuto," vyštěkne Schröder.

„Zamítnuto? Vždyť nevíte …"

„Ale vím," zamračí se Johann, „Chceš tady fňukat kvůli těm dvojčatům."

„Pane doktore, mám o ně strach."

„Zbytečnej. S Josefem jsem mluvil, chce je jen zkoumat."

„Pane doktore, sám přece víte, jak takové výzkumy mnohdy končí … Pane doktore, kdybyste se přimluvil, je to váš přítel …"

„Právě proto," zamračí se Schröder, „Pokud uzná za vhodný, že bude zkoumat ty dvojčata, tak je bude zkoumat. A kdyby se je rozhodl pitvat, tak je bude pitvat."

„Pitvat …," hlesne Edelstein.

„Di už do prdele. Něco jsme si řekli, tvoji bratři mě nezajímaj," chmuří se dál Johann, pak se zasměje, „Kdyby ses viděl. Jako bys jim už strojil funus. Přitom Josef tam roztrubuje, že jsou jeho pacienti, a že se jim nemá nic stát. Asi aby mu je tam někdo náhodou neklepnul. Tak přestaň vyšilovat."

„Pane doktore, jsou to jen čtrnáctiletí kluci …"

„Nic se jim nestane. Josef mi to řekl, a já mu věřím. To kvůli nim mu lezeš do prdele a slibuješ, že mu budeš pomáhat?"

„Také, pane doktore," snaží se Daniel o klidný tón hlasu, byť ho to stojí ohromné přemáhání, „Ale vlastně i kvůli vám. Copak vás ten výzkum doktora Mengeleho nezajímá?"

„Kvůli mně. Co to žvaníš?"

„Třeba by vás zajímalo, o čem ten jeho výzkum je, jako jste se ptal na výzkum jiných vašich kolegů. Navíc by mělo jít jen o občasnou výpomoc, pan doktor chce mít svoje pracoviště v tom novém táboře, v Birkenau, ne tady. Tady je chce jen fotografovat, a možná udělat některá vyšetření. Ale jinak si chce své pracoviště a svůj tým vězeňských doktorů vybudovat v tom druhém táboře."

„Kecáš. Jen mu podlejzáš, aby byl hodnější na ty tvoje bratry. Co jim vlastně chtěl?"

„Prosím, můžete se podívat," ukáže Edelstein na desky na stole, „Tohle bylo dnešní vyšetření, a ještě jim sebral půl litru krve."

„Půl litru?" podiví se Schröder, „Zajímavý," začne si listovat papíry.

Vtom se ozve zaklepání. Daniel se podívá na šéfa, ten jen kývne hlavou, a tak jde otevřít. Venku čeká Libek a v ruce třímá vyvolané a usušené fotografie. Zatáhne ho dovnitř. Ten se ulekne, když spatří nacistu, který se tváří dost nevraživě. Hned se staví do pozoru a začne se hlásit svým číslem.

„Co ten tady chce?“ mračí se Johann.

„Přinesl fotografie. Z rána. Ty také nařídil udělat doktor Mengele,“ odpovídá Daniel, pak jde rovnou k šéfovi a předá mu sadu fotek, na nichž jsou jeho nazí sourozenci.

„Hezký kluci, ty tvoji bratři,“ ušklíbne se nácek, naopak zdravotník vyvalí oči, židovský lékař nikomu ještě neřekl, kdo tu byl dnes vyšetřován, „Bylo by jich vážně škoda,“ usměje se esesák, „Ty fotky jsou ale dobrý. Tos dělal ty?“

„Ano, pane SS-Hauptsturmführere!“ zvolá Libek.

„Nemusíš řvát, nejsem hluchej,“ napomene ho Schröder, „Ty se v tom jako vyznáš?“

„Trochu, pane SS-Hauptsturmführere. Kdysi jsem se tím trochu zabýval.“

„To je vážně dobrý,“ pokyvuje hlavou Johann, „A proč my ty naše nefotíme?“ obrátí se na vedoucího lékaře svého oddělení.

„Můžeme, pane doktore. Jen jsem si myslel … ti současní pacienti … ty jejich fotografie nejsou zase až tak důležité. Ale pokud nařídíte, můžeme je všechny vyfotografovat.“

„Vo tom se poradíme … Ale je dobře, že tu máme někoho, kdo se v tom vyzná.“

„Pane SS-Hauptsturmführere,“ ozve se nesměle Avi, „pokud se bude dělat více fotografií, bude nutné doplnit zásoby, věci potřebné k jejich vyhotovení.“

„To není problém. Sepiš mi, co potřebuješ a já ti to seženu,“ prohlíží si fotky Schröder, „Máš ještě něco? Ne? Tak běž,“ ukáže na dveře.

Libek co nejrychleji zmizí, když se snaží co neméně kulhat, naopak Daniel naservíruje svému šéfovi kávu, pak si tu svojí vezme do rukou. Až na pokyn se taky podsadí, oběma zapálí cigaretu.

„Dal bych si k tomu panáka,“ oznámí suše kapitán.

„Prosím, pane doktore,“ vstane znovu Edelstein, Johann tady má svoji menší skříňku, kde má kávu, ale také dvě láhve tvrdého alkoholu.

„Nalej i sobě,“ houkne Schröder, pak převezme skleničku, kopne ji do sebe, zatímco jeho podřízený decentně usrkává, „Dneska jsem s nima zase jednal. Vyjádřili se dobře, vo těch našich zprávách,“ mluví nácek unylým hlasem, ale zní z něho i spokojenost, „Ačkoli by si asi ty výsledky představovali jinak. Nicméně pokračujeme. Domluvíme se, na novým dávkování. Začneme s tím zejtra. A taky se musíme domluvit na dalších pokusech. Sice nám na to ještě grant neschválili, to bude až v srpnu, ale to nevadí.“

„O co by mělo jít, pane doktore?“ ptá se Daniel opatrně, není si jist, jakou má dnes jeho šéf náladu.

„To ti řeknu za chvíli. Všechno tady probereme.“

„Pane doktore, jen musím upozornit, za chvíli začíná apel, a já tam …“

„Na apel seru. No jo, vyreklamuju tě z něj. Máme toho víc na práci,“ vyfoukne Schröder kouř, podívá se zpříma do vězně, pak se trochu usměje, „Vo ty svoje dvojčata se bát nemusíš. Josef mi slíbil, že jim neublíží.“

„Děkuji, pane doktore,“ řekne vděčným hlasem Edelstein, trochu se mu ulevilo, zároveň je mile překvapený, vzhledem k úvodu dnešního rozhovoru.

„Pokud po tobě bude Josef něco chtít, tak mu vyhov. Ale nesmíš zanedbávat naši práci. Nebo si sem sežeň ještě dalšího doktora. Přibudou nám noví pacienti. Nebo i dva doktory, byl danej rozkaz, aby i starší vytáhli, tam u vlaku. Tak by jich tady mělo bejt brzo dost. Tak si pak můžeš nějakýho šikovnýho vybrat.“

„Zatím to stíháme, pane doktore. Ale poptám se, podívám se, kdo by byl vhodný, na té ústřední evidenci, jak jste mi to tam zařídil.“

„Tak mi ještě nalej,“ pozvedne prázdnou skleničku Johann, „A pak se pustíme do práce.“

„Pane doktore, mohu ještě jednu poznámku?“

„No? Vo co jde?“

„O ty léky. Možná by o ně byl zájem i v tom druhém táboře. Pořád tam přibývá vězňů. Poznal jsem tam určité lidi, jak jsem tam v zimě byl. Taky tam možná budou mít zájem, a určitě budou mít čím zaplatit, dělá tam to komando Kanady.“

„Nevím … a jak to k nim chceš dostat?“

„Co já vím? Vždy jde něco vymyslet. Třeba by mě tam mohl odvést váš řidič, vy byste mohl vymyslet nějaký důvod. Ale to byl jen nápad,“ pokrčí rameny Edelstein.

„Promyslím to. Vůbec se na tomhle domluvíme. Jak si naznačoval, můžu sehnat i jiný věci. Nebo Kurt, když ho tím pověřím. Tomu věřím, nemusíš mít strach. Byla by hloupost nevyužít, co tenhle skvělej tábor nabízí.“

„Skvělý tábor?“ protáhne obličej Daniel.

„Skvělej, to si piš. Pacientů tady máme, kolik se nám zamane. Teď už tady máme i slušně vybavený pracoviště. A ke všemu si můžu vylepšit i rodinej rozpočet. No nemrač se, však i ty škodnej nezůstaneš,“ usměje se potměšile Schröder.

DESÁTÁ KAPITOLA

STEJNĚ TOMU NEUJDEŠ

Joseph Edelstein si zaskočí na toaletu, vystojí si tam frontu, to samé na umývárně. Pak už se jeho ranní režim liší od ostatních vězňů denní směny komanda Kanady, neboť se přesune do místnosti blokového, kde už čtrnáctiletý Azriel Litwak vaří kávu. Ten na něho vrhne nehezký pohled, ale pak rychle zrak odvrací. Joseph nechápe, proč ho ten kluk tak nenávidí, vždyť by mohl být rád, když jsou na poskytování služeb Francovi dva. Ale neřeší to. Má hlavu plnou jiných starostí.

Ten blokový ho fakt asi miluje, protože se snaží zařídit, aby si mohl užít s Vitkou. Zatím mu tedy domluvil jen schůzku, krátkou, kdy si s ní mohl promluvit. Naznačil jí, že by šlo možná zařídit, aby mohli být chvíli spolu. Pochopitelně žádné podrobnosti neuvedl, jen dost uboze blekotal, že se možná naskytne příležitost uplatit nějakého esesáka, aby jim to umožnil.

Ona se nejdřív dost vylekala, těžko říct, zda ze strachu ze soulože s ním, nebo z toho, co by mohlo nastat, kdyby je přitom načapali. Ale nakonec se uklidnila, a kývla, když se u toho dost červenala. Což mu přišlo hodně roztomilé. Bohužel dostali jen krátký prostor, museli být kus od sebe, ale mohli si povídat.

Je jí přímo posedlý, strašně moc se s ní chce pomilovat. Poznat, jaké je to se ženou. Možná trochu France tlačí, ale ten se mu evidentně snaží vyjít vstříc. Určitě má naškudleno dost, aby ho něco takového nepoložilo. Jen aby ten případně podplacený esesák dodržel slovo. A taky blokový, proto se teď na něj usmívá, u snídaně, před raním apelem. Ovšem u jiné snídaně, než má většina tábora.

Dneska to vypadá na docela hezký den, už je červenec, nebe je skoro bez mráčků. Asi bude nakonec pořádné parno. Ani neví, co je lepší, jestli se v práci vařit nebo mrznout. Ale naštěstí má teď sedavou práci a taky dostatek tekutin. Tak ten další den určitě nějak překlepe. Cítí v kostech, že se blíží chvíle, kdy mu Franc vyjedná, aby mohl někam s Vitkou zmizet. Pak se z něj stane opravdový muž. Ačkoli si to tady mnozí myslet nebudou, protože ho považují za děvku.

Nají se, u kávy vykouří cigaretu, už se nezakašlává, naopak, docela jim přišel na chuť. Ale zase po nich nijak nešílí. Dává si je především v kutlochu blokového, a občas k tomu i panáka. Hlavně předtím, než ten vyžaduje služby, kvůli kterým si ho vydržuje. Pak se panák hodí, otupuje totiž smysly.

Jdou na apel, to bude zase vopruz, ale takhle po ránu se to dá vydržet. Není ještě takové parno, ačkoli vzduch tady smrdí. Nejen typickým pachem tábora, ale i tím, co vychází z komínů blízkého krematoria. Možná se však brzo přestěhují o kus dál, už se o tom mluví, že se mužský tábor přesune do již vybudovaného vedlejšího sektoru BII., a celý sektor BI. zůstane jen ženám. Z toho usuzuje, že náckové počítají s dalším navýšením počtu vězňů. Což není divu, pořád jezdí transporty, jinak by se z těch komínů nekouřilo. A oni by pořád něco netřídili.

Ačkoli ono se vlastně asi dva měsíce ani z jednoho z komínů vedlejších krematorií nekouřilo, protože jim to tam prý krachlo. Ale teď už nějakou dobu čadí komín Krematoria III. Kdoví, koho tam pálí. Odkud je vozí. Jestli jde o selektované či zabité vězně, nebo o části nových transportů, prostě o ty, co neuznali za hodné dalšího života. Je docela rád, že je v tomhle komandu, a nemusí strkat ty mrtvoly do pecí. Jen se to nemuselo tak zvrtnout s tím blokovým, úplně by mu stačilo, co by si zorganizoval v tom skladišti.

Dneska ten apel proběhl celkem dobře a rychle. Už končí. Náhle se zarazí, uslyší svoje číslo. Je tady písař celého sektoru, co ten mu může chtít? Tohle je divné, znejistí ho to. Podívá se

poněkud vyplašeně na blokového, ten jen pokrčí rameny a jde se zeptat toho písaře. Dle všeho se poněkud hádají, což ho zneklidní ještě víc.

„Pojď sem," houkne na něj Mueller, vypadá dost naštvaně.

„Co se děje, pane?" rychle přispěchá Joseph.

„Je to nějaký divný. Nevím, vo co jde, ale zjistím to, to ti slibuju. Prej máš dneska vodjet do toho základního tábora. Ještě s dalšíma jedenácti, vesměs mladejma klukama. Nechápu, proč vás tam posílaj, ty sou z jinejch komand. Má snad někdo zájem tě přeložit?" podívá se pátravě Franc, „Ten tvůj bratr, jak jsem slyšel, tak ten je lékař. A zná se dost s esesákama."

„Nic o tom nevím, pane," zachvěje se Edelstein, „Vůbec s ním nejsem v kontaktu. Nechápu, proč by mě chtěli přeložit."

„Nedá se nic dělat, Josephe," říká blokový, „Ale mám nějaký možnosti, jak zjistit, vo co de. Zkusím to nějak zařídit, aby ses mohl vrátit. Nebo snad chceš bejt přeloženej? Třeba někam k tomu bratrovi?" podívá se zase podezřívavě.

„Určitě ne," tvrdí mladík důrazně, „O nic jsem nežádal. A proč bych to taky dělal, když se přece domlouvá tamto," zatváří se teď zklamaně, neboť tohle mu může zkomplikovat setkání s Vitkou.

„Tak běž, a já se s tím pokusím něco udělat," poplácá Mueller svého milence po ramenou, a ten se jde hlásit k písaři, který naopak jde asi shánět další vězně, co mají být také přeloženi.

Je jich dvanáct, vesměs kluci kolem osmnácti, a podle všeho samí noví. To znamená, že tady nejsou ještě moc dlouho, pokud nebyli zatím dokonce v karanténě. Neptá se jich, ale usuzuje tak z jejich stavu, kdy nejsou nijak moc vyhublí.

Zachvěje se. Takové náhlé přeložení by taky mohlo znamenaz nebezpečí Co když se někdo dozvěděl, co tady dělá? Co chce, aby pro něj blokový zařídil? Nebo že by se ten naštval a zbavil se ho? Ale ne, bylo poznat, že ho to hodně štve, že by o něj měl přijít. Možná se ale Daniel dozvěděl, co tady po něm Franc chce, a zařídil mu přeložení na ten nemocniční blok, jak mu navrhoval. To by odpovídalo tomu, že jsou kolem ti novější. Nejspíš mají doplnit komanda v základním táboře.

Ale co když za tím bratr není a zařadí ho do nějakého nebezpečného komanda? Bude mít Franc dostatečnou páku, aby ho z toho dostal? Ale takové úvahy jsou přece hloupost, od jejich komanda Kanady nikoho takhle nepřekládají. To spíš vypadá, že jeho odchod někdo speciálně zařídil. Možná vážně zapracoval Daniel, vždyť ho jeho přátelé vytáhli dokonce z toho pohřebního komanda. Ale jistotu nemá, což ho trochu znervózňuje. Snad se už brzo dozví, na čem je. Ale kdyby si měl vsadit, tak vsadí na zásah Dana.

Musí dost dlouho čekat, než se jich ujme speciální eskorta strážných. Půjdou pěkně po svých, ale to nevadí. Je docela hezké ráno, na procházku, ačkoli vzduch tu rozhodně není čistý. Pořád musí přemýšlet, co je za jeho přeložením. Pokud je to práce Dana, přijde o soulož s Vitkou, ale zase unikne ponižujícím praktikám blokového. Jenže pak ho přepadají chvíle nejistoty. Co když za tím bratr není? Tady jeden nikdy neví, co se může stát.

Zachvěje se. Napadají ho různé teorie, některé i dost divoké. Co když ho někdo práskl? Třeba ten esesák, co se ho snaží Franc podplatit? Pak by ho třeba mohli poslat do nového komanda. Nebo se ho zbavit nadobro. Tady pořád umírá takových lidí. Prostě jen zmizí a bude to. Ale to by ho přece nevedli … Vzpomene si na nádvoří mezi bloky deset a jedenáct. Tam by mohl dostat kulku.

Co vyšiluje? Přece ty nový mladý silný kluky nevedou na popravu. Tohle vypadá na normální přeložení, ke komandům v základním táboře. Přece by si nezabíjeli vězně, co nejsou vysílený. Nebo že by ti další taky něco provedli? To asi ne. Zbytečně panikaří.

Vejdou do základního tábora, tam to moc dobře zná. Zachvěje se, už půl roku tady nebyl, a předtím tady strávil dalších sedm měsíců. Skoro tři měsíce u pohřebního komanda, a v izolaci, pak další čtyři už jako člen komanda Kanady.

Vedou je pořád dál, už jsou před nemocničním blokem dvacet jedna. Ten taky dobře zná, tady má přece kancelář doktor Schröder, co mu jí jeho bratr dost často okupuje. Jak se zdá, tak asi bylo jeho tušení správné. Možná tady potřebují nové zdravotníky, proto je sem převeleli. Všichni jsou dost mladí a silní, nebo minimálně nejsou vychrtlí.

Ne, jdou ještě dál. K bloku osmadvacet. Není to ten blok, co tam dělají ty pokusy na lidech? Proběhne jím mrazení. Ale počkat, když mu přece jeho bratr nabízel tu práci ošetřovatele, mluvil právě o tom bloku osmadvacet. Určitě mluvil o té osmadvacítce. Teď si je tím jistý. V tomhle bloku má mít doktor Schröder svoje oddělení, a jeho bratr mu tady pomáhá. Snad v docela prominentním postavení. Tohle asi bude jeho práce, jistě by jinak nepřeložili člena komanda Kanady. Ani nevzali na nějaké pokusy. Možná ty další, ale jeho? Ne, už zase blbne. To by bylo moc náhod, že by ho jen tak odvedli na blok, kde pracuje jeho bratr, na místo, kde mu Dan nabízel práci zdravotníka.

Nic jim neřeknou, jen musí čekat na chodbě. Což není nic divného, už je zvyklý pořád někde čekat, na apelech, na nádraží, až přijede další vlak. Ačkoli v poslední době už měl svoji práci, dobrou práci. Bohužel ale taky o něj projevoval zájem blokový. Tohle asi nadobro skončilo. Což je dobře. Ale je škoda, že předtím nestačil realizovat svůj šílený nápad s Vitkou. Na tu teď může zapomenout, a při myšlence na ni se cítí hrozně. Už nikdy ji asi neuvidí, pokud teď bude pracovat tady.

Vlastně ani neví, jak dlouho musí čekat. O ty další se nestará, vypadají dost vyplašeně. Což ale není divu, když jsou tady noví. Každý nový je tady v šoku, a možná jim už taky řekli, co udělali se zbytkem jejich rodiny. Tak se možná bojí i o život. Ale i on už zase začíná být lehce nervózní, to čekání je už dlouhé. Proč si ho Dan nevyzvedává, pokud zajistil jeho přeložení? Ale asi zase zbytečně plaší, může mít jiné neodkladné povinnosti.

Neměl by zkusit někoho oslovit? Zeptat se na bratra? Možná ho tady znají. Ale ne, to je nesmysl, ještě by mu způsobil nepříjemnost. Nejlepší bude počkat. Však on se určitě objeví. Teď přicházejí dva zdravotníci, a taky dva dozorci, je tu i strážný, ten postává o kus dál. Tak se asi ledy pohnou, asi je začnou rozřazovat do jednotlivých komand.

Stojí hned zkraje, tak je první na ráně. Možná proto na něj dozorce ukáže. Rychle k němu zamíří a předpisově se zahlásí. Tohle už umí dokonale.

„Svlíknout!“ křikne ten chlap s obuškem drsně.

Vyvalí oči, a po zádech mu přeběhne mrazení. Co když je všechno jinak? Třeba ho sen nepřeložili, ale chtějí ho tady zabít. Neví přesně kde, ale někde tady zabíjejí těmi injekcemi. Co když se někdo dozvěděl o tom nápadu s Vitkou a chtějí ho potrestat? Tedy ho zlikvidovat?

„Svlíknout!“ zařve podruhé dozorce a pozvedne ruku s obuškem. V jeho očích je zloba.

Ne, teď nejde váhat, jinak jsou schopni ho třeba i umlátit. Možná jde jen o vyšetření, něco jako vstupní prohlídka, a on panikaří zbytečně. Rychle ze sebe začíná strhávat šaty, aby odčinil své předchozí krátké zaváhání. Netrvá dlouho a je zcela nahý.

Obuškem je mu naznačeno, aby se dal do pohybu. Vedou ho kus dál, on ale nic kolem sebe nevnímá, je v šoku, pořád se snaží sám sebe uklidnit, ale už toho tady zažil hodně a tohle se mu líbí čím dál tím méně. Neodvažuje se však odporovat, proto vejde do dveří.

Hrkne v něm. V místnosti je hned několik důstojníků SS, poznává Bruna Deuschla, toho nácka, co je přijímal do tábora a pak zničil dlaně dvojčatům. Tváří se výsměšně, na rozdíl od muže v zástěře, to bude jistě doktor. Tak co to znamená? Jen vyšetření, před vstupem do nového komanda? Nebo je tohle konec, on dostane injekci a umře? Ale nemá žádnou naději se bránit, je jich tady tolik, zdravotníci, dozorci, a i ti esesáčtí důstojníci. Stačí jediný náznak vzdoru a určitě

ho bez milosti umlátí k smrti. Třeba ho ani zabít nechtějí, i když to vypadá blbě. Jak ve snách jde ke stolu, u kterého stojí ten doktor, vězeňský doktor, podle jeho oblečení.

„Vylez nahoru," řekne mu, „Rozumíš?" ptá se ho německy.

„Ano, pane," zachraptí.

„Tak nahoru, lehnout na bok," nařizuje mu lékař a tváří se dost lhostejně.

„Co se děje?" ptá se Joseph třesoucím se hlasem, stejně tak se chová i jeho tělo, když se drápe na stůl a lehá si, jak je mu nařízeno.

„Mlč!" okřikne ho doktor.

Teď se ho chopí ti dva pomocníci a přidržují ho. Nevidí na toho lékaře, je za ním. Zabije ho? Ale pokud ví, tak snad tu injekci píchají do srdce. To snad dělají zepředu. Nebo to můžou udělat i zezadu?

Zařve, hrozná bolest vystřelí do celého jeho těla, někde od páteře. Určitě do něj něco bodnul, a asi do něj něco vytlačuje z té injekce. Je to jed? Ale proč do páteře? Proč ne do srdce? Nebo mají novou metodu? Je strašně vyplašený, chvěje se strachem, možná i ten zní z jeho křiku, možná neřve jen od velké bolesti.

Začínají s ním manipulovat, převalují ho na záda. Projede jím hrůza, cítí, jak začíná tuhnout, ztrácet cit v nohách.

„Už umírám?" vykřikne v jidiš, pak si uvědomí, že mu ti kolem asi nerozumí, „Už umírám?" ptá se zoufalým hlasem německy.

Nikdo mu neodpovídá, naopak uslyší smích ze skupiny německých důstojníků, stočí k nim svou hlavu, obličej zkřivený bolestí i strachem. Děsivým strachem.

„Jak zase čumí," slyší říkat jednoho z nich, „A jak bude čumět za chvíli," dodá a všichni se rozesmějí.

„Dneska bude zase hodně vajec. Určitě na pořádnou míchanici," říká výsměšně Bruno, a v očích má skoro rozkoš, jak na něho hledí.

V obličeje nahého mladíka se objevuje děs. Co s ním chtějí proboha udělat? Vždyť už necítí část svého těla. Umírá, nebo … Náhle mu projede hlavou strašná myšlenka, náhle si vzpomene, co slyšel o pacientech, co je snad ozařovali, a potom … Ale nic takového mu přece nedělali. Tak co žvaní ten hajzl o vejcích?

Obrací svůj zoufalý pohled na doktora a v jeho ruce teď spatří skalpel. Vykřikne hrůzou. Přitom ten chlap má výraz naprosto lhostejný, pokud se mu také nevysmívá. Přitom on nemůže pohnout částí svého těla, ještě ho přidržují, a ten felčar se k němu blíží. Blíží se k jeho rozkroku, až teď si uvědomí, jak mu roztáhli nohy. Zase zařve, tentokráte především děsem.

„Pane, prosím, pane, to ne!" křičí německy na toho řezníka.

„Zavři hubu. Buď ti je uříznu já, nebo je uříznou mně," zavrčí chirurg, už je tak strašně blízko. V odrazu na lampě, co na něj svítí, teď spatří, jak se ruka toho šílence blíží k jeho rozkroku, spolu s tím blyštícím se skalpelem.

„Pane, prosím, prosím, to ne!" řve srdceryvně.

„Drž hubu. Stejně tomu neujdeš," ušklíbne se doktor.

Křičí jako na lesy, především strachem, možná taky bolestí, protože i v tom odrazu vidí, jak mu lékař bere jeho šourek a jak ten skalpel … Ne, ne, tohle je … Vytřeštěnýma očima hledí na druhou ruku lékaře, ve které drží jeho varlata. Pak je odkládá na připravený stolek. On od nich nemůže odtrhnout zrak, tohle je strašné, vždyť mu právě uřízli koule. Udělali z něho mrzáka. Už není muž, ale kastrát!

Je v naprostém šoku. Sice ho asi částečně umrtvili, ale jistou bolest cítí. Křičí, tou bolestí, ale možná víc hrůzou, ten doktor se mu hrabe v rozkroku, asi ho zašívá, nebo co. A tam na stole, tam pořád leží ty jeho koule, schované v pytlíku. Na něj teď se zájmem hledí ti důstojníci SS,

dobře se baví. Ty svině se přišli podívat, jak ho tady budou kastrovat, uvědomí si. Chtějí vidět, jak z dvanácti mladých zdravých židovských kluků tady udělají mrzáky.

Proč jsou proboha jen tak krutí? Proč mu tohle udělali? Jen tak, aby se pobavili? Nebo … co s ním teď bude? Budou ho chvilku sledovat a pak ho zabijou? Nebo ho budou dál mučit? Proč ho museli tak hrozně zmrzačit? Ještě před pár hodinami myslel na Vitku a teď …

Z očí mu kanou slzy, od bolesti i od lítosti, v hlavě má naprostý zmatek, všechny myšlenky se mu tam divně honí. Nemůže se vzpamatovat, všechno je jak děsivý sen, jenže on to sen není. Tam na tom stolku leží pořád ty jeho koule, ty už jsou navždycky pryč. To už nejde vzít zpátky.

„Odneste ho a přiveďte dalšího," slyší hlas doktora, pak se začíná vznášet, ty dva zdravotníci ho nakládají na nosítka, co si tady přichystali. Ani si toho nevšiml. Teď ho berou a vynášejí ven z operačního sálu, kolem jsou ti esesáci, vysmívají se mu do obličeje, a dívají se s rozkoší na jeho zakrvácený rozkrok.

Vše je jako v mlze, oči má plné slz. Vůbec neví, kam ho odnášejí. Jedno je jisté, dneska nebude zabit. Jen je navždy zmrzačený. Cítí hroznou lítost, vlastně není schopný si dobře uvědomit, co vlastně cítí. Je v šoku, před pár minutami přemýšlel, kdy si ho Dan vyzvedne, a teď ho někam vlečou …

Dan! Kde ten proboha je? Jak tohle mohl dopustit? Nebo snad je jen dalším z pokusných pacientů? Ale co chtějí zkoumat? Proč mu ty koule uřízli? A co Dan? Ví o tom? V tom šoku na něj úplně zapomněl. Jenže co ten zmůže, je taky vězeň. Možná to ví, a jen tomu nedokázal zabránit. Nebo o tom vůbec neví.

Tak už je bez koulí. Ale pořád žije. Teď ho překládají na nějaké lůžko, je v jakési ložnici, zatím dle všeho sám, ale brzo sem určitě budou nosit ty další kluky. Ty, co přijeli s ním. Taky je zmrzačí. A co pak? Jak dlouho ho ponechají naživu? Za jak dlouho ho zabijí? Nebo ho budou dál řezat? Neuříznou mu nakonec i penis? Nebo ho nerozřežou celého? Buď pro svou zábavu, nebo aby něco zjistili?

A není to nakonec jedno? Když už nemá koule, tak život stejně nemá smysl. Nakonec bude dobře, když ho zabijou. Všechno skončí. Jeho ponižování, co si ho teď dost užil, jeho zmrzačení. Bolest, kterou začíná čím dál tím intenzivněji cítit. Smrt by všechno vyřešila. Ne, žít se dá přece i bez koulí, život má vyšší cenu, než jeho koule. Ale jakej to bude život? Kastráta? To ať ho radši rovnou zabijou. Ale umřít pořád nechce, i když je vykastrovaný. Pořád něco v něm chce žít.

Nedokáže se na nic soustředit, jeho myšlenky ho doslova zaplavují, jedna vytlačuje druhou. Bolest se ozývá intenzivněji, asi jak začíná odcházet to ochrnutí, už začíná cítit ty části těla, které předtím necítil. Ty svině ho řezali při vědomí, jen ho znehybněli, aby se jim u toho necukal. Co je tohle za lidi. To přece nejsou lidi. Jen tak, pro nic zanic, vymiškovat mladého kluka, zničit mu život. Ale co se diví, když tady vraždí ženy a děti, kluky staré jako on. Ale proč takové barbarství? Že by to dělali jen tak, pro pobavení? Určitě tím něco sledují. Ale co? Co přijde teď? Co s ním budou dál dělat? Jak ho zavraždí? Budou mu brát další části těla? Znova do něj řezat?

Musí se soustředit, musí začít přemýšlet. Třeba by mu mohl Dan pomoc, přimluvit se, aby ho nedorazili. Aby ho nechali žít. Ale dokáže něco takového? Vždyť je taky jen vězeň. Tomuhle taky zabránit nedokázal. Ale proč zrovna jeho? Ty další, ty jsou tady krátce. Ale proč jeho? Od komanda Kanady? Když tam měl výlučné postavení? Když ho blokový chránil? Nebo nechránil? Neukecal ho nakonec ten malej zmetek, ten Azriel, aby se ho zbavil? Když po něm chtěl to s tou Vitkou … Panebože, už nikdy nebude moc bejt se ženskou. Přitom to s ní nikdy nedělal. Než tohle, nebude přeci jen lepší smrt? Ne, život je pořád lepší. Opravdu?

Nesou dalšího, taky kňučí bolestí, taky piští hrůzou, jako on. Nadzvedává se na loktech, když jsou kousek od něj, jeho oči plné děsu a slz hledí na kluka, co ho překládají. Ale to přece není možné, vždyť on má pořád koule. Nebo jen jednu? Něco mu museli ufiknout, a ptáka očividně

má. Jak je možný, že ten vedle má pořád minimálně jednu kouli a jemu ufikli obě? Proč zrovna jemu obě? To mu taky nemohli jednu nechat?

Všechno je ztracený, objevuje se u něj apatie, nic už nemá smysl. Stačilo jedno šmiknutí a je všechno v tahu. Nebo to je trest, boží trest za to, co dělal s tím blokovým? Bůh? Na toho už dávno zanevřel. Co je to za Boha, když je tady nechá mučit a vraždit. A kdyby ho ještě chtěl trestat za to, že se v tý hrůze snaží přežít, tak co by to bylo za Boha? Jeho otec by mu vyčinil, kdyby tohle slyšel, jenže ani toho ten Bůh neochránil, a přitom se k němu pořád tak upínal.

Nebo se ho vážně ten blokový snaží zbavit? Svoje překvapení jen hrál? Ale proč takhle? Mohl někomu přece zaplatit, a ten ho mohl ubít nebo zastřelit při práci, stačilo by říci, že se pokusil o útěk. Vážně by byl Franc až tak krutej, aby ho nechal takhle zmrzačit, předtím, než ho zabijou?

Zabijou? Sice nemá koule, sice cítí stále větší bolest, a taky hrozné ponížení, ale pořád ještě žije. Musí začít myslet. Pokud je tady někde jeho bratr, musí mu nějak dát vědět. Třeba by ho ještě mohl zachránit, nějak zařídit, aby ho dál neřezali. Aby ho nezabili. Tak už nesou dalšího. Snaží se poznat, jestli mu uřízli obě nebo taky jen jednu kouli. Jak se zdá, tak taky obě, ale nevidí dobře. Má je oslovit? Ne, musí si to promyslet. Má čas, přijdou zase, ještě jich je tam devět, co dnes hodlají zmrzačit. Proto ten sviňák Bruno mlel o těch míchaných vejcích. Bestie.

Zatíná prsty do látky na lůžku. Jak to ráno vypadalo hezky, a jak se všechno strašlivě zvrtlo. Během chvilky. Sáhne si směrem k rozkroku, má ruku od krve. Možná pořád krvácí. Ulekne se. Co když ho nezašil dobře? Co když tady vykrvácí? Dřív, než ho uvidí Danl? Třeba pak vůbec nezjistí, že tady byl. Když tady vykrvácí a umře, tak ho asi hned odnesou. Nebo napřed ještě budou řezat, pitvat, a pak nechají spálit. Pořád je v šoku, pořád se nemůže na nic soustředit. Ale musí. Musí.

„Prosím! Potřebuju něco říct," zvolá zmučeným hlasem, když zřízenci odloží čtvrtého vykastrovaného kluka a chystají se odejít. Mluví na ně v jidiš, mají na prsou ty dva zkřížené trojúhelníky.

„Nemáme teď čas," odsekne jeden.

„Co chceš?" zeptá se druhý, hledí na něj se soucitem, asi mu je ho líto.

„Můj bratr … pracuje tady … asi …"

„Tvůj bratr? Tady? Kdo to je?" ulekne se zdravotník.

„Je doktor. Je někde u doktora Schrödera, pokud vím," sténá Joseph.

„Doktor? Nejmenuje se Daniel?"

„Ano, to je von … nešlo by mu říct … nějak … co já …"

„Musíme už jít," ozve se ten druhý zdravotník, „Ale zkusíme to nějak zařídit. Teď ale musíme makat, jinak nás zmlátěj," upozorní.

„Děkuju," klesne hlava Edelsteina na postel, zavírá své uslzené oči, celý se chvěje, třese, zatíná prsty do látky.

Je mu strašně. Tohle se stát nemělo, tohle ne. Vydržel by výprask, vydržel by mučení. Ale tohle už nejde vzít zpátky, z toho se nedá vyléčit. Pořád má před očima ty svoje koule, jak tam leží, na tom stolku. Ty už mu nikdo přišít zpátky nedokáže. A kdoví, co s nimi chtějí udělat.

NIC NEMÁ SMYSL

„Neštěstí, pane doktore! Hrozný neštěstí!" zvolá Libek, když vstoupí do pracovny svého nadřízeného.

„Neštěstí? Jaký neštěstí?" vstane Edelstein a mráz mu přeběhne po zádech.

„Hrozný. Váš bratr, Joseph!"

„Joseph?" vytřeští oči lékař.

„Právě před chvílí mu uřízli koule," má oči navrch hlavy zdravotník, a také soucitný výraz ve tváři.

„Cože?" zapotácí se Daniel, musí se chytnout stolu, „Co to žvaníš za nesmysly? Co by tady Joseph dělal …"

„Je to von, pane doktore, určitě. Byl jsem se tam podívat. Asi před dvěma hodinami mu uřízli koule."

„Uřízli …," klesne do židle lékař, je ve zřetelném šoku.

„Ten doktor, co mi spravil to koleno. Jemu a dalším jedenácti klukům."

„Cože?! Kde je?" vyskočí Edelstein.

„Na jiném oddělení. Váš bratr požádal jednoho zdravotníka, aby vás … ten to řekl mně. Tak jsem se tam byl podívat, radši, abych měl jistotu … Je to Joseph, poznal jsem ho," sklopí hlavu Libek.

„To je strašný," chvěje se po celém těle Daniel, „Avi, jak vypadá? Jak vypadá?"

„Nevím, pane doktore. Nevyznám se v tom. Ale jak asi může vypadat kluk, co mu právě uřízli koule?"

„Kde je? Musím hned za ním. Ukaž mi, kde leží!" vyrazí ke dveřím lékař.

Netrvá dlouho a stane na ložnici, kde naříká dvanáct mladých mužů, spíše opravdu kluků. Zapotácí se, musí se opřít o rám dveří. Uvidí i svého mladšího bratra, jak tam leží, jak sebou trhá, jak přerývaně dýchá. Zatím ho ještě nezaregistroval.

Náhle není schopný udělat ani krok. Jak moc se snaží bratry chránit, a teď … Isaac je v komandu, které je dopředu určeno k likvidaci, protože je svědkem hrozných zločinů. Dvojčata chce zkoumat ten nácek Mengele. A teď tady zmrzačili jeho dalšího sourozence. Není to nakonec boží trest? Boží trest za to, že on se podílí na pokusech na jiných pacientech? Aby pocítil, jaké to je, když mu zmrzačí vlastní krev?

Ne, takhle nesmí uvažovat. Teď musí udělat všechno, aby Josepha zachránil. Je sice zmrzačený, ale pořád není mrtvý. Snad se bude dobře hojit, má tady léky. Musí donutit Schrödera, aby si ho mohl vzít k sobě. Neví, co s nimi chtějí dělat, ale podle Zawela všichni, co je kastrovali v prosinci, už jsou po smrti. Ale proč si Schumann vybral zrovna jeho bratra? Je to opravdu jen náhoda, nebo je v tom zásah vyšší moci? Zachvěje se. Jak moc dlouho ho ozařoval? Jak moc je zdevastovaný?

Musí se uklidnit a začít uvažovat rozumně. Joseph bude potřebovat jeho podporu. Musí zachránit, co se dá. Pro svého sourozence dokáže najít dobré léky, poskytnout mu tu nejlepší péči. Varlata mu už nevrátí, to nedokáže, ale snad ho alespoň zachrání. Musí ho zachránit.

Dvakrát se zhluboka nadechne, a pak na velmi vratkých nohách jde směrem k lůžku, kde leží jeho bratr. Ten má oči zavřené, prsty křečovitě zaťaté. Už vidí jeho rozkrok, zmučený hoch leží nezakrytý a nahý. Zarazí se. Po nějakém ozařování nejsou žádné stopy, nikde nic popáleného. Co má tohle znamenat? Tak proč ho vykastrovali?

„Dane," ozve se zaúpění, ten zoufalý hlas se mu zařezává do mozku, zapotácí se.

„Josephe," vydere se staršímu sourozenci z úst, spíše zachrčí, rychle přistupuje k lůžku, něžně bere dlaň bratra do svých rukou, cítí, jak se ten celý chvěje.

„Dane, já už …," zalijí se oči chlapce slzami.

„Já vím, už mi to řekli," sedá si lékař na lůžko, „Je mi to tak strašně moc líto."

„Proč, Dane? Proč?" sténá zmrzačený mladík.

„Já nevím. Opravdu nevím," odpovídá starší bratr také zoufalým hlasem.

„To je … konec …"

„Ne, ne, to ne!" zvolá starší z Edelsteinů, „Je to strašný, co se stalo, ale konec to není. Dostaneš se z toho, to ti slibuju."

„Dane, neslibuj něco, co nemůžeš dodržet," zavírá oči hoch.

„Josephe, postarám se o tebe. Určitě," snaží se lékař, aby jeho hlas zněl rozhodně, pak jeho zrak sklouzne k rozkroku sourozence. Dering jistě zase postupoval velmi razantně, moc se s tím nepáral. Bude určitě třeba revize. Zachmuří se, je to zase prasečina. Nejen ta operace, ale i provedení. Naštěstí nekrvácí, to by tak ještě scházelo.

„Co tady děláte, kolego?" ozve se za jeho zády, a jím jako kdyby projel nůž, zná hlas toho řezníka, „Myslel jsem si, že už s doktorem Schumannem nespolupracujete," dodává chirurg, vzápětí ustrne, Daniel se totiž otáčí a co spatří v jeho očích … vypadá to, jako by se na něj chtěl vrhnout, „Co se děje?" udělá podvědomě krok dozadu, směrem od rozezleného mladého muže.

„Co se děje?" drtí mezi zuby Edelstein, „Právě jste mi vykastroval bratra, to se děje!"

„To je … Můj ty bože … Ale já nevěděl …," blekotá Wladislas.

„Pojďte stranou," ukáže židovský lékař velitelsky, snaží se zkrotit emoce, výbuch vzteku by nikomu nepomohl, a nejméně pak jeho zmrzačenému sourozenci.

Udělají pár kroků, vlastně nakonec vyjdou na chodbu.

„Nevěděl jsem, že je to váš bratr. Prostě je sem přivedli a … Kdyby to řekl, že je vaším bratrem …"

„Tak co? Tak byste ho nevykastroval?"

„Ne, tomu se nedalo zabránit, bylo jich tam zase moc, zase se přišli podívat. Musel bych ho operovat. Ale kdybych věděl, že je to váš bratr, uřízl bych mu jen jednu …"

„Jen jednu …," zaúpí Daniel.

„To byl rozkaz. Půlce obě, půlce jen jednu."

„Rozkaz. Čí rozkaz? Doktora Schumanna?"

„Ano, jistě. On je sem poslal."

„Ale proč? Nezdálo se mi, že by byl ozářený …"

„Ne, tyhle neozařoval. U těch se má sledovat, jak se budou měnit, když jim odebereme jedno nebo obě varlata."

„Sledovat! Jak se budou měnit! Kvůli tomu nechá zmrzačit dvanáct chlapců?!" vyráží ze sebe konsternovaně Edelstein.

„Vás tady ještě něco překvapuje?" zavrtí hlavou Dering, „Pane kolego, to s vaším bratrem je mi líto. Ale nedalo se s tím nic dělat. Jen snad mu to jedno varle nechat. Teď už je ale bohužel pozdě," povzdechne si a sklopí hlavu.

„Pozdě," zaúpí Daniel, „Co s nimi má být?"

„Co já vím, tak mají být pozorováni. Delší čas. Jak se budou měnit. Jestli získají více ženských rysů. Tohle je cíl, pokud vím. Co bude potom …"

„Další pokusy, s nimi …"

„O žádných nevím. Ale čím si tady můžete být jistý. Je to celé nešťastná náhoda. Ale já s tím opravdu nic udělat nemohl," tváří se Wladislas smutně.

„Já vím, vy jen plníte rozkazy," řekne židovský lékař s notnou dávkou ironie, a taky potlačovaného vzteku.

„Ano, jen přesně plním rozkazy. Stejně jako vy," vrací úder polský lékař, a jeho kolegou projede zachvění. Ta slova jsou bohužel zcela pravdivá.

„Chtěl bych ho nechat přeložit, na to moje oddělení."

„To se musíte ale domluvit s doktorem Schumennem. Snad vám vyjde vstříc, když jste s ním spolupracoval. Do té doby musí zůstat tady, to jistě chápete."

„Chápu … já už nic nechápu," zní hlas Edelsteina hodně zoufale

„Mohu vám slíbit specielní péči. Prohlédnu ho, zreviduji šití. Ale pokud ho chcete přemístit, musíte se domluvit s doktorem Schumannem. Tohle jsou jeho pacienti."

„Domluvit …," zaúpí Daniel, „Podíváte se na něj?"

„Jistě, můžeme ho prohlédnout společně," přikývne Dering, pak chvilku zaváhá, než pokračuje, „Pane kolego, chápu vaše současné rozrušení. Ale zkuste se nad tím zamyslet, až opadnou emoce. Dobře víte, v jakém jsme tady oba postavení. Oba tady jen plníme rozkazy. Děláme, co nám nařídí. I vy máte plné oddělení pacientů, na kterých děláte pokusy. I vy jste byl se mnou, když probíhala kastrace těch předchozích. Soucítím s vámi, ale byl bych velmi nerad, kdybyste mi tohle kladl za vinu."

„Za vinu …," pozvedne Edelstein svůj zrak prosycený bolestí, zároveň ale začíná i racionálně uvažovat, co bude prospěšné pro jeho zmrzačeného sourozence, „Ne, máte pravdu, vy jste jen splnil příkaz. Jako ho plním já. Já taky někomu možná poškozuji bratra. Jen se z toho nemůžu vzpamatovat. Jsem z toho v šoku …"

„To naprosto chápu. Pane kolego, dohlédnu na něj, než se domluvíte s doktorem Schumannem. Ale dle mého mu teď žádné nebezpečí nehrozí. Má být zkoumáno, jak se jeho tělo bude měnit. Což bude jistě trvat dost dlouhou dobu. Mezitím třeba něco vymyslíte," hovoří Wladislav pokud možno co nejsoucitněji.

„Je to strašné, co se tady děje. K čemu nás tady nutí," říká tichým hlasem Daniel, „Když si představím, jak asi budu muset jít pokorně prosit toho, co nařídil zmrzačení mého bratra … Je to hrůza, strašná hrůza," skoro už šeptá.

Další slova už nepadnou, jsou totiž zbytečná. Edelstein musí uznat, že jeho polský kolega má pravdu. Vždyť on vlastně sám pomáhal, když Mengele vyšetřoval dvojčata. Odebíral jim krev, aby ji mohl dát ten nácek na rozbor. Nemohl tomu zabránit, tak se jen snaží, aby … O co se vlastně snaží? Když se ti němečtí doktoři rozhodnou Josepha nebo dvojčata dále poškozovat, nebo dokonce zabít, neudělá s tím vůbec nic. Maximálně se muže vzepřít a zemřít spolu s nimi. Cítí zase tak strašnou bezmoc, tak zoufalou bezmoc …

Když Joseph uvidí lékaře, který ho operoval, začne se celý třást. Jeho oči jsou vytřeštěné, z úst mu vycházejí neidentifikovatelné zvuky.

„Uklidni se," bere ho rychle Daniel za ruku, „Pan doktor tě jen prohlédne, zkontroluje, zda je všechno v pořádku."

„V pořádku …," zaúpí vykastrovaný mladík, jak může být něco v pořádku, když nemá koule, „To je von, co …," žaluje plačtivým hlasem.

„Pan doktor je vězeň jako my. Jen udělal, co mu nařídili. Kdyby to neudělal, tak by ho zabili. On za to nemůže," říká bratr lékař s velkým přemáháním. Mluví v jidiš, operatér jim nerozumí.

„Nebude mě zase něco řezat? Neuřízne mi i ptáka?" ptá se chlapec zoufalým hlasem.

„Ne, ne, už žádná operace."

„Určitě? Určitě?"

„Ano, jen se pan doktor podívá na tu ránu. Lež klidně, nemusíš se bát, postarám se o tebe," slibuje Daniel něco, o čem neví, jestli dokáže splnit.

Dering počká, než na něj jeho kolega kývne, pak si velmi pozorně prohlédne svoji práci. Pravda, dala se asi udělat precizněji, ale v těch podmínkách, a v té rychlosti … Ale kluk nekrvácí, což je hlavní. Jeho bratr má určitě ulité vhodné léky, které mu dá, aby zabránil infekci. Tohle je nepříjemná komplikace, nepotřebuje tady vést válku s židovskými lékaři, zvláště teď, kdy i oni získávají daleko lepší postavení. Když nad nimi někteří esesáci začínají držet ochranou ruku. Ale on přece nemůže za to, koho mu oni položí na stůl. Však by se ten židovskej doktor zachoval stejně, kdyby mu to nařídili. Taky by říznul.

„Všechno je v pořádku," řekne, pak se narovná. Radši půjde pryč, ať jsou tady ti dva sami, určitě ho teď ani jeden z nich nechce vidět. Ale to je pochopitelné, kdyby ho vykastrovali, taky by nechtěl vidět toho, co mu je uříznul.

„Dejte na něj pozor, prosím," řekne úpěnlivým hlasem Daniel, a zaregistruje přikývnutí svého kolegy, „Josephe, musíš teď ležet klidně, abys nezačal krvácet. Postarám se, abys měl tu nejlepší možnou péči. Zajistím ti vhodný léky. Moc to bolí?"

„Bolí … tady to bolí," ukáže postižený mladík na hruď, kde tuší srdce, „Vlastně tady," zamíří svým prstem na hlavu, „Teď už nejsem nic …," zašeptá a zavře oči.

„Ne, pořád žiješ, a to je hlavní."

„Možná by bylo lepší, kdyby mě rovnou zabili …," šeptá chlapec, oči nechává zavřené.

„Ne, ne, pořád je proč žít. Všechno se dá překonat. Josephe, teď jsi pořád v šoku, teď o tom nemá smysl mluvit. Všechno probereme později, až se začneš hojit, uzdravovat."

„Později … stejně mě nakonec zabijou. A ty to dobře víš. Jen se mě snažíš utěšit, uklidnit," sténá mladší sourozenec.

„Nechtějí tě zabít. Jen chtějí pozorovat …," zarazí se Daniel, ne, o tomhle nemůže mluvit, „Josephe, postarám se, aby ti už neubližovali."

„Teď už je to jedno … už nejsem nic … už nemám koule … přitom … já nikdy … se ženou … Všechno je ztracený. Jsem … jsem … nic."

„Josephe, teď to nebudeme řešit. Jsi ještě v šoku. Nechám tady Aviho, aby na tebe dohlížel, domluvím se tady, aby tu mohl zůstat. Kdybys něco potřeboval … přijdu se na tebe podívat. Josephe, je mi to tak strašně líto … ale my to zvládneme …," říká úpěnlivým hlasem bratr lékař, je mu příšerně. Jak se tohle jen mohlo stát.

„Já … nevím … už je všechno stejně ztracený," upadá do apatie vykastrovaný mladík, trpí fyzicky i duševně, ale dle všeho je ta duševní trýzeň větší.

Daniel vstane, jde se domluvit s Deringem, který zběžně prohlédl i další pacienty. Spolu domluví přítomnost zdravotníka z jiného oddělení.

„Avi, zůstaneš tady," nařizuje vzápětí Edelstein svému podřízenému, „Budeš tady, u něj. Kdyby nastaly jakýkoli komplikace, třeba začal krvácet, hned pro mě přijdeš. Nebo kdyby začal bejt moc neklidnej … Musí ležet, moc sebou neházet. Třeba si s ním povídej …"

„Povídat?" tváří se Libek hrozně nešťastně, „Jak si s ním mám povídat? Co mu mám říkat? Potom, co mu tohle udělali?"

„Já nevím … já prostě nevím. Říkej, co chceš … ale ne vo tom, co se stalo. Nebo ho jen drž za ruku. Já taky nevím … Prostě nechci, aby zůstal sám."

„Rozumím, pane doktore. Já jen … abych něco neplácnul … co by ho ještě víc rozrušilo. Pokud to teda vůbec ještě jde," podívá se zdravotník na postiženého chlapce.

Lékař už nic neřekne, jen pajdavého mladíka poplácá po ramenou, pak zamíří do prostor, kterým tady šéfuje. Je ve strašném psychickém stavu, v šoku, potom, co viděl svého sourozence tak zmrzačeného. Tak vyřízeného. Tohle se nemělo stát. Jak ho jen mohl ten Schumann vybrat? Proč sahal do komanda Kanady? To neměl k dispozici dost jiných, nových? Jak ho nenávidí, tu zrůdu, co nemá právo si říkat doktor.

Svolá si svoje podřízené, tedy další tři zdravotníky a taky doktora Abramoviche. Ti se zděsí, když ho uvidí v tak hrozném stavu. Nic neříkají, ale jejich oči pokládají otázky. Mnoho otázek.

„Pane doktore," obrátí se Edelstein na svého kolegu, „zkuste to nějak chvíli zvládnou sám. A vy nepočítejte s Avim. Nechal jsem ho na jiném oddělení," přejede si rukou přes čelo, „Stejně se to dozvíte, tak … Před pár hodinama, tady, vykastrovali mého bratra. Josepha. Je mu jen šestnáct let. Udělali mu to jen proto, aby mohli pozorovat, jak se to na něm projeví. Nakolik mu zůstanou mužské rysy, a nakolik začne nabírat ženské …"

Ani teď jeho podřízení nepromluví, jen třeští oči.

„Avi je tam s ním, nechal jsem ho tam, kdyby se mu přitížilo. Taky aby ho uklidňoval. Já sám jsem dost vyřízenej, proto … Taky musím něco udělat … i když nevím co. Ale to se vás

netýká. Já jen, zkuste to tady zvládnout. Ať nejsou ještě další problémy," říká Daniel žadonivým hlasem, je strašně zdrchaný.

Oba Šimonové odejdou, stejně tak doktor Abramovich, naopak Weiss zůstane stát, tváří se však hodně rozpačitě. Je vyzván pohledem, aby promluvil.

„Je to strašný, pane doktore. Možná bych mohl … taky jsem si tím prošel …"

„Tobě ale zůstala aspoň jedna koule, Zaweli. Jemu uřízli obě …"

„Ale i tak. Mluvil jsem přitom s těma, co přišli vo vobě … vím, jak se cítili … co je nejvíc trápilo …"

„Děkuji, Zaweli, možná tvoji nabídku využiju, později. Ale hlavně mu neříkej, co s nima pak udělali, jak je …," nedokončí lékař, už mu zase běhá mráz po zádech. Co když jeho bratra nakonec selektují a pošlou do plynu? Až se dozvědí, do chtějí vědět?

„Jistě, pane doktore. Třeba něco vymyslíte, abyste ho zachránil …"

„Snad. Snad mám nějakej čas … chtějí ho pozorovat … ty zrůdy. Neskutečný zrůdy. Jen tak vykastrovat šest kluků, úplně, a dalších šest napůl … jen aby mohli sledovat, jak se měněj. Jejich rysy, možná i povahy … Tohle je strašný místo …"

„Pane doktore, my s tím ale nic udělat nemůžeme. Jen se snažit pomáhat těm, co je tady mučí. Různě …"

„Však i my je tady mučíme … na tom našem oddělení …"

„My ne, pane doktore," zavrtí hlavou Weiss, „Když tu nebudeme my, tak tu budou jiný, a jim stejně budou ubližovat. Nemůžete tomu zabránit … Pane doktore, vypadáte strašně. Je toho asi na vás moc. Ty dvojčata, a teď ten další bratr …"

„Dvojčata," zaúpí Edelstein.

„Jsem hlupák, promiňte, ještě tohle vám připomínat," kaje se zdravotník.

„Zaweli, smažím se je tady chránit … a přitom … dvojčata mi bere jeden z nich, Josepha teď jinej nechal vykastrovat … Možná ho nechá zabít, až se dozví, co chtěl vědět … Jsem z toho tak zoufalej …"

„To je vidět, pane doktore," podívá se pátravě Weiss, „Ale nesmíte se nám zhroutit. Potřebujeme vás. Nejen vaši bratři, vaše přítelkyně, ale i my tady. Nakonec i ti naši pacienti. Kdoví, kdo by místo vás přišel, jakej by byl …"

„Ty už mě vodepisuješ?" pozvedne Daniel své bolestí prosycené oči, „To vážně vypadám tak strašně?"

„Po pravdě, vypadáte. Je toho na vás moc. S těmi bratry. A taky si pořád vyčítáte, co se děje na tom našem oddělení. Jste zničený z toho, že jim nemůžete líp pomoc."

„Máš pravdu. Jsem zoufalej. Cítím tak strašnou bezmoc. Voni si můžou dělat, co chtěj. Co je napadne. Zabíjet nás, kdy se jim zachce. Kastrovat zdravý lidi, nakazit je, zabít je, pitvat je. To je taková hrůza … máš pravdu, někdy se sám ptám, jestli se tohle dá vydržet …"

„Pane doktore, nemám vám udělat kafe? Vy si dáte cigaretu, trochu se uklidníte …"

„Jsi hodnej, Zaweli, ale tohle zvládnu sám."

„Jak chcete, pane doktore," pokrčí rameny zdravotník, „Asi chcete bejt sám," podívá se pátravě, chvíli uvažuje, než pokračuje, „Nejsem možná tak hodnej, myslím taky sám na sebe. Bez vás by každej z nás tady, co tu sloužíme, každej z nás by byl už mrtvej. Zachránil jste nás. Určitě zachráníte i svého bratra. Všechny svoje braty," opraví se.

„Tenhle úkol … jak se zdá … je nad moje síly," svěsí hlavu Daniel, „Zaweli, máš pravdu, potřebuju bejt chvíli sám," podívá se prosebně.

Weiss přikývne, pak se otočí a beze slov odchází. Naopak lékař si jde uvařit kávu, inspirovaný nápadem svého podřízeného, pak se podívá na skříňku svého šéfa. Na chvíli zaváhá, pak vezme skleničku a nalije si pořádného panáka. Tuplovaného. Je to blbost, potřebuje zůstat střízlivý, ale taky se potřebuje uklidnit. Chce se mu strašně řvát, chce se mu všechno rozbít.

Zároveň cítí, že nemůže dělat téměř nic. Když ho Schumann pošle do prdele, nic nezmůže. Když bude ten nácek chtít, může Josepha rozkuchat, může s ním dělat, co ho napadne. A on tomu nijak nezabrání.

To samé Mengele s dvojčaty. Zatím je jen měří, sleduje, ale co bude dál? Až bude mít všechno změřené? Jaké šílené testy vymyslí pak? Co kdyby třeba jednomu také uříznul koule, aby mohl pozorovat, jak bude rozdílný jejich vývoj? Je to šílené, o čem přemýšlí, ale vlastně tady se může stát cokoli. Kdykoli. Komukoli. Ty zrůdy nad nimi mají absolutní moc, nic je nedokáže zastavit. Slovo soucit jim nic neříká. Cítí se jak nadlidi, a podle toho se chovají.

Další hodiny prožívá jako ve snách, mine oběd, moc mu nedá. Pak se jde znovu podívat na Josepha, tam u něj sedí Libek, on jen nakoukne. Najednou nechce s bratem mluvit, neví, co mu má říct. Tak se jen přesvědčí pohledem, že je v pořádku, relativním pooperačním pořádku, a zase se vrací do svého kutlochu. Dá si další cigaretu, další kávu, a taky dalšího panáka. Už alkohol začíná silně cítit, ale právě tohle potřebuje. Otupit svoje smysly, tak těžce zasažené.

Ztrácí pojem o čase, jen tam tak sedí, nasává a pokuřuje, ubíjí sám sebe strašnými myšlenkami. Všechno se mu vrací, poslední pohled na matku, sestřičku a bratříčka, tam u vlaku. Pak už je nikdy nespatřil. Jak hledal svého otce u jeho komanda, a on už byl tou dobou mrtvý. Zplynovaný. Jak pak vedl Davida na smrt, na injekci, aby mu ušetřil utrpení dlouhého umírání v plynové komoře. Na dvojčata, jak je nahé nechal Mengele fotografovat, už jsou v jeho spárech. Nevzdá se jich, to mu jasně řekl. A teď Joseph. Tak moc si přál, aby právě on z nich přežil, přišel mu vždycky na svůj věk ohromně silný, odolný. Jenže teď je z něj jen mrzák. Mrzák, co ho pravděpodobně zabijí, až už ho nebudou potřebovat, ke svému výzkumu. Šílenému výzkumu.

Nedokáže nic. Nikoho nedokáže ochránit. Však nakonec neochrání ani Helene a ani sám sebe. Taky je nakonec zabijou. Všechny je nakonec zabijou. Jen to protahuje, nic jiného. Jen co jeho služby nebude Schröder potřebovat, nechá ho zlikvidovat. Tak proč se tak snažit. Nemá smysl si nic namlouvat, dvojčata i Joseph už jsou ztracený, Isaac taky, a on s Helene jakbysmet. Jen se jim tady žije o něco lépe, jen jim dávají více času. Ale nakonec skončí všichni stejně, v některé z pecí těch nových krematorií. Myslet si, doufat v něco jiného, je jen naivní snění.

Dveře se rozletí, v nich stojí doktor Schröder. Daniel vyskočí, lépe řečeno drápe se na nohy, zírá na něho zakalenýma a zarudlýma očima, lehce se potácí. To už ovšem valí svoje oči esesák, ve vzduchu cítí kromě kouře i alkoholové výpary, vidí stav svého chráněnce.

„Ty ses vožral!“ vysouká ze sebe, tohle by určitě nečekal, jeho osobní vězeň je vždy tak precizní, upnutý, svědomitý. A teď zřetelně ztrestal zdejší zásoby tvrdého alkoholu, jinak si jeho stav neumí vysvětlit.

„Opilý? Trochu … asi …,“ blábolí Edelstein, pak mávne rukou, „Je to jedno. Všechno už je jedno,“ říká rezignovaně.

„Co … co ti zase přelítlo přes nos!?“ objeví se v očích nácka blesky, takhle mu ten zmetek vrací všechno to dobrodiní, co tady pro něj dělá?

„Přelítlo … spíš co ulítlo … někomu …“

„Ty hovado zasraný! Ty seš úplně vožralej! Dyť vůbec nevíš, co žvaníš! Co si to dovoluješ? Vychlastat moje zásoby, uprostřed dne! Co kdyby tě tady takhle někdo našel … někdo jinej! Ale tohle už si přehnal! Trpěl jsem ti ty tvoje výlevy, ale tohle už si vážně přehnal!“

„Všechno … všechno … nic nemá smysl. Nic tady …“

„Ty debile! Zapomínáš na naši dohodu?“

„Dohodu … co je to za dohodu … smět žít jen o trochu déle, než ostatní. Stejně nás tady všechny nakonec zabijete, všechny. Nikoho z naší rodiny neušetříte. Jen to protahujeme, ale nakonec, nakonec … všechny nás zabijete. A kdoví, co s námi předtím budete ještě dělat …“

„Ty ses vážně posral,“ nevěří Johann svým uším, je naprosto šokovaný.

„Máte pravdu … jsem … jsem naprosto vyřízený. Už … už je toho na mě … moc. Tohle se nedá vydržet … Asi tu dohodu … asi jí nebudu moci dodržet … Já už prostě takhle dál nemůžu," blábolí Edelstein, napůl opilý, napůl v naprosté depresi. Zničený, zlomený.

„Ty pitomče! Vožereš se a pak nevíš, co žvaníš. Nejradši bych tě … Vypadni vodsud! Běž se někam zašít. Někam, kde tě nikdo nenajde. Jdi se z toho vyspat, ty blbče. Až budeš střízlivej, tak si to spolu vyřídíme, to si piš! Tohle ti nedaruju!" šlehají blesky z očí Schrödera.

„Pane doktore, co si myslíte, jako lékař, co si myslíte, že může jeden vydržet? Kolik toho může vydržet, než se z toho zblázní? Zhroutí?" dodává alkohol odvahu židovskému lékaři, možná i hrozný vztek, který ho doslova pohlcuje, „Nejdřív mi zavraždíte matku, malého bratříčka a sestřičku. Pak mi zabijete otce, donutíte mě, abych podržel vlastního bratra, když ho vraždíte. Musím se tady koukat na to, jak tady mrzačíte stovky jiných vězňů a vězeňkyň. Dennodenně," žaluje dál lehce zvýšeným hlasem, prosyceným emocemi, strašnou bolestí, lítostí.

Esesák jen valí oči, vůbec toho pokorného Žiďáka nepoznává.

„Mého dalšího bratra Isaaca … ten musí být u toho, když se vraždí lidi, přikládat je do pecí. Nakonec ho do jedné z nich strčíte taky. Už dávno je odsouzený zemřít," pronáší Daniel další část své obžaloby, „Pak mi seberete dvojčata. Teď je jen měříte, berete jim krev, moc jejich krve. Co bude pak? Kdy do nich poprvé říznete? Kdy je nakonec zabijete, abyste je mohli pitvat? A teď Joseph. Jen kvůli tomu, abyste mohli pozorovat, jak se bude měnit, jen kvůli tomu uříznete šestnáctiletému klukovi jeho varlata. Abyste ho mohli pozorovat, jak přestává být mužem … Pak ho zabijete, pokud ho předtím ještě nepodrobíte dalšímu experimentu. Nakonec dojde i na moji Helene a na mě. Co jste pro nás dva přichystali? Jak nás sprovodíte ze světa? Rychle, nebo na nás napřed taky uděláte nějaký experiment? Otrávíte nás? Nakazíte nějakou nemocí? Popálíte? Nebo do nás budete řezat? Jak mám při tomhle všem zůstat při smyslech? Jak mám pracovat, když vím, jak to dopadne? Když mi před mýma očima … ztrácím tady jednoho bratra za druhým … nemůžu jim pomoc. Tohle se nedá, pane doktore, tohle se nedá …"

„Co to žvaníš?" třeští oči Johann, „Přece jsme se domluvili …"

„Pane doktore, já už nemůžu," klesne Daniel na židli, celý se teď chvěje, ruce se mu příšerně třesou, i hlas, „Já už nemůžu … vracím vám vaše slovo … udělejte se mnou, co chcete. Třeba … tak mě zabijte. Neprotahujte to. Já už prostě dál nemůžu …"

„Co se stalo?" vypraví ze sebe nácek konsternovaně.

„Celý den … už několik hodin … o všem přemýšlím … Nic nemá smysl. Jen to oddaluji, protahuji, ale nakonec … všichni tady umřeme … tak nás zabijte, zabijte nás hned, a ukončete to naše utrpení …"

„Ty ses … tady se takhle vožereš … a pak … dyť ty vůbec nevíš, co teď žvaníš! Zpiješ se jak hovado, a pak máš takový debilní myšlenky."

„Ne, ne … tím to není … Pane doktore, od začátku se je snažím chránit, bratry, Helene. S vaší pomocí, i s pomocí těch … Ale nemá to smysl. Dvojčata už má ten váš kolega, jasně mi řekl, že se jich nevzdá. A Josepha … pane doktore, je mu jen šestnáct let! Takový urostlý, statný a hezký mladík. A teď … dneska … ho tady vykastrují. Jen tak, abyste mohli pozorovat … tohle se opravdu už nedá … S tímhle já už nedokážu žít …"

„Jakej Joseph? Co se stalo?"

„Pane doktore, když to byli cizí … snažil jsem se, otupět, vydržet. Ale dívat se, na svou vlastní krev … ještě u toho málem asistovat … ale proč málem … vždyť já jsem u toho. To opravdu nejde. Tohle po mně nemůžete chtít. Tohle já prostě nezvládnu," sklopí hlavu Edelstein, dýchá přerývaně, celý se chvěje. Alkohol mu pomohl odbourat zábrany, pomohl mu říci, co si myslí. Podpořil jeho úzkostný stav, prohloubil jeho beznaděj. Nevidí už žádné východisko, pro nikoho, na kom mu záleží. Všichni tu jsou v pasti, ztraceni. Je jen otázkou času, kdy kdo z nich zemře. Nikdo z nich nemá žádnou naději, ani tu nejmenší.

„Ten Joseph … ten tvůj bratr … co se stalo?“ ptá se Schröder rozrušeným hlasem, pak vztekle mrskne tašku a čepici na stůl, posadí se na židli proti svému slouhovi.

„Joseph … je mu jen šestnáct … dneska … před pár hodinami … doktor Dering mu odejmul varlata. Na příkaz doktora Schumanna. Budou sledovat, jak se začne měnit. Jak začne ztrácet mužské rysy, jak se začnou projevovat ty ženské … Nějaký čas ho budou sledovat, potom … Potom, nevím, co bude potom. Možná ho milosrdně utratí, možná předtím podrobí nějakým dalším experimentům. Byl jsem za ním … viděl jsem ho tam … celého zakrváceného, zničeného, zoufalého, vyřízeného …“

„Do prdele!“ uleví si Johann, „Proto ses tak vožral?“

„Já, já … já už prostě nemůžu … Pane doktore, vy jste vždy dodržel slovo, směrem ke mně, a k Helene. Snažil jsem se … myslel jsem, že to zvládnu. Ale tohle … tohle už je nad moje síly. Tohle já už nedám, pane doktore. Dvojčata, Joseph …“

„Dvojčata ti přece nikdo nevraždí, jen je Josef pozoruje. Nechce jim ublížit.“

„Jak dlouho?“

„Co jak dlouho?“

„Jak dlouho tohle vydrží? Kdy začne … jiné pokusy … na nich? A Joseph? Možná je to osud, možná je to znamení, pro mě. Trest, za to, že s vámi spolupracuji. Já vám pomáhám mučit ty pacienty, a tak se teď musím dívat, jak moji sourozenci …“

„Nesmysl. Mluví z tebe chlast. A taky zoufalství. Asi to nebyl hezkej pohled, na toho bratra. To chápu. Ale … co teda vlastně chceš?“

„Co já chci? Co já chci?“ vytřeští oči Daniel, „Copak na tom tady záleží? Vždyť já nic ovlivnit nemůžu. Co chci, to je přece naprosto nepodstatné. Snažil jsem se udržet co nejdéle při životě, přežít tady co nejdéle, a totéž dosáhnout pro svoje bratry, Helene. Ale dneska … dneska jsem o tom moc přemýšlel … Náš osud je nevyhnutelný. Odsoudili jste nás k smrti, odsoudili jste nás zemřít. Nemáme, jak se vám bránit. Jen svou spoluprací to snad na nějaký čas oddálit. Ale proč, když to nakonec stejně skončí tak, jak jste vy určili? K čemu těch pár měsíců navíc, měsíců plných hrůz, utrpení? Jsem zbabělec, bojím se smrti. Mám strach umřít. Proto to všechno … Ale uznejte, pane doktore … oba jsme vzděláni … máme rozum, známe logiku … a ta je neúprosná. Všechno moje snažení, to je jen oddalování nevyhnutelného. Naivní, ze strachu.“

„Jak se zdá, tak ten alkohol ti ten strach dost odboural,“ ušklíbne se Schröder, ale zůstává hrozně zachmuřený.

„Asi ano. Určitě ano. Něco se ve mně asi zlomilo … bez těch panáků bych to určitě nikdy nedokázal říct. Ale ten Joseph … Určitě budu mít hrozný strach, až mě pošlete umřít … Určitě. Nejsem hrdina, určitě se předtím podělám … Ale … I vy musíte uznat, pane doktore, že mám naprostou pravdu. Jen ten náš strach ze smrti, jen ta naše touha přežít, dána asi něčím pudovým, jen to nás nutí vám tady sloužit. Dělat strašné věci. Ale možná je nějaká mez, která, když se překročí … Neumím to vysvětlit. Asi dneska, asi s tím Josephem, asi se něco stalo. Ve mně.“

„Hlavně ses vožral. Až vystřízlivíš, tak budeš mluvit jinak,“ zavrčí Johann.

„Možná, pane doktore, možná,“ povzdechne si Edelstein, „Asi máte pravdu. Ale to nic nemění na té mé. Na neúprosné logice, co se týká našeho osudu, mého a mých blízkých. Víte, pane doktore, strašně rád bych je zachránil … hodiny už na to myslím … ale nenacházím způsob, jak to udělat. Isaac je u těch komand dopředu odsouzený, Joseph je zmrzačený, navždy. A ta dvojčata. Co si budeme namlouvat, jsou zcela v rukách toho vašeho kolegy. U těch měření to neskončí, to oba dobře víme. Na to jsme tady oba dost dlouho. Takže zbývám jen já a Helene …“

„Tak jsme se přece dohodli! A já tu dohodu plním!“

„Ano, plníte. Ale stejně nakonec … vždyť víte. Konečné řešení, nebo jak to nazýváte. Tak hezky, uhlazeně, aby to dobře znělo. Speciální péče, zvláštní léčka, konečné řešení. Všechno jen synonyma pro smrt. Pro vraždu. Já i Helene jsme přece také odsouzeni zemřít, nikdo z nás, co

jsme tady, přece nemá přežít. Jen některým z nás jste dali odklad, abychom pro vás pracovali. Tak jaký to dává smysl? Sám to nechápu. Nechápu, proč v sobě živíme tu naději, která žádná není. Vždycky budete mít dost času nás povraždit. A vy to uděláte, tím jsem si jistý. Vy nezaváháte. Nikdo z vás nezaváhá. Jako nezaváháte, když posíláte do plynu ty ženy a děti, ty moc mladé, nebo ty moc staré. Nemocné, slabé. Vy ne, vy nezaváháte. Tím jsem si jistý."

„Tak co chceš, ty blbče? Mám tě vodprásnout, než vystřízlivíš? Dokud ti alkohol dodává vodvahu? Nebo mám počkat, až vystřízlivíš? Až zase dostaneš rozum? Strach vo život?"

„Udělejte, co musíte, pane doktore," jen lehce pokrčí rameny zlomený mladý muž, v jeho očích je rezignace, apatie. Hodiny se tady trýznil těmi nejhoršími myšlenkami, vzpomínkami.

„Di do prdele!" vstane Schröder, vezme svoji aktovku a čepici. Bez dalšího pak opustí místnost, kde na židli zůstává sedět zhroucený židovský lékař.

DĚSIVÁ ZPOVĚĎ

„Pane doktore, musíte stát rovně," sykne Weiss, hledí s velkými obavami na svého nadřízeného, který se potácí na apelu. Tam se jim ho podařilo dotáhnout. Jestli si jeho stavu někdo všimne, bude z toho určitě obrovský průser. Snad dokáže vydržet, snad ten apel nebude příliš dlouhý. Snad ho budou šanovat, když je tím vedoucím lékařem.

Všichni zdravotníci si oddechnou, když je dán pokyn k rozchodu, nenápadně se naskládají kolem Daniela a ve svém středu ho vedou do jeho kanceláře. Je dost hotový, a oni mají strach, co z toho nakonec bude. Vždyť jsou na něm závislí, on si je vybral. Pokud ho vyhodí, respektive potrestají, jedno zda rovnou kulkou nebo přeložením, tak co pak bude s nimi?

Usadí lékaře do křesla a udělají mu kávu, zůstane tady malý Šimon a Zawel, naopak Avi se vrací za Josephem a velký Šimon s Ephaimem za pacienty. Ti musí dostat večeři a taky medikaci.

V kanceláři panuje stísněné ticho, Daniel má o čem přemýšlet, už se mu začíná v hlavě rozkládat odpolední rozhovor s Johannem, a tuší, že ten bude mít asi vážnou dohru. Ale je pořád v hluboké depresi, navíc stále silně ovlivněný alkoholem. Naopak oba zdravotníci necítí potřebu cokoli komentovat, jejich vedoucí je na šrot, což je na takovéhle místě ohromně nebezpečné, ač má prominentní postavení.

Náhle vytřeští oči a ustrnou, ve dveřích totiž stojí doktor Schröder, a netváří se vůbec přívětivě. Zpraží zdravotníky strašným pohledem, a ti notně poblednou.

„Ven!" zařve na ně, oni kolem něho prolétnou jak blesk, jen aby byli co nejdále z jeho dosahu.

Esesák nic neříká, jen se ušklíbne, když se Daniel hrabe na nohy a potácí se před stolem. Ale i on mlčí, dneska už toho řekl víc než dost.

Nácek odloží čepici, také aktovku, pak zapluje ke stolu, kde mu místo přepustí jeho podřízený. Stále za hrobového ticha si sedne, vyndá z tašky papírový pytlík. Ten roztrhne, je v něm slanina, nádherně vonící, je jí pořádný kopec. Poté vyndá další sáček, v němž se nachází rozkrájený chleba. Snad půlka bochníku. Do třetice sáhne do aktovky a na stole končí litrová láhev bez označení, asi nějaká domácí pálenka. Tou naplní dvě menší skleničky.

„Sednout!" houkne na konsternovaného vězně, který si rychle přitahuje druhou židli a umísťuje ji ke stolu. Na ni se pak posadí, v jeho očích je údiv, ale pořád taky hrozná bolest, zoufalství, beznaděj.

„Pane doktore …," hlesne.

„Tohle je moje vodpověď, ty nevděčníku," řekne Johann, a jeho spolusedícímu proběhne mráz po zádech.

„Vaše odpověď …“

„Vodpověď na ty tvoje vodpolední výlevy. Urážky a vobviňování.“

„Urážky?“

„To je jedno, kdoví, jestli si pamatuješ, co si všechno plácal.“

„Vím to moc dobře, pane doktore,“ stiskne rty Daniel, „Jen jsem zhodnotil reálně naše naděje, moje a mých blízkých,“ dodá sveřepě, snaží se zmobilizovat své vnitřní síly, ovládnout svou mysl, okupovanou požitým alkoholem.

„Hovno!“ okomentuje výrok vězně esesák, „Tak, na co čekáš. Koukej si zobnout a přiťukneme si,“ ukáže na slaninu i na skleničku, podle vůně šířící se místností jde o slivovici.

„Co to děláte, pane doktore?“ bere si Edelstein třesoucí se rukou kousek slaniny, druhou pak panáka. Jak lahodně chutná, ten kousek zvířete.

„Starám se vo svoji investici, ty nevděčníku,“ odpoví Johann, ale z jeho hlasu nezní až tak moc zloby, to už jeho protějšek pozná. Spíš rozpaky, nejistota, „Dělej,“ dodá a kopne do sebe slivovici, jeho židovský kolega si jen decentně usrkne, „Najednou se upejpáš,“ okomentuje to jeho šéf.

„Proč tohle děláte, pane doktore?“ ptá se stísněným hlasem Daniel, „Něco jako poslední večeře? Pro odsouzence?“

„Di už do prdele, s těma svejma pohřebníma kecama,“ zavrtí hlavou Schröder, „To vodpoledne jsem jako neslyšel. Budiž, beru, vidět svýho bráchu bez koulí, to tebou může votřást. Ale teď se už budeme bavit vážně.“

„Vážně … Co z toho odpoledne nebylo vážně … Možná hodně emocí, ale co jsem říkal … Nikdo z nás tady nemá žádnou naději …“

„No když budeš takhle vyvádět, tak určitě ne,“ ušklíbne se esesák, „Jinak … co tvůj mozek? Je schopnej rozumně uvažovat? Nebo si pořád vožralej jak zákon káže?“

„Trochu jsem opilý, asi také v depresi. Ale uvažovat … snad mohu …“

„Tak sláva. No tak, ber si, nenech se pobízet,“ ukáže Johann na pochoutku na stole, i na chleba, sám si nalije dalšího panáka, toho vyzunkne taky naráz. Znovu naplní skleničku, „Tak se snad budeme moct bavit vážně, ne?“

„Vážně … pane doktore, ten šourek už nikdo mému bratrovi zpět nepřišije, už mu nikdo nevrátí jeho varlata. Je navždy zmrzačený. Navíc ho tady jistě doktor Schumann nenechá dlouho takto běhat. Pokud vím, tak ti, co byli kastrováni v prosinci, jsou už po smrti.“

„Tak jednoho máš tady na našem voddělení, pokud vím. Já vím, tomu jedna zůstala. Prostě to byla smůla, že mu ten polskej řezník ufiknul vobě. Jinak se ale dost mejlíš.“

„Mýlím? V čem se mýlím?“

„Skoro ve všem, cos tady plácal, vodpoledne. Nevěříš? Ne? Tak začnu tebou a tou tvojí. Copak jsem ti neřekl, že si hodlám zařídit podobnou praxi, jako má Carl? Pozdějš, až tohle běsnění skončí? Nebo možná i dřív, když se to bude moc táhnout. Můžu si tam tebe a tu tvojí vzít. Jako kvalifikovanej personál. Tohle jsem ti přece slíbil, ne? Nedržím snad slovo?“

„Držíte, pane doktore. Já jen … podle mého je tohle nad vaše síly. Ani vy nedokážete přece zabránit tomu, aby nebylo naplněné to vaše předsevzetí, tedy nás všechny zahubit …“

„Divil by ses, co všechno já dokážu,“ řekne Schröder hodně sebevědomě, „Když něco dobře zdůvodníš … Dá se toho udělat hodně. Třeba si i pohrát s rasovým původem, ze Žida udělat polovičního, nebo dokonce … Taky, když někdo je přínosem, pro říši, nezpochybnitelným, díky jeho vědeckejm kvalitám, tak … Tohle je ale moje starost, ne tvoje.“

„Zní to až moc hezky, pane doktore, než aby to mohla být pravda.“

„Chceš mě nasrat?“

„Ne, pane doktore. Ale uznejte, tady … Co říkáte těm lidem, než je nalákáte do těch plynových komor? Jak se tady budou mít dobře, jak dostanou najíst, jak se jen dezinfikují … A pak je spálíte."

„Ty máš prostě dneska hodně blbou náladu," zavrtí hlavou Johann, „Tak se rozhlídni, co jsem už pro tebe udělal. I pro tu tvojí. Než začneš zase s těma kecama. Radši nic neříkej! Co se týká toho tvýho bráchy, tam u těch krematorií. Tak co já vím, tak by měl bejt v brzký době povýšenej na unterkapa, což určitě znamená, že ho nikdo nechce v blízký době zabít."

„Jak tohle víte?" zarazí se Daniel.

„Já na rozdíl vod někoho celej den nechlastám," ušklíbne se nácek, „Mluvil jsem s tím velitelem, vod těch krematorií. Bere tvýho bráchu za velkýho vodborníka, na to spalování. I proto ho chce povýšit, i když je Žid. Takže mu tam nic chybět nebude, bude mít dost zřádla, nikdo ho nebude mlátit. Jasně, pokud něco posere, tak má smůlu, ale nejsme tady v nějaký vozdravovně. Ale podle všeho je dost chytrej, když si tohle dokázal zajistit. Tak snad nic neposere."

„Jenže pořád je svědek, nežádoucí svědek …"

„Tohle není přece na pořadu dne," zavrtí hlavou Schröder, „I kdyby dělali nějaký změny, v tom sonderkomandu, tak se to vězeňskejch funkcionářů týkat nebude. Nezlikvidujou si ty, co jim to pomáhaj řídit. Co jsou vodborníci. Takže pokud si to ten tvůj bratr nějak neposere sám, tak mu minimálně dost dlouhou dobu nic nehrozí."

„Ale nakonec …"

„Nakonec, nakonec. To teď přece řešit nebudeme. Tak dál. Ty dvojčata. Mluvil jsem znovu s Josefem. Jasně, bude je dál pozorovat, bude je zkoumat. Ale nezabije je, aby je mohl pitvat, jak se ty pořád vobáváš. Nebude jim dělat žádný drastický testy. Dyť von je skoro rozmazluje! Zeptej se jich, zrovna nedávno jim dával nějaký bombóny, nebo co. Jejich pitva by přicházela do úvahy, jen kdyby umřeli, tedy přirozenou cestou. No co, tohle vyloučit nemůžeš. Můžou vonemocnět. Sice se jim dostane nejlepší možný péče, jaká tady je … co kroutíš hlavou?"

„Já jen … ty selekce …"

„Ten Josef je těma dvojčatama doslova posedlej," zasměje se nácek, „Vyjednává pro ně zvláštní režim, aby mu je právě nikdo neselektoval, nezlikvidoval. A ty tvoje, ty budou mít určitě dobrou péči, i když vonemocní. Ale někdy je i medicína krátká. Tohle už neovlivníme. Ale aby je záměrně nechal zabít, tak to nemá v úmyslu."

„Vy mu věříte, pane doktore?"

„Jo, v tomhle mu věřím," odpoví rozhodným hlasem Johann, „No, a pak je tady ten nešťastnej kastrát. To je taky hodně divoký."

„Divoké … dost divoký popis pro zákrok, který musel podstoupit."

„Nemluvím vo tom zákroku, ale vo tom, jak se vocitnul mezi těma vybranejma."

„Teď vám asi nerozumím, pane doktore."

„To se nedivím. Mluvil jsem i s Horstem, jak vidíš, tak jsem se neflákal, na rozdíl vod někoho. A víš ty, co je zajímavý? Von nikoho z toho komanda Kanady na tu kastraci nevybral. Jen dvanáct nováčků, co jsou tady krátce."

„Prosím?" vytřeští oči Daniel.

„Sedíš si na uších? Tak se zeptej svýho bratříčka, co tam v tom komandu vyváděl, koho nasral, že mu tohle zařídil. Horst navopak nařídil, aby mu poslali dvanáct nováčků, podle danejch parametrů, věk, fyzická vyspělost. No a někdo tam místo jednoho nováčka napsal číslo tvýho bráchy."

„To je pravda?"

„To si piš. Horst byl dost nasranej. Jemu je teda jedno, koho bude mít na to pozorování, ale vůbec se mu nelíbí, že si někdo dovolí takhle manipulovat s jeho příkazem. Navíc, pokud vím, a ty jistě taky, tak se to dělá spíš navopak."

„Naopak?“

„Jen se nedělej. Dobře voba víme, co všechno tady dokážete za zázraky, vy prominentní vězni. Vyměnit někoho, zajistit mu lepší komando. Tohle ale bylo přesně navopak. Někdo prostě měl chuť se tvýmu bratrovi pomstít, zbavit se ho, co já vím. Tak ho tam nechal napsat.“

„Tohle jste všechno zjistil? Za těch pár hodin?“ tváří se hodně nevěřícně Edelstein.

„Zas tak těžký to nebylo. Stačilo pár telefonátů, pár rozhovorů. Tak takhle to je. Takže to, že nemá tvůj bratr koule, nebyla náhoda, ale postaral se vo to někdo tam v Birkenau. Ale to si dost naběhnul, tohle bude mít dohru. Asi nečekal, že se vo to někdo bude tak zajímat.“

„Zajímat …“

„No jasně. Musel si myslet, že do toho nikdo nebude šťourat. Prostě nějakejch dvanáct vězňů bylo vybranejch, na rozkaz důstojníka SS. Tak kdo by si to dovolil zpochybňovat? Kdo by se dovolil toho důstojníka ptát, proč byly vybraný právě tyhle? Správě tušíš, nikdo. Hotovo, vymalováno.“

„Ale to je strašné … přitom …,“ je teď hodně pobledlý Daniel, „Prosil jsem tam jednoho písaře, z jednoho bloku, aby na něj dohlédl …“

„No tak tos asi nevybral toho správnýho. Ale tohle nemohl udělat jen tak někdo, tohle muselo dost stát. Možná nasral někoho z toho komanda Kanady. Co si budeme povídat, voba dobře víme, jak tam kšeftujou. Kde s kým. Co všechno dokážou zorganizovat. Tak asi někoho uplatili, aby se tvýho bráchy zbavili.“

„Zbavili … když jste už mluvil s doktorem Schumannem, musí Joseph zemřít?“ ptá se vězeň hodně stísněným hlasem.

„Ale hovno,“ zavrtí hlavou Schröder, „Nechce je zabít, jen pozorovat. No co se tak tváříš. Prostě výzkum, jak se mění mladej mužskej, no tak hodně mladej mužskej, když mu chybí jedna nebo vobě koule. Nikdo ti ho nechce zabít.“

„Nechce zabít … ale když je tak zmrzačený … někdo i tak může, potom, co už o něj doktor Schumann nebude mít zájem, tak ho někdo může při selekci poslat do plynu.“

„To těžko. Jedinej, kdo by to mohl udělat, tak to jsem já. Což ti můžu slíbit, že neudělám.“

„Vy? Proč vy?“ vyvalí oči Edelstein.

„Protože vo každým, kdo je na mým voddělení, rozhoduju zásadně jenom já. Tak je to domluvený. Nikdo jinej se mi do toho srát nebude. Stejně jako já se nebudu srát do voddělení Carla, Horsta, Josefa, Heinze a podobně.“

„Vaše oddělení …“

„No to je poslední, co jsem ti ještě neřekl. Domluvil jsem s Horstem hned několik věcí. Tak za prvý. Můžeš si ho sem nechat přiložit. Jen ho bude sledovat. Ačkoli by si mohl vybrat jinýho, komu to nechá uříznout, i to jde dohodnout. Ale je to zbytečný, si myslím,“ podívá se tázavě Johann.

„Myslíte, že by pan doktor Schumann nechal vykastrovat ještě jednoho mladíka a o mého bratra se už nezajímal? Musel by kvůli tomu další vězeň …“

„Právě. Což je asi zbytečný. Jen ho bude sledovat, nic víc. Jinak, jak si možná už pochopil, nebo spíš ne, dneska ti to moc nemyslí, tak až se uzdraví, ten tvůj brácha, tak si ho tady můžeš nechat. Jako zdravotnickej personál. Tak na něj můžeš dohlídnout. No a nad celým voddělením pak mám moc já. Tak zní dohoda mezi náma, a taky s Eduardem, i velitelem celýho tábora. Zvlášť naše experimentální voddělení jsou tabu, pro všechny. Vodsuď nám nikoho nikdo selektovat nebude. Teda jen já, když to uznám za vhodný.“

„To všechno … to jste zařídil, za těch pár hodin …,“ třeští oči Daniel.

„Jo, a potom, cos tady měl ty debilní výlevy. A ještě jsem ti přinesl tady tu druhou večeři, a ještě tu s tebou chlastám,“ ukáže Johann na stůl.

„Proč … proč to všechno …“

„Nezahodím přece rok svojí práce jen proto, že se mi tady složí někdo, vo koho se tady starám už rok, kterýho si tady připravuju na to, co teď dělá. Jak jsem řekl, chráním si svou investici. Ale poslouchej," zvedne teď pomyslný prst esesák, „jestli budeš v tom svým trojčení pokračovat, tak celou tu tvojí famílii nechám stáhnout z kůže. Zaživa. Jen ty dvojčata nechám Josefovi, aby to udělal von. Rozumíš?"

„Rozumím, pane doktore," špitne židovský lékař.

„Tak nutkání k sebevraždě tě už přešlo?"

„K sebevraždě?"

„No a co jinýho byl ten tvůj vodpolední proslov?"

Edelstein neodpoví, jen svěsí hlavu. Přitom se mu v mozku honí hodně myšlenek. Jedna je ale klíčová, Johann mu právě významně dohodu vylepšil, evidentně vztáhl svou ochranu i na jeho sourozence. Sice poněkud nejistou, to je pravda, ale pořád lepší než nic. Snad i Mengele bude zdrženlivější, k dvojčatům, při svém bádání. Josepha tak může zachránit před smrtí, bohužel koule už mu vrátit nedokáže.

„Jo, a poslouchej, to tvoje panoptikum tady, to musí bezvadně fungovat. Nechci, aby se mi někdo posmíval … No co se tak koukáš, dyť tady máme personál k pohledání. Kastráty, tedy jednoho jen polovičního, pajdu, co ale dobře fotí, to zase jo, toho blbečka, co se tak těžce učí německy, a toho malýho drzýho parchanta, však víš koho. No a ten novej doktor, ten taky vypadá, že každou chvíli umře. Jen se plouží a kouká jak debil," rozesměje se Schröder, pak do sebe kopne zbytek panáka, „Tak honem, dopít, dolejváme," klepne láhví do skleničky svého vězně.

„Pane doktore, už jsem dost opilý …," říká chrčivým hlasem Daniel, cítí pálení alkoholu po celé jeho dráze do žaludku, nicméně znovu nastavuje pohárek k dolití.

„No a co. Když je to rozkaz," ušklíbne se esesák, „Tak si kurva ber," ukáže na slaninu a chleba, „Nebo potřebuješ ještě něco řešit?"

„Řešit … pane doktore, co očekáváte? Ode mě?" vysouká ze sebe židovský lékař.

„Co čekám? Tak možná bys mohl aspoň poděkovat …"

„Poděkovat … jistě, pane doktore," řekne rychle Edelstein.

„No, máš za co," napije se Johann, „A co po tobě chci? Copak to nevíš?"

„Vím, chcete tohle oddělení, ty výzkumy …"

„Ber to jako vobchod, tomu vy Židi snad rozumíte, ne?" zatváří se posměšně nácek, „V tom jste dobrý. Tak vobchod. Já svou část plním, jak sis snad ráčil všimnout. Tak přestaň trojčit a dělej, co máš zase ty."

„Budu se snažit …"

„To se teda budeš," řekne teď tvrdě Schröder, „Nebo zapomeň na tu vochranu. Ne pro tebe, ale pro ty další," přidá moc zlou výhrůžku.

„Na ty další …," zašeptá Edelstein, zcela jasně pochopí, ta dohoda zase tak moc rovná není, nebo obchod, jak to před chvílí nazval, když základem je prach sprosté vydírání. Ale má natolik soudnosti, aby tohle spolknul.

„Máš teda ještě něco na srdci? Ať to vyřídíme, jednou pro vždycky. Ať pokračujeme s čistým stolem, jak se říká …"

„Ne, nemám … vlastně jedno ano," zableskne se teď v očích židovského lékaře, a jeho tvář se zkřiví hněvem, až se jeho protějšek zarazí, „Chtěl bych vědět, kdo to Josephovi udělal. Kdo ho nechal vyměnit."

„No to je celkem rozumný," přikývne Schröder, k údivu naštvaného mladého muže, „Dobře, tohle se dá zařídit. V tom jsem s tebou zajedno. Hajzl, co si dovoluje zasahovat do našich příkazů, ten si zaslouží potrestat."

„Vy souhlasíte?"

„S tím, že se chceš pomstít? To mi přijde přirozený," znovu kývne esesák, „Uvidíme, kdo za tím stojí. Pak může skončit na bloku jedenáct, a nakonec dostane kulku."

„Blok jedenáct …"

„Copak, že by tvoje nasrání nebylo tak veliký?" zasměje se Johann, „Tak si promluv s tím bráchou, až se dá trochu dohromady. Třeba ho napadne, kdo by za tím mohl bejt, a pak ho zmáčkneme."

„Zmáčkneme …"

„Ale jen za předpokladu, že přestaneš vyšilovat. Jak jsem řekl, zapomenu na to vodpoledne. Ty mě zase ušetříš podobnejch debilních výlevů, a tohle voddělení bude šlapat jak hodinky. Brzo začneme s dalšíma pokusama, pro tu armádu, a já nechci slyšet už žádný kecy. Tak co, už ses trochu uklidnil?"

„Uklidnil … pane doktore, to se lehko řekne … Joseph leží o kus dál a …"

„No jo, nemá koule, to už víme. Tak najdeme toho, kdo to zavinil, sejmeme ho, a ty si ho pak vezmeš sem."

„Promluvím s ním … možná bych taky mohl promluvit s tím písařem, tam z toho druhého tábora, co ho trochu znám. Třeba by něco mohl zjistit, něco by věděl."

„Pokud to sám nezařídil."

„Ne, ten určitě ne. To spíš někdo z toho komanda Kanady. Ale vůbec nechápu proč. Můj bratr se vždy snažil držet v pozadí …"

„No jo, jenže tam se toho dost točí, co zorganizujou. Třeba právě proto se ho někdo chtěl zbavit. A víš co? Docela mě to začíná bavit, zahrát si tak trochu na detektivy, co říkáš?" zasměje se nácek a kopne do sebe dalšího panáka. Zají ho kouskem slaniny, „Ale ty skoro nejíš a už vůbec nepiješ," napomene svého osobního vězně.

„Polepším se, pane doktore," slibuje káraný. Je zase už v šoku, z přístupu svého šéfa. I když se někdy vyjadřuje neomaleně, a pátrání po viníkovi Josephova připsání za seznam bere jako zajímavé povyražení. Přitom jeho bratr je díky tomu nadobro zmrzačený ...

Nicméně opustí téma Danielovy rodiny, baví se chvíli o medicínských věcech, o výsledcích svých výzkumů. To zase Johannovi svítí oči, teď už mírně ovlivněné alkoholem, očividně se nijak moc nešetří. Čas utěšeně plyne, jak ubývá pochoutky na stole a hladina v láhvi se snižuje.

„Ale stejně si myslím, že seš nevděčník," řekne náhle kapitán, už se na něm začíná projevovat opička.

„Když to říkáte, pane doktore," hovoří ztěžka Edelstein, snaží se sice krotit, ale už měl dost nakoupeno, a teď je nucen obsah alkoholu v krvi zvyšovat.

„No jasně, že to říkám, hrome. Beze mě bys už byl dávno mrtvej, a všichni ty tvoji slavný bratři taky. Asi i ta tvoje. A ještě, no řekni, a upřímně, copak se k tobě nechovám víc jako ke kolegovi, než jako k vězni? No tak, řekni, není to tak?" vytahuje cigarety, pak dokonce sám zapaluje oběma.

„Asi ano … určitě víc ano, pane doktore …"

„No tak vidíš. A jak mi ty voplácíš, co? Vyčítáš mi kde co. Vyhrožuješ mi, že už pro mě nebudeš pracovat!"

„To bylo z toho šoku … potom, co jsem viděl …"

„No to doufám, hrome. Copak ty nechápeš, že když se chceš zachránit, tak musíš bejt sec sakra dobrej? Abys měl velkou hodnotu? Nechápeš? Jen tak se z toho dostaneš. A já ti v tom pomůžu. Když budeme mít výsledky, skvělý výsledky, tak to i další podpořej, abys v tom pořád pokračovat. To snad chápeš, ne?"

„Chápu. Ale je to těžké na psychiku …"

„Psychiku … Di s tím do prdele! Jako by to pro jiný nebylo těžký," mračí se Johann, „Víš ty vůbec, co já už musel všechno vidět? Co? Víš? Nevíš, jasně že nevíš. Ty víš tak leda úplný

hovno," upře své kalné oči na židovského mladíka, „Kdybys viděl to co já, zažil to co já, tak by sis už dávno hodil mašli, ty poseroutko."

„Nevím co jste zažil … ale i já tady …"

„Tady … já v tom už jedu … no, tak dobrech pět let, možná i dýl," snaží se počítat nácek, ale moc mu to nejde, „To vzniknul takovej ten program, na likvidaci těch kriplů a mrzáků … Tehdy šlo taky vo očistu národa, ale ne vod vás. Vod vlastních. Už jsme se vo tom kdysi bavili," přejede si rukou po zkrabatělém čele, „To byl takovej jeden moc tajnej program …"

„Pane doktore … radši mi to neříkejte … ať mě pak nemusíte nechat zabít," souká ze sebe Edelstein, nestojí o další jistě odporné tajemství. Ví o programu euthanasie, a nejen od svého šéfa, který to již párkrát zmínil. Naštěstí nikdy do podrobností nezacházel.

„Ježíši Kriste, ty seš fakt poseroutka. Já tě tady napájím a krmím, a ty zase už vo smrti. Ale stejně vo tom nerad mluvím," mávne rukou Johann, a místo pokračování v tématu do sebe hodí dalšího panáka.

Znovu se vrátí ke svému oboru a začnou se bavit o dalších výzkumech, pro armádu. To nezní moc dobře, pro mnoho vězňů. Zase je budou muset poškozovat, aby mohli sledovat průběh různých zánětů, popálenin, onemocnění jater, ty léčit experimentálními medikamenty. Ale vězeň tyto záměry nijak nekomentuje, jednak má dost, a za druhé už nechce znovu svého ochránce naštvat. Zvláště když mu slíbil pomoc s jeho sourozenci.

„Stejně to bylo hodně drsný, hlavně zpočátku," vrátí se Schröder z ničeho nic k předchozímu tématu, „Nejdřív to bylo vztažený jen na děti, ten program. Něco jako vočista, co dělali už dávný Sparťani. Víš co dělali s dětma, co byli kriplíci."

„Myslíte, jak ty slabé, neduživé, poškozené, jak je házeli do nějaké rokle, nebo do moře, ne asi do té rokle," odpovídá Daniel.

„No, tak podobně. Něco jako ta milosrdná smrt. Jak pro ně, když by byl jejich život beztak jen utrpením, a taky pro společnost. Jen by jí vysávaly, nic nepřinášely. Tohle si moc dobře pamatuju, to byl taky silnej argument, k tomu šlechtění rasy, kdy tenhle plevel zmizí. Jestli si to dobře pamatuju, tak jeden žák pomocný školy stojí asi šest set marek ročně, duševně nemocnej skoro tisíc, a takovej slepec přijde na patnáct set. Na tohle už poukazoval doktor Robert Gaupp, tuším že někdy v pětadvacátým."

„V pětadvacátém roce? Ale to vám bylo tak patnáct, ne?"

„To jo. Ale začal jsem se vo to zajímat, jednak dost brzo, a pak taky pozdějš. V tomhle jsem měl jasno poměrně brzo, chtěl jsem budovat společnost, lepší společnost. Založenou na rasový čistotě, a taky zbavenou těch nepotřebnejch, těch přísavek," vzpomíná na svá mladá léta esesák, „Vlastně i proto jsem šel studovat medicínu, abych v tom mohl pomáhat. Vočistit národ, vybudovat silnou společnost."

„Což se vám teď daří," neodpustí si židovský lékař malou ťafku, ale jeho přiopilý společník ji ani nevnímá.

„Bylo jasný, že nejjednodušší bude začít s těma nejmenšíma. Tak se začaly registrovat ty postižený do tří let. Tak vznikl v devětatřicátým takovej registr. Tak se vědělo vo těch, co maj vrozený malformace, jsou postižený mentální retardací, idiocie, mongolismus, mikrocefalie, makrocefalie, všechny možný malformace, končetin, hlavy, páteře. Prostě všechno, na co si vzpomeneš. Pak už byly podchycený, myslím takhle postižený děti."

„Musí to být strašné, rozhodovat o smrti dětí."

„Tak to samo ne," zavrtí hlavou Schröder, „Když přijmeš tu myšlenku, a to musíš uznat, že má něco do sebe. Je to dobrý jak pro ty chcípáky, tak vlastně pro všechny. Pro společnost, ale i pro jejich rodiče. Ty je sice vobrečej, ale pak už maj klid. Jinak by je měli pořád na krku. Však jsme taky dostávali dost žádostí, vod rodičů dětí s těžkejme deformacema, nebo těžkejme duševníma poruchama, vo tu euthanasii. Vo jejich milosrdný zabití. V tý atmosféře to

rozhodování, kdo už nemá žít, nebylo tak těžký. Dyť šlo vo mrzáky, debily. Spíš šlo vo to provedení, teda jak se jich zbavit."

„Vy jste … jako osobně …"

„Já?" zavrtí hlavou kapitán, „Já vlastně nikdy nikoho nezabil, jako svou rukou. Smrt jsem posvětil mockrát, nejen tady, ale nikdy, jako sám. Jo, přihlížet, posvětit, to jo. Ale já byl většinou jako pozorovatel, pro vyšší místa, dělal zprávy, například vo účinnosti jednotlivejch způsobů euthanasie, nebo jen kontroloval ty ústavy. Pak vo to podával zprávu."

„Stejně mi takový program přijde hrozně krutý …"

„Jen z pohledu slabocha. Pokud chceš takovou vočistu udělat, musíš k tomu najít dost sil. Navíc to vždycky museli vyhodnotit tři experti, prověřený, dostatečně vzdělaný. Já u toho byl vod počátku, i když ne na nějakým exponovaným místě. Ale vlastně i jo, podával jsem svoje expertýzy, vo tom, jak to probíhá, posílal či předával to na vhodný místa. No, tak když jsme je měli podchycený, začali se svážet na ty správný místa, kde v čele voddělení stáli dostatečně vodhodlaný lidi. No a já to tam navštěvoval, abych vo tom podával zprávy. Podílel se na tom. Nakonec to bylo na třicet míst, po celým Německu, aby se taky ty děti nemusely dopravovat moc daleko. Je teda pravda, že dost rodičů to nevědělo, teda že jejich potomkovi byla poskytnuta ta milosrdná smrt. Nebo to možná tušili, a byli rádi, že tak někdo rozhodl za ně," pokrčí rameny Johann a vypije další půlku panáka.

„Nebylo to neetické, takhle obelhávat ty rodiče?"

„Etický, netetický. Prostě to byl program, posvěcenej shora. Sice krutej, ale ve prospěch národa, rasy. Což je víc, než nějakej debil, co zůstane stejně nadosmrti debilem nebo mrzákem. No, někdy se na některý muselo zatlačit, pohrozit jim odebrání rodičovskejch práv. No a pak už byly ty děti v těch zařízeních, nějakou dobu tam setrvaly, aby to nebylo tak nápadný. Většinou se to pak dělalo luminalem, rozpuštěnejma tabletama v čaji. A když nemohlo to dítě pít, tak dostalo injekci. Vlastně se ty děti uspaly a pak už se z toho neprobudily a zemřely."

„I tak je to drsné, i když jen usnou."

„Copak tohle," mávne rukou esesák, „Ale někdy v devětatřicátým jsem navštívil Říšskej ústav v Eglfing-Haaru. Tam to bylo drsný, tamní ředitel nechtěl na ty děti plejtvat drahejma lékama. Mluvil vo nich jako vo kreaturách, který vlastně nezabíjí. Jen je nechával umřít hlady. Postupně jim snižoval dávky jídla, až prostě umřely. Na návštěvu toho voddělení nezapomenu, měl jsem na něj děsnej vztek. Měl to dělat taky tradiční metodou, ne je takhle utrápit k smrti. Dost to tam se mnou tehdy votřáslo. Ale stejně jsem nezapochyboval vo správnosti myšlenky. Jen ji ten debil dělal zbytečně drasticky. Byl to ale vopravdu vůl, nedalo se mu to vysvětlit," mračí se při těchto vzpomínkách Johann, „Tehdy jsem si na něj stěžoval, myslím, že to aspoň trochu pomohlo."

„Pokud vím, tak nezůstalo jen u těch malých dětí."

„To se ví, že ne. Postupně se věk zvyšoval, na deset, na šestnáct. Nakonec vzniknul novej program, kde se to vztáhlo na všechny ty imbecily. Ale tohle považuju za správný. Je přece jedno, jestli mu jsou tři roky nebo šestnáct, nebo padesát. Akorát je rozdíl, jak dlouho ten kterej vysával společnost. Taky kvalita jejich života stojí za hovno, a pořád to je milosrdná smrt. Ale proč ti to říkám? I když víš, že je to správný, že je to potřebný, tak nakonec přijde ta realizace. A ta není nikdy hezká. Vyžaduje tvojí silnou vůli, schopnost se voprostit vod soucitu. Povznést se. Taky vlastně učinit vlastní voběť. Rozumíš mi?"

„Rozumím vaši teorii, pane doktore. Ale mám v tom poněkud odlišný názor, tedy pokud smím," hovoří těžkým jazykem Daniel, už se mu hůře artikuluje, ale to jeho šéfovi taky.

„Tak vím, co si vo tom myslíš. Protože seš v tomhle slaboch. To já podporoval jednoznačně to zařazení bez vomezení věku, a pořád si myslím, že je tohle správný. Je to prostě přirozenej výběr, kdy zůstanou ty zdravý, silný, a zmizí veškerá ta přítěž. Tak se pak začalo s těma dotazníkama, všude, na všech psychiatrickejch ústavech, ale i v léčebnách dlouhodobě

nemocnejch. Dělili se do čtyř kategorií, první se specifickýma vonemocněníma, jako schizofrenie, epilepsie, demence, paralýzy, následky syfilidy a tak. V tý druhý skupině byli pacienti, co se už léčili delší dobu než pět let. Ve třetí pacienti s kriminálníma sklonama. No a v tý poslední pacienti, co mají jiný vobčanství, jsou jiný národnosti, rasy. No a pak se zase k tomu vyjadřovali tři experti, ačkoli tentokrát vodděleně. Do takovýho rámečku dole se napsalo buď plus, to jako smrt, nebo minus, to jako život. Na tomhle jsem se už podílel, jako jeden z expertů. Což byla dost výjimka, většinou to dělali starší lékaři. Ale je pravda, že někdy toho bylo fakt hodně, těch posudků, co měl člověk zpracovat. Ale bylo třeba zůstávat bez zábran k pozitivnímu rozhodnutí, tedy souhlasit s ukončením takovýho neplnohodnotnýho života," vytáhne Johann cigarety, nabídne i Danielovi, kterého z cynických slov šéfa mrazí.

„Děkuji, pane doktore," jen zachrčí.

„Jak jich bylo hodně," pokračuje unylým hlasem esesák, „tak se taky začal řešit problém, jak jim tu milosrdnou smrt poskytnout. Sváželi se vlastně do šesti specializovanejch středisek, většinou bylo po nich do čtyřiadvaceti hodin po příjezdu. Jak jsem říkal, tak s těma injekcema začal bejt problém. Užívalo se taky různejch kombinací, morfinu, skopolaminu, kurate, kyanidu. Ve čtyřicátým roce jsem byl vosobně přítomnej důležitýmu experimentu, v brandenburským centru. Tam se porovnávaly právě tyhle injekce, co jsem vo nich mluvil, s užitím voxidu uhelnatýho. Tuším, že šest pacientů dostalo ty injekce, ale šlo to pomalu, dokonce některý museli tu injekci dostat vopakovaně. Naproti tomu plyn fungoval bezvadně."

„Tam to začalo? S tím plynem?" zeptá se Edelstein hodně stísněným hlasem.

„Jo, to bylo tam," přikývne Schröder, jak se zdá, židovského mladíka dnes používá jako svou vrbu, „Byl jsem jako jeden z vybranejch pozorovatelů u toho," prohlásí s náležitou hrdostí, „Byli tam dva chemici SS, voba s doktorskejma titulama. Byla tam vytvořená falešná sprchová místnost, s lavicema, oxid uhelnatej se tam přiváděl potrubím, co v něm byly navrtaný malý díry. Pak tam přivedli tuším asi dvacet nahejch lidí. Dalo se špehýrkou pozorovat, jak to jde rychle. Nebyly tam u toho žádný scény, prostě se buď skáceli na zem, nebo si sami lehli na ty lavice. Pak se to vodvětralo, přišli dva muži s nosítky a rovnou je přemisťovali do krematoria."

„Tam už jste začali uplatňovat tu metodu, co používáte doteď …"

„No, vlastně jo, když se to rozjelo. Přišli tam ty imbecilové, do šatny. Tam se svlíkli donaha. Pak je prohlídnul doktor, ale to byla taková kamufláž. Především pro ty pacienty, aby byli klidnější. A někdy i pro toho doktora, aby se přesvědčil, že nepošle do tý komory někoho, kdo není debil. Všude to mělo podobnej průběh. Stejnej lékař pak pustil ventilátor, co měl vodsávat vzduch, tuším, a pak asi za deset minut tam pustil ten voxid uhelnatej. Pak se díval malým vokýnkem, jak to působí. Když už podle něj bylo po nich, tak tam nahnal čerstvej vzduch a pak to vodvětral. Aspoň si myslím, že to takhle bylo. Po tý technický stránce. Párkrát jsem byl u toho, jako ten pozorovatel. Uplynula tak hodina, než se ta komora znovu votevřela. Pak některý vodnášeli na pitvu, většinu rovnou do krematoria."

„Když jste tohle všechno viděl, jak tam umírají, nikdy jste nezapochyboval? O té teorii?"

„Vo tý teorii? Vo tý ne," zavrtí hlavou kapitán, „Ta myšlenka je správná, jen je kurevsky těžký ji realizovat. To se ví, že zpočátku jsem byl dost hotovej, když jsem viděl umírat ty děti, viděl to strašný prostředí těch cvokhausů, pak i ty plynový komory. Ale ty, co do nich šli, nebo co dostávali ty injekce, to vlastně ani nebyli lidi. Jako ty nebo já. To byli různý zrůdy, zrůdičky, v podání těch fakanů. Vosud si s nima pohrál, tak bylo správný jim to ulehčit. Dyť by ty děti nikdy plnohodnotně stejně nežily. Bylo to ukončení trápení pro ně, jejich rodiče, celou společnost."

„Ne každý si asi tohle myslí."

„No právě, našlo se dost takovejch sráčů, jako seš ty. Ty žvanilové, co proti tomu začali protestovat. Bohužel nějaký kreténi taky udělali dost chyb, při tom procesu. Tak dostali nějaký rodiny dvě urny, nebo zprávu vo smrti jejich člena, co byl v pořádku, žil a těšil se dobrýmu zdraví.

Nebo nějaký hovado napsalo do úmrtního listu, že umřel při operaci apendixu, i když už ho měl dávno venku. Takový kretény bych střílel, skoro mi to přišlo, že to některý schválně sabotovali. Tak vzniknul dost velkej tlak, na všechny, i na führera, co to vod začátku podporoval. Proto se to muselo zastavit. Teda jen ten program pro ty dospělý, pro ty děti to platilo pořád. A když se posunula ta hranice na šestnáct let, jako že do toho věku jsou pořád děti, tak se to začalo trochu smazávat. Jako kdo je ještě dítě, a kdo už dospělej," vyfoukne kouř nácek, rozvalí se na židli, znovu se napije.

„Jenže vy jste nezabíjeli jen duševně nemocné, pokud je mi známo."

„No jo, někdy se tam dostaly i děti, co byly prostě nezvladatelný. Darebáci, co nedokázal nikdo zkrotit. Ale když se nad tím zamyslíš, tak to je vlastně taky vada."

„Já spíše myslel na nás, na Židy."

„Jo, tak na vás. No tam šlo především vo tu rasovou votázku, a taky vo ten plán s váma jednou pro vždycky skoncovat. Ale vo tom jsme se přece už bavili, tohle už je válka, totální válka, mezi naší a vaší rasou. Pojatá s naší tradiční precizností," lehce se usměje Schröder, „Já vlastně byl v tom brandenburským centru i tehdy, když tam tuším v dubnu čtyřicátýho dovezli asi dvě stovky židovskej pacientů, mužů, žen a dětí. To vyšlo jedno nařízení, že se mají prověřit všude židovský pacienti. Někdo je voznačoval za nebezpečnej genetickej potenciál, další za rasovej jed," zasměje se srdečně.

„Mně to tak legrační nepřijde, pane doktore."

„No to věřím," ušklíbne se Johann, „Tehdy to tam s váma vlastně začalo. Ačkoli už dřív, co si budeme povídat, tak když šlo při tom posuzování dětí vo židovský dítě, tak se většinou rovnou dával souhlas k tý milosrdný smrti, i když to poškození nebylo tak velký, pokud teda vůbec nějaký bylo. Ale tak to holt je, když jsme s váma v tý totální válce," pokrčí rameny, „Jo, tak k tý akci, v tom brandenburským středisku, na to si pamatuju. Tam je svezlo asi šest autobusů, z psychiatrický léčebny v Berlin-Buchu. Jinak to bylo klasický zplynování, jak už jsem ho popisoval. No a pak se v tom pokračovalo, v dalších měsících. Natočilo se taky pár propagandistickej filmů, aby bylo patrný, z jaký jste podřadný rasy."

„Ani tehdy jste nezapochyboval, pane doktore? Když už začali být zabíjeni zdraví lidé?"

„Tak tehdy šlo pořád vo různý imbecily. Pak přišlo to Polsko a začali jsme vás lifrovat tam. Napřed ty pacienty, aby se vod vás říše vočistila. Ale už předtím, co si budeme povídat, se to tam čistilo, vod těch imbecilů. Jak začala v září devětatřicátýho válka, tak se prostě směrem na východ čistili ty ústavy pro choromyslný, prostě tam ty pacienty postříleli. To jsem jednou taky byl u toho, to už bylo drsnější. Poslali mě tam, abych vo tom podal zprávu. Tak jsem viděl, jak ty imbecily naháněli po celý léčebně, pak je postříleli a zahrabali."

„Asi jste byl svědkem mnoha hrůz, pane doktore."

„Tak dívat se na tu realizaci, to chtělo hodně silnou vůli, to uznávám. Ale já se postupně votrkával, vodcizoval. Jinak to byla pořád stejná myšlenka. Pořád šlo především vo debily, a my ty zdravotnický zařízení potřebovali pro armádu. Jen to střílení, to bylo horší, než když dostali tu injekci nebo popadali v tý komoře," dá si dalšího panáka Schröder, „Někdy šlo vo to udělat místo i pro německý imbecily, tak se ty místní zlikvidovali, pak se tam přivezli ty z říše a udělal se s nima stejnej proces. Injekce, zplynování, postřílení, ale někdy i vyhladovění. No a pak to začalo v tom Rusku," přejede si rukou po čele.

„Něco jsem o tom slyšel," říká velmi tichým hlasem Daniel, vzpomene na svého staršího bratra Benjamina, se kterým před roky ztratili spojení. Stále více se obává, že už jsou všichni po smrti, byť stále doutná jiskérka naděje, že tamnímu vražednému šílenství unikli.

„Slyšet a vidět, to je sec sakra kurevskej rozdíl," zvážní teď esesák, „Já tam byl napřed jako zpravodaj, pak jsem se tam měl starat vo ty jednotky, Einsatzgrupp, tak se jim tam říkalo. Co to

čistili za frontou. No a taky jsem dostal tajnej a zvláštní úkol, podílet se na hledání co možná nejúčinnějšího způsobu likvidace, co možná nejšetrnějšího, pro ty, co to dělaj."

„Šetrného ke komu, pane doktore?"

„Tak k těm, co to realizovali. Pamatuješ, jak jsem tě vzal na tu hromadnou popravu, tam na nádvoří bloku jedenáct? Kolik jich tam zastřelili? Padesát? Šedesát? A teď si vem, že je potřeba postřílet ne stovky, ale tisíce. Zpočátku se brali především muži, a starší chlapci, prostě potenciální nepřátelé říše, co by proti ní mohli bojovat s puškou v ruce. Pak se to rozšířilo, i na ženy a děti. Taky se měnil způsob, zpočátku se nemuseli svlíkat, stříleli se v šatech. No a pak přišel rozkaz, vlastně takovej metodickej návod, jak postupovat."

„To svlékání je taky hrozné … poslední zbytky důstojnosti …"

„Jak říkám, totální válka. Ale má to dva aspekty," odpovídá vážným hlasem Johann, „Tak za prvý, když zastřelíš tisícovku, tak je to pár hadrů. Ale když jich postřílíš deset tisíc, sto tisíc, tak už to jejich voblečení představuje dost značnej majetek. No a za druhý, a to sám dobře víš, ty

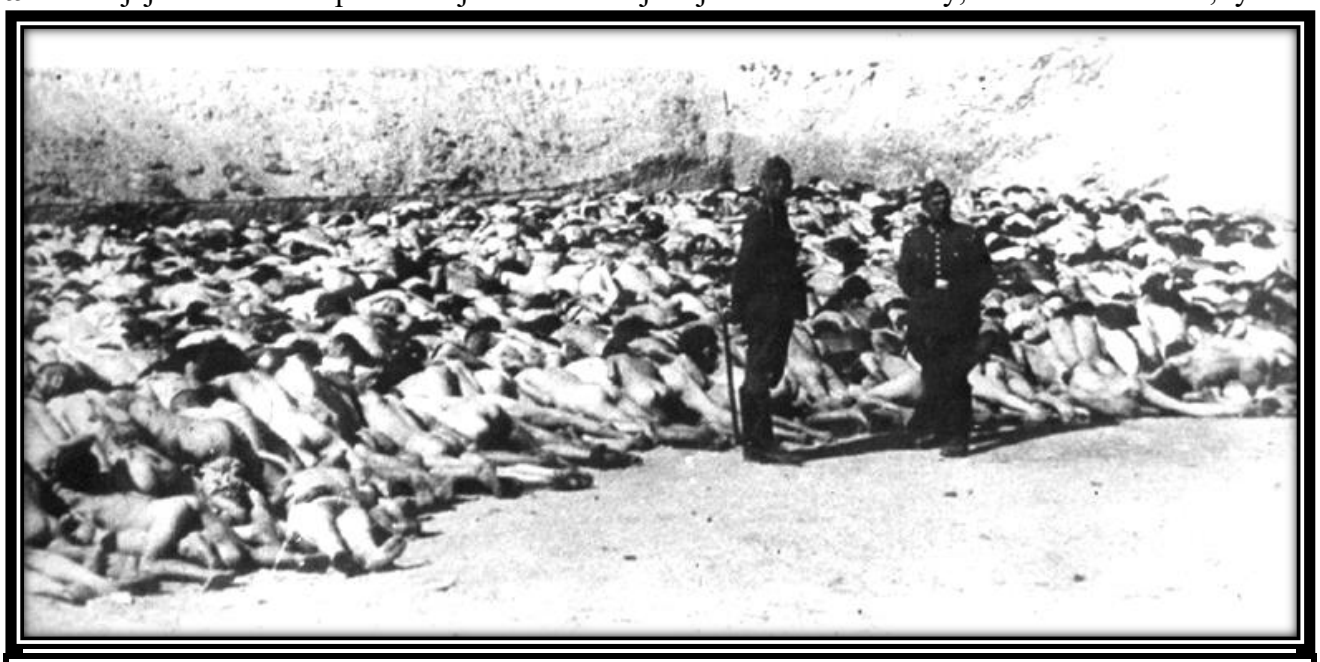

Popravení lidé – ilustrační fotografie – www.YadVashem.org

nahý lidi jsou pokornější. Daleko líp se s nima manipuluje, tolik neprotestujou, když se to děje."

„To vím, ale …," nedokončí raději myšlenku Daniel, je mu z vyprávění šéfa na blití.

„Pořád se něco vylepšovalo, pořád se něco zkoušelo. Třeba použít výbušniny. Ale to se neosvědčilo. Kusy těl byly všude vokolo, po stromech a tak. Pořád se víc a víc mluvilo vo tom, že to zplynování je nejlepší. Ale bylo jich tam všude tolik. Někdy se popravovalo i víc dnů. Já musel dohlížet na ty vojáky, co to dělali, ani pro ně to nebylo jednoduchý. A taky se podílet na tom vymejšlení, jak to celý zefektivnit, jak to zjednodušit, pro ty naše vojáky. No a tak vznikly ty pojízdný auta. Ty teda už vzniky tuším v červnu ve čtyřicátým, tuším, že se to poprvé vyzkoušelo asi na šestnácti stovkách debilů v Soldu. No a vo rok pozdějš se začaly využívat i pro další, už zdravý lidi, vás Židy, cikány, nemocný tyfem, ruský zajatce. Tři byly poslaný do prvního likvidačního tábora v Chelmu. Tam jsem se byl taky podívat. Tam už to byl promyšlenej proces. Jak ho znáš vodsud. Důstojníci v bílejch pláštích, se stetoskopy na krku … Vodevzdali cennosti, pak se svlíkli donaha a pak šli přes rampu do toho náklaďáku. Ten se potom nastartoval a když tam všichni ztichli, tak vodjel do nedalekýho lesa a tam se zahrabali do hrobu."

„Ani tehdy jste nezapochyboval, pane doktore?"

„To je právě vo tý vůli," zachmuří se esesák, „To se ví, že to bylo hrozný. Zvlášť, když u toho byly hnusný scény. Někdy to probíhalo dobře, až jsem se divil, jak jste pokorný. Jak jste se bez většího vodporu svlíkli, pokorně šli až k tý jámě a nechali se zastřelit. Nebo ještě někdy pomohli urovnat ty, co zastřelili před váma. Vono se vlastně vylepšovalo i to pohřbívání, jeden velitel tomu začal říkat sardinková metoda. To aby se jich tam do tý jámy vešlo co nejvíc. Přivedli buď jednotlivce nebo celou skupinu, ta si musela lehnout na ty už zastřelený, no a pak byli taky zastřelený. Tak to šlo pořád dokola, dokud nebyla ta velká jáma plná. Pak se šlo k další."

„Kolik lidí … tam …"

„Kolik? Tak to nevím, určitě statisíce. Možná půl milionu, nevím, možná i víc. Ale pak už to byla rutina. I když, při těch scénách … Ne vždycky to šlo tak hladce, mnohdy řvaly ženy i děti. Ne pokaždé je trefili správně, byly nutný další rány, nebo mnohý možná zahrabali ještě živý … Ale s váma Židama to bylo snazší, horší to bylo, když se třeba měli postřílet cikáni. To byl jednak příšernej řev, nechtěli se svlíkat, potom řvali, taky skákali do těch jam dřív, než koupili kulku. Pak se snažili vyhrabat, muselo se do nich střílet. Tohle byl děsnej nápor na psychiku, daleko větší, než vo kterým tady žvaníš ty."

„Tohle jste vy všechno viděl?"

„Viděl. Musel vošetřovat ty, co stříleli. Jak říkám, myšlenka vočisty je jedna věc, realizace pak zcela jiná. Nejjednodušší bylo, když to každej pochopil. Teda ty vojáci, že musej ty lidi zabít, a ty lidi, že prostě musej umřít. Pak to mělo klidnější průběh, moc neprotestovali, pomodlili se a nechali se zastřelit. Tohle ale bylo jen někdy, kdy ty lidi s tím byli smířený, že prostě umřou. A nejhorší bylo, když se toho ujaly ty místní domobrany. To byly dost často prasárny, ty se v tom vyžívali. Naši vojáci z těch zvláštních komand, ty jen dělali svou práci. Nikoho zbytečně netejrali,

Popravení lidé – ilustrační fotografie – www.YadVashem.org

když nebylo potřeba nahnat hrůzu. Ale ty místní …," zavrtí hlavou esesák.

„Stejně nikdy nepochopím, jak mohli ti vojáci střílet ženy a děti …"

„Prostě je to válka. Tak se to musí brát. Jako v historii. Totální válka. I vy Židi jste vyvražďovali celý vesnice, města, to nepopřeš. Každej národ to dělal, když byla potřeba. V tomhle není žádná výjimka. A když už se tak někdo rozhodnul, tedy pro tu totální válku, tak musel bejt důslednej. Proto i ženy a děti," pokrčí rameny Schröder, „My se jen snažíme najít způsob, jak to udělat co nejlíp, vlastně pro vobě strany. Dyť si to vem. Pokud ty lidi tady vlezou do těch komor, nevznikne panika, tak jim nikdo neubližuje. Nesouhlasíš, co?"

Ženy a děti odváděné na popravu – ilustrační fotografie – www.YadVashem.org

„Proč mi tohle všechno říkáte, pane doktore?“ ptá se Edelstein zoufalým hlasem, zase tak opilý není, bohužel, aby nevnímal a nechápal strašná slova svého šéfa.

„Abys pochopil, jak je to veliký. Jak je to vosudový. My jsme jen takový malý kolečka, v celým tom vobrovským soukolí. My tu totální válku nevymysleli, my jsme vlastně její voběti. No tak dobrá, ty třeba nedobrovolnou, a já dobrovolnou. Dal jsem se do služeb svý země, říše. Není to snadná služba, to teda ne. Když vidíš ty malý fakany, jak tam běhaj, jak se nechtěj nechat zastřelit, jak nutěj ženský, aby zvedly nad hlavu malý děti, aby mohli zastřelit je i to dítě, slyšíš ten zoufalej řev. Je to strašnej nápor na psychiku. Vyžaduje to velmi silnou vůli. Ale i tak to není jednoduchý, vím to, byl jsem s těma chlapama, co tam stříleli.“

„To byli normální lidi?“

„Normální? Jak to myslíš?“

„Jako normální vojáci? Ti zabijáci?“

„Úplně normální, většinou votcové vod rodin. Normálně by mouše neublížili. Ale tady nebylo vyhnutí, tady to bylo a pořád je jasně daný. Tady jsme my, tam je nepřítel. Mezi náma je totální válka. Kdo ji chce vyhrát, musí zapomenout na soucit. Prostě musí ty druhý vyhladit. Z těch dětí by vyrostli dospělý, ty ženy by mohly porodit další děti. Je to nesmírně krutý, to uznávám, ale já tuhle válku nevymyslel.“

„To říkají všichni, pane doktore. Ale každý svým dílem přispívá …“

„Jo, každej přispíváme. Je to naše poslání, moc krutý poslání …,“ přejede si Johann zase rukou po zvrásněném čele, „To se ví, že není snadný s tím žít. Když vidíš všechny ty scény. Ty voči těch dětí, co tak žadoněj vo život. Ty přitom víš, že jsou nevinný, zatím, ale taky víš, že je nemůžeš nechat vyrůst, protože by se ti pak pomstily. Bojovaly proti tobě. Ale snažili jsme se to dělat pokud možno čistě.“

„Čistě?“

„Nevím, možná to není to správný slovo. Nebylo v tom nic vosobního. Prostě jen eliminace nepřátel, totální eliminace. Přitom bylo přísně zakázaný loupit, ale i znásilňovat, nebo někoho bezdůvodně mučit. Jen když vznikla panika, pak bylo nutný určitý násilí. Ale účelový, ne svévolný. To dělala ta prasata z těch místních gard,“ zachmuří se esesák při těchto vzpomínkách, „Něco ti řeknu. Jednou jsem byl svědkem, jak jeden postřílel skupinu dětí. Dost malejch dětí, tak do pěti let. Jejich rodiče už asi zastřelili předtím, vlastně ani nevím. A ten popravčí je bral, chytnul

je za nohu, pověsil hlavou dolů a pak zastřelil. Naštvalo mě to, a stěžoval jsem si na něj. A víš proč?“ upře Johann svůj kalný zrak na svého zděšeného posluchače.

„Kvůli způsobu provedení?“ hádá opatrně Edelstein.

„Přesně tak. Jak vidím, už to začínáš chápat. Jistě, ten chlap ty děti musel zastřelit, tak zněl rozkaz, to byla nutnost, v tý totální válce. Ale měl to udělat šetrnějším způsobem,“ tváří se nácek málem spokojeně, jak se jeho podřízený začíná dostávat do obrazu.

Ženy a děti po popravě – ilustrační fotografie – www.YadVashem.org

„Nevím, jestli tohle dovedu kdy pochopit, pane doktore …“

„Nedovedeš si vůbec přestavit, jaký to byly strašný časy … Ty hromadný popravy, tím střílením. Vidět to, starat se vo ty muže. Jak ses ptal, to nebyli žádný vybraný zabijáci, kriminálníci, co jim zabíjení dělá rozkoš. Vůbec ne. Pro ně to byla jen práce. Moc hnusná práce. Snažili se jí dělat co nejlíp, tak, aby je dobře střelili. Pak už jsme jen mnohdy přihlíželi, jak to dělaj ty místní. A ještě je museli krotit. Kolikrát já si stěžoval na jejich zbytečnou krutost …“

„Stěžoval jste si?“

„Přesně tak. Tohle je nutný pochopit. Já přece vůbec nic proti těm lidem neměl. Vosobního. Žádná nenávist. Prostě tady byla jen ta nutnost, zbavit se jich. Aby nám nemohli škodit, ani teď, ani pozdějš, třeba prostřednictvím těch dětí. Co dorostou. Ty místní, tam bylo hrozně nenávisti. Možná tam byli i psychopati, sadisti. Tohle mi hodně vadilo. Zabít je bylo nutný, ale mučit je, týrat je?“

„Takhle k nám přistupujete?“ ptá se tichým hlasem Daniel.

„Přesně tak, ale to bys už mohl vědět, už se přece nějakej ten pátek známe … Z mý strany v tom nikdy nebylo, a ani teď není nic vosobního. Jen naplnění historickýho úkolu, v rámci tý totální války. Když dětem zabiješ rodiče, nebo i starší sourozence, co udělaj, až vyrostou? Budou se ti chtít pomstít. Zvrátit dosažený vítězství. Tohle je hnusná realita, ať se to komu líbí nebo ne. Potom, co jsme udělali, jaký rozhodnutí jsme přijali, je to už kdo z koho. Když to nedotáhneme do konce, tak se nám pomstíte. Stejně krutě.“

„Vidíte, sám říkáte, že to musíte dotáhnout do konce … a já jsem jeden z nich …“

„Nechytej mě za slovo," zachmuří se Schröder, „Určitě vás dost zůstane, jste rozlezlý po celým světě, i tam, kam na vás nemůžeme. Nebo zatím nemůžeme. Spíš nikdy nebudeme moc, třeba v Americe. Ale Evropa se dá asi vyčistit. Pár výjimek jde jistě udělat, ale vem si, když máš deset milionů, nebo kolik vás tady je, a to máš bratru tak pět milionů dětí, nebo adolescentů. No, když by se ty děti spárovaly, a měly sami tak čtyři děti, ty páry, tak kolik jich pak bude? Z těch pěti milionů?" snaží se počítat, ale už mu to moc nemyslí, je už dost opilý.

„Deset milionů?" napovídá Edelstein.

„Tak vidíš, dvojnásobek. A tak by to šlo dál. Proto i ty děti, i když je to strašný."

„Pane doktore, sám říkáte, že to zabíjení dětí je strašné. Ale přitom to schvalujete …"

„Copak neposloucháš? To jsou přece dvě roviny. Jedna je nutnost, bojovat, chránit se, druhá je to pak realizovat. Tohle je strašnej úkol, příšernej úkol. Nikdy na to nezapomenu, co jsem tam na východě viděl. Ale ani tady … když musím ukázat, na tu jednu stranu, tam u vlaku. Je to hnusnej úkol, co tady mám. Ale je to moje povinnost, vůči mojí zemi, říši, i mým vlastním dětem. Aby ty děti tam vod toho vlaku jednou nepřišly a nezabily moje děti, nebo děti mojich dětí …"

„Pane doktore, tohle je ale strašné … kam tohle všechno jen povede …"

„Co kam povede? Jako ta válka? Dyť se to tak děje přece vod nepaměti. Vždycky vyhrávaj ty silnější, a ty slabší jsou buď podrobený nebo vyhlazený. To ti snad nemusím vykládat, ne? Tohle je prostě lidskej rod, tak je nám to daný. Na tom nic nikdo nikdy nezmění," pokrčí rameny esesák, zase se napije, „Jen je třeba si zachovat v tom všem jistou úroveň. Vem si, třeba já. I tady, na tom našem voddělení. Jen děláme, co je nutný. Nikoho zbytečně nemučíme, neponižujeme. Zachováváme si přísnou profesionalitu, nadhled. Je to zase krutý, vůči nim, ale i vůči nám. Sám na sobě vidíš, že i my trpíme, nejen voni."

„Vy trpíte, pane doktore?"

„Pochybuješ snad? Copak jsem teď mluvil do dubu? Nebo seš tak vožralej, že to pořád nechápeš?" vrtí nevěřícně hlavou Johann, „Víš ty, kolikrát jsem z toho všeho byl úplně hotovej? Když byla nějaká ta velká akce, když byli postřílený desetitisíce lidí? Jak mizerně jsem se potom cejtil? Ale i předtím, při tý euthanasii. Ale tam to ještě šlo, to byly zmetci, nedodělky, co se pánubohu nepovedly, a my to za něj napravili. Vyřešili. Tam, a vlastně i tady, to už jsou zdravý lidi. Vypadaj stejně jako ty nebo já …"

„Podle vás jsou z podřadné rasy …"

„No, tak to je jediný, co mi tak přesně neštimuje. Myslím ta podřadná rasa. Jste jiný než my, germáni, árijci. Jestli jste podřadný … Spíš bych řekl nebezpečný, některý jistě i zákeřný, jak se vtíráte do jednotlivejch národů, parazitujete na nich. Já to spíš vidím jako souboj dvou národů, jako souboj ras. Takový cikáni, to jsou pronárod, podřadný. Židi? Ty jsou dle mýho hlavně nebezpečný. V tom se asi trochu liším, vod tý oficiální teorie. Proto přijímám tu totální válku, a je mi jasný, co se stane, pokud prohrajeme. Nejste jen tady, na územích, co jsme dobyli a vod vás vlastně vyčistili. Jste rozlezlý všude, v Anglii, co pořád vzdoruje, v Americe. Je mi jasný, že pomsta bude krutá, když to nedotáhneme do konce, když prohrajeme. Proto je nutná ta tvrdost. I když to i pro nás přináší velký utrpení, velkej nápor na psychiku."

„Přináší vám to utrpení … Pane doktore, vy snad ty lidi, co posíláte na smrt, vy je snad litujete?" ptá se stísněným hlasem Daniel.

„No to si piš, kurva, že je mi jich líto, do prdele," sáhne vztekle nácek po skleničce, naplní ji slivovicí a zvrhne jí do sebe, „Je mi líto, těch dětí, těch děvčat, chlapců. Ale na druhý straně vím, že nesmím selhat. Nesu zodpovědnost, za svůj národ, za říši. Ale to kurva neznamená, že by mi z toho nebylo špatně."

Rozhostí se ticho, oba muži teď na sebe jen tiše zírají, hodně podnapilými pohledy. Jako by se snažili jeden druhému proniknout do podvědomí.

„Voba jsme v týhle době, kdy probíhá tahle zkurvená válka. Válka vo nadvládu nad Evropou. Totální válka s tím tvým národem. Každej národ má svoji elitu, ale i ty imbecily, co jsme se je my rozhodli eliminovat. Aby byl náš národ silnější, aby ty imbecilové nebo mrzáci, nedej bože, neplodili další podobný. Je to krutý, ale dle mýho potřebný, v tom boji vo přežití. Dyť to tak bylo vždycky, že jen ty nejsilnější přežívali. Ty … ty seš prostě nepřítel. To beru. Ale taky seš elita toho svýho národa, jako doktor, vzdělanec, vědec. To taky beru. Podle toho s tebou jednám."

„Ale podle téhle teorie, pane doktore, mě přece nakonec taky musíte zabít," podívá se pátravě židovský lékař na toho německého.

„Vo tomhle jsme se přece už bavili," zavrtí hlavou nácek, „Jasně, podle tý teorie … Ale vždycky jsou nějaký výjimky. Vo tom jsem mluvil. Do prdele. Ty mě tady pořád sereš, pořád mi něco vyčítáš, a já už nějakej čas přemejšlím, kurva, jak tě zachránit," odstrčí vztekle prázdnou skleničku.

„Vy přemýšlíte …," hlesne jen Daniel.

„Dyť jsem ti to už říkal. Nikdo z nás teď neví, co bude za rok, za dva roky. Seš Žid, ale taky dost dobrej, co se týká tý vědy, co tady děláme. Tak to už do prdele pochop. Když se nám podaří tady dobrej výzkum, získáme tím věhlas. I ty. Pak bude důvod, abys nemusel umřít. Abys v tom mohl pokračovat. Zároveň uděláme záslužnou činnost pro celý lidstvo, i pro naše současný nepřátele. Nakonec ta válka skončí, a ty naše případný vobjevy, ty naše nový léky, ty využitou všichni. To je náš úděl. Už jsem vo tom mluvil mockrát. Je naší povinností vobětovat stovky nebo tisíce, abysme zachránili miliony."

„I kdybych to přijal, pane doktore," říká tichým hlasem Edelstein, „tak pak má smysl to testování léků. I když nesouhlasím s těmi pokusy, na lidech. Ale co ty výzkumy doktora Schumanna, doktora Clauberga, s tou sterilizací. Nebo už vůbec nechápu, proč byli dneska vykastrováni ti kluci. K čemu to bude, když někdo bude vědět, jak se mění jejich vzhled, druhotné pohlavní znaky, jejich povaha? K čemu je dobrý takový barbarský výzkum? Navíc jsou tak mladí, není jim víc jak osmnáct, mému bratrovi jen šestnáct …"

„Nevím, co přesně tím Horst sleduje," pokrčí rameny Johann, „Nikdy ale nevíš, co se z toho vyklube, třeba to bude významný. Nebo taky ne. A vo tom věku, to jsme přece už taky probírali," nalije sobě i svému zdrchanému posluchači dalšího panáka, „Dost jsem to studoval, i tajný spisy, vo těch pokusech na lidech. Dělaly se už dávno, na různejch tulácích, úplně zdravejch lidech. Pamatuju si na jednu zprávu, z přelomu století, vo výzkumech v Charité, co tam dělali. Vyšetřovalo se to, pak se to ale nějak zametlo pod koberec. Ti mastičkáři tam v Charité třeba nakazili zdravý příjicí. Ale proč vo tom mluvím. Ty vyšetřovatelé se divili, že na to využívali hlavně mladistvý individua, jak se tam psalo, v tý zprávě, většinou ve věku čtrnáct až osmnáct let. Ale dělalo se to i jinde, a tam se brali dokonce i děti, do deseti let věku, ale i novorozenci … Něco bylo nesmyslný, ale něco přineslo i výsledky. Zachránilo tisíce či statisíce jinejch životů … Jo, a na jeden případ si vzpomínám, tam k tomu dali souhlas rodiče, nebo otec, souhlasil s nakažením svýho kluka, co doma moc zlobil, šestiletýho, dovolil zkoumat účinky tuberkulinu na zdravý dítě. Ale nebylo tam už, jestli to ten kluk přežil, nebo jak dlouho ještě žil."

„Pane doktore, tohle je ale přece jasně za hranou …"

„Co je ta hranice? Kdo ji stanovuje? Uznávám, vzít malý dítě, zdravý a silný, ze spořádané rodiny, to už je teda síla. Ale ty tuláci, vo kterejch jsem mluvil předtím? Bezprizorní adolescenty, co z nich vyrostou beztak kriminálníci, příživníci? Vodpad společnosti? Není navopak dobře, když tý společnosti takhle poslouží? Jasně, je to krutý, ale musíš zvažovat vyšší zájmy," hledá Schröder cigarety, pak nabízí kolegovi, oběma s jistými potížemi zapaluje, své pohyby už hůře koordinuje, „Nebo tady, ty naše pokusy. Dobře víš, že ti naši pacienti tady stejně zemřou. Za nějakej čas, vysílením, na nemoc. Když předtím poslouží vědě, tak co se změní? Z jejich pohledu? Nebo když zemřou vo pár tejdnů nebo měsíců dřív?"

„Pokud to kladete takto, tak to zní logicky. Ale jsou to pořád lidské bytosti, které musí kvůli těm našim výzkumům trpět. Někdy i snášet velkou bolest, než …“

„Jistě, a to je ten nápor na nás, kdy se nad to musíme dokázat povznést. Sám dobře víš, že nechci nikomu ubližovat víc, než je nutný. Možná ale některý z nich ještě žijou jen proto, že jsou na tom našem voddělení, na normálním nemocničním bloku by je už dávno selektovali. Možná některý dokonce uzdravíme, pomocí těch experimentálních léků. Někdo bohužel zemře. Ale von by zemřel stejně, to přece dobře víš. V těch podmínkách tady. Většina z těch, co je tu teď máme hospitalizovaný, by už byla dávno mrtvá, kdyby nebyla tady.“

„To asi ano. Ale jde i o jiné pokusy, nakažení zcela zdravých, poškození jejich pokožky, vyvolání popálenin, zánětů …“

„Tuhle daň prostě zaplatit musíme. Musíme se nad to povznést. Tahle historická šance se už nikdy nemusí vopakovat. Aspoň teda ne za našeho života. Jedno je nevodiskutovatelná pravda, skutečnej výzkum se dá udělat pouze na člověku. Využívání zvířat je jednak zdlouhavý, a pak taky kurevsky nepřesný. Když chceš poznat skutečný účinky, tak to prostě musíš votestovat na člověku. Tohle platí vod nepaměti, a takhle to bude vždycky. Akorát, že v určitý době tomu brání zákony. A tak se to dělá pokoutně, třeba na těch tulácích, nebo v blázincích, což bylo taky už mockrát prokázaný. Ti imbecilové posloužili aspoň takhle společnosti, když už je musela živit, starat se vo ně, platit personál.“

„Smím si ponechat svůj vlastní názor, pane doktore?“

„Tvůj názor ti, kurva, nikdo nebere. Ale tvoje konání musí bejt v souladu s tím, co tady děláme. Ty máš tu výhodu, že si můžeš před svým svědomím namlouvat, že ti nic jinýho nezbejvá, že seš k tomu donucenej. To já za svoje rozhodnutí nesu plnou zodpovědnost, proto je to pro mě daleko těžší, než pro tebe. Tohle se ti, kurva, už nějakou dobu snažím vysvětlit. A docela mě sere, že to pořád nechápeš,“ kopne do sebe dalšího panáka Schröder, hladina v láhvi se povážlivě blíží ke svému dnu. Naopak utěšeně stoupá ta v krvi nacistického doktora, ale i ten židovský je notně opilý.

„Já se vás snažím pochopit, pane doktore,“ tváří se nešťastně Daniel.

Začnou se točit trochu v kruhu, Johann opakuje některé pronesené argumenty, občas vytáhne děsivou historku z hromadných poprav na východě, ale jeho vyprávění je čím dál tím více zmatenější, méně souvislé. Také mu je už někdy špatně rozumět.

„Do prdele … už tam … nic není …,“ obrací začas Schröder láhev od slivovice hrdlem dolů, „Tam …,“ ukáže na svou skříňku, „tam … všechno si vychlastal? Nebo tam … něco zůstalo?“ ptá se hrozně ztěžka.

„Něco zůstalo … ale já už … mám dost …,“ artikuluje obtížně i židovský lékař.

„Seru … na to … Mám ještě chuť … chlastat,“ namíří velitelsky nácek na skříňku, pročež se jeho vězeň dopotácí pro další láhev, co je naštěstí již téměř prázdná.

Další komunikace už postrádá jakékoli nosné téma, a po pravdě oběma dělá značné problémy udržet myšlenku, natož si srozumitelně vyslovit. Už je dávno noc, kancelář je prosycena alkoholovými výpary i kouřem. Když se jdou oba vymočit, musí se navzájem podpírat, a ještě i využívat zdi. Naštěstí je blok ztichlý, s výjimkou tlumeného sténání, které se ozývá z jeho různých částí. Tam trpí ti, co jsou zde z různých důvodů hospitalizováni.

Kupodivu opilost vede k jejich souznění, jako by nechlastal věznitel a vězeň, jako by nepopíjel odsouzenec se svým katem. Jediný rozpor nastane až dost po půlnoci, kdy se začnou domlouvat na ukončení seance a kapitán SS je svým podřízeným přesvědčován, aby přespal v kanceláři.

Nakonec Johann souhlasí, asi i proto, že jeho pokus opustit kancelář skončí dost neslavně. Proto si lehne na postel, kde spí běžně židovský lékař, a ten zaujme polohu ležmo na vyšetřovacím

stole. Udělá se mu blbě, musí jít zvracet. Když se vrátí, jeho šéf už spí. Alkohol udělá své i v jeho případě, a i když je stále zoufalý, tak i on upadne do milosrdného spánku.

Ráno je příšerné. Gong vzbudí oba podroušené lékaře, ten německý zařve něco o hovnu a spí dál, ten židovský se drápe na nohy. Tak hrozně mu už dlouho nebylo. Jak po stránce fyzické, tak po stránce duševní. Jeho kutloch příšerně páchne, stejně jako on i jeho šéf. Svět se s ním motá. Jeho duše je rozervaná, při vzpomínce na Josepha se doslova roztřese. Ale hrůza ho jímá i z noční zpovědi Johanna, ta byla taky strašná.

Před dveřmi na něj čeká menší Šimon, hlídá tam, všichni zdravotníci z oddělení vědí, že tady zůstal Schröder přes noc, a taky vědí, jak byli oba opilí. Jen doufají, že to nebude mít žádnou špatnou dohru pro ně.

Daniel se jde za pomoci kluka vymočit, pak se trochu opláchnout. Oholit, to mu zařídí právě Rozental. Před kanceláří se pak seskupí všichni, s velkými obavami hledí na vedoucího lékaře, který i po určité údržbě vypadá příšerně. Alkohol z jeho dechu je cítit na míle daleko, oči má krvavé, pod nimi váčky, a o nějaké stabilitě nohou nemůže být ani řeči.

Objevuje se i Libek, který hlásí, že po sedativech, co byla z tajných zásob podána Josephovi, ten nakonec usnul a spí pořád. Na rozdíl od ostatních zcela či částečně vykastrovaných mladíků, kteří naříkali celou noc.

Edelstein jde zpátky do kanceláře, jde si udělat kávu, dobrou kávu, zásoby tady stále má. Díky tomu hovadu, co se rozvaluje na jeho posteli. A teď mžourá, asi ho probudil vzduch od otevřeného okna, a možná i hluk z bloku. Chce taky kávu. Mezitím se potácející Daniel snaží alespoň částečně poklidit.

Schröder se trochu vzpamatuje, byť vypadá úděsně. Nařizuje zavolat místního kápa, ten pochopitelně přejde jeho úděsný stav mlčením, a jen přikyvuje, když je mu oznámeno, že se Daniel nezúčastní apelu, protože tady musí řešit důležitou věc. Také dostává nařízeno poslat pro Kurta, řidiče a také pucfleka kapitána. Což slíbí zařídit.

Neuberg přijde hned dvakrát, poprvé nalehko, podruhé s různými věcmi, mimo jiné i s holením a také voňavkou, která má překrýt pach probdělé noci. Donese také něco k jídlu a cigarety. Mezitím Johann usrkává kávu a pokuřuje, tentokráte ze zásob svého vězně, neboť jeho krabička je prázdná, tu pokořili spolu se zde přítomným tvrdým alkoholem. Ani jeden ze zdevastovaných lékařů nemluví, oba se tváří zarputile, únava jim z očí dělá štěrbiny, jejich mozek je stále ve spárech alkoholového démona.

Edelstein přemýšlí, jestli si jeho šéf pamatuje, co všechno na sebe v noci vyblil. O tom, jak se zúčastnil ohavného programu euthanasie, o hrůzách při masakrech v Rusku. A ještě jedno na sebe prozradil, že není tak zcela imunní vůči těm hrůzám, že není tak úplně nad věcí, jak se snaží předstírat. Jeho teorie jsou hrozné a zrůdné, ale i on toho má asi často dost. I na něj doléhají ty strašlivé události, kterých byl svědkem, a u kterých i tady asistuje.

Jejich ranní komunikace se omezuje na minimum. Nakonec se kapitán zvedne, alespoň trochu daný do pucu svým osobním řidičem, a velmi vratkých nohách opustí svoje oddělení. To Edelstein klesne do židle, zírá na zavřené dveře a je mu hrozně. Po všech myslitelných stránkách.

NECHCI O TOM MLUVIT

Joseph Edelstein otevře oči až kolem druhé hodiny odpolední. Po požitých sedativech je jeho mysl poněkud otupená. Jeho pohled svědčí o tom, že zpočátku vůbec nemá páru, kde se nachází a proč tady je. Těká pohledem po místnosti a pak mu vše dojde. Z úst se mu vydere zoufalé vydechnutí, také si uvědomí bolest, vycházející z rozkroku. Zavírá oči, náhle se mu vše vybavuje. Ne, bohužel nejde o žádný strašný sen, kterých tady už měl nespočet, tohle je krutá realita.

Znovu se mu z úst vydere sten, zoufalý, vyjadřující jeho rozpoložení. Začne se chvět, to jak mu začínají před očima ožívat detaily včerejšího dne, nejstrašnějšího dne, který tady prožil. Už zase vidí ten svůj pytlík, jak tam smutně a opuštěně leží na tom stole. Náhle si přeje, aby znovu usnul a už se nikdy neprobudil. Aby spánek přešel v milosrdnou smrt. Aby ta ukončila jeho veškeré trápení. Vydržel tady třináct měsíců bez větší úhony, teď je ale všemu konec. Je zmrzačený, pro muže tím nejstrašnějším způsobem. Vlastně on už mužem není.

„Už ses probral," uslyší hlas, obrací za ním zrak, tam stojí mladík v pruhovaném, je mu nějaký povědomý, ale jistě, vždyť je to Avi, včera s ním přece mluvil, než usnul, byl tu u něho. Zná ho z Birkenau. Pořád je zmatený, asi po tom, co mu dal jeho bratr. Něco musel sníst, nějaké prášky, a taky mu něco píchnul, prý na zklidnění a proti bolesti.

Bolest. Tak už to sedativum asi nefunguje, protože rána dost bolí. Ale víc ho bolí pomyšlení, že je jen opovrženíhodným kastrátem, sice s penisem, ale z něj už nikdy nevyjde nic, co by bylo schopné dát život. Kdoví, jestli se mu kdy ještě vůbec postaví. Po probuzení mu většinou stál, ale teď určitě erekci nemá. Je už jen ubohou kreaturou muže, je … co vlastně vůbec je?

„Josephe, potřebuješ něco? Tvůj bratr mě tady nechal, abych tady byl, až se probudíš. Nemáš žízeň? Nepotřebuješ něco?" ptá se s velkými rozpaky Libek, neví kam s očima, je mu chlapce líto, netuší vůbec, jak s ním mluvit.

„Dan … teď se stará … teď už je pozdě …," zachraptí zmrzačený mladík.

„Jestli chceš, můžu ti dát napít. Taky jestli chceš na záchod, můžu ti posloužit."

„Nechci nic, jen spát, a už se nikdy neprobudit," zavře oči Edelstein.

„S tím asi tvůj bratr nebude souhlasit. Pokud nic nepotřebuješ, tak dojdu ještě pro Šimona nebo Zawela a přeneseme tě."

„Přenesete?"

„Budeš na tom našem oddělení. Je tam ložnice, kde nejsou žádní pacienti s nakažlivou chorobou, tam tě umístíme. Budeš tak pod dohledem svého bratra. Taky za tebou určitě přijde."

„Avi, já jsem úplně v prdeli, rozumíš? Úplně v prdeli," říká zoufalým hlasem vykastrovaný hoch.

„Není to dobrý, co se stalo."

„Není to dobrý?" zvolá zoufalý chlapec, „Dyť je to konec, nechápeš?"

„Nevím, co ti mám na to říct," přizná svou bezradnost Libek, „Tak když nic nechceš, tak já půjdu zařídit to tvoje přestěhování. Na to naše voddělení," dodá a rychle odchází, cítí se trapně, bezradně, jak mluvit s tak zmrzačeným chlapcem. Jakými slovy ho utěšit? A jde ho vůbec utěšit?

Joseph zůstane sám. Ačkoli sám, kolem něho jsou podobně zmrzačení mladíci. Těm se nikdo nevěnuje, tak jako jemu. Ale někteří jsou na tom lépe, těm jedna koule zůstala. Celé půlce. Bylo to padesát na padesát, a on si vytáhl tu kratší sirku. Je to opravdu všechno jen náhoda? Nebo nějaká vyšší moc? Snad ten Bůh, co mu spílal, za ztrátu blízkých, za pobyt tady? Že nic nedělá, aby svůj vyvolený národ zachránil? Nepomstil se mu nakonec? Ale co je to za Boha, když se mstí klukovi, co ho předtím nechal ve spárech těch zrůd?

Možná je to jen osud, hrozná smůla. Několikanásobná. Nejdřív ho nějakej šílenej nácek vybere, mezi desetitisíci vězni, a pak mu ještě uříznou obě koule, když polovině jedna zůstala. Ale proč jim to vlastně udělali? Jsou tady všichni asi tak staří jako on, no možná o rok dva starší, on taky vypadá na osmnáct. Co s nimi chtějí dělat dál? Tou kastrací to asi neskončí. Nebo pro něj jo? Zachrání ho Dan? Ale je to blbost, myslet teď na přežití. Co to bude za život, když je kastrát. Jako byli ti na čínském císařském dvoře, jak se o tom učil ve škole, nebo o tom možná někde četl.

Jak si teď vyčítá, že nevyužil nabídky svého bratra. Mohl sloužit tady, jako Avi, a mohl mít svoje koule. Chtěl zůstat u toho komanda Kanady, a jak to dopadlo. Napřed ho Franc zneužil,

a nakonec … Byla to opravdu jen náhoda? Nebo se ho takhle zbavili? Když ho poslali na nějaký zvrácený pokusy?

Objevují se dva zdravotníci s nosítky, jednoho zná, druhý mu nic neříká. Nakládají ho, přitom je patrné, jak odvracejí zrak od jeho rozkroku. Je pořád nahý, takže každý vidí, co se mu stalo. Teď ho opatrně zakrývají, tak alespoň nebude atrakcí, až ho někam ponesou.

Raději zavře oči, vznáší se kus nad zemí. Dan se ho jistě pokusí zachránit, vyrvat ze spárů toho sviňáka, co ho nechal zmrzačit. Ale stojí vůbec o záchranu? Nebylo by lepší umřít? Možná by měl Dana požádat, aby mu zařídil tu injekci, jako Davidovi. Prý je to rychlý, skoro to nebolí. Pak by všechno skončilo. Žádná bolest, žádné ponížení. Pak by taky zjistil, jestli je něco po smrti. Mohl by se setkat s otcem, Davidem, matkou. Ulekne se. I kdyby bylo něco jako nebe a ráj, tak co bude s ním? Když to dělal s Francem? Sice neměl na výběr, ale bude to toho krutého Boha zajímat? Nebo ho ještě nakonec nechá škvařit někde v pekle, aby vše završil?

Otevírá oči, nachází se v menší ložnici, a jak se zdá, je tady sám. Asi sem další pacienti teprve přijdou. Avi se ho zase ptá, jestli něco nechce. Zavrtí hlavou. To, co by chtěl, to mu nikdo dát nemůže. Kdoví, kde už teď ty jeho koule jsou. Jestli je dál zkoumají, nebo jestli je spálili. Nakonec je to jedno, on už je nemá a nikdy mít nebude.

Dan. Stojí tam ve dveřích, a taky klopí zrak, jako ti všichni tady. Všichni ho litujou, ale k čemu mu to je dobrý? Co má bratrovi říct? Má se mu svěřit, co všechno prožil? Ještě k tomu, že je kastrát, tak prozradit, že byl předtím děvkou? Nejlepší by vážně bylo usnout a už se neprobudit.

„Josephe, chtěl bych si s tebou promluvit," sedá si starší sourozenec na postel mladšího, vypadá dost strašně, pořád se na něm projevuje jeho pitka se šéfem.

„Je vůbec vo čem mluvit?" zasténá zmrzačený hoch.

„Je toho víc, co musíme probrat. Sice bych rád počkal, ale asi bude potřeba si něco ujasnit. Určitě se cítíš strašně, asi máš taky bolesti …"

„Ta bolest tam," ukáže mladší bratr ke svému rozkroku, leží zase už zcela nahý, v místnosti je teplo, vždyť je červenec, „Ta bolest se dá vydržet. Ta jiná, ta je horší …"

„Tomu rozumím. Když dovolíš, napřed se podívám na tu ránu," říká Daniel a jemně mu odstrkuje jeho úd, zkoumá místo, kde už nic není, „Vypadá to dobře, z pohledu hojení," dodá rychle.

„Dane, přemejšlel jsem, vo tom. Co má ještě bejt?"

„Myslíš s tebou? Vlastně nic. Jen se bude sledovat tvoje hojení, jinak ti už nikdo neublíží. Tohle se mi podařilo zajistit. Nebo spíš to zajistil doktor Schröder, abych byl přesnej. Když viděl, jak jsem zdrcenej, tak to sám zařídil."

„Co zařídil?" zachrčí pacient.

„Zůstaneš na našem voddělení."

„Já myslel, až potom … kdybych se snad uzdravil … a už mě znova neřezali …"

„Nikdo už ti neublíží, to ti slibuju. Teď už to není planej slib, teď už to můžu zaručit."

„Ale co pak? Kdybych se uzdravil?"

„Pak? Vždyť o tom mluvím … Jo, tys to nepochopil, až se uzdravíš, tak tedy zůstaneš jako zdravotník."

„Jak dlouho? Než si někdo všimne, že nemám koule a pošle mě do plynu?"

„Ne, tohle se nestane. Tady tomu velí doktor Schröder, a ten nic takového neudělá. To mi slíbil. Dokonce to řekl sám vod sebe. Tady nikdo jinej selekce dělat nebude, tady budeš v bezpečí."

„Dane, ještě vo jednom jsem přemejšlel … teda ještě nejsem úplně rozhodnutej … ale vážně vo tom uvažuju … Dane, mohl bys … kdybych teda chtěl … mohl bys sehnat tu injekci? Jako dostal David?"

„Josephe, co to říkáš!" zděsí se starší sourozenec.

„Nevím, jestli potom," ukáže hoch ke svému rozkroku, „jestli potom chci ještě žít."

„Takhle prosím tě vůbec neuvažuj, takhle prosím tě vůbec nemluv. Já tě chápu, je to moc čerstvý, jsi pořád v šoku. Ale nemluv vo smrti. Život pořád stojí zato."

„Za co bude stát ten můj, to už ale radši neříkej. Jako kastrát jsem vyřízenej. Co to bude za život, i když mě nezabijou. Což nakonec stejně možná udělaj, možná nás nakonec zabijou stejně všechny. Ale i kdybych to tady náhodou přežil, tak co by to bylo za život?"

„Znamená to jistý omezení, ale není to úplnej konec. Ničeho. Já vím, vypadá to špatně. Ale vlastně jediný, co nepůjde, je mít děti. Jinak se dá všechno. Dá se udělat i nějaká náhrada, jako protéza, aby to …"

„Na nějakou protézu seru. Dyť se mi už možná ani nikdy nepostaví. Nikdy jsem nebyl se ženskou, a teď už nikdy ani nebudu."

„Josephe, postaví se ti určitě. Jen můžeš mít občasný problémy s erekcí, ale to mají i mnohý muži, co jim nic nechybí. Jinak se ti postaví. Slyšel jsi vo jistejch dvořanech, na dvoře čínských císařů?"

„Jako bys mi četl myšlenky. Právě před chvílí jsem vo tom přemejšlel. Byli to kastráti, eunuši, co mohli sloužit v harémech, protože byli úplně na hovno. Nic vod nich nehrozilo, jinak by je tam nenechali, to je jasný."

„To je jen jedna stránka. Ale ne všichni skončili v harému. Další se stali významnými dvořany. Vedli plnohodnotnej život, oženili se, a s manželkou úspěšně souložili. Jen ty vlastní děti mít nemohli, což se ale dalo vyřešit adopcí. Až tahle strašná válka skončí, tak …"

„Tak my už budeme mrtvý," řekne chlapec s ironickým podtónem.

„Tak bude na světě určitě hodně sirotků. A taky dívek. Josephe, co se ti stalo, je strašný, to je pravda. Ale neznamená to konec světa. Můžeš prožít hezkej život."

„To bysme se napřed tady z toho pekla museli dostat. A to je asi tak pravděpodobný, jako že mi ty koule znovu dorostou."

„Když se nás rozhodnou zabít, tak s tím asi nic neuděláme. Ale pořád je tady malá naděje, pravda, hodně malá, že to nakonec přežijeme. Tady hlady neumřeme, a taky nás žádnej šílenec neselektuje. Možná nás nakonec zabijou, jak říkáš, ale to bude vosud. Určitě ale vůbec neuvažuj vo nějaký sebevraždě. Jestli máme umřít, tak umřeme. Jestli nám dovolí Všemohoucí přežít, tak …"

„Všemohoucí … ty v něj pořád věříš? Potom všem tady?"

„Věřím, ačkoli připouštím, že má víra má jisté trhliny. Josephe, budu sem za tebou chodit, můžeme si povídat, třeba i o Hospodinovi. Hledat v něm útěchu, hledat smysl toho všeho tady. Ale teď s tebou musím ještě probrat jednu věc. Pro tebe asi dost bolestnou. Ale považuju to za důležitý. Možná to tak nevypadá, teď, z tvýho pohledu. Ale vždycky jsem tě vobdivoval, jak si byl na svůj věk silnej. A ty seš pořád silnej …"

„Dane, prosím, vodpusť si ty kecy. Vo tohle teď vopravdu nestojím …"

„Dobře, tak půjdu rovnou k věci. Možná sis všimnul, nebo nevšimnul, že ti další, co přišli s tebou, tady byli celkem noví. To, co ti teď řeknu, tě asi hodně rozruší. Ale ten německej doktor, co ten zákrok nařídil, tak ten žádnýho vězně z komanda Kanady nepožadoval. Jen samé nováčky."

„Chceš říct …," pozvedne se na loktech mladší z bratrů.

„Někdo tě tam napsal, zcela záměrně, místo jednoho z těch nováčků."

„Ta svině! Za zasraná svině!" zatíná pěsti hoch, obličej zkřivený zlostí, „A ještě to přede mnou hrál. Ta svině!"

„Jak se zdá, tak tě asi napadlo, kdo by něco takového mohl udělat," dívá se teď pátravě starší sourozenec.

„Svině! Zasraná svině!" vyráží ze sebe zmrzačený mladík.

„Josephe, co se tam stalo? Co se stalo v tom komandu, že tě někdo nechal napsat na seznam na pokusy pro doktora Schumanna?"

„Nechci vo tom mluvit," objeví se teď úlek ve tváři chlapce, uvědomí si, co by musel přiznat.

„To nejde. Ještě jedno ti řeknu, ten kdo to udělal, ten si to vodnese," ztvrdnou teď rysy ve tváři lékaře, „Mluvil jsem s doktorem Schröderem. Ten to vlastně zjistil, když si promluvil s tím svým kolegou. A mně slíbil, že to tý svini, jak správně říkáš, že mu to neprojde."

„Neprojde … ale von … má …"

„Chceš naznačit, že tam má velký postavení? To asi ano, tohle by jistě nedokázal zařídit vobyčejnej vězeň. Buď musel mít někoho hodně známýho, ale spíš musel zaplatit. I když asi nikdo nepočítal s tím, že by se o složení těch vybraných mladíků důstojník SS blíže zajímal. Ale přepočítal se, a zaplatí za to, to ti taky slibuju."

„Stejně to nikdy nepřizná …"

„Však voni to z něj už dostanou, tím si buď jistej," je teď v obličeji staršího bratra dost nenávisti.

„Chceš říct, že ho jako necháš mučit?"

„Tak já ne. Ale někdo pozměnil nebo teda upravil rozkaz důstojníka SS. A jinej důstojník SS mi slíbil pomoc najít a potrestat viníka. Sám mluvil vo tom bloku jedenáct …"

„Blok jedenáct," zvolá mladík, „Víš, co tam … Já je tam slyšel, a někdy i vynášel. Vím, co tam jsou schopný s nima udělat …"

„Josephe, co mi nechceš říct? Co se tam stalo?" ptá se s obavami lékař.

„Dane, nechtěj to po mně …," kňourá vyslýchaný.

„Josephe, naháníš mi strach. Co se tam stalo? Něco si viděl? Něco si zjistil? Nebo ti snad někdo ublížil?"

„Dane, nechci vo tom mluvit … je to pro mě hrozný … ponižující …"

„Ponižující …," zbledne teď starší sourozenec, „Josephe, když se to bude vyšetřovat, stejně to zjistím. Když mi to teď řekneš, možná se ti uleví. A už nikdy vo tom nebudeme mluvit," běhá mu mráz po zádech, začíná mít moc nepěkné tušení.

„Podle toho, jak koukáš … asi si to už pochopil … byl jsem tam nejmladší … mám docela dobrou postavu …"

„Josephe! Proč si mi nedal včas vědět? Přes toho Stanislava? Bylo to jednou, nebo to trvalo dýl?"

„Styděl jsem se … řekl mi, že když … dal mi na výběr … když za ním nepřijdu … tak mi řekl, že mě nechá zabít … aby mě neměl na vočích …," žaluje chlapec plačtivým hlasem, ale zároveň se mu uleví, tak už je to venku, už nemusí před bratrem nic tajit.

„Kdo?" zachrčí Daniel.

„Blokovej …," odpoví tichým hlasem zneužívaný hoch.

„Trvalo to dýl?"

„Dlouho … styděl jsem se. Koukali se na mě skrz prsty, všichni … A ta svině, pořád mlel vo tom, jak mě má rád, jak mě miluje …"

„Co se zvrtlo? Vodmítl si …"

„Nevím … myslím si … v tom skladišti … byla tam dívka, moc krásná dívka. Vitka. Byl jsem jí doslova posedlej. Ten Franc mi zařídil lepší práci, dával mi jídlo, cigarety, alkohol. A já chtěl, aby mi to domluvil, s tou dívkou. Měli jsme schůzku, tajnou, podplatil jednoho esesáka. Jen schůzku … Ale mělo k tomu dojít, abych mohl být s ní … k souloži … Sliboval, že to zařídí … Možná se nasral, že chci víc jí než jeho … Jak to ta svině na mě hrála … a pak mě pošle pod kudlu. Kdyby mě nechal zabít, ale von se mi pomstí takhle … nechá mě zmrzačit …"

„Kdybys mi jen dal vědět … promluvil bych s doktorem Schröderem … mohl jsem …"

„Teď už to vím … ale pochop mě. Jak jsem se cejtil, potom, co von …"

„Josephe, nemluv vo tom. Není třeba vo tom mluvit," řekne rychle Daniel, „Jsou tady zrůdy. Jen jedno mi ještě řekni, mučil tě?" podívá se na tělo sourozence, ale to nenese žádné viditelné stopy po násilí, naopak je dobře živené.

„Ne, ne, nebyl zlej … aspoň jsem si to myslel. Jen chtěl … tamto … Bylo to vodporný, ale nechtěl jsem umřít … nakonec mi provede tohle … Nikdy bych si nepomyslel …"

„To stačí. Slibuju, už vo tom nikdy nebudeme mluvit. Teda pokud ty sám nebudeš chtít. Vypovídat se. Pochopitelně vo tom tady nikomu neřeknu, nemusíš se bát. Jen doktorovi Schröderovi, ten by to stejně zjistil, až si ho podá …"

„Myslíš, že ho může sejmout? I když je to blokovej, a Němec?"

„Je to pořád jen vězeň, na to nezapomínej. A to, co udělal … Ne, tohle mu neprojde, za tohle zaplatí. Schröder mi to slíbil, a von zatím vždycky dodržel, co slíbil."

„Měli by mu je taky uříznout," je v očích chlapce nesmírná nenávist.

„Tak to se asi nestane, ale pevně věřím, že ta svině tady skončí. Dostane za to kulku," drtí slova mezi zuby lékař, jak moc si přeje smrt muže, co napřed zneužil jeho bratra a pak ho ještě poslal na tu strašnou operaci. Není divu, že je po tom všem v tak hrozném psychickém stavu, jen jedno z toho může takového kluka zlomit, zničit, a on si musel projít obojím. Jak odporným zneužíváním, tak potom tím hrozným zmrzačením.

„Je mi děsně, Dane," ozve se hodně tichý hlas z lůžka.

„Chápu. Ale teď už budeme spolu …"

„Nemuselo ani k jednomu dojít … kdybych šel sem s tebou … rovnou …"

„Nemohl si to tušit. To komando Kanady je dobrý komando. Nemohl si vědět, že je tam taková svině …"

„Dane, já jsem už navždycky poznamenanej, tím vobojím …"

„Na to první zapomeneš … A s tím druhým … to taky spolu nějak zvládneme. Uzdravíš se, budeš tady sloužit, na tomhle bloku, na tomhle voddělení. Mám tady jistý postavení …"

„Nevím … všechno mi přijde naprosto zbytečný …"

„Ne, ne," zachvěje se lékař, jeho bratr opakuje jeho včerejší slova, zná ten pocit naprostého zmaru, naprosté beznaděje, „Možná můžeme spolu hledat Hospodina, který se nám ztratil, a my asi jemu. Možná tak najdeme sílu, vydržet to tady. Nebo ne, když nebudeš chtít. Josephe, dám ti ještě další sedativa, po nich usneš, nebudeš cítit bolest …"

„Ale nakonec se stejně probudím … a budu … teda pořád je mít nebudu …," zašeptá chlapec zoufalým hlasem.

HLEDÁNÍ SPRAVEDLNOSTI

Daniel se vrátí do kanceláře naprosto hotový. Až postupně mu dochází, čím vším si musel jeho mladší bratr za poslední měsíce projít. Tohle je strašné místo. Pak se zachvěje znovu, když si vzpomene na minulou noc. Co až se Schröderovi rozleží v hlavě, o čem všem včera žvanil? Nebude naštvaný? Ale snad je pro něj ten šílený výzkum důležitější, než že slyšel jeho děsivou zpověď.

Musí jít něco dělat, zkontrolovat oddělení. Dát bratrovi další injekci, aby usnul a necítil bolest. Ten má pravdu, udržovat ho ve spánku donekonečna nemůže, musí s léky šetřit, ale … Snad Johann dodrží slovo a vyřídí toho blokovýho, toho France, nebo jak se ten prasák jmenuje. Kdyby tady byl, snad by ho dokázal zabít vlastníma rukama.

Vstane a začne fungovat. Nejprve uspí Josepha, pak se věnuje dalším pacientům. Všichni jeho podřízení na něj hledí soucitně, jako kdyby ty koule uřízli jemu, a ne jeho bratrovi. Před večerním apelem si sezve celé svoje osazenstvo do kanceláře, tu už malej Šimon bezvadně uklidil.

„Chci vám poděkovat, jak jste to tu zvládli, když jsem byl včera tak trochu indisponován," říká jim, „Jistě všichni víte, co se stalo. Nechci o tom mluvit, jen vás prosím o podporu, pro něj. Nebude to lehký, aby se s tím vyrovnal."

„Co s ním bude, pane doktore? Už ho nechaj na pokoji?" zeptá se Libek.

„Už mu nebudou ubližovat. Jen budou sledovat, jestli dochází k nějakým změnám," odpovídá tichým hlasem Edelstein, „Sice bych i toho mohl bratra ušetřit, ale pak by nejspíše ten doktor nechal vykastrovat jiného chlapce. To nechci. Když už se to bratrovi stalo … Nejvýš ho ten doktor bude vyšetřovat, jak se mění, potom … Co je ale podstatný, až se uzdraví, tak zůstane tady. Jako další zdravotník, váš kolega."

„Je nám to moc líto, pane doktore, co se mu stalo …," říká Avi rozpačitě.

„Už se stalo a my s tím nic nenaděláme."

„Pane doktore, pokud se sním zeptat … ten včerejšek … ta vaše indispozice, nebude to mít nějakou dohru?"

„Myslíš jako pro mě? Nezdá se," zavrtí hlavou Daniel, „Snad jsme si vše s panem doktorem Schröderem vyjasnili."

„Všechno?" ozve se teď Rozental.

„Co jako myslíš, Šimone?"

„Já jen, pane doktore, že mám pořád tu podmínku. Jestli teda tady budu moct zůstat, nebo jestli budu muset umřít …"

„Podle všeho tě tady doktor Schröder nechá. Vlastně mi naznačil, že o nás všech, pacientech i o nás jako personálu, má právo rozhodovat výhradně von. Tedy by nám sem neměl vtrhnout žádnej šílenec a začít naše pacienty ani nás selektovat. Což má svoje výhody, tohoto experimentálního oddělení. Nevýhodou je pak ta naše práce. Budou i další pokusy, kdy možná budou pacienti úmyslně poškozený. Ale to, co bude s náma, vo tom bude rozhodovat, jak tohle oddělení bude fungovat. To je jediný, co doktora Schrödera zajímá."

„Vážně už mi nehrozí, že mě pošle na tu injekci?" ptá se kluk.

„Ne, ale špatně můžeme skončit všichni, když to tady nebude bezvadně klapat. Nebude to lehký, ta práce tady, ale díky ní máme naději tady přežívat. Nestát se musulmany, nebejt selektovaný, nebejt vystavený bití a podobně. Pan doktor Schröder se zmínil i o určitých indispozicích, jednotlivých z vás. Ale vaše určitý postižení, a i ten tvůj věk, Šimone, je ochotnej tolerovat, když to tady bude klapat. Tak doslova to řekl."

„Něco snad neklape, pane doktore?" zeptá se Rozental.

„Teď je snad všechno v pořádku, a my se musíme snažit, aby to tak zůstalo. Nelíbí se mi ty pokusy na pacientech vo nic víc než vám, navíc tady Velkej Šimon, Zawel a teď už i můj bratr tím taky prošli. A dobře víte, že zkoumaj i moje další sourozence, ty dvojčata. Je to hrozný, ale nám to dává jistou naději. Počítám s vámi, se všemi, ale musíte to zvládnout. Pohled na to utrpení jinejch," povzdechne si Edelstein.

„Bude to ještě horší?" ozve se stísněným hlasem Abramovich.

„Bude, pane doktore. Můžete tu zůstat, nebo vám můžu zařídit přeložení, na normální blok. Ale všichni tady víme, že i tam je to peklo. Nedostatek léků, pořád hrozí selekce. Nevím, co přesně tady bude, ale budeme pravděpodobně ušetřený těch vodpornejch sterilizačních pokusů, ty dělají jiný doktoři. Ale nevyhneme se jinejm pokusům. Tak to je tak asi všechno. Ještě jednou vám děkuju, za tu podporu, a pomoc, včera. Dneska mi není taky dvakrát dobře, ale už na tom večerním apelu nebudu plandat jak hadr ve větru."

„Hlavně, že to dobře dopadlo, pane doktore," vyjádří mínění všech Weiss.

„Z tohohle pohledu ano, ale jinak …," přejede si rukou po čele Edelstein, a tím taky ukončí schůzi se svými podřízenými. Má ještě pár minut, než začne apel, tak si zapálí cigaretu. Pořád ještě není klidný, a k jeho zoufání nad zmrzačením bratra se přidává i myšlenka na pomstu.

Apel proběhne naštěstí v pořádku, i když se trochu protáhne, ale zažili už mnohem delší. Každý člen Danielova oddělení jde za svými povinnostmi, on zamíří do své kanceláře. Snad bude dnešní večer přeci jen klidnější, také se potřebuje vyspat, pohlédne na vzorně ustlanou postel. Nejradši by se do ní uložil hned. A co mu v tom vlastně brání? Jen si vyzvedne večeři, možná ji někomu přenechá, má tady ještě pořád ten chleba, co nesnědli včera večer.

Své předsevzetí začne hned realizovat. Zkontroluje své podřízené, ale na jejich snahu si stěžovat nemůže. Však je pohání všechny ta největší motivace, totiž zůstat naživu. Každý z nich si už prošel dost hrůzami, a až na doktora Abramoviche asi umí ocenit relativní pohodu na tomto oddělení. Pochopitelně z pohledu, co se děje v jiných blocích, u jiných komand. Málokdo má za šéfa židovského lékaře, a i doktor Schröder je v tomto celkem zdrženlivý. Nevybíjí si své mindráky na vězních. Dozorci či kápové pak mají příkaz do dění oddělení nezasahovat, v tom je specifika experimentálního bloku, a speciálně tohoto jeho úseku.

S těmito myšlenkami ze sebe Daniel shodí šaty, je teplo, proto si zaleze pod deku nahý. Už by měl být klid, ačkoli do večerky ještě nějaký čas zbývá. Ale sem by už nikdo přijít neměl. Pohlédne k oknu, ještě pořád je venku dost světla, jeho oči se však klíží …

Probere ho otevření dveří, očekává některého ze zdravotníků, nebo Ephaima, možná nastala komplikace u některého z pacientů, kterou s ním chce řešit. K jeho údivu ve vchodu stojí doktor Schröder, už vypadá docela dobře, na to ráno.

„Pane doktore," vyskočí vězeň z postele, v tu chvíli si uvědomí, že je nahý.

„No to je mi přivítání," rozesměje se esesák, „Nějak divně si tady plníš svoje povinnosti, když se před večerkou vyvaluješ na posteli."

„Nečekal jsem vás …"

„No to doufám, vzhledem k tomu, jak seš ustrojenej," má očividně dobrou náladu Johann.

„Hned to napravím," začíná se oblékat Daniel, „Přišel jste řešit něco konkrétního? Nebo ..," ulekne se, „Nevzpomínám si, že bych měl připravit nějakou zprávu."

„Nic po tobě nechci, jen si udělat inspekci. Podívat se, jestli je všechno v pořádku. Včera se to tak nezdálo," neodpustí si nácek ťafku, a jeho podřízený ji přijímá se sklopenou hlavou.

Pak už jdou beze slov, kontrolují jednotlivé ložnice, a taky pacienty. Zdravotníci se mohou přetrhnout, aby vykázali usilovnou činnost. Ale je pravdou, že oddělní je čisté, pacienti zaopatření. Byť někteří ve špatném stavu, ale za to místní personál nemůže.

„Ještě je tady ten můj bratr," řekne na závěr tichým hlasem Edelstein.

„No tak mi ho ukaž," pobídne vězně jeho šéf.

Vstoupí na ložnici, kde spí Joseph. Je jen lehce zakrytý pokrývkou, tu teď kapitán sejme a podívá se na mladíka, na jeho poranění.

„Vypadá dost statně, na těch šestnáct let," konstatuje.

„Vypadá, pane doktore. Je dost silný a pracovitý. Tohle si nezasloužil," zachvěje se hlas židovského lékaře, „Mluvil jsem s ním, dneska odpoledne."

„No a?"

„Radši jinde, sice spí …"

„Ty kolem toho naděláš," pokrčí rameny Schröder, „Tak zajdeme k tobě, dáme si kafe a cigaretu, tam to probereme," dodá smířlivě.

Daniel se modlí, aby to skončilo opravdu jen u kávy a retka, aby se zase neobjevila láhev tvrdého alkoholu. Ale zdá se, že ji tentokráte odnikud nevytáhne. Tak uvaří požadovaný nápoj, oběma zapálí cigaretu.

„Asi vím, kdo to všechno zařídil, pane doktore," vyfoukne kouř Edelstein, lokne si kávy, „Je to ještě horší, než jsem si myslel. Ten jejich blokový, u toho komanda Kanady, ten mého bratra vydíral. Je to prase, pane doktore, on ho prostě zneužil."

„Zneužil?" objeví se údiv ve tváři nácka.

„Řekl mu, že buď mu bude po vůli, nebo ho nechá zabít. Podle všeho to trvalo delší dobu. Pak se bratr zamiloval, do nějaké dívky, v tom skladišti Kanady. A řekl mu o tom, snad po něm chtěl, aby někoho podplatil, aby s ní mohl být …“

„Tak von si chtěl zašukat, jo?“ ušklíbne se Schröder, „A chtěl to zařídit vod toho, co šukal jeho? No to asi nebylo právě chytrý.“

„Tak nějak to asi bylo. To prase se asi naštvalo, a nechalo ho napsat na ten seznam.“

„Hm, tak se nám to vyřešilo poměrně rychle,“ zatváří se poněkud zklamaně Johann, „Ale je to dobytek, ten Blockälteste. Co s ním chceš udělat?“

„Já? Copak to záleží na mně?“ objeví se údiv ve tváři vězně.

„Sice jsem se včera vožral, ale pamatuju si dobře, vo čem jsme mluvili.“

„Pamatujete si na všechno?“ zachvěje se Daniel.

„Tak ten úplnej konec mám už v mlze. Ale pokud se ptáš na to, co jsem říkal vo tom zvláštním programu, nebo to, co bylo tam při tom tažení do Ruska, tak to jo. No co se tváříš tak divně, moje názory znáš, a jsem si jistej, že vo tom, vo čem jsme se bavili, nikde žvanit nebudeš.“

„Jste si jistý?“ podívá se pátravě židovský lékař.

„Že uhádnu, na co myslíš,“ rozesměje se srdečně nácek, „Ty seš vážně paranoik. Už zase přemejšlíš, že tě nechám zastřelit, abys nic nevykecal, že jo.“

„Tak … napadlo mě to.“

„To seš celej ty. No tak, co uděláme s tím prasákem, co šukal tvýho bráchu a pak mu ještě zařídil ufiknutí koulí?“

„To si jako vážně můžu říct?“

„Tak co bys chtěl? Taky ho nechat vykastrovat? Nebo by stačila kulka?“

„Takový Blockälteste, u komanda Kanady, ten jistě bude mít dost známostí, kdoví, koho všeho má podplaceného …“

„Cože? Takovej sráč. Je to jen vězeň. Nebo si snad myslíš, že se někdo zastane toho homouše? Co šuká kluky? Co si dovolí nechat pozměnit rozkaz důstojníka SS?“

„Nevím … asi ne … ale jistě bude zapírat …“

„No to může zkusit. Však uvidíme. Něco jsem slíbil, a navíc mi sou takový lidi vodporný. Já vím, že se to toleruje, že tady jsou mezi těma vedoucíma vězněna prasata, zvrhlíci, sadisti. Tak zejtra musím jet pryč, mám nějaký jednání,“ zamýšlí se Johann, pak se podívá na hodinky, „Sice si už chtěl jít spát, ale co bys řekl takový návštěvě toho vedlejšího tábora?“

„To jako teď?“ vytřeští oči Daniel.

„Tak se říká, ne, co můžeš udělat dneska, nevodkládej na zejtřek. Docela rád bych viděl tu jeho prasečí držku, jak se bude tvářit, až ho zmáčneme.“

„To jako my? Vy a já?“ nevěří svým uším Edelstein.

„Vezmeme k tomu ještě Kurta, kdyby snad dělal problémy. Tak co, zajedeme tam a nakopeme mu prdel?“

„Vy to myslíte vážně, pane doktore?“

„Kurevsky vážně. Pokud si teda nechceš jít zase lehnout.“

„Ne, ne … to ne … A nemůžete z toho mít vy problémy, když tam jen tak vtrhnete, a ještě se mnou, židovským vězněm?“

„Problémy? Já? A kdo by mi je tak asi dělal?“ rozesměje se opět srdečně Schröder, „Když vodhalím zvrhlíka? Svini, co nechala změnit rozkaz důstojníka SS? Kurva, jsem SS-Hauptsturmführer, na to nezapomínej. A to ani nemusím zmiňovat moje konexe. A von je jen sráč, nějakej zkurvenej vězeň, co šuká kluky,“ říká vzrušeným hlasem, asi se těší na dobrodružství, pak ale zvážní a pohlédne na vězně, „Že se staráš, jestli nebudu mít problémy.“

„Já jen … kvůli té dohodě … jak jste včera říkal …“

„Tak to strach mít nemusíš, moje postavení je víc než dobrý. Pokud si včera něco pochytil, muselo ti dojít, že jsem poznal dost důležitejch lidí. No tak, doktůrku, vztyk a jdeme."

Edelstein je už zase v šoku. Ale vlastně tohle je přesně v jejich stylu, považují se za vyvolené, polobohy, kdo je víc, než důstojník SS. Zvláště v takovém táboře.

Vyjdou z bloku, směřují ke vchodu z tábora, kráčejí do prostor vyhrazených esesákům. Schröder ho nechá stát před ubikací, a jde se shánět po svém řidiči. Ten je dost zaskočený, když uvidí židovského lékaře, v tuto hodinu, kdy se už blíží táborová večerka. Ale je zvyklý poslouchat a na nic se neptat, a tak chvátá připravit automobil svého šéfa.

Cesta netrvá dlouho, směřuje do sektoru BIb, kde je stále ještě mužský tábor, ačkoli již se konají přípravy na jeho přestěhování. Projedou branou, zaparkují automobil a vystoupí. Všichni tři. Do nosu je udeří nepříjemný zápach, jak tábora, tak pálených mrtvol z nedalekého krematoria. Ten smrad už umí všichni tři bezpečně identifikovat.

Daniel je vede k bloku, kde strávil jeho bratr přes šest měsíců, ty poslední asi v dost ponižujícím postavení. Tábor se připravuje ke spánku, a i když je pořád ještě trochu vidět, teď kolem deváté hodiny večerní, tak už baráky olizují mohutné světlomety.

Do místnosti vedoucího bloku vstoupí jako první Schröder, za ním jeho řidič a jako třetí Edelstein. Ten se zachvěje, tady zřejmě prožíval jeho bratr hrozné chvíle. A hned se zarazí, stojí tam asi pětačtyřicetiletý chlap, a taky tak sotva patnáctiletý kluk, oba jsou bosí a jen v kalhotách. Jak se zdá, tak ta svině si rychle našla náhradu. Oba polonazí vězni teď zírají vyděšeně na důstojníka a dalšího esesáka, třetího vlastně ani nezaregistrují. Ale kapitán, jeho přítomnost, ta je naplňuje velkými obavami.

„Co se tady děje?" zařve Schröder, „Proč je tady to nahý dítě?" kulí oči, „Ani se nehni!" křikne, když uvidí, jak se snaží blokový posunky naznačit chlapci, aby rychle zmizel.

Polonahý Franc Mueller se rychle hlásí svým číslem, zatímco Azriel Litwak se jen chvěje. Až teď si povšimne třetího muže, podle všeho židovského vězně.

„Proč je tady to nahý dítě?" zopakuje otázku Johann, a z očí mu šlehají blesky.

„Jen tady uklízí, pane SS-Hauptsturmführere," vyráží ze sebe Franc.

„Uklízí? Co uklízí? Tvojí postel?"

„Tak, uklízí tady …"

„Jo? Nebo ses s ním chystal dělat jiný věci? Víš ty, jak se pohlíží na to, když to dělá chlap s chlapem?"

„To je jinak, pane SS-Hauptsturmführere," je hrozně bledý Mueller, hlas se mu třese.

„Nelži mi, ty svině jedna!"

„Nelžu vám, pane SS-Hauptsturmführere," dušuje se blokový, „On vám to potvrdí. Jen tady uklízí. Je léto, je teplo …"

„Teplo je vod tebe, ty teplouši," pronese hrozné obvinění důstojník, to je blokovému jasné. Vůbec nechápe, kde se tady ten kapitán vzal, co mu chce. Ale uznává, že to musí vypadat podezřele, když je tady najde polonahé, krátce před večerkou.

„Je to hrozné nedorozumění, pane SS-Hauptsturmführere. Uznávám, může se to zdát … Ale ten vězeň tady má za úkol udržovat pořádek. Nic víc, opravdu, pane SS-Hauptsturmführere."

„Drž hubu. Voba víme, jak to je," otočí se Schröder a pokyne Danielovi, ten udělá dva kroky vpřed, „Víš, kdo je tenhle?" ukáže esesák na Edelsteina.

„Ten vězeň?" přemýšlí horečně Mueller, podle označení je Žid, podle oblečení, kdy nemá klasický táborová mundůr, musí jít o prominenta. Možná něco provedl, nebo je snad něco spojuje? Nějaký kšeft? Nevzpomíná si, „Nevím, pane SS-Hauptsturmführere, nikdy jsem ho neviděl."

„No to je možný. To ti věřím, teď asi poprvý nelžeš," říká výsměšně Johann, „Von totiž vede moje voddělení, ve vedlejším táboře. Je tam vedoucím lékařem. Ještě ti nic nedochází?"

„Je lékařem? Židovským lékařem? Vedoucím vašeho oddělení, pane SS-Hauptsturmführere?“ blekotá Mueller, a podle jeho výrazu se zdá, že začíná mít moc špatné tušení.

„Sedíš si na uších? No, nic tě nenapadá, ty sviňáku?“

„Nevím, pane SS-Hauptsturmführere.“

„Já si myslím, že už moc dobře tušíš, vodkud vítr fouká, ty prase zvrhlý. Tak řekneš to sám, nebo to mám říct já? Kdybych sem přišel tak dva, tři dny nazpátek, našel bych tady tohohle kluka? Nebo bych tu našel jinýho? Co myslíš? Možná ti napoví, že se jmenuje Joseph.“

„Joseph?“ vyrazí ze sebe blokový, a jeho pipel se skoro zapotácí. Je ještě bledší než jeho šéf.

„No?“ obrátí se Schröder na Daniela.

„Dneska jsem mluvil s Josephem,“ drtí mezi zuby Edelstein, hledí na polonahého muže, který kdoví jak dlouho zneužíval jeho bratra, „Řekl mi všechno. Co se tady dělo. Jak jste ho donutil k těm ohavnostem. Jak jste mu vyhrožoval zabitím, když neudělá, co po něm chcete,“ zatíná pěsti, strašně rád by jí udeřil do toho odporného obličeje, „Ale vám to nestačilo, že jste ho tady ponižoval. Vy jste se ho rozhodl zničit, a to zvlášť odporným způsobem. Nevím, jak jste se dozvěděl, že byla vybrána skupina mladých mužů, hodně mladých mužů, na nějaké pokusy, ale … Proč jste to udělal? Proč jste tam nechal mého bratra dopsat? Proč?“

„Co … co …,“ zírá konsternovaně Mueller, čímž zaskočí jak Daniela, tak jeho šéfa, buď je ten zvrhlík opravdu překvapený, nebo je skvělý herec.

„Už zase lžeš?!“ zařve Schröder, nechce blokového nechat vydechnout, „Šukat kluka, to samo vo sobě je na kulku. Ale ještě nechat pozměnit rozkaz důstojníka SS, tak to už je vopravdu síla. Myslel sis, že ti to projde, co? Že se v tom nikdo nebude šťourat, co? Že ten kluk při těch experimentech chcípne, a ty se ho zbavíš. Jenže ses přepočítal!“

„Pane SS-Hauptsturmführere, věřte mi … ten rozkaz … ptal jsem se, chtěl jsem zařídit, aby se vrátil zpátky. Ale bylo mi řečený, že to nejde, právě proto, že je to rozkaz důstojníka SS. Že se s tím nedá nic dělat …“

„To ti mám věřit? Já totiž dobře vím, že na tom seznamu ten kluk bejt neměl. Ten rozkaz vydal můj kolega, můj přítel. Nikdo z tohohle komanda tam neměl bejt. Jen samí nováčkové. A pak to někdo změnil. Místo jednoho nováčka tam napsal toho kluka vodsuď,“ upírá Johann oči na France, „Šukat kluka, to je svinstvo. Ale dovolit si někoho uplatit, aby změnil rozkaz důstojníka SS, tak to je vopravdu síla. Jenže si to nedomyslel. Poslals ho na náš blok, kde pracuje jeho bratr. Tak to všechno prasklo!“

„On tam původně nebyl …. někdo to změnil … někdo to podplatil …,“ zírá konsternovaně Mueller, náhle ho asi něco napadne, protože upře zděšený pohled na polonahého kluka, který se celý chvěje. A teď, když na něj hledí čtveřice mužů, začne se třást ještě víc.

„Chceš snad říct …,“ je zkoprnělý i Schröeder.

„Ta hajzle,“ ztratí nervy blokový a vrhne se na Azriela, začne ho tlouct pěstmi, ten se chabě kryje, vyráží bolestné výkřiky, „Cos to udělal? Cos to udělal?“ řve Franc a bije ho hlava nehlava.

„Dost už!“ křikne Schröder, hrozí totiž, že chlap pohublého chlapce umlátí, ten pak už nic neřekne. Když se rozpřahuje blokový k další ráně, chytne ho za ruku a mrskne jím stranou. Pak se podívá na kluka ležícího na zemi a krvácejícího z nosu i ze rtů, „Jak si to dokázal? Tak mluv, nebo tě vodvedu na blok jedenáct, a nechám tě tam mučit tak dlouho, dokud nepromluvíš! Vstaň, ty malej zmrde!“ zařve.

Hoch se hrabe na nohy, krev v obličeji se teď mísí se slzami. Je strašně vyděšený, výhružka krutým mučením dělá své, o tom bloku tu kolují doslova šílené historky.

„Já … já … dal jsem něco … odsud … jednomu … aby ho tam napsal …,“ vyráží ze sebe přerývaným hlasem, tomu strašně se tvářícímu esesákovi si nedovolí lhát.

„Ale proč? Proč si to udělal?“ ptá se Daniel, je zvratem doslova zděšený.

„Já … já měl strach," brečí kluk, „Ten támhle," ukáže na blokového, „ten měl oči jen pro něj. Bál jsem se … že mě nechá zabít … nechá si jen jeho … taky on mi vyhrožoval … nechtěl jsem, aby mě zabil … Dozvěděl jsem se, náhodou, o tom seznamu. Tak mě napadlo … většinou, když se vyberou nějací, na ty pokusy … tak se nevrátí … nebo až za hodně dlouho … a kdoví jak. Tak jsem tady něco vzal, a taky řekl, že mě posílá on," znovu ukáže na France.

„Tak to jsi byl ty?" třeští oči Edelstein, „Víš ty, co si způsobil?" ptá se vzrušeným hlasem, mluví pořád německy.

„Nevím, pane. Jen jsem chtěl, aby odsud Joseph zmizel," pláče chlapec.

„Co se stalo Josephovi?" vyhrkne Mueller, a hned pozná, jakou udělal chybu. V očích kapitána se strašně zableskne. Ale vlastně je to už jedno, teď už všechno prasklo, teď už vědí, že tady s kluky obcoval.

„Joseph byl vykastrován," řekne tichým hlasem Daniel, „Díky tobě," ukáže prstem na kluka, „protože jsi se ho chtěl zbavit. Ale i kvůli tobě," nasměruje svůj prst na blokového, „protože jsi ho tady zneužíval. Kvůli vám oběma je zmrzačený. Navždy."

Teď se objevuje výraz zděšení i v obličeji řidiče, dozvídá se tady strašné věci. Jak o zneužívání vězně, tak o jeho barbarském poškození.

„Já, já …," zvolá Franc, v očích má teď i on slzy, „Nikdy jsem mu nechtěl ublížit. Já, já … já mám Josepha vopravdu rád … zeptejte se ho … neubližoval jsem mu … To všechno tenhle, ten zmetek. Toho si vemte," snaží se najít pro sebe záchranu, „Vemte si ho. Taky mu to uřízněte. Nebo ho celýho rozřezejte," navrhuje řešení, přijatelné především pro něho.

„Já to mám všechno odnést?" vypění Litwak, „Jenom já? Taky mě tu zneužíval. Ale ještě hůř. Já tu musel sloužit. Jak prý vašeho bratra miloval, jak tady tvrdí. A přitom mu tady vykládal, že když sem nepřijde, a nepodrží mu, tak zařídí, aby ho zabili," rozhodne se srovnat skóre, „Aby ho zastřelili na útěku, nebo u něj něco našli, při kontrole. I když mít nic nebude. To je tedy láska."

„Drž hubu!" zařve Mueller.

„Tak ať se to dozví všechno," nenechá se přerušit Azriel, „Ten Joseph tě jen využíval. Když pochopil, že nemá na výběr, že sem musí chodit, tak se rozhodl využít, jeho. A já jim musel oběma posluhovat. Dokonce mě tenhle," ukáže na blokového, „dokonce mě nutil, abych ho nekouřil jen jemu, ale i Josephovi. A ten zase chtěl, aby mu dohodnul šukání s jednou holkou, z toho skladiště. Oba tady vždycky seděli u stolu, povídali si, a já jim musel posluhovat."

„Můj bratr ti někdy ublížil?" chvěje se Daniel, „Bil tě? Nutil tě snad, abys dělal nějaké ty ohavné věci?" skoro se bojí zeptat.

„Ne, to ne, pane," zavrtí kluk hlavou, a židovský lékař si zhluboka oddechne, „To byly vždy jeho nápady," ukáže na blokového, „My oba, já i váš bratr, my neměli na výběr. Jinak by nás nechal zabít. Vašemu bratrovi to bylo moc nepříjemné, zpočátku u toho málem zvracel … Ale pak ten váš bratr pochopil, že po něm ten tam moc touží, a tak se toho snažil využít. A ten tam měl opravdu oči jen pro vašeho bratra. A já měl strach, že se mě zbaví. Tak jsem se chtěl zachránit. Nevěděl jsem, že mu to tam uříznou … myslel jsem, že když načas zmizí, tak … tak si mě nechá, zase oblíbí. Nechtěl jsem umřít …," dodává plačtivě.

„Tak to nebylo!" vykřikne teď Franc, „Nikdo mu neubližoval. Jedl tady s náma, seděl s náma u jednoho stolu. Jen Joseph pracoval v tom komandu, a von tady. Proto tady uklízel, vařil a tak. Ale na Josepha žárlil, proto to udělal. Je to zmetek, co ze sebe dělá neviňátko. Přitom mi donášel na další vězně. Práskač. To by Joseph nikdy neudělal. Taky ho Joseph nechtěl nahradit, nikdy. Nic mu nehrozilo. Jen ten malej zmetek žárlil, a tak to udělal! Je to lhář!"

„Držte hubu, voba!" zařve teď Schröder, už má těch nechutností tak akorát dost, „Jste mi jeden víc vodpornější než druhej!" šlehají z jeho očí blesky, „Koho si podplatil?" chytne chlapce za zátylek a pevně sevře, až on vykvikne bolestí.

„Já … já … nechci …"

„Cože?“ zařve esesák, a kluk se strachy pomočí, „Tak ty mi to nechceš říct? No to je vlastně dobře. Vo důvod víc, proč tě vzít na ten blok jedenáct, a nechat tě tam mučit. Jsem doktor, a jsem u toho. Tak si vohlídám, abys nezhebnul dřív, než všechno vysypeš. Už se těším, až tam budeš řvát bolestí, až se posereš. Kurva, chčiješ mi na boty,“ podívá se na nohavici hocha, ze které vytéká nažloutlý pramínek, „Tak kdo to byl?!“

„Hlavní písař tábora …,“ práskne svého spoluviníka Litwak.

„Tak vidíš, jak to šlo,“ ušklíbne se Johann.

„Pane SS-Hauptsturmführere, vemte si ho, potrestejte ho. I toho písaře. To voni všechno zavinili,“ zvolá Mueller, a naběhne si.

„Vezmu si ho. Ale i tebe!“ otočí se k blokovému Schröder, „Ale tebe, ty prase, tebe si vychutnám. Až s tebou skončíme, nebude ti co uřezávat, protože už žádný koule mít nebudeš. Nechám ti je rozdrtit, pěkně pomalu. A nakonec ti narvu do tý tvý prdele rozžhavenou tyč, tak se to dělá, s takovejma prasatama, jako seš ty. A nakonec tě pověsím, na hák, za žebro. Budeš viset vedle tohohle malýho zmetka, toho nechám pověsit za jeho koule. Tohle s váma voběma nechám udělat. A ještě tam nechám pověsit toho písaře, za krk. Tak budete všichni pěkně pohromadě!“ vypočítává hrůzy, které čekají oba hrozně vyděšené vězně. Ti nemají důvod výhrůžkám nevěřit, na tom bloku jedenáct se dějí strašné věci, a Franc moc dobře ví, jaké hrozné týrání tady podstupují homosexuální vězni.

„Pane SS-Hauptsturmführere, milost, pane SS-Hauptsturmführere,“ zvolá blokový, pak se rozhodne zachránit jediným způsobem, který mu je vlastní, „Pane SS-Hauptsturmführere, mám tady něco, mám toho dost, dám vám to. Všechno vám dám, jen mě nenechte mučit, dejte mi milost,“ snaží se o podplacení rozlíceného esesáka.

„Cože? Ty mě chceš uplatit?“ křikne Johann, jeho pohled se střetne s Francovým, a ten tím získá naději, určitě ten kapitán není imunní, vůči osobnímu prospěchu.

„Hned to bude, pane SS-Hauptsturmführere, hned to bude,“ horečně Mueller odkrývá a poté i vybírá svou tajnou skrýš, a v kusu látky mohou všichni spatřit malé jmění, zlaté předměty, prsteny, diamanty, hodinky, dokonce papírové peníze značných hodnot. To vše dokázal nashromáždit, tím vším tady kde koho podplácel. A to vše je teď připravený dát, za svůj život.

„Hrome, ty sis toho nasyslil,“ hvízdne Schröder.

„Pane SS-Hauptsturmführere, všechno vám dám, všechno bude vaše. Jen na to zapomeňte. Pana SS-Hauptsturmführere, já jsem nic špatnýho neudělal, já ne, to voni,“ žadoní blokový.

„Neudělal? Když si tady nutil kluka, aby sem chodil, abys ho mohl šukat? Víš přece, jakej je to zločin, jak se na to pohlíží.“

„Právě proto, tady to, pro vás,“ drží v natažených rukách Mueller nashromážděné bohatství, „Snad na to můžete zapomenout. Jak jste přece slyšel, já jsem žádnej rozkaz měnit nenechal. Já jsem přece tomu Josephovi nechtěl ublížit.“

„Nechtěl ublížit?“ ozve se Edelstein, má strach, že z toho nakonec ten zmetek vyklouzne bez trestu, díky tomu úplatku, „Víš ty, jak moc jsi mu ublížil? Jak se musel cítit, když si s ním tady dělal ty hrozný věci? Jak jsi ho ponížil?“

„Nic zlýho se mu nedělo. Chodil se sem najíst, dostával cigarety, měl se tady dobře. A navíc, co se ty do toho pleteš, ty seš přece jen vobyčejnej vězeň, Žid,“ řekne pohrdavě Franc.

„To máš pravdu,“ přikývne k jeho radosti kapitán, „Jenže ten Žid teď rozhodne vo tvým vosudu,“ dodá a blokový vyvalí oči.

„Rozhodne … jak rozhodne, pane SS-Hauptsturmführere. Jak může, von …“

„Protože to tak chci já,“ ušklíbne se Johann.

„Ale to … pane, já přece vašemu bratrovi neubližoval,“ reaguje rychle na situaci Franc, teď se lísá k židovskému lékaři, „Já mám vašeho bratra vopravdu rád. Já vím, není to správný,

když má chlap rád jinýho chlapa. Ale nikdy jsem mu neubližoval, nikdy jsem ho neuhodil. To se ho zeptejte, tohle vám musí potvrdit."

„Ty to pořád nechápeš?" zavrtí hlavou Daniel, „To, co jsi mu dělal, to pro něj muselo být strašné. Navíc jsi ho k tomu donutil, pohrůžkou, že ho necháš zabít. Tohle snad nebudeš popírat, to tady potvrdil i ten druhý kluk, co jsi ho taky zneužíval."

„To jsem nemyslel vážně. To já jen tak. Nikdy bych Josephovi neublížil. Já ho mám vopravdu rád. Když ho vodvezli, byl jsem z toho nešťastnej, snažil jsem se zařídit, aby se vrátil. Ale už byl pryč, a bylo mi řečený, že tak rozhodl ten doktor, ten důstojník SS. S tím jsem už nemohl nic udělat. Je mi to moc líto, co se mu stalo. Moc líto. Já ho mám vopravdu rád."

„Kriste pane, ty seš ale prase," zavrtí hlavou Schröder, přitom stále hledí na dost velkou hromadu cenných věcí, co drží ten hajzl ve svých rukách, zvažuje, o jak velký majetek jde.

„Ano, pane SS-Hauptsturmführere, máte pravdu. Jsem prase, jsem zvrhlík. Není to správný, když to chlap dělá s chlapem. Ale je to moje prokletí. Pane SS-Hauptsturmführere, nedalo by se nad tím přivřít oči? Na tohle zapomenout? Potrestat ty, co se skutečně provinili?"

„Skutečně provinili? Jak to teda chceš vyřešit?"

„Pane SS-Hauptsturmführere, kdybyste zapomněl na moje opovrženíhodný chování, ale jen potrestal ty, co změnili ten rozkaz. V tom jsem já nevinně, to se přece prokázalo. Potrestal toho písaře, a tady toho zmetka, co to všechno vlastně spískal. Nenechte se mýlit, pane SS-Hauptsturmführere, že je tak mladej. Je zlej, hodně zlej. Já i Joseph jsme na něj byli hodný, a von udělá takovou strašnou věc. Tak by se to přece dalo vyřešit, pane SS-Hauptsturmführere. Viníci budou potrestaný, a na můj poklesek by se dalo zapomenout."

„Můj bratr na něj nezapomene," upozorní Edelstein, ten chlap mu přijde teď dvakrát odporný, jak se z toho snaží vyvlíknout.

„Nezapomene … pane, co bych mu jen tak mohl dát," rozhlíží se po místnosti horečně blokový, „Co bych mu jen tak mohl dát, aby i von nezůstal škodnej … Mám tady ještě nějaký jídlo, voblečení … cennosti už ne, ty jsou tady pro pana SS-Hauptsturmführera… Vemte si, vemte si pro něj, co chcete," ukazuje na věci okolo sebe.

„To není pravda, chce to všechno hodit jen na mě," ozve se Litwak, cítí, jak se pod ním otevírá propast, jak je ten důstojník ochotný přistoupit na návrh blokového.

„Ty drž hubu, ty zmetku," okřikne ho Johann, „Ty máš největší vinu, to tys to všechno zorganizoval."

„Jasně, ty drž hubu," řekne rychle Mueller, začíná cítit šanci se z toho dostat, a udeří pěstí do zakrváceného obličeje chlapce, který jde rychle k zemi, napůl omráčený.

„Pohlídej tu malou svini," ukáže kapitán na kluka na zemi, „My se poradíme. Za chvíli se vrátíme," dodá a ukáže svému doprovodu na dveře.

Vyjdou před blok, už je po večerce, všude je klid, vše osvětlují reflektory. Dopadají i na tuto nesourodou trojici, co teď stojí na prašném prostranství před barákem.

„Tak co s tím uděláme?" pohlédne Johann na židovského lékaře, což vyvolá údiv na tváři obou jeho společníků.

„Ptáte se mě, pane doktore? Vy přece tady rozhodujete," říká vyjeveným hlasem Daniel.

„Dal jsem ti svoje slovo, že budou potrestaný," šokuje Schröder oba mladé muže podruhé.

„Nevím, pane doktore. Je to hrozně zamotané. Hlavní vinu má ten blokový, kdyby k tomu mého bratra nenutil, jistě by k ničemu takovému nedošlo. I toho druhého jistě zneužíval. Ale je taky pravda, že mému bratrovi jinak neubližoval, nebil ho. Je to sice strašně zvrácené, ale on ho má asi doopravdy rád. Tím strašně divným způsobem. Ale moc mu ublížil."

„Tak to necháš na mě, abych rozhodnul? Mám zase vzít vodpovědnost na sebe? Bojíš se rozhodnout, že maj ty dva umřít?" upře svůj zrak na Daniela jeho šéf.

„Mám rozhodnout …," zarazí se židovský lékař, na chvíli zaváhá, „Oba si smrt zaslouží," řekne tichým hlasem.

„No a co ten písař? Toho taky chceš? Má taky umřít? Ten, co to změnil?"

„Ten asi ani nevěděl, o koho jde. Ten … je mi to jedno, u něj."

„Tak dobře. Tak to nechte na mně. Ani jeden neříkejte ani slovo, ať tam budu povídat cokoli. Já se vo to postarám," řekne Johann, a pak znovu vstupuje do baráku, následovaný svým doprovodem.

Mueller tam stojí stále polonahý, nad stejně ustrojeným klukem, který se svíjí na zemi. Pravděpodobně dostal ještě pár ran, protože jen tiše sténá, stočený do klubíčka, pod jeho obličejem se vytváří loužička krve, ta mu vytéká z nosu, z úst, ale i roztrženého obočí.

Blokový zvedne zrak, je patrné, kolik je v něm strachu. V třesoucí se ruce pořád svírá objemnou kouli, jejímž obsahem jsou zabalené cennosti. Je zmatený, nechápe, proč ten důstojník SS dává takový význam názoru nějakého zasraného Žida. Ale podstatné je, jestli přijme úplatek nebo ne. Pokud ne, je s ním konec, a ten asi bude hodně krutý. Dobře ví, jak tady nakládají s homosexuály. Určitě ho budou krutě mučit, ponižovat, než ho nakonec zabijí. Chvěje se a žadoní pohledem o milost.

„Seš prase," řekne mu Schröder unylým hlasem, a to hovado mu uctivě přikyvuje, „Ale je pravda, že v tom s tím pozměněným rozkazem nejedeš. To je práce tady toho zmetka," ukáže na trosku na zemi, „Ale sám dobře víš, jak velkej je to přečin, cos tady s těma klukama dělal. Zapomenout na to, to není jen tak …"

„Jistě, pane SS-Hauptsturmführere, jistě," říká rychle Mueller, „Právě proto, aby se lépe zapomínalo. Jako vykoupení …," natahuje ruku s bohatstvím.

„Stejně seš prase," řekne kapitán a vezme nabízený úplatek.

„Ano, pane SS-Hauptsturmführere, jsem prase. Vodporný prase. Moc děkuju, pane SS-Hauptsturmführere, moc děkuju, za vaši velkodušnost," začíná se Franc dokonce klanět.

„Zbav se toho hnoje, tady," ukáže Johann na kluka na zemi.

„Ano, pane SS-Hauptsturmführere. Postarám se vo něj, nemusíte mít vobavy, vyřídím to s ním," říká blokový horlivě.

„Hned! Teď!" přikazuje Schröder.

„Jistě, hned, teď," chvátá Mueller pro hůl.

„To není spravedlivé. To není spravedlivé," ozývá se plačtivý hlas Litwaka, „On se vyplatí, a já musím umřít? To není spravedlivé."

„Drž hubu. Kvůli tobě nemá jinej kluk koule. Buď rád, že tě nechám zabít rychle, a nenechám tě mučit. Měl bys mi poděkovat. Tak drž hubu, nebo si to rozmyslím a vážně tě nechám za ty tvoje koule pověsit" okřikne odsouzence Johann.

„Není to spravedlivé, není to spravedlivé," mumlá do země hoch, brečí, chvěje se strachy. Ale je hodně zmlácený, nemá jak se ubránit.

„Lehni si na břicho," kopne Franc do boku svého pipela.

„To není spravedlivé," huhlá pořád kluk, a přitom se snaží naplnit příkaz, ví, že za chvilku umře. Z očí mu tečou slzy, když se rovná na zemi.

Mueller pokládá hůl na krk nešťastníka, chvíli ji vyvažuje, hoch se celý chvěje, a ještě se jeho trup otřásá v rytmu jeho vzlyků. Ale nebrání se, je paralyzován strachem, zavírá oči.

Ozve se křupnutí, to blokový skočil na hůl a tím způsobil zlomení vazu. Daniel hledí na drobné tělo na zemi. Jak moc si přál smrt toho, kdo poslal jeho bratra pod kudlu polského řezníka, ale teď má ze všeho jen hodně divný pocit. Divnou pachuť, má ta pomsta. Hlavní viník je mrtvý, ale ten, co ho popravil, tak ten asi trestu unikne. Což není spravedlivé, v tom měl ten jeho pipel naprostou pravdu. Ale neodvažuje se cokoli poznamenat, rozhoduje tady jeho šéf.

„Je po něm, pane SS-Hauptsturmführere," hlásí Franc.

„To vidím, nejsem slepej," odsekne Johann, pak se bez dalšího otočí, „Vem to k sobě, pod uniformu," předává výkupné svému řidiči, který jen přikývne. V jeho obličeji je divný výraz, asi ani on nepovažuje vyřešení celé situace za nejlepší. Ale také drží hubu a krok.

Daniel ještě naposledy pohlédne na muže, který zneužíval jeho bratra, je patrné, jak se tomu ulevilo. Sice přišel o nashromážděný majetek, ale zachoval si to nejcennější, totiž svůj život. Ne, není to spravedlivé, i když hlavní strůjce zmrzačení jeho bratra je mrtvý.

Trojice mužů směřuje k zaparkovanému automobilu, pod dohledem záře reflektorů a stráží. Nepadne jediné slovo, Kurt nastartuje a vůz vyrazí k bráně. Tou projede a posléze zabočí na cestu, jenž vede k základnímu táboru.

„Zastav!" nařídí Schröder, když jsou tak asi uprostřed vzdálenosti mezi oběma koncentračními tábory.

Neuberg pochopitelně poslechne, ačkoli moc rozkaz nechápe. Pak se otočí dozadu, kde sedí německý a židovský lékař. Ptají se toliko jeho oči, a ty ve tmě nejsou příliš vidět.

„Tady," vytahuje Johann cigarety, a nabízí je svým spolucestujícím ve vozidle, řidič pak rychle všem třem zapaluje, „Musíme se domluvit," řekne kapitán. .

„Domluvit, pane SS-Hauptsturmführere?" zeptá se trochu udiveně Neuberg.

„Moc se vám moje řešení nelíbilo, co? Podle vašich výrazů," zasměje se Johann, když nikdo nic neříká, pokračuje, „Ten malej zmetek si to zasloužil. Ale vy byste asi rádi viděli mrtvýho i toho zmrda, toho blokovýho."

„Zneužíval mého bratra, asi dost dlouho," spíš zašeptá než řekne Daniel.

„Je to děsný prase, pane SS-Hauptsturmführere," okomentuje počínání France řidič.

„Však se mu taky dostane, co si zaslouží," usměje se Schröder, „Domluvím se s kolegy, hned zejtra ho seberou a v tichosti dostane kulku. Zmizí, a už vo něm nikdo neuslyší."

„Já myslel …," sklouzne zrak Kurta k jeho břichu, kde ho tísní dost objemný balík.

„Slyšel si snad, že bych mu něco slíbil?" zasměje se Johann, „Nic takovýho. Takže můžeš bejt klidnej, zítřejšího večera se nedožije. Navíc nám tím zmizí jako svědek," dodá.

„Svědek?" zarazí se Edelstein, pak mu to dojde, „Ach, jistě …," sklopí zrak.

„No, a právě na tom se musíme domluvit," tváří se hodně spokojeně kapitán, rozvalí se na sedačce, odklepne cigaretu z otevřeného okénka, „Jak se mi zdálo, ta zasraná svině toho nashromáždila dost."

„Je to skoro jmění, pane SS-Hauptsturmführere," poznamená tichým hlasem řidič.

„Tak to schovej, někde v tom autě. Zejtra, až pojedeme na tu služební cestu, tak s tím něco uděláme. Ne, ještě počkej," zadrží kapitán vojáka, který se chystá vystoupit, „Musíme se domluvit, vo tý kořisti."

„Já nevím, o čem mluvíte, pane doktore. Nevšiml jsem si, že by vám někdo něco dával a vy něco od někoho bral," řekne rychle Edelstein.

„Já taky nic neviděl," připojí se Neuberg.

„Takže vlastně nic nebylo," zasměje se Schröder, „Tak jak to nic rozdělíme? Na tři díly?"

„Na tři díly?" objeví se údiv ve tváři řidiče.

„Na tři díly?" je ještě více překvapený židovský lékař.

„Na tři stejný díly," řekne Johann, a pak se rozesměje, „Sice na vás v tý tmě moc nevidím, ale zdá se mi, že se tváříte nějak divně."

„Vy se s námi chcete dělit? Rovným dílem?" vysouká ze sebe Daniel, nevěří svým uším.

„Tak jedeme v tom spolu, ne? Spravedlnosti bude učiněno zadost, a my na tom ještě vyděláme," vyfoukne kouř kapitán, „Ty, Kurte, ty máš sice dost bohatýho otce, ale pokud se dožiješ konce týhle posraný války, tak se ti něco může hodit. No a ty, Danieli, ty budeš mít u nás takovej úvěr. Z toho ti můžeme vobčas něco koupit a třeba tady Kurt ti to donese do tábora. Tak co, souhlasíte?"

„Děkuji, pane SS-Hauptsturmführere,“ hlesne jen Neuberg.

„Já … já … taky děkuji,“ je už zase v šoku Edelstein.

„Tak teď vystup, Kurte, a někam to schovej. Ať nám to nikdo nevyfoukne, a taky ať to u nás nikdo nevidí. Zejtra to nějak vyřešíme. Cejtím ve svejch kostech, že i ta třetina bude dost dobrá,“ povídá Johann, to už jeho řidič vystupuje a jde zahrabat drahocennosti do kufru.

„Děkuji, pane doktore. I za Josepha,“ řekne tichým hlasem Daniel.

„Ten Blockälteste byl prase, a ten jeho pipel zase pěknej hajzlík. Jen dostali, co si zasloužili,“ mluví Schröder i o Francovi v minulém čase. Židovský lékař nepochybuje, že ho zítra některý kolega jeho šéfa někde ve vší tichosti odpráskne. Tím bude učiněno spravedlnosti zadost a zmizí i svědek jejich obohacení.

Rozhostí se na chvíli ticho, pak se vrátí Neuberg, nastartuje vůz a ten vyrazí směrem k základnímu táboru.

NA BLOKU OSMADVACET

Blok 28

Daniel se probudí po zaznění gongu. Dnes se cítí mnohem lépe než včerejšího dne. Chvilku mžourá kolem sebe, mráz mu přeběhne po jeho nahých zádech. Začíná se mu přehrávat včerejší den, především pak jeho večer. Skoro se mu nechce uvěřit, že se ty události odehrály, že nešlo jen o sen. Ale ne, byla to realita. Jeho šéf ho těsně před večerkou odsud odvedl, odjeli do tábora v Birkernau a tam …

Ne, vůbec tomu nerozumí. Pořád ho Johann něčím překvapuje. Noc předtím tady obhajuje zrůdnou teorii vraždění postižených lidí, od kojenců po staříky, mluví tady o totální válce, kdy zdůvodňuje vraždění židovské populace, bez ohledu na věk a pohlaví. Den nato jede vyřídit vězeňského funkcionáře, co zavinil zrasování židovského mladíka. Ale to není všechno. Když získá kořist, sám navrhne její rozdělení, na rovné třetiny, pro svého řidiče, to by snad ještě šlo pochopit, a taky pro židovského vězně. To už je úplně mimo. Mohl jim dát malý díl, oba by za něj byli vděční, ale on to chce dělit na třetiny.

Velmi bolestně se usměje, v duchu, jeho tvář zůstává zachmuřená. Na té úsměv vyloudit nedokáže. Vlastně je teď velmi bohatý, ta kořist nebyla malá. Jen jestli to bohatství dokáže využít, ještě než umře. Slovům Johanna o tom, že ho chce zachránit, těm nevěří. On jen potřebuje, aby tady dobře fungoval, proto mu předestírá naději. Ale je pragmatik, až usoudí, že už jeho služby nepotřebuje, nechá ho zabít. Stejně jako všechny členy svého oddělení. Možná mu z toho zase chvíli bude blbě, jak předevčírem naznačoval, ale určitě nezaváhá.

Na druhé straně je taky pravda, že nikdo přesně neví, jak tohle vražedné běsnění skončí. Možná by nakonec někdo mohl přežít. Naděje sice malá, strašně mlhavá, ale pořád tady je. Proto je důležité se udržet naživu co nejdéle, třeba se to všechno nakonec zvrtne. K tomu mu může pomoc i ta kořist, když za ní půjde koupit potraviny. Ale hodí se i cigarety. Ba i ten panák občas nezaškodí, jen se to nesmí přehnat. Musí si dávat pozor, opilství by mu mohlo zlomit vaz.

Nasnídá se, ze svých tenčících se zásob, svůj podíl přenechá zdravotníkům. Jde se podívat na Josepha, ten je poněkud neklidný, ale ještě spí. Zachvěje se, když na něj zírá. Sice byl pomstěn, ale jak mu to pomůže? Možná byl ten pipel hajzl, ale možná jen oběť. Možná měl vážně strach o svůj život, a tak to řešil ve zdejším stylu. Zabij toho, kdo tě ohrožuje. Možná ten blokový na jeho bráchu nebyl zlý, možná ho vážně miloval, tou svou zvrhlou láskou. Ale ten si asi smrt zaslouží víc, než ten kluk, co byl taky zneužíván.

Má lepší pocit, když ví, že ti dva trestu neujdou? Bohužel odpověď zní ne. Pořád tu je zmrzačený bratr. Takový silný, urostlý, ale už vlastně mrzák. Bude moc důležité ho přesvědčit, aby měl vůli dál žít. Pokud propadne beznaději, zoufalství, apatii, nakonec všechno špatně skončí. Musí vymyslet taktiku, jak na něho působit. Nebude to lehké, potom, co mu provedli.

Apel pod zamračenou oblohou přečká bez problémů, pak si svolá pracovníky svého oddělení. Spíš zkontroluje, že každý ví o svém úkolu, než by je rozdával. Jejich práce už se stává rutinní, mají každý své povinnosti, které naštěstí dobře plní, i včetně stále zamlklého a asi i zoufalého doktora Abramoviche.

Posadí se ke svému pracovnímu stolu, má dost restů, za ty dva dny. Musí zkompletovat zprávy o pacientech, taky se na ně zajít podívat. Dneska by měl být klid, Schröder někam odjel, a nikdo jiný by do chodu oddělení zasahovat neměl.

Nějaký čas se věnuje administrativě, pak se ozve zaklepání, a k jeho údivu se objeví dvojčata. Ucítí svíravý pocit okolo žaludku, a to hned ze dvou důvodů. Za prvé, oni ještě nevědí o Josephovi, a on neví, jak jim to vhodně sdělit. Za druhé, jejich přítomnost na tomhle bloku znamená, že asi budou podrobeni dalšímu vyšetření. Snad půjde opět jen o měření, které je nijak nepoškodí, nebude ani bolestivé. Maximálně ponižující, podle toho, jakou partií těla se bude německý doktor zabývat.

„Dostali jsme rozkaz se tady u tebe hlásit," oznamuje klidným hlasem Yoel, „Asi nás zase budete vyšetřovat, měřit a tak, co?"

„Nevím, asi," zachvěje se lékař, bratr řekl „budete", jako by bral za samozřejmé, že je zkoumá i starší sourozenec.

„Nevíš?" zpozorní Gideon.

„Nevím, ale asi přijde doktor Mengele, a asi bude chtít, abych mu zapisoval ty údaje, co naměří. Možná to bude nepříjemné …"

„Tak dá se to vydržet," mávne rukou Yoel, „Akorát, když mi měříte pindíka, tak mám takovej blbej pocit, ale jinak …"

„Vy jste mluvili s tím německým doktorem?"

„Jo, von se za náma někdy přijde podívat. Ale je docela milej, přinesl nám bonbóny, byly moc dobrý. A mluvil s náma, znělo to docela rozumě."

„Mluvil s váma? Vo čem jako?"

„Tak, nebylo to dlouhý. Jen něco říkal, že nás potřebuje, pro svou vědeckou práci. A že je rád, že jsme tak trpěliví, při těch jeho měřeních," odpovídá Gideon, „Ale souhlasím s Yoelem, dá se to vydržet."

„Kluci, něco vám musím říct," zvážní lékař, „Jde o Josepha …"

„Zabili ho?" zeptá se Yoel, zatváří se smutně, ale nezdá se, že by byl šokovaný. On i jeho dvojče tady počítají se smrtí, svou i svých bratrů. Proto asi nejsou tak zaskočeni.

„Ne, ne, není mrtvý," zavrtí hlavou Daniel, „Ale … nevím jak to říct …"

„Umírá? Dane, víme kde jsme. Každýho z nás to může kdykoli potkat. Tak to řekni rovnou, nesnaž se nám to podávat jak dětem," ozve se Gideon.

„Joseph není mrtvý a ani neumírá. Ale nechali mu uříznou koule."

„Cože?" vytřeští teď svorně oči dvojčata.

„Stalo se. Je to hrozný, co se mu stalo. Bylo to tak trochu … Ale to je jedno, proč k tomu došlo. Prostě mu je uřízli, před dvěma dny. Bude teď potřebovat naši podporu, aby se z toho dostal, aby se uzdravil."

„Uzdravil? Stejně ho zabijou, když už není úplně zdravej, ne?" spekuluje Yoel, je lehce rozrušený, ale určitě méně, než by byl v jiném prostředí.

„Nezabijou ho, protože zůstane sloužit tady, až se uzdraví. Ale je na tom špatně, po duševní stránce. Což asi chápete. Jako každej, kdo by byl takhle poškozenej."

„A to jen tak? Nebo je měl nemocný?" ptá se Gideon.

„Neměl je nemocný. Jen to prostě jeden doktor nařídil. Aby …," zarazí se starší sourozenec, nechce strašit ty mladší.

„Aby je mohl zkoumat?" zeptá se rychle Yoel, „Dane, myslíš si, že je někomu z nás taky uříznou? Když jsme taky zkoumaný? Nebo voběma?"

„Ne, ne, to je úplně něco jinýho. Doktor Mengele dělá jinej výzkum. Ale radši se ho na to neptejte, abyste ho neinspirovali," doporučí lékař zdrženlivost.

„To bych teda nechtěl," podívá se ke svému rozkroku Gideon.

„Chcete ho vidět? Chcete za ním zajít?" ptá se lékař.

„Vidět? A co mu jako máme říkat," zatváří se nešťastně Gideon.

„Nemusíte mu říkat nic. Třeba bude rád, když vás uvidí. Nebo ne. Nevím … Možná máme chvíli čas, než sem dorazí ten německej doktor. Tak co?"

„Tak jo," kývne Yoel, ale je patrné, že ani jedno z dvojčat tím nadšené není.

Trojice opustí kancelář a směřuje k místu, kde je další jejich sourozenec. Ten už mžourá, probudil se, a jeho výraz je plný zoufalství. Zase si uvědomuje, co se mu stalo. Své hrozně smutné oči upře na nově příchozí, pak je sklopí, stejně jako oni. Ani jeden z čtveřice neví, co má dělat, co má říkat.

„Přivedl jsem hosty," promluví Daniel, „Jsme tady jen na skok. Až bude čas, tak za tebou přijdu. Slibuju. Ráno jsem se díval, hojí se to," podívá se směrem k rozkroku zmrzačeného chlapce, ten je nezakrytý, a tak teď všichni čtyři hledí na místo, kde očividně něco chybí. Dvojčata rychle odvracejí zrak, a snaží se, aby se nestřetl s tím, co klopí jejich zmrzačený bratr.

„Vo soucit nestojím," zamručí postižený.

„Já vím, taky jsme tě nepřišli litovat. Jenom pozdravit. Dvojčata jsou tady náhodou, kdoví, kdy se sem zase dostanou. Tak abyste se viděli," říká tichým hlasem lékař, pak se podívá ke dveřím tam se objevuje Libek a dává mu znamení, „Už budeme muset jít. Ale jak jsem řekl …," nedokončí, protože se objeví doktor Mengele.

Beze slov vstoupí a pohlédne na sourozence Edelsteinovi, pak udělá pár kroků k lůžku a prohlíží si ránu.

„Vypadá to dobře," zhodnotí pooperační stav, „Půjdeme," ukáže ke dveřím.

„Omlouvám se, pane doktore, jen jsem vzal dvojčata, aby se pozdravila s bratrem," říká Daniel na chodbě, když už kráčí k vyšetřovně, kde bude německý lékař konat svá měření.

„Johann mi o tom řekl. Je vás tady pět, jak jsem pochopil."

„Ano, pane doktore. Máme ještě jednoho bratra, tam u těch krematorií."

„Vím to, zajímám se i o příbuzné těch dvojčat. Taky jsem se díval do těch záznamů, o té vaší rodině," dodává Josef, přicházejí k ordinaci, „Mám pro vás ještě jeden úkol, doktore. Přivezou sem další dvojčata, chci je tady nechat vyfotografovat. Zařiď to."

„Jistě, pane doktore. Až přijedou, hned pověřím toho zdravotníka, co dělal minule ty fotografie," slibuje židovský lékař.

Mengele mu neodpoví, odloží desky s papíry na stůl, pak dá pokyn klukům, aby se svlékli. Ti okamžitě uposlechnou, pročež za chvilku přistupují jeden po druhém již nazí na váhu, a také je znovu prověřena jejich výška.

Pak začne velmi podrobné měření jejich lebky, Josef si zase dává záležet. Trvá to dlouho, Daniel podle jeho pokynů údaje zapisuje, snaží se být velmi pečlivý. Následně dojde i na oči, Mengele zkoumá ostrost jejich vidění, na blízko i na dálku, dle všeho se v tom příliš neliší a mají je zdravé. Následně jim do nich něco nakape, a po určitém čase měření pokračuje. Snad se snaží i odhalit, jak se liší jejich barva.

Židovský lékař nechápe, proč i u tohohle vyšetření musí být jeho sourozenci nazí, ale neopováží se cokoli poznamenat. Josef se k jeho bratrům chová korektně, skoro šetrně, jen je nesmírně precizní, doslova puntičkářský. Jsou již skoro hotovi, po značné době, když se objeví voják SS a oznamuje přivezení dalších dvojčat. Na pokyn německého lékaře do místnosti napochodují tři dvojice, v prvním případě jde asi o pětileté kluky, v druhém o tak osmiletá děvčata, a nakonec asi desetiletého kluka a holku. Od pohledu je jasné, že se v prvních dvou případech jedná o jednovaječná dvojčata, u té nejstarší dvojice tomu tak být nemůže. I když podobnost chlapce a dívky tu nepochybně je.

„Mám jít zařídit to fotografování?“ zeptá se Daniel iniciativně.

„Zařiď to, doktore,“ kývne Josef, „Tady jsme beztak dneska hotoví. Zase s vámi byla dobrá spolupráce,“ pochválí Gideona s Yoelem, pak se zamyslí, shlédne na vyplašené děti, „Co kdybyste mi s nimi pomohli, vy dva. Ty ne, doktore, ty běž pro toho fotografa,“ ukáže ke dveřím.

„Rádi vám pomůžeme, pane doktore,“ řekne rychle Gideon, pohlédne na děti, jak jsou vystrašené, a taky, jak si je prohlížejí.

Zatímco židovský lékař rychle odchází sehnat Libeka, jeho sourozenci na příkaz Josefa pomáhají dětem se svléknout. Ty se drží křečovitě u sebe, asi se dost bojí.

„Nemusíte mít strach,“ říká jim Yoel v jidiš, „Rozumíte mi?“ podívá se, když všichni zdráhavě a nejistě přikývnou, pokračuje, „Jen vám udělají fotografii. O nic nejde, nás s bratrem taky fotografovali. Víte, co je to fotografie?“

Ti starší přikývnou, ti nejmladší dál kulí oči.

„To je takový obrázek, na kterým budete. Ale nic to není, vůbec to nebolí,“ vykládá pětiletým chlapcům Yoel, a přitom jim pomáhá svléknout oblečení.

„Co jim říká?“ zeptá se Mengele jeho sourozence.

„Snaží se je uklidnit, pane doktore,“ odpovídá Gideon, „Tak jim vysvětluje, že se budou fotografovat, co to je, že je to nebude bolet, a tak.“

Mengele neodpoví, rovná si své papíry a po očku pozoruje čtrnáctiletá dvojčata, jak zklidňují ta mladší, která už jsou také nahá. Těm pětiletým to asi přijde přirozené, desetiletá se pravděpodobně stydí, zvláště ta dívka. Ale všechny děti jsou vystrašené a neodvažují se odporovat.

Mezitím Daniel nalezne Aviho a ten rychle chvátá připravit všechno ke splnění svého úkolu. Ještě není zcela hotový, když se objevují čtyři nahé dvojice, s těmi dětmi přicházejí i bratři Edelsteinové.

U menších dvojčat není jednoduché zajistit jejich správnou polohu a také klid, Gideon a Yoel se snaží pomáhat, vcelku se jim daří. Snaží se být aktivní, asi aby se zavděčili německému doktorovi, sami už vědí, jaké fotky on chce, jak mají děti stát.

Daniel vše pozoruje se smutným pohledem. Má zase už hodně rozporuplné pocity. Neví, kde ta další dvojčata Josef splašil, možná z nových transportů, co sem v poslední době dorazily. Neví, co ty drobečky čeká, pravdou však je, že kdyby si je německý lékař nevytáhl, pravděpodobně by všechny ty děti byly již mrtvé, zplynované a spálené. Otázkou je, jak dlouho je nechá naživu, a co s nimi nakonec bude dělat. Sleduje také své bratry, jak teď aktivně pomáhají.

Zase vše trvá dlouho, ale nakonec se podaří všechny snímky zrealizovat tak, jak si Mengele přeje. Proto se mohou přesunout zpět do ordinace. Tam stojí skupina dětí, teď už klidnější, což je nepochybně i zásluha dvojčat Edelseinových. Teď Josef vytahuje z kapsy pytlík s bonbóny, každému z osmi svých pokusných králíčků dá po jednom, ty nejmenší dokonce pohladí po hlavě.

Daniel se zachvěje. Jak je k nim ten německý lékař milý, a kdoví, co udělal s jejich rodiči, prarodiči, dalšími příbuznými. Pokud měl on službu na rampě, když transport dorazil, možná mnohé z nich pokynem své ruky poslal na smrt. Tenhle tábor je plný paradoxů, pořád ho něčím překvapuje. Ale je rád za chování Josefa, neboť mezi těmi naháči má své sourozence.

Děti dostávají pokyn se obléci, a Gideon s Yoelem napřed pomáhají těm menším, než se i oni nasoukají do svých ohavných mundůrů. To ta další děcka mají stále civilní oděv. Dle všeho je sem nechal německý doktor přivézt jen na focení, nebude je zde vyšetřovat. Možná už jejich zkoumání provedl v druhém táboře, kde jsou asi někde ubytovaní. Těžko ale říci kde, zda na mužském či ženském bloku.

Mengele se balí, Gideon s Yoelem s ním půjdou do práce, další dvojčata si přebírají dva vojáci SS. Daniel zůstane stát spolu s Libekem, který se tváří rozpačitě.

„Pane doktore, co s těma dětma bude?“ zeptá se nakonec.

„To nevím, Avi, to vůbec netuším. Asi jim načas jeho zájem zachránil život, ale na jak dlouho, tak to opravdu nevím. Snad jim nebude moc ubližovat,“ ztiší Edelstein při poslední větě raději hlas.

„Zatím se zdá celkem v pohodě, myslím ten doktor, dyť jim dával i nějaký sladkosti, nebo co.“

„Jsou zvláštní, ti němečtí doktoři,“ přikývne Daniel, „Na jedné straně tady nemilosrdně posílají lidi na smrt, na druhé straně se chovají skoro jako normální lidský bytosti. Nevyznám se v nich, někdy nevím, co vod nich čekat,“ přiznává své pochybnosti.

„Ten doktor Schröder se zdá bejt taky v pohodě, myslím jako k nám. Nemlátí nás, chová se celkem dobře. Snad mu to vydrží.“

„Taky doufám. Avi, musím už jít, mám moc práce,“ přejede si lékař po svém zkrabatělém čele, ale ve skutečnosti má více starostí než práce. Vždy, když si vzpomene na Josepha, pocítí hrozné svírání okolo žaludku. Přitom za ním musí zajít, musí si s ním promluvit. Ale nechce se mu tam. Naštěstí má dost dobrou výmluvu, proč rozhovor s bratrem odložit, jde provést vizitu svého oddělení.

Jeho oddělení. Jak hezky to zní. Jen kdyby to bylo normální oddělení a v normální době. Tady ale není normálního vůbec nic. Všechno je tady zvrácené, a do toho zapadá i včerejší podivné jednání jeho šéfa. Ten možná teď někde právě vyjednává o dalším týrání zdejších vězňů, vymýšlí kdoví s kým další zvrácené experimenty, shání pro ně podporu, prostředky, léky.

Nebo taky hledá někoho, kde ukryje včerejší kořist, kdo mu ji ocení, promění v peníze. Nebo jen uschová. Těžko říci, co s tím chce udělat, ale to je vlastně jedno. Pokud mu občas doveze potraviny a cigarety, ať si klidně všechno nechá. Jídlo je tady daleko cennější než cokoli jiného, má tady vyšší hodnotu, než kterýkoli z těch diamantů, co včera spatřil v balíčku toho blokového. Jestlipak už to má ten sviňák za sebou, jestlipak už ho někdo odprásknul.

Celý zbytek dopoledne si vymýšlí práci, aby nemusel zajít za svým vykastrovaným sourozencem. Až kolem druhé hodiny odpolední se odhodlá. Posadí se na postel, oba bratři různě stáčejí své pohledy, jak se střetnou, rychle je odvracejí.

„Nechceš?“ vytáhne lékař cigarety, po lehkém kývnutí dá jedno retko bráchovi, druhé sobě, obě zapálí. Neměl by sem nikdo přijít, kdo by jim tohle vytknul, „Josephe, něco ti musím říct.“

„Je to špatný, co? Se mnou.“

„Špatný? Ne, to ne, jak tě to napadlo …“

„Podle toho, jak se tváříš.“

„Tvářím … Všechno, co jsem ti říkal, tak to platí. Už ti nikdo nebude ubližovat. Nanejvýš tě prohlédnou, budou pozorovat. Ale o tom si promluvíme pozdějš. Platí taky to, že tady budeš pracovat, až se dáš dohromady. Ale včera večer se stalo něco …“

„Isaac?“

„Ne, ne, ten by měl bejt v pořádku. Mají ho dokonce povýšit na unterkapa, tam u těch novejch krematorií. Ale včera večer, byl tady doktor Schröder. Mimochodem se díval i na tebe. A pak mě vzal, a odjeli jsme spolu do toho vedlejšího tábora."

„No a co?" stále nechápe hoch, o čem starší sourozenec mluví.

„Jeli jsme tam, k tomu tvýmu bývalýmu komandu. Za tím …"

„Za tou sviní?" zřiví se tvář chlapce hroznou nenávistí.

„Přesně tak. Doktor Schröder dodržel slovo. Začal na toho blokovýho řvát, ten idiot tam byl polonahej ještě s jedním asi patnáctiletým klukem, svým pipelem, jak jsem pochopil. Taky byl jen v kalhotách, bylo jasný, na co se chystaj …"

„Azriel. Tomu je čtrnáct …"

„Jen čtrnáct," vydechne Daniel, pak pokračuje hodně stísněným hlasem, „Netrvalo dlouho, a ke všemu se přiznali."

„Přiznali? Jeli v tom spolu?" objeví se údiv ve tváři zmrzačeného mladíka.

„Josephe … Bylo to jinak. To ten kluk, ukradl něco blokovýmu a podplatil písaře tábora. Ten tu změnu udělal, v domnění, že ho vo to žádá ten blokovej …"

„Cože?" vytřeští oči zmučený hoch, „To snad … to snad …"

„Je to tak, ten kluk se ke všemu přiznal, tvrdil, že měl strach, aby se ho ten blokovej nezbavil. A ten blokovej se přiznal, k těm svejm sviňárnám."

„Ta malá krysa. Ten zasranej parchant! Jak mi to mohl udělat? Ta malá svině," vyráží ze sebe Joseph.

„Je to strašný, taky jsem tomu nemohl zpočátku uvěřit. Ale doktor Schröder na něj pouštěl takovou hrůzu, vyhrožoval mu mučením, až se ten kluk pochcal a všechno přiznal."

„Co s ním … co s tou sviní …"

„Ten kluk už je mrtvej, Josephe. Ten blokovej ho napřed zmlátil a na pokyn doktora Schrödera ho zabil. Ačkoli …," přeběhne mráz po zádech Daniela, „ačkoli …"

„Tak je mrtvej nebo ne?"

„Je … já jen … doktor Schröder mi řekl … dal mi právo rozhodnout, co s nima. A já jsem řekl, že chci, aby voba umřeli …"

„Tos řekl? Tos řekl moc správně. Tak ta malá krysa už je mrtvá. Škoda, docela rád bych mu ty jeho zasraný koule uříznul sám … aby si to taky užil … a ten Franc … ten …"

„Pravděpodobně už je taky mrtvej. Doktor Schröder řekl, že to zařídí. Že ho během dnešního dne vezmou a někde v tichosti … Prostě dostane kulku."

„To mu patří. Jen aby se z toho nevyvlíknul … umí hodně podplácet …"

„Ne, z toho se nevyvlíkne," zachvěje se lékař, o výkupném s bratrem mluvit nemůže, „Jsem si jistej, že tu kulku dostane. Ale Josephe, to je jen mezi náma, s nikým dalším vo tom nemluv. Doktor Schröder to zařídil trochu pokoutně, neoficiálně, rozumíš?"

„Hlavní je, že to … ale stejně mi to ty koule nevrátí," vyfoukne zmrzačený mladík kouř a smutně pohlédne ke svému rozkroku.

„V tom máš pravdu, jejich potrestání na tom nic nezmění. Ale považoval jsem za správný, abys vo tom věděl."

„Já … já … za to děkuju. Já jen … já jen … Dane, já sem úplně v prdeli. Ale totálně. Z tohohle se přece nemůžu vzpamatovat. Tohle nejde zaspat, tohle přece čas nespraví … Teda to, co jsem musel dělat s tím … s tím …, tak na to se asi dá časem zapomenout. I když … Ale to, že mi to uřízli, tak to … rozumíš, tohle nemůže žádnej čas spravit, ty koule tam už prostě nikdy nebudou …," oddychuje chlapec přerývaně, zavírá oči, ve tváři výraz nejvyššího zoufalství.

„Máš pravdu v jednom, Josephe, tvůj život ten zákrok změní. Ale … vím, tohle tě asi neutěší, nebo je na to možná ještě moc brzo … Josephe, nejsi první a určitě ani poslední, komu se to stalo," hledá Daniel těžko slova, odklepne cigaretu na zem, podívá se na svou ruku, jak se mu

chvěje, „Josephe, muži přicházeli a přicházejí o svá varlata v mnoha případech. Za prvý kvůli nemoci, kdy musel bejt takovej zákrok provedenej. Potom jako trest, divil by ses, v kolika různejch případech se k tomu přistupovalo a pořád přistupuje. Nakonec se dá mluvit vlastně i o nějakým rituálu … třeba v té Číně. Ale i tady v Evropě, kdy vlastní otcové vodili svoje druhorozený kluky, nebo prostě další v pořadí, a nechávali jim odstranit varlata, aby z nich byli skvělí zpěváci …“

„Dane, a to mi jako co? To mě má jako uklidnit? Že tohle někdo udělal i jinejm?“

„Ne, ne, proto o tom nemluvím. Říkám to proto, že ti chlapci nebo muži žili dál, mnozí prožili dobrej život … Museli si najít trochu jiný hodnoty …“

„Dane,“ objeví se ve tváři postiženého mladíka úlek, „když mluvíš vo těch zpěvácích … ty přece strašně pištěli, ne? Proto jim to ufikli, ne? To jako i já …“

„Ne, ne,“ řekne rychle lékař, „těm zpěvákům to dělali v daleko nižším věku. Ty už máš dospělej hlas. Ten ti zůstane, nezačneš ho mít jako ti operní zpěváčci. Ty už jsi vlastně vyvinutej muž, což je pro tebe moc dobře.“

„Ale nějaký změny budou, ne? Moc vo tom přemejšlím. Ale napadaj mě jen dvě možnosti. Buď mi je uřízli, aby je zkoumali, nebo mi je uřízli, aby zkoumali mě. Jak se budu měnit. Tys mluvil vo nějakejch vyšetřeních, to teda znamená, že chtěj vědět, jak se budu měnit. Je to tak, ne?“

„Ve svý podstatě máš pravdu …“

„Co to znamená ve svý podstatě?“ potáhne mladík z cigarety, pak nedopalek na kývnutí bratra hodí na zem, ten ho zašlápne.

„To znamená … nevím, co přesně chce ten německej doktor sledovat. Určitě nějaký změny budou. Ale vzhledem k tomu, jak už jsi vyspělej, tak ne tak velký. U těch menších chlapců, tam se vlastně jejich vývoj zastaví. Směrem i k druhotným pohlavním znakům, jako je právě ten hlas, ale i ochlupení …“

„Dane, bude se ze mě stávat postupně ženská?“ ptá se s nepřehlédnutelnou úzkostí v hlase zmrzačený hoch.

„Ne, to ne. Josephe, můžu ti vo tom něco říct, ale nevím, jestli je to nejvhodnější chvíle. Jestli nechceš počkat, až …“

„Počkat? Počkat na co? Vo čem si asi tak myslíš, že tady pořád přemejšlím? Vo čem tak asi můžu přemejšlet, když tady tak ležím … když se tam podívám … Víš ty, jak strašně se cejtím?“

„Tvoje pocity přesně odhadnout neumím, Josephe. Tak co bys chtěl slyšet?“

„Co to se mnou udělá, do prdele. Co se změní, a tak. Ale nějak, abych to pochopil. Nechci nějaký ty tvoje zkurvený vodborný termíny, co to všechno jen zamotaj.“

„Dobře. Tak když to vezmu hodně laicky … Prostě varlata mají dvě zásadní funkce. Jednak produkujou spermie, což jsou buňky, které jsou schopný oplodnit vajíčko u ženy a dát vzniknout dalšímu životu. Tohle nejde nijak nahradit, ale to jsem ti už říkal.“

„To jsem pochopil, to je mi jasný, že i kdybych to tady nějakým zázrakem přežil, tak už nikdy nebudu moct mít děti …“

„Druhá důležitá funkce je tvorba hormonu, co se mu říká testosteron. Jinými slovy mužskej pohlavní hormon. Ten právě pomáhá vyvíjet ty druhotný pohlavní znaky, jak jsem o nich mluvil, teda mohutnost postavy, kostí, růst vousů, chlupů, a taky ten hlas.“

„Takže jsem v prdeli …“

„Počkej, nech mě domluvit. Strašně důležitý je z tohohle pohledu ten hormon především v pubertě, kdy se ti vyvíjí právě tvoje varlata, penis, ale kromě jinýho třeba taky dochází k růstu svalové hmoty, ochlupení. Ty, jak vidíš, už seš hotovej muž, tedy tvůj vývoj po týhle stránce už proběhl. Možná ti ještě chybí větší ochlupení, ale tvůj penis i stavba kostry, svalová hmota, to už proběhlo.“

„Jenže, když to teď už nemám, tak nezmizí to zase?“

„Ne úplně. Jistě, určitým způsobem se to projeví …“

„Kvůli tomu mi to udělali? Aby tohle mohli pozorovat?

„Zdá se. Aby mohli velmi podrobně zkoumat a popisovat ty změny. Nebudou tak zásadní, jak se teď asi obáváš, ale nějaký budou, v tom ti lhát nemůžu. Je to strašný, ale kvůli tomu to udělali. Nevím, jestli jde o vytvoření nějaký zprávy, studie …“

„Jen kvůli tomu … aby nějakej … jen kvůli tomu nás dvanáct … A proč někdo vobě, a proč jiný jen jednu?“

„Právě pro srovnání. Ta jedna stačí, například aby zůstala schopnost zplodit děti …“

„Do prdele, to je fakt … smůla, že já … zrovna vobě …“

„V tomhle vopravdu hrála roli náhoda,“ sklopí zrak Daniel, „Nicméně ten hormon, vo kterým jsem mluvil, tak ten ta varlata tvoří jen ze dvou třetin. Ta třetí se vytváří v nadledvinkách. Sice se nazývá trochu jinak, androsteron, ale tím tě zatěžovat nebudu. Určitě jde i brát vhodný léky, právě ten hormon … pochopitelně ne tady, ale třeba později …“

„Co teda se mnou bude?“

„To je nutný rozdělit na dvě oblasti,“ zase už hledá vhodná slova lékař, „Tou první je otázka sexuální. Erotická. Prostě se sníží to nutkání … V tvém věku si sám pozoroval, jak často se ti postaví, jak … určitě si masturboval. Ta druhá oblast je pak otázka určitý změny tvého vzhledu, ale asi taky i určitého chování. V tomto se zkušenosti dost liší a jsou dost individuální. Myslím tím to, jak se projeví kastrace na dané osobě.“

„Dane, už to nějak moc zamotáváš,“ dívá se hoch zoufale.

„Prostě chci říct … Tak co je jasný, to je tvoje sexuální orientace. Nehrozí její změna. Pořád se ti budou líbit děvčata.“

„Což bude na hovno, když s nima nebudu moct nic dělat.“

„To není pravda,“ zavrtí hlavou Daniel, „Lidský tělo je složitý a stále dost neprobádaný. Je to hodně individuální. Ale neznamená to absolutní impotenci. Prostě sex mít můžeš, ale je možný, že na něj budeš mít menší chuť, menší nutkání … v tom ti pomůžou ty nadledvinky … Co se týká erekce, tak ta přímo s varlaty nesouvisí, je to záležitost cévní a souvisí s mozkem. To právě je příčinou, že i člověk, který má varlata, může mít problém s erekcí.“

„Dane, do prdele … pořád mi to neříkáš jasně …“

„Snažím se, ale je to vobtížný. Kastrace se prostě projevuje různě …“

„Při mý smůle to bude určitě všechno v prdeli …“

„Josephe, pořád tady žiješ. Tak jenom smůlu nemáš, to bys byl už dávno mrtvej,“ říká tichým hlasem lékař, „Dobře, tak se teda spíš ptej ty, a já ti budu odpovídat. Snad to tak bude lepší …“

„Tak postaví se mi nebo ne?“

„Tohle přímo s varlaty nesouvisí. Takže ano, k erekci u tebe bude docházet. Někdy i k té ranní. Intenzitu ale odhadnout neumím, tedy jak často k tomu bude docházet, asi to bude souviset s tvým psychickým stavem. Ale obecně řečeno, odstranění varlat neznamená, že by si nemohl mít erekci.“

„A co … jako s nějakou ženskou …“

„Jak jsem ti už říkal, mnozí muži, co přišli o varlata, dokáží souložit.“

„Mnohý … takže ne všichni …“

„Dost z nich, Josephe. Určitě budeš moct souložit. Ale asi na to nebudeš mít tak často chuť, jako tomu bylo doposud. Sexuální život se změní, ale jen částečně.“

„Stejně by asi žádná …“

„Nesmysl. Láska je vo úplně něčem jiným. Je mnoho párů, který jsou neplodný, někdo z nich nemůže mít děti. A žijou spolu šťastně. Takže zase vobecně, je možné souložit i bez varlat.“

„No jen jestli … a co vzhled? Hlas?“

„Hlas ti zůstane. Vzhled se trochu změnit může. Otázkou je růst vousů, ochlupení, to bude určitě menší. Ale zase, souvisí to i s těmi nadledvinkami. To mají i ženy, a když onemocní, teda se tam tvoří toho hormonu hodně, tak jim třeba víc roste ochlupení, mají větší svaly. Ale spíš budeš mít méně ochlupení a ty vousy ti tak neporostou. Což určitě ale není žádná tragédie."

„Co ty svaly? A nenarostou mi nakonec prsa? Jako ženský?"

„Ne, ženský prsa ti nenarostou. Může se možná trochu měnit ukládání tuků, třeba víc na bocích, ale tohle je zase dost individuální. Někdy dochází k tloustnutí, ale někdy i k hubnutí. Je ale otázkou, jestli to přímo souvisí s tělem. Jestli to víc neovlivňuje tvoje psychika, to jak seš schopnej se s tím vyrovnat."

„To jako znamená co?"

„To znamená, že pokud se vyrovnáš s tím, co se ti stalo, bude to mnohem lepší. Můžeš se dokonce i cítit lépe, budeš klidnější, vyrovnanější, možná i po pracovní stránce výkonnější. Na druhý straně pak je podrážděnost a …"

„A co?"

„Josephe, podívej, bude strašně moc záležet na tobě. Něco opravdu ovlivnit nemůžeš. Prostě nebudeš schopnej zplodit děti. Neovlivníš růst chlupů nebo vousů. Ale co ovlivníš, to je vlastně všechno ostatní. Když se s tím dokážeš vyrovnat, když svoje určitý postižení přijmeš, naučíš se s tím žít, tak vodpadnou pocity zmaru, méněcennosti, to musíš teď nutně a hodně silně pociťovat. Je to vobrovskej zásah do tvojí osobnosti. Ale když se s tím vyrovnáš, bude určitě vyšší intenzita erekce a dosáhneš i schopnosti souložit."

„To se lehko řekne …"

„Máš naprostou pravdu. My muži jsme pochopitelně na svoje genitálie velmi hákliví, a právě proto mnohdy docházelo a dochází ke kastracím, jako aktu pomsty. Ponížení. Někdy i úplné, což znamená odříznutí i penisu. I bez něj se dá žít, právě v té Číně někdy v těch harémech docházelo i k odejmutí penisu. To ale není tvůj případ."

„Zatím, pokud toho nenapadne …"

„Nikdo ti už nebude dál ubližovat," řekne Daniel rozhodně.

„Nebude … jak se jim dá věřit … Sám si říkal, že mě budou vyšetřovat, sledovat. Co když je napadne … A taky, jaký to asi bude, když mě budou zkoumat …"

„Možná by šlo i tomu zabránit," říká s těžkým srdcem lékař, „Možná bych dokázal zařídit, aby se o tebe už ten německej doktor dál nezajímal, nesledoval tvůj stav. Ale to by asi znamenalo, pro někoho …," nedokončí větu.

„Nemusel by mě vyšetřovat?" zpozorní mladík.

„Asi ne. Ale nejspíš by nechal vykastrovat dalšího mladíka, aby …"

„To jako, že bys to zařídil, ale museli by je kvůli tomu uříznout jinýmu?"

„Ano, takový postup je dost pravděpodobnej."

„To ne … to bych nechtěl … aby někdo další … když už je já nemám …"

„Jsem moc rád, že tohle říkáš. Vím, nebude to pro tebe lehký, ale …"

„Dane, už takhle je toho na mě moc. Nechci ještě muset myslet nato, že kvůli tomu, abych unikl nějakýmu ponižujícímu vyšetření, že kvůli tomu je uřízli někomu jinýmu. Dalšímu. To … to prostě nechci, rozumíš?" říká teď velmi naléhavým hlasem mladík.

„Nic takovýho se nestane. Budou tě jen pozorovat. Brzo se uzdravíš, začneš tady pracovat. Jen čas od času dojde k tvému vyšetření, aby se třeba zjistilo, jak ti rostou ty chlupy. Možná tam budou poněkud ponižující dotazy, například na tu erekci."

„Nebude nakonec chtít, abych to jako zkoušel … s nějakou … aby se zjistilo, jestli to jako dokážu?"

„Ne, teda nevím, ale spíše ne …," dostane se do velkých rozpaků lékař, vzpomene si na doktora Clauberga, který uvažuje o pokusech na sterilizovaných ženách, kdy mají mít pohlavní

styk, aby se prokázalo, že neotěhotní. Sice neví, zda to nakonec bude realizovat, ale tady nelze vyloučit opravdu vůbec nic.

„Takže možná jo?“ dívá se trochu divně Joseph, „Tak nevím, jak bych se cejtil, kdybych to jako musel s nějakou zkoušet, a přitom mě někdo pozoroval … To by asi dopadlo blbě, zvlášť když to možná vůbec nepůjde …“

„Vo tomhle nepřemejšlej … nebo snad bys měl chuť … mluvil si o nějaký dívce …“

„Tu mi radši nepřipomínej …,“ objeví se ve tváři chlapce velká bolest.

„Nechci tě trápit. Ale Josephe, říkám ti, pořád se ti budou dívky líbit. Je ještě brzo, pořád si v šoku, nevyrovnanej, nezahojenej. Ale nebraň se těm myšlenkám. Možná teď nějaký čas nebudou přicházet, ale třeba ano.“

„Vlastně by to možná nebylo špatný … vyzkoušet si … jestli to vůbec jde … s nějakou ženskou … Teda teď … po pravdě … myslím na něco úplně jinýho …“

„Možná by něco takového šlo, později. Jako součást toho pozorování,“ přemýšlí Daniel, „Třeba v soukromí, bez těch pozorovatelů. V rámci toho experimentu. Mluví se tady o zřízení bordelu, sice asi jen pro německý vězně …,“ podívá se tázavě na bratra, třeba by něco takového mohla být i terapie, ale to teď vůbec nedokáže odhadnout.

„Třeba by se mi nepostavil, nešlo by to …“

„Třeba ano. Ale Josephe, to teď opravdu není aktuální. Ale můžeme se o tom bavit, časem. Budu se ti samozřejmě snažit pomáhat. Jedno je důležitý, abys vo tom dokázal mluvit. Neuzavíral se do sebe. Když vo tom se mnou nebudeš chtěl mluvit jako s bráchou, tak jako s lékařem. My to určitě zvládneme.“

„Bylo jich asi hodně, co?“

„Hodně co?“

„Myslím těch, co se jim to taky stalo …“

„Strašně moc, v historii, ale i v současnosti. Ačkoli na začátku století třeba zakázali to kastrování chlapců, kvůli zpěvu. Ale provádějí se, z lékařských důvodů, nebo taky jako prevence, u různejch zvrhlíků. Ale taky jako akt pomsty, jako snaha zabránit nepřátelům mít děti. To tady voni právě zkoumaj, což si ale už jistě pochopil. Asi do toho zařadili i tu studii, jak se kastrace projeví na zdravém mladém muži …“

„Voni jsou fakt šílený, Dane. Jen tak, kvůli tomu, nás takhle zmrzačit …“

„Máš naprostou pravdu. Josephe, jedno mi prosím slib. Pokud se budeš cítit strašně, bude ti zle, tak si vo tom vždycky promluvíme …“

„Neuvažuju vo tom, že půjdu k těm drátům, pokud myslíš tohle …“

„Mluvils ale vo tý injekci …“

„No jo, to jo. Někdy mě to napadne, že by bylo možná lepší umřít, než žít dál bez koulí. Ale pak je mi líto umřít … Možná taky strach … Já nevím. Mám takový divný chvíle. Někdy bych byl radši mrtvej, a jindy se bojím, aby mě nenechali zabít, když nemám ty koule. Nebo kvůli něčemu jinýmu …“

„To je přirozený. Právě vo tom to je. Musíš se s tím vyrovnat, což nebude snadný. Určitě budou přicházet stavy beznaděje …“

„Ty mám tady dost často, a to i v době, když jsem ještě koule měl … Vlastně je to skoro směšný, Dane. My řešíme, jestli se mi někdy postaví nebo ne, a přitom voni nás tady chtěj stejně všechny zabít. Pak bude jedno, jestli budu nebo nebudu mít ty koule. Ty už Issac možná zpopelnil. Tak nějak dopředu. Nejspíš je začas budu následovat, takže … Je to vlastně celý nesmyslný, to, vo čem se bavíme. Stejně nás nakonec zabijou, takže bude jedno, jestli mi bude nebo nebude stát.“

„Tady jsme trochu v bezpečí, na nějakej čas. Co bude za nějakou dobu … Už jsme tady víc než rok, a to samo je zázrak. Třeba přijde i další zázrak, a dokážeme to tady přežít. Já vím, není to tak pravděpodobný, ale není to ani vyloučený. Pořád ta malá naděje je …“

„Já chtěl vždycky přežít jen ten následnej den, Dane. A teď tady s tebou žvaním … vo tom, jestli … je to vlastně k smíchu. Voba jsme k smíchu, kdybych se teda ještě dokázal smát.“

„Josephe, určitě budou přicházet různý stavy. Přijdou deprese, jak jsem vo tom mluvil. Ale nesmíš se tomu poddávat, musíš s tím bojovat. Stala se ti hrozná a moc vohavná věc, ale pořád žiješ. Pořád máš naději. Desetitisíce, nebo dokonce statisíce jinejch jsou na tom hůř. Ty už jsou mrtvý. Ty už nic řešit nemusí …“

„To je právě to … co mě někdy napadá … bejt mrtvej a už nic neřešit … ničím se netrápit ...“

„Máš velký bolesti?“

„Bolesti. To je to poslední, co mě trápí …“

„Josephe, budeš tady mít tu nejlepší možnou péči. Budu hlídat, aby se tvá rána nezanítila, aby se hojila. Mám tady léky, protekční, ty dostaneš. Budeš moct ležet, dokud nebudeš úplně v pořádku, až pak začneš pracovat.“

„Ležet … Dane, to je strašný … když jsem tady sám … jak si mě sem zašil. Pořád … je strašně moc času … vo všem přemejšlet … teda teď jsem dost spal, ale … Jestli tu mám zůstat, tak bych chtěl co nejdřív něco dělat … Přijít na jiný myšlenky … Jestli to teda vůbec jde. Pořád na to musím myslet, a taky … na to druhý … Co bylo tam. Dane, dyť já zažil … jenom s tím chlapem … a taky …“

„Josephe, zvaž, jestli vo tom chceš mluvit,“ přeruší bratra lékař, „Někdy je lepší se vypovídat. Někdy je lepší všechno hodit za hlavu, snažit se zapomenout. Nevracet se k tomu. Jsem připravenej s tebou všechno probrat … jako brácha i jako lékař.“

„Já nevím, Dane, já nevím,“ tváří se strašně nešťastně mladší ze sourozenců, „Vůbec nevím, co mám dělat. Jak se s tím vším vyrovnat. Někdy se mi zdá … je toho strašně moc … Ty hnusárny tam, ta Vitka, co už nikdy neuvidím … A potom to tady … Je toho tolik, je to tak těžký … nevím, jak to vyjádřit … dusí mě to, Dane. Někdy jako bych se dusil dovopravdy …“

„Ty to zvádneš, tím jsem si jistej …“

„Nevím …“

„Víš co? Já ti teď něco řeknu, vo těch tvejch novech spolupracovnících. Co tady máme. I voni si prošli vším možným … je tady i jeden kluk, co jsme ho poznali tam v tom ghetu, jak jsme tam byli krátce. Zachránil se zázrakem … i ty se tady vobčas dějou. To nám dává tu naději. Tak co? Nechceš napít? Najíst? Cigaretu? Řekni si, všechno zařídím … Nebo si chvilku můžeme povídat, a pak to zařídím.“

„Tak jo,“ kývne rezignovaně hlavou zmrzačený hoch.

„Tak co?“

„Tak mi řekni, co a jak tady,“ přivře oči Joseph, snaží se tlumit emoce, kterých je stále plný, a mezi nimi zoufalství a beznaděj převažují, „A taky, jaký tady vlastně máš postavení …“

Daniel se rozhodne pro rozsáhlý výklad. Zásadně se nedotýká experimentů, které zde provádějí, ale vypráví především o pohnutých osudech zdejšího personálu. Opatrně zmíní i jejich postižení, jak unikli doslova hrobníkovi z lopaty. Mluví i o sobě, o tom, jak s ním vcelku vstřícně jedná doktor Schröder. Naznačí i jakou bude mít práci. Občas pochopitelně zabrousí i k jinému tématu a někdy se jeho mladší bratr vrátí ke svému postižení. Je toho plný, a ty myšlenky se prostě nedaří zcela zapudit. Vykouří spolu i další cigaretu.

„Josephe, co ten Avi,“ podívá se tázavě lékař, „Dám mu za úkol, aby tu byl častěji s tebou. Nemůže tady bejt pochopitelně pořád … Nevadí ti?“

„Ne, Avi je hodnej … taky je z toho špatnej … dává si pozor … Ale je dobrej.“

„Dobře, tak ho sem pošlu. Přinese ti něco k jídlu a taky napít. Já se tu zastavím, navečer, zkontroluju tu ránu, dám ti léky …“

„Tak jo," kývne hlavou Joseph a zavře oči. Vypadá strašně, je hrozně zdrchaný, zoufalý. Nebude jednoduché ho z té hrozné deprese vytáhnout. Což jeho bratr lékař ví, záměrně nemluvil o vyšším procentu sebevražd, u takto postižených lidí. O jejich podrážděnosti, změně jejich povahy negativním směrem. Je toho strašně moc, co jeho sourozenec musel za rok tady prožít. Bude opravdu hrozně těžké ho pozitivně motivovat. Hlavně nesmí rezignovat, na život. To by tady znamenalo brzký konec.

Rozhovor s Josephem jeho staršího bratra značně psychicky vyčerpal. Je těžké hledět na utrpení člověka, kterého máte rádi, možná někdy ještě těžší, než prožívat utrpení své. Ale snaží se koncentrovat, hledat rozptýlení v práci. Což je taky depresivní, neboť jsou zde ponuré osudy dalších desítek pacientů, co různě úspěšně na jejich oddělení přežívají, bohužel však také umírají. Snaží se je zásadně vnímat jen jako pacienty, nepoznat jejich osobní příběhy, a raději ani jejich jména. Je lepší, když zůstanou jen anonymními čísly. I tak je obtížné zůstat nad věcí, když vidí jejich trápení, jejich strach, sleduje jejich umírání.

Po večerním apelu něco málo pojí, udělá si kávu, ta mu už začíná docházet. Vůbec mu zásoby začínají docházet, a není jisté, kdy mu nějaké další jeho šéf dopraví. Do večerky ještě zbývá trochu času, ale on dnes bude pracovat ještě i po ní, fyzicky vyčerpaný není, opakem je jeho duševní stav. Zvedne hlavu od papírů, neboť dveře se otevírají.

Zachvěje se, v nich stojí dvacetiletý německý voják a řidič jeho šéfa. Jako vždy se tváří velmi rozpačitě, zároveň ale táhne velkou brašnu s označením červeného kříže. Asi Schröder posílá další léky, možná měl dneska jednání s farmaceutickou firmou, pro kterou zde testují jejich nové produkty na nebohých vězních. Nebo přináší nové, pro ještě nezahájené experimenty?

Rychle vstane, měl by se zahlásit, vždyť Kurt je člen SS. Není si ale jistý, zda on o něco takového stojí, jeho výraz je plný rozpaků, a možná je v něm i něco jiného. Nevyzná se v tom mladém náckovi, ale zdá se mu, že ho zdejší prostředí dost deptá. Nicméně se musí mít na pozoru, nesmí si ho znepřátelit.

„Pane," řekne jen a postaví se do pozoru.

„Doktore …," zatváří se nešťastně Neuberg, už zase neví, jak reagovat, jak se chovat, „Doktore, nesu tady něco, vod pana SS-Hauptsturmführera," říká komisně a pokládá tašku na zem.

„Pan doktor nepřijde?"

„Ne, šel něco slavit s přáteli … asi s těmi, co se postarali … možná jim zato něco slíbil, tu oslavu, si myslím …," neví kam s očima řidič.

„Ten blokový …"

„Už není …"

„Co je v té tašce?" změní rychle téma Edelstein.

„Tak mrkněte," objeví se teď úsměv ve tváři Kurta, jako by měl osobní radost, že přináší něco, co pomůže lékaři, nebo mu tady zpříjemní život.

Daniel vezme brašnu, položí ji na pracovní stůl. Je naditá k prasknutí. Nahoře jsou různé léky, také odborná literatura, týkající se kastrací, a pak vše, co tady má cenu zlata. Potraviny všeho druhu, cigarety, více krabiček. Káva. A dokonce i dvě láhve pálenky, při pohledu na ně se zachvěje.

„Nakoupili jsme, něco, cestou," ozve se Neuberg.

„Moc vám děkuji, pane," řekne rychle Edelstein, „Mohu vám něco nabídnout? Co byste si dal? Cigaretu, kávu, nebo snad panáka …"

„Nevím …," zatváří se nešťastně řidič.

„Pane, promiňte. Nechci vás dostávat do rozpaků. Respektuji vaše a moje postavení. Jen jsem chtěl projevit svou velkou vděčnost, za to vše."

„Ne, ne, vo tom to není …," zvedne svůj zrak Kurt, „Já jen … co ten váš bratr? Co se vo něm včera mluvilo? Co mu tam … a pak tady …"

„Není na tom dobře …“

„Mohl bych ho vidět?“

„Vidět?“ objeví se úlek ve tváři lékaře, vzpomene si na jiné esesáky, co přihlíželi kastracím, dobře se u toho bavili. Třeba se i tenhle německý mladík chce pokochat pohledem na židovského chlapce, co mu chybí koule. Shlédnout ho jako atrakci, „Vy se přece nemusíte ptát na svolení. Vy přece můžete rozkázat,“ říká dost chladným a strojeným hlasem, „Prosím, zavedu vás tam,“ dodá.

Jde jako první, a snaží se zklidnit emoce. Ukazovat svého zmrzačeného sourozence jak cvičeného medvěda, je to poslední, co by chtěl. Ale Kurt je dost důležitý, bude muset jeho zvědavost skousnout. Ale je zklamaný. Hlupák. Co také může od nácka čekat.

Vejde jako první do místnosti, je tam i Libek, ten když vidí vojáka, tak se rychle staví do pozoru a hlásí se číslem. Joseph se jen nadzvedne na loktech, a v jeho obličeji se objevují obavy. Přítomnost jednoho ze strážných SS může znamenat mnohé. Jeho bratr je pořád jen vězeň …

„Prosím, pane,“ říká Daniel a stáhne ze svého sourozence pokrývku, ten jen zavře oči. Cítí ponížení, když si takhle prohlížejí jeho intimní partie, v nichž bohužel část chybí.

Neuberg stojí kus od lůžka, a teď jeho pohled sklouzne k rozkroku postiženého chlapce, ve tváři řidiče se objevuje nešťastný výraz.

„Prosím, pane,“ zopakuje lékař.

„Ne, ne …,“ říká Kurt, „Tak to není …,“ je v jeho očích něco jako úlek. Pak se rychle otočí a vyjde z ložnice.

Trojice vězňů se na sebe podívá, v jejich tvářích jsou rozpaky, nestarší z nich jen pokrčí bezradně rameny a také vyjde na chodbu. Tam najde řidiče, který klopí zrak. Nicméně nic neřekne a vykročí směrem k místnosti, kde složil svůj náklad. Když za nimi lékař zavře dveře, Kurt chvějící se rukou vytáhne cigarety, jednu nabídne vězni, druhou si vezme sám, oběma pak zapálí. Tíživé ticho je strašně nepříjemné oběma.

„Když mého bratra kastrovali,“ promluví tichým hlasem Edelstein, „tak tam byli důstojníci SS, sledovali ten zákrok. Žertovali, mluvili o míchaných vejcích … Zažil jsem něco podobného sám, když tady byla odebírána varlata mnoha jiným mladým mužům, v prosinci minulého roku. Pro mnohé je asi zajímavé sledovat takový zákrok, velmi ponižující pro jejich nepřátele.“

„Vy myslíte … že já …,“ říká Kurt, pak jen zavrtí hlavou.

„Nevím, pane. Máte právo, tady … myslel jsem …“

„Je to hrozné, co se tady děje,“ sklopí hlavu voják, „Jen jsem ho chtěl vidět … Ne to místo. Omlouvám se …“

„Vy se přece nemusíte omlouvat, je vaše právo …“

„Moje právo … I když je válka … mělo by se bojovat … měly by bejt nějaký pravidla … Tohle už …“

„Nedáte si přece jen tu kávu?“ zeptá se Daniel, a když řidič kývne, jde ji udělat. Dusná atmosféra v místnosti by se dala krájet. Ani jeden z mužů nepromluví, pak si oba sednou, kouří a vedle nich voní připravený nápoj.

„Je mi to líto, co se mu stalo,“ zašeptá Neuberg, „Takhle by se válka vést neměla. Takhle ne. Má se bojovat, na frontě, muži s muži … Zbraň proti zbrani.“

„Takhle byste asi mluvit neměl,“ odpovídá také velmi tichým hlasem Edelstein.

„Já vím,“ hlesne voják, „Ty děti, tam … ty pokusy, tady …“

„Dějí se tu strašné věci, pane. Všichni, co jsme tady, jsme odsouzeni zemřít. Jen ještě máme něco udělat … Určitou práci, někteří. Nebo poskytnout svoje tělo, k bádání. Pak teprve umřít.“

„Nechtěl jsem … myslel jsem to jinak,“ hledí Kurt do země, „Je tak mladej … ten váš bratr. Co mu dělalo to prase tam … a pak, co se mu stalo tady …“

„Omlouvám se, myslel jsem, že se chcete podívat, jak to vypadá, když někdo nemá varlata.“

„Myslíte si, o mně …“

„Nevím, co si mám myslet, pane. Jste členem stráže, jste členem SS. Já jsem jen vězeň. Mám tu lepší postavení, než většina jiných, díky tomu, že jsem lékař. Vedu tady oddělení, tedy se starám o vězeňský personál."

„Myslel jsem, že bude všechno jinak. Měl jsem nějaký ideály … Ale tady … Taky nevím, co si myslet. Jak s vámi jednat. Pan SS-Hauptsturnführer Schröder na vás asi dost dá …"

„Jsme oba lékaři, dělám tu pro něj určitou práci … Není to asi lehké být tady, i pro vás."

„Není … ale musím plnit rozkazy. Taky přání otce. Co mě chce chránit, před frontou. Už to je ponižující … kamarádi tam umíraj, a já tady … vozím důstojníka, musím koukat na ty věci tady. Mám štěstí, že jen koukat …"

„Tahle strašná válka přináší hrozné krutosti. Dějí se strašné věci. I vy si musíte plnit svoje povinnosti. I když jsou vám třeba nepříjemné. Určitě by mnozí neschvalovali, kdybyste projevil slabost, vůči nám, nepřátelům říše."

„Nepřátelé … beze zbraní … děti, ženy … Neměl bych vo tom s váma mluvit. Neměl bych vo tom s nikým mluvit. Ale někdy jsem toho plnej, vy jste lékař … Snad vo tom nebudete nikomu říkat," podívá se teď pátravě Neuberg.

„Nikdy nikomu neřeknu, o čem se tady bavíme," slibuje Edelstein.

„Rád bych vám nějak pomohl, i tomu vašemu bratrovi. Ale nevím jak. Máte pravdu, kdyby zjistili, že nejsem dost silnej … brali by to jako zradu. Asi by mě nechali zastřelit."

„Pak si dávejte pozor, aby to nikdo nezjistil."

„Měl byste vo jednoho nepřítele míň," usměje se bolestně voják.

„To bych si rozhodně nepřál, pane," zavrtí hlavou Daniel, „Myslím si, že jste velmi slušný člověk, proto vám není lhostejné utrpení, co kolem sebe vidíte. Nám pomoc nemůžete, snad jen tím, když nám sem občas donesete, něco, jako dneska. To nám tady umožní přežívat. Ale jinak …"

„Nejsou nějaký léky? Mnohý to řeší chlastem, ale já jsem řidič … Za to jsem rád, nemusím nikoho mlátit, nikoho střílet. Ale není něco … nějakej lék … Někdy se cejtím dost mizerně, doktore. Ty vztahy v rodině, a tady to kolem … Nemůžu vo tom mluvit s našima doktorama, to jistě chápete. Tak jsem myslel … můžete to teda na mě říct, a pak mě možná zastřelej … Ale zdálo se mi, že se vám dá věřit …"

„Léky … vy byste chtěl … abych já …," dívá se teď vyjeveně Edelstein.

„Rozumím. Jsem nepřítel, zabili jsme vám tady část rodiny, teď ten bratr …"

„Ne, ne, nerozumíte mi …"

„Tak na to zapomeňte," mávne rukou Neuberg, „Já jen … vobčas jsme si povídali … s kamarádama se vo tom bavit nemůžu, s panem SS-Hauptsturfüfrerem už vůbec ne … Tak mě napadlo … Ale je to nesmysl, chtít to po vás. Po tom všem …"

„Nerozumíte mi, pane," řekne rychle Daniel, „Jen jsem byl překvapený. Vaší důvěrou, ve mě."

„Moc jsem vo tom přemejšlel … jestli s váma mám promluvit. Ale jste lékař … minule jsme se bavili … vo tý mojí divný rodině. Tak mě napadlo … Někdy je mi tady z toho fakt hrozně mizerně. Co se tady děje. Když jsem se včera dozvěděl, vo tom vašem bratrovi … co mu tady udělali, napřed tam, a pak tady … pořád jsem na to musel myslet. To proto jsem ho chtěl vidět. Nechtěl jsem vidět to, ale jeho, jak vypadá … Byla to blbost … Taky jsem dneska celej den přemejšlel, jak jsem vozil pana SS-Hauptsturfüfrera, nebo na něj čekal … nemohl jsem se rozhodnout, jestli s váma promluvit, nebo ne. Je to pro mě nebezpečný … kdybyste vo tom někomu řekl … Jenže někdy je toho fakt už moc … a když jste ten doktor …," je výraz řidiče plný rozpaků, ale také zoufalství. Zdejší prostředí plné hrůzy se na něm podepisuje, o tom není pochyb.

„Nejsem psychiatr, pane," snaží se o jemný tón hlasu Edelstein, je vývojem rozhovoru značně zaskočený, „Také ty léky, to je problém. Vůbec je sehnat, a taky, jejich účinky. Jen spíše

utlumí emoce, neléčí … Na to je třeba terapie, ale vy o tom nemůžete s žádným vaším doktorem mluvit, mohl by to nahlásit … Neodmítám vám pomoc, ale nejsem si jistý, jestli ji dokážu účinně realizovat. Je nutné o tom mluvit, což je ale obtížné, když vy jste strážný a já vězeň …“

„Asi je to hloupost, máte pravdu,“ přikývne Neuberg, tváří se zklamaně, „Vůbec jsem s tím neměl začínat.“

„Určitě není hloupost si o tom s někým promluvit …“

„Promluvit … ale s kým, doktore?“ ptá se nešťastným hlasem řidič, „S nikým vod nás … to prostě nemůžu. Nějak nás vychovávali … musíme bejt silný, nelítostný, tvrdý. Nemůžu vo tom s nikým mluvit, ani s otcem ne, ten by to taky nepochopil. Aspoň vidíte, jak jsem zoufalej,“ usměje se bolestně, „když jsem to tady na vás vybalil.“

„Mně to vůbec nevadí, pane. Já jen … dneska jsem vedl dost dlouhý rozhovor s bratrem, tím, co byl vykastrován. Je také v hluboké depresi. Dlouho jsme o všem mluvili. Taky nevím, jestli ho z toho dokáži dostat. Možná nás tady oba zabijí, a pak bude jedno, jak moc je postižený. Ale bojím se o něj. Pokud upadne do apatie, jeho zoufalství bude velké, tak určitě brzo umře. I já jsem hrozně zoufalý, ztratil jsem tady už dost členů rodiny, teď hrozí ztráta dalších … Joseph je zmrzačený, a vůbec není jisté, jestli se s tím vyrovná. K tomu to zneužití, tam v tom druhém táboře. Také tu začínají zkoumat moje další dva sourozence, dvojčata. Těm je jen čtrnáct, bojím se o ně. Kdoví, co s nimi provedou. Je toho na mě taky moc, taky občas propadám depresi, utápím se v hrozné beznaději. Dokáži tak pochopit, jak se cítí Joseph, ale možná i vy.“

„Víte, doktore,“ típne cigaretu Kurt, „představoval jsem si všechno jinak. Když jsem šel v šestnácti k těm jednotkám SS, do takovýho výcvikového střediska. Bylo to tvrdý, ale já byl pyšnej. Hrdej na sebe. Budu sloužit něčemu velkýmu. Taky jsem tam cítil hroznou sílu, z nás všech, co jsme tam byli. Něco neskutečně silnýho, nepřemožitelnýho ... Byl jsem dobrej, v tom výcviku. I když byl někdy dost tvrdej a krutej … Nakonec se to všechno zvrtlo, jak jsem vám už říkal. A já skončil tady. Nejsem voják, jen nějakej bachař, a taky kat, žen a dětí. Nemaj, jak se bránit … a my je tady zabíjíme, a pak pálíme … voba jsme to viděli, víckrát … Takhle jsem si to nepředstavoval.“

„Určitě jste si představoval, jak se svými kamarády bojujete na frontě, jak slavně vítězíte, ženete své nepřátele před sebou. Ale představy o válce a realita je něco úplně jiného. Vy sníte o hrdinských činech, a pak jste konfrontován s krutou realitou. Na frontě, a tady ještě víc. Jsem si jistý, že nejste sám, kdo má podobné problémy.“

„Tak to nevím … nezdá se mi, že by i další …“

„Možná to jen dobře skrývají, jako vy.“

„Možná … Nebo jsem vážně slaboch. Můj otec to ví, a tak mi radši zařídil tu službu tady. Abych na frontě neudělal vostudu, rodině, jemu …“

„To se mi nezdá, pane. Spíše má o vás váš otec strach, proto vás chce chránit před hrůzami války, před nebezpečím na frontě. Naneštěstí pro vás jste tady konfrontován s jinými hrůzami, které na vás nutně musí zapůsobit.“

„Tohle si vážně myslíte, doktore?“ podívá se pátravě Neuberg, dopije zbytek kávy, odloží hrnek na stůl.

„Ano, proč bych vám lhal.“

„Nevím … Doktore, ani nevím, co mě to napadlo,“ zavrtí teď hlavou Kurt, „Je to přece celý blbost. Já se tady zpovídám, vám, vězni, kterýho tady držíme, a kterýmu … Vážně to asi byl úlet, z mý strany. Ale nemám si tady s kým vo tom promluvit …“

„Pane, nepovažuji to za úlet. Jsem sice vězeň, a vy můj věznitel, ale zároveň jsem taky lékař. Sice neléčím příslušníky SS, ale pořád jsem lékařem. Tak náš dnešní rozhovor beru. Rozhodně nikdy nikomu neřeknu nic, o čem jsme se tady bavili. Je na vás, jestli si o tom budete chtít někdy promluvit. Léky vám nepředepíšu, a jak jste správně řekl, alkohol není východisko. Ačkoli k němu

mnoho vojáků utíká. Hledá v něm otupení smyslů. Jedinou možností je o tom mluvit, hledat způsob, jak se s tím vyrovnat. Všichni to tady děláme, všichni něco takového hledáme …“

„Všichni?“ podívá se zpytavě Neuberg.

„Jsem si tím jistý, a pokud ne úplně všichni, tak drtivá většina. Mohou tu být jistým způsobem zvrácení jedinci, co z ubližování jiným mají potěchu. Ti další hledají nějaké racionální zdůvodnění svého krutého chování. Například v tom, že si vsugerují, že vlastně my nejsme rovnocenní lidé, ale jakýsi podřadný druh, který oni mají oprávnění zabíjet. Nebo si namlouvají, že je to nutnost, zlikvidovat ve válce všechny nepřátele, včetně žen a dětí. Aby ty ženy nemohly porodit další děti a z těch dětí vyrůst dospělí nepřátelé. Za mnohými projevy cynismu je možná skrytá nejistota. Snaha se odcizit, povznést … nevím, jaké správné slovo použít. Prostě přijmout skutečnost, kdy prostě musí takové krutosti spáchat, pro svou vlast, pro ochranu svojí rodiny, sama sebe.“

„To nevím … mluvil jste snad i o sobě?“

„Nepochybně. Vždyť i já se tady podílím na hrozných věcech. Byl jsem například u těch kastrací v prosinci, ale vedu tohle oddělení, kde jsou vězni, na kterých něco testujeme. Někdy jsou skutečně nemocní, někdy tu nemoc vyvoláme. V tom se my dva zase tolik nelišíme, když se nad tím zamyslíte. Ani jednomu z nás se to nelíbí. Ale kdybyste vy projevil nesouhlas, asi vás pošlou před vojenský soud a nechají zastřelit. Kdybych já odmítnul, také budu zastřelený, nebo odeslaný do plynové komory.“

„Jste zvláštní, doktore. Skoro jako byste ani nebyl Žid.“

„Možná jednou zjistíte, že ne úplně všechno, co se objevuje v té propagandě, je pravdivé. Oni vás potřebují proti nám poštvat, vybudit vaši nenávist, odpor. Jen tak po vás potom mohou požadovat takové kruté jednání.“

„To je jasný, musíte hájit svou rasu.“

„Já osobně na rasové teorie moc nevěřím. V každém národě jsou vynikající jedinci, ale i zločinci, lidé omezení. Vy jste přijal jinou filosofii, založenou na nadřazené rase. Na myšlence, že jen ti nejsilnější, nejlepší, jen ti mají právo na život. Jen ti přežívají. Ale to je na velmi dlouhou diskusi, a nejsem si jistý, zda vás moje názory zajímají.“

„Nevím … diskuse … asi jste vzdělanější, mazanější …“

„Pane, nechám to na vás. Vy musíte zvážit, jestli si budete chtít někdy promluvit. A pokud ano, tak o čem budete chtít mluvit. O svojí rodině, o problémech s otcem, o problémech tady, kdy vás trápí vaše svědomí. Víte, ještě jedno vám řeknu. To je dle mého vědecky prokázáno. Lidé mají míru soucítění nastavenou různě. Například zločinci, ti ničím takovým netrpí, jejich soucit je někde na nule, jejich svědomí je netrápí. Necítí nic k jiným lidem, ani když jim moc ubližují, dokonce zavraždí. Ale většina má tuhle schopnost, soucítit s jiným člověkem, různě nastavenou. Pak vás něco uvnitř vás trápí, říká vám, že něco není správně. Vyvolává pochybnosti, nebo někdy až zoufalství, z toho, na co se musíte koukat, nebo dokonce konat. Někdo se s tím dokáže vyrovnat, o některých způsobech vyrovnávání se s tím jsem před chvílí mluvil. Jiné to doslova zničí. Může je to dohnat až třeba k sebevraždě.“

„Sebevražda …,“ hlesne Kurt.

„O sebevraždě v jistých chvílích uvažuje každý. Ale drtivá většina nic takového nikdy neuskuteční, dokáže se s tím vyrovnat. Přitom nemusí jít přímo o sebepoškození, vlastní rukou. Například v našem případě, u vás, ale i u mě, je vlastně sebevraždou odmítnutí spolupracovat. Podílet se na tom, co se tady děje. Pak nás zabijí. Vás jako zrádce, mě jako vězně, který už nemá pro vás žádnou cenu, a tak je podle zdejší logiky nutné ho zabít.“

„Je to stejně divný, doktore, že se takhle bavíme. Když jsme vlastně ty nepřátelé.“

„Já ve vás nepřítele nevidím, pane. Myslím tím osobně. Jistě, představujete moc, která nás tady drží, která nás tady vraždí, mučí. Ale osobně ve vás nepřítele nevidím.“

„Ne? I po tom, co část vaší rodiny … co se stalo vašemu bratrovi … musíte nás přece všechny hrozně nenávidět, ne?“

„Nenávist … cítil jsem ji k těm dvěma, co jsme za nimi byli včera. To určitě. K těm, kdo o nás tak rozhodli, že máme všichni umřít, včetně žen a dětí. Ale vy, vy jste jen obyčejným vykonavatelem, a podle vašich slov určitě ne nadšeným. Nemusíte mi věřit, ale já k vám nenávist necítím.“

„To se mi nechce věřit …“

„Je na vás, abyste to posoudil. Stejně tak, jestli budete chtít někdy v podobné terapii pokračovat. Jsem připravený vás vyslechnout, ne jako vězeň, ne jako nepřítel, ale jako lékař. Ať se rozhodnete tak nebo jinak, vše, co jste mi řekl, nikdy nikomu neprozradím. Berte to třeba jako lékařské tajemství.“

„Jste zvláštní, nevyznám se ve vás,“ dívá se rozpačitě řidič.

„Ani já se tady v mnohých nevyznám, pane. Někdy se mi zdá, že ani sám v sobě.“

„Budu už muset jít …“

„Jistě, pane. Děkuji vám, za to, co jste mi přinesl.“

„To je přece za to … vaše … To včera, pan SS-Hauptsturmfüfrer mě dost zaskočil. Ale myslí to vážně, dneska to potvrdil. Jako že se s náma rozdělí,“ říká Neuberg, pak se na chvíli odmlčí, zdá se, že přemýšlí, „Vobčas mě posílá pan SS-Hauptsturmfüfrer nakupovat. Kdybyste něco potřeboval, snad bych mohl … Nevím, co byste potřeboval. Třeba pro toho bratra, co se mu to stalo ...“

„Děkuji, moc si vaší nabídky vážím, pane. Ale pro nás jsou nejdůležitější potraviny, a pak taky léky. A jsem rád, když si tady můžu udělat dobrou kávu a dát si k ní cigaretu. To je tady znamením moc prominentního postavení. Někdy se za to stydím, před těmi tisíci a tisíci dalších vězňů, co nejen že si dobrou kávu nikdy nedají, ale nemají ani dostatek jídla a pomalu tady umírají hlady. Ale to je na další diskusi.“

„Jste fakt zvláštní, doktore,“ vstane Neuberg, zdá se, že chce ještě něco říci, ale pak se rychle otočí a odchází.

Daniel zůstane ještě dlouho po jeho odchodu sedět a hledí na dveře. Hlavou se mu honí mnoho myšlenek. Náhle pocítí zase ten stav hrozné úzkosti. Uvědomí si plnou realitu, kdy ta káva, a cigareta k ní, nemůže zastřít to hlavní. Totiž, že je sem přivezli, aby tady všichni umřeli. Žádný židovský vězeň ani vězeňkyně nikdy nemají tento tábor opustit živí. To je jistota. Jediné, co je nejisté, je datum, kdy k jejich smrti dojde. Běžný vězeň má ten čas určitě kratší, než ten prominentní. Ale v konečném výsledku jsou tady všichni Židé odsouzeni k smrti, jen u některých je provedení popravy odloženo. Na chvíli, kdy přestanou být užiteční, zeslábnou, onemocní nebo jejich služby už nebudou potřebovat.

KREMATORIUM DVA

Isaac Edelstein s dalšími členy sonderkomanda vchází do uzavřeného prostoru, který jim byl vyčleněný v jejich novém bydlišti v sektoru BII. Zatímco asi šedesát procent baráků v sektoru BI je postaveno z cihel, včetně bloku 2 určeného pro sonderkomando, v úseku BII. jsou vězeňské baráky zhotoveny z bývalých koňských stájí z prefabrikovaných dřevěných dílů.

Je pondělí devatenáctého července a židovští členové sonderkomanda jsou již týden ubytováni v uzavřeném bloku 13 v úseku BIId. Blok třináct je obehnaný vysokou zdí, pročež je zde vlastně vytvořený dvůr. Vstupní bránu střeží jeden z vězňů, vysoký a silný, vyzbrojený obuškem. Je zcela zakázáno se stýkat s dalšími vězni a těm je pochopitelně stejně striktně odepřen vstup do tohoto uzavřeného prostoru.

Barák sonderkomanda se nijak neliší od těch, které tvoří zbytek tohoto úseku BIId, určeného pro mužské židovské vězně. Je čtyřicet metrů dlouhý, devět a půl metru široký a dva a půl metru vysoký. Jedinými otvory, kterými může do místnosti pronikat světlo, jsou zářezy ve střeše a oba vchody, umístěné vždy na štítové straně stavení.

Prostor uvnitř je rozdělený do osmnácti boxů, což je vzpomínka na zmiňované koňské stáje. První dva boxy jsou určené pro vedoucího bloku a písaře bloku. Za blokového byl vybrán francouzský Žid Serge Szawinski, který se může pochlubit červenou páskou na rukávu s nápisem „starší bloku 13“. A spolu s písařem mají jediní soukromí.

V posledních dvou boxech, na protilehlé straně při východu z baráku, stojí kbelíky, do kterých může zdejší osazenstvo konat potřebu. Kromě toho jsou ještě poslední pryčny na pravé straně bloku vyčleněny na nemocné vězně. Jejich odchod do táborové nemocnice je vyloučený, neboť mají zůstat v izolaci, aby nemohli nikomu vykládat, čeho jsou v krematoriích nejen svědci, ale bohužel pro ně i aktivními účastníky.

V jednotlivých boxech stojí třípatrové dřevěné pryčny, jsou necelé tři metry dlouhé, necelé dva metry široké a dva metry vysoké. Na každém patře má být ubytováno zpravidla pět vězňů. Tak se do těchto stájí, určených původně pro dvaapadesát koní, může nacpat na čtyři sta osob.

Na obou koncích stavení jsou vybudované pece, barákem procházejí dva zděné kouřovody, které slouží zároveň jako lavice, stůl i prostor na sušení oděvů. Nyní, v létě, pochopitelně funkce kouřovodu jako prostředku k vytápění bloku odpadá.

Jak již bylo Isaacovi a dalším členům sonderkomanda řečeno, mají se tu vlastně královsky, neboť jejich počet kolem čtyř stovek je v rámci normativu na ubytování. To v jiných barácích se tísní mnohem více vězňů, někde prý dokonce až dvojnásobek zmiňované kapacity.

Hlavní nevýhodu těchto baráků, sestavených z tenkých prefabrikovaných dřevěných dílů, pocítí obyvatelé v zimě, pokud se jí tedy dožijí, neboť jim stěny jistě žádnou ochranu proti chladu neposkytnou. Navíc různými škvírami už teď dovnitř fičí, zatím však je díkybohu teplo. Nicméně oni mají určitě výhodu, protože se dostanou k věcem po zplynovaných lidech a tak si mohou zajistit vhodnou pokrývku, deku, ale i něco pod sebe, aby nemuseli ležet na holých a tvrdých pryčnách. Ideálně matraci, přinejhorším další pokrývky.

Birkenau – vnitřek bloku v sektoru BII - ubytovací boxy s lůžky – ilustrační fotografie – www.Auschwitz.org

Za úklid odpovídá tak zvaný stubendienst, což značí službu na ubikaci. Jde o svým způsobem privilegovanou činnost, protože dotyční zůstávají na baráku a nemusí vykonávat těžkou a mnohdy i příšernou práci v krematoriích. Tato služba také zajišťuje denní porci polévky a chleba, což vyzvedává v kuchyni. Přísunu této stravy se nikdo nevzdává, neboť jednak v některých dnech žádné transporty nepřijíždějí, a navíc nikdy není jisté, kolik

jídla se u nešťastných lidí jdoucích na smrt najde. V ten moment musí vzít zavděk mizerným chlebem a tak zvanou polévkou, což je obyčejná převařená voda, které kuchtíci ukázali zeleninu zdálky, a pokud už v ní někdy plave, dost často bývá očividně plesnivá.

Nicméně pro členy sonderkomanda znamená tento příděl jistý základ, ke kterému si dost často přilepšují z pozůstalosti po zavražděných, pro zbytek vězňů z tábora, s výjimkou komanda Kanady, je to jediný zdroj stravy. Proto se také po určité době stávají musulmany, a poté jsou jako vysílení a nepotřební vězni odesláni do plynu. Při té příležitosti se vlastně poprvé a také naposledy setkají tváří v tvář s většinou dobře živenými příslušníky sonderkomanda.

Blok má i svého písaře, který pečlivě zaznamenává stav komanda, kdo byl přítomen na apelu, případně proč chyběl, kdo onemocněl. Pochopitelně nezřídka zapisuje i úmrtí člena a posléze příchod nováčků. Od března je vlastně stav kolem čtyř stovek členů neměnný, ovšem pouze do počtu, neboť někteří zemřou na nemoc, jiní jsou zavraždění. Nováčkové mohou být vzati z nově příchozích, ale někdy jsou sem převeleni i ti, co byli přiděleni k trestné rotě.

Jak již bylo řečeno, izolace neumožňuje nemocným vyhledat pomoc na ošetřovně, ale je zde vlastní doktor, od jara tuto funkci vykonává Jacques Pach, židovský lékař z Paříže. Ke své práci využívá léky, které mu přinášejí členové komanda z věcí zavražděných lidí, ať již to jsou různé tablety, masti a podobně. Ty nacházejí ve svlékárnách. Cenné jsou i ty nejobyčejnější medikamenty, jako aspirin či živočišné uhlí. On si z nich vytváří takovou malou soukromou lékárnu. Jsou zde i prostředky na spaní či na uklidnění, někdy si tyto léky berou vězni i sami, neboť jejich strašlivá práce jim brání mnohdy usnout, jsou hrozně rozrušení. Objevily se však už i případy, kdy se pomocí těchto prášků na spaní některý člen sonderkomanda pokusil o sebevraždu, protože již byl naprosto na konci svých psychických sil.

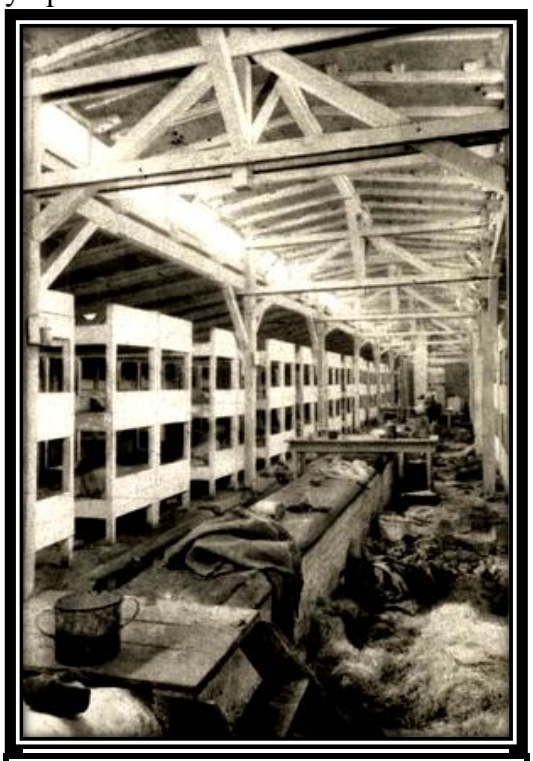

Birkenau – vnitřek bloku ze sektoru BII – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

Bohužel ani tomuto komandu se nevyhýbají selekce, a pokud je někdo uznán vážně nemocným, či vysíleným, je odveden a většinou usmrcen pomocí fenolové injekce, aplikované do srdce. Tomu tady říkají „Abspritzen“.

Nežidovští členové sonderkomanda jsou odděleni od těch židovských, nejsou tedy v bloku třináct, ale v bloku dva. Tento blok prominentních vězňů není izolovaný a tito muži se mimo svou pracovní dobu mohou volně pohybovat po táboře. Tady bydlí například i Mietko Morawa, ale i jeho polští kolegové Waclaw Lipka a Jósef Ilczuk, ty zná Isaac jako topiče ještě ze společného působení ve starém krematoriu. Zde povýšili do funkcí kápů. Vrchní kápo August Brück se pak ubytoval v jiném bloku, který je vyhrazený říšskoněmeckým vězňům.

Zatím bylo opravdu téměř nemyslitelné, aby byl vězeňským funkcionářem jmenován Žid. Těmi se stávají vězni jiných národů, a většinou s ohledem na dobu, kterou tady již přežívají. Podle toho stoupají v hierarchii vězňů. Vrchními kápy pak jsou vždy vězni německé národnosti.

Na bloku 13 rozhodně nepanuje žádná skvělá atmosféra, tito většinou mladší muži již viděli tolik hrůz, že vlastně ani úsměv na tváři vyloudit nedokáží. Navíc jim je jasné, jaký je jim určen osud, všichni mají nakonec také zemřít, jako nežádoucí svědci. I proto jsou jistě izolováni od zbytků tábora. Řadoví členové komanda jsou navíc vystavováni šikaně a někdy i značnému

Birkenau - blok v sektoru BII – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

fyzickému týrání ze strany stráží SS, či esesáckých velitelů.

Je pravdou, že všichni v tuto dobu nevykonávají ty nejstrašnější práce, kterými je podporovat oběti při svlékání, pomáhat je vodit do plynové komory, a poté je z ní zase vytahovat a pálit. Někteří se podílejí na likvidaci předchozích míst vraždění, u bunkrů jedna a dva, další konají různé práce u odstavených krematorií.

V tuto chvíli jsou v provozu dvě, a to krematorium dva a tři. Krematorium čtyři má pořád popraskané komíny a jejich oprava ještě nezačala, krematorium pět, které přes dva měsíce bylo jediné funkční, má také již problémy s komíny a pecemi. Ale dá se v případě nouze použít, byť s nižším výkonem, než jak bylo plánováno, neboť ne všechny pece mohou být uvedeny do provozu. Nicméně kapacita dvou větších krematorií dva a tři prozatím postačuje, vždyť v nich může být spáleno během dvaceti čtyř hodin dohromady až dva tisíce dospělých těl.

Krematorium tři začalo fungovat pětadvacátého června, a provoz v krematoriu dva byl obnovený k dvanáctému červenci, tedy ke stejnému dni, kdy se sonderkomando přestěhovalo do nových prostor. Tedy již týden se v něm opět spalují mrtvá těla. Jejich původ je různý, některá pocházejí ze základního tábora, další ze zdejšího nového tábora, někdy nazývaného Birkenau, někdy také Auschwitz dva, a dost jich přichází i z tak zvané Auschwitz trojky, nebo-li tábora Monowitz. Ale zemřít se dá i v některém z dalších několika desítek menších táborů, v nichž dřou vězni a vězeňkyně pro říši.

Pokud jsou vězni v táborech jedna až tři selektováni, následuje jejich odvoz do krematoria, jejich zplynování a spálení. Tyhle akce Isaac nenávidí ze všeho nejvíc, protože ti lidé dobře vědí, co je čeká, kam byli přivezeni a za jakým účelem. Jsou většinou tak slabí, že velký odpor nekladou, ale on se musí dívat do očí těch mužů a žen, kteří vstupují do plynové komory.. Také při těchto akcích je brutalita stráží vyšší, neboť nemusí nic skrývat, nemusí se snažit nalákat lidi do plynu lhaním. Ti odsouzenci vědí, že zakrátko zemřou, a podle toho taky vypadá jejich duševní rozpoložení.

Edelstein vejde do ložnice, a je patrné, že má mezi dalšími členy sonderkomanda respekt. Ten je zapříčiněný dvěmi faktory, tím prvním je jeho páska na rukávu, na níž se stkví nápis

unterkapo, tedy zástupce kápa u krematoria dva. S tím pak souvisí i obušek, co má právo používat. Druhým faktem je poměrně vysoká důvěra, které se těší jak u kápa Morawy, tak u vrchního kápa Brücka, ale především u esesáků. Uznává ho velitel krematorií Voss, a to se pochopitelně v různé intenzitě přenáší i na další esesáky. Už delší dobu ho nikdo neudeřil, což by pochopitelně kdokoli z nich mohl.

Slib byl splněný, a spolu se znovuuvedením do provozu krematoria dva se mu dostalo povýšení. Dokonce mu bylo naznačeno, že není vyloučeno, aby se v budoucnu stal i kápem. Zatím vykonává funkci unterkapa a má na starosti i komando od pecí, jeho nejbližším úkolem je navrhnout nového předáka, tedy obsadit post, ze kterého on povýšil.

Pochopitelně se musí chovat tak, jak se od něho očekává, tedy velmi drsně povzbuzovat své podřízené k práci. On tu hru přijímá, a tak dost řve, když je potřeba. Obuškem však především vyhrožuje, a když už s ním někoho přetáhne, jde o symbolickou ránu, na efekt pro esesáky, která dotyčného příliš nebolí. Což jeho podřízení vědí. Na druhé straně jim je ale také jasné, že může kohokoli ubít k smrti, a ještě za to bude esesáky pochválený.

Isaac rozhodně nechce nikomu ubližovat, a dokonce někdy už i některého vězně ochránil, když ho začal iniciativně trestat, čímž předešel surovému bití od esesáka, ke kterému se schylovalo. Tak z toho vlastně ten vězeň vyklouzl ještě dobře, neboť rány nebyly silné, a Edelstein se dočkal i pochvalného pohledu ze strany strážného.

„Isaacu …“ ozve se málem radostný hlas, byť slovo radostný v tomto zdeptaném komandu je nutné brát ve velkých uvozovkách, „Jsi to ty … vlastně … vy … pane!“ mění se výraz mladíka i intonace jeho hlasu.

„Vy ještě žijete?“ zeptá se oslovený dost unylým hlasem, maximálně je možné u něho pozorovat mírné překvapení. Kousek od něj totiž stojí trojice vězňů, se kterými sloužil ve starém krematoriu a kterým tam velel. Když je na začátku února opouštěl a přecházel sem, neočekával, že by je ještě někdy spatřil. Maximálně jako mrtvoly, co je potřeba spálit.

Teď ale na něj hledí hned tři dvojice očí, v nichž je možné číst velké rozpaky. Jedny patří třiadvacetiletému Szmulu Lipmannovi, druhé jednadvacetiletému Eliáši Fedlbergovi a třetí dvacetiletému Tobiaschi Lanzerovi.

„Ano, ještě žijeme,“ odpovídá Szmul, stojí v pozoru, jak se sluší, když hovoří se svým nadřízeným.

„No to vidím. Co to starý krematorium?“

„Ruší se. Už to bude jen tady.“

„Myslel jsem, že vás zruší spolu s ním.“

„To my taky. Když nás dneska ráno odváděli sem, očekávali jsme konec. Místo toho jsme byli strčený sem.“

„Tak sem … už vás někam zařadili?“

„Ne … teda zatím nevím … jsme tady jen pár hodin, ve stavu. Nikdo nám zatím nic neříkal. A co ty … vy, pane, omlouvám se, pane,“ opraví se rychle Lipmann.

„Jak vidíš,“ ukáže na pásku na ruce Edelstein.

„Musím vám pogratulovat, k tomu postu, pane.“

„Nevypadáte dobře.“

„Jsme dost vyhublí, to je pravda. Sice jsme dostávali vyšší dávky, jako ti pracovníci krematoria, ale už vlastně nebylo nic na přilepšení,“ vysvětluje Szmul, všichni tři opravdu ztratili dost kil, za těch pět měsíců. Sice nejsou ještě musulmany, ale rozhodně k nim mají blíž, než ke zdravému a solidě se stravujícímu mladému muži.

„Pane, můžete nám nějak pomoc? Když jste teď unterkapo?“ ozve se nesměle Tobiasch, vypadá dost vyplašeně, „Tady jsou všichni asi silnější … mohli by nás selektovat …“

„Zvážím to," odpovídá stále dost úsečně a chladně Isaac, ale na to jsou u něj zvyklí, nikdy toho moc nenamluvil, vždy byl hodně uzavřený do sebe, „Počkejte, ty pojď," ukáže na nejstaršího z trojice.

Edelstein si pro sebe zabral místo hned za vchodem do tohoto baráku, respektive za místností pro vedoucího bloku a písaře. Rovněž tak vrchní palandu. V tomto boxu je ještě s dalšími funkcionáři z řad vězňů, co dostali právo nosit označení předáků. Ale mluví se o tom, že i další budou dělat unterkapa či dokonce kápa, asi je nedostatek nežidovských vězňů. On se ale s nikým moc nebaví, výjimku tvoří kápo Morawa či Brück, a také velitel krematorií Voss, tam se snaží být co nejvíce vstřícný.

„Vylez, za mnou," nařídí pohublému bývalému kolegovi, tak se oba ocitnou na horní palandě. Jsou teď v boxu sami, další zdejší nocležníci jsou buď někde v místnosti nebo na dvoře, „Vydržíš něco?" zeptá se a pátravě se na mladíka vedle sebe podívá.

„Vydržet? Co vydržet?" očividně se tázaný zachvěje.

„Potřebuju, aby to fungovalo."

„Co vlastně děláte, pane? V kterém z těch krematorií?"

„Ve dvojce. Jsou tady čtyři. Tak v tom prvním, co tady votevřeli. Dělám teď zástupce Mietka. Toho znáš."

„Mietka? Nikdy bych nevěřil … i když vás šanoval, trochu, pane."

„Nemusíš bejt tak oficiální, když jsme sami. Tak vydržíš něco? Můžeš pracovat?"

„Určitě, sice jsme trochu slabší … nevím, jak to tady vypadá, jestli bude šance se dát trochu dohromady. Potřebujeme trochu víc jíst …"

„Jídlo bude. Ale …," znovu se Isaac pátravě podívá na svého bývalého kolegu podívá, „Možná by se dalo něco udělat. Ale musíš fungovat. Tady se s tebou nikdo srát nebude."

„To chápu. Nikoho tady ale neznáme, kromě vás, pane," je očividně hodně nervózní Lipmann, je si vědom svého nepříliš dobrého fyzického stavu a má strach.

„Dělal jsem předáka. Teď jsem ten unterkapo. Potřebuju předáka."

„Prosím?" vyvalí oči pohublý mladík.

„Znám tě, byls tam dobrej. Dá se ti věřit. Ale tady je to daleko drsnější. Nevím, jestli to prosadím, ale když jo, tak to musí klapat. Jinak bude průser a ty umřeš."

„To jako, že bych … jako já? Bejt předákem?"

„Možná. Promluvím s nima, vo tom. Ale nesmíš zklamat, jinak tě vodprásknou. A já budu mít taky průser, když tě doporučím."

„Budu se snažit … bejt předákem, to má přece velký výhody …"

„Někdy. Když to neposereš."

„Budu se snažit, když to prosadíte, pane. A pane, co ti další dva?"

„Co je s nima?"

„Dost jsme se sblížili, za ty měsíce …"

„To není dobrý, se sbližovat. Pak to víc bolí, když umřou."

„Já vím. Ale přesto … jsou už hodně zaškolený, a pořád nejsou slabí. Kdyby mohli pracovat, v tom komandu u pecí, určitě by to bylo výborný. Mohl bych se na ně spolehnout, jako vy na mě."

„Nevím. Už jsou tam, nějaký, zacvičený. Sice se to pořád ještě mění …"

„Nechci naléhat … jen kdyby to šlo …"

„Mám zodpovědnost, především sám za sebe. Nechci přijít, vo tohle," ukáže Isaac na svou pásku, „Musíš bejt taky tvrdej. Umět řvát. Aspoň před nima, divadlo. Ale musej tě respektovat. Jinak je to v prdeli."

„Už tu nějakej ten pátek jsem," upozorní Lipmann.

„Máš hlad?"

„Docela jo, pane."

„Do prdele," seskočí znovu ze své palandy Edelstein, Szmula nechá stát, ten už je pochopitelně také na zemi. Jde přímo za blokovým, který je rovněž Žid, „Mám tu tři nový. Jsou dost hladový. Je něco v zásobě?" ptá se německy.

„A ty nemáš? V tom svým komandu?" netváří se dvakrát vstřícně Serge Szawinski, mluví spolu německy, což je jistým paradoxem. Ale mnozí znají jen řeč země, ze které pocházejí, a zvláště ti ze západu příliš jidiš nemluví.

„Většinou tady něco je. Navíc. Z doneseného jídla. Co se úplně nerozdá."

„To za moc nestojí. No dobrá, tady," vezme kus salámu a chleba blokový, „Polívku tam mají, ta tady zbyla. To nic nemáš schované? Tam?"

„Je to nově otevřené. Týden. Tak bude chvíli trvat, než tam uděláme zásoby. Ale nechám ti něco propašovat, sem. Je dobré spolupracovat, ne?" podívá se svým chladným zrakem Isaac, už tady dobře zná svou cenu, a ten druhý to také ví.

„Určitě. Musíme táhnout za jeden provaz, my, co to tady řídíme."

„Jsme tady krátce, brzo uděláme zásoby, tady i tam. Snad budou pořád tolerovat, co si bereme."

„V pořádku. Tak jim to můžeš dát. To jsou ti tři? Co s tebou sloužili v tom starém krematoriu?"

„Ano. Tam si ke konci už moc sehnat navíc nemohli. Nevíš, už je někam zařadili?"

„Nevím, zeptej se písaře. Ale nejspíš ne, jsou tady pár hodin. Ty máš o ně zájem?"

„Znám je, velel jsem jim vlastně už tam. V tom hlavním táboře. U starého krematoria."

„Tak se domluv s písařem. Ale hlavní bude, co řekne kápo, nebo vrchní kápo. Nebo Voss. Ale s těmi ty vycházíš dobře, jak jsem slyšel," podívá se pátravě blokový.

„Jde to," pokrčí rameny Edelstein, nemá chuť tady rozebírat vztahy s jmenovanými nadřízenými, se kterými ho pojí i jiné vztahy, než jen funkcionářská hierarchie. Všichni jsou zapleteni do šmelení s věcmi po pozůstalých, což některým přináší obohacení, jiným pak přísun potravin, cigaret i určité šanování v rámci práce.

Jak se Isaac dozví u písaře, ti tři noví nejsou ještě nikam zařazení. Tak mu řekne, aby je připsal k jeho komandu, ke krematoriu dvě. Ten na chvilku zaváhá, ale pak pokyn splní. Je už věcí toho arogantního unterkapa, aby si to obhájil u nadřízených. Pokud si toho teda vůbec všimnou.

S chlebem a kusem salámu vejde Edelstein do společné části ložnice, jídlo předá Szmulovi, pak se na trojici pátravě podívá. Jsou dost vyhublí, ale ještě asi mají dost sil, ještě něco vydrží. Tady se můžou spravit, když budou transporty a najdou tam jídlo. On se o ně nemůže starat, on se musí postarat především sám o sebe. Má teď na starosti desítky vězňů, kteří v různých funkcích slouží u krematoria dva. Nejen ty u pecí, ale i další, kteří mají pomáhat ve svlékárně, při vytahování mrtvol, při jejich vytěžení a dopravě k pecím. O každého se postarat nemůže, ani je nedokáže ochránit před násilím ze stran esesáků. Někdy je týrají jen tak, pro svoji zvrhlou zábavu.

„Děkujeme, pane," říkají všichni tři bývalí kolegové.

„Zejtra ráno půjdete se mnou. Nechal jsem vás napsat do svýho komanda. Ještě to musí posvětit nadřízený. Tak uvidíme."

„Všichni tři? Budeme zase spolu?" zeptá se Lanzer.

„Možná. Když to projde," pokrčí rameny Isaac.

„Děkuji, pane," řekne Lipmann a vděčně se podívá na unterkapa.

„Uvidíme zejtra. Ale je to především na vás. Tady se s váma nikdo srát nebude. Pořád tu někdo umírá, a nastupujou nový. Je to tu mnohem větší, než tam. Je to na vás."

„Umíme pracovat, pane. Určitě vás nezklameme," řekne Fedlberg.

„Uvidíme. Najděte si někde místo, na spaní. Zejtra nastoupíte s mojím komandem," ukončí Edelstein debatu a nechá trojici stát. Do večerky zbývá ještě čas, a tak vyjde před barák. Jsou teď o něco více vzdáleni od jejich pracoviště, ale stále ve vzduchu cítí ten smrad, jak se pálí různé části

lidského těla, kůže, maso, kosti. Zapálí si cigaretu, opře se o dřevěnou stěnu bloku. Zůstává sám, venku jsou i jiní, někteří tvoří hloučky, baví se mezi sebou. On se drží stále své zásady, všech se až úzkostlivě straní, s nikým nechce navázat užší vztah, ani jen letmé přátelství.

Vyfoukne kouř a podívá se směrem k nebi, kde se mezi mraky objevují červánky, jak se den chýlí ke svému konci. Kdy se tak nachýlí ke svému konci jeho život? Má tady teď sice moc dobré postavení, na židovského vězně dokonce skvělé, ale to nic nemění na jeho celkové situaci. Pokud něco moc neposere, tak ho strážní neumlátí ani nezastřelí při práci, ale i tak na něj nakonec taky dojde. Jednou přijde den, který bude jeho posledním. Spálí ho asi ve stejném krematoriu, ve kterém pod jeho dohledem do té doby budou zpopelněny desetitisíce lidí. Z transportů, selektovaných či zemřelých z táborů.

Nemá smysl si dělat žádné naděje. I kdyby někteří vězni z tábora náhodou přežili, což se dle plánů nacistů stát nemá, tak on a tohle komando mezi nimi rozhodně nebudou. Oni jsou přímými svědky jejich odporných zločinů. Jejich masových vražd. Oni musí zmizet. Pořád věří, že Němci nakonec válku prohrají, nakonec za svoje činy zaplatí. Mrzí ho, že on se toho nedožije.

Neví, kolik života mu ještě zbývá. Je mu dvaadvacet let, tady už je bezmála čtrnáct měsíců. To je na židovského vězně strašně dlouhá doba. Měl prostě štěstí, a to hned několikrát. Nejprve, že Joseph tenkrát něco plácl o pohřebnictví, a spolu s ním se ocitl v komandu starého krematoria. Pak v tom, že si Dana vybral za spolupracovníka jeden německý lékař, a starší bratr mu vyjednal dohodu s Poláky. Tím mu vlastně zajistil ochranu Morawy, což mu asi zachránilo načas život. A pak měl štěstí i tady, když zaujal velitele Vosse, který ho považuje za odborníka přes kremace i za schopného funkcionáře, co si dovede svoje lidi srovnat, dobře zorganizovat akce.

Kolik už viděl umírat lidí. Kolik jich viděl vcházet do plynové komory. Kolik jich pomáhal přidržet, než jim popravčí prostřelil hlavu malorážní zbraní. To už asi ani nejde spočítat. Stejně tak, kolik jich strčil osobně do pece, a už vůbec ne, kolik jich tam skončilo pod jeho vedením pohřebního komanda. Je jich strašně moc, vlastně splývají v jednu obrovskou masu mrtvých těl. Bohužel však někdy vyskakují obrazy, které mají konkrétní tvář, nějaké dívky, dítěte, někdy byl s nimi v přímém tělesném kontaktu, když svíral jejich chvějící se těla, když je strkal do plynové komory nebo před hlaveň popravčí zbraně.

Je rád, že si ho nikdo nevšímá. Neví, o čem by se měl s kým bavit. O té hrozné práci? O budoucnosti, která žádná není? Jeho život se stává velmi stereotypním a monotónním. Přežít další den, zajistit si jídlo, teď i naplnit úkoly, kterými je jeho komando pověřené. Jako unterkapo vlastně velí všem vězňům v krematoriu, často komunikuje s esesáky či kápem. Pak dohlíží, aby vše klapalo. Aby proces vraždění a spalování dobře fungoval. Zato se mu dostává práva dožít se dalšího dne, a taky práva si sehnat něco k jídlu, aby nezeslábl, aby přežil. A tak to bude pořád, až do toho dne, kdy umře i on. Neví, kdy ten den přijde, možná za pár měsíců, možná ho nechají naživu ještě další celý rok. Nebo se může něco zvrtnout a zabijou ho dřív, třeba pro to organizování cenných předmětů, nebo za nesplněný úkol jeho komandem. Ale to nemá smysl řešit, až to přijde, tak to přijde.

Druhý den ráno po vykonání potřeby, a velmi chabé očistě, něco málo pojí, pak už nastupuje na apel. Stojí na něm podle jednotlivých komand, je v tom ale ještě dost zmatek. Snaží se sice vytvořit stálá komanda u jednotlivých krematorií, ale jak ty dvě pořád nefungují, nebo se teď nepoužívají, tak se to neustále mění. Nebo ho někdy povolají, jako posilu, třeba při speciální akci ke krematoriu pět, nebo i k té trojce, když ta dvojka byla ještě zavřená.

Vedou je na jejich pracoviště, velmi dbají, aby se nesetkali s dalšími vězni. Ale nikdo se o kontakt nepokouší, ani z jedné strany, za to by mohla být kulka hned na místě. Nikdo nechce riskovat, a možná na ně dokonce ti další vězni z tábora hledí jako na kreatury, na kolaboranty, když pomáhají náckům vraždit vlastní lidi. Ti hlupáci ale nevědí, že mají jen dvě možnosti, buď tohle dělat, nebo se nechat zabít.

Připojuje se k nim kápo Mietko Morawa, a také další Polák, Wladislav Tomiczek. Oba mají pásky s označením kápů, někdy za sebe zaskakují, u krematoria dva a čtyři, nebo i u té pětky. Ale Isaac bere jako svého skutečného šéfa Morawu, a pak pochopitelně Brücka. Nebo kohokoli z esesáků, co má v krematoriu službu, dohlíží na pořádek.

Vejdou na oplocený dvůr krematoria, to přes noc tentokráte odpočívalo, není tolik mrtvých, a ještě tady po otevření neproběhla speciální akce. Tedy tady ještě nezplynovali žádný transport nebo selektované vězně. Jen jim sem dovezli mrtvé z okolních táborů. Ale to se brzo změní, určitě zdejší plynovou komoru nenechají dlouho zahálet.

„Můžu s tebou mluvit?“ osloví Isaac kápa Morawu, už si nějaký čas tykají, změna nastala po vypití láhve tvrdého alkoholu, a také v rámci spolupráce při organizování cenných předmětů.

„No, co se děje? Máš už toho předáka? Sem?“ zavrčí Mietko.

„O tom chci právě mluvit. Přišli tři noví. Vlastně staří. Z toho starého krematoria. Včera je převeleli. Tak jsem si je nechal zapsat do našeho komanda, sem na dvojku.“

„To jsou támhle ti tři chcípáci? Co támhle postávají?“ podívá se kápo, pak ukáže rukou, „Pojď kousek stranou,“ nařizuje, vytahuje cigaretu, podřízený ho napodobí, oba si zapálí.

„Jsou trochu zesláblí, ale tady se spraví. Když budou další transporty.“

„Budou. Pořád budou. Mluvilo se o tom. Má to zase víc propuknout, v srpnu. Nějaká likvidace gheta, možná více ghet, nevím odkud. Pak toho zase bude víc. Což bude příležitost, pro nás.“

„Rozumím,“ zachvěje se Isaac, neboť tato informace znamená další tisíce, či spíše desetitisíce zavražděných, především žen, dětí a starších osob.

„Budou se využívat zatím jen tahle dvě krematoria,“ ukáže Morawa rukou s cigaretou na budovu kousek od nich, ale i na druhou, zrcadlově umístěnou přes silnici, „Takže to všechno půjde sem a tam. Určitě toho zase budou mít dost, u sebe.“

„Musíme být opatrní. Co ty stráže?“

„Neměli by dělat problémy. Ale opatrní být musíme, to jo. Hlavně to musí začít dobře fungovat, vytvořit se tady správná struktura, tak to říkali.“

„Právě o tom chci mluvit. Bylo by moc dobré, kdyby se ustálila ta komanda. Aby se pořád někdo někam nepřeváděl, někam neposílal. Aby se tady lidi zapracovali.“

„No a co jako chceš?“

„Chci jednoho z těch tří z toho starého krematoria udělat předákem komanda u pecí.“

„Z nich? Vždyť sotva stojí na nohách. Spíš jsou zralí na selekci.“

„Jsou dost zkušení, byli v tom starém krematoriu skoro rok. Znám je, dá se jim věřit. Pohlídám si toho předáka, pohlídám si i ty další.“

„Pro mě za mě,“ pokrčí rameny Morawa, „Nechal jsi je tam zapsat?“

„Ano, od včerejšího dne je máme tady ve stavu. A uvítal bych tak ještě deset lidí, pokud teda budou ty další zvláštní akce, bude se pracovat přes noc. Pak bude třeba větší komando. Ještě pořád chodí tam k těm bunkrům?“

„Jo, jeden prý zůstane, druhý se úplně ruší. Jako ho zbourají. Asi i ty baráky, co se v nich svlíkali. Mluvili o tom. Už je to možná dokonce hotové.“

„Můžu o tom navýšení stavu promluvit s vrchním kápem? Nebo velitelem? Nebo to uděláš ty? Nechci tě nasrat, aby sis nemyslel, že tě chci obcházet.“

„Můžeš mu to říct. I já mu to řeknu. Je potřeba, aby to tady klapalo, až zase začnou jezdit ty transporty. To zase budou haldy mrtvol, budou se nám tady všude válet a oni budou chtít, aby co nejrychleji zmizely.“

„Pořád to stejné. Snad všechno opravili. Ještě nám slibovali ty elektrické výtahy, a pořád jsou tady jen ty zdviže.“

„Slyšel jsem, že to namontují někdy na podzim," pokrčí rameny Mietko, „Tak si to tam běž zkontrolovat, a zauč je. I toho, co ho chceš jako předáka."

„Podpoříš mě v tom?"

„Ale jo, proč ne. Jim je to asi jedno. Ale musí fungovat, nebo …"

„Je mi to jasné," přikývne Edelstein.

S tím se rozejdou, unterkapo si jde vyzvednout nervózně přešlapující trojici, sice už zkušených vězňů, ale tady vlastně nováčků. Neřekne jim ani slovo, cestou do vstupu do budovy odhodí nedopalek cigarety. Oni ho mlčky následují.

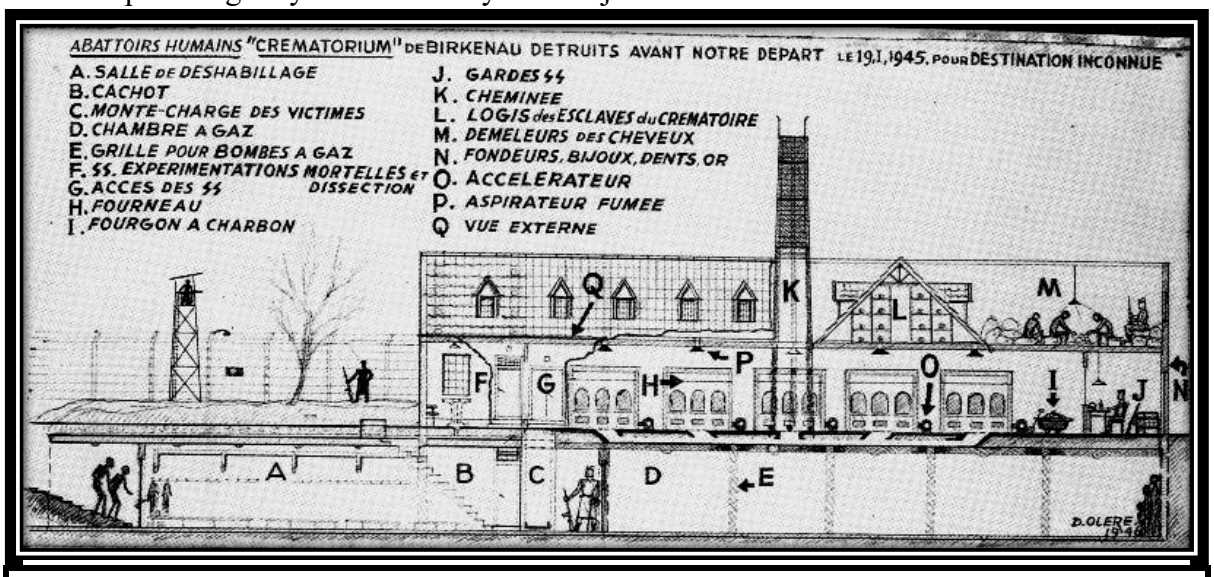

Plánek Krematoria II a III i s funkcí jednotlivých částí – ilustrační obrázek – David Olére

Vlastně je v rychlosti provede po krematoriu a ukáže jim, co se kde nachází. Když vstoupí do plynové komory, je patrné, jak se jim zastavuje dech. Jednak je místnost obrovská, a jednak se nacházejí v prostoru, kde už pravděpodobně zemřeli tisíce lidí, a další tisíce zde zemřou. Nahlédnou do svlékárny, až poté skončí v přízemí, kde se nacházejí pece.

„Je to tu mnohem větší," řekne tichým hlasem Lipmann, on i jeho dva druhové hledí na práci svých budoucích kolegů, ti již začínají s přípravami. Z jedné vedlejší místnosti vytahují mrtvá těla, vězňů i vězeňkyň, která jim sem dopravili minulý den. Další náklad očekávají během dneška. Nahé nebožtíky, různě zdevastované, vychrtlé, kladou před jednotlivé pece, až ty budou správně rozehřáté, strčí je dovnitř. Zatím připravují jen tři, další dvě budou odpočívat. Pokud sem tedy nedorazí velký náklad, to pak uschopní i je.

„Tohle je vaše nový pracoviště," konstatuje Isaac suše, „Další už je na vás. Už to znáte, nepotřebujete školení. Tak se zapojte, postupně," nařizuje, pak ukáže rukou nejstaršímu z trojice, poodejdou kousek stranou, „Mietko s tím souhlasí, podpoří to."

„Přemejšlel jsem vo tom. Ty lidi tady neznám, nevím, jestli mě přijmou," tváří se rozpačitě Szmul.

„To už je tvoje věc. Můžeš mít dobrý postavení. Nebo si to posrat," pokrčí rameny Edelstein, pak se na nejistého vězně podívá, „Podpořím tě. Budou poslouchat. Ve vlastním zájmu," dodá temným hlasem.

„Snad jo. Je to tu fakt velký, tam dole, i tady. A taky …," nedokončí, zarazí se, protože se objevují kápové Morawa a Tomiczek, a taky další dva muži, z nich jeden je Brück a druhým Voss.

„Vrchní kápo a velitel krematorií," sykne jen Isaac, a pak jim vyrazí vstříc. Předpisově se zahlásí.

„Snad dá Bůh a už se nám tu nic neposere," vysloví své vroucné přání Peter, Edelstein zachová kamennou tvář, byť mu přijde krajně nemístné, dovolávat se Boha na tohle strašném místě.

„Zatím to vypadá dobře, pane SS-Oberscharführere," odpovídá August.

„Říkali mi, že máš nějaký požadavky," podívá se teď velitel na zástupce kápa.

„Požadavky …," pozvedne zrak Isaac, „Spíše návrhy, pane SS-Oberscharführere. Aby byla zajištěna plná funkčnost, a také stav, kdy bude probíhat speciální akce."

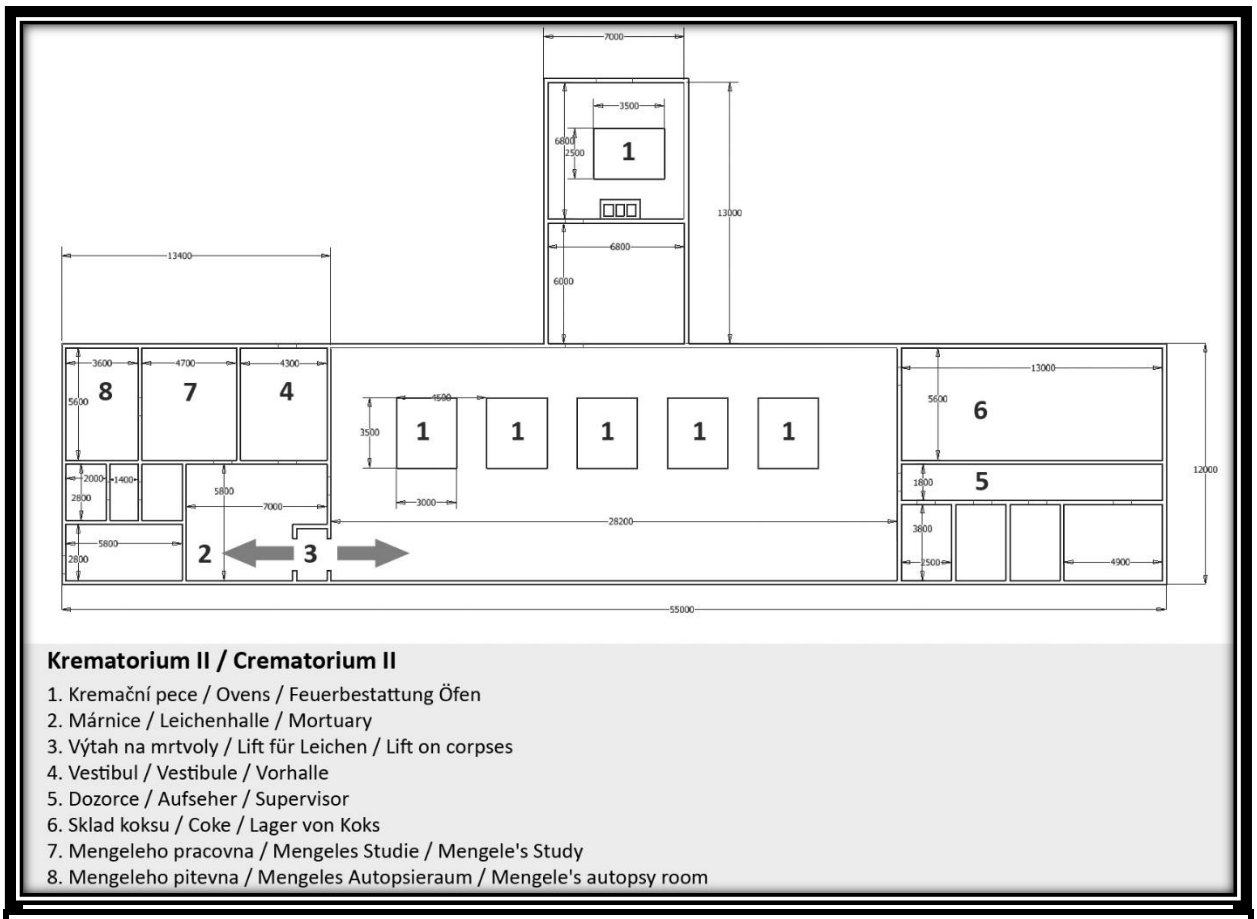

Schéma přízemí Krematoria II.

„Tak co chceš?"

„Jednak bych rád navýšil počet pracovníků tady, tak o deset," hovoří unterkapo klidným hlasem, dává najevo svoji podřízenost, ale také se snaží vystupovat sebevědomě, jako odborník, to mu tak nějak velitel žere, „Pokud tedy budou zvláštní akce a bude třeba směnný provoz."

„Budou, budou, tím si můžeš bejt jistej," odpovídá k malé radosti židovského vězně Voss.

„Pane SS-Oberscharführere, pokud tedy mohu, tak kromě toho navýšení počtu pracovníků ve zdejším komandu, by možná bylo dobré zdejší komanda stabilizovat."

„Stabilizovat? Co tím jako myslíš?"

„Jak se zdá, tak krematoria dva a tři teď budou neustále v provozu. Proto by měla mít stálá komanda, kde by se moc pracovníci neměnili. Jen když nějací zemřou. Možná by mohlo být to samé i pro ty další krematoria, a případně být ještě vytvořená záloha. Na různé výpomoci, náhradní práce. Ale v tomto a v tom vedlejším krematoriu, minimálně, by se mělo vytvořit stabilní komando. Zatím se mi zdá, že se to pořád dost mění."

„No jo, když asi dva měsíce fungovala jen ta pětka. Tohle mám taky v úmyslu. Ale je dobře, že vo tom přemejšlíš. Už brzo asi přijdou větší akce, teď se to sem moc nelifrovalo, když to tady

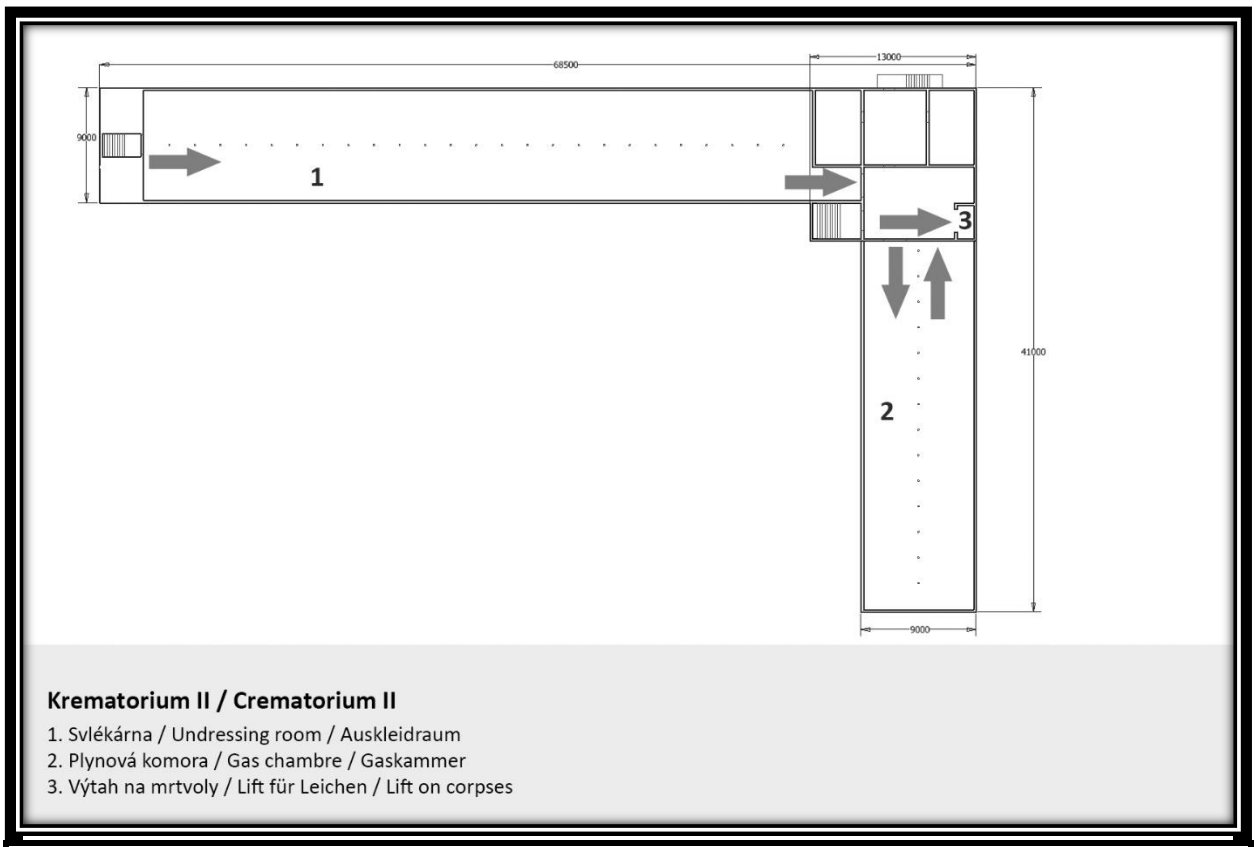

Schéma podzemí Krematoria II.

bylo s těma krematoriem dost posraný. Ale zase to začne," objeví se v očích Petera zvláštní výraz, něco jako nástin radosti. Isaac přemýšlí, zda nad tím, že tady budou hromadně vražděni další Židé, nebo nad možností z jejich pozůstalosti si něco nakrást. Možná obojí.

„Mohu tedy požádat o to navýšení? A o možnost, aby už tady ti pracovníci zůstali natrvalo?"

„Určitě, stejně to tak chci udělat," přikývne Voss, pak se přátelsky usměje, a dokonce úhlavního nepřítele říše poplácá po ramenou, „Musí to tady už konečně fungovat. Spoléhám na vás, na vás všechny," rozšíří svoje vyjádření na ostatní vězeňské funkcionáře, „Tak máš ještě něco?"

„Snad jen schválení nového předáka, místo mě, k té pracovní četě u pecí."

„No to je jasný, to je potřeba. Máš už někoho vybranýho?"

„Mám. Přišel včera, od toho starého krematoria, jak bylo v tom hlavním táboře. Dělal tam skoro rok, má hodně zkušeností."

„Když mu věříš," pokrčí rameny velitel, „Tak mi ho ukaž."

Edelstein rychle odběhne pro Lipmanna, ten s ním poklusem dorazí před velitele, staví se předpisově do pozoru a hlásí se svým číslem.

„Vypadá dost zbědovaně," prohlíží si Peter vězně.

„V poslední době tam u toho starého krematoria bylo hodně práce a málo jídla, pane SS-Oberscharführere," říká svým typickým chladným hlasem unterkapo, „Tady se spraví, pane SS-Oberscharführere. Dohlédnu na něj."

„Když mu věříš," zopakuje Voss, „Tak jo, souhlasím. Ale jestli se neosvědčí, tak půjde rovnou tam," ukáže na jednu z muflí, „A ty pojď, doprovodíš nás, musíme si ještě promluvit. Vo těch organizačních věcech," přizve Isaaca do svého doprovodu.

Edelstein se vrátí zpět asi za půl hodiny, tu strávil víceméně tlacháním, nic podstatného se nedozvěděl. Snad jen informaci, že v srpnu by se měla zase zvýšit intenzita příjezdu transportů,

pravděpodobně v rámci akce, kdy jsou tak zvaně čištěna gheta na území Polska. Jejich osobitým způsobem, tedy většina transportu do plynu, menší část ještě nějaký čas pracovat, a pak taky do plynu.

Svolá si všechny vězně, kteří se motají kolem pecí, nechá si je nastoupit, do dvou řad. Dělá to ze dvou důvodů, jednak aby vykázal rozhodnost před případnými zevlouny z řad esesáků, a také, aby dodal svému prohlášení potřebnou vážnost. Většina z nich viděla, jak družně si před půl hodinou povídal s velitelem, jak ho ten přátelsky poplácal. Můžou si o tom myslet co chtějí, ale určitě nikdo z nich nechce nadřízeného naštvat. Ačkoli se vůči nim nechová jako svině. Zatím.

„Mám jen jednu zásadní věc, a jednu pracovní," říká Isaac naprosto lhostejným hlasem, „Tady ten," ukáže na Szmula, který vystoupí z řady a postaví se vedle unterkapa, „ten je vod teď vaším novým předákem. Místo mě. Tím je to daný. A to druhý. Vytahejte všechny starý ťuhýky z tý místnosti. Za chvíli začnou nosit nový. Rozchod!"

Všichni se hned rozprchnou, s výjimkou Lipmanna. Ten se podívá na svého nadřízeného, který zachoval tradici, ve stručnosti svého vyjádření.

„Slyšel si předtím velitele, ne?" zeptá se Isaac, po kývnutí pokračuje, „Tak dostaneš tu pásku a ten vobušek. Tak se snaž, ať tě nemusíme přiložit živýho do tý pece," zopakuje vyslovenou výhrůžku Vossem.

„Tak to bych nechtěl. Chtěl bych vám poděkovat, pane."

„Můžeme si tykat, když už seš taky funkcionář. Teda v soukromí. Ale musíš to zvládnout, možná už brzo začnou tam dole lidi plynovat. To tady zase bude peklo. Když jich tam zplynujou ke dvěma tisícům, tak se tady nehneme. Zase budou všude samý mrtvoly. Pak se ukáže, jak to zvládáš."

„Dva tisíce najednou?" zbledne Szmul.

„Tak jde to," odvětí stále hlasem bez emocí Edelstein, „Možná předtím budou nějaký selektovaný. Tak to někdy dělaj, když má přijet víc novejch. Vyčistí tábor, udělaj jim místo. Ty slabý a nemocný pak skončí tady."

„Je to tu asi dost velká hrůza …"

„Vo tom mluvit nebudeme. Tak začni," ukáže Isaac svému podřízenému, aby se začal věnovat četě, jejímž se stal právě předákem. Byť mu ještě označení chybí.

AŽ NASTANE VHODNÝ ČAS

Gong probudí zdravotníky, kteří pracují na specializovaném oddělní doktora Schrödera, na experimentálním mužském bloku osmadvacet v základním táboře. Rovněž tak doktora Ephaima Abramoviche, který tu spí s nimi. Je dost teplo, teď, na konci července, proto jsou většinou pod přikrývkou nazí, nebo jen ve spodním prádle. To jim sehnal vedoucí vězeňský lékař, díky protekci od skutečného šéfa tohoto úseku.

Procitá také Joseph Edelstein, až se všichni podivili, jak rychle se dal po fyzické stránce dohromady. Možná i díky speciální péči bratra, možná i díky nedostatkovým lékům, které mu byly poskytnuty. Bohužel ruku v ruce s tím nekráčí jeho psychická pohoda, není pro něj jednoduché se vyrovnat se svým postižením. Je už nadosmrti kastrát, polomuž, neschopný zplodit děti, a možná neschopný obcovat se ženou. Ačkoli se mu už párkrát erekce objevila, nebo alespoň její záchvěvy, bohužel mnohem, mnohem méně, než byl dříve zvyklý. Také myšlenky na sex ho moc nepronásledují, nemá nutkání masturbovat. Necítí ty návaly, někdy neočekávané, jindy při různých erotických myšlenkách. Skoro smutně se podívá na pokrývku, dříve se někdy styděl, když se po ránu vzdouvala, teď by za to dal nevím co. Jenže je zplihlá, jako ten jeho.

Jinak další tělesné změny nepociťuje, ale asi je krátká doba, aby se něco takového objevilo. Občas o tom hovoří s bratrem, ale není si jistý, nakolik mu může věřit, nakolik on věci lakuje na růžovo. Aby ho povzbudil, vytáhl z velkých depresí, do kterých dost často upadává. Někdy mu vše přijde naprosto zbytečné, někdy se mu zdá naprosto absurdní snažit si zachovat život, když ten byl vlastně ukončen jedním jediným řezem skalpelu toho řezníka.

Hrabe se na nohy, hledá si oblečení. Jeho pohled sklouzne k rozkroku, nechápe, proč se tam pořád dívá, jako by snad čekal, že mu tam přes noc ty koule dorostou. Prostě tam už nejsou a nikdy nebudou. To ti ostatní taktně zrak odvracejí, dávají si až úzkostlivý pozor, aby se mu tam nezadívali, aby si to nevykládal jako jejich nemístnou zvědavost. Ale všichni to místo už viděli, minimálně zezačátku, když tam ležel jako pacient. Nebo i později. Snaží se k němu být ohleduplní, určitě ho dost litují, ale soucit je to poslední, co potřebuje.

Je rád, že se dal tak rychle dohromady po fyzické stránce a může už pracovat. Sice je to hnusná práce, ale lepší než jen tak ležet a užírat se strašnými myšlenkami. Litovat se. Uvažovat, jestli má cenu dál žít, nebo zda by přeci jen nebylo lepší umřít. Všechno to ukončit, když skutečný život skončil ve chvíli, kdy mu je uřízli. Do prdele, musí myslet na něco jiného, nebo se z toho zblázní.

Natáhne si spodky a kalhoty mundůru, pak se jde vymočit a také se trochu ošplouchne. Bolesti už dávno nepociťuje, jen jím dost často projede takový divný záchvěv, zamrazení, když si na to vzpomene, když si uvědomí, že už je tam nemá. Před apelem se rozdává snídaně, ale tu břečku jde vyfasovat někdo jiný. Pacientům ji budou dávat až po apelu, tihle z jejich oddělení na něj nemusí, to si doktor Schröder zajistil.

Počet pacientů kontroluje písař bloku, většinou s Avim, ale měl by to převzít po něm právě on. Stát se písařem tohoto bloku. Ale bude pomáhat i jinak, potřebuje pořád něco dělat, ne se někde zašívat. Jeho bratr se ho snaží až úzkostlivě chránit, jako by si vyčítal, že jeho zmrzačení nezabránil. Ale tohle si už vysvětlili, pokud může být na někoho naštvaný, tak jen sám na sebe. Měl z toho komanda sem zmizet, když mu to Dan nabídl.

Jde do místnosti, kterou dostal přidělenou jeho bratr, ten jako jediný z celého oddělení má svoje soukromí. Na prahu ucítí nádhernou vůni kávy, pravé, ne té břečky, co ji tady za kávu vydávají. Také dostane dobrou snídani, opět protekční. Posadí se, oba mlčí a něco málo pojí. Pak mu starší sourozenec nabídne cigaretu.

„Josephe, mám pro tebe dvě zprávy," vyfoukne kouř bratr lékař, „Nejprve tu lepší. Vod dneška tady budeš oficiálně písařem tohohle oddělení. Zřízení té funkce mi doktor Schröder posvětil, včera to vyšlo rozkazem."

„Nesebral jsem to místo Avimu?"

„Ne, tohle místo neexistovalo. Sice stavy pacientů Avi s písařem celýho bloku kontroloval, ale tahle funkce neexistovala. Až teď."

„Stejně chci pomáhat, těm vostatním. I kvůli sobě, abych něco dělal. Potřebuju něco dělat."

„Rozumím ti. Mám ještě tu špatnou zprávu."

„Moc špatnou? Vo kom?"

„Tak moc špatnou … a je vo tobě," povzdechne si Daniel, „Dneska dopoledne musíš jít za doktorem Schumannem, na prohlídku."

„To je ten …," objeví se v obličeji chlapce moc nehezký výraz.

„Je, a přesně takhle se tvářit nesmíš. Já vím, mně se to lehce říká … Tak si říkej, že tebe ten německej doktor nevybral."

„To ne, ale chtěl to nechat uříznout jinýmu."

„Josephe, vyšel nám vstříc. Nechal tě sem přeložit, nechal mě, abych tě ošetřoval. Sám si nechtěl, aby místo tebe vzal jinýho kluka …"

„Já vím," přikývne neochotně hoch, „Zkusím se tvářit mile, na toho, kdo mě připravil vo koule."

„Musíš to nějak skousnout. Bude to jen vyšetření. To vydržíš. Pak se hned vrátíš sem, a začneš tady s tou funkcí písaře. Avi ti poradí, pak už to bude na tobě. Povedeš tady evidenci, o všech, a taky mi budeš pomáhat s dokumentací. Neboj se, bude to dost práce, zvláště když asi brzo přibudou další vězni. Doktor Schröder čeká na nějaký grant, a asi i jiní doktoři, ty se prý budou schvalovat teď v srpnu."

„Kolik jich díky tomu tady zařve?"

„Nemám vůbec tušení. Neznám ani přesný obsah toho grantu."

„Je to strašný, co se na tomhle bloku děje."

„Je, ale když se nad tím zamyslíš, kde je to lepší? U klasickýho pracovního komanda? V klasickým nemocničním bloku? Tam všude se stále musí bát selekcí. Nebo u krematorií, kde vraždí lidi? Celej tenhle tábor je peklo, tady je jen jedna jeho vodnož."

„Ale dost hnusná, to můžu posoudit sám na sobě," mračí se mladší z bratrů, „Do prdele, kdyby mi aspoň jedna zůstala, jako těm šesti, nebo Zawelovi."

„Kdoví, co s těma šesti bude, jak dlouho u těch svých komand přežijou. Ty tu máš určitý bezpečí."

„Jo, ale bez koulí. A nakonec nás stejně všechny povražděj."

„Jak seš na tom? Josephe, musíš se dneska udržet, až půjdeš za tím doktorem. Je to moc důležitý, když ho nasereš, můžou ty dohody padnout. Uvědom si to," mluví Daniel velmi naléhavě.

„To já přece vím," vyfoukne kouř zmrzačený mladík.

Nemusí čekat dlouho, krátce po skončení apelu pro něj pošlou. Bohužel pro něj vyšetření proběhne na sále, kde došlo k operaci. Když tam vstoupí, doslova se rozklepe. Najednou se mu vrací všechny ty strašné vzpomínky, obrázky, vrhne zoufalý pohled na stolek, kde tehdy ležely ty jeho koule.

„Nemusíš se bát, nic se ti nestane," říká mu ten, co mu je uřízl, dneska se snaží být milý, tehdy mu nadával. To určitě kvůli Danovi. Proč jen mu o něm tehdy neřekl, asi by mu býval uřízl jen jednu kouli.

„Slyšel jsem, co se stalo," otočí se teď poručík Horst Schumann, také se tváří přívětivě, nevypadá vůbec jako sadista, a přitom tady nechává mladé kluky kastrovat, „Řekli mi o tom podrazu, který na tebe udělali. Rozumíš mi?"

„Ano, pane SS-Obersturmführere," vydere se z úst Josepha, stále nedokáže zklidnit svoje tělo, pořád se hrozně chvěje.

„Je dobře, že ty sviňáky, co ti to udělali, potrestali," říká esesák, a hoch nevěří svým uším. Copak ten zmetek Azriel nebo ten druhej prasák Franc nařídili ty kastrace? To byl přece tenhle uhlazenej nácek, kvůli němu nemá dvanáct kluků aspoň jednu kouli, a šest z nich žádnou, jako on.

„Tak se svlékni, prohlídneme si tě," nařizuje Dering, ale tak nějak lidsky. Vymiškovanému mladíkovi je z obou na blití. Napřed ho tady zmrzačí, a teď se k němu chovají tak mile, ohleduplně.

Ale už je tady vycepovaný, je zvyklý poslouchat, a tak se třesoucíma rukama začíná zbavovat svého oblečení. Během chvíle je nahý, paže spustí podél těla, zrak upře do podlahy.

„Vylez si sem nahoru," zní další pokyn Wladislase, a v chlapci hrkne. Má si znova lehnout na operační stůl, tam, kde o ně přišel. Zvedne svůj zděšený pohled.

„Nic se ti dneska nestane," pohlédne na třesoucího se chlapce Schumann, „Jen tě prohlídneme, pak nám odpovíš na pár otázek. Nechceme ti ublížit, jen tě budeme sledovat. Občas přijdeš na vyšetření."

„Ano, pane SS-Obersturmführere," říká třesoucím se hlasem Edelstein, má problémy svoje nohy vůbec rozpohybovat, je mu strašně, když si lehá zase na ten stůl.

„Dej trochu nohy od sebe," slyší hlas toho řezníka, poslechne ho, ale oba lékaři musí vidět, jak se celý klepe. Jako by se snad bál, že mu tu dnes uříznou i penis.

Ten mu odstrčí a zevlují na místo, kde už nic není. Tváří se přitom spokojeně, asi jako že se ta rána dobře zahojila. Pak si prohlížejí i další části těla, něco si zapisují. Začnou mu měřit pohlavní úd, délku, obvod, což ho vyděsí. Co jestli mu bratr lhal, a jemu se začne zmenšovat? Proč jinak by mu ho tak důkladně měřili?

Pak mu nařídí slézt, začnou ho vážit, zjišťují jeho výšku, zkoumají jeho podkožní tuk. Pořád je dobře rostlý, ačkoli trochu asi zhubl, jak tady ležel. Nebo možná ne, Dan ho tady dobře krmí. Prohlížejí si také jeho zatímní ochlupení, v rozkroku, podpaždí, na hrudi má jen skoro neviditelné chmýří, víc chloupků má na stehnech a holeních. To mu možná zmizí, ale to ho bude mrzet asi ze všeho nejméně. Dívají se i na jeho vylepanou hlavu, na které raší zárodky vlasů. Cítí se dost mizerně, takto nahý a ještě bez koulí. Přivírá oči, snaží se zhluboka dýchat. Musí to vydržet.

„Už jsi pozoroval erekci?" zeptá se ho německý doktor a on sebou trhne.

„Občas, pane SS-Untersturmführere," jen hlesne.

„Kdy nastala? Jak byla silná?"

„Asi dvakrát, ráno," klopí vyslýchaný zrak, zrovna tohle není téma, o kterém si s nimi má chuť povídat. Pak se zhluboka nadechne, musí tohle ustát, když jim řekne, co chtějí slyšet, tak mu snad už dají pokoj, „Jinak jsem pozoroval občas takový pokus," snaží se, aby jeho hlas zněl klidně, „Někdy se jen trochu zvětšil, někdy docela ztvrdnul. Ale dost rychle to odeznělo, pane SS-Untersturmführere."

„Je to asi daleko méně často než dříve."

„Ano, pane SS-Untersturmführere. Mnohem méně často."

„Předtím, masturboval si často?" zaskočí ho Horst dalším velmi nepříjemným dotazem.

„Občas," odpovídá Edelstein tichým hlasem, cítí nával krve do tváří, stydí se o tom mluvit, ale musí.

„Jak často?"

„Nevím, pane SS-Untersturmführere. Nepravidelně. Někdy, kdy to nutkání bylo už hodně silné. Tak jsem to udělal."

„Nemusíš se stydět, to dělají všichni," tváří se ta kreatura v důstojnické uniformě mile, „Co od té operace, zkoušel si to?"

„Od té operace? K čemu by to bylo? Vždyť už přece nic nevyjde," tváří se mladík nad tím dotazem překvapeně.

„Přesto ale můžeš mít nutkání, k té masturbaci."

„Je to asi ještě brzo, od toho zákroku," ozve se chirurg.

„Možná," přikývne Schumann, pak se zase na hocha mile podívá, dokonce se usměje, snad jakoby přátelsky, „Josephe, jmenuješ se tak, ne?"

„Ano, pane SS-Untersturmführere."

„Tak poslouchej, Josephe. Možná jsou ti ty otázky nepříjemný, ale zkus si to pamatovat. Zase tě vyšetříme, tak za čtrnáct dní, tři neděle. Pokud nastanou nějaké změny, tak si to zkus zapamatovat a pak nám to řekneš. Nemusíš se bát, žádný další zákrok už nebude. Jen tě prohlédneme a taky se zeptáme, na to, co dneska."

„Ano, pane SS-Untersturmführere."

„Tak pro dnešek jsme hotovi. Můžeš se obléknout."

„Ano, pane SS-Untersturmführere," odvětí Edelstein, pak na chvíli zaváhá, „Pane SS-Untersturmführere, mohu se na něco zeptat?"

„Zeptat?" podívá se překvapeně esesák.

„Pane SS-Untersturmführere, mluvil jsem, se svým bratrem, o tom. Pane SS-Untersturmführere, myslíte si, že budu moct, ještě někdy, se ženou …"

„Není to vyloučené. Co ti říkal bratr?“

„To samé, pane SS-Untersturmführere.“

„Ty už si někdy souložil?“

„Ne, pane SS-Untersturmführere,“ zase už klopí zrak zmrzačený hoch, „Je mi jen šestnáct, a už víc než rok jsem tady.“

„Jen šestnáct?“ podívá se trochu překvapeně Schumann.

„Ano, pane SS-Untersturmführere. Mohu se ještě na něco zeptat?“

„Co tě ještě zajímá?“

„Jak jste mi ho měřili, před chvílí …Pane SS-Untersturmführere, myslíte si, že se nějak zmenší? Nebo zakrní?“

„Ne, nemyslím si,“ zavrtí hlavou nácek, pak chvilku zaváhá, než pokračuje, „Ty změny, co nastanou, jsou dost individuální, a ne zcela dobře popsané. Proto ten výzkum, tady. Je smůla, že to tam změnili, dopsali tě na ten seznam.“

„Také mě to mrzí, pane SS-Untersturmführere,“ zatváří se kysele Edelstein, musí se hodně přemáhat, napřed mu je nechá uříznout, a teď ho málem bude litovat. Přitom jen pro nějakej pochybnej výzkum tady zmrzačili dvanáct kluků. To tomu náckovi ale dle všeho přijde správný, jen ho asi mrzí, nebo to předstírá, že tam dopsali jeho.

„Tak se běž obléct, pokud se už na nic nechceš zeptat.“

„Ano, pane SS-Untersturmführere,“ šourá se hoch ke svým svrškům. Snaží se tlumit emoce, kterých je plný, ale stále má pud sebezáchovy, a ten mu radí, aby bublající zlost uschoval hluboko pod povrchem. Sice s ním tady jednali slušně, ale tím už nic nespraví. A beztak se k němu chovali tak vstřícně jen kvůli Danovi, který je lékař jako oni, a se kterým spolupracovali, na týrání jiných vězňů, nebo i vězeňkyň, jak slyšel. Můžou se tvářit jak chtějí mile, ale pořád zůstanou zrůdami.

Když dosedne na židli v místnosti svého bratra, skoro si není schopný zapálit cigaretu, kterou dostane. Tak moc se mu klepe ruka, teď už i vztekem, teď už nic skrývat nemusí.

„Bylo to moc hnusný?“ zeptá se tiše starší sourozenec.

„Hnusný … na to seru. Ale bejt zase na tom místě, s tím, co mi je uříznul, a s tím, co to nařídil. Přitom mě div nevobjímali, málem mě litovali. Fakt dojemný. Nejradši bych tam vzal nějakej skalpel a uříznul to jim, nebo jim s ním přejel po krku.“

„To věřím. Nebyl žádnej problém?“

„Myslíš, jestli jsem se choval způsobně?“ ušklíbne se chlapec, „No jistě, všichni jsme hráli komedii, voni si hráli na hodný a milý, já na chápajícího a vyrovnanýho pacienta. Málem jsem se z nich poblil. Ale nemusíš se bát, na konci jsme si hezky popovídali, přátelsky, jestli jsem ještě panic, a jestli to někdy půjde napravit, jak často mi teď stojí, jak často jsem si ho předtím honil. Fakt takovej milej přátelskej rozhovor.“

„Je mi to líto …“

„Ser na to. Už je to za mnou a minimálně čtrnáct dní tam nemusím. Tak co mám dělat? Potřebuju přijít na jiný myšlenky.“

„Zajdi napřed za Avim, ten ti řekne co a jak, já ještě musím někam zajít. Až se vrátím, tak to probereme spolu.“

„Můžu aspoň dokouřit?“

„Určitě, nebo si udělej kávu. Kdyby sem někdo přišel, tak se hlas jako písař tohohle oddělení, aby neměl kecy, že se tady zašíváš,“ vstane Daniel. Pohlédne na bratra, sice se snaží hrát, že je nad věcí, ale prohlídka ho nepochybně velmi rozrušila. Možná byla hodně ponižující, možná ho dostalo sekání s chirurgem, jehož ruka ho zmrzačila, a s německým doktorem, který vlastně tu ruku operatéra vedl. Snad bude dost silný, aby se s tím vším vyrovnal.

On ale teď spěchá, má schůzku s Adamem Cieluchem, svým polským přítelem, a taky vlastně obchodním partnerem. Ten nemůže na blok osmadvacet jen tak přijít, proto se setkávají

mimo něj, neboť Daniel má naopak právo se volně po táboře pohybovat, i díky tomu, že dochází na ještě více uzavřený a strážený blok deset. Oba ale mají prominentní postavení, proto se vcelku bez obav po táboře pohybují, jen si musejí dávat pozor, aby správně pozdravili esesáky, co náhodně potkají. Nyní k setkání využívají polední pauzy.

Adam dorazí na místo schůzky s deskami v rukách, Daniel bez nich, nicméně se může zdát, že o něčem diskutují pracovně. Přitom jde o zcela něco jiného. Židovský doktor má pro Poláky léky, oni zase za ně pro něj cennosti. Nejprve se domlouvají na výměně.

„Chceš vážně použít toho kluka?“ ptá se Cieluch.

„Určitě, mluvil jsem s ním, i s doktorem Schröderem. Ten mu zajistil, že může z bloku odcházet, jako poslíček. V tohle se vyzná z nás všech nejlíp, to mi věř.“

„Říkal si mi o něm, jeho historii. Budiž, snad nic nepokazí. Mám trochu nahnáno,“ posmutní polský písař.

„Pořád ještě dozvuky té popravy?“ podívá se pátravě Edelstein, naráží na okolnost, kdy i on musel devatenáctého července přihlížet hromadné popravě hned dvanácti polských vězňů, které veřejně pověsili jako odvetu za pokus jejich kolegů o útěk. Tak vzali dalších dvanáct z jejich komanda a jako výstrahu je popravili. Byl to hodně skličující zážitek.

„Jednak jsem tam měl mezi nimi přátele, Januse si sám přece znal,“ povzdechne si Adam, naráží na šestapadesátiletého Januse Bonieka, co ho Daniel kdysi ukryl před selekcí v kanceláři doktora Schrödera.

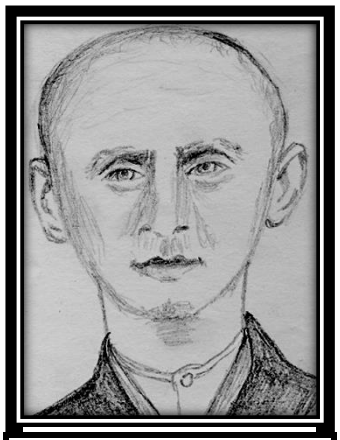
Janus Boniek

„Vím, všiml jsem si ho,“ přikývne lékař.

„Beru to i jako varování. Pro nás, od nich. Přitom …,“ zarazí se Cieluch.

„Přitom?“

„Dane, něco ti řeknu, ale zase jen obecně. Bavili jsme se o tobě. Někteří ti tolik nedůvěřují, zdá se jim, že se až příliš paktuješ s esesáky. Ale podpořil tě i Wladislas, podle něj se ti dá důvěřovat. Já to vím, ale jeho podpora byla dobrá.“

„Doktor Dering?“

„Já vím, slyšel jsem, co se stalo tvému bratrovi. Ale on jen dělal svou práci. Prý jste si to nějak vyříkali,“ podívá se teď pátravě Adam.

„Vyříkali … bratr je navždy zmrzačený. Ale doktora Deringa z toho opravdu neviním, on jen dělá, co mu řeknou. Jako já, jak mi správně připomněl.“

„Je mezi vámi spor?“

„Ne, snad není. Z mé strany tedy ne.“

„To je dobře. Dane, oba jste pro nás moc důležití, můžete někoho vyléčit, sehnat léky. Máte dobré vztahy s nácky. Což se třeba u tebe potvrdilo, když to odnesli ti dva, z toho komanda Kanady. Docela jsme ocenili, že jste vynechali toho písaře.“

„Ty o tom víš?“ zachvěje se Edelstein.

„Ty snad zase víš, že se dozvíme hodně. Podrobnosti pochopitelně nevím, ale o návštěvě doktora Schrödera, dalšího vojáka a židovského vězně u komanda Kanady, to se neutají. A když ještě ten večer umře jeho pipel, a druhý den v tichosti odprásknou blokového z Kanady, co má jinak dost pevný postavení, tak … Musím říct, všechny to překvapilo.“

„Všechny jako koho?“

„Dane, už asi od května je tady něco jako tajné hnutí odporu.“

„Adame, jsi si jistý, že mi tohle chceš říkat?“ objeví se úlek ve tváři židovského lékaře.

„Jsem, protože jsem právě k tomu dostal svolení. Víme o tobě, i o tvém dalším bratrovi, co je už nějaký čas unterkapem v sonderkomandu, u těch krematorií. Neřeknu ti žádná jména, to je

ochrana, jen pár jich zná tvoje. Ty budeš znát zatím jen mě. Ale uvažujeme o situaci, která by časem mohla nastat. Až začnou oni prohrávat válku, tak hrozí, že tenhle tábor zlikvidují. Pochopitelně i s námi. Možná, ve vhodný čas, bude třeba něco udělat. Ale až ve vhodný čas."

„Myslíš jako povstání?" ztiší podvědomě hlad Edelstein.

„Možná. Jak říkám, ve vhodný čas. Zatím se snažíme si navzájem pomáhat. Je třeba se spojit, navázat užší vztahy s vámi, židovskými vězni, co mají významnější postavení. Teď pochopitelně vzpoura nepřipadá do úvahy, i kdyby třeba nějaké povstání vyšlo, tak co pak? Stali bychom se lovnou zvěří. Ale jestli začnou dostávat na frak, stahovat se z Polska … Až je začnou Rusové hnát zpátky, a o tom nikdo z nás nepochybuje, pak možná nastane vhodná chvíle."

„Chtějí nás tady všechny zabít, myslím nás Židy."

„To my víme, to by vás mělo motivovat. Nás sice vyhladit nechtějí, zatím, ale co s námi udělají, když odsud začnou utíkat? Nechají tady nějaké svědky? Nebo nás taky budou chtít zlikvidovat? O tom všem mluvíme. Jak ale říkám, taková situace asi ještě hned tak nenastane, zatím si můžeme navzájem pomáhat."

„I tvoji kolegové už nás Židy berou na milost?"

„Je vás tady stále víc a víc. Někteří z vás už také zastávají prominentní místa, jako ty nebo tvůj bratr Isaac. Ale i další. To taky nemohou ignorovat, myslím tím teď svoje bratry. Dřív vás, s prominutím, brali jen tak, že tady jste jen na krátkou chvíli, pak vás zavraždí. Ale to se teď už mění, někteří z vás získali právo tady žít déle. Vím, zní to hnusně …"

„Proč hnusně, je to naprostá pravda."

„Proto chceme oslovit i vás. Postupně. Pochopitelně jen ty, co se jim dá věřit, kteří jsou prověření. Já dostal za úkol si promluvit s tebou. Samozřejmě bude na tobě, jak moc se budeš chtít zapojit. Máš sice u doktora Schrödera hodně dobré postavení …," podívá se tázavě Adam.

„Dobře víš, že mě nakonec nechá zabít. Stejně jako všechny, co na tom jeho oddělení slouží. Pokud začnou prohrávat, a začnou odsud utíkat, což si strašně moc přeji, tak to bude zároveň náš konec. Nenechají svědky těch zrůdností, co tady dělají."

„Souhlasím s tebou. To, o čem jsme se bavili, si pochopitelně nech pro sebe. Nemluv o tom s nikým, ani se svým bratrem."

„To je samozřejmé. Jsem rád, že mi důvěřujete."

„Důvěřujeme. Na mnohé taky dost zapůsobilo, co se stalo s tím blokovým z Kanady. Myslí si, že je to tvoje práce, jako odveta za Josepha. Ten písař tam udělal změnu, občas se to dělá, když se chce někdo zachránit. Nevěděl, že to je jinak, ne pro něčí dobro, ale naopak. To, co se pak tomu blokovému a jeho pipelovi stalo, to všichni schvalují, byla to prasárna, zbavit se tvého bratra tímhle způsobem. Nevíme teda, proč to udělali …," podívá se písař pátravě.

„Nechci o tom mluvit," odvětí Edelstein sveřepě.

„V pořádku, nechci vyzvídat. Nikdo ovšem nečekal, že by se v tom mohl někdo šťourat, že by nějaký Žid mohl mít takovou moc, aby se tím esesáci začali zabývat."

„Moc … tak tu určitě necítím, a ani nemám. Ale jsem rád, že se toho doktor Schröder ujal, že pomohl alespoň trochu nastolit spravedlnost. Ačkoli ten příkaz k těm kastracím dal ten německý doktor. Jeho kolega. Jen měl být vykastrovaný jiný mladík."

„Víme o tom, co se tady děje. Však i naši bratři od něho byli ozáření a pak posláni do plynu. Sám jsi je přece ošetřoval. A snažil zachránit."

„Všichni tehdy umřeli …"

„Stenly potvrdil, jak moc si se snažil alespoň některé zachránit. Není tvoje chyba, že se to tehdy nepodařilo. Byli od toho německého doktora moc poškození. Právě i podobné informace jsou pro nás moc důležité. Taky udržujeme kontakt s odbojem mimo tábor. Ale to víš, o tom jsem ti už říkal. Poslali jsme spojencům informace, o tom, jak vás tady vraždí."

„Ale to vraždění dál pokračuje. Nic se neděje."

„Třeba nemají spojenci jak tomu zabránit. Maximálně by to tady mohli bombardovat, ale to by pak zabili hodně z nás, co jsme tady. Pokud těm zprávám teda vůbec uvěřili, je dost těžké si představit, že tady jsou plynové komory, ve kterých se naráz udusí tisíce žen a dětí."

„Možná. Nebo jim na nás nezáleží," řekne smutně Edelstein.

„Dane, budu muset jít, aby ta naše schůzka nebyla nápadná. Domluvím, jak zrealizovat tu výměnu. Přes nějakého našeho prostředníka, a přes toho tvého, toho kluka Šimona. Až bude vhodná chvíle, dám ti vědět. Nechám ti zase vzkaz."

„Dobře," podívá se do rozevřených desek Daniel, dělá, jako by něco studoval, to pro případ, kdyby je někdo sledoval. Ale dle všeho nikoho nezajímají. Tábor je přes den dost prázdný, komanda, co tady jsou ubytovaná, odcházejí většinou na práci mimo jeho prostor. Zůstávají tu jen správní zaměstnanci, údržba tábora, personál nemocničních a dvou experimentálních bloků.

„Dane, teď mě něco napadlo," zatváří se šibalsky Cieluch, „Všude je klid. Je polední pauza. Pojď za mnou," řekne a vykročí vpřed. Židovský vězeň ho následuje, trochu rozpačitě, jdou až za blok šest, kde se rozkládá požádní nádrž, teď opuštěná.

„Co tady děláme?" tváří se Edelstein vyděšeně.

„Co asi," usmívá se Adam a začíná se svlékat, „No tak dělej, copak si nechceš zaplavat?"

„Zaplavat? Copak to se smí?" rozhlíží se lékař, jako by se chystal spáchat hrdelní zločin. S vytřeštěným pohledem zabloudí ke strážní věži, na ní je voják, a určitě je musí vidět.

„Ale jo, tolerujou nám to. Už jsem tady byl víckrát, s našimi polskými bratry. No tak dělej, za to ti hlavu neutrhnout, vědí, že sem chodíme," říká písař poměrně jistým hlasem.

„Teď? Uprostřed dne?" je židovský vězeň pobledlý, váhá s odložením svých svršků. Pak se podívá na vodní hladinu, jak dlouho už si nezaplaval. Jak dlouho už nebyl na plovárně. Jistě, je to jen obyčejná požární nádrž, ale … Rychle ze sebe shazuje oblečení, snad ho za to nikdo nepotrestá. Jen si musí dávat pozor, aby se nenapil, můžou tam být zárodky kde čeho.

„Tak co?" rozvaluje se ve vodě Cieluch, lehkým vířením rukou se drží na hladině na zádech.

„Skvělý," odpovídá Daniel, také už nahý a vstupující do vody, která je na povrhu nádherně prohřátá, „Jen doufám, že z toho nebude žádnej průser."

„Mám připravenou odpověď, a ty jistě taky," zubí se Polák, a pak se převrátí na břicho a udělá pár temp.

„Jen aby nás neodstřelili, ten z té strážní věže …"

„Zdá se ti, že po nás chce střílet?" usměje se Adam, „Musí mu být jasné, že na to máme právo, když jsme tady. Podle našich hadrů mu také musí být jasné, že nejsme obyčejní vězni," dodá dost jistým hlasem.

„Snad máš pravdu," odpovídá židovský lékař, naopak jemu se hlas lehce třese.

Pochopitelně se nezdrží dlouho, jen pár minut si užívají koupání, pak se ještě chvilku vystavují slunečním paprskům, aby oschli. Edelstein je poněkud vystrašený, pořád se rozhlíží, jako by právě spáchal hrozný zločin. Kdyby ho za to chtěli zastřelit, tak se ani nemusí svlíkat, straší sám sebe. Nic takového se nestane a za chvíli se už spěšně navlékají do zatuchlého oblečení.

„Cítím se jak znovuzrozený," přiznává lékař své pocity.

Rozdělí se, Daniel ještě chvíli žije v jisté euforii, pak se ale jeho výraz změní. Koupání ho dostalo, ale teď už zase myslí na předchozí rozhovor. A cítí mrazení mezi lopatkami. Ne kvůli zneužití požární nádrže, ale zaplést se do přípravy povstání, to by ho mohlo přivést na blok jedenáct. Kdyby zjistili, že je do něčeho takového namočený, ani doktor Schröder by ho nedokázal ochránit, kdyby teda vůbec chtěl. Určitě by ho krutě mučili, kdoví, zda by dokázal odolat a nepráskl Adama. Proto asi mu neříkají žádná další jména.

Na druhé straně ale poprvé pocítí něco jako reálnou naději na záchranu. Pokud by se mu podařilo sebe a své blízké udržet naživu až do chvíle, kdy odsud začnou Němci utíkat, mohla by vypuknout vzpoura dříve, než by je stačili všechny zabít. Určitě by teklo moc krve, ale pořád je

tam malá naděje přežít. Určitě větší, než očekávat milost od svých věznitelů. K tomu je ale nutné být v té době ještě naživu, což je samo o sobě hrozně obtížný úkol. Zvláště pro Isaaca, nebo dvojčata, co se dostala do spárů německého výzkumníka. Ale také Joseph může zkolabovat, pod tíhou svých depresí. On a Helene mají nejlepší vyhlídky. Ale i je nakonec zabijí, pokud se tedy nestane něco, co jim v tom zabrání.

Vstoupí do své kanceláře a hrkne v něm. Kromě Josepha jsou tady i dvojčata. Sourozenci se baví, ale určitě ne nijak družně, spíše panuje hodně rozpačitá atmosféra.

„Co tady děláte?“ vysouká ze sebe nejstarší z Edelsteinů.

„Poslal nás sem doktor Mengele, pověřil nás úkolem,“ odpovídá vážným hlasem Yoel.

„Doktor Mengele? Pověřil vás úkolem?“ tváří se vyjeveně Daniel.

„Přesně tak. Asi už dost brzo sem přivezou dvojčata, z nějakýho cikánskýho tábora, co je tam v Birkenau. Nás sem poslal, abysme zařídili všechno potřebný k jejich fotografování. Pak mu s tím máme pomáhat,“ říká Yoel pyšně.

„Pomáhat?“

„Asi byl spokojenej, jak jsme mu pomáhali s tím fotografováním, minule. Tak nás sem poslal. Dane, už jsme přes Josepha nechali vzkázat Avimu, to je ten fotograf …“

„Co přesně vám doktor Mengele řekl? Bude vás dneska zase vyšetřovat?“

„To asi ne. Teda nevím. Myslím si, že mu máme jen pomoc s těma dvojčatama, vod těch cikánů. Prej tam maj tábor, nějakej rodinnej, nebo co. Už nějakej měsíc, asi.“

„To maj, zřídili tam v Birkenau v jednom sektoru cikánskej tábor, o tom jsem slyšel. Asi od března sem vozí cikány z Německa, pokud jsou teda moje informace správný. Asi i tam doktor Mengele hledal dvojčata …,“ zamyslí se lékař.

„Snad nebudou ty cikáni moc vyvádět,“ zatváří se Gideon ustaraně, „Jsou přece takový divoký, ne?“

„Nevím,“ je zaražený Daniel, moc se mu tohle nelíbí. Dvojčata se s tím esesáckým doktorem zaplétají čím dál tím více, a k tomu jsou sami objekty jeho výzkumu. Výzkumu, u kterého on neví, jak má skončit, ujišťování o celkem neškodném pozorování a měření moc nevěří. To by tady nesměl být už tak dlouho.

Dveře se otevírají a přibíhá Rozental, informuje o příchodu německého lékaře, jak ho požádal Joseph. Ten s ním zůstane v kanceláři, naopak Daniel a dvojčata rychle vyrazí vstříc uhlazenému a celkem přívětivému experimentátorovi.

Všichni se záhy zarazí, neboť zde není jen Mengele, ale hned celý kontingent Rómů. Nejen dvojčata, chlapci i dívky různého věku, ale i starší ženy, asi jejich matky. Všichni se tváří hrozně vyděšeně, a jsou poněkud hluční, pořád něco štěbetají, ač jsou jistě dost vyplašení. Nebo možná právě proto, asi mají všichni strach, aby je tady nezabili, nebo jim jinak neublížili.

„Je všechno připravené?“ podívá se na sourozenecké trio Josef.

„Ano, pane doktore,“ hlásí Yoel, tváří se přitom hrozně vážně a důležitě. Dle všeho si moc váží, že byli s bratrem požádáni o spolupráci.

„Tak půjdeme,“ podívá se Mengele na své cikánské oběti.

„Budete fotografovat i ty ženy, pane doktore? To jsou jejich matky?“ zeptá se Daniel.

„Ty ne. Ale když jsem nařídil převést ty děti sem, začali tam dost vyvádět. Mají silný vztah k dětem, ti cikáni. Asi se báli, že se jim tady něco stane. Tak jsem vzal i ty jejich matky, abych je trochu uklidnil,“ pokrčí rameny esesák.

„Všechno to jsou dvojčata?“

„Úplně všechno ne,“ zavrtí hlavou Josef a pohlédne asi na třicítku dětí, tak od pěti let do čtrnácti, „Je tady i pár případů s Nomou. Víš asi, oč jde.“

„Ano, dost nebezpečný gangrenózní zánět ústní sliznice. Může jít i o smrtelné onemocnění.“

„Je tady dost případů, především u těch cikánských dětí, nebo adolescentů. Hodlám se tím víc zabývat, a taky o tom vést fotodokumentaci. Dokonce uvažuji i o zřízení speciálního oddělení, pro tyto pacienty. Tak jsem některé z nich sem vzal. Zajímá tě tahle nemoc, doktore?“

„Zajímám se o vše, co je potřeba, pane doktore. Mohu vám být něčím nápomocný?“

„Ty? Dnes ani ne,“ zavrtí hlavou německý lékař, „Jen mi dej toho svého fotografa. Stačí mi tvoji bratři, pomohou mi s těmi dětmi.“

„Jistě, moc si toho váží, že vám mohou pomáhat, pane doktore. Jen jestli je zvládnou,“ podívá se Daniel s jistými obavami na své sourozence.

„Uvidíme. Minule ty děti dokázali uklidnit. Proto jsem je sem vzal. Možná tak ty děti budou klidnější, než kdybych s nimi nechal dozorce, co se ho budou bát,“ vysvětlí své pohnutky Mengele, a židovský lékař bere za velmi pozitivní, že se s ním o tom vůbec baví.

Jelikož jde o cikány z Německa, umí ti většinou trochu německy a tak se s nimi dá mluvit. Daniel hledí na své dva bratry, jak se dávají iniciativně s dětmi a jejich matkami do řeči, jak jim vysvětlují, že zde budou pořízeny pouze jejich fotografie, že se ničeho bát nemusí. Vysvětlují, že i oni byli fotografováni a vůbec nic se jim nestalo. Sice všechny obavy určitě nerozptýlí, ale určité zklidnění pozorovat možné je.

Celý kontingent se přesune před prostory, kde už je připravený Libek. Nejprve vezmou ty starší děti, skupinu osmi adolescentů, dívek a chlapců. V místnosti je s nimi Mengele, Avi a dvojčata Edelsteinovi. Problém nastane, když je jim řečeno, aby se svlékli donaha. Kluci až takový problém nemají, ale dívky se nepochybně stydí. Yoel a Gideon se jim snaží vysvětlit, že tady jsou u lékaře a tak je takový postup nutný. Nakonec u holek asi převáží strach, a tak učiní, co je po nich požadováno.

Yoel je pak pomáhá rovnat pro správné pořízení snímku, u těch, co mají Nomu, chce ještě Josef detailnější fotografie. V čemž je mu vyhověno. Pak se mohou všichni zase obléknout a nastává výměna. Po návratu první skupiny se situace na chodbě zklidní, nikomu se nic zlého nestalo, a ti, co už to mají za sebou potvrdí, že je opravdu jenom fotografují. Proto pustí matky i své menší děti, které předtím dost křečovitě svíraly.

„Tak jak to dopadlo?“ pozvedne oči Daniel, do jeho kanceláře právě vstoupil Libek.

„Celkem dobře. Dost pomohli ti vaši sourozenci, s dětma to docela umí,“ odpovídá fotograf, „Budu potřebovat asi další materiál, mám to hlásit vám, nebo …“

„Napiš, co budeš potřebovat. To fotografování asi bude pokračovat. Jak z našeho oddělení, tak možná i z jiných. Copak ti doktor Schröder nezajistil dostatek materiálu?“

„To ano, pane doktore. Jenže se to dost rozjíždí …“

„V pořádku. Napiš si, co všechno potřebuješ, dej mi to a já tvoje požadavky projednám s doktorem Schröderem,“ přikývne Edelstein, pak na chvíli zaváhá, než pokračuje, „Avi, co Joseph?“

„Probral jsem s ním, co je potřeba, k té jeho funkci písaře.“

„Je na tom dost špatně, nemyslím po fyzické stránce …“

„Zdá se mi hodně silný, pane doktore,“ zavrtí nesouhlasně hlavou Libek, „Na to, co se mu stalo, to podle mýho nese hodně statečně.“

„Možná to tak vypadá, ale uvnitř se hrozně trápí.“

„Snažíme se mu pomoc, pane doktore. Jenže nikdo z nás neví jak. Bojíme se, abysme něco neplácli, neranili ho … Ale von to určitě zvládne, určitě.“

„Kéž bys měl pravdu,“ povzdechne si Daniel.

KOLEM JE SPOUSTA MASA

Jednadvacetiletá Helene Kleinová zírá do laboratorních misek, které má na starosti, ale ve skutečnosti je moc nevnímá. Opět se jí před očima přehrává její pohnutý osud. Je zase už dost rozrušená, z toho, co se odehrává na bloku deset, kde ona slouží. Sice je od toho strašného procesu trochu stranou, v úseku Hygienického institutu, ale bohužel ne zcela. Je ubytována přímo naproti laboratořím s dalším zdravotnickým personálem, občas musí vypomáhat i na dalších odděleních.

Je už na světě sama, má jen Daniela, který ji zajistil tohle místo a pravděpodobně ji tím udržel při životě. Neví už o žádné ženě, se kterou sem byla před čtrnácti měsíci přijata, a která by doposud byla naživu. Možná někde nějaká ještě je, ale dost o tom pochybuje. Málokterá měla takovou protekci jako ona.

Vlastně kolem ní už od dětství pořád krouží smrt. Zůstala ze čtyř sourozenců jediná, další tři zemřeli na různé choroby do jedenácti let svého věku. Krátce po příjezdu sem zavraždili i její rodiče. Od té doby je smrt její denní družkou, neboť slouží na různých nemocničních blocích, nejprve v Birkenau, a teď tady, na tomto místě hrůzy, ve středu samého pekla. To, co tady dělá především doktor Clauberg, to se vymyká všemu myslitelnému. Pro něj židovské ženy nejsou lidské bytosti v pravém slova smyslu, ale jen pokusné objekty, na kterých si zkouší ty své různé experimenty. Navíc se zaobírá jejich intimními partiemi, o to je vše ještě horší.

Je Danielovi vděčná, za svou záchranu, miluje ho a strašně moc se těší na ty krátké chvíle, kdy sem on zavítá. Výjímečně jim je umožněno zůstat krátký čas o samotě a pomilovat se … Ale pak tady zase zůstává sama, se vší tou hrůzou okolo sebe. Je to tady opravdu jak v pekle, okna zatemněná, všude zoufalý nářek týraných žen. Smrt tady obchází v podobě nacistických doktorů, kteří mohou kdykoli kteroukoli z žen odeslat do plynu. Pokud ji již ke svým zvráceným výzkumům nepotřebují.

Ona je zde chráněna, díky doktorovi Schröderovi, pro kterého její Dan pracuje. I z toho má špatný pocit, kdoví, co musí její milý dělat, na podobném experimentálním bloku pro mužské pacienty. Kdoví, koho tam týrají, mučí, kolik vězňů díky tomu zemře. On o tom moc nemluví, nebo to zlehčuje, jeho slova ji ale nedokáží uspokojit. Něco jí řekla Pesia, dívka, co už je dávno mrtvá, zplynovaná a spálená. To, co povídala, nebylo vůbec hezké.

Jistě, Dan to nemá jednoduché, snaží se ochránit ji i svoje sourozence, ty co ještě žijí. Při minulém setkání byl dost vyřízený, nechtěl jí nic prozradit, ale nakonec z něj všechno vytáhla. Ačkoli všechno, spíš jen něco. Ale dozvěděla se o tom, co se stalo Josephovi, tomu milému chlapci, urostlému, sebevědomému. Tak si ho ona pamatuje. A teď … Dan má taky strach o dvojčata, i o ty se zajímá jiný šílený doktor.

Vždycky vzhlížela k lékařům s nesmírnou úctou, obdivem, málem jako k polobohům, vždyť oni zachraňovali lidské životy, někdy doslova vyrvali své pacienty z náručí smrti. Ale tady … To snad vyhlásili konkurs na největší zrůdy z jejich řad. Ti dva, co tady mají svoje oddělení, doktor Schumann a doktor Clauberg … jeden ozařuje chlapce a dívky, pak jim nechává odebírat varlata a vaječníky. Druhý píchá hrozné injekce ženám kamsi do dělohy. Copak tohle jsou lékaři?

Teď je tady i židovský lékař, operatér, doktor Maximilian Samuel. Třiašedesátiletý muž, co chce zachránit svou devatenáctiletou dceru, co ji tady vězní. Tak se snaží co nejlépe spolupracovat, bohužel neváhá řezat do těch nebohých pacientek. Je divný, zamlklý, nervózní, asi i z toho se mu objevuje v obličeji ekzém. Jímá ji z něho hrůza, a to hned dvakrát. Za prvé, jak je necitlivý k pacientkám, jak horlivě a snad až iniciativně plní příkazy esesáků. Jenže když vidí jeho, tak ji běhá mráz po zádech i z jiné myšlenky. Jak se chová její Dan na bloku osmadvacet? Čím si vyzískal tak významné postavení, že se stal vedoucím vězeňským lékařem celého oddělení? Co musí dělat, aby se esesákům zavděčil? Aby pomohl sobě, jí i svým bratrům?

Rozhlédne se kolem sebe. Pracoviště Hygienického institutu se oproti těm dalším zdejším oddělením zdá být oázou klidu, ale kdoví, co všechno přijde. Zatím tady testují různé vzorky, jiné odesílají do dalšího pracoviště, do Rajska, což je nedaleko odsud, snad tři kilometry. Sice se nachází stále v tak zvané zájmové oblasti, tedy střeženém prostoru kolem tohoto koncentračního tábora, ale prý tam panují velmi dobré podmínky pro vysoce kvalifikované židovské doktory. Jejího milence tam doktor Weber už vzal, ona však tam nikdy nebyla, stará se o vzorky na tomto oddělení. Chovají se tady k ní dobře, ani ta práce není těžká, a mají s ní i trpělivost, s níž ji učí některé nové věci. Částečně se tak stává laborantkou, částečně však zůstává zdravotní sestrou, a někdy vypomáhá na vedlejších odděleních.

Moc dobře si je vědoma ochrany, kterou tady požívá. Skoro ji nebijí, sice občas některé dozorkyni ulítne ruka, ale pak si asi uvědomí chybu. To jiné vězeňkyně, pacienty i personál, k těm se chovají hnusně, někdy až brutálně. Také jim hrozí selekce a odeslání do plynu. Což se jí snad netýká, alespoň jí to říkal jak Dan, tak doktor Weber, který je vlastně jejím hlavním šéfem.

Také ji deptá naprostá izolace. Vlastně nesmí vůbec potemnělý blok deset opustit. Maximálně tak lze vyhlédnout nějakou škvírou ven, a pokud tak učiní směrem na nádvoří mezi jejich blokem a vedlejším s označením jedenáct, může spatřit i popravy vězňů. Bohužel už jednou měla tu čest krátce zahlédnout, jak přiváděli nahé vězně ke zdi a tam je stříleli ranou do hlavy. Byla to jen chvíle, ale i ta se jí vryla hluboce do paměti.

Také počet pacientek zde přibývá, je jich tady už několik set. Jsou ubytované v prvním patře, v těchdvou velkých ratejnách, a odtud je vodí na různá vyšetření, a někdy i chirirgické zákroky. Některé jsou tady už delší dobu, jiné dovezli nedávno. Jejich věk je různý, podle toho, co doktor Clauberg nebo Schumann požaduje. Teď se tu objevuje i další doktor a jeho pacientky. Tím lékařem je Wirthsovi, nejvyšší v celém táboře. Bohužel i spolu s ním jednou zavítala na operační sál, kde těch svých pár pacientek vyšetřoval, dostala příkaz mu pomáhat.

I doktor Wirths se zajímá o intimní partie vězeňkyň, konkrétně vyšetřoval děložní hrdlo, pomocí zvláštního optického přístroje, který jim vsouval do pochvy. Tím pozoroval děložní čípek, nejprve v přirozeném stavu, a poté po aplikaci nějakých substancí. Ona vůbec netuší, co s těmi ženami bude dál, obává se však nejhoršího. Tady je prostě dovoleno vše, mohou je jakkoli zkoumat, mohou do nich jakkoli řezat a mohou je kdykoli nechat zabít.

Snaží se ty ženy vnímat jen jako pacientky, ale copak to jde? Jejich utrpení se jí zadírá hluboko pod kůži, v uších jí zní jejich nářek, vidí jejich bolestí a strachem zkřivené obličeje. Mnohé zažívají hrozné ponížení, a mnohé jsou hrozným způsobem zmrzačené, když jim jsou odebírány například vaječníky. Poté trpí hnisavými záněty, špatně se hojí, k čemuž přispívá dle jejího názoru hned několik faktorů. Nedostatečná hygiena, ve spěchu provedená operace, nedostatečně hodnotná strava, kterou by takto postižené pacientky potřebovaly. Zápach se tak line všemi prostory tohoto strašlivého místa.

Rozhlédne se znovu kolem sebe. Dvě laboratoře v přízemí a jedna v druhém patře tady vytvářejí takový malý ostrůvek ráje, v tomto pekle bloku deset. Vlastně tu řeší především bakteriologické a hematologické problémy. Ona už ví, jak nakládat se vzorky, její práce je tady však více administrativní než medicínská, natož vědecká. Ale je ráda za možnost být v těchto prostorách, které se tak vymykají zdejšímu prostředí. Vším. Jak čistotou, tak mezilidskými vztahy, kde nehrozí selekce, bití. Alespoň zatím se tak neděje. Navíc do nich mají nepovolané osoby přísný zákaz vstupu.

Staví se do pozoru, blíží se k ní doktor Bruno Maria Weber, a tváří se poněkud roztrpčele, možná dokonce naštvaně. Ona se ulekne, snad něco udělala špatně? Sice se k ní choval zatím vždy slušně, ale tady se situace může změnit z minuty na minutu.

„Sestro, všimla sis, to maso, jak tam pěstujeme ty bakterie, už je ho zase míň," říká esesák.

„Pane doktore …," objeví se v jejích obličeji zděšení, „Snad si nemyslíte, že snad já …"

„Nevím, pořád nám mizí," mračí se Bruno, když však vidí téměř hrůzu ve tváři mladé ženy, trochu roztaje, „Neviním tebe, spíš jestli sis něčeho nevšimla."

„Pane doktore, já bych si nikdy nedovolila. Na noc jsme navíc zavírány, na svých ložnicích," tváří se ona hrozně nešťastně, vyděšeně, moc dobře si totiž uvědomuje, co by mohlo znamenat obvinění z krádeže. To by nemuselo skončit jen u krutého výprasku, ale mohla by dostat i kulku, hned na tom dvoře vedle.

„Neříkám přece, že kradeš ty. Tak se uklidni. Ale pravdou je, že nám tady pořád někdo to maso bere. Co myslíš, to nám ho tady někdo sežere?"

„Pane doktore, já bych …," jen hlesne ona.

„Je pravda, že je tady asi dost hlad," škmouří se on, „Ale brát nám maso, co máme na pěstování bakterií, to …," zavrtí hlavou.

„Nikdy bych si nedovolila …," špitne ona, už vidí svůj osud černě, do očí se jí derou slzy, proto jen v mlze spatří Dana, svého milence, který sem přichází a vleče s sebou vzorky k rozboru. Weber se o ni přestane zajímat a vykročí svému kolegovi v ústrety.

Ona zůstává stát jak solný sloup, jak opařená. Ten německý doktor si určitě myslí, že právě ona mu krade maso, možná pro sebe, možná pro další vězeňkyně. Sice pro takové tvrzení nemá žádné důkazy, ani mít nemůže, protože ona nikdy nic nevzala, ale copak oni tady potřebují nějaké důkazy?

Její přítel a ten esesák jsou rozmazaní, jak má oči zalité slzami. Jestlipak už na ni žaluje? Dan se jí určitě pokusí zachránit, ale tohle asi bude nad jeho síly. Se zlodějkou tady udělají krátký proces, a ani on na tom nic nezmění. Pohlcuje ji zoufalství a beznaděj, o to více, že je nevinná. Kdyby alespoň nějaké maso ukradla, tak potom by potrestání dávalo smysl, ale takhle? V mlze vidí svého miláčka, jak se k ní blíží. Sklápí zrak.

„Helene, co se děje?" slyší jeho hlas.

„Už ti to doktor Weber řekl?" špitne ona.

„Co mi měl říct?" je on zmatený.

„Copak tě sem neposlal? Abys mi domluvil?"

„Helene, řekl mi, že si jistě budu chtít promluvit se svou přítelkyní. Bylo to od něj milé a vstřícné, když mi to umožnil. Co se stalo? Ty pláčeš?"

„Dane, jsem ztracená."

„Ztracená? Co se proboha děje?" přeběhne mu mráz po zádech, je zcela mimo. Bruno mu nic neříkal, tak co se tady stalo?

„Doktor Weber … vobvinil mě … že mu kradu maso. Co v něm pěstuje ty bakterie," vzlyká ona, „Sám víš, co tu čeká zlodějku."

„Tys snad vzala to maso?" ulekne se on.

„Já? Nikdy!" zvolá ona, na chvíli se zatváří bojovně, pak ale rychle zplihne, upadá do beznaděje, „To je ale jedno. Když si to myslí a vobviňuje mě. Komu budou věřit. To je můj konec, Dane."

„Nesmysl, to se musí vysvětlit. Co se tady vlastně děje?"

„To maso, co sem dovážejí, a pěstujou v něm ty bakerie. Je pravda, že ho někdo bere. Ale já nikdy nic nevzala, to ti přísahám."

„Pak se nemáš čeho bát. Přece tě nemůže jen tak vobvinit."

„Může, a ty to víš. Voni můžou všechno. Určitě bude žádat, aby mě potrestali. Možná už se vidíme naposledy," zavzlyká, na lících se jí objevují slzy.

„Promluvím s ním. Počkej tady," řekne on razantně, ovšem když se od ní odvrátí, i v jeho obličeji se objevuje strach. Moc dobře ví, jak tady trestají krádeže, pokud je tedy odhalí. Pokud je dokonce nepodporují, aby z nich následně sami získali svůj podíl. Což je případ organizování věcí po zavražděných, věcí odvezených z nádraží či od plynových komor.

Značně rozrušený nalezne doktora Webera v družném rozhovoru s jiným esesákem, podle hodností poddůstojníkem.

„Doktore, co tak rychle?“ podiví se Bruno, „Dal jsem ti přece svolení … ale když už seš tady, tak vás představím. Hansi, tohle je moc šikovnej mladej židovkej lékař, vede oddělení Johanna, na tom bloku osmadvacet, jak jsem ti o něm říkal. Doktore, tohle je náš kolega, doktor Münch. Byl sem k nám převelenej, od června je členem našeho týmu, na tom pracovišti v Rajsku, jak ses tam byl se mnou podívat.“

„Je mi velkou ctí, pane doktore,“ odpovídá Daniel, snaží se tvářit mile, ale nedokáže zakrýt své rozrušení, bojí se o svou milenku.

„Něco jsem slyšel, o těch vašich experimentech,“ říká docela chladně dvaatřicetiletý Hans Wilhelm Münch. Ale opět, vůbec nevypadá jako nějaký rabiát, působí dokonce sympatickým dojmem. Ale kdoví, co se z něho vyklube, jaké zvrácené pokusy tady má v úmyslu provádět.

„Doktore, co je s tebou? Vypadáš nějak divně. Stalo se něco, žes opustil tak rychle svoji přítelkyni? Víš, Hansi, von tady má svoji přítelkyni,“ usměje se potutelně Bruno na svého kolegu, „Ta tu dělá sestru a laborantku. Domluvil jsem se s Johannem, trochu nad ní držím ochranou ruku. Dokonce někdy taky přivřu oko, aby mohli bejt chvíli spolu.“

Doktor Hans Wilhelm Münsch

„Zajímavé,“ řekne jen Münch.

„Tak co je, doktore?“ zopakuje otázku Weber.

„Pane doktore,“ tváří se teď Edelstein hodně nešťastně, „mohl bych s vámi mluvit?“ podívá se významně na druhého esesáka.

„Co je? Můžeš mluvit, před Hansem, přece tady nemáme žádné tajnosti, ne?“ rozesměje se Bruno.

„Nevím …,“ dostane se do rozpaků Daniel, pak si povzdechne, „Pane doktore, vy jste prý obvinil Helenu, tu sestru a laborantku, že vám tady krade maso. Ona tam teď pláče a … loučila se … má strach … a já taky … Pane doktore, ona se mi zapřísahala, že tady nikdy nic nevzala. Já tomu věřím, nemá to totiž zapotřebí. Občas jí sem něco přinesu, k jídlu, na přilepšenou,“ napráská sám sebe, „Nemá tedy důvod vám nic brát. Navíc infikované maso, kde by ho upravovala? A určitě ho nebude jíst syrové, když ví, co v něm je.“

„Tak vona se bojí?“ tváří se pobaveně Bruno, „A proč se jako s tebou loučila? To si myslí, že ji chci odsud vyhodit?“

„Pane doktore, ona se neloučila proto, že se bojí vyhození,“ nechápe Edelstein výsměch nácka, dost ho dráždí, ale musí zůstat klidný, kvůli Helene, „Ona se loučila, protože si myslí, že ji z těch krádeží chcete obvinit. Sám víte, co takové obvinění znamená. Tady.“

„Co se děje?“ tváří se teď hodně překvapeně i Münch.

„Ale, dovážím sem maso, co získáváme na trhu, v něm pak pěstujeme různý kultury,“ vysvětluje Weber, „No a někdo tady nám ho tak říkajíc krade. Což mě docela sere, je dost drahý. Málem už uvažuju vo tom, co mi radil zrovna tvůj šéf, doktore,“ podívá se na vězně.

„Doktor Schröder vám radil, abyste obvinil a nechal potrestat moji přítelkyni, pane doktore?“ objeví se obrovské překvapení ve tváři Edelsteina.

„Ale ne,“ zasměje se Bruno, pak trochu zvážní, „Když jsem mu o tom říkal, tak mi řekl, proč to maso kupujeme, když je ho tady všude kolem tolik.“

„Kolem … tolik … vy myslíte …,“ objeví se zděšení ve tváři židovského lékaře, a i výraz Hanse svědčí o minimálně značném údivu.

„Chceš vědět, co mi přesně řekl? Johann? Říkal, ty s tím naděláš. Na tom dvoře vedle pořád někoho střílejí. Tak tam někoho pošli, je přece jedno, jestli mu kus bude chybět, beztak je odvážejí rovnou do krematoria. To mi řekl."

„Určitě vás to vyjde mnohem levněji, pane doktore," poznamená Daniel chladně, „Možná vám ho pak nikdo krást nebude, a vy nebudete muset obviňovat moji přítelkyni, která je v tom všem naprosto nevinně," dodá a hned toho lituje, tohle nebylo dvakrát taktické.

„Co tu probůh řešíte?" zavrtí hlavou Münsch, „No tak se ztratilo nějaký maso. I kdyby ho ta laborantka vzala, nikdo jí přece hlavu neutrhne, ne?"

„Neutrhne? Neutrhne, pane doktore?" má Edelstein co dělat, aby zůstal klidný, „Pane doktore, možná jste tu krátce, ale … Pokud je někdo obviněný z krádeže, čeká ho minimálně krutý výprask, v tom lepším případě. Po něm je dost velká pravděpodobnost, že na jeho následky zemře. Ale i kdyby ne, což by byl zázrak, bude jistě předělená k trestnému komandu, kde ji smrt záhy dostihne. Nebo ji mohou za tu krádež rovnou zastřelit. Třeba hned na tom dvoře vedle."

„Zastřelit? Kvůli kousku masa?" dívá se nedůvěřivě Hans.

„No, je to tady trochu drsný," zasměje se poněkud křečovitě Weber, pak položí svou ruku na rameno vězně, „Doktore, přestaň vyšilovat. Celý je to nedorozumění. Vůbec jsem ji neobvinil, jen jsem se jí zeptal, jestli o tom něco neví. Třeba někoho neviděla. Nemám v úmyslu ji ani obvinit, natož nějak trestat. Naopak, jsem s ní velmi spokojenej, je velmi svědomitá, pracovitá."

„Opravdu, pane doktore?" dívá se stále nedůvěřivě Daniel.

„Určitě. Nechtěl jsem ji vystrašit …"

„Pane doktore, takové obvinění, to je tady vlastně rozsudek smrti," říká vážným hlasem Edelstein, „Proto se nemůžete divit, že ji to tak rozrušilo. Zvláště, když opravdu nic špatného neudělala."

„No tak jí to vymluvíme, ne?" usměje se Weber, a vykročí, následován dvojicí svých kolegů. Takto dorazí do vedlejší laboratoře, kde naleznou zdrcenou a plačící mladou dívku, která se začne chvět, když je spatří.

„Pane doktore, přísahám, já nic nevzala!" vykřikne na svou obhajobu.

„Uklidni se, sestro," volí mírný tón hlasu Bruno, „Špatně sis to vyložila. Já tě přece nechci z ničeho obvinit, a ani trestat. Dokonce jsem uvažoval, že bys mohla občas chodit pracovat i do toho našeho druhého střediska, tam v tom Rajsku. Tak se přestaň klepat a plakat."

„Nemyslíte si … opravdu, pane doktore?" upře ona své uslzené oči na svého šéfa.

„Nemyslím si, sestro," zavrtí hlavou Weber, „Jsem s tvojí prací spokojenej. Můžeš se uklidnit a přestat plakat. Doktore," otočí se ke svému židovskému kolegovi, „myslím si, že teď tak půl hodiny sem do týhle laboratoře nikdo nepřijde. Můžeš zkusit svoji přítelkyni uklidnit," dodá a mrkne na vězně.

„Moc vám děkuji, pane doktore," podívá se vděčně Edelstein.

„Jsme přece kolegové, spolupracujeme. Potom se za mnou ještě zastav, bude s kolegou i dalšími pracovníky v té vedlejší. Potřebuji s tebou probrat některé vzorky, cos mi přinesl minule," nařídí Bruno, následně se otočí a v doprovodu svého německého kolegy odchází.

„Děkuju, Dane," zašeptá ona.

„Není zač. Šlo jen o nedorozumění. Špatně sis jeho slova vyložila."

„Myslíš? Nemusel ses za mě přimlouvat?" podívá se ona pátravě, moc jeho slovům nevěří.

„Ne, myslím si, že doktor Weber je rozumný."

„Chová se slušně … ale kdyby mě obvinil …"

„Neobviní tě, můžeš se už uklidnit."

„Dane, myslíš si, že sem opravdu nikdo nepřijde?" podívá se ona na dveře.

„Věřím, jinak by nám to přece neříkal," jde on ke dveřím, podívá se na chodbu, kde nikdo není, „Ale radši si musíme dát pozor, myslím tím zůstat v šatech," říká, zhasíná světlo a odvádí

svou milenku kousek stranou, tak, aby byli částečně mimo zorný úhel, pokud by sem někdo nahlédl. Ale neměl by, nikdo nepovolaný nesmí na pracoviště Hygienického ústavu chodit.

Uvolní si pouze potřebné partie pro soulož, jinak zůstávají oblečení. Oba už spolu delší čas nebyli a tak jsou docela nadržení. Snaží se, jako vždy, způsobit co nejméně hluku. Když je on za chvíli hotový, tak si v tu chvíli uvědomí, jak je vše tady podivné. Lidé tu umírají, jsou krutě trestáni za maličkosti, bezdůvodně zabíjeni. A jemu je čas od času umožněno prožít intimní chvíle se svou milenkou. Navíc v tomhle bloku hrůzy, což je ještě více paradoxní.

„Dane, měla jsem takovej strach, předtím, jak mě vobvinil," upravuje si ona svůj nevzhledný mundůr. Už zase rozsvítili.

„Helene, všechno se už vysvětlilo."

„Snad. Ale i tak … je to strašný, co se tady děje, na těch dalších odděleních. Vobčas pomáhám i tam, a je to strašný."

„Chápu tě. Ale musíš to vydržet. Mohl bych možná zkusit promluvit, s doktorem Weberem, aby tě tam posílali co nejméně. Nebo abys vobčas mohla pracovat v tom Rajsku, jak naznačoval. To bys potom alespoň na chvíli vypadla z tohohle strašnýho vězení, z týhle páchnoucí kopky. Ale nemůžu ti to slíbit."

„Dane, už takhle máme voba nesmírný privilegia. Jsem si toho vědomá, jiný vězeňkyně jsou na tom mnohem, mnohem hůř. Jsem ti moc vděčná. Snažím se, ale někdy je toho moc, toho utrpení, co tady vidím."

„Přinesl jsem ti něco k jídlu. Dobře si to schovej, ať ti to nikdo nesebere. Nejlíp někde tady, až bude čas, tak to můžeš sníst," vytahuje on z kapsy kalhot konzervu, kus salámu, chleba. Původně je měl pod vzorky, co donesl, do svého oblečení je přemístil až tady.

„Máš ty sám dost? I pro svoje bratry?" ptá se ona.

„Ano, dokážu se dostat k dalšímu jídlu. Jak se neptej, ale nikdo z nás na tom není špatně. Dvojčata, Joseph a asi ani Isaac. Ačkoli toho jsem vlastně už moc dlouho neviděl, a nemluvil s ním od chvíle, kdy ho odvedli, krátce po našem příjezdu."

„Co Joseph?"

„Drží se. Není to jednoduchý, aby se s tím vyrovnal," přejede si on rukou po svém zkrabatělém čele, „Naštěstí se mi podařilo prosadit, aby naše voddělení získalo místo písaře, a tím se nedávno stal právě Joseph. Po fyzický stránce je na tom dobře, po duševní … Snažím se ho podporovat, i další spolupracovníci, ale není to pro něj vůbec lehký."

„Co jsou to tady jen za lidi," zašeptá ona, nedovolí si kritiku svých věznitelů vyslovit nahlas.

„Nad tím nemá smysl přemejšlet. Jen se tady musíme snažit přežít."

„Přežít … Stejně … Ale o tom nechci mluvit," odvrátí ona zrak.

„Helene, dokud žijeme, pořád je naděje. Máme určitou ochranu, což nám dává daleko větší šance, oproti jinejm. Ale musíme bejt silný. Je to těžký vidět kolem sebe tolik utrpení a nezbláznit se. Ale my to dokážeme. Spolu. Dokážeme to peklo tady přežít, navzdory všemu."

„Ty tomu vážně věříš, Dane?"

„Věřím tomu," snaží se on o pevný a rozhodný hlas, ne kvůli sobě, ale kvůli ní. Je ze všeho tady hrozně moc zdrchaná. Teď ještě to obvinění z krádeží, i když možná začala zbytečně panikařit. Ale těžko se jí divit, v tomhle prostředí.

Oba se snaží využít stanovený čas do poslední vteřiny, možná ho o minutku dvě přetáhnou, ale nikdo nepřichází, aby je od sebe odehnal. Přesto on chce daný limit dodržet.

„Kdy zase přijdeš?" ptá se ona.

„Nevím přesně. Ale určitě za pár dní. Pořád odebíráme nějaký vzorky, který sem přece musím donést. Máme ohromný štěstí, že ten doktor Weber je vcelku rozumnej člověk. Na rozdíl vod mnohých svých kolegů."

„Snad, Dane. I když …," ztiší ona hlas a bojácně se rozhlédne, „I když, kdo slušnej by mohl pracovat tady, v tomhle táboře," zašeptá.

NĚJAK SE TO TAM POSRALO

Isaac Edelstein stojí před krematoriem dva a se zdánlivě neutrálním výrazem pohlíží k zatím uzavřené bráně. Den se schyluje ke svému závěru, bohužel ale jen pro některé z vězňů tohoto tábora. Pro příslušníky sonderkomanda v tomto likvidačním zařízení naopak vše začíná. Na druhé straně pro dost lidí tady za krátkou dobu vše skončí. Schyluje se totiž k další speciální akci.

Po určitém klidu v červenci, kdy se téměř neplynovalo, započal další příliv transportů. Tentokráte jde o židovské obyvatele z polských měst Sosnowiec a Bedzina, podle informací by jich mělo být deportováno až kolem třiceti tisíc. Všichni sem asi nedorazí, někteří dostanou právo ještě nějaký čas žít, ale i kdyby jich poslali na správnou stranu třetinu, což je optimistická prognóza, má zemřít postupně před dvacet tisíc lidí. Jako vždy vysílených, nemocných, starších nebo naopak hodně mladých. Prostě všech, co se nehodí pro další otrockou práci.

Isaac se zachmuří, ale jen dovnitř, navenek má stále stejný lhostejný výraz. Kolem je hodně esesáků, a on jako vězeňský funkcionář nemůže ukázat žádné emoce, slabost. Výstrahou mu je osud polského kápa Wladislava Tomiczeka, kterého odsud odvedli a údajně zastřelili, asi mezi bloky deset a jedenáct. Proč se tak stalo, neví. Něco možná tuší Mietko, ale jemu nic neřekl. Přesto je to varování, ani páska na rukávě, ani postavení prominentního vězně, neznamená skutečnou ochranu, oni mohou zabít kohokoli, kdykoli se jim zlíbí.

V současné době se o lidi určené k likvidaci dělí krematorium dvě a krematorium tři, a to podle toho, jak probíhá proces spalování. Při největší snaze prostě víc jak tisíc lidských těl za dvacet čtyři hodin nespálí, a tak když vražedný proces skončí, další dva dny se vlastně nedá plynová komora použít. Respektive by se dala, po čtyřiadvaceti hodinách, ale tím by se vlastně zcela zdejší zařízení zahltilo. K tomu ještě přicházejí těla z tábora, pořád někdo umírá a jim je sem přivážejí ke zpopelnění.

Teď ale mají čisto a prázdno a jsou připraveni na další oběti. Nebude to jako vždy nic hezkého. Ti lidé asi tuší, co se tady děje, jaký osud je čeká. Snad tam u nich objevili nějaké zbraně, jak se proslýchá, a tak se tuto komunitu rozhodli zlikvidovat. Anebo je to jen záminka a oni prostě jsou na řadě, v tom jejich šíleném plánu konečného řešení. Už pár transportů dorazilo, a ne vše probíhalo dvakrát klidně, bylo potřeba použít násilí, aby ty nešťastníky zahnali do plynových komor.

Před chvílí kontroloval své muže. Sice je tady esesáků jak nasráno, vojáků i důstojníků, sice je tady kápo Mietko Morawa i vrchní kápo August Brück, ale on jako židovský unterkapo si musí dávat dvojnásobný pozor, neboť v případě problémů by mohl být první na ráně, až by se hledal viník. Bohužel mnohdy je to nakonec na něm, aby se postaral o proces likvidace těl.

Tak už je tady, ten posel smrti, esesák na motorce, aby jim nepochybně oznámil, že už brzo dorazí náklaďáky s oběťmi. Už jsou pro ně otevřené dveře do svlékárny, pořád ještě pusté a prázdné, bez laviček či háčků na zavěšení oděvů. Nechápe, proč tak precizní Němci tohle doposud nedodělali, stejně jako imitaci sprchových hlavic v plynové komoře. Pořád chtějí, aby ti lidé byli klidní, ale přitom jim dávají tolik nápovědí, co je tady čeká.

Ten posel zkázy hovoří s důstojníky, něco tam dost vzrušeně probírají. Jaképak budou dnešní oběti? O jejich složení Edelstein nepochybuje, ale je otázka jejich stavu. Někdy je přivážejí doslova polomrtvé, neboť je vezou v dobytčácích v hrozných vedrech, bez vody, a oni doslova

melou z posledního. Zmučení, vysílení, žízniví. Je pak hrozné koukat na zničené matky, co trpí hned dvakrát, sami za sebe i za své nebohé ratolesti.

Musí rychle vyrazit, Peter Voss si je svolává, nejvyšší vězeňské funkcionáře, mezi ně už nějaký pátek patří. Vrchní kápo, kápo a jeho zástupce chvátají k veliteli krematorií, který se tváří naštvaně.

„Něco se tam posralo," říká jim bez obalu, „Dneska to bude asi dost na hovno. Tak na to připravte svoje lidi, asi budou problémy."

„Něco se posralo?" ptá se August.

„Jo, tam u vlaku," přikyvuje Peter, „Nevím, asi nějakej problém, a tak do nich začali střílet. Je to tam prej dost masakr," ušklíbne se, „No všechny nepostříleli, bohužel," zachmuří se, „Něco nechávaj na nás. Bude jich ale i tak asi dost, protože dneska nebudou dělat žádnou selekci, tenhle transport tam půjde celej. Teda ty z nich, co to tam neschytali."

„Všichni? To tady může bejt docela peklo, pokud se začnou bránit," vyjadřuje svoje obavy vrchní kápo.

„Stejně všichni chcípnou," pokrčí rameny Voss, „Ale poučte svoje lidi, pokud začnou moc jančit, tak se bude střílet i tady. Nechcete přece přijít vo svoje komando, ne?" ušklíbne se, „Jo, to hlavně pro tebe," obrátí se na židovského vězně, „Napřed přivezou ty, co je nepostříleli, pak sem navezou ty postřílený. Bude je nutný někde uskladnit, asi taky svlíknout. Nechci tu moc dlouho velkej bordel."

„Kolik jich bude, pane SS-Oberscharführere?" ptá se Edelstein, i teď má kamenný výraz.

„Nevím … ale typuju tak dvě tisícovky. Dohromady. Prej tam byli dost narvaný, hodně žíznivý a tak. Možná taky dost nasraný, něco se tam prostě zvrtlo. Pochopitelně to skončí jak má, ale bude to tady větší práce. Tak už běžte, ať se všichni připravěj. Dneska nebude žádný vítání, rovnou je budeme hnát tam dolů. Když chtěj dělat bordel, tak se s nima nikdo srát nebude."

„Rozumím, pane SS-Oberscharführere," řekne klidným hlasem Isaac, i když v něm bublají emoce. Ten zmetek chce těm lidem vyčítat, že se nechtějí nechat klidně povraždit. Možná jen byli hrozně zoufalí, pološílení žízní. Těžko říct, co se tam u vlaku stalo, ale asi to dneska bude dvojnásobně hnusná práce. Nejen při vraždění přeživších, ale i až jim sem dovezou rozstřílená těla z nádraží.

Morawa i Brück jdou s ním, ale spíš jako dozor, nechají na něm, aby si promluvil s židovskými spoluvězni. Zamíří do svlékárny, kde jsou shromážděni desítky mužů, co mají pomoci s nalákáním obětí do plynové komory, posléze připravit jejich věci k odvozu do Kanady, a také vytahat mrtvoly ven a dopravit je do přízemí k pecím.

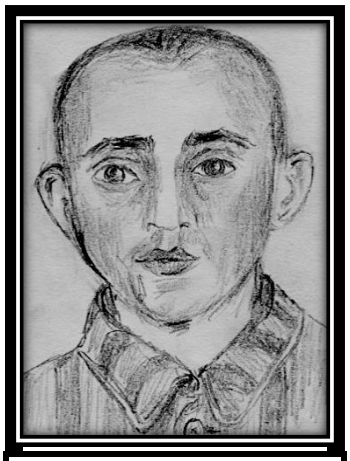
Lejzor Davidovitz

Isaac si je nechá nastoupit, všichni se tváří zamlkle, mnozí až zoufale. Jistě nenávidí tyhle chvíle stejně jako on. Ještě když musí skládat a tahat mrtvoly, tak se to dá nějak skousnout, ale když musí napřed asistovat svlékání a vraždění, je to pokaždé hrozně traumatizující zážitek. Jejich výrazy jsou ještě nešťastnější, když jim unterkapo stručně předá informace, co se dozvěděl.

„Máme tu vůbec zůstávat, pane?" zeptá se pětadvacetiletý Lejzor Davidovitz, který je předákem této skupiny. Sám je v táboře i členem tohoto zvláštního komanda od prosince loňského roku, od doby, kdy bylo zlikvidováno předchozí sonderkomando. Má dost zkušeností, slušnou autoritu, proto ho Isaasc navrhl do této funkce.

„Určitě tu zatím zůstaňte," odpovídá Edelstein, „Pokud by tady ale začal masakr, tak se rychle ztraťte, zmizte tam tudy," ukáže na dveře, z nichž se vstupuje na chodbu před plynovou komorou, „Vyběhněte na schodiště, a tam počkejte na další pokyny."

„Bude to asi zlý.“

„Co žvaní?“ zeptá se Morawa německy, předchozí hovor byl veden v jidiš. Což byl také důvod, proč Isaac tohoto mladého muže za předáka navrhl, umí kromě toho i německy, což hned dokáže.

„Jen jsem se ujišťoval, zda jsem rozkaz dobře pochopil, pane,“ řekne.

Nikdo mu už neodpoví, neboť celá trojice nejvyšších vězeňských funkcionářů míří zpátky na dvůr, přičemž využije zmíněné schodiště, tak je cesta kratší. Venku je zatím ještě klid, i když relativní, i esesáci se chystají na problémy. Když shlédne unterkapo jejich ponuré a odhodlané výrazy, už dopředu lituje ty, co sem dovezou. Dnes to bude určitě hodně drsné.

Začíná se stmívat, prostor už zase osvětlují reflektory, nicméně i tak je možné spatřit světlomety náklaďáků, ale i doprovodných automobilů a sajdkár. Jak se zdá, konvoj smrti je pod dohledem velmi silné ostrahy po zuby ozbrojených nácků.

Edelstein si jen povzdechne, opět dovnitř, když uvidí osazenstvo na korbě. Jsou tady především ženy a děti, pak pár starců a odrostlejších chlapců. Asi se jim nakonec přeci jen podařilo transport rozdělit, a pokud zavraždí i všechny muže, tak je asi přivezou později. Pokud je tedy preventivně nepostříleli rovnou u vlaku. Ale to může jen hádat, netuší, co se tam odehrálo.

Nákladní automobily jsou obstoupené silnou kohortou, a už se prostranstvím rozléhá řev vrahů. Dnes večer si nehrají na hodné, rovnou pouští hrůzu. Tou chtějí zlomit odpor, jeho jakýkoli

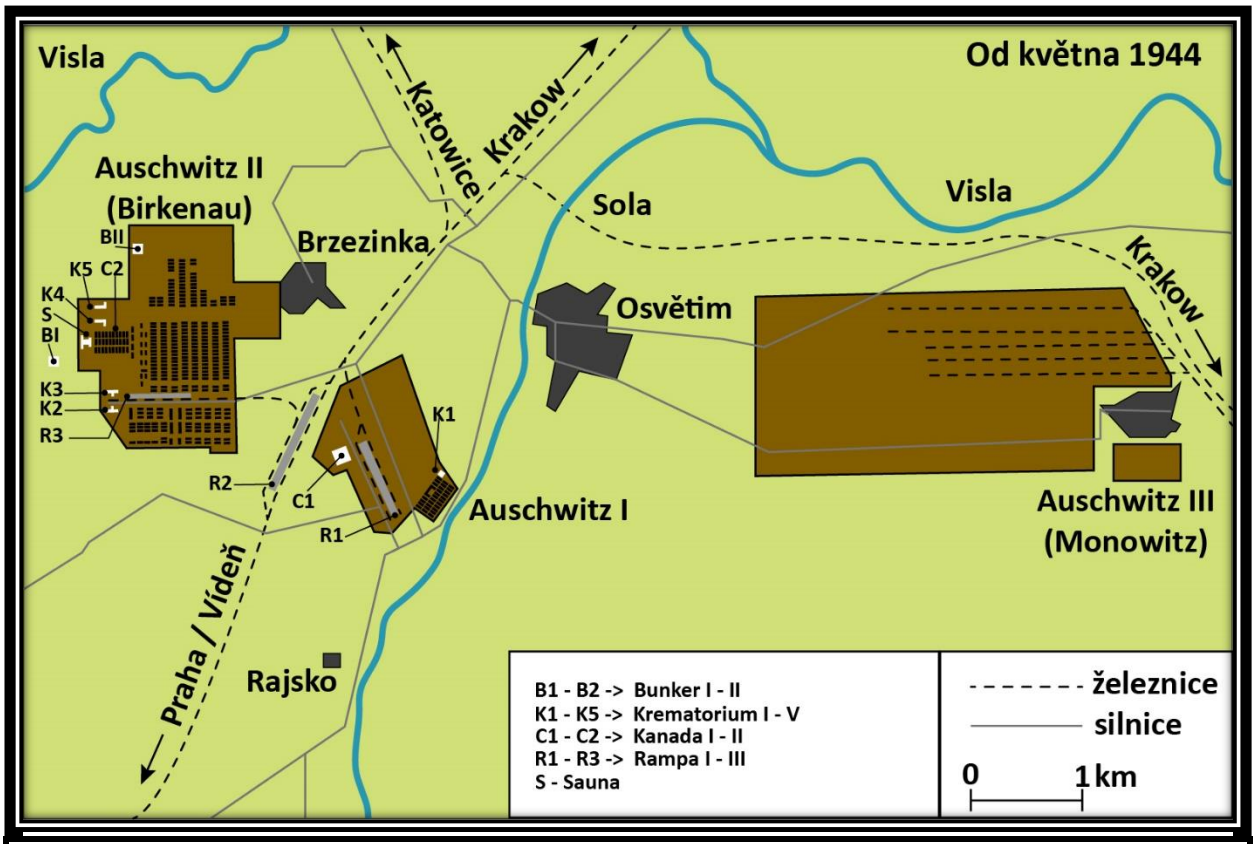

Komplex Osvětim (rok 1944)

náznak jsou připravení velmi brutálně zadusit hned v zárodku.

Jak jsou ti lidé zubožení. Výrazy ztrhané, někteří už teď polonazí, asi jak si odložili šaty ve vlaku, kde bylo jistě nesnesitelné vedro. Možná někteří zemřeli i cestou, což se taky v takových případech stává. Na kůži či oblečení některých jsou patrné stříkance krve, pravděpodobně osob zastřelených v jejich blízkosti. Možná i jejich blízkých, čemuž by odpovídalo zoufalství, jenž jim

čiší z tváří. Ale možná jsou jen zoufalí ze své situace, kdoví, kolik jich zabili přímo u vlaku či v něm, a oni se bojí o svůj život. Oprávněně.

Dneska se s nimi opravdu nepářou, už je i bijí, jedno, zda hůl či obušek dopadne na tělo ženy či dítěte. Proto možná matky poslouchají, chráníc své ratolesti svým tělem, spěchají k místu, kde je vchod do suterénu. Celá ta cesta je lemována esesáky, a kdo nejde dost rychle, tak hned dostává ránu. Což ty vyplašené a zmučené lidi rozpohybuje, některé ženy málem běží, táhnouc za sebou své děti, či je svírajíc v náručí. Doufají, že tak je i sebe ochrání od dalšího bití. Těžko říct, zda tuší, že zde mají zemřít, nebo v sobě chovají stále ještě nějakou naději, že po vyváznutí z masakru u vlaku, budou přijaty do zdejšího tábora. Možná ale moc nemyslí, jen se snaží co nejlépe naplnit pokyny, aby unikly bestiálnímu týrání.

Isaac chvátá do svlékárny přes budovu krematoria, vstupuje tam ve chvíli, kdy jsou do ní první ubožáci vháněni z druhé strany. Vítají je zachmuřené tváře sonderkomanda, které je shromážděné na druhém konci poměrně rozlehlého prostoru.

„Svlíkat! Rychle!“ řvou esesáci, a ženou lidi dál do šatny, ty se urychleně přesouvají co nejdále, až tam, kde jim cestu přehrazují divně ustrojení mladí muži. U nichž netuší, jak se k nim budou chovat. Vypadají jako vězni, ale nemohou vědět, zda je také nebudou bít.

„Zkuste je přesvědčit, pomoc jim,“ dává pokyn svým mužům Edelstein, snad tak ty nebožačky a jejich děti uchrání od zbytečného týrání. Tak jako tak zemřou, ale nemusí přeci předtím projít krutým týráním od esesáků.

„Rychle, svlékejte se, nebo vás budou bít,“ říkají členové sonderkomanda, opatrně se rozptylují po místnosti, spíše však jen do její poloviny, neboť z druhé strany vbíhají další náckové, řvou a bijí každou ženu či dítě, co se nesvlékají podle nich dost rychle.

Na některých nahých tělech je možné spatřit i krvácející škrábance od kulek, ale nikdo vážně postřelený zde není. Ty asi dorazili rovnou u vlaku a přivezou je později. Bolest však křiví mnohé obličeje, a další vystřeluje z místa dopadu holí a obušků esesáků.

Dnes moc otázek ze strany obětí nepadá, ženy jsou vyčerpané, hrozně vystrašené. Možná vůbec nepřemýšlejí, co bude, až se svléknou, jen chtějí být rychle nahé, aby unikly šílenému bití. Nebo před ním ochránily svoje děti. Vězni od krematoria se snaží pomáhat, pokud jsou některé ženy či děti zraněné, jen slovy pohánějí nahé oběti do chodby, ukazují jim cestu do další místnosti, kde posléze naleznou smrt. V chodbě už jsou taky strážní s holemi, taky řvou a neváhají nechat dopadnout svůj obušek na nahé tělo, jehož vlastník se nepohybuje dost rychle. Doslova vhánějí chuděry i jejich děti do plynové komory. Tam se ty houfují co nejdále od dveří, co nejdále od těch zrůd.

Nakonec celý proces probíhá dost rychle, uvědomí si Edelstein, neboť hlavní roli zde hraje strach. Řev katů a nářek odsouzených mu zní v uších, pláč žen a dětí pak dominuje. Jak jsou ubohé, zdrchané, mnohé od krve, teď i vlastní, prýštící jim z rozbitých hlav, některé se kroutí bolestí, možná mají i nějakou kost přeraženou.

„No tak je tam už máme skoro všechny,“ řekne spokojeně Morawa, který vše sleduje z rohu chodby, naproti plynové komoře. Z té už je výstup hlídán esesáky, ale nikdo z tam nahnaných lidí neprojevuje snahu se k nim přiblížit. Jen na místě své smrti různě hlasitě pláčí, zděšeně se rozhlížejí. Možná některým začíná docházet, co je čeká, možná někdo ještě živí marnou naději na záchranu života.

„Prosím, trochu pít,“ ozve se hlas zoufalé ženy něco přes třicet, v náručí nese malou holčičku, za ruku táhne asi desetiletého kluka, co krvácí z tržné rány na hlavě, ona i on mají na zádech jelita od obušku.

„Táhni, ty židovská kurvo!“ zařve mladý esesák, co stojí poblíž, a bez dalšího přetáhne nebožačku přes záda obuškem. Ta zaječí bolestí, a vzápětí vykvikne i její synek, neboť je zasažen

druhou ranou, do pravého boku. Celý se prohne, klesne na kolena, pološílená žena ho vláčí za sebou a směřuje s ním rychle do vražedné pasti. Už jsou v ní, a už jen mohou čekat na smrt.

Edelsteinovi se nepohne ve tváři ani sval, i když by nejraději toho mladého nácka srazil k zemi. Ale nemůže si dovolit dát najevo slabost, sympatie k vražděným. Jinak by se sám mohl stát jedním z nich. Raději vstupuje do svlékárny, tam je už jen několik žen a dětí, co jsou vesměs hodně zmlácené, nejsou schopné se svléknout. Pár jich je v bezvědomí, další naříkají a různě se kroutí. Ty teď rychle zbavují oblečení příslušníci sonderkomanda, a bohužel i oni schytají nejednu ránu. Jak jsou esesáci rozparádění, nevědí kdy přestat, a tak k usilovnější činnosti tímto způsobem poňoukají i příslušníky zvláštního komanda. Ti pak nahé oběti odvádějí či spíše odvlékají nebo rovnou nesou do plynové komory, kde je složí co nejdále od dveří. Nevědí totiž, kolik lidí sem ještě bude natlačeno, tak aby ti další měli dost prostoru. Klopí přitom oči, aby nemuseli pohlédnout na ty ubohé plačící ženy a děti, co zanedlouho zemřou.

Náckové ze svlékárny se stahují zpět na dvůr, zůstává jen posilněná ostraha u dveří druhé místnosti, ale ta nemá žádnou práci, zahnané oběti jsou natlačené na druhé straně. Edelstein vejde do šatny, kde je rozházeno oblečení, mnohdy zakrvácené, a také pár osobních zavazadel, tašek, brašen, co je i v tom šílenství u vlaku ty nešťastné ženy uhájily. Teď je dávají vězni na stranu, až se situace zklidní, po skončení hromadné vraždy, prohledají je. Dnes však mnoho neočekávají, ti lidé asi moc jídla mít nebudou. Pokud si vůbec něco vezli, zůstalo to jistě ve vlaku.

„Dobrá práce," konstatuje Voss, když přijde za trojicí nejvyšších vězňů v hierarchii krematoria. Ti už jsou zase na dvoře a vyhlížejí další várku obětí.

„Kolik jich ještě bude?" zeptá se Brück, ani on neprojevuje žádné emoce. Mietko má možná dokonce radost, on Židy stále nenávidí, byť už není tak vražedně drsný k vězňům, jako býval u starého krematoria.

„Ví Bůh," pokrčí rameny Peter, „Však je tam místa jistě pořád dost."

Edelstein stojí kousek stranou a přemýšlí, zda si nezapálit, tohle jim tady tolerují. Ale pak shlédne směrem k silnici a spatří konvoj, co sem směřuje. Tím je vše dané, za chvíli se celá hrozná procedura bude opakovat.

I druhá várka, opět tak čtyři stovky osob, je z větší části tvořena ženami, dívenkami a dětmi, mezi nimiž je zase přimícháno pár starců a pár mladíků, spíše odrostlejších adolescentů, co se jako stále ještě děti dostali do této skupiny.

Isaac sestupuje do svlékárny, nemusí hledět na brutální počínání esesáků na dvoře. Jeho muži na něj jen pohlédnou, on vidí jejich zdrchané tváře, zoufalství v jejich očích. Kousek od nich na čtyři stovky žen a dětí pláče, naříká, bolestí i strachy, a oni už zase do šatny naháněji další.

Celý proces se opakuje, jak přes kopírák. Brutalita nácků nepolevuje, spíše se ještě stupňuje, několik žen je zle potlučeno, tři mladíci, co se pokouší chránit své matky či sourozence, skončí hrozně zmlácení, doslova v krvi se válejí v bezvědomí v rozlehlé místnosti. Všechny nemohoucí oběti spěšně svlékají členové sonderkomanda, a opět schytají nespočet ran. U některých z obětí si ani nejsou jistí, zda už nevypustili duši, ale je to jedno, nakonec všichni ve vedlejší místnosti skončí mrtví. Tak je tam zatáhnou a položí na zem, přičemž musí zase čelit strašlivému nářku třesoucích se nebožaček, z nichž mnozí jsou opravdu brutálně zbité

„Do prdele," řekne tiše pro sebe Isaac, šatna je plná krve, stříkance jsou na zdích, loužičky či ťápoty po zemi. Až se místnost vyklidí, tak tady budou muset uklidit, stěny vybílit a vše připravit na další transport. Zachvěje se, už teď to bylo velmi drsné, a kdoví, co se tady odehraje, pokud v té poslední skupině budou muži. Ale budou mít sílu se vzepřít?

Dá pár pokynů svým podřízeným, teď už se i jejich obličeje kroutí od bolesti, z dneška si odnesou hodně jelit a modřin. A musí se modlit, aby jim žádná rána nezpůsobila vážné zranění, například rozražení lebky, krvácení do mozku. Pak by dnešní speciální akci takový jedinec také nepřežil.

„Dneska to je fakt šílenství," zachraptí Davidovitz, přitom si otírá podrážku boty do zakrváceného ošacení, a ještě více ho barví dočervena.

„Už aby to skončilo," odpovídá stejně vyřvaným hlasem Edelstein. On i předák se také musejí podílet na povzbuzování svých podřízených, nadávat jim, občas je symbolicky přetáhnout obuškem, nebo jím alespoň mávat nad jejich hlavami. Musejí se prostě chovat tak, jak se od nich očekává, jinak by přišli o své pásky na rukávu. Ale k dobru obou je třeba říci, že z jejich strany jde pouze o divadlo a jejich rány nebolí, pokud už někoho přetáhnou, aby ukázali svou horlivost.

Isaac se jde nadýchat čerstvého vzduchu. Což je jen obrazný obrat, neboť vzduch ten je plný smradu, co vychází z komínů protějšího krematoria, kde stále usilovně pálí zbytky předchozího transportu. Vykoukne ze dveří, náklaďáky zatím nikde, a tak si na prahu zapálí cigaretu. Což ale dělá hodně z přítomných, šarže od nácků se slézají, vypalují si zobák a asi se vzájemně chválí, jak jim to zatím dobře odsýpá. Vždyť už mají na osm stovek pomlácených obětí v plynové komoře, především žen a dětí. Těm strach z ozbrojených vojáků u vchodu nedovoluje se pokusit z místnosti uniknout, a tak tam jen čekají, na to, co nevyhnutelně přijde. Přičemž mnozí se jistě ještě neprobrali z bezvědomí.

Další várka se nějak zpožďuje, a má určitě být, jinak by tu seanci na dvoře rozpustili. Až sem budou přivážet postřílené od vlaku, nebude už nutná tak silná stráž. Ti už se nijak zpěčovat nebudou. Je nebude nutné mlátit. Ti už to mají za sebou.

Tak už jedou, ta kolona smrti. Edelstein pohlédne na korby přijíždějících nákladních vozů a zachvěje se. Tam už jsou zřejmě všichni, co nestačili přivézt v předchozích skupinách. Ještě pár vesměs mladších žen, pak muži všeho věku, odhaduje tak od čtrnácti výš. Ale v jakém strašném jsou stavu. Vesměs už teď příšerně zmlácení, možná dokonce někteří v polobezvědomí.

Ne, na tohle se nemusí dívat, stačí, co bude následovat ve svlékárně. Ačkoli mnozí toho moc na sobě nemají, někteří jsou jen ve spodním prádle, další oblečení si nejspíš odložili ve vlaku, v nepochybně vražedném dusném prostředí. Zmučení žízní, zbití, zakrvácení.

Do šatny začínají vbíhat první oběti, mnohdy nepřirozeně zkroucení od bolesti, se šílenými výrazy v očích. A rány na ně prší dál, jako by se náckové rozhodli dát na této skupině průchod své bestialitě. Nějaký starší muž upadne, už je sice nahý, ale neběžel asi dost rychle. Esesák do něj dál buší, nakonec mu dupne na hlavu. Tak ten už se sám nezvedne, uvědomí si řvoucí Isaac, hlasitě povzbuzuje své muže, aby pomáhali zmrzačené oběti odvádět do komory smrti. Kus od něho po ráně doslova prolétne vzduchem asi patnáctiletý kluk, také už svlečený, nicméně i on se stává obětí šíleného bití. Snaží se těžce vzepřít na rukách a zvednout se, ale rána do zátylku do definitivně uzemní.

Ve svlékárně je to doslova hrůza. Mezi zakrvaveným oblečením se válejí stejně znečištěná bezduchá těla, ke kterým se teď vrhají členové sonderkomanda, rvou z nich zbytky oblečení a odnášejí je do plynové komory. Ta už je značně zaplněná, nicméně u dveří je ještě dost prostoru, jak se ti potlučení nešťastníci tísní co nejdále od běsnících nácků. Právě do těchto volných míst teď kladou vězňové ze zvláštního komanda zbylá nahá těla, i toho starce a kluka, u nichž si není unterkapo jistý, zda jsou ještě mezi živými. Ale možná je to pro ně takhle lepší, smrt přijde v bezvědomí, pokud si je již nevzala.

„Rychle, pošli lidi nahoru, další se válej na dvoře, a nějaký sklopili z náklaďáků," říká vzrušeným hlasem Brück.

Edelstein pochopí, nechává jen šest svých podřízených ve svlékárně, tam už moc práce nezbývá, další žene po schodišti na dvůr, sám chvátá v jejich zádech. Po trase od náklaďáků ke vchodu do suterénu se válí na dvě desítky bezduchých mužů a mladíků, co klesli pod údery nacistů. Dalších asi dvacet jich leží u náklaďáků, možná je tam přizabili při seskakování, možná je tak už naložili.

Členové sonderkomanda berou rychle těla a snášejí je do suterénu, využívají k tomu oba vchody. Naštěstí je teď už esesáci tolik nemlátí, buď jsou vyčerpaní nebo spokojení, neboť už mají skoro celý transport v plynové komoře. Buď přímo před plynovou komorou nebo ve svlékárně zbavují vězni bezvládná těla ošacení a pak je nosí tam, kde bude brzy zadušen i ten poslední zbytek života, co v těch zmučených nešťastnících ještě zbyl. Pokládají či házejí je na hromadu, za nářku zbytku transportu, který je uvnitř. Nikdo se však neodvažuje přiblížit ke dveřím.

Vlastně ano, jeden mladík už asi pochopil, co se brzo stane, a se šíleným výrazem ve tváři se rozběhne směrem ven. První rána ho trochu zabrzdí, to už se přidává i druhý strážný a zasadí zoufalci děsnou ránu do hlavy. Ještě než bezvládné tělo dopadne na zem, částečně na další ležící nešťastníky, rozstříkne se krev po další ráně z rozbité hlavy kolem. Alespoň nebude nic vnímat, až přijde smrt, podívá se Isaac na chudáka, co sebou lehce škube. Asi má proraženou lebku, ale je jedno, na co zemře. Už brzo začne mít v komoře smrt své žně.

Edelstein stojí kus od dveří a zírá na tu masu chvějících se nahých těl. Nejhůře jsou na tom vždy ti, co jsou tam nahnáni jako první, musí strašně dlouhou čekat, než se místnost zaplní, než se dveře vzduchotěsně uzavřou a než zemřou. Jak hrozné zoufalství musí ti lidé prožívat, neboť dle jeho názoru jim už musí být všem jasné, proč jsou tady. Co se brzo stane.

Těžko říci, kolik jich tam je, ale odhaduje jejich počet tak na dvanáct stovek. Plus minus. Teď už tam přinášejí poslední, co posbírali na dvoře, a vražedný proces může vstoupit do finále. Dveře se za křiku lidí zavírají, už jsou zajištěné, a bušení na ně je zcela zbytečné. Ozve se další výtrysk zoufalého řevu, právě jim tam zhasli světlo. Budou umírat v naprosté tmě.

Isaac si svolává svoje muže do svlékárny, která je ve strašném stavu. Zem i stěny jsou pokryté krví, stejně tak rozházené oblečení. Toho zde zase tolik není, neboť mnozí byli jen ve spodním prádle, a nikdo pochopitelně neměl kabáty, svetry. Také zavazedel je tu poskrovnu, maximálně sem tam malá torna, kabelka, co si sem přinesli.

„Dejte ty věci na tu druhou stranu, zkuste tuhle půlku prostě vyklidit," říká hodně nahlas Isaac, hluk z plynové komory je silný a vězňům rve srdce. Asi už tam vhodili ty krystaly. Většinou zmlknou tak do pěti minut, pokud tam dají dostatečnou dávku. Vedro je tam jistě k zalknutí, o odpaření vražedných krystalů je tedy postaráno více než dobře.

„Ano, pane," zvolá Lejzor, předák této čety.

Víc slov nepadne, Edelstein rychle stoupá po schodišti na dvůr, tím unikne strašným zvukům vycházejícím z plynové komory. Hned za dveřmi si zapaluje cigaretu, ruka se mu dost chvěje. Náhle se zalekne, neboť na něj mává Morawa, je spolu s Brückem u velitele, jsou tam i další dvě esesácké šarže. Rozběhne se k nim.

„Klidně můžeš kouřit," poznamená vstřícně Voss, hulí i on, a vlastně všichni další v téhle skupině, „Právě se bavíme vo tom, kam nastrkáme ty, co za chvíli přivezou. Bude jich prej minimálně na pět set, možná i víc."

„Pane SS-Oberscharführere, jak moc se spěchá s vyklizením té komory?" zeptá se opatrně Isaac.

„Tak ty dva dny budete mít, abyste ten bordel sprovodili ze světa," odpovídá Peter, „Proč tě to zajímá?"

„Nechal jsem částečně uklidit tu svlékárnu, pane SS-Oberscharführere. Pokud bych mohl navrhnout, mohli bychom ty další těla odnosit tam. Svléknout je tam a dát na hromady. Myslím ty, co by se nám nevešli do márnice."

„Jak vidím, tak to máš promyšlený," zatváří se spokojeně velitel, a podívá se významně na další kolem sebe, jako by říkal, tomu unterkapovi to pálí. A taky projevuje i patřičnou iniciativu.

„Jen jsem přemýšlel, pane SS-Oberscharführere, jak vše co nejlépe zorganizovat," tváří se Edelstein skromně.

„Co ty věci dole? Jsou asi dost zaneřáděný, co?" vyfoukne kouř Voss.

„Velmi, pane SS-Oberscharführere. Ale mohli bychom je roztřídit, ty hodně zakrvácené dát zvlášť. Připravíme je k odvozu během noci. Budeme tady asi do až doby, než budou všechna těla spálena," podívá se unterkapo tázavě.

„Jo, budete. Pití a žrádlo vám sem dopravěj."

„Mohu využít podkroví, pro tu směnu, co bude odpočívat?"

„Proč ne, tohle už si tady zorganizujte," mávne rukou Peter, „Hlavně ať ty, co dovezou, rychle zmizej, ne aby se tady ráno ještě někdo z nich povaloval na dvoře. Taky to tady ukliďte, tu krev a tak. To samý pak dole. Materiál vám sem dodám, asi to tam bude potřeba vybílit."

„Určitě, pane SS-Oberscharführere. Zítra po odvezení jejich věcí začneme pracovat i na té svlékárně. Aby stopy po dnešní speciální akci co nejdříve zmizely," odpovídá Edelstein svým typickým lhostejným hlasem. Jako by se bavil o počasí, jako by neměl v tuto chvíli barák plný mrtvol, a to mu další půl tisícovky brzo dovezou.

„Tak to má vypadat," obrátí se Voss na své kolegy z SS, „Iniciativní a důsledné naplňování svých povinností," pohlédne postupně na všechny tři vězeňské funkcionáře, se kterými ho kromě vraždění lidí pojí i materiální prospěch, neboť oni pro něj zajišťují cennosti po zplynovaných. Peter se tváří spokojeně, zatím mu slouží dvojka a trojka bez větších problémů, vězeňští funkcionáři si vedou dobře a on si i za jejich pomoci mastí kapsu.

Nic dalšího podnětného už nepadne, ti tři esesáci se málem rozplývají, jak se jim podařilo dobře komplikovanou speciální akci zvládnout, přes značné počáteční obavy. Díky ubohému stavu obětí, a své nesmírné brutalitě, nepřipustili vážný odpor a v tuto chvíli jsou již nepochybně všichni z transportu mrtví. Tentokráte včetně práceschopných mužů, žen, dívek a mladíků. Dnes nebyl selektován do tábora nikdo. Možná i proto, aby nemohl vykládat nic o tom, co se stalo tam u vlaku. Nebo jako odveta či trest za nepovedenou akci na nádraží.

Dvůr se začíná vylidňovat, zůstávají ti z esesáků, co budou mít službu v krematoriu. Většinou si sednou do místnosti v přízemí, ze které je vidět na proces spalování, a tam chlastají, hrají karty a kontrolují proces kremace, ale i vytěžování mrtvol. Vše další je už věcí zapracovaných členů sonderkomanda a jejich vězeňského velení. Maximálně mohou zajít někoho zmlátit, kdyby se jim zdálo, že nejsou dost rychlí či se flákají.

Esesáci sledující ze své kukaně dění u pecí – ilustrační obrázek – David Olére

Celý prostor krematoria pak střeží strážní na věžích, ti ho mají jak na dlani. Ti však jen zajišťují, aby se nikdo nepokusil utéci, což by i bez nich bylo dost komplikované, díky oplocení, které je v noci pod proudem.

Postupně mizí většina nácků, včetně šarží, i doktora, co tu měl dnes službu. Začalo odvětrávání plynové komory.

„Dneska tam toho asi moc nebude, co?" přitočí se k židovskému vězeňskému funkcionáři ten polský.

„To těžko. Možná pár prstenů, náušnic," zavrtí hlavou Isaac, „Ačkoli pár osobních tašek tam je. Těžko říct, co měli u sebe. Ale dneska to asi opravdu žádný zázrak nebude."

„Tak zvaž, jestli nepůjde něco zorganizovat. Kdyby jo, tak to schovej, na to naše místo."

„Něco jim dát musíme, bylo by nápadné, kdyby nebylo vůbec nic," zachmuří se Edelstein.

„No jasně, s rozumem, to je jasný," přikývne Morawa, „A do prdele, tak už nám je vezou. To bude asi humus," zahraje si na prognostika.

„Tak já jdu pro to komando," přikývne Isaac, a své předsevzetí naplňuje ve skutek. Zanedlouho vybíhají všichni členové sonderkomanda od plynové komory, co jim velí Lejzor Davidovitz, a také další vězni z pohřebního komanda, co má za předáka Szmula Lipmanna.

Všichni pak smutně hledí na náklaďáky, co s korbami zakrytými plachtou vjíždějí na nádvoří. Tam zastavují, a poddůstojník, co přepravě velí, jde teď k vězňům, aby zjistil, jak si vykládku těl představují. Brück a Morawa vystrčí unterkapa, a tak ten vykročí esesákovi vstříc, zahlásí se vzorně svým číslem.

„Ty tomu tady velíš?" podívá se nácek pátravě.

„Z pověření pana SS-Oberscharführera Vosse," odpovídá tázaný úsečně.

„No a co? Máme je vyklopit najednou?"

„Pokud mohu pořádat, pane SS-Unterscharführere, tak postupně. My je pak budeme hned odnášet. Ale pokud spěcháte, tak je vyklopte všechny najednou, my je pak přemístíme."

„Nemám chuť tady strávit mládí," zakření se nácek, „Pošli někoho, ať sundá ty plachty a my vám je tady sklopíme," rozhodne.

„Ano, pane SS-Unterscharführere," řekne Isaac hlasitě, poté jde zařídit naplnění příkazu. Jím určení muži vylézají na náklaďáky, sundávají plachty a pak co nejrychleji mizí. Podle jejich výrazů není dvakrát hezký pohled na obsah korby.

Už ta těla začínají padat na zem. Je jich ohromné množství, jsou mezi nimi mužská, ženská i dětská. Prostě jak koho zasáhla kulka. Už na první pohled jsou ti mrtví v hodně špatném stavu, i z koreb skapává krev, hlavy některých obětí jsou dost zdeformované, obličeje potrhané, ale to i těla, jak je rvaly projektily. Možná některé dorazili kulkou do hlavy, nebo je dobili pažbami. Podle toho dotyční vypadají.

„Do prdele, tam muselo bejt peklo," poznamená Lejzor, stojí spolu s Isaacem a Szmulem pospolu, o kus dál vartuje Brück a Morawa, a ještě dál pak skupina nácků, co dorazila s náklaďáky.

„Poslouchejte, tak jak jsem vám říkal. Ty si začni nosit dvě várky k pecím," obrací se Edelstein na předáka pohřebního komanda, „Berte muže i ženy, a i nějaký děti, ať to můžete do těch muflí namíchat. Ty další pak vodnosíte vy, tam do tý márnice

„Máme je tam napřed nanosit a pak svlíkat, nebo …," ptá se Davidovitz.

„Hned je svlíkněte. Dyť je jedno, za jak dlouho vodsud zmizej. Tak ať se pak nemusíte tou hromadou znova přehrabovat. Ale hoďte sebou, ty tvoji lidi. Lejzore, už dneska schytali dost ran. Tak ať ti náckové, co na to dohlížej, tak ať zase netrojčej a neřežou je."

„Je mi to jasný," přikývne předák početnější čety od plynové komory, „Tak jo, deme na to, ať už tu hnusnou práci máme za sebou," vyrazí ke svým lidem.

Isaac trochu nejistě pohlédne na vrchního kápa i kápa, ti teď povykují na kmitající vězně, a pak na přítomné esesáky, ti ale vesměs pokuřují a vše sledují bez většího zájmu. Náklaďáky právě opouštějí nádvoří, na němž zanechali svůj smutný náklad.

„Tak dělejte, dělejte, pohněte sebou!" huláká unterkapo a šermuje svým obuškem, pak se nenápadně přemisťuje do prostor u pecí, tam je jen jeden esesák, co sedí v kukani a znuděně celý proces pozoruje. Možná je unavený, možná jen nemá chuť se fyzicky namáhat, a tak nijak neprudí.

„To je strašný, tam muselo bejt vážně peklo. Dyť voni stříleli asi do všech, do dětí," ukáže Lipmann lehce se chvějící rukou na asi pětiletého chlapce, co mu chybí snad půlka hlavy, jeho šatičky právě letí stranou a jeho tělíčko končí na hromadě mrtvol.

„Těžko říct, k čemu tam došlo," pokrčí rameny Edelstein, a pak pohlédne na již nahá těla, v nichž jsou patrné vstřely. Jsou hodně zakrvácená, mnohdy ještě asi s ranou jistoty v oblasti hlavy, „No tak, na co čekáš!" houkne na zubního lékaře, který s výrazem hnusu hledí na hromadu již svlečených těl.

„Ano, pane," odpovídá způsobně starší a vzdělanější vězeň unterkapovi, pak přistupuje k prvnímu tělu, co je kus stranou, a začíná se zabývat jeho zubní dutinou. Jiný vězeň už stříhá obětem vlasy, ty hodí do pytle, pak s výrazem naprostého hnusu pohlédne na svoje ruce, které jsou celé ulepené a červené.

„To je fakt děsnej humus," otřese se Szmul, hned poté se ale jde se věnovat své práci, tedy hulákat na svoje podřízené, aby byl esesák v kukani spokojený a neměl důvod z ní vylézat.

Edelstein se jde podívat do márnice, kde špačkují další dva náckové, a dokonce občas některého z vězňů pohladí svou holí, když se jim zdá, že nechvátají s mrtvolou dostatečně rychle. Ztichlá plynová komora je stále ještě uzavřená, čeká se na odnošení těl ze dvora.

„Z toho by se jeden posral," přeruší své hulákání Davidovitz, a ukáže na haldu již nahých těl, a na druhou, strašně zakrváceného ošacení.

„Mrtvola jako mrtvola," okomentuje to Isaac, „I když uznávám, někdy je to hnusný," pohlédne na muže, co má odchlíplou celou levou tvář, jistě od minimálně jedné kulky. Možná ho zasáhlo i víc kulek.

„Proč ale stříleli i do dětí?" zamíří Lejzor svůj prst na tělíčko tak osmileté holčičky, to má hned několik zásahů, do nohy, břicha i hrudi.

„Nevím, možná vznikla panika, tak asi stříleli do davu. Jinak si to vysvětlit neumím. Ale není čas to rozebírat, musíme to rychle ukončit, aby tamti zmizeli a byl tu klid," říká Edelstein, baví se v jidiš, ale přesto podvědomě ztiší hlas.

„Já vím," kývne předák a zase začne řvát.

Vězni z obou komand těžce oddechují, kmitají mezi hromadami těl na dvoře a těmi, co vytvářejí u pecí či v márnici. Musí vše konat v poklusu, jen tak je nebudou přítomní esesáci mlátit. Ale i oni už chtějí mít tuhle odpornou práci za sebou, všichni jsou potřísnění krví, ruce rudé, jak tahají rozstřílená těla a poté je svlékají. V pár případech mají mrtvoly i roztržená břicha, to z nich pak lezou střeva. Někteří mají místo oka díru, uloupnutý kus lebky, utrženou část obličeje, vyteklý mozek, málem ustřelená ručičku vlaje u jednoho dítěte.

Konečně je dvůr prázdný, zůstávají na něm jen temné skvrny, tam, kde se nacházely hromady nebožtíků. Tyto stopy po zvláště kruté speciální akci budou muset zítra začistit, zaházet štěrkem, pískem. U pecí už začínají plnit mufle vytěženými těly, další si připravují na hromady. V márnici a dokonce i částečně ve svlékárně jsou haldy těl, pod nimi se tvoří kaluž krve. A teď se ještě otevírá plynová komora, což bude další odporný obrázek. Ale ten už všichni přítomní znají, zase už mají na obličejích masky, pro jistotu.

Vrchní kápo Brück mizí spolu s posledními esesáky, co tady nemají noční službu, kápo Morawa se přemisťuje do půdních prostor, kde má uschovaný chlast a něco k jídlu. Je tam i tajná skrýš, do které schovávají cennosti, předtím, než je odsud propašují.

Zde se taky budou prát a sušit vlasy, a tady taky bude spát směna, co bude odpočívat, neboť Isaac muže rozděluje, vždy asi třetina z nich si může jít lehnout, a pak vystřídá další třetinu. Než spálí na osmnáct set těl, a možná jich bude opravdu až k těm dvou tisícům, jak odhadoval Voss, uplyne téměř osmačtyřicet hodin. Po tu dobu krematorium neopustí, neboť náckové chtějí mít důkazy o svém vražedném počínání co nejdříve ve formě popela.

Situace se uklidňuje, nastává činnost, kterou tady už všichni dobře znají. Bohužel se již dá nazvat rutinní. V přízemí se vytvářejí haldy nahých mrtvých těl, co sem postupně dopravují ze suterénu, ale vždy tak, aby prostor nepřeplnili a mohlo docházet ke stříhání vlasů, prohledávání

zubních dutin. V podzemí jsou dnes hned dvě zásobárny nebožtíků, jedna ve svlékárně, druhá v odvětrané plynové komoře. Další už mají v přeplněné márnici.

Jediní tři přítomní esesáci jsou zalezlí v místnosti u spalovacích pecí, a věnují se více sami sobě, než procesu likvidace těl. Proto si mohou vězni oddechnout, především ti z čety Davidovitze jsou hodně pomlácení. Schytali dnes hodně ran, a mnohdy dost silných. Ale naštěstí nikdo nebyl ubit a nikdo nemá přeraženou žádnou kost, což musí brát jako příznivou bilanci, vzhledem k brutalitě, která tu dnes panovala.

Edelstein projde mezi hromadami mrtvol na začátku svlékárny a pokračuje až do míst, kde čtveřice vězňů prohledává věci po zavražděných, zároveň je i třídí. Dnes je to dost bída, z pohledu sonderkomanda, které potřebuje ke svému žití druhotný přísun potravin, když ten prvotní z tábora je nedokáže udržet při síle. Také nenacházejí mnoho kuřiva, ale ani cenností.

„Našli jste něco?“ zeptá se Isaac předáka, který zde osobně dohlíží.

„Nic moc. Chceš něco zorganizovat?“ podívá se Lejzor pátravě, „Myslím kromě žrádla, cigaret nebo léků, co si bereme tak říkajíc legálně.“

„Nevím, možná jen, kdybys našel v těch věcech nebo na těch tělech něco cennějšího. Ale vopatrně,“ upozorní unterkapo.

„Jasně, vopatrně,“ přikývne Davodovitz, „Těmhle čtyřem důvěřuju. Dohlídnu na to. Ale moc toho dneska nečekej. Pochopitelně si napřed vezmete vy, ty a kápo, a pak, jestli něco zbude, tam my. Ale jak říkám, bude toho hrozně málo. Moc si toho nepřinesli.“

Isaac už nic neříká, otočí se a odchází. Provede kontrolu všech stanovišť, zatím nikdo nemá právo odpočívat, kolem půlnoci si půjde lehnout první třetina pracovníků. Chvíli pozoruje činnost pohřebního komanda, musí být spokojený, Szmul se ukazuje jako dobrý předák. Jeho podřízení jsou již vycepovaní, proto nakládají mužská, ženská a dětská těla ve správném mixu, proces zastrkávání mrtvol do pecí se stává mechanickou záležitostí. Bohužel i přes jejich zručnost nikdo proces spalování neurychlí, a tak tu budou po další dva dny s hromadami mrtvol, které se budou tenčit jen zvolna.

Edelstein vystoupá do prostoru půdy, do míst, kde se rozvaluje na pokrývkách Morawa. Beze slova si k němu přisedne, vytáhne cigarety a zapálí si. Kápo mu ukáže kousek stranou, tam se pod látkou nachází láhev vodky. Mají tady vytvořené určité zásoby jídla, a také alkoholu. Mají tu i tajnou skrýš, na zorganizované cennosti.

„Asi dneska nic moc, co?“ prohodí Mietko.

„Ne, stojí to za hovno,“ polkne hlt alkoholu Isaac, „Nechal jsem toho předáka, aby to prohledali, ale … Možná toho vůbec moc neměli, a ještě nestačili skoro nic vzít, když tam do nich začali střílet,“ lokne si ještě jednou, aby spláchl hroznou pachuť z dnešní speciální akce.

„Však přijdou další transporty,“ natáhne se kápo pro láhev, a pořádně si přihne.

Edelstein neodpoví, jen se na svého nejbližšího nadřízeného podívá. Vzpomene na chvíle, kdy ho uviděl poprvé, a od té doby se pořád bál, že utluče jeho nebo Josepha. Teď je jeho zástupcem, chlastá tu s ním, tykají si. Skoro rok a čtvrt přežívá v tomhle pekle, po celou tu dobu jen pálí mrtvoly, či je pomáhá z živých lidí vyrobit.

Vyfoukne kouř a pohlédne na Mietka. Brutální a asi i sadistický mladík ho už vzal na milost, i když je Žid, a ty on pořád nenávidí. Musí však stále zůstat ve střehu, musí si připomínat zastřeleného kápa Tomiczeka. Hrají si tu s ohněm, když kradou cennosti, ale jinak to nejde, když si potřebují koupit přízeň velitele krematorií, a asi i dalších esesáků. Do toho on stále ještě nepronikl, tohle obstarává právě Morawa.

Znovu si přihne z láhve, musí si dávat pozor, aby to nepřehnal. Sice tady moc esesáků není, ale nemůže si dovolit se opít. Pořád je jen židovským vězeňským funkcionářem a pokud tady chce ještě nějaký čas přežívat, aniž by musel stále čekat ránu, tak nesmí o své postavení přijít. Uloží se na záda, svýma prázdnýma očima pohlédne na krovy střechy, vyfoukne kouř …

PŘÍPITEK NA NOVÝ ZAČÁTEK

„Tak nalej nám, panáka," rozvalí se na židli Schröder, tváří se velmi spokojeně. Je sice teprve kolem deváté hodiny ranní, ale tento německý doktor se přísunu alkoholu nebrání v žádnou denní ani noční dobu.

„Jistě, pane doktore," chvátá Edelstein vyplnit rozkaz, přitom přemýšlí, co nutí jeho šéfa chlastat. Zda je alkoholikem, který nedokáže sklence odolat, či jen hledá zapomnění, na všechny ty hrůzy, které prožil.

Je stejně divný patron, ten Johann. Už toho zažil a viděl strašně moc, a přitom si sám vytváří další stresové situace, když tady buduje experimentální oddělení. K tomu musí konat selekce, na rampě, a možná i v táborech. Ačkoli tam možná ne, neví, jaké přesně si jednotliví němečtí doktoři rozdělili své kompetence.

„Tak jestlipak víš, na co právě pijeme?" podívá se tázavě kapitán.

„Nevím, pane doktore," přiznává se bez mučení vězeň, těch důvodů mohou být stovky, zástupné, malicherné, anebo nemusí být vůbec žádný.

„Ty granty, přece," vytáhne cigarety Johann, nabídne i svému podřízenému, ten naopak zapálí oběma, „Jak jsem ti vo nich přece říkal, ne?" vyfoukne kouř nácek.

„Myslíte ty granty na různé experimentální programy?" zeptá se Daniel, zachvěje se, tak raději rychle potáhne z cigarety.

„Přesně tak, už je máme schválený. A nejen my tady, ale i další moji kolegové. Víš ty, co tohle znamená?" objevuje se na obličeji esesáka málem blažený výraz, který podpoří dopitím zbytku alkoholu ve skleničce a dalším šlukem z cigarety.

„Snad vyšší podporu vašim výzkumným projektům, pane doktore. Asi taky peníze, na experimentální léky, možná i další přístroje," odhaduje Edelstein, co by tak mohl grant obsahovat.

„Jasně, to taky. Ale myslím pro nás, tady."

„Pro nás tady?"

„No přece, že se to teď pořádně rozjede, ne? Dyť tady zatím jen testujeme ty léky, některý části našeho prostoru jsou ještě prázdný."

„Co přesně vlastně znamená ten grant?" ptá se hodně stísněným hlasem židovský lékař.

„No přece ten výzkum, pro ty vojáky. Jak jsem ti už přece říkal," zamračí se Schröder, „Do prdele, posloucháš mě vůbec někdy? Nebo tady pořád řešíš jen tu svojí rodinu a na všechno další zvysoka sereš?"

„Pane doktore, vaše oddělení přece funguje dobře," připomíná opatrně vězeň své zásluhy, narážky na rodinu se mu vůbec nelíbí.

„No tak schválně, co sem ti říkal, vo zájmech tý armády?"

„Mluvil jste o několika oblastech, pane doktore. Kromě klasického potlačování epidemií, o různých onemocněních jater, také výzkumu popálenin, hnisavých onemocnění. Také záměrném sebepoškozování vojáků simulantů," loví ve své paměti Daniel.

„Tak vidíš, že to víš. Nebo ti na tom snad něco vadí?"

„Vždy si přece plním svoje povinnosti, pane doktore."

„Vyhýbáš se odpovědi?"

„Nevyhýbám, pane doktore. Teď tady léčíme ty, co onemocní, těmi nemocemi, co na ně mají zabrat ty experimentální léky. Někdy zaberou, někdy ne. Někdy jim pomůžeme, jindy zemřou. Ale kdyby tady nebyli, tak by skoro všichni stejně zemřeli."

„No a?"

„Na kom budeme testovat to další?"

„No to je přece jasný, ne? Na těch, co se podobaj vojákům, tedy věkem, dobrou fyzickou kondicí. Prostě si sem převelíme nějaký ty vězně. Děláš, jako by to tady už nebylo. Prostě si vybereme buď z nováčků, nebo z těch, co jsou tady krátce."

„Rozumím, pane doktore."

„Rozumíš, ale moc se ti to nelíbí. Vidím ti až do žaludku, ty prevíte. Ale nakonec to stejně bude, jak chci já," natáhne Johann ruku s prázdnou skleničkou, ta je vzápětí zaplněna tvrdým alkoholem, „Tak proč nic neříkáš?"

„Pane doktore, vždyť v tomto přece na mém názoru vůbec nezáleží. Já jen budu pečlivě naplňovat vaše příkazy, provádět medikaci, vést o tom dokumentaci …"

„To máš pravdu," kývne nácek, „Vod tebe se chce perfektní práce. Nejen tebe, ale celýho voddělení. Vod toho tady seš. Proto máš tenhle kancl. Proto si tu žiješ jak prase v žitě."

„Jsem připravený si své úkoly přesně naplnit," odpovídá Edelstein poněkud schlíple, zdálo se mu, že šéf má dnes dobrou náladu, ale možná se mýlil.

„Bude potřeba sem vzít ještě další personál, abyste to stíhali. Ten fotograf je dobrej, máš tu teď i písaře, ale budeme potřebovat i další personál. Ale zdravý, ne žádný chcípáky."

„Vždyť přece můžete ty lidi vybrat vy, pane doktore. Ale pokud vím, tak vaše oddělení funguje dobře, je tady pořádek, dokumentace je v bezvadném stavu, i ty zprávy," připomene Daniel znovu zásluhy své i svých podřízených.

„Copak říkám, že ne? Ale pochop, teď tu máme pár desítek pacientů. Ale ten počet se zvýší."

„Zvýší. Jak moc zvýší?" táže se židovský lékař stísněným hlasem.

„Dost. No, sám nevím přesně, ale vodhaduju to tak na dvě stovky."

„Dvě stě," hlesne jen vězeň.

„Minimálně," nepotěší ho nácek, „Zůstanou tu pořád ty pacienti, co na nich budeme testovat ty léky. Můžeme tomu říkat infekční oddělení …"

„Chcete rozdělit naše oddělení na další oddělení?"

„No jasně. Právě vo tom s tebou chci mluvit," zase už se tváří Johann spokojeně, zase už z jeho očí vyzařuje nadšení, „Musíme probrat právě tu vorganizaci, tu naši strukturu. K tomu zajistit vhodnej personál."

„Přiberete i další své kolegy?"

„Kolegy?"

„Myslím tím vaše německé kolegy."

„Ne, ne," zavrtí hlavou Schröder, „Tohle je můj grant, jako má jinej třeba Carl, nebo Josef."

„Pan doktor Mengele získal také grant?" cítí mrazení mezi lopatkami Edelstein, vzhledem ke svým sourozencům.

„No jasně," přikývne Johann, chvilku jako by přemýšlel, pak pokračuje lhostejným hlasem, „Vytvoří tady muzeum dvojčat."

„Muzeum dvojčat?" objeví se zděšení v očích i tváři židovského lékaře.

„No jasně. Nejprve je řádně a hodně důkladně vyšetří. Pak na nich provede nějaký testy. Nakonec je bude pitvat, vyvrhne je, nechá je vycpat a pak je zařadí mezi svoje exponáty. Postaví mu na to hned celej barák, z toho grantu," vyfoukne kouř esesák, pak už se neudrží a začne se chlámat, „Kdyby ses viděl," plácá se do stehen, „Kdyby ses viděl. Jak se tváříš."

„Jak se mám asi tvářit, když …," zakňourá Daniel, pak se pátravě na svého šéfa podívá, „Nebo snad … jen žertujete? Nebude to muzeum?" dívá se hodně nejistě.

„Tys mi na to vážně skočil? Na to muzeum dvojčat?" dobře se baví Schröder.

„Tak nebude snad zkoumat, ta dvojčata?"

„To se ví, že bude. A nejen dvojčata. Ale to muzeum, to jejich vycpávání … tys tomu vážně uvěřil?" směje se Johann.

„Pane doktore, tady je přece možné všechno," zaúpí Edelstein, „Když se rozhodnete tady vězně vycpávat, tak kdo vám v tom zabrání?"

„No to máš pravdu, asi nikdo," zvážní trochu esesák.

„Ten pan doktor Mengele, jaký teda dostal grant?"

„Dostal dokonce dva, jak se mi zmínil. Jeden se týká specifické bílkovinné struktury a druhej výzkumu barvy vočí. Takže vycpávání dvojčat tam nepatří," objeví se zase úšklebek na tváři nácka.

„To je dost obecné …"

„Tak se ho zeptej sám, až s ním budeš zase mluvit, nebo spolupracovat," pokrčí rameny Johann, „Pokud vím, tak je dost sdílnej, rád se vo tom baví. Přestaň se už bát vo ty svoje dvojčata a pojďme se věnovat našim věcem."

„Jistě, pane doktore."

„Stejně ti to pořád vrtá hlavou, co?"

„Je přece logické, když má bratr strach o své sourozence. Ano, bojím se o ně. Mám strach, co s nimi pan doktor Mengele bude dělat. Uznávám, chová se k nim velmi hezky, dává jim i bonbóny, nebo čokoládu, pokud vím. Ale kam až zajdou jeho výzkumy?"

„Mluvil jsem s ním, a určitě je nemá v úmyslu zabít, jen proto, aby je mohl pitvat. Pitva by připadala v úvahu, jen kdyby umřeli, na nějakou nemoc. I přes zvýšenou péči, který by se jim jistě dostalo. Tak přestaň vidět všechno černě. Mimochodem, ta tvoje dvojčata mají díky němu tak velkou vochranu, jakou nikdy neměla. Všechny tam upozorňoval, že jim nikdo nesmí ublížit, protože jsou to jeho pacienti. Tak už přestaň vyšilovat a snad konečně můžeme začít vážně pracovat."

„Pane doktore, maximálně se snažím, aby se moje osobní starosti neprojevovaly v kvalitě mojí práce."

„Tvoje vosobní starosti!" houkne Schröder, „Jaký ty máš vosobní starosti? Víš ty, kolik jinejch vězňů by chtělo mít takový vosobní starosti, jaký máš ty? Nejen, že si tady tohle užíváš," opíše rukou místnost, „ale ještě si chodíš zašukat na ten druhej uzavřenej blok. Kdyby to udělal někdo z normálních vězňů, tak za to voba dostanou kulku. Tak si ty kecy nech."

„Pane doktore, co jsem udělal špatně? Čím jsem vás rozzlobil?"

„Copak říkám, že se zlobím?"

„Pane doktore, vše, co říkáte, je naprostá pravda. Kdyby nebylo vás, určitě bych už nežil, ani já, ani moji sourozenci. Zachránil jste nás před téměř jistou smrtí. Jen díky svému místu u vás jsem získal další protekci. Jsem si toho dobře vědom. Snažím se svou vděčnost prokázat, svou prací. Prosím, pokud něco dělám špatně, tak mi to řekněte, pokusím se to napravit," říká lehce emotivním hlasem židovský lékař.

„Já ti nevytýkám, co děláš," zavrtí hlavou Johann, „Jen mě sere, že neprojevuješ větší nadšení. Dyť přichází to, na čem jsme tady víc než rok pracovali. Jen se podívej, co tady teď máme. Co už jsme tady vybudovali, co už jsme získali. A teď máme i ten grant."

„Říkáte máme, pane doktore, ale já jsem jen vězeň …"

„Vězeň. To sme přece už taky probírali. No jasně, máš tady vomezenej pohyb, musíš na ty posraný apely, což se dá taky zařídit, jak už jsem ti dřív předvedl. No a co ti dál chybí? Když si můžeš čas vod času zaskočit zašukat? No? Ještě díky tomu žijou i ty tvoji bratři. A nezačínej něco vo svobodě, když už si měl bejt dávno mrtvej, a pak by sis tu svobodu mohl strčit leda tak do prdele. Tak co ti chybí k tomu, abys tady mohl dělat vědeckou práci? No?"

„Asi nic, pane doktore," nechce odporovat vězeň.

„No tak vidíš," vyštěkne Schröder, pak se ale jeho výraz změní, „Danieli, kurva, myslel jsem si, že to už chápeš. Tuhle historickou příležitost. Já vím, nelíbí se ti to, ale tak už kurva ten fakt přijmi. Pro některý magory je tohle jen likvidační tábor, ve kterým řeší tu vaši konečnou

votázku. Chtějí vás tady zlikvidovat. Ale pro nás, pro vědce, je přece tohle vohromná vědecká laboratoř. Bez jakýchkoli vomezení. A co se týká těch vězňů, stejně tady mají umřít, takže pokud někdo z nich náhodou při nějakým experimentu zajde, tak co se změní? Chcípnul by stejně. A ty to dobře víš. Tak se už dokaž nad ty pozemský věci povznýst a začni myslet jako skutečnej vědec. Tohle po tobě chci. Tohle mi na tobě sere. Máme tady tu historickou příležitost. Proto říkám my, nejen já, protože jsem si tě vybral, vypiplal, do prdele."

„Historická příležitost … myslíte tím, že by po mně mohlo něco zůstat? Něco jako odkaz lidstvu, kdybychom tady třeba vyvinuli nějaký lék? Posunuli nějaký výzkum významně dál? Učinili nějaký významný objev, v medicíně? Že bych potom nežil nadarmo?"

„Co to zase žvaníš vo vodkazu? Já se z tebe fakt poseru. Mám ti to snad dát písemně, že tě nechci nakonec nechat zabít? Co? Di s tím už vážně do prdele," mávne rukou kapitán, „Vlastně se sám divím, proč mám s tebou takovou trpělivost. Co by dalo jinejch posranejch žiďáckejch doktorů za to, kdybych jim dal tu tvoji pozici," mračí se, pak se ale rozesměje, „Ale ne, dneska mám dobrou náladu, a žádnej posranej Žid mi jí nezkazí."

„Pane doktore, moc se omlouvám, ale asi nedokáži dobře předstírat nadšení. Vy všechno vidíte jen ze svého úhlu pohledu. Ze svého postavení, kdy jste tu skoro jako Bůh. Já jsem v postavení zcela opačném, vždyť mě můžete jedním lusknutím prstu odsoudit k smrti."

„Připadám ti jako Bůh?"

„Skoro, pane doktore. Vždyť vy také rozhodujete o tom, kdo bude žít, kdo zemře. Není nic, co byste tady nemohl udělat. Pokud se rozhodnete. Co na tom, když necháte zabít deset vězňů, ale třeba i sto, dvě stovky. Jen se změní jejich statut v písárně, z doposud živých na mrtvé."

„Tak v jednom máš pravdu, a to už se trochu dotýká i nás," usmívá se stále Johann, „Totiž v tom, že tady máme skoro nevomezený možnosti. No jasně, musíme naplnit ten grant, ty dohody s farmaceutickejma firmama, s armádou. Ale na druhý straně, můžeme tady provádět i jiný výzkumy, který nás napadnou, který budeme považovat za zásadní, potřebný, nebo nás prostě jen budou zajímat. Řekni, kdo kdy měl v historii takový nevomezený možnosti?"

„Nikdo, pane doktore."

„Přesně tak. Když si řekneme, budeme mít tolik subjektů na zkoumání, kolik budeme potřebovat. Ženy, muže, starý, mladý, ale třeba i děti, když uznáme za vhodný. A ke všemu tady máme hodně dobrej tým, který se vzájemně může podporovat."

„Tým? Koho máte na mysli?" je hodně zdrchaný Edelstein, vše co jeho šéf říká, je bohužel svatá pravda. Může si ukázat na kteréhokoli vězně či vězeňkyni, a do hodiny ji má tady na svém oddělení, nebo na bloku deset. Může si zajít k transportu na rampu a vybrat si kolik bude chtít dětí, jakéhokoli věku a pohlaví. Ještě může tvrdit, že jim tím zachránil život, neboť je vlastně vytáhl z plynové komory. Ale copak si neuvědomuje, jak je to celé zvrácené, strašné?

„Myslím tím teď nás, německý doktory. Každej z nás si taky buduje svůj vězeňskej tým. Myslím tým lékařů, ty lapiduchové nebo sestry, laborantky, to už není tak podstatný. Může tady brzo bejt vlastně vobrovský vědecký pracoviště, s desítkama lékařů. Co s desítkami, se stovkama. Dobře víš, že se vytahujou židovský lékaři, při tý selekci, i když jsou třeba starší, a na tu namáhavou práci v komandech by nestačili."

„Myslíte si, pane doktore, že třeba doktor Schumann a doktor Clauberg spolu úzce spolupracují?"

„No tak ty dva asi zrovna ne," zasměje se Johann, „Ale my s nima jo. Konec konců, neposílal jsem tě k nim pro nic za nic. Taky pro nic za nic nechodíš na to pracoviště toho Hygienickýho institutu. Ale už tu máme hodně, a k tomu ještě to pracoviště v Rajsku, no a pak napojení na university nebo jiný vědecký pracoviště. I v jinejch táborech se dělá výzkum, ale podle mýho, nikde to není a nikde to nebude tak veliký, jako tady. Právě třeba vo tom jsme se včera večer bavili, s Josefem."

„Myslíte doktora Mengeleho?“

„Jasně. Cejtí to jako já. Ale i další, z nichž mnohý znáš vosobně. Máme možnost si každej dělat ten svůj výzkum, a přitom se navzájem vobohacovat. A taky můžeme zkoumat i další, co není v těch oficiálních grantech, v těch programech, co si vod nás žádá třeba Himmler. Tohle se ti snažím vysvětlit, a snažím se tě přimět, abys tak na to koukal. Vo nutnosti určitejch vobětí jsme mluvili. Mockrát, takže to nebudu vopakovat. Víš ty, jak já to vidím?“

„Snažím se vás pochopit, pane doktore,“ tváří se nešťastně Daniel.

„No jen jestli. Ale víš, jak to vidím? Tohle všechno, to, co je kolem nás, je jedna velká laboratoř. Máme tu, na co si vzpomeneš. Epidemický nemoce, různý zhoubný onemocnění, vzorky vobou pohlaví a každýho věku. A nemoce, co se tu snad nevyskytujou, si můžeme kdykoli vyvolat. Ty ses díky mně vocitnul na tý straně, pro kterou ta laboratoř tady poskytuje nevomezený možnosti. Mohls zůstat na tý druhý, a už bejt jako popel někde rozprášenej. Ale teď máš neskutečnou příležitost, vzhledem k tvýmu věku, tvýmu předchozímu vzdělání. Neskutečnou příležitost, kterou jednou využiješ, a budeš mi za to znovu vděčnej. Nejen za záchranu života, ale i za to, co se tady naučíš, co tady získáš.“

„Vy si vážně myslíte, pane doktore, že tady neumřu?“

„Já vím,“ tváří se kupodivu smířlivě Schröder, „ty si myslíš, že tě jen chlácholím, že se tě tím snažím motivovat. Ale není to tak. Máš kliku, že seš doktor, a že budeš v tom programu. Mysli si, co chceš, ale já nemám v úmyslu tě nakonec nechat zabít, vo čemž seš nepochybně přesvědčenej. Ale jedno bych strašně moc chtěl, ačkoli vím, že tohle nemůže přijít žádným vynucením, ani kdybych tě nechal mučit, ani kdybych před tebou nechal rozkrájet nějakýho toho tvýho bratříčka.“

„Co byste si přál, pane doktore?“ ptá se stísněným hlasem Daniel.

„Chtěl bych, abys nebyl jen tím svědomitým a pečlivým doktorem, což teda bezpochyby seš. To neříkám jenom já, ale i moji kolegové. Tohle ti nikdo nebere. Ani tvoje dedukční schopnosti, vytváření bezvadnejch zpráv. Jenže já bych chtěl, abys k tomu přidal svoji vlastní iniciativu. To nadšení, co u tebe postrádám. Pro tu naši věc. Já vím, seš pořád jen Žid, ale nato já seru. Seru na tuhle posranou válku, když to chceš slyšet. Už jsem toho udělal dost, pro říši. Teď chci dělat především vědeckou práci, jako lékař, vědec, ne nějakej kat, co tady řeší tu konečnou votázku, v rámci totální války, kterou vám Židům říše vyhlásila. Chci se tady věnovat medicíně, výzkumu, vědě. A počítám, že k tomu využiju i vás, židovskejch lékařů.“

„Máte tu i další povinnosti, například při těch speciálních akcích, tam u vlaku, nebo u těch komor, při poravách, mučení …“

„No jo,“ zatváří se Schröder otráveně, „Toho se nezbavím, bohužel. Ale tady, tady to musí bejt jiný. Chci bezvadně fungující voddělení, rozumíš?“

„Ano, pane doktore.“

„Danieli, tak už to pochop,“ vytáhne další cigaretu esesák, nabídne ji vězni a sám si také jednu vezme, nechá si připálit, „Přetaň se tomu už bránit. Začni se chovat jako skutečnej vědec. My jsme ta elita, ta, co může světu něco dát. Ne ty bezduchý hovada, co maj vychozený tak leda pár tříd. Nebo ty fanatici, s těma svejma rasovejma votázkama. Lidí je všude jako sraček, a kolik z nich má nějakou skutečnou kvalitu? No? Jen hrstka, ta elita. Ty další, ty ber jen jako spotřební materiál.“

„Teď mluvíte o jakém národu, pane doktore?“

„Vo všech. V každým je elita a pak ten póvl. Uznávám, tady je to jiný. Tady jsou ty vaši, především. No jo, je ta zkurvená válka, my to nevymysleli. My prostě jen využijeme tý historický příležitosti.“

„Možná by z některého z těch dětí, co umřou v plynových komorách, také vyrostla elita. Vědec, co by objevil lék … Pane doktore, nejsem si jistý," podívá se pátravě Edelstein, „chcete, abych vám přikyvoval, nebo chcete, abych řekl svůj názor?"

„A co je podle tebe lepší?"

„Pokud mám jen přikyvovat, tak to učiním. Ale pokud mluvíte o vědě, není ta právě o konfrontaci různých názorů? Z těch rozporů pak může něco vzejít."

„Nechci tady jako vedoucího lékaře tupý hovado, co mi jen přikyvuje," zavrtí hlavou Schröder, „A už vůbec ne v nějakejch vodbornejch problémech. Ale jedno je jasně daný, a nic na tom nezmění nějaký tvoje jiný názory. My tuhle historickou příležitost využijeme, ať se ti to líbí nebo ne. Bylo by fajn, kdybys to pochopil a začal se chovat jako vědec. Ale neposeru se, když si budeš jen plnit svoje povinnosti, dobře povedeš tohle naše oddělení. Nakonec, máme spoustu času, abys prozřel, abys pochopil."

„Spoustu času …"

„Počítám s tím, že by tady ten výzkum měl trvat tak dva roky. Pak bych si chtěl vybudovat tu vlastní kliniku, a tam mnohý aplikovat. No a s tebou počítám, jak tady ty dva roky, jako s tím vedoucím lékařem, tak i potom, v tý mojí soukromý praxi. Jak to zařídím, to už není tvoje starost. Když tady vytvoříme skvělej tým, možná si vezmu i další, ale to zatím nevím, slibuju to jen tobě. A taky, že si tam budeš moct vzít tu svoji, jako zdravotní sestru. Do tý doby ti jí Bruno vohlídá, na tom jsme se domluvili. Mimochodem, taky vo tobě mluvil dobře, teda po vodborný stránce," hovoří Schröder velmi přesvědčivě, když líčí budoucnost, až by mu skoro vězeň uvěřil.

„Co přesně po mně chcete, pane doktore? Budu se všemožně snažit vám vyhovět, i když třeba některé vaše názory tak zcela nesdílím."

„Pochopitelně. S tím počítám a to prozatím stačí. A víš co? Udělej kafe, než se pustíme do těch organizačních věcí," zdá se být esesák srozuměný, že jeho vězeň bude plnit pokyny, ale stále ještě nebude horovat pro výzkum na lidech.

Edelstein jde splnit rozkaz, mezitím se jeho šéf vyptává na konkrétní věci kolem probíhajícího testování léků. Až když oba mají kávu a zase sedí proti sobě u pracovního stolu, vrátí se k hlavnímu bodu dnešního dne.

„Tak, doktůrku, jak jsem ti už řekl, tak se tohle naše voddělení rozroste. Mám nějaký představy, na jeho strukturu, vobsazení personálem, ale rád si poslechnu i tvoje názory. Tady nejde vo žádnou ideologii, ani žádný principy, tady jde vo to, aby to co nejlíp fungovalo," odkládá Johann hrneček s černým mokem.

„Rozumím, pane doktore. Určitě budu o všem přemýšlet. Sdělíte mi svoje představy?"

„Pochopitelně, proto jsem tady. Tak jak už jsem začal, než jsme začali řešit ty hovadiny, tak si myslím, že by tady mělo vzniknout několik voddělení. Nebo sekcí, je jedno, jak tomu budeme říkat. První by měla zahrnovat infekční pacienty, ty, co už tady máme, a ty, co tady ještě budeme mít. Možná by šla ještě rozdělit, na ty běžný infekční, a na ty kolem jaterních vonemocnění, teda i různejch hepatitit. To ještě musíme uvážit. Další sekce by se měla týkat těch výzkumů pro armádu, teda těch neinfekčních, jako jsou ty popáleniny, záněty a podobně. No a pak bych navrhoval ještě jedno, takovou všehochuť, kde bysme mohli testovat to vostatní, co není třeba součástí toho grantu, ale budou to naše zájmy."

„Naše zájmy?"

„No jasně, moje i tvoje. Nebráním se tomu, abys i ty přišel s nějakým nápadem. Proč nepodpořit i to, co třeba zajímá tebe. Nebo zase mě. Je dost dalších voblastí, co se dá zkoumat. Sice nato třeba mají grant jinde, nebo to jinde zkoumaj …"

„Myslíte v jiných táborech?"

„Jasně, snad si nemyslíš, že je to jen tady. I ta armáda má další výzkumy, v jinejch táborech jsou tak trochu naši konkurenti. Například výzkum s podchlazením organismu, to je taky zajímavý,

ale dělaj to už jinde, takže tohle nám oficiálně nepodpořej. Což ale neznamená, že bysme v tom nemohli bádat."

„Chcete zkoumat podchlazování organismu?"

„To říkám jen jako příklad. Teď nevím, taky bude záležet, jak pohneme s tím, co máme dělat oficiálně. Ale beru tě za slovo, vážně není nic, co bysme tady nemohli zkoumat. Tak nějak bokem. Tam bysme mohli, teda v tý sekci, tam bysme mohli mít takový speciální případy."

„Opravdu není žádné omezení, pane doktore?"

„Co si myslíš?"

„Myslím si, že není," sklopí hlavu Edelstein.

„Není, ale ani pro tebe. Když se rozhodneš pro nějakej výzkum, tak tě podpořím. Zajistím ti vhodný subjekty. Teda tady budeme mít jen mužský pacienty, ale není problém se domluvit, třeba s Horstem, nebo Carlem, nebo i Eduardem, a umístit na blok deset ženský, pokud je budeme potřebovat."

„Raději bych se držel toho, s čím přijdete vy, pane doktore."

„Třeba časem změníš názor," pokrčí rameny Schröder, „Třeba tě to víc chytne. A když ne, taky se z toho neposeru. Tak co, máš na tu strukturu našeho oddělení jinej názor?"

„Zdá se mi být logická, tak jak ji navrhujete. Spíš bych doporučoval ten návrh, kdy by se i infekční oddělení, nebo tedy sekce, oddělily. Aby se nám pacienti navzájem nenakazili. Tomu asi zcela nezabráníme, ale nezdá se mi vhodné mít pohromadě třeba pacienty s hepatitidou a tyfem."

„S tím souhlasím. Tak dvě infekční sekce, další pro ty pokusy pro armádu, těma neinfekčníma, no a to naše vlastní, speciální. Nebo tam můžeme zatím dát nějakou část, pro tu armádu. To znamená čtyři sekce. Minimálně dvě stě pacientů, možná časem i víc. Vytipovat vhodný prostory, kde budou ty sekce, nebo teda kde budou ležet ti pacienti. Třeba i rozdělit tu větší ložnici, to nebude problém. No a pak personál, co to bude zajišťovat."

„Ten personál si představujete jak, pane doktore?"

„Tak jedno je jistota. Šéfem jsem já, a ty seš vedoucím vězeňským lékařem. Ty další, ty budou dělat to, co budeme my chtít. Asi každá sekce by měla mít svýho lékaře, minimálně jednoho. Pokud tam bude víc pacošů, tak třeba i dva, tři. To můžeme rozhodnout časem. Písaře už máme, fotografa taky. I poslíčka jsem nechal naživu. Ale budou třeba i další zdravotníci. Můžeme je pochopitelně dobírat postupně, podle potřeby. Někdo by měl bejt jejich šéfem, něco jako předákem. Až jich bude víc."

„Budujeme tady vlastně klasickou strukturu, v nemocničním zařízení."

„Jasně, jak jinak. Možná by stála zato i různá profese, těch doktorů. Třeba by se hodil i nějakej chirurg, ten polskej řezník je vytížej."

„Budeme tady provádět operace?" ptá se hodně opatrně Edelstein.

„Co já vím?" pokrčí rameny Schröder, „Minimálně nějaký pitvy, určitě mnohý z toho infekčního oddělení, nebo těch dvou sekcí, tak mnohý zkapou. Ale třeba bude potřeba operovat i různý abscesy, řešit vážný záněty. Vím, seš dost šikovnej, ale chirurg nejseš. Taky to máš řídit, dělat hlavně vědeckou práci, na tu běžnou musíme mít vhodný doktory."

„Chcete snad uspořádat konkurs, jako v klasické nemocnici?"

„Přesně to mě napadlo," překvapí tazatele Johann, „Můžeme si sem pozvat, koho chceme, teda s výjimkou těch, co už uchvátil nějakej náš kolega. Tebe mi taky nikdo nebere, i když třeba Josef by vo tebe stál, ale asi i Horst a Carl. No tak především z těch, co nejsou nikde vázaný, nebo co sem ještě budou přicházet. I doktorskej tým můžeme průběžně posilovat."

„Chcete postupovat opravdu velkoryse."

„No to si piš. A víš, co je moc důležitý, teda pro tebe?"

„Pro mě?"

„No jasně. Ty tomu budeš šéfovat. Budeš je mít pod palcem. Budou tě poslouchat. Vytvoříme si takovou malou nemocnici, výzkumný pracoviště, v rámci tohodle bloku. Už jsme ho dost uchvátili, pro sebe," zasměje se rozpustile kapitán, „Ale pořád se jde rozpínat, i když zatím nám asi ty prostory budou stačit. K tomu budeme využívat i jiný místa, když bude potřeba. Třeba i na tom bloku deset. To je taky domluvený. Kromě toho Hygienickýho ústavu, co nám zajistí testování vzorků, můžeme využívat i ty rentgeny, co tam maj, a docela kvalitní."

„Bude to tedy určitým způsobem propojené."

„Určitě. Můžeme využít i další zařízení, třeba v tom vedlejším táboře, je tam teď sekce bé dva, a tam je novej nemocniční blok. Ale hlavní stanoviště budeme mít tady. Většina mejch kolegů tě zná, to jsem taky záměrně zařídil, budou tě brát, jako šéfa toho mýho voddělení, vězeňskýho, pochopitelně. Ale i voni se snad k tobě chovaj normálně."

„Nestěžuji si, pane doktore. Jen mi není úplně jasný pojem normálně."

„Myslím brát tě víc jako ke kolegu lékaře, než jako vězně. Ale Horst i Carl tě berou, myslím si, že i Josef, konec konců i Heinz. I Eduard tě respektuje, jako doktora a vedoucího tady. Počítám pochopitelně, že i nadále budeme tak nějak volně spolupracovat."

„Volně spolupracovat … pane doktore, pokud tady bude na dvě stě pacientů, možná i víc, všechny ty výzkumy, o kterých jsme mluvili, bude tady hrozné množství práce. Nejsem si jistý, zda bych zvládal další spolupráci, s vašimi kolegy."

„Špatně si mě pochopil. Nemyslím spolupráci, jakože bys třeba něco dělal, pro ně. Myslím tím vzájemnou informovanost. Vod nich vo těch jejich výzkumech, vod nás zase vo těch našich. Každej si nahoru budeme vykazovat to svoje, nebudeme se navzájem připravovat vo zásluhy. Ale můžeme se vobohatit, vo jejich výsledky. Tak to myslím."

„Už rozumím. Ale je tu podstatně víc lékařů, než o kterých jste mluvil."

„To jo, uvidíme, na čem budou pracovat. Ale tyhle tady maj svoje voddělení, nebo budou brzo mít, jako třeba Josef. Ten si ho chce vybudovat tam v tom vedlejším táboře. Což ale neznamená, že nebude někdy působit i tady, nebo na tý desítce. A pro nás to zase neznamená, že se někdy nepodíváme tam vedle."

„Pro vás to jistě není problém …"

„Ani pro tebe. Buď tam můžeš zajet se mnou, nebo s někým z nich, nebo třeba i s Kurtem. To se dá zařídit. Jasně, pořád seš vězeň, a tak je tvůj pohyb vomezenej, ale není důvod, proč bys nemohl navštívit ten druhej tábor, když si to teda bude vyžadovat ten výzkum. Tak co tomu říkáš?"

„Máte všechno velmi precizně promyšlený."

„To rád slyším. Taková upřímná chvála," ušklíbne se Johann.

„Neříkám to jen proto, že to chcete slyšet, pane doktore," zavrtí hlavou Daniel.

„Určitě? No dobrá, budu ti věřit. Podívej, je konec srpna, do poloviny září to chci rozjet. Máme tak čtrnáct dní, abysme to připravili. Ložnice, personál, program na ty výzkumy. Materiál zařídím já, vhodný pacienty taky. No a na tom výběru personálu, na tom se dohodneme."

„Děkuji vám za důvěru."

„Tak na to nezapomínej," podívá se velmi důrazně kapitán, „Máš pravdu, hodně na tebe spoléhám. Je v tobě něco, co mě zaujalo. Možná ani sám nevíš, že to v tobě je. Vybudoval sis tady moc dobrý postavení, tak si ho něčím neposer."

„Moje postavení … když už o něm mluvíte, pane doktore, jaké je vlastně moje postavení? Kdo mě může úkolovat, kdo o mně rozhoduje? Jsou tady i jiní důstojníci SS, další lékaři …"

„No, tak tohle jsme si už taky vyříkali, a rovnou u velitele tábora. V tom nám všem hodně pomohl Eduard. Byl dost tvrdej, i na to posraný politický voddělení, tam ty mu nemůžou přijít na jméno. Ale i my další jsme ho podpořili, i svejma konexema. Je taková dohoda, vlastně dvě dohody. Ta první, vobecná. Nemocniční personál, ten je tady i v dalších táborech výhradně věcí doktorů. Teda se nám do nich nebudou srát jiný důstojníci a tak. No a pak je tu druhá dohoda, mezi

náma. Za jednotlivý nemocniční bloky, respektive voddělení, si zodpovídaj ty, co jim šéfujou. No a pak jsou tady ještě ty experimentální bloky, a to se nám dobře vodůvodňovalo, tím zájmem z nejvyšších míst. Takže nepřipadá v úvahu, aby sem vniknul nějakej pablb, a třeba nám vyselektoval naše pacienty a poslal nám je do plynu."

„Tohle je moc významné, pane doktore. Ale co já osobně?"

„Tak pořád seš především vězeň," zasměje se Schröder.

„Na to rozhodně nezapomínám."

„No to je dobře. Ale vážně. Všichni budou respektovat, že patříš do mýho týmu. Jako já budu respektovat týmy dalších. Myslím tím vězeňskýho personálu. Pochopitelně naším šéfem je Eduard, ale to je rozumnej chlap, s tím nebudou problémy. Navopak, von vás židovský doktory dost hájil a vlastně taky chrání. Jasně, musíš se chovat jako vězeň, když třeba potkáš nějakýho důstojníka, ale i člena SS vobecně. Ale ten statut doktora, a ještě vedoucího našeho voddělení, to tě dost chrání. Pochopitelně nesmíš něco fatálně posrat, ale nato seš snad dost chytrej, abys něco takovýho neudělal."

„Co tady na bloku?"

„Co by jako mělo bejt? Votravuje tě snad někdo?"

„Ne, nezdá se …"

„No tak vidíš. Seš svým způsobem vězeňskej funkcionář, hodně prominentní vězeň. Máš tenhle svůj kutloch, a pod sebou další personál. Nebo se snad nějaký to hovado, dozorce, kápo, nebo někdo z vojáků, chová se snad k tobě nějak špatně?" podívá se pátravě Johann.

„Ne, pane doktore, opravdu si nemohu stěžovat. Celé naše oddělení nechávají být, ani na apelech nás nikdo nemlátí. Maximálně zařve, ale to je v pořádku."

„No to rád slyším. Tohle je ale i dost zásluha Eduarda, to se musí nechat. Ale jedno si uvědom, spolu s těma privilegiem je svázaná i zodpovědnost. Za personál, za tohle voddělení, za ty naše výzkumy. Máš právo chodit volně tady po táboře, a taky na ten blok deset. Vlastně kdy se ti zlíbí. Ale to už děláš, jak vím. Tak nezapomínej na tu svou zodpovědnost, za ten náš projekt."

„Jsem připravený si všech svých povinností dostát, pane doktore."

„Já ti věřím. Možná to časem nebudeš dělat jen z donucení, ale protože pochopíš, že je to tak správně. Pochopitelně, pokud by si někdo neplnil co má, tak máš právo ho potrestat."

„Měl bych snad někoho bít?"

„Ale prosím tě. Copak jsme nějaký hovada? I na to máme svoje lidi. Jasně, můžeš nechat zbít ten personál, když to uznáš za vhodný, ale trestem pro ně bude i to, když je vyhodíš. Tady se vůbec nemaj špatně, tak ať si toho vážej."

„Myslím si, pane doktore, že si to všichni uvědomují. Včetně mě."

„Tak víš co? Když tak dobře souzníme, to by chtělo přípitek, ne? Na novej začátek, na ten náš program. Ten grant. Co říkáš?"

„Je dost málo hodin …"

„Však nás jeden panák nepoloží, ne?" zasměje se Johann, „No tak, nalejvej. Byl by hřích si na tohle nepřipít. No a pak se začneme zabejvat detaily. A taky uděláme inspekci, podíváme se na ty pacienty, co tady zatím máme," natáhne ruku se skleničkou.

JEDENÁCTÁ KAPITOLA

NOVÉ PŘÍRŮSTKY

Daniel Edelstein sedí na své židli a pozoruje, jak se mu utěšeně jeho kutloch zaplňuje. Právě si svolal poradu svého podřízeného personálu. Po jeho levé ruce stojí Joseph, jeho bratr, co zastává funkci písaře, po pravé pak Avi Libek, kterého pověřil vedením pomocného personálu. Ten má také na starosti fotografování, tedy i správu tomu určených prostor, zařízení, materiálu.

Od dnešního dne se jeho podřízení poněkud rozrostli. Podle dohod, které učinil s doktorem Schröderem. Nemá vůbec radost z jeho grantu, který bude znamenat utrpení pro další desítky vězňů, spíše stovky vězňů, kteří se tady postupně vystřídají. Někteří tu pobudou jen určitý čas, dokud je nevyléčí či dokud neskončí s pokusy na nich. Bohužel však mnozí odsud neodejdou po svých, ale budou odsud putovat do některého z krematorií, co se nacházejí na okraji druhého tábora v Birkenau.

Ani v dalších obličejích nevidí žádnou radost, i když si jistě všichni uvědomují, jakou šanci dostávají pro své přežití. Pokud už ne přímo přežití, tak alespoň se jim tady výrazně prodlužuje doba, kdy tu smějí zůstat naživu. Kromě toho jsou tady v nepochybném závětří, chráněni před hrůzami tohoto tábora. Což už bohužel neplatí pro jejich pacienty, kteří tu naopak hrůzné okamžiky budou prožívat. Ačkoli i jim tohle místo poskytuje jistou ochranu, neboť nehrozí, že by je tu někdo selektoval a poslal do plynu, byť třeba budou vážně nemocní. Naopak, budou se je tady snažit léčit, asi s různým úspěchem.

Bohužel se nevyhnou tomu, aby někoho úmyslně nenakazili, aby u někoho záměrně nevyvolali zánět, popáleniny, a kdoví co všechno nakonec napadne skutečného šéfa tohoto experimentálního oddělení. On si opravdu může vymyslet jakýkoli výzkum, jedno jak zhovadilý, a pak ho také realizovat, bez ohledu na strádání a ztráty pacientů. Vězeňský personál mu za poskytnutí zdejšího útočiště musí v těchto zvrácenostech pomáhat. Což je také jeden z důvodů, který způsobuje smutný výraz v jejich tvářích. Tím druhým je fakt, že většina tady v táboře ztratila mnoho svých blízkých, viděla hodně hrůz, a za třetí se nad všemi stále vznáší přízrak vlastní smrti. Dle přijatého řešení židovské otázky jejich vězniteli, tady mají všichni zemřít, na tom sebelepší pracovní místo nic nemění. To pak těžko dokáže někdo hledět do budoucnosti s optimismem.

Daniel si své podřízené nenápadně prohlíží, u mnohých, zvláště těch nových, cítí značnou nedůvěru, asi i strach z jeho osoby. Je tady všeobecně známé, jaké se těší přízni doktora Schrödera, se kterým tady občas chlastá, to se utajit nedá, a také i další němečtí doktoři ho dost berou. Možná ho jeho podřízení považují za kolaboranta, v každém případě za osobu, která má možnost o nich rozhodnout, nechat je potrestat, vyhodit je odsud.

Neměl si je svolávat sem, uvědomí si, tady je na takové porady málo místa. Tísní se tu málem jak ti lidé v plynových komorách, napadne ho, a zachvěje se při té myšlence. Snad ale vybrali dobře, respektive ten výběr mu nikdo neodpáře, Johann dal hodně na jeho doporučení, s některými adepty skoro nemluvil, zvláště z vězeňského personálu.

Naopak výběr doktorů byl opravdovým konkursem, nejprve se s doktorem Schröderem sešel nad osobními papíry desítek lékařů, z nich vytipovali ty, co se jim zdáli příhodní, a ty si sem pak nechali přivést. Jednali s nimi dost z patra, hlavně kapitán, ale oba se z nich snažili vytáhnout jejich zkušenosti, jejich kvalifikaci, a také odhadnout jejich povahy. To však šlo jen velmi těžce, protože všichni měli značný strach, zpočátku vůbec netušili, proč jsou tady, někteří se možná obávali nejhoršího. Ale i potom přetrvával respekt a nedůvěra, proto se jistě nikdo z nich neprojevil otevřeně. Nicméně si vybrali, s tím, že mohou za nějaký čas svoje rozhodnutí přehodnotit, případně tým ještě doplnit, podle potřeby.

Doktor Yosif Dykstein

Co se týká lékařského obsazení, struktura je následující. Šéfem je pochopitelně třiatřicetiletý SS-Hauptsturmfüfrer Johann Schröder. Vedoucím lékařem pak sedmadvacetiletý Daniel Edelstein. Ti se rozhodli oddělení rozdělit na čtyři sekce.

Sekce A značí infekční oddělení jedna, a pacienty tam má na starosti třiapadesátiletý Ephaim Abramovich. Sice u něj měl doktor Schröder zpočátku značné pochyby, ale promluvil si s ním, a musel uznat jeho odborné kvality. Dokonce byl velmi mile překvapen, kolik znalostí a zkušeností s různými epidemiologickými onemocněními má, především těch, co vycházejí ze špatné hygieny. Horší to je s jeho psychickým stavem, dokonce se Ephaim u pohovoru málem zhroutil, a začal mluvit o své rodině, která skončila v plynu, a také o svém synovi a dceři, kteří jsou snad ještě naživu, někde ve vedlejším táboře, ale on o nich nic neví. Nakonec Daniel navrhl, že by se jim mohli pokusit zajistit přeložení do lepších komand, a Johann na to kývl, pod vlivem dobrého dojmu, který na něj starý zkušený praktik učinil.

Pro sekci B, což má být druhým infekčním oddělením, především jaterních onemocnění, získali také velmi zkušeného lékaře. V konkursu uspěl osmapadesátiletý Yosif Dykstein. I on má bohaté zkušenosti s infekčními onemocněními a dokonce právě s různými typy žloutenek. Sice je poněkud skleslý a zamlklý, neboť přišel při selekci o celou svou rodinu, ale odborný profil má skvělý. Proto se ho rozhodli vyzkoušet, pokud se osvědčí, tak zůstane, pokud u něho převáží malomyslnost a apatie, tak ho pošlou na běžný nemocniční blok a budou hledat náhradu.

V sekci C mají být hospitalizováni pacienti s různými záněty a popáleninami, což je další z oblastí, na jejímž výzkumu má zájem armáda. Pro toto oddělení získali rovněž odborníka, který se popáleninami již dříve zabýval, byť přímo jeho specializace to není. Jde o dvaačtyřicetiletého Reuvena Bermana. Je také strašně zdrchaný, při selekci šla do plynu jeho nemocná manželka i tři jejich malé děti, zabili i další členy jeho rodiny, rodiče, strýce, tetu. Ale stejně jako Yosif o tom nechtěl mluvit, což všichni tady respektují.

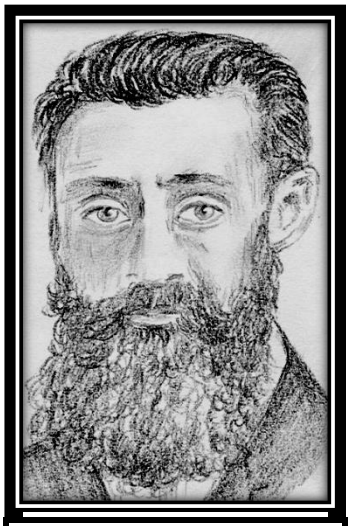

Doktor Reuven Berman

Sekce D má mít ve vínku zvláštní experimenty, jak pro armádu, tak ty, co teprve vymyslí. Zde se shodli, že by bylo nejlepší, kdyby sem získali chirurga. Pak jednoho našli, podobně zoufalého jako jeho další kolegové, neboť jeho manželka zůstala na špatné straně s malým synkem a dcerkou, stejně jako jeho i její rodiče. Někde snad má mít v táboře sestru a švagra, ale ani on v tomto nebyl příliš sdílný. Také se uzavírá do sebe. Ale čtyřiatřicetilý Jodel Czapnik se může přes svůj věk pochlubit velmi zajímavým oborným profilem. Dostal i slib, velmi mlhavý, že když se osvědčí, mohou se přimluvit za jeho sestru a švagra, co jsou snad ještě naživu.

Více doktorů zatím nepřišlo, pro první fázi je počet dostatečný, a další mohou přibrat později, i s potřebnou odborností, která vyplyne z prováděných experimentů. Daniel se ke svým kolegům snaží být vstřícný a chápavý, jsou tu mnohem kratší dobu než on a tak smrt blízkých je pro ně hodně čerstvá. Ta bolest sice nikdy

Doktor Jodel Czapnik

nepřejde, ale časem otupí. Nebo podlehnou apatii a pak skončí. Teď se před nimi však otevírá naděje, ač bude spojena s dost nechutnou prací. Ale tady je vždy něco za něco.

Předákem pomocného zdravotnického personálu určili teprve osmnáctiletého Avi Libeka, a to především pro jeho značnou inteligenci, dobré komunikační schopnosti, spolupráci s Danielem na zprávách i um v oblasti fotografování. On má pak pod sebou další zdravotníky.

Těmi jsou ti, co tady již slouží delší dobu, především devatenáctiletí Šimon Chason a Zawel Weiss, a také teprve třináctiletý Šimon Rozental. Ten má funkci poslíčka, poskoka, ale také využívají jeho pašerácké schopnosti, které získal v ghetu. Je totiž nesmírně chladnokrevný, a určitě u něj nehrozí, že by v kritické situaci začal panikařit.

K nim přibyli další. V první řadě devatenáctiletý David, syn doktora Abramoviche, přišel dost pohublý a zdevastovaný, naprosto zoufalý, ale shledání s otcem mu snad dalo trochu naděje a on pookřeje. Mají šanci zastavit devastaci jeho těla, jak to však bude s jeho duchem, tak to je ve hvězdách. Zoufalství z něho čiší, ale je mladý a stále má dost sil. Sice nad ním doktor Schröder stáhl obočí, ale nakonec jen mávl rukou.

Druhým novým členem pomocného personálu je teprve osmnáctiletý polský vězeň Kryštof Trubecki. Tohoto mladíka doporučil Adam Cieluch, sám Daniel se svého přítele zeptal, zda nemá zájem o lukrativní místo zdravotníka pro někoho ze svých polských bratří. A Adam doporučil Kryštofa. Ten pochopitelně hovoří dobře německy, což byla podmínka doktora Schrödera pro jakéhokoli pracovníka jeho oddělení.

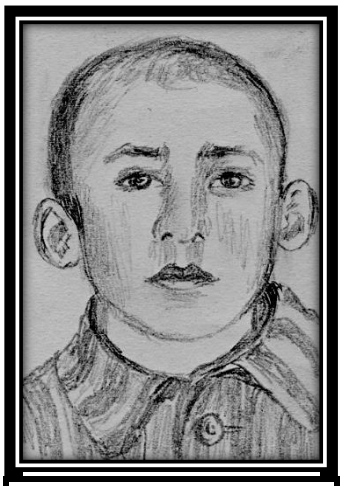
David Abramovich

Posledním je jedenadvacetitelý Ajzen Krolik, ten byl vybrán náhodně, je tady krátce a v papírech měl poznámku, že sloužil právě jako zdravotník v nemocnici v ghetu. Ke všemu hovoří dobře polsky, německy i jidiš.

V tuto chvíli tu tak má Daniel čtyři lékaře, svého bratra jako písaře a sedm zdravotníků. Což určitě není konečný stav, s Johannem se bavil až o sedmi či osmi lékařích a o deseti až dvanácti členech pomocného personálu. Nicméně zatím je zbytečné sem brát další, až se ti noví zapracují, a až se zvýší počet pacientů, pak nastane vhodná chvíle pro další posilnění zdravotnického personálu.

„Vítám vás na naší krátké poradě," promluví vedoucí lékař německy, a všichni na něho pozorně zírají, „Chci je takhle dělat každý den. Pravděpodobně se pak ještě sejdu samostatně s lékaři, a tady předák pomocného personálu se sejde se svými podřízenými. Ti, co jsou tady už déle, ti mě znají, a znají se navzájem. Ti, co jsou tady noví, což znamená tři lékaři a tři z pomocného personálu, tak ti se jistě navzájem brzo seznámí. Základní pravidla, jak se tady chovat, jak a kam chodit na apely, tak to sdělí doktor Abramovich svým kolegům a předák svým novým podřízeným. Jak jistě víte, já tady zastávám funkci vedoucího vezeňského lékaře,

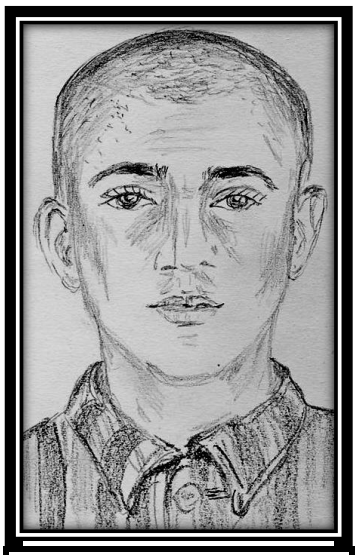
Kryštof Trubecki

Ajzen Krolik

jinými slovy mám toto oddělení na starosti. Nechci si tady na nic hrát, ale musím trvat na dodržování pravidel, proč, to snad nikomu nemusím vysvětlovat."

Odmlčí se, přejíždí pohledem po tísnících se vězních, někteří ho opětují, jiní, zvláště ti noví, ho sklopí.

„Výhodou tohoto zvláštního pracoviště je určitá ochrana, před všemi možnými nástrahami, které tady jsou. V jiných částech tábora, v pracovních komandech, v obyčejných nemocničních blocích. Nehrozí nám tady selekce, a to ani našich pacientů. Jen doktor Schröder má právo rozhodnout o osudu jak nás, tak našich pacientů. Na druhé straně jsou zde jistá omezení, které je bezpodmínečně nutné dodržovat."

Zase se odmlčí, aby dodal následným slovům váhu. Ale je patrné, že ho všichni respektují, i jeho starší kolegové, ti asi ne pro jeho odbornost, ale pro jeho postavení.

„Tak za prvé. S nikým jiným, kromě nás, jak jsme tady, a pochopitelně doktorem Schröderem, se nesmíte bavit o tom, co tady na oddělení děláme, čím se zabýváme. Výjimkou může být snad jen jiný německý lékař, který je do tohoto programu zasvěcený. Také berte tento blok jako uzavřený, tedy není možné se volně pohybovat po táboře. Výjimku mám pouze já, a pak taky Malý Šimon, který nám tu složí jako poslíček, spojka. Další musí setrvávat na tomto bloku. Opět, výjimka může být, když budete někam posláni, za konkrétním účelem, doktorem Schröderem nebo mnou. Ale ve vlastním zájmu tohle dodržujte. Jde o zvláštní blok, to je třeba si uvědomit."

Oni se snaží tvářit neutrálně, ale určitě s tímto nařízením moc spokojení nejsou. Nebo spíše s tím, čím se tady mají zabývat? Nakonec je jedno, co si myslí, hlavně, aby si plnili svoje povinnosti.

„Ti, co jsou tady už déle, vám novým potvrdí, že jsme tady opravdu v určitém závětří. Nejsme vystavováni bití od degenerovaných kápů, mnoho jiných osob sem nechodí. Pokud byste však svou práci nezvládali, budete vyměněni a nahrazeni. Co by to pro vás znamenalo, ani já dost dobře nevím. Ale na vašem místě bych to nechtěl zjišťovat. Podívejte, nikdo z nás určitě není nadšený tím, k čemu tento blok slouží. Ale prostě tu je, a my na tom nic nezměníme. Není zájem zde naše pacienty zbytečně trýznit, my i oni máme zvýšené dávky potravy, což je moc důležité. Někdy se asi nevyhneme jistému poškození některého z pacientů, za účelem určitého výzkumu, ale naše snaha jistě bude jim škodit co nejméně, a naopak se o ně co nejlépe starat. Už brzo přibudou další pacienti, a s každým kolegou lékařem později přesně proberu, co bude mít na starosti, co budou jeho povinnosti."

Tak, to by snad na úvod mohlo stačit. Za normálních okolností by jistě musel mít obavu, zda bude mít ve svém věku potřebnou autoritu, zda ho budou bezvýhradně poslouchat, ale tady je na jeho straně šílené prostředí. Strach z přeložení, a možná, pokud budou nositeli nějakého tajemství, může místo přeložení následovat odeslání na smrt. Kulkou, injekcí nebo plynem. Tohle jim říkat nebude, ale jistě to tak cítí. I on si je toho vědom.

„Teď je prostor pro vaše dotazy. Pokud se tedy chcete zeptat na něco kolem organizace, obecně," pohlédne vedoucí lékař na své podřízené.

Jak očekával, žádný dotaz není.

„Dobře, tak můžete jít. Pane doktore Abramovichi, proveďte prosím své nové kolegy po oddělení a řekněte jim vše, co uznáte za vhodné. Já se k vám později připojím, nebo si vás sem ještě zavolám, to ještě zvážím. Avi, ty udělej to samé s těmi novými."

„Ano, pane doktore," odpovídá způsobně Libek, zatímco Ephaim jenom přikývne. Vzápětí všichni opouštějí kancelář svého nadřízeného, s výjimkou jeho bratra, jenž tu zastává funkci písaře.

„Dane, voni se tě asi dost bojej," poznamená, když se dveře zavřou.

„To je možný, Josephe. Ale možná je to tak lepší. Musí to tady fungovat, jestli tu chceme mít klid. To je ti doufám jasný."

„No jo, jasný, šéfe," poznamená mladší sourozenec, „A co mám dělat já?"

„Dáš do pořádku veškerý papíry, stav novejch vězňů na našem voddělení, myslím ty nový z řad personálu. A už brzo tam asi přibudou i další vězni. Jako pacienti. Do pár dní. Jinak jako obvykle."

„Dane, já …, ale nic," mávne jen rukou mladší bratr.

„Co se děje?" zpozorní sourozenec lékař.

„Nic, co by stálo za řeč."

„Cejtíš se mizerně?"

„To už vod chvíle, co jsme sem přijeli. A naprosto mizerně vod chvíle, kdy …"

„Pokud si potřebuješ promluvit …"

„Na co jsou slova. Ty na tom nic nezměněj. Myslel jsem si … časem to vodezní … zvyknu si. Ale nějak to nejde. Dane, já se s tím asi nedokážu vyrovnat. Ne, nemusíš se lekat, nechci naběhnout na ty dráty … ačkoli by to asi všechno vyřešilo …"

„Josephe, pořád je to krátká doba, nejsou to ani dva měsíce. Je to strašný zásah do tvojí integrity, do tvojí osobnosti. Teď už jsme ale spolu, můžeme se navzájem podporovat. Vobčas sem přijdou i dvojčata."

„Jak ještě dlouho?"

„Co jak ještě dlouho?"

„No jak ještě dlouho tady budou. Nebo snad nejsou cílem toho výzkumu? Sice si myslej, že je ten nácek hodnej … jak jsou jen tupí. Možná jim to taky uřízne, nebo jednomu, aby je mohl porovnávat. Nebo jim bude jinak ubližovat."

„Nechce je zabít ..."

„Nemusí je rovnou zabít, aby je vodrovnal. Podívej se na mě."

„Vidíš všechno moc černě."

„Nebo si ty stavíš vzdušný zámky. Nevím, co ti ten tvůj nácek nasliboval, ale stejně to nesplní. Nic si nenamlouvej."

„Josephe, doktor Schröder počítá s tím, že tady bude tohle oddělení fungovat tak dva roky. Dva roky je strašně dlouhá doba. Do tý doby voni můžou prohrát válku, kdoví, co se všechno stane. Je nutný do tý doby přežít."

„To jako, když začnou prohrávat, že se k nám jako začnou chovat líp?" zavrtí mladší sourozenec nevěřícně hlavou nad naivitou toho staršího, „Navopak, ještě víc budou zuřit. Než vodsud vypadnou, tak to tady srovaj se zemí, a z nás napřed udělaj ten popel. Nic si nelakuj na růžovo."

„Možná. Možná to nestihnou. Josephe, tohle nemůžeme vědět. Teď je strašně důležitý udržet se naživu. K tomu ale musí fungovat tohle voddělení, aby nás doktor Schröder potřeboval, aby nás tady vlastně chránil, před tím vším vokolo."

„Jo, nás možná, a co tady bude dělat s těma dalšíma? Co? Kolik jich tady budeme muset zrasit, abysme měli tu vochranu?"

„Máš pravdu, je to hnusný, co se tady děje, nebo na tom bloku deset. A možná i jinde. Ale my tomu nemůžeme zabránit. Jen se snažit těm ubožákům, co tady budou jako pacienti, jen se jim můžeme snažit to co nejvíc ulehčit, pomoc jim."

„Tak leda do hrobu," ušklíbne se zmrzačený bratr, „Já vím, Dane, už tě seru, co?"

„Ne, ne, máš právo na takovou náladu. Sám si vobětí těch zrůdností, co se tady dějou. Musíš chodit na ty kontroly.“

„Kontroly … no spíš je to … ale to je jedno, neposeru se z toho. Jen si mě měřej, pak se na něco ptaj, zkoumaj, jak mi rostou nebo spíš nerostou chlupy. Jestli se mi nescvrknul vocas. Jestli mi stojí a tak. Už si zvykám, už mi to tolik nevadí, se vo tom bavit. Horší je, že už tam prostě nikdy nebudou, že už jsem navždycky jen posranej kastrát.“

„Josephe, seš silnější, než si myslíš. Ty to zvládneš. Ale možná bys měl přijít na jiný myšlenky. Co třeba udělat takový vstupní pohovory, s těma novejma zdravotníkama? Jako písař, pochopitelně.“

„Hm, a na co se jich jako mám ptát? Koho všeho jim tady už zavraždili?“

„Tak na to určitě ne. Ale jejich dovednosti, třeba. Nebo já nevím, možná je to blbej nápad. Josephe, nevím, jak tě zaměstnat, abys přišel na jiný myšlenky. Ačkoli … možná … podívej, je tady hodně vodborný literatury. Co kdyby ses začal vzdělávat? Takový samostudium, to se může hodit, ne?“

„Hodit? Na co hodit? Dyť mi tu vlastně žijeme v takovým propůjčeným čase, co jsme ho dostali navíc, voproti jinejm. Tak na co se mi bude nějaký učení hodit, když mi nakonec stejně vystřelej mozek z hlavy? No jo, jasně, já vím, sem protivnej a určitě tě už dost seru, s těma mejma kecama … ne, ne, nic neříkej, poznám to na tobě.“

„Teď se teda pořádně mejlíš. Určitě na tebe nejsem naštvanej, spíš na sebe, protože nemůžu přijít na to, jak tě povzbudit.“

„Možná to ani nejde … Hele, víš co? Já radši půjdu něco dělat, třeba pomůžu s těma pacošema. Aspoň tak snad na to nebudu tolik myslet,“ vykročí Joseph směrem ke dveřím, pak se otočí, jako by chtěl ještě něco říct, ale nakonec jen mávne rukou a odejde.

Daniel si zhluboka povzdechne. Má o svého zmrzačeného bratra strach. Pořád se s tím nedokáže vyrovnat, pořád se trápí. Sice normálně funguje, své povinnosti si plní, ale jeho psychický stav je prahbídný. Otázkou je, zda se vůbec někdy zlepší.

Podívá se na svůj pracovní stůl. Pomalu se blíží čas oběda, personál si svolal hned, jak se tu dneska objevili ti noví, jak sem byli přivedeni či přivezeni. Jak se ale má soustředit na svou práci tady, když má plnou hlavu svých bratrů? Nejen Josepha, ale i dvojčat. V tom má Joseph pravdu, vždyť vůbec nemohou tušit, kam se ten jejich výzkum zvrhne. Sice je teď ten nácek chrání, ale co když mu přestane stačit je jen měřit, pozorovat? Co když ho napadnou jiný testy, jiný zvrácenosti? Může jim udělat tolik věcí, aby naplnil ten svůj výzkum. Nakonec by je mohl i zabít, aby mohl pomocí pitvy porovnat i jejich vnitřní orgány.

Otevírají se dveře, a v nich stojí jiný zdrchaný mladík, ovšem tentokráte v uniformě SS. Řidiče doktora Schrödera tady nečekal. Ale vlastně ano, vždyť Johann včera říkal, že přivezou další materiál. Tak je asi už tady.

„Mám tady dost velkej náklad,“ potvrdí jeho úvahy Neuberg, „Bylo by dobrý si ho vodnostit. Zajel jsem s autem až sem před blok. Je toho plnej kufr, a taky zadní sedačka. Vyzvedli jsme to dneska ráno, s panem SS-Haupstrumführerem.“

„Jistě, hned někoho seženu,“ vstává rychle Daniel, pak jde naplnit svoje slova. A hned využije nové funkce Aviho, dá mu pokyn, kam má věci se svými lidmi vynosit. Jde o zdravotnický materiál, o různé léky. Pak vrací do kanceláře. Sám zůstane jen chvíli.

„Tohle je pro vás, pane doktore,“ říká už na prahu Kurt, vleče brašnu s označením červeného kříže, a pak ještě tornu, tu má přehozenou přes rameno.

„Proviant?“ pozvedne oči Edelstein.

„Jo. Tohle posílá pan SS-Haupstrumführer,“ položí na zem tašku, „Je to tam jako vobvykle. No a tady …,“ dostává se do velkých rozpaků, když klade na stůl menší brašnu.

„Co je tady?“

„No, tady … něco jsem ještě koupil. Jako navíc,“ klopí zrak voják, „Snad se vám to bude hodit, vám a tomu vašemu bratrovi.“

„To jako od vás?“ objeví se údiv ve tváři lékaře.

„Zdá se vám to blbý?“

„Ne, ne, jsem vám moc vděčný,“ říká rychle Edelstein a dívá se na dar, v torně je šiška salámu, cigarety, nějaké zavařovací láhve, obsah mu je zatím nejasný, „Jste velmi laskavý,“ dodá a najednou také neví kam s očima, „Jak se vám mohu revanžovat?“

„Tak třeba bych si mohl dát kafe, než to ty vaši lidi vyložej,“ navrhuje řidič, je nervózní, pořád nemá jasno ve vztahu k vězni, nepříteli říše, dokonce tomu nejhoršímu, neboť je Žid.

„Jistě, hned ho udělám,“ vrhne se Daniel ke konvici a v místnosti se rozhostí ticho. To trvá až do chvíle, kdy si oba sednou na židle, zapálí si cigaretu a poprvé si usrknou lahodného moku.

„Doktore, jak jsme tehdy mluvili, pokud si vzpomínáte …,“ říká hodně ztěžka Neuberg.

„Pamatuji si. Ale jen mezi námi, jinak jsem na všechno zapomněl. Nemusíte mít obavy, nikomu jsem nic neříkal.“

„Stejně tomu nerozumím … chováte se ke mně slušně … snažíte se mi poradit … a přitom jsme vám tolik ublížili …“

„Je nutné rozlišovat. Ne každý Žid je tak strašný, jak o něm tvrdí ta vaše propaganda, a ne každý Němec nese zodpovědnost za to, co se tady děje. Pořád máte ty pochybnosti?“

„Pochybnosti? Nevím, jestli jde vo pochybnosti. Zase jsem něco nedávno viděl … Tam na nádraží. Nesmím vo tom mluvit … ale vy stejně už víte tolik … Stal se tam masakr … byl jsem se tam podívat, vlastně nás povolali, naštěstí jako zálohu. Když jsem tam dorazil, bylo už skoro po všem. Nevím, co se tam stalo, ale začali do těch lidí střílet. Do těch vagónů … všude byli mrtví a taky raněný … ty pak dobíjeli … včetně dětí … ty někdy kulkou, někdy pažbou … Lidi tam řvali strachy, bolestí, vodpráskli matku, co držela zastřelený dítě a brečela …“

„To musel být hrozný zážitek …“

„Pak je všechny nahnali na náklaďáky, a všichni šli do plynu. Z toho transportu nešel do tábora nikdo. Ten vlak a jeho vokolí, všude samá mrtvola … ale i děti, docela malý. A my vo tom ještě žertovali.“

„Žertovali jste?“

„Jo, smáli jsme se tomu. Takový silácký poznámky. Taky jsem to hrál, a přitom měl strach, aby si nikdo nevšimnul, jak je mi z toho špatně … Tak jsem taky žvanil, už ani nevím co. Taky jsme říkali, že je škoda, že už je zpacifikovali, že si taky nemůžeme zastřílet, a tak,“ má hlavu skloněnou voják, „Nejhorší je … měl jsem pak hnusný sny … něco jsem křičel … kluci se ptali, tak jsem si něco vymyslel. Snad nebudu ze spaní nic žvanit, aby mě neprokoukli,“ podívá se tázavě.

„Jistě si najdete výmluvu, možná i jiní mají špatné sny. Možná z jiných důvodů.“

„Pane doktore, nejsou přece jen nějaký prášky? Aspoň na to klidnější spaní?“

„Tak určitě jsou. Můžu vám něco poradit, nebo možná i dát. Něco tady mám, pro ty, co mají bolesti. Ale nesmíte to přehnat. Jednak byste byl malátný, nebo zaspal budíček. A taky, i na léky se dá vypěstovat závislost, jako třeba na cigarety,“ pozvedne ruku s retkem lékař.

„Slibuju, pokud mi něco dáte, tak přesně dodržím dávky. Dyť je to v mým vlastním zájmu, ne? Někdy je mi fakt dost blbě, pane doktore. Z toho všeho. Z toho, jakej mám vztah s otcem, z toho, co se děje tady. Taky z toho, že si s nikým nemůžu votevřeně promluvit, vlastně jen tady s váma. A to je takový divný, vzhledem k tomu všemu tady. Taky mám pochybnosti, sám vo sobě. Jestli nestojím fakt za úplný hovno,“ lokne si Kurt kávy, pak potáhne z cigarety, vyfoukne kouř.

„Každý má chvíle, kdy pochybuje sám o sobě. Na to nemusí být ani v tak extrémních podmínkách, jaké jsou tady. Také si myslím, že podobné pochybnosti nemáte jen vy. Možná tak uvažují i další obyčejní vojáci. Tady, na frontě, v jiných podobných komandech. Ale také se to

bojí dát najevo, aby nebyli považováni za slabochy, za zrádce," vstane Daniel, jde ke skříňce, kde má schovány zásoby léků, těch navíc, a najde tam i krabičku s prášky na spaní, „Tady tohle vám dám, ale musíte být opatrný," dodá a hned vysvětlí dávkování, „Můžete se pak cítit malátný," upozorní.

„To není asi dobrý, pro řidiče," odtuší Neuberg.

„Není, proto dodržte, co jsem vám říkal. Vente si to jen když nebudete moc usnout, budou se vám honit hlavou ty nepříjemný myšlenky. A taky, pokud bude dost času do budíčku. Trochu riskujete, pokud by byl poplach."

„Možná to risknu, možná si to rozmyslím …"

Daniel se snaží být vstřícný, předstírat vysoké pochopení pro osobní starosti vojáka. Po pravdě ho jeho problémy moc nezajímají, ale je dobré být s tímto rozpolceným esesákem zadobře, třeba mu zase něco přinese, třeba ho bude moci někdy později požádat o laskavost, o službu, kdo ví, kdy se něco takového může hodit. Proto se mu snaží naslouchat, nechat ho vymluvit, to mu svým způsobem může pomoc. Sice je to dost zvláštní, když se zpovídá vězni, ale na paradoxy na tomhle místě si už zvyká. Třeba i ve vztahu německých lékařů ke svým židovským kolegům, když předtím nekompromisně jiné členy jejich rodin poslali do plynu.

Kurt prožívá dle jeho názoru v první řadě trauma ze svého neurovnaného vztahu s otcem, druhé mu způsobuje pocit ponížení, kdy on je tady v závětří, zatímco jeho kamarádi umírají na frontě. A za třetí nedokáže zůstat imunní vůči všem těm hrůzám, co tady kolem sebe vidí. To už je dost důvodů, aby byl mladík řádně rozhozený. Možná je vážně slušný, a pak je pro něj válka a její průvodní šílené jevy doslova utrpením. Možná si ho ale vykresluje v příliš příznivých barvách, a on tak solidní není, jen si marně hledá svoje postavení v životě, třeba i ve vztahu k otci, a využívá jen příležitosti použít židovského vězně jako svou živou vrbu.

Ozve se zaklepání, po vyzvání vstoupí Joseph, když spatří esesáka, ulekne se, pak se ale rychle staví do pozoru, zahlásí se číslem. Přitom si uvědomí, že ten voják popíjí s jeho bratrem kávu, a předtím asi kouřili, podle popelníku nedaleko nich. Zahulímo je tady pořád, podle toho se to nepozná.

„Co se děje?" zeptá se Daniel.

„Omlouvám se, nechtěl jsem rušit," říká mladší z Edelsteinů německy směrem k řidiči, „Já jen, chtěl jsem se zeptat, jak mám ten materiál zaevidovat. Ještě jednou se omlouvám, přijdu později," chystá se odejít.

„Není třeba, už jsem na odchodu," zvedá se Neuberg, dopije poslední hlt kávy, „Je všechno už vyložený?"

„Ano, pane SS-Sturmanne, váš vůz je prázdný," odpovídá úsečně Joseph, přitom stojí v pozoru, s baretem přitisknutým na stehno.

Kurt už nic neřekne, jen se vděčně podívá na lékaře, lehce kývne hlavou. Pak spěšně místnost opustí.

„Neposral jsem něco?" strachuje se mladičký písař.

„Ne, jen si tu dal kafe a cigáro, aby si zkrátil čekání," zavrtí hlavou Daniel, „Taky nám něco přinesl, jako pozornost, od doktora Schrödera," ukáže na brašny, „Je to pochopitelně stejně tvoje jako moje. I dvojčat, i když ti si podle jejich slov na nedostatek jídla stěžovat nemůžou. Dostávají tam u nácků dobře najíst."

„A to nám sem lifrujou to žrádlo jen tak?" podívá se pátravě mladší z bratrů.

„Josephe, tohle neřeš."

„Neřeš. Tak co tady mám do prdele dělat?" zatváří se zmrzačený mladík nešťastně, „Když už jsem tady, tak bych ti chtěl pomáhat."

„Josephe, jsou tady určitý dohody. Ty jsou dvoustranný, a já nemám právo vo nich mluvit, bez souhlasu tý druhý strany."

„Dohody s tím německým doktorem?“

„Taky. Více dohod. Například s Poláky.“

„Proto je tady ten vetřelec?“

„Vetřelec? Myslíš Kryštofa? Nevím, čí je to syn nebo bratr. Sám jsem jednomu příteli nabídl, že bych mu tady mohl dát jedno místo, a možná časem i další. Nezapomeň, voni zachránili dvojčata, když jim zařídili to luxusní komando, u těch nácků. A tebe vytáhli vod toho krematoria. Navíc domluvili Isaacovi vochranu. Něco jim dlužíme.“

„Naučil ses v tom chodit, co?“

„Jen využívám příležitosti, která se naskytla.“

„Já vím,“ přikývne hoch, „Kdyby si tě ten nácek nevybral, tak už jsme určitě všichni mrtví. Dvojčata by v tom původním komandu nepřežila měsíc, a kdoví, co by bylo se mnou a Isaacem. Asi by nás Mietko umlátil, kdybys neuzavřel tu dohodu.“

„Právě. Ale právě proto vo tom nesmím mluvit. Možná ti časem řeknu víc, ale teď jsem vázanej, svým slibem. Není to nic proti tobě.“

„Jasně, rozumím. Já se jen snažím bejt užitečnej,“ kývne postižený mladík, pak nahlédne to torny na stole, a také do tašky vedle něho, „No to zírám. Můžeš si tady votevřít koloniál.“

„Raději to nechám pro nás. Většina toho se nekazí, i v těhle pořád ještě vedrech.“

„Buď rád, že je ještě teplo. A letos ani tak neřádit ten tyfus. Nebo jo?“

„Byly epidemie, ale my jsme trochu v závětří. Vždyť i tady máme pacienty, na tom infekčním oddělení. Ale nebylo to tak silný, jako před rokem.“

„To asi ne. Ale za chvíli zase přijde hnusný počasí, pak mrazy …“

„Ta loňská zima asi pro tebe musela bejt dost drsná.“

„Na tom nádraží? No to si piš. A když ještě někdy dělali ty nástupy, ty selekce, a svlíkli nás na apelu donaha, tak to bylo … ale dyť to přece sám víš.“

„Tohle mám tady snad nehrozí. Snad tady tu další zimu nějak přečkáme,“ vysloví vroucné přání starší z bratří.

„Tak ta je ještě daleko, do tý doby se toho pořád může dost posrat. Dane, jen se chci zeptat, tohle všechno nasyslíme jen pro sebe?“

„Jak to myslíš?“

„No, já jen, ten David, ten syn toho moc smutnýho doktora … možná by potřeboval, něco. Je už dost vychrlej, tak aby nám tady nechcípnul. Nebo aby ho ten doktor, myslím Schrödera, tak aby ho neposlal do plynu. Díval se na něj všelijak.“

„Josephe, nemůžeme nakrmit celý naše voddělení. Ale máš pravdu, v případě toho Davida můžeme udělat výjimku. Taky trochu kouzlíme s počty, pořád vykazujeme i ty, co už třeba umřeli. Aby se na ně daly nafasovat dávky. Teď to bude asi ještě lepší, když tady bude víc pacientů. Tím získáme ještě větší porce pro nás, pro personál, a nakonec i pro ty pacienty.“

„Tohle bude taky jako moje starost?“

„Určitě. Zase jde o dohody, s písařem celýho bloku a tak. Do všeho tě postupně zasvětím, a pak už to může bejt tvoje starost. Ale musíš bejt moc vopatrnej.“

„Nejsem tu přece tejden, ne? Taky už jsem něco zažil.“

„Máš pravdu. Postupně ti všechno vysvětlím.“

„Postupně … Zdám se ti moc mladej? Nebo jako nevyrovnanej? Máš strach, abych něco neposral?“ podívá se chlapec tázavě.

„Je ti sice jen šestnáct, ale už jsi toho hodně prožil. Ne, nezdáš se mi mladej, a ani nevyrovnanej. Jen prostě musíš bejt vopatrnej, to je všechno.“

Zůstanou spolu do podávání oběda, vlastně se oba nají ze zásob, které tady mají. Společně také vybalí proviant a léky navíc, co obsahovala taška. Svoji porci pak oba bratři přenechají zdravotnickému personálu, navíc kus chleba a salámu dostane syn doktora Abramoviche.

Kolem druhé hodiny odpolední si svolá Daniel do svého kutlochu lékaře. Není tu dost židlí, a tak všichni stojí, i on. Vysvětlí jim, kdo by měl vést jaké oddělení, ukáže jim, jakým způsobem si představuje vyhotovování dokumentace o jednotlivých pacientech. Oni ho bez hlesu poslouchají.

„Pane doktore, chtěl bych vám moc poděkovat," řekne chvějícím se hlasem Abramovich, když jim dá prostor pro dotazy. Mluví v jidiš, tento jazyk umí všichni zde přítomní.

„Poděkovat?"

„Za syna, za Davida," zaleskne se v očích Ephaima, „Kdyby jste to nezařídil … viděl jste, jak je hrozně hubený, a taky potlučený …"

„Potlučený? Neviděl jsem ho svlečeného … To přeložení zařídil doktor Schröder, ne já."

„Ale na váš návrh. Sám jsem slyšel, jak jste mu to navrhl, jak jste se za něj přimlouval. V nejvyšší čas. Dlouho už by nevydržel …," třese se starý praktik, „Pane doktore, co moje dcera?"

„Pane doktore, zkusím s tím něco udělat, ale když teď vyhověl s tím synem …"

„Já jen, aby nebylo pozdě …"

„Podívám se na to, kde je. Nemůžu nic slíbit, sem jí vzít nemůžu, ale zkusím s tím něco udělat."

„Pane doktore, mám tam někde sestru a švagra," ozve se hodně nejistě Czapnik.

„Já vím, bavili jsme se o tom. Pánové, rád bych vám pomohl, ale neumím dělat zázraky. Opravdu neumím. Těch míst, dobrých míst, je tady zatraceně málo, a na ně je jistě hodně kandidátů. Kde kdo tady má někoho, komu chce pomoc. Teď vyšel doktor Schröder vstříc, nemohu mu hned dávat další naše požadavky. Co se týká toho vašeho švagra, možná bysme ho sem mohli vzít, až se bude zase rozšiřovat zdejší pomocný personál. Ale ty ženy, tady je umístit nemůžeme," tváří se Edelstein nešťastně, chápe své kolegy, snad pochopí i oni jeho.

„Má dcera by měla mít přednost, už jsem tady déle," projeví svou sobeckot Abramovich, ale nelze se mu divit, každý otec by myslel především na svoje dítě. Rozhostí se ticho.

„Pánové, pojďme se bavit o našich zdejších problémech," promluví po chvíli Daniel, „I od toho se může odvíjet případná pomoc. Už jste si jistě udělali obrázek. Už víte, kde budou ty separované ložnice, na kterých budete mít svoje pacienty. Také si asi plně uvědomujete, co se tady odehrává."

Nikdo neodpoví, všichni jen klopí zrak. Je jim jasné, čím je výjimečné toto oddělení, vlastně celý tento blok. A není jim z toho dobře na duši.

„Dělám to nerad, pánové, ale jedno vám musím připomenout. Pořád jste tady jen na zkoušku. Vybrali jsme vás, po důkladné úvaze. Ale pokud byste tu práci nezvládali, z různých důvodů, nechá vás doktor Schröder vyměnit. Lékařů tady najde dost, a budou určitě přijíždět další. Nechci vás strašit, ale buďte si prosím toho vědomi."

Opět nikdo neřekne ani slovo, jen ještě urputněji zírají do podlahy.

„Už pozítří přijdou noví pacienti. Tedy stále nějací přicházejí, ti, u kterých byla diagnostikována určitá choroba, o kterou máme zájem. Je dán tento pokyn, do všech nemocničních bloků, tady i v tom dalším táboře, vlastně i v tom třetím, co je v Monowitz. Pak nám je sem nechají přeložit. Ty budou i nadále chodit do těch dvou sekcí, A a B, jak je tady pracovně označujeme. Pozítří přijdou pacienti, co mají různé popáleniny a záněty. Nebo zcela zdraví pacienti," dodá Edelstein s těžkým srdcem.

„Zcela zdraví?" pozvedne teď zrak Berman, neboť on má za sekci C nést zodpovědnost.

„Ano, pravděpodobně nebude dost pacientů s těmi záněty nebo popáleninami. Možná budou zdraví všichni, asi ve věku mezi dvacítkou až třicítkou, nevím přesně, jaká kritéria použije doktor Schröder při jejich výběru."

„To ale znamená …," objevuje se nástin nevole i zděšení v očích Reuvena.

„Ano, pane doktore, přesně to to znamená. Ale nemusí se to týkat jen vašeho oddělení. Možná i vašeho, pane doktore," obrátí se Daniel na Dyksteina, „Pokud nebude dost pacientů s jaterním onemocněním, je více než pravděpodobné, že bude muset být vyvoláno," povzdechne si, chvilku se odmlčí, než pokračuje, „Pánové, je mi z toho špatně jako vám. Ale buď se to tady bude dít s námi, nebo bez nás. Ty záněty a popáleniny, ty můžou být velmi bolestivé, ale neměly by pacienty ohrožovat na životě, ani zanechávat trvalé následky. Jeden ze zdravotníků, ten větší ze Šimonů, ten si tím kdysi prošel. Je to tak rok, co jsme něco testovali, na pěti mladících. Úmyslně jsme je popálili a pak léčili."

„Hrozné," vydechne Berman.

„Víte, co je zvláštní, pane doktore?" podívá se Edelstein na Reuvena, „Když odsud odcházeli, sami žádali, zda by nemohli ještě nějak posloužit. Sami se nabízeli, že by ještě nějaký pokus vydrželi."

„To myslíte vážně?" dívá se hodně nedůvěřivě Czapnik.

„Naprosto. Požádal jsem doktora Schrödera, abych si tady mohl jednoho nechat, a vybral jsem si toho Šimona, protože z nich byl nejmladší. Zůstal tu jako zdravotník. Před pár měsíci jsem pátral po osudu těch dalších čtyř, co odešli k různým komandům. Naživu není už ani jeden z nich."

Rozhostí se zase ticho, velmi tíživé ticho.

„Ještě něco vám řeknu, možná bude dobře, když to budete vědět. Kromě toho Šimona je tady ještě Zawel, ten tady byl napřed taky jako pacient. Byly ozářeny jeho reprodukční orgány, rentgenovými paprsky, a pak mu bylo odebráno jedno varle, aby ho mohli zkoumat. Respektive poslat na zkoumání do laboratoře mimo tábor. Předtím z něho dostávali ejakulát, pomocí dřevěné tyče, co mu zastrkovali do řitního otvoru. To ale byly pokusy jiného německého doktora, a k mé velké lítosti se v nich pořád ještě pokračuje," říká Daniel tichým hlasem, a může pozorovat strnulé výrazy svých kolegů, „Také nevím, zda se to k vám už doneslo, ale určitě by vám to časem řekli. Ten písař, ten šestnáctiletej kluk, můj bratr, tak tomu tady uřízli obě varlata. Aby mohli pozorovat, jak se bude měnit."

„Váš bratr … vy …," třeští oči Berman.

„Vybral si ho náhodou, jiný německý doktor. Zjistil jsem to až ve chvíli, kdy už bylo pozdě. Vykastrovali tady před necelými dvěma měsíci dvanáct chlapců, tak kolem osmnácti let. Polovině odejmuly obě varlata, půlce jedno. Teď musí můj bratr chodit k tomu doktorovi na vyšetření, a ten zkoumá, jak se mění," říká Edelstein stísněným hlasem, „Asi se časem dozvíte víc, možná se k vám donese, co se děje v bloku deset, to je experimentální blok především pro ženské pacienty, tady v tom táboře. Občas tam docházím, je tam oddělení, kde nám testují odebrané vzorky. Ale pánové, nikde o tom, co jsem vám řekl, nikde o tom nemluvte. Ani nedávejte najevo, že o tom víte. Já vám o tom řekl jen proto, abyste pochopili, že jsou i daleko horší pokusy, co tady jiní dělají. Také prosím, abyste nic neříkali mému bratrovi, není to pro něj lehké."

„Tohle … tohle … taky budeme dělat?" vysouká ze sede Dykstein.

„Po pravdě, pánové, já sám nevím. Nevím, co pana doktora Schrödera napadne. Teď tady máme jisté zadání, a tím je testování léků, to už se tady děje. Nových a doposud neschválených léků. Pak ta jaterní onemocnění. Za další je tu ten výzkum hnisavých zánětů, popálenin. A co bude v té sedci D, tak to se skoro bojím domyslet. Tam totiž může být úplně všechno. Není lehké se s tím vyrovnat, myslím tím pro nás, vnitřně. Ale buď se podvolíme, a budeme tady, nebo odmítneme, a skončíme v lepším případě na klasickém nemocničním bloku. Moc dobře vím, jak to tam vypadá, a vy jistě taky. Já tam v Birkenau strávil tři měsíce. Většinu mých pacientů selektovali a poslali do plynu. Proto mluvím o tom, že i pro ty naše pacienty je tohle naše oddělení také jistým způsobem ochrana. Pokud je tedy dokážeme vyléčit. Naneštěstí potom, až je odsud pustíme, stane se jejich osud velmi nejistým. Vlastně jsem tady už rok a čtvrt, a za tu dobu žije jen několik mých pacientů, a všichni jsou tady jako zdravotníci."

„Všichni?“ podívá se tázavě Czapnik.

„Všichni tři, Šimon, Zawel a Avi. Ano, i ten předák pomocného zdravotnického personálu, ten co trochu kulhá. Už byl selektován a na cestě do plynu, podařilo se mi tehdy toho selektujícího přesvědčit, aby umožnil operaci jeho kolena. A pak ho přemluvit podruhé, aby ho neposílal do plynu, když se jeho koleno neléčilo dost rychle. Nevím, možná někde po táboře ještě běhá někdo, koho jsem léčil, koho jsem měl na starosti. Pokud ano, tak jich moc nebude.“

„Má vlastně naše práce nějaký význam?“ zeptá se Berman.

„Jistě se každý z nás bude snažit co nejvíce pomáhat. Ale uvědomte si, ti pacienti, co jsou tady, s těmi infekčními onemocněními, kdyby sem nebyli přeloženi, na testování těch léků, tak už by byli mrtví. Jako šiřitelé infekcí by byli selektováni a posláni do plynu. Tady mají někteří z nich naději se uzdravit. Naneštěstí budeme asi muset někdy některou nemoc vyvolat, a pak léčit, nebo je popálit, a pak léčit, tomu se nevyhneme. Ale budou tady pořád v jistém bezpečí, nebude jim hrozit selekce.“

„Pokud je nakazíme, mohou zemřít …,“ hlesne Yosif.

„Mohou. Naší snahou bude, aby se tak nestalo. Pánové, za poslední rok se toho směrem k nám, židovským lékařům, hodně změnilo. Před rokem jsme byli jen vězni, kteří mají do tří měsíců zemřít. Teď máme svým způsobem privilegované postavení. Ovšem jen když s nima budeme spolupracovat. To už si musí každý srovnat sám se sebou, a věřte mi, není to vůbec jednoduché. Druhou variantou je smrt, naše smrt. Buď rovnou, nebo po čase práce, v nějakém komandu.“

Zase už je tíživé ticho, zase už čtveřice doktorů klopí svůj zrak. To, co jim teď řekl ten mladý kolega, co je jejich nadřízeným, to si moc dobře uvědomují. Jen to tak syrově doposud nezaznělo.

„Vy tu asi máte výjimečné postavení,“ promluví po chvíli Czapnik a tázavě na vedoucího lékaře pohlédne.

„V tuto chvíli svým způsobem ano,“ odpovídá opět tichým hlasem Edelstein, „Ne vždy tomu tak ale bylo. I teď mě mohou kdykoli zabít, pokud nebudou s mou prací spokojení. Ale svým způsobem mám prominentní pozici, to uznávám. Ale dřív … Je tomu přesně rok,“ přejede si rukou přes zkrabatělé čelo, „To tady byla obrovská selekce, tisíce vězňů šlo do plynu, mnohdy i zdraví, co se jen zdáli něčím podezřelí … Tehdy jsem byl taky selektován, zahnán do sklepa jednoho ze zdejších bloků, a tam jen čekal, kdy nás poženou do plynové komory. Naštěstí mě tehdy vytáhl doktor Schröder. Kdyby přijel ze své služební cesty o den později, vlastně možná stačilo, aby přijel jen o pár hodin později, tak už jsem tady dneska nestál. Přitom jsem byl zdravej, jen se jednomu německému doktorovi nelíbila jizva po operaci apendixu …“

Nikdo nepoloží žádnou další otázku. Ale na jejich výrazech je patrné, jak těžce předané informace vstřebávají.

„Ještě jedno vám řeknu, ať teda máme mezi sebou jasno,“ pokračuje Daniel nepříliš hlasitě, „Snažím se tady přežít, snažím se tady udržet naživu i svoje sourozence, co ještě nezabili. I svou snoubenku, co pracuje jako zdravotní sestra na bloku deset. Ne vždycky jsem byl úspěšný, a nevím, jak budu úspěšný dál. Joseph byl vykastrován, a o dvojčata se zajímá jinej německej doktor. Začal je zkoumat. Já jsem se rozhodl s nima spolupracovat. Vy ještě asi máte tohle zásadní rozhodnutí před sebou. Určitě budete mít pochyby, hodně pochyb. Pokud se rozhodnete, že tohle dělat nechcete, tak mi to řekněte, pokusím se zajistit, aby vás přeložili na normální nemocniční blok. Ale čím dřív to uděláte, tím to bude jednodušší. Později, až budete svědky různých experimentů, pak už by to nemuselo být tak jednoduchý. Jistě mi rozumíte.“

„Nakonec … s náma … co má být?“ zeptá se Czapnik.

„Kdo tady z nás myslí na delší budoucnost? Pravda, my tady teď máme práci, určitě na rok, spíše déle. Jiní, u běžných komand, ti přemýšlí, jak přežít další den. To je jejich budoucnost. Ten

další den, kdy se chtějí dožít večerního apelu. My tu máme prominenní postavení. Je jen na vás, jestli budete chtít zaplatit tu cenu, za to místo tady. Víc o tom podle mého nemá smysl mluvit. Takže když dovolíte, začneme se bavit už ryze odborně. Vezmeme jedno oddělení za druhým, řekneme si, co od něho očekáváme, jaká tam budou pravidla, jací pacienti," posadí se Edelstein na hranu stolu a pohlédne do rozpačitých tváří svých starších kolegů a zároveň i podřízených.

VODKUD TO BUDE NEJLEPŠÍ?

Helene Kleinová se rozhlédne po ložnici, kterou sdílí s dalšími ženami a dívkami, které na bloku deset tvoří zdravotnický personál. Není jich tady málo, a jsou tak hrozně rozdílné. Některé velmi plaché, citlivé, některé otrlé, neváhající se chovat hrubě i k pacientkám. Necítí se mezi nimi dobře, ne snad proto, že by ji ubližovali. Dalším vězeňkyním nemůže zůstat skryto, že je pod ochranou dozorkyně Helgy Braunové, proč, to si jen mohou domýšlet. A ona necítí potřebu jim nic vysvětlovat.

Kousek od ní se choulí mladá dívka, tak kolem sedmnácti let, jmenuje se Ada Adlerová. K její velké smůle si jí vyhlédla sedmatřicetiletá Gilda Schmidtová, zdejší kápo, a také lesba, co si ráda bere na svou ložnici mladé dívky. Bohužel jim neprojevuje jen lásku, neboť ji možná ještě víc než krása těl jí vyhlédnutých obětí těší jejich strach, jejich ponížení, jejich tiché bolestné sténání, neboť nahlas se vykřiknout bojí, to by je hrozně zmučila.

„Je to moc zlý?" zeptá se Helene a pohlédne soucitně na drobné svoření, které se celé chvěje, možná strachem, možná hnusem, možná obojím.

„Jako vždycky," vzlykne dívenka, jenž byla zase povolána k odporným hrátkám sadistické dozorkyně.

„Jsi zraněná?"

„Zraněná?" zvedne děvče své vyplašené oči, „Jen trochu. Proč jen musí bejt tak zlá," vzlykne.

Ada Adlerová

„Ráda bych ti nějak pomohla …"

„Mně už nikdo nepomůže," čiší zoufalství z očí Adlerové, „Vím, jak všechny končej …"

„Někdo ti něco namluvil?"

„Nakonec ty, co tejrá, nakonec každou pošle do plynu," špitne zneužívaná dívka.

„Tohle přece nemůžeš vědět. Možná tam, v tom táboře, ale tady je to jiný. Tohle je uzavřenej blok, tady to tak není."

„Možná pro tebe, když máš tu ochranu, vod tý Helgy. Taky je ti to tak nepříjemný?"

„Nepříjemný?" podívá se překvapeně Kleinová, pak jí dojde, co si dívenka myslí, „Je to trochu jinak, ale nechci vo tom mluvit."

„Já taky ne," sklopí hlavu Ada, pak se napruží, neboť ve dveřích se objeví ta, která ji tak ponižuje, týrá. Vyrazí z ložnice, a cestou chytne ránu obuškem přes záda, asi jako malou pozornost své vděčné milenky.

„Co ty tady vokouníš, ty krávo!" vyštěkne Schmidtová směrem k Helene.

Ta neodpoví, a také poklusem vybíhá z místnosti. Při míjení zlé sadistické stvůry se lehce přihrbí, napne svaly, v očekávání rány, ta ale nedopadne. Možná má ta svině strach ji bít, Helga by mohla žalovat německým doktorům, a před těma má strach i ta bestie. Asi si nechce dělat problémy, když má tady tolik jiných žen, které může ponižovat.

Kleinová asi hodinu pomáhá s pacientkami doktora Clauberga, tak jak je její povinnost, rozdává se snídaně, uklízí se na lůžkách. Kolem jsou desítky hodně trpících žen, které jsou oběťmi

zvrácených pokusů malého skrčka, co tady má ale absoluní moc. Však se před ním všechny ty ženy třesou. Přitom jsou ve schizofrenní situaci, zde jim je způsobována bolest, a někdy jsou i mrzačeny, na druhé straně se snad ještě víc bojí návratu do Birkenau, kde by je mohli brzo poslat do plynu. Pokud je tam nepošlou rovnou odsud, až je nebude ta doktorská zrůda potřebovat.

S obrovskou úlevou se Helene přemístí do jiné sekce, kterou okupuje Hygienický ústav. I vzduch je tady jiný, ačkoli i tady páchne zatuchlinou. Ale ten smrad, šířící se z hnisajících pacientek Claubergova oddělení, ten je mnohem, mnohem silnější. Také tu nikdo nesténá bolestí, nemusí tady koukat do očí těch nešťastných a hrozně zdrchaných žen.

Sice asi od začátku srpna musí odebírat některým vězeňkyním krev, což se nejčastěji děje v té laboratoři v prvním patře, ale není jí zase tolik a i když ty ženy jsou tím oslabovány, tak dle jejího mínění nejsou příliš poškozovány. Pravda, neví, proč je zájem testovat krev mnoha pacientek, snad se z ní má vyrábět nějaké sérum, také netuší, jak se budou experimenty s krví dále vyvíjet, ale ve srovnání s pokusy jiných lékařů na reprodukčních orgánech žen je považuje za minimálně méně škodlivé.

„Tak ty už seš tady, tak to je dobře," uslyší za zády chraplavý hlas, škubne sebou.

„Ano, pane SS-Unterscharführere," staví se do pozoru.

„Budeš mi pomáhat, dneska," říká jednačtyřicetiletý rotmistr Alfons Werthen, který na bloku deset v oddělení Hygienického institutu pracuje jako zdravotník SS. Není přímo zlý, brutální nebo krutý, ale spíše je mu všechno jedno. Rozhodně nemá s vězni žádný soucit, jsou pro něj jen škodlivý hmyz, zvláště ti židovští.

„Pomáhat, pane SS-Unterscharführere?" ptá se opatrně Kleinová, má z něho respekt, ačkoli k ní se chová celkem dobře, asi na rozkat doktora Webera, který ji tady nepochybně chrání.

„Máme tu dneska dvě fušky," zasměje se esesák, „Napřed jednu milou povinnost, a pak … no pak uvidíš sama."

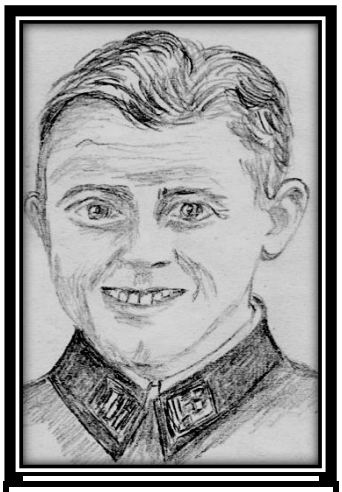
SS-Unterscharführer Alfons Werthen

„Milá povinnost …," nechápe ona.

„No však už brzo uvidíš," zajiskří se jemu v očích, „Budeš mi asistovat, u toho vyšetření. A taky jim odebereš vzorky."

„Budeme někomu odebírat vzorky?" ptá se ona opatrně.

„Přesně tak. Jestli nejsou něčím nakažený," ušklíbá se on, „No co se tak koukáš. Copak nevíš, že už tady máte nějakej čásek takový zvláštní spolubydlící?"

„Vy myslíte, ty ženy, ty … co …," zakoktá se ona.

„Přesně ty. Mám je skouknout, jestli jsou v pořádku, a ty jim uděláš vodběr, však víš kde, pak ty vzorky půjdou na rozbor," má on ve tváři šibalský výraz, určitě se na tohle vyšetření těší.

„Tu prohlídku nedělá lékař?" zeptá se ona opatrně.

„Běžně dělá, nebo tu hlavní, tohle je jen taková kontrola," říká on, a ona si není jistá, zda opravdu k tomu dostal pokyn, či zda nejde o jeho iniciativu, kterou si chce zpestřit dnešní směnu. Podle toho, co ví, tak se o ty dívky stará jedna gynekoložka, co pracuje na oddělení doktora Clauberga. Ale neodvažuje se už na nic ptát, on je esesák a ona jen vězeňkyně. Tím je vše dané. Hlavně, že nechce vyšetřovat i ji, zachvěje se při té představě.

Má pravdu, ten nácek, dobře ví, že už přes měsíc jsou na tomto bloku ubytované prostitutky, které byly získány pro tohle nejstarší řemeslo. Sice se prý přihlásily dobrovolně, ale moc tomu nevěří. S pistolí u hlavy se špatně říká ne. Podstatné je, že nesmí být Židovky, i tady dbají na rasovou čistotu. Místní bordel navíc slouží jen privilegovaným vězňům, a to z toho jsou ještě vyloučeni ti židovského původu. Tak si tam vlastně mohou zajít ulevit jen Němci nebo Poláci, snad za dvě říšské marky, jak slyšela.

Říká se, že si tady mnozí kápové, či jiní prominentní vězni, vydržují jako své osobní sluhy ještě nedospělé chlapce, a prý se dost často z těch sluhů stávají jejich milenci. Což ji nepřekvapuje, vždyť tady ta bestie Gilda dělá to samé, s Adou o tom před chvíli mluvila. Možná i proto tu pro ty prominentní vězně zřídili ten bordel, aby si jako náhražku nebrali do svých postelí ty ubohé kluky.

Ty ženy zahlédla, ale zblízka je ještě neviděla. Jsou dobře živené a určitě hezké, nepochybně je vybírali z více kandidátek. Drží je stranou, také v izolaci, a pak je všechny najednou odvádějí, na to jejich pracoviště. To se nachází hned vedle hlavní brány, v bloku čtyřiadvacet. Tam jim prý udělali dokonce pokojíky, jako jsou v jiných podobných klasických zařízeních. A v každých dveřích prý mají kukátka, a těmi službu konající esesáci sledují souložící dvojice. Možná si také ověřují, že nepraktikují jiný než dovolený sex, tedy v misionářské poloze.

Jak slyšela, tak zřízení bordelu má sloužit dvěma účelům. Za prvé čelit vzmáhajícím se homosexuálním vztahům mezi vězni, a pak také jako motivace k lepší práci. Ale také tam prý posílají vězně, u kterých si nejsou jistí, zda jsou heterosexuálové nebo homosexuálové, a tam mají být případně usvědčeni. Což je pak pro ně dost velká katastrofa, protože tací končí moc špatně. Prý je hrozně týrají, než je zabijí. Ale tohle vše má jen z druhé či třetí ruky, něco zaslechla, když se o tom bavili němečtí doktoři, další při dost nechutném žertování dozorkyň, na účet těch nebožaček, co tady plní funkci prostitutek.

Jde připravit zkumavky, do nichž umístí odebrané vzorky, podle pokynů zdravotníka má udělat těm dívkám výtěr pochvy. Nezbývá ji, než jeho rozkaz naplnit, snad je to opravdu příkaz některého německého doktora a ona nebude sloužit jen jako zástěrka, aby se mohl ten esesák kochat pohledem na ženská těla.

Už je přivádí, první pětici. Je jich tady celkem dvacet, všechny vybrali ve vedlejším táboře, v Birkenau, kde také dost dlouho sloužila. Jsou opravdu docela hezké, nepochybně dobře živené, asi ještě nestačily zhubnout a tady dostávají daleko více jídla. Nikdo se nechce milovat s kostrou.

Pohlédne na dívky, které se teď na pokyn mlsně se tvářícího rotmistra svlékají. Jejich oči určitě nejsou očima otrlých prostitutek, spíše vyplašených a nešťastných žen, které jsou pro své přežití nuceny nabízet svá těla. Ale na svlékání a okukováni už jsou asi zvyklé, proto se nesnaží nijak zakrývat své intimní partie, jak tomu někdy bývá, ale stojí tam s rukama volně spuštěnýma.

Werthen si vezme první, sám se posadí na židličku, a začíná s podrobným průzkumem jejího těla. Nutí ji se otáčet, jako by snad hledal nějaký bolák, ekzém, vyrážku. Pak se zaměřuje na její klín, který mají všechny vyholený. Dívka jen trpně stojí, zatímco on ji osahává a zkoumá. Jestlipak mu stojí, napadne Helene, ale pak raději sklopí zrak.

Teď už ta mladá žena přichází k ní, nijak se nebrání, jen sebou lehce cukne, když ji zasune do pochvy špejli s vatou, aby provedla výtěr. Snad je to tak správně, neví, co chtějí zkoumat, ale to už není její starost. Jen doufá, že žádná z těch žen není ničím nakažená, jinak by ji mohli odsud poslat rovnou do plynu a nahradit ji jinou, zdravou. Získaný vzorek uzavře do zkumavky, na tu nalepí lístek s číslem dané vězeňkyně. Ta se pak zase způsobně postaví do řady, neopovažuje se obléknout, dokud k tomu nedostane pokyn.

Alfons si prohlídku nepochybně užívá, trvá dle ní až zbytečně dlouho. Žádná z dívek za celou dobu nepromluví jediné slovo, vše snášejí mlčky. Ale jejich výrazy rozhodně nesvědčí o radosti, že jsou v tomto zvláštním komandu, byť dostávají dobře najíst. Všimne si taky drobných modřin na jejich tělech, a přemýšlí, zda je někdo zbil, nebo zda k nim došlo při souložení, spíše nedopatřením, než s úmyslem jim ublížit.

Trvá opravdu dost dlouho, než se první skupina oblékne a vystřídá ji druhá. V té ji zaujme asi dost mladá dívka, ta má hodně vyplašený pohled, určitě je rozhozená ze všech nejvíc. Jde jako druhá na řadu, a Helene pozoruje, jak je jí ohmatávání a okukování esesáka nepříjemné. A on si s ní hraje, asi dvakrát či dokonce třikrát ji otočí kolem její osy, nakonec ji plácne smyslně přes zadek a pošle na výtěr.

„Můj ty bože," hlesne dívka polsky, a pak něco zašeptá.

„Já ti nerozumím," odpovídá Kleinová německy.

„Je to hrozné, a ponižující," přejde dívka do stejného jazyka, obě šeptají, aby je Alfons neslyšel.

Alexandra Gosiewski

„Jak se jmenuješ?" ptá se zdravotní sestra.

„Alexandra, Alexandra Gosiewski," špitne dívenka.

„Vypadáš dost mladá."

„Je mi osmnáct. Jsem z nich nejmladší."

„Proč nevzali nějakou starší," zavrtí hlavou Helene, „Nebo jsi se přihlásila dobrovolně?"

„Dobrovolně?" otřese se mladičká prostitutka, „Tak to oni říkají. Nechtěla jsem. Moje kamarádka taky nechtěla. A ten esesák ji vytáhl z řady, odvedl kousek stranou a střelil ji do hlavy. Před námi. Pak se nás zeptal, jestli ještě některá další má něco proti tomu, co má dělat. Tak jsem mlčela. Tak bylo to dobrovolně," žaluje Alexandra, už je její vzorek dávno ve zkumavce, přesto ještě zůstává. Jako by se snad u zdravotní sestry cítila na chvíli v bezpečí.

„Myslela jsem si to," zašeptá Kleinová.

„Je to hrozné … nejprve nás znásilnili … takoví, jako je ten," ztiší dívenka hlas a otočí hlavu na zdravotníka, který je však velmi zaujat její kolegyní, „Teď musíme sloužit, na tom bloku čtyřiadvacet. Chodí tam, po čtvrt hodině, a my musíme …"

„Není nutné o tom mluvit. Pokud tedy nechceš."

„Možná jsem taky měla radší říct ne, taky by mě zastřelili a už bych nemusela …," zaleskne se v očích Gosiewské.

„Všechno se dá vydržet," řekne zdravotnice a sama se při svých slovech zachvěje. Jí se to mluví, když ji tady díky Danovi šanují.

„Jsi na mě hodná," hlesne děvče.

„A proč bych neměla být?"

„Všichni nás odsuzují. Křičí na nás, že jsme kurvy. Tady, na bloku. Dokonce na nás některé plivaly," žaluje znovu Alexandra.

„Ty nemají rozum," zavrtí Kleinová hlavou, „Ty přece za nic nemůžeš. Jen se snažíš přežít, jako my všichni tady."

Dívka už neodpoví, protože přichází její kolegyně a ona rychle spěchá zpět do řady, aby nezavdala tomu esesákovi příčinu se na ní zlobit.

Akce pokračuje, a dost se protahuje, neboť Werthen je opravdu velmi důkladný. Ale i tak prohlédne nakonec poslední z prostitutek, a i čtvrtá skupina dostane právo se znovu obléknout. Helene předá odebrané vzorky, je už na tom náckovi, co s nimi udělá. Pak se jde sama věnovat práci, kterou tady má. Ne však na dlouho, zdravotník SS se znovu objeví, a kyne jí rukou, aby ho následovala.

Tak co vymyslel teď, napadne ji. Ale nemá na výběr, musí ho poslechnout, a tak cupitá pokorně za ním. Jejich kroky vedou na dvůr mezi bloky deset a jedenáct. Kus od nich stojí hned čtyři prázdné kbelíky. On otevírá dveře a bere dva z nich, jí nařídí, aby vzala ty zbylé. Není ji jasné, co s nimi mají dělat, ale slepě ho následuje.

Trhne sebou, neboť její zrak padne na hromadu nahých mrtvol, která leží nedaleko. Může pozorovat krvavou stopu, která se od haldy těl táhne až ke zdi, kde jsou odsouzenci popravováni střelou do týla. Odhaduje, že dnes tady bylo zavražděno několik desítek mužů i žen. Některá těla jsou dost vychrtlá, pár jich nese stopy po mučení. Podívá se zděšeně na esesáka, který odkládá

kbelíky na zem a přistupuje k té strašné hromadě. Dvůr je teď prázdný, popravy skončily, a čeká se jistě na naložení zastřelených a na jejich odvezení do krematoria.

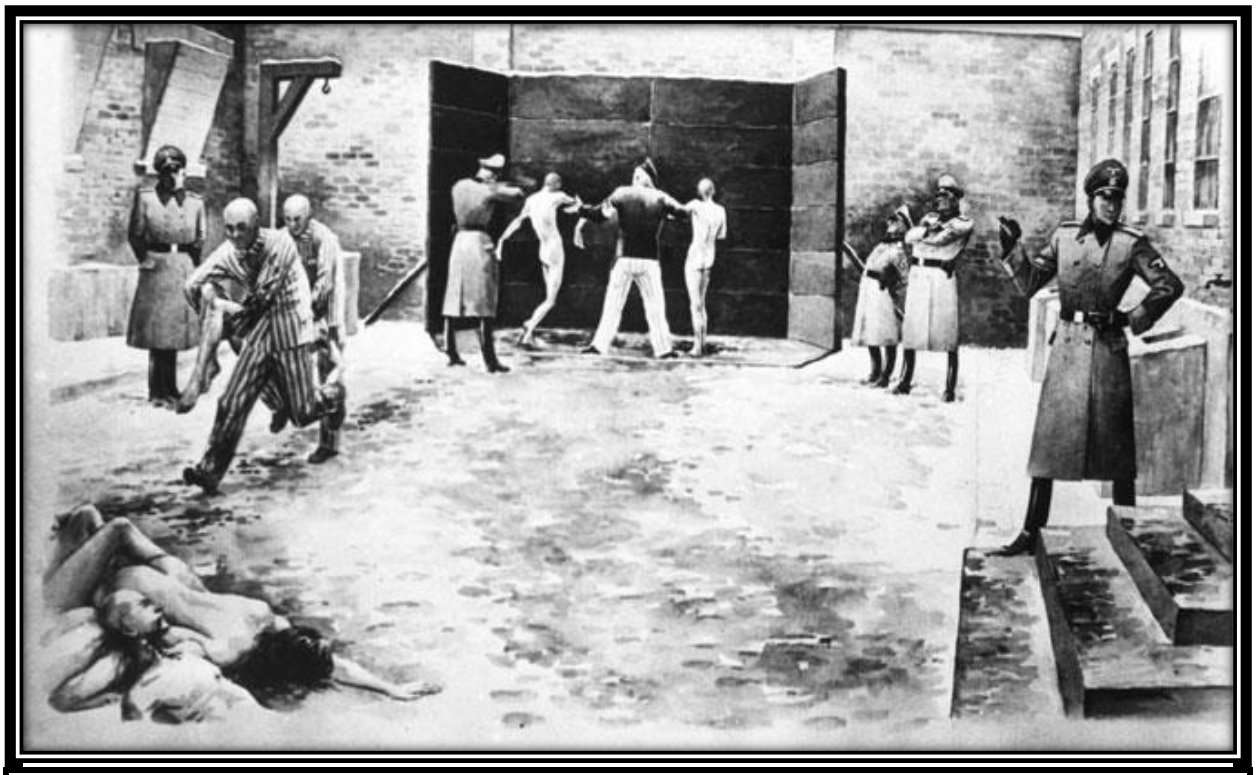

Probíhající popravy mezi bloky 10 a 11

„Tak co myslíš, bude lepší ženský nebo mužský maso?“ zeptá se on a ona vytřeští oči.

„Lepší …,“ vysouká ona ze sebe, není schopna se ani pohnout, jen křečovitě svírá ty dva zatracené kbelíky. Pak ji to dojde a jdou na jí mdloby. Oni mají ty kbelíky zaplnit masem, lidským masem, které bude nutno odřezat z těch mrtvých těl.

„Já bych řekl, že to ženský bude měkčí, to mužský asi tužší,“ spekuluje on naprosto lhostejným hlasem, a pak začne tahat jedno tělo za nohu, aby ho vzápětí odhodil kousek stranou, jde o pozůstatky staršího muže, který je navíc dost hubený. Na něm moc masa nezůstalo.

„My tady … my tady … máme …,“ mektá ona.

„Copak ti to ještě nedošlo? Staráš se tam přeco vo ty baktérie, nebo co to v tom mase pěstujete, ne? Tak jaký bude lepší, ženský nebo mužský?“ zopakuje on otázku.

„Já … já nevím …,“ vydere se jí z úst.

„No tak dobrá, tak to vezmeme napůl, a podle toho, jak se tam v tom těm vašim baktériím bude dařit, tak příště podle toho vybereme,“ pokrčí on rameny a dál hledá na hromadě vhodný objekt, zatímco ona pořád jen třeští oči a svírá kbelíky tak křečovitě, až jí zbělají klouby na rukách.

Konečně se zdá, že našel to pravé tělo. Jedná se o ženu mezi dvacítkou a pětadvacítkou, asi dost dobře živenou. Možná vůbec nejde o vězeňkyni z tábora, uvědomí si ona, slyšela, že tady popravují i Poláky z okolí, co je za něco zatkli, tady je pak odsoudí a hned také zastřelí.

„Tahle ujde,“ řekne suše Werthen a za nohu tělo odtáhne kus dál, od té hromady. Pak se k ní vrátí, aby hledal dál. Ona konečně odloží ty dva kbelíky, stále však jsou její oči rozšířené hrůzou a celá se chvěje.

Ne, tohle není sen, tohle je strašná realita. Vzpomene si, jak se doktor Weber zlobil, že mu kradou maso, které musí kupovat na trhu, a jak je drahé. Tak asi přišel na způsob, jak ušetřit. A

navíc, takového masa tady bude jistě pořád dost, neustále zde někdo umírá, někoho vraždí. Nejen tady, ale především u těch krematorií, tam v Birkenau.

Alfons pokračuje za drobného klení v přehrbování haldy mrtvol, až kus stranou skončí čtveřice těl. Dvě patří ženám a dvě mužům. Všichni ti popravení byli mladí, v podobném věku, a na všech je pořád dostatek masa. Leží teď na zádech, oči pootevřené, a jí se zdá, jako by ji ti mrtví pozorovali. Jako by se dívali vyčítavě, že chce zneuctít jejich ostatky. Ona se zastydí ještě jednou, neboť se neubránila pokušení, prohlédla si u mužů jejich přirození, posuzovala je. Rychle klopí zrak a přerývaně dýchá.

Odvoz mrtvých těl po popravách - auschwitz.org

„Tak co myslíš, vodkud to bude nejlepší?“ podívá se na ni zdravotník, přitom vyndá hned dva skalpely, co přinesl s sebou, „Nejsem si jistej, ještě jsem to nikdy nedělal,“ tváří se poněkud rozpačitě, „Tak co je? Ztratilas řeč?“

„Neztratila, pane SS-Unterscharführere,“ zakvílí ona, stále není schopna se pohnout. Vždyť on mluví jak řezník v krámě, když se ptá zákazníka, odkud by chtěl kus masa na oběd.

„No, já bych navrhoval jim to vyříznout ze stehen, případně ze zadku,“ pokračuje on téměř žoviálním hlasem, jako by se nechystal k porcování mrtvol, „U těch žen by možná šly i ty jejich prsa. No tak, pomůžeš mi, ne?“ podává ji skalpel, „Tobě se třese ruka, nebo co?“ podiví se.

„Pane SS-Unterscharführere, já taky ještě nikdy … neodřezávala … maso … z mrtvých,“ koktá ona.

„Seš přece zdravotní sestra, ne?“ tváří se on překvapeně, „Tak si přece musela vidět spoustu mrtvol, ne? Tak co se tváříš tak vyjeveně? No?“

„Já jen … zneuctění … těch těl.“

„Ale sestro, jakýpak zneuctění,“ rozesměje se srdečně rotmistr, v přítomnosti mnoha desítek popravených, „Copak nevíš, co z nich už brzo bude? Jen hromádka popela, co ji pak někde tady po vokolí někam vysypou. Tak co se stane, když někomu z nich bude troška toho masa chybět?

No? Bude jen vo trochu toho popela míň. To se stane. Tak co, dáme se do toho?“ zřejmě se dobře baví rozhozeností zdravotnice.

„Ano, pane SS-Unterscharführere,“ zašeptá ona, a udělá dva kroky kupředu.

„Mám nápad,“ usmívá se Alfons potměšile, „Ty si vem ty mužský, a já vohlodám ty ženský. Co ty na to? Dobrý rozdělení, ne?“ zasměje se, a dle všeho srdečně. Pak si dojde pro kbelík, postaví ho vedle těla jedné z dívek a zaboří skalpel do jejího stehna.

Helene je v šoku, přesto i ona došajdá pro kýbl, i ona poklekne k tělu mladíka, co ho tady umrtili střelou do hlavy. V duchu se mu omlouvá, když poprvé řízne do jeho ztuhlého stehna. Ale skalpel je ostrý, proniká bez problémů tkání. Rázem má však ruce od krve. Zamotá se jí hlava, když vhodí první kousek masa do připravené nádoby.

Zdá se jí, že prožívá hrozný sen, ze kterého se musí co nejdříve probudit. Ale neodvažuje se odmítnout tuhle strašnou práci, a tak dál krájí, a dál odkládá tkáň do kbelíku. Kolem ní se tvoří kaluž krve, tělo je ještě celkem teplé, asi byl ten muž zabit před malou chvílí. Možná je zavolali hned, jak popravy skončily.

Odřezávání tkáně z mrtvých těl v Krematoriu III pro Hygienický ústav – ilustrační obrázek – David Olére

On řeže daleko rychleji, a jeho nádoby se utěšeně plní. Ona je očividně zdrženlivější. Těžce oddychuje, ale není to od námahy.

„Chceš ho pomoc votočit?“ nabízí on galantně své služby, a ona pohlédne směrem k němu. Ta nešťastná dívka má už stehna odřezaná až ke kosti, teď ji převrací na břicho a pižlá její hýždě.

„Ne, pane SS-Unterscharführere,“ zachrčí ona.

Pokračují dál, on má už zaplněné oba kbelíky, ona jen jeden a v druhém je masa pouze po dně. Převrátí chudáka a začne odřezávat jeho zadek.

„Nějak pomalá, co?“ zubí se on, ale není naštvaný, ruce až po lokty od krve, rukávy si prozřetelně vyhrnul, „Tak já to dojdu vysypat, a ty zatím můžeš pokračovat,“ chopí se dvou

kbelíků, které pro jistotu zakryl kusem hadru, pak ji opustí, a ona zůstává na dvoře sama, se spoustou mrtvol.

Tady je opravdu možné všechno, uvědomí si. Nic jim není svaté. Takhle zneuctít těla zavražděných lidí. Jako by jim nestačilo, že je napřed svléknou donaha, než je zabijí. Nedovolí jim zemřít důstojně, a pak ještě takhle zhanobí jejich ostatky.

Ale co se diví. Prostě jen potřebují maso, na pěstování bakterií. Tak co je jednodušší, než si skočit k hromadě mrtvol, a nějaké si tam odřezat? Je to přesně v jejich stylu, tady. Oni pro ně nejsou vůbec nic. Bez mrknutí oka je tady plynují, střílejí, ale taky na nich dělají ty zvrácené experimenty. Tak proč by si nevzali i jejich maso? Určitě je to vyjde levněji, než kupovat na trhu hovězí. Navíc ho tady mají téměř nekonečné množství. Tedy pokud ty lidi nenechají dojít do stavu musulmanů. Ale oni by byli schopní sem přivést i nějaké nešťastníky, co právě dorazili, a klidně je zastřelit jen proto, aby jim mohli odřezat jejich tkáň.

Werthen se vrátí s prázdnými kbelíky, hned vezme ty dva plné a odnáší je. Vlastně je hodný, když ji nenutí, aby se s nimi tahala. Tak proč ji tedy přijde jako naprostý magor? Psychopat? Jen proto, že nehne ani brvou, když tu na kost ohlodává stehna mrtvolám, a ještě u toho žertuje?

Je jí strašně zle, ale snaží se svoje pocity nedat najevo. Ucítí hroznou úlevu, když je jejich šílená práce hotová, naplnili celkem osm kbelíků. On je zase odnáší, a vrací se pro poslední dva, které ona zarovnala po okraj. Než je však galantní nácek zvedne, chytá zneuctěné mrtvoly za nohy a švihne s nimi směrem k haldě. Tam trochu splynou s ostatními.

Ona jde za ním, jak ve snách, směřují zpátky na oddělení Hygienického ústavu. On si ji už nevšímá, jde maso nastrkat do mrazáku, ona se vrací ke své práci, kterou pro dnešek dostala. Ta je napůl administrativní. Je jí strašně mizerně, pak pohlédne na svoje ruce a zatočí se jí hlava. Je zaprasená jak nějaká šílená vražedkyně. Spěšně zamíří do umývárky a zuřivě se snaží smýt krev ze svých rukou.

Když dostane polévku, zvedne se jí žaludek. Náhle před sebou vidí ty rozpižlané mrtvoly. Ještě aby ti šílenci začali dělat tu polívku z mrtvol. Ale ne, to nehrozí, ta je jen ze shnilé zeleniny. Její výživnost je příšerná, a podle toho taky vězni a vězeňkyně vypadají.

Kolem druhé hodiny odpolední se objeví doktor Weber, a zarazí se, když uvidí její výraz.

„Co se děje, sestro?“ zeptá se.

„To maso, pane doktore,“ vyrazí ona ze sebe.

„Maso? Co je s masem?“

„To, na ty bakterie …“

„No a co má být? Máme nějaký, budeme do něj muset vysadit ty kultury.“

„Právě. To maso!“ zaúpí ona.

„Co se děje?“ je on poněkud zaražený, „Ty víš, co je to za maso?“ podívá se na ni zkoumavě.

„Jak bych nevěděla, pane doktore,“ zakvílí ona, pak natáhne dopředu své chvějící se ruce, „Vždyť já sama … tam na dvoře … s tím zdravotníkem …“

„Tys byla na tom dvoře, když tam ten …“

„Ano, pane doktore. Naplnili jsme osm kbelíků.“

„To je ale vůl,“ zamračí se Bruno, „Proč tě k tomu bral? No to si s ním vyřídím!“

„Pane doktore, prosím, to ne,“ vyhrkne ona.

„Co ne? Proč ne?“

„Pane doktore, prosím,“ tváří se ona zoufale, „Nechtěla jsem … žalovat. Nechci, aby se pan SS-Unterscharführer zlobil. Prosím, nic mu neříkejte.“

„Nemám mu nic říkat?“ tváří se on přísně, „Dal jsem mu jasnej pokyn. A ten blb k tomu vezme tebe. Ale nemusíš se bát, já mu to vytmavím.“

„Pane doktore, prosím, nechci problémy, prosím,“ žadoní ona.

„Ty se ho bojíš?“ zamračí se on ještě víc, „Snad se k tobě chová nevhodně? Hrubě?“

„Ne, ne, pane doktore," odpovídá ona rychle, „Naopak, je velmi hodný, na mě. Dokonce i ty kbelíky odnosil sám, abych se s nimi nemusela tahat. Nechtěla jsem si na něj stěžovat. Nechci mu udělat nepříjemnost. Já jen, to tam na dvoře … musím se z toho vzpamatovat . Ale já to zvládnu, pane doktore, určitě," snaží se, aby její hlas zněl rozhodně.

„Přijde ti to asi neetické, nevhodné," podívá se on na ni.

„Neetické," vytřeští ona oči, pak je sklopí, „Nemám právo vaše rozhodnutí zpochybňovat," zašeptá.

„Podívej, sestro, taky jsem váhal," říká on smířlivě, „Ale máme vomezený prostředky. Navíc nám tady to maso někdo krade. Já vím, že ty ne," řekne rychle, „Tak jsem se tak rozhodl. Z koho jste ho vlastně vzali?"

„Dvě mladé ženy, a dva mladí muži," odpovídá ona tichým hlasem, „Ze stehen, hýždí …"

„Všichni byli přece už mrtví. Možná v tuto chvíli už jsou spálení, a pokud ne, tak brzo budou. Stejně by všechno spálili, tak se přece nic tak hrozného nestalo, ne?"

„Nestalo," zašeptá ona.

„Asi to byl trochu šok," kývne on, jakože je srozuměn s jejím stavem, „Sestro, je ale potřeba o tom zachovat mlčenlivost. Není třeba, aby se o tom mluvilo, rozumíš? Těm mrtvým to už nijak neublíží, a nám to pomůže. Ale nemusí to vejít ve všeobecnou známost."

„Nikomu nic neřeknu, pane doktore," tváří se teď ona poplašeně, „Slibuji, pane doktore, nikomu nic neřeknu. A když bude zase potřeba, tak …," zlomí se jí hlas, pak však nad zhnusením převáží strach o život, „Pane doktore, když bude potřeba, tak tam s tím panem SS-Unterscharführerem zase zajdu. Není třeba se mě zbavovat, jako svědka."

„Zbavovat. Sestro, něco takového mě ani nenapadlo," řekne on konejšivě, pak se pokusí o lehký úsměv, „Jen tě žádám, aby sis to nechala pro sebe. Ne každý by to musel pochopit. To je všechno. Nemusíš se bát, nikdo ti nechce ublížit, ani teď, ani v budoucnu," podívá se pátravě na mladou ženu, „Dal jsem pokyny, aby se k vám chovali slušně, obecně, k vězňům i vězeňkyním. Co pracujete pro Hygienický institut. Doufám, že ti opravdu nikdo neubližuje."

„Ne, ne, pane doktore," zavrtí ona zuřivě hlavou, „Tady, na tom vašem oddělení … jako by to ani nebylo v tom táboře, tady. Je to … je to … jako ráj, tady," sdělí své pocity upřímně, byť poněkud krkolomě, „Pane doktore, moc si vážím, že tu smím pracovat. Opravdu. Udělám všechno, co bude potřeba. I tamto, když bude zase potřeba. Já jen … musím si zvyknout … bylo to takové … nezvyklé."

„Tak už o tom nebudeme mluvit. Sestro, když víš, odkud to maso je, bude ti dělat problém pomáhat s těma kulturama?"

„Ne, pane doktore," odpoví ona se značným sebezapřením, ale nechce si ještě víc kompikovat situaci, lituje, že o tom vůbec začínala. Ale snad ten lékař mluví pravdu a snad také nebude příliš nadávat tomu zdravotníkovi SS, aby ten neměl důvod se jí následně mstít.

„Sledoval jsem tě, při práci," říká on rozvážným hlasem, „Jsi šikovná, a chápavá. Sice s tím nemáš tolik zkušeností, ale určitě se zaučíš. Tak, abys mohla dělat i takové ty rutinní rozbory, těch vzorků, co je dostáváme. Tak všechno v pořádku?"

„Ano, pane doktore. Všechno v pořádku," snaží se ona vypadat vyrovnaně, ačkoli uvnitř tomu tak rozhodně není.

ASI NÁS BRZO PŘELOŽÍ

Daniel Edelstein se snaží, aby jím vedené oddělení mělo pevný řád, aby všichni vždy věděli, jaké jsou jejich povinnosti. Sám je velmi precizní a totéž chce po svých podřízených. Takový přístup považuje za nutný, neboť se jim počet pacientů značně navýšil.

V sekci A mají na šedesát vězňů s různými infekčními onemocněními, objevuje se zde tyfus, ale i tuberkulóza, spála, úplavice.

V sekci B je pacientů méně, což štve doktora Schrödera, ale ať hledá, jak hledá, dostatečný počet mužů s jaterními onemocněními v tuto chvíli nemá. Je jich tady všeho všudy patnáct.

Do sekce C bylo převeleno na čtyřicet zdravých mladých vězňů ve věku mezi dvaceti až třiceti roky, a dalších deset má různá hnisavá onemocnění, ti sem přišli z jiných nemocničních bloků. Ovšem těch čtyřicet, to znamenalo dost silný nápor na nervovou soustavu lékařů i zdravotníků, neboť tito pacienti museli být záměrně poškozeni. Vyvolání popálenin a zánětů u naprosto zdravých a doposud silných mladíků, nikomu z vězeňských doktorů radost nepřineslo, nicméně museli příkaz naplnit.

Daniel posléze za těmito pacienty poslal Šimona Chasona, aby jim ukázal jizvy po podobném pokusu a ubezpečil je, že jejich život ohrožen není. Tím utlumil trochu jejich neklid, ale bohužel je nezbavil bolesti, trpí opravdu hodně, neboť utišující prostředky nejsou k dispozici.

Oddělení D je zatím prázdné, což vedoucího lékaře těší, snad žádné jiné pokusy nejsou pro nejbližší dobu připravovány. I tak je však práce nad hlavu, a také si musí dávat pozor, aby se sami nenakazili, od těch infekčních pacientů. Proto až úpěnlivě dbá na hygienu a nabádá k ní i ostatní personál.

Avi Libek je pak povinen dělat fotografickou dokumentaci o pacientech s popáleninami i záněty, proto si je nechává přivádět a tak mají i tímto způsobem zaznamenám průběh léčby. Bohužel někdy jsou ti poškození v dost špatném stavu, takže je jiní zdravotníci musí při focení podpírat. Ne každé zranění se dobře hojí, a když se přidají vysoké horečky, začínají mít ošetřující lékaři obavy o život takto poškozených mužů.

„Potřebujeme další pacienty," mračí se doktor Schröder, nachází se v Danielově kutlochu, a spolu s nimi tam nervózně přešlapuje i doktor Yosif Dykstein, jenž nese za sekci B zodpovědnost.

„Třeba se další případy brzo vyskytnou," poznamená Edelstein.

„Nebudu čekat, až se někdo laskavě uráčí vonemocnět," zavrtí hlavou Johann, „Prostě sem nechám navelet dalších pětadvacet, a vy je tady prostě nakazíte."

„Nakazíme …," zašeptá Dykstein.

„Nakazíte, doktore," podívá se přísně esesák, „Jak, to ti doufám nemusím vykládat. Když tady máš jiný, co jsou nemocný."

„Co přesně by měla být jejich diagnóza?" ptá se Yosif, vnitřně je tímto požadavkem znechucený, navenek se však své pocity snaží skrývat.

„Tak to se domluvíme. Projdeme ty jejich případy, co tady máme, a domluvíme se. Tak navíc budeme všechno sledovat pěkně vod počátku, inkubační dobu, počáteční příznaky, prostě přesně popíšeme celej průběh. A pochopitelně i léčbu."

„Ti pacienti by neměli být příliš oslabení," upozorní opatrně Dykstein.

„Nenechám ti sem přivézt žádný musulmany, co nám tady zkapou dřív, než se ta choroba rozvine," ušklíbne se nácek, „Ty," ukáže na Daniela, „vem ty jejich karty, a zajdeme se na ně podívat. Pak se rozhodnu, vod kterýho se nakazej ty další."

„Ano, pane doktore," hrabe se na svém dost zaneseném stole Edelstein, a vytahuje si správnou hromádku osobní dokumentace pacientů ze sekce B. Už to není jako dřív, vždyť tady nyní mají celkem stopětadvacet nemocných, a tento stav se má v brzké době navýšit o dalších pětadvacet.

„A víš co? Když už v tom budeme, tak uděláme celkovou inspekci. Projdeme si to všechno, ať se podívám, jak mi to tady vedete. Svolej sem ty svoje doktůrky, každej si vezme tu svoji dokumentaci a bude nám referovat," přikazuje Johann.

Asi za čtvrt hodiny šestice doktorů vyráží na vizitu. O pár kroků za nimi kráčí Joseph, coby písař, a vedle něho Libek, předák pomocného personálu. Nejprve zamíří do sekce A, kde se slova ujímá doktor Ephaim Abramovich. Ten tu má na šedesát případů s různými infekčními chorobami, které se snaží uzdravit poskytnutými experimentálními léky. Přes snahu zdravotníků udržovat všude pořádek, je zde značný zápach, z mnohých nemocných vycházejí samovolně tělní tekutiny. Někteří jsou tak zesláblí, že se ani nezvednou z lůžka, mnozí se nacházejí na hraně života a smrti a už ani moc nevnímají okolí.

Jelikož jsou sem sváženi vhodní pacienti ze všech okolních táborů, je jejich věk rozmanitý, od mladíčků až po muže kolem padesátky, co také proklouzli selekcí u vlaku. Přičemž obě zmíněné věkové skupiny tam jsou přesně na hraně, je jen na libovůli selektujícího, zda se mu nebudou zdát moc mladí nebo naopak příliš staří. Tací pak nezamíří do tábora, ale k plynovým komorám.

Ti zde měli u vlaku štěstí, ovšem nyní se od nich odvrátilo. Jsou většinou v dost ubohém stavu, a na klasických nemocničních blocích by již s velkou pravděpodobností bylo nařízeno jejich usmrcení. Tady jim násilné ukončení života nehrozí, ale může přijít přirozenou cestou, zvláště když jsou někteří dost podvyživení a jejich těla nemají dost sil se nemoci bránit. I přes podávání léků, jejichž účinnost je však diskutabilní. Proto se také na tomto oddělení nejčastěji umírá. Poté následuje pitva, tu nyní dělají vždy, a většinou je jí pověřený doktor Czapnik, někdy mu asistuje Daniel, někdy je na to Jodel sám.

Doktor Abramovich se ukazuje v dobrém světle, dokáže velmi přesně vystihnout aktuální stav nemocných, a také jeho prognózy se většinou naplňují, dokáže již odhadnout, jaký bude další průběh léčby a jak velké procento naděje má pacient se udravit. A to i přesto, že nemá ještě zcela jasno o skutečných účincích podávaných léků.

Patnáctka vězňů, rovněž rozmanitého věku, se nachází v části patřící sekci B. Vlastně všichni zde trpí některou z forem žloutenky, tak alespoň jejich onemocnění bylo diagnostikováno. Tomu odpovídá i hodně nezdravá barva jejich kůže. Ne tedy, že by kůže relativně zdravých vězňů v táboře byla růžolící, projevuje se na ní až katastrofální nedostatek různých živin, ale zde jde opravdu o extrémní případy.

U těchto pacientů doktor Schröder studuje choropisy daleko pozorněji, a také tak naslouchá hlášení doktora Dyksteina. Mnoho volných lůžek, v těch klasických třípatrových palandách hromadných ložnic, ho však hněte.

Pak přichází ke slovu doktor Reuven Berman, a je patrné, jak je ze své role nešťastný. On má v sekci C jen deset případů, kdy popálenina či zánět vznikly zraněním při pracovním procesu, zbytek tvoří čtyřicítka mladých mužů, které poškodili záměrně. Polovičku z nich za účelem vyvolání zánětlivých procesů a hnisavých ložisek, u druhé polovičky probíhá výzkum popálenin. Látky, vyvolávající dost velkou bolest pacientů, nanesli na různé části jejich těl, aby bylo možné porovnávat, kde dochází k lepšímu a kde ke komplikovanějšímu hojení.

Co se týká první dvacítky, až teď se ukazuje, co toxická substance, kterou jim vpravili do kůže na rukách a nohách, vlastně dokáže způsobit za paseku. Cílem je získat poznatky, které umožní odhalit simulanty mezi německými vojáky, kteří podobné zákroky sami na sobě provádějí, aby se vyhnuli aktivní službě.

Podle Daniela jde o ropné substance, které se dají aplikovat jak injekčně, tak vtíráním do pokožky. Následně vyvolají mohutné záněty a abscesy, obsahující načernalou tekutinu, pachem připomínající petrolej.

U druhé dvacítky došlo k aplikaci acetátů, opět nejčastěji na nohy a ruce, ale i na trup, zde dochází k vyvolání velmi bolestivých popálenin, které se projevují různobarevnými skvrnami.

U obou skupin se pravidelně odbírají vzorky, které Daniel odnáší na blok deset do Hygienického institutu, a od nich pak dostává laboratorní analýzu. Také jsou poškozená místa fotografována, a to nejen celkovým pohledem na nahého pacienta, ale i pořízením snímku

jednotlivých poranění zblízka. Zdejší fotografická technologie je poměrně vyspělá, a tak umožňuje pořídit velmi kvalitní fotky. Stejně dobře jsou vybavené laboratoře Hygienického institutu, se kterým úzce spolupracují.

Na rozdíl od předchozích oddělení, kde nechal doktor Schröder pacienty na lůžkách, zde si je chce prohlédnout. Napřed si vytahuje ty, kteří mají poranění vzniklá přirozenou cestou, těch je jen deset. Musí slézt ze svých lůžek, svléknout si košili a zcela nazí se postavit do řady. Na jejich obličejích je patrný strach, aby nebyli shledáni jako nehodní dalšího života. Sice jim říkali, že jim tady selekce nehrozí, ale oni vědí svoje. Než se nadějí, mohou být na cestě na injekci do srdce, nebo do plynové komory. Obojí vyjde nastejno, znamená pro ně smrt.

Tato skupina má různá zranění, vzniklá hlavně z jejich pracovní činnosti, kdy se jim nejčastěji podebralo poranění a následně významně zhnisalo. Mohlo jít původně o docela nevinnou ranku, jež způsobila katastrofální následky. Mnozí jsou ve velmi špatném stavu, sotva se drží na nohách, i když teď se zoufale snaží předstírat dobrý zdravotní stav. Nicméně někdy se zapotácí, a dokonce se i musí zachytit vedle stojícího kolegy, aby sebou nešvihli.

Doktor Berman referuje o jednotlivých případech, a přihlížející lékařské konzilium mu většinou mlčky naslouchá Pokud někdo položí doplňující otázku, pochází především od Johanna, a ojediněle od Daniela. Další jen mlčky stojí. Oba dva zmínění doktoři občas také přistoupí k pacientovi a zblízka si poranění prohlíží, to pak Edelstein cítí, jak se dotyčný chvěje, pravděpodobně strachy.

První skupina dostane příkaz se obléknout a vrátit na lůžka, je patrné, jak se všem ulevilo. Nastupuje naopak dvacítka, co má vyvolané záněty uměle, a pohled na ni je také velmi tristní. U některých se vytvořila opravdu mohutná zánětlivá ložiska, a dost značné abscesy. Někteří mají jistě i horečku, sotva se drží na nohách. O tyto pacienty vězeňští lékaři začínají mít strach, přišli sem relativně zdraví, a mohou jejich oddělení opouštět s nedbale zašitou ranou po pitvě.

„Tohle už je práce spíš pro tebe, doktore," obrátí se Schröder na Czapnika, ještě dříve, než může začít Berman referovat.

„Právě jsem o tom chtěl mluvit, pane doktore," říká rychle Reuven, „Určitě bude nutné v některých případech provést drenáž."

„Tak to udělej, hrome, a jen vo tom nekecej," zamračí se nácek a ošetřující lékař pobledne.

„Hned to zařídím," vyrazí ze sebe, a pak začne probírat jednotlivé pacienty. Ti se různě kroutí, delší stání jim způsobuje problémy, a také bojují se značnou bolestí. Daniel si povzdechne. Bude zázrak, když žádného z nich neztratí. Ale to je jejich šéfovi jedno, on bude zase mluvit o nutnosti přinášet oběti na oltář vědy, a navíc tu dle něj stejně všichni mají zemřít, takže jim vlastně až tak moc ublížit nemohou. Jen jejich nevyhnutelný konec o něco uspíšit.

Zatímco druhá skupina se souká do košil, a posléze na svá lůžka, přichází na řadu třetí parta. Jejich popáleniny oproti vyvolaným zánětům vypadají lépe, minimálně na pohled, ale podle výrazů pacientů jsou velmi bolestivé. Však také mnozí jen stěží zadržují sténání, či s obtížemi stojí v pozoru, občas přešlápnou, přitom zatínají ruce v pěst, obličeje zkřivené. Ale jako jejich předchůdci se snaží na esesáka udělat co nejlepší dojem, ani oni nevěří ujišťováním, že je na smrt nepošlou, i když se jejich zranění nebude dobře hojit.

Všichni doktoři se vracejí do kutlochu vedoucího lékaře, kde se Schröder rozvalí do židle, zatímco ostatní postávají, někteří dokonce v pozoru. Joseph a Avi zůtavají před dveřmi, připraveni, kdyby snad padlo rozhodnutí je povolat k raportu.

„Věnujte větší pozornost těm zánětům," promluví po chvíli ticha Johann, „Nechcete přece, aby vám tu zkapali, nebo jste jim museli ufiknout nohu nebo ruku. Což by vyšlo nastejno, v konečným důsledku, tak jako tak by na to dojeli," dodá, a tím dá všem najevo, že pro muže bez některé z končetin zde není místo. Pak by přicházela v úvahu asi fenolová injekce.

„Omlouvám se, pane doktore," je dost pobledlý Berman.

„No mně se neomlouvej, to spíš jim," ušklíbne se nácek, „Hlavně to dobře zaznamenej. Kdyby se to přesto rozšířilo, chytilo to celou ruku nebo nohu, tak se pak poradíme, na dalším postupu."

„Mluvil jste o operaci," ozve se nesměle Czapnik.

„Tak je to možný. Nebo v jednom případě zvolit amputaci, a v druhým tomu nechat volnej průběh, a všechno pochopitelně zaznamenávat. No co se tak tváříte," zamračí se Schröder, „Tak jako tak je to pro toho danýho konečná, To tady všichni víme."

„Hned začneme s tou drenáží," slibuje Reuven rozechvělým hlasem, dle svého mínění nic nezanedbal, již je na tomto postupu domluvený, ale raději nic neříká. Nakonec mu ten esesák případné mrtvé přišije na hrb, jako by snad právě on nařídil takhle zrasit zcela zdravé mladé muže.

„Co se týká tebe, doktore," ukáže prstem Johann na Dyksteina, „Tak ti sem v brký době dodám těch pětadvacet dalších, jak jsem slíbil. Ještě zvážíme, tady s hlavním lékařem, jakým typem je nakazíme. Je tu ještě jedna možnost," zamyslí se.

„Ještě jedna možnost, pane doktore?" ptá se nejistě Yosif.

„Jo. Existuje určitá látka, v práškách, co vyvolá poškození jater. Ale s tím jsem chtěl začít pozdějš, no uvidím, jestli to nevyužijeme hned."

„Poškození jater … jak vážné?"

„Jak vážný? Moc vážný, do prdele," štěkne esesák, „Přestaňte tak zírat, jako byste je už všechny měli na marách," mračí se, „Je to jen na vás. Když to zvládnete, nemusí zhebnout ani jeden z nich. Jen na nich provedeme to, co potřebujeme, a zase půjdou. Ukáže se, jestli jste takoví vodborníci, jak jste tvrdili, při těch pohovorech."

Ani jeden ze čtveřice nových lékařů se neopováží nijak reagovat, jen klopí oči.

„Tak jděte, máme tu něco na práci," ukáže Johann na dveře, když lékaři zmizí, objeví se na jeho tváři jiný výraz, ukáže na konvici a pak na židli. Edelstein pochopí, během krátké chvilky vyrobí kávu, do té doby se jeho šéf přehrabuje v papírech.

Oba se posadí, zapálí si, vyfouknou první šluk, dají si prvního loka.

„Tak co jim říkaš, těm svejm novejm koním?" položí esesák otázku.

„Možná jste na ně až moc přísný, pane doktore. Určitě se snaží."

„Moc jim nejde přes ty jejich pysky, to co tady děláme."

„Zvyknou si."

„To si zvyknou, tím si buď jistej," zasměje se Schröder, „Ale jo, nejsou špatný. Teda toho chirurga jsem ještě při práci neviděl, ale ty pitevní zprávy jsou dobrý. No a ty další … Nejsou špatný, jak říkám. Ale potřebujou disciplínu a nad sebou bič. Trochu strachu nezaškodí, pak se budou víc snažit. Ale něco v nich je, mohl by to tady bejt dobrej tým."

„Tak je vidíte?"

„No a ty?"

„Myslím si to samé, pane doktore. Já jen, že to tak od vás nevyznělo."

„To schválně. Tak ne, abys jim vyslepičil, že jsem je pochválil. Jen ať se trochu klepou, pak budou víc svědomitý, víc se budou snažit. Hezky se nám to tady rozrůstá, co?"

„Ano, pacienti stále přibývají. Zatím to zvládáme, ale kdyby jich mělo být ještě víc, tak by možná bylo vhodné uvažovat o posilnění personálu."

„Jo, aby sis sem zašil další svoje kamarádíčky, co?"

„Můžete přece výběr udělat zcela sám, bez mého přispění. Možná ještě jeden lékař, se spealizací na infekce, a tak dva zdravotníci, to by nebylo od věci, pane doktore."

„Možná, zase mě tolik nestojíte," zasměje se Johann, „Tak co? Dáme se do práce? Chci slyšet tvůj názor, na některý ty léky. Bez příkras. Jak to pak napíšeme, to je jiná. Možná to trochu zabalíme, když jejich účinky budou stát za hovno."

„Jak si přejete, pane doktore. Tak čím začneme?"

Probírají se dobré dvě hodiny jednotlivými případy, či skupinami případů, baví se o dalších postupech. Přitom Schröder ani jednou nedá najevo jakýkoli soucit s použitými vězni, byť stav některých určitě není dvakrát uspokojivý. I Daniel se snaží udržet si od nich co největší odstup, nepoznat jejich jména, osudy. Teď, když tu má kolegy, je takový záměr snazší realitovat. Když pak někdo skončí na pitevně, jde jen o číslo, neví nic o jeho pohnutém osudu, jen vidí jeho konečné stadium. Víc se věnuje organizaci, vyhodnocování, kompletaci zpráv, než by se osobně zapojoval do konkrétní léčby konkrétních obětí jejich experimentování.

Johann vypadne krátce před večerním apelem, na který musí chodit všichni, včetně vedoucího lékaře jeho oddělení. Už je někdy dost vlezlé počasí, odpovídající konci září a poloze zdejšího tábora, ale pořád se to dá přestát, pořád ještě nepřichází krutá zima.

Při této myšlence Daniel ucítí mrazení, vždyť už se blíží chvíle, kdy tady prožije druhou zimu. Je tady už šestnáct měsíců, což po pár dnech zde považoval za nemožné. Stále jasněji si však uvědomuje, jak neskutečně obrovský je rozdíl mezi běžným vězněm a tím privilegovaným, nyní už včetně některých židovských. Za naprostý zázrak považuje, že jsou stále naživu i jeho sourozenci, a také Helene. Byť je bohužel Joseph zmrzačený, což si bude už nadosmrti vyčítat. Zamrazí ho nad svou úvahou, možná to nadosmrti nebude trvat tak dlouho, pořád je jen Žid a jako takový je určený k likvidaci. Ačkoli si teď tady žije tak, jak mohl zpočátku vidět u některých kápů. Ale není vlastně sám takovým kápem, když tady vede celé oddělení, má vlastní místnost, přísun potravin, léků?

Přestane se zabývat vcelku zbytečnými úvahami, a pustí se do práce, té administrativy je hodně, a i když mu částečně pomáhá Joseph a Avi, tak pořád některé věci může udělat jen on sám. Pohlédne na psací stroj, a také na další písmácké náčiní. Jen kdyby za těmi jeho zprávami nebylo tolik utrpení, a i smrti těch, co nedokázali vyléčit.

Ve stejném duchu pokračuje i po večerním apelu, další personál buď konzumuje stravu sám, či ji rozdává pacientům. Tak má zase čas pokročit s byrokracií. Ani neví, jak dlouho tak činí, když se ozve zaklepání, a k jeho ohromnému údivu se objevují dvojčata. Nejprve pocítí radost, že je vidí, a v zápětí úlek. Co proboha dělají takto večer na tomhle bloku? Nechce je tady nakonec Mengele taky hospitalizovat, aby na nich konal nějaké pokusy?

„Netváříš se právě dvakrát nadšeně," okomentuje jeho výraz Yoel.

„Rád vás vidím, pochopitelně. Ale co tady děláte? Vždyť je tenhle blok uzavřenej, nemáte sem jen tak chodit. Tak proč jste tady?" vítá je starší sourozenec poněkud nevstřícně.

„Dostali jsme povolení sem za tebou zajít."

„Povolení? Vod koho?"

„Vod doktora Mengele. Můžeme se posadit? Stáli jsme teď dost dlouho, na tom apelu," podívá se na židle Yoel, jsou tu celkem tři, tak se mohou směstnat.

„Jasně, posaďte se. Nechcete něco k jídlu? Nebo kávu?"

„No, hladoví nejsme, ačkoli … co tam máš?"

„Podívejte se a vemte si, co uznáte za vhodný," ukáže Daniel na skříňku, kde má uschovány trvanlivé potraviny, další pak má v lékařské brašně, zastrčené pod postelí. Ale i v té skříňce je jich dost, a oba kluci si vyberou. Ale nezdá se, že by trpěli hlady, vypadají dobře.

„Chtěli jsme si tě ještě trochu užít, možná už brzo změníme působiště," prohodí Yoel, přitom žvýká kus salámu, a k tomu přikusují tvrdý sýr, obojí si odkrojili skalpelem.

„Změníte působiště?" vytřeští oči bratr lékař, a jdou na něj mrákoty, „Co … kam … proč?" zakoktá se.

„Možná nás brzo přeložej, do toho vedlejšího tábora, jak se mu říká Birkenau," pokačuje vcelku žoviálním tónem Yoel.

„Cože?" zvolá Daniel, a běhá mu mráz po zádech, „Vy jste něco provedli? Nebo proč vás tam chtějí poslat?" skoro zakvílí.

„Vypadáme, že jsme něco provedli? Nebo že nás zmlátili a máme jít do nějakýho trestnýho komanda?“

„Nevypadáte … ale jak můžete bejt tak klidný … teď, na zimu, tam … Ty baráky, tam, dyť to je hrůza. To tady je proti tomu doslova královský ubytování. Co se stalo? Proč už vás nechtěj u toho komanda? Protože jste Židi? Dělaj nějaký změny?“

„Tak mu to už řekni,“ ozve se poprvé Gideon.

„Co mi má říct?“ popelaví tvář staršího sourozence, nechápe, jak mohou být dvojčata tak klidná, když je posílají na to strašné místo. Nebo netuší, co je tam čeká? Jaké tam jsou podmínky, v těch dřevěných barácích?

„Přišel za náma doktor Mengele, a docela dobře jsme si popovídali,“ usmívá se Yoel, ten blázen, z pohledu Daniela.

„Popovídali …,“ třeští oči nejstarší z bratří.

„Prostě, máme se stát vězeňskejma funkcionářema,“ tváří se Yoel, jako by právě vyhrál první cenu v loterii.

„Cože?“

„Doktor Mengele buduje blok, nebo teda zatím část bloku, v tom vedlejším táboře. V části, kde jsou židovští vězni, muži, pochopitelně. Pro dvojčata. A protože se mu líbí, jak tady zvládáme ty děti, když je fotografuje, tak nás tam chce jako ty funkcionáře. Jen se ještě musíme domluvit, kdo co bude dělat.“

„Jak kdo co bude dělat?“ je doslova konsternován lékař.

„Jeden z nás bude blokovej, a druhej písař. Už jsou tam nějaký dvojčata, a určitě budou přibejvat další, jak je vlastně doktor Mengele zachraňuje, při tý selekci u vlaku.“

„Zachraňuje …“

„No jasně, myslím ty děti. Sám dobře víš, že by jinak šly rovnou do plynu. Tak prostě ty děti, nejspíš asi kluky, ale to nevím jistě, tak napřed budou na části bloku, a pak budeme mít pro sebe celej blok. Ten bude pod vochranou doktora Mengeleho.“

„Pod vochranou … jak jste naivní …,“ zírá nevěřícně starší bratr.

„Naivní? Proč naivní?“ zamračí se Gideon, rozhodne se podpořit své dvojče, „Budeme mít vochranu, když jsme ty jeho pacienti. Nikdo nás nebude mlátit, budeme mít víc jídla, taky lepší šaty, kvůli tý zimě, co přijde. No a my tam tomu vlastně budeme šéfovat. Teda v tom bloku v tom mužským táboře. Něco podobnýho asi bude i v tom ženským, a určitě taky v tom cikánským, i když tam jsou celý rodiny. To je samo vo sobě dost divný, když jinak všichni ty slabší jdou rovnou do plynu.“

„Vy z toho máte snad radost?“ nevěří svým uším Daniel.

„Proč ne?“ podiví se nad otázkou Yoel, „Tak si to vem. Tady se sice nemáme špatně, teda dávaj nám tam jídlo navíc, a moc nás nebijou. Vlastně teď, co je tady doktor Mengele, tak už vůbec, to vom zařídil. Ale pořád tam musíme dělat dost hnusný práce. No a tam, tam se budeme strat vo ty děti. Možná teda taky budeme vobčas muset něco dělat, taky jsou tam asi esesácký ubikace, ale určitě budeme mít míň týhle práce. No a taky, bejt blokovým, to přece už je dobrá funkce, ne? Nebo písařem. Ty si přece tady nežijou špatně, ne?“

„Proč zrovna vy? Proč vás jen tady nenechá?“ zasténá lékař.

„Ty nemáš radost? Já myslel …,“ podívá se pátravě Gideon, „Pan doktor říkal, že jsme jedny z nejstarších, možná dokonce úplně nejstarší, z těch dvojčat, co tam má a ještě bude mít. Taky to prej s dětma umíme, tak se mu vo ně máme starat.“

„Máte se mu vo ně starat. Copak to jsou jeho děti?“

„Teď už jo. Když maj rodiče kdoví kde, a kdoví, jestli ještě vůbec žijou.“

„No právě! To přece nejsou jeho děti …“

„Já si myslím, že skoro už jo," říká dost přesvědčivě Yoel, „Kdyby je doktor Mengele nevytáhl při tý selekci, tak by už všechny ty děti byly mrtvý. Takže tak trochu jsou jeho, ne?"

„Jak takhle můžete uvažovat," zděsí se Daniel, „Víte, co to znamená? Vždyť se už třeba nemusíme vidět … teda delší čas …"

„Máš pravdu, možná už nikdy," přikývne celkem klidně Gideon, „Můžeme vonemocnět, a umřít. I když prej budou mít všechna ta dvojčata co nejlepší péči. Ale nemusí se to podařit. Ale nemáš tak úplně pravdu, možná se vobčas uvidíme."

„Vobčas? Jak vobčas? Nevím, jestli se někdy dostanu do toho druhýho tábora …"

„Třeba se dostaneme my sem," zatváří se vítězoslavně Yoel, „Dokonce nám to sám doktor Mengele říkal. Když se někdo půjde sem fotografovat, z těch novejch, co dorazej, tak je budeme doprovázet. A pak se uvidíme, pokud teda budeš tady a nebudeš se někde toulat. Takže se sem tam asi uvidíme. Stejně jsme sem moc nechodili a ty zase za náma," dodá.

„Je to tady uzavřenej blok," přejede mráz po zádech staršího bratra, měl za nimi častěji chodit, když má právo volného pohybu po táboře, cítí se provinile.

„No tak vidíš, zase taková změna to nebude," odtuší Gideon.

„Ale tady, byli jste nablízku, tam … nebudu vůbec vědět, co je s váma … Taky je to tam horší, ty baráky v tom sekroru bé dva, co jsou teď ty muži, ty baráky tam jsou jen ze dřeva. Ty moc před zimou nevochráněj. Kdoví, co tam může bejt za zjevy, mezi kápama …"

„Tak já si myslím, že nás doktor Mengele zmrznout nenechá," říká málem shovívavým hlasem Yoel, „To bysme mu pak umřeli a nemohl by nás zkoumat."

„Zkoumat. Vo to jediný mu jde," zaúpí lékař.

„Nezdá se, že by nás chtěl zabít, moc nám ubližovat. A taky, když se mu budeme starat vo ty další děti, tak si nás přece nezlikviduje, ne?"

„Snad ne … ale tady přeci jen byla větší ochrana …"

„Větší ochrana?" zavrtí hlavou Yoel, „Dane, nic si nenamlouvej. Určitě si mám strašně moc pomohl, kdybysme zůstali v tom původním komandu, tak bysme tam nepřižili víc než tejden. Ale jak bys nás chtěl chránit, kdyby se doktor Mengele rozhodl nás zabít a třeba pitvat? Myslíš, že nás to nenapadlo? Dyť voni tady můžou všechno. Když s ním ale budeme spolupracovat, máme větší šanci, že nám neublíží, a když, tak jen trochu, ne? Když mu budeme hlídat ty další děti, tak bude v jeho zájmu, abysme byli co nejdýl naživu."

„Co nejdýl …"

„Nakonec nás chtěj stejně všechny zabít, ne? Nejsme už tak malý, abysme tohle nepochopili. Dost často jsme vo tom mluvili, hlavně zpočátku, když si nás vybral," pokračuje Yoel až překvapivě klidným hlasem, „Měli jsme strach, co s náma bude dělat. Když jsme slyšeli, co se dělo tady. Nebo co udělali Josephovi. Ale stejně s tím nic neuděláme, von může všechno. Když se nás rozhodne zabít, tak to udělá, a ty s tím navopak neuděláš vůbec nic. Když ale budeme ty funkcionáři, budeme mít na starosti ty další děti, tak bude mít důvod nás nechat naživu co nejdýl, ne?"

„Takhle to vidíte?" ptá se stísněným hlasem Daniel.

„No a jak jinak? Co tu pro ně jsme? Koho tady máte plnej blok? No? Jsme jim dobrý na práci, a taky na to, aby si na nás zkoušeli ty svoje experimenty. Sice to tajej, ale mluví se vo tom, slyšeli jsme i jiný vězně, jak se vo tom bavili. Co se děje na tom bloku deset, a co se děje tady. Možná je to smůla, že chce zkoumat ty dvojčata, a dopadne to s náma nakonec špatně, anebo to taky může bejt klika a budeme kvůli tomu žít dýl."

„Jak to můžeš říkat tak klidně?"

„Dane, prosím tě," podívá se shovívavě Yoel, „Všichni dobře víme, kde jsme. Co se tady děje. Jakou máme šanci to přežít. My jsme rádi za každej den, kdy tady můžeme bejt spolu. A to je nejdůležitější, pořád budeme spolu. Až do konce."

„Je určitě dobře, jak k tomu přistupujete. Ale stejně si myslím, že zůstat tady by bylo lepší.“

„Doufám, že se nám to nepokusíš překazit,“ podívá se pátravě Gideon.

„Překazit … sám si říkal, že si stejně udělá, co bude chtít.“

„To jo, ale mohl by ses snažit přemluvit toho svýho doktora, aby ten zase přemluvil toho našeho.“

„Vašeho doktora,“ musí se Daniel držet, aby jim nevynadal. Ne, nesmí se s nimi hádat, vždyť se možná vidí naposled na hodně dlouho, a kdoví, zda ne úplně naposledy. Najednou pocítí hroznou bezmoc, lítost, beznaděj, „Ten můj doktor mě nezkoumá,“ řekne tichým hlasem.

„Protože seš taky doktor. Tak zkoumáš ty, jiný, spolu s ním. My takový štěstí nemáme. I když, to štěstí …,“ zamyslí se Yoel, „Jak málo stačilo, a šli jsme voba hned na začátku do plynu. Ten tvůj doktor nás tam málem poslal, bylo jasný, jak váhá, na kterou stranu nás poslat. Rozhodnul se správně, a my dostali čas navíc. Na rozdíl vod mnohejch jinejch. A tak jsme se to rozhodli brát. Každej další den je vlastně navíc. Všichni víme, že jednou přijde den, kterej bude ten náš poslední. Zpočátku jsme se hrozně báli, ale teď už tolik ne. Snažíme se ten každej další den prožít tak, jako by byl ten poslední. A když přijde další, tak je to zase den navíc. A už jich bylo dost, to jsme ani nečekali, že jich bude tolik,“ zní hlas téměř až lhostejně, na to, jak strašné téma je probíráno.

„Máš pravdu,“ podívá se teď zcela jinak lékař na své sourozence, „Pořád vás beru jako děti, ale by už nejste kluci, vy už jste dospělí. Díky tomuhle prostředí jste vyzráli.“

„Asi jo,“ ozve se Gideon, „Víš, Dane, dost jsme to zpočátku rozebírali. A ještě víc potom, co nás Bruno málem zabil. A tak jsme si řekli, že když už nám asi moc těch dní nezbejvá, tak si je vod nich nenecháme kazit. Tím, že se pořád budeme třást. Tady se nejde moc radovat, po tom všem, co se tady stalo, a co se tady děje. Ale snad jde si trochu užít ten další den, kterej máme jako navíc. Nevím, možná jsme jen blbý, ale takhle jsme si to řekli.“

„To jste si řekli moc dobře,“ cítí Daniel, jak jím prostupuje dojetí, jak se mu náhle daleko hůř dýchá.

„Ještě jedna věc je na tom dobrá, teda dobrá … ale vlastně jo,“ říká tichým hlasem Yoel, „Pokud by se nás ten náš doktor rozhodl zabít, tak to nejspíš udělá najednou. Nebo si to aspoň myslíme. No a tak budeme pořád spolu, až do konce, jak jsme si slíbili. Buďto spolu přežijeme, nebo spolu umřeme. To druhý je víc pravděpodobnější. A pak bude jen dobře, když to bude ve stejnou dobu. Tohle jsme si uvědomili, když ten Bruno tehdá řekl, že potrestá jen toho, co se přizná. V tu chvíli jsem si uvědomil, že kdyby Gideona zabil, což měl asi v úmyslu … teda zabít jednoho z nás … tak jsem si uvědomil, že kdyby Gideon umřel, tak bych taky už nechtěl žít. Zůstat tu sám, bez něj. A von to cejtí podobně, na tom jsme se shodli.“

„Nemáte strach?“

„Ale to se ví, že máme. Asi jako každej, ne? Každej tady chce žít co nejdýl, ne? Ale určitě se už smrti tak nebojíme, jako na začátku. Až to přijde, tak asi strach mít budeme, to jo. Ale už není tak velkej, myslím ten strach,“ podívá se Yoel na dvojče, a to mu přikývne.

„Jsem na vás hrdej, i otec by byl,“ řekne třesoucím se hlasem starší bratr, „Ještě máme asi tři čtvrtě hodiny, než se budete muset vrátit na svůj blok. Zajdu pro Josepha, abyste se mohli rozloučit i s ním.“

„Já si myslím, že se ještě uvidíme,“ tvrdí dost přesvědčivým hlasem Yoel, „Vy to tady nemáte špatný, a my tam snad taky budeme mít lepší postavení, když se mu budeme starat vo ty děti. A je skvělý, že nás chce dál brát sem, na to focení. Tak bysme se vobčas mohli vidět, ne?“

„Určitě. A možná i já budu muset někdy zajet do toho druhýho tábora. Není to přece tak daleko,“ zvedne se Daniel a jde ke dveřím, pro Josepha, přitom mu je tak strašně těžko. Co je tohle za dobu, když vede tak strašný rozhovor se svými čtrnáctiletými sourozenci? Kde je Hospodin, co ho vždy tak ctili? Jak může tohle dopustit? Proč se od nich odvrátil? Ve čtrnácti přece mají

přemýšlet o jiných věcech, než o své blízké smrti, když jsou zcela zdraví a netrpí žádnou nevyléčitelnou chorobou.

VÁLENÍ SUDŮ

Isaac Edelstein vyjde před budovu Krematoria II. a zapálí si cigaretu. Právě provedl další z mnoha kontrol a jde na chladnější a relativně čerstvější vzduch. Teď, na začátku října, je zase o něco klidnější obdoví, poté, co skončilo vyčištění ghet v Sosnowiec a Bedzinu. Jelikož není tolik práce, mají jen denní směny, čistí spalovací zařízení. Také se v budově konají stavební úpravy, montují jim sem elektrický výtah ze suterénu do přízemí, místo té zdviže, a také provádějí kamufláž ve svlékárně a v plynové komoře. Do první místnosti jsou nanášeny lavičky, na stěnu přidělávány háčky na oblečení, do druhé místnosti montují atrapy sprch. Tak by měli být lidé jdoucí na smrt klidnější, když svlékací místnost bude vypadat jako skutečná šatna, a plynová komora jako opravdové sprchy.

Někteří jeho muži mají problémy s jídlem, když není co získávat z transportů, ale unterkapa se to netýká, on dostává výslužku od kápa Morawy, takže zase tolik hlady netrpí. Ačkoli se přejídat nemůže. Ale úpravy budovy dávají najevo, že počítají s dalšími speciálními akcemi, a s nimi jistě dorazí další potraviny, ale i cigarety, alkohol nebo i léky, pro doktora Pacha. Teď se musí trochu uskrovnit, ačkoli on si tady uschoval menší zásoby, především cigaret, ale má zde ještě pár konzerv.

Postavení unterkapa mu přináší velké výhody, a když k tomu ještě připočte dobrý vztah s velitelem krematorií Peterem Vossem, má se relativně dobře. Nikdo ho nemlátí, může se pohybovat po celém oploceném prostoru, ale také se může zastavit, posadit se a odpočívat, aniž by mu hrozilo, že se stane terčem útoku naštvaného esesáka. Ti ho berou jako svého spojence, a pokud si chtějí zchladit žáhu, tak se vyřádí na obyčejných vězních.

Ani dnes tolik práce nemají, v provozu je jen jedna pec, ve které pálí mrtvoly dovezené z tábora, a také spalovna, ve vystouplé části krematoria na přední straně, z níž ční vysoký komín, do něhož jsou přiváděny veškeré spaliny z celého krematoria. Právě v této spalovně teď jím pověření členové pohřebního komanda likvidují pod dohledem esesáků dokumenty a fotografie, co byly odebrány zplynovaných či internovaných vězňům.

Zrovna když típne cigaretu, uslyší řev, a pak se na dvůr vypotácí dvacetiletý Tobiasch Lanzer, jehož zná ještě od starého krematoria. Podle všeho už dostal nakládačku ve spalovně, a teď ho dva náckové vytáhli ven, což není vůbec dobré. To si určitě uvědomuje i trestaný, protože se otočí na unterkapa, jeho pohled je plný zoufalství. Možná ho vyvedli ven, aby ho tady zastřelili.

„Co provedl ten darebák, pane SS-Rottenführere?“ přiběhne Edelstein ke trojici, v ruce obušek, ve tváři rozhořčený výraz.

„Nedává pozor, parchant jeden,“ praští holí četař vězně přes záda, ten jen tiše zaúpí, nebrání se, aby nevyvolal ještě větší zlost svých trýznitelů, „Všechno tam rozsypal,“ dodá nácek.

„Ty pitomče,“ hraje unterkapo rozhorleného, a sám přetáhne chudáka obuškem. Tentokrát dá dost velkou ránu, ale postižený je mu za ní vděčný. Pokud by esesáci nechali potrestání na vězeňském funkcionáři, tak z toho může vyváznout asi dost zmlácený, ale živý.

„Nech to na nás,“ ušklíbne se druhý strážný, a v jeho tváři se objeví zlý úšklebek, který nevěstí nic dobrého pro vězně, „Svlíknout!“ zařve.

Lanzer se jen smutně podívá na Isaaca, jeho pokus ho zachránit nevyšel. Asi ho vážně zastřelí, proto se má svléknout. Ale pokud bude odporovat, určitě si nepomůže. Proto ze sebe rychle rve šaty, až je zcela nahý. Stojí tam přihrbený a čeká na svou smrt.

„Na zem, ty židovská svině," praští ho jeden z nácků holí do hlavy, až se vězeň zapotácí, rychle se však poroučí k zemi. Lehá si na břicho, čeká kulku do týla. Cítí, jak ho bodá štěrk do nahého těla, ale ta bolest asi brzo přejde.

Edelstein poodstoupí stranou, tady už nemůže nic udělat. Je jen na libovůli esesáků, zda ho hned zastřelí, nebo ho ještě budou týrat. Přitom dle všeho jen svou neobratností rozsypal nějaké dokumenty, a za takovou pitomost ho tady možná umlátí, možná rovnou odprásknou.

„Válet sudy!" zařve četař, a když vidí nechápavý pohled mladíka, kopne ho silně do žeber, až zasažený zařve bolestí.

„Tak neslyšel si pana SS-Rottenführera?" ožije Isaac, možná by z toho podřízeného ještě mohl vytáhnout, možná by ho mohli jen ztýrat a nemuseli ho zastřelit, „Koukej sebou mrskat, darebáku," sehne se k Tobiaschovi a začne ho otáčet rukama na bok a posléze záda, „Tak dělej, dělej, pohyb," postrkuje ho botou, „Nezastavovat, jedu, jedu, válím se!" křičí na něj.

Lanzer se odvaluje po štěrku, který ho řeže do pokožky, všude tam, kde se ta setká s otrou hranou kamene. Po pár převalení se na jeho těle objevují krvavé šrámy, po chvíli už za sebou zanechává krvavou stopu. Řve bolestí, ale nedovolí si přestat. Unterkapo na něj křičí a nepříliš surově ho potrkává nohou.

„A teď zpátky," nařizuje Edelstein, a chudák Tobaisch se vrací po své vlastní krvavé stopě. Vydává přitom bolestné skřeky, je už vlastně jedna velká rána, kromě obličeje, který se snaží držet nad zemí, a míst, kde má připažené ruce. Levačkou si pak snaží chránit rozkrok, což se mu ale ne zcela daří, krvácí i z těchto míst. Bolest je příšerná.

Už je zase poblíž obou nácků, kteří se zřetelně dobře baví, nechávajíc potrestání provinilce na unterkapovi. Zmučený mladík skončí kousek od nich, leží zase na břiše, tiše naříká, bolest mu vystřeluje snad z každého místa jeho těla, z trupu, končetin i genitálií. Četař udělá dva kroky dopředu, a normálně se po vězni projde, dokonce na jeho zádech poposkočí, aby ho ještě více zatlačil na ostré hrany štěrku. Ten pod ním se svíjí jako had, a tím se ještě více zraňuje.

„Vstávej, ty parchante," chytne nahého mladíka Isaac, „Co si myslíš? Že se tady budeš takhle válet a odpočívat?!" huláká a šťouchne ho obuškem, „Bolí to? Bolí?" doráží na něj, „No to teprve teď poznáš, co je to bolest!" strčí ho směrem ke dveřím do budovy.

„Co chceš dělat?" zamračí se četař.

„Trochu mu to vylepšit, pane SS-Rottenführere," vysvětluje Edelstein, „Strčím ho pod sprchu. Až se mu dostane voda do těch ran, tak se posere bolestí," dodává.

„No to není špatnej nápad," zasměje se druhý nácek v hodnosti svobodníka, „Tak jo, šup tam s ním, na to se podíváme," šklebí se.

„Škoda, že tady nemáme jodovou tinkturu," dělá Isaac smutného, „To by teprve bylo něco," tváří se škodolibě, „Napřed ho vosprchovat, a pak ho pocákat tou jodovou tinkturou. To se pak vážně posere, pane SS-Oberschütze."

„Ta by se asi dala sehnat," zamyslí se četař, „Ale muselo by jí bejt dost, aby si to užil."

„Čím víc, tím líp," směje se i unterkapo, „Nejlépe ho s ní polít, nebo celého potřít. Dovedete si představit, pane SS-Rottenführere, co to bude za bolest? Bude ho pálit úpně celé tělo. Všude."

„No jo, ale než jí seženeme, tak přestane krvácet," zamyslí se svobodník.

„Ty jeho rány se nezacelí, určitě ne tak rychle," zavrtí hlavou Edelstein, „Ty kameny jsou dost ostré, a podívejte, jak krásně nám všude krvácí. To hned tak nepřestane."

„Máš pravdu, tak ho strčíme pod tu sprchu, ať se podívám, jak ta svině řve, a pak to zkusím sehnat."

Je rozhodnuto, chudáka Tobiasche vedou zpět do prostor spalovny, a pak do míst, kde je na deset sprchových koutů. Když ho vidí jeho kolegové, jen klopí hlavy, mladík je pokrytí krví po celém těle a na zemi zanechává rudé stopy svých chodidel. Isaac ho tlačí před sebou, cítí, jak se jeho podřízený celý chvěje, jak tiše sténá.

Unterkapo pustí sprchu, vyladí vodu na vlažnou a pak pod ní strčí Lanzera. Ten se začne kroutit a křičet, jak mu voda přichází do poraných míst, a těch je tolik, že je ani nedokáže spočítat.

„Tady," hodí směrem k vězňům mýdlo svobodník, „ať si to užije ještě víc," směje se.

„Tak slyšíš! Koukej se pořádně namyslit, a vydrhnout!" křičí Edelstein na Tobiasche, ten si bere do ruky mýdlo, v očích zoufalství a bolest, „Pořádně ty rány vymej," zašeptá mu v jidiš, pak se vrací k němčině, „Tak na co čekáš, ty parchante," plácne ho rukou přes mokrá záda.

Mladík se mydlí a řve bolestí, což způsobuje velké potěšení dvojici nácků. Ti kvitují, jak ho unterkapo nutí, aby se pořádně drhnul, aby si ještě více rozdíral svoje rány. Vidí jen hrozné utrpení vězně, a asi jim nedochází, že si tím dostává z ran nečistoty, které si tam zanesl při válení sudů na štěrku.

Když ze sebe Lanzer smyje mýdlo, je doslova na konci svých sil. Možná i pobledlý od ztráty krve. Kdyby ho Isaac nepřidržoval, asi by se ani neudržel na nohách.

„Sednout," nařizuje mu Edelstein, pomůže mu, „Tady budeš čekat, jestli pan SS-Rottenführer sežene tu jodovou tinkturu. To pak teprve něco zažiješ. Dovedeš si představit, jak to bude pálit? To doslova vyskočíš z kůže, co ti ještě na těle zůstala, co si ji nenechal tam venku, na tom kamení," říká především pro esesáky, aby je povzbudil zmíněnou substanci sehnat. A asi úspěšně, podle toho, jak se domlouvají, kdo pro ni půjde.

Náckové za mírného smíchu mizí, oba vězni zůstanou sami. Ten mladší a nahý sedí schoulený ve sprše, krev se mísí s vodou a vytváří na jeho těle narudlou emulzi. Ten starší a oblečený na něj teď hledí se smutkem. Je otázkou, jestli se z toho dostane. Jestli se mu některá rána příliš nezanítí. I když pořád hrozí nebezpečí, že ho ti dva esesáci nakonec dobijí.

„To … je … hrozná … bolest," vyráží ze sebe Lanzer, „A jestli … to … seženou … tak se vážně … poseru."

„Jo, asi se u toho posereš, ale taky ti to dezinfikuje ty rány. Jinak seš v prdeli, i když tě znovu nevytáhnou ven a nedorazej."

„Jen mi … upadly … ty posraný … dokumenty," sténá mladík.

„Možná jen čekali, na záminku, aby někoho mohli trestat," říká tichým hlasem Edelstein, „S tím nic neuděláš, můžou si dělat, co chtěj."

„Asi mě chtěli … zabít."

„Vypadalo to tak. Možná to nakonec stejně udělaj," nešetří unterkapo svého podřízeného.

„Možná … jste mi zachránil … život," podívá se vděčně mladík svýma zmučenýma očima.

„Možná, ale ještě vyhráno nemáme. I když tě nevoddělaj, nebude snadný se z toho dostat. Když tě dopravíme živýho do bloku, tak půjdeš na marodku. Ale těžko říct, jak to nakonec skončí Měls prostě dneska smůlu, žes jim padnul do voka."

„Já vím …," odpovídá plačtivě pobledlý a třesoucí se vězeň.

„Zůstaň tady, já se podívám na další, aby taky něco neposrali a voni nevytáhli dalšího," nařizuje Edelstein, pak nechává krvácejícího Tobiasche na místě a jde provést kontrolu pracovníků u spalovny. Tam dotáhli náckové haldy dokladů, fotografií, dalších dokumentů, pravděpodovně zemřelých lidí. Snaží se, aby po jejich obětech nezůstalo vůbec nic. Jejich popel už je někde rozptýlený, nebo s ním pohnojili pole. Proslýchá se, že ho za úplatu dodávají místním zemědělcům. Může to být ale jen fáma.

Všichni, co pracují ve spalovně, si dávají velký pozor, berou věci k likvidaci opatrně a pak je křečovitě svírají. Nechtějí skončit jako jejich kolega, jehož nářek z vedlejší místnosti se jim zarýval pod kůži.

Svobodník SS se vrátí za necelou hodinu i s láhví jodové tinktury, je jí snad půl litru. Zubí se a vítězoslavně ji ukazuje četaři i unterkapovi. Pak se všichni tři přesouvají do sprch, kde stále sedí třesoucí se mladík. Je notně pobledný, od bolesti i ztráty krve. Sice některé rány už krvácet přestaly, některé hlubší se však ještě zcela nezatáhly.

„Tak vstávej," chytne drsně Isaac nebožáka za pravou paži a vlastně ho vytáhne na nohy, „Sem si stoupni. A budeš držet, ty darebáku," bere si do ruky připravený čistý hadr, pak natáhne ruku směrem ke svobodníkovi. Ten mu s úsměvem předává láhev.

Edelstein si hadr polije, snaží se přitom, aby mnoho dezinfekce neztratil, pak chytne mladíka surově za rameno a natočí si ho k sobě zády. Začne od ramen a postupuje směrem dolů. Tobaisch se snaží chovat statečně, ale pálení je strašné, proto po chvíli začne řvát, poskakovat, kroutit sebou. Ale zároveň se snaží i držet, byť se mu zdá, že se bolestí zblázní.

Isaac postupuje systematicky, opravdu nevynechá žádné místo. Od zadní části těla, včetně hýždí, stehen a lýtek, přechází na boky až si nakonec mládence otočí čelem k sobě. I náckové, kteří se očividně dobře baví, mohou vidět šílený výraz trýzněného a ještě víc je to rozpálí. Mučení a zároveň ošetřování Tobiasche pokračuje, až je i zepředu celý pokryt nažloutlou tekutinou, co mu proniká do zranění a způsobuje mu neskutečné pálení. Už vypadá jak Indián, jen pár míst zůstává bílých.

Isaac s ním smýkne ke stěně, přičemž ho nenápadně přidrží, takže jeho pád není nekontrolovaný, byť to tak vypadá.

„Myslím, že už má dost," řekne směrem k esesákům.

„Hm, nevezmeme ho ven a nedorazíme?" podívá se svobodník tázavě na svého kolegu.

„Pokud mu chcete takto posloužit a ulehčit, tak ho tam odvedu," nabízí se Edelstein lhostejným hlasem.

„Jak posloužit a ulehčit?" zarazí se svobodník.

„Podívejte se na něj," ukáže Edelstein ležérně na zdevastovaného mladíka, který sedí schoulený u stěny, třese se a poslouchá rozhovor o své pravděpodobně blízké smrti, „Myslíte si, pane SS-Oberschütze, že tohle může přežít? Bude pro něj lepší, když ho dorazíte. Když ho necháte, tak bude ještě pár dní dost trpět."

„Máš pravdu," zamyslí se četař a podívá se na lidskou trosku u sprchy, „Jen ať si to ještě trochu užije," ušklíbne se a spolu se svým kolegou odchází.

„Děkuju, pane," zasténá Lanzer, když náckové zmizí.

„Tak ti nevím, jestli jsem ti pomohl," podívá se pátravě Isaac, „Sice si snad všechno svinstvo vydrhnul, a taky jsem tě potřel tím jódem, ale máš těch ran vopravdu požehnaně. Asi budeš dost trpět. Bude zázrak, když se z toho vylížeš."

„Ale … díky vám … mám naději."

„Snad. Nevypadáš vážně dobře."

„Co se mnou … bude … teď?"

„Chvíli počkáme, až se to uklidní, pak sem někoho pošlu, asi tvýho kámoše Eliase, aby ti donesl šaty a někam tě uklidil, do konce směny. Pak tě nějak dopravíme na blok. Chvíli tu vydrž, je tu docela teplo, aby si to ty dva třeba nerozmysleli a nerozhodli se udělat milosrdnej skutek."

Edelstein nechá zmučeného mladíka samotného a zajde za jeho přítelem a bývalým kolegou ze starého krematoria Eliasem Fedlbergem, a také za předákem Szmulem Lipmannem. Oba už vědí, co postihlo jejich kamaráda. Ještě chvíli počkají a pak za ním zajdou, navléknou mu šaty, což mu způsobí další velkou bolest, poté ho dopraví do půdních prostor, kde by měl přečkat konec směny.

Isaac si zase uvědomí, jakou moc tady mají ti náckové, možná jen pro své pobavení mučili člena sonderkomanda, a pravděpodobně jen díky jeho zásahu ten není mrtvý. Otázkou je, zda by

to pro něj nebylo lepší, pokud se totiž nebude hojit, stejně ho při nejbližší kontrole zdravotního stavu vyřadí a pošlou na smrt. Ale dostává mlhavou naději dnešní trýznění přežít.

Asi po další hodině pro něho přiběhne jeden z jeho podřízených, že se má okamžitě dostavit do místnosti vedle vchodu, tam, kde je plánována pitevna. Zatím je tahle místnost prázdná. Rychle zamíří tím směrem, projde přes vstupní vestibul a stane v rozlehlé místnosti s betonovou podlahou. V ní spatří dvojici mužů, jeden je v civilu a má v ruce stavební plány, druhý má na sobě uniformu kapitána SS, s dvěma železnými kříži, které se blýskají na jeho prsou. Působí nesmírně elegantně, uhlazeně, a je z něj cítit pánská voňavka. Což unterkapa v tomhle prostředí hned udeří do nosu.

Staví se do pozoru a zahlásí se předpisově svým číslem. Oba na něm spočinou svými pohledy, civilista se pak dále věnuje svým plánům, naopak nacista učiní pár kroků vpřed, a pak na něj kývne, aby přišel blíž. Rychle vzdálenost překoná a zase se staví do pozoru.

„Ty jsi prý technik," podívá se kapitán pátravě.

Isaac si náhle vzpomene, že už toho muže párkrát viděl, je to německý doktor, motal se tady u některých speciálních akcí. Je tu tak od jara, a snad se má jmenovat Mengele. S esesáckými lékaři vlastně do styku nepřichází, pouze vnímá jejich přítomnost, při těch zvláštních akcích. Už ani neví, kdo mu řekl jeho jméno. Ale už i dříve ho zaujala ta jeho skoro až nepřirozená elegance.

„Tak trochu, pane SS-Hauptsturmführere," odpovídá strohým hlasem.

„Co znamená tak trochu? Vyznáš se v takových výkresech, jako má ten muž?" ukáže Josef na civilistu.

„Jde asi o stavební výkresy. Už jsem pár viděl, pane SS-Hauptsturmführere. Technika mě vždy zajímala, ale dokončit studia se mi nepodařilo, díky okolnostem, které přišly," odpovídá opatrně Edelstein, aby nemohl být obviněný ze lži a zároveň si zachoval jistou cenu.

„To bude stačit. Pojď se mnou," nařizuje esesák a vede ho k civilistovi, který bude pravděpodobně architektem nebo inženýrem stavební firmy, „Tady ten bude na ty úpravy dohlížet, když tady nebudu," oznamuje kapitán.

„Ano, pane," zvedne zrak civilista, „pokud se v tom vyzná. Jste stavař?" podívá se pátravě.

„Stavař přímo ne, spíš technik," mlží Isaac, „Ale ve výkresech se vyznám," pohlédne na stavební plány v rukách muže.

„To bude stačit. Co tady vlastně máte za funkci?"

„Jsem zástupcem kápa," ukáže na rukáv Edelstein, „To znamená zástupce vězeňského vedoucího tohoto krematoria. Máme na starosti veškerou jeho obsluhu, z řad vězňů."

„Z mé strany nebude problém, pane," otočí se architekt na esesáka, „Uděláme úpravy, na kterých se dohodneme, a vy pak můžete případné připomínky sdělit zodpovědné osobě naší firmy, stavbyvedoucímu, co se tady bude vyskytovat. Nebo je můžete vzkázat, prostřednictvím tohoto vězně. On pak bude komunikovat s tím stavbyvedoucím."

„Tak to uděláme," přikývne Mengele, rozhlédne se, „Mám velmi jasné představy, jak to tady má vypadat," pokračuje, „Chci, aby tady vniklo zařízení, které si nezadá s podobnými v patologických ústavech. Ten prostor by měl být rozdělený, aby tady vznikla pitevna a laboratoř, pochopitelně se vším potřebným vybavením. To buď zajistí vaše firma, nebo jiná, kterou vy zařídíte."

„Rozumím, pane. Získal jste na to prý grant, ze kterého se budou veškeré náklady hradit."

„Ano, máte správné informace. Ale trvám na tom, aby zde vniklo pracoviště na úrovni, tedy bude potřeba udělat stavební úpravy a poté zajistit vhodný nábytek a vybavení. Postavit pitevní stůl, dostatek úmývadel. Mohu vám sdělit svoje představy?" ptá se kapitán velmi mile, stejně tak jedná. I když asi neuhne ze svých požadavků, nechová se arogantně, pouze důrazně.

Následuje asi půl hodinová debata, do které vězeň nijak nezasahuje, pouze velmi pozorně poslouchá, aby byl v obraze, pokud má na úpravy dohlížet. Vlastně neřekne ani slovo, až do chvíle,

kdy se má civilista k odchodu. Pak požádá esesáka o možnost promluvit, a když ji dostane, obrátí se na architekta.

„Pane, mohl bych požádat o kopie výkresů, které nepochybně zhotovíte z poznámek, které jste si zakreslil do těchto plánů?“

„Samozřejmě. Výkresovou dokumentaci co nejdříve zhotovíme a dostanete sem kopii. Můžete to ještě projít, s panem SS-Hauptsturmführerem, a pokud by bylo třeba ještě něco předělat či doplnit, nebude problém,“ odpovídá civilista. Následně se rozloučí a odchází, naopak esesák a vězeň ještě zůstanou.

„Víš, proč jsem si vybral tebe?“ zeptá se Mengele a upře svůj pronikavý zrak na Isaaca.

„Mohu jen hádat, pane SS-Hauptsturmführere. Možná mě doporučil velitel krematorií, pan SS-Oberscharführer Voss. Spolu s ním jsem si také prohlížel výkresovou dokumentaci tohoto krematoria, když on řešil jiné problémy či úpravy. V souvislosti s jistými závadami, které se tady vyskytly, po uvedení krematoria do provozu. Na jejich odstraňování jsem vlastně také dohlížel.“

„Máš pravdu. Ten mi tě doporučil,“ přikývne kapitán, „Na rozdíl od toho zdejšího kápa, kterému to asi moc nemyslí. Ale je ještě jeden důvod. Hodlám tady vybudovat pracoviště patologie, a očekávám od tebe dohled nad těmito prostory, jako unterkapa a technika. Co bude tato povinnost obnášet, to se včas dozvíš, až bude pracoviště dokončené,“ odlmčí se, podívá se dlouze na vězně, „Tím druhým důvodem je, že znám tvoji rodinu.“

„Moji rodinu?“ ujede Edelsteinovi, a hned provinile sklopí hlavu.

„Ano. Pokud vím, je vás tady v tábořeš hned pět bratrů.“

„Snad, pane SS-Hauptsturmführere. Dlouho jsem o nich neslyšel, nevím, kdo z nich je doposud naživu. Jeden je lékař, asi s ním jste se setkal.“

„Taky. Ale zajímám se především o dvojčata. A v souvislosti s tím o celou jejich rodinu.“

„Zajímate se o dvojčata, pane SS-Hauptsturmführere?“ objeví se na chvíli ve tváři vězně úlek, ale jen na mžik, pak opět nasadí svůj kamenný výraz.

„Víceméně především díky nim vedeme tento rozhovor,“ odvětí Mengele, „Tvého bratra, co je lékařem, toho taky znám. A vlastně i toho posledního z vás. Zajímám se o poměry, ze kterých ta dvojčata vzešla, abych o nich získal ucelený obrázek.“

„Jsem připravený odpovědět na jakoukoli otázku, pane SS-Hauptsturmführere.“

„To není třeba, dotazník už vyplnil ten tvůj bratr lékař.“

Esesák hovoří klidným a vcelku vstřícným hlasem, přesto z něj nemá vězeň dobrý pocit. Navíc mu připomněl rodinu, na kterou se on zoufale snaží potlačit vzpomínky i myšlenky. A ještě mluvil o dvojčatech, o Gideonovi a Yoelovi. Co si o tom myslet, když tady buduje patologii? Skončí ti dva kluci nakonec tady? Je to asi víve než pravděpodobné, a to ho naplňuje smutkem. Ale šokovaný není, spíš trochu udivený, že v jejich věku jsou stále ještě naživu. V tomhle hrozném prostředí.

„Nezajímá tě, jak se daří tvým bratrům? Nechceš se na ně zeptat?“ podívá se Mengele pátravě.

„Pane SS-Hauptsturmführere, nemám přece právo se na cokoli ptát. Nebo pouze jen na to, co přímo souvisí s mými povinnostmi. K těm patří poslouchat a přesně plnit pokyny, které dostanu.“

„Jen plnit pokyny?“

„Snažím se je vždy naplnit bezchybně, pane SS-Hauptsturmführere. Proto někdy požádám o udělení práva promluvit, říci připomínku, k co nejlepšímu naplnění úkolu. Myslím si, že pan SS-Oberscharführer Voss je s mou prací spokojený, pane SS-Hauptsturmführere. Říkal, že oceňuje moji iniciativu, v tomto směru.“

„Máš pravdu, přesně tak to říkal,“ přikývne kapitán, „Právě to od tebe očekávám i tady. Poslouchal jsi velmi pozorně, to jsem zaregistroval. Až donesou ty plány, tak si je prohlédni. Pokud

by tě napadlo jakékoli vylepšení, dávám ti právo takovou připomínku vznést. Jinak očekávám, že dohlédneš, aby vše naplnili přesně. Do nejmenšího detailu. To bude tvůj úkol, při budování tohoto pracoviště."

„Velice děkuji za důvěru, pane SS-Hauptsturmführere."

„Tu si teprve budeš muset zasloužit. Teď můžeš jít," ukáže nácek na dveře, vězeň se postaví do pozoru a pak rychle místnost opustí.

Je docela rozhozený. V hlavě se mu přehrávají některé potlačované vzpomínky, a také se obává, že až tady vybudují pracoviště patologie, rozřeže tady ten elegán dvojčata a on je pak bude muset spálit. Přitom s tím nemůže nic udělat. Když se je ten doktor rozhodne zabít, nic mu v tom nezabrání.

Podle jeho slov pořád žijou všichni bratři, co teda přežili loňské léto. Tehdy umřel otec a David, předtím ti další. Ne, na tohle nesmí myslet, to už je prostě pryč. Vlastně není dobře myslet ani na bratry, nemůže jim nijak pomoc a oni jemu. Každý si tady vede svůj boj o život, on zatím úspěšně. Ale všichni tu mají zemřít, a tak je více než pravděpodobné, že sem jednou dovezou tělo dalšího z nich. Modlí se, aby ho dopravili do toho vedlejšího krematoria, a on je nemusel přiložit do jedné z muflí, jako asi před rokem Davida. Ale je vlastně zázrak, že tady pořád ještě všichni žijí.

Při té příležitosti si vzpomene na Tobiasche a jde se na něj podívat. Toho odvedli na půdu, na ní se dá vyjít schodištěm za pecemi, vedle kukaně esesáků, odkud oni sledují šrumec okolo pecí. Vystoupá po schodech a nalezne mladíka s bolestí zkřiveným obličejem. Zase se svlékl, šaty mu rozdíraly pokožku, leží tam nahý na jedné pokrývce a druhou se opatrně zakrývá. Každý pohyb mu však způsobuje utrpení, vždyť je jeho tělo rána vedle rány. Rozdrcený kámen má vážně některé hrany ostré jak břitvy, a válet po nich sudy …

„Ještě žiju, pane," hlesne Lanzer.

„To vidím. Jen jsem tě přišel zkontrolovat."

„Ještě jednou děkuju, pane. Jak se zdá, tak mě asi dneska nezastřelej."

„Asi ne," otočí se Isaac a odchází. Nestojí o díky a nestojí ani o sbližování s mladíkem, který stejně asi na své zranění zemře. Možná přirozenou cestou, spíše však injekcí, po vyřazení při selekci.

DVOJČATA DOKTORA MENGELEHO

Je sychravé říjnové ráno a po silnici ze základního tábora Auschwitz do druhého tábora Birkenau se pohybuje skupina vězňů, doprovázena ozbrojenou kohortou. Mezi několika dospělými muži si to štrádují také dva čtrnáctiletí chlapci, od sebe na první pohled k nerozeznání.

Yoel a Gideon Edelsteinovi si vyšlapují málem zvesela, ale ve skutečnosti jimi prostujuje stísněný pocit, možná jistá nostalgie, lítost. Vždyť po více než šestnácti měsících mění své působiště. Už tak dlouhou dobu jsou tady arestováni, a vlastně se nacházeli výhradně na dvou místech. Na svém bloku v základním táboře a pak v prostorách esesáckých ubikací, kde pracovali.

Daniel je nakonec přestal strašit, ale jeho líčení nového domova, pokud to tak mohou nazvat, jim nahání trochu strach. Možná to tam bude opravdu drsné, ty baráky, co prý dost profukují. Ale je hřeje kromě jejich mládí i velmi dobré oblečení, a to přímo civilní. Mohli si zajít do výstrojního skladu a na rozkaz doktora Mengelego jim tam vybrali jak spodní prádlo, tak kalhoty, košile, svetry, kabátce a také opravdu solidní boty. Což je moc důležité, na zimu, která se postupně hlásí o slovo. Byť je zatím dle kalendáře pouhý podzim.

Netuší, proč mají toto privilegium, ale asi i jiná dvojčata zůstávají v civilním oblečení, a tak ho dali i jim. Možná je tak chce jejich doktor odlišit od ostatních vězňů v táboře, těžko říci.

Ale nestěžují si, jejich spodní prádlo je jemné, a i zbylé oblečení je vyrobeno z kvalitního materiálu a udrží teplo. I ten baret na hlavě vlastně mají civilní. Pochopitelně na jejich prsou nelze přehlédnout našité číslo i ty zpropadené zkřížené trojúhelníky, které dávají všem najevo, že patří do skupiny vězňů, kteří jsou určeni k likvidaci. Oni asi pomalejší, ještě je hodlají využít, než jim vystaví s konečnou platností stopku.

Vlastně se částečně změny obávají a částečně se na ni těší. Pokud říkal Mengele pravdu, tak se z nich vlastně stanou něco jako vychovatelé. Budou se mu starat o jeho děti, asi mladší než jsou oni, některé o hodně mladší. Což by mohlo být zajímavé, určitě více, než drhnout záchody zasrané jejich vězniteli.

Včera večer za nimi přišel Daniel i Joseph, na jejich blok, neboť se jejich odchod o pár dní posunul, od jejich návštěvy na bloku osmadvacet. Povídali si, ale nebylo to zrovna ideální, takhle se loučit a nevědět, jestli se ještě někdy uvidí. Ale snad ano, jejich starší sourozenci mají docela privilegované postavení a oni by ho snad měli získat taky. Nevidí důvod, proč by jim ten německý doktor lhal, podle všeho mu na dvojčatech opravdu záleží. Chová se k nim hezky, i při tom focení, a určitě i při těch měřeních, jako to bylo u nich.

Jistě, obávají se, jak to nakonec všechno skončí. I když je zatím nijak netýrá, pořád jim zůstává statut jeho pacientů, jsou součástí jeho výzkumu, o kterém vlastně nic neví. Netuší, co obnáší, kam se nakonec od těch měření posune. Možná nebude tak neškodný, jak zatím vypadá. Ale oni s tím nic neudělají, vždyť i na oddělení, které vede jejich bratr, přicházejí zdraví muži a oni je tam podrobují různým experimentům. Možná je někteří nepřežijí, a možná se to samé stane i jim a jejich svěřencům, co se s nimi už za chvíli sejdou. Už je vlastně viděli, minimálně většinu, protože byli u jejich fotografování.

Tak už vidí ten nechvalně známý tábor Birkenau. Vidí i ty budovy s vysokými komíny, kde se dle zkazek mezi vězni nejen pálí mrtví, ale také se tam plynují velké skupiny osob, selektovaných v táborech a na nádraží z transportů. Tam končí svůj život všichni ti, co oni neuznali za vhodné k práci. Tam někde by měl pracovat Isaac, ale toho nejspíš nikdy neuvidí. Jistě bude zase v izolaci, jako byl kdysi v základním táboře, když dělal ještě v tom starém krematoriu, které už před pár měsíci definitivně zavřeli.

Tak ty baráky opravdu nejsou nic moc, a navíc jim naskakuje husí kůže, když si uvědomí, jak je vlastně ten tábor obrovský. Z těch strážních věží s vojáky s kulomety si už tolik nedělají, na to jsou zvyklí, stejně jako na ty ploty s dráty pod proudem, kam se občas vydá vězeň, který se rozhodne pro sebevraždu. Někdy tam dojde a spálí ho to, jindy ho odprásknout ještě předtím. Vedou je podél těch plotů, a pak zabočí na na navazující kolmou cestu, ze které se dá vstoupit do sektoru BII., do hned šesti jeho sekcí či táborů, přičemž ten poslední je nemocnicí.

Oni zamíří do čtvrtých vrat v pořadí, které vedou do sekce BIId, zde jsou umístěni mužští vězni židovského původu. Nachází se zde dvě řady rozlehlých dřevěných domů po dvaceti, celkem tedy čtyřicet baráků. Vše působí velmi depresivně. Kolik tisíců, ne desetitisíců vězňů a vězeňkyň v tomhle rozlehlém táboře trpí a čeká na svou smrt.

Dvojčata se poněkud nervózně rozhlížejí, vedlejší sektor BIIc se zdá být prázdný, naopak v sektoru BIIe nelze přehlédnout cikány. Odděluje je plot, asi taky pod proudem, ale spatřit je mohou. Setkat se s nimi ne.

Dospělí vězni se od nich oddělují, je jeden ze strážných vede dál, asi až k bloku, kde stráví nějaký čas. Mohou se jen modlit, aby nebyl příliš krátký. Esesák je nechá stát před barákem, vejde do něho, a za chvíli se pro ně vrací. Beze slov jim pokyne a zanedlouho už stojí v místnosti vlevo od vchodu. Pak nácek zmizí, zato si je prohlíží jiný muž, vedoucí bloku a židovský vězeň, dle označení.

Rozhlížejí se i oni. Místnost není veliká, ale je vcelku útulně zařízená. Jsou tu dvě postele nad sebou, a taky stůl, židličky. Není tady nejtepleji, ale úplná zima také ne. Asi se ještě netopí, a je otázkou, kdy se s tím začne. Asi brzo ocení ty svoje hadry.

„Tak vás tady vítám," říká ten muž přívětivým hlasem v jidiš, ale dívá se na ně tak nějak smutně, „Jak jste asi poznali z mého označení, jsem vězeň jako vy, a taky jsem velitelem tohoto bloku. Pokud by vás to zajímalo, tak se jmenuji Mordechaj Lebovits, je mi dva roky přes čtyřicet a dost let jsem učil na základní škole. Tady už jsem skoro devět měsíců."

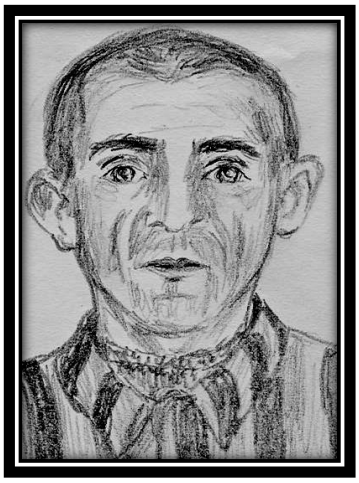

Mordechaj Lebovits

„Já jsem Yoel Edelstein, a ten druhý, co je mi docela podobný, se jmenuje Gideon," ujme se slova Yoel, snaží se, aby jeho hlas zněl rozhodně, sebevědomě, ale jeho lehké chvění je patrné, „Je nám čtrnáct a už jsme tady víc jak šestnáct měsíců," dodá.

„Tak dlouho?" podiví se blokový, uznale se na docela urostlé chlapce podívá.

„Uklízeli jsme v prostorách německých vojáků, pane, tam nám dali občas něco navíc k jídlu a moc nás tam nebili. Proto jsme doposud přežili a proto nejsme i po takové době tak pohublí."

„Vypadáte velice dobře, zdravě," říká Lebovits, pak odvrátí zrak, kdoví, co ho napadá.

„Pane, nevím, co vám bylo řečeno. Nám pan doktor Mengele něco říkal o tom, co bychom tady měli dělat," podívá se Yoel pátravě.

„Vím o vás, i já jsem byl velmi dobře panem doktorem instruován," pokývá hlavou Mordechaj, „Už brzo vám všechno vysvětlím, se vším vás seznámím. Ale napřed vám představím ještě jednu důležitou osobu," nechá je stát a vyjde z místnosti.

Dvojčata se na sebe podívají, jejich výrazy napovídají o jejich rozpacích. Přijetí je sice příjemné, a když byl ten chlap učitel, snad se k nim bude chovat dobře. Navíc je ještě Žid. Ale taky mohl být přísný učitel, co pro ránu nejde daleko, i když tak zatím nepůsobí.

„Tak tohle je zapisovatel našeho bloku Michail Korczak," ozve se za jejich zády hlas blokového, oni se otáčejí, „Vede tady veškerou dokumentaci, a musím k jeho chvále říci, že velmi pečlivě a svědomitě. Předtím, než sem přišel, vykonával administrativní práci v jedné továrně, tak má asi úředničinu v krvi."

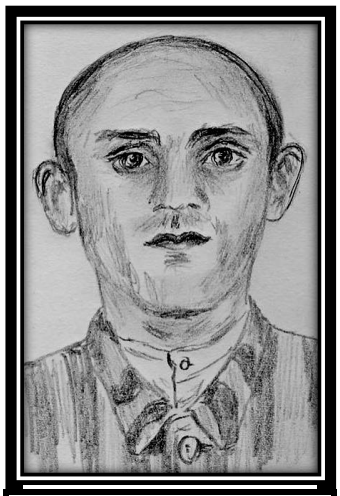

Michail Korczak

„Těší nás, pane," řekne tichým hlasem Yoel, stejně jako jeho bratr si muže kolem třicítky prohlíží, i písař je podle označení židovský vězeň. Chlap se tváří zádumčivě, odtažitě, nic neříká, jen dvojčata sjíždí pohledem. Krátce, pak nasadí takovou chladnou tvář, bez zájmu. Vlastně ani na pozdravení neodpoví. Asi bude suchar, a možná dokonce zlý a nepříjemný suchar.

„Tak, mládenci, pan doktor Mengele mě přesně instruoval, jak jsem se už zmínil," ukáže na stůl blokový, posadí se, kluci na jednu stranu, muži proti nim, „Nedáte si trochu kávy? Něco se mi podařilo sehnat, teda žádný zázrak to není, ale je přeci jen lepší než ta břečka, co ji tady za ni vydávají."

„Neodmítneme, pane," řekne Yoel, ačkoli kávu dvakrát nemusí. Ale snad tak budou působit dospěleji. Je zmatený, stejně jako jeho bratr, možná to nebude tak, jak si mysleli. Ale aspoň to přijetí je vcelku vstřícné. Ochrana doktora Mengeleho asi působí, určitě nechce, aby mu někdo poškodil ty jeho pokusné králíčky.

Rozhostí se ticho, blokový dá ohřát vodu, má tady vařič a konev, a pak vyrobí do čtyř hrnků kávu. Nevoní špatně, určitě lépe, než ta táborová. Rozdá hrnky, pak se znova posadí.

„Jste nějací zaražení, nebo ne?“ podívá se na chlapce.

„Zaražení, pane?“ stává se Yoel mluvčím dvojice, „Nevím, ale možná jsme pana doktora špatně pochopili. Mluvil o tom, že bychom se měli starat o další dvojčata, co jsou asi někde tady, dokonce já měl být něco jako vedoucí bloku a bratr jako písař. Ale asi jsme to špatně pochopili,“ tváří se zklamaně, „Jak se zdá, ta místa jsou již obsazená,“ dodá.

„Ne tak zcela,“ zavrtí hlavou Lebovits, „Ale je pravdou, že v tomhle bloku nejsou jen ta dvojčata. Jsou tady i další vězni, dospělí muži. Pro ty děti je vyhrazená část bloku, hned vedle našich místností, zkraje ložnice. Tam jsou soustředěny. Bylo mi řečeno, že sem přijdou dva velmi šikovní mladí muži, dvojčata, co budou mít od dnešního dne na starosti jiná dvojčata, věkem většinou mladší. Jak mi pan doktor také vysvětlil, očekává postupně zvyšování počtu dvojčat, a ta možná posléze vyplní celý blok,“ tváří se teď dost smutně, čehož si oba sourozenci povšimnou, podívají se na sebe a zachvějí se. Dle všeho jich lituje, kdoví, jestli netuší víc než oni o jejich dalším osudu.

„Tak nějak to říkal pan doktor i nám,“ odpovídá nejistě Yoel.

„Zatím tady máte sedmnáct párů, jde jen o kluky, dívenky jsou asi v ženském sektoru, alespoň si to myslím. Možná i smíšená dvojčata.“

„Určitě někde jsou, pane,“ přikývne Yoel, „Viděli jsme totiž i dívky, a i smíšené dvojice. Ačkoli někteří byli z toho tábora vedle, jak jsou cikáni.“

„Viděli jste je?“ podiví se blokový.

„My totiž panu doktorovi pomáhali, když je nechal fotografovat. Teda i nás fotografoval, a taky velmi podrobně měřil. Sloužíme mu asi k nějakému výzkumu,“ říká Yoel vcelku klidným hlasem, a teď se objevuje překvapení na tváři obou mužů, asi nechápou, že o tom může ten hoch mluvit bez emocí.

„Ach tak,“ vydere se jen z úst Mordechaje.

„Pan doktor se k nám chová dobře, alespoň zatím,“ vysvětluje dál mluvčí bratrské dvojice, „Asi si myslíte, že to s náma moc dobře nedopadne, co?“

„Nedopadne? Nic si nemyslíme,“ objeví se skoro úlek na tváři Lebovitse.

„Já jen, podle vašeho výrazu,“ pokrčí rameny Yoel, „Zdálo se mi, že nás tak nějak litujete. Nebo snad něco víte, jak má ten výzkum skončit?“ podívá se pátravě.

„Chlapče, já o tom nevím vůbec nic,“ odpovídá rychle Mordechaj, „Já jen dostal příkaz od toho německého doktora, abych se mu tady o ta dvojčata staral. Možná i proto, že jsem kdysi býval učitelem. A pak mi řekl, že sem posílá dva starší chlapce, kteří tohle převezmou. Budou mít celou tu skupinu na starosti. A já s nimi mám co nejlépe spolupracovat, vyjít jím vstříc, zasvětit je do všeho, být jim nápomocný. To je vše, co o tom vím. Naopak vůbec netuším, co s vámi pan doktor zamýšlí, že vás nechal fotografovat, jakými vyšetřeními jste prošli.“

„Rozumím,“ lokne si Yoel kávy, je určitě silnější než ta táborová, ale asi to taky žádný zázrak nebude, nicméně on není odborník, aby to mohl posuzovat, „Pane, pokud se mohu zeptat, jak to tady vlastně bude vypadat? Jaká bude naše role tady? Co máme dělat? Kde spát? A kdy uvidíme ty děti?“

„Mnoho otázek najednou, mladý pane,“ pokusí se málem o úsměv blokový, „Ale správných otázek, které si zaslouží odpovědi. Tak to vezmeme postupně, po pořadě. Tento blok je díky přítomnosti těch dětí opravdu netypický. Z toho bude pro nějakou další dobu plynout následné. Budeme tu mít tak trochu zdvojené funkce,“ vstane, vzápětí se vrátí a hodí na stůl dvě pásky a taky obušek, „To jedno označení je pro písaře, to druhé a ta věc k ní, ta je pro blokového. Vy dva budete vlastně našimi kolegy, tento blok bude mít tyto funkce zdvojené. My dva budeme mít na starosti všechny, vy dva pak jen ty děti. Tak kdo z vás si co vezme?“ podívá se tázavě.

„Moje je tohle," odpoví rychle Yoel, sáhne po pásce vedoucího bloku a také po obušku, při dotyku s ním jím projede zachvění, ale je patrné, jak moc si cení trofejí, které přebírá.

„Na mě zbylo tohle," promluví vlastně poprvé Gideon, ovšem o to pozorněji vše sledoval, a snažil si udělat o těch mužích obrázek.

„Tak je rozhodnuto," zachová kamenný výraz Lebovits, ačkoli ho trochu pobavila dychtivost, s jakou si ten mluvnější chlapec bral jím předané odznaky vězeňského funkcionáře, „Tak si to nasaďte a zajdeme se podívat na ty děti, a taky na tu ložnici."

Korczak zůstane sedět, další tři se zvednou a vyjdou na chodbu, aby vzápětí vstoupili do hrozně dlouhé místnosti, rozdělené na jednotlivé boxy, v nich se pak nacházejí třípatrové palandy. Oba mládenci protáhnou obličeje, když vidí nuzné prostředí, vzpomenou si na slova Daniela. Tohle je rozdíl, oproti kamenným barákům v základním táboře. A jak koukají na ty stěny, opravdu tady asi v zimě bude hodně profukovat.

Ale nemají čas si moc prohlížet strašné zařízení hromadné ubytovny, původně určené pro ustájení koní, neboť se k nim sbíhají děti všeho věku, nejmenším odhadují tak čtyři pět let, a ti nejstarší jsou skoro stejně vysocí jako oni. Teď se staví do dvou zástupů, do středu místnosti, je s nimi jeden dost mladý vězeň, asi je tady hlídá, napadne sourozence Edelsteinovi.

Ti si také mohou všimnout, jak se ně děti koukají, ty menší spíše zvědavě, ty starší s nedůvěrou. Jejich výrazy jsou také různé, od celkem lhostejných, až po vyloženě ustrašené. Ale není se asi čemu divit, odtrhli je od rodičů, možná i od sourozenců, a kdoví, jestli nejsou už na světě z celé rodiny sami. Také vypadají různě, některé hodně zpustle, pohuble, jiné ještě docela zachovale. Jsou ale všechny v civilním oblečení, a podle všeho docela dobrém. I boty mají normální, ne ty táborové dřeváky.

„My už se přece známe," promluví Yoel v jidiš, a náhle ho ten obušek v jeho ruce pálí, vždyť to vypadá, že je sem přišel zmlátit, „Už jsme se viděli, když jste byli v tom druhém táboře, na tom fotografování. Teď jsme sem byli přeloženi, abysme se tady o vás starali. Doufám, že s spolu budeme dobře vycházet."

„To je na nás?" ukáže asi sedmiletý kluk na obušek, který drží v ruce mladík s označením vedoucího bloku.

„Co myslíš?" pokusí se o úsměv Yoel, „Zlobíš moc? Nerad někoho posloucháš?"

„Jen někdy," odpovídá kluk.

„No tak to nevím," udělá krok vpřed Yoel, a podá chlapci nástroj k trestání, „Tak co, je docela těžkej, co?"

„Je."

„Tak možná bude lepší, když budeš víc poslouchat, ne? Co říkáš, že nebude nutný ho nikdy použít."

„Asi ne," odevzdává klučina s nepochybným respektem mučící nástroj.

„To platí pro všechny. Určitě nemám zájem nikoho z vás trestat. Jen bude potřeba, abyste všichni dělali, co se vám řekne. Na druhý straně, pokud budete něco potřebovat, tak za mnou přijdete a já se vám pokusím pomoc. Od této chvíle jsem něco jako váš velitel, a tady můj bratr si o vás povede pěkně evidenci. Bude kontrolovat, jestli jste se někam nezatoulali. Jinak já jsem Yoel a můj bratr Gideon."

„A jak ti máme říkat? Pan doktor je strejček, to byste mohli bejt taky strejčkové," ozve se znovu ten oprsklý klučina.

„No nevím," zaváhá na chvilku blokový dvojčat, jak si má kruci vlastně nechat říkat? Vždyť jsou to jen děti, i ty větší, možná bude lepší, když pro ně taky bude strýček, „Říkejte nám, jak chcete," rozhodne se to nechat na nich, „Podstatné je, že nás musíte poslouchat. Jsme tu zavřený stejně jako vy, ale neseme za vás zodpovědnost. Teda máme vás na starosti. Rozumíte tomu?"

Přikyvují, ale ne každý pohled je přátelský. Možná jen cítí nebezpečí, přijdou nějací dva větší kluci, k tomu jeden s obuškem, možná se bojí, že je budou mlátit, budou na ně zlí. Kdoví, co všechno už ty děti zažily, než skončily tady. Ale na to se nikoho z nich nezeptají, tady je lepší na minulost zapomenout.

„Pokud dovolíte, pane Yoeli," ozve se Lebovits, „Navrh bych ty chlapce propustit a chvíli se věnovat ubytování. Souhlasíte?"

„Ano, pane," zachvěje se při uctivém oslovení tázaný, pak se málem velkopansky otočí k dalším dvojčatům, „Můžete zase jít. Později za vámi přijdu a seznámíme se," dodá.

Kluci se šourají pryč, dle všeho jsou bez nálady. Otázkou je, zda předtím nějakou měli. Určitě se tady cítí opuštění, možná se jim stýská po rodičích, po sourozencích. Snad jim nikdo neřekl, co se s nima stalo, ačkoli možná žijí, jen jsou od dětí oddělení, někde v tomhle či jiném táboře.

„Tak tady ty boxy, ty patří vám," ukazuje na první čtyři kóje s palandami Mordechaj, „Sice nejsou zcela zaplněné, vzhledem k počtu chlapců, ale jsou pro vás uvolněné."

„Tak to bysme si mohli jeden zatím vzít pro sebe, ne?" navrhne Yoel.

„No to byste mohli," zaváhá na chvíli muž, pak ale rychle dodává, „Ovšem pan doktor Mengele si to představuje jinak. Pojďte se mnou," vede je ven z ložnice, do chodby, ale nevstoupí do ložnice jeho, nýbrž té naproti, kde se zdržuje písař bloku.

Místnost vypadá podobně jako ta naproti, je vlastně vytvořená z úplně prvního boxu na této straně, ale opatřená stěnou a dveřmi, což zajišťuje zapisovateli bloku souromí. Nachází se zde rovněž stůl, na něm spočívají dokumenty, a pak je tu skříňka, v níž jsou další listiny. Nepochybně údaje o vězních, co jsou v tomto baráku ubytovaní.

„Tak co tomu říkáte?" zeptá se Lebovits.

„Jak co tomu říkáme?" zarazí se Yoel, pak ho něco napadne, „To jako, pane, že my dva nebudeme bydlet tam vedle?"

„Ano, proto jsme to museli trochu přestavět. Přidat sem i tam ke mně ještě jednu postel."

„To jako Gideon bude bydlet tady s tím písařem a já tam vedle s váma?" podívá se poněkud podezřívavě Yoel.

„Ne," zavrtí hlavou Mordechaj, „Vy budete tady a my dva tam. Ale tohle je zároveň písárna, takže přes den tady budou úřadovat naši zapisovatelé. Na noc tady budete vy dva sami."

„Ach tak," zřetelně si oddychne mluvčí bratrské dvojice a podívá se na muže vedle nich. Rozumějí si beze slov, pro mladé kluky mezi tolika vězni není právě bezpečno, zvláště když jsou dobře rostlí, zachovalí, žádná kost a kůže. Tam v tom základním táboře je chránil kápo, tady si zatím připadají poněkud bezprizorní.

„Vy všichni jste pod ochranou pana doktora," pochopí Lebovits, na co kluci myslí, a chce je uklidnit, „Nemusíte se tedy ničeho bát, ze strany dalších vězňů. Jen mezi náma, těm je těch dětí líto, a spíš se jim snaží pomáhat. Možná někomu tady připomínají … ale to sem nepatří," přejede si rukou přes čelo, „Prostě a jasně, když jste teď ti funkcionáři, tak máte taky právo na vlastní místnost."

„Tak to jsme moc rádi," řekne Yoel, pak se zarazí a rychle dodá, „To není nic proti vám, pane. Já jen … pořád jsem s bratrem, a tak …"

„Nebudeme to rozmazávat."

„Jistě pane," kývne Yoel, pak pozvedne zrak, „Teď už chápu, proč ten zapisovatel na nás tak koukal. Když jsme ho vlastně připravili o tuhle místnost. A vás vlastně taky."

„Já se rozhodně nezlobím, a on taky ne. On se tak kouká pořád."

„Opravdu?"

„Opravdu. Tak, pánové, vrátíme se ke mně, tam probereme nutnou administrativu. Vysvětlím vám, jak to tady chodí, abyste si náhodou nenaběhli. Ale bude to obdobné, jako v tom táboře, co jste přišli. Jen vám tady přibudou jiné povinnosti."

„Jsme připraveni je naplnit, pane. Pokud se mohu zeptat, ty děti, nezlobí moc?"

„Jsou to děti," pokrčí rameny Mordechaj, „Ale spíš jsou zaražené, hodně smutné. Taky se některé bojí, ale to jste si museli všimnout. Doufám, že to nehodláš moc používat," ukáže na obušek.

„Ne, ne, nechci to vůbec používat, pane. Nejsem žádný hovado, pane, abych někoho zmlátil, jen proto, že můžu, a von je slabší. To spíš, jen jako taková výstraha."

„To je dobře. No tak pojďte."

Další půlhodinu stráví ve čtyřech u stolu, a tam probírají, jaká pravidla v tomto táboře platí, a také, co bude jejich povinností. Jak budou nastupovat na apelu, a jak si tam mají umravnit menší děti, co ne vždy vydrží v klidu. Ale i tak se jich nikdo neopovažuje dotknout, neboť se nikdo nechce dostat do konfliktu s kapitánem SS, navíc hrdinou, nositelem dvou válečných křížů za statečnost z východní fronty, kde byl prý i zraněn.

Po školení odchází Gideon s Michailem do písárny, oba blokoví zůstanou naopak sami. Je to nezvyklá situace, ale oni se s tím musí popasovat, nic jiného jim totiž nezbývá.

„Pane, pokud se smím zeptat, neznáte tady nějaké další písaře? Z jiných bloků?" zeptá se Yoel.

„Jiné písaře?" podívá se pátravě Lebovits.

„Na rovinu, pane. Bratr tady byl tři měsíce, von je lékař, slouží v tom základním táboře. Ale v zimě tu byl tři měsíce, teda to ještě byl mužskej tábor tam, co jsou ty kamenný baráky, v tom sektoru bé jedna. A tam poznal jednoho písaře. Tak mě řekl, abych ho zkusil najít, a pozdravovat ho. Je to Polák, pane, a říkají mu Stenly."

„Asi vím, o koho jde," přikývne muž a podívá se pátravě na chlapce, „Máš ho jen pozdravovat?"

„Co taky jinýho, pane?" dělá udiveného mladík, „Bratr s ním bydlel tři měsíce v takovýmhle kamrlíku, pane, tak se docela zkamarádili."

„S Polákem?"

„Můj bratr má přátele, mezi Poláky. Aspoň si to myslím. Můj bratr v tom základním táboře dělá vedoucího oddělení, v jednom nemocničním bloku."

„Řeknu ti, kde ho najdeš," rozhodne se Mordechaj dál nevyzvídat.

O pár minut později už Yoel kráčí poměrně mrtvým táborem, je dopoledne a vězni byli odvedeni za prací mimo ubytovací sektor. Jsou zde většinou jen funkcionáři bloků, také ti ze správy celého tábora, a pak obyčejní vězni, co jsou určeni na úklid. Rovněž čtyřiatřicet dvojčat, což je zdejší rarita.

Edelstein je dost rozpačitý, ale na druhé straně už je vězněm hodně dlouho, a tak ani v novém prostředí nepodléhá panice. Ke všemu má na sobě civilní oblečení, pásku přes rukáv a také ten obušek, což by každému mělo napovědět, že není někdo, do koho si může dát kdokoli ránu. A tak si vykračuje poměrně sebevědomě, byť se mu boty boří do bahna a v duši je přeci jen něco nejistoty.

Polského písaře nenajde, pouze dvojici vězňů, co tam uklízí. Ta si ho prohlíží jak zjevení, snad patnáctiletý kluk se tady producíruje s označením blokového a ještě v civilních hadrech. Asi si myslí, že se už naprosto všichni zbláznili, ale to by v tomhle prostředí nebylo až tak moc divné. Při východu z baráku se hoch s hledanou osobou srazí, a ta na něj zírá také s otevřenou pusou.

„Asi hledám vás, pane," podívá se chlapec na označení muže na rukávě, „Pokud vám tedy říkají vaši přátelé Stenly."

„A ty … vy … vy jste kdo?" zakoktá se sedmadvacetiletý Stanislav Latka.

„Já jsem jedno z dvojčat doktora Mengeleho," odpovídá Yoel, mluví s Polákem německy, „Možná jste už o nich slyšel, jsou tady na jednom bloku."

„Něco jsem o těch dětech slyšel ..."

„Mám je teď s bratrem na starosti, proto to označení, co vás asi udivilo," dívá se mladíček shovívavě, „Ale proto vás nehledám. Přišel jsem vám vyřídit pozdrav."

„Pozdrav? Nepamatuji se, že bychom se kdy viděli," objevuje se u písaře ostražitost, možná se obává, zda nejde o nějakou provokaci, napadne posla.

„Mě určitě neznáte, pane, dnes jsme byli přeloženi, s bratrem. Ale znáte se s mým dalším bratrem, bydlel tady s vámi, v zimě. Tuším, že tak tři měsíce."

„Ty jsi … vy jste … bratr od Daniela? Daniela Edelsteina?"

„Ano, pane. A právě od toho vám chci vyřídit vzkaz."

„A až ho vyřídíš, budu ještě naživu?" podívá se pátravě Latka a mladík vyvalí oči, vůbec tuhle poznámku nechápe.

„Naživu? Jen vás mám pozdravovat, pane," říká hodně nejistě Yoel, „A taky … prý vás bratr žádá, abyste na nás tady dohlédnul. Ale to se mi zrovna dobře nevyřizuje, jak jistě pochopíte."

„On chce … po mně …," dívá se konsternovaně Latka.

„Já si myslím, že nic takového není třeba, pane," říká teď chlapec hodně odměřeně, ten Polák asi nebude takový přítel, jak si Dan myslel. Ale co, vzkaz vyřídil a to stačí. Stejně je to nesmysl, ochranu před ostatními jim poskytuje doktor Mengele, a ochranu před ním jim neposkytne nikdo. Ale slíbil vzkaz vyřídit a je docela rád, že už to má za sebou, „Tak já s dovolením půjdu, pane. Co jsem měl, tak to jsem řekl. A na to druhé zapomeňte, my se s bratem o sebe postaráme. Jak vidíte," ukáže poněkud furiantsky na své označení na rukávě.

„Ne, ne, počkej … počkejte …"

„Nemusíte mi vykat, pane, je mi jen čtrnáct. Ale rozhodně vás nechci obtěžovat."

„Chlapče, tak se přestaň čertit," pokusí se o úsměv Latka, „Jen jsi mě špatně pochopil. Ale hned ti všechno vysvětlím. Pojď se mnou, bratr Dana je samozřejmě vítaným hostem," ukazuje směrem do baráku.

Edelstein na chvíli zaváhá, ale pak vstoupí, je tu první den a určitě si tady nechce hned udělat nepřátele. Konec konců, pár minut s tím chlapem vydrží.

„Tak se posaď. Co ti můžu nabídnout?" ptá se Polák.

„Nevím, co mi můžete nabídnout, pane," rozhlédne se Yoel.

„Jistě, to nevíš. Tak třeba kávu. Nebo tu mám i čaj, opravdový čaj, ne to, co tady za čaj vydávají. Mám tu i něco na zahřátí, tvrdšího, ale to vzhledem k tvému věku … Taky cigaretu, pokud teda kouříš?" dívá se Stanislav pátravě.

„Nekouřím, pane. A pokud mi už něco opravdu chcete nabídnout, tak snad ten čaj."

„Dobře, tak já ho udělám. Sám si dám kávu a pak si popovídáme," jde naplnit svá slova písař.

Na chvíli se rozhostí ticho, pak před chlapcem přistane hrnek moc dobře vonícího čaje, a také jakási sušenka. Naopak hostitel si dá kávu a k ní si zapálí cigaretu.

„Možná se ti zdálo moje přivítání nevstřícné," podívá se na hocha Latka, „Já jsem ale jen byl překvapený. Na tvého bratra pochopitelně vzpomínám v dobrém, jen si nejsem jistý, zda i on tak na mě. Jak se daří Josephovi?"

„Josephovi?" zvedne zrak od čaje Yoel, „Vy víte, co se mu stalo?" ptá se, a když muž přikývne, pokračuje, „Vede se mu asi jako někomu, komu uříznou varlata, pane."

„Strašně moc mě to mrzí. Jak se vlastně jmenuješ?"

„Yoel, pane."

„Neříkej mi pane, jsem Stenly, a taky mi tykej."

„Jak myslíš, Stenly," řekne dost lhostejně hoch.

„Víš, Josepha jsem dobře znal, chodil taky na kávu, v té zimě jsme dost často poseděli, ve třech. A když Dan odcházel, tak mě žádal, abych na Josepha dohlédl. Pak se mu stalo, co se mu stalo. Proto jsem byl překvapený, když jsi přišel, a to hned dvakrát. Za prvé, že na mě Dan nezanevřel, a za druhé, že chce, abych na vás dohlédl."

„Víte, pane, teda vlastně víš Stenly, on Dan nás chce pořád všechny chránit. Něco se asi dá, zachránil nám život, když se dohodl s vámi Poláky. My získali s bratrem Gideonem práci na ubikacích esesáků a Joseph šel do toho komanda Kanady. Ale před něčím nás prostě ochránit nemůže. Těžko někdo mohl zabránit tomu, aby si nějaký německý doktor nevybral Josepha a nenechal mu to uříznout. Stejně tak nic teď neudělá s tím, že si nás dva s Gideonem vyhlédl ten doktor Mengele."

„Vy dva … panebože … tak vy … vlastně jsi říkal, o těch dvojčatech," zatváří se teď divně Stanislav, asi je lituje, uvědomí si hoch.

„Nevím, Stenly, co s náma chce ten doktor dělat, ale nikdo mu v tom nezabrání. Ani Dan, a pohopitelně ani ty. Ten doktor nás chrání, aby mu nás náhodou někdo nepoškodil, nebo nezabil. Co s námi pak bude dělat on … zatím je to dobré," pokrčí rameny chlapec a napije se čaje, je opravdu dobrý, dokonce oslazený.

„Co ta páska … a ten obušek … přeci jen … v tvém věku."

„Doktor Mengele nás udělal vedoucím bloku těch dvojčat, bratr je písař, jako ty. Jsme z nich asi nejstarší a pomáhali jsme mu s nimi, při focení. Jinak jsme taky jeho pokusní pacienti."

„Říkáš to tak klidně," podívá se Latka na hocha s obdivem.

„A co máme dělat? Neujdeme tomu, co je naším osudem," pokrčí znovu rameny mladíček, „Jak říkám, zatím je to dobré, ale nikdo neví, co z toho nakonec bude. Tak to s bratrem prostě neřešíme. Jsme vděční za každý další den. A tak to jde už těch šestnáct měsíců. Možná to ještě nějaký ten týden vydrží."

„Yoeli, pochopitelně za mnou můžeš přijít, i s bratrem, kdybyste něco potřebovali. Nebo třeba jen na ten čaj. Opravdu se na mě Dan nezlobí?"

„To těžko, to by mě za tebou asi neposílal, ne? On se zlobí hlavně sám na sebe, že Josepha tehdy nepřemluvil, aby s ním šel na ten blok osmadvacet. Teď tam teda Joseph je, dělá tam písaře, na oddělení, kde dělá Dan vedoucího lékaře. Jenže už mu chybí to tam, mezi nohama. Takže je dost smutný."

„Je to strašné, co se tady děje. Napřed Joseph a pak …," zarazí se Stanislav a sklopí oči.

„A pak my?" doplní ho hoch, „Není třeba nás litovat. Třeba to skončí lépe. Ale vzhledem k tomu, že jsme Židi, a máme tu tak jako tak umřít, tak to je vlastně jedno. Možná nám to naopak pomůže, když se staráme o ty další dvojčata."

„Asi máš pravdu," řekne rychle Stanislav, „Yoeli, jsem moc rád, že jsi za mnou přišel. Určitě se nevidíme naposledy."

„Mám už jít?"

„Ale vůbec ne. Pokud tedy nespěcháš … ne, tak to je dobře. Tak mi řekni, jak se daří Danovi, vlastně mi řekni všechno, o vaší rodině, co uznáš za vhodné. Nechci vyzvídat, ale opravdu mě to zajímá. Moc si tvého bratra Dana vážím, a jak jsem poznal tebe, za tu chvilu, tak vidím, že jsi taky báječný mladý muž."

Yoel poslední slova bere s rezervou, ale trochu se rozpovídá, také o Josephovi, jak se mu daří, jak musí chodit na ty prohlídky, jak ho sledují, jestli se nějak mění. Ke konci už mu přijde ten Polák jako docela milý chlap. Nebo možná má jen pocit viny, že neochránil Josepha, což asi Danovi slíbil. Ale to je nesmysl, jak může jeden vězeň ochránit jiného, před všemocnými vězniteli?

Efraim Karsai

Vrátí se na svůj blok, nahlédne do jejich ložnice, tam pracuje Gideon s Michailem, a tak tam nechá obušek a vejde dál do baráku. Ten mladík, co se stará o dvojčata, je zase rychle shání do houfu, různě si tam v té prázdné ratejně hrají, lezou po palandách, schovávají se, prostě blbnou, jak je klukům přirozené. Yoel je nechá všechny posadit na tu vyvýšeninu, co se táhne celou místností, sám si stoupne doprostřed a pokusí se s nimi zapříst hovor. Což se mu moc nedaří, proto je rozpustí a spíš chodí mezi nimi, baví se s jednotlivci.

Nejvíce ho zaujmou dva kluci, z nichž jeden měl při jejich příchodu ty poznámky. Jak zjistí, tak jde o jednovaječná dvojčata, v únoru jim bude osm, jmenují se Efraim a Simon Karsai, přičemž Efraim je ten oprsklejší, ale ani Simon se s tím moc nepáře. Určitě jsou ze všech dvojčat nejvíce přítulní, komunikativní. Tak toho využije a začne je zpovídat, jak to tady vypadá.

„Strejček Pepi sem za náma vobčas chodí," vypráví Efraim, „A my zase vobčas za ním, do toho bloku, co je kousek vedle. Tam je taková nemocnice. Tam si musíme sundat šaty a von nás tam různě měří a tak. Někdy nám něco dá, asi když jsme hodný a moc sebou necukáme."

„Jen vás měří? Nic jinýho?" ptá se Edelstein.

„No, ještě nám někdy zapíchnou takovou jehlu do ruky, a z tý nám pak teče krev, a voni ji chytaj, to takový podlouhlý skleničky," vzpomíná na vyšetření kluk, „Jo, a pak nás taky fotili, to jsme jeli na autě, a tam si byl přece i ty."

Simon Karsai

„Jasně, tam jsme se viděli. A co tady? Co děláte tady?"

„Tak, různě," pokrčí rameny kluk, „Honíme se, taky někdy jdeme ven, dali nám i míč, tak jsme do něj kopali, nebo si s ním házeli. To budeme taky smět, když si teď ten náš velitel?"

„Určitě, určitě něco vymyslíme," slibuje šéf dvojčat, „A co ostatní?"

„Některý jsou dost blbý," říká své mínění Efraim, a jeho bratr mu přikyvuje.

„Doufám, že se neperete."

„Jen někdy. Jsme dost malý, tak by nás ti větší zbili. Tak moc ne."

„Někdo vám snad ubližuje? Ti silnější?"

„Ani moc ne. Jen se s náma některý moc nebavěj. Vůbec některý skoro nemluvěj."

„Možná jsou jen smutní, že musí bejt tady."

„My za to přece nemůžeme, ne?"

„Ne, vy určitě ne," řekne Yoel a pocítí mrazení mezi lopatkami, za tohle všechno můžou jiní, a ti se tu s nikým nepářou.

Edelteim setrvá v rozhovoru s dvojčaty vlastně až do doby, než se podává oběd. Pro ten jde s tím mladým vězněm, co tu zůstal s dětmi, tak zjistí, kde se vlastně vydává. Začíná se pomalu dostávat do obrazu. Potěšilo ho, že zatím nikomu z dětí doktor Mengele nijak neublížil. Modlí se, aby to tak zůstalo, aby ve svých studiích dvojčat nepřitvrdil.

KONTROLA Z BERLÍNA

Doktor Schröder splní svoje předsevzetí a na své oddělení nechá převelet dvacet mužů mezi dvaceti až třiceti roky, kteří jsou zcela zdrávi. Tedy až do příchodu na blok osmadvacet. Tam se kupodivu rychle nakazí žloutenkou, a místní doktoři je mohou začít léčit. Je jich nakonec jen dvacet, protože mezitím dorazilo dalších pět, kteří onemocněli přirozenou cestou. Tak má k dispozici doktor Yosif Dykstein svých očekávaných čtyřicet pokusných subjektů.

Co se týká pacientů ze sekce C, jejich stav je dost vážný, ale díkybohu nikdo z nich neumřel a ani nikomu nemusela být amputována žádná končetina. Doktorům se jejich popáleniny i zánětlivá ložiska daří držet pod kontrolou, byť mnozí z těch ubožáků mají vytvořeny dreny na odvádění hnisu.

Daniel se pokouší takovým jemným, ale opakovaným nátlakem dosáhnout toho, aby bylo postaráno o dceru doktora Abramoviche, a také o švagra a sestru doktora Czapnika. Jednoho dne se však Johann naštve, a začne na svého vedoucího lékaře řvát.

„Už mě vážně sereš," nebere si servítek, „Když šlo vo ty tvoje posraný bratry, no tak sem si řekl, no budiž. Ale jestli tady chceš zachraňovat celej tábor, tak to ses normálně posral. Už jsem ti tady nechal toho kluka, máš tady ty kastráty. Vo tý tvojí radši ani nemluvím. Tak mě už přestaň srát. Nemůžeš pomáhat každýmu, co náhodou projde vokolo tebe!"

„Moc se omlouvám, pane doktore," zachová chladnou hlavu Daniel, zdá se mu, že naštvání šéfa nebude nakonec tak horké, jak to vypadá, „Já se jen snažím, aby vaše oddělení fungovalo co nejlépe."

„Jo? A to jako jak? Že furt votravuješ, abych někoho někam překládal?"

„Přesně tak, pane doktore. Jen si to vemte, jak se zlepšil stav doktora Abramoviche, když se tady objevil jeho syn jako zdravotník. Teď si ještě dělá starost o svou dceru. Když bude vědět, že je v nějakém slušném komandu, tak bude ještě klidnější a ještě víc zavázaný. Bude mít o další důvod víc si perfektně odvádět svou práci, aby o výhodu pro své děti nepřišel."

„Má makat a držet hubu," mračí se Johann.

„Sám dobře víte, že něco se nedá vynutit. Například iniciativa. Duševnímu stavu taky nedokážete poručit. Přitom doktor Abramovich je vážně odborník, a doktor Czapnik je skvělý chirurg. Kde kdo by se od něho mohl učit. Pokud i on nám bude zavázaný, bude se jistě i on víc snažit. Tohle je dle mého nezpochybnitelné, pane doktore."

„Sereš mě!" ukončí debatu Schröder.

Za další dva dny dojde hned ke třem přeložením, dcera Ephaima a sestra Jodela jsou zařazeny do pracovního komanda Kanady, kde mají daleko vyšší šance přežít, nebo alespoň žít déle, a na oddělení se objeví nový přírustek do týmu zdravotníků. Tím je pětadvacetiletý Lew Dirdak, švagr doktora Czapnika. S jeho sestrou je sezdán krátce a ještě nepočali dítě, což pravděpodobně jeho choť zachránilo, neboť jinak by šla i s jejich malým potomkem do plynu. Takto jsou zatím oba naživu. Lew nastupuje jako klasický zdravotník, byť se dobře vyzná v elektrice a dokáže opravit nejeden přístroj. Vůbec je nejen dost znalý, ale i manuálně zručný, co se týká techniky.

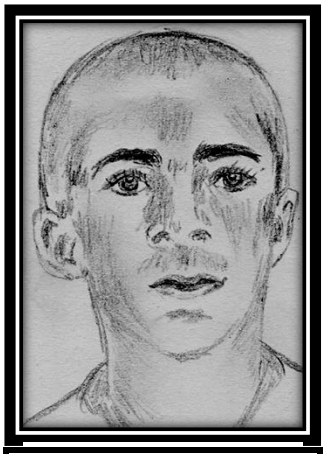

Lew Dirdak

Když pak oba doktoři Schröderovi děkují, ten jen mávne rukou, a dělá, že nevidí významný pohled Daniela. Musí ale uznat, že se oba židovští lékaři mohou v následných dnech přetrhnout, aby jim nebylo možné nic vytknout. A opravdu jsou asi i klidnější.

Za další dva dny dorazí do kanceláře Johann ve značně špatné náladě, to už na něm Daniel pozná, vztekle odhodí aktovku, čepici i rukavice, a mrstne na židli i svým převlečníkem. Pak nařídí udělat kávu, a k ní si zapálí cigaretu. Edelstein si zapálí s ním, tentokráte si musí posloužit ze svých zásob.

„Doufám, že ten náš písař dítě vede dokumentaci vo těch lékách pořádně," zavrčí Schröder.

„Dítě písař?"

„No a kolik mu je? Má v tom pořádek? Nebo to nedělá von?"

„V poslední době dělá, pane doktore."

„No tak vidíš. Jen jestli furt nemyslí na ty svoje koule, co už jsou dávno v prdeli, a soustředí se taky na svou práci."

„Vše po něm kontroluji, pane doktore," stáhne se tvář Daniela nevolí nad drsnou poznámkou o kastraci bratra, nicméně zůstane jen u toho.

„No to doufám. A taky doufám, že máme všechno vošéfovaný, kolem těch léků. Začíná se nám tady totiž motat nějakej zmetek," tváří se teď vážně esesák.

„Asi vám dobře nerozumím, pane doktore."

„Tak ti to řeknu rovnou. Někoho už zřetelně nasralo, že se z tohohle tábora stalo semeniště tý nejhrubší korupce. Že místo, aby šly ty věci, co se tady nashromážděj, tak místo aby šly do říše, jdou do kapes kde komu."

„To jako na nás?" zbledne hrozně Edelstein, „Někdo nás udal?"

„Ale vo nás nejde. My jsme malý ryby. Jen takový malý přilepšení, pro nás. Ale mnohý další, ty to tady dělaj ve velkým. Tak se někdo v Berlíně nasral, a poslal sem konrolu. Co si tady na některý posvítí."

„Můžou třeba zjistit … ty léky …"

„Tak vo nás jim asi moc nepůjde. Ale asi budou prověřovat všechno. Tak aby nám to sedělo, abysme neměli žádnej bordel, v tý evidenci. Vo nic jinýho nejde. Je úplně jedno, jestli to dostali nebo nedostali, ale musí to sedět podle papírů. Takže jestli něco nesedí, tak si dej tu práci a dej to do pořádku. To se samozřejmě netýká toho, co jsme tady měli bokem, co jsem sehnal navíc. To navopak snad nikde neevidueš."

„Rozhodně ne, pane doktore. Ale mám tady, některé neevidované léky, navíc …"

„Tak s tím něco udělej. Ať se to tady neválí. Pokud by to teda někdo kontroloval, tak aby všechno sedělo. Nic navíc, a taky nesmí nic chybět. Kdyby snad jo, tak to rychle někam dopiš, jako že to dostali. Ale s tím si určitě poradíš."

„Co je to vlastně za kontrolu, pane doktore?" je zřetelně rozhozený Edelstein, pokud by prasklo jejich kšeftování s léky, tak Schröder možná dostane vynadáno, ale on kulku. Respektive Johann by to jistě hodil na něj, že ty léky tady kradl pacientům, falšoval záznamy a tak je získával. Jestli se tady začně vyšetřovat, a začnou tady mučit lidi, tak se může provalit kde co. Kdyby jeho odvedli na blok jedenáct a podrobili tortuře, neví, jak dlouho by dokázal odolávat bolesti a za jak krátký čas by ze sebe všechno vysypal.

„Hlavně zase neplaš," podívá se zle esesák, „Možná se vo naše voddělení vůbec nebudou zajímat. Ale někdo může začít žvanit, a pak musíme mít všechno v pořádku."

„Kdyby někdo žvanil … o těch lécích …"

„Tak všechno popřeme. Nějakej žvanil, co si chce ulevit vod mučení …"

„Od mučení," zakvílí Edelstein, „Taky by mě mohli začít mučit …"

„Di do prdele. My tady plníme zvláštní poslání, my děláme záslužnou věc pro říši, my nemáme čas tady šmelit, jako ty jiný. Sedí nám tady všechno? Sedí. Kdyby teda někdo žvanil, a voni si to chtěli zkontrolovat, tak ať přijdou, naleznou tady bezchybnou evidenci. Pak je pošlu do prdele. Ale musí všechno sedět, rozumíš?"

„Pane doktore, kdo jsou to ti oni?" tváří se Edelstein hodně vyplašeně, čímž ovšem ještě víc vytáčí svého šéfa.

„Přestaň pod sebe srát bobky! Tohle není kontrola na vás vězně, ty tupče, ale na ty, co tenhle tábor vedou, co ho spravujou. Mimochodem, ten chlap už nechal zatknout několik vojáků, co v jejich skříňkách vobjevil podezřelý věci. Nepochybně co zorganizovali vězni v Kanadě, a pak to se strážnýma za něco vyměnili. Nebo si snad myslíš, že nevím, jak to tady chodí? Strážný dělaj, že neviděj, když to vězni vorganizujou, a pak si z toho taky berou. No a taky se tu asi vojbevuje porušování zákona vo rasový čistotě, když tady některý strážný jebou se Židovkama."

„Pane doktore, pořád jste mi neřekl, kdo jsou to ti oni."

„Tak poslali sem SS-Obersturmführera Konrada Morgena. Ale von není jen tak nějakej důstojník SS, von je to taky soudce ze zálohy SS a vyšetřující smírčí soudce z úřadovny kriminální policie. Je součástí rozsáhlejší akce, kdy se vyšetřuje korupce v táborech. A tady se hned vrhnul na poddůstojnickou ubytovnu, i s tím svým komandem, co si přitáhnul, a pokud vím, tak už minimálně dva z nich nechal zatknout. Možná to čeká i další. Když jsem s ním mluvil …"

„Vy už jste s ním mluvil? Zajímá se o nás?"

„Ty seš fakt posera. Ten se vůbec nezajímá vo nějakýho posranýho židovského doktora. Ty seš mu naprosto ukradenej, stejně jako všichni vězni tady. Toho spíš zajímá, jestli někdo nějakýho vězně nezabil bez řádnýho příkazu."

„To je legrace, pane doktore?" zarazí se Daniel, „Nezabil tady někdo nějakého vězně bez příkazu? Když se tady hromadně plynuje? Střílí se vězni na tom dvoře? Zabíjí se tu těmi injekcemi?"

„Ty to asi pořád nechápeš, co?" zasměje se esesák, „To, cos tady vyjmenoval, tak to je přesně to, co je v pořádku. Tam do plynu jdou ty, co prošli řádnou selekcí. Nebo jí právě neprošli. Zastřelený jsou ty, co byli řádně vodsouzený a je vo tom protokol. A tu injekci dostanou ty, co zase neprošli selekcí. Vo tom je záznam, v těch papírech, že jim byla poskytnuta speciální péče. Takže to je v úplným pořádku."

„V úplném pořádku … tak co by chtěl vyšetřovat?"

„Tak třeba, kdyby tam na tom dvoře zastřelili někoho, kdo k tomu nebyl určenej. Tak si to představ na sobě. Když řeknu, že tady sabotuješ ten projekt, nechám tě za to vodsoudit a dostaneš kulku, tak je to v pořádku. Ale kdybych tě tady vodprásknul, protože mě sereš, tak by to tak úplně v pořádku nebylo, protože to neprošlo papírama. Ale kdybych si vyrobil protokol, že si mě napadnul a já tě v sebeobraně vosprásknul, tak už je to zase v pořádku. Chápeš to?"

„Tohle je těžké pochopit, ale rozumím tomu systému. Všechno musí sedět. Pokud je zabito třeba tisíc žen a dětí, co neprošlo selekcí, je to v pořádku, pokud někdo zabije vězně bez rozkazu … Ale pane doktore, vždyť tady přece došlo k tolika takovým případům …"

„Pak bude záležet, jak dobře si to vošéfovali. Pokud někdo spadl na kámen a rozmlátil si hlavu, no tak to je pracovní úraz. Pokud se někdo pokusil vo útěk, a byl zastřelelenej, tak je to zase v pořádku. Prostě to musí sedět, to je celý."

„A ten kontraband …"

„Pokud je někdo idiot, a má ve svý skříňce prsteny, cizí měnu, brilianty a podobně, no tak je to idiot a potrestání si zaslouží. Když na to někdo nemá hlavu, tak nemá krást," ušklíbne se Schröder, „Co tak koukáš?"

„Já jen … v našem případě … vlastně ve dvou případech … ty léky, a ten blokový, ten jeho úplatek …“

„Vo jakejch lékách mluvíš?“ zasměje se Johann, „Já vo žádnejch nevím. Taky nejsem vůl, abych měl u sebe ve skříňce cennosti. A ten hajzl, co šukal mladý kluky? Pokusil se při převozu vo útěk, vo tom je záznam. Museli zastavit, aby se jeden mohl vychcat, a von toho využil. No a kdo ví vo nějakým úplatku? Toho svýho pipela si voddělal sám, no a my tři nemáme žádnej důvod vo ničem žvanit. Navíc ty věci jsou na správným místě. Máš snad něco z toho svýho podílu u sebe? Nebo Kurt? Nebo já? I tomu svýmu řidiči dávám jen tolik, aby to nebylo nápadný. Tobě pak v naturáliích.“

„Naturáliích. Mám tady taky nějaké jídlo …“

„Myslíš to moje jídlo, co mám tady, když jsem tady celej den? Tak abych tady netrpěl hlady, když si nemůžu zajít do naší kantýny? Žrát ty vězeňský blafy přece nebudu, ne? Tak už ses uklidnil?“

„Trochu, pane doktore.“

„Jediný, kde by mohl bejt průser, tak je to, vo čem jsme mluvili. Proteče tady dost léků, a drahejch léků, co je experimentálně cpeme do těch našich pokusnejch subjektů. To by mohlo napadnout toho vyšetřovatele zkontrolovat. Spíš ne, ale nechceme přece nechat nic náhodě, ne?“

„Určitě ne, pane doktore. Ale v tomto jsem klidný, ta evidence naprosto přesně sedí. Dělal jsem jí zpočátku sám, a velmi pečlivě. Teď jí dělá bratr, ale já to po něm kontroluji. Právě proto, že by mohl být nesoustředěný, potom, co se mu tady stalo. Ale ještě jsem žádnou chybu nenašel, i on je velmi pečlivý. Možná i proto, že ho práce odvádí od těch strašných myšlenek, jak jste o nich mluvil.“

„Pak je všechno v pořádku.“

„Zdálo se mi, že vás ta návštěva toho vyšetřujícího soudce rozzlobila.“

„No tak nadšený z ní nejsem. Ale musím uznat, že ta korupce už dosáhla vobludnejch rozměrů. Taky to může souviset s těma idiotama z toho politickýho voddělení, jak sídlej v tom bloku jedenáct, a co se nám vobčas snažej házet klacky pod nohy. Pokud je ten chlap skřípne, tak jenom dobře. Ale mít za prdelí nějakýho soudce, co je určitě výkvět klokotovejch rukávů, to nikdy není příjemný. Tomu snad rozumíš.“

„Rozumím. Jak to může dopadnout, pane doktore?“

„Jak? Těžko říct. Bejt velitelem tábora, tak asi cejtím, jak se pode mnou kymácí židle,“ zasměje se Johann, „A bejt v pozici těch blbů, co tak ve velkým kšeftujou kde s jakým vězněm, tak mám staženou prdel. Stejně jako ty, co šukaj Židovky. Ale naše práce tady má vysokou prioritu, vod Himmlera, kterej dle mýho za tou kontrolou tady stojí. Určitě ho sere, že se ztratí tolik z toho, co se tady nashromáždí. A taky, že jeho lidi místo naplňování svýho poslání, teda svatý války s váma Židama, s váma kšeftujou a některý dokonce i mrdaj. No tak sem poslal toho úředníka, aby to tady dal do pořádku.“

„Takhle to vidíte, pane doktore?“ je už očividně klidnější Edelstein.

„Jo, přesně takhle. Možná se vo náš výzkum vůbec zajímat nebude, a pokud jo, tak jen vo ty léky, co se tady protočej. A tam musí všechno sedět.“

„Rozumím. Ty, co tady mám navíc, hned zmizí. Mám hned …“

„Bude stačit, když zmizej během noci. Najdi místo, kam to dáš. A kdyby to tam někdo našel, tak ať dokáže, komu to patří. Ale lepší by bylo, kdyby to bylo schovaný tak, aby to nikdo nenašel. Je toho moc?“

„Ne, pane doktore, tak jedna zdravotnická brašna.“

„Pak se vo to postarej. Nemáš tady doufám žádný cennosti, co někdo zorganizoval v tý Kanadě.“

„Ne, nemám tady vůbec nic takového. Jen ty léky, a taky to jídlo, teda to vaše jídlo.“

„Tak si ještě zkontroluj, jestli si někdo z personálu něco někde neulil. Nechci mít na svým voddělní žádnej problém.“

„Promluvím s nimi. Mohu jím říct o té kontrole?“

„To se stejně už ví, nebo bude brzo vědět, tak klidně. Tak, a teď se asi pustíme do práce, ne? Podíváme se, jak se daří našim pacientům, jaký výsledky dosahujeme,“ změní Johann rázně téma. Nejprve proberou průběh výzkumu teoreticky, Schröder si prohlédne i mnoho pořízených fotografií, a pak jdou na vizitu, kde se s následky experimentování setkávají v praxi. To už tak příjemné není, především pro vedoucího lékaře, neboť musí hledět do zoufalých očí svých obětí.

Po večerním apelu si Daniel svolá všechny své podřízené, lékaře i personál. Sejdou se v menší a zatím prázdné ložnici, a on jim v kostce řekne o kontrole, která dorazila z Berlína. Když vysvětlí, na koho je cílena, spatří v nejedněch očích výraz zadostiučinění. Pokud některý z jejich brutálních věznitelů své zlodějny odskáče, určitě ho litovat nebudou.

„Možná sem žádná kontrola nepřijde, možná budou kontrolovat evidenci léků. Kdyby sem ale dorazili, a tohle oddělení prohledali, nenajdou tady nic, co tady není naprosto legálně, rozumíte? Takže pokud někdo z vás tady něco má, co sem nepatří, tak to zmizí,“ říká velmi důrazně hlavní lékař.

Nikdo jeho slova nekomentuje, a tak seanci rozpustí. Po večeři si zavolá do své kanceláře svého bratra a také Šimona Rozentala. Nařídí jim, aby se oba posadili.

„Jak jsem mluvil vo těch věcech navíc, před chvílí,“ říká jim tichým hlasem, „tak tady mám léky navíc. Co nejsou evidovaný. Je potřeba, aby zmizely. Ale tak, aby se zase mohly vobjevit, kdybysme něco z nich pro někoho z nás potřebovali. Rozumíte?“

„Rozumím, šéfe. Je potřeba je někde dobře schovat, kde je nikdo nenajde,“ odpovídá třináctiletý hoch naprosto klidným hlasem.

„Nechci do toho zatahovat další. A taky je nutný, aby to bylo hotový, než zazní ráno ten gong.“

„Takže na to máme tuhle noc,“ pokývá hlavou Šimon, rozhlédne se, „Tady asi žádnej úkryt vyrábět nebudeme, co?“

„Tady rozhodně ne. I když … Ale na to není čas. Myslíš si, že dokážeš něco vymyslet?“

„Tak tenhle barák je dost rozlehlej, pane doktore, jen aby nás nikdo v noci nerušil. Joseph mi pomůže?“

„Velice rád,“ odpoví rychle mladší z bratrů Edelsteinů, alespoň se bude cítit trochu užitečný.

„Můžu se tady teda porozhlídnout? Kdyby mě někdo čapnul, můžu se vodvolat na vás, pane doktore?“

„Čapnul? Jako při čem?“

„Myslím teď, že se toulám mimo naše voddělení. Chtěl bych zhlídnout ty prostory, sklep, půdu. Nebo to mám radši nechat až po večerce?“

„Bude lepší, když tě nikdo nečapne.“

„Kolik toho je? Jak to bude velký?“

„Tak tahle brašna,“ ukáže Daniel na tornu s označením červeného kříže.

„Hm, to není málo. Schovat pár prstenů, něco zlata, to by nebyl asi problém. Ale tohohle je dost. Ale určitě něco vymyslíme.“

„Šimone, možná sem žádná kontrola nepřijde, a možná až za pár dní. Ale ráno to tady nesmí bejt, náhoda je blbec a tak … Jen chci říct, že to zatím můžeš schovat provizorně, a v dalších dnech zkusit vymyslet vopravdovou skrýš. Která bude důmyslná a bude nám sloužit trvale. Máš s tím přece zkušenosti, ne?“

„Řekl bych, že jo, šéfe,“ usměje se potměšile hoch, „Taky proto jsem asi teď tady, ne?“

„Přesně tak.“

„Budeme vo tom vědět jen my tři?“

„Bude to tak lepší, ne?“

„Bude. Čím míň, tím lepší. Dobrá, zkusím něco vymyslet. Ještě jedno, pane doktore, může to bejt někde na tom našem voddělení? Máme tu skladovaný věci …“

„Šimone, v tomhle se ty vyznáš líp než já. Nevím, tady v té místnosti …“

„To by nebylo dobrý, pane doktore. Nikdy nic neschováte stoprocentně. Když to najdou na neutrálním místě, je to lepší, nikdo se k tomu nehlásí. Proto se ptám, na ty prostory. Jsou různý možnosti, v podlaze, ve zdi, falešná příčka v nějaký skříni. Vážně s tím mám z gheta dost zkušeností, ale za pět šest hodin, takhle přes noc … Ale nemusíte mít strach, něco vymyslím a pak třeba najdeme řešení. Dlouhodobý a dobrý. Co můžou najít vlastně jen náhodou,“ hovoří chlapec naprosto klidným a také sebevědomým hlasem.

„Co bys doporučoval ty?“

„Když to bude v tom našem prostoru, tak víme, že nám tam nikdo další nepoleze. Ale když to náhodou vobjevjej, tak je jasný, že to tady někomu patří. Vy jste šéf, a tak byste to mohl vodsrat. Pardon, teda vodnýst. Z tohohle pohledu je lepší to neutrální místo, třeba někde ve sklepě, na půdě. Jenže tam to může najít někdo úplnou náhodou, třeba jinej vězeň, dozorce, a může to vybílit,“ pokrčí rameny Rozental, „Tohle si budete ale muset rozhodnout sám. Já vám dám nějaký návrhy a vy se pak rozhodnete. Když budeme mít víc času, tak můžeme tady s Josephem něco uklohnit, trvalýho a bezpečnýho.“

„Tvůj přístup se mi líbí.“

„Tak mám u vás dluh, ten svůj posranej život, pane doktore. Takže je jasný, že pro vás udělám cokoli, co budete potřebovat.“

„Šimone, nic mi nedlužíš. Svůj život sis vybojoval sám. Ale tohle je důležitý pro nás všechny, ty léky nám můžou zachránit život, pokud někdo z nás vonemocní. Ty léky tady maj větší hodnotu, než nějakej prsten nebo briliant, jak si vo nich mluvil.“

„Rozumím, pane doktore. Tak pokud už nic nemáte, tak já bych vyrazil. Vobhlídnu to … možná ale bude lepší, když se mnou půjde váš bratr, a když si vezme nějaký lejstra. Tak to může vypadat, že děláme oficiální vobhlídku. Kdyby se nás někdo ptal, tak můžeme tvrdit, že jsme dostali pověření, podívat se po nějakejch vhodnejch prostorách, třeba na skladování věcí, v tom sklepě nebo na tý půdě, pokud tam teda vůbec nějaký prostory jsou, co se nevyužívaj. Ale i kdyby ne, tak se ty současný daj využívat jinak.“

„Dobrej nápad, Šimone,“ podívá se uznale Daniel, to už se chlapec zvedá, a také Joseph. Vzápětí zmizí z kanceláře. On ještě chvíli sedí a přemýšlí, zda hloubková kontrola z Berlína, zřejmě zaměřená na esesáky, nebude mít nakonec dopady na vězně. Pokud se začne vyšetřovat korupce, tak mohou do ní zapletené nácky zavřít či degradovat, a vězně nechat popravit.

Povzdechne si. Tohle asi nebude dobré, korupce usnadňovala život mnoha vězňům, díky ní se do tábora pašovaly potraviny, léky. Pokud by úplně zmizela, tak by tohle všechno padlo. Pak by především prominentním vězňům nastaly krušné časy. Určitě také bude komplikovanější i jemu sem dopravit další proviant, o lécích ani nemluvě. Když je tady ta kontrola. Určitě teď nikdo nebude chtít riskovat. Pak si vzpomene na dvojčata. Chtěl jim tam nechat poslat jídlo, požádat o to Kurta, ale to je v tuhle chvíli naprosto vyloučené.

Kdyby tak alespoň ta kontrola přinesla menší brutalitu, omezení samovolného zabíjení vězňů a vězeňkyň, mnohdy jen pro zábavu dozorců či strážných. Pro jejich sadistické sklony, radost z utrpení jiných, případně z vlastního zabíjení. Jenže oni si takovou smrt jistě dokáží odůvodnit. A když bude sedět papírově, tak bude zase všechno v pořádku, jak mu dost syrově vysvětlil dnes jeho šéf.

Otočí se ke svému stolu, kde jsou hromady osobních karet vesměs mladých mužů, kteří měli smůlu, když se ocitli na seznamu doktora Schrödera. Ale tohle jistě žádnou kontrolu zajímat

nebude, protože tohle je vyšší zájem, tohle papírově určitě sedí. Ti vězni poslouží říši svým zdravím, a když se léčba zvrtne, tak nakonec i svým životem. Tohle ale ten soudce bude jistě považovat za oprávněné zabití.

PŘÍŠTÍ ZASTÁVKA ŠVÝCARSKO

Je sobota třiadvacátého října a Isaac Edelstein se coby unterkapo připravuje se svými lidmi na další speciální akci. Nic o ní zatím neví, ale asi půjde o již tradiční průběh. Vždy ho z těch akcí mrazí, každá v něm zanechává další jizvu na duši, ale po pravdě už není nijak šokován. Jeho mysl se již naučila čelit hrůzám, které zase přijdou. Nejen při přípravě hromadné vraždy, jejím vlastním provedení, ale i při likvidaci jejích následků, tedy spálení všech obětí.

Nyní očekává kontrolu ze strany esesáků, ti se vždy předtím jdou přesvědčit, zda je všechno bezvadně připraveno. Nemají zájem, aby někdo z přivedených lidí dostal signál o tom, co je čeká a nastala zbytečná panika. Jsou radši, když je průběh akce klidný, a oklamaní lidé se bez větších protestů svlečou a vlezou do smrtelné pasti bez odporu.

Je už pozdní odpoledne, když se objeví velitel krematorií Peter Voss, a spolu s ním další esesáci. Jednoho z nich Isaac zná moc dobře, je jím SS-Oberscharführer Quackernack, tomu vodil ještě ve starém krematoriu před hlaveň popravčí zbraně oběti, a on je tam bez mrkutí oka střílel, jedno zda šlo o muže, ženy či děti. I toho druhého již viděl, vyskytuje se u plynování dost často, a chová se dost brutálně, když se něco zvrtne a oběti se nechtějí svléknout. Tím mužem je SS-Oberscharführer Josef Schillinger. Oběma těmto esesákům je kolem pětatřiceti, a teď se tváří tak nějak napruženě. Těžko říci, zda se dokonce na zvláštní akci netěší, vždyť tady už brzo nalezne smrt velké množství jejich nejhorších nepřátel.

Je zde i kápo Morawa a vrchní kápo Brück, nicméně velitel krematorií Voss si k ruce bere unterkapa, což ho může na jednu stranu těšit, ta důvěra, na druhou stranu má obavy, aby Mietko nezačal žárlit. Ale asi ne, možná je dokonce rád, že za něj mnohou práci vykonává jeho zástupce a on má víc klidu, moc se nenadře.

Trojice esesáků, doprovázená unterkapem, a za nimi jdoucími dvěma vězeňskými funkcionáři, nejprve vstupuje do prostor pecí, tam se jim hlásí předák Szmul Lipmann, za ním je nastoupené jeho komando. Bez dvou mužů, co jsou ve stavu nemocnosti, a jedním z nich je Tobiasch Lanzer. Ten se kupodivu hojí docela dobře, po tom válení sudů na štěrku, a jak se zdá, tak se z toho nakonec vylíže a vrátí se už brzo do pracovního procesu. Má sice po těle spoustu jizev, ale žádná rána se vážněji nepodebrala a většina z nich se naopak už skoro zahojila.

Esesáci jen shlédnou pece, které zase pojedou po skončení akce na plný výkon, tady není mnoho co řešit, sem už dorazí lidé z transportu jako mrtvoly, zde už nic neodhalí o svém osudu, ten v té době již bude naplněný.

Sejdou po schodišti do suterénu, po pravé ruce mají svlékárnu, proti nim se nachází plynová komora, s otevřenými dveřmi. Kolik pak jimi asi dnes projde obětí? A odkud budou? Ale vždyť je to vlastně jedno, říká si v duchu si Isaac, tak jako tak už je jejich osud zpečetěný. Jediné, co je nejisté, je průběh jejich smrti. Může být poměrně klidná, když se je podaří oklamat, anebo velmi bolestivá a trýznivá, když zjistí, co se chystá a budou sem zahnáni násilím, zmlácení, zmučení a nakonec stejně zavraždění.

Esesáci vstoupí do popravčí komory, kontrolují jako obvykle stěny a podlahu, zda někde náhodou nezůstaly stopy krve, něco, co by lidi varovalo. Už jsou zde nainstalovány i atrapy sprchových hlavic, tak je klamání dokonalejší. Dle všeho jsou náckové spokojeni, vězeňské komando odvedlo již tradičně dobrou práci. Také prověřují teplotu, a jelikož se už dávno porouchalo centrální vytápění místnosti, zvyšuje se teplota vzduchi i zde, stejně jako v jiných

plynových komorách, přenosnými pecemi na uhlí. K odpaření krystalů Zyklonu B je potřeba sedmadvacet stupňů Celsia.

Na další členy sonderkomanda narazí ve svlékárně, tam se hlásí jejich předák Lejzor Davidovitz, za ním stojí v pozoru nastoupení muži, co už zase mají velký smutek v očích. Na nich bude ležet velká tíha speciální akce, oni budou v přímém kontaktu s oběťmi při jejich svlékání a odcházení do plynové komory, a oni poté vytahají jejich již mrtvá těla. Jediné, co je pro ně pozitivní, tak bude získání potravin, cigaret a možná i dalších potřebných léků, které jim mohou v budoucnu zachránit jejich život. Alespoň načas, než se je jako nežádoucí svědky rozhodnou také zlikvidovat. Ale dnes nikdo z nich zemřít nechce, proto budou zase spolupracovat na další hromadné vraždě, a zase z toho budou mít výčitky svědomí.

Esesáci i zde velmi bedlivě kontrolují podlahy a zdi, na kterých už jsou háčky, a dokonce u nich i čísla, pod nimi lavičky. Teď už to opravdu vypadá jako šatna, sice obrovská a hromadná, ale jako šatna. Isaac doufá, že i to přispěje ke klidnému průběhu dnešní akce, a že ti lidé prožijí jen krátkou chvíli hrůzy, až je tam zavřou, zhasnou a oni pochopí. Pak už jim bude zbývat tak pět

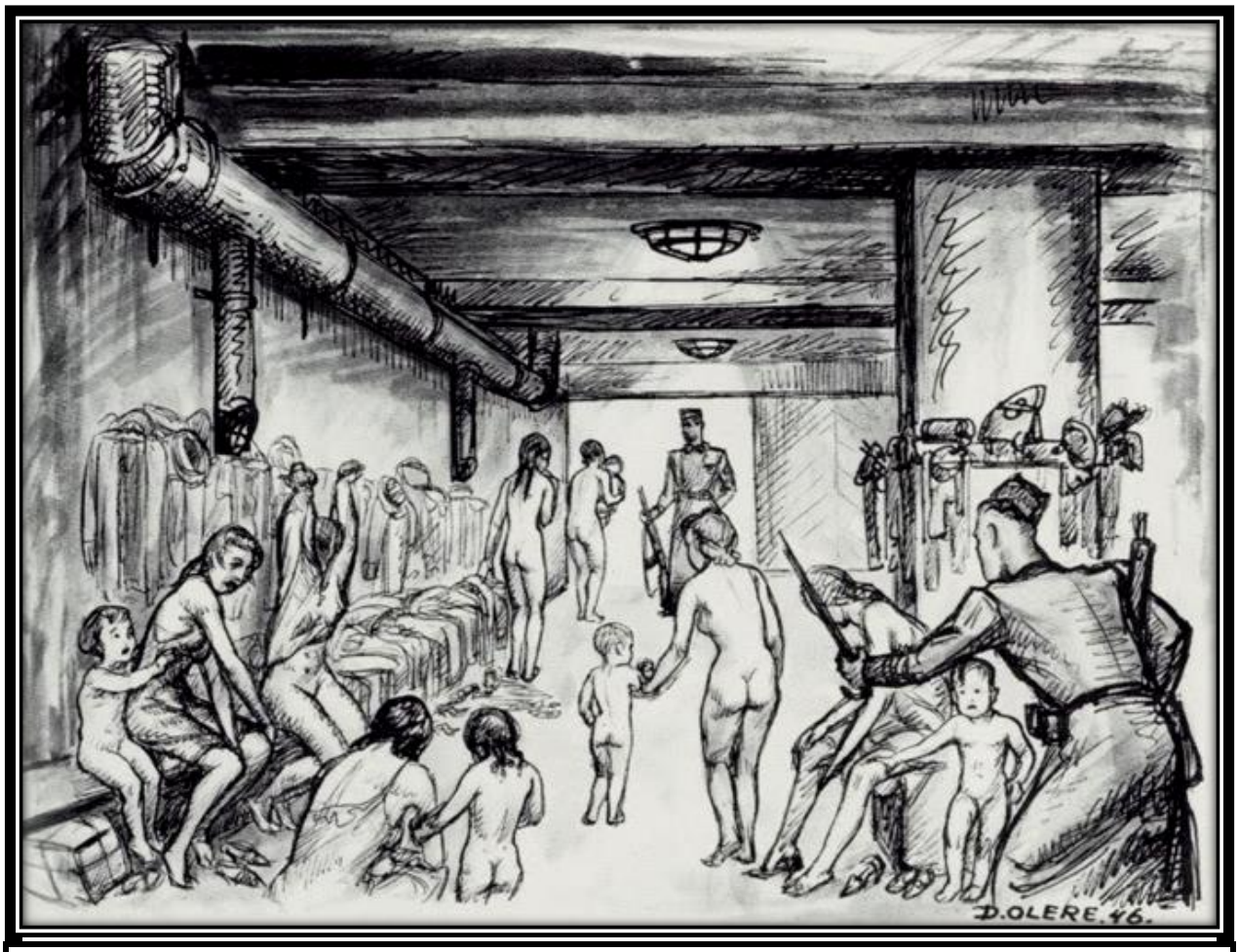

Svlékárna v Krematoriu II a III – ilustrační obrázek – David Olére

minut života, některým možná i méně, pár z nich se možná bude dusit o několik minut déle.

„Všechno je v pořádku," podívá se Voss uznale na unterkapa a ten dumá, čím si tohoto nácka získal. Proč se k němu chová velmi slušně, a někdy skoro až přátelsky, když tisíce jimých Židů zde pod jeho velením nachází smrt. Ale ta přízeň pro něho má cenu zlata, respektive života, protože i další esesáci ho pak více šanují, byť je jen vězeň a k tomu židovského původu. Možná

ho však považují za kvalitního kolaboranta, co dobře a dokonce i iniciativně plní svoje úkoly, pomáhá jim s vraždním jiných a následně s jejich definitivním odstraněním ze světa o patro výš.

„Jen ten vzduch, pane SS-Obercharführere," připomene Edelstein, někdy sem rozpráší vonnou esenci, a tím překryjí pach smrti. Ten sice neumí definovat, ale minimálně podvědomě ho všude v téhle budově cítí. Na každém místě je trochu jiný. Ale možná jde jen o klam jeho mozku, který je bohužel příliš dobře obeznámen, co za hrozné tragédie se všude tady již odehrálo, kolik tisíců a tisíců mužů, žen a dětí tudy prošlo, aby zde završilo svůj osud, ukončilo své pozemské bytí.

„Ten vylepšíme, krátce předtím," přikývne Voss, tváří se spokojeně. Vracejí se na zemský povrch, a nyní už nastane jen trudné čekání.

Venku si všichni zapalují, včetně vězeňských funkcionářů, tohle jim velitel toleruje. Dle všeho má dobrou náladu, ačkoli v poslední době byl dost vystašený, kvůli kontrole, která tady v táboře probíhá. Však to Isaac a Mietko velmi podrobně probírali, dle všeho je tady tým úředníků z Berlína, který se snaží odhalit korupci v řadách esesáků. To se musel Edelstein pousmát, pokud by svou práci dělali dobře, dle jeho mínění by tady nezůstal jediný strážný, posledním vojclem počínaje a velitelem celého tábora konče. Je přesvědčený, že v tom jedou všichni, různou měrou, ale všichni. Nicméně jim asi dost lepilo, a možná pořád i lepí.

Ale ani on nemá dobrý pocit, neboť je do toho také zapojený, a kdyby třeba zmáčli Vosse a on se zhroutil, mohl by říci, přes koho to jde. Ale zase, asi v tom jedou i další, i v dalších krematoriích má velitel jistě lidi, kteří pro něj kradou. Vlatně kdyby to vzal ten vyšetřovatel fakt pořádně od podlahy, musel by potrestat úplně všechny esesáky a i všechny vězeňské funkcionáře. Ale nejen je. I mnozí obyčejní vězni dělají mnoho zoufalých věcí, aby přežili. Ovšem nejblíže k cenostem tomu má tohle sonderkomando a pak ti, co pracují v Kanadě.

„Přijede jich sem asi ke dvou tisícovkám, možná už jsou pomalu tady," podívá se na hodinky Voss, vyfoukne kouř.

„Dvě tisícovky? To bude velmi náročné," řekne Isaac, zdálo se mu, že ta poznámka je určena jemu, a navíc nikdo jiný na ni nereaguje.

„Všichni nepůjdou sem, rozdělíme to, na dvě poloviny," vysvětluje Peter, „Tak to lepší zvládneme. Napřed půjdou do trojky, až budou uvnitř, tak to začne tady."

„To je rozumné opatření, pane SS-Obercharführere," pochlebuje Edelstein, ale to ho nic nestojí, tak proč to neříct.

„Pošlu sem někoho, ještě vylepšíme ten vzduch, než to začne," dodá, znovu vyfoukne kouř a pak i v doprovodu dalších nácků a obercapa vykročí směrem k bráně. Do Krematoria III to nemá daleko, stojí zrcadlově, přes silnici.

Tak tisíc lidí, říká si v duchu Isaac. No pořád lepší, než dva tisíce. I pro ty chudáky, protože ti první, co se svléknou, nebudou muset čekat v té komoře tak dlouho. Tam už většinou začínají mít pochybnosti, a mnohdy odhalí, co se bude dít. Ale i pak tam zůstávají, nepokoušejí se uniknout, což je divné. Ale jsou nazí, a také si možná namlouvají, že se mýlí, že nakonec dojde k té slibované dezinfekci. Teď tam mají i ty atrapy sprch. Je pro ty lidi milosrdnější, když věří těm lžím až do poslední chvíle.

„Jak dneska?" otočí se Edelstein na Morawu, když kontrolní výbor zmizí z doslechu.

„Myslíš to u těch z transportu?"

„Přesně. Nebo nebudeme riskovat? Jak to vypadá, s tím vyšetřováním?"

„No, podle toho, co vím, tak jim šlapou pěkně na paty," ušklíbne se Mietko, ale poněkud křečovitě, i on má očividně nahnáno. Možná má sám někde ulitý malý poklad, a teď se bojí, aby nepřešil nejdříve o něj a pak o život, napadne jeho kolegu.

„Když se domluvíme, tak dohlídnu, aby nikdo nic nevzal. Jen hadry, jídlo, cigára a léky, teda to, co nám povolují. Alespoň doufám, že tohle nezmění, když je tady ta kontrola," podává se tázavě umterkapo.

„Vo nás jim nejde, tyhle cílej do vlastních řad," zavrtí hlavou Morawa, „Koukám, že sis vylepšil oblečení," pohlédne na svého zástupce.

„Vylepšil," přikývne ten, „Jednak už je zima na spadnutí, a taky, dostal jsem svolení, nemusím nosit to pruhované oblečení. Dokonce velitel něco mluvil o tom, že to bude tolerovat i u normálních členů sonderkomanda. To jsem mu možná nasadil brouka do hlavy já, jak se říká."

„O čem teď mluvíš?"

„O oblečení, sonderkomanda, co je tam v té svlékárně. Naznačoval jsem, že to může ty lidi vyděsit, když vidí ty pruhované vězně. Že by bylo lepší, kdyby byli normálně oblečení. Nebo alespoň na ty akce. Beztak má každý minimálně jedno civilní oblečení, co bude v zimě nosit pod tím erárem."

„Mně je to jedno," pokrčí rameny Morawa, ovšem on je také jako významný vězeňský funkcionář nestylově oděný, vzhledem k jednotné pruhovabé táborové uniformě.

„To mně taky. Ale je to pohodlnější," pokrčí rameny Isaac, „Už jsem se dost vybavil, ale ještě pár doplňků potřebuji. Tak jaké je rozhodnutí? Dneska radši nic?"

„To je těžký," nedokáže se rozhodnout kápo, „Možná bych to nechal na pozdějš, podle toho, jak se to tady bude vyvíjet. Jaký budou kontroly. Pak bych něco možná zorganizoval a schoval. Do tý naší skrýše. I kdyby to našli, mohl to tam dát kdokoli, ne? Třeba se to bude hodit, možná brzo ty kontrolóři zmizí a bude všechno zase jako dřív."

„Dobrá, tak se rozhodneme podle toho, jak to bude vypadat, až skončí ta akce," kývne hlavou Isaac. Na jednu stranu chápe nutnost mít čím uplácet, na druhou může opravdu jít o krk, pokud se na krádeže chtějí ti kontroloři zaměřit. Netuší, zda už pochopili celý ten rozbujelý systém, nebo si jen myslí, že si ti strážní občas sami něco zorganizují. Ale úplné odstranění korupce by byla tragédie, vždyť na tom je postavené jejich přežívání, když si mohou koupit lepší zacházení, ale i přísun proviantu, cigaret, když zrovna nejezdí transporty, či v nich jsou jen chudáci, co skoro nic nemají.

Nastává klasické čekání, postupně se začínají objevovat strážní, někteří fukcionáři asi napřed budou u té trojky a pak přijdou sem, běžní vojáci asi budou od začátku rozděleni k oběma krematoriím, v nichž má v podvečer proběhnout hromadná vražda.

Edelstein si jde raději znovu zkontrolovat komanda, a promluví si i s oběma předáky. Díky přízni Vosse cítí i větší zodpovědnost za zdárný průběh akce, po pravdě nechce o svoje prominentní postavení přijít. To je vlastně vylepšeno i tím, že byl pověřený odborným dohledem nad budováním patologického pracoviště, pitevny a laboratoře. Už ty výkresy s doktorem Mengele procházel, a i když ten nácek dává jasně najevo, jak on je vysoko, a za jaký póvl vězně považuje, tak s ním se bavil celkem normálně. Jistě ale jen proto, aby mu dohlédl na požadované úpravy. Ty jsou po pravdě skutečně velkorysé, a asi budou i pěkně drahé. Nemá chybět ani mramor, což opět považuje za dost ujeté, na tomhle místě, kde tolik lidí končí svůj život a ještě víc je jich tady zpopelněno.

Stmívá se a on opět stojí na dvoře, opírá se ležérně o zeď továrny na smrt, a hledí na dění u protějšího krematoria. Tam už svážejí nákladní automobily lidi z transportu, na tu dálku nepozná, co jsou zač, zda movitější či nějací ubožáci. Taky může jít o vězně z jiných táborů. Rozdělení na dvě skupiny by spíše napovídalo tomu, že se obávají, že by mohli prohlédnout, a v menším počtu je lépe zvládnou.

Někdy to tak dělají, dokonce už s ním Voss probíral i myšlenku rozdělit plynovou komoru stěnou na dvě části, aby se neplýtvalo plynem a mohly být popraveny i menší skupiny. Je pravdou, že takto velkoryse pojatá plynová komora je mnohdy nevhodná, když dorazí menší transport.

Pokud je opravdu hodně malý, tak zase dochází ke střílení, už to jednou zažil, šlo asi o stovku osob. Ta se svlékla v suterénu a pak byla odvedena do márnice, co je v přízemí vedle spalovacích pecí, a tam postřílena malorážní zbraní zezadu do hlavy. On tomu bohužel zase asistoval, jako zkušený pomocník popravčího, ale po pár zastřelených to přehrál na další členy sonderkomanda a spíše na to vraždění dohlížel. I další jeho podřízení už bohužel začínají mít s držením obětí před popravou kulkou zkušenosti.

Přichází esesák, nese vonné esence, a tak ho doprovodí. Rázem je vzduch ve svlékárně příjemnější, ale ten pocit ho rychle přejde, když si uvědomí, že už za krátkou chvíli tady bude muset zase hledět na nešťastníky, co se jejich konec velmi přiblížil.

Jak se zdá, lidé ze dvora trojky zmizeli, už jsou možná mrtví, nebo právě umírají. Prostranství okolo krematoria už zase ozařují reflektory, a počet nácků na metr čtvereční se zase zvýšil. Už se sem přesouvají i šarže, od toho protějšího krematoria, tam si svou zvrácenou povinnost napnili, teď přicházejí napomoci k vraždě druhé poloviny transportu.

Cítí ten nepříjemný pocit kolem žaludku, to svírání, když pomyslí na tu tisícovku, co sem bude dovezena. Už velmi brzo. Vlastně už přijíždí, asi dal někdo pokyn, že tam vedle vše proběhlo v pořádku, a tak nikdo nespatří nic, co by neměl. Vidí kolonu nákladních vozů, co sem míří, a na korbě se tísnící oběti. Zatím jsou jen tmavá skvrna, brzy bohužel nabudou konkrétních obličejů. Na dvoře není nikdo z vězňů, a i on se drží v ústraní, byť má na sobě vlastně civilní oblečení a tak není nijak nápadný.

Lidé slézají, a Isaac se hned zarazí, jsou mezi nimi i mladí muži a ženy, dle všeho neproběhla u vlaku selekce. Co ti lidé provedli, že je odsoudili všechny k okamžité smrti? Proč z nich nevyřadili ty silnější a nepřijali je do tábora? Jak se zdá, tak dneska půjde o atypickou akci. Odkud asi ti lidé jsou? Dneska nezůstanou žádní pozůstalí, kteří by se do pár dnech dozvěděli krutou pravdu a upadli do šoku, dnes zemřou celé rodiny společně. Těžko říci, zda to nakonec není lepší, když i ti, co zůstanou naživu, nakonec vesměs v táboře naleznou smrt.

Další změna, dneska nikdo k těm lidem ještě nemluví. Ale pak si uvědomí, že i na té druhé straně se napřed náklaďáky otočily dvakrát, než došlo k proslovu a zahájení akce. Tak asi čekají na zbytek, aby nemuseli žvanit nadvakrát. To se mu moc nelíbí, lepší by bylo je brát po skupinách, pokud by ta první začala jančit, tak se to může přenést ven a bude zle.

Ani neví, jak dlouho čeká, než je na dvoře krematoria pohromadě tak tisícovka chudáků. No jistě, tohle je ta osoba nejpovolanější, pravý mistr lží, SS-Obersturmführer Franz Hössler. Toho taky dobře zná, ani nedokáže spočítat, kolikrát ho už slyšel takhle žvanit. Poprvé ještě u starého krematoria, kdy vlastně zplynovali druhou část jeho vlastního transportu. Nebo to nebyl on, tehdy? Ne, na tohle nesmí myslet, protože ten den …

SS-Obersturmführer Franz Hössler

Co to ale dneska kecá? Jaký on je pracovník ministerstva zahraničí, nebo co jim to vlastně vykládá? Za koho se vydává? Zpozorní, původně ty žvásty nechtěl poslouchat, ale tohle je také něco nového. Že by vylepšení? Nebo jde opravdu o zvláštní transport? Asi ano, protože právě všechny ujišťuje, že tohle je jejich poslední zastávka, před cestou do Švýcarska. Tak v tom prvním nelže, jejich poslední zastávka to teda určitě je, ale osud nepojedou do Švýcar, ale tak maximálně do prdele. Respektive se ještě svezou výtahem do přízemí k pecím.

Vypadá to opravdu na speciální transport, dle všeho ti lidé měli vycestovat do zmíněné země. Určitě se všichni těší, že uniknou z toho pekla šikanování a skončí v neutrálním státě, pokud tedy je stále ještě Švýcarsko neutrální. Za tu dobu, co je tady, se mohlo hodně změnit. Ale asi ne, to by o tom ten arcilhář nežvanil.

No jistě, teď přichází zlatý hřeb večera. Právě jim sděluje, že z hygienických, a kdoví jakých ještě důvodů, proběhne jejich dezinfekce. Proto budou muset odložit v šatně svůj oděv, aby mohla jejich očista proběhnout. Znovu jim opakuje, že je to poslední zastávka, další bude až v jejich vysněné zemi. Spíš v nebi, protože jestli něco jako nebe existuje, tihle lidé na něj budou mít nepochybný nárok. Zvláště ty děti, ty určitě žádný hřích nespáchaly. Zato jiní se ho spáchat chystají, a to ten nejhorší, porušující zásadní přikázání z desatera. Nezabiješ.

Další změna, dneska jsou tu celé rodiny pohromadě, asi je z důvodů zachování klidu na nádraží nerozdělovali. Až teď nastává trochu chaos, neboť to vypadá, že první se k dezinfekci chystají muži. Nicméně se mezi ně zaplétají i celé rodiny. Tak, a už jdou k tomu schodišti, co je trochu bokem od budovy krematoria, a které ústí do svlékárny v podzemí.

Isaac se otáčí a druhou stranou spěchá tamtéž, pouze použije schodiště, které se nachází přímo v budově. Do prostorné a provoněné svlékárny vstupuje společně s prvními oběťmi, tam už čeká sonderkomando, jehož členové se snaží tvářit lhostejně, aby z jejich výrazů ti lidé nic nepoznali. Pořád platí, že prozradit jim něco o jejich osudu, znamená pro dotyčného vězně ten nekrutější trest, tedy strčení zaživa do rozpálené pece. To už je hodně velká hrozba, než aby si někdo pustil hubu na špacír. Ale ani to nemá smysl, vždyť i pro ty lidi je lepší, když nic netuší a zůstávají co nejdéle v blažené nevědomosti.

Je tady vážně hodně mužů, mnozí pokyny zřejmě pochopili tak, že se napřed dezinfikují muži, a až pak přijdou na řadu ženy a děti. Ale vcházejí i celé rodiny, co se nechtěly rozdělit a možná se zapletly do téhle první skupiny. V ní je tak třetina z lidí na dvoře, bohužel i mladíci, mladí muži, doposud silní. Ti by za normálních okolností dostali právo ještě chvíli pracovat pro říši. Dnes ale ne.

Esesáci se tváří vlídně, žádný velký řev, naopak skoro úsměvy. Sice se u těch lidí objevují rozpaky, nejprve když uvidí vězně ze sonderkomanda, ale ty mohou považovat za pracovníky dezinfekční stanice. Podruhé, když se mají přítomné ženy svlékat spolu s muži. Ti naopak problémy odložit šaty nemají, a tak za chvíli jsou již první naváděni členy sonderkomanda správným směrem. První naháči se objevují na chodbě a zatáčejí doprava, k domnělým sprchám.

Edelstein vyjde za nimi, jak se zdá, tak ta svině Hössler slaví úspěch, žádný problém nenastává, asi dnešní akce bude mít mírný a klidný průběh. Nakonec i ty ženy a děti, co se přimotaly do první skupiny, překonávají stud. Možná i proto, že jim esesáci i přítomní vězni vykládají, že dezinfekce proběhne pro celou skupinu najednou, tedy nakonec stejně skončí všichni společně nazí v jedné místnosti.

Klid je zatím i v plynové komoře. Je opravdu veliká, a tak mohou ti lidé uvěřit, že bude dezinfikován celá polovina transportu najednou. I ty hlavice sprch, co z nich ale nikdy nevyteče ani jediná kapka vody, dávají tomu místu důvěryhodnější ráz.

Šlo to rychle, a tak mohou přijít další. Nyní už jde opravdu o celé rodiny, muže, ženy a děti. Zase se to asi obejde bez řevu. Nakonec to možná nebyl špatný nápad je sem vzít takto dohromady, asi jsou klidnější, než když jsou odděleni na nádraží muži od žen a dětí. Jenže tady už většinou ti nejsilnější muži a mladíci chybí, stejně tak mladé ženy, co nenásledují své děti na stranu smrti.

Zase nastává trocha rozpaků, mnozí marně hledají volný háček, kam zavěsit své oblečení, strachují se, aby ho po dezinfikování zase našli, aby se nepomíchalo se šaty jiných. Ale nedělají větší problémy, vcelku klidně odkládají svůj oděv, pak pokorně a v tichosti odcházejí do vedlejší místnosti.

Tak, a už jen poslední skupina, pak to všechno skončí. Je to strašné takhle na to myslet, uvědomuje si Edelstein, ale podvědomě cítí něco jako uspokojení, jak bezproblémově dnešek probíhá. Své úvahy může omlouvat tím, že je to tak pro ty lidi lepší, ale jde především o jeho sobecký zájem. Klidný průběh akce je lepší pro něj a pro jeho muže. Nemusí hledět na hrozné

utrpení, nemusí sledovat hnusné scény, kdy jsou lidé biti, někdy mláceni až do bezvědomí. Je to lepší pro jejich psychiku, když jsou ti popravovaní klidní, nekřičí hrůzou, nepláčou zoufalstvím.

Zbylí lidé ze dvora přicházejíí, je jich něco přes tři sta. Je tady více žen, ale jsou tady i muži, co neopustili svoje rodiny, a také odrostlejší chlapci, co zůstali u svých matek. Děti. Ženy však jednoznačně převažují. Už jsou všichni uvnitř, už jim zase přítomní esesáci říkají, a opět vcelku mile, aby se svlékli a šli za těmi ostatními. Členové sonderkomanda pak ta slova papouškují.

Těžko říct, proč se to najednou začíná komplikovat. Přijde těm lidem divné, že už je tady tolik oblečení, že se v něm po koupeli nemohou vyznat? Napadne někoho z nich, že to může být všechno jinak? Nebo zbytečně ztrácejí nervy přítomní esesáci, možná uspokojení tím, že už dvě třetiny transportu mají v plynové komoře a s tím zbytkem už si hravě poradí? Těžko říct. Něco se prostě zvrtlo, a ti lidé se odmítají svlékat. Jako by jim dal někdo tajný povel, a tak tam stojí a zírají na esesáky, kteří začínají brunátnět, v jejich výrazech se objevuje zloba.

Edelstein, doposud stojící na rozhraní mezi svlékárnou a chodbou, rychle spěchá dovnitř, třeba se ještě podaří lidi přesvědčit a nedojde k jejich zmasakrování holemi a obušky nácků. Je jich tu sice jen pár, ale o to si v takových případech počínají brutálněji.

„Je nutné se svléknout, všichni ostatní už tak učinili. Čekají na vás, očista proběhne pro všechny najednou," říká Isaac nejblíže stojícím, a naznačuje svým lidem, aby postupovali stejně. Bohužel nácky evidentně chytá rapl, začínají řvát a padne už i pár ran.

„Koukej se svlíknout, ty děvko židovská," řve kousek od unterkapa šikovatel Schillinger, ten co tu byl odpoledne na kontrole s Vossem. Huláká na jednu starší a jednu mladší ženu, mimochodem velmi hezkou. Dokonce je asi i praští, to Isaac nevidí, kolem jsou další lidi. Pak ale nácek zařve, asi bolestí i vztekem, podle všeho ho ta mladší žena něčím praštila do hlavy, možná botou.

Tak tohle nedopadne dobře, zase tady poteče krev, pomyslí si Edelstein, povzdechne si a sklopí hlavu. Trhne sebou, uslyší výstřel, a druhý, třetí. Ten idiot Schillinger asi tu statečnou dívku zastřelil, napadne unterkapa. Debil jeden, střílet takhle v davu, to bude mít dohru.

Náhle se před ním lidi rozestupují, asi reflexivě, chtějí být co nejdále od místa, kde se střílí, a Isaac nevěří svým očím. Na zemi se válejí dva náckové, ten idiot šikovatel a ještě jeden. Zatímco Schillinger se svíjí a drží za břicho, ten druhý má dle všeho prostřelenou nohu.

Nejprve se rozhostí hrozné ticho, všichni jsou v šoku, možná i ta dívka, co drží pořád v ruce pistoli, ze které dle všeho esesáka střelila do břicha. Pak ale začne řev. Řvou ti lidé uvnitř, asi strachy, a řvou i ti esesáci, bolestí i vzteky. Je jich tu asi pět, a ti další se teď sbíhají ke svým kamarádům, snaží se je zvednout a odtáhnout pryč. Jenže to se už na ně vrhají další lidi, především mladé ženy, mlátí je, a dle všeho jim berou jejich zbraně.

Nastává naprostý chaos, kdy se skupinka vyděšených nácků probíjí ke dveřím směrem k plynovým komorám, to už řvou i ti, co jsou v ní, možná někteří mají v té šatně své blízké. Edelstein i další jeho muži jsou náhle uvězněni v běsnícím davu, a mnohé ženy se chovají jak pravé Amazonky.

Musím pryč! Musím pryč, nebo tady umřu! Tohle probleskne hlavou Isaacovi, a snaží se co nejrychleji dostat ke dveřím do chodby. Určitě už sem z obou schodišť směřují další esesáci a už brzo se tady rozpoutá peklo. Živý z téhle místnosti neodejde nikdo, oni nebudou rozlišovat, kdo je z transportu a kdo ze sonderkomanda. Bohužel se nácků daří dostat ke dveřím dříve, zanechávajíc za sebou krvavou stopu, naopak někteří lidé se snaží uniknout druhou stranou, odkud sem přišli.

Tak to je v prdeli, uvědomí si Edelstein, neboť už jsou u dveří další strážní, vyprošťují své druhy, naopak kolem sebe tlučou a dokonce padne i pár výstřelů, lidé se tak hrnou na druhou stranu, směrem ke schodišti na dvůr, po kterém sem sestoupili. A dveře do chodby se zavírají. Přitom Isaac byl už jen kousek od nich.

Zoufale se otáčí, přibíhá k němu předák sonderkomanda, ve tváři stejně vyděšený výraz.

„Co to má znamenat?“ obrací se na ně jakýsi starší muž, tak kolem sedmdesátky, „Vždyť já i celá naše rodina máme vystavený pas do Paraguaje. Máme se tam dostat přes Švýcarsko. Tam nás mají vyměnit za zajaté německé vojáky.“

Edelstein mu neodpoví, nějaká posraná Paraguaje či Švýcarsko ho vůbec nezajímá, on a jeho lidé se potřebují dostat ven. Jenže dveře do chodby jsou zavřené a teď slyší střelbu i z druhé strany. Dokonce se zdá, že se střílí z obou stran, náckové zezhora a ti chudáci v pasti zespoda. Pak znasne světlo, a rozhostí se naprostá tma.

„To je v prdeli!“ chytá Davidovitz unterkapa za rukáv, možná aby zůstali spolu.

„Jo, teď jsme definitivně v prdeli,“ odpovídá mu Isaac vzrušeným hlasem.

„Voni nás tady postřílej spolu s nima!“

„Co jinýho, kulky nedokážou rozlišit, kdo je kdo. Navíc jsou strašně nasraný, tak se pomstí, na všech, co jsou tady,“ zní teď hlas Edelsteina smutně, nikoli zoufale, spíš rezignovaně.

„Tak co budeme dělat?“

„Co můžeme dělat. Jen se připravit na smrt,“ odpovídá Isaac, „Maximálně se pokusit vzít někoho z nich s sebou. Ale pokud sem naházej granáty, nebo to tady pokropěj z kulometu, tak …“

„Budeš se modlit?“ změní se hlas Lejzora, už zní taky klidněji, první šok přešel, a on už se smiřuje s neodvratným osudem.

„Věděl jsem, že ten den přijde. Ale dneska jsem ho teda nečekal,“ odpovídá Isaac, dost nahlas, protože v místnosti je značný šum. Ne přímo řev, ale něco jako příliv. Lidé hledají v té tmě své blízké, ozývá se volání jmen, někdy dost zoufalým hlasem, také zní pláč a občas bolestné sténání, asi byl někdo zasažený. To vše vytváří příboj hluku, temného, jako je vše okolo nich.

„Je to k vzteku,“ říká Davidovitz, pořád se drží svého nadřízeného, aby zůstali spolu, aby je dav tápající ve tmě nerozdělil, však už do nich mnozí strčili. Podvědomě oba ustupují dozadu, až v té tmě narazí na zeď.

Vlastně není absolutní tma, uvědomuje si náhle Isaac, trochu světla je možné spatřit z míst, kde se nachází schodiště vedoucí přímo na dvůr. Dveře tam jsou otevřené, náckové ale drží svými zbraněmi prostor před nimi pod svou kontrolou.

„Lejzore, vidíš to, tam, trochu to probleskuje. Vod toho schodiště,“ říká opět vzrušenějším hlasem Edelstein.

„No a? Stejně tam nad ním jsou voni. A jak je znám, tak sem dolů míří spousta zbraní, možná už i kulomet, ne-li víc kulometů.“

„Já vím. Ale co zkusit vyjít? Jako sonderkomando? A …,“ přeruší svoje slova Edelstein, protože náhle slyší hodně hlasité volání, tam z těch míst, o kterých mluvili.

„Sonderkomando ven!“ řve tam evidentně někdo nahoře, a unterkapo by se vsadil, že ten hlas patří Vossovi, „Sonderkomando ven!“ slyší to znovu, a spolu s ním všichni jeho muži.

Isaac se pouští Lejzora a ten zase jeho, teď každý bojuje sám za sebe. Edelstein si počíná jak šílený, snad to stihne včas, snad se dostane ven dřív, než platnost této nečekané a neskutečně velkorysé nabídky padne. Dere se směrem dopředu, a upřímně mu je jedno, na koho šlápne či koho porazí.

„Pusťte nás, jsme vězni, Židi jako vy,“ slyší u dveří ke schodišti volat člena sondrerkomanda, ale po pravdě, není tady uvnitř síla, která by dokázala udržet přes dvacet mladých a silných mužů, kterým se otevírá již nečekaná šance na záchranu. Na ohledy není čas. Buď vyběhnou ven, než začnou ty lidi uvnitř zabíjet, nebo tady umřou s nimi.

Nikdo se jim ale do cesty nestaví, možná věří, že jsou vězni, možná jen nevědí, co dělat. Zastavit ten proud silných mužů by mohli toliko střelbou, a pokud ještě mají nějaké náboje v ukořistěných zbraních, tak jimi asi nechtějí plýtvat na své vlastní, co možná opravdu jsou jen vězni nácků.

Isaac doslova proletí dveřmi, zakopne, strhne dva své podřízené, a ještě na něj dopadne Davidovitz, deroucí se k záhraně stejně vehementně. Ale rychle se hrabou na nohy, a asi nikdo z nich v životě tak rychle po schodišti neběžel, a asi ani už nikdy nepoběží. Doslova vylítnou ven. Automaticky všem letí ruce nahoru, neboť hledí do ústí desítek zbraní. Teď jsou vděční za svá označení, za svůj specifický oblek.

„Unterkapo, unterkapo!“ křičí Edelstein a obuškem ukazuje na svou pásku na zvednuté levé ruce, on nemá ty pruhované hadry a nějakého aktivistu by mohlo napadnout ho odprásknout, v domnění, že se snaží uniknout někdo z těch dole.

Výstřel nepadne, a tak i Isaac proběhne kordonem strážných, až k místu, kde stojí šarže esesáků. Mezi nimi i Voss, který teď na svého oblíbeného vězeňského funkcionáře mává. Ten rychle běží ke skupince důstojníků a poddůstojníků, vidí tam i velkého řečníka Franze Hösslera, ale jsou tam i další. Hlásí se jim svým číslem, ale zdá se, že to ty nasrané nácky zajímá ze všeho nejméně.

„Co se tam do prdele stalo? A jak to tam vypadá?“ ptá se právě Hössler.

„Je tam teď zmatek, pane SS-Obersturmführere,“ odpovídá přerývaným hlasem Edelstein, „Podle mého nevědí, co mají dělat. Mohou ale mít ještě nějaké náboje.“

„Co se podle tebe stalo?“ upře ostrý pohled na vězně Franz.

„Mohu se jen dohadovat, pane SS-Obersturmführere, byl jsem kus od toho. Jen jsem zahlédl, jak jedna mladá žena něčím praštila pana SS-Oberscharführera, nebo mu něco hodila do obličeje. Ten vykřikl a pak se ozvaly výstřely. Nevím, kde ta žena vzala tu zbraň, pane SS-Obersturmführere.“

„Nevíš, koho byla ta zbraň?“ vyštěkne nadporučík.

„Pane SS-Obersturmführere, tu zbraň vzala tam, kde řeknete, pane SS-Obersturmführere. Mohla ji mít někde schovanou, pane SS-Obersturmführere. Nemusela ji nikomu sebrat, pane SS-Obersturmführere. Pokud se bude někdo ptát, řeknu, co mi řeknete vy, pane SS-Obersturmführere,“ vyráží ze sebe vězeň a spatří nejprve překvapené a pak snad i spokojené výrazy dost vzteklých esesáků.

„Myslí ti to, chlape,“ řekne jen Hössler, „Kolik jich tam je?“

„Odhaduji, že tak tři sta padesát. Hodně žen, pak nějaké děti, pár desítek mužů, starších chlapců. Ale převažují určitě ženy, pane SS-Obersturmführere.“

„Pochopil jsem, že ti to myslí. Tak jistě víš, co máš udělat!“ podívá se ostře naporučík na vězeňského funkcionáře.

„Ano, pane SS-Obersturmführere. Zajdu teď za svými muži, a poučím je, že nikdo o tom, co se stalo dole, nikdy nikomu nic neřekne. Pokud by se jen slovem zmínil, tak půjde živý do pece, pane SS-Obersturmführere,“ říká Edelstein, neboť mu je jasné, že osud jeho i všech členů sonderkomanda, co byli dole, pořád visí na vlásku. Byli totiž svědky, jak obyčejná ženská odzbrojila člena SS, a to je něco, co by se určitě stát nemělo.

„Tohle chceš udělat?“ podívá se Hössler na vězně, ale ten netuší, zda jeho prohlášení bude stačit. Možná dnešní noc nakonec taky nepřežijí.

„Ano, pane SS-Obersturmführere. Pokud by někdo řekl jen jediné slovo, slibuji, osobně ho do té pece strčím. Vlastníma rukama ho tam zastrčím, pane SS-Obersturmführere.“

„Tobě věřím, a co ty vostatní?“

„Nikdo nechce dneska umřít, pane SS-Obersturmführere. Ani skončit v té peci. Budou držet hubu. Nikdo z nich nepromluví, pane SS-Obersturmführere.“

„Tak jim to pořádně vysvětli,“ kývne Hössler.

Edelstein odchází se smíšenými pocity. S tím náckem si v tomhle rozuměli beze slov, jsou prostě nežádoucí svědci. Na jejich místě by asi volil to nejjednodušší a nejjistější řešení, bohužel

pro jeho komando to nejméně přijatelné. Mávne na skupinu vězňů, co se drží v houfu u sebe, a když přijdou blíže, vidí v jejich tvářích napětí a nejistotu.

„Dobře mě poslouchejte," říká jim unterkapo v jidiš, „Slíbil jsem tam, že nikdo z nás nikdy nikomu neřekne, co se tam dole stalo. Taky jsem řekl, že pokud by někdo utrousil jediný slůvko, vlastnoručně ho strčím živýho do tý pece. Tak jestli mi někdo nerozuměl, tak mu to přeložte."

„Myslíte si, pane, že to bude stačit?" zeptá se za všechny Davidovitz.

„Vidím to tak padesát na padesát."

„Padesát že co?" zeptá se jeden rozrušený mladík.

„Padesát procent, že do rána budeme mít kulku v hlavě," odpovídá klidným hlasem unterkapo, „Ale před chvílí to bylo sto procent, takže je to jistej pokrok. Maj tady velkej průser, a ještě větší by měli, kdyby se rozneslo, co se tam dole stalo. Nahradit nás není tak velkej problém."

„Ale zavolali nás přece ven, ne?" řekne někdo z davu.

„Otázka je proč. Jestli jen nechtěli mít dole dvacítku silnejch chlapů, co už nemaj co ztratit. Pokud máme tuhle noc přežít, tak držte hubu, a až to tam skončí, tak jim dokažte, že by bylo škoda se zbavit tak dobrejch členů sonderkomanda. To je jediný, co můžeme udělat," zní hlas unterkapa vyrovnaně, a taky lhostejně, jak jsou u něj ostatně zvyklí, „Jo, a taky zůstaňte tady. Lejzore, ručíš mi, že se vodsuď nikdo ani nehne."

„Nebylo by lepší se jim ztratit z vočí?" zeptá se někdo.

„V baráku jsou další členové sondrkomanda. Pokud se nás rozhodnou zastřelit, tak ať to nevodnesou zbytečně ty další. Ať nás maj pohromadě," odpovídá Isaac a všem tím vyrazí dech, „Můžou nás nechat žít všechny, můžou zastřelit jen nás, co jsme byli dole, a taky můžou postřílet úplně všechny, co jsou tady. Tohle je ve hře, tak to nekomplikujte," dodá.

Rozhostí se ticho. Někteří zírají konsternovaně, někteří s uznáním. Ale musí si přiznat, že má unterkapo pravdu. Pokud se nakonec rozhodnou zbavit přímých svědků, tak když se smíchají s ostatními, budou muset zabít všechny vězně, co tady dneska pracují.

Edelstein jde kus stranou, své podřízené nechá být s jejich myšlenkami, které určitě nejsou příjemné. Ale s tím on nic nenadělá, teď je jejich osud v rukách nácků, kteří ale jsou bohužel dost nasraní. A asi taky potupení. Stále se však nic neděje, možná se čeká na nějakou vyšší šarži, napadne ho. Stoupne si kousek stranou, aby ho Voss mohl vidět, kdyby s ním chtěl ještě mluvit. Což se za chvíli stane, zase na něj mávne, a teď je tam jen sám s Hösslerem.

„Tak si to zařídil?" podívá se tázavě nadporučík.

„Ano, pane SS-Obersturmführere," odpovídá úsečně unterkapo.

„Proč tam seděj v houfu? Tady na dvoře? Proč je nevodvedeš do budovy?"

„Řekl jsem jim, aby tam zůstali, pane SS-Obersturmführere," vysvětluje Isaac, pak chvilku zaváhá, ale rozhodne se hrát vabank, „Nařídil jsem jim, že mají zůstat na místě a nesmíchat se s dalšími členy sonderkomanda."

„Nesmíchat? Proč?"

„Pokud se rozhodnete zastřelit přímé svědky, tak aby nebylo nutné postřílet celé sonderkomando z tohoto krematoria, pane SS-Obersturmführere."

SS-Obersturmbannführer Rudolf Höss

„Myslíš na všechno," ušklíbne se Hössler, pak ale ztratí o unterkapa absolutně zájem, neboť do vrat vjíždí automobil, ze kterého vylézá osobně velitel celého komplexu táborů Rudolf Höss.

Tak už je to jasné, na koho čekali, napadne Isaaca. A Höss asi také nakonec rozhodne o jejich osudu. Pořád není jisté, zda se on sám dočká dalšího východu slunce, a ještě méně u jeho podřízených, kteří tam sedí v houfu a čekají na vynesení ortelu.

„Co se tam posralo?" přichází k němu Morawa a Brück, jsou teď kousek stranou, esesáci se radí mezi sebou, jak pro ně hodně nepříjemnou situaci vyřešit.

„Nesmím o tom mluvit, a vy byste ve vlastním zájmu neměli chtít o tom nic vědět. O tom, co se stalo dole."

„Vlastně máš pravdu," uvědomí si Mietko, „No, něco už i tak víme. To jsem zvědavej, co nakonec vymyslí."

Edelstein neodpoví. Teď už je to jen v režii esesáků, část vězňu je na dvoře a část určitě zavřená někde v krematoriu. Esesáci si musí situaci vyřešit sami, až pak teprve přijde čas na sonderkomando, aby po nich uklidilo. A dneska to bude obzvláště drsný.

Netrvá dlouho a šarže se rozcházejí. Objevují se další vojáci, velitel asi povolal posily, je jich tady už opravdu hodně, na tři sta padesát zoufalých lidí ve svlékárně. Z plynové komory si je asi utéct nenechali. Mají tu kulomety, další palné zbraně. Jako by se připravovali na válku, na skutečnou bitvu, a ne na eliminaci pár stovek ubožáků, mezi nimiž je hodně žen a i dětí.

Edelstein si v tu chvíli uvědomí, že netuší, jak na statečný čin dívky pohlížet. I když se oprostí od toho, že ho možná bude stát život, a soustředí se pouze na ty chudáky dole. Kdyby se v klidu svlékli, mohli být v tuto chvíli již mrtví. Prožili by pár minut hrůzy, a pak by zemřeli. Teď jsou v té hrůze už kdoví jak dlouho, tam dole, ve tmě. A za chvíli zažijí i bolest, až je začnou zabíjet. Pokud do nich začnou střílet, tak určitě ne každý bude mít to štěstí a střela ho rovnou usmrtí. Pak bude delší dobu prožívat ukrutné bolesti. Tak jak se na ten čin té mladé ženy dívat?

Vytáhne cigarety a zapálí si. Přitom si povšimne, jak se mu chvějí ruce. Vyfoukne kouř, kdoví, kolik ještě cigaret vykouří. Aby to nakonec nebyla poslední. Až skoncují s těmi dole, mohou k nim přihodit i je. Znovu potáhne, musí si to retko pořádně vychutnat. Ale stále má určitou naději, že ho jako funkcionáře neodprásknou. Hlupáku, vynadá si sám, jako by už nezabili i jiný unterkapy a kápy.

Stojí tam teď opuštěný, uprostřed toho rumraje desítek esesáků, co jsou teď rozptýlení na dvoře. A další se zřetelně připravují k dobývání šatny. Pořád se ale nic neděje, alespoň nic neslyší. Nebo se nakonec s těmi lidmi dole domluvili a oni se svlékli a odešli dobrovolně do plynové komory? To by pro ně asi bylo nejlepší řešení.

Přemítá o všem možném, hlavou se mu honí hodně neuspořádané myšlenky. Bohužel dost často se točí kolem vlastní smrti. Dokouří cigaretu, a po krátké době vytáhne další. Teď mu šetření s nimi přijde dost nepodstané.

Trhne sebou, neboť se ozve zvuk střelby, takový mírně dunivý, neboť dle všeho střílí dole od schodiště ze dvora do svlékárny. Zdá se mu, že slyší křik vražděných lidí, ale to může být jen klam jeho mysli, ví, že tam ti lidé řvou strachy a bolestí, tak si ten zvuk přestavuje. Štěkot zbraní však je skutečný, zdá se mu, že tam pálí i z kulometu. To bude neskutečná spoušť, co tam dole vznikne. Jak ty střely budou trhat těla těch nešťastníků.

Tak, a je ticho. Možná už je po všem, možná ještě dobijí zraněné. K tomu mohou ale využít malorážní zbraně, ty nedělají takový hluk. Asi ti vojáci dole museli ohluchnout, když tam stříleli vlastně v jámě. Ale to už je jejich problém.

Na pár vteřin nastalo snad absolutní ticho, když střelba utichla, alespoň tady na povrchu, teď už se přítomní náckové zase baví mezi sebou. Dost jich asi bude dole, a ti nahoře jim učitě nemusí závidět tu špinavou práci, co je tam čekala a ještě asi čeká. Čas se zase už vleče.

Hrome, to snad Voss mává na něj. Má tam jít taky? Možná ho tam taky odprásknou, když už jsou tak rozjetí. Ale nemá na výběr, odsud není kam utéct, jediná cesta odsud vede skrz pec krematoria, to on ví ze všech nejlépe.

„Pojď se mnou," houkne Peter, a Isaac spatří i Morawu. Nejdou však do suterénu, nýbrž do místnosti, která je márnicí, nachází se vedle té pitevny, na jejíž přestavbu měl dohlížet. Této povinnosti ho asi brzo zprostí. Právě v té márnici postříleli ten menší transport, tu skupinu nešťastníků, kterých bylo příliš málo, než aby na ně plýtvali plynem.

Edelstein vejde do místnosti, ta je zatím prázdná, až na jednu osobu. Tou je bohužel nechvalně známý SS-Oberscharführer Walter Konrad Quackernack, a má zase v ruce tu svoji malorážní zbraň. Nebo jí podobnou, to už je jedno. Isaac se snaží dýchat zhluboka, zůstat klidný. Tak co, řeknou mu, aby se svléknul, nebo ho zastřelí oblečeného? Morawa a Voss jsou asi tady, aby ho přidrželi.

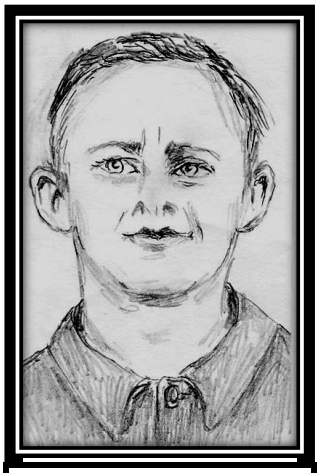

SS-Oberscharführer Walter Konrád Quackernack

„Vyžádal jsem si vás," otočí se popravčí, „Vy víte, jak je dobře držet, s váma mám dobrý zkušenosti," dodává.

Isaac se tázavě podívá na Petera, který se nachází po jeho levici.

„Ne všichni dole jsou mrtví," odpovídá na nevyslovený dotaz Voss, „Velitel rozhodnul, že budou vodvedený sem a tady zastřelený. Tak vám je sem budou vodit a vy je budete držet," podívá se na kápa a unterkapa. Oba vzápětí kývnou, na srozuměnou se svou rolí. Nedostávají ji bohužel poprvé a určitě také ne naposledy. I když kdo ví, vzhledem k dnešním okolnostem.

„Už je to dole vyřízený?" zeptá se Isaac, a snaží se, aby jeho hlas zněl lhostejně. Je trochu rozrušený, teď příjemně, neboť možná nebude tím, kdo zde dnes bude popravený.

„Jo, skoro," kývne Peter, a je vidět, že není moc nadšený, jak se to dneska zvrtlo, „Velitel napřed nařídil zplynovat ty, co už byli v tý komoře. Tak ty vzbouřenci napřed slyšeli jejich řev, a pak zvuk kulometu. Votevřely se ty dveře, tam pod schodištěm, a pak tam do nich začali střílet. Dost jich tam zařvalo. Ale nějaký jsou pořád ještě naživu. Ale už zpacifikovaný. Už jen zbejvá je postřílet," dodává, a v jeho hlase je cítit nenávist. Ti lidé mu způsobili problémy, nově vybudovaná svlékárna s lavičkami a věšáky asi bude na maděru, a kdoví, jak dopadli ti dva postřelení esesáci, možná jeho kamarádi.

„To už je práce pro nás," má podobný výraz ve tváři Quackernack, „Vy dva víte, jak jim ty palice přidržet, proto jsem si vás vyžádal. Tak si dejte záležet, nechci bejt celej zadělanej vod tý jejich zkurvený krve," nabídá své pomocníky k dobrému výkonu. A oba mu horlivě přikyvují, dneska je třeba být s nácky zadobře, dneska určitě nemají dobrou náladu.

Ve dveřích se objevují dva vojáci a vlečou postaršího muže, ten je zcela nahý a neskutečně vyděšený. Asi ty zbylé donutili se svléknout, napadne Isaaca, možná se báli, aby někde neskrývali zbraň. Ale to už není jeho problém, jeho problémem je toho starce převzít, odvést ho pár metrů vpřed a dobře přidržet.

Edelstein cítí, jak surově se Morawa muže chopí, možná by ho nejradši zabil vlastníma rukama. Ale nechá to na mistrovi popravčím. Stařec otáčí hlavou a vydává podivné zvuky, to už ho dvě silné paže chytají za uši a na okamžik mu znehybňují hlavu. Do té vzápětí proniká projektil, a pomocníci ji rychle sklápějí, aby krev z rány nevytryskla na esesáka. Pak tělem dost nešetrně smýknou ke stěně, nevědí, kolik jich bude, a tak ho házejí co nejblíže zdi.

Jak se zdá, půjde to dnes jak na běžícím pásu, druhou v pořadí je starší žena, celá se třese, pláče, ale nic jí už nemůže pomoc. Za pár vteřin končí její tělo na tom starého muže. Pomocníci poklusem vyrážejí, Isaac se jen zhluboka nadýchne, přebírá sotva osmiletého kluka, ten má obličej plný slz a také krve, možná cizí. Divně hýká, je strašně vyplašený, třese se jak osika. Bum a i on to má za sebou. Tak rychle pro dalšího.

Edelstein vypíná svůj mozek. Vše koná pouze mechanicky, přičemž si dává záležet, aby neudělal chybu. Snaží se nevnímat jednotlivé oběti, kterými jsou nejčastěji ženy a také děti. Zvláště u těch je to strašně těžké, přitáhnout je před popravčí zbraň, znehybnit jim hlavu. Mnozí z popravovaných páchnou, jak se podělali strachy, nejčastěji už asi dole ve svlékárně, z některých něco vyjde i tady, když je přitáhnout do márnice, a oni pohlédnou na haldu nahých mrtvol těch, co sem vstoupili před nimi. Někteří jsou i lehce zraněni, možná odraženou střelou.

Isaac s Mietkem právě odhazují další již bezduché tělo na stále se zvětšující hromadu, otáčejí se a ustrnou. Ve dvěřích stojí sám velitel tábora Höss. Udělá dva kroky stranou, čímž dává najevo zájem shlédnout minimálně pár poprav. Oba vězni vyrazí pro další oběť, asi čtyřicetiletou ženu, co zoufale naříká, prosí o život, krvácí ze stehna, na němž má škrábanec po kulce. Rychle si ji přebírají od strážných a dost bezohledně ji vlečou na okraj haldy těl. Její křik nezní dlouho, přerve ho jeden malý projektil, co se jí zavrtá do mozku.

Höss se vydrží dívat asi na pět exekucí, pak udělá dva kroky k popravčímu i jeho pomocníkům, ti se staví do pozoru, vypínají svá těla.

„Až tady skončíte," říká Rudolf šikovateli, „tak znovu projděte ty dole. Sice už to kontrolovali, ale vy to udělejte znovu, důkladně. Pokud by někdo ještě žil, je třeba ho dorazit," nařizuje.

„Provedu, pane veliteli!" odpovídá hlasitě Quackernack.

Höss už nic dalšího neřekne, otočí se a odchází. Což je signál pro vězeňské funkcionáře, aby vyrazili pro další oběť. Opět ženu, tentokráte dost mladou, co se celá chvěje strachy. Trochu se vzpírá, ale dva silní muži ji dokáží zpacifikovat a odvléci na správné místo, kde je střelena do zátylku.

Popravy pokračují, a Isaac začíná ztrácet pojem o počtu zabitých. Je jich mnoho desítek a pořád přivádějí další. Místnost je už do poloviny zaplněná těly, proto další popravené berou za ruce a nohy a házejí nahoru, na další mrtvoly. Přinášejí i dvě malé děti, sotva čtyřleté, každý z pomocníků dostane jedno, musí ho dobře přidržet, aby mohlo být utraceno. Mistr popravčí nezaváhá ani na vteřinu, ani před tak nevinnými oběťmi.

Muselo jich být už minimálně sto, možná ještě víc, uvažuje Edelstein. Vlečou dalšího, asi čtrnáctiletého kluka, co sebou hrozně škube, zoufale bojuje o svůj život, a vojáci ho surově bijí. Nemají soucit, zřejmě hodně vytočení, vždyť tady dnes tekla i jejich krev. Issac a Mietko chlapce přebírají v polobezvědomí, dotáhnou ho na správné místo a on je vzápětí usmrcen. Chytnou jeho tělo, mrsknou s ním nahoru na tu strašlivou hromadu a rychle vyrážejí ke vchodu pro dalšího. Místo toho tam ale spatří stát jen Vosse.

„Tenhle byl poslední," řekne Peter temným hlasem, a pohlédne na tu horu mrtvol, a také na krev, která teď pokrývá celou podlahu, vytváří na ni snad centimetrovou vrstvu, ve které popravčí i jeho pomocníci šlapou.

„Opravdu poslední?" podívá se významně Edelstein na velitele.

„Už tam dole nikdo není," odpovídá Voss.

„Další popravy už nebudou?" zopakuje unterkapo otázku jinak.

„Jdeme dolu, vy dva se mnou," ozve se strohý hlas Quackernacka, a tak Isaac zůstane i na podruhé bez odpovědi na dost zásadní dotaz.

Sestupují po schodišti do suterénu, to je pokryto směsí krve a možná i exkrementů, jak tudy vodili lidi na popravu do márnice. Plynová komora je stále ještě uzavřena, a dveře do svlékarny jsou poškozené od kulek, jak se střílelo z druhé strany.

Edelstein udělá dva kroky vpřed, pohlédne do prostoru šatny, ve které je zase už rozsvíceno. Sice jsou některá světla poničená, ale i tak je tady vidět bohužel až moc dobře. U protějšího vchodu navíc stále stojí jeden zapojený přenosný světlomet.

„Z toho by se jeden posral, jak je to tady zničený," drtí slova mezi zuby Voss, a není divu. To už není rozlehlá šatna s lavičkami a věšáky s čísly, dokonce provoněná nastříkanou esencí. Teď už je to místo apokalyptického výjevu. Na dvě stě mrtvých se tu válí v roztodivných strnulých polohách, uprostřed rozházeného šatstva, v obrovských kalužích krve, které se na většině místech slévají a vytvářejí souvislou vrstvu. Po ťápnutí do ní se zase místo vyplní.

Střelba pochopitelně nezpůsobila jen devastaci těl nešťastných lidí, ale ničila i vybavení, zdi. Proto se všude válí kusy vyrvané omítky, ale i třísky z poničených laviček. Na některých místech leží lidé i na sobě, jak je zkosila střelba, možná s nimi i manipulovali, když zkoumali, zda někdo není naživu, případně asi raněné doráželi. V rohu je i halda oblečení, to asi od těch, co masakr přežili a oni je donutili se svléknout, než je odvedli do márnice na popravu kulkou.

„Vemte to vod kraje," obrací se Quackernack na oba vězeňské funkcionáře, „Dívejte se, jestli ještě někdo trochu nežije. Kdyby jo, tak mi řekněte, já ho dodělám," dodává, přičemž v ruce svírá výhružně svou malorážní zbraň.

Isaac si povzdechne směrem dovnitř, čeká ho další odporná práce. Ale nelze váhat, a stejně si počíná i Mietko. Začnou od vchodu, obracejí mrtvoly, stahují je, pokud jsou ve vrstvě. Pokud se jim zdá, že by mohl v některém těle být ještě zbytek života, zvednou ruku či zavolají, a šikovatel střelí do hlavy takového člověka kulku.

Edelstein se snaží dávat si na vyhodnocení stavu zkoumaného člověka opravdu pozor, neboť ta těla půjdou do pece. Bylo by strašné, kdyby někdo z nich byl jen těžce raněný a v bezvědomí, a probral se ve chvíli, kdy ho přiloží do pece. Pak narazí na asi osmnáctiletou dívku, co má zřetelně střelné poranění v břiše. Nejprve si myslí, že už to má za sebou, ale jak s ní manipuluje, povšimne si známek života. Zvedá ruku a chystá se přilovat popravčího.

„Prosím, ne, prosím," uslyší strašně slabý hlas, nechápe, kde ta mladá žena bere sílu překonat jistě ukrutnou bolest a vydávat se za mrtvou.

„Nejde to jinak. Bude to tak pro tebe lepší," řekne směrem k ní a pak zavolá esesáka se zbraní. Sám odvrátí zrak, jen uslyší výstřel a je konec.

Postupují systematicky kupředu, ve většině sporných případů nejspíše nácek pálí do mrtvol, ale je lepší kukla v hlavě několika zabitých, než jediný přeživší v peci. Už se blíží skoro ke konci, když Isaac pod haldou těl odkryje tělo asi patnáctiletého kluka. Leží na zádech a je celý od krve, má evidentně vstřel na pravém boku. Už chce pokračovat dál, když si všimne lehkého pohybu očních víček. Opět vykoná svou povinnost a přivolá esesáka se zbraní.

Pak jím projede zachvění, neboť oči toho chlapce se otevírají, jejich pohledy se setkají, a on v tom poraněného čte hroznou výčitku. Jak mu jen vysvětlit, že dostat ránu z milosti je jen pro jeho dobro, z tohohle místa prostě živý vyjít nemůže. Neví proč, ale stále udržuje oční kontakt, pak najednou hlava toho kluka poposkočí, a v jeho čele se objevuje rána. Isaac s sebou trhne, ale rychle se vzpamatuje a pokračuje dál.

„Snad jsme nikoho nepřehlédli," vrací se Edelstein k veliteli krematorií, který stojí na kraji svlékárny a pozoruje tu spoušť se smutkem v očích. Ten ale nepatří těm postříleným, nýbrž devastaci jeho zařízení. Dá určitě velkou práci tu místnost zase uvést do původního stavu. Naštěstí je v táboře mnoho řemeslníků, zedníků, truhlářů, a i členové sonderkomanda jistě přiloží ruku k dílu.

„To je jedno," odpovídá temným hlasem Peter, „Kdybyste někoho ještě vobjevili, tak ho buď doražte sami, nebo zavolejte někoho ze strážných. Nebo ho strčte do tý pece ještě živýho, za tohle tady by si tam zasloužili strčit živý všichni," objeví se mu ve tváři nával zlosti.

„Zahájíme už proces spalování, nebo se ještě bude něco dít?" zeptá se Isaac a pohlédne odhodlaně na velitele krematorií.

„Už můžete pomalu začít ten bordel uklízet. Dám pokyn k otevření tý plynový komory. Půjdeme radši ven," otáčí se.

Balí to i Quackernack, a jistě rád tohle pohřebiště opouští i Morawa. Spolu s Edelsteinem jsou všichni tři zastříkaní od krve, ruce celé rudé, rozmazané šmouhy i v obličejích. Jak stoupají po schodišti, zanechávají za sebou krvavou stopu. To si již dva esesáci berou plynové masky a chystají se na otevření plynové komory, kde se nachází dobře na šest set dalších těl.

Na dvoře panuje značný rumraj, ačkoli dle všeho je již velitel tábora pryč, ale teprve se k odchodu chystají přivedené posily. Už jich tady není potřeba, všichni z transportu jsou již po smrti. Odchází i mistr popravčí, k obercapovi zamíří Morawa. Edelstein tak na chvíli zůstane sám s velitelem krematorií.

„Co bude s námi, pane SS-Oberscharführere? Co jsme byli tam dole?" pohlédne znovu zpříma do očí nacisty, už ani neví, pokolikáté tuto zásadní otázku pokládá.

„S váma?" podívá se Voss, a v jeho očích je smutek, až se Isaac zachvěje, tohle není dobrý, „Některý navrhovali postřílet všechny vězně, co jsou tady, některý by se spokojili jen s váma, co jste byli dole. Další názor byl ušetřit z těch dole jen tebe. Nakonec to rozhodnul velitel."

„Kdy se to stane? Až to uklidíme nebo předtím?" zeptá se Isaac, a i teď zůstane jeho hlas chladný, lhostejný, což možná trochu překvapí Petera.

„Velitel řekl, že nebude za blbost jinejch trestat členy sonderkomanda, který na rozdíl vod jinejch svou práci dělaj dobře," vysvětluje Voss, „Takže si můžeš dojít pro ty svoje chlapy, co támhle pořád seděj, a můžete začít uklízet ten hroznej bordel."

„Rozumím, pane SS-Oberscharführere," nepohne se ve tváři Edelsteina ani sval.

„Platí pochopitelně to, na čem jsme se domluvili. Ať všichni držej hubu vo tom, co se dole stalo. Vlastně se tady dneska nestalo nic mimořádnýho, prostě jen další zvláštní akce."

„Zařídím, pane SS-Oberscharführere."

„Bude to práce, než to tam zase dáme dohromady," posteskne si Peter, pak si vyndá cigaretu a zapálí si ji. I unterkapo sáhne po svých, a když na jeho tázavý pohled velitel kývne, i on si zažehne svoje retko.

„Nebude to tak strašné, pane SS-Oberscharführere. Ty zdi se opraví, nahodí a vybílí. Ty lavičky a věšáky se opraví, stejně jako ty dveře. Tu krev vystříkáme a vytřeme. Za pár dní to bude zase jako předtím," hovoří Isaac klidným hlasem, ačkoli uvnitř cítí značnou úlevu. Jak se zdá, tak se dožije i zítřejšího východu slunce, a spolu s ním i ti mladí muži, co stále ještě nevědí, jak o jejich osudu bude rozhodnuto.

„No tak se dejte do práce," vyfoukne kouř velitel, „Musím teď jet, asi za hodinu nás čeká mytí hlav u velitele. Ale vy si s tím jistě poradíte," dodá a vykročí vpřed, směrem ke skupince šarží, co se kousek od nich vytvořila.

Edelstein znovu potáhne z cigarety, a s ní v ruce naopak zamíří ke svým mužům. Ti se zvedají a mnozí na něj hledí se značnou nervozitou, čemuž se nelze divit. Také si všímají vzhledu unterkapa, je celý od krve, včetně obličeje, přičemž některé stříkance nejsou ještě zcela zaschlé, vypadá jak šílený sériový vrah, co právě rozporcoval svou další oběť.

„Už je po všem," mluví Edelstein klidně, „Teď se přesunete dolů. Už votevřeli i tu plynovou komoru. Ale začneme tou svlékárnou. Zkusíte tam trochu uklidit. Je tam asi dvě stě mrtvol. Voblečenejch. Ty musíte svlíknout. Pošlu vám tam ještě další, co tam nebyli s náma."

„Je to vopravdu už konec?" zeptá se Davidovitz.

„Jo," odvětí unterkapo a vyfoukne kouř z cigarety, „Ale pro nás to začíná. Je tam děsnej bordel, ale to uvidíte sami."

„Takže my nic?" podívá se pátravě předák.

„Ne."

„Věříte jim, pane?"

„Jo. Kdyby to chtěli udělat, tak už máme všichni kulku v hlavě."

Je patrné, jak se všem ulevilo. A mnozí se na unterkapa podívají i s jistou vděčností. Možná rozhodl i jeho dobrý vztah s velitelem krematorií. Přitom si sám asi zažil peklo, podle jeho zasvinění pomáhal s dobíjením raněných, nebo s popravami těch, co jatka v šatně přežili.

„Nezapomínejte. Ani slovo vo tom, co se tam stalo. Nikomu. Ani těm dalším!" připomene důrazně Edelstein, a všichni mu to s radostí odkývají. Někteří si říkají, že dnes přežili dvakrát svou smrt, za prvé, když jim umožnili odejít ze svlékárny, a podruhé, když je nezlikvidovali jako svědky selhání člena stráže SS.

Davidovitz se svými lidmi míří do suterénu, zatímco Isaac si jde pro zbytek komanda. Tam jsou další členové party Lejzora, co nebyli určeni dnes na pomoc při svlékání, a také celé pohřební komando. Po vypuknutí incidentu je zahnali do místnosti za pecemi, kousek za tou kukaní esesáků, z níž sledují proces spalování těl. Nalezne tam na padesát už dost nervózních vězňů, neboť od chvíle, kdy je sem zavřeli, jim nikdo nic neřekl, a nikdo z nich se neopovažoval vystrčit ze dveří ani nos. Taky by mu ho mohli ustřelit, i s hlavou.

Teď si všichni stoupají, neboť před ně přichází unterkapo, a oni jen zírají na jeho znečištění od krve. Je jim jasné, že se něco zvrtlo, nejsou ani hluší, aby neslyšeli střelbu. Pohledy visí na svém nadřízeném.

„Začíná nám práce," konstatuje suše Isaac, „Voni jsou dneska docela nasraný, takže si dávejte pozor. Aby někoho neumlátili, nemusel se nahej plazit po kamení nebo neskončil v peci. Komando vod pecí je začne vokamžitě připravovat, všichni další půjdou se mnou."

„Co se stalo, pane?" zeptá se kdosi.

„To vás nemusí zajímat!" houkne Edelstein, a tazatel protáhne obličej, „Nikoho se na nic neptejte a nechtějte nic vědět. Jen dělejte svou práci!" dodá zvýšeným hlasem.

Je jasné, že už další otázka nezazní, a tak Szmul Lipmann se svými lidmi jdou k pecím, které je potřeba připravit pro nebožtíky, zbytek kráčí tiše za unterkapem. Ten nejprve pošle čtyři muže, aby poklidili před márnicí a v ní, a zatímco ostatní čekají, určené vězně tam zavede. Ti jen zírají na hromadu postřílených i jezero krve, které se tam rozlévá. Už jim je jasné, od čeho je jejich nadřízený tak zaprasený.

Se zbylými členy sonderkomanda sestupuje Isaac do přízemí, tam je sice otevřena plynová komora, ale nikdo u ní není. Proč, to patnáctka mužů pochopí, když vstoupí do šatny. Tam se jejich kolegové snaží udělat pořádek, brodí se v krvi, svlékají postřílené lidi, již nahá těla snášejí na hromadu, naopak jejich velmi znečištěné a většinou i prostřílené oblečení dávají stranou. Předák zastaví práci, a tak se celá jeho pracovní četa ocitá tváří tvář unterkapovi, už včetně přivedených posil.

„Nikdo dneska nebude vodpočívat, až do doby, dokud to tady nebude uklizený," říká Isaac strohým a úsečným hlasem, „Zlikvidujte tu krev, roztřiďte ty věci. Nejprve začneme spalovat ty, co jsou tady. Potom z plynový komory. Nakonec z tý márnice. Do rána tady nikdo nebude ležet."

„Stačí je přes noc všechny spálit?" zeptá se Davidovitz.

„Určitě ne. Ty co zbydou, tak vodtaháte je do márnice. Až ráno přijde velitel, bude to tu vyklizený. Zůstanou tu jen ty rozříděný věci," podívá se Edelstein významně na předáka.

„Rozumím, pane," pochopí Lejzor, je třeba se předvést a dokázat, že se vyplatí je nechat naživu.

„Pokud se dá něco použít," rozhlédne se unterkapo, „tak to dejte na hromadu. Nikdo si nic nevezme, hlavně ne žádnou cennost. Hledejte jídlo, cigarety, léky. Oblečení je asi v prdeli," znovu přejede pohledem tu strašnou spoušť, „Tak do práce!" křikne.

Ti noví se ještě musí vzpamatovat z toho, co tady vidí, od nohou se jim rostřikuje krev, ale to už je Davidovitz organizuje. Určuje, kdo půjde uklízet schodiště do suterénu, kdo bude nakládat těla do výtahu, kdo začne třídit a prohledávat věci, kdo bude pokračovat ve svlékání těl, což je nepochybně činnost ze všech nejodpornější.

Isaac se podívá ke dveřím, kde se mračí jeden z esesáků, co tady má službu. Pak začne řvát a vězně pohánět, občas někoho přetáhne holí. Naštěstí mu aktivita dlouho neydrží, a on se přesouvá za svými dvěma kolegy do místnosti u pecí, kde pravděpodovně budou rozebírat dnešní nepodařenou akci, asi s láhví alkoholu. Možná budou pít na zdraví svých postřelených kolegů a spílat té ženě, co jim zranění způsobila. Snad se neožerou moc a nezačnou si vybíjet vztek na vězních. Ale možná ani nevylezou, mohou mít strach, jsou tu jen tři, a proti nim sedmdesát silných mužů. Co kdyby si vzali příklad z té daleko slabší ženy? V každém případě jsou teď náckové zalezlí ve své kukani a své střelné zbraně mají pěkně po ruce.

Edelstein se sejde s Morawou, který dohlížel na pořádek v přízemí, oba vyjdou na zápraží krematoria, oba si dají cigaretu.

„Jak se zdá, tak se schovali v tý svojí špeluňce," prohodí Mietko.

„Vypadá to tak," kývne Edelstein, „Napadlo mě, že si uvědomili, že nejsou nesmrtelní, nezranitelní. Docela bych se vsadil, že tam dneska zůstanou. Budou to jen pozorovat, přes to svoje okno."

„Taky mě to napadlo. Minimálně u některejch těch ženskejch jsem viděl šperky."

„To já taky," přikývne Isaac, „Domluvím se s tím předákem. Možná by šlo něco z toho zorganizovat. Možná tady bude klid, i přesto, co se dneska stalo. Nebo právě proto."

„Určitě z toho mají těžkou hlavu. Nepamatuji se na žádný takový vážný odpor. Že se s nimi prali, to ano, ale aby na ně stříleli …," podívá se tázavě.

„Ze mě nic nedostaneš, slíbili jsme to, výměnou za náš život," odvětí lhostejně Edelstein, „Jestli chceš, můžeš jít nahoru. Dohlídnu na to tady. Pouze bych si tam pak skočil, a dal si panáka. Cítím, že alespoň jednoho potřebuji."

„Možná všechno tam dole nerozstříleli."

„To zjistíme za chvíli, už to tam tříděj. Pak to projdeme, a vezmeme si z toho, co uznáme za vhodné. Ale všechno se tam koupe v krvi, a asi i výkalech, takže co není dobře zabalené …," pokrčí unterkapo rameny.

„Za jak dlouho to zmizí?"

„Tak třicet hodin, je jich tisícovka, a pece nejsou úplně připravené, jak byli ti od nich zavření. Pokud budou chtít, tak do pozítří do rána už z nich bude jen popel. Pokud nás pošlou na zítřejší noc do tábora, tak asi zbytky spálíme další den," uvažuje nahlas Edelstein.

„Jestli jim ten střelený do břicha pojde, bude možná ještě dusno. I ten druhý nevypadal právě dobře. Ale ty dračice potrhaly i další. Ty jsi to asi neviděl, ale jeden měl asi natržené ucho a další málem urvaný nos. Jednoho taky asi něčím píchly. A ještě si ti pitomci nechali sebrat zbraně. Od žen," zavrtí hlavou Morawa.

„Nebylo by dobře o tom mluvit."

„Já to nikomu vykládat nebudu. Ale podle mého to rozkecají oni sami, až se opijí a … Kdybys viděl některé ty důstojníky," zasměje se kápo, „Když ti zespoda vylezli. Byl jsem dost blízko u toho, na schodišti. Myslel jsem, že ty pomlácené hlupáky někdo z těch důstojníků rovnou zastřelí. Taková ostuda, nechat si od žen sebrat zbraně."

„Vážně bych o tom moc nemluvil," podívá se teď Isaac významně na svého nadřízeného, „Mluvil jsem s Vossem, někteří navrhovali postřílet všechny vězně, co tady byli. Někteří navrhovali nás dva ušetřit, ale další chtěli nechat zastřelit i nás."

„Nejsem hlupák, taky mě to napadlo, že budou chtít zamést stopy."

„Pořád to ještě mohou udělat, pořád jsme odsud ještě neodešli," upozorní Edelstein, „Sice si to už nemyslím, ale určitě teď mají poradu, a může je napadnout cokoli. Je to dost velká ostuda, co se jim stalo."

„Tak to abych se radši pořádně napil, co?" zasměje se Mietko, napůj normálně, napůl křečovitě, sice se asi o svůj život tolik nebojí, ale červík pochybností vrtá i v jeho hlavě.

„Klidně, dohlídnu na to. Myslím, že se dneska v noci budou všichni hodně snažit. Každému je jasné, jak moc jsou nasraný. Nikdo nebude chtít, aby nám mohli ráno cokoli vytknout."

Ještě chvíli spíše nezávazně klábosí, a Isaac se nestačí divit, jak se změnilo chování k němu od polského řezníka, a nepochybně i sadisty. Kdyby ho neznal dříve, neuvěřil by, jaká je strašná svině. Co má na rukou krev spousty židovských vězňů. Ty sice pořád občas bije, ale zatím tady nikoho nezabil, a asi ani vážně nezranil.

Společně jdou k pecím, tam předvedou menší divadlo pro esesáky za sklem kukaně, začnou hulákat na vězně a šermovat obušky, Mietko jich jím i pár přetáhne, pak ale mizí v chodbě za pecemi a vyleze po schodišti na půdu. Naopak unterkapo ještě řádí v přízemí, kde se už začínají objevovat mrtvá těla a kde začíná tradiční proces jejich vytěžení. Což asi právě nejvíce sledují ti náckové z té jejich zašívány.

Asi po pěti minutách se Isaac jde podívat do márnice, tam se snaží čtveřice odsát krev a alespoň trochu vytřít podlahu. Jejich snaha se ale zdá být marná, jako by pod tou hromadou mrtvol byl tajný rezervoár, ze kterého pořád přitéká nová. Tak vězni kmitají s kýbli sem a tam.

Edelstein se vyhne dalším členům sonderkomanda, co vytírají schodiště, po vstupu na chodbu v suterénu upře svůj zrak na haldu těl, vyvalených u dveří plynové komory, vesměs patří mladším mužům, co se pokoušeli marně probít na svobodu. Může spatřit i další vězně, co nakládají těla ze svlékárny do elektrického výtahu, tam se těch mrtvol vejde mnohem více, než dříve do té zdviže. Prostě už zase začal ten klasický proces, který vždy následuje po splynování lidí.

Tradičně však stále nevypadá šatna, a to nejen kvůli rozstřílenému vybaví a zdem. Stále ještě nejsou všechna těla svlečená, a pořád se válí hrozně moc věcí v laguně krve na zemi. Využívají neponičené lavičky, aby na ně dávali ty věci, co se snad dají použít, ačkoli je většina z nich dle střízlivého úsudku k vyhození. Mnohé spodní prádlo je navíc zadělané, jak došlo k úniku moči či stolice vražděných osob. Je to vážně hnusná práce, co tady ti muži musí dnes konat.

„Tak jak to vypadá? Dá se něco využít?" vezme si Isaac stranou předáka.

„Po pravdě nic moc. Já toho dost vydržím, ale pokud je tady třeba kus chleba nasáklej krví … a to jsem možná ještě optimista, kdoví čím je to vším nasáklý …"

„Lejzore, zkuste vybrat, co se dá použít. Vidím tu i nějaký zavazadla, tak třeba tam … nebo nějaký zachovalý cigára …," podívá se unterkapo na krabičku retek, která se koupe v krvi, někomu asi v tom zmatku vypadla, nebo na zemi skončila při svlékání dotyčného.

„To je všechno, co chceš?"

„Ne," ztiší hlas Edelstein, vezme předáka ještě kus stranou, „Zkus zorganizovat pár cenností. Některý to měly na krku … kde to je?"

„Támhle, v tý krabici, co vodevzdáme, ráno. Nebo ne úplně všechno," tváří se poněkud nejistě Davidovitz, „Isaacu, chceš dneska vážně riskovat? Potom, co se tady děje? Potom, co se dneska stalo tady?"

„Co máš na mysli?"

„V táboře běží přece to vyšetřování tý korupce. Bavili jsme se vo tom. A ještě ten dnešek. Před chvílí jsme utekli hrobníkovi z lopaty."

„Lejzore, my to ale potřebujeme. Ta kontrola tady nebude pořád. Nechci teď nic pašovat. Jen tady schovat, na bezpečným místě. Použít to, až bude čistej vzduch. Potřebujeme něco, čím ty nácky uplatit. Nebo si za to něco vopatřit."

„Já vím, ale zrovna dneska?" netváří se právě nadšeně Davidovitz.

„Jen když bude příležitost. Minimální míra rizika. Zrovna dneska jsou tam všichni zalezlý, možná maj staženou prdel, co já vím."

„Nebo můžou ještě víc zuřit. Ale udělám, co budeš chtít," dová rychle předák, ač je jasné, že se mu dnes nic organizovat nechce. S výjimkou toho, co jim tolerují.

„Máme čas, ještě si vo tom promluvíme," kývne hlavou Edelstein. Rozhlédne se. Náhle si uvědomí, že se tady baví o krádeži věcí lidí, co se tady jejich mrtvoly povalují ještě oblečené v tratolišti krve, nebo už jsou nahé vyskládané na velké hromadě u stěny poblíž dveří na chodbu. Určitě to není dvakrát košer, ale ti tady už jsou mrtví, oni ale stále ještě žijí, a ty věci jim mohou pomoc.

Sehne se a vezme si placatku, co objevili v jednom z báglu. Otře z ní krev do svého oblečení, spíše ji rozmaže. Otevře butylku, přičichne k ní. Je skoro plná, je v ní nejspíš domácí pálenka. Nic už neřekne a vykročí směrem ke schodišti do přízemí. Zaleze do budoucí pitevny, co v ní už začaly stavební úpravy. Teď tady pochopitelně nikdo není, tak si sedne ve tmě ke stěně a přes okno zírá na zamračenou oblohu, mezi mraky proniká nesměle měsíční svit a záře milionnů hvězd. Pořádně se napije a zapálí si cigaretu. Vyfoukne labužnicky kouř.

Zajímal se trochu o vesmír, představuje něco neskutečného, ty miliony a spíše miliardy hvězd. Ty ohromné vzdálenosti. Co je v tom nekonečnu jeden obyčejný lidský život. Jen pouhý mžik. Nicotnost. Nic víc. Přesto je on ochoten udělat málem cokoli, aby si ho ještě na nějaký čas zachoval.

Znovu se přes okno zadívá na oblohu, jeho oči si zvykají na tmu kolem sebe. Připomene mu to chvíle, kdy dole zhasli světlo a on si myslel, že za pár minut umře. Je to celé nesmysl, jak se tady zoufale snaží co nejdéle přežít, když dobře ví, jak to nakonec skončí. Měl by je poslat do prdele, ty nácky, a ne jim pomáhat. Vysmát se jim do ksichtu, no tak ať ho zastřelí. Stejně to nakonec udělaj, až jim ještě předtím pomůže zavraždit tisíce jiných lidí. Nebo by se měli vzepřít, odzbrojit ty strážné, bojovat s nimi. Umřít hrdě, v boji s nimi.

Přesto to neudělá. Pořád je tam někde ta nepatrná jiskérka naděje, že nakonec tohle peklo přežije. Nějakým zázrakem, který si teď nedokáže vůbec představit. Neví, co by se muselo stát, aby je tady nakonec všechny také nezavraždili. Ale ta nepatrná naděje tu je. Pak taky pud sebezáchovy, který ho nutí to nevzdat. Rvát se o další den, týden, měsíc, co ještě bude smět zůstat naživu.

Dá si dalšího loka a potáhne z cigarety. Pozvolna vypouští kouř z úst. Zase už řeší pitomosti, na rozdíl od té tisícovky, co se mu tady povaluje v různých částech krematoria. Zplynovaná, rozstřílená. Byli mezi nima i muži v jeho věku, mladí, co si jistě taky kladli spoustu otázek, o své budoucnosti, o smyslu svého bytí. Ti ale už nic řešit nemusí, za ně už vše vyřešil někdo jiný.

KREV

Floria Halpernová

„To se nedá vydržet, sestřičko," zaúpí dvaačtyřicetiletá Floria Halpernová.

„Váš stav se určitě lepší," odpovídá ji Helene Kleinová, a klopí pohled, neboť se právě dopouští tak zvané milosrdné lži.

Naprostý opak je totiž pravdou. Nacházejí se na ložnici za operačním sálem, kam jsou umisťovány pacientky po zákrocích, jakési jednotce intenzivní péče. Tato nešťastná žena patří k těm, které zkoumá táborový šéflékař Eduard Wirths, a byla před pár dny operována. Tedy napřed doktor Wirths vyšetřoval pomocí optického přístroje její děložní čípek, poté ji aplikoval nějakou substanci, snad ve složení kyseliny octové a jódové směsi. Jelikož se mu zdálo, že pozoruje určité změny, byla doktorem Samuelem provedena cervikektomie, což značí chirurgické odnětí děložního hrdla.

Helene není lékařka, ale už určité zkušenosti má. Dle jejího názoru bylo možné provést biopsii, aby se zjitilo, zda jde o prekancerózní bujení, a nebylo třeba této dost závažné a možná i zbytečné operace. Dle všeho takto získaný vzorek doktor Wirths odesílá na vyšetření, a proslýchá se, že do laboratoře svého bratra, která se snad má nacházet někde v Hamburku.

V každém případě je ta tom Floria prahbídně, neboť se dostavily komplikace v podobě krvácení a vzniku infekce. Žena trpí velkými bolestni, je velmi oslabena a hrozí ji smrt. Buď přímo tady na oddělení, nebo díky jejímu chatrnému zdraví může být selektována a odeslána buď do plynové komory nebo na injekci. Pokud nezemře, a dají ji tady jakž takž dohromady, je více než jisté, že po návratu do Birkenau neprojde nejbližší selekcí.

Vlastně ona byla poslední obětí třiašedesátiletého židovského vězeňského lékaře Maxmiliána Samuela, neboť ten krátce poté zmizel. Proslýchá se, že už to má za sebou. Helene ho moc nelituje, přišel jí velmi nesympatický, na její vkus spolupracoval s nácky více než musel. Neplnil jen jejich příkazy, což je přijatelné, neboť jinak by ho popravili, ale snažil se být aktivní, a přitom ubližoval mnoha ženám. Sice se tím snažil zachránit svou dceru, ale … Také ji přišel odporný svým strašným ekzémem, který se mu vytvořil, možná z nervového vypětí.

Nyní už je pryč, a pravděpodobně po smrti. Je jedno, jak to provedli, a vlastně i proč. Možná jim už přišel nespolehlivý, nebo se jen nechtěli dívat na ten jeho hrozně odpudivý obličej. Teď se za svoje myšlenky trochu stydí, ale když se o jeho zmizení prvně dozvěděla, zaradovala se. Ale možná ten starý chudák nebyl vůbec zlý, jak se jí jevil, ale jen nesmírně nešťastný a zoufalý člověk, otec, který chtěl zachránit své dítě. Možná sám vnitřně strašně trpěl. Nyní už má asi klid.

Ten však rozhodně postrádá jedna z jeho posledních obětí, paní Halpernová. Ač se Helene snaží s pacientkami moc nesbližovat, bohužel někdy se jí toto předsevzetí nedaří naplnit. Floria je dosti sdílná, možná má jen strašný strach a chce si s někým povídat. A jelikož ona se chová k pacientám slušně, vstřícně, tak je první na ráně, u koho hledá ta nešťastná žena pomoc. Bohužel jí také vypráví o své rodině, o jejím tragickém osudu, byť to chvílemi vypadá jako blouznění, zapříčiněné vysokými horečkami.

Má problém se té ženě podívat do očí, neboť by ta mohla poznat, že pro ni nemá žádné dobré zprávy. Paní se dostává na šikmou plochu, a asi se po ní veze vstříc smrti. Bude zázrak, pokud v brzké době nezemře, a i potom by potřebovala další zázrak, aby v prostředí tohoto tábora přežila, když tady oni praktikují systém, že slabé a nemocné posílají do plynových komor. Systém strašlivý, nelidský, ale bohužel velmi precizně uplatňovaný.

„Sestřičko, děsně trpím," stěžuje si plačtivým hlasem Halpernová, „Prosím, nemohla byste mi dát nějaký lék, na zmírnění té bolesti?"

„Nemám nic, co bych vám mohla podat," zavrtí hlavou Kleinová.

„Proč mi to jen udělali?"

„Pan doktor asi objevil něco, co by tam být nemělo, proto se rozhodl k chirurgickému zákroku," hovoří opatrně zdravotnice, „Ale teď už je vše v pořádku. Už brzo bolesti pominou a vy se začnete rychle uzdravovat."

„Myslíte, sestřičko?" dívá se nemocná žena pátravě, tvář zkřivenou bolestí a možná i strachem.

„Určitě. Jsem si tím jistá," tvrdí rozhodně Helene, ale raději odvrací oči, dělá, že ji něco urovnává na posteli. Je také zoufalá, neboť té ženě už asi není pomoci. Ke všemu ji připomíná její matku, což vyvolává vzpomínky, které ji rovněž trýzní. Možná ta operovaná pacientka skončí stejně, udusí se v plynové komoře.

Velmi se jí uleví, když může odejít na oddělení Hygienického institutu, podle rozpisu svých služeb. Ačkoli od chvíle, kdy musela odřezávat maso z mrtvých těl, už ji ani tohle oddělení nepříjde až tak idylické. Přesto ale má většinou na starosti jen vzorky, a nevidí tak utrpení těch, co jim je odebrali. Nebo sama odebírá krev zdejším pacientkám. Někdy méně, někdy i více, až přes čtvrt litru, to se jí pak i stalo, že jedna z takových žen omdlela. Ale dostávají poté vyšší dávku jídla a jelikož jsou pořád zavřené zde a nevykonávají žádnou namáhavou práci, měla by se brzo vzpamatovat.

Zdraví se s dalšími pracovníky, lékaři i pomocným personálem, i tady se vše rozšiřuje, byť mají stále k dispozici pouze tři laboratoře. Hlavní činnost asi probíhá na tom pracovišti v Rajsku.

„Budeš mi dneska pomáhat," uslyší za sebou mužský hlas a ucítí zamrazení. Patří totiž čtyřicetiletému rotmistrovi Alfonsi Werthenovi, tomu zdravotníkovi SS, který ji před časem vytáhl na ten dvůr, k té hromadě mrtvol …

„Ano, pane SS-Unterscharführere," odpovídá pokorně, byť v se jejích očích usídlil strach.

„Musíme se na to dobře připravit, sestro," mluví esesák žoviálním tónem, „Naší povinností bude odebírat vybraným vězňům krev."

„Odebírat krev, pane SS-Unterscharführere? Jde o nemocné pacienty a jejich krev půjde na rozbor?"

„No to asi ne …," usměje se Alfons, „Teda asi se ta krev prověří. Jen mezi náma, sestro," hraje si na vstřícného, „podle všeho bude sloužit pro naše statečný vojáky. Něco z ní pro ně vyrobí, alespoň si myslím," pokrčí rameny.

„Kolik jí máme odebrat?" zachvěje se ona, tohle asi nebude z pár vězňů a jen menší množství pro následný rozbor.

„Hodně, sestro, hodně," tváří se teď on vážně, „Mám už to částečně připravené, ale počítám s tvou pomocí. Ty přece bereš krev těm místním pacientkám, ne? Ale dneska to nebude z nich. Vybrali jsme záměrně neděli, kdy jsou vězni v táboře. Budou nám je sem vodit, ty moji kolegové. Já budu ty vodběry dělat, ty mi budeš asistovat," vysvětluje jím zvolený postup.

„Vy s tím máte asi velké zkušenosti, pane SS-Unterscharführere."

„Tak zkušenosti," protáhne nácek, pak se v jeho obličeji objeví takový potměšilý výraz, „Nějaký zkušenosti mám, a další už brzo získám," zasměje se chraplavě.

„Jistě, pane SS-Unterscharführere," snaží se Kleinová tvářit klidně, přitom začíná mít obavy o vězně, co mu sem přivedou. Jak slyšela, tento zdravotník SS je vyučený malíř pokojů. Ale tuto informaci nemá ověřenou, a zeptat se ho pochopitelně nemůže.

Následuje rotmistra do laboratoře v prvním patře, která má nad dveřmi napsáno „vyšetřovna krve", a spatří tam velké množství připravených nádob, které asi mají být zaplněny krví vězňů, aby ta byla následně uložena a poté využita k jí blíže neznámým účelům. Možná bude

sloužit k dalším experimentům, možná k výrobě sér a možná opravdu i k přímé transfuzi. Proto musí být po odebrání řádně ošetřena, aby nedošlo k jejímu znehodnocení. S tím naopak už ona zkušenosti má.

Už když spatří přípravy zdravotníka, nemá z nich dobrý pocit, ale musí být zticha, on je tady pánem, ona mu je pouze k ruce. Neví, čím si vysloužila jeho pozornost, ale musí uznat, že se k ní nechová hrubě, dokonce se jí zdá, že se snaží být přátelský. Snad si k ní nic nedovolí, když je pod ochranou doktora Webera, zachvěje se při té myšlence. Určitě by ale byla radši, kdyby si jako svou asistentku vybíral jinou zdravotnici, dnes, a především pokud zase půjde doplňovat zásoby masa pro kultivaci mikroorganismů.

„Ti vězni, co jim bude krev odebírána, ti již byli testováni? Máme někde jejich seznam?“ zeptá se.

„Proč tě to zajímá?“ podívá se on pátravě.

„Připravila bych podle něj popis na odebrané vzorky.“

„Jo tak. Ne, vlastně vůbec nevím, koho nám přivedou.“

„Nevíte?“ objeví se v jejích očích údiv, vždyť přece existují různé krevní skupiny a také by dárci krve měli být napřed vyšetřeni, zda nejsou nositeli vážné choroby.

„Ne, pár mojích kolegů se prostě rozběhne po táboře, no a koho vodchytí, toho nám sem přivedou,“ zasměje se on, jako by snad šlo o náramnou zábavu.

„Ale to by také mohli mít všichni stejnou krevní skupinu,“ upozorní ona na možná problém, „Také nevíme, jestli nejsou nemocní,“ zmíní druhý.

„To už není moje starost,“ pokrčí on rameny, „Však tu krev pak někdo prozkoumá, ne? Pokud nebude vhodná, no tak se vyhodí a vodebereme další. Tady je přece tolik vězňů,“ dodá.

„Jistě, pane SS-Unterscharführere,“ odvětí ona, a musí se držet, aby z jejího výrazu nepoznal, co si o jeho slovech myslí. Ale čemu se diví, využívají je tady na otrockou práci, dělají na nich experimenty, v jejich mase pěstují bakterie, tak je logické, že chtějí využívat i jejich krev. Horší je, že už tak zesláblé vězně od nedostatatečné stravy budou ještě více oslabovat, a možná těmto ani nedají vyšší dávky jídla, jako vděk za poskytnutí této drahocenné tekutiny.

Ani neví, jak dlouho musí čekat, než se objeví další zdravotník SS, který přivádí asi třicetiletého muže. Ten je hodně vyplašený, čemuž se nelze v tomto táboře divit. A už vůbec ne, když je nucen vstoupit do uzavřeného bloku deset, o kterém kolují v táboře legendy, jak ji potvrdil i její milenec Daniel, kerý má právo se po něm volně pohybovat.

„Sednout!“ houkne Werthen a ukáže na připravenou židli. Když vězeň uvidí v jeho ruce injekci, jdou na něj mdloby, začne se chvět.

„Jde jen o odběr krve,“ snaží se ho uklidnit Helene, tuší, co ho napadlo. Lidé jsou tu vražděni pomocí smrtící injekce, a ten chudák byl někde odchycen a zatažen na nechvalně proslulý blok.

Ten druhý esesák s vězněm smýkne, ten se klepe, ale neodvažuje se odporovat. Asi se modlí, aby ta zdravotnice měla pravdu, pak se rozhlíží, vypadá to, že by opravdu mohlo jít o odebrání krve.

Kleinová se na hubeného muže dívá smutně, není ještě muselmanem, ale už jistě ztratil dost ze své původní váhy. Teď s ním manipulují a blíží se k němu Alfons s injekční stříkačkou.

Helene vytřeští oči. Očekávala, že toho muže nechají svléknout do pasu a pak mu odeberou krev z ruky, ale ta jehla směřuje do oblasti krku. Rotmistr lehce očistí místo, kde chce provést vpich, a potom tu jehlu zabodne, následně uvolní. Proud krve vyrazí a zdravotník SS ji chytá do velké kádinky, kterou má za tím účelem připravenou.

Dost, proboha dost, chce se jí vykřiknout, ale její ústa zůstávají němá, jen se v jejích očích objevuje výraz zděšení. Vždyť už tomu muži odebral snad čtyři sta kubíků krve a hodlá v tom pokračovat. Ke všemu odběr z tohoto místa je velmi nebezpečný, pokud by poškodil více krční

tepnu, může ten nešťastník nakonec vykrvácet. A to u toho malíře pokojů není vyloučené, počíná si vůči nedobrovolnému dárci velmi neurvale.

Podle všeho mu bylo odebráno skoro tři čtvrtě litru krve. Ona je teď podobně bledá, jako ten muž, co byl takovým nešetrným způsobem oslabený. Je vůbec otázkou, zda může tak velkou ztrátu své životně důležité tekutiny doplnit, tady v tom prostředí, při nedostatečném přísunu potřebných živin. Vždyť se vůbec nemusí vzpamatovat, může se zhroutit, a co pak s ním tady bude, je nabíledni.

Werthen si s tím očividně těžkou hlavu nedělá, vytáhne jehlu a nechává toho muže svému osudu. Ona mu rychle podává kousek gázy, aby si ho mohl přiložit na místo vpichu a pokusit se zastavit krvácení. Stále mu uniká krev, stéká mu po krku. Jestli se rána brzo nezatáhne, může ten chudák vykrvácet. Co je tohle za šílenost? Proč to dělá takhle brutálně? Proč naprosto zbytečně ohrožují životy vězňů?

„Nebylo by lepší ten odběr udělat klasicky z paže?“ zeptá se, snaží se, aby její hlas zněl pokorně, nechce esesáky rozzlobit.

„Takhle je to rychlejší, líp to teče,“ zavrtí hlavou Alfons, jak se zdá, tak se na ni za položenou otázku nezlobí, ale také asi nic na své metodě nezmění.

„Vstávej,“ bere dost surově druhý zdravotník vysátého nešťastníka za paži a zvedá ho ze židle, ten se zapotácí, a kdyby nebyl přidržován, jistě by upadl.

Náckové dávají jasně najevo, že se problémy vycuclého vězně nemají chuť zaobírat, vystrčí ho na chodbu, kde se ho ujme další zdravotník a pravděpodobně ho vyhodí před blok deset. Co s ním bude dál, je už čistě jeho problém. Naopak do ordinace je přidáděn další muž, tak kolem pětatřiceti, a následuje obdobná procedura.

Helene se stará o získanou krev, kdy ji polévá horko nad jejím odebraným množstvím z jednotlivých chudáků, je jí většinou kolem sedmi set kubíků, ale občas i o něco více. K tomu i po skončení procedury pokračuje mnohdy masivní krvácení. Připravit někoho v tomto prostředí a v jeho nedobrém stavu až o litr krve, to už je maximální bezohlednost, hraničící skoro až se zabitím. Ne sice přímým, ale následným, až ten muž bude selektován jako práceneschopný. Lidské tělo sice dokáže zvládnout lecos, ale tohle je vážně na samé hraně.

Ona sama se odběry krve zaobírá, ale berou ji podstatně méně, ze zde internovaných žen, kterých je v současné době ke čtyřem stovkám. Na druhé straně odběry jsou celkem pravidelné. Copak takové množství krve nestačí? Nebo jde o mimořádnou akci? Na tuto otázku odpověď nezná, a tuší, že se ji ani od nikoho nedozví.

Vězni jsou opravdu asi vybíráni náhodně, možná kdo měl smůlu a pohyboval se poblíž bloku deset, nebo je ubytován nedaleko. Také věk je rozmanitý, od dvaceti do čtyřiceti let. Těm esesákům je jedno, z koho krev vypumpují, asi si zjednodušují svou činnost tím, že berou každého, na koho narazí.

„Sednout,“ zase křikne Werthen na mladíka, podle odhadu Helene mezi dvaadvaceti až pětadvaceti roky, ale tady je to ošidné, neboť zdevastovanost vězňů může roky přidávat.

Dárce je nucen si uvolnit krk od límce, pak mu je manipulováno s hlavou, aby se dobře vyprofilovala krční tepna. Do té vzápětí zabodne Alfons jehlu. Ale asi dost nešetrně, možná ji trochu více poškodí, neboť krev teče evidentně jak skrz jehlu do připravené nádoby, tak okolo ní.

„Do prdele,“ konstatuje suše esesák, a pokouší se prsty utěsnit prostor okolo jehly, aby mu tělní tekutina neunikala stranou. Bohužel mladík je dost vyplašený, a vrtí s sebou, což není vůbec dobré, když má v krku jehlu.

„Uklidněte se,“ rychle k němu přistupuje Kleinová s gázou, a nahrazuje prsty nácka, snaží se utěsnit nísto okolo jehly. Je dost pobledlá, tohle vůbec nevypadá dobře.

„Co se děje? Co se děje?“ ptá se mladý muž v jidiš, „Cítím už krev na až na břiše. Nějak moc krvácím,“ objevuje se v jeho očích strach.

Doktorka Rachel Goldmanová

„Zůstaňte v klidu, jen to všechno zhoršujete," odpovídá mu ona ve stejné řeči, „Jen vám chtějí odebrat krev, a až to udělají, tak vás propustí."

„Já vím, jako ty přede mnou," odpovídá vězeň přerývaným hlasem, „Ale nějak moc to krvácí. Nemyslíte?"

„Nemluvte a buďte v klidu," napomene ho ona zvýšeným hlasem, pak se prosebně podívá na Alfonse, její oči žadoní, aby již odběr ukončil. Na což ale on nereaguje, je rozhodnut získat očekávané množství, bez ohledu na to, kolik jí vyteče kolem a jak moc už je dárce pobledlý.

„Je mi … hrozně slabo … sestřičko," mluví trhaně mladík, „Vy mě tu zabíjíte," podívá se vyčítavě.

„Nesmysl. Viděl jste sám, že všichni před vámi odešli po svých," snaží se ho ona uklidnit, i když už sama začíná mírně panikařit. Tohle už je opravdu velmi nebezpečná situace, a přitom s Werthenem to nic nedělá.

Konečně se ten bláznivý nácek rozhodne odběr krve ukončit, ten zdravotník samouk, a vytahuje jehlu z hrdla chudáka. Bohužel z místa, kde byla zapíchnuta, se valí krev. Helene na ránu rychle přikládá gázu a snaží se zatlačit, bohužel ta látka je okamžitě nasáklá.

„Nějak to dost teče, co?" poznamená Alfons a tváří se rozpařitě, jeho kolega zdravotník jen pokrčí rameny.

„Tady si to stiskněte, co nejsilněji," říká Kleinová vězni, pak se německy obrací na Werthena, který zřejmě hodlá mladíka odsud vyhodit, „Co chcete dělat?"

„Coby, jde pryč a přivedou dalšího," odpoví tázaný lhostejně.

„Může vykrvácet," upozorňuje ona rozrušeným hlasem.

„To už není můj problém. Ledaže bysme mu vzali ještě víc krve, aby nepřišla nazmar," zasměje se Alfons a spolu s ním i jeho kolega.

„Pane SS-Unterscharführere, prosím, dovolte mi se o něj postarat," žadoní ona tónem hlasu i pohledem, „Vezmu ho do přízemí, na tu ložnici proti našim laboratořím, seženu lékaře."

„Máme tady práci," zamračí se Werthen.

„Tak ji na chvilku přerušte, i vy si potřebujete odpočinout," zní její hlas velmi naléhavě, „Budete mít zbytečné papírování, když vám ten muž tady umře," zkusí zahrát na jinou strunu.

„Tak nevypadá dobře," podívá se rozpačitě zdravotník na mladíka, po jehož krku stéká krev, „Tak dobře, vodveď ho na tu ložnici a sežeň mu nějakýho doktora."

„Děkuji, pane SS-Unterscharführere," špitne ona, pak se pokouší vězně pozvednout, ale ten se už evidentně motá, strašně pobledlý. Pomůže jí ten druhý nácek a odvlečou vězně na zmíněnou ložnici pro ležící pacientky. Ta je v tuto chvíli prázdná. Uloží krvácejícího mladého muže na jedno z lůžek a ona běží splašit někoho z lékařů.

Natrefí na pětačtyřicetiletou židovskou gynekoložku Rachel Goldmanovou, která pracuje především na oddělení doktora Clauberga, ale stará se i o prostitutky a občas vypomůže i na pracovišti Hygienického institutu. Ta neváhá a přiběhne na ložnici, pak chvátá pro lékařské pomůcky. Helene mezitím zůstává u vězně, snaží se mu tlačit na poraněnou tepnu a omezit krvácení.

„Sestro, já to asi nezvládnu, že jo," ptá se mladík vyděšeným hlasem.

„Už brzo tady bude ta paní doktorka …"

„Sestro, starám se tady o bratra, je mu jen devatenáct," říká krvácející zoufalým hlasem, „Co s ním teď bude … Yafim Sydowski … tak se jmenuje … je mu jen devatenáct …"

„Určitě všechno dobře dopadne …," klopí zrak ona, „Neměl byste mluvit …"

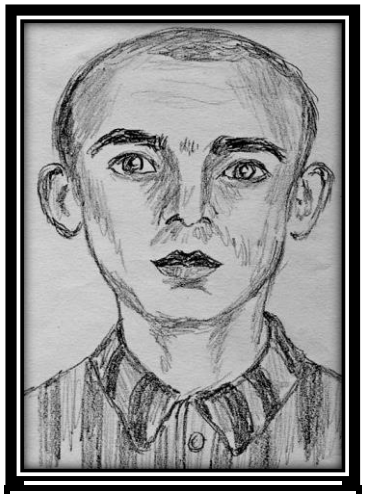
Josko Sydowski

„Neměl … za chvíli asi umřu, pak už nic neřeknu,“ má on v očích hrozný strach.

„Kolik vám je?“

„Je mi čtyřiadvacet … bratr má už jen mě … pomáhal jsem mu, tady …“

„Jak se jmenujete?“ zeptá se ona, a ví, že dělá chybu. Měl by pro ní zůstat jen číslem, tak by to bylo lepší, pokud svůj boj nezvládne.

„Josko, tak se jmenuju …,“ zašeptá on a zavírá oči.

„Neusínejte,“ říká ona rychle, cítí, jak jí jeho teplá krev stéká po ruce, a je jí bohužel hodně. Přitom mu jí asi tři čtvrtě litru ten blázen odebral, a možná už podobné množství ztratil. Tohle už je opravdu kritický stav.

„Je … mi … hrozně slabo,“ šeptá on, přesto se snaží udržet oči otevřené.

„Vydrž Josko, musíš vydržet. Seš silnej mladej muž, ty to zvládneš. Vidíš, už je tady paní doktorka,“ říká Kleinová a pak zvedá své zoufalé oči k ženě, od níž čeká záchranu lidského života.

Rachel se ujímá své práce, snaží se zastavit hrozivé krvácení, teď když dá sestra prst z krku mladíka, je vidět, jak krev silně z rány uniká. Bohužel krční tepna nejde jen tak zaškrtit.

„Je mi … zima …,“ šeptá Sydowski sotva slyšitelným hlasem, „Chce se mi … spát … asi už umírám …“

„Vydrž Josko, vydrž, už to bude,“ říká Helene rozechvělým hlasem.

„Nevím …,“ zašeptá vězeň a jeho oči se zavřou. Už prostě nemá sílu je udržet otevřené.

„Paní doktorko, prosím …,“ žadoní Kleinová zoufalým hlasem.

„Dělám co mohu, sestro. Kolik té krve už ztratil? Kolik, spolu s tím odběrem?“

„Nevím, snad litr a půl, možná i více.“

„Tak to je špatné. Ta tepna je natržená, snažím se ji zacelit, ale … nevypadá to dobře …“

„Je ještě tak mladý … stará se tu o mladšího bratra …“

„Sestro, nemá smysl se mě snažit dojmout,“ zvedne své smutné oči Goldmanová, „Snažím se ho zachránit, ale už tak byl oslabený, a taková ztráta krve … Pořád to teče …“

„Já vím … omlouvám se …“

„Neomlouvej se, chápu tě. Ty za nic nemůžeš, to oni …,“ objeví se zlost ve tváři lékařky, „Takové barbarství,“ zavrtí hlavou.

„Musím se tam vrátit, paní doktorko, dali mi jen pět minut …“

„Tak běž, sestro, ať nemáš problémy, ať tě nepotrestaj,“ říká Rachel ponurým hlasem, přitom se snaží zachránit lidský život, ale cítí, jak jí uniká mezi jejími zakrvácenými prsty.

Helene se ještě jednou podívá na strašně bledého mladého muže, pak se otočí a odchází. Je jí hrozně, on to určitě nezvládne. Přitom je jeho smrt naprosto nesmyslná, stačilo krev odebírat jinak. Ale copak ona to může těm barbarům v uniformě SS nařídit? Navíc ten hňup mu asi tu tepnu natrhl, možná i ten mladík sebou cukal, a tak si ránu zvětšil. Těžko říci, co se vlastně stalo, ale odběr z krku je sám o sobě hrozně nebezpečný.

„Tak co? Už jste ho dali dohromady?“ zeptá se Werthen a kývne na svého kolegu, aby mu přivedl dalšího dárce.

„Asi to nezvládne, pane SS-Unterscharführere,“ odpovídá smutným hlasem Kleinová.

„Ne? To má z toho, jak se pořád vrtěl. Kdyby seděl klidně …,“ říká lhostejným hlasem zdravotník, který právě asi zabil jiného člověka, „Stejně by tady nakonec umřel,“ pokrčí rameny, „Jen škoda tý jeho krve, mohli jsme jí vzít víc, kdybysme věděli, jak to dopadne.“

Na tohle už nemá Helene co říci, taková bezcitnost je do nebe volající. Ale je to opravdu tak překvapivé, když tady zabíjejí lidi v plynových komorách po tisících? Co je proti tomu jeden lidský život, jeden vezeň, co vlastně náhodou vykrvácel?

Cítí, jak je rozrušená, a modlí se, aby k Joskovi nepřibyl brzo další pacient. Ale zdá se, že i ten malíř pokojů, nebo čím ten zdravotník vlastně je, se snaží být opatrnější. Ale přesto zachovává stejnou metodu, tedy stále odebírá krev z krční tepny.

Vodí sem pořád další a další, a vysávají z nich stále kolem tři čtvrtě litru krve. Ti chudáci odsud odcházejí bledí jak stěna, mnozí se sotva drží na nohou. Sice přímo zde asi umřel jen jeden, ale kolik jich bude nakonec v důsledku nezvykle velkému odběru krve? Kolik jich bude tak oslabeno, že padne při práci či skončí při nejbližší selekci? Raději nedomýšlet.

„To teda byla fuška," otře si orosené čelo Werthen, přitom si na něj namaže krev, co mu ulpěla na prstech.

„Bylo jich hodně, pane SS-Unterscharführere. Také jsme jim vzali hodně té krve," odpovídá ona, snaží se, aby její výčitka zněla pokud možno jemně.

„Pořád jim jí dost zůstalo," ušklíbne se on, „Postaráš se vo to?"

„Ano, pane doktore," odpovídá ona.

Za další hodinu je hotova, blíží se doba oběda. Ona však zamíří na ložnici, kam odvedla chudáka Josku. Netuší, co ji nutí se tam jít podívat, možná tam už ani nebude, možná už jeho tělo odstranili.

Otevře dveře a spatří ho tam. Leží se zavřenýma očima, hrozně bledý. Jen okolo jeho hlavy jsou stopy po částečně zaschlé krvi. Paní doktorce se ho zachránit nepodařilo. Přitom byl ten mladík docela silný, ještě mohl nějaký čas vydržet. Ano, správně, ještě nějaký čas. Vlastně má ten nácek pravdu, byl odsouzený zde zemřít od chvíle, kdy překročil práh tohoto tábora. Ale možná se mohl dostat do lepšího komanda, možná tady mohl žít ještě delší čas. Jeho smrt byla úplně zbytečná. Ale to by přece mohla říci o všech, co tady umírají, na vysílení, nemoci, na smrtící injekce či v plynové komoře.

Jak je ale možné, že to s tím zdravotníkem vůbec nehnulo? Když zabil člověka? Normálně se smál a žertoval s kolegy, jako by se nic nestalo. Byl ten mladík pro něj jen odporný hmyz, méněcenná bytost, jejíž usmrcení prostě vůbec nic neznamená?

Naposledy se podívá na mrtvého, pak se otočí a se sklopenou hlavou odchází.

CIKÁNSKÝ TÁBOR

Tak teplo vypadá opravdu jinak, říká si Yoel Edelstein, který stojí v ložnici svého bloku a hledí na skupinu asi třiceti dětí ve věku mezi čtyřmi až šesti roky. Ty klepou kosu okolo vedoucího bloku Mordechaje Lebovitse, který si tu nyní hraje na učitele.

Yoel musí uznat, že ho tady už nic neudivuje. Tady je prostě všechno možné. Pokud zkazky nelžou, tak nedaleko odsud umírají tisíce dětí v plynových komorách, a tady z rozkazu Mengeleho provozují školku pro děti do šesti let, a to nejen pro děti židovské, ale i ty cikánské, které sem byly přivedeny z vedlejšího tábora. Poprvé sem přišly i s pár matkami, aby se ty o ně nebály, podruhé už je přivedli samotné. Mordechaj se je tu snaží vzdělávat.

Co si o tom myslet? Yoel v tom nemá jasno. Pokud by chtěl německý doktor těm dětem ublížit, tak by přece bylo nesmyslné jim tady organizovat školku. Uprostřed koncentračního tábora, kde vězní a vraždí tisíce jiných. Je Mengele opravdu tak hodný, že se tu stará o malé děti, nebo je zatím něco jiného? To není schopný říci. Ale doposud jim nelhal, o svá dvojčata se opravdu stará dobře, dostávají slušné porce jídla a dokonce jim umožňuje se vzdělávat.

A nejen to, jeho bratr Gideon je právě teď s těmi většími venku a blbnou tam. Je sice už listopad a pořádná kosa, ale kluci se dokáží venku zahřát. Dokonce mají i míč, a mohou si zahrát

fotbálek. On tady naopak pomáhá Lebovitsovi udržovat pořádek, a někdy i s jejich vzděláváním. A musí uznat, že ho to docela baví. Oba se snaží děti nějak zabavit, předávat jim nové informace pomocí různých her. Sice je vše hodně improvizované, ale uprostřed zdejšího pekla je to něco naprosto neskutečného, učit tady ty malé děti.

„Pozor! Postavte se!“ zvolá Edelstein, neboť se v ložnici objevuje ten, který má vše na svědomí.

„Strejček! Strejček!“ zvolá pár dětí, a dost neuspořádaně se dívá na důstojníka SS, který se k nim přibližuje a usmívá se na ně.

„Jak vidím, tak se vám daří dobře,“ hovoří žoviálně Mengele, pak vytahuje z pláště pytlík s bombóny a rozdává je dětem. Ty se okolo něj shlukují, Yoel a Mordechaj stojí kousek stranou a tváří se rozpačitě, byť se snaží předstírat úsměv, radost.

„Pane doktore, právě probíhala výuka,“ ozve se Edelstein, snaží se, aby jeho hlas zněl rozhodně, tak nějak dospěle.

„Tak pokračujte, podívám se,“ vyzve je nácek.

Oběma lektorům dá chvilku práci, než se jim podaří děti cucající sladkost zklidnit, i pak ale pokukují po elegantním muži, který je s vlídným výrazem na tváři pozoruje. Vydrží ale jen pár minut, pak se má k odchodu. Předtím si však zavolá lektory k sobě.

„Zítra to uděláme obráceně,“ říká jim odměřeně, „Ty,“ ukáže na Mordechaje, „a ty s bratrem,“ obrátí se na Yoela, „půjdete zítra s těmi dětmi do cikánského lágru. Bude vás čekat jejich vůdce. Budete tam dělat stejnou činnost jako tady.“

„Ano, pane SS-Hauptsturmführere,“ odpoví oba hlasitě i pokorně zároveň.

„Doprovodí vás tam stráž a dohlídne na vás. To samé pak zpátky.“

„Ano, pane SS-Hauptsturmführere.“

Mengele nepovažuje za nutné už k tomu nic dodávat, podívá se na děcka kousek od něho, a jako by se snad v jeho tváři objevil radostný úsměv. Alespoň se to Edelsteinovi zdá. Pak už jen hledí na záda nácka, který se i v tomto velmi nuzném prostředí pohybuje s nepřehlédnutelnou elegancí. Jako by jim všem dával najevo, jak moc je jim nadřazený. Bezvadně upravený, navoněný, a oni v potrhaných hadrech, páchnoucí. Ten kontrast snad už nemůže být větší.

Yoel se vždy při setkání s tímto německým doktorem cítí naprosto podřadným. Dokonce ho občas i napadne, že to tak asi je správně, takové uspořádání. Pak si ale vzpomene, jak i oni dokázali být skvěle vyfintění, čistí, když ještě žili jako vážení občané. Nějak ale na tu dobu zapomíná, jako by tady takhle živořil od nepaměti, jako by nikdy nic předtím nebylo. Ale je to divné, po těch sedmnácti měsících tady, že si už ani nedovede představit, že by mohl žít jinak, nebýt tady jen otrokem, který může být svými pány kdykoli zmlácem či dokonce usmrcen?

„Kdo se ale tady postará o ty děti, když vy i my s bráchou budeme tam?“ zeptá se, když mu esesák zmizí ze zorného pole.

„Postará se o ně Levin, jak to dělal předtím, než jste přišli,“ odpovídá Lebovits.

„Jasně,“ pokývá hlavou Edelstein, ví o koho jde, o patnáctiletého Levina Dajksela, který poklízí v obou místnostech vězeňských funkcionářů, a také tady na bloku, spolu s dalšími určenými osobami. Ty se většinou střídají, on ale tady zůstává. Blokový ho tím vlastně chrání před těžkou prací, a proslýchá se, že je vlastně jeho pipelem. Což tu není nezvyklé, ale mnozí pak na takového chlapce hledí skrz prsty, považují ho totiž za mužskou děvku. Možná se ho straní i proto, že mají obavy, aby na ně nežaloval blokovému. I když na tomhle baráku je jeho vedoucím Žid, stejně tu má neskutečná privilegia, oproti dalším vězňům. To může Yoel dobře posoudit, vidí každý den, jak hrozně zuboženě ti muži vypadají, když se vrací po své směně.

Levin Dajksel

„Tak se dáme zase do práce, ne?“ vyzve Lebovits mladíka, který přikývne.

Před obědem jsou cikánské děti odvedené, po něm zůstanou na chvíli dvojčata Edelsteinovi sama. Své svěřence všeho věku nechají odpočívat či si hrát podle uvážení, sami si sednou na vyvýšeninu táhnoucí se celým blokem, co od ní jde teplo, už se tady topí, a to i přes den. Dle všeho mají i v tomto určitou protekci, neboť mají zajištěný přísun topiva, možná i tady zafungoval Mengele. Aby mu jeho pokusná morčátka nepomrzla. I když nikomu z nich zatím neublížil. Jen je fotografuje, různě měří, vyšetřuje, a také jim odebírá krev, to jsou pak hodně pobledlí a unavení, pořád jen polehávají. Trvá pár dní, než se vzpamatují.

„Proč máme chodit k těm cigošům?“ mračí se Gideon, „Ještě aby nám tam tak dali přes držku, nebo něco horšího. Jsou dost divoký, ne?“

„Nevím,“ pokrčí rameny jeho dvojče, „Možná nechtějí pouštět ty svoje děti sem.“

„Na to se jich ty náckové tak určitě budou ptát.“

„Třeba jo, třeba tam nechtěj bordel. Prej jsou ty cikáni na ty děti dost fixovaný, tak by mohli vyvádět. Ale není to jedno, proč máme chodit my tam?“

„Tak asi je. Ale nemám z toho dobrej pocit. A kdo se tady postará vo ty další prcky?“

„Támhle, Levin,“ podívá se Yoel na mladíka, který se motá u pece kousek od nich, asi tam přikládal.

„Potřebujete něco?“ přichází k dvojčatům, neboť zaslechl své jméno.

„Ne, jen jsem říkal bráchovi, že zejtra budeš mít ty děti tady na starosti, když půjdeme my do toho cikánskýho lágru,“ odpovídá mu Yoel, a když vidí jeho nechápavý výraz, tak mu vysvětlí, oč se jedná.

„Není problém. Už jsem se vo ně staral,“ přikývne Dajksel.

„Víme. Máš tu docela dobrou službu, pořád tady na bloku, co?“ prohodí Gideon.

„Taky si to myslíte?“ podívá se hodně smutně Levin, pak sklopí hlavu.

„Co myslíš?“ ptá se Yoel.

„No to je jasný, ne? Myslí to, že dělá toho pipela, ne?“ odpovídá mu jeho bratr.

„Není to tak, jak si všichni myslej,“ nechává hlavu sklopenou Dajksel.

„My tě přece nevodsuzujeme,“ řekne rychle Yoel, poznámku svého dvojčete považuje za nepatřičnou, „Každej se snaží nějak přežít.“

„Vy dva … vy jste museli … tam v tom táboře … prej ste tady už strašně dlouho, a vypadáte moc dobře …“

„Ne!“ řekne důrazně Gideon, „My měli jinou vochranu, navíc jsme dělali u těch nácků, tam bylo žrádla pořád mraky. Jak seš tady vlastně dlouho ty?“

„Vod září, budou to brzo už čtyři měsíce …,“ stáhne se tvář Levina bolestí, duševní, asi si právě vzpomněl na něco moc ošklivého, v souvislosti se svým příjezdem sem.

„Tak jak je to teda s tebou a s ním?“ nedá si pokoj Gideon, přehlédne i nespokojený pohled svého sourozence.

„Jen mi pomáhá,“ odpovídá Dajksej, „Já vím, těžko se tomu věří. Tady. Ale je to pravda. Ale stejně mi věřit nebudete,“ povzdechne si.

„Proč ne?“ ozve se Yoel.

„Nikdo tomu tady nevěří … všichni mi myslej, že jsem děvka, jeho,“ skloní Levin hlavu, „Taky se tak ke mně chovaj. Ale von nikdy nic takovýho nechtěl. Nevím, proč mi pomáhá, možná

proto, že je mi pořád jen patnáct let … Vážně, nikdy po mně nic takovýho nechtěl. Asi se mě taky štítíte, co? Jako všichni vostatní tady …“

„Vůbec ne,“ řekne Yoel důrazně, „Ale i kdyby to tak bylo, tak ať jdou všichni do prdele. Není lehký tady zůstat naživu, když seš navíc tak mladej. Ale já ti věřím, ten Mordechaj je učitel, tak možná proto. Nebo mu třeba někoho připomínáš. Třeba měl taky syna, co neměl štestí a šel na tu špatnou stranu. Třeba byl mladší, nebo nemocnej, slabej … Tak to neřeš a na ty debily se vyser.“

„To myslíš vážně?“ zvedne oči Dajksel a objeví se v nich vděčnost.

„Jasně. My jsme ještě mladší než ty.“

„Jenže vy máte tamto,“ ukáže Levin na pásky na rukách sourozenců, „Navíc jste pod vochranou toho esesáka, jako ty dvojčata. Takže máte úplně jiný postavení.“

„Myslíš? Taky se nás vostatní haftlingové straněj. Ale máš pravdu, máme výhodu,“ přikývne Yoel, „My jsme dva a navzájem se podporujeme. To je moc důležitý, teda pro nás. Jak ti říkám, na ty další ser, a když si budeš potřebovat pokecat, tak za mnou můžeš kdykoli přijít. Jsem sice asi vo rok mladší, ale už jsem tady sedmnáct měsíců, tak se to minimálně vyrovnává.“

„Sedmnáct měsíců … taková doba … tak douho tady přežít, přijde mi to jako nemožný,“ vrtí hlavou Dajksel.

„Tak to nám přišlo zpočátku taky,“ souhlasí Yoel, a pak začne vyprávět, jak po prvních dnech u pracovního komanda mysleli, že je do týdne po nich, jak je pak přeřadili do jiného komanda, jak začali dělat v prostorách nácků. Je patrné, jakou má Levin radost, že se s ním baví. Po určité chvíli se zapojí i Gideon, který je určitě více uzavřený do sebe, než jeho sourozenec.

Druhý den je vyzvedne dvojice esesáků kolem deváté hodiny. Nejdou daleko, jen projdou jednou branou a vejdou do té vedle ní. Ale ocitají se v jiném světě, naprosto jiném. Vždyť tady jsou celé rodiny pohromadě, nikdo je nerozdělil a část z nich nevyvraždil. Sice jsou zde držení, v malém prostoru, což zvláště pro cikánské toulavé nátury musí být strašné, ale jsou pořád spolu.

Dvojčata Edelsteinova se rozhlížejí, poněkud nejistě, jsou tady tisíce cikánů a jim se zdá, jako by vstupovali na nepřátelské území. I mnohé pohledy tomu napovídají. Sice tu jsou dva strážní se zbraněni, sice nad všemi bdí ti další vojáci ve věžích s kulomety, ale kdyby se na ně vrhli, je s nimi do minuty ámen.

Přijde mladší Róm a vede je k jednomu z bloků, kde dle všeho sídlí místní papaláš. Prý ti cikáni tohle dost ctí, mají svého vůdce, kterého poslouchají. A kterému mnohdy asi i slouží, ale vztahy mezi nimi si moc jistí dvojčata nejsou, nerozumějí jim. V každém případě se necítí dobře, když vstupují do bloku. Jen oni tři, děti zůstávají i s esesáky venku. Jak to asi bylo domluveno.

Ten starší cikán, který je jim představen jako Mateo Banga, je tmavý muž kolem pětačtyřicítky, sídlí v místnosti blokového a dle všeho si nežije špatně. Je dobře vykrmený a má tu určitě i docela dobré vybavení. Nechá všechny tři hosty posadit a pak vyžene další členy své suity, aby s nimi mohl mluvit o samotě.

Mateo Banga

„Moc se mi tohle nelíbí," spustí celkem obstojnou němčinou, byť s podivným přízvukem, „Ale co naděláme. Oni to tak chtějí, tak to tak musí být."

„Je to od toho německého doktora velmi vstřícné gesto, umožnit tady dětem vzdělání," říká opatrně Lebovits, ani on se asi necítí dvakrát silný v kramflecích.

„Ale, pánko, naše děti potřebují něco úplně jiného," zavrtí hlavou vůdce Rómů, „Naše děti potřebují volnost, svobodu. Místo toho nás tady drží, takovou dobu, všechny v tak malém prostoru."

„Máte obrovské štěstí, pane, když tady můžete být se svými rodinami," odpovídá Mordechaj stísněným hlasem.

„Něco jsem zaslechl, o těch vašich rodinách," přikývne zdejší vůdce, ale nezdá se, že by ho osud židovských vězňů nějak zvlášť trápil, byť mají vlastně společného nepřítele.

„Nejde o naše rodiny, pane. Jde o vaše děti, které se mohou vzdělávat. Spolu s těmi, co jsme přivedli."

„Tak to oni chtějí," pokrčí rameny cikán.

„Máte pravdu, proto bude lepší, když jim vyjdeme vstříc," říká Lebovits, pochopí, že apelovat na pocit zodpovědnosti za vzdělání jejich dětí moc smysl nemá, tak využívá příkazu jejich společných věznitelů.

„Tak to uděláme," souhlasí vůdce Rómů, „Co jsou tihle dva zač?" podívá se na dvojčata.

„My máme na starosti ty děti, v tom vedlejším táboře," odpoví rychle Yoel, „Proto mám toto označení," ukáže na pásku na rukávu, „Můj bratr je pak písař."

„Oni dva se taky budou srát do našich dětí?" obrátí se Bango na dospělého židovského vězně, na oba kluky dle všeho hledí skrz prsty.

„Oni mi pomáhají, jak s výukou, tak udržovat pořádek."

„Pořádek. Naše děti nikdo mlátit nebude! To můžeme jen my!" podívá se Mateo hodně přísně na chlapce, a ti lehce poblednou, z toho muže jde strach, a ke všemu tady má hned celou armádu jemu jistě oddaných spoluvězňů.

„Nikdo ty děti nebije, můžete se jich zeptat," odpovídá důrazně Mordechaj, „Vážený pane, my jsme si to nevymysleli, ale musíme ten příkaz naplnit. Jinak by nás potrestali. Nevím jak vás, ale nás určitě."

„Tak vyhrožovali nám, snížením dávek jídla, když budeme dělat problémy," zamračí se cikán, pak se asi rozhodne audienci ukončit, „Dal jsem příkaz, aby vás nechali být, aby vám tam poslali ty děti. Budete na to mít kus bloku. Můj syn vás tam zavede a dohlédne na to."

„Za vaši ochotu děkujeme," vstává Lebovits, jak se zdá, tento rozhovor proběhl pouze z donucení, o jejich přítomnost ani činnost tady moc nestojí. Tedy spíše vůbec.

Když skupina židovských dětí se svými vychovateli vyrazí za jedním mladším Rómem, esesáci se seberou a odcházejí. Yoel se za nimi podívá, je to divné, ale tady je za jejich přítomnost rád. Naopak se obává, jak se k nim budou chovat, když zde teď strážní nebudou. Ke všemu si raději ani nebral ten svůj obušek, aby neprovokoval, ale stejně by mu byl k ničemu. Je jich tady jak psů a jsou mnohem silnější.

Rozhlídne se a taky nasaje zvláštní pach. Tedy pořádný smrad. Ani sektor vedle není žádný zázrak, ale tady mají snad někde schované zdechliny, alespoň tak mu to přijde. Také je všude hrozný nepořádek, oni jsou pořád v civilním oblečení, kdoví, co všechno si sem dotáhli. Je tady spoustu dětí různého věku, co je teď očumují. Ale těch oni mají vždycky hodně, bohužel jim jich asi také hodně umírá. Některé vypadají hrozně zuboženě, a obličeje některých jsou divně

poškozené. Jako těch několika, co přivezl Mengele na fotografování. Snad se té nemoci říká Noma, ale tím si tak jistý není, tuší, že slyšel někoho se o tom bavit, nevybavuje si koho a kdy.

Zdá se mu, že i zde panuje jistá hierarchie, někteří jsou docela solidně živení, podle vizáže, další děsivě pohublí. Některé děti vypadají, jako by jim rodiče nic nedávali a všechno snědli sami. Což by ale neodpovídalo tomu, co se o cikánech říká, teda že mají dobrý vztah k rodině, dětem. Ale možná na tomhle místě, kde je všeho nedostatek … ačkoli oni jsou asi na podobný život zvyklí, pro ně to nebyl takový šok, jako třeba pro něj a bratra.

Vážně, tady slovo hygiena asi nikdy neslyšeli. Ta je příšerná i v tom jejich vedlejším táboře, nicméně zde je to mnohem horší. Všude špína, všichni špinaví … Zachvěje se, ještě aby tady něco strašného chytili, onemocněli a … pak s nima může být brzo konec. Musí si dát pozor a ničeho se nedotýkat, nejlepší by bylo se k nikomu ani nepřibližovat, bohužel některé děti se jim doslova pletou pod nohy. Chtějí snad žebrat? Žebrat u žebráků?

Ten mladík, co je vede, s nimi vstoupí do jednoho bloku. Yoel zůstane stát s otevřenými ústy, a jeho dvojče je na tom podobně. To není hromadná ložnice, to je skladiště, kde mezi vší tou veteší žijí lidské bytosti. Mimochodem hrozně páchnoucí. Mají svoje civilní oblečení, dokonce jsou i zarostlí, evidentně je zde nevyholují. Což ovšem Yoel považuje za dobré, na holé hlavě se jim neudrží žádný hmyz, stejně jako v chlupech v rozkroku, ačkoli oni jich pořád ještě tolik nemají.

Podle všeho sem všichni ti cikáni dorazili z Německa, proto ti starší hovoří řečí nácků, na dost z těch malých dětí se bohužel musí spíše posunky, ačkoli i ony určitá německá slova chápou, jak se už mohl přesvědčit.

To je ale příšerný vzduch, to se snad nedá vydržet. Snaží se nevnímat ten strašný puch, což je ale nemožné, oni snad serou mezi těma věcma, jinak to není možné, napadne ho. Ale jen klopí hlavu a snaží se tu ránu vydržet, zvyknout si. Pokoutně mrkne na bráchu, a ten je na tom podobně, naopak Mordechaj se drží statečně.

Židovské děti zavedou do prostor, kde je sice taky nehorázný bordel, ale bez lidského osazenstva, asi ho někam vyhnali. Vypadá to tak, že uprostřed tohoto baráku jim vyčlenili prostor, kde je nikdo nebude rušit, tedy svou fyzickou přítomností, naopak z obou krajů bloku je očumují ženy a také další děti, všeho věku, od malých až po adolescenty.

Lebovits se dá do práce, snaží se kolem sebe soustředit děti přivedené, i ty, co už tady na ně čekaly, tedy rómská dvojčata do věku šesti let. Ačkoli možná některá jsou i starší, tak o rok, o dva, odhaduje Yoel. On raději jen přihlíží, zděšený tím, co kolem sebe vidí, to samé jeho sourozenec.

„Pojď se mnou," uslyší za sebou a zachvěje se, vážně mluví ten cikánský mladík na něj?

„To jako já?" vysouká ze sebe Yoel.

„No ty, kdo jiný," kývne Róm.

Ve vyzvaném židovském mladíkovi je malá dušička, ale považuje za nemožné neposlechnout. Mohli by je tu taky oddělat, a kdyby je tady v tom bordelu někam zahrabali, tak by je tu možná Němci ani nenašli. Ani po týdnu, pach z rozkladu jejich těl by splynul s tím místním smradem.

Oba mládenci jdou až do chodby, před tu hrůznou ložnici, vlevo a vpravo jsou místnosti blokového a písaře. Tedy měly by být, kdoví, jak to tady mají.

„Jak se jmenuješ?" zeptá se cikánský hoch.

„Yoel, Yoel Edelstein," odpovídá tázaný, a hlas se mu lehce chvěje, necítí se tu opravdu vůbec dobře.

„Kolik ti je let?"

„Čtrnáct," dívá se udiveně vyslýchaný, k čemu to potřebuje vědět?

„Tak už čtrnáct," pokývá hlavou cikán, „Já jsem Stano Banga, je mi patnáct, a můj otec tady tomu šéfuje. To je ten, co jste s ním mluvili."

„Vím, říkal nám, že se o nás postaráš.“

„Yoeli, co ženský?“ mrkne Stano.

Stano Banga

„Ženské?“ vyvalí oči Edelstein.

„Jasně, ženský. Nebo snad dáváte s bráchou přednost klukům?“

„Ne, to ne,“ řekne tychle Yoel a zachvěje se, ještě aby je tady někdo přefiknul.

„Tak to je fajn. Už si nějakou měl?“

„Jako byl s dívkou?“ zrudne židovský mladík.

„Jo, ty nebo brácha. Jestli už jste si zapíchali, nechali si to udělat, od nějaké …“

„Je nám jen čtrnáct,“ hlesne Yoel.

„No a co? Já už píchám od třinácti,“ říká Banga hodně sebevědomě.

„My jsme tu už sedmnáct měsíců, v tom mužském táboře. Nejdřív v tom základním, a teď tady. Tak …“

„Chápu,“ usmívá se cikánský mladík shovívavě, „Chtěli byste to napravit?“

„Já ti asi nerozumím,“ tváří se Edelstein nešťastně.

„Nerozumíš?“ tlemí se Stano, „Čemu nerozumíš? Já tady mám jednu sestřenici, mladá, pohledná. Za určitých okolností by mohla být vaše, tvoje a tvého bráchy. Mohli byste to s ní dělat.“

„Prosím?“

„Tak co je s tebou? Stydíš se, nebo ti to moc nemyslí? Říkám to přece jasně. Podle všeho sem minimálně čas od času budete chodit. Tak kdybyste něco přinesli, tak byste ji mohli mít. Ukážu ti ji, abys viděl, že nabízím skutečně kvalitu,“ tváří se Banga jako protřelý obchodník. Ale proč jako, asi nepůjde o sestřenici, ale o dívku či ženu, co pravděpodobně nabízí kde komu. Za určitý poplatek.

„Co bychom jako mohli mít?“ je Yoel hodně rozpačitý.

„Všechno. Podle toho, co byste přinesli. Nejlépe jídlo. Ale jde i cennost, co zase my můžeme vyměnit. Podle toho, kolik toho bude. Buď ti to udělá rukou, pusou, nebo to do ní můžeš strčit. To se dohodneme, až uvidím, co nabídneš.“

„Co nabídnu … jaká je tvoje představa?“

„Výborně, tak se mi líbíš. Jak vidím, máš zájem …“

„Ptám se předběžně,“ řekne rychle Edelstein, „Moc toho sami nemáme, sotva to stačí, abychom tady přežili.“

„Vypadáš moc dobře,“ usměje se potměšile cikánský hoch, „A máte i tohle,“ ukáže na pásku na rukávu, „Pro tebe určitě nebude takový problém něco sehnat.“

„Dobře vypadáme, protože jsme posluhovali u esesáků, a dostávali zbytky, od nich. Teď už je to horší, jsme pořád zavření v tom vedlejším sektoru.“

„Však vy už si jistě poradíte. Tak za kus chleba, například, ti to může udělat rukou nebo pusou, abys nemusel sám. Za takovou konzervu, za větší kus salámu, ho do ní můžeš strčit. Akorát ho musíš včas vyndat, abys to do ní nenastříkal. Nechci, aby měla fakana.“

„Rozumím,“ snaží se židovský hoch tvářit sebevědomě, ale moc mu to nejde, očividně je z nabídky sexuálních služeb rozhozený.

„Máš čas se rozmyslet. Třeba příště, nebo někdy jindy, až prostě něco seženeš. Tak pojď, ukážu ti ji,“ vykročí Stano zpátky do ložnice, hned na kraji už čeká dívka, „Tady je Mira,“ ukazuje pasák, „Je jí šestnáct a už se dost vyzná. Tak co, líbí?“

„Je velmi hezká,“ pohlédne Yoel nesměle na nabízené zboží, její obličej určitě vykazuje krásu, její tělo není vyhublé, asi si ji vydržuje, aby ji mohl lépe prodávat. Bohužel dvakrát nevoní a určitě čistotou neoplývá, ačkoli není nijak extrémně zubožená.

Mira

„Moc hezká mladá pán,“ řekně ona příjemným hlasem, tváří se přitom vyzývavě, lehce se nakrucuje, vysrkuje svoje nepochybně slušně vyvinutá ňadra.

„Mladý pán se bude muset rozhodnout,“ upozorní Banga, což přiměje dívku se stáhnout a naopak umožní Edelsteinovi jít za svým bratrem. Ten už byl lehce nervózní, měl o sourozence strach, teď se zklidňuje.

Když trojice židovských vězňů spolu s jim svěřenými malými dětmi projde vraty cikánského tábora, evidentně se jim uleví. Z návštěvy zde nemají rozhodně dobrý pocit, o jejich služby valný zájem není a necítí se tam bezpečně. Také Yoel je dost zamlklý, byť z jiného důvodu. Ale nic o rozhovoru s mladým cikánem neřekne, až do večera, kdy už je v místnosti písaře s bratrem sám a chystají se ke spánku.

„Gideone, musí ti něco říct,“ začne Yoel značně nervózně, mne si ruce, hledá vhodná slova, jimiž následně popíše nabídku, kterou oba dostali.

„Vážně tohle říkal?“ dívá se nevěřícně sourozenec.

„Jo, přesně tohle. I nám dal vlastně ceník, za co jaká služba. Za kus chleba její ruka nebo pusa, za kus salámu nebo konzervu i její … prostě všechno.“

„To zní zajímavě.“

„Snad vo tom vážně neuvažuješ.“

„Proč ne?“ podívá se Gideon zpříma do očí bratra.

„Neblázni. Viděls, jak to tam vypadá? Může bejt třeba nakažená. Ještě bysme něco chytili.“

„Chytili … I kdyby, stačí se taková nemoc rozvinout, než …“

„Stačí pár dní a bude zle,“ říká Yoel vážným hlasem, „Pak by jim došlo, co se stalo, a místo léčení by nás potrestali. Pokud by to vůbec léčit šlo. Možná by nás rovnou voddělali a mohli ten výzkum dokončit. Až by nás rozřezal.“

„Hm, možná. Ale na druhý straně …“

„Co na druhý straně? Nevím, jak to s námi skončí, ale určitě nechci chcípnout jen proto, že chytnu nějaký svinstvo vod tý cikánky. To teda ne,“ říká Yoel rozhodným hlasem.

„Třeba není nakažená. Nebo kdyby nám to udělala pusou …,“ přemýšlí Gideon, „Yoeli, vždyť nevíme, kolik nám zbejvá času. Podívej na Josepha. Taky nebyl nikdy se ženskou, jak sám přiznal. A už asi nikdy nebude, když mu to ufikli. Kdyby ta cikánka … neumřeli bysme jako panicové, ale jako muži, rozumíš?“

„Na tom něco je … ale stejně nemáme, čím bysme mu zaplatili.“

„Tak kus chleba našeřit můžeme …“

„To chceš jako vokrást ty děti?“

„Taky můžeme říct tomu Stenlymu, tomu polskýmu písaři, co se kamarádil s Danem, a co má ty výčitky kvůli Josephovi. Třeba by nám sehnal i víc, než kus chleba. Pak bysme mohli … však víš.“

„Gideone, i kdyby, jak to tam dostaneme?“

„Prohlížel nás dneska někdo? Nechal nás svlíknout? Ne. To se pronést dá. Určitě nečekaj, že zrovna my bysme něco pašovali. Nebo to můžeme schovat u některýho z těch dětí.“

„A vohrožovat je?“

„Hovno vohrožovat, stejně by bylo jasný, že je to naše. Ale je snad šacovat nebudou, ne?“

„Naštěstí nic nemáme, čím bysme mohli zaplatit," konstatuje Yoel.

„Proč říkáš naštěstí? Já bych do toho šel, kdyby to šlo. Proč, to už jsem ti vysvětlil. Chtěl bych alespoň jednou v životě zažít, jaký je to bejt se ženskou," zasní se Gideon, „Co takhle požádat toho Poláka, aby dal nějak vědět Danovi? Ten tam má vždycky nějaký konzervy, salám, tam v tom svým kamrlíku. Mohl by nám sem něco nějak poslat."

„Chceš riskovat život někoho, aby nám sem něco propašoval, a my si za to pak mohli zašukat? Gideone, tohle není moc hezký."

„Tady není nic hezký. Ale ta chvíle s tou cikánkou, ta by bejt mohla. Aspoň ta chvíle. Kdoví, kdy to přijde. Nikdo z nás neví, kdy přijde náš čas. Taky tam můžeme chytnout něco úplně jinýho, vonemocnět a půjdeme pod kytky. Teda tam do toho krematoria a do toho komína. Tak proč nevyužít takový příležitosti, pokud je."

„Přijde mi to vážně dost riskantní. Napřed něco sehnat, už to bude těžký. Pak to propašovat přes dvě brány. A nakonec ta cikánka, kdoví, s kým to dělá. Možná s půlkou toho jejich tábora. Může bejt nakažená kde čím. Pak to může vážně skončit tím komínem."

„Víš co jsme si řekli," připomene Gideon, „Nenecháme si vod nich kazit ty dny, co nám ještě zbejvaj. Tak na to mysli. Co bude pak, na to navopak myslet nemá cenu. Můžeme mít štěstí, užít si to a nic nechytit. Nebo nás nechytěj, když to tam budeme pašovat. Teda jestli něco seženeme."

Odeberou se na své lůžka, spí pod dekami v kalhotách a košili, není tady sice úplná zima, ale zvláštní teplo také ne. Už mají zhasnuto, přes okno sem ale dopadají tlumené paprsky velkých světlometů, které ozařují tábor.

„Ta cikánka, říkals, že ti ji ukázal. Je vážně hezká?" prohodí do tmy Gideon.

„Nevypadá špatně, na pohled. Trochu špinavá, ale určitě docela hezká. I ty prsa má pěkný, takový dost vyvinutý …"

„Už si ho mastíš?"

„Víš kam můžeš jít?"

„To ne, já bych dal přednost tý její …"

TAK CO MI K TOMU ŘEKNETE?

Herman Langbein

„Dáš si kávu?" zeptá se Daniel Edelstein.

„Proč ne," odpovídá mu jednatřicetiletý Hermann Langbein, vězeňský funkcionář, původem Rakušák, který si jako komunistický odbojář proti národnímu socialismu již delší dobu užívá pohostinnosti německých nacistů. K těm se dostal po porážce mezinárodních brigád v občanské válce ve Španělsku a po okupaci Francie v jedenačtyřicátém roce. V Osvětimi je od srpna minulého roku, předtím působil jako písař v koncentračním táboře Dachau. I tady má podobné postavení, to oficiální, neoficiálně působí jako tajemník šéflékaře tábora Eduarda Wirthse.

„Nějaké novinky?" ptá se židovský lékař a podívá se na mladého muže, který po maturitě pracoval jako herec, před svým zapojením do bojů proti španělskému diktátorovi Frankovi.

„Novinky … Záleží, co už se k tobě doneslo," odpovídá Hermann.

„Už to vyšetřování skončilo?" zajímá se Edelstein, mluví se svým hostem německy. V poslední době se poznali trochu blíže, předtím se jen občas vídali, když někdy doprovázel právě

šéflékaře. I dnes využívá Langbein příležitosti se za ním zastavit, když přichází s předstihem právě před Wirthsem.

„To vyšetřování bude pokračovat, jak jsem slyšel. V každém případě ale tady přináší už své ovoce," tváří se Hermann spokojeně, „Jak se zdá, doktor Wirths svůj boj s politickým oddělením vyhrál," dodává s nepřeslechnutelnou radostí v hlase.

„Vážně to jde nazývat bojem?"

„Záleží na úhlu pohledu," pokrčí rameny host, „Doktor Wirths s nimi měl spory už dříve, a někdy dost ostré. Někdy šlo o malichernosti, někdy o věci dost zásadní. Doktoru Wirthsovi tady vděčíme za mnohé. Ty to možná tak nepociťuješ, když tě od začátku chrání doktor Schröder, ale pro běžné vězně toho udělal strašně moc."

„Uznávám, po jeho příchodu se zlepšilo postavení židovských vězeňských lékařů."

„Nejde jen o to," zavrtí hlavou Hermann, „Anebo i díky tomu se snížila úmrtnost, začalo se skutečně léčit. Studoval jsem statistiky, je začátek prosince, tak se už dá skoro bilancovat i rok třiačtyřicátý. A porovnávat s tím rokem předchozím. Když porovnáme úmrtnost v tom roce předchozím, a v tom letošním, tak při zvýšení počtu vězňů tady jeho opatření zachránila desetitisíce lidských životů."

„Desetitisíce?" podívá se lékař nedůvěřive, zároveň servíruje kávu a k ní nabídne i cigaretu.

„Vážně, statistiky jsou neúprosné, a tentokráte i příznivé. Já vím, nic to neříká o lidech zavražděných rovnou při příjezdu. Pořád jsou selekce … i když, i tady mnohdy doktor Wirths zasáhl, sám jsem byl svědkem, kdy změnil rozhodnutí svého podřízeného lékaře a vyškrtnul lidi ze seznamu smrti. Také se omezilo zabíjení vězňů těmi injekcemi. Zároveň se víc lidí vrací z nemocničních bloků zpátky, před jeho příchodem to byla jen čekárna na smrt, jak jsem slyšel, a jak vypovídají právě ty statistiky."

„Já jsem doktoru Wirthsovi pochopitelně za jeho přístup vděčný," řekne rychle Daniel, „Přesto pořád některé praktiky přetrvávají. Pořád se dělají selekce, pořád se používají ty injekce, pořád není dostatek léků. Ale chápu, že tohle on ovlivnit tak úplně nemůže."

„Ne, to nemůže. Ale chrání lékařský a vlastně i veškerý nemocniční personál před zvůli dalších esesáků, snaží se dát vězeňským doktorům prostor, aby mohli skutečně léčit. Tohle nepopřeš."

„To určitě ne. Nevidím důvod, abychom byli ve sporu."

„To přece nejsme, Dane. Jen tady debatujeme. Já vím, pořád je tady hodně hrůzy, pořád selektují při příjezdu transportů. Tohle je ale něco jiného, tohle je ta zrůdnost, co přichází z Berlína. Já tady mluvím o těch, co dostali právo žít i po příjezdu a dostali se do tábora."

„V tom ti dávám za pravdu. Ačkoli já jsem trochu mimo, zavřený už osm měsíců tady na tom bloku, nebo ještě na tom bloku nedaleko, na té desítce."

„Chápu, ty experimenty, to je hrozný. Ale i tohle sahá daleko výš, vždyť i ten tvůj ochránce získal grant, aby je mohl dělat. Zvláště ta sterilizace je odporná. Promiň, mluvit o tom před tebou, potom, co postihlo tvého bratra …"

„V jeho případě nešlo o klasickou sterilizaci," zavrtí hlavou Edelstein, „On jen posloužil k tomu, a dalších jedenáct mladíků s ním, aby mohli pozorovat, jak se začnou měnit, když jim odeberou varlata. Co to vyšetřování?" změní raději téma.

„Podle mého dopadlo výborně. Nevím sice, jaký bude ten nový velitel zdejšího tábora, co nastoupil po Hössovi, ten Arthur Liebenhenschel, ale snad se vyvaruje některých zvěrstev.“

SS-Obersturmbannführer Artur Liebenhenschel

„Zdejšího tábora? Ale Höss přece velel i dalším, především v Birkenau.“

„To ano, ale oni změnili celý systém. Liebenhenschel je velitelem tohoto tábora, označovaného jako Auschwitz jedna a zároveň Standortältesterem celého zdejšího komplexu. Ale z táborů v Birkenau, nebo-li Auschwitz dva a Monowitz, nebo-li Auschwitz tři, se stávají zcela samostatné správní jednotky se svými vlastními veliteli. Velitelem v Birkenau byl jmenován Friedrich Hartjenstein a v Monowitz pak Heinrich Schwarz.“

„Co to znamená? Mám v Birkenau hned tři bratry,“ zatváří se poplašeně Daniel, „To jako budou zcela mimo?“

„Ne, určitě ne, spolupráce určitě bude pokračovat. Vždyť třeba tady už není žádné krematorium.“

„Tohle by mi vadilo ze všeho nejméně.“

„Chápu, ale bohužel tady budou vězni dále umírat, a budou je dále odvážet do Birkenau ke kremaci. Určitě zůstane i prostupnost, také lékaři budou sloužit tady i tam, budou muset dál chodit na ty selekce. Ale sám přesně nevím, co všechno tyhle změny přinesou. Podle mého ale nic převratného, pouze ty tábory budou řídit samostatní velitelé,“ pokrčí rameny Hermann.

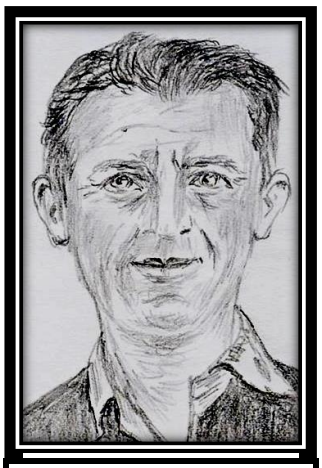

SS-Obersturbannführer Friedrich Hartjenstein

„Nemám z toho dobrý pocit. Co je ten nový velitel v Birkenau zač? Nezačne tam ještě větší teror? Chápeš jistě …“

„Chápu, ale to ukáže až budoucnost. Dane, to je systém, a podle mého je svým způsobem jedno, kdo je hlavní velitel. Jistě, může dost ovlivnit, ale určitě nebude příliš měnit zaběhnuté pořádky. Podle mého tu změnu obyčejní vězni skoro nepocítí.“

„Tak nevím, kdyby ten nový velitel v Birkenau byl lepší … Ale to bych asi chtěl moc. Co Höss?“

„Coby. Byl potrestán povýšením,“ ušklíbne se Langbein, „Strčili ho do ústředí velení koncentračních táborů. Tam jistě uplatní své bohaté zkušenosti. Ale zmizel odsud, nemohl se zcela distancovat od obviněných podřízených. Minimálně je musel krýt, pokud je přímo nepodporoval. To muselo být každému jasné.“

„Kéž bys měl pravdu a ten nový velitel alespoň trochu zmírnil tu hrůzu tady. Ale upřímně, moc tomu nevěřím. Ten systém je sám o sobě strašný, a pak, nikdo nezměnil tu základní doktrínu. Pořád tady máme nakonec všichni zemřít, mysím tím nás Židy.“

„Máš pravdu, ale kdyby ta změna zachránila sto lidských životů, stála za to. Kdyby zmenšila svévoli esesáků, se kterou tady zabíjejí vězně, tak je to další velký pokrok.“

„Pořád jsem to vyšetřování úplně nepochopil. Mám tedy jen kusé zprávy, z různých zdrojů, něco i z náznaků od doktora Schrödera. Ale původně sem přece přišel ten Morgan vyšetřovat korupci, a nakonec se to nějak zvrtlo.“

„Zvrtlo, naštěstí správným směrem. To politické oddělení pod vedením Grabnera, to byl prostě stát ve státě, tam si dělali, co chtěli, i Höss byl podle mého na ně krátký. Byla dost odvaha, že se s nimi doktor Wirths pustil do křížku. Nejvíc ho asi naštvalo, když svoje zabíjení házeli na výsledky léčby. Tedy u mnohých, co zabili, vyplňovali papíry, jako že zemřeli na bloku deset. To

doktora Wirthse velmi rozzlobilo, to vím dost přesně, mluvili jsme o tom spolu. Říkal jim, že musí nést zodpovědnost za svá rozhodnutí a nezvyšovat úmrtnost na bloku deset."

SS-Unterscharführer Maximilian Grabner

„Není to ale jen další z mnoha paradoxů tohoto strašného místa?" ptá se poněkud emotivně Edelstein, „Tady zavraždí zcela beztrestně desítky tisíc lidí v plynových komorách, a nakonec obviní politické oddělení z nějakých jednotlivých vražd? Snad polských vězňů, jak jsem zaslechl?"

„Může se to tak jevit," přikývne Hermann, „Ale oni jsou na tohle citliví. Třeba zaženou tisíc lidí do plynové komory, ale to je cílené, žádané, chtěné. Pak tady někdo svévolně nechá zabít jednotlivé vězně, bez toho, aby byli řádně odsouzeni, a oni z toho udělají problém. Oni se snaží zachovat pořádek i v tom vraždění. Máš pravdu, je to paradox, ale díkybohu to Grabnerovi zlomilo vaz. No možná ne doslovně, nějak se z toho nakonec vyseká, ale musí odsud odejít."

„Možná odejde Grabner, možná pár dalších grázlů, ale pořád to politické oddělení zůstane, jen s jinými lidmi. Pořád zůstane blok jedenáct se svým vězením a se svou mučírnou. Pořád se bude popravovat, jen si asi dají větší pozor, aby jim vše papírově ladilo."

„Rozumím tvému pesimismu," přikývne Langbein, „Na druhé straně je každá i drobná změna k lepšímu přece vítána, ne?"

„To jistě."

„Podle mého je klíčové, že kromě korupce obviňuje Morgan právě Grabnera ze svévolného zabíjení vězňů. Snad mu vyčítá, že neměl před jejich zabitím povolení z Berlína, nebo neproběhl řádný soud, ale tak dopodrobna s tím zase obeznámený nejsem."

„Tak dokonce schválení rozsudků smrti až z Berlína? Ale u zabíjení v plynových komorách, tam ho ten vyšetřující soudce nepožaduje?"

SS-Oberscharführer Gerhart Palitzch

„Bohužel si myslím, že v tomto případě se domnívá, že tam takové požehnání z Berlína existuje. V rámci schváleného programu na řešení židovské otázky. Ale máš pravdu, možná je to pro ty grázly z toho bloku jedenáct nespravedlivé, když jiný tady selektují vězně po stovkách a posílají je na smrtící injekci nebo do plynové komory. Ale tohle jde asi těžko pochopit, máš pravdu, je to takové hodně bizardní vyšetřování."

„Kdo další to má odnést?"

„Dalším významným, kdo je vyšetřován pro závažnou kurupci, je Palitzch. Nevím, jestli ho znáš …"

„Naneštěstí jsem ho jednou osobně viděl při práci. Tam u té zdi, mezi bloky deset a jedenáct. Ani už nevím, kolik lidí tam ten den zastřelil. Ale bylo jich hodně, strašně moc, desítky a desítky."

„Tak ten asi bude taky někam převelen. Nebo stane před soudem, jako to hrozí Grabnerovi. Ale třeba jsou jen vedlejší oběti. Možná někomu vadil především Höss, potřebovali najít důvody, proč ho odvolat. Tak jim ten soudce Morgan, se svým nadšením a nekompromisním vyšetřováním, posloužil jako užitečný idiot," pokrčí rameny Hermann.

„Možná máš pravdu, a třeba vážně ti mocní esesáci bojují proti sobě. Podstatné ale je, jestli to opravdu přinese alespoň malé zlepšení pro vězně. Obávám se však, že pokud nějaké bude, tak pouze kosmetické. Hlavně, aby to nakonec nebylo ještě horší."

„Snad to horší nebude. Mám ještě jednu informaci, hodně důvěrnou, která tě možná potěší. Ty asi moc doktora Entresse nemusíš."

„Doktora Entresse?" zachvěje se lékař, „Ne, toho opravdu nemusím. Ten mě na konci loňského srpna selektoval a poslal do plynové komory."

„Vím, říkal jsi mi o tom. Doktor Wirths usiluje, aby ho odsud odveleli. Nelíbí se mu, jak si někdy svévolně počíná. Ještě s tím zdravotníkem Klehrem, toho určitě taky dobře znáš."

„Taky, dokonce více, než bych si přál," přeběhne mráz po zádech Daniela, neboť se k tomuto aplikovateli smrtelných injekcí pojí v jeho mysli hodně ošklivých vzpomínek.

„Možná se podaří, aby odsud zmizeli. Oni se paktovali s tím Grabnerem, házeli vlastně doktoru Wirthsovi klacky pod nohy. Snad nakonec zmizí, prý je to na dobré cestě."

„Budu jen rád, když doktor Entress bude mimo tento tábor. Ale upřímně, Hermanne, tolik se toho nezmění. Jsou tu další hrozné zrůdy, především doktor Clauberg a doktor Schumann, se svými sterilizačními programy. Ale bohužel i doktor Schröder s těmi svými pokusy. Nevím, co mohu čekat od doktora Mengele, co se tak zajímá o moje sourozence, ta dvojčata. A jsou tu i další doktoři."

„Já vím, máš určitě pravdu. Je to hrůzný systém, co nacisti vybudovali. Naštěstí už jim začíná docházet dech, především na východě. Tam už dostávají na frak. Nějaké informace se sem dostanou, občas se podaří chytit zprávy," podívá se teď tázavě Langbein na svého hostitele.

„Je to ověřené? Prohrávají? Na východě? Na západě?"

„Podle mého si Hitler ukousl příliš velké sousto. To ho nakonec zničí. Minulá zima je v Rusku stála hodně, a od té doby to s nima tam jde z kopce. Jasně, ještě vyhráno není, a nějaký čas bude trvat, než nás Rudá armáda osvobodí."

„Jen aby měla koho osvobodit," povzdechne si Edelstein.

„Však jsme o tom už mluvili. Dane, jsme v tomhle na jedné lodi. Až nastane správná chvíle, tak jim musíme zabránit, aby všechny povraždili, před svým útěkem odsud. Musíme na to být dobře připravení."

„Také to považuji za jedinou naději, jak to tady přežít," ztlumí raději hlas lékař, „Například já, co toho tady už tolik viděl. Když prohrají, a já tomu pevně věřím, nemohou připustit, aby zůstal naživu někdo jako já. Který by proti nim mohl svědčit."

„Každý tady ví, co se tady děje."

„Ale každý to neviděl na vlastní oči. Nebyl u jejich pokusů, nemusel jim asistovat. To je něco jiného. Jako můj bratr Isaac, co je členem sonderkomanda u krematorií."

„Snažíme se navázat užší kontakt i s nimi," mlucí teď tišším hlasem i písař, „Možná bys mohl i ty pomoc. I když přesně nevím jak. Máš pravdu, je potřeba, aby přežilo co nejvíce očitých svědků. Za tohle musí nést zodpovědnost, za tohle je musí soudit celý svět."

„Uvidíme, já …," nedokončí Edelstein, neboť se ozve zaklepání a vzápětí strčí do dveří hlavu jeho mladší bratr.

„Doktor Wirths přišel," hlásí Joseph podle pokynů, který dostal.

Oba mladí muži a také prominentní vězni vstanou, dopijí zbytek kávy, hrnečky pak hostitel schová. Následně oba vykročí vstříc šéflékaři tábora, u něhož má Daniel smíšené pocity. Jistě, Hermann má v mnohém pravdu, ale obává se, že si svého šéfa přeci jen kreslí v moc růžových barvách. Vždyť on je přece jako vrchní lékař zodpovědný za všechny ty strašné experimenty.

Kapitán Eduard Wirths přichází jako vždy řádně upravený a s přívětivým výrazem. Možná se nyní cítí jako vítěz, když se mu podařilo prosadit svoje názory a zbavit se šéfa gestapa v táboře. Ale pravdou je, že k vězeňskému personálu se vždy choval slušně a vlastně od počátku ho chránil před svévolí dalších esesáků. V současné době už nastolil taková pravidla, že v nemocničních blocích jsou páni pouze němečtí lékaři, a jen oni rozhodují o životě a smrti jak svých pacientů, tak vězeňského personálu. Což je opravdu někde pro vězně výhodné, jinde jsou však stejně vystaveni

šikaně a svým způsobem svévolnému zabíjení, když jsou esesáckým lékařem prohlášeni za osoby nehodné dalšího života.

„Pane doktore, provedete vizitu celého oddělení nebo vás zajímají pouze vaši pacienti?“ ptá se Edelstein stísněným hlasem.

„Projdeme celé oddělení, ale jen zběžně. Opravdu se chci podívat na ty pacienty, o kterých mluvíš. Ačkoli slovo moji bych asi nepoužil,“ zachmuří se lehce tvář Eduarda.

„Omlouvám se, pane doktore, špatně jsem se vyjádřil,“ zalekne se Daniel, „Vaši pacienti jsou vlastně všichni a zároveň za každého z nich nese zodpovědnost někdo z vašich podřízených, včetně nás, vězeňských lékařů,“ dodává s těžkým srdcem.

„Tak půjdeme,“ vykročí vpřed Wirths.

Edelstein ho následuje, a inspekce na oddělení nepřítomného doktora Schrödera má opravdu formální charakter. Daniel tuší, proč tady šéflékař je, před krátkým čase projevil osobně zájem na otestování údajného přípravku proti tyfu. Chtěl pokus učinit neprodleně, a protože v tu chvíli zrovna nebyli k dispozici žádní pacienti s touto diagnózou, ti buď zemřeli či byli vyléčeni, nařídil nakazit čtyři židovské vězně ve věku mezi pětadvaceti až třiceti roky, které sem převelel z Birkenau. Dle všeho ten pokus probíhá ve spolupráci s doktorem Vetterem, který zastupuje zájmy některých farmaceutických firem a zabývá se pokusy na lidech.

Výsledek experimentu je neradostný, ti čtyři vězni sem přišli zdraví, byli nakaženi a dva z nich jsou již po smrti. Další dva ji mají na jazyku. Testovaný přípravek jim určitě nepomohl, pokud jim neublížil a rovnou je nezabil. Jak se zdá, doktor Wirths počítal s tím, že ti muži nezemřou a možná má drobné výčitky svědomí. Ačkoli těžko říci, i on určitě považuje židovské vězně za vhodné objekty pro vědecký výzkum, vždyť tak jako tak zde mají zemřít. Proč by teda před svou nevyhnutelnou smrtí nemohli být ještě užiteční pro experiment, kdy se díky testování na nich podaří zachránit životy tisíců německých vojáků, ale i civilistů.

Konečně stanou na ložnici, kde leží dva velmi zubožení muži, jeden, ten kolem třicítky, je již v bezvědomí a nic nevnímá, ten druhý, tak kolem pětadvaceti let, je ještě schopný komunikovat. Ale i jeho stav je neuspokojivý a dle mínění Daniela také zemře. Pokus doktora Wirthse tak bude stát život čtyři vězně, kteří sem dorazili zdraví a odsud je odvezou spolu s ostatními mrtvolami do krematoria.

O stavu pacientů referuje doktor Jodel Czapnik, který má sekci D tohoto oddělení oficiálně na starosti, a který spolu s Edelseinem dohlíží na tento experiment. Jsou teď na ložnici tři doktoři a dva pacienti, z toho jeden už v kómatu.

„Pane doktore, prosím,“ zasténá mladík na lůžku, jeho rysy jsou strhané, jeho pokožka vykazuje klasické příznaky nemoci, tedy vyrážku. Kromě toho má třesavku a není schopný udržet moč.

„Děláme, co můžeme,“ řekne mu Jodel a prstem položeným na ústa naznačuje, aby teď mlčel.

„Dostáváš potřebné léky,“ řekne Wirths a podívá se na nešťastníka na lůžku, ale už těžko může podávané preparáty považovat za účinné. Pak se otočí a vyjde na chodbu. Tam si proti sobě postaví oba vězeňské doktory, „Tak co mi k tomu řeknete?“ položí pro ně dost nelogickou otázku.

„Pane doktore, ten přípravek, co jim je podáván, neprokázal předpokládané účinky,“ odpovídá tichým hlasem Edelstein, „To ale není nic tak neobvyklého, takových případů jsem tady už zažil více, při testování jiných léků. I na jiné nemoci,“ dodává rychle.

„Co ti dva předchozí?“

„Stejný průběh, jen jejich organismus byl méně odolný. Pitevní výsledky jsou zde, pane doktore. Jejich těla jsou ještě ve sklepě, pokud byste je měl zájem shlédnout. Požádal jsem, aby je neodnášeli, dokud k tomu nedáte pokyn.“

„Tady, pane doktore,“ otevírá desky lehce se třesoucí rukou Czapnik.

„Kdo prováděl pitvu?“ mračí se Eduard.

„My dva, pane doktore. Tedy pitvu fyzicky vedl můj kolega, já tam byl jako druhý, jako pozorovatel. Abych potvrdil jeho závěry,“ vysvětluje Daniel, „Stejně tak jsme připraveni učinit v případě těch dalších dvou.“

„Dalších dvou. Ten mladší ještě žije, a vlastně i ten starší.“

„Ano, pane doktore. Ten starší dle mého zemře dnes v noci, a ten druhý ho bude následovat den na to. Jejich stav je velmi vážný.“

„Tohle je tvůj závěr?“

„Ano, pane doktore. Soudím tak podle příznaků těch dvou, co již zemřeli, a také toho třetího, co je již v kómatu. Ten poslední byl z nich nejvíce odolný, ale jinak pitvy prvních dvou neodhalily žádné anomálie. Jen klasické příznaky při této chorobě.“

„Připravíš mi podklady, vše o tom.“

„Ano, pane doktore. Pokud byste si přál být u pitvy těch dvou dalších, uložíme jejich těla do márnice a počkáme s ní.“

„Není třeba,“ zavrtí hlavou Eduard, „Jen mi pak zkompletuj všechny podklady, co se těch čtyř pacientů týká.“

„Ano, pane doktore. Vše budete mít připravené,“ slibuje Edelstein.

Šéflékař už neodpoví a odchází. Naopak oba vězeňští lékaři zůstanou stát, pak se přesunou do místnosti Daniela. Do té doby nepromluví.

„Myslíš si, že si uvědomuje, že naprosto zbytečně zabil čtyři mladé zdravé muže?“ položí Czapnik nepříliš nahlas otázku, nad jejíž odpovědí oba už delší čas přemýšlejí.

„Tak to právě nevím. Zdálo se mi, jako by ho ta jejich smrt vzala. Na druhé straně, vždyť on je zodpovědný za všechny ty pokusy, a vlastně za všechny ty selekce. Tak co jsou pro něj čtyři lidské životy ve srovnání s tisíci, co on a jeho podřízení pošlou na smrt?“ položí jinou otázku Edelstein.

„Zdálo se mi … ale vlastně je nezabil on, ale já,“ sklopí chirurg hlavu.

„To je nesmysl. Nakazit je nařídil von, dodal ty zárodky, a von taky přinesl ty léky, co se ukázaly jako naprosto neúčinný. Kdybys to neudělal ty, musel by to udělat někdo jinej. Za tohle my zodpovědnost neneseme. Naše zodpovědnost je v tom, že volíme spolupráci. Alev o tom jsme už víckrát mluvili.“

„Mluvili. Ale byli naprosto v pořádku, když sem přišli. Dva z nich už jsem pitval, další dva budu co nevidět.“

„My tenhle svět hrůzy nestvořili, Jodeli. My se v něm jen snažíme přežít, a taky zajistit přežití pro naše nejbližší. Naše vina je jen v tom, že jsme si nezvolili vosud vobyčejnejch vězňů, když nám díky naší profesi dali tuhle nabídku.“

„Já vím, ale přesto …,“ zavrtí hlavou Czapnik, „Navíc stačilo jen chvíli počkat, už tu jsou další s tyfem. Vůbec nemusel nařizovat ty čtyři nakazit.“

„S tím se musí vyrovnat von, a podle mého se s tím srovná velmi snadno. Znám ty jejich teorie, vo nutnosti vobětí, aby zachránili spousty jinejch. Tak si to nakonec vospravedlní, pokud se v něm vůbec kdy vobjeví záblesk svědomí.“

„Co mám teď dělat?“

„S těmi dvěma? Tam se už nic dělat nedá, dokonči podání léků podle toho jeho rozpisu. A nezapomeň, dneska v noci, čekají nás ty dvě voperace. Až tady bude klid a esesáci vodtáhnou. Jeden z těch vězňů je po výprasku, druhému se podebralo zranění, ale bojí se jít na vošetřovnu. Tak to uděláme tajně. Večer je sem přijmeme, ráno zase zmizí. S jejich blokovým je to domluvený,“ připomíná Daniel, občas takto vypomohou, a pokud ví, podobně si počíná i doktor Dering na svém bloku a i další chirurgové. Léčí tady i neoficiálně, neboť stále hrozí nebezpečí, že by mohl být hospitalizovaný vězeň selektován.

„S tím počítám. Budeš mi asistovat?“

„Budu. Sice to asi nebudeš potřebovat, jak tě znám, ale pomůžu ti. Na noc je strčíme k těm dvěma, co nejdál vod nich, aby se nenakazili. A ráno musej zmizet, ale to je domluvený. Jo a ještě proveď revize těch drenů, na tý sekci C.“

Czapnik odejde a Edelstein se posadí k hromadě papírů. Té administrativy přibývá, on už vlastně skoro neléčí, jen píše a píše. Bohužel dost často ne dvakrát příjemné závěry. Jak k testovaným lékům, tak k pokusným subjektům.

Ani neví, jak dlouho se věnuje byrokracii, když se ozve zaklepání a do místnosti vstoupí řidič doktora Schrödera, dvacetiletý Kurt Neuberg. Tentokráte vleče jen jednu kabelu, co zaplnili se svým šéfem během dnešní vyjížďky. Do večerního apelu zbývá tak hodina.

„Dáte si kávu a cigaretu?“ zeptá se Daniel, dnes má osobní zájem, aby mladý nácek chvíli zůstal, chce ho požádat o jednu laskavost.

„Proč ne,“ přikývne k jeho radosti tázaný. Rozhostí se ticho, které setrvá až do doby, než je káva připravená, pak se k ní oba posadí a zapálí si.

„Je to plné léků?“ zeptá se Edelstein.

„Ne tak docela. Je tam zamíchaný i proviant, nějaký cigára. Taky si tam pan SS-Hauptsturmführer přidal dvě flašky. Prý se mu tady už zásoby ztenčujou.“

„Já mu z nich neupíjím, pokud mě on nedonutí,“ odvětí lékař, „Co vy? Je to lepší?“

„Snad. Snad jsem se trochu uklidnil. Ačkoli to vyšetřování … všichni z toho byli dost na nervy. Naštěstí u mě nic nenašli, takže mě dál nevotravovali.“

„Taky vás prohledávali?“

„Prohledávali … Vosobní prohlídku nedělali, ale svou skříňku jsem jim ukázat musel, koukli se i do auta. Vobojí ale bylo čistý, tak mě už dál neřešili. Snad už to skončilo, když máme novýho velitele.“

„Máte pořád ty nepříjemné sny?“

„Je to trochu lepší, i když někdy …“

„Omlouvám se, nechci vyzvídat. Já jen, jak jste mě před časem požádal …“

„To je v pořádku, pane doktore. Jsem rád, že jste se mě tehdy ujal. Byl jsem na tom tehdy dost špatně. Možná i kvůli otci, nevím. Teď už je to lepší.“

„Tak to rád jako lékař slyším. Máte ještě ty prášky na spaní?“

„Jo, pár jich ještě mám. Radši to moc neberu, jen někdy, ale v poslední době už moc ne.“

„Taky správné řešení. Na léky se dá vypěstovat závislost, proto je lepší je vysadit nebo vůbec nepoužívat, pokud to není nutné,“ napije se Daniel kávy, potáhne z cigarety, dodává si odvahy, než položí následnou otázku, „Pane, chci se zeptat, mohl bych vás o něco požádat?“

„Požádat? Jsem vaším dlužníkem, pane doktore,“ zatváří se řidič poněkud nejistě.

„Ne, ne, rozhodně nejste žádným dlužníkem. To spíš já, když mě tady zásobujete,“ řekne rychle Edelstein, „Kdyby to mělo činit problémy, ta moje prosba, klidně řekněte ne. Nevím, jak to teď chodí …“

„Oč jde, pane doktore?“ netváří se Neuberg právě dvakrát nadšeně.

„Jde o moje dva sourozence, o dvojčata. Oba jsou ve vedlejším táboře, v Birkenau, v sektoru bé dva dé. Starají se tam o jiná dvojčata, mladší dvojčata, než jsou oni. Ačkoli jim je jen čtrnáct, doktor Mengele z nich udělal písaře a vedoucího bloku. Jenže nevím, jak k nim dostat nějaký proviant.“

„Chcete, abych já …,“ zatváří se nešťastně Kurt, „Nevím, jak to ale udělat. Běžně tam nechodím, nevím, jaká záminka … taky nevím, jak je hledat …“

„Pak na mou prosbu zapomeňte,“ řekne Daniel, ale nedokáže zcela skrýt své zklamání.

„Neřekl jsem, že vám nechci pomoc. Jen uvažuju, jak to zavonačit.“

„Nechci vás přivést do problémů.“

„Já vám zase nechci pomoc vodmítnout," tvrdí řidič, ačkoli výraz jeho tváře tomu moc neodpovídá, „Není problém něco koupit, vo to se můžu postarat. Ale jak jim to tam dopravit? Nemám tam služby, nechodím tam ani tam nejezdím. Jen když tam náhodou jede doktor Schröder, nebo když auto využije s jeho svolením nějaký jeho kolega. Ale pak spíše jedeme do sektoru bé dva ef, co je tam ta nemocnice."

„Asi to takto nepůjde, máte pravdu."

„Možná, kdybyste se domluvil s doktorem Schröderem. Mohl by mě tam poslat, nebo tam zajet, nevím," říká s velkými rozpaky Neuberg, „Nemohu jen tak požádat nějakého svého kolegu. Jedině, kdybych řekl, že jsem dostal zaplaceno, a dal mu taky něco," přemýšlí nahlas.

„Promiňte, pane, byl to hloupý nápad," zavrtí hlavou Daniel, „Naštěstí jim tam dává doktor Mengele vyšší dávky. Ale sám víte, že i ty nejsou právě dostatečné. Tak jsem přemýšlel, jak jim přilepšit. Ale teď, po tom vyšetřování … Taky vy sám si musíte dávat pozor, abyste neupadl do podezření, že máte s námi soucit. To by pro vás mohlo být nebezpečné."

„Vy i za týhle situace myslíte na mě?" zarazí se Kurt, „Přitom tam ty dvojčata asi hladoví. Pane doktore, něco určitě vymyslíme, jak jim tam něco dostat. Promyslím to."

„Nedělejte nic, co by vás ohrožovalo. Máte pravdu, měl bych spíš promluvit s doktorem Schröderem, ten by mohl něco vymyslet, snad."

„Tak já něco seženu, něco koupím …"

„Já ale nemám nic u sebe, myslím nic cenného …"

„Ale doktore, peníze jsou to poslední, co by mi dělalo problém. Dostávám jich dost vod otce, pak taky další vod doktora Schrödera. To mi nikdo nemůže vytknout, všichni věděj, že můj otec je bohatej. Takže když budu mít u sebe víc peněz, není to podezřelý. Není pro mě problém něco koupit. Připravím to, a pak nějak vymyslíme, jak to k nim dostat. Třeba najdeme způsob, jak to zařídit trvale, abysme je mohli zásobovat častějš. Aby tam netrpěli hlady."

„Jste velmi laskavý," dostává se teď do rozpaků lékař, zaskočilo ho, jak aktivně najednou voják k jeho prosbě přistupuje.

„Zase tak velká laskavost to není. Kolik že jim je?"

„Čtrnáct let."

„Čtrnáct let. V tom hrozným prostředí."

„Naštěstí mají určitou ochranu, od doktora Mengeleho," zachvěje se při svých slovech Edelstein, neboť ta ochrana je jen proto, že si je zmíněný německý doktor zařadil na listinu svých pokusných subjektů.

„Vím, bavili jsme se vo tom, máte strach, co z toho vzejde. Rozumím vám. Snad jim moc neublíží, při tom zkoumání."

„Slíbil to, doktoru Schröderovi. Ale kdyby zeslábli, onemocněli, pak …"

„Chápu. Pane doktore, slibuju, nevykašlu se na to. Udělám zásoby, a pak vymyslíme způsob, jak to k nim dostaneme."

„Děkuji vám, pane," podívá se vděčně Daniel.

„Jak už jsem řekl, budu rád, když vám aspoň trošku pomůžu. Možná se pak budu cejtit líp. Taky budu moct uvíst aspoň nějakej dobrej skutek, až předstoupím před Boha."

„Jste ještě mladý, na takové myšlenky máte dost času."

„Je válka, pane doktore. Ne všechno asi vychází, jak by si führer přál. Nakonec i já skončím v boji se skutečným nepřítelem, co bude mít zbraně. Je dost pravděpodobný, že ani já se konce týhle hrozný války nedožiju. Pak se budou vážit moje skutky, a za to, co se dělo tady … za tohle půjdeme všichni, všichni co jsme tady, půjdeme všichni rovnou do pekla."

Tahle slova Edelstein raději nekomentuje, pro mnohé zdejší esesáky mu i peklo přijde málo. Za všechno to utrpení, co tady způsobili a bohužel ještě způsobí. Nakonec i ten vojáček, co mu chce tak vehementně pomáhat, je členem jednotek SS, chlouby svého führera. A má pravdu,

až začnou prohrávat, jak alespoň doufá, tak dojde i na něj. Moc by si přál, aby všichni ti náckové odsud museli stanout tváří v tvář skutečným vojákům, a ne jen válčit proti bezbranným civilistům, ženám, dětem, starým lidem. Pak by si už nebyli tak jistí, pak by je ta hra na Bohy rychle přešla. Kéž by se té chvíle dožil, a spolu s ním jeho Helene a jeho sourozenci. Té chvíle, až s nimi začnou účtovat.

ČEKÁ NÁS DOST PRÁCE

Isaac Edelstein pohlédne na dvůr krematoria s označením dva. Je neděle dvanáctého prosince a ty svině jim židovské svátky pesach zpestřili velkou selekcí v táboře žen. Podle informací, které dostal, jich sem přivezou tak tisícovku. Aby tady ty chuděry zemřely. Už z nich skoro vysáli život, tou dřinou a nedostatečnou stravou, dneska zahubí ten zbytek, co v nich ještě zůstal. Vraždění těch vyzáblých žen ho dostává snad úplně ze všeho nejvíc. Nebude to poprvé a určitě ne ani naposledy, kdy bude muset asistovat jejich plynování.

Když přijedou nové transporty, také v nich jsou ženy, a bohužel i děti. Ale ty ženy mnohdy až do poslední chvíle nic netuší, trápí se tady několik minut, než se udusí. U vězeňkyň vybraných k likvidaci je to jiné. Ty ženy tady dřely měsíce, bojovaly zoufale o své přežití. Vytrpěly si neskutečné příkoří, tresty, hlad, vyčerpání, a nakonec stejně skončí v té strašné komoře. Vší tou hrůzou si prošly jen proto, aby nakonec stejně zemřely. Jim také nelze nic namluvit, oni dobře vědí, proč je sem přivezli. Proč tady jsou. Je jim jasné, že dneska musí umřít. Některé jsou tak vysílené, že ani neprotestují, další pak mlátí a polomrtvé je zaženou do místnosti smrti. Bez nejmenšího soucitu s těmi zuboženými bytostmi.

Až akce skončí, mají se postarat, aby co nejdříve zmizely. Neví přesně, kolik jich selektovaly, ale do tohoto krematoria jich má dnes navečer přijít tisícovka. Tisícovka kostlivců, potažených kůží, nemocných, zničených, zoufalých. Pak mají co nejdříve zmizet, protože přijedou další transporty. Jak naznačil Voss, tak sem teď svážejí a ještě budou svážet Židy z Belgie, Holandska, Fracie a také z Itálie. Projdou klasickou selekcí a ti nepotřební skončí zde či v tom krematoriu naproti. Konec třiačtyřicátého roku bude také koncem života pro tisíce z nich. Do toho ta strašná selekce v ženském táboře.

Od té nešťastné akce, kdy se ta statečná dívka zmocnila pistole SS-Oberscharführera Josefa Schillinga, a vpálila mu kulky do břicha, uplynul více než měsíc a půl. Pozůstatky po střelbě v šatně už nejsou poznat, už je zase v bezvadném stavu. Ne tak Schilling, ten na zranění zemřel, a Isaac ho rozhodně nelituje. To ten druhý, co koupil kulku do nohy, SS-Unterscharführer Wilhelm Emmerich, tak ten své zranění přežil, ale prý vůbec nemůže ohýbat nohu. Asi je nadosmrti zmrzačený. Dobře mu tak.

Díkybohu jejich komando nechali být, asi díky rozhodnutí Hösse. Vlastně to byl jeho dobrý počin, a krátce na to ho odvolali. Asi na základě vyšetřování té korupce, se kterou stejně nic moc neudělali, už zase kvete. Už zase shromažďují cennosti, co neodevzdají, část z nich si nechají pro sebe a část putuje do kapes Vossovi, a asi i dalším náckům. Čert aby je vzal všechny.

„Už jedou?“ vykoukne ze dveří pětadvacetiletý Lejzor Davidovitz, předák skupiny, která se stará o přepravu mrtvol k pecím, ale také o pomoc při svlékání obětí. Jeho výraz je podobně nešťastný jako unterkapa.

„Ještě ne, ale už je tma, tak je asi brzo přivezou,“ vyfoukne kouř Edelstein, „Bude to zase strašný. Co si už tady prožily, a nakonec je strčí tam …“

„Už aby to bylo za náma. Aby už měly klid, a my taky,“ vysloví své vroucné přání Davidovitz.

„Spíš aby už bylo tak vo třicet hodin víc, to už z nich bude jen popel. Ale pak přijdou další, budou další transporty, ještě do konce roku, jak jsem slyšel. Ze západu, tak aspoň snad budou něco mít. Na doplnění našich zásob."

„Jediný snad dobrý na týhle zkurvený práci jsou dvě věci," zamyslí se předák, „Že se tu vobčas pořádně nažereme a taky, že je tady teplo. Na rozdíl vod tý zkurvený zimy, co je všude kolem."

„Voba jsme už přece jednu zažili," pokrčí rameny Isaac, „Do prdele, už jedou," pohlédne na reflektory náklaďáků, co se k nim blíží, „Zavolej sem celý komando, možná jich půlka zase nedokáže ani chodit a budete je tam muset vodnosit."

„Už teď je mi z toho špatně, jen na to pomyslím," odvětí Lejzor, ale pak jde rychle naplnit příkaz. Jsou u dveří, kterými se dá jít jak k pecím, tak i do suterénu. Je otázkou, jaký vchod budou chtít náckové použít, možná dokonce oba.

Náklaďáky již vjíždějí na nádvoří, už je vidět na korby, na kterých se tísní desítky zubožených žen. Teď ke všemu i ztuhlých a promrzlých. Sice je vezou jen kousek, ženský tábor je od krematorií dva a tři co by kamenem dohodil, ale ony jsou již na té korbě nahé. Je to hnus, jak se k těm ubožačkám chovají, a vygradují to tím, když je začnou z korby sklápět. Na velkou hromadu padají všechny, ty co ještě vnímají, ty polomrtvé i ty v úplném bezvědomí. Možná některé i mrtvé, to nikdo zkoumat nebude, naházou je do té komory všechny. Za krátký čas budou bez života do jedné.

Ozývá se zoufalý pláč i bolestné sténání, ty ženy jsou nejen nahé, ale také mnohé hrozně vyhublé, či těžce nemocné. Proto jsou tady, už pro nácky ztratily jakoukoli cenu. Nenechali je v klidu zemřít, ale rozhodli se je odstranit, aby nezabíraly místo v táboře, v nemocnicích. Vystřídají je brzy ženy z nových transportů, co už přijely a co ještě přijedou. Začas i je tady přivítají. V podobném žalostném stavu. Ten koloběh života a smrti tady je neúprosný.

Řev esesáků, štěkot psů, to vše tlumí jakýkoli odpor. Ty ženy jsou hrozně vysílené, zesláblé, na umření. Jejich odpor není velký, a když se některá o jeho náznak pokusí, buď ji srazí holemi, nebo na ni poštvou psa. Isaac pohání řevem i mácháním obušku své muže, a tentokráte chce, aby byli co možná nejrychlejší. Pokud ty ženy odvedou či odnesou do plynové komory, alespoň už je nebudou náckové bít, či do nich nebudou ti zuřiví čoklové kousat.

Kousek od něho se ozve zoufalý výkřik, jedno psisko vyrvalo asi pětadvacetileté ženě zbytky masa ze stehna, už dost vyhublého. Ta teď řičí bolestí, a z rány jí prýští krev. Edelstein k ní rychle přiskočí, chytne ji a vleče směrem ke dveřím do budovy, pryč z dosahu zubů toho zuřivého hafana. Ona pak za sebou zanechává krvavou stopu. Kéž by té krve ztratila rychle co nejvíce a upadla do bezvědomí, pak by její konec nebyl tak trýznivý. Bohužel je pořád při vědomí, když ji táhne skrz dveře plynové komory. Z ní se ozývá zoufalý křik už přivedených žen, berou napřed ty, co se potácejí po dvoře, až pak dojde na ty, co se na nohy vůbec nepostaví.

Složí krvácející nešťastnici na zem, ona se ho drží jak klíště, nechce se pustit jeho rukávu. Chápe ji, když ji tu nechá, tak už jí není pomoci. Ale to jí není stejně. Snaží se co nejjemněji uvolnit její prsty, aby mohl odejít. Ona něco žvatlá, nesrozumitelně, slova splývají se sténáním, musí hodně trpět. Kruci, kdyby ta krev tekla víc a ona už omdlela. Pak by pro ni nastal klid, z bezvědomí by plynule přešla do smrti.

Konečně se vymaní a rychle míří ven, míjí další členy sonderkomanda, za nimi ženou esesáci skupinu žen, pohánějí je křikem a bitím, ty chuděry nemají jiné cesty jak uniknout trýznění, než se co nejrychleji dostat do plynové komory. Tento směr je jediný volný.

Náklaďáky zmizely, jistě jedou pro druhou várku, musí se otočit dvakrát, pokud sem má přijít tisícovka žen. Ty z první skupiny budou mezitím čekat na smrt, zbité, zoufalé. Jak moc by jim přál, aby i ony omdlely, jako ta hromada vyhublých těl na dvoře, co už ani ženy příliš nepřipomínají. Pokud se jim ale nepodívá do očí, takový pohled je hrozný a jemu se vždy zastavuje

srdce. Co bolesti v těch žalujících očích vidí. Kolik trýzně se do nich vepsalo, za ty měsíce pobytu tady.

Snaží se zase vypnout mozek. Ještě než stačí uklidit na dvoře, což znamená odnosit vyklopené ženy v bezvědomí do plynové komory, přijíždí náklaďáky podruhé a vše se znovu opakuje. Členové sonderkomanda jsou také už na pokraji svých psychických sil, pohledy těch žen, jejich zoufalé prosby, jejich nářek, to je bolí daleko víc, než občaná rána esesáka, kterou se je snaží přimět k usilovnější činnosti.

Jak strašně je vězňům, když jsou obviňováni z podílu na vraždě, od některých z obětí. Některé ženy v nich vidí stejné vrahy jako v náccích, možná i horší, neboť jsou z jejich národa. Zaprodanci. Ale nikdo ze členů sonderkomanda se na ně nezlobí, mají právo jim nadávat a spílat. Kdo by taky měl srdce třeba i hrubě odpovědět, když ví, že ta zoufalá dívka, co mu něco z posledních sil vyčítá, už za krátkou dobu bude marně lapat po dechu, bude se dusit ve smrtelných křečích.

Ale jsou tu i ženy, které projevují vděčnost, když jim pomáhají, chovají se k nim slušně, na rozdíl od nácků. Ony vidí ve tvářích a očích členů sonderkomanda zoufalství, někdy i slzy. Pro ty muže je strašné být s oběťmi v tak těsném kontaktu, dotýkat se jich, držet je, vést je či nést na smrt. Dokonce některé vězeňkyně i poděkují, když je vedou či snášejí po schodech do suterénu. Což pro silné mladé muže není problém, většina těch chuděr je jak věchýtek, váží sotva pár desítek kilo.

Konečně jsou všechny uvnitř, stojící, ležící, při vědomí i v bezvědomí. Už se zavírají dveře, teď bude následovat několikaminutový poslední zápas, zoufalý křik, a pak vše ztichne. Dneska se nebudou třídit žádné věci, pouze se bude muset uklidit dvůr a schodiště, od krve a exkrementů. Pak už nastane jen pálení těl, respektive vytahování mrtvol, jejich přeprava a kremace.

Edelstein vyjde na dvůr, opře se o zeď a zapálí si cigaretu. Stojí hodně bokem, pořád jsou tady ještě náckové, i jejich doktor, co tady má dneska službu. Poznává ho, je to ten, co je tady přivítal, co napřed část jejich rodiny poslal na smrt, aby si pak vybral Dana za svého asistenta a tím zachránil dalších pět z téže rodiny před rychlou smrtí. Bez toho by určitě nežil ani on, bez dohody Dana s Poláky by ho Mietko umlátil. Dřív, než se tak nějak skamarádili.

Je to tady všechno zvrácené. Má být vděčný náckovi, co zabil matku, babičku a dva nejmenší sourozence jedním pohybem ruky, když si potom k sobě vytáhl Daniela, který je naštěstí lékař? Má ho nenávidět stejně, jako nenávidí všechny esesáky? Nebo o tom nemá vůbec přemýšlet? Poslední možnost považuje za jednoznačně nejlepší.

„Chci, aby co nejrychlejc zmizely," uslyší hlas vedle sebe, škubne sebou, zamyslel se a přehlédl velitele krematorií. Ten je mu naštěstí nakloněný a on je vězeňský funkcionář, běžný vězeň by za takové provinění mohl dostat pořádný výprask.

„Já vím, pane SS-Oberscharführere," odpovídá Isaac pokorně, nehlásí se, ani neschovává cigaretu.

„Už zejtra večer bude další transport, tak musí bejt všechno nachystaný. Uklizený. Taky nezapomeňte začít včas s vytápěním. "

„Bude vše uklizené a připravené, pane SS-Oberscharführere," slibuje s těžkým srdcem Edelstein, tak už hned zítra večer přijdou další, „Pokud nestihneme všechna těla spálit, nanosíme je do márnice. Večer bude suterén připravený. I s potřebnou teplotou."

„Chci tě ještě něčím pověřit," vyfoukne kouř i Peter Voss, „Jak jsme mluvili vo tý příčce, vo tom předělení tý komory, tady a v tom protějším krematoriu."

„Ano, vzpomínám si. Pro plynování menších transportů, aby se neplýtvalo plynem, nebo se nemuseli střílet, v té márnici," hovoří unterkapo lhostejným hlasem, jako by se nebavil o hrůzném vražedném procesu, ale o počasí.

„Přesně tak. Chtěli jsme to udělat už teď, ale uděláme to, až se vyřeší ty transporty, na přelomu roku. Chci, abys dohlídnul po vodborný stránce na tu přestavbu."

„Pane SS-Oberscharführere, rád váš příkaz naplním, ale ta firma, co to bude dělat, tak tady jistě bude mít větší odborníky. Jsem sice technik, ale nejsem ryzí stavař."

„To vím. Ale copak nedohlížíš na budování tý pitevny?" podívá se tázavě nácek.

„To ano, pane SS-Oberscharführere. Především hlídám detaily, aby byly přesně naplněné představy pana doktora, pana SS-Hauptsturmführera Mengele."

„Vo to právě jde. Už toho tady posrali dost, ty vodborníci," mračí se Voss, „Nejdřív popraskaly komíny tady, pak se posrala ta čtyřka, a pořád je v prdeli. Půlka pecí v pětce je taky na hovno. Nechci, aby až tam nějaký zaženeme, tak až se do tý příčky vopřou, aby to všechno spadlo."

„Pokusím se na tu přestavbu dohlédnout. Aby nic nepodcenili, vybudovali to dostatečně pevné. Nešidili beton, například."

„Vidím, že si rozumíme," zatváří se spokojeně Peter, „Zařídím ti propustku, budeš moct volně chodit mezi dvojkou a trojkou. Bude se to dělat i tam. Jim řeknu, že s tebou mají spolupracovat."

„Jak si přejete, pane SS-Oberscharführere," tváří se Edelstein pořád stejně. Sice se za stavaře nepovažuje, ale důvěra nácka ho těší. Zvyšuje tak jeho cenu, a tím pádem i důvod, proč ho nechat co nejdéle žít. Jen aby to ti stavaři nezkurvili, pak by to mohli dávat za vinu i jemu, „Mám jen ještě jeden dotaz, pane SS-Oberscharführere, oni vědí, k čemu ty místnosti slouží?"

„Ty dělníci snad ne … i když … Ten jejich vedoucí bude zasvěcenej, ten stavbyvedoucí. S tím můžeš mluvit votevřeně. Navopak, s těma dělníkama … ale to znáš, ne?"

„Ano, pane SS-Oberscharführere. Ani s těmi, co staví tu pitevnu, ani s nimi nemluvím o tom, co se tady děje."

„Až bude čas, tak to probereme podrobnějš. Teď nás čeká dost práce, do konce roku," hodí Peter nedopalek na zem, típne ho. Pak bez dalšího odchází za svými soukmenovci.

Edelstein také dokouří, moc dobře ví, co v podání velitele krematorií znamená slovo práce. Jen synonymum pro bezostyšné vraždění těch nejslabších, nemocných, příliš starých či naopak příliš mladých. Pozvedne zrak, esesáci se už pakují, ten doktor Schröder se byl podívat dole, aby naplnil svou povinnost a zkonstatoval smrt tisícovky žen. Teď už také mizí, jako většina nácků, co byla zvláštní akci přítomná. Asi půjdou na večeři, při ní mohou slavit svůj úspěch, zabití tisícovky bezmocných a zubožených žen. Svoje slavné vítězství, v této brutální totální válce bez zábran.

Za chvíli otevřou tu komoru, z níž už odsávají plyn. Musí zkontrolovat připravenost pohřebního komanda, a taky, zda už se vzpamatovala četa Lejzora. Ale jde jen o formalitu, každý přesně ví, co musí udělat. Kolik tisíců a tisíců těl už tady přemístili, vytěžili a spálili. Dnes ani nebudou oběti stříhat, jen jim zkontrolují ústní dutiny, zda některá z těch nebožaček nemá zlatý zub, můstek. Budou ale hůř hořet, neboť na nich opravdu téměř žádný tuk nezůstal. Sice jich mohou přiložit víc, ale proces spalování bude horší.

Na chodbě před pecemi se sejde s Lejzorem i Szmulem, víceméně jen zopakuje to, co oni dobře znají. Jen s tím, že dnes budou ta těla vynášet i do márnice, aby nejpozději dopoledne byl celý suterén prázdný a uklizený. Bude nutné z plynové komory odstranit krev, výkaly, zvratky, a pak vše připravit na další oběti. Šatna je dnes netknutá, tím část práce ubylo.

Uplyne asi hodina, kápo Morawa je zalezlý na půdě a chlastá, několik esesáků pak ve své kukani, a taky tam chlastají. Dneska ani nic moc nekontrolují, těla žen už jsou vytěžená, na nich moc cenností nebude, maximálně nějaký ten zlatý zub. Nebo možná prsten, náušnici, co si nějakým záhadným způsobem dokázaly uchránit. Ale na to vidí skrz okno.

Isaac se chystá za Mietkem, chce si dát panáka, práci zvládnou řídit předáci. Pak se s nimi vystřídá, aby si taky mohli na chvíli lehnout. Už stanovil směny, zase je tady nechají, nebudou je odvádět do tábora. Někdy to tak dělají, že se střídá noční a denní směna, někdy jsou tady spolu a mohou se vyspat na půdě. Vzhledem k tomu, že zítra má být další zvláštní akce a oni chtějí mít co

nejdříve uklizeno, rozuměj spálena všechna těla, zůstanou všichni příslušníci sonderkomanda pohromadě zde.

Edelstein sejde do přízemí a hledá Davidovitze, najde ho v šatně, kde mluví s jedním mladým podřízeným, který se evidentně zhroutil. Sedí tam, celý skleslý, chvěje se, a jen zírá nepřítomně před sebe.

„Co se děje?“ zeptá se Isaac.

„Právě jsme vytáhli jeho sestru,“ odvětí Lejzor.

„Omlouvám se, pane,“ hlesne osmnáctiletý Haim Kamzon, chystá se povstat, když přichází unterkapo.

Haim Kamzon

„Není proč se omlouvat,“ zavrtí hlavou Edelstein, „Skoro každej z nás si tím prošel, nebo někdy projde,“ zachvěje se, pořád tady má čtyři sourozence, strašně nerad by je tady někdy viděl.

„Byla tak vyhublá … a já jsem pořád silnej … měl jsem to bejt radši já …“

„Haime, někam se zašij, ať tě tady nikdo nevidí, kdyby sem náhodou někdo z nich přišel. Tohle spraví jen čas,“ říká Isaac mírným hlasem. Tohle bohužel už zná, ten mladík není první a bohužel ani poslední, kdo musel vytáhnout nebo spálit svého blízkého. Vždyť i on zastrčil do pece tělo bratra Davida, ještě v tom starém krematoriu. Chápe, jak se jeho podřízený cítí.

„Děkuji, pane,“ hledí Kamzon do země.

Unterkapo ho nechá být, shlédne chvíli trýznivý proces vytahování mrtvých žen z plynové komory a jejich nakládání do elektrického výtahu. Vyjde po schodech a spatří, jak část z nákladu odnášejí rovnou do prostor pecí, kde jim prohlédnou zubní dutinu, smyjou z nich všechen ten hnus a připraví je před jednotlivé pece. Pak nakoukne do márnice, kam rovnají další vychrtlá těla, aby byla plynová komora co nejdříve vyklizená a oni mohli začít s její očistou. Chápou i bez řvaní a bití, že je potřeba dobře naplnit příkazy, pak mají sami větší klid. I když se někdy objeví zmetek, co je stejně zbije nebo ztýrá, jen pro svou špatnou náladu, pro své potěšení. Ale proč jim dávat zbytečně důvod.

„Tohle jsem potřeboval,“ konstatuje Isaac, když si dá pořádného loka kořalky, k tomu si zapálí cigaretu. Sedí teď vedle Morawy, co už tady nějaký čas nasává.

„Dole je klid?“ zeptá se kápo.

„Jo. Všechno jde, jak má, a oni jsou zalezlí v té svojí místnosti. Jak jsem zahlédl, hrají tam karty a popíjejí. Tak snad nebudou dělat problémy.“

„Bude to do rána hotový?“

„Do rána nebude v suterénu ani jediná mrtvola, za to ručím. Všechny budou nahoře, buď u pecí nebo v té márnici. Velitel nebude mít důvod se zlobit.“

„Tak jo,“ řekne Mietko unylým hlasem a podá svému zástupci láhev, aby se mohl znovu napít.

Edelstein nelhal, ještě než se rozední, je suterén prost jakéhokoli těla. Vybraní vězni začínají s úklidem, je nutné vymýt plynovou komoru, odstranit všechny stříkance krve, exkrementy, zvratky, prostě vše, co tradičně proces plynování doprovází. Další skupina poklízí dvůr, za denního světla je lépe vidět zaschlá krev, ale i zbytky kůže, vyzvané z nohou žen některým ze psů. Vše se musí poklidit, nádvoří je prosté sněhu, jeho udržování také patří do povinností sonderkomanda.

Objevuje se parta dělníků, co nastupuje na dokončovací práce v pitevně a přilehlé laboratoři. Práce se blíží k finiši a již brzo tady bude moci zahájit německý lékař svou činnost. Tedy řezat do mrtvol, předtím než ty skončí ve spalovacích pecích. Ale na samotných pitvách nevidí Isaac nic

tak odpudivého, pitevny jsou přece součástí každé nemocnice, v nich se snaží například určit, na co pacient ve skutečnosti zemřel. Nebo se na mrtvých tělech učí i noví doktoři.

Edelstein se snaží dohlédnout, aby při příchodu dělníků byly dveře k pecím i do márnice zavřené. Ti civilní zaměstnanci jistě tuší, že jsou v krematoriu, ale tuší také, že o patro níž je plynová komora, kde se mrtvoly vyrábějí? Těžko říci, něco tak mohutného a obludného přece úplně utajit nelze. Zeptat se jich však nemůže.

Pitevna a přilehlá laboratoř se již blíží ke svému dokončení. Isaac neví přesně, jak vypadá moderní patologické pracoviště, ale tohle mu přijde vážně dost luxusní. Pitevna má dvě velká okna, ale i velmi dobré umělé osvětlení. Podlahu tvoří červený beton, ve středu místnosti je vybudovaný na betonovém základě pitevní stůl, z leštěného mramoru, s několika odvodňovacími kanálky, kterými může odtékat voda při umývání těla, ale i třeba krev či jiné tělní tekutiny. Na okraji stolu je umývadlo s niklovými kohoutky. U zdi jsou pak přidělány tři porcelánové dřezy.

Vlastně tady jsou již skoro hotovi, ještě mají natřít zdi světle zelenou barvou, stejně tak jako plechy, kterými se dají zakrýt zamřížovaná okna. Buď aby dovnitř nikdo ze dvora neviděl, nebo sem nepřilétávaly mouchy, komáři a jiná havěť. Těžko říci, k čemu má tato plechová zelená okenice hlavně sloužit. Umělé osvětlení je však velmi intenzivní, což je pro práci chirurga na mrtvole asi potřebné.

Ještě zbývá dokončit druhou místnost, která má dle všeho sloužit jako laboratoř. Asi na testování vzorků získaných pitvou. Ještě sem musí nastěhovat nábytek, do středu místnosti přijde velký stůl, na měm mají být minimálně tři mikroskopy, kolem něj židle, vlastně podle požadavků skoro pohodlná křesla. Do jednoho rohu má přijít skříň, do které se má ukládat potřebný materiál pro patology, do druhého rohu přijde umístit knihovna, tu si asi potřebnou literaturou zaplní pak sám Mengele. Jinak i zde je potřeba ještě dokončit malbu stěn a po navezení nábytku může být pracoviště předáno.

Stavbyvedoucí již Isaaca zná, proto se s ním pozdraví a dá do řeči. Společně kontrolují výkresy a všechny požadavky doktora Mengeleho, ty se zdají být naplněné, až na ten nátěr stěn a nábytek. I ten mu zařídí, už jsou domluveni se subdodavatelem.

„O úklid se postaráte, po tom malování?“ táže se civilista.

„Jistě, pane, až tady skončíte, vše bezvadně uklidíme. Bude se to tady jen blýskat,“ slibuje Edelstein.

„Vypadá to dobře, ne?“ je asi hrdý na svou práci stavbyvedoucí.

„Z mého pohledu určitě. Bude ještě záležet, zda bude mít stejný názor i zadavatel zakázky,“ pokrčí rameny unterkapo.

O tom má možnost se přesvědčit asi o dvě hodiny později, když mu přiběhne jeden vězeň sdělit, že dorazil doktor Mengele. Isaac se rychle přemisťuje na dvůr, s esesákem se málem srazí ve dveřích. Rychle snímá baret a hlásí se svým číslem. Nácek jen kývne, nic neřekne a vykročí směrem k pitevně, následován vězněm.

Vůbec nic neříká, jen si vše prohlíží, velmi pozorně, jako by snad hledal i tu nejdrobnější chybičku. Zvláště pozorně zkoumá kamenný pitevní stůl, nechá si rozsvítit všechna světla, odzkoušet vodní kohoutky. To už ho sleduje i stavbyvedoucí, zatímco jeho podřízení provádějí nátěr zdí. Je zde poměrně teplo, přivádí ho sem zvláštním rozvodem od pecí, ale dá se regulovat, je otázkou, jaká je vhodná teplota pro pitevnu.

Kapitán se stále beze slov přesouvá do vedlejší místnosti, civilista a vězeň se jen na sebe podívají, pak oba pokrčí rameny. Jsou přesvědčeni, že odvedli dobrou práci, ale klíčové bude stanovisko elegána, co jim ji zadal.

„Kdy dovezou ten nábytek?“ zeptá se po delší době Josef.

„Během pár dní, pane SS-Hauptsturmführere,“ odpovídá rychle stavbyvedoucí, „Do týdne bude z naší strany vše hotové. Pak můžete začít pracoviště plně využívat.“

Mengele nic neřekne, má se k odchodu, ale s sebou si bere i vězeňského funkcionáře. Ten za ním kráčí až na dvůr, nemá dobrý pocit z toho nácka, co tvrdí, že zná celou jeho rodinu. Respektive zbytek, co tady ještě nestačili zavraždit.

„Chci, aby ses ty osobně staral o ty prostory," říká teď lékař odměřeně, „To znamená zajistit úklid, pořádek. Vše, co ti nařídím."

„Rozumím, pane SS-Hauptsturmführere. Smím se na něco zeptat, pane SS-Hauptsturmführere?"

„Tak se ptej," řekne Josef tónem, jako by právě hmyzu prokazoval velkou laskavost. Alespoň tak se Isaac cítí.

„Musím ty práce vykonávat osobně, nebo na ně smím použít své muže? Další vězně?" ptá se unterkapo opatrně.

„Na úklid můžeš pochopitelně využít koho chceš. Za koho ručíš," opraví se nácek, „Ty mi budeš ručit za tu pitevnu. Pořádek. Pokud tě pověřím přípravou těl k pitvě nebo vzorků k odeslání, tak to uděláš ty osobně."

„Ano, pane SS-Hauptsturmführere," říká pokorně Edelstein, přitom mu vrtá hlavou, co obnáší příprava těl k pitvě a příprava vzorků. Tak u těch těl asi jejich očista, ale u těch vzorků? Vlastně ho něco napadá, pokud ví, tak se dávají části těl do zvláštního roztoku, snad formaldehydu, tak možná o tom ten nácek mluví.

Mengele ale nepovažuje za nutné nic dalšího říkat a má se k odchodu. Isaac se za ním dívá s rozpaky. Vzhledem k tomu, že nenadával, tak je asi spokojený. Chtít pochvalu za dobře odvedený dozor je nesmysl, vždyť on už mu přece prokazuje obrovskou laskavost, když se s ním vůbec baví. Alespoň z něj ohromný despekt ke všem židovským vězňům cítí. A možná nejen židovským. Ten nacistický doktor se jistě cítí jako naprosto nadřažená rasa. A svoji rozdílnost dává najevo i svým bezvadným ustrojením, vystupováním, navoněním.

Nemá smysl se jím dále zabývat. Až bude něco chtít, jistě si řekne. Teď je potřeba dokončit spalování, aby před večerní speciální akcí v krematoriu nejlépe nezůstalo žádné tělo, a pokud už, tak aby jich bylo co nejméně. Zachvěje se, když si uvědomí, že dnes večer zde zase budou umírat lidé. Tentokráte nepůjde jen o ženy, ale i staré lidi a pak taky děti. To je strašné. Když už zabijí staré lidi, co si něco prožili, a už jsou nevhodní na práci, je to strašné, ale ne tak, jako když tady vraždí děti a adolescenty, co také považují za slabé pro práci v táboře. Těhotné ženy, matky malých dětí.

Ne, nesmí na to myslet. Prostě to bude jen další práce, kterou tady musí konat, aby měl oprávnění jěště nějaký čas žít.

MIRA

„Co takhle si skočit na chvíli popovídat?" objeví se po večerním apelu ve dveřích písárny tvář sedmadvacetiletého Stanislava Latky.

„Zveš nás?" zvedne své pozadí z židle Yoel, je zde už s bratrem sám, Michail a Mordechaj, písař a blokový, jsou ve vedlejší místnosti.

„Přesně tak. Na kávu vás zvu," přikývne Latka.

Dvojčata se zvednou, nemají důvod nevyhovět. Děti jsou už na svých místech, kolem nich jsou stovky dalších vězňů, a ještě je hlídá Levin. Začínají mít problém s místem, neboť se objevují další dvojčata. Podle všeho dorazily další transporty, jinak si to vysvětlit neumí, a podle toho, jak ta děcka mluví, tak umí určit i odkud. S řečí je někdy problém, jsou z Belgie, Holandska, Francie nebo Itálie, a někdy hovoří jen řečí země, odkud je přivezli. Což činí komunikaci problematičtější. Nedomluví se pak s nimi ani německy, ani v jidiš.

Stanislav připraví kávu, dá hrnek dvojčatům a sám se posadí s dalším. Zapálí si k němu cigaretu. Začnou klábosit, zcela nezávazně, taková obyčejná konverzace o ničem, kdy se nedotýkají bolestivých témat. Oni se zmíní o nových přírůstcích, a Polák přikývne, v karanténě v sektoru BIIa jsou možná jejich rodiče nebo starší sourozenci, pokud tedy už nejsou po smrti.

„Prý nám uvolní další boxy," říká Yoel a lokne si kávy, je silná a dobrá, určitě.

„Doufám, že ne tak, jak mě napadá," poznamená Gideon.

„Mohou ty vězně přeložit," spekuluje Latka, pak se na dvojici chlapců k nerozeznání podívá, „Vlastně tady pro vás něco mám," zatváří se tajemně.

„Máš tady něco pro nás?" podívá se nedůvěřivě Yoel, „Jako vzkaz? Snad ne od Dana?"

„Tak nějak."

„Co vzkazuje? Možná ho brzo uvidíme, doktor Mengele naznačoval, že se ty noví pojedou fotografovat, do toho základního tábora, do toho bloku, co tam pracuje Dan."

„Pak ho ode mě pozdravujte."

„Co vzkazuje?"

„Tohle vzkazuje," vstane písař, jde směrem k lůžku, z pod něho vytáhne pokrývku, která tvoří jakýsi patvar, zploštělou kouli. Proč zjistí sourozenci záhy, když ji rozbalí. Vyvalí se totiž proviant, konzervy, salám, chleba, dokonce i kompot, vidí i pár jablek.

„Tohle jako pro nás?" tváří se překvapeně Yoel.

„Ano, tohle je všechno vaše."

„Jak to sem dostal?"

„To si nechám pro sebe, když dovolíte. Je někdy lepší některé věci nevědět, pak je nemůžete třeba i mimoděk prozradit."

„Rozumím. Je to vlastně jedno, jak to sem dostal. Teď jen, jak to dostaneme my tam k nám," zamyslí se Yoel, „Bylo by smutný, kdyby nás s tím čapli a sebrali nám to."

„Nemusíte to odnášet najednou. Můžete si část věcí zatím nechat tady."

„Vlastně si napřed musíš vzít svůj podíl."

„Podíl? O čem to mluvíš?" nepochopí Polák.

„No přece za zprostředkování, za uschování, ne? Můžeme to rozdělit, třeba na třetiny, pokud s tím budeš souhlasit," navrhuje Yoel, podívá se na bratra a ten přikývne.

„Vy se chcete se mnou dělit?" ptá se překvapeně Latka.

„Přece nás tady občas hostíš, děláš nám kávu. Taky si tohle zprostředkoval. Tak je pochopitelné, že máš na část nárok, ne?"

„Je to od vás hezké, že se chcete podělit, ale tohle všechno je vaše," tváří se Stanislav málem dojatě, „Já si umím pro sebe věci sehnat. A ta trochá kávy, co tady čas od času vypijete," mávne rukou.

„Tak si vem aspoň tu. Podle mýho je tohle káva, ne?" ukazuje na rozbalenou deku Yoel.

„Vypadá to tak. Ale ne, já nic z toho nechci. Odneste si, co poberete, co schováte, abyste nebyli nápadní. Zbytek tady zůstane a až budete chtít, tak si to vezmete. Třeba postupně. Bude to tady připravené."

„Tak moc děkujeme."

„Mně není třeba, já to ani nesehnal, ani sem nedopravil. Tohle je práce Dana. Tak pokud se s ním v dohledné době uvidíte … No tak, napijte se, at vám to nevystydne," ukáže Stanislav na kávu, a přitom pohlédne na sourozence. Zachvěje se, jak jsou příjemní, slušní, bylo by strašné, kdyby jim nakonec ten esesácký doktor ublížil, nějak je zmrzačil nebo dokonce zabil. Bohužel se to vyloučit nedá, a to ho naplňuje smutkem. Modlí se, aby ti dva sympatičtí kluci tehle lágr nakonec přežili, a až válka skončí, mohli žít jako normální lidé.

Dvojčata Edelsteinova dorazí na svou ložnici, tam začnou z teplého oblečení vysypávat proviant, který si sem dovlekli. Nebylo tak těžké ho poschovávat, s pomocí Stenlyho, neboť jsou

nabalení, vzhledem k blížícímu se konci roku a naopak sílícím mrazům. Vždyť ani tady nemají právě teplo, a jsou vděční za oblečení, které si tehdy ve skladu mohli nafasovat.

„Tak co si dáme?“ podívá se Yoel na nadílku, rozkoženou na posteli. Mají i vedle připravenou deku, aby vše mohli rychle zakrýt, kdyby náhodou někdo vstoupil.

„Já bych spíš uvažoval, čeho jsme vochotný se vzdát,“ poznamená Gideon.

„Jak vzdát? S kým se chceš dělit?“ zarazí se Yoel.

„Nechci se dělit, chci si něco koupit.“

„Ty snad … snad nemyslíš … nemyslíš tu …“

„Přesně tu myslím. Je to jako dar z nebes, na zavolanou. Jako znamení.“

„Žádný znamení. Je to vod Dana. Kdoví, co musel udělat, aby to shromáždil. Kdo všechno musel riskovat, aby to sem propašoval. A ty ted chceš …“

„Však nám toho ještě dost zůstane. Tady i u Stenlyho.“

„Já nevím … musíme se jít podívat na ty kluky, blíží se večerka, tak aby byli na svých místech,“ balí Yoel donesený proviant zpět do deky, tu vhodně aranžuje na svém lůžku. Pak vykročí v patách se sourozencem za svými malými svěřenci.

Ti se tísní na palandách v přidělených boxech, někteří jsou ufňukaní, zvláště ti noví, stýská se jim asi po rodičích. Jsou tady také dva kluci, co nejsou dvojčata, ale mají každé oko jiné barvy. A pak asi patnáctiletý trpaslík, co je dost vyplašený. Yoel přítomnosti těch tří moc nerozumí, ale neřeší to. Kdoví, co na nich chce doktor Mengele zkoumat, určitě jsou dost zvláštní, tak možná proto ho zaujali. Teď jsou už také na přidělených palandách.

Dvojčata Edelsteinova se po ložnici pohybují dost suverénně, ale po pravdě se dospělých vězňů straní a oni jich. Což sourozencům vyhovuje, vystačí si sami. Jen dohlížejí, aby ti kluci, jim svěření do péče, moc neblbli, aby si spravedlivě rozdělili jídlo, aby ho ti starší třeba nesebrali těm mladším. Zatím jinou práci nemají, krom toho, že Gideon už vede evidenci o podstatně více chlapcích, než tomu bylo při jejich příchodu sem. Potřebovali by pro ně minimálně další dva boxy, aby jich nemuselo být na jednotlivých palandách tolik. Ačkoli jsou malí a vejde se jich tam dost, už začíná být situace na hraně. A pokud přijdou další, což určitě přijdou …

Vrátí se na svou ložnici, je vyhlášena večerka, ale je nikdo nekontroluje, oni mají svůj vlastní kutloch. Sem za nimi nikdo nechodí. Mají zhasnuto, přesto proniká dovnitř světlo, z velkých reflektorů. Po chvíli si oči zvyknou a oni rozeznávají jednotlivé předměty.

Gideon se vyškrábe na horní lůžko, Yoel se zahrabe do pokrývek na spodní posteli. Ticho je však jen chvíli.

„Já chci tý příležitosti prostě využít,“ vrátí se Gideon k předchozímu probíranému tématu.

„Dobrá, já ti v tom bránit nebudu. Tak si vem jednu z těch konzerv, nějak ji tam propašuj a užij si to,“ odvětí Yoel, a z jeho hlasu je patrná nespokojenost s rozhodnutím bratra.

„Yoeli, uvažuj. Já ti dávám za pravdu, jak si mluvil vo těch rizicích. Ale podívej se na to i z druhý stránky,“ hovoří do stropu Gideon, ale slova jsou určena uším pod ním, „Nevíme, co s náma chce nakonec ten doktor udělat. Co když ho napadne něco takovýho, co provedli Josephovi?“

„Ten Mengele se přece tou sterilizací nezabejvá.“

„To ne, nebo aspoň zatím ne, jak říkal Dan. Ale chce nás pozorovat, srovnávat. Co když ho napadne to jednomu z nás nechat ufiknout, aby mohl pozorovat a porovnávat, jak se navzájem měníme? No? Pak už nikdy nic s žádnou ženskou mít nebudeš. Nebo já.“

„Co kdyby nám dal vybrat?“

„Jak vybrat? Jak to myslíš?“

„Kdyby nám dal možnost se domluvit, komu z nás to uřízne.“

„Dobře víš, že bych se přihlásil,“ řekne Gideon.

„Já taky,“ odpovídá mu sourozenec.

„Myslel jsem si to. Pak by rozhodl los. Ale Yoeli, právě proto, že nevíme, co ho může napadnout, a třeba jeden z nás může bejt za tejden bez koulí, právě proto to chci. Nebo nám provede něco jinýho. Nebo tam u těch cikánů můžeme chytnout nějakou nemoc, nemyslím nějakou tu pohlavní, ale ty jiný hnusný, jako tyfus třeba. Pak s náma může bejt konec. Kolik už tady chcíplo lidí. Tam v tom druhým táboře dbali úzkostlivě na naši hygienu, pořád jsme se museli sprchovat, pořád nás vyholovali, abysme ty nácky nenakazili. Tady to je humus. Kolik vězňů už tady umřelo. Já nechci umřít bez toho, abych poznal, jaký to je."

„Ty ses nějak rozpovídal."

„Aspoň vidíš, že mi na tom moc záleží. Copak ty nechceš poznat, jaký to je? Se ženskou?"

„Kdyby nám to udělala pusou, nebo rukou …"

„Tak to bude jen napůl. Když teď máme ty konzervy, nebo ten salám …"

„Já nevím, pořád mi to přijde moc riskantní. Kdoví čím je nakažená, může nám pak třeba do tejdne uhnít, nebo se ten doktor nasere a nechá nás zabít."

„To může udělat," připouští Gideon, „Ale Yoeli, upřímně, ty si vážně myslíš, že to tady můžeme přežít? Že nás nakonec stejně nezabijou?"

„Rád bych tomu věřil … ale když budu mluvit pravdu, je to dost nepravděpodobný. Chtěj nás tady přece všechny vyhubit. Navíc se vo nás zajímá ten doktor, a kdoví, třeba nás nakonec bude chtít pitvat. Sice říká, že ne, ale voni tady pořád lžou. Těm lidem taky říkaj, že se jdou dezinfikovat, a pak jim tam pustěj plyn. Nebo že je to injekce proti kdoví čemu, a po ní umřou."

„Tak vidíš. Třeba taky zruší tu školku, a my se už nikdy k žádný ženský ani nepřiblížíme. Yoeli, tuhle příležitost prostě musíme využít, i kdyby nám měl pak upadnout, měl nás pak nechat ten doktor zabít. No tak umřeme vo chvíli dřív. Ale jako muži, co to dělali se ženskou," hovoří Gideon lehce přerývaným hlasem.

„Nemám z toho dobrej pocit. Co když se mi tam ani nepostaví? V tom prostředí? Když tam bude asi spousta lidí …"

„Snad nám zajistěj trochu soukromí, ne? A pokud je vona zkušená, tak ví, jak na to a určitě nám poradí. S tím bych si tolik starosti nedělal. Mně stojí dost často, co tobě?"

„Mně taky, ale tam … za takovejch vokolností …"

„Tak vo co ti jde? Máš strach, aby ses nenakazil nebo se bojíš, že se ti nepostaví a budeš mít vostudu?"

„Nevím. Možná vobojí …"

„Tak já taky mám určitý vobavy," připustí Gideon, „Asi jako každej, když se na to chystal poprvý. A nakonec to všichni zvládli."

„Asi máš pravdu, ale tady je to přece jenom něco jinýho, v tomhle strašným táboře, v tom hrozným prostředí, tam u nich …"

„Já půjdu klidně první. Když to bude špatný, tak do toho nemusíš jít."

„To se jako vobětuješ?"

„V tomhle případě docela rád. Já do toho půjdu určitě, Yoeli. Ale byl bych rád, kdybys do toho šel taky. Abys potom nemusel litovat. Jak jsme si přece slíbili, jsme pořád spolu, v dobrým i špatným."

„V tom máš pravdu, kdybys něco chytnul a umřel, tak bych už taky nechtěl žít."

„Já bez tebe taky ne," ozve se z horního lůžka.

„Musím si to ještě promyslet," říká chlapec zezdola.

„Tak to udělej, a doufám, že se rozhodneš dobře. Yoeli, co si něco dát? Ještě než půjdeme spát? Mám na něco docela chuť. Sice musíme šetřit, kdoví, kdy nám něco zase Dan dopraví, a jestli vůbec, ale co si něco dát?"

„Máš pravdu, tak slez dolů a podíváme se. Můžeme se i dohodnout, co případně nechat pro tu cikánku, a co sežrat, jako teď."

Druhý den ráno si rovnají kluky do šesti let, ty další bude mít na starosti Levin Dajksel, už je také připravený. Venku je pěkný fičák, poletují sněhové vločky. Oni se halí do svých oblečení, sice nejdou daleko, ale v tomhle nečase … Přitom mají každý schovánu jednu konzervu, a snaží se skrývat svou nervozitu. Nikdy nic nepašovali, jídlo snědli na místě, někam zalezli, nebo jim někdo hlídal záda. Nemají z toho dobrý pocit.

„Jen aby nebyli na tý bráně nasraný a nezačli nás prohledávat," vyjádří obavy Yoel.

„I kdyby, je to jen jedna konzerva, tu nemusí vůbec najít, když budeme šikovný."

„No právě, šikovný. Já jsem už teď posranej až za ušima."

„Tak se uklidni, ať ten nácek u brány na tobě nic nepozná. Můžeme tam rovnat ty děti, tak to zakryjeme, že máme strach."

„Asi jo. Ale je vě mně malá dušička."

„I kdyby nás chytili, tak nám daj nejvejš vejprask. Zabít nás ten doktor nenechá. A myslím si, že by se nás báli potrestat, bez jeho vědomí. A von by nás pak asi nechal seřezat, ale asi by nás nezabil."

„Asi ne, i když, nikdy nevíš …"

Ztichnou, protože přichází Mordechaj Lebovits a staví se do čela té tristní dětské kolony a vyvádí ji z bloku do toho nečasu. Yoel jde kus za ním a Gideon průvod uzavírá. Dneska je vážně hnusně, snad to není špatné znamení, a pro ně v tom vedlejším táboře vysvitne sluníčko. V podobě rozevřeného klína jedné mladé cikánky.

Nikdo je nedoprovází, mají propustku, ale ani ji nechtějí vidět, vědí, že ty podivné děti chodí do vedlejšího sektoru. Taky se je nesnaží nijak prohledávat, jen mávnou svou zmrzlou rukou a vypustí je ven, aby další dvojice strážných o kus dál učinila to samé. Směrem dovnitř cikánského lágru.

Dvojčatům Edelsteinům se uleví, když se za nimi brána zavře a oni kráčí k bloku, kde jim je umožněno vzdělávat i místní děti. Spíš si s nimi hrají, a Mordechaj se ukazuje jako dobrý učitel, umí je zaujmout. Venku jich dneska moc není, není divu, že jsou zalezlí. V tom mrazu a vánici.

Stanou v bloku, je tam plno lidí, křik dětí, řev žen. Když vstoupí, tak na chvíli ztichnou, ale pak hulákají dál. Lebovits jen zvedne oči v sloup a směřuje k místu, kde už čeká skupinka cikánských dětí. Neřeší, kolik jich je, on jen naplní svou povinnost.

Gideon se rozhlíží, ale nikde toho pasáka nevidí. Mrkne na bratra, a ten se rozhodne jednat. Ptá se po Stanovi, a žádá, jestli by mu ho nesehnali. Což mu nějaký tak desetiletý kluk slíbí, a on pak na něj čeká v té krátké chodbě. Necítí se dvakrát dobře, na bráně byl nervózní jak pes, a teď už je zase. Je to blbost, co chtějí udělat, ale brácha má pravdu. Třeba už žádná další příležitost nebude.

„Chtěl si se mnou mluvit?" zubí se patnáctiletý Banga.

„Ano, chtěl. Není to tak dávno, kdy jsi mi něco nabízel."

„To je pravda. Ty jsi to nevyužil."

„Nic jsme neměli."

„Už máte?" zableskne se v očích cikánského hocha.

„Ano, jak jsi chtěl. Každý máme jednu konzervu. Doufám, že i ty dodržíš, co jsi sliboval."

„Dodržím. Seženete další?"

„Další? Jak další? Říkal jsi, že za tu konzervu může být všechno …," zarazí se Yoel.

„To ano, ale dneska. Jednou. Ale co příště? Nebo víckrát za sebou?"

„Příště. Nevím, možná můžeme ještě něco sehnat. Jindy. Ale dneska máme každý jednu konzervu, přesně podle dohody."

„Pak na to můžeme jít," zubí se už zase Stano, „Kdo bude první?"

„Bratr. Tak jsme se dohodli," snaží se Edelstein, aby jeho hlas zněl sebevědomě, ale lehce se mu třese. Podle všeho opravdu zažije, jaké je to být se ženou. Ale vůbec netuší, jak to chce ten

cikánský kluk zařídit, přece si snad nemyslí, že na ni vleze uprostřed baráku plných lidí. Oni to tak možná dělají, a je jim jedno, že je přitom kdoví kolik dalších pozoruje, ale on by uvítal aspoň trochu soukromí. Už teď je jen uzlíček nervů, a kdyby se na něj dívali … to by mohla být pořádná ostuda, až by zaplatil konzervou a vůbec se mu nepostavil.

„Tak půjdeme," ukáže rukou Banga.

„Počkej," vyhrkne Yoel, „Kde k tomu má dojít? Stano, na rovinu, je to poprvé, nechtěl bych, aby na nás koukali další …"

„Pán chce soukromí?" zubí se už zase cikánský kluk, „Mně je jedno, jestli někdo kouká nebo ne."

„Já nejsem ty."

„To určitě ne," zasměje se Stano, „Nemusíš mít obavy. Bude to na konci. Jeden box bude volný. Nikdo se dívat nebude. Budou stát stranou. Budou dohlížet, aby nikdo nepřišel."

„To je dobře. Ještě jedna otázka. Jak dlouho s ní můžeme být?"

„Jak? Dokud se neuděláte," zubí se Banga, „Na poprvé je většinou dost rychlé."

„Rychlé?"

„Jak moc jste nadržení," zvážní teď pasák, „Yoeli, řekni i bratrovi. Dejte si pozor. Vytáhněte ho včas. Nesmíte to nastříkat do ní. Sice to teď nemá, ale jeden nikdy neví …," pokrčí rameny, „Tak se snažte, ať to nejde do ní."

„Nikdy jsem to nedělal," sklopí hlavu Edelstein.

„To ona ví, poradí ti. I bratrovi. Ale musíte jí poslechnout. Když zase něco přinesete, už to bude jiné. Budete jistější. Víc si užijete. Ale to je na vás. Cena zůstává stejná. Konzerva nebo kus salámu za jedno zasunutí. Tedy za jedno udělání. Nebo kus chleba. Pak bude jen její pusa nebo ruka. Co si vyberete."

„Nevím, jak dlouho sem budeme chodit. Ani kdy zase něco seženeme," říká Yoel nejistým hlasem, a je ještě nejistější, když pokládá následnou otázku, „Stano, co ona? Je zdravá?"

„Naprosto," řekne cikánský mladík rozhodným hlasem, „Nemusíš mít strach, nic špatného nemá. Vím, čeho se bojíš. Ale nic nechytnete."

„Věřím ti," odpovídá Edelstein, ale dvakrát přesvědčivě to nezní.

„Ještě nějaká otázka? Nebo můžeme jít?"

„Můžeme jít."

„Výborně. Tak řekni bratrovi. Přijde za námi, na konec toho bloku. Musí vzít konzervu. Bez ní nic nebude."

Yoel přikývne, pak nejistým krokem následuje Stana. Ten projde okolo dětí dál, až téměř na konec baráku, a krátce nato se k němu připojí dívka, co se má snad jmenovat Mira. Gideon se podívá tázavě na sourozence, který se posadil kousek od něho. Yoel mu šeptem sděluje podmínky dohody, co právě uzavřel. Když skončí, Gideon se celý rozechvělý zvedne a vykročí vstříc snad příjemnému zážitku.

Klopí hlavu, zdá se mu, že se ti cikáni kolem divně usmívají. Možná jim je jasné, k čemu má dojít, a on je hrozně nervózní. Dorazí až k tomu klukovi, co jen beze slov natáhne ruku. On mu do ní vloží konzervu.

„Tak běž," ukáže mu k boxu za ním.

Gideon udělá pár dalších nejistých kroků, uvědomí si, že ten poslední box napravo je teď volný. Páchne to tu však stejně jako všude, na lůžkách je hrozně věcí. Uvědomí si, že v prvních dvou palandách je hrozně málo místa, a na té nejvyšší na ně asi zase všichni uvidí. Znejistí ještě víc.

„Pojď sem," vyzve ho Mira, aby vlezl na prostřední palandu, teď si povšimne, že za nimi Banga spustí přikrývky, takže na ně opravdu nikdo nevidí, i když jsou další nedaleko. Ocitá se v dost velkém přítmí, ale pořád lepší, než kdyby na ně čučel celej barák.

„Je to tady takové stísněné," vydere se z jeho úst, nejistota z něho sálá.

„Nemuset se bát. Všechno dobrý," usmívá se ona, „Ty uvolnit. Taky tady," povídá dál, ukazuje na jeho rozkrok, přitom si sama vyhrnuje šaty. Až teď si povšimne, že pod nimi nic nemá, takže vidí její stehna, klín a kus břicha.

Cítí, jak se ho zmocňuje vzrušení, ale zatím se projevuje jen zrychleným dechem a jistou strnulostí. Snaží se uvolnit kalhoty, má na sobě teď košili a svetr.

„Pomůžu," řekne ona a pomáhá mu rozepnout kalhoty, on si je pak stahuje spolu se spodkami, také už má nahá stehna, rozkrok a kus břicha

„Tak je to dobře?" ptá se, a sám cítí, jak je ta otázka pitomá.

„Moc hezký," slyší její slova, a pak ustrne, neboť ona mu ho bere do své ruky a začíná si s ním hrát. Cítí, jak mohutní. Ale neví, co má dělat. Nechce, aby to bylo jen rukou.

„Chtěl bych … tam," ukáže na její klín, nic lepšího ho v tu chvíli nenapadne.

„Dobře. Ty pozor. Když tamto ven, ty muset taky ven. Ne do mě."

„Rozumím. Až to přijde, tak ne do tebe, ale ven," opakuje po ní.

„Tak pojď," vyzve ho ona, lehá si na záda, on se převaluje na ni, cítí, jak mu ho pomáhá zavést, „Nespěchat, pomalu začít," vyzývá ho ke kopulování i správně rychlosti.

Ztrácí pojem o čase, ale asi netrvá dlouho, než pocítí, že už to brzo přijde. Rychle se odvaluje, nicméně to asi správně neodhadl. Ona se teď natáčí k němu a bere ho do úst. Po chvíli dojde k ejakulaci. Uvědomí si, že vydává zvuky, určitě musí být slyšet. Ale náhle je mu to jedno. Byl v ní, udělal se. Ačkoli to dokončila ústy, tak právě vykonal první úspěšnou soulož v životě. Možná i poslední, ale teď už není kluk, už je mužem.

Pohlédne na ni, ona si otírá ústa a obličej, ale usmívá se na něj.

„Děkuji," vydere se mu z úst.

„Ty zaplatit, nemuset děkovat," říká ona, pak ho lehce pohladí po vlasech, „Kdyby ty znova, pak lepší. Pro tebe."

„Znova. Lepší."

„Být dobrý. Ale podruhý a víc, ty to víc užít," říká mu ona.

„Rozumím. Kdyby to bylo někdy znova, víc si to užiji."

„Ano. Ty teď jít. Ty poslat bratr."

„Jistě. Mám odejít a poslat bratra," opakuje po ní jak papoušek, pak si ale začíná natahovat kalhoty, zatímco ona zůstává na místě ve své pracovní poloze.

On se vydrápe na nohy, a cítí se náhle skvěle. Už mu nevadí ty pohledy okolo, přijdou mu jako uznalé, vždyť se právě stal mužem. Usmívají se na něj, i když souložil s jednou z nich. Ale asi jim to nevadí, když za to zaplatil.

Uvědomí si, že se musí zklidnit, než půjde vystřídat bratra. Snaží se být nenápadný, zachytí však pohled Mordechaje, a ten se mu zase tak moc nelíbí. Ale Lebovits nic neříká a věnuje se dál dětem. Naopak jeho bratr vstává a snaží se nenápadně odejít. Ale jen hlupák by nepochopil, uvědomí si teď Gideon. Naštěstí cikáni s tím souhlasí, děti to nechápou a Mordechaj se snaží dělat, že také ne.

Yoel předá konzervu Stanovi a poté zaleze za Mirou, která už je připravená. Následuje skoro stejný průběh, jako u jeho bratra, jen s tím, že málem nesplní podmínku přerušované soulože. Naštěstí snad nic nepokazil a jeho sperma skončilo na jejím břiše. Asi je vše v pořádku, protože mu nenadává.

Ona mu poté zopakuje to samé co bratrovi, on si uvědomí, že ho vlastně láká, aby příště zase něco přinesl. Ale možná má pravdu, příště už by asi nebyl tak nervní, když teď ví, že se mu postavil a dosáhl i ejakulace.

Vrací se zpět k dětem a vděčně pohlédne na sourozence. Je dobře, že ho nakonec ukecal. Neví, jestli z toho nevznikne nemoc, ale cítí se dobře. Nějak jinak, než dříve. Sice se tak moc

vlastně nestalo, vše bylo takové neosobní, v hrozném prostředí, ale přesto cítí, že to v jeho životě má obrovský význam. Zbavil se panictví, a pokud ho teď zabijí, tak zemře jako muž. Je to sice asi nesmysl, když bude mrtvý, tak co na tom, že byl jednou se ženskou. Ale zdá se mu, že je to tak lepší.

Když se vrátí do tábora, Mordechaj je požádá, aby za ním zašli do jeho kutlochu. Poslechnou ho, a oba tuší, o čem asi bude chtít mluvit.

„Tak co? Užili jste si to?“ zeptá se unylým hlasem.

„Je snad něco špatně?“ zeptá se Yoel, a zatváří se bojovně. Co je tomu chlapovi do toho, co s brarem v tom cikánském táboře dělali?

„Jestli je něco špatně, zjistíte už možná za pár dní,“ pokrčí Lebovits rameny, „Nebo jak k tomu došlo? Jen ústy? Rukou?“

„Byli jsme v ní,“ řekne Gideon, netváří se dvakrát nadšeně.

„Kluci, já vám to přece přeju,“ zavrtí hlavou Mordechaj, „Jen doufám, že jste nic nechytili.“

„To my taky, pane. A taky doufám, že to zůstane jen mezi náma.“

„Komu bych to vykládal. Pokud to ale nezjistí ten doktor sám, až vás zase bude prohlížet a objeví se následky. Snad ale budete mít štěstí.“

„Děkujeme za vaši diskrétnost.“

„Není zač. Co vás to stálo?“

„Každýho jednu konzervu,“ odvětí Yoel.

„Tak jedna konzerva? To je jejich taxa?“

„Konzerva nebo kus salámu, větší kus. Za všechno. Za rukou nebo pusou za kus chleba.“

„Tak takhle.“

„Uvažujete snad sám?“ podívá se Yoel překvapeně.

„Po pravdě, napadlo mě to,“ přikývne Mordechaj, „Ale nevím. Ta špína tam …“

„Možná bysme to mohli domluvit,“ nabízí se Yoel.

„Nejsem rozhodnutý,“ řekne rychle Lebovits, „Co vy, jak se cítíte?“ podívá se na sourozence.

„Jak se můžu cejtit zavřenej za dráty pod proudem, v táboře, kde mě chtěj zabít,“ podívá se na muže Yoel, „Ale pokud se ptáte na pocit potom, co k tomu došlo … Cítím se teď jinak, pane. Když už vím, že už neumřu jako panic.“

KÁPO

Blíží se konec roku třiačtyřicet, a v krematoriích dva a tři se už zase činí dělníci. Tentokráte se věnují práci na úpravě plynových komor. Ty jsou třicet metrů dlouhé, sedm metrů široké, vysoké dva metry a čtyřicet jedna centimetrů. To ví Isaac přesně, neboť může nahlížet do výkresové dokumentace.

Není stavař, ale snaží se tvářit, jako by byl. Z pověření velitele krematorií Petera Vosse se pohybuje ve dvojce i trojce a dohlíží na stavební práce. Nění hloupý a je schopný se rychle učit. Pochytit základy.

Vedení tábora se rozhodlo rozdělit plynovou komoru příčkou, rovněž opatřenou plynotěsnými dveřmi. Příčka rozděluje původní místnost na dvě poloviny, což umožňuje vraždění menších skupin, a to bez plýtvání plynu, s vysokou účinností.

Isaac ze své práce nemá pochopitelně dobrý pocit, neboť opět pomáhá náckům vytvořit podmínky pro účinnější zabíjením lidí, navíc příslušníků svého národa. Ale odmítnout znamená volit vlastní smrt. Tak se snaží dohlížet na práce, tvářit se důležitě a sem tam vznést snad chytrou připomínku, aby zdůvodnil svou pozici. Nehne ani brvou, když vidí připravované klamavé nápisy,

ty budou umístěné i na novou zeď, stejně jako jsou rozmístěné ve svlékárně či před vchodem do plynové komory. Ke koupeli a dezinfekci, tak zní klasický nadpis, vyšperkovaný hesly jako čistotou ke svobodě, veš tvá smrt a podobně.

Práce postupují rychle, a přitom precizně, stavbyvedoucí dobře ví, k čemu ty dvě podzemní místnosti slouží a je mu jasné, že nová zeď může čelit značnému náporu zoufalých lidí. Jak se ale zdá, bude bytelná a neumožní nikomu z pasti uniknout. Začátkem ledna bude vše hotové a připravené přijmout nové oběti. I v menším počtu. Nebo mohou větší transport rozdělit, zavřít první skupinu v té druhé komoře a pak začít zaplňovat tu přední. Když ty dveře zašroubují, holýma rukama je nikdo neuvolní. Druhé dveře jsou zcela stejné konstrukce, jako ty první. Jaký však zvolí postup plynování, o tom budou rozhodovat jiní.

Edelstein má propustku, která ho opravňuje vycházet z brány nádvoří jeho krematoria a vcházet do toho protilehlého. Pochopitelně nikam uniknout nemůže, celý prostor je hlídán vojáky s kulomety na věžích. O útěku sice čas od času přemýšlí, asi jako každý vězeň, ale zdá se mu nerealizovatelný. Respektive i kdyby nějak utekl, tak co pak dál? Na jemu nepřátelském území? Drtivá většina útěků končí nezdarem už v zárodku a těch pár dalších chycením takových odvážlivců do několika dnů. Pokud přitom dotyční nezemřou, jsou podrobeni krutému mučení, kdy chtějí znát jména pomocníků, a poté vše končí veřejnou popravou oběšením.

Zrovna teď se nachází v krematoriu III. a prohlíží si utěšeně postupující stavbu. Přitom si všimne, jak si ho pohledem měří zdejší kápo, který je rovněž židovského původu. Pochopitelně jednatřicetiletého Yaakova Kaminského zná, je určitě velmi zajímavou figurkou, pochází z Litvy a přijde mu hodně chytrý. Vlastně mu tak trochu připomíná jeho samotného, také si dokázal získat vysokou důvěru nácků, taky si před nima hraje na rasa, co tvrdě šlape po svých podřízených, ale Isaac dokáže poznat, že to jen umně přehrává. Jako on sám.

Edelstein se zarazí, objevují se šarže, Vosse zná velmi dobře, a viděl už i toho nového velitele tábora Birkenau. Ten má svého vlastního šéfa, po odvolání Hösse, je jím osmatřicetiletý SS-Obersturmbannführer Friedrich Hartjenstein. Vedle něho kráčí o rok starší SS-Obersrturmführer Johann Schwarzhuber, co velí mužskému táboru. O tomhle nadporučíkovi se proslýchá, že je alkoholik a sadista, ale to Isaac nemůže ani potvrdit, ani vyvrátit. On s ním vlastně do styku nepřichází. Teď se oba asi přicházejí podívat, jak postupují práce, možná už se nemohou dočkat chvíle, kdy zde začnou znovu plynovat lidi. V současnosti mohou k hromadným vraždám použít pouze krematorium V., ve kterém jsou ale značně omezené podmínky pro spalování těl.

SS-Obersturmführer Johann Schwarzhuber

Edelstein se rychle stáhne stranou, stojí v pozoru, s baretem přitištěným ke stehnu. Je si vědom své ceny, pásky, obušku i současného pověření, ale musí vzdát těm nadlidem patřičnou úctu. Docela kvituje, když si ho vytáhne ven Voss, spolu s ním kráčí po schodech zpátky na dvůr. Až tam si povšimne, že se k nim připojil i Kaminski.

„Vy dva se asi znáte," pohlédne Peter postupně na oba židovské vězeňské funkcionáře.

„Jen od vidění, pane SS-Oberscharführere," odpovídá Isaac, zatímco jeho kolega jen přikývne.

„Nevím, jestli se to k vám už doneslo," dívá se Voss pátravě, „Včera umřel oberkapo. Nerozdejchal ten skvrnitej tyfus, co někde chytil."

„Obercapo zemřel?" zachvěje se Edelstein, to je hrozná škoda, uvědomuje si, August Brück se choval slušně, i když to byl jen obyčejný německý

kriminálník, anebo právě proto. Kdoví, kdo přijde na jeho místo, jaká to bude svině, třeba bude Židy šíleně nenávidět.

„Bohužel. Musím uznat, svou práci dělal dobře. Jenže teď už je po něm," pokrčí rameny velitel, „Takže tu teď máme tuhle funkci nevobsazenou."

„Nebyl ještě jmenován jeho nástupce?"

„Ne, nebyl. Podle regulí by musí bejt říškej Němec, a taky to tak začas bude. Až nějakýho vhodnýho seženeme. Ale do tý doby se to musí nějak provizorně vyřešit," pokračuje Voss celkem žoviálním hlasem, „Jsou tady ty Poláci, ale mezi náma, moc jim to nemyslí. Taky když maj něco zorganizovat, tak s tím mají těžkosti."

Oba židovští vězni zachovávají kamenný výraz a čekají, co z nácka nakonec vypadne.

„Na druhý straně, musím uznat, že vy svou práci zvládáte dobře. Ty tady na trojce a ty tam na dvojce. Vlastně to celý vorganizujete, tu činnost tady a tam. Myslí vám to, umíte si zjednat pořádek, dá se vám věřit. Myslím si, že na přechodnou dobu byste to měli bejt schopný zvládnout."

Vězeňští funkcionáři se na sebe podívají, nevědí, nakolik si právě teď konkurují, a možná taky zvažují, co jim to vlastně teď ten nácek naznačuje.

„Není to jistý, chci to navrhnout a pokusit se to prosadit. Ale asi to vyjde, už jsem to naznačoval veliteli a ten to rovnou nezamítnul. Voba jste vhodný, ale ty seš přece jen starší," podívá se Peter na Kaminského.

„Mluvíte tady o postu oberkapa, pane SS-Oberscharführere?" zeptá se chraplavým hlasem Yaakov, ale zachovává přitom celkem lhostejný výraz.

„Jo. Někdo na ty vězeňský funkcionáře dohlížet musí. Je to na přechodnou dobu, to je jasný. Ale pokud to prosadím, tak zároveň chci, abyste vy dva spolupravovali. Ty," ukáže Peter na staršího z vězňů, „ty bys měl na starosti především pořádek, a ty," ukáže na toho mladšího, „ty by ses staral vo tu technickou stránku. Kontrolu práce u pecí, jejich údržbu. Hlavním budeš ty, a ty mu budeš pomáhat."

„Pane SS-Oberscharführere, pokud vím, a vy jste to sám říkal, tak oberkapo musí být říšský Němec," poznamená Isaac, „A pak jsou tady ti polští kápové, jak ti se budou dívat na to, když by jim i na přechodnou dobu velel Žid? Také je to otázka pohybu, teď smím chodit mezi krematorii dva a tři …"

„Tak mluvíme vo přechodný době. Ten starej oberkapo se dobře vyznal v technice, jak víš, tak spouštěl některý zařízení, třeba na vodsávání plynu, hlídal ty krematoria po technický stránce. To bych teď chtěl po tobě. Teda neoficiálně. Udělám z tebe kápa, budeš taky mít na starosti tu techniku. Taky ti pochopitelně zařídím trvalou propustku, abys mohl chodit po všech těch krematoriích," vysvětluje Peter.

„Pane SS-Oberscharführere, moc si toho vážím," říká klidným hlasem Isaac, „Jen musím upozornit, že jsem vázán ke krematoriu dva. Dostal jsem od pana SS-Hauptsturmführera Mengele na starosti tu nově vybudovanou pitevnu."

„Na tom se nic nemění," vysvětluje velitel, „Zůstal bys tam, jako kápo, a zároveň bys měl na starosti všechny ty krematoria, po technický stránce. Teda na to jsou všude vodborníci, ale myslím jako dohled nad nima. Aby něco naschvál nesabotovali, aby to neflákali. V tom se vyznáš. Ty," podívá se na Kaminského, „ty bys byl tím oberkapem, takže bys měl oficiálně na starosti všechny věžně ze sonderkomanda, včetně všech funkcionářů."

„Udělám, co si budete přát, pane SS-Oberscharführere," řekne Edelstein.

„Pro mě platí to samé, pane SS-Oberscharführere," přitaká Kaminski.

„S tím počítám. Uvidím, jak s tím návrhem uspěju, a když jo, tak si vo všem podrobnějš promluvíme. Myslím si, že tady vodvádíme dobrou práci," dodá Voss, a obličeje obou vězňů zůstanou kamenné, oba si shodně myslí své o masovém vraždění svých soukmenovců.

Víc už si říct nestačí, neboť se objevuje samotný velitel tábora. Spolu s plukovníkem kráčí i nadporučík, oba si teď poměřují pohledem dost nesourodou trojici.

„Kterej to je?“ zeptá se Hartjenstein.

„Tady ten, pane SS-Obersturmbannführere,“ odpovídá pokorně poddůstojník směrem k důstojníkovi a ukáže na Kaminského, „Ale oba dva jsou výborný, ten tady,“ ukáže znovu na Yaakova, „vlastně řídí práce v tomhle krematoriu, a tenhle,“ ukáže na Isaaca, „v tom krematoriu naproti.“

„Tak co dělá tady?“

„Pověřil jsem ho dohledem nad tou přestavbou. Je to technik, a už dohlíží na výstavbu té pitevny, pro pana SS-Hauptsturmführera Mengele,“ vysvětluje Peter.

„Technik? Vypadá dost mladě,“ podívá se pátravě podplukovník.

„Je poměrně mladý, ale svědomitý a šikovný. Je tady už vod června dvaačtyřicátýho, dělal ještě v tom starém krematoriu,“ říká Voss a v tvářích obou důstojníků se objeví údiv, a možná i uznání, přežít tady jako Žid takovou dobu, to už něco znamená, „Měl velkou zásluhu na těch ukázkových akcích na jaře, při zahájení provozu. Při těch ukázkách spalování a taky tý první speciální akci. V technice se vyzná, a když teď umřel ten oberkapo, co se v tom vyznal, chci, aby měl dohled nad těma zařízeními, ve všech krematoriích,“ pokračuje ve vysvětlování a Isaac se nestačí divit, jak je tady vychvalován. Ale rozhodně se nezlobí, pokud získá takové renomé, možná poněkud neoprávněně, zase bude o důvod víc ho nechat co nejdéle naživu.

„A co tenhle?“ obrátí Fridrich svoji pozornost na Kaminského, co stojí v pozoru, vycházkovou hůl zastrčenou v podpaží.

„Stejný případ, pane SS-Obersturmbannführere. Rozhodný, svědomitý, bezvadně dokáže věci organizovat. Taky má respekt u vězňů a dokáže udržet pořádek. Na přechodnou dobu je dle mého schopný funkci oberkapa zvládnout. Počítám, že se budou doplňovat. Mám zájem, aby tady všechno běželo bez nejmenších problémů, a jsem přesvědčený, že mi to jsou schopný zaručit.“

„Dost velká důvěra, pro ty Židy,“ promluví poprvé nadporučík Schwarzhuber, a z jeho slov vyznívá despekt.

„Jen moje zkušenosti s nima, pane Obersturmführere,“ odvětí Peter.

„Ještě to zvážím,“ podívá se pátravě na oba vězně Hartjenstein, chvíli vypadá, že chce ještě něco dodat, pak se ale rozhodne pro odchod. Voss se k důstojníkům přidá, je sice velitelem krematorií, ale také jen poddůstojníkem, a z toho vyplývá jeho podřízenost. Ale nutno uznat, že nijak servilní není, lidově řečeno, neleze jim do zadku, jako někteří jeho kolegové.

Oba vězeňští funkcionáři se dívají za nácky, dokud ti nenasednou do vozu a neodjedou z nádvoří. Pak si Isaac vytáhne cigarety, nabídne kolegovi a zapálí oběma.

„Tak co tomu říkáš?“ zeptá se Kaminski v jidiš svým typickým chraplavým hlasem, tváří se ale hodně sebevědomě, skoro až arogantně. Což může náckům imponovat.

„Mám pocity smíšený,“ pokrčí rameny Isaac, působí podobně, jen asi nemá takové kouzlo osobnosti, spíš budí zdání introverta. Ale také mu nechybí sebevědomí.

Vymění si navzájem pár informací, na osobní jsou ale velmi skoupí, ani jeden z nich nechce mluvit o minulosti, je totiž dost bolestivá. Spíše si vysvětlí, jaké má kdo postavení ve svých protilehlých krematoriích a také u esesáků. V tom jsou si dost podobní, podařilo se jim získat důvěru a přízeň nácků, byť jsou jejich úhlavními nepřáteli, kteří zde mají být mečem a ohněm vyhubeni. Respektive plynem, v moderním podání armagedonu.

„Nakonec, máme to k sobě přes ulici,“ podívá se Yaakov na protilehlou budovu.

„To je pravda. Ta čtyřka je pořád vodstavebá a ta pětka se používá jen vobčas. Viděl jsem ty pece a komíny tam, stojej za hovno. Tyhle dvě jim ale jedou dobře, což je taky na hovno.“

„Říkáš na hovno?“ podívá se starší muž pátravě na mladšího.

„Asi jsem se přeřekl," ulekne se Edelstein, zase tak dobře kolegu nezná, co kdyby ho prásknul.

„Neboj, máme podobný pocity," uklidní ho Kaminski, „Pokud mu to schválej, bude to mít svoje výhody," spekuluje, „Jednak můžeme ulehčit našim mužům, a za druhý, taky budeme mít volnější pohyb mezi krematoriema a možná i po táboře."

„Myslíš?" podívá se Isaac pátravě.

„Tak uvidíme, co řeknou šarže. Ten náš velitel nás dost vychválil, což jim u Židů přišlo podezřelý. Ale na druhý straně tu chtěj mít pořádek, a asi jim došlo, že my jim ho zajistíme líp, než některý ty dutý hlavy s páskou kápa přes rukáv, co jen řvou a každýho na potkání mlátěj. Taky se tomu našemu komandu neříká sonderkomando pro nic za nic."

„To ne, ta práce je vopravdu … hodně zvláštní."

„Jak vycházíš s těma Polákama?"

„Vcelku dobře. Teda až tady, v tom starým krematoriu jsem myslel, že mě ten Mietko zabije. Ale tady už je klidnější. Nechává to tam dost na mě, což mi ale vyhovuje. Dokážu se s lidma domluvit, a nemusím je třískat."

„Pokud se tohle prosadí, možná se jim to nebude líbit."

„To dost jistě nebude, třeba ten Mietko je tady dýl a určitě si bude myslet, že by to na tu přechodnou dobu měl dělat von. Ale můžu s ním promluvit, pokud budeš chtít, v poslední době si celkem rozumíme. I když nás Židy pořád nenávidí. Voni mu tady nakecali, že ta válka je kvůli nám, a vom tomu asi fakt věří."

„Komu není dáno shůry," pokrčí rameny Yaakov, „Vážně seš takovej vodborník přes tu techniku?"

„Voss je vo tom přesvědčenej. A já nemám důvod mu to vymlouvat. Je ale pravda, že za ten rok a půl, co už v těch krematoriích dělám, vo nich dost vím. Vo tý technice taky. To bych musel bejt uplnej blb, abych něco nepochytil."

„Rozumím. Zdáš se mi takovej dost uzavřenej. Do sebe. Párkrát jsem tě pozoroval, ale nevím přesně, co si vo tobě myslet."

„Starám se výhradně sám vo sebe. Nemám chuť se s nikým sbližovat, víc to bolí, když pak umře. Jsem tady rok a půl, za tu dobu jsem už spálil tisíce, no spíš desetitisíce těl. Některý jsem znal."

„Tomu tvýmu postoji rozumím. Uvidíme, co vymyslej, a určitě se tomu přizpůsobíme."

„Nebráním se ti pomoc, pokud budeš potřebovat. Určitě mi nevadí, že si vybral tebe, to co po mně Voss chce, mi vyhovuje mnohem víc. Kontrolovat nějaký ty přestavby, techniku, její vopravy. Ale má pravdu i v tom, že dost často řídím celej provoz tý dvojky. Tak, aby voni byli spokojený."

Ještě se chvilku baví, přitom je patrná určitá obezřetnost z obou stran. Získali si podobné postavení u esesáků, ale povahově jsou určitě rozdílní. Isaak musí uznat, že Yaakov je zvláštní, nedovede svůj pocit správně popsat, ale cítí z něj osobnost, přirozenou autoritu. Působí hodně rozhodně, energicky. Sám sebe by naopak charakterizoval jinak, jako odtažitého člověka, co se snaží od všeho a všech zachovat co možná největší odstup, pouze si naplnit svoje povinnosti.

Vrací se do svého krematoria a má ze všeho smíšené pocity. Otázkou je, na jak dlouho má být ta přechodná doba, než pověří funkcí oberkapa říšského Němce. Ten může být na rozdíl od Augusta šílenec. Jeho smrt ho zasáhla, uvědomí si. Ačkoli to byl Němec, docela ho měl rád.

Také mu smutný konec oberkapa připomíná, jak snadné je tady umřít. Vždyť on sám vlastně nebyl ještě nemocný. Brück měl privilegia, a přesto ho tyfus zabil. Stejně tak to může potkat jeho, nebo kohokoli z prominentních věznů. Ale možná tu nemoc August chytil právě někde v táboře, po kterém se směl volně pohybovat. I když měl svůj kamrlík v krematoriu dva, dost často zůstával spolu s jinými německými kápy na bloku, který je pro ně vyčleněn.

Probíhají další dny, poslední z roku třiačtyřicátého, a k ničemu podstatnému nedochází. Přestavba v krematoriích II a III se začištuje, vězni je připravují na další speciální akce. Zatím pálí jen těla zemřelých z tábora, neplynuje se. Isaac chodí jen na denní směny, noci tráví v izolovaném bloku vyhraženém pouze pro sonderkomando.

Během jednoho nástupu a odchodu na směnu zahlédne skupinu kluků, tvořenou výhradně dvojčaty. Zprvu jim nevěnuje tolik pozornosti, ale pak jím projede zachvění. Sice Yoela a Gideona neviděl už rok a půl, ale pozná je, i když rozhodně vyrostli a vyspěli. Zarazí ho i pásky na jejich rukávech, a obušek v ruce jednoho z nich. Na tu dálku je nedokáže od sebe rozeznat, a kdoví, zda by je dokázal teď rozeznat i zblízka. Přeci jen se trochu změnili.

Zprvu nechce uvěřit svým očím, copak ve čtrnácti může být někdo vězeňským funkcionářem? Ale asi mají tu zvláštní skupinu kluků v civilních hadrech na starosti. Zdá se mu, že i oni si ho také povšimli, ale pokud ano, nedávají nic najevo. Což je moc dobře, kontakt mezi obyčejnými vězni a členy jejich sonderkomandem je zakázaný. Pod pohrůžkou smrti. Ale je dobře, že je viděl, že jsou stále naživu.

Pak si vzpomene, jak o nich mluvil ten doktor Mengele. Zachvěje se. Celá ta skupina dvojčat asi bude sloužit jako jeho pokusná morčata. Pocítí nepříjemné svírání v oblasti žaludku, snad nedohlíží na stavbu té luxusní pitevny proto, aby tam skončili právě tihle kluci, včetně jeho sourozenců. Vyloučit takový scénář bohužel nemůže. Proto na něj nesmí myslet.

Jenže na co myslet? Jaké myšlenky jsou přijatelné? Je tu nový rok čtyřiačtyřicet, a on se modlí, aby ty dvě čtyřky přinesly zásadní změnu v průběhu války. Kéž by někdo dokázal těm náckům konečně pořádně nakopat prdel. Pravda, asi to bude znamenat jeho smrt, ale možná se tím zachrání desetitisíce a možná až statisíce jiných, co už je nestačí zplynovat.

Neví bohužel přesně, jak se vyvíjí válka, má jen hodně kusé zprávy, co k nim různými záhadnými cestičkami proniknou. Mluví se o pořážce Němců u Stalingradu, o tom, že je už snad Rusáci ženou zpátky. Ale ověřené tyto informace nemá.

Ať už se na frontě děje cokoli, asi ani ten nový rok pro ně tady žádnou převratnou změnu nepřinese. Ta strašná válka může trvat roky, a on jen těžko dokáže odhadnout, jak dlouho ještě tady jeho služby budou potřebovat. Jak dlouho ho nechají žít. I přes určitě významná privilegia, která zde má, je jeho osud jasný. Pokud neumře na nějakou nemoc, nebo ho za něco nepotrestají smrtí, bude asi jednou z posledních obětí v tomto krematoriu. Ale živý z tohohle tábora rozhodně odejít nemá. Snad jen zázrak … ale jak často se dějí zázraky?

Voss si ho najde během dopoledne, respektive si ho nechá zavolat. Venku mrzne až praští, oni se přemístí do místnosti pro eseáky za spalovacími pecemi, odkud naopak Peter vyžene své podřízené, ti se pak jdou vyřádit na vězních. Jejich řev doléhá až sem.

„Tak je to domluvený," řekne velitel na úvod a tváří se spokojeně, „Ten druhej bude dočasně oberkapo. Ty budeš mít dohled nad všema krematoriema po technický stránce. Teda jak nad těma zařízeníma, tak hlavně nad tou jejich vobsluhou. Musej mít nad sebou vodborníka, aby je nenapadlo něco sabotovat."

„Děkuji vám za důvěru, pane SS-Oberscharführere," odvětí Isaac, „Co to bude ale znamenat pro mou práci tady?"

„Zůstaneš tady. Jako kápo."

„Jako kápo? Co ten polský kápo?"

„Ten bude oficiálně mít na starosti krematoria čtyři a pět. Na tu přechodnou dobu. Ale budete stejně spolupracovat. Jistě se domluvíte, ne?"

„Ano, určitě, pane SS-Oberscharführere," pochopí Edelstein, teď nehovoří o práci, ale o odevzdávání nakradených věcí pro velitele. Děje se tak přes vězeňského krejčího, který mu cennosti zašívá do jeho oblečení, tohle už ví.

„Oberkapo bude mít na starosti i tuhle dvojku, ale hlavní slovo tady budeš mít ty. Což ale není nic novýho. Chci ale, abys prošel všechny ty krematoria, podal mi neoficiální zprávu vo jejich technickým stavu. A pak to sledoval průběžně," usmívá se Peter, už zase s vězněm mluví jako přítel, nikoli úhlavní nepřítel, „Tady tohle, to je pro tebe," podá mu pásku s nápisem kápo, a pak ještě průkazku, co ho trvale opravňuje navštěvovat všechna krematoria. Vlastně mu umožňuje pohyb po části tábora Birkenau, pochopitelně bez vstupu do některých jiných sektorů, než je on ubytovaný a než se nacházejí krematoria.

„Pane SS-Oberscharführere, to znamená, že mohu volně chodit do těch zařízení? Mohu opustit také ten náš izolovaný blok?" ptá se Isaac opatrně.

„Můžeš. Ale nesmíš s nikým mluvit vo tom, co se tady děje."

„Jistě, s nikým nepromluvím. Ale co kdybych se náhodně s někým potkal? Někdo mě třeba oslovil? Nezastřelíte nás pak oba?"

„Bude lepší, když s nikým moc mluvit nebudeš. Ale kdyby tě náhodou někdo voslovil, tak mu nesmíš nic říct, vo tom, co se děje tady," podívá se Voss na vězně, pak se lehce pousměje, „Mezi náma, jen naprostej blb by vo tom nevěděl. Každej ví, že je to takový veřejný tajemství. Ale i já musím hrát tu hru, že to všechno utajujeme. Ale nejsem blbej, abych si myslel, že ty další vězni minimálně netušej, co se tady děje."

„Souhlasím s vámi, pane SS-Oberscharführere," přikyvuje Edelstein, „Určitě se to nedá úplně utajit. Ale slibuji, nikdy s nikým nezasvěceným nepromluvím o tom, co tady dělám."

„V tom ti důvěřuju. Doufám, že mě nezklameš, ani ten novej oberkapo."

„Udělám vše, abych si vaši důvěru zasloužil, pane SS-Oberscharführere," slibuje Isaac, pak váhá, než pokračuje, „Pane SS-Oberscharführere, mohu se na něco zeptat?"

„Proč ne?"

„Pane SS-Oberscharführere, kdyby tady v táboře, teda tam v tom sektoru, co jsme ubytovaní, kdyby tam byl někdo, kdo mě třeba zná, a oslovil mě … můžu se s ním pozdravit? Nikdy bych nemluvil o tom, co se tady děje … Pane SS-Oberscharführere, když řeknete, že nesmím, dodržím to a hned ho odeženu."

„Dobrej známej?"

„Já nevím, pane SS-Oberscharführere," mlží teď Edelstein, „Pořád sem někdo přijíždí. Může se tu objevit někdo, koho jsem dříve znal. Ale nechci ho ohrozit. Ani sebe."

„Podívej," říká Peter přátelským tónem, „mně by to ani tak nevadilo. Věřím ti, že nebudeš nic žvanit vo tom, co se tady děje. Ale pokud ti můžu poradit, tak se s nikým moc veřejně nebav."

„Děkuji, pane SS-Oberscharführere."

„Jsem rád, že ses zeptal," plácne přátelsky Voss svého oblíbence přes rameno, „Jen mi to potvrzuje to, co si vo tobě myslím. Považuju tě za loajálního. Což je moc důležitý, při tý naší práci tady. Podle mýho jí tady děláme dobře. Sice se vobčas něco posere, jako v tom říjnu, ale to nebyla chyba ani moje, ani tvýho komanda. To si posrali sami, a taky za to dost draze zaplatili. Co si myslíš ty? Vo tý naší práci?"

„Jsem stejného názoru, pane SS-Oberscharführere," zachvěje se Isaac, „Myslím si, že vaši nadřízení mohou být spokojení. Drtivá většina speciálních akcí probíhá bez větších komplikací. Sonderkomando tady už je zapracované, a asi i v té trojce. Teď mě něco napadlo, pane SS-Oberscharführere. S ohledem na ty speciální akce."

„Napadlo? Nějaký zlepšení?"

„Možná. Když je ta speciální akce, pracuje se většinou nejen přes den, ale i v noci. Někdy se směny střídají, a odcházejí do tábora, někdy tady zůstávají. Na té půdě je spousta místa, mohla by se tam udělat taková provizorní ubytovna. Kdyby se tam daly postele, mohlo by tam sonderkomando v takových dnech přespávat. Dle mého by to zlepšilo průběh té akce."

„To zní zajímavě," zamyslí se Peter, „Budu vo tom uvažovat," dodá.

Ještě chvilku spolu hovoří, docela přátelsky, jako by mezi nimi nebyl ten strašný příkop plný mrtvol, pak se jejich cesty rozejdou. Edelstein má ze všeho zase smíšené pocity. Na rukávě se mu už skví páska kápa, a dle všeho tady bude velet oficiálně, doposud byl pouhým unterkapem. Těší ho i ta propustka. Na druhé straně má velké dilema. Strašně by se chtěl vidět s dvojčaty. Po roce a půl mluvit s někým ze svých sourozenců. Ale moc se bojí, aby je neohrozil, kdyby je někdo viděl spolu. Kdyby je zastřelili jen proto, že s ním mluvili, nikdy by si to neodpustil.

Možná by jim také mohl něco přinést, kdoví, jestli nemají hlad. Ví, že někteří členové sonderkomanda se snaží propašovat do tábora jídlo, pro své blízké, co jsou doposud naživu. On zatím k ničemu takovému neměl důvod.

Ačkoli když o tom uvažuje, jeho mladší bratři nevypadají špatně, možná jim dává ten doktor větší dávky, když je chce použít na ten svůj výzkum. Už zase cítí mrazení při těchto myšlenkách. Nebo jim něco zařídí Dan, asi je pořád zadobře s těmi esesáckými doktory. Kdyby tak dokázal ochránit dvojčata, ale to je asi nad jeho síly. Pokud se jim rozhodne ten nácek ublížit, nikdo mu v tom nezabrání.

Možná by se ale dvojčatům něco k jídlu navíc hodilo hodilo. Přitom on má na bloku zásobu, stejně jako v krematoriu. V tomto využívá svého postavení, bere si ze získaných věcí svůj díl, než se o zbytek ostatní podělí, a také si nechal něco propašovat na blok, co jsou v něm ubytováni. Něco si pronesl i sám. Tohle je jeho výhoda, privilegium. Může mít víc a další mu poslouží. Není to asi dvakrát košer, ale on jim zase může dát lehčí práci. Tady je přece vždy něco za něco.

Ze svých zásob by mohl Yoelovi a Gideonovi něco dát. Ne, je to nesmysl, minimálně nějaký čas se s nimi nesmí zkontaktovat. Třeba ho někdo bude sledovat, napadá ho i taková konspirační teorie. Jestli se chová jak má. Ale spíš ne. Jenže by je někdo spolu mohl viděl pouhou náhodou, a pak by mohl nařídit dvojčata zabít, preventivně.

„Co to znamená?“ vyruší ho z dost nepříjemných úvah Szmul Lipmann, předák pohřebního komanda, a zírá na pásku na rukávu.

„Co? Myslíš tohle? To mám vykládat tobě, kterej je tady už takovou dobu?“

„A co Mietko?“

„Tak to nevím, asi bude jinde, nebo taky tady,“ pokrčí rameny Isaac, „Pro nás tady se nic nemění, pořád to samý svinstvo.“

Lipmann přikývne, v tomhle si s novým kápem rozumí.

„Doufám, že zůstáváš nadále tady, že tě nepřevelí do jinýho krematoria.“

„Ne, zůstávám tady. Ačkoli se toho dost mění,“ odpovídá zamyšleně, „Ten Kaminski, určitě ho znáš, je teď na nějakej čas obercapo. Než seženou čistokrevnýho říškýho Němce. Já mám mít navíc na starosti všechny ty krematoria, po technický stránce, dohlížet na ty vězně, co dělaj vodborný práce.“

„Tak to je asi dost velká změna,“ málem hvízdne Szmul, „Takový privilegia pro našince, to by ještě před rokem vůbec nepřipadalo v úvahu.“

„Nepřipadalo. Ale časy se měněj. Je nás tady pořád víc a víc. Možná ty další kápové jsou hlavně idioti, co uměj akorát řvát, něhoho třískat nebo zabíjet. To už tolik nepotřebujou, když chtějí mít stálý komanda, zapracovaný. Dřív, když v nich vězně měnili jak fusekle, tak jim bylo jedno, kolik jich ty idioti umlátěj. Nebo byli ještě rádi, podporovali je. Pak asi přišli na to, že je menší efektivita, když pořád měněj pracovníky.“

„Kéž bys měl pravdu. Pořád mám strach, že nás jednou vodvedou a zabijou, jako nepohodlný svědky. Viděli jsme toho už strašně moc.“

„Já ještě víc než ty. Tohle nám pořád hrozí. Jen nevíme, kdy to udělaj.“

„Isaacu, kdyby k tomu mělo dojít, nechci chcípnout jen tak. S kulkou v týlu nebo se udusit v tý komoře. Je mi jasný, těžko vodsuď půjde uniknout,“ ztiší hodně hlas Lipmann, „Ale chci umřít jako chlap, v boji s nima. Vzít jich pár s sebou.“

„Szmule, teď na to nemysli. Teď nás zabít nechtěj, to by nedělali tyhle změny. I ty nový příčky dole, to taky něco značí. Chtěj tady dál vraždit. K tomu nás potřebujou."

„Zatím. Ale jednou příjde chvíle …"

„Je nebezpečný vo tom mluvit," rozhlídne se Edelstein, jsou v prostorách spalovacích pecí, nikdo v blízkosti nich sice není, ale i tak, „Kdyby tohle někdo prásknul, skončíme voba na tom bloku jedenáct. Co sme tam slyšeli to řvaní, těch, co tam mučili."

„Já vím," sklopí hlavu předák, nejsou to moc hezké vzpomínky.

„Tak se hlavně postarej vo to, co je tvojí povinností tady. Ať nemaj důvod bejt nasraný. Aby měli důvod nás Židy nechat ve funkcích, a ne sem znovu dosatit ty debily, co nás mlátili a zabíjeli na potkání."

Szmul už raději nic neřekne a jde se věnovat své práci. Isaac chvíli vše pozoruje. Na jednu stranu je rád za své povýšení, na druhé si uvědomuje, že tím na něj padá i větší vina. Běžný člen sonderkomanda jen koná konkrétní příkaz, tahá mrtvoly, stříhá je, trhá jim zlaté zuby, omývá je, strká do pecí. Ale on pomáhá těm náckům celý proces řídit. A asi dobře, když ho zase povýšili. Může si svou kolaboraci omlouvat tím, že omítnout se nedá, alternativou je kulka, ale tím ze sebe větší podíl viny nesejme, ani neumenší výčitky svědomí, které ho často přepadají. Nejvíce ve chvíli, kdy vidí ty ubožáky jít na smrt, a zvláště když tam jdou ti vyzáblí vězni či vězeňkyně. On je přitom dobře živený, protože je pomáhá vraždit.

Tyhle myšlenky jsou na hovno, stejně nic nezmění, jen ho víc deptají. Rozhodne se zaskočit do protějšího krematoria, za Kaminskim. Může, protože má propustku, a teď hned minimálně dva důvody. Kontrolu nové příčky i kontrolu technického zařízení trojky.

Strážní už ho vesměs znají, na ten papír se kouknou jen letmo, aby jim nikdo nemohl vytknout liknavost. Pustí ho, aby on vzápětí prošel jinou branou do stejně ponurého místa, kde už tolik lidských bytostí nalezlo svou smrt, a ještě víc se v nich proměnilo v popel. Zmizelo navždy z tohoto strašného a krvavého světa.

Podívá se na tu příčku, je vlastně už hotová, jen vysychá. Pak skoukne i prostředí a zázemí pecí, dobře ho zná, je totožné s tím v jeho krematoriu. Jeho krematorium, při té úvaze zase cítí mrazení mezi lopatkami, jednou ho v tom jeho krematoriu spálí, pak bude jejich symbióza dokončena.

„Přišel si nás kontrolovat?" ozve se za jeho zády chraplavý hlas, ten už pozná. Se svou typickou vycházkovou hůlkou v podpaží tam stojí Kaminski, mračí se na podřízené, aby dokázal náckům, jaký je ras.

„Přišel jsem hlavně za tebou," zní odpověď.

„Tak to upekli," podívá se Yaakov na pásku na svém rukávě, i na tom svého kolegy. Pak jdou kousek stranou, aby je nikdo nemohl slyšet, ani z řad vězňů, ani z esesáků. Zůstávají v teple spalovacích pecí, jen vše z povzdálí sledují. Není tu teď moc těl, využívají vlastně jen jednu pec, další čistí, nechávají odpočinout. Pro akce, které nepochybně přijdou.

„Upekli. Právě proto jsem s tebou chtěl mluvit. Hodlám vyhledat i Mietka, ještě dneska, podle všeho by měl bejt někde u tý pětky, nebo čtyřky. Nevím, jestli tam někoho pálej nebo tam jen uklízej. Ale chtěl jsem s ním mluvit. Když s náma nejsou ty Poláci ubytovaný."

„Vo to jsem tě chtěl požádat. Ty je znáš líp, nechci problémy, nechci s nima válčit. Taky jim nechci velet, jen musí všechno klapat."

„Zkusím to. Uvidíme, jak moc jsou ješitný. Yaakove, co my dva?"

„Jak to myslíš?"

„Máš teď na starosti i tu dvojku, kde jsem teď kápem."

„Podívej, nechci si na nic hrát. Určitě ti to tam klape, jinak by tě Voss tak nechválil. Budu tam muset vobčas zajít, budeme jim muset sehrát komedii. Ty mi dáš hlášení, já ho přijmu. Ale nechci dělat žádný problémy, ani sobě, ani tobě."

„To rád slyším, uvažuju podobně. Zkusím zklidnit ty Poláky, ale dopředu říkám, že nevím, jak na to budou reagovat. Promluvím s Mietkem, podle mýho je něco jako jejich šéf. Má největší vliv, hlavní slovo. Některý znám už dlouho, například Ilczuka a Lipku, s těma taky vycházím celkem dobře. Ale nevím, jak se budou tvářit na to, že jsem teď taky kápo jako voni."

„Nebylo by dobrý, kdyby podjebávali. Je potřeba spolupracovat, ne si podrážet nohy. Měli by si uvědomit, že jsou sice Poláci, ale jsou na tom podobně jako my. Taky už toho moc viděli."

„Jenže tohle si voni asi neuvědomujou. Si aspoň myslím. Podle nich tady my všichni nakonec zařveme a voni to přežijou."

„Pak jsou ještě hloupější, než si myslím," ztiší ještě víc hlas Kaminski, „Teď na to není vhodná doba ani místo, ale budeme si vo všem muset vážně promluvit. Teď je podstatný, abysme zajistili co možná nejlepší podmínky pro naše lidi."

„Když začnou voni řádit, tak s tím nic neuděláme. Když je začnou mlátit, mučit. Vím to tam vodsaď, a tady to asi nebude jiný."

„Není. Někdy nic udělat nemůžeme, jindy pomoc jde. Ale to přece tobě po takový době tady vykládat nemusím."

„Nejlepší je, aby všechno bylo v pořádku. Ale některý jsou sadisti, a tam nepomůže nic, ani kdyby ses posral," pokrčí rameny Edelstein, není si jistý, jak svá slova Yaakov míní, ale je si moc dobře vědom svých možností. Určitě nikdo z nich dvou nedokáže žádnému esesákovi rozmluvit jeho záměr někoho zmlátit, potrestat, pokud se k tomu rozhodne. Oni jsou do jisté míry chráněni, proti takovým projevům zvůle, ale pokud by se někoho zastali, asi by jim rychle připomněli, že sice mají ty pásky na ruce, ale jsou pořád jen zasranými Židy, vězni.

Ještě chvíli spolu hovoří, pak se vydá Edelstein na pouť. Ta ho vede právě z krematoria III

Birkenau – Central Sauna – ilustrační obrázek – www.YadVashem.org

okolo čističky odpadních vod až k místům, kde se staví nová Kanada. Ta stará, co se nachází nedaleko základního tábora, už asi nedostačuje. Baráky Kanady má teď po pravé ruce, naopak po levé se nachází velmi moderní dezinfekční zařízení, tak zvaná Central Sauna. Jde o zařízení pro sprchování vězňů a také pro dezinfekci jejich oděvů.

Central Sauna byla uvedena do provozu doslova před pár dny, a náckové si od ní dle všeho slibují zlepšení otřesné hygieny v táborech, a tím asi i potlačení epidemií nakažlivých chorob. Isaac v ní doposud nebyl, on a jeho komando má určitou výhodu, neboť může ke své očistě využívat zařízení krematoria, kde se mohou umýt či osprchovat.

Jde dál, jen o sto metrů od zmíněného dezinfekčního zařízení se nacházejí tak zvaná lesní krematoria, čtyřka a pětka. Už tady byl vícekrát, ale nikdy takto sám, vždy ho sem přivedli esesáci.

Není jednoduché se dostat z trojky do čtyřky, musí projít několika kontrolami, a občas čelit i udiveným pohledům stráží, jak to, že se tady ten židovský kápo pohybuje takto sám. Přitom ale neopouští tábor Birkenau, stále je v ohromném uzavřeném a bedlivě střeženém prostoru, rozděleném do mnoha a mnoha sektorů, s různými zařízeními i ubytovacími podtábory. Je to

ohromný koncentrák, a říká se, že je v něm už na sto tisíc vězňů a vězeňkyň. Ale pravdivost těchto tvrzení posoudit nedokáže.

Napřed spatří krematorium IV., které je stále mimo provoz, vedle něj i zamrzlý a zasněžený rybník, kam snad také sypou popel obětí. Nyní kolem krematoria skupina vězňů odklízí sníh, pod dozorem svých předáků a kápů. Obejde budovu a spatří její věrnou kopii, kterou je krematorium V. I okolo něho je živo, také zde pracují členové sonderkomanda na úklidu. Sice musejí makat v zimě, a už zase na ně začínají z olovnaté oblohy padat sněhové vločky, ale vsadil by se, že jim je tato práce příjemnější, než když musí v teple spalovacích pecí přikládat mrtvoly, nebo je tahat z plynové komory.

Zatímco krematorium IV. je dle všeho zavřené, pětka je otevřená. Ale z komína se nekouří, takže žádná kremace neprobíhá, asi se i tam především provádí údržba. Uvnitř najde Mietka Morawu, který se tváří nejdříve překvapeně, a pak se i dost mračí, když spatří novou pásku na rukávu židovského vězně, který doposud vlastně žije jen z jeho milosti. Mohl ho totiž kdykoli umlátit, ještě v tom strarém krematotiu.

Nicméně na něj mávne a jdou spolu kus stranou, nacházejí se v prostorách, kde se mohou oběti svlékat, ale také se zde skladují mrtvoly, předtím, než jsou odneseny k pecím. Nyní je prostor prázdný.

„Moc hezký," podívá se Morawa na rukáv svého bývalého podřízeného, nyní však už také kápa. Dle všeho mu poslední změny vůbec nejsou po chuti, „To si tu jako teď jen tak můžeš chodit?" položí dotaz a podívá se pátravě.

„Mám kontrolovat techniku krematorií, a taky ty vězně, co ji obsluhují. Ve všech krematoriích. Dostal jsem na to zvláštní propustku. Proto jsem přišel."

„Přišel jsi sem něco kontrolovat?"

„Oficiálně. Přišel jsem hlavně za tebou. Domluvit se."

„Domluvit se?" podívá se Mietko pátravě, a asi i dost nedůvěřivě, „Vy Židi jste opravdu zvláštní rasa. Všude nakonec proniknete," zavrtí nevěřícně hlavou, „Tohle tady je přece hlavně kvůli vám. Aby vás tady vyhladili. A vy nakonec ovládnete i místo, kde máte být vyhlazený. Tohle je vážně k nevíře."

„Jak to myslíš?"

„To je přece jasný, ne? Ten Litevec je teď přece oberkapo, a ty kápem na dvojce. Copak to není jasný? Teď řídíte vlastní likvidaci. To moc nechápu, tohle mi moje hlava nebere," rozesměje se Polák křečovitým smíchem.

„Takhle to vidíš?"

„A jak jinak? Vzpomínám si, jak jsi byl posranej, tam v tom starém krematoriu. Když jsem tam přišel. Teď si tady pyšně vykračuješ, s tou páskou na rukávu, s tím obuškem. Dokonce máš kontrolovat všechna krematoria, aby dobře fungovala, aby v nich mohli spálit všechny Židy. Ten oberkapo je ještě výš. Tak je to přece jasné."

„Takhle to vážně vidíš?" běhá mráz Edelsteinovi po zádech při slovech Mietka. Ale nemá on nakonec pravdu? Neřídí oni s Kaminskim a ještě dalšími židovskými funkcionáři likvidaci vlastního národa?

„Jste vážně asi nezničitelný. Nedáte se zastavit jinak, než kulkou do hlavy nebo v té komoře. Jinak si nakonec najdete cestu, jak se všude vetřít. Začít ze všeho těžit. Ten Hitler má pravdu, je nutné vás vyhubit, do posledního, jinak se vás nikdy nezbavíme," mračí se Morawa.

„Nechci se s tebou přít. Ale nezapomínej na jedno. I vy jste tady vězni, myslím vás Poláky. Taky vás tady zabíjejí, mučí, střílí, věší. Sice vás hromadně neplynují v těch komorách, ale jste pořád taky vězni. Možná vás nakonec budou chtít taky všechny zabít."

„Jedině, když jim to vy našeptáte," odsekne Mietko.

„Nebudu se s tebou přít," zopakuje Isaac, „Naopak, chci se s tebou domluvit. Určitě nejsi spokojený s tím, k jakým změnám došlo."

„Tak to určitě ne! Tady pořád platilo, že čím jsi tady déle, tím taky postupuješ. Já jsem tady už tři a čtvrt roku. Pokud měl někdo dělat oberkapa, tak jsem to měl být já!"

„Jde jen o provizorní řešení. Nakonec jím bude ten Němec, ani Žid, ani Polák."

„To je jedno. I na to přechodné období jsem to měl být já. Ale oni to dali tomu …," mávne vztekle rukou Morawa, „A ty jsi mi sebral tu dvojku."

„Nic jsem ti nesebral. Nikdy jsem o to neusiloval."

„Stejně se jim divím. Dřív to dávalo smysl. Němci vás chtěli vyhubit, my jim s tím pomáhali. Což jsem dělal rád, tím se netajím. Nikdy jsem vás neměl rád a nemám. Tohle je jen další důvod. Ale teď z vás dělají funkcionáře. Napřed jen předáky, pak unterkapy a teď už kápy a dokonce oberkapa. Nechápu je. Jak můžou udělat funkcionářem někoho, koho tady chtějí vyhubit?"

„Máš naprostou pravdu, je to zvrácené. Ale oni si mohou dělat, co chtějí. My jim v tom nezabráníme. Mietko, já jsem o to nestál. Ale copak jim můžeš říct ne? Já jsem se dokonce Vosse ptal, říkal jsem mu, že kápem seš ty."

„Tohle si mu vážně řekl?" podívá se nedůvěřivě Polák.

„Ty nás nenávidíš, a ve mně vidíš jen všechno špatné. Ale já nejsem nevděčník, Mietko. Dobře vím, že jsem naživu jen proto, že jsi mě naživu nechal. Mohl jsi mě kdykoli zabít, a kdyby nebylo tebe, byl bych dávno mrtvý. Nejsem nevděčník a nechci ti nic brát. Pořád jsi kápo, a sám Voss říkal, že očekává, že budeme nadále dobře spolupracovat."

„Dobře víš, proč to říká," ušklíbne se Morawa.

„Vím. Mluvil jsem také s tím novým oberkapem. Nechce se nad vás povyšovat, nechce s vámi vést žádnou skrytou válku. Naopak, chce spolupracovat," říká Isaac vážným hlasem, svůj pohled nesklopí, „Mysli si, co chceš, ale jsme na jedné lodi. Pro ně jsme jen vězni, my Židé možná o něco podřadnější. Ale co si myslíš? Až vyhubí nás, kdo další má být na řadě? Nebudou to třeba náhodou Poláci? Nebo další Slovani? Rusové, Češi?"

„Tak na nás už nedojde. Co vím, tak je Rusáci ženou zpátky, a pěkně rychle. Co se tak díváš. Neříkej, že vy Židi se k těm zprávám z východní fronty nedostanete. Nevím za jak dlouho, ale za nějakou dobu tady Rusáci budou. Jen doufám, že až ve chvíli, kdy vás stačí Němci všechny pobít," dodá Polák velmi ošklivou poznámku.

„Jen aby ses nezmýlil. Pokud je odsud poženou, myslíš si, že nechají svědky toho, co tady dělali? Jak tu vraždili ženy a děti plynem? Jsi sice Polák, ale taky moc nebezpečný svědek."

„Oni dobře vědí, že v tomhle s nimi souhlasím," zavrtí hlavou Morawa, „Tak co vlastně chceš?" zavrčí, přeci jen mu také občas vrtá hlavou, co s ním bude, pokud by sem přišli Rusáci. Taky mohou soudit jeho, vždyť zabil vlastní rukou hezkou řádku židovských vězňů.

„Chci se domluvit. Pochopitelně počítám s tím, že bude pokračovat naše spolupráce, co se týká těch věcí pro Vosse a další. Je to v zájmu nás všech."

„Hlavně vás," ušklíbne se Mietko, „Vážně, tohle nechápu. Ale taky vím, že s tím teď nějaký čas nic neudělám. Jen doufám, že brzo přijde ten Němec, na tu funkci oberkapa, a že bude pořádně vostrej. Víc, než ten předchozí. Pak si to možná vy Žiďáci schytáte. No ty možná ne, když seš tím kápem, ale ty další tvoji."

„Stačí, jak obyčejné vězně mládí a týrají esesáci. Znovu ti říkám, já o ty změny nestál, naopak, jako unterkapo jsem byl víc v závětří."

„Kecáš. Vidím ti na očích, jak jsi rád, že máš tu pásku. A taky, že můžeš všude chodit. Vrchní kontrolór přes techniku. Ale čert tě vem, ta naše spolupráce je důležitější," mávne rukou Polák, ale jeho slova nezní moc upřímně, „Co se týká tebe, tak proti tobě toho tolik nemám,"

podívá se zostra na židovského vězně, „Ale ten oberkapo … pořád to nechápu. Napřed, že to musí být jen a jen Němec, a nakonec jím udělají Žida. Tohle mi vážně hlava nebere.“

„Nebudou s ním žádné problémy, směrem k vám Polákům. Ani se mnou ne,“ slibuje Edelstein, chce zachovat minimálně příměří, když už ne nastolit mír. Je mu jasné, jak se cítí Mietko, odstrčený, přeskočený, a ke všemu Židem, co z celého srdce nenávidí. To by vytočilo i mírnější povahu, než jakou on disponuje.

„Tady nic neseženu, když sem nechodí transporty,“ nadhodí další problém Morawa.

„Pokud budou další transporty, dám stranou podíl pro tebe. Navíc máme pořád schované to zlato, prsteny, brilianty. To můžeme s esesákama vyměnit, za co budeš potřebovat. Za jídlo, cigarety, alkohol.“

„V tom tě beru za slovo. Je to nás dvou, co tam máme schovaný. Nikoho jinýho.“

„Samozřejmě. Jen my dva víme, kde to je. Nikdo jiný se k tomu nedostane.“

„Budu ti věřit,“ řekne Mietko a zase se dívá zkoumavě.

„To můžeš. Nepodrazím tě. Vím moc dobře, co jsi pro mě udělal. Vděčím ti za život. Já opravdu nejsem nevděčník,“ říká Isaac dost přesvědčivě, „Já bych byl dokonce radši, kdybys tím oberkapem byl ty. Toho nového moc neznám, tebe už dlouho a spolupráce nám přece šla dobře.“

„To myslíš vážně?“

„Naprosto. Stejně jde jen o přechodnou dobu, pak přijde ten Němec a asi se zase všechno změní. Třeba spolu zase budeme, tady nebo tam. Stejně to možná zase budou různě mixovat, až začnou jezdit ty transporty. Budou posilovat sonderkomanda. Co tady? Jak to vypadá?“ změní už radši téma Edelstein.

„Jen tady udržujeme pořádek. Teď když už jsou ty příčky, v té dvojce a trojce, tak ani nepotřebují tady ty menší komory, pro menší skupiny. Ale uvidíme,“ ušklíbne se moc nehezky Mietko, „Pořád vás je dost, možná vás sem přivezou daleko víc, a bude se hodit i tohle tady.“

„Možná,“ odpoví Isaac, a znovu mu přeběhne mráz po zádech. Takového scénáře se obává, určitě je po Evropě ještě mnoho židovských rodin, a oni pořád mají ten svůj strašný plán.